ارمغانِ خوشحال

مقدمه

سید رسول رسا

یونیورسٹی بک ایجنسی

پشاور

POHA
Ketabton.com
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمغان خوشحال

سرہ د مقدمے د

میاں سید رسول رسا

یونیورسٹی بک ایجنسی
خیبر بازار
پیشور

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقوق د ناشر په حق کښې محفوظ دي

د کتاب نوم ـــــــــ ارمغانِ خوشحال

مقدمه ـــــــــ سید رسول رسا

د چاپ کال ـــــــــ اول ځل: ۱۹۶۷ء

دویم ځل: ۲۰۰۱ء

تعداد ـــــــــ یو زر (۱۰۰۰)

خورونکی ـــــ یونیورسټي بک ایجنسی خیبر بازار پېښور

چاپ ځای ـــــ ماسټر پریس محله جنګی پېښور

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترون

سرا یولن هاول او سرا ولف کیرو

ته

چاچه دَ خوشحال خان ختک منتخب کلام

دَ انگریزی شعر په جامه کښې ننني دُنیا ته

خرګند کړو -

رسا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیش لفظ

دَ نوښار دَ ادبی جرګے دَ انتظام دَ لاندِ په ۱۹۳۸ء کښے دَ خوشحال خان بابا په مزار، په اول ځل یوه جلسه، او مشاعره شوے وه. په دے غونډه کښے ما دَ خوشحال خان په شخصیت، دَ هغهٔ په فلسفهٔ حیات، او دَ هغهٔ په شاعرئ یوه لنډه شان مقاله لوستے وه- دَ دے مقالے ځنے اقتباسات په دے اوسنی مضمون کښے ځائے په ځائے ورکړے شوی دی-

دا هغه زمانه وه چه دَ فیرنګیانو شهنشاهیت ښهٔ په زور کښے وُو. او دَ فیرنګیانو دَ شهنشاهیت دَ سوری دَ لاندِ هندوانو دَ متحده هندوستان په اساس دَ مهاتما ګاندهی دَ قیادت دَ لاندِ، نهٔ یوازے دَ هندو شهنشاهیت دپاره مزګه تیار وله، بلکه دَ عدم تشدد دَ فلسفهٔ حیات په نوم هغوئ لکه دَ یونان دَ "کوسلندانِ قدیم" په شان دَ مسلمان قوم دَ خوئ بوئ بدلولو کوشش هم کولو. او شیرانوته نے دا تعلیم ورکولو چه دَ کړے شروند دَ شیر دَ ژوند نه غوره او افضل دے حالانکه روستو واقعاتو دا ثابته کړه چه دَ عدم تشدد دَ فلسفے لوئے قائد مهاتما ګاندهی خپله فلسفه، دَ هندو قوم دَ حیات دپاره ضروری او مفیده نهٔ ګڼړله، او هندو قوم نے دَ دے فلسفے په عملی کولو مجبورول نهٔ غوښتل- دا صرف دَ فیرنګیانو دَ شهنشاهیت دَ لرے کولو، او دَ هندو شهنشاهیت دَ قائمولو دپاره دَ هغهٔ سیاسی او کلتوری شاطرانه چال وُو- دَ آزادئ نه پس چه دَ هندو قوم اولنئ جګړه دَ مسلمان قوم سره په کشمیر راغله نو دَ عدم تشدد، دَ فلسفهٔ حیات نوی قائد مهاتما ګاندهی خپله فتوی ورکړه چه په کشمیر کښے هندوانو ته دَ مسلمانانو خلاف زور استعمالول ضروری دی-

زمونږ په ادبی مشاهیرو کښے، دَ هغه وخته سره خوشحال خان صرف یوه داسے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسے تیره شوے وه چه د هغهٔ افکار او شاعری موږ د انګریز قوم د شهنشاهیت او د هندو قوم د سیاسی او کلتوری چالبازو خلاف په کامیابۍ سره استعمالولے شول. چنانچه ما په خپله مقاله کښے د خوشحال خان مردانه او اسلامی فلسفهٔ حیات، د مهاتما د عدم تشدد د زنانه فلسفهٔ حیات په ضد کښے د "پښتو او پښتون" د عنوان د لاندې په اختصار سره بیان کړه. او د انګریزی شهنشاهیت او د راتلونکی هندو شهنشاهیت د مخالفت په خیال، د هغهٔ په سیاسی افکارو م هم یوه لنډه شان تبصره اوکړه. او ورسره ورسره م د هغهٔ د شاعرۍ په عظمت، جامعیت او تنوع هم بحث اوکړو.

دا زما په خوشحال خان په نثر کښے اولنے مضمون وُو. او دا هغه وخت لیکلے شوے اوچاپ شوے وُو، چه د فیرنګیانو شهنشاهیت ښهٔ په زورکښے وُو. او د برصغیر د آزادۍ جنګ روان وُو. د آزادۍ جنګ په آخرکښے په کامیابۍ سره ختم شو. خو د مهاتما ګاندهی د متحده هندوستان او متحده قومیت، سیاسی او کلتوری شاطرانه چال ناکامیابه شو. د هغهٔ په مقابله کښے یو بل مرد مجاهد راپاخیدو چه د قائد اعظم محمد علی جناح په نامهٔ مشهور دے. او د پاکستان د اسلامی جمهوریت معمار او پلار دے. هغه د ګاندهی سیاست او فلسفه، د هندوستان د مسلمان ملت د پاره سم قاتل او کنړل او په آخرکښے ئے د زبردست انګریزی شهنشاهیت واکداران او د چلباز هندو سیاست لیډران په دے مجبوره کړل چه آزاد هند په دوه برخو کښے اوویشی. یوه برخه د هندو، هندوستان شوه او بله برخه د هندوستان د مسلمان ملت خانته یو آزاد او خود مختاره پاکستان شو.

حقیقت کښے د پاکستان اسلامی ریاست، د هغ زبردست تاریخی کشمکش ما حاصل دے چه په برصغیر کښے د هندومت او د اسلام ترمینځه څهٔ کم وزیات زر کاله روان وُو. او په آخرکښے د هند د مسلمان ملت په فتح تمام شو، یعنی پاکستان جوړ شو. چه د هند د مسلمانانو یو مشترکه آزاد، جمهوری اسلامی مملکت دے. او د برصغیر د هر اصل او نسل د مسلمانانو ورکښے مساوی حیثیت او مساوی برخه ده. څوک ورکښے بادشاه او رعیت نشته. په دے کښے بنګالے، سندهے، پنجابے، بلوچے، پښتون او مهاجر په یوشان مساوی حقوق او مساوی حیثیت لری. او د مسلمانانو د ورورولۍ او اخوت یوه ژوندۍ نمونه او ژوندے مثال دے.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پاکستان دَ جوړید ونه پس څنې پښتو لیکونکو په خوشحال خان محققانه او جامع کتابونه لیکلی دی چه په دوئ کښې دَ دوست محمد خان کامل، خوشحال خان خټک او دَ میر عبدالصمد خان، خوشحال او اقبال کافی شهرت حاصل کړے دے. خو څنې داسے پښتانه لیکوال هم شته، چه هغوئ دَ انګریزی شهنشاهیت په زمانه کښې دَ خوشحال خان نوم قدرے هم په خوله نه اخستو. خو اوس دَ خپلو خود غرضانه او غلط سیاسی اغراضو دپاره خوشحال خان په رنګ رنګ ستائی. او نه یوازے دَ هغهٔ اشعار او افکار د پاکستان دَ آزاد اسلامی جمهوری ریاست په خلاف استعمالوی - بلکه دَ هغهٔ اسلامی تعلیمات او شاعری خلقونه په غلطه طریقه وړاندِ کوی. او هغه محض په طور دَ پوښتلی علمبردار او امام پیش کوی. او دَ څهٔ مخصوص حالاتو په بنا چه هغهٔ دَ مغلو دَ نسلی شهنشاهیت خلاف کومه مجاهده کړے ده. هغه تاریخی کشمکش، هغوئ اوس عمداً دَ خوشحال خان په نوم، دَ پاکستان دَ جمهوری اسلامی سلطنت خلاف دَ نسلی پروپیګنډے په سلسله کښې استعمالوی - او دغه شان دَ پښتنو دَ ګمراه کولو کوشش کوی. او پښتانه دَ خپل وطن او مملکت یعنی پاکستان خلاف دَ خپلو ذاتی او خود غرضانه سیاسی اغراضو دپاره او دَ رڼل او جنګول غواړی.

په دے وجه ما ضروری او ګټوره چه دَ خوشحال خان په شاعری بیا څهٔ اولیکم او دَ خوشحال خان دَ مغلو سره کشمکش او دَ هغهٔ تاریخی او ادبی شخصیت او دَ هغهٔ تعلیمات، افکار، شاعری او فلسفهٔ حیات په صحیح طریقه لوستونکو ته وړاندِ کړم.

زهٔ دَ خپل دوست میاں فضل مولیٰ صاحب، مالک دَ یونیورسټی بک ایجنسی شکریه ادا کوم چه هغوئ دَ "ارمغانِ خوشحال" دَ مقدمے، ترتیب او شرحے دپاره ما ته اووئیل. او ما ته ئے دا موقع راکړه چه دَ خوشحال خان شخصیت او شاعری یو ځل بیا شائقینو ته پیش کړم.

سید رسول رسا
۳۰/ ریس کورس کالونی
پشاور کینټ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخوشحال خان شخصیت او شاعری

دَخوشحال علاقه، دَخوشحال زمانه او دَهغے زمانے تاریخی پس منظر

دَخوشحال خان ختک دَ اوسیدوځائے یوه داسے علاقه ده چه دَوسطِ ایشیا اودَ وسطِ ایشیا دَخواؤ شا علاقونه چه دَهندوپاکستان په نیم قاره دَ زمانهٔ قدیم نه کوم حمله کونکی راتلل نوهم په دغه علاقه به تیریدل او هم دغه ځے لاړ وه - دَخیبر نه تر اټکه پورے چه کومه علاقه پرته ده دا دَ هندوپاکستان دَ براعظمکی دروازه ده. او په دے وجه دے علاقے، اودَ دے علاقے خلقو، دَهندوستان څخه چه دَ ایشیا په تاریخ جوړولو کښے اهم کارکړے دے. دَ وسطِ ایشیا نه آریه په دے لاړ هندوستان ته راغلی دی - دَ وسطِ ایشیا اودَ وسطِ ایشیا دَخواؤ شا دَ علاقے نور قومونه لکه کوشانیان، تورانیان، ایرانیان، هُن اومنګول وغیره هم په دے لاړ تیرشوی دی. دَ دُنیا لوئے لوئے فاتحان لکه سکندر، محمودِ غزنوی، شهاب الدین غوری، چنګیز خان، تیمورلنګ، بابر، نادرشاه افشار او احمدشاه ابدالی وغیره هم په دے لاړ هندته تلی دی.

دَدے وجه داوه چه دَ هندوستان دپاره دَ هماله غر په شمال او شمال مشرق کښے دَ یو قدرتی فصیل کار ورکولو - او په هماله راتیریدل دَ پخوانو حمله کونکو دپاره تقریباً ناممکن وُو. صرف دَ هندوستان په شمال مغرب کښے څوداسے قدرتی درے وے چه په دغه درو هندوستان ته راتلل آسان وُو - او حمله کوونکو به هم دغه درے استعمالولے - اودَ سندھ، پنجاب اوګنګا زرخیزے میدانی علاقے به ئے په خپل تسلط کښے راوستے او حکومت به ئے پرے کولو - هندوستان دَ سروزرو مرغئ وه - او هرچا به غوښتل چه دا مرغئ په خپله قبضه کښے راولی. اودَ هندوستان دَ زرخیز وطن دَ زرعی او معدنی خزانو مالک شی -

دَمغلو دَ زمانے نه وړاندِ په هندوستان، په سوونو کاله دَ پښتنو حکومت تیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوے وُو۔ او دا حکومت صرف دَ پښتنو یوے لوئے قبیلے او دَ هغے قبیلے مختلف شاخونو کړے دے۔ غوریان، خلجیان او لودیان ټول غلجیان وُو۔ بلکه په بابر پسے چه څهٔ لږه موده سوریا ګو کوم حکومت کړے دے، دا هم غلجیان وُو۔ په هند څهٔ چه په ایران هم چه دَ پښتنو څهٔ لږه موده حکومت پاتے شوے دے نو هغه هم هوتکو کړے دے چه دَ غلجیانو یو شاخ دے۔ دَ دے علاوه دَ غزنویانو د پاره هم په هر میدان کښے توره غلجیانو کړے ده۔

خوشحال خان ختک دَ ډهلی دَ بادشاهانو یوه ورکوټے تاریخچه په یوه قصیده کښے داسے ورکړے ده۔ دَ دے قصیدے اولنے شعر دا دے:-

دَ ډهلی دَ شهر ښهٔ شان وشوکت وُو
لور په لور ئے کښلے کښلے عمارت وُو

په دے قصیده کښے خوشحال وائی چه بابر هم دَ پښتنو په برکت دَ ډهلی تخت اونیوُو۔ یو طرف ته خو دَ بابر په فوج کښے ډیر پښتانهٔ شامل وُو او بل طرف ته بابر دَ پښتنو دَ تربورولئ او جګړو نه فائده واخسته۔ دولت خان لودی ئے دَ ځان سره کړو او دَ هغهٔ په امداد ئے ابراهیم لودی ته دَ پانی پت په میدان کښے شکست ورکړو۔ دا جنګ په تاریخ کښے دَ پانی پت دَ اول جنګ په نامهٔ یاد یږی چه په کال ۱۵۲۷ء کښے شوے دے۔ ابراهیم لودی خپله هم په دے جنګ کښے قتل شو۔ او دغه شان بابر په هند دَ پښتنو دَ حکومت خاتمه اوکړه۔ او دَ مغلو حکومت ئے قائم کړو۔

مغل دَ وسطِ ایشیا خلق وُو۔ او دَ مغلو دَ حکومت د پاره دا لازمی وه چه دَ خپل وطن سره قومی رابطه او ساتی۔ ځکه چه دوئ ته دَ وطن دَ اعتباری لښکرو او فوځیانو هر وخت ضرورت وُو۔ او دوئ ته دا کومک او دا امداد هله رسیدے شو چه دَ هندوستان او خراسان ترمینځه بادشاهی لاړ ئے خلاصه ساتلے او په دے لاړ ئے مکمل تسلط وے۔ دا لار دَ زمانهٔ قدیم نه دَ اټک په خواؤ شا کښے تیریدله۔ دَ لنډی او دَ اباسین دَ مقام اتصال نه لږ په بره په ژمی کښے په اباسین تیریدل آسان دی۔ په دے وجه دَ شمال مغرب نه چه دَ هندوستان دَ فتح کولو د پاره به فاتحان راتلل نو هغوئ به په ژمی کښے اټک ته ځان رسولو۔ او دَ اټک په خواوشا کښے به دَ اباسین نه پورے وتل او دَ هندوستان په لوری به تلل۔

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغل شهنشاه اکبر چه په اول ځل اټک ته راغے او دا اټک په اهمیت پوهه شو نو دلته ئے ډیوے مضبوطے قلا د جوړولو حکم ورکړو چه تر اوسه پورے محکمه ولاړه ده۔ او د اکبر بادشاه د قلا په نوم یاد یږی۔

د اټک د خواؤ شا علاقه هغه اهمه علاقه ده چرته چه خوشحال خان ختک اوسید و۔ او خوشحال خان ختک چه په کومه زمانه کښے اوسید و، د هغے زمانے یو مختصر تاریخی پس منظر په لنډو کښے ما د تمهید په طور ځکه بیان کړو چه لوستونکو ته د مغلو او د پښتنو د تاریخی کشمکش متعلق څه لږ ډیر معلومات د اول نه حاصل شی۔ او د دے معلوماتو په رڼا کښے د خوشحال خان ختک د تاریخی کردار او شخصیت صحیح جائزه واخلی۔

د خوشحال خان ختک خاندان

د کوهاټ ضلع د ختکو کور دے۔ یعنی د ختکو لویه حصه په کوهاټ پرته ده۔ په کوهاټ کښے د ختکو دوه لوئے شاخونه دی۔ یو بولاق او بل تری۔ د خوشحال ختک د غور نیکۀ نوم اکوړے ؤو۔ دے تری ختک ؤو۔ د ملک اکوړی په زمانه کښے هم د ختکو لویه حصه په کوهاټ پرته وه۔ خو ملک اکوړے خپله د کوهاټ نه راغلو او د اټک په خواؤ شا کښے د هغے بادشاهی لاړ په غاړه آباد شو، کومه چه د اټک نه په نوښار پیښور ته تلے ده۔ او اوس په جرنیلی سړک یاد یږی۔ دا سے معلومیږی چه په هغه زمانه کښے هم د نوښار او اټک ترمینځه ختک آباد ؤو۔ او د ختکو او هغه ختکو کوم چه د ملک اکوړی سره د کوهاټ نه راغلی ؤو، اکوړے مشر شو۔ ملک اکوړی د سرائے په نوم د مغلو د بادشاهی سړک په غاړه یو کلے آباد کړو، چه تر ننه پورے آباد دے۔ او د سرائے اکوړی په نوم مشهور دے۔ خوشحال خان په بندی خانه کښے د خپل غور نیکۀ د کلی، یعنی د سرائے اکوړی تعریف دا سے کوی:-

رحمت په اکوړی چه نے اونیوؤ ځائے د سرائے
چه بنۀ فهم نے وکړے باور وکړه ځائے دے ځائے
الخ.....

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اکبر بادشاه چه په دویم ځل د روه د کوهستانی علاقے په لوری راغلو نو دهغهٔ جرنیل مال سنګهٔ او نورو معتمدینو ورسره د ملک اکوړی پیژندګلوی اوکړه. ملک اکوړے د کوهاټ د تیری نه راغلے وُو. مان سنګهٔ بادشاه ته اووئیچه دا ملک په دے علاقه کښے یو بار سوخه سړے دے. اوکهٔ بادشاه سلامت دهٔ ته دا تګ او پیښور ترمینځه د بادشاهی سړک حفاظت حواله کړی نو دا کار به دے په ښه طریقه سرته اورسوی. په دے زمانه کښے یوسفزو به دا تګ په بادشاهی لارچیاوُونه وهل او قافلے به ئے لوټلے. او په سړک امن نه وُو. بادشاه ته اووئیلے شول چه چونکه د ملک اکوړی او د هغهٔ د قبیلے د یوسفزو سره عداوت دے په دے وجه د خپل ذاتی او قبائیلی اغراضو سرته د رسولو د پاره به هم ملک اکوړے په اخلاص سره د سړک حفاظت کوی. بادشاه او منله او ملک اکوړی ته ئے د نوښار او اټک ترمینځه علاقه په طور د جاګیر ورکړه. د دے نه علاوه ملک اکوړی ته په بادشاهی لارد محصول ټولولو حق هم ورکړے شو. په تاریخ کښے د ملک اکوړی د شهرت سره په اول ځل د خټک قبیلے نوم هم یاد شو. کنی تر اوسه پورے دا قبیله دومره په ګمنامئ کښے پرته وه چه بابر په بابرنامه کښے د پښتنو د ټولولو قبیلو ذکر کړے دے خو خټک ئے ورکښے نهٔ دی یاد کړی.

د ملک اکوړی د ځوئے نوم یحیٰی خان وُو او د یحیٰی خان ځوئے شهباز خان وُو - او خوشحال خان د شهباز خان ځوئے وُو. خوشحال خان خپل پلار او نیکونه په یوه قصیده کښے داسے ستائیلی دی: ـــه

پلار م شهباز خان په سخاوت لکه حاتم وُو ... زړه ئے د زمری په توره تیرؤو تر رستمه
تینګ ولاړ په شرعه تل ئے کار ؤو په رښتیا کښے ... خط سواد ئے نه ؤو نو ردانا وُو له فهمه
خو به نیکهٔ ستایم یحیٰی خان جنت ئے ځائے شه ... روغ لکه یوسف وُو درست تر سره تر قدمه
بل سړے کهٔ سوروے دے پیاده سره به سم وُو ... قد قامت ئے هومره د مړانے چار پرے تمه

بل نیکهٔ خو ملک اکوړ چه په خټک کښے
دهٔ راوړه دا بخره د لویئ مقدمه

د یوسفزو او خټکو ترمینځه د قبائیلی جنګونو بنیاد

داسے معلومیږی چه د ملک اکوړی نه وړاندے د خټکو څوک سرنهٔ وُو. ملک اکوړی چه سرائے آباد کړو. او په دے علاقه کښے میشته شو نو د خټکو یو تورزن او مدبر مشر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا شو. دَختکو خپله علاقه اوچوبه اوغرئیزه ده. دوئ ته ضرورت وُو، او دَ دوئ خواهش دُوچه دَ سیند نه پورے دَ مندړو او یوسفزو نه څهٔ مزکه رالاندِ کړی. اوهلته آباد شی. دَدے دپاره دَیوسفزوا او دَختکو ترمینځه به همیشه خونړی قبائیلی جنګونه کیدل.

ملک اکوړی ته چه بادشاهی حمایت حاصل شو نو داجنګونه نورهم تیز شول. یوخوا مغلو داغونستل چه پښتانهٔ سره خپلو کښے په جنګ کړی نو دوئ به ورنه خلاص شی. دَدے غرض دپاره دوئ دَخپلو زړو دښمنانو یعنی یوسفزو خلاف ختک استعمالول شروع کړل اوبل خوا ختکو بادشاهی حمایت دَیوسفزو سره په قبائیلی جنګونو کښے غنیمت اوګڼړلو اودغه شان دَ یوسفزو او دَ ختکو ترمینځه سخته پریوته.

دَ بابر دَزمانے راسے، بلکه دَهغهٔ نه وړاندِ هم په پښتنو کښے دَمغلو قدیمی دښمنان یوسفزی وُو. او په ټولو پښتنو کښے دَیوسفزو قبیله ډیره سرتیزه، آزادی پسنده اوبهادره مشهوره وه. په هند کښے دَ مغلو دَحکومت بانی مبانی ظهیرالدین بابر په یوسفزو خپلے تنزئ شلولے وے خو دَدوئ په مطیع کولو کښے نه وُو کامیاب شوے. او اوس دَهغهٔ دَ نمسی مغل اعظم شهنشاه جلال الدین اکبر چه دَهند په تخت ئے دَ ۱۵۵۶ء نه تر ۱۶۰۵ء پورے حکومت کړے دے دَاقتدار زمانه وه. اوهغهٔ دا اراده کړے وه چه کوم کار دَهغهٔ پلار نیکهٔ نه، نهٔ وُو شوے، هغه سرته اورسئ. یعنی یوسفزی خپل رعیت کړی. او دَیوسف زو آزادی سلب کړی. اکبر په اول ځل اټک ته خپل ناسکه ورور مرزا حکیم چه دَ کابل ګورنر وُو. او دَ اکبر نه باغی شوے وُو، په تعاقب کښے په ۱۵۸۱ء کښے راغلے وُو.

دا دَجون میاشت وه. او دَجون جولائی په میاشت کښے یوخوا ته کهٔ دَ اټک شا وُخوا ته علاقه ګرم تنور شی نو بل خوا ته اباسین هم ښهٔ اوخیژی او پورے وتل پرے ګران شی. دَ اکبر فوځونه پنځوس ورځے په اټک معطل شول. اکبر دَ اټک په اهمیت پوه شو او بیربل ته ئے اووئیل چه دلته یوه مضبوطه قلا تعمیر کړه.

اکبر په اول ځل په دے سفر کښے خیبر هم اولیدو او په خیبر کښے په اول ځل ارت، خوشحال سرک ئے هم جوړ کړو.

دَ اکبر جرنیل مان سنګهٔ دَ مرزا حکیم او دَهغهٔ دَ تره فریدون فوځونو ته دَ کابل سره نزدے دوه ځله شکست ورکړو. او اکبر په ۹ آګست کال ۱۵۸۱ء کښے دَخپل نیکهٔ بابر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه ور تیری بنار کښې داخل شو. خوخهٔ لږه موده پس خپله د کابل نه راستون شو. او د کابل تخت نې خپلې خور بخت النساء ته حواله کړوا وهغې بیا خپل ورور زاحیم ته دوباره اوسپارلو.

په پیښور کښې د روشنیانو تحریک او مغل

د کابل نه په واپسۍ کښې اکبر ته په اټک یوه کچه خوله بے مخې خلې پیش کړې شو. د دې خلمی عمر په دې وخت کښې صرف څوارلس کاله وُو. اکبر ته اووئیلے شول چه د خلې د مغلو د تاج او تخت خطرناک دښمن دے. او په بادشاهی علاقه کښې امن خرابوی. خو اکبر د خلې معاف کړو. او د بند نه ئے آزاد کړو.

د خلې د روشنیه تحریک د بانی مبانی بایزید انصاری پنځم ځوئے جلال الدین وُو چه پښتنو کښې په جلاله مشهور دے. بایزید انصاری څوک وُو؟ دهٔ په پښتنو کښې کوم مذهبی تحریک چلولے دے؟ او دهٔ د مغلو خلاف د آزادئ کوم جنګونه کړی دی؟

د دے سوالونو د جواب دپاره د روشنیه تحریک یو مختصر بیان به دلته بے ځایه نه وی. بایزید انصاری د مشرقی پنجاب په جالندهر نوم بنار کښې په سنه ۱۵۲۵ د کښې پیدا شوے وُو. د دهٔ مور پلار د کانی ګروم وو چه د محسود و په علاقه کښې یو لوئے او مشهور کلے دے. د بایزید د پلار نوم عبدالله وُو. د بایزید د پیدائش نه وروسته د دهٔ مور پلار کانی ګروم ته واپس راغلل. او بایزید خپله کانی ګروم کښې لوئے شو. کانی ګروم کښې تراوسه زیاته آبادی د اورمړو ده. او تراوسه د کانی ګروم ، اورمړ او مړی ژبه وائی.

د بایزید پلار به ځانته انصاری نهٔ وے خو بایزید د خپل خاندان د وجې سره وُو چه ځان نے په انصاری مشهور کړو. شاید دا په دے وجه چه خلقو کښې خپل عزت او وقار زیات کړی چه کنی د دوئ خاندان د عربو نه راغلے دے. او دوئ د مدینے د مشهور انصارو اولاد دے. له دے قسمه واقعات په مسلمانانو کښې عام دی. د هرے علاقے مسلمانان کوشش کوی چه په څهٔ چل د عربو سره خپله رشته او جنګوی. ځکه چه عالم اسلام کښې د عربو د مشهورو خاندانونو او قبیلو ډیر قدر دے. چونکه هر سړے به خپل ماحول او معاشره کښې عزت او قدر غواړی نو ډیر هوښیار خلق زړ ځان په سید شو قریشیانو، فاروقیانو، صدیقیانو او میاں کانو وغیره مشهور کړی. او خپله شجره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله کړی - په افغانستان کښې د نورستانیانو پوره قبیله، چه اول په کافرو مشهوره وه اوس ځان ته قریش وائی.

خیر دا جمله معترضه وه خو معلومیږی دا چه بایزید انصاری کهٔ پښتون نهٔ وُو نو شاید چه اورمړ خو ضرور وُو - او په اورمړو کښې د ښهٔ خاندان نه وُو - او انصاری خطاب ئے ځان ته ځکه غوره کړو چه په خلقو کښې ئے لږ قدر او عزت زیات شی لکه پښتون چه لږ مور شی نو بیا ځان د مغلو په خطاب "خان" مشهور کړی. ځکه چه خان د پښتون په مقابله کښې د عزت تکے دے - د بایزید روشنیه تحریک د هغهٔ خپل پلار عبدالله هم خوښ نهٔ کړو - او د پلار او د ځوئے خپلو کښې سخت جنګ اوشو. چه په دے جنګ کښې بایزید سخت زخمی شو. او څهٔ موده پس ئے خپل وطن پریښودو - او لنګرهار کښې ئے د مهمندو سره پناه واخسته. روشنیه تحریک د مهمندونه سره خلیلو او د هشتنګر په محمد زو کښې خور شو.

په ابتدا کښې روشنیه تحریک په یوسفزو کښې هم زور نیولے وُو خو دلته د پیر بابا مرید انو د بایزید سخت مخالفت شروع کړو - د بایزید په مقابله کښې اخون درویزه بابا اودریدو - بایزید ئے د پیر روشن په ځائے په پیر تاریک مشهور کړو - او په یوسفزو کښې ئے تقریباً د بایزید تحریک ختم کړو. بایزید اوس د تیراه مخه اوکړه - تیراه کښې بایزید پیروان اونیولو - آفریدی، بنګش، اورکزی، خلیل او مهمند د بایزید د جنډے لاندې جمع شول. او دے مذهبی تحریک اوس سیاسی شکل اختیار کړو - بایزید د پښتنو په علاقه کښې د مغلو د شهنشاهیت ختمولو د پاره آواز اوچت کړو - او د پښتنو څو قبیلے د بایزید هم خیال شولے - اکبر خپله هم په هندوستان کښې د یونوی مذهب علمبردار وُو چه دا مذهب د مسلمانانو په نزد د الحاد دویم نوم وُو. خو اکبر به ورته دین الهی وے - او بایزید چه په خپلو عقائدو کښې یوه نوے لار ایستے وه - او د دهٔ دا نوے مذهبی تحریک هم عام مسلمانانو ښهٔ هڅ کنړلو، د اکبر په مقابله کښې اودریدو - او د مغلو مقابلے ته تیار شو - د کابل د ګورنر د مرزا حکیم ترهٔ فریدون بایزید ګرفتار کړو او په هغهٔ ئے د مرتد الزام اولګولو - خو بایزید د خپلے نوے عقیدے نه انکاری شو او د زړے مسلمانئ اقرار ئے اوکړو - فریدون هغه پریښود - شاید چه په دے وجه چه قبائیلو کښې بغاوت اونشی - خو بایزید چه تیراه ته واپس شو نو په مغلوئے اعلانیه چپاوونه شروع کړل او په کامیابئ سره - خو آخر په

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننګرهار کښې د اوسنۍ جلال آباد سره نژدې د مغل سره د پښتو ترې جنګ کښې قتل شو. په دې جنګ کښې د مغلو جرنیل محسن خان وُو. او په دې جنګ کښې د روشنیه قبائلو ډیر نقصان شوے وُو. خو دا په حقیقت کښې د شهنشاه ته د بابري مغلو خلاف د پښتنو په خپل وطن کښې اولنے جنګ وُو. بایزید او د بایزید د جانشینو تر دوو ویرو پورې د پښتنو په علاقه غرق اثر پاتے شوے دے. بایزید او د هغه جانشین د پښتنو د یوځو قبیلو منلے شوی مشران پاتے شوی دی. او دوئ د مشرۍ په ډګر مرګ هوښیار او حکمت عملی سره کړے ده. بایزید او د بایزید خاندان همیشه د مغلو مخالفت کړے دے او په پښتنو کښې ئے د مغلو د شهنشاهیت خلاف د آزادۍ روح برقرار ساتلے دے.

د بایزید د نوے عقیدے او د روشنیه تحریک روح روان د وحدت الوجود مسئله وه چه موجد ئے د سپین محی الدین ثانی وُو چه په العربی مشهور دے. او هغه د خیال د افلاطون د نظریهٔ امثال نه اخذ کړے وُو. خو دا مسئله حقیقت کښې د نظریهٔ امثال نقل نهٔ وُو البته یو نوے شکل ئے ضرور وُو. د وحدت الوجود مسئله د عجمی تصوف بنیاد دے. چه د مسلمانانو په زړهٔ او دماغ ئے د ژوند په ځائے جمود خور کړے دے.

بایزید د وحدت الوجود په مسئله کښې تصرف اوکړو او د دے مسئلے سره ئے د بدهه د انتقال روح یا تناسخ مسئله ګډه کړه. او خان ئے خالقوته مصیبر له پیش کړو.

خپلو مریدانو ته به ئے تلقین کولو چه ګومو خلقو ته خما د نوی او صحیح تعلیم تو سرنرانهٔ ده حاصله، هغه ګمراهان دی. د هغوئ قتل روا دے. او جائز دے مال غنیمت دے. لوټل ئے پکار دی. شاید چه په دے وجه او څنګه د مغلو نه د نفرت په وجه ځینے قبائل د بایزید مریدان شول او په مغلو ئے ناتار جوړ کړو.

د بایزید مشهور تصنیف خیرالبیان دے چه اوس ئے پښتو کیږ محبت پکوی عجیبه خبره ده چه خوشحال خان خټک د بایزید د عقائدو یا د دی تحریک په ډګر یا مخالفت کښې له هیڅ قسمه، جامع تنقید یا تحسین په نظم یا په نثر کښې نهٔ دے پریښے. حالانکه بایزید د خوشحال خان زمانے ته ډیر نژدے وُو. او په سیاسی هورا خوشحال خان هم خیال وُو. خو خوشحال خان د بایزید د [illegible]

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے شعر نه ئے معلومیږی ـــ

زړه د درو یزه غوندِ ایمان بنائیم و دهٔ ته
دے د پیر روښان غوندِ د کفر که تلقین

د بایزید د وفات نه پس په یوسفزو کښے د هغهٔ د اولاد خلاف د نفرت جذبه تردے حده خوره شوه چه د حمزه ملک د سرداری د لاندِ د توپئ کلی سره نزدے د روشنیانو او یوسفزو سخت جنګ اوشو. روشنیانو شکست اوخوړو - د بایزید درے ځامن شیخ عمر، خیرالدین او نورالدین قتل شول او جلاله په جنګ کښے بدبد زخمی شو. یوسفزو ژوندے اونیولو خو د هغهٔ د کم عمرئ لحاظ ئے اوکړو. قتل ئے نکړو. البته د اکبر بادشاه په حضور کښے ئے لاس نیولے پیش کړو اولکه ځنګه چه مونږ وړاندِ عرض کړے دے، اکبر هغه معاف کړو او آزاد ئے کړو. اکبر بادشاه چه په کال ۱۵۸۶ء کښے دوباره اټک ته راغے نو بیربل د اټک قلا تیاره کړے وه - دلته هغه دیره شو او خبر شو چه مان سنګهٔ د مرزا حکیم ځامن مطیع کړل. مرزا حکیم خپله په کال ۱۵۸۵ء کښے وفات شوے ؤو. خو د مرزا حکیم ترهٔ فریدون ئے د مطیع کولو نه پس نظربند کړو. او بیا خهٔ موده پس ئے مکے ته اولیږلو. خو اکبر چه داخل حقیقت کښے د کشمیر د فتح کولو په خاطر راغلے ؤو هغهٔ ته معلومه شوه چه کشمیر او کابل فتح کول خو آسان دی ځکه چه دا دواړه ځایونه هغهٔ فتح کړل ولے د پښتنو سرحدی قبائل فتح کول ګران کار دے - په خیبر کښے قبائیل د اکبر د فوځونو په مقابله کښے جلاله او درؤلے ؤو - هغه جلاله چه اکبر معاف کړے ؤو - د جلاله په لښکر کښے آفریدی، مهمند او خلیل شامل ؤو.

د بایزید اولاد د اکبر او د جهانګیر هغه ټولے منصوبے ګډے وړے کړے کومے چه دوئ وخت په وخت د قبائیلو د مطیع کولو د پاره کړے وے - او قبائیل ئے د مغلو د پنجے نه آزاد اوساتل. اکبر چه د اټک په قلا ډیره ؤو نو د ځنے قبائیلی مشرانو یوه جرګه ورته راغله چه ورکښے خلیل مهمند وغیره شامل ؤو - او ورته ئے د یوسفزو او مندړو خلاف شکایت اوکړو - چه دوئ بادشاهی لاره لوټی. او بدنامه ئے مونږ ته راځی - ترڅو پورے چه د یوسفزو ګوشمالی اونشی، په بادشاهی لاره هیڅ امن نه شی قائمیدے.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاید چه داجرګه د اکبر په وینا راغلے وه ځکه چه یوسفزو ته سزا ورکول د اول سر نه د هغهٔ پروګرام کښے شامل ؤو۔ او هغهٔ په یوسفزو د حملے دپاره د محض یوه بانه ټوله۔

اکبر د زین خان، بیربل او حکیم ابوالفتح په مشرئ کښے چه د یوسفزو د کوشمالئ دپاره کوم بادشاهی لښکر اولیږلو او د دے لښکر چه څه حال شو هغه یوه اهمه تاریخی واقعه ده۔ د بونیر د ډکر سره نزدے په کړپه کښے بادشاهی فوج یوسفزو داسے راګیر کړو چه د مغلو اته زره فوج تباه شو۔ بیربل په جنګ کښے قتل شو۔ او حکیم ابوالفتح او زین خان په مشکله، دوه پښے خپلے۔ دوه پردئ په تیښته ځان خلاص کړو۔ او د وهلی زپی فوج سره اټک ته راا ووتل۔ او بادشاه ئے د شکست نه خبر کړو۔ دا د مغلو د یوسفزو په علاقه کښے یو تاریخی شکست دے۔ د دے شکست په وجه د یوسفزو په علاقه کښے د مغلو توے منصوبے نیمګړے پاتے شوے۔

اکبر پخه اراده کړے وه چه یوسفزو ته او جلاله ته سزا ورکړی۔ د یوسفزو خرے نور هیڅ وران نهٔ کړے شول۔ البته په سمه کښے ئے یو خوتلا ګانے جوړے کړے او په جلاله پسے ئے ډیرے حملے اوکړے خو هغه ئے بندی نهٔ کړے شو۔۔۔ وئیلے شی چه په کال ۹۹۲ھ کښے بادشاهی فوځونو خوارلس زره تاریکیان اونیول۔ جلاله خپله غزنی طرف ته وتښتیدو او د غزنی په ښارئے حمله اوکړه۔ او ښارئے اولوټلو او ډیر مال ورته په ګوتو ورغلو خو د ډه چه دا مال په غلا راایستو نو په هزاره داړے مارو باندے پیښ شو او د هغوئ سره په جنګ کښے په یوه ګولئ اولګیدو او مړ شو۔ خو د رد شنیانو د مغلو خلاف تحریک د جلاله د مرګ نه پس هم جاری ؤو۔ او د مغل شهنشاه جهانګیر دپاره دردِ سر ؤو۔

د اکبر بادشاه د یوسفزو خلاف په جنګونو کښے ختګو ته دا فائده اورسیده چه ملک اکوړی او د هغهٔ جانشینو د مندړو او یوسفزو کانی علاقه لاندے کړه۔ او د کابل د غرونو خواؤ شا د سوات په سرحد د ختګو ډیرکلی آبادشول۔ دا علاقه د بائیزو په نامهٔ مشهوره ده۔ او د یوسفزو او د مندړو د علاقے په مقام اتصال پرته ده، او مندړ د یوسفزو نه بیلوی۔

د خوشحال خان تر زمانے پورے د مغلو سره چه د یوسفزو، مندړو او د پښتنو نورو قبیلو کوم جنګونه کړی دی په دے جنګونو کښے ختک همیشه د مغلو په برخه جنګیدو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. او د یوسفزو خلاف په جنګونو کښې د خوشحال خان غورنیکهٔ اکوړې، نیکهٔ یحیی خان او پلار شهباز خان په قول د خوشحال خان درې واړه شهیدان شوی دی. خوشحال خان وائی ـ

پلار نیکهٔ م شهیدان وګورته تللی
پشت په پشت م هنر دادے آل په آل

د یوسفزو سره جنګونه خوشحال خان ته په میراث کښې پاتې شوی وُو. د خوشحال خان خاندان د مغلو د لاسه جوړ وُو. او پلار په نیکهٔ د مغلو جاګیرداران راغلی وُو. د مغلو سره وفاداری او د یوسفزو سره دښمنی هغهٔ ته په سر رشته کښې پاتې وه.

څنګه چه وړاندې ذکر شوے دے د خوشحال خان غورنیکهٔ ملک اکوړے چه د تیری نه اتک ته راغلے وُو. د کوهاټ د ختګو د تری خانګے نه وُو. د مغل شهنشاه اکبر جاګیردار وُو او د بادشاه سره ئے د شپاړسمے صدئ په روستئ نیمائی کښې ملاقات شوے وُو هغه وخت چه اکبر په ۱۵۸۵ء کښې په دویم ځل په اتک دیره شوے وُو.

ملک اکوړے د مغلو وفادار او د یوسفزو دښمن وُو. داسے معلومیږی چه تر څو اکبر ژوندے وُو ملک اکوړے هم ژوندے وُو. اکبر په ۱۶۰۵ء کښې وفات شو او هغهٔ پسے د هغهٔ څوئے مغل شهنشاه نورالدین جهانګیر په تخت کښینا ستو. د کال ۱۶۰۵ء نه یعنی د اکبر د مرګ نه تر ۱۷۰۷ء پورے یعنی د اورنګ زیب د مرګه پورے تقریباً څهٔ دیاسه سل کاله کیږی. په دے زمانه کښې یوخوا د مغلو بادشاهان جهانګیر، شاهجهان او اورنګزیب برسرِ اقتدار وُو او بل خوا ته د خوشحال خان نیکهٔ یحیی خان، پلار شهباز خان او خوشحال خان خپله د ختک قبیلے مشران وُو. د خوشحال خان پلار نیکهٔ لکه د خوشحال خان د غورنیکهٔ په شان د مغلو وفادار او د یوسفزو دښمنان وُو. او خوشحال خان خپله هم د بند نه وړاندې د مغلو وفادار وُو او د یوسفزو دښمن. خو د بند نه روستو هغه د مغلو دښمن او د یوسفزو سره د روغے خواهان او د هغوئ نه د امداد طلبګار وُو.

خوشحال خان د جهانګیر بادشاه په زمانه کښې په کال ۱۶۱۳ء کښې په سرائے اکوړی کښې زیږیدلے وُو. خوشحال خان لا د دیارلسو کالو هلک وُو چه د خپل پلار شهباز خان سره ئے د یوسفزو خلاف په یو جنګ کښې شمولیت اوکړو. په دے جنګ کښې د یوسفزو مشر بهاکو خان وُو. دا جنګ د سرائے اکوړی نه پنځه میله لرے د جهانګیری کلی کښې شوے وُو.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دے جنګ کښے ختکو ماته کړے وه۔

په کال ۱۹۴۰ء کښے شهباز خان په یوسفزو بیا حمله اوکړه۔ په دے جنګ کښے هم خوشحال خان د پلار سره وُو۔ دا جنګ د تورو ماياروسره نزدے شوے وُو۔ په دے جنګ کښے شهباز خان سخت زخمی شو۔ خوشحال خان هم زخمی شو۔ ختکو ماتے اوکړه۔ او شهباز خان د پنځوسو کالو په عمر کښے په ۱۶۴۳ء کښے وفات شو۔

خوشحال خان چونکه د پلار مشر ځوے وُو نو د پلار د وفات نه پس د خپلے قبیلے په صلاح او مشورهٔ سره، د ختکو سردار او مشر شو۔ هغه اول کار دا اوکړو چه په یوسفزو ئے د پلار د بدل اخستو په خاطر حمله اوکړه۔ د طورو ماياروپه خوا کښے د ختکو او یوسفزو ترمینځه سخت جنګ اوشو۔ په دے جنګ کښے ختکو برے بیا موندو۔ او یوسفزو ماتے اوکړه۔ خوشحال خان د خپل پلار بدل واخستو او یوسفزو ته ئے سخت نقصان اورسولو۔

د پلار د وفات نه پس خوشحال خان قام مشر کړے وُو خو اوس په کال ۱۶۴۱ء شاه جهان بادشاه هم د یو فرمانِ شاهی په ذریعه خوشحال خان د ختک قوم سردار او منلو۔ او د بادشاهی سړک حفاظت ئے ورته اوسپارلو۔

خوشحال خان او شاهجهان

د جهانګیر په زمانه کښے خوشحال خان هلک وُو۔ چه جهانګیر وفات شو نو د خوشحال خان عمر ایله څوارلس کاله وُو۔ په دے وجه د جهانګیر متعلق چه خوشحال خان څه وئیلی دی هغه شاید چه د خپل پلار نه ئے آورید لی دی۔ د جهانګیر سره د خوشحال خان خپله هیڅ معامله نهٔ ده راغلے۔ د هغهٔ د جهانګیر سره له هیڅ قسمه تعلقات نهٔ وُو۔ خو د خلقو نه چه ئے څهٔ خبرے آورید لے وے د هغے په حواله وائی چه د جهانګیر په زمانه کښے هند جنت وُو۔ لکه چه وائی ؎

بیاله پسه جهانګیر د اکبر ځو یه
چه د دهٔ په دور هند لکه جنت وُو

خوشاهجهان، خوشحال خان خپله پیژندلو۔ د شاهجهان سره د هغهٔ ملاقاتونه شوی وُو۔ او د شاهجهان په ډیرو جنګونو کښے هغهٔ خپله حصه اخستے وه او د مغلو د طرفه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغلو دَ مخالفو سره جنګیدلے وو۔ او بادشاهی خدمات ئے ډیر په اخلاص سره کړی وُو۔ هغه شاهجهان ته قدردان وائی۔ او دَ شاهجهان ډیر مدّاح دے۔ لکه چه وائی ؎

دَ هغه دور بادشاه وُو قدردان شاهجهان
دَ پلا ځائے و ما راکړو پرے اوس شومه حکمران

شاهجهان چه خوشحال خان دَ ختګو سردار او مشر، نو خوشحال خان دهلی ته لاړو او دَ اصالت خان او امانت خان په ذریعه چه شاهی دربار کښے مخور امیران وُو۔ خپل خدمات ئے بادشاه ته پیش کړل۔ په دغه ورځو کښے دَ کانګړے راجه جګت سنګهه دَ بادشاه نه باغی شوے وُو۔ بادشاه جګت سنګهه ته دَ سزا ورکولو دپاره دَ خپل کشر ځوئے مراد بخش دَ کمان دَ لاندے یو قوی فوج اولیږلو۔

په تاراګړه دَ حملے کولو دپاره مراد بخش، دَ دربار دوه معتمد امیران یعنی بهادر خان او اصالت خان مقرر کړل۔ خوشحال خان دَ دوئ سره دَ قلا په تسخیر کښے حصه واخسته او بنهٔ په بهادرئ سره ئے جنګ اوکړو۔ قلعه فتح شوه۔ او خوشحال خان ته دَ خپلو خدماتو په عوض کښے شاهی خلعت عطا کړے شو۔ او جاګیر ئے هم زیات شو۔

په کال ۱۶۴۵ء کښے چه دَ بلخ او بدخشان مهم شروع شو۔ او شهزاده مراد بخش چه دَ یولوئ فوج سره دَ بدخشان دَ مهم سرکولو دپاره بادشاهه را اولیږلو نو خوشحال خان هم په دے مهم کښے شامل شو۔ او لکه دَ تاراګړه دَ محاذ نے دَ بهادر خان او اصالت خان په مشرئ کښے دَ ستائینے وړ خدمتونه اوکړل۔

په کال ۱۶۴۹ء کښے چه شاهجهان بادشاه خپله دَ قندهار دَ مهم سرته دَ رسولو دپاره په اټک راپورے وتو او کابل ته تلو نو خوشحال خان ئے استقبال اوکړو۔ او چه بادشاه کابل ته اورسیدو نو خوشحال خان ئے په دربار کښے حاضر شو۔ او دَ یوسفزو دَ کشالے ذکر ئے ورسره اوکړو۔ بادشاه دَ یوسفزو دَ ملک انتظام خوشحال خان ته اوسپارلو او دَ لنډی سیند پورے غاړه قطب طرف ته دَ یوسفزو په علاقه کښے یو ځوکلی ئے خوشحال خان ته په جاګیر کښے ورکړل۔

یوسفزی په دے جاګیر ډیر خفه شول او خپل مشر بهاکو خان ئے دهلی ته اولیږلو چه دَ بادشاه په دربار کښے پیش شی۔ او خپل فریاد اوکړی۔ بهاکو خان چه دهلی ته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اورسیدو نو دَ شاهجهان دَ مشرخوئے دارا شکوه حمایت ورته حاصل شو. او هغهٔ خپل پلار شاه جهان ته خواست اوکړو چه یوسفزی او بخښئ او ورپسے ئے زیاته کړه چه دَ خوشحال خان نه دِ دَ یوسفزو دَ کلو جاګیر واخستے شی. او بهاکو خان ته دِ ورکړے شی. شاه جهان دَ دارا شکوه خبره اومنله. دَ یوسفزو دَ علاقے جاګیرئے دَ خوشحال خان نه واخستو، او بهاکو خان ته ئے ورکړو.

دا دَ مغلو په دربار کښے دَ یوسفزو. دَ ختکو خلاف اولنئ کامیابی وه. حقیقت دا دے چه دَ خوشحال خان خاندان دَ مغلو حمایت خکه کولو چه دوئ دَ ختکو سرداران او مشران وُو. او دَ ختکو دَ یوسفزو سره قبائیلی جګړے چه مونږ ئے دَ لنډی سیند پورے غاړه، دَ یوسفزو په علاقه قبضه کول وُو، دَ ابتدا نه را روانے وے. دَ یوسفزو دَ مغلو سره دَ بابر دَ زمانے راسے جګړے کیدے خو دَ اکبر په زمانه کښے چه دا جګړے تیزے شوے نو ختکو دَ یوسفزو په مقابله کښے بادشاهی پشتی کتله، چه یوسفزی دَ بادشاهی زور په ذریعه اووهی او دَ سیند پورے علاقه کښے خان ته ځائے اومزکه پیدا کړی. دَ خوشحال خان غورنیکهٔ ملک اکوړے په دے پالیسئ کښے کامیاب شوے وُو. او دَ اکبر بادشاه حمایت ورته حاصل شوے وُو. دَ اکبر فوځونو چه دَ غړهٔ دَ یوسفزو دَ لاسه بد بد شکست اوخوړلو او په دے جنګ کښے بیربل قتل شو. نو اکبر دَ سے یوسفزو ته دَ سزا ورکولو ارادهٔ اوکړه. او ختکو دَ بادشاه دَ دے روئے نه فائده واخسته او دَ لنډی سیند قطب طرف ته په سمه کښے ئے خپل کلی آباد کړل چه اوس دا علاقه دَ بانړو په نوم یادیږی. دَ دے په وجه دَ ختکو او یوسفزو بین القبائیلی جګړے لا ښے تیزے شوے. او دَ دوئ دښمنی پخه شوه. چه دا دښمنی پوره سل کاله پاتے شوه. یعنی دَ اکبر دَ زمانے نه دَ اورنګ زیب تر زمانے پورے. او دَ دښمنئ هله اړخ واړولو چه دَ خوشحال خان دَ مغل بادشاه اورنګ زیب سره پس له بندهٔ پریوته. دَ ختکو او یوسفزو په دے جګړه کښے لکه څنګه چه معلومه ده، دَ مغلو دا پالیسی وه چه ختک دَ خپلو دښمنانو یوسفزو خلاف دَ خپلو بادشاهی مفادو دپاره استعمال کړی. او دَ ختکو دا پالیسی وه چه دَ مغلو طاقت او اثر رسوخ، دَ خپلو دښمنانو یوسفزو خلاف دَ خپلو قبائیلی مفادو په حمایت کښے حاصل کړی. دَ اکبر نه تر اورنګ زیب پورے دَ مغلو او دَ ختکو، دَ یوسفزو خلاف یوه پره وه. خکه چه یوسفزی دَ دواړو دښمنان وُو. او دَ دښمن دښمنان اکثر خپلو کښے دوستان دی. په دے وجه دَ اکبر نه تر اورنګ زیب پورے په پښتنو کښے دَ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغلو خلاف چه کومه ډله جنګیدله، دَدے قیادت دَ یوسفزو په لاس کښے وُو - او په پښتنو کښے دَ مغلو په پره کښے چه کومه ډله جنګیدله دَدے مشران ختک وُو - دَ خوشحال خان غور نیکهٔ، نیکهٔ او پلار درے واړه دَ یوسفزو سره په جنګونو کښے مړهٔ شوی دی - نوله دے کبله دَ خوشحال خان دَ یوسفزو سره تاریخی دښمنی وه او یوسفزو دَ مغلو حکومت ته سر نه کښیښو. خو دَ شاه جهان په زمانه کښے لکه دَ بهاکو خان او دَ داراشکوه دَ ملاقات نه چه ظاهره وه، یوسفزی مجبور شول چه خپله پالیسی بدله کړی - یوسفزو دَ ختکو سره خوخپل عداوت بحال اوساتلو خو کوشش ئے اوکړو چه دَ مغلو سره صلح اوکړی - او په دے صلح کښے دا مصلحت وُو چه دَ ختکو دَ قبضے نه خپله علاقه بچ کړی -

دا سے معلومیږی چه مغلو هم په دے زمانه کښے یوسفزو طرفته خپله رویه څهٔ لږه ډیره بدله کړه - او داراشکوه خیال اوکړو چه دښمن کهٔ په ګوډه مړی نو په زهر ورئے څهٔ ته وژنے - کهٔ یوسفزی بغیر دَ جنګ نه، دَ ختکو دَ ویرے تسلیم کیږی، او دَ مغلو متابعت کوی نو دَ یوسفزو دا رویه دَ مغلو دَ شهنشاهیت په نفع تمامیږی - په دے وجه هغهٔ په بهاکو خان احسان اوکړو - دَ خوشحال خان دَ یوسف زو دَ علاقے جاګیر ئے ختم کړو او دا ئے دَ یوسفزو مشر بهاکو خان ته ورکړو - ځکه چه دَ داراشکوه خیال وُو چه ختک خو هسے هم دَ مغلو په جیب کښے دی - یوسفزی رضا کول پکار دی - او دا سے معلومیږی چه خوشحال خان هم په دے خبره څهٔ بداونهٔ منل - هغهٔ دَ شاه جهان خدمت هم هغه شان په راستئ کولو خو په زړهٔ کښے دَ داراشکوه دښمن شو -

خوشحال خان چه دَ جهانګیر او دَ شاه جهان په صفت نهٔ مړیږی نو دَ دے دا مطلب نهٔ دے چه ګوندِ دَ جهانګیر او شاه جهان په زمانه کښے دَ مغلو رویه، پښتنو طرف ته په مجموعی حیثیت بدله شوے وه - یا دَ پښتنو په رویه کښے من حیث القوم او ملت، مغلو طرف ته څهٔ فرق راغلے وُو - دَ دواړو قومونو تاریخی دښمنی بحال وه - صرف دَ مغلو زور وُو - او پښتانهٔ نفاق او خانه جنګیا نو کمزوری کړی وُو - په دے وجه دَ مغلو حکومت ئے نهٔ شواړوُلے - البته چه کله نا کله موقع به ورته په لاس ورغله نو دَ مغلو خبر به ئے واخستو - خوشحال خان دَ جهانګیر او دَ شاه جهان ځکه تعریف کوی چه دوئ دَ خوشحال خان دَ کورنئ او قبیلے سره ښهٔ سلوک کولو - او دَ یوسفزو په مقابله کښے به ئے دَ ختکو پره کوله - په دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وجه خوشحال خان دَ دوئ نه خوشحال ؤو۔

خوشحال خان او اورنگ زیب!

په کال ۱۶۵۷ء کښې شاه جهان نا روغه شو۔ اوَد سلطنت دَ کار روزګار نه پاتے شو۔ دَ بادشاه دَ علالت په وجه دَ هغهٔ په ځامنو کښې دَ تخت نشینئ دپاره جنګو نه شروع شول۔ دا جنګونه په کال ۱۶۵۸ء کښې ښهٔ تیز شول۔ مشر شهزاده دارا شکوه او شهزاده شجاع خان خان ته دَ تخت او تاج حاصلولو دپاره جنګیدل۔ او اورنګ زیب او کشر شهزاده مراد بخش سره ملګری ؤو۔ دَ شاه جهان ټول سلطنت په دے جنګونو کښې برخے برخے شو۔ هر ځائے پرے جنګے جوړے شوے خو آخر دَ شهزادګانو په دے جنګونو کښې اورنګ زیب کامیاب شو۔

اورنګ زیب خپل پلار شاه جهان چه دَ مشر ځوئے دارا شکوه طرفدار ؤو، دَ آګرے په قلا کښې نظربند کړو۔ دارا شکوه او مراد بخش ئے اووژل۔ او شجاع ئے داسے ورک کړو چه هیڅ پته ئے اونهٔ لګیده چه څهٔ شو۔

دَ اورنګ زیب دپاره اوس میدان صفا ؤو۔ هغه بادشاه شو اوَد عالمګیر لقب ئے اختیار کړو۔ دا کال ۱۶۵۹ء ؤو۔

دَ تخت نشینئ دَ جنګونو په دوران کښې دَ یوسفزو مشر بهاکو خان، دَ شهزاده دارا شکوه ملګرے ؤو۔ دارا شکوه خوشحال هم خپل هم خیال کول غوښتل۔ خو خوشحال خان اونهٔ منله۔ اوَد بهاکو خان لښکر چه دَ دارا شکوه دَ استقبال دپاره دَ اباسین په غاړه جمع شوے ؤو په هغهٔ ئے حمله اوکړه او هغه ئے تس نس کړو۔ دغه شان شهزاده دارا شکوه دَ یوسفزو په علاقه کښې په پناه اخستلو کښې کامیاب نهٔ شو۔ دَ تخت نشینئ په جنګونو کښې چه خوشحال خان دَ اورنګ زیب کوم خدمات حاصل کړی ؤو۔ دَ دغے خدماتو په بنا اورنګ زیب چه دَ هغو دَ تاج او تخت مالک شو اوَد دهلی په تخت کیناستو نو خوشحال خان ته ئے لکه دَ خپل پلار شاه جهان په شان دَ ختکو سرداری اوَد بادشاهی لارے حفاظت او سپارلو او یو ځل بیا خوشحال خان دَ یوسفزو په مقابله کښې دَ مغل بادشاه منظور نظر شو۔

په دے زمانه کښې مهابت خان دَ کابل دَ صوبے ګورنر ؤو۔ او پیښور ئے دَ دَ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګورنرۍ د لاندې وو. دا هغه مهابت خان دے چه په پیښور بنار کښے د دهٔ یادګار د مهابت خان جماعت دے. اودے د علی مردان خان ځوئے وُو چه د صفویانو په دربار کښے مشهور امیر وُو او د صفویانو له طرفه د قندهار ګورنر وُو خو صفویانو سره ئے ټکی اوکړه او قندهار ئے شاه جهان ته حواله کړو.

خوشحال خان د مهابت خان منظورِ نظر وُو. خو په کال ۱۶۶۱ء کښے مهابت خان دکّن ته بدل کړے شو او د هغهٔ په ځائے سید امیر د کابل صوبه دار مقرر شو. په پیښور کښے د سید امیر نائب عبدالرحیم وُو. د دے تبدیلو سره د خوشحال خان د تقدیر ستورے هم ګردش کښے راغے، داسے معلومیږی چه د سید امیر او عبدالرحیم، د ختکو او د یوسفزو په جګړو کښے د داراشکوه پالیسی خوښه وه او د ختکو په مقابله کښے د یوسفزو امداد ته آماده شول. او د بهاکو خان مرسته ئے اوکړه.

د اورنګ په تخت نشینۍ پسے زر یو شاهی فرمان جاری شو. دا فرمان د راهدارۍ د محصول د معافۍ دپاره وُو. او د سرحدی علاقو نه علاوه په درست مملکت حاوی وُو. خو په سرحدی علاقو کښے د مخصوصو حالاتو په بنا د دے فرمان نفاذ نهٔ وُو شوے. عبدالرحیم د سید امیر په صلاح او د بادشاه په اجازت اوس د دے فرمان د نفاذ اجازت د سرحدی علاقو دپاره هم واخستو. او د پلار د نیکۍ د وخته چه خوشحال خان ته په اټک د راهدارۍ د محصول اخستو کوم اجازت مغل بادشاهانو ورکړے وُو هغه منسوخ شو. او دغه شان د خوشحال خان په وقار او آمدنۍ کښے فرق راغلو. د خوشحال خان په دے حکم زړه ډیر خفه شو. خو په خولهٔ ئے هیڅ اونهٔ وئیل. او هم هغه شان ئے د مغل بادشاه خدمت په راستۍ کولو. خو دا حکم په حقیقت کښے د یو سازش نتیجه وه. چه په دے کښے د خوشحال خان د خپل خاندان څنے افراد هم شامل وُو. او دا د خوشحال خان د ګرفتارۍ دپاره یوه بهانه وه.

بهاکو خان چه په کومه ورځ په ډهلی کښے داراشکوه سره کتلی وُو د هغے ورځے نه د ډهلی په دربار کښے د خوشحال خان وقار کم شوے وُو. او د مغلو په ذمه وارو افسرانو کښے داخیال پیدا شوے وُو چه ختکو ډیره موده د شاهی طاقت نه استفاده اوکړه او د شاهی طاقت په زور ئے د خپلو دښمنانو یوسفزونه مزکه هم لاندې کړه او هغوئ ئے ذلیل

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم کړل - او بله دا چه ختکو حقیقت کښې خپل دښمنان بادشاهي دښمنان ګرځولی دی - او ناحق ئې مغل او یوسفزی خپلو کښې اچولی دی - او دوئ په قلار ناست دی مزے کوی - پکار ده چه مغل بادشاهان دا پالیسی بدله کړی - او دهغه قبائیلو سره دوستانه تعلقات جوړ کړی کوم چه دختکو نه زیات زوردار دی - او دمغلو تاج او تخت دپاره زیات خطرناک دی - که دختکو په ځائ دغه قبائیل حکومت خپل کړی نو دا دحکومت دپاره زیاته فائده منده خبره ده - داسے معلومیږی چه سید امیر او عبدالرحیم هم دغه ټولی دا افسرانو نه وو -

سید امیر چه دعبدالرحیم په وینا دبادشاه نه دا اجازت واخستو چه دراهدارئ دمحصول دممانعت دپاره دسختے پالیسئ نه کار اخستل پکار دی - او کوم سردارانو چه دده پالیسئ مخالفت کوی هغوئ سره سخت سلوک کول ضروری دی نو خوشحال پسے په ۱۶۶۴ء کښې حکم اولیږ لو چه پیښور ته راشه او ما سره اووینه - خوشحال خان دحکم تعمیل اوکړو - پیښور ته راغلو او هلته مغل ګورنر ګرفتار کړو - او په هتکړو اوبیړو کښې ئې دهلی ته روان کړو - په دے وخت کښې دخوشحال خان عمر یونیژس کاله وو -

خوشحال خان دراجپوتانے دجے پور بنار سره نزدے درنتهنبور په قلا کښې قریباً دوه نیم کاله قید تیر کړو - او بیا آګرے ته راوستے شو - او هلته آزاد کړے شو - او بیا دآګرے نه دهلی ته راغلو، خو وطن ته دراتلو اجازت ورته نهٔ وو - او ډیلی کښې هم یو قسم ته بندی وو چه خانه نشین ورته وائ -

خوشحال خان دا ټول واقعات دیوا اوږد ترکیب بند ذوالقافیتین په شکل کښې په تفصیل سره لیکلی دی - دا ترکیب بند دده بیت نه شروع کیږی -

څهٔ دبد و خوب وو چه م اولید و سحر

سترګے م رنړے کړے نا قرار شوم په بستر

په دے ترکیب بند کښې خوشحال دخپلو نیولو واقعه، دهلی ته دبوتلو قصه او په قید کښې دمصیبتونو، غمونو او سختو واقعات په تفصیل سره بیان کړی دی - دده نه علاوه خوشحال خان چه دپیښور نه تر دهلی پورے دبادشاهي لارے کومے نښانے، یعنی دکلو او دځایونو نومونه ورکړی دی - دهغے نه معلومیږی چه دا بادشاهي لار په هغه زمانه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم تقریباً دغه وه، کومه چه نن ورځ په جرنیلی سړک یا دیږی. دَ دې ترکیب بند نه علاوه دَ هندَ قید په دوران کښې خوشحال خان نور هم ډیر نظمونه، غزلونه، قطعات او قصیدې لیکلی دی. په دې شعرونو کښې په وطن پسې ارمان، دَ خپلو مصیبتونو حال، دَ دوستانو او خپلوانو په فراق کښې ستا ئینې او دَ مغلونه دَ نفرت اظهار بیا موندے شي. او داسې معلومیږی چه خوشحال خان دَ قید په دوران کښې، دَ مغلو دَ مخالفت او دَ مغلونه دَ انتقام اخستو ارادې پخه کړے وه. دا لاندې اشعار دَ نمونې په طور ملاحظه کړئ.

پس له بنده دے دا عزم — دَ خوشحال دَ خاطر جزم
یا نیولے مخ مکې ته — یا مغلو سره رزم
یا یو کُنج دَ غرهٔ نیولے
نمونځ، روژه دَ لوستو بزم

خوشحال خان دَ اورنګ زیب خلاف چه کوم اشعار لیکلی دی، دا اشعار هم شاید چه دَ قید و بند دَ ورځو یادګار دے. تقریباً په شلو نظمونو، غزلونو، قطعاتو او قصیدو وغیره کښې خوشحال خان، اورنګ زیب ته په شاعرانه طرز کښې بد رد وئیلی دی. او دَ زړهٔ براس ئے ویستے دے. دَ دې اشعارو دا نمونے دَ لوستو دی:-

تفاوت دَ خپل پردی وربانده نشته — که ئے کوره اورنګ زیب بادشاه کمراه دے
دَ اورنګ بادشاه په دور آرام نشته — چا وئیل چه جهان ځائے دَ آرام ګاه دے
لکه مخ دپاسه تور سیاه لیدهٔ شي — اندرون ئے هغه هسے تور سیاه دے
که ئے نیت وته ئے کوره یو یزید دے
که طاعت وته ئے کوره اهل الله دے

رامعلوم شو دَ اورنګ عدل و انصاف — دَ دهٔ بنه مسلمانی بنهٔ اعتکاف
سکه روزه وار په وار واړه وژلی — پلار په بند کښې اچولے په مصاف
که هزار ځله څوک سر وهی په مزکه — یا په صوم ترشمعئ ورولی ناف
خو دِ نیت دَ بنهٔ عمل سره جوړنهٔ شي — عبادت، طاعت درے واړه دی خلاف
چه دَ ژبے لاریوه دَ زړهٔ ئے بله — په چاړهٔ ئے شو ځیګر شګاف شګاف
مار دَ تن دپاسه بنهٔ بنائسته روغ دے — ولے ننه اندرون لری ناصاف

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړنے په کرده ډیر وئیل ئے لږ وی د نامردو لږ عمل وی ډیرنے لاف

که دلے د خوشحال لاس په ځام نشته

د قیامت په ورځ ئے خدائے مکړه معاف

سید امیر تراوه کال پورے د کابل د صوبے، صوبه دار پاتے شو. خو په دے دوران کښے د دے علاقے امن ورځ تر ورځ خرابیدو. او په مغلو به ځائے په ځائے چپاوونه کیدل.

د خوشحال خان په هند کښے د نظربندئ په دوران کښے په کال ۱۰۶۷ کښے یوسفزئ بیا باغئ شول. مغلو دا بغاوت په څومیاشتو کښے ختم کړو. خو بادشاه غوښتل چه یو داسے سړے د کابل صوبه دار مقرر کړی، چه په حالاتو قابو بیا مومی. بادشاه په دے حقله خپله د خوشحال خان نه صلاح واخسته او آخر په کال ۱۰۶۸ کښے بادشاه سید امیر لرے کړو. او دهغه په ځائے ئے مهابت خان په دویم ځل د کابل صوبه دار مقرر کړو.

مهابت خان د خوشحال خان دپاره هم سفارش اوکړو چه په وطن ئے آزاد شی. بادشاه د مهابت خان سفارش اومنلو او خوشحال خان یو ځل بیا وطن ته د مهابت خان سره راغے. خو د قید نه پس چه کوم خوشحال خان وطن ته راغلے وُو، دا هغه خوشحال خان نهٔ وُو کوم چه د مغلو د قید نه اول مونږ لیدلے وُو. په دے خوشحال خان او هغه خوشحال خان کښے د مزکے او د آسمان فرق دے. د قید نه پس خوشحال خان هغه مشهور، معروف، غیرتی ننګیالے پښتون سردار او لیډر دے چه پښتانهٔ ئے په صفت نهٔ مړیږی. او د پښتون په تاریخ کښے ئے ځان ته یو مستقل ځائے پیدا کړے دے.

مهابت خان چه په دویم ځل د کابل صوبه دار مقرر کړے شو نو بادشاه هغهٔ ته اووئیل چه د یوسفزو د علاقے خاطرخواه انتظام او بندوبست وکړه. مهابت خان په دے سلسله کښے خوشحال خان، د یوسفزو خلاف حسبِ معمول استعمالولو غوښتل. او ورته ئے اووئیل چه هزاری منصب او د یوسفزو سرداری واخله خو د یوسفزو په علاقه کښے په لنګر کوټ کښے چه بادشاه کومه قلاجوړول غواړی، د هغے به جوړولو کښے، بادشاهی فوځونو سره تعاون او امداد اوکړه. خو خوشحال خان لنګر اوکړه او مهابت خان ته ئے مشوره ورکړه چه دا قلاجوړول پکار نهٔ دی. خوشحال خان [illegible] چه ځما د قید په دوران کښے بادشاه حکم کړے وُو چه ځما بال بچے دهم بندی کړے شی [illegible]

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

طوردِ دهلی ته اولیږلے شی. اوځما بال بچ ته چه پته اولګیده چه بادشاه هغوی دهلی ته لیږی، نوخپله علاقه ئے پریښوه اودیوسفزو په علاقه کښے ئے پناه واخسته. اوسره دَ دښمنئ یوسفزو هغوته پناه ورکړه. اودیر په قدر اوعزت ئے اوساتل. زهٔ دَ یوسفزو دا احسان نهٔ شم هیرولے. مهابت خان پوهه شو چه دا هغه خوشحال خان نهٔ دے. کوم چه دَ قید نه وړاندِ دَ مغلو خدمتګار او تابعدار وو. نو دَ خوشحال خان دَ امدادنه ئے طمع قطع شوه او دَ خوشحال خان دَ امدادنه بغیر ئے دَ لنګرکوټ قلاجوړه کړه. خوشحال خان په دے حقله وائی: ـه لنګرکوټ مغلو ساز کړو زهٔ په ننګ بیا دَ افغان شوم

که یوسف وو که مندړ وُو زهٔ دَ دواړو نګهبان شوم

مهابت خان داخل پیره موده دَ کابل صوبه دار پاتے نشو. دوه کاله پس یعنی په ۱۶۷۲ کښے بدل شو. او دَ هغهٔ په ځائے دَ کابل ګورنر محمد امین خان مقرر شو. محمد امین خان دَ دے نه وړاندِ دَ کابل ګورنر پاتے شوے وُو. محمد امین دَ میرجمله خوئے وُو. میرجمله په دکن کښے دَ ګولکنډے اوسیدونکے وُو. او دَ لعلو نو سوداګر وُو. او دیر مالدار او امیر سړے وُو.

محمد امین خان دَ اورنګ زیب معتمد او منظورِ نظر وُو. دَ اورنګ زیب خیال وُو چه محمد امین خان به دَ پښتنو شورش رفع دفع کړی. او په دے خیال، بادشاه هغه دَ کابل صوبه دار مقرر کړو. محمد امین خان دیانتدار خو مغروره او بدخویه سړے وُو. او هیچا جرأت نهٔ شوکولے چه دَ هغهٔ دَ رائے مخالفت اوکړی.

دَ قید نه پس خوشحال خان مغلوته په زړه زړه کښے یشیدلو. خولاتر اوسه ئے څهٔ عملی قدم دَ مغلو خلاف نهٔ وُو اخستے. البته دَ مغلو دَ ملازمت نه لاس په سر شوے وُو.

دَ خیبر جنګ او خوشحال خان، ایمل خان او دریا خان

دَ مغلو دَ کابل صوبه دار په اوړی کښے کابل کښے اوسیدو او په ژمی کښے به پیښور ته راکوزیدو. دا کال ۱۶۷۲ وُو. دَ پسرلی موسم وُو. او دَ روه کوهستانونه دَ پسرلی په زیړو سرو ګلونو ګلزار وُو. دَ مغلو لوئے ګورنر محمد امین خان دَ معمول وخت نه لږ وړاندِ. دَ اوړی تیرولو دپاره دَ کابل په طرف روان شو.

قصه دا وه چه په کُنړ کښے یوڅو مغلو سپاهیانو دَ یوے صافئ جینئ سره چیړلی وُو.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

صافیانو په دے جینئ غیرت اوکړو او درے مغل سپاهیان ئے اووژل . د مغلو د کوټ حاکم حسین بیګ د صافیانو ملکان را اوغوښتل، او ورته ئے مطالبه اوکړه . چه د مقتولانو قاتلان سرکار ته حواله کړئ . ملکانو انکار اوکړو . اوس د خواوشا د نورو قبیلو ملکانانو ته حسین بیګ اووے چه صافیانو ته سزا ورکړئ . او د دوئ کلی او کورونه اوسیزئ او لوټ ئے کړئ . د خواوشا د قبیلو ملکانانو، د خپلوجاګیرونو په خاطر . په ناخوالئ د مغلو د امداد د پاره لښکر جمع کړو . خو په پټه ئے صافیانو ته خبر ورکړو چه تاسو د پښتو او نرانو کار کړے دے ، په یو پښتنه بنځه مو غیرت خوړے دے . زموږ زړه تاسو سره دے . موږ د مغلو په پره کښے د مجبوري نه لښکر جمع کړے دے .

حسین بیګ په صافیانو حمله اوکړه خو شکست ئے اوخوړو . او د دے واقعے وجه د خواوشا ټول قبائل د صافیانو په پره کښے او د مغلو خلاف جنګ ته تیار شول .

حسین بیګ د دے واقعے نه محمد امین خان خبر کړو . محمد امین خان ډیر سخت شو او د تاوه، د وخت نه اول، د اوړی تیرولو د پاره کابل ته روان شو . خیال ئے داؤ چه په لاره به د صافیانو خبر هم واخلی . او داسے سزا به ورکړی چه د نورو پښتنو د پاره به مثال شی . او درست پښتون قوم به پرے اوویریږی .

محمد امین خان د یولوئے لښکر سره، چه په دے لښکر کښے د نورو پښتنو نه علاوه د اورکزو ملکانان، خوشحال خان ختک او د مهمندو مستجاب خان ارباب هم شامل وُو . د خیبر په طرف روان شو .

صافیان هم د محمد امین خان د ارادے نه خبر شوی وُو . هغوئ د مهمندو آفریدو او شینوارو نه د پښتو او د پښتون په نوم امداد اوغوښتو . هغوئ ټول د پښتون د ننګ په نوم راپاسیدل . او مغلو ته ئے خیبر اونیولو . د پښتنو د دے سنګر په ځامړه مشرې دوه مشهورو ملکانانو ایمل خان او دریا خان کوله . دا هغه ایمل خان او دریا خان دی چه خوشحال خان ئے په صفت نه مړیږی . او په دیوان کښے د دوئ د مرګ، شجاعت ننګ رښتونے دوستئ او پښتونولئ بیا بیا ذکر کوی . د مغلو د صوبه دار محمد امین خان لښکر چه جمرود ته اورسید و نو ورته پته اولګیده چه قبائلو ورته خیبر بند دے . هغوئ د پښتنو مشرانو نه صلاح واخسته چه څه کول پکار دی . خوشحال خان ورته وے چه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ پښتنو سره د جنګ کولو صلاح نه ورکوم. خو محمد امین خان ورته پیغور ورکړو چه په قید کښې وے نو مابه د خلاصی د پاره سفارشونه دِ کول. نو اوس ته ځما مقابله کښې د پښتنو سره همدردی لرے. محمد امین خان چه د خوشحال خان خټک نه نا اُمیده شو نو د مهمند د مستجاب خان ارباب ئے سره د یوے جرګے قبائیلو ته اولیږلو چه ورته اووائے چه لاره پریږدی. ګنی نتیجه به ئے د قبائیلو په حق کښې بنه نه وی. قبائیلو دا دپکه او داجرګه اونه منله. او محمد امین خان لښکر ته حکم ورکړو چه په زور لار اوکړئ او قبائیلو ته سزا ورکړئ. د محمد امین خان لښکر تر علی مسجده، په خیر خیریت اورسیدو او تر لواړګی پورے ورته څه لویه واقعه پیښه نه شوه. خو چه لواړګی نه لښکر لنډی خانے طرف ته روان شو، نو د لواړګی او لنډی خانے ترمینځه په تنګئ کښې پښتنو قبائیلو د مغلو فوج راګیر کړو. سړک ئے ورته د اول نه بند کړے وُو. او سړک کښې ئے ورته لوئے لوئے ډبرے او تیږے غورزولے وے. او کنډے ئے کنستے وے. دا هغه ځائے دے چه دلته شنوار او افریدو په ۱۹۳۶ء کښې پنډت نهرو هم راګیر کړے وُو.

محمد امین خان لښکر ته حکم ورکړو چه د جنګ د پاره صف آرائی اوکړئ. هاتیان د لښکر وړاندِ شول او حمله ئے اوکړه. پښتنو پرے د غرۍ نه د کانړو باران اوورولو. د مغلو لښکر ډیر وار خطا شو. او ډیر خلق ورکښې مړه شول. مغل لښکر پستنه شو. او قبائیل تورے په لاس د غرۍ نه راکوز شول او لاس په لاس جنګ شروع شو. جنګ تول ورځ جاری وُو. خو مغلو ځان ته لاره اونه کړے شوه.

اوس محمد امین خان ته چا صلاح ورکړه چه یوه بله لار هم شته په هغے به د لښکر پورے وتل آسان وی. دا لار د تاترے د ولے سره نزدے تیره شویده. او په دے وجه په دغه لار د او بوځه کهے نشته. محمد امین خان دا صلاح اومنله، خو دا په حقیقت کښې چل وُو. د محمد امین خان مات کړے لښکر چه د تاترے په لار روان شو، نو لا بنه په جال کښې کیر شو. او پښتنو قبائیلو تباه کړو.

محمد امین خان خپله په یوه پټه لار یو معتمد قبائیلی را اویستو. او پیښور ته ئے را اورسولو. وئیلے شی چه د خیبر په جنګ کښې د مغل کلهم لښکر تباه شو. خو صرف محمد امین خان او د هغه څلور ملګری د دے جنګ نه ژوندی پاتے شو. دا د مغل فوج مکمل

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکست وُو. اودَ پښتنو مکمله فتح. دَخیبر جنګ د مغلو ملاماته کړه. د مغلو لښکر، خزانه، اسونه، هاتیان، هرڅه تباه شول. اودَ پښتنو لاس ته راغلل. نورخو نور. خپله دمحمد امین خان ښځه، مور، خور او لور پښتنو اوتښتولے. اودَ محمد امین خان سړه چه په منګر تیا کښے نور مغل افسران وُو. دَ هغوئ زنانه هم پښتنو ته په لاس ورغلے. مغلوته دَ صافئ جینئ بے عزتئ ګرانه پریوته. او مغل ایله اوس دَ پښتنو دَ غیرت دَ جذبے نه خبر شول. خو وخت تیر وُو. چه څهٔ کید ونکی وُو. هغه شوی وُو.

څهٔ موده پس دَمحمد امین خان لور، خور او مور په رو پو خلاصے شوے خودَ محمد امین خان ښځه دَ شرم نه واپس راغله او باقی ټول عمرے دَ دُنیا نه کناره کشی اختیار کړه. او هم په دغه کښے وفات شوه.

دَخوشحال خان دَ اندازے مطابق، دَخیبر په جنګ کښے دَ مغلو څلویښت زره فوج تباه شوے وُو. چه په دے کښے دَ محمد امین خان څوے مرزا عبدالله او دَخور خاوند مرزا سلطان کربلائی هم شامل وُو. خوشحال خان وائی ؎

اول جنګ دَلوړے شادَ تاترے وُو
چه څلویښت زره مغل شول تار په تار

خوینده لونړه ئے په بند دَ پښتنو شوے
اس، اُوښان، هاتیان ایله قطار قطار

دلته دا سوال پیدا کیږی چه خوشحال خان خپله دَخیبر په عظیم جنګ کښے څهٔ کول، آیا هغه دَ مغلو طرفدار وُو که دَ پښتنو؟ یا غیر جانبدار پاتے شوے دے؟

سَر اولف کیرو په خپل مشهور تصنیف "پښتانهٔ" کښے لیکی، چه صحیح سَور دا نهٔ معلومیږی چه خوشحال خان په دے جنګ کښے څهٔ کړی دی. خو اغلب ګمان دا دے چه هغه دَ مغل لښکر سره صرف ترجمروده لاړ دے. او بیا واپس شوے دے.

کیرو دَ "خوشحال دَ نظمونو" په نوم چه کوم کتاب لیکلے دے. دَ دے کتاب په دیباچه کښے لیکی چه خوشحال خان دَخیبر په جنګ کښے چه کومه قصیده لیکلے ده، دَ دے قصیدے نه معلومیږی چه خوشحال خان دَ پښتنو په دے عظیمه فتح نه صرف خوشحالی ښکاره کړے ده بلکه ورسره ورسره پښتانهٔ ئے دَ راتلونکی مصیبتونو نه هم خبردار کړی دی او دَ محمد امین خان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تباهی او بدبختی ئے هم په دردناکه طریقه ستائیلے ده۔

کیرو په دے کتاب کښے بیا وائی چه دانهٔ معلومیږی چه خوشحال خپله په دے جنګ کښے څهٔ کړی دی۔ خو خوشحال خان دَخیبر فتح، دَخپل کمان او دَخپلو دوه افرید و یارانو یعنی ایمل خان او دریاخان دَکمان دَلاندِ دَمغلو خلاف دَپښتنو ټولو کښے لویه او اولنۍ فتح کړی۔

کیرو دا هم وائی چه دَ ایمل خان نوم دَافرید و په زړونو کښے تر اوسه ژوندے دے۔ او دَافرید و په علاقه کښے دَ ایمل خان په نوم ډیر ځایونه یادیږی۔ خو دَ ایمل خان په ټولو کښے بنهٔ یادګار دَ کوهاټ دَ درے په ځله کښے دَ ایمل چبوتره نوم ځائے دے چه دَ ایمل خان نوم دَ افرید و په علاقه کښے ژوندے ساتی۔

خو دوست محمد خان کامل دانهٔ منی۔ دوست محمد خان کامل لیکی چه "په دے جنګ کښے خوشحال خان دَپښتنو په مقابله کښے دَخپل یو محسن له خاطره شامل شوے وُو۔ او چه شامل شو نو بنهٔ په کلکه ئے جنګ اوکړو کنی دَهغهٔ همدردی خو دَ پښتنو سره وه۔ او دائے غوښته چه دا جنګ اونشی۔

او بیا لیکی چه "مغلو او بادشاهی فوځ کښے چه کوم پښتانهٔ وُو هغو کښے خوشحال خان هم بنهٔ کوشش دَمغلو دپاره اوکړو، خو پښتنو فتح بیا مونده۔ او بادشاهی لښکر ماتے اوکړه۔ محمد امین خان دَیوخو پښتنو جمعدارانو سره دَعلی مسجد په لار پیښور ته راغلو او نور لښکر چه خوشحال خان هم پکښے وُو دَتاترے په لار واپس شو۔"

دوست محمد خان دا هم لیکی چه "دَدے جنګ نه زر پس خوشحال یوه قصیده لیکلے وه چه مطلع ئے دا وه او په قصیده کښے دَ "ر" په پټئ کښے درج ده۔

چه دانا تر نادان لاوژنی بتر
مګر نهٔ دے دا ژوندون څهٔ معتبر

په دے قصیده کښے یو طرف ته دَمحمد امین خان او دَهغهٔ دَاهل و عیال په تباهئ باندِ په ډیره دردناکه طریقه افسوس شوے دے او ورسره دَ پښتنو دَ فتح ذکر هم کوی او پښتنو ته تنبیه او خبردارے هم ورکوی چه هسے نه چه غافل شئ۔ خوشحال خان ته کهٔ دَمحمد امین خان په بربادئ افسوس وُو نو ورسره دَمغلو په تباهئ دَ اورنګ زیب وقار ته په صدمے او دَ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون په کامیابۍ خوشحالی هم وه۔ او دغه خوشحالی دَ دے قصیدے او دَ ځنے نورو اشعار و (چه دَ دے واقع ذکر یکښے شوے دے) دَ لب و لهجے نه هم ښکاره ده۔

په دے باره کښے زه خپله نه دَ سر اولف کیرو دَ رائے سره اتفاق کوم او نه دَ دوست محمد خان کامل دَ رائے سره۔ دَ دوست محمد خان کامل دَ "خوشحال خان ختک" دَ لوستونه پس سړے مجبوره وی چه په دغه زمانه کښے دَ مغلونه دَ آزادۍ حاصلولو دپاره چه دَ پښتنو او مغلو ترمینځه کوم کشمکش تیر شوے دے او کوم جنګونه شوی دی چه دے جنګونو کښے دَ پښتون دَ آزادۍ دَ تحریک مشر دَ خوشحال خان په ځائے ایمل خان اوګڼړی۔

په دے کښے شک نشته چه دَ مغلو دَ قید او بند نه وړاندے چه کوم خوشحال خان مونږ وینو هغه دَ مغلو یو جاګیردار، طرفدار، نمک خوار او وفادار نواب دے۔ لکه چه دَ فیرنګیانو په زمانه کښے هم ډیر پښتانه نوابان او خان بهادران موجود وُو۔ او دغے نواب خوشحال خان دَ مغلو دپاره پښتنو سره جنګونه کول۔ خو دَ قید نه پس چه کوم خوشحال خان مونږ ته ښکاری هغه بیل سړے دے۔ هغه یو غیرتی پښتون ښکاره دے چه دَ پښتنو په ننګ دَ مغلو خلاف کمربسته ولاړ دے، او دَ پښتنو دَ اتفاق او اتحاد دپاره کوشان او سرګردان دے۔ او پښتانه دَ مغلو خلاف په دے جذبه جنګوی چه دَ مغلو دَ غلامۍ نه ځان خلاص کړی۔

دا سے معلومیږی چه دوست محمد خان کامل دَ قید و بند نه پس دَ نوی کردار خوشحال خان سم نه دے پیژندلے۔ او دغه شان هغه دَ خوشحال خان په صحیح کردار پیش کولو کښے څه لږه ډیره غلطی ضرور کوی۔ کامل صاحب په خپل کتاب "خوشحال خان ختک" کښے دَ خیبر دَ جنګ عنوان "ایمل کی شورش" ایښے دے۔ او په دے خبره ئے ډیر زور ورکړے دے چه دا ایمل افریدے نه وُو مهمند وُو۔ او یو پیدائشی جرنیل وُو۔ او دَ خیبر جنګ دَ ایمل خان دَ کمان دَ لاندے شوے دے۔ او خوشحال خان ختک ئے په دے جنګ کښے هم دَ مغلو طرفدار بنائیلے دے۔ دا سے طرفدار چه دَ مغل او پښتون په دَ تاریخی جنګ کښے هم، خوشحال خان دَ پښتون په مقابله کښے، دَ مغل په پره کښے ولاړ دے۔ او بنه دَ زړه دَ اخلاصه۔

په ټول کتاب کښے کامل صاحب، صرف دَ ایمل خان کردار په دا سے طریقه پیش کوی چه دَ سړی پرے سودا وشی۔ چه دَ مغلو په مقابله کښے دَ پښتون ولی او حُبّ وطنۍ دَ جذبے په خاطر صرف ایمل خان را اوچت شوے وُو۔ او بنه په نره دَ مغلو مقابلے نه او دریدے وُو۔ او په

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے تولہ جگړه کښې خوشحال خان محض یوه جمله معترضه وه چه کله نا کله به ئے د مغلو په مقابله کښې د پښتنو طرفداری اوکړه۔ ګنی په حیثیت مجموعی ئے د پښتنو خلاف، د مغل دپاره هر جائز او ناجائز صرف په دے خیال کړے دے چه هغهٔ ته او د هغهٔ خاندان ته او د هغهٔ قبیلے ته پکښې څهٔ ذاتی مفاد حاصل شی۔ او چه د مغلو نه د ذاتیاتو په بناء، د قید و بند نه پس متنفر شو۔ نو بیا هم د خیبر په جنګ کښې ئے د محسن محمد امین خان طرفداری، د پښتنو په مقابله کښې بنهٔ په نره اوکړه۔ خو ایمل شکست ورکړه۔ او جنګ ئے بائیلو۔ او چارو ناچار د مغلو سره خوشحال خان هم د میدان نه اوتښتید و۔

کامل صاحب شاید چه د خوشحال خان له دے قسمه کردار په دے خیال پیش کوی چه د اورنګ زیب عالمګیر په مقابله کښې ولاړ وُو۔ او اورنګ زیب عالمګیر یو مُسلمان بادشاه وُو، نو هسے نه چه په خوشحال خان څوک بد اووائی۔ چه د مُسلمان بادشاه او بیا د هغهٔ مُسلمان بادشاه مخالفت ئے ولے کولو کوم چه د هند و پوخ دښمن وُو۔ او په هندوستان کښې ئے د صحیح اسلامی تعلیماتو احیاء غوښته۔ او د چاد پالیسئ په پره کښې چه علامه شبلی د "عهدِ عالمګیری" په نوم یو غټ کتاب هم لیکلے دے۔

شاید چه په دے وجه کامل صاحب کوشش کوی چه د خوشحال خان د مغلو خلاف د جنګونو په حقله د جواز څهٔ صورت پیدا کړی۔ او دا ثابته کړی چه خوشحال خان خود عالمګیر خاندانی تابعدار او خدمتګار وُو۔ او په مغلو ئے هیڅ بد نهٔ وُو پیرزو۔ خو مغلو چه ورباندِ بلا وجه څو څو کرته ظلمونه اوکړل نو مجبوره شو چه د اورنګ زیب عالمګیر او د مغلو خلاف اودریږی۔ ګنی د مغلو خلاف په قامی جذبه کښې جنګونه صرف ایمل خان کړی دی۔

کامل صاحب ته دا هم معلومه ده چه ډیرو نامتو مؤرخینو او مستند و تاریخدانو ایمل خان آفریدے یاد کړے دے۔ خو کامل صاحب دا کوشش کوی چه ثابته کړی چه ایمل خان مهمند وُو۔

حُما په خیال دا نقطه هډو دومره اهمیت نهٔ لری چه سړے پرے سرخوږ کړی چه ایمل خان مهمند یا آفریدے وُو۔ ځکه چه دا نقطه په حیثیت مجموعی، نهٔ د پښتون قوم څهٔ لاینحله مسئله حل کولے شی او نهٔ د خوشحال خان ختک په تاریخی شخصیت څهٔ اثر یا رنړا غورزولے شی۔ که ایمل خان مهمند وُو، یا آفریدے خو ظاهره ده چه د مغلو مخالفت ئے بنهٔ په نره کړے دے۔ او خوشحال خان ختک د ایمل خان او دریا خان د دے قامی خدمت ډیره ډیره ستائنه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړے ده - او تعریف ئے کړے دے .

بهرحال زهٔ کامل صاحب سره اتفاق کوم چه ایمل خان مهمند وُو . ځکه چه خوشحال خان ختک خپله دوه ځایه هغهٔ ته مهمند وئیلے ئے . هغه دوه ځایونه دا دی :

دَ ایمل فتور آغاز شو دَ مهمندو هم عنان شوم

افریدیو، شنوارو، زړهٔ په اُلجه بنهٔ کړو ایمل خان مهمند په ننگ په اُلجه دواړه

دَ خوشحال ختک په بخره خو یو ننگ دے

تر نظر پورے ئے هیڅ ده دُنیا واړه

خوشحال خان یو بل ځائے کښے دَ خیبر دَ جنگ په حقله وائی ـــ

دویم دَ محرم ورځ دَ شنبے کال دَ غفج نهٔ غشی وُو، نه تورے چه مغلو اوکړو ۱۳۵۳ ـ ج

شنوارو . افریدیو . دَ ډرے خوارو مهمندو

روپئ په خروار یوړے، مهران واړه په ـ ج

او دا هم وائی ـــ

خهٔ شنواری، خهٔ مهمند، خهٔ افریدی وُو

چه ئے مات کړو دَ صوبے واړه لښکر

او دَ دے قصیدے خاتمه په دے بیت کوی ـــ

مستجاب مهمند که چرگه دَ مغل ده

زهٔ خوشحال ختک خوبازیم ځائے م غر

که چرے خوشحال خان په دے جنگ کښے رښتیا، دَ زړهٔ دَ اخلاصه، دَ پښتون خلاف دَ مغل په پره کښے جنگ کړے وے، او بیا دا جنگ ئے با ئیلے وے نو شاید چه اول خو به ئے په دے موضوع هډو قصیده نهٔ وه لیکلے. ځکه چه دَ دے جنگ با ئیلات لکه څومره چه دَ محمد امین خان دپاره شرم وُو، دغسے دَ خوشحال خان دپاره هم شرم وُو . دواړو شکست خوړے وُو . او که نه، قصیده ئے خامخا لیکله نو دَ خوشحال خان ختک نه دا اُمید کیدے شی چه په قصیده کښے به ئے ذکر کړے وے چه جنگ م دَ مغل دپاره، دَ پښتون خلاف، دَ یو محسن په خاطر بنهٔ په نره اوکړو خو ماتے م اوکړه . او شکست م اوخوړو -

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوماتہ داسے معلومیږی چہ پہ دے جنگ کښے خوشحال خان د سیاست نہ کار اخستے دے۔ د قید وبند نہ پس، هغہ مغلو تہ پہ زړہ زړہ کښے خوتکید و۔ او چہ د لنگر کوټ د قلا پہ بارہ کښے خپل دوست او محسن مهابت خان ورتہ د تعاون دپارہ اووے نو خوشحال خان ورتہ صفا انکار اوکړو۔

کہ خوشحال خان خپل محسن مهابت خان تہ صفا انکار کولے شو نو هغہ خپل محسن امین خان تہ هم صفا وئیلے شول چہ د پښتنو خلاف، د مغلو دپارہ جنگونہ نہ شم کولے۔ خو هغہ داسے اونہ کړل۔ نو پہ دے کښے مصلحت وُو۔ خوشحال خان پہ ظاهرہ د مغلو سرہ شو خو پټ راز باز ئے د پښتنو سرہ وُو۔ او دغہ وجہ دہ چہ د پښتنو پہ فتح هغہ د خوشحالئ اظهار کړے دے او خپلہ فتح ئے کنړلے دہ۔ او قصیدہ ئے پرے لیکلے دہ۔ او وئیلی ئے دی چہ زہ صرف پہ دے جنگ کښے د پښتون پہ ننگ ولاړ وُم۔ او محض د پښتون پہ ننگ م دا کار کړے دے۔ او ایمل خان د ننگ او لجہ دواړو دپارہ جنگ کړے دے۔

پہ قصیدہ کښے خوشحال خان، مستجاب مهمند تہ، چہ د زړہ نہ د مغلو سرہ وُو، بد وئیلی دی۔ هغہ وائی چہ مستجاب مهمند خو د مغلو چرگہ وہ۔ او ورسرہ ځان تہ باز وائی۔

پہ قصیدہ کښے خوشحال خان دا نہ وائی چہ دا جنگ محض د ایمل خان مهمند پہ مشرئ کښے شوے وُو۔ بلکہ هغہ پہ یو بل ځائے کښے، ایمل خان او دریا خان دواړہ یو شان ستائی۔

اوس کہ مونږ د کامل صاحب او منو چہ پہ دے جنگ کښے لکہ د مستجاب مهمند پہ شان، خوشحال خان هم پټ او آشکارہ، د پښتنو خلاف د مغلو ملگرے وُو، او بیا داسے کلک ملگرے چہ پہ قول د کامل صاحب "پہ بادشاهی لښکر کښے چہ کوم پښتانہ شامل وُو۔ د خوشحال خان نہ علاوہ، نور د تولو د جنگ نہ کنارہ کشی کولہ۔ صرف خوشحال خان او د هغہ سړو، د زړہ د اخلاصہ د مغلو پہ پرہ کښے جنگ کولو۔ خو هیڅ ئے ترے جوړہ نہ کړہ۔" نو پس د شکست نہ بہ خوشحال خان پہ کومہ ځلہ ځان ستائیلو او ځان تہ بہ ئے باز وے۔ او د کامل صاحب د خیبر د معرکے هیرو، ایمل خان متعلق بہ ئے ولے وئیل چہ هغہ د ننگ او د لجہ پہ خاطر دا جنگ کړے وُو او صرف خوشحال خان د پښتون د ننگ پہ خاطر پہ دے جنگ کښے شامل وُو۔ حقیقت دا معلومیږی چہ د خیبر پہ جنگ کښے د پښتنو پټ جرنیل، خوشحال خان خپلہ وُو۔ او ایمل خان او دریا خان د دے جنگ ظاهری مشران وُو۔ خوشحال خان تہ پہ دے زور نہ ورکوی چہ ایمل خان او دریا خان آفریدی وُو، یا مهمند، خو د دوئ د ملگرتیا، مړانے، شجاعت او ښہ ځوانتوب تعریف ضرور کوی۔

د خوشحال خان هغہ مشهورہ قصیدہ چہ سرے ئے د دے مصرعے نہ شروع کیږی ے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاله کومه راپیدا شو دا بهار

مونږ ته دَ ایمل خان او دریاخان په حقله دا دوه یادگار شعرونه په گوته کوی ـ

ایمل خان دریاخان دواړه مرگ ئے مړ وے
هیڅ تقصیر دواړو اونکړو وار په وار
دَخیبر دره ئے سره کړله په وینو
په کړا په ئے هم روان کړو دَهندو کار

په دے پورتنۍ قصیده کښے، خوشحال خان چه دَ پښتنو دَ مغلو خلاف کوم شپږ دَ بری او فتح جنگونه ستائیلی دی، په دے فهرست کښے دَ خیبر جنگ اول راځی. او په دے فتح هغهٔ فخر کړے دے. کهٔ دا چرته دَ هغهٔ، دَ مغلو په پره کښے، او دَ پښتو خلاف، چه په قول دَ کامل صاحب صرف ایمل خان ئے قیادت کولو، خپل شکست ؤو. نو دا جنگ به هغهٔ بیا بیا په فخر سره څهٔ ته ستائیلو. او دَ ایمل خان به ئے دومره تعریفونه څهٔ ته کول. خو حقیقت ها نهٔ ؤو ـ

پاتے شو دا دلیل چه په جمرود کښے، خوشحال خان خپل محسن، محمد امین خان ته صلاح ورکړه چه پښتنو سره جنگ یا سختی نهٔ ده پکار. دا غریب خلق دی. خو چه هغهٔ ورته پیغور ورکړو نو خوشحال خان دَ زړهٔ دَ اخلاصه، دَ پښتنو خلاف او دَ مغلو په پره کښے جنگ ته تیار شو. او دَ دوستۍ حق ئے ادا کړو. نو دا دلیل ما ته کمزورے ښکاری.

معلومیږی دا چه خوشحال خان چه محمد امین خان ته په روغ نیتۍ صلاح ورکړه. او دَ جنگ نه ئے منع کړو. او محمد امین خان دَ هغهٔ خبره اونهٔ منله، بلکه بد ئے پرے اوکړل نو دا دَ محمد امین خان خپل قصور ؤو. خوشحال خان خپله غاړه خلاصه کړه. دَ دے نه پس، خوشحال خان دَ پښتو په دے متل عمل اوکړو چه "یار ته پند ورکړه، اوکهٔ پند نهٔ منی نو دَ شکو پند ورکړه". خوشحال خان دَ پند نه پس محمد امین خان ته دَ شکو پند ورکړو. او دَ پښتنو قبائیلو سره ئے دَ مغلو دَ تباهۍ دپاره سازش اوکړو، او بنهٔ کامیاب سازش. دَ انگریزۍ متل دے چه په جنگ او مینه کښے هر څهٔ روا دی. دَ قید نه پس دَ مغلو سره دَ خوشحال خان پټ جنگ شروع شوے ؤو. او خوشحال خان دَ پښتنو دَ بری او فتح دپاره عزم کړے ؤو. دَ خیبر جنگ دَ خوشحال خان دَ مغلو خلاف اولنۍ فتح وه. او دا فتح د هغهٔ دَ تدبر او سیاسی حکمتِ عملۍ نتیجه وه.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام - د مغلو شهنشاهیت، خوشحال خان او پښتانه

دلته یوه بله مسئله هم حل کول غواړی - او هغه دا چه د خوشحال خان د پاره د مغلو د شهنشاه اورنګ زیب عالمګیر، چه مسلمان بادشاه ؤو مخالفت جائز ؤو او که نه. نو دا یوه باریکه نقطه ده - او دا نقطه لږ وضاحت غواړی -

اسلام د شهنشاهیت، بادشاهت او سرمایه دارانه او جاګیردارانه نظام د لرې کولو د پاره راغلے ؤو - اسلام اصل نسل ته هیڅ وقعت نه ورکولو - په اسلام کښې هر مسلمان د بل مسلمان سره ورور دے - اسلام کښې د شرافت معیار، اصل او نسل، مال او دولت نه ؤو - بلکه تقوی او اخلاق ؤو - اسلام یو اخلاقی نظام دُنیا ته راوړے ؤو چه بنیاد ئے توحید ؤو - د قیصر او کسرٰی شهنشاهیت اسلام ړوړے وړے اوړے ؤو - او سرمایه دار ته اسلام د مرګ پیغام ؤو - خو د خلفائے راشدین نه پس چه کوم اسلامی سلطنتونه جوړ شول هغوئ لکه د قیصر او کسرٰی په شان بیا شهنشاهیت قائم کړو - او هم په هغه اصولو روان شول - په کومو سرمایه دارانه اصولو چه د قیصر او کسرٰی حکومتونه چلیدل، دا په حقیقت کښې د اسلامی طرز د حکومت مخالفت ؤو - او اسلام چه د معاشرے د پاره کوم اصول وضع کړی ؤو - د هغے اصولو، د اسلام په نوم او د خدائے تعالیٰ په نوم په جارماتول ؤو - سپین ته تور وئیل ؤو او تور ته سپین - ورځ ته شپه وئیل ؤو او شپے ته ورځ -

د دے مختصر تمهید په رڼا کښې اوس موږ د مغلو د شهنشاهیت او د مغلو د حکومت او د مغلو د پښتنو سره کشمکش او د جنګونو جائزه اخلو -

د مغلو نه وړاندے په هند کښې پښتنو خپل بادشاهت او شهنشاهیت قائم کړے ؤو - موږ دا نه وایو چه په هند کښې د پښتنو شهنشاهیت یا بادشاهت په اسلامی اصولو چلیدو - یعنی په هغه اسلامی اصولو، په کومو چه د خلیفه عمرؓ اسلامی خلافت قائم ؤو - خو د دومره قدرے خبره ضرور وه چه د هند د پښتنو بادشاهانو په زمانه کښې اسلام په هند کښې په سُرعت سره خوریدو - او د هغوئ په زمانه کښې، یا په زور یا په رضا هندوان په یو درز مُسلمانیدل - او هغوئ اسلام د هندومت ضد کنړلو - اسلام توحید ؤو، او هندومت شرک ؤو - او هغوئ هیڅ دا کوشش نه ؤو کړے چه د اسلام او کفر ترمینځه محض د خپلو سیاسی اغراضو په خاطر صلح او کړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د دواړو مذهبونو نه یو مشترک مذهب جوړ کړی او د هندوانو راجپوتو سره د سیاسی اغراضو د پاره د اسے خوبره کړی چه رشتے ورسره اوکړی. او حکومت کښے هغوئ حصه دار او برخے خور کړی. او باقی مسلمانان د هغوئ په زور غلام او تابع او ساتی.

خو مغلوچه د پښتنو شهنشاهیت په هند کښے ختم کړو او بابرچه مغل وُو. ابراهیم لودهی ته چه پښتون وُو، د پانی پت په اولنی جنگ کښے شکست ورکړو. نو د پښتنو د نسلی شهنشاهیت په ځائے په هند کښے د مغلو نسلی شهنشاهیت قائم شو. په دے کښے د مسلمان او د غیر مسلمان سوال نهٔ وُو. پښتانهٔ او مغل دواړه مسلمانان وُو. خو د دواړو بادشاهی او ملوکانه اغراض بیل وُو. پښتنو په هند خپله بادشاهی غوښتله او مغلو خپله. او په دے وجه دواړه نسلونه د یو بل سره برسرپیکار وُو. په دے کشمکش کښے د اسلامی او غیر اسلامی سلطنت سوال نهٔ پیدا کیدو. دا د دوه مسلمانانو قومونو د هند د بادشاهت حاصلولو د پاره د زور جنگ وُو. او په دے وجه یا دواړه په حق وُو یا دواړه په ناحقه. یا دواړه ناجائز او ناروا کول یا دواړه وکول. نهٔ د پښتنو شهنشاهیت د حضرت عمرؓ خلافت وُو او نهٔ د مغلو شهنشاهیت د حضرت عمرؓ د خلافت نمونه وه.

البته مغلوچه د پښتنو نه حکومت واخستونو محض د خپلو ملوکانه اغراضو د حاصلولو د پاره او د خپل حکومت د پخولو د پاره نے د اسلام او کفر سره خپلو کښے صلح اوکړه او د اسلام او د کفر نه نے یو مشترکه دین جوړ کړو چه اکبریه ورته دینِ الهی وے. او دا خالص الحاد وُو.

د مغلو حکومت بحیثیت مجموعی د پښتنو او د شرابو دلدار وُو. او هغوئ چه په هند کښے د کوم نوی ثقافت بنیاد کیښودو، دا اسلامی ثقافت نهٔ وُو. بلکه د اسلام او د کفر امتزاج وُو. د مغل مسلمان او د هندو راجپوت د مشترکه ثقافتونو یو معجونِ مرکب وُو.

د مغلو په زمانه کښے هندوانو ته موقع په لاس ورغله چه د حاکم قوم خوئ بوئ او اخلاق بدل کړی او په خپل خوئ بوئ او اخلاقونے راواړوی. پښتنو چه د مغلو د شهنشاهیت مخالفت کوو نو هغوئ په دے کښے حق په جانب وُو. ځکه چه مغل ته هندو راجپوت د مسلمان پښتون نه زیات نزدے وُو د هندو راجپوت سره د مغل د وینے رشته او خپلولی وه. او مغل بادشاه به اکثر د پښتون مسلمان د کوشالی د پاره یا بیربل را اولیږلو، یا مان سنگهٔ او یا چوته مهاراجه جسونت سنگهٔ یا راجه رام سنگهٔ.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتانه، خوشحال خان او د مغل شهنشاه عالمګیر سره کشمکش

د پورته بحث په رڼا کښې به اوس موږ د خوشحال خان او د عالمګیر د کشمکش جائزه واخلو۔ خوشحال خان د عالمګیر یو جاګیردار او منصب دار ؤو۔ او بنه په راستۍ ئې د هغه خدمت کولو۔ لکه چه وائی ؎

لکه نړۀ ؤم په راستۍ په دو راستۍ کښې
د مغل په خدمت نه ؤو بل افغان

خود اورنګ زیب نه پس هم دغه جاګیردار او منصبدار خوشحال خان د اورنګ زیب د ذات او د اورنګ زیب د شهنشاهیت سخت دښمن شو۔ ځکه چه دۀ ته معلومه شوه چه د مغل په شهنشاهیت کښې د پښتون مسلمان هیڅ عزت، هیڅ وقار او هیڅ قدر نشته۔ مغل، پښتون محض یو مرئ او غلام ګڼړی۔ او هیچرې مغل پښتون ته د ځان سره یو حیثیت نه ورکوی۔ هغه پوه شو چه پښتون که د مغل دپاره هرڅۀ اوکړی خو د مغل په نظر کښې د پښتون نه هیچرې مغل نۀ شی جوړیدے۔ لکه چه وائی ؎

که هزار کاندِ پښتون مغل به نۀ شی
بویه دا چه د زړۀ اوباسی دا خیال

او بیا وائی ؎

اورئ پورے په منصب په نوکرئ شه
چه تر فهم و تر نظر د مغل کک یم

د اورنګ زیب عالمګیر متعلق چه د قید په دوران کښې او پس له قیده خوشحال خان کومه رائے قائمه کړے وه هغه د دے اشعارو نه واضحه ده ؎

څۀ یوازے په ما نۀ ده که ژوندے وی
اورنګ شاه بادشاه به ډیر کاندی پائمال
دۀ په لاس د بخت نصر ظلم واخست
زۀ د دۀ د لاسه بند لکه دا نیال
حق ناحق ئے چه څوک راشی په منګل کښې
خواروی ئے غم ئے نۀ وی، د وبال
چه په پلار باندِ ئے نۀ ده صرفه کړے
په نور چائے څۀ صرفه، څۀ ئے اشکال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ښتیا وایم دا هسے بادشاه نهٔ وی
واړه کارنے د رهزن دے، د دار وال
یو په ظلم، یو په مکر نور څوک نشته
که حجاج وی که یزید وی د دهٔ سیال
دهغهٔ بادشاه به نمونهٔ دغاړے طوق شی
چه دے نهٔ لری د عدل اعتدال
نهٔ انصاف شته، نهٔ تمیز، نهٔ نور د عدل
په دربارنے تاریکی ده، غول و غال
په دورات د دے بادشاه هوښیار هغه دے
چه وطن که په فرنګ په پرتګال
په خوشحال باندے خو وار دے دا دے راغے
خدائے دِ درست جهان ساتی د دے جیپال
په یو بل ځائے کښے د اورنګ زیب متعلق وائی ـ
د بادشاه د بدنیتئ کمے نشته!!!
په بدنیت نے آزار واخست د خپل پلار
ځکه اوس د چا باور وربانده نهٔ شی
هم بدنیت دے هم بد قول هم مکار
بله هیڅ لیدله نهٔ شی په دامینهٔ کښے
یا مغل د مینهٔ ورک یا پښتون خوار

د خوشحال خان د دے پورتنو اشعارو نه معلومیږی چه اورنګ زیب یو خدا ترس، منصف عادل، صاف زړهٔ او سپیڅلے او سپین ځلے مسلمان بادشاه نهٔ ؤو. بلکه هغه یو داسے مسلمان ؤو چه د بادشاهئ حاصلولو د پاره نے خپل پلار قید کړے او خپل روټره نے وژلی ؤو. او د مذهب په ظاهر یا تو یعنی په مونځ روژه نے د خلقو د غلولو د پاره مخ سپین کړے ؤو. خو لکه کیرو چه وائی په حقیقت کښے د هغهٔ زړهٔ د مذهبی منافقت نه ډک ؤو. یعنی هغهٔ مذهب د خپل ملوکانه اغراضو د حاصلولو د پاره یو آلهٔ کار جوړ کړے ؤو. د خوشحال خان تر نږده د مذهب د پردے په شا د اورنګ زیب اصلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کردار، دیو ظالم او ناترسه غاصب انسان ؤو. چه هر عمل ئے د شرنه ډک ؤو.

مونږ به د خوشحال خان دے رائے ته ډیر وقعت نه ؤو ورکړے. ځکه چه مونږ ته معلومه ده چه د خوشحال خان د اورنګ زیب عالمګیر سره ورانه شوے وه او په دے وجه شاید چه د خوشحال خان دا رائے په ذاتیاتو مبنی وی. خود خوشحال نه علاوه زمونږ درویش او صوفی شاعر عبدالرحمان بابا هم چه خوشحال خان پسے نزدے تیر شوے دے، د هغے وخت د مغلو حاکمانو د لاسه داسے سرتکوی ؎

په سبب د ظالمانو حاکمانو ؛ کوراؤ کوراو پیښور درے واړه یو دی

نو د دے نه معلومیږی چه د خوشحال خان په رائے کښے ضرور څه صداقت شته.

خبره داده چه عام خلق د مذهب د روح نه ناواقف وی. او هغوئ د مذهب په ظاهریاتو او رسوماتو پسے ځی. نو که یو سړے ظاهری شان و شوکت د یو مذهبی سړی جوړ کړی نو باطنی عمل که ئے هر څه وی، خو په خلقو کښے په ښه سړی او په مسلمان سړی مشهور شی. د اورنګ زیب عالمګیر د ښے مسلمانئ چرچه هم په دے وجه شوے وه چه هغه خپل ظاهری شان و شوکت د ښه مسلمان جوړ کړو نو خلقو د هغه ټولے ګناهانے معاف کړے. ځکه چه شرعه هم ظاهر کوری او خلق هم ظاهر کوری. خو حقیقت څه بل شان ؤو.

د خوشحال خان په زمانه کښے د پښتنو او د مغلو جګړو ډیرے زور نیولے ؤو. او خوشحال خان چه دے قامی جنګ کښے د مغلو نه راوا ؤړیدو او د پښتنو په ننګ ئے توره اوتړله. نو هغه په دے کښے حق بجانب ؤو. د خوشحال خان خیال ؤو چه مغل پښتنو ته د حقارت په نظر کوری. او پښتون خپل سیال نه ګنړی بلکه خپل مرئے او غلام ئے ګنړی. په دے وجه پښتون ته پکار دی چه مغل د خپل وطن نه اوباسی او د مغل د غلامئ نه ځان خلاص کړی.

اول خو لکه چه ما ذکر کړے دے شهنشاهیت او بادشاهت د اسلام په ضد کښے ولاړ ؤو، په دے وجه هغه خلق چه د مسلمان بادشاه په نوم د اورنګ زیب د ملوکیت پره کوی. هغه د یو غیر اسلامی سیاسی نظام پشتی کوی. مسلمان او بادشاه په حقیقت کښے اجتماع ضدین دی. بادشاهت د مسلمان د پاره ناروا دے. په اسلام کښے صرف خلافت روا دے او د خلافت د یو منتخب شوی امیر پکار دے. او د امیر انتخاب به هم صرف صاحب الرائے مسلمانان کوی چه تقوی او اسلامی اخلاق ژوند کښے ثانی نه لری. خو خود غرضه خلقو ورو ورو د اسلام د سیاسی نظام نه بادشاهت او ملوکیت جوړ کړو. او هغه هم موروثی ملوکیت، چه په اسلام کښے سروپ ناروا دے. او بیا دا ناروا ملوکیت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئے د اسلام جزو او ګرځولو. او د مسلمان بادشاه کلمه د اسے عام شوه چه د د مسلمان د پاره د ایمان جزو شو. او څوک چه د مسلمان بادشاه د خرافاتو نه ډک حکومت نه منی. د هغهٔ قتل روا ګڼړلے شی. په مسلمانانو کښے د ا ذهنیت حقیقت کښے د مسلمانانو د زوال سبب ګرځیدلے دے. او مسلمان ملت ئے ذلیل کړے دے.

خوشحال خان خپله هم د قید و بند نه وړاندے هم له دے قسمه مسلمان بادشاه تابع وُو. او د د اسے مسلمانانو بادشاهانو د ملوکیت مټے وے. که هغهٔ په ژوند کښے څه غلطی کړے وه نو هغه ئے د قید و بند نه وړاندے کړے ده. چه د یو غیر اسلامی شهنشاهیت د نا روا سیاسی نظام پښتی ئے کوله. د قید و بند نه روستو چه په هغهٔ کښے یو نوے احساس او نوے شعور پیدا شوے دے. د د ستانے وه دے. د دے نوی سیاسی شعور په برکت هغهٔ د مغلو د نا روا نسلی شهنشاهیت چه د مسلمان بادشاه د پړدے د لاندے د حیوانی ظلم او زور دوے نوم وُو خلقو ته عریان او ښائیلو. او خلق د مغلو په شهنشاهی منافقت پوه شول. او د مغلو د زور ظلم نه ئے د ځان خلاصولو د پاره مردانه کوششونه شروع کړل. خوشحال خان د اورنګ زیب د نسلی شهنشاهیت متعلق وائی ؎

اطاعت د اولوالامر ځکه نهٔ کړم
خلیفه د زمانے په زړه کافر دے

پښتون مسلمان به د مغل مسلمان د اسلامی رورولئ او اخوت هله خیال ساتلو. که چرے د اسلام د اصولو او تعلیماتو مطابق، مغل مسلمان پښتون مسلمان ته د ځان سره یوشان اسلامی حیثیت او اقتصادی حیثیت ورکړے دے. خو معلومه ده چه د مغلو د شهنشاهیت څهٔ نورے تقاضے وے او د اچه نور هر څهٔ وے خو اسلامی نهٔ وے. خوشحال خان د مغلو د شهنشاهیت په اصولو جوړ، تش په نوم او جعلی اسلامی حکومت منلو ته تیار نهٔ وُو. ځکه چه د ا صرف د مغلو نسلی حکومت وُو. او په هیڅ رنګ او هیڅ شکل کښے اسلامی نهٔ وُو. صرف د اسلام په مقدس نوم مغلو خپل ملوکانه اغراض حاصلول، او خپل غاصبانه حکومت ئے په مسلمانانو ځایولو. او هغه هم د ذاتی اغراضو د پاره.

په د اسے صورت حال کښے خوشحال خان مجبور وُو چه د مغلو مقابله اوکړی. او د پښتون مسلمان ملی شان او قومی حیثیت او ملی سیرت په آزادانه طور برقرار اوساتی. او پښتون کښے په قسما قسم طریقو، په پیغورونو، په طعنو، په تعریفونو او د غیرت او پښتو په ردیفونو د غیره ملی شعور د جس بیدار کړی. او اتحاد او اتفاق ورکښے راولی. او د مغلو مقابلے ته ئے اودروی.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخوشحال خان خیال ؤوچه دَمغل هیڅ حق نشته چه دَپښتون په وطن دِ قابض وی۔ او پښتون دِ په زورظلم مرئے او غلام ساتی۔ خوشحال خان مغل دَ پښتون دَ وطن نه ایستل غوښتل، او په آخری عمر کښے دا دَ هغهٔ یوه عقیده جوړه شوے وه لکه چه وائی ؎

دا نادره عقیده لکه ځما ده

لا عجب که بل پیدا هسے افغان شی

دَ نمونے په طور دلته دَ خوشحال خان ځنے هغه اشعار ورکوم۔ دَ کومونه چه دَ خوشحال خان دَ دے نادرے عقیدے وضاحت کیږی۔ یعنی په دے لاندِ اشعارو کښے هغهٔ دَ مغلو او دَ اورنگ زیب نه دَ نفرت اظهار کړے دے۔ دَ پښتنو بے اتفاقی ئے ستائلے ده۔ او په خپل ننگ ئے فخر کړے دے۔

چه مغل و ته م اوتړله توره ۔۔۔ درست پښتون م وعالم وته ښکاره کړو

ختک کله په شماره په حساب یاد ؤو ۔۔۔ ختک ما دَ اولسونو په شماره کړو

اتفاق په پښتنو کښے پیدا نهٔ شو

کنی ما به دَ مغل گریوان پاره کړو

قدیمی دَ پښتنو جهل وخرتوب ؤو ۔۔۔ اوس په طمع دَ حرص دروی له میانه

کهٔ ربنتیا وایم شیرشاه دا هسے نهٔ ؤو

لکه مونږ ته یو پیدا له کوهستانه

لا تر اوسه ئے ما زغهٔ په قرار نهٔ دی ۔۔۔ چا چه ما سره وهلے سر په سنگ دے

لا په خوب کښے په لوزه پریوزی له کتهه ۔۔۔ چه دَ چا تر غوږ ځما دَ تورے شرنگ دے

که په دا دورم گورے هغه زهٔ یم ۔۔۔ چه م داغ په خاطر اینبے دَ اورنگ دے

درست جهان م ومغل وته خیبر کړو ۔۔۔ ځائے په ځائے پښتانهٔ وته قلنگ دے

ځنے زهٔ لوئے دعوی لرم په زړهٔ کښے

ولے خهٔ کړم چه پښتون واړه بے ننگ دے

که م عمر په شماره تر شپیتهٔ تیر دے ۔۔۔ لا په کار کښے دَ سورئ هسے اُزبک یم

دَ افغان په ننگ م اوتړله توره

ننگیالے دَ زمانے خوشحال ختک یم

هره چار دَ پښتانهٔ تر مغل ښه ده ۔۔۔ اتفاق ورڅخه نهٔ شته ډیرا زمان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بهلول او د شیرشاه خبرے آوړم — چه په هند کښے پښتانه وو بادشاهان
شپږ اوه پیړۍ هسے بادشاهی وه — چه په دوی پورے درست خلق وو حیران
یا هغه پښتانه نور وو داخه نور شول — یا د خدائے دے اوس داهسے شان فرمان
که توفیق د اتفاق پښتانه مومی!
زوړ خوشحال به دوباره شی په دا خوان

ومغل وته چه کورم، هغه هسے مغل نشته — د تورے وارے تیر دے اوس ورپاتے یو قلم دے
پښتون په زرو نیسی په فریب په تیتالو نو — په مائے اثر نه شی لا په ما د خدائے کرم دے
نه مچ یم نه قارغه یم چه په کړو مړو گرځم — یا باز یم یا شاهین یم په خپل ښکار زړه خرم دے
که ماغوندِ نور هم وے په دے کار به ډیر خوشحال وُم — چه ماغوندِ ځوک نشته ځکه پروت را باندِ غم دے
ایمل خان دریاخان دواړه په ښه رنگ تیر شول په ننگ کښے
د دواړو په فراق کښے، خما تل آه و ماتم دے!
پښتانه لکه مگس ورباندِ گرځی — ورته ایښے د مغل د حلوا تال دے
نورے واړه تکیے وار په وار خوړے شوے — اوس په مینځ کښے یو کرم د ذوالجلال دے
ایمل خان دریاخان دواړه خورد بین لاړل
اوس خو پاتے د مغل ته یو خوشحال دے

اورنگ زیب راته یو کال وشو چه پروت دے — په صورت حیران، پریشان په زړه فکار
کال په کال امرایان دی چه پریوځی — چه طوفان شوے لښکرے کوم ئے شمار
خزانے د هندوستان دی راخوړے شوے — سره مُهران دی ننوزی په کُهسار
پښتانه چه نور څه فکر کا نا بود دی — بے له تورے خلاصے نشته په بل کار
تر مغلو پښتانه په توره ښه دی — که په پوهه پښتانه وے څه هوښیار
اولسونه چه سند وبله، اوکه — بادشاهان ورته سجود کاندی اختیار
زه تنها پکښے په غم د نام ونگ یم — یوسف زئی فراغت په کښت و کار
آفریدی، مهمند، شنواری گوره څه کا — د مغلو لښکر پروت په ننگوهار
په لښکر لښکر نارے شوم ورته ستړے — دا کا نړه راته نه مهربوک وائی نه خار
مرگ خما په پوهه بهتر تر دا ژوندون دے — د عزت سره چه نه وی زیست روزگار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هميشه به په جهان کښې ژوندے نهٔ دی
دَخوشحال ختک به پاتے شی روزګار

ومغل وته به هسے کار بنکاره کړم — چه راضی راشخه روح دَفرید خان شی
اورنګ زیب بادشاه زړهٔ ډک په لاهور راغے — ګوره کاندهٔ به ځوک وران ځوک ګودان شی
په جهان دَننګیالی دی دا دوه کاره — یا به اوخوری ککرئ یا به کامران شی
دَمزریو مړنتوب په لښکر نهٔ دے — مټ ئے هرکله یوازے په خپل ځان شی

آزادی تر بادشاهئ لا تیری کا
چه دَ بل دَحکم لاندِ شی زندان شی

POHA

پښتانهٔ واړه بدخوئ دی — کور په کور کاندِ غورزئ
یوچه سرکاندی په پورته — بل ئے اووهی مغزئ
هغه زیست چه دَعزت له مخه نهٔ وی — چه ئے کا په هغه زیست پورے هک پک یم
په خپل نام ونګ چه راشم لیونے شم — خبردار کله په سود وزیان دَلک یم
هر پښتون چه دَمغلو نوکری کا — کهٔ دِ زده دَهغے واړو بهترک یم
چه منصب دَمغل خوړ ملک ؤم — چه منصب دَمغل نشته اوس ملک یم
دَفرمان دَپروانے حکم ئے نشته — شکر دا چه په خپل حکم په خپل وک یم
نهٔ م کار په خاص وعام نهٔ په دیوان شته — نهٔ په دروازه دَهر یوهٔ مردک یم
آزادی ده په ساده سپینه جامه کښې — خلاص له غمه دَزربفت اودَ میلک یم
دَوښو جونګړے هسے راته ښے شوے! — وائے ناست په محلونو دَآهک یم
کهٔ اوګړه دَ بتوشته په شلمبو سپینه
دَمغلو پلاؤ پاتے ډیر پرے ډک یم

۱- پښتانهٔ په عقل پوهه چه ناکس دی — کوته سپی دَقصابانو دَجوس دی
۲- بادشاهئ دَمغل په زړه باندے — دَمغل دَمنصبونو په هوس دی
۳- اوښ له باره په خپل کورکښې وړغلے — په اولجه دَاوښ دَغاړے دَجرس دی
۴- دَنفرین لائق په نام سړے بنی دی
له اوله کهٔ دا نور درپسے پس دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

علامه اقبالؒ په "جاوید نامه" کښې د پښتون د خوئ بوئ د بیان په سلسله کښې د خوشحال خان ختک په پورتنو اشعارو کښې د د ریم نمر شعر ترجمه کړے ده ـ

اشترے یابد اگر افغانِ حُر با یراق و ساز و با انبارِ دُر
ہمتِ دونش ازاں انبارِ دُر
میشود خوشنود با زنگِ شُتر

دا وه مغل او اورنګ زیب طرف ته د خوشحال خان ختک رویه ـ او هغهٔ دا رویه پس له تجربے او د مغل سره د زیست روزګار اختیار کړے وه ـ هغهٔ مغل بنهٔ پیژندهٔ ـ او هغهٔ پښتون هم بنهٔ پیژندو ـ د مغل سرهٔ د هغهٔ د پلارنیکهٔ له وخته معامله وه ـ او په معامله ئے پیژندے وُو ـ او د پښتون د فطرت نه خو هغه خود واقف وُو چه خپله پښتون وُو ـ او شپه او ورځ په پښتنو کښې اوسید و ـ او د ورسره ئے کار روزګار، جنګ جګړے، جرګے او مرکے وے ـ ځکه خو علامه اقبالؒ خوشحال خان ته شاعرِ افغان شناس وائی ـ او صحیح وائی ـ ځکه چه خوشحال خان که پښتون نهٔ پیژندلو نو بیا هډو پښتون تر اوسه چا پیژندے نهٔ دے ـ

خوشحال خان به د مغل د مذهب او اسلامی رورولئ لحاظ هله ساتلو، که چرے مغل په اصلی معنو کښې د اسلام په بنیادی اصولو عمل کولے ـ یعنی دا چه هر مسلمان د بل مُسلمان رور دے ـ او د بل مُسلمان برابر دے ـ او دا رورولی تشه د خولے رورولی نهٔ ده ـ بلکه دا رورولی د یو شان سیاسی او اقتصادی حیثیت ده ـ په دے رورولی کښې ټول مُسلمانان یو شان دی ـ نهٔ پکښې څوک مغل شته، نهٔ افغان ـ نهٔ ترک شته نهٔ ایرانے ـ نهٔ عرب شته، نهٔ عجم ـ نهٔ پکښې څوک بادشاه شته نهٔ فقیر ـ اسلامی رورولی ټولو مسلمانانو ته د یو والی او عالمگیر اخوت سبق ورکوی ـ او ټول مُسلمانان د توحید د حفاظت او اشاعت د پاره په یو صف کښې اودروی ـ لکه علامه اقبالؒ چه وائی ـ

ایک ہوں مسلم حرم کے پاسبانی کے لئے
نیل کے ساحل سے لے کر تا بخاکِ کاشغر

د اسلام د بے نظیره رورولئ او برابرئ مثال دادے، که د غلام د سورلئ وار راشی نو هیڅ پرواه نشته، که د ټول عجم شاهان، امیران او نوابان د قیصر او کسرئ سره د اسلام د خلیفه په انتظار کښې ولاړ وی ـ څلونه به د خپلے سورلئ د وار مطابق د سور غلام د اوښ مُهار نیولے د قیصر عظیم الشان شاهنشاهی دربار ته پیاده تلل فخر ګڼړی ـ او ټولے دُنیا ته به د اسلام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

علمبردار سبق ورکوی چه د اسلام د ساده خود ذی شان تمدن د کامیابۍ راز د مسلمانانو د برابرۍ او مساواتو او د ورورولۍ او اخوت په اصول کښې تړلے پروت دے. اسلام کښې د انسان انسانی حیثیت یو دے. اسلام د وقار آدم او د تکمیل اخلاق دپاره راغلے دے.

په پورتنی مثال کښې مونږ په اسلام کښې د حیثیت د برابرۍ ذکر اوکړو. اوس په اسلام کښې د معاشی او اقتصادی برابرۍ مثال هم واورئ. د مسلمانانو خلیفه د یمنی ځادرونو نه جوړه نوے جبه اغوستے ده. دا ځادرونه مسلمانانو ته په مال غنیمت کښې راغلی دی. او په ممبرولاړ دے. مسلمانانو ته وعظ او نصیحت کوی. په دے کښې د جمعے نه یو مسلمان پاسی او خلیفه ته د ټولو مسلمانانو په وړاندې وائی. مونږ نه ستا حکم منو، نه ستا وعظ آوړو. خلیفه ورته په حیرت کښې ټپوس کوی چه ولے؟ مسلمان ورته وائی ځکه چه تا د مسلمانانو په مال غنیمت کښې خیانت کړے دے. یعنی ځادرونه چه راغلی وو نو ستا هم یو ځادر رسیدلے وو. او ته د نورو نه په قد کښې لوئے هم یے. نو د نورو مسلمانانو ورته جبه جوړه نه شوه. او ستا ورته جبه جوړه شوه. دا ځکه چه تا خیانت کړے دے. او ځان ته دې د یو په ځائے دوه ځادرونه په ویش کښې بیل کړی دی. خلیفه خپل ځوئے ته مخ اړوی، چه جواب ورکړه. د خلیفه ځوئے مسلمان ته وائی چه خلیفه خیانت نه دے کړے. خو خلیفه چه د جبے جوړولو اراده اوکړه. ما ورته خپل ځادر ورکړو. او دغه شان یو د خلیفه خپل ځادر شو او یو ځما. نو د دواړو ځادرونو نه د خلیفه جبه جوړه شوه.

دا حال وو د اسلام د عالمګیر اخوت او مساوات. اوس د دے په رڼا کښې اوګورئ چه د مغلو شهنشاهیت څه څیز وو. آیا دا اسلامی وو که غیر اسلامی.

اسلام د شاه او ګدا تمیز ورک کړے وو او محمود او ایاز ئے په یو صف کښې اودرولی وو. غریب او مالدار ته ئے یو شان حیثیت ورکړے وو.

د اسلامی ژوند د اصولو مطابق د حیثیت او شرافت معیار تقوی ده. په اسلام کښې چه څوک زیات تقوی دار دے. اخلاقی ژوند تیروی. هغه مالدار دے. هغه لوئے سړے دے. هغه خطاب یافته دے. هغه کرسی نشین دے. هغه خدائے پاک ته نزدے دے. هغه ته خدائے پاک حیثیت ورکړے دے. اسلامی حیثیت په مال او عهده نه دے. اسلامی حیثیت د مادی ژوند په آرام او آسائش نه دے. اسلامی ژوند هغه اخلاقی او روحانی ژوند دے چه د دنیا نه کناره کشی نه بنائی. د دنیا د کاروبار تلقین ورکوی خو په داسے طریقه چه "دل به یار، دست

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

به کار"۔

خلیفه حضرت عمرؓ د اسلام د دے فلسفهٔ حیات په عمل سره دُنیا ته سبق ورکولو۔ او خوشحال خان ختک، د خپل هم مذهب مغل، د مذهبی قومیت ځکه خیال نه ساتلو چه مغل د اسلام په بنیادی اصولو هیڅ عمل پیرا نه وُو۔ مغلو لکه د نن ورځے د مالدار مُسلمانانو په شان، مذهب پمطور د یو رائج رواج او مقبول فیشن قبول کړے وُو، خو حقیقت کښے هغوئ مذهب د خپل کار ایستلو او ملوکانه اغراضو او دُنیاوی مادی حیثیت، او آرام او آسائش دپاره یو آلهٔ کار جوړ کړے وُو۔ مغل هیڅ ے پښتون مُسلمان ته د یو مذهبی رور په سترګه نه کتل۔ او نه ئے د مغل په سترګه ورته کتل۔ بلکه مغلو پښتانهٔ خپل مریان او غلامان کنړل۔ د مغلو په اسلامی حکومت کښے د اسلامی رشتے او خپلولئ په سبب مغل مُسلمان هیڅ ے پښتون مُسلمان ته یو شان سیاسی حیثیت، مذهبی حیثیت، قومی حیثیت او اقتصادی حیثیت نهٔ ورکولو۔

پښتون مُسلمان د مغل مُسلمان لکه د غیر مُسلمانانو په شان یو ذلیل او محکوم رعیت وُو۔ مغل د خپلے اسلامی مذهبی عقیدے هیڅ ے په عملی، دُنیاوی ژوند کښے پابند نهٔ وُو۔ مغل لکه د نن ورځے د مُسلمانانو، تش په نوم مُسلمان خو وُو۔ لیکن په عملی ژوند کښے مغل صرف په هغے اسلامی اصولو پابند عمل پیرا وُو، کوم اصول چه د هغهٔ د بادشاهئ او ذاتی اغراضو د مفادو موافق وُو۔ هغه اسلام مغل نهٔ منلو کوم چه د هغهٔ د دُنیاوی او شاهی مفادو موافق نهٔ وُو۔

مغل مُسلمان ته هغه هِند وبیربل، مان سنګھ او جسونت سنګھ ډیر نزدے وُو کوم چه د پښتون مُسلمان د ګوشمالئ دپاره به د هندوستان نه روان شول او د پښتون په سر به سواره شول۔ او د پښتون ټول وطن به ئے تباه برباد اولتاړ کړو۔ دغه د مغل مُسلمانی وه او دغه ئے عمل۔

د عربو اسلامی حکومت بیشکه چه په رومبی دور کښے یعنی د خلفائے راشدین په زمانه کښے اعتقاداً او عملاً د اسلامی اصولو او تعلیماتو پابند وُو۔ او د دے دپاره په حقیقی طور اسلامی حکومت وُو۔ د عربو اسلامی حکومت په دے دور کښے، تر عربی نسل یا قوم پورے محدود نهٔ وُو۔ بلکه د عربو قومیت هغه عالمګیر مذهبی قومیت وُو چه د هغے عظیم الشان قومیت ممبر جوړیدو دپاره د عرب نسل شرط نهٔ وُو۔ خو صرف اسلام راوړل واحد شرط وُو۔ نو بیا هغه کهٔ د هر ملک وُو۔ هر څه رنګ به ئے وُو۔ د هر نسل نه به وُو۔ پس هغه ټول امتیاز به د مینځ نه اوړتو۔ هر عجمی به عربی شو او د اسلام د لوئے مذهبی قومیت فرد به شو۔ د هغهٔ به اسلامی حیثیت قائم شو۔ هغه به د اسلام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عالمګیره رورولۍ کښې شامل شو. او په اسلامي حکومت کښې به ئې لکه د نورو مسلمانانو په شان مساوي حصه او منلے شوه. دا سے حصه او دا سے حیثیت، څرنګه چه به د وخت د خلیفه وُو.

د عربو د عالمګیر تمدن د کامیابۍ هم دغه راز وُو چه د ټولو مسلمانانو مشترکه قومیت اسلام وُو. یعنی مذهبي قومیت یا لویه انساني برادري او خپلولي.

نسلي یا وطني قومیت عربو نهٔ پیژندلو. په مسلمان عرب او په مسلمان عجم کښې هیڅ فرق نهٔ وُو. په اسلامي حکومت کښې به د دواړو یو شان حیثیت وُو. دواړه به په یو شان د حصے دعویدار وُو. په اصل او نسل فخر، عربو د مسلمانانو د مشترکه قومیت د پاره یو لعنت ګڼړلو. د اسلامي حکومت حفاظت په هر مسلمان فرض وُو. ځکه چه هر مسلمان د هغے حکومت مالک وُو. د هر مسلمان په هغے کښې یو شان اسلامي او سیاسي حیثیت وُو.

د عربو په اسلامي حکومت کښې یو مسلمان د بل مسلمان مرئے او غلام نهٔ وُو. بلکه هر مسلمان د بل مسلمان برابر حیثیت لرلو. هر مسلمان د بل مسلمان رور وُو. مسلمانی لکه د نن ورځ په شان د مسلمانۍ په نوم د یو بل سره دهوکه نهٔ وه. او د ذاتي مفاد و د حصول د پاره یوه آله نهٔ وه. بلکه مسلمانی یو الهي او روحاني مذهب وُو. یوه روحاني رورولی وه. یوه اسلامي برابري وه. یوه بے مثاله دینداري وه. یوه بے نظیره تقوی وه. د خود غرضۍ او د خود غرضه دنیاوي مالدار و خلقو د پاره د غریبو په مرئ چاره نهٔ وه. د قرآن پاک پیغام د حق پیغام وُو. د غریبو د خوارو او د نادارو مددګار وُو. او د ظالمانو سرمایه دارو په سر یو مهارت وُو. د خواجه د پاره مرګ وُو. لکه علامه اقبال چه په جاوید نامه کښې ملت روسیه ته د سید جمال الدین افغاني په خولهٔ پیغام ورکوي ؎

چیست قرآن، خواجه را پیغام مرگ
دست گیر بندهٔ بے ساز و برگ

او د دے د پاره هر مسلمان د اسلام سپاهي وُو. او سپاهي هم د کوم جلیل القدر شان؟ که مړ شوے وے نو شهید وُو. که ژوندے او سیدے نو غازي. پس په دین دُنیا جنتي وُو.

د اسلام د سپاهي یا غازي دا بے مثاله اعتقاد د مسلمانانو د دُنیا د ډیرے لوئے حصے په دومره لږ موده کښې د فتح کولو راز وُو. د یو دا سے فوځ طاقت ته څوک ټینګیدے شو؟ څوک چه د ژوند نه په مرګ زیات خوشحال وُو. او د چا په ژوند کښې چه لوئے خواهش په اسلامي جنګ یا غزا کښې مرګ حاصلول وُو.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمغلو اسلامی حکومت هیڅ په دے رنګ کښے نهٔ وُو. هغه یوقامی. نسلی. ملکی یا ذاتی حکومت وُوچه دهغے ټول مفاد دمغل قوم ترحلقے پورے محدود وُو. دپښتون مُسلمان په هغے کښے هیڅ حصه نهٔ وه. پښتون مُسلمان دمغل مُسلمان یوادنیٰ رعیت او محکوم قوم وُو او مغلو به محکوم قومونوته کهٔ هغه مُسلمانان وُو او کهٔ غیرمُسلمانان دحقارت په نظر کتل. او خپل غلامان او مریان به ئے کنړل. دے دپاره خوشحال خان حق بجانب وُوچه دمغلو دشهنشاهیت نه ئے بغاوت اوکړو. او پښتانه ئے دمغلو دغلامئ نه خلاصول. په دے جنګ کښے یوخواته پښتانهٔ وُو. هغه هم برخے برخے. تاریپه تار او منتشر. څهٔ دمغلو سره ملګری وُو او څهٔ دمغلو خلاف. او بل خواته مغل او دهغوئ ملګری هندوان راجپوت وُو. خوشحال خان په داسے حالاتو کښے دمغلو دزبردست شهنشاهیت مقابلے ته ولاړ وُو. او بنهٔ په نره ئے دمغلو مقابله کوله. اګرچه په خپل ژوند کښے هغه په دے مقصد کښے کامیاب نهٔ شوچه مغل ئے دخپل ملک نه بیخی شړلے وے. او دا ناکامی هغهٔ خپله هم په خپلو اشعارو کښے خوخو کرته ستائیلے ده. خو دمغلو نسلی شهنشاهیت هغهٔ داسے کمزورے کړوچه سرو سرو دمغلو دشهنشاهیت نړوړ پوخ محل په نړید وشو. او دمغلو او دپښتنو دے تاریخی کشمکش نه دُنیا داسبق زده کړوچه هر بادشاه یا هرحکومت چه پښتنو طرف ته دمغلو پالیسی، یا دَ اورنګ زیب عالمګیر پالیسی اختیارکړی. یعنی داچه پښتانهٔ خپل مریان کنړی، او دمریانو سلوک ورسره کوی. پښتانهٔ به داسے حکومت یا داسے بادشاه ته هیڅ وفادار نهٔ وی.

دَخیبر دَ شکست نه پس:-

دَخیبر شکست دَمحمد امین خان ملاماتهٔ کړه. او دَهغهٔ لوئی په خپل سرماته شوه. په خیبر پسے دَمغلو دویم لوئے شکست په کندهاب وُو. کندهاب دَشبقدر نه قبلے طرف ته دَمهمندو په علاقه کښے پروت دے. دَکندهاب جنګ په کال ۱۶۷۳ء کښے شوے وُو. په دے جنګ کښے دَپښتنو دَلبنکر مشر ایمل خان وُو. او دَمغلو دَفوج کمان دَشجاعت خان او جسونت سنګهٔ په لاس کښے وُو داجنګ خوشحال خان په خپله مشهوره قصیده "بیاله کومه را پیدا شو دا بهار" کښے په بیت کښے داسے ستائیلے دے ـه

بیاله پسته جسونت سنګهٔ، شجاعت خان وُو
چه ایمل ئے په کندهاب ویوست دَ مار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دے جنګ کښے د مغلو د فوج سرلښکر شجاعت خان قتل شو. او مهاراجه جسونت سنګهه په تښته ځان خلاص کړو. د ګندهاب د جنګ نه وړاندې په دوآبه او په نوښار هم جنګونه شوی وُو او په دے جنګونو کښے هم مغلو شکست خوړلے وُو. دا جنګونه په پورته ذکر شوے قصیده کښے خوشحال خان داسے ستاینلی دی :-

دویم جنګ میرحسینی په دوابه کښے چه ئے اوتکیده سر لکه د مار
بیاله پسه د نوښار د کوټ جنګ وُو
چه م اوکیښ تر مغلو خپل خمار

د مغلو د نوښار په قلا خوشحال خان او ایمل خان په شریکه حمله کړے وه او فتح کړے ئے وه. خلورم جنګ د مغلو سره په کال ۱۶۷۳ء کښے په خاپښ شوے وُو. خاپښ دره، د غرهٔ د مهمندو په علاقه کښے، د شبقدر نه قطب قبلے طرف ته پرته ده. دا جنګ خوشحال خان داسے ستائی :-

شپږم جنګ مکرم خان شمشیرخان دواړه
چه ایمل کړل په خاپښ کښے تار په تار

د خاپښ په جنګ کښے هم د پښتنو د لښکر مشر ایمل خان وُو. او دلته هم د مغلو فوج شکست اوخوړو.

د مهابت خان په دریم ځل د کابل صوبے صوبه دار مقرریدل

د خیبر په شکست پسے زر اورنګ زیب عالمګیر، محمد امین خان د کابل د صوبیدارئ نه لرے کړو. او د هغهٔ په ځائے په دریم ځل مهابت خان د کابل د صوبے صوبه دار مقرر کړو. د اورنګ زیب عالمګیر اوس پوخ یقین راغلے وُو چه د سرحدی علاقے قبائیل بغیر د مهابت خان نه نورڅوک نهٔ شی سمولے.

د اورنګ زیب عالمګیر خپله حسن ابدال ته راتلل -

په خیبر، ګندهاب او خاپښ کښے چه مغل فوجونو د پښتنو د لاسه پرله پسے شکستونه اوخوړل، نو د دے شکستونو په وجه اورنګ زیب عالمګیر ډیر پریشان شو. هغهٔ فیصله اوکړه چه خپله د سرحدی علاقو د قبائیلو د کوشمالئ د پاره راشی. چنانچه په کال ۱۶۷۴ء کښے اورنګ زیب خپله راغلو او د سرحدی علاقے د جنګونو د نګرانئ کارے په خپل لاس کښے واخستو. هغهٔ د خپل غږ نیکهٔ اکبر په لار روان شو. په حسن ابدال پریوتو او د پښتنو د مطیع کولو کارے شروع کړو.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهابت خان او خوشحال خان

مهابت خان چه په دریم ځل د کابل صوبه دار مقرر شو نو بیا ئے خوشحال خان ته د مغلو سره د تعاون او ملګرتیا اووے. خو خوشحال خان د قید نه پس، هغه خوشحال خان نه وو. کوم خوشحال خان چه هغهٔ د قید و بند نه وړاندې پیژندو. خوشحال خان خپل دوست مهابت خان ته اووے چه د مغلونه زړهٔ ستړے ناستیم. او د پښتنو خلاف د مغلو هیڅ پړه نه شم کولے ـه

که خوشحال پنج هزاری که، مه ئے وینه
د مغل د نوکرئ دے اغیر ے

خوشحال خان اوس د مغلو خلاف پټ، آشکاره جنګیدلو. او د پښتنو په ننګ او دریدے وو. د خیبر د معرکے هغه پټ جرنیل وو. په نوښارے د ایمل خان سره د مغلو خلاف په جار حمله کړے وه. په کندهاب او خاپښ کښے همدردی او صلاح مشورے د ایمل سره وه. اوس د مغلو د منصب او جاګیر دم په خوشحال خان نهٔ چلیدو. خوشحال خان اوس د ختګو سرداری خپل مشر ځوئے اشرف خان ته اوسپارله. هغه اوس په جار د مغلونه یاغی وو. او خپل ژوندے لکه د یو وطن دوست پښتون سردار اولیدر تیرول شروع کړل. مهابت خان چه پوه شو چه خوشحال خان د مغلونه باغی دے نو د سیاست نه ئے کار واخستو. په خپل کور کښے ئے ورله خپل ځوئے بهرام دښمن کړو. بهرام د خوشحال خان دریم ځوئے وو او د خوشحال خان نه په دے خفه وو چه هغهٔ د ختګو سرداری اشرف خان ته ولے حواله کړے ده.

خوشحال خان او بهرام خان

بهرام خان د خوشحال خان هغه ناخلف ځوئے دے چه په خپل کلیات کښے ورته خوشحال خان ځائے په ځائے ډیر سر ټکولے دے. او ډیر بد ردئے ورته وئیلی دی. په یوځائے کښے خوشحال خان وائی:- بهرام هغه خنزیر دے :: چه لائق دے د ګهنګ

یو بل ځائے کښے بهرام ته داسے وائی ـه

تا هنر د سرداری نه زده بهرامه — سرداری دِ په خپل دور کړه بدنامه
هم تمامے خیلخانے لره بلا شوے — هم خپل ځان لره بلا شوے بد فرجامه
تا طاهر د کم عقلئ په جګړو مړ کړو — او فارغ شوے د طاهر د انتقامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاخپل ځان لره دَ مرګ رخنه پیدا کړه — خیلخانه دِ په بدخوئ کړه بے آرامه
په داهسے بدخوئ بے بخته نهٔ ئے — چه لانهٔ ئے دَ خونی هاتی تر ژامه
مشر رور دِ په زندان کړتهٔ خانی کړے — داخانی دِ شه په ځان پورے حرامه
چه خانئ ته دِ هوس دَ زړهٔ په زور کړو — لاخائی وه ستا دَ زړهٔ اندیښنه خامه

نور دِ نوم ځما دَ ځویو په شمار مهٔ شه
دَ خوشحال ختک وینا په دا تمامه

وائی چه خوشحال خان دَ بهرام متعلق دا وصیت کړے ؤو چه پس له مرګه کهٔ بهرام ځما دَ اولاد په لاس گیرشی نو په توره دِ ئے دوه توټے کړی - نیم دِ ځما دَ قبر سرته اوسیږی. او نیم دَ قبر پښو ته -

خوشحال خان ډیرځایه بهرام او دَ هغهٔ ملګرو مغلو ته شکستونه ورکړل. خود بهرام په سازش سره په کال ۱۶۸۳ کښے اشرف خان دَ مغلو په لاس بندی شو او دَ بیجاپور (دکن) په قلا کښے لس کاله بندی پاتے شو. او هم هلته وفات شو. اشرف خان هم لکه دَ خپل پلار شاعر ؤو. صاحبِ دیوان دے او هجری تخلص لری. دَ اشرف خان په بندی کیدو پسے دَ ختکو سرداری مغلو بهرام ته اوبخښله. دَ بهرام او دَ هغهٔ دَ خوئ مکرم خان دَ لاسه خوشحال خان ترخپله مرګه ډیر په عذاب پاتے شوے دے.

خوشحال خان او بنګش

قبائیلو کښے دَ خوشحال خان کهٔ یو طرف ته جنګونه دَ یوسفزو سره پاتے شوی دی نو بل خواته دَ بنګښو سره هم دَ خوشحال خان ډیرخونړی جنګونه شوی دی. دَ یوسفزو سره دَ خوشحال خان او دَ خوشحال خان دَ خیلخانے دَ جنګونو ذکر موبز کړے دے. دلته په اختصار سره دَ خوشحال خان دَ بنګښو سره دَ جنګونو ذکر کوُو.

شیرمحمد خان بنګش چه دَ بنګښو سردار ؤو. هغهٔ دَ تری. بولاق محال سودا دَ مغلو دَ مقامی حاکم مرزا مغل سره اوکړه. دا کال ۱۶۵۲ ؤو. چونکه په دے محال دَ خوشحال خان دَ کورنئ قدیمی دعوی وه، او چونکه دَ دے محال خلقو هم غوښتل چه دا محال دَ خوشحال خان دَ کورنئ سره پاتے شی نو خوشحال خان خپل تره خادی خان دَ دے محال دَ سرکولو دپاره اولیږلو -

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تری بولاق عالمو ورسره ملا تړاوکړو - او دَ بنګښو سره په هنګو جنګ اوشو - بنګښو ماتے اوکړه. خوځهٔ موده پس دَ بنګښو سردار شیر محمد بیا جنګ ته تیار شو. دا کال ۱۶۵۳ء وو. خوشحال خان دَ دے جنګ د پاره خپل مشر ځوئے اشرف خان او خپل مشر تره بهادر خان اولیږلو - په دے جنګ کښے هم بنګښو ماتے اوکړه او ختکو جنګ اوګټلو -

په دے جنګ پسے دریم جنګ دَ ختکو او بنګښو ترمینځه دَ عورزیو ټول سره اوشو - دَ دے جنګ مشر، دَ خوشحال خان تره خادی خان وُو - داخُل ختکو دَ بنګښو یو قوی لښکر مات کړو - ډیر بنګښ ئے اووژل او ډیر مال ورته په ګوتو ورغلو. په دے پسے مشهور جنګ چه دَ خوشحال خان او دَ بنګښو دَ سردار شیر محمد چه دَ مغلو طرفدار وُو، ترمینځه شوے دے - دا دَ ګنبت جنګ دے. دا هغه وخت وُو چه اورنګ زیب عالمګیر په حسن ابدال پروت وُو - کال ۱۶۷۶ء وُو - په دے جنګ کښے خوشحال خان خپله او دَ هغهٔ ځوئے عبدالقادر خان زخمی شوے وُو - او ختکو دَ بنګښو دَ لاسه شکست خوړلے وُو - دَ دے جنګ حال خوشحال خان په دردناکو اشعارو کښے بیان کړے دے چه اول شعر ئے دا دے ؎

دَ بنګښ په توره مات نه یم باور کړه
دَ ګنبت په جنګ م ماتے آسمانی وه

دَ ګنبت په جنګ پسے دَ ختکو او بنګښو ترمینځه فیصله کن جنګ په ډوډه اوشو - دا کال ۱۶۸۰ء وُو - په دے جنګ کښے ختکو بنګښو ته شکست فاش ورکړو - ډیر بنګښ قتل شول. او ختکو ته ډیر مال په لاس ورغلو - دَ دے جنګ حال خوشحال خان په هغه مشهوره قصیده کښے بیان کړے دے چه دَ دے شعر نه شروع کیږی ؎

خو وا نخلی له غلیمه انتقام
مرد نه خوب کا، نه خواړه کا، نه آرام

دا قصیده دَ بیانیه او رزمیه شاعرئ یو شاهکار دے -

دَ خوشحال خان دَ بنګښو او دَ یوسفزو سره چه کوم جنګونه شوی دی، په دے کښے فرق دا وُو چه یوسف زی دَ مغلو خلاف وُو - او چه خوشحال خان په کومه زمانه کښے دَ یوسفزو سره جنګونه کول نو خوشحال خان دَ مغلو په طرف وُو - او دَ مغلو منصبدار وُو -

دَ بنګښو سره دَ جنګونو کیفیت بل وُو - دَ بنګښو سره چه دَ خوشحال خان کوم آخری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه جنګونه په کنبت او پوړه کړی دی، دَ دے جنګونو په زمانه کښے خوشحال خان دَ مغلو مخالف وُو او بنګښ دَ مغلو په طرف وُو۔

دَ اورنګ زیب عالمګیر دَ زور او دَ زرو پالیسی

اورنګ زیب عالمګیر لکه څنګه چه معلومه ده، اول دَ پښتنو خلاف دَ زور مظاهره اوکړه خوچه په خیبر، کندهاب او خاپښ مغلو پرله پسے شکستونه اوخوړل۔ نو اورنګ زیب خپله راغلو او په حسن ابدال پر یوتو۔ او په پښتنو کښے ئے دَ نفاق خورولو په غرض زر خواره کړل۔

معلومه خبره ده چه دَ پښتون خوار خو غیرتی قوم، په آله آسانه زر ورته سر نه ټیټوی، خو زر و ته دَ ټینګے نه دی۔ اورنګ زیب چه زر راخواره کړل نو خوشحال خان پوهشو چه او س به کامیاب شی۔ خوشحال خان په چغه اووے ؎

خزانے دَ هندوستان دی راخورے شوے
سره مُهران دی شوزی په کُهسار

خوار پښتون حسبِ عادت زر قبول کړل او بادشاهی ئے دَ مغلو په زر و بائیله۔ اورنګ زیب په عارضی طور تر یوه حده په خپل مقصد کښے کامیاب شو۔

دَ خوشحال خان آخری عمر

دَ خوشحال خان آخری عمر دَ غمونو او مصیبتونو یو داستان دے۔ یو خوا دَ هغهٔ په خپل خاندان کښے دَ هغهٔ دښمنان پیدا شول۔ خپل ځوئے بهرام ئے دښمن شو۔ بل خوا مغل دَ هغهٔ نه خفه وُو۔ او هغه دَ مغلو دَ سترګو اغزے وُو۔ هغهٔ کوشش کولو چه دَ پښتنو نه یو قوم جوړ کړی۔ او دَ پښتنو مختلفو قبیلو کښے اتفاق پیدا کړی۔ او په یو مرکز ئے راجمع کړی۔ او دَ مغلو سره ئے اوجنګوی۔ خو پښتانهٔ دَ مغلو، زر و، منصبونو، جاګیرونو۔ خطابونو او انعامونو داسے بے خونده کړی وُو چه دَ خوشحال خان دَ ملی آزادی سندرے ئے نهٔ آوریدے۔ په دے حقله خوشحال خان خپله ناکامیابی داسے ستائی ؎

که هر څوئے سموم را نهٔ سمیږی
چه کاږهٔ دی دَ بدبختو وریږو نه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان د یوسفزو د علاقے دوره اوکړه. او کوشش ئے اوکړو چه د سمے یوسفزی د مغلو خلاف د ځان سره ملګری کړی. خو هلته ئے هم څه کامیابی بیا نه موندله.

د سوات په سفر کښے چه خوشحال خان د سوات او د سواتیانو متعلق کوم اشعار وئیلی دی داهم د دلچسپئ نه خالی نه دی. د مثال په طور دا اشعار اولولئ ـه

دوه کاره دی په سوات کښے که خفی دی که جلی
مخزن د درویزه دے یا دفتر د شیخ ملی

او بیا وائی ـه

که ژوندے شی افلاطون په سوات کښے ونسی سکون
اکوړیو ته بیان کا کتابونه د فنون!
هدایه کفایه دواړه په پښتو کاندِ موړون
دوئ به وائی چه دا څه دی
مخزن بنه دے د اخون

خوشحال خان چه د یوسفزو د امداد نه نا اُمیده شو، نو د یوسفزوئے ډیر بد وئیلی دی. خو د انصاف تقاضا دا ده چه د یوسفزو خلاف خوشحال خان د مغلو د پاره ډیر څه کړی وُو. او اوس چه د خوشحال خان زړه د مغلونه بد شوے وُو نو د هغه نه هیر وُو چه د یوسفزو سره هغه د مغلو په خاطر څومره بد کړی دی. خو هغه او هغ جنګ د پښتون د ننګ جنګ کنړلو. او د سوات او د سمے یوسفزی ئے راپاړول چه د هغه سره د مغلو خلاف ملا تړاو کړی.

آفرید و هغه ته ډیر امداد ورکړے وُو. د دریا خان او ایمل خان په مشرئ کښے آفرید د خوشحال خان سره د مغلو خلاف بنه کومک کړے وُو. او ترمرګه پورے ورسره ټینګ ولاړ وُو. خو په یوسفزو کښے هغه ناکامیابه شو. او د دے ناکامیابئ تاریخی پس منظر موږ نه معلوم دے.

اول ختک د مغلو منظورِ نظر وُو. او چه یوسفزو د مغلو سره جنګونه کول نو د مغلو په امداد سره ختکو، د یوسفزو ډیره علاقه لاندِ کړے وه. خو اوس په ختکو راغله. او ختک د مغلو مقابلے ته اودریدل. نو که یوسفزو د هغوئ امداد نه کولو، نو یوسفزی په دے کښے حق بجانب وُو. خو داسے معلومیږی چه خوشحال خان دا تاریخی پس منظر نه لیدو. او یوسفزو ته ئے بد سړو وے. حالانکه هغه چه د یوسفزو سره څه کړی وُو. د هغے په رڼا کښے هغه ته پکار وُو چه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوسفزو ئے بد نهٔ وئیلے - خود خوشحال خان په نظر کښے یوسفزی ځکه بد وُو چه یو خود هغهٔ پلار په نیکهٔ دښمنان راغلی وُو او بله داچه د مغلو خلاف ئے د هغهٔ سره ملاتړ نهٔ کولو۔

لکه چه وائی ؎

که سودا ده، که خوبینی که نوکری ده
نور پښتون دے له مغلو نه ویزار

په دا دورچه کو تونه پکښے سازشول
یوسفزئ تر دا دواړو دی مردار

کشمیری به هم داهسے رنګه نهٔ وی
چه نر ښځے د مغلو خدمتګار

اوبیا وائی ؎

د مغل په طباخ ډیر یوسف منډی دی
لکه وږی مچ ډیر یږی د رنګ تر درنګ
که کعبه، که قبله ده، خو ښکه ده
په پیسه پیسے به د رومی تر فرسنګ
که پیسه د ملنګئ په لباس مومی
مصلے به د ګیدړ کا پسے لنګ

یوبل ځائے کښے وائی ؎

زهٔ تنها پکښے په غم د نام و ننګ یم
یوسفزئ فراغت په کښت و کار

خو سره د دے تاریخی دښمنئ بیا هم چه خوشحال خان د سوات نه واپس شو۔ نو یوسفزو لښکر راتول کړو۔ او د خوشحال خان ملګری شول۔ شهباز ګړهے سره ئے، د مغلو د لښکر سره جنګ اوکړو۔ او د مغلو لښکر ته ئے شکست ورکړو۔

دغه شان ځائے په ځائے د مغلو او پښتنو جنګونه لګیدلی وُو۔ کله پښتانهٔ بر، مغل لر۔ او کله مغل بر، پښتانهٔ لر۔ دوه غرونه سره په جنګ ورغلی وُو۔ او یوبل ته ئے ډغرے ورکولے۔ لکه خوشحال خان چه وائی ؎

سره ورغلل دوه غرونه یو مغل دویم پښتون

خو اورنګ زیب د زور او زر و په برکت د پښتنو په مقابله کښے کامیاب شو۔ د خیبر د سره ئے د مغلو د آمد و رفت د پاره خلاصه کړه۔ او په کال ۱۶۷۶ء کښے اورنګ زیب د حسن ابدال نه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

واپس دهلی ته ستون شو۔

په دے دوران کښے د پښتنو په علاقه کښے قحط او خشک سالئ هم زور اوکړو۔ مرضونه او وبا کانے هم شروع شوے۔ او او بنه د جنګ پښتانهٔ او زپل۔ او خوشحال ئے هم ستړے کړو۔ خوخوشحال خان بیا هم همت نهٔ بائیلو۔ هغه د مغل په مقابله کښے د پښتون په ننګ ولاړ وُو۔ او په دے ننګ کښے کهٔ یو طرف ته هغهٔ د مغلو مقابله کوله نو بل خواته د خپلے قبیلے او خاندان د ځنے بد بختو افراد و مقابله ئے هم په غاړه وه۔

د خوشحال خان د ژوند په روستو خوکالو کښے بهرام د زړه د اخلاصه کوشش کولو چه خپل پلار بندی کړی۔ او مغلو ته ئے حواله کړی۔ او په دے غرض هغهٔ یو ځل خپل ځوئے مکرم خان اولیږلو چه نیکهٔ گرفتار کړی۔ او په زولنو کښے ئے بندی راولی۔ خوشحال خان چه خبر شو نو په ضعیفئ او پیرئ کښے هم لکه د زمری جنګ ته تیار شو۔ او خپل نمسی ته ئے د مقابلے دعوت ورکړو۔ خو هغهٔ کښے د ومره همت نهٔ وُو چه سپین گیری شیر ببر ته ئے لاس اچولے وے۔ مکرم خان ناکامیابه پلار ته واپس راغلو۔ بهرام خان ځوئے ته غصه شو۔ ډیر بد ردئے ورته اووئیل او حکم ئے ورته ورکړو۔ چه فوراً خوشحال خان مړیا ژوندے اونیسه۔ مکرم خان د نیکهٔ د نیولو دپاره دوباره لاړ و۔ او بهرام د پیښور د مغلو د گورنر نه امداد اوغوښتو چه بوډا شیر مو راگیر کړے دے۔ سړی را اولیږه چه گرفتار ئے کړو۔ خوشحال خان چه د دے واقعاتو نه خبر شو نو شپه په شپه د آفریدو علاقے ته واوړیدو۔ او د مغلو د بند نه ئے ځان خلاص کړو۔

د دے واقع نه پس، خوشحال خان څهٔ لږه موده نور هم ژوندے وُو خوله دے نه پس ئے په ژوندانهٔ د اکوړی لیدل نصیب نهٔ شو۔

آخر د شپږ اویاؤ کالو په عمر کښے یعنی په کال ۱۶۸۹ء کښے د آفریدو په علاقه کښے وفات شو۔ او دے غیرتی پښتون سردار د مرګ په وخت کښے خپلو خپلوانو ته د وصیت پریښودو چه ځما قبر داسے ځائے کښے جوړ کړئ چه د مغلو د آسونو د ګردونو نه په امان وی۔ علامه اقبال د خوشحال خان د وصیت په "بالِ جبریل" کښے داسے نظم کړے دے:-

قبائل ہوں ملت کی وحدت میں گم — کہ ہو تام افغانیوں کا بلند
محبت مجھے ان جوانوں سے ہے — ستاروں پہ جو ڈالتے ہیں کمند
مغل سے کسی طرح کمتر نہیں — اکھتان کا یہ بچہ ارجمند

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کہوں تجھ سے اے ہمنشین دل کی بات　　وہ مدفن ہے خوشحال خان کو پسند
اُڑا کر نہ لائے جہاں باد کوہ
مغل شہسواروں کی گردِ سمند

دَ اورنگ زیب عالمگیر وفات او دَ مغلو زوال

په کال ۱۷۰۷ء کښې اورنګ زیب عالمګیر وفات شو - او دَ اورنګ زیب دَ وفات سره دَ مغلو دَ حکومت ستورے هم په ډوبېدو شو - دَ خوشحال خان نمسے او دَ اشرف خان ځوئے افضل خان چه دَ تاریخ مرصّع مصنّف دے لیکی چه دَ اورنګ زیب دَ حکومت په آخرینو لسو کالو کښې دَ کوهاټ او بنو علاقه تقریباً دَ مغلو نه یاغی وه - دا دَ خوشحال خان دَ تورے او دَ قلم برکت وُو چه دَ پښتنو په علاقه کښې دَ مغلو نه دومره نفرت پیدا کړ چه پښتنو دا اراده اوکړه چه دَ مغلو نه ځان آزاد کړی - دَ اورنګ زیب عالمګیر دَ وفات نه لږه موده پس دَ کابل ولایت یا صوبه تقریباً دَ مغلو دَ گرفت نه آزاده شوے وه - یعنی هسے تش په نوم دَ مغلو دَ حکومت دَ لاندې وه - او په کال ۱۷۳۹ء کښې چه نادرشاه افشار په هند حمله اوکړه نو هغهٔ دَ قبائیلو عداوت دَ دهلی تخت ته منسوب کړو - حالانکه حقیقی واقعات دا وُو چه خوشحال خان خټک چه دَ آزادئ کوم تخم کرلے وُو، دَ هغے په وجه دَ پښتنو علاقه دَ مغلو دَ غلامئ نه ډیره بخوا آزاده شوے وه - که چرے اورنګ زیب دَ پښتنو سره او دَ پښتنو دَ مشر خوشحال خان سره خپل تعلقات ښه ساتلے وے نو یقیناً چه پښتانهٔ به دَ مغلو دَ حکومت دَ استحکام دپاره همیشه کمرکس، تیار ولاړ وُو او غیر مسلمو به دَ مغلو حکومت هیچرے نهٔ وے کمزورے کړے - خو دَ اورنګ زیب غلطے پالیسئ پښتانهٔ دَ مغلو دَ سلطنت دښمنان کړل - او نتیجه ئے دا اوخته چه نادرشاه افشار چه په هندوستان حمله اوکړه نو دَ دهٔ څهٔ لږه ډیره مقابله پښتنو قبائیلو اوکړه - کنې باقی تر دهلی خو میدان صاف وُو - که چرے پښتانهٔ په دے موقع دَ مغلو نه خوشحاله وے - او دَ مغلو دَ حکومت په شا دَ زړهٔ نه ولاړ وے نو نادرشاه افشار به هیچرے تر دهلی نهٔ وُو رسیدلے - دَ هغهٔ ټول طاقت به دَ پښتنو په علاقه کښې ختم شوے وُو - او دَ مغلو هندوستان به دَ هغهٔ دَ حملے نه بچ پاتے شوے وُو - خو پښتنو سره ورانه دَ مغلو تاریخی غلطی وه - چه دَ مغلو په نقصان تمامه شوه -

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو، پښتون او خوشحال خان

دَ خوشحال خان دَ ژوند په حالاتو او دَ خوشحال خان دَ مغلو سره په کشمکش مونږ څه لږ ډیره رڼا واچوله - دَ دے نه به لوستونکو خوشحال خان په حیثیت دَ یو سړی پیژندلے وی خو دَ خوشحال خان په حیثیت دَ یو پښتون یا نمونه، پښتون یا ننګیالے. پښتون یا ننګیال پیژندلو دپاره مونږ ضروري ګڼړو چه په پښتو او پښتون بحث اوکړو. او دَ دے الفاظو چه دَ پښتون په معاشره کښے څه مفهوم دے. دَ هغه مفهوم تحلیل او تجزیه اوکړو.

دَ پښتو کلمه ذو معنیٰ ده - پښتو پښتانهٔ خپلے ژبے ته وائی. او پښتو پښتانهٔ خپل ملی سیرت ته وائی - دَ دُنیا په هیڅ قوم کښے ملی ژبه دَ ملی سیرت په معنیٰ کښے نهٔ استعمالیږی - دا امتیازی خصوصیت صرف دَ پښتو په کلمه کښے دے - یعنی فارسی وان دانهٔ وائی چه تا کښے فارسی شته یا نشته - یا عرب دانهٔ وائی چه تا کښے عربی شته یا نشته - یا انګریزان دانهٔ وائی چه تا کښے انګریزی شته یا نشته - خو صرف پښتانهٔ وائی چه تا کښے پښتو شته یا نشته -

پښتو یوه ډیره پُرمعنیٰ او جامع کلمه ده - او دا دَ پښتون قوم دَ حیات په هر اړخ جاری ده - پښتو دَ پښتنو دَ ملی ژوند، عزت، شرافت، نوروالی، غیرت او حمیت یو داسے معیار دے چه پښتانه په دے تله پښتون تلی - او کوم پښتون چه دَ پښتونه پریوزی نو دَ پښتنو دَ نظر نه هم پریوزی - دَ پښتون په پښتو کښے که یو خوا ته ننګ، مړانه، شجاعت، میلمستیا، بدل، سخاوت، غیرت، عفو، استقلال، سخت کوشی، عزم، دَ ارادے پختګی، پت، پخه ملګرتیا، پخه دوستی، ساده ګی، صاف ګوئی، حق ګوئی، بے باکی، ایثار او قربانی او سیالی وغیره ښهٔ صفات موجود دی، نو بل خوا ته ورکښے فضول دود، دستور او رواجونه، بے ځایه اوبے موجبه ضد، په ذات پات بے ځایه غرور او تکبر، یو ګونډ دَ نرمانے جاهلیت، جهل، تربورولی او پخه دښمنی - کسب ګر او هنرمند او غیر پښتانهٔ ته په سپک نظر کښے بے ځایه خرڅونه، بے ځایه انفرادیت او بے موجبه انتها پسندی وغیره هم شامل دی -

دَ پښتون پښتو دَ اسلام قبلولو نه وړاندے هم دَ پښتون قوم یوه ضابطهٔ حیات یا وه - او دَ اسلام قبولولو نه پس هم دَ پښتون پښتو قائمه ده -

اسلام دَ پښتون په پښتو ضرور خپل رنګ خیژولے دے خو بیخی لے خپله کړے نهٔ ده - یعنی مونږ دانهٔ شو وئیلے چه پښتو دَ اسلامی اخلاقو مجموعے ته وائی - یا کنی پښتو او اسلام یو څیز دے - دَ پښتون په پښتو کښے تر اوسه داسے اجزاء شته چه هغه دَ اسلامی، اخلاقی ژوند سره سمے نهٔ خوری -

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتانهٔ خپله وائی چه پښتو نیم کفر دے - او پښتانهٔ نیم قرآن منی او نیم نهٔ منی - یعنی دَ خپل مطلب قرآن منی، یعنی هغه قرآن منی چه دَ پښتو سره سمون خوری - او هغه قرآن نهٔ منی چه پښتو سره سمون نهٔ خوری - یعنی پښتانهٔ رواج منی او شریعت نهٔ منی - او رواج ځکه منی چه رواج په نسبت دَ شریعت دَ دوئ پښتو ته نږدے دے -

نو معلومه داشوه چه دَ پښتون دا پښتو په ځنے خوبیانو او صفتونو کښے اسلامی ده - او په ځنے خامیانو کښے غیر اسلامی ده - یعنی دَ اسلام دَ اثر دَ لاندے دَ پښتون پښتو ځنے اسلامی اخلاق منلی دی - یا دَ هغے سړے توارد شوے دے - او په دے وجه اسلام ته نږدے شوے ده - یا به دا او وایو چه اسلامی اخلاق دَ دے قوم مزاج ته نږدے وُو - په دے وجه چه اسلام ښه غلو نو دوئ په ایړ قبول کړو - او دَ قوم نه قوم مُسلمان شو - او مُسلمانی او اسلام دَ پښتون او پښتو یو جزو او ګرځید و - خو دا صرف رواجی اسلام دے - هغه ظاهری اسلام چه کوم پښتنو کښے رائج دے - او کوم چه پښتانهٔ حقیقی اسلام ګڼړی - خو زهٔ پښتو او اسلام هم معنیٰ الفاظ نهٔ ګڼړم - په دواړو کښے ډیر فرق دے - پښتو دَ پښتون قوم دَ ملی خوبیانو او ځنے خو بو نو او دود دستورونو دَ مجموعے نوم دے - یعنی دا دَ پښتون ملی سیرت دے - او اسلام دَ یو مکمل اخلاقی نظام دَ ضوابطو نوم دے - چه دا نظام دَ بنیاد مودَ دین دُنیا دَ نجات دپاره دَ الله پاک دَ یو مکمل دین په شکل کښے دَ خپل محبوب او آخری پیغمبر حضرت محمد صلے الله علیه وسلم په ذریعه رالیږلے دے - او دا دَ بنیادم دپاره یو رحمت دے - او دَ خلاصی لار ده -

زمونږ دَ دور ځنے لیکونکی البته کوشش کوی چه دا دواړه لفظونه هم معنیٰ او ګرځوی او اسلام ته پښتو او وائی - او پښتو ته اسلام - دا ښهٔ کوشش دے او تعمیری کوشش دے - خو په شرط دَ دے چه پښتانهٔ دَ پښتنو په نوم دَ اسلام اخلاقی نظام خپل کړی - او په هغے عمل او کړی - خو په دے کښے دا ویره هم شته چه هسے نه چه پښتانهٔ خپل روایتی او رواجی پښتو اسلام او ګڼړی - او دَ اسلام دَ مکمل اخلاقی نظام نه محروم پاتے شی -

دلته یوه بله نکته هم وضاحت غواړی او هغه دا چه زمونږ دَ دور ځنے پوهان وائی چه پښتون او مُسلمان هم معنیٰ لفظونه دی - یعنی چه پښتون وی نو خامخا به مُسلمان وی - دا خبره ترڅهٔ حده رښتیا ده ځکه چه رواجی مُسلمانی دَ پښتون مُسلمان دَ پښتو یو جزو لاینفک ګرځیدلے دے - پښتون من حیث القوم مُسلمان شوے دے - او دا امتیاز صرف پښتون قوم ته حاصل دے چه دَ قوم نه قوم مُسلمان شوے دے - خپله عربو کښے هم من حیث القوم دا امتیاز نشته - عربو کښے هم عیسایان او

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یهودیان وغیره شته خو پښتون کلهم مسلمان دے. او د پښتون قوم ژبه هم بیخی د مسلمانانو ژبه ده. او د دے ژبے د نظم او نثر لیکونکی هم، صرف پښتانهٔ مسلمانان نیوشوی دی. او س هم پښتانهٔ مسلمانان دی. غیر مسلمو د دے ژبے په نثر او نظم کښے هیڅ کار نهٔ دے کړے.

نو په دے اعتبار سړه کهٔ پښتو کښے څوک مذهب بدل کړی. د مثال په طور عیسائی شی نو هغه د پښتو د میزان نه او غور زیږی. او پښتانهٔ ئے هډو پښتون نهٔ گڼړی. اگرچه نسلاً هغه بیا هم پښتون وی. او ژبه ئے هم پښتو وی. خو چونکه مذهباً مسلمان نهٔ وی په دے وجه په پښتون قوم کښے هغه خپل وقار بائیلی. او د پښتو د ملی برادرئ نه تقریباً خارج شی.

عن کهٔ په مسلمانئ کښے د څهٔ خاص فرقے مسلمان شی نو بیا د پښتو د برادرئ نه نهٔ وځی. پښتانهٔ ئے پښتون گڼړی خو په سیک نظر ورته گوری. اکثر پښتانهٔ سنیان او حنفی مذهب دی. او د پښتو د عزت هم دغه معیار دے. چه پښتون د مسلمان وی. او سنی د وی. خو په پښتو کښے اهل تشیّع او احمدیان هم شته. او دوئ پښتو کښے د پښتو په شان اوسی. او پښتانهٔ ئے غیر پښتانهٔ نهٔ گڼړی. البته سنیان پښتانهٔ ورته په درنه سترگه نهٔ گوری. خو دا مذهبی فرق هرڅهٔ شته. دا فرق صرف د پښتون تر معاشرے پورے نهٔ دے محدود. په مسلمانانو کښے هرڅهٔ یوه مذهبی فرقه بے مذهبی فرقے ته د حقارت او نفرت په نظر گوری. دا محض مذهبی تنگ نظری ده.

په دے خو مونږ متفق شو چه پښتون وی او د پښتو په برادرئ او معاشرے کښے شامل پښتون وی نو هغه به مذهباً خامخا مسلمان وی. خو د پښتون کلمه په یوه بله معنیٰ کښے هم پښتانهٔ استعمالوی. په دے معنیٰ کښے پښتون د پښتو په ځائے استعمالیږی.

مونږ وړاندے ذکر کړے دے چه پښتو د پښتو د ملی سیرت او د ملی کردار نوم دے. دا کردار چه پښتون په هرچا کښے اووینی کهٔ هغه پښتون وی، کهٔ غیر پښتون. کهٔ مسلمان وی کهٔ غیر مسلمان نو پښتانهٔ وائی چه ډیر پښتون سړے دے. یعنی د پښتون د ملی سیرت یا پښتو حامل دے. لکه چه پښتانهٔ وائی دا پښتون انگریز دے. د دے دا مطلب نهٔ وی چه گنی دا انگریز مسلمان دے. انگریز خو نسلاً پښتون دے او نه عقیدتاً مسلمان دے. خو د دے دا مطلب وی چه په دے انگریز کښے د پښتون ملی او طبیعی کردار بیا موندے شی. یعنی په خوئ بوئ کښے د یو نمونه پښتون کردار لری.

په خپلو کښے هم پښتانهٔ وائی چه فلانے ډیر پښتون سړے دے. د دے دا مطلب نهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه فلانے ډیر بنۀ مُسلمان سړے دے. بلکه دَ دے مطلب داوی چه په دے سړی کښے پښتو پرته ده. کردارئ دَ نمونه پښتون دے. اودَ پښتو په لاره چاره روان دے.

دَ دے نه دا واضحه شوه چه پښتانۀ دَ پښتون او پښتو الفاظ صرف دَ اسلام او دَ مُسلمانئ په معنو کښے نۀ استعمالوی. بلکه دا دوئ دَ خپل مخصوص ملی کردار دپاره استعمالوی. چه ځنے خبرے ورکښے اسلامی دی ځنے غیر اسلامی. یعنی نسلاً چه کوم سړے پښتون دے. یعنی دَ پښتون سړی په کور کښے پیدا شوے دے، دَ هغے پښتون په کور کښے، چه دَ پښتنو په معاشره کښے سیال دے. نو هغه به خامخا مُسلمان وی. خو ضروری نۀ ده چه هر پښتون چه مُسلمان وی نو هغه دِ پښتون هم وی. یعنی دَ پښتو په لاره چاره دِ روان وی او دَ یو نمونه پښتون خوئ بوئ او کردار دِ لری. په دے لحاظ پښتون او مُسلمان هم معنیٰ لفظونه نۀ دی. په دے کښے فرق دے. یعنی دا چه هر پښتون مُسلمان دے. خو نۀ هر مُسلمان پښتون دے. او نۀ هر پښتون پښتون دے.

دَ دے نقطے به مزید وضاحت دا سے اوکړو چه یو غیر مُسلم ایرانے، عرب وغیره جوړیدے شی خو هغه پښتون نۀ شی جوړیدے. ځکه چه پښتون به غیر مُسلم نۀ وی. خامخا به مُسلمان وی. البته یو غیر مُسلم پښتون عرب، پښتون ایرانے، پښتون انګریز وغیره جوړے شی. خو په شرط دَ دے چه په هغۀ کښے یو نمونه پښتون کردار موجود وی.

په یو نمونه پښتون کښے علاوه دَ پښتو دَ نورو خوبیانو او خاصیانو نه دَ دے خو صفتونو موجودګی لازمی ده. یعنی دا چه میلمه دوست دِ وی. تورزن دِ وی. دَ پښتون دَ ننګ محافظ دِ وی. دَ حمیت خاوند دِ وی. او دَ غیرت پاسبان دِ وی. او پوخ دوست او پوخ ملګرے دِ وی. او دَ پخے او قوی ارادے مالک دِ وی. او ژبه دِ ئے پښتو وی. او دَ پښتنو دَ یو شریف خاندان او مستند قبیلے سره دِ تعلق لری. او س نمونه پښتون او دَ نمونه پښتون پښتو به پریږدو. او دَ یو عام پښتون دَ کردار تجزیه به اوکړو. دَ پښتون کردار اجتماع ضدّین دے. په پښتون کښے خوبئ هم ډیرے دی او خامیانے هم ډیرے لری. پښتون خوار دے او پیسے ډیرے په سختئ، محنت او مشقت ګټی. پښتون دَ خوارئ قیمتئ نه دومره ویریږی چه دَ پښتون په علیک سلیک او ګړه بړه کښے هم چه یو ورته وائی "ستړے مشے" نو بل ورته دُعا اوکړی "خوار مشے" خو سره دَ دے چه پښتون په پښتو کښے راشی نو دا په سخته ګټلے پیسے دا سے په بے دردئ سره والوزوی چه سړے ورته حیران پاتے شی دَ بنادئ. غمئ دود دستور ته نے اوګورئ، دَ فضول اوبے ځایه خرڅ یوه مثالی نمونه ده.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډکه خولۍ به اووائي، چه پیسے څه وي. پیسے خود ځوان د لاس خیرے دے.

پښتون زمینداري، کوډ، چارې او د سرمزدورۍ د عزت کارکنړي. خوکسب، هنر، تجارت او سوداګرۍ ته په سپک نظر ګوري.

پښتون بهادر، تورزن دے. په مړانه او شجاعت فخر کوي. پښتون ته د سرن وینل لوئے کنځل دي. دا کنځل پښتون هیڅ نشي برداشت کولے. او د ورن او وریدونکي ته په سپک نظر ګوري. پښتون پیدا شوے ننګیالے، جنګیالے او توریالے دے. بنه لښکري دے. خوښه سپاهي نه دے. پښتون ضابطه نه مني. او د ضابطے ترسیرے لاندې آزادول غواړي. پښتون بنه فاتح دے. خوښه منظم نه دے. لښکرے اوکړي. ملکونه فتح کړي. خوچه انتظام ته خبره راشي نو بیا ورکښے نه دے. چه انتظام ورته په غاړه شي نو دے هرڅه په ځائے پریږدي. او خپلو عزونو ته واپس لاړ شي. چه څه ورته په لوټ مار کښے په لاس ورغلي وي. هغه اوخوري او کله په یوه تړه ناست تپے وائي او کله په بله تړه.

پښتون غصه ناک او تند مزاج دے. پښتون جذباتي دے. چه په قهر کښے راشي په نه څه خبره مرګ اوکړي او خپل ځان، مال حال او خاندان تباه کړي. پښتون خپله بے عزتي نه شي برداشت کولے. په خپل عزت او د خاندان په عزت هرڅه بائیللو ته تیار دے.

پښتون په بدل ژوندے دے. پښتون خپل بدل هیڅ نه پریږدي. وائي چه د پښتو کانړے په اوبو کښے نه ورستیږي. پښتون غیور او حسور دے. د ښځے په عزت او عصمت همیشه قتلونه او مرګونه کوي.

پښتون د رسم و رواج پابند دے. په عزیزولۍ کښے لاندې راتلل نه خوښوي. د سرور تربور سره سیالي کوي، چه په هر قیمت وي. پښتون جمهوریت پسند دے. ځان د بل پښتون او د سرور عزیز همیشه برابر ګڼي. که خپله ډیر خوار وي. او د سرور عزیز د قوم قبیلے او د خاندان افراد ډیر مضبوط او مالدار وي، خودے ورنه ځان هیڅ لاندې نه ګڼي. ځان ته برابر ګڼي. خپلے قضیے، تنازعے او جګړے په جرګه فیصله کوي. پښتون ډیر بے رحمه دے. په پره جنبه پوهیږي. او پره جنبه ئے ژوند دے.

پښتون زور چلوي، او په زور پوهیږي. او چه زور پرے راشي نو سرهم ورته کیږي. لکه چه وائي، پښتون د ډب مسلمان دے. پښتون په سندرو او موسیقۍ مینه دے خو دم ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدے شی۔ اودَ پښتون په معاشره کښې دم بے عزته بنیادم ګڼړلے شی۔

پښتون کښې انفرادیت دے۔ په اتحاد او اتفاق کار نه شی کولے۔ ځان ځان ته ئے ډزوی۔ دَ پښتون امتیازی نخښه بے اتفاقی ده۔ هر پښتون ځان ته سیر وائی۔ چتا کئ ورکښې هیڅوک نشته۔ او هم دغه دَ پښتون دَ بد بختئ سبب دے۔ خو دَ دے دا مطلب نه دے چه ګنی پښتون مشرکشر نه پیژنی۔ پښتون دَ بل پښتون سره حسد او ضد کوی۔ پښتانه دَ یوبل پښې را کاږی۔ او دَ یوبل په کمی خوښ دی۔ دَ دور تربور غورزول خپل فخر ګڼړی۔ پښتون انتها پسند دے۔ درمیانه روی نلری۔ یا یو کار بنه کول غواړی۔ یا ئے نه کول غواړی۔

پښتون تربور یعنی خپل دَ ترهٔ زوئ دښمن ګڼړی۔ او تربورولی دَ دښمنئ دویم نوم دے۔ دَ پښتون عمرد رور تربور سره په جګړو کښې تیریږی۔ خاندانی جګړے دَ پښتون امتیازی نښه ده۔ پښتون چه وهے نو سړور تربور ورته اولمسوه۔ په سړور تربورئ اووهه۔

پښتون کښې ضد، جهل او تکبر دے۔ چه په څهٔ خبره اونښلی که صحیح وی که غلط که ښه وی که وړه خو سرته ئے رسوی۔ پښتون په اصل نسل او پښتو ډیر فخر کوی۔ تر دے پورے چه کلی کښې دوه پښتانه اوسی نو هر یو به وائی چه دا بل دهوبی، نداف، جولاه او کسبګر دے۔ او زهٔ اصیل پښتون یم۔

دَ پښتون مذهب خوښ دے خو ملا جوړیدل ورته عار ښکاری۔ ملا په پښتون کښې سپک دے۔ پښتون دَ مسلمانئ هغه برخه منی یعنی عمل پرے کوی چه دَ دهٔ دَ پښتو سره ئے سمون خوړلے دے۔ او هغه برخه ئے نه منی یعنی عمل پرے نه کوی کومه چه دَ پښتو سره برابر نه ده۔ او خپله وائی چه پښتو نیم کفر دے۔ خو بیا هم په پښتو ټینګ دے۔ پښتون شهوتی دے خو حیادار دے۔ دَ نفس او دَ شهوت په کار تفخر نه کوی۔ بلکه دا یو سپک کار ګڼړی۔ او پټ په پټه ئے کوی۔ دَ شهوت نمود او نمائش ورته شوم او عار ښکاری۔

پښتون پوخ دوست او کلک دښمن دے۔ په دوستئ او دښمنئ کښې هر څهٔ روا ګڼړی۔ پښتون منافق نه دے۔ چه څهٔ ئے په زړه وی هغه ئے په خوله وی۔ دَ زړه جذبات یعنی نفرت یا محبت پټولے نه شی۔

پښتون ساده او صاف کو دے۔ خو حق ګو نه دے۔ په پره جنبه او دوستئ دښمنئ کښې همیشه دَ ناحقے ګواهی او شاهدی کوی۔ او په دروغو قسمونو خوړلو ته هم تیار شی۔

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتنو کښې هره قبیله، خان نه قام وائی - د پښتون د مشترکه قومیت تصور نه شته - هره قبیله د بلې قبیلې سره په جنګ دی - او هر خاندان، بل خاندان ته لاندې وتې وی.
پښتون د مشر لحاظ - او د سپین و پښتو او سپینې ږیرې عزت کوی - پښتون د عمر په لحاظ د حفظ مراتب قائل دے مشر کش پیژنی - او کشران د مشرانو عزت کوی - او مخې ته ورته نه راځی.
پښتون سخی خوښوی او په بخیل بد وائی - پښتون کښې خان او سردار هغه دے چه یو خواته ګټل، بخښل او خوړل کوی - او بل خواته ترل پرانستل، مړانه او تورزنی کوی -
پښتون خپل دښمن غورزول غواړی، چه په هر چل وی - د دښمن د غورزولو د پاره هر فریب، هره حیله او مکر روا ګڼړی - او د کمینه نه کمینه کار کولو ته تیار شی -
پښتون جاه پرست او دولت پرست دے - پښتون خود غرضه او خود پرست دے - خو مطلبی نه دے - یعنی دوستی محض د مطلب د پاره نه کوی - پښتون سخت کوش او خواری کش دے - تن آسانے نه دے -
پښتون سوال کول ذلت ګڼړی - او سوال کرته په بد نظر ګوری - خو خیرات او صدقه ورکولو کښې مړنے دے - پښتون پیر پرست او مزار پرست دے - د پیرانو، سیدانو، میاں ګانو، او بابا ګانو معتقد دے - پښتون توهم پرست دے - د توهماتو نه ویریږی - او توهمات منی -
پښتون د تعویذ، کوډو، منتر، جادو قائل دے - پښتون د خپل عزت اوږے دے، چه په پسته خوله ورسره خبرے کوے او په درنه سترګه ورته ګوری نو په خوږه خوږه کښې هرڅه کار ترے اخستے شی - خو سخت کلام سړی ته برندیږی - او کنځل او بے عزتی نشی برداشت کولے -
پښتون غیر پښتون ته په سپک نظر ګوری او په پښتنو کښې هم چه کوم سړے د پښتو د میزانه پریوزی، هغه سپک شی - پښتون په ښځه لاس نه اوچتوی - ښځې سره جنګ کول عار ګڼړی - پښتون سره چه زور، ظلم او بے انصافی اوشی نو په نږه کښې ساتی - او چه وارے راشی نو بدل ضرور اخلی -
پښتون عفوه او درګذر هم کوی - خو د ننواتی په شکل کښې که کوم ګناه د چرګ مرګ په شکل کښې ورشی نو د لوئے نه لوئے جرم به درته او بخښی -

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون میلمه دوست او ډډوړی مارد ے. پښتون په اولاد مئین دے خو د خلقو مخکښے ورسره مینه عار ګڼړی. او اولاد په رُعب کښے ساتی.

پښتون په ښځه مئین دے. او د ښځے په عزت خپل سر ورکوی. خو د ښځے نمائش ورته مرګ دے. پښتون دائی چه د ښځے د پاره یا کور دے او یا ګور دے. البته په ښځے کار کول او سخت کار کول خپل حق ګڼړی. ښځه په زمینداری کښے ورسره امداد کوی. لرګی او وابښه پرے راوړی. او مال پرے خرڅوی.

پښتون د مال ډیر ادرے دے. او د مال حاصلولو د پاره هرڅه ته تیار شی یعنی حرام، رشوت، بډے، دروغ، غلا، داړه، فریب، ټګی او قتل وغیره.

پښتون د علم ډیر شوق نه لری. او په خپل قدیمی جهالت کښے خوښ دے. دا د خپل کلتور یو جزو ګڼړی که علم حاصل هم کړی خو د جهالت خو یونه نه پریږدی.

پښتون د کپړو په نمائش نه دے خوښ. ساده، خړه پړه جامه، دا سے جامه، چه د جسم اندامونه په ښه شان پټوی، د پښتون خوښه ده.

پښتون لولنګ دے. کفایت شعار نه دے. چه څه ګټی هغه څټی. د صبا غم نه کوی.

پښتون ځان په نفساتی معیار تلی او بل په اخلاقی معیار. د بل په سترګه کښے خسنړے ورته شاه تیر ښکاری. او په خپله سترګه کښے شاه تیر خسنړے.

پښتون د مذهب د ظاهر یا تو پابند دے. خو د مذهب د روح نه ناواقف دے.

د پښتون جمعداری او په بل حکم چلول ډیر خوښ وی. خو حکم منل ورته ښه نه ښکاری. په دے وجه ښه افسر دے. خو ښه ماتحت نه دے.

پښتون د نشو شوقین دے. خو نشئی سړے نے خوښ نه وی. پښتون چه غبر پښتون ته ډیرلوئے عزت او خطاب ورکوی، نو وائی چه دا ډیر پښتون سړے دے. یعنی ایله د ځان سره نے سم کړی.

پښتون د ننګ بنده دے. په پښتو ګیت او ننګ چه او دریږی نو سرا د مال دواړه پرے دا ډ کړی. د پښتون په کلچر ـ ثقافت کښے په حیثیت مجموعی د بنی اسرائیلو د عربو اثر ضرور شته. خو د خالص اسرائیلی کلچر یا عربی مدنیت هم نه دے. دا د دوئی د خپل وطنی کلچر یا پښتو او د عربو د اسرائیلی ثقافت یو معجون مرکب دے.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون د عهدے او د مال اوږے دے - په خطابونو، منصبونو او جاګیرونو مئین دے.
د دے دپاره هره نارواکوی - هم ځان په بل خرڅوی - هم قام او دین او ایمان خرڅوی -
پښتون سنګدل دے - په ظلم نه شرمیږی خو په زړه چه ئے کله کله راشی نو رحم هم
کوی - پښتون جهان ګرد او جهان ګشت دے - خو په وطن هم ډیر مئین دے - په درست جهان
کښے او ګرځی خو زړه ئے په وطن کښے وی - بل وطن کښے تل د خپل وطن ارمان کوی - او چه
موقعه بیا مومی نو د مرګ نه وړاندے خپل وطن ته ځان رسوی -
پښتون آزادی پسند دے - او په خپله آزادئ تل فخر کوی - پښتون لور، خور ته په
خپل مال او جائداد کښے برخه نه ورکوی - او د وادۀ په وخت کښے په لور، خور پیسے هم اخلی -
د پښتو او پښتون د دے تجزیے او تحلیل نه پس اوس به مونږ د خوشحال خان ختک د
شخصیت جائزه واخلو - او د هغۀ د شخصیت په مختلفو اړخونو به بحث اوکړو -

خوشحال خان په حیثیت د یو پښتون سردار

د خوشحال خان د شخصیت د مختلفو اړخونو د مطالعے نه ظاهره ده چه هغه یو نمونه
ننګیالے پښتون سردار ؤو - او د پښتنو د سردارئ په نازک خو مشکل هنر نه پوهیدلو -
د هغۀ په کردار کښے د پښتون قوم خوبئ او خامئ دواړه بیا موندے شی - خو خوبئ ورکښے د
خامیانو په نسبت ډیرے دی - او دا خوبئ صرف په یو ډیر اوچت انسان کښے په نظر راځی - د
خوشحال خان پیژندل په حقیقت کښے د پښتون پیژندل دی - او نه صرف د پښتون پیژندل
دی بلکه د یو پښتون خان یا سردار پیژندل دی - او نه صرف د یو پښتون خان یا سردار
پیژندل دی، بلکه د یو ننګیالی پښتون خان یا سردار پیژندل دی -
د خوشحال خان په کردار کښے مونږ ته لویه خامی دا ښکاری چه هغه د پلار د مرګ نه
پس لکه د پلار نیکۀ په شان په حیثیت د ختک د سردار، د مغلو منصبدار او جاګیردار شو - او د
مغلو دپاره ئے خپل هم قوم یو سفر د سره جنګونه کول - مونږ دا منو چه دا د هغۀ د کردار کمزوری
اړخ دے خو دا حقیقت کښے د هغۀ کمزوری نه ده - دا د هغے قوم کمزوری ده - یعنی د پښتون قوم
کمزوری ده - د کوم قوم چه خوشحال خان نمائنده دے - د پښتنو په تاریخ کښے، او د پښتنو په
معاشره کښے به څومره پښتانه تیرشوی وی - او یا به ژوندی وی - چه هغوئ ته به عهده منصب

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاگیر، انعام او مال په لاس ورځی. او هغوئ به ورنه د قام په خاطر مخ واړوی. او یا د دُنیاوی مفادو په خاطر به د قام مړی پرے نکړی.

بله داچه د خوشحال خان په زمانه کښے د مشترکه قومیت تصوّر هډو وُو نه. هرے قبیلے به ځان ته قام وے. لکه چه اوس هم هره قبیله ځان ته قام وائی. او په بین القبائلی جګړو کښے هرے قبیلے به دا کوشش کولو چه په هرچل چه وی، خپله دښمنه قبیله اووهی. او مړانه او همّت بنهٔ ځوانتوب او لوئی په دے کښے وه چه قبائیلی جنګونو کښے خپله قبیله اوچته کړی. او دښمنه قبیله اوغوړزوی. نو خوشحال خان کهٔ هم دا کوشش کولو چه خټک ئے د یوسفزو په مقابله کښے اوچتول. عن کهٔ د مغلو په امداد سره وُو نو دا په حقیقت کښے د هغے قوم کمزوری وه. د کوم قوم چه خوشحال خان سردار وُو. خوشحال خان شاید چه د مغلو خدمت هم ځکه په راستئ کولو چه هغهٔ خپل خیال کښے خپله قبیله په یوسفزو اوچتوله. او دا د هغه وخته سره، دومره بے مناسبه کار نهٔ وُو. لکه چه وائی ـــ

زهٔ د یوسفزئ په ځان زهر وُم قاتل!
بل مقصود م نهٔ وُو، په خدمت کښے د مغل

بله داچه یو طرف ته خو خوشحال خان د مغلو په پره کښے د یوسفزو سره جنګونه کول، چه د مغلو دښمنان وُو. او بل خوا ته خوشحال خان د مغلو د مرضئ خلاف د بنګښو سره جنګونه کول چه د مغلو طرفدار وُو. نو د دے نه معلومیږی چه د هغهٔ بین القبائلی جنګونه دومره د مغلو په خاطر نهٔ وُو لکه څومره چه د خپلے قبیلے یعنی د خټکو د برتری او لوئے والی په خاطر وُو. او په دے حیثیت د خپلے قبیلے د سردار، هغهٔ دا جنګونه لکه د یو نمونه پښتون په شان بنهٔ په جرأت سره کړی دی. او په دے جنګونو کښے ئے بنه مړانه او بهادری ښائیلے ده. لکه څنګه چه یو پښتون سردار ته پکار وه.

د مشترکه قومیت تصور د خوشحال خان نه وړاندے، دا سے معلومیږی چه په دومره منظمه او بنه طریقه هډو بل پښتون پیش کړے نهٔ دے. او خوشحال خان خپله هم دے نتیجے ته پس له تلخو تجربو نه رسیدلے وُو. د مشترکه قومیت تصور، قومی، یا ملی پښتو ده. او دا څیز د پښتون په فطرت کښے نشته. د دے څیز د پیدا کولو کوشش، په پښتون کښے خوشحال خان په اول ځل کړے دے. او هغه هم په دے کښے ناکامیاب شوے دے.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتون د پښتو ارتقائی مدارج دادی چه اول هر پښتون د خپل ژوند ون د حفاظت او عزت خیال ساتی - او خپل ژوند د پښتو په معاشره کښې د پښتو په لار و - چا سره تیرؤل غواړی - که ډیر پوهه او اصیل پښتون وی نو هغه د خان سره د خپل خاندان د حفاظت او عزت خیال هم ساتی - او دائے خواهش وی چه د هغهٔ خاندان ډهم به پښتو کښې چا لاندې نهٔ شی - او چه ډیر اوچت، پوهه او شریف پښتون خان یا سردار وی نو هغه بیا د خواهش لری چه د هغهٔ قبیله ډهم د پښتو په لار و چار و کښې د نورو قبیلو نه وچته وی - او با عزته ژوند د تیروی - او د قبیلے حفاظت او عزت لکه د خپل خان او خاندان په شان خیال حفاظت او عزت کړی -

د خوشحال خان ختک په زمانه کښې د پښتو اوچت نصب العین هم تر دغے پورے وؤ - او په دغه معیار هغه د اول سرنه، یو نمونه پښتون سردار وؤ -

د پښتو د ریمه ارتقائی درجه یعنی دا چه اصیل او ننګیالے پښتون به د خپل خان، خاندان او قبیلے د حفاظت او عزت سره د پښتون قوم بحیثیت مجموعی د حفاظت او عزت خیال د نورو قومونو په مقابله کښې غوره کړی - او د دے ملی پښتو د پاره به خپل خان، خاندان او قبیله قربانوی - دا تصور د خوشحال خان د زمانے په پښتون کښې نهٔ وؤ - هغهٔ په اول ځل کوشش اوکړو چه دا مفکوره پښتون ته وړاندې کړی - او د دے مفکورے د پاره ئے جد و جهد شروع کړو - خو چونکه دا خیز د پښتون په سوا یا تو او فطرت کښې نهٔ وؤ - د دے د پاره هغه په دے کوشش کښې پاتے راغلو - د قید نه وروستو چه کوم خوشحال خان وینو - دا خوشحال خان د هغ خامئ نه پاک دے د کوے خامئ چه مونږ ذکر کړے دے - یعنی هغهٔ د مغل منصب پرینښو او د پښتون په ننګ دا سے کلک او درید وچه ترمرګه پورے ئے د دغه د خپل ژوند مرام او مقصد اوګرځولو - دا خوشحال خان د ډیرو اوچتو خوبیانو او صفتونو مالک دے - او دا نهٔ صرف د پښتون د یوے قبیلے سردار دے بلکه د کلهم پښتون قوم یو لیډر دے - او لیډر هم دا سے لیډر نکه نه چه په مغربی قومونو کښې د لیډرئ تصور دے - دا خوشحال خان پیدا شوے خو د مشرق په ناپوهه کهستانی وطن کښې دے خو د قومیت سبق ئے د مغربیانه ایر ده کړے دے - او د قومی پښتو علمبردار دے -

د سرداری چه په اشعارو کښې خوشحال خان کوم تصور پیش کوی د دے تصور او

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دے خوبیانو نمونه دَ خوشحال خان خپل ذات وُو۔

خوشحال خان وائی ـه

چه کتل، خوروُل، بخښل که خان هغه
چه توره لری دَ تورے ځوان هغه

دَ خوشحال خان دَ سرداری ژوند هم دغه څیزوُو ـ په دے شعرچه څومره دَ خوشحال خان خپله عمل وُو، بل یو پښتون پرے عمل نهٔ دے کړے ـ خوشحال خان دَ سرداری په حقله ډیرڅهٔ وئیلی دی ـ اوتش وئیلی ئے نهٔ دی بلکه عمل ئے هم پرے کړے دے ـ دا لاندینی اشعار اولولئ ـه

خانی کار دَ هرچا نهٔ دَ هغهٔ دے چه صرفه ئے نهٔ په زروی نهٔ په سر
یکباره ئے په نظر کښے شرم ننگ وی
دَ دُنیا په سوداوزیان نهٔ وی خبر
سردار هغه دے چه شرم ننگ لری مدام دَ شرم توره تر څنگ لری
صرفه په زرنهٔ کړه، صرفه په سرنهٔ که
چه دښمنان له هغو جنگ لری
چه مئین په وسله نهٔ وی مرد دِ نهٔ وائی وځان ته
لاس دِ سرهٔ کړی سترگے تورے
ځان دِ وجوړوی ځوان ته
یا تکیه دَ یوهٔ خدائے ده یا دَ تورے
په جرگو مرکو نهٔ شی کار تمام
چه صرفه کاندِ په سر یا صرفه کاندِ په زر
نهٔ به خان نهٔ به سلطان شی نهٔ به خپل کاندی کشور
چه په ځان مړے نهٔ وی
مړ نتوب نهٔ کا لښکر
دَ مزریو مړنتوب په لښکر نهٔ وی
مټ ئے هرکله یوازے په خپل ځان شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتون سردار د پاره د مړانې او شجاعت نه علاوه سخاوت هم ضروري دے۔ او خوشحال خان د ومره ښه ځوان وُوچه سره د دے د ومره لوے خانۍ او سرداري، هیڅ ے زکوٰة پرے فرض شوے نه وُو۔ د هغه د سخاوت دروازه لکه د حاتم د هرچا د پاره هر وخت خلاصه وه۔ خوشحال خان وائي ے

که ګنجونه د قارون درته انبار شي په هر لوري ے غورزوه په سخاوت

د خوشحال خان په دے خپله وینا خپله په مکمل طور عمل وُو۔ او عمل ے هم په دے رنګ :-

که حاتم غوندِ کرم کړے د مهرانو
د یوے د مړئ په چا مه ږده منت

خوشحال خان په خپل مال کښے د هر غریب پښتون حصه کنړله۔ او د دسترخوان ے د هرچا د پاره غوړیدے پروت وُو۔ انغړے به ے سړیدو ته نه پریښو۔ دیګ به ے هر وخت باندِ وُو۔ او لنګر به ے جاري وُو۔ او چه وفات شو نو حال ے دا وُو، لکه چه خپله ے دُعا غوښتے وه ے

چه کالی ے پاتے نه شي مرده شوے ته
خدایه ورکړے وخوشحال هسے رحلت

ژوندے داسے پاک وُوچه د هغه زمانے مشهور ولي پیر شیخ رحمکار یعنی کاکا صاحب علیه الرحمة وصیت کړے وُوچه چونکه په دے زمانه کښے په شریعت محکم سړے، د خوشحال خان ختک نه بغیر بل څوک نشي کیدے۔ د دے د پاره که چرے ممکنه وي نو ماته د هغه غسل ورکړئ او قبر ته م د هم هغه کوز کړئ۔

د همت ے دا حال وُوچه په پیرئ او ضعیفئ کښے چه بهرام خپل ځوے مکرم خان د نیکه د ګرفتارئ د پاره اولیږلو نو د ه توپک په غاړه کړو او د مکرم خان سړو ته ے د مقابلے دعوت ورکړو، خو د هغوئ همت اونه شو۔ او واپس لاړل۔ خوشحال خان وائي ے

که آسمان د د مزرئ په خوله کښے ورکړي
د مزرئ په خوله کښے مه پریږده همت

د خوشحال خان خپل همت هم د دے شعر ژوندے تصویر وُو۔ دا وه د خوشحال خان ختک سرداري، خومره ښه ځوان وُو، خومره نمونه خان وُو۔ خومره لوے وطن دوست وُو۔ خومره لوے بهادر وُو۔ خومره لوے لیډر وُو۔ خومره بے مثله سخي وُو۔ خومره [illegible]

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

میلمه دوست وُو. خومره لوئے عالم وُو. خومره ښهٔ شاعر وُو. او خومره پاک مُسلمان وُو. دَ خوشحال خان ختک کردار، دَ یوتوریالی، ننګیالی، جنګیالی، فرهنګیالی او غیرت مند، سخی، شریف او اصیل پښتون خان دے. دا سے خان او سردار چه په پښتنو کښے بل دا سے او چت نمونه سردار تر اوسه نهٔ دے پیدا شوے.

خپله وائی ـــ

۱ نهٔ به ځما غوندِ بل ننګیالے راشی
نهٔ به ځما غوندِ بل جنګیالے راشی

۲ ختک لا پریږده په درست افغان کښے
عجب کهٔ هسے فرهنګیالے راشی

خوشحال خان په حیثیت دَ کردار او دَ ګفتار دَ غازی :-

خوشحال خان په حیثیت دَ یو مردِ شمشیرزن او دَ کردار دَ غازی مونږ څهٔ لږ ډیر او پیژندو. خوشحال خان دَ دیارلسو کالو په عمر کښے تورے تلاس کړو. او دَ پلار سره دَ جهانګیری په جنګ کښے په اول ځل شامل شو. او دا توره دَ هغهٔ دَ لاس نه هله او غورزیدهٔ چه دَ شپږ او یاؤ کالو په عمر کښے دَ آفرید و په علاقه کښے وفات شو. یعنی صرف ملک الموت دا مجاز لرلو چه دَ پښتون دَ دے بے نظیره مردِ شمشیرزن دَ لاسه توره او غورزوی. او دَ آرام په خوب ئے اوده کړی. دَ بل چاخهٔ مجال وُو چه دَ خوشحال خان په شان توریالے ئے دَ تورے دَ کارنه اړولے وے. توره دَ هغهٔ ژوند وُو. توره دَ هغهٔ ننګ وُو. او هغه پیدا شوے تورے ته وُو. خپل حال خپله دا سے ستائی ـــ

په آبا و په اجداد خان و سردار یم — کارناے لرم دَ جنګ و دَ جدال!
کهٔ برے کهٔ هزیمت واړه لیدلی — خوئ خصلت لرم دَ قتل دَ قتال
پلار نیکهٔ م شهیدان وُو کورته تلی — پشتا پشت م هُنر دادے آل په آل
کهٔ دَ جنګ دَ پرهار و نو درته وا یم — چه له درده به م تن وُو نکه نال
یو پرهار به م لا روغ په وجود نهٔ وُو — بل پرهار به م په تن شو یا په ډال

چه قضا دَ سړی نهٔ وی سړے نهٔ مری
کهٔ ئے درست صورت په غشو شی غربال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یو بل ځائے کښے وائی ـ

بخرهٔ دَ تیغ راکړه په اصل کښے پښتون یم
پلار مې نیکهٔ نهٔ یم، بے دولته، بے حشمه

خوخوشحال خان تش دَ تورے خاوند نهٔ ؤو، هغه دَ قلم خاوند هم ؤو یعنی دَ گفتار غازی هم ؤو. اودَ پښتون قوم یو لوئے مفکر، معلّم. فلاسفر او شاعر هم تیر شوے دے. ډاکټر اقبال په جاوید نامه کښے دَ خوشحال خان پیژندګلو داسے کوی.

خوش سرود آن شاعرِ افغان شناس — آنچه بیند، باز گوید، بے هراس
آن حکیم ملّتِ افغانیان — آن طبیبِ علّتِ افغانیان
رازِ قومے دید و بے کاته گفت
حرفِ حق با شوخیٔ رندانه گفت

په دے کښے هیڅ شک نشته چه خوشحال خان لکه څنګه چه علامه اقبال وائی، افغان شناس ؤو. حکیم ملت ؤو. اودَ ملت افغانیه، دَ علّتونو طبیب ؤو. دَ هغهٔ کلیات او نور تصنیفونه ګواهی ورکوی چه لکه هغهٔ چه پښتون قوم پیژندلے ؤو، داسے بل هیچا نهٔ دے پیژندلے. لکه چه دَ هغهٔ دَ تورے شرنګا او خرپا چه دښمن به په خوب کښے هم واؤرېدهٔ، نو په لړزه به دَ کټ نه پریوتو. داسے دَ بل پښتون توره به به مشکله پیدا شی. خپله وائی ـ

لا په خوب کښے په لرزه پریوزی له کټ نه
چه دَ چا ترغوږ ځما دَ تورے شرنګ دے

دغه شان دَ هغهٔ په قلم کښے هم لکه اقبال چه دَ نطشے په حقله وائی، دَ تندر غرزا، ډزا او غرهار ؤو. ډیر زوردار قلم ئے لرلو.

درنے کلکش غریوے تندر است

او خوشحال خان پخپله وائی ـ

په پښتو شعر چه ما علم بلند کړو
دَ خبرو ملک م فتح په سمند کړو
. . . . . الخ

او په یوه بله لویه قصیده کښے هغهٔ دَ خپل پیدائشی شاعرانه فطرت و

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعروشاعرئ اودَ شاعرسړی اودَخپلے شاعرئ یواوږد بیان نظم کړے دے چه سر
ئے دَدے شعرنه شروع کیږی ـه

زړهٔ دَ شعر په کار هیڅ نهٔ یم خوشحال
ولے خدائے م کړو په غاړه دا مقال

دَخوشحال خان زوردار او پښتون قلم لکه دَهغهٔ دَ پښتنے تُورے په شان هم
غوڅه کوی. اوهم مرهم دے. هغه چه دَ پښتنو په خوئ بوئ او دَ پښتنو په عاداتو او
خصلتونو اودَ مختلفو قبیلو دَنرا وبنځو متعلق څهٔ وئیلی دی، هغه صرف یوافغانی شناس
شاعر وئیلے شی. اگرچه هغهٔ رښتیا وئیلی دی، خورښتیا تراخهٔ وی. په دے وجه
په خلقو بد لگی. دَمثال په طور دا لاندِ شعر ونه اولولئ ـه

چه دَ سروه په ملک کښے بنهٔ پښتون یا دیږی
نن مهمند، بنگښ، ورک زی، آفریدی دی
دَمهمندو سپی بهتر دی تر بنگښه
کهٔ هزار ځله مهمند بد تر ترسپی دی
چوهړی دَ افریدیو ورک زئ !
آفریدی کهٔ همه واړه چوهړی دی
هرچه بنهٔ دَ پښتو نخواه دی حال ئے دادے
هغو بدو تهٔ ځوک وائی سړی دی
له ژوندیو پښتنو بنیگړه نهٔ شته
هرچه بنهٔ وُو هغه گُل دَگور بندی دی
دَخپلو ختکو متعلق وائی :-
دَختکو سپی بهتر تر یوسفزو دی
کهٔ ختک دی هم په خوئ ترسپی بیکار
په زرگونو راته لاف کړاوس یو نشته آشنائی دَ هرچا بنه ده بے ختکه
مروّت، یاری ترے مهٔ غواړه خوشحاله
هرسړے چه اوبهٔ اوخښی له ا ټکه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یوهم د زړه ساتونې پکښې نشته

توبه، توبه د ختکو د اولسه

د ختکو نه م هومره زړه ناخوښ دے
چه توبه د هغکی ختک له نامه

د نعمت په قدر هیڅ خبردار نه دی
نوم ختک به م خلاص نه وی له انعامه

د وفا په ځائے همه واړه جفا ده
چه به ماته رسیده له خپله قامه

ختک واړه د دودام دی، که ئے ګورے
څوک به څه غواړی خپلوی له ددو دامه

د پښتنو متعلق وائی ـه

POHA

پښتانه که آدم زاد دی
په خویونو کښې هُنا د دی

نه حکمت لری نه عقل
خوښ هرګوره په فساد دی

یو د بل په کمی ناست دی
ځکه تل په بلا یاد دی

دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بندی نه دی آزاد دی

او یو بل ځائے کښې وائی ـه

د عفریت ډے که د دیودے، که د ددے
د آدم له نسله نه ګنړم افغان

که هرڅو ورته د پند خبرے وائے
د پلار پندے هم بسه نه لګی په ځان

د خوشحال خان تصانیف

د پښتو ژبے د نثر او نظم دواړو بابا آدم خوشحال خان ختک دے - لکه خپله چه وائی ـه

که د نظم، که د نثر، که د خط دے
په پښتو ژبه م حق دے بے حسابه

نه پخوا پکښې کتاب ؤ ونه ئے خط ؤ د
دادی ما پکښې تصنیف کړل څو کتابه

خوشحال خان د نظم او نثر د ډیرو کتابونو مصنف دے چه د ځنو نومونه ورکښې -

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی :. ۱- کلیات خوشحال خان . ۲- دستارنامه ۳- فضل نامه ۴- بازنامه
۵- سوات نامه ۶- زنځیری ۷- بیاض ۸- هدایه ۹- آئینه ۱۰- فراق نامه
۱۱- فرضنامه ۱۲- طبّ منظوم

دَخوشحال خان په ټولو تصانیفو کښې چه کوم مونږ ته رارسیدلی دی، او موجود دی، په نظم کښې دَخوشحال خان کلّیات یو اهم کتاب دے. دانهٔ یوازے په اهمیت کښې دَ پښتو دَ نظم بائیبل دے. بلکه دَ مضامینو په تنوّع، وسعت او همه گیرۍ کښې هم دَ پښتو شاهنامه ده. بغیر دَ دے کتاب دَ لوستونه دَ پښتون دَ فطرت په گوناگون، رنگارنگ او قسما قسم پیچیده ساده گۍ پوهیدل گران کار دے. او لکه څنګه چه مونږ وړاندِ وئیلی دی، دَ پښتون دَ پیژندلو دپاره، دَخوشحال خان کلّیات لوستل ضروری دی.

دَخوشحال خان په کلیات کښې دَ انسانی فطرت بالعموم او دَ پښتون دَ فطرت بالخصوص ډیره غرقه مطالعه او مشاهده ده. او دَ مضامینو ورکښې دومره فراوانی ده چه دَ پښتو په ادب کښې څهٔ چه دَ دُنیا په ادب کښې، دَ نظم له دے قسمه دیوانونه ډیرکم دی.

دَ نظم دَ تیکنیک دَ نقطهٔ نگاه نه هم دَخوشحال خان کلیات په پښتو ادب کښې، یو یگانه دُر دے. او ډیر اصناف لری. مثلاً غزل، رباعی، قطعه، قصیده، مخمّس، مسدّس، معشر، ترکیب بند، مربّع، مثنوی او ترجیع بند وغیره.

لکه چه دَ فارسۍ دَ ادب بهترینه سرمایه دَ فردوسی شاهنامه ده، دغه شان دَ پښتو په ادب کښې، دَ هرلحاظ نه لوړ او اوچت ادبی او فنی شاهکار، دَخوشحال خان دیوان دے. کهٔ دَ پښتو دَ ادب ټوله سرمایه یوخوا کړے او دَخوشحال خان کلیات بل خوا، نو بیا به هم دَخوشحال خان دیوان پرے درونده وی.

دَخوشحال خان په کلیات کښې مفید، اخلاقی، ادبی، علمی، تاریخی، نفسیاتی او معاشرتی معلومات بیاموندے شی. دا کلیات په حقیقت کښې دَ پښتون دَ فطرت دَ هرا رخ یوه پوره انسائیکلوپیډیا ده. دَ تاریخی جنگونو حالات په دے کښې دی. دَ دهلی دَ بنار مختصر خو منظوم تاریخ په دے کښې درج دے. دَ حکمت، اخلاق خبرے، دَ موعظت او سیاست خبرے دَ پښتون دَ تهذیب او تمدّن، دَ ننگ مړانے او غیرت خبرے په دے کښې دی. دَ نظام حکومت او دَ سرداری دَ فن او هنر په خبرو دا دیوان بنائسته دے. دَ عقائدو،

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرقو، او دَ مذهب فلسفه دا کتاب لری. دَ پښتنو دَ نرښځو، دَ قبیلو او خیلو نو کردار په دے کښے منظوم پروت دے. دَ انسانی فطرت او نفسیاتو توضیحات او تشریحات دا دیوان په ګوته کوی. دَ عشق و محبت دَ نازک او نفیس راز، رموز نه هم دا دیوان ډک ښکاری. دَ مناظرِ قدرت، حسین بیانونه په دے کلیات کښے درج دی. قندِ فارسی په دے کتاب کښے بیاموندے شی. دَ مرکّب نظمونو یعنی فارسئ، پښتو، پښتنو هندی مصالحدار، عجیبه او خوندناک شعرونه په دے کښے درج دی. دَ تصوّف نازک مسئلے په دے دیوان کښے حل شوی دی. غرض دا چه دیوان څهٔ دے یو جامِ جهان نما دے. او دَ دے ادبی جهان په شا دَ خوشحال خان عجیبه کردار سرے هر وخت او په هر شعر کښے محسوسوی. کله سرے دَ روه دَ کوهستانونو دا بے مثله ننګیال لکه دَ شیرِ ببر په شان په قهر او غرمبا دینی او کله لکه دَ شیراز دَ بلبلِ هزارداستان په شان په شیرینو اوزګو سوانو غزلو، بدلو ګویان او مشغول ښکاری. کله لکه دَ طوفانی او موجزن سمندر په شان په غرهارا وشور کښے او چتیږی او راخلاصیږی. او کله لکه دَ رباب دَ لطیفو او خوږو نغمو په شان په شیرین ګفتار مشغول معلومیږی.

دَ کلیّات نه علاوه دَ خوشحال خان "دستارنامه" دَ پښتون په قدیم او جدید نثر دواړو کښے یو ډیر اوچت کتاب دے. دَ دے کتاب نثر، لکه دَ خوشحال خان دَ نظم په شان معیاری دے. او نمونه نثر دے. تر اوسه پورے ځما په خیال په پښتو ژبه کښے دَ دے نه ښهٔ نثر چانهٔ دے لیکلے.

دَ خوشحال خان شخصیت کښے دَ تورے او دَ قلم داسے حسین امتزاج دے. او داسے ښکلے ملګرتیائے دے چه ګمان نهٔ کړم چه دَ دُنیا په ادب کښے له دے قسمه ادبی شخصیت بل پیدا شی. دلته شاعر جرنیل دے. او ډیر دَ اوچتے پائے جرنیل. او جرنیل شاعر دے. او ډیر لوړ شاعر دے. دَ یو داسے شخصیت پیدا کیدل ډیره ګرانه خبره ده.

که ئے ګورے نو خوشحال خان په میدانِ جنګ کښے پخپله رستم دے. په کمالِ شجاعت او دلاوری سره دَ فنونِ جنګ په هر پهلو او هر اړخ کښے، خپله بهادری، شجاعت او ګټاوری ښائی. اوس به تیرانداز وی. اوس به دَ خدنګ او تفنګ کارته وراندے وی. اوس به ګوسه ګوسه غوړزوی. اوس به شمشیرزن او باتور شهسوار وی. توره به ئے په لاس وی. او دَ مغلو دَ فوجِ صفونو کښے به ئے دَ قتل او مقاتلے بازار ګرم کړے وی. او چه بیا ئے ګورے نو دَ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے شاه زوره بهادر، جنګی سپاهی سردار خوشحال خان نه به، یو نادر او صاحب کمال شاعر جوړشوے وی. دَ خپلو جنګی کارنامو واقعه نګاری به داسے په تفصیل، ادبیت او شاعرانه خوبصورتۍ سره بیانوی، چه ته به وائے چه کنی دَ زوړ یونان هومر دے. یا دَ ایران فردوسی، یا دَ انګلستان بائرن دے. دَ خپل رستمۍ ځان رستمی واقعات په هغه دلاویزه رزمیه شعرونو کښے بیان کړی دی چه فردوسی ورته کوته په خوله حیران او دریږی. فردوسی چه دَ عربو ایران ته دَ راتلو او دَ زمانے دَ ګردش نه دَ فریاد، خپل نوشته جذبات رالیږزوونکی بیان ته فکر اوکړی.

زشیر شترخوار او سوسمار — عرب را بجائے رسید است کار
که تخت کیان را کنند آرزو — تفو بر تو، اے چرخ گردان تفو

او بیا دَ خوشحال خان د مغلو دَ پښتون وطن ته دَ راتلو، او دَ زمانے دَ ګردش نه، دَ فریاد کولو بیان او لولی نو په زړه کښے لږ شرمنده شان شی ـه

رابنکاره شوے کج فهمۍ دَ جهان — دَ جهان دَ کج فهمۍ الامان!
داهم ځائے دَ تعجب دے که ئے ویني — په باز ونو چه غوټے دهی زاغان
داهم ځائے دَ تعجب دے که ئے ویني — چه مغل کاندی بازئ په افغان
داهم ځائے دَ تعجب دے که ئے ویني — چه کیدړ په واز دوړک اُوړی شیران
داهم ځائے دَ تعجب دَ حیرانۍ دے
چه لښکرے په خوشحال کړه بهرام خان

که ئے ګورے نو یو ساعت پس جنګی خوشحال خان دَ هومر او فردوسی خواپریږدی. دَ حافظ او خیام سره دَ فارس په ګلګونه میخانه کښے کښینی، شومه دم شوی وی. چپه چپیا وی. دَ شیراز شنه باغونه او چمنونه وی. دَ سپوږمۍ شپه وی. او ماه جبین هم. یو خوبرو او خوشرو، ساقی ورله سره شراب په شنه پیالئ کښے نیولی وی. او خوشحال خان ورته په مستانه او رندانه آواز کښے دَ عشق او محبت غزلے اوبدلے وائی ـه

راله نیسی جانانه، دَ شرابو پیمانه
دَ شرابو پیمانه، راله نیسی جانانه

دَ چنګ رباب زړه راکښونکو نغمو محفل ګرم کړے وی. هرطرف ته مئے وی، میخانے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وی، روئے نگاروی. سبزه زار وی او جوئبار وی، خوشحالی وی - بے هوشی وی، مستی وی
شاعر وساقی ملگرے وی - او دَ واعظ نه بیزار - او ورته په ډکه خولهٔ وائی:-

مست یم مے پرست یم رندی کړمه، کړمه، کړمه!
واوره محتسبه! باده خورمه، خورمه، خورمه

لارد محبت وه، تل به روغ سلامت نهٔ وم
زهٔ چه په داهسے لارے تلمه. تلمه، تلمه

الخ .....

او بیا وائی ـ زهٔ خوشرابی یم شیخه څهٔ راسره جنگ کړے
برخے ازلی دی، کاش که ما دَ ځان په رنگ کړے

الخ .....

او واعظ ته په رندانه محفل کښے دَ دین لاره داسے بنائی ـ
په څهٔ شان ئے دواړه زلفے کج په کج کړے
یکباره ئے دَ عالم مینے په چج کړے

الخ .....

او گوری په مستانه او رندانه انداز کښے ساقی ته څهٔ رنگ په خوند، خوند خبرے
کوی:- آشفته دِ دَ جمال یم همیشه دِ په دا خیال یم
نور و مینو ته مِ شاکړه مئین ستا په زلف وخال یم

الخ .....

او بیا وائی ـ په څهٔ چل ئے ځائے نیولے ستا ترخنگ دے؟
دَ رقیب خبره مهٔ منه بد رنگ دے

الخ .....

یو ساعت پس چه په خود کښے راشی - او دَ مستانه او رندانه شرابو نشه ئے کوزه شی
نو دَ شیراز دَ خوب داسے مکمله نقشه را کاږی، چه هیڅوک دا گمان نهٔ شی کولے چه کنی
خوشحال خان دَ روه دَ کوهستان یو جنگی سردار دے. او ټول عمر ئے دَ جنگ جگړو سره
کاردے. بلکه دَ سړی دا خیال پیدا شی چه دَ ایران یو عیش پسند، دَ شراب او کباب

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلدادہ، خوش کلام شاعر دے۔ او ټول عمرے د فارس د رنګینے شعر و شاعرۍ په شغل کښے تیرشوے دے۔ که د مناظرِ فطرت د مشاهدو باریک بین او شاهد باز خوشحال ته فکر اوکړئ نو وائی به چه ټول عمرے د انګلستان په پُرفضا سبزه زار ونو کښے تیر کړے دے۔ د انګریز شاعر "ورډزورتھ" سره هم پیاله وهم نواله او سیدلے دے۔ دواړه یوشان لوئے شوی دی۔ یوشان ئے تربیت اخستے دے۔ او یوشان د قدرت د نندارو دلدادہ دی ؎

چه موسم م د ګلونو د ګلزار شی　　نرم نرم ترشح په مرغزار شی

د هغهٔ له بخته څوک برابری که　　چه په هسے وخت ئے سیر په ګلزار شی ... الخ

او که د علم اخلاق نه واقف، د تصوف په رموزو پوهه، او د مذهبیاتو او ادبیاتو ماهر صوفی خوشحال خان مو په نظر راشی نو وائے به چه د مولانائے روم صاحبؒ شاګردی ئے کړے ده او د ؎ "بشنو از نے چون حکایت مے کند ؛ وز جدائیها شکایت مے کند" په راز پوهه دے۔ د عشق د فلسفے رازئے په یو رباعی کښے داسے ستائیلے دے ؎

چا په وخت د ځنګدن ووے مجنون ته　　وخت نازک دے په زړهٔ یاد ولره خدائے

دهٔ وے زړهٔ م د لیلیٰ د مینے پُر دے

پکښے نشته دے د نورو یادو ځائے

او یلئے د شیخ سعدی صاحبؒ سره سبق وئیلے دے۔ د هغهٔ جماعتی پاتے شوے دے۔ دواړه یو ځائے سیاحت کړے دے۔ او دواړه د علم اخلاق سبق د یو اُستاذ نه زده کړے دے۔ فرق صرف دومره دے چه سعدی صاحبؒ خپله خولهٔ په ایران کښے پرانسته او خوشحال ختک د پښتون په کوهستانی وطن کښے دا رنګ کویان شو ؎

غصب ملوک لره دروغ مُلا لره　　بُخل غنی لره فحش نساء لره

داخلور توکه هر کوره بد دی

فکر چه راغے په زړهٔ کښے ماله

غرض داچه خوشحال خان یو داسے بے نظیره صاحبِ سیف، او صاحبِ قلم شاعر تیر شوے دے چه په خپل دیوان کښے ئے د هر رنګ د انسانی جذباتو ترجمانی عموماً او د جنګ جدل د قومی حمیّت، عزت، غیرت او ننګ د نادر بیاناتو خصوصاً یوه مکمله، بے نظیره نقشه پیش کړے ده۔ او د خپلو جنګی، رزمیه جذباتو اظهار خوئے په داسے زور دار و الفاظو کښے کړے دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په آوریدوئے تراوسه پورے دَ هر پښتون څومنه زیږ زیږ شی۔

خوشحال خان په حیثیت دَ یو مُسلمان

خوشحال خان ختک په مذهبی عقائدو کښے سوچه او پوخ مُسلمان دے۔ په اهل سنّت والجماعت کښے حنفی المذهب وُو۔ په یوه قصیده کښے دَ خپلو مذهبی عقائدو متعلق دا وائی

پُښت په پُښت راغلے مُسلمان محمّدیؐ یم — چار دَ چار یارانو سره واړه منم سمه

درست په دا پوهیږم چه څلوُ مذهبه حق دی — نره دَ حنفی مذهب دعوی لرم محکمه

مینه ئے په زړه کښے دَ علماؤ راکړه ډیره — مینه ئے دَ دوره دَ شیخانو راکړه کمه

نهٔ خراباتی، نهٔ قمارباز، نهٔ زناکار یم

نهٔ قاضی مفتی چه ئے نظر په خو درمه

دَ خوشحال خان دَ اشعارو نه معلومیږی چه په هغهٔ کښے حُبّ رسولؐ ډیر وُو۔ او دَ اهل بیتو سره ئے هم ډیر عقیدت وُو۔ او وریاند مئین وُو۔ دَ خوشحال خان دَ لاندنی اشعارو نه دَ هغهٔ دَ عشق رسولؐ اندازه ولګوئ ؎

دَ خدائے عرفان م اوشو په عرفان دَ محمّدؐ

پاک دے محمّدؐ، پاک دے سبحان دَ محمّدؐ ..... الخ

خوشحال خان دَ حضرت علی کرم الله وجهه سره هم ډیر عقیدت لرلو۔ او دَ اهل سنّت دَ امامانو نه علاوه دَ اثنا عشره، دولس واړه امامان ئے هم دَ هدایت او احترام مستحق ګڼړل۔ دَ حضرت علیؓ په تعریف کښے دَ خوشحال خان دا لاندینی اشعار دَ لوستو دی ؎

کهٔ پکار دِ وه دَ خدائے پیژند ګلی

پیروی دَ محمّدؐ کړه دَ علیؓ

..... الخ

خوشحال خان په هغے مُسلمانانو بد وائی څوک چه دَ حضرت علیؓ مخالفت کوی۔ یا دَ حضرت عمرؓ۔ دَ خوشحال ختک په عقیده دَ خلفائے اربعه قدر، عزت او احترام دَ مُسلمان دَ مذهبی عقائدو جزو لاینفک دے۔ او څوک چه په دوئ کښے دَ هر یو قدح کوی، دَ هغهٔ په مُسلمانئ کښے خلل دے۔ خوشحال خان دَ مُسلمانانو دَ فرقو او تنازعو نه اوچت وُو۔ او ډیر یو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوازن او راسخ مسلمان وُو. هغه د عقیدے اظهار داسے کوی. ـ

چه په سب د ابوبکرؓ او د عُمر دی

چه په خولۂ کلمه لولی هم کافر دی

الخ .....

رسول کریم صلی الله علیه وسلم د حضرت ابوبکر صدیقؓ او د حضرت عمرؓ متعلق به وے چه په دے دواړو کښے د نبوّت جوهر دے. او د حضرت ابوبکر صدیقؓ متعلق به ئے فرمائیل چه زهٔ او ابوبکرؓ دواړه په مثال د اَس زغل د اَسونو یُو. زهٔ مخکښے شوم او ابوبکر په ما ایمان راوُړو. که هغه مخکښے شوے وے نو ما به پرے ایمان راوړے وُو. او د حضرت علی کرم الله وجهه متعلق به ئے فرمائیل چه زهٔ د علم ښار یم او علیؓ ئے دروازه ده. د علم باطن خاوندان وائی چه ولایت بغیر د حضرت علیؓ د مهر نه، نهٔ تصدیق کیږی. د خوشحال خان چه د حضرت علیؓ او د هغهٔ د آل او اولاد او د اصحابو سره کوم محبت وُو. د لاندِ اشعارو نه ظاهر دے ـ

انبیاء تر محمدؐ پورے معلوم دی

لکه ستوری تر آفتاب پورے معدوم دی

الخ .....

دلته شاید چه څوک دا سوال اوکړی، چه خوشحال خان، چه دومره ښهٔ مسلمان وُو نو د مغلو سره ئے جګړے ولے کولے. او بیا د مسلمان بادشاه اورنګ زیب عالمګیر سره ئے ولے داسے پخه دښمنی وه.

د دے سوال جواب ما وړاندِ ورکړے دے. خو دلته بیا په اختصار سره عرض کوم چه د اسلام لوئے اتحادی، مذهبی قومیت چه د مسلمانانو د خود غرضو، بد عملو، نفاق او خپلو کښے د جنګ جګړو وجه درے وړے لاړو. نو د مسلمانانو، د نسل، نسل، ځان ځان ته حکومتونو او بادشاهئ غرض دے. ځان ځانئ کښے پښتنو هم کوشش اوکړو چه ځان ته حکومت او بادشاهی جوړه کړی. او په دے کوشش کښے پښتانهٔ کامیاب شول. او په هند کښے ئے خپل نسلی شهنشاهیت قائم کړو. خو مغلو مسلمانانو د پښتنو مسلمانانو د شهنشاهیت ختم کړو. او خپل نسلی شهنشاهیت ئے ځان ته قائم کړو. چه دا اسلامی حکومت نهٔ وُو.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکه یوه نسلی، مغلی بادشاهی وه - اودے بادشاهۍ لکه [illegible]
نهٔ صرف خپل غلامان جوړول غوښتل بلکه بیخی د پښتون نسل [illegible]

د خوشحال خان د مغلو خلاف آوازا وچتول او د هغوئ [illegible]
د مغلو د نسلی شهنشاهیت د جابرانه او ظالمانه رویے ردِ عمل وُو - او خوشحال خان
لکه څنګه چه کیرو وائی اورنګ زیب عالمګیر هم محض یو منافق، ظالم [illegible]
شهنشاه ګڼړلو چه د پښتنو نوغے ئے ایستل غوښتل - او په دے وجه د [illegible]
. . . . خوشحال خان رواګڼړلو - د اورنګ زیب متعلق خوشحال خان خټک وائی ـ

د دے دور شیخان ډیردی لور په لور — اورنګ زیب بادشاه د دواړو [illegible]
په هغه چاره قلم ساز کا قرآن کښے — په هغه چاره شاه رګ پرے کا د [illegible]
په رکوع کښے تسبیحان د پلار د مرګ کا
په سجود کښے زوری خپله مشره خور

په دے کښے شک نشته چه اورنګ زیب سره د خوشحال خان ذاتی دښمنی هم وه
اورنګ زیب خوشحال خان اوه کاله په هند کښے اسیر او جلاوطن ساتلے وُو - او هغه هم
بے قصوره - لکه خپله چه وائی ـ

په ناحق د اورنګ زیب په بندبندیم — خدائے خبر دے په تهمت او په بهتان
زهٔ په ځان کښے ګناه نهٔ وینم په خدائیګو — ولے نور خلق خبرے کا شان شان
د ګناه م سر شته نهٔ ده معلومه
مګر خپل هُنر د ځان وینم تاوان

خود اورنګ زیب د پلار بندی کول او د رونړو، د تخت حاصلولو او ټینګولو په
خاطر وژل یو حقیقت دے - او خوشحال خان، د اورنګ زیب د نورو عیبونو سره سره، د
حقیقت بیا بیا ستائی - او په دے وجه د اورنګ زیب مخالفت ثواب ګڼړی - نو ځما خیال
دے، که څوک په دے وجه خوشحال خان ته بد وائی - یا بنهٔ مُسلمان ورته نهٔ وائی، نو
هغه به په کومه خولهٔ اورنګ زیب ته بنهٔ مُسلمان او وائی -
خوشحال خان د مذهب په ظاهر یا تو او رسوماتو نهٔ خطا کیږو - هغهٔ د مذهب
روح ته کتل - او په دے وجه هغهٔ اورنګ زیب بنهٔ پیژندلو - او په اورنګ زیب ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدوے۔ خوشحال خان د مذهب متعلق وائی ـ

زهٔ خود نه ړهٔ درد غواړم په هر یوهٔ مذهب کښے
ستا زده دا چلونه، چه نقلونه رنګا رنګ کړے

د خوشحال خان اخلاق او عادات

خوشحال خان د اوچتو اخلاقو پښتون سردار وُو۔ په میلمستیا، مروّت، سخاوت کښے ئے خپله ثانی نه لرله۔ په ورکړه کښے مشهور وُو۔ او لکه د هغے وخت د پښتنو خانانو په شان د ښکار ډیر شوقی وُو۔ او د باز په ښکار ډیر مئین وُو۔ اسونه، بازونه، او ښکاری سپی د خوشحال خان ډیر خوښ وُو۔ او ډیر په شوق به ئے پالل۔

د بازونو د مرضونو، د بازونو د علاج، د بازونو د عادتونو او ښکار نه ښهٔ واقف وُو۔ د خوشحال خان مشهور تصنیف باز نامه موږ ته ښائی چه هغه د بازونو په علم کښے هم یکتا وُو۔

د باز ښکار، د خوشحال خان په شاعرئ عرق اثر غورزولے وُو۔ د هغهٔ په شاعرئ کښے د مردانه پرندو او ښکاری مرغانو لکه باز، شاهین، عقاب وغیره ډیر ذکر دے۔ او د دے پرندو د ښکار، او خوئ بوئ نه هغه چه کوم شاعرانه استعارات او تشبیهات اخذ کړی دی هغه د پښتو د شاعرئ یوه قابلِ قدر سرمایه ده۔

خوشحال خان خپله یو تورزن، جنګی سردار وُو۔ مړانه، شجاعت، تورزنی د هغهٔ په وینه کښے اخښلی راغلی وُو۔ هغه په فنونِ جنګ کښے ماهر وُو۔ او لکه د بازونو د ښکار په شان د جنګ مشاهده او تجربه د هغهٔ ذاتی وه۔ هغهٔ خپله جنګونه کړی وُو۔ او جنګونه ئے لیدلی وُو۔ او په دے وجه د هغهٔ په شاعرئ د جنګونو، د قتل قتال او خون خرابے یوه کاره اثر دے۔ هغهٔ د دے مشاهدے او تجربے نه هم ډیر ښکلی شاعرانه استعارات او تشبیهات پیدا کړی دی۔

خوشحال خان پیدا شوے شاعر، عاشق مزاج او حسن پرست وُو۔ خو عیاش او باش نهٔ وُو۔ خپله وائی چه نه خراباتی یم۔ نه قمارباز یم، نه زناکار یم۔ او دا صحیح وائی۔ په هغهٔ کښے له هیڅ قسمه بدعادت نهٔ وُو۔ البته جنسی جذبات ئے فراوان او قوی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وُو. اوجنسی هیجان ئے ډیرؤو. خوله دے قسمه خواهشاتو د تسکین دپاره ئے ناروا، حرام اوناجائز نهٔ کول. یعنی د زنانه ئے ځان ساتلے دے. البته ودونه ئے ډیرکړی وُو. دَخپلو جذبی تجرباتو اومشاهدو ذکرئے په کلیات کښے پهٔ باکئ سره کړے دے. دا هم دَهغهٔ په صاف گوئیٔ اوحق گوئیٔ دلالت کوی.

خوشحال خان عالم وُو، اوعلم دوست وُو، اوعالمانو سره ئے ناسته پاسته خوښه وه. دَهغه زمانے په عربیٔ اوفارسیٔ کښے چه څهٔ مروّج علمونه وُو، دا سے معلومیږی چه دَدغه علوموئے غرقه مطالعه کړے وه. په فارسیٔ ژبه ئے بنهٔ قابو وُو. اوپه فارسیٔ کښے ئے هم شاعری کوله. اوپه کوم کثرت اوصحیح طریقه چه هغهٔ په خپل نظم اونثر کښے د عربیٔ د الفاظو اولغتونو استعمال کړے دے، دَهغه نه معلومیږی چه په عربیٔ ژبه ئے هم عبور وُو. دَ کلام نه ئے معلومیږی چه د قرآن پاک د تعلیماتو نه بنهٔ خبر وُو. اودَ دینی علوموپه زده کولو کښے ئے هم بنه دلچسپی اخستے وه. په پښتو کښے ئے دَ اسلامی فقهٔ مشهور کتاب «هدایه» ترجمه کړے دے. په یوبل کتاب فضل نامه کښے ئے فقهی اومذهبی مسائل راجمع کړی دی. اودَ وړوکی بحر مثنوی کښے ئے نظم کړی دی.

جنگ. توره. باز، کتاب اوقلم ئے په ژوند کښے پسندیده مشاغل وُو. او په آخری عمر کښے خوصرف قلم اوکتاب ئے شغل وُو. لکه چه وائی ـه

چه مِ یار دے، یا قلم دے، یا کتاب دے
اوس دے یارئ پاتے په ابصار شوم

بنکلی مخ ته دَ ټینگے نه وُو. لکه چه وائی ـه

څهٔ له راته وائے چه په بنکلیو نظر مه کړه سترگے چه پیدا دی خو دیدار لره کنه

اوسرو دئے ډیرخوښ وُو. لکه چه وائی ـه

دَخوشحال دَ خوشحالئ وخت هم دا دے
چه رباب سر بیده جوړ سره غږیږی

دَقوی ارادے، خود داره انسان وُو. اودَ پښتون دَ ننگ دَ مقدسے جذبے ژوندے مثال وُو. خپله ننگیالے وُو. اودَ ننگیالو، شاه ځلمو ډیر قدردان وُو. دَ تورو خرپا، شرنگا اوپرقائے خوښه وه. اونیزے په غاړه چه ځوانانو به آسونه په ترپولو کړل،

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نودده زړه به هم په ګډېدو شو. وینه به ئې ګرمه شوه. په سیلۍ به سور شو. توره په لاس نیزه په غاړه به جنګ ته روان شو.

چه خوپورے د مغلو منصبدار وُو، نوښهٔ په راستئ ئې د مغلو خدمت کولو. او چه د مغلو سره ئې ورانه شوه نو بیا تر مرګه مرګه ئې ورسره روغه او نشوه. او مغلوته ئې سرتیټ نه کړو. یعنی یو ښهٔ دوست او پوخ دښمن وُو.

خان سیاستدان او مدبّر هم وُو. او د خپل ښهٔ تدبّر او سیاست نه به ئې په موقع، موقع ښهٔ کار اخستو. خوشحال خان متدیّن وُو. د صوم وصلوٰة پابند، او په شرعه محکم ولاړ وُو. په عقائدو کښے سوچه مُسلمان وُو. طبیعت کښے ئې د خانئ سختی او دُرشتی وه. خود زور او ظلم نه ئې ځان ساتلو. او همیشه به ئې د خوارو، بیسټمندو امداد کولو. پیدائشی جرنیل او تجربه کار حاکم وُو. د سردارئ او د حاکمئ په هُنر ښهٔ پوهیدو. د خپل اولس سره خپل تعلقات به ئې دوستانه او مشفقانه وُو. خود خپل مټ د لاندِ به ئې ساتل. خوروُل، خوړل او بخښل ئې د ژوند اصول وُو. د طبابت او حکمت په کار هم ښهٔ حاوی وُو. د حفظانِ صحت د اصولو نه واقف وُو. د صحت البدن په نوم ئې پوره رساله هم لیکلے وه.

یو شفیق خو بارُعبه پلار وُو. ځامنوته ئې همیشه د ننګ، د تورزنئ او شجاعت تعلیم او تربیت ورکولو. د اشعارو نه ئې سړے اندازه لګولے شی چه یو ښهٔ مینه ناک خاوند هم وُو. په خبرو کښے ئې سنجیدګی او متانت وُو. خود ظرافت نه به ئې هم کار اخستو.

په ژوند کښے د جد وجهد او سخت کوشئ قائل وُو. او د زمری، باز او شاهین ژوند ئې ځان ته نمونه ګرځولے وُو. او هم په دغه ئې عمل وُو.

خان صاف ګو وُو، حق ګو وُو او د حق پرستومل وُو. یعنی سپینه به ئې کوله - سپینه به ئې وئیله. او په زړهٔ سپین خلق ئې خوښ وُو.

په پیرئ کښے ئې هم ځوان زړهٔ لرلو او په ظریفانه خبرو او اشعارو به ئې زړهٔ خوشحال ساتلو. لکه چه وائی ـه

خوشحال ختک که زوړ شو — عیب ئې کوم دے ګیدی خرو
د آسمان په دور نوړی — بوئ د مښکو د عنبرو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ډیرکاله پرے تیرشی! بوئ لا بنهٔ شی د اگرو
چا پرے گوته ایښے نهٔ ده د زړوړوالی په گوهرو
په هرباندار چه ورشی
قدر نهٔ ځی د سرو زرو

د خوشحال خان د اخلاقو، عاداتو، کارناموا او تصانیفو د لوستونه پس سړے گمان کوی چه گنی د روه د غرونو، دا سپین کټه شهباز بشرنهٔ وُو، بلکه فوق البشر وُو.

د خوشحال خان اولاد

خان ډیرکثیرالاولاد بنیادم وُو. محمد نواز ختک د بنا غلی پښتون په دیباچه کښے لیکی چه خوشحال خان ختک د درے دیرشو لونړو او اوهٔ پنځوس ځامنو پلار وُو. په دوئ کښے پینځهٔ څلویښت اولادئے لوئے شوی او کمال ته رسیدلی وُو.

د یو روایت مطابق د خوشحال خان ختک د شپیتو نه زیات خوتش ځامن وُو. او دیرش ئے لونړه دے. د ځامنو د تعداد او خوئ بوئ په حقله خوشحال خان ډیرځهٔ ځائے په ځائے په خپل کلیات کښے وئیلی دی. لکه چه وائی ـه

اتهٔ ویشت لرم ځویه نشته یو د بل په رنگ
اشرف م لائق ځوئے دے دریغه نهٔ وے په خوئ پرنگ
صدر د نورځهٔ نهٔ دے خوئے غواړی په پالنگ
بهرام هغه خنزیر دے چه لائق دے د تفنگ
خانان هغه شاهین دے چه ئے سرهٔ په وینو چنگ
باز په لاس د عظیم کار دے یا مزرے دے یا پلنگ
نظام ورینمین سرومال دے پورے غوټه موتے بنگ
یحیی خالد دا دواړه بوالعجب لری فرهنگ
په واړو کښے آزاد دے هم د سروغے هم د جنگ
بخت ناک هغه ځلمے دے نشته بل د دهٔ په رنگ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالوجلو دا دواړه ژک ژوندی په مزکه ړنګ
نور غشے اغزین دے
سر اغزے دے یا خدنګ

او د خپلو لونړو متعلق په کلیات کښے داسے وائی ـ

هرڅوک پلار د لونړو مړ شه په ډیر غم شی مبتلا
څو چه لونړه وی په کور کښے په کور وی هومره بلا
ځما په کور کښے دیرش دی که تر دیرش دی ډیرے لا
که به غم وُو هم دَدے وُو راسره صبا ، بیګاه
هم پخپله خدائے وادهٔ کړے
چه له سرا به شوم جُدا

خوشحال خان ختک په خپل دیوان کښے د خپلو ځامنو او بالخصوص د بهرام د لاسه ډیر سر ټکولے دے . او ډیر بد ردے ورته وئیلی دی . خو د نظام په مرګ ئے ډیره دردناکه مرثیه د قصیدے په شکل کښے لیکلے ده . دا زړه سیزونکے مرثیه د دے شعر نه شروع کیږی ـ

څهٔ داغونه بزدے په زړهٔ باند فلکه
چه نظام دِ له ما بیل کړهٔ . خوائے ډکه

..... الخ

او په دے مرثیه کښے چه خوشحال خان په کوم اند از سره د پښتون د ننګ او ورسره د خپل ننګ او قومی جذبے اظهار کړے دے ، دا ذهغے خلقو په مخ څیړه ده . څوک چه د خوشحال خان په عظیم ، ننګیالی شخصیت کښے څهٔ کمے وینی . یا محسوسوی . کاشکے څوان د پښتانه په ننګ کښے مړوے نهٔ چه کورلره سړوان شو له توشکه
چه د قام په ننګ کښے ومړ هغه څو یه
په عالم کښے د خپل پلار غاړه کا لکه

او کوری د خوشحال خان خلمے څوئے د شپږ و اوهٔ ویشتو کالو په عمر کښے وفات شوے دے . او پلار ته که د دے نیاز بین او خوانی مرګ څوئے په مرګ څهٔ ارمان ورځی . نو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داچه په کټ پوزی ولے مړشو. د پښتون په ننګ کښے ولے مړنه شو. او په ارمان کښے وائی ـــ کاشکے ځوان د پښتانه .....

نظیری صرف دومره قدرے وئیلی وُو چه ـــ

کسے که کُشته نه شد از قبیلهٔ ما نیست

او اقبال د نظیری دا مصرعه په دے شاندار طریقه اوستائیله ـــ

به ملکِ جم نه دهم، مصرعهٔ نظیری را

کسے که کُشته نه شد از قبیلهٔ ما نیست

که اقبال د خوشحال خان خټک د مرګ دا اشعار، چه د خپل نیاز بین ځوئے په مرګ ئے وئیلی دی، آوریدلے وے، نو ګوری چه د قامولئ او پښتو نولئ دا نایاب دُر به ئے په کوم قیمت اخستے وے. او په کوم اوچت شاعرانه رنګ کښے به ئے ستائیلے وے.

د خوشحال خان خټک د دے ابیاتو نه په ښه شان معلومیږی چه د هغهٔ په زړه او دماغ او روح صرف یوه مقدّسه او پاکه جذبه غالبه وه. او هغه د پښتون د ننګ جذبه وه. هغهٔ هم د دغه جذبے د لاندِ د اورنګ زیب د مغلی حکومت مقابله کړے ده. په دے باب کښے نورخیزونه فروعی وُو. چه معنوی تګے ورکښے هم دغه د پښتون د ننګ خبره وه.

په یوه بله قصیده کښے، د خپلو ځامنو د لاسه داسے فریاد کوی ـــ

یا د خپل اولاد د لاسه شاهجهان زړه

یا خوشحال دے، په فریاد په ناره سر

او بیا وائی ـــ

ناخلف م حواله کړهٔ په تقدیر — نصیحت ورباندِ نهٔ کاندی تاثیر

بد فرزند د خدائے د هیچا پیدا مکړه — په خصلت ئے پلار په ځان وی مور په ویر

دریغه یو پکښے شهباز شوے یا خوشحال شوے — شل پنځهٔ لرم همه صغیر کبیر

مشران ئے د ښرئ ګنده پشم — کشران دی په مثال اومهٔ حریر

نالائق خو یه دمورهٔ پیدا مهٔ شه — دا لابنهٔ که ځنے او زیری خنزیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یولائق ځوئ تر زړوځویو بنهٔ دے
ډیر بهتهٔ که څوک چه نهٔ وی دلپذیر

یوه بله قصیده کښے وائی ـه

چه م اولیدهٔ دَخپلوځویو کار — ځو یه واړه جگرخون دی دَخپل پلار
خوځما کړه زړوڼلی دی ډیر ځویه — دَ نورچانهٔ دی پیدا په دا دیار
موافق م په خورمنځ یوځویه نشته — همگی واړه دَخپل غرض دی یار
نور تردا دپاسه شکر کړه خوشحاله
چه له ثانه خپل بابانهٔ وُو آزار

په یوه قطعه کښے داسے وائی ـه

گوښے گوښے ځما ځان لره بلاشول — چه پیدا دی همگی ځماله ځانه
که پنځوس دی که شپیتهٔ دی داغ دَ زړهٔ دی
یوځو لا پکښے آفت شول تر دا میانه

په بله قطعه کښے داسے وائی ـه

وعالم ته خوشحال زوړځویه ئے ځوانان دی
دَ زاړهٔ بلاپه سر دَ دیو ځوانانو!
پلارئے درسته ورځ په بنکار وژنی اَسونه
په پالکئ کښے ځی په رنگ دَ رنځورانو
که په شمار په حساب دیرشوته نزدے دی
همه واړه دی په شمار دَ نامردانو

دَخوشحال خان ختک په ځامنو کښے مشهور دا لاندینی دی :-

اشرف خان - سعادت خان - بهرام خان - عابد خان - عبدالقادر خان - صدر خان - گوهر خان - سکندر خان - او نظام خان - په دوئ کښے لکه دَ پلار په شان بنهٔ شاعران دادی :- اشرف خان - عبدالقادر خان - سکندر خان - صدر خان - گوهر خان -

او په دوئ کښے لکه دَ پلار په شان تورزن عابد خان وُو - دَ روړه په جنگ کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عابد خان ډیره مړانه بنائیلے وه. اشرف خان هجری د خوشحال خان په ژوند وخت کښے. تولو کښے مشر ؤو. پلار په خپل ژوند دهٔ ته د ختک سرداری حوالہ کړے وه. خو مغلو او نیولو. لس کاله د بیجاپور په قلا کښے بندی ؤو. او هم هلته وفات شو. د دهٔ ځوئے افضل خان د پښتنو تاریخ لیکلے دے چه په تاریخ مرصع مشهور دے.

عبدالقادر خان ختک هم د پښتو ژبے ډیرلوئے شاعر تیر شوے دے. صاحب دیوان دے او د سعدیؒ گلستان او د جامی یوسف زلیخائے پښتو کړی دی.

د خوشحال خان ختک په لونړو کښے بی بی حلیمه، شاعرهٔ او فاضله وه.

خوشحال او اقبالؒ

میر عبدالصمد خان آفریدی چه د خوشحال او اقبالؒ په نوم یو جامع کتاب لیکلے دے. په دے کتاب کښے ځنے خبرے هغه ډیرے د کار لیکلی دی. او په دے وجه دا یو ډیر قابلِ قدر کتاب دے. ځما د عبدالصمد خان د ځنے نظریاتو سره مکمل اتفاق دے. خود هغهٔ د ځنے نورو نظریو سره زهٔ متفق نهٔ یم. زهٔ دلته په هغه تولو خبرو بحث نهٔ شم کولے، کوم چه میر صاحب په خپل قابلِ قدر کتاب کښے په تفصیل سره لیکلی دی. البته د "خوشحال خان او اقبالؒ" د فلسفهٔ حیات، د هغوئ د تصور د انسان، د هغوئ مشترکه تعلیمات او پیغام. او د ډاکټر اقبال چه د خوشحال خان ختک سره کوم عقیدت ؤو. د دے موضوعاتو په سلسله کښے په اختصار سره څهٔ عرض کول غواړم.

ځما په خیال د خوشحال خان د فلسفهٔ حیات مرکز او محور "پښتو" وه. او د ډاکټر اقبال د فلسفهٔ حیات محور او مرکز "خودی" وه. خوشحال خان لکه د اقبال په شان یو منظمه فلسفهٔ حیات نهٔ لرله خود پښتون په اسلامی معاشره کښے چه د برگزیده او اعلیٰ ژوند د تیرؤلو دپاره د هغهٔ په ذهن کښے کوم مقتدر اقدار ځائے شوی ؤو. او د دغے اقدارو نه چه د هغهٔ په ذهن کښے کومه فلسفهٔ حیات جوړه شوے وه. هغهٔ په خپلو اشعارو کښے د دغے اقدارو بیا بیا ذکر کوی. او د دغے اقدارو مدّاح دے. او خپل قوم ته دغه پیغام وړاندے کوی.

چونکه په اسلامی ملکونو کښے هر څومره لوئے مفکرین، فلسفیان او شاعران چه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیرشوی دی، دَدوئ دَ شاعرانه الهام سرچشمه دَ اسلام دَ مقدس دین تعلیمات وُو۔ دَ دے دپاره دَ دوئ په شاعرانه تعلیماتو او پیغاماتو کښے مشترک اقدار پیدا دی۔ او دا مستند اسلامی اقدار دی۔ یعنی دَ اسلام دَ فلسفهٔ اخلاق اقدار دی۔

دَ دے نه علاوه، دَ خوشحال خان چه څهٔ مطالعه وه، هغه دَ عربئ او فارسئ تر کتابونو پورے محدوده وه۔ او په عربئ او فارسئ کښے لوئے مفکرین، شعراء او ادیبان اکثر مُسلمانان تیرشوی دی۔ په دے وجه دَ خوشحال خان دَ تصنیفاتو ادبی پس منظر هم دَ مُسلمانانو عالمانو او مصنفینو دَ کتابونو نه جوړشوے وُو۔ خو عجیبه خبره ده چه هغه لکه دَ اقبال په شان دَ عجمی فلسفے او شاعرئ دَ جمودی روح دَ اثر نه بچ پاتے شوے دے۔ او دَ هغهٔ دَ شاعرئ طرز، رنگ او اظهار عجمی نهٔ دے، بلکه عربی دے۔ یا دَ عربی طرز افغانی دے۔ علامه اقبال دَ خوشحال خان ختک دَ شاعرئ متعلق فرمائی:۔

"دَ خوشحال خان په شاعرئ کښے دَ ابتدائی عربو دَ شاعرئ روح کار فرما دے۔ چه مونږ دَ هغهٔ دَ شاعرئ مطالعه کوُو نو دَ هغهٔ په شاعرئ کښے دَ بیان سادگی او حق گوئی په واضحه شکل په نظر راځی۔ او دَ هغهٔ په شاعرئ کښے دَ عربو دَ شاعرئ په شان، دَ آزادئ، او دَ جنگ سره دَ مینے اظهار بیا موندے شی۔ او دَ ژوند په حقله دَ هغهٔ دَ نقطهٔ نظر او تنقید رنگ هم، دَ عربو په رنگ کښے رنگ دے۔"

اقبال وړاندے لیکی:۔

"دَ خوشحال خان ختک دَ شاعرئ نمونے زهٔ دَ راورتی دَ خوشحال خان دَ نظمونو دَ لفظی ترجمے نه پیش کوم۔ دَ دے ترجمو نه به، دَ پښتو دَ دے عظیم شاعر دَ پُرجوشه حُب الوطنئ، دَ هغهٔ دَ ارمانونو او خواهشاتو، او دَ هغهٔ دَ انسانی فطرت دَ غرق مطالعے علم قارئینو ته اوشی۔ په دے کښے څهٔ شک نشته چه خوشحال خان دَ اورنگ زیب خلاف څهٔ ترخے خبرے هم کړی دی۔ خو دا دَ اورنگ زیب خلاف دَ یو داسے دښمن خیالات دی چه هغه ئے په هند کښے اوهٔ کاله قید ساتلے وُو۔ او هند دَ خوشحال خان دپاره یو داسے ملک وُو چه دَ دے ملک متعلق هغه خپله وائی ؎

چه سړے اوبهٔ دَ غرهٔ نشته په هند کښے
ترے توبه کهٔ واړه ډک وی له نعیمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

قارئین ته به معلومه وی چه په نثر کښې علامه اقبال، سوائے دَخوشحال خان نه، بل دَیو شاعر په تعریف کښې څهٔ نهٔ دی لیکلی. اودَخوشحال خان دَ شعروشاعرئ اندازه هغهٔ صرف دَخوشحال خان دَ سلو ترجمه شوی نظمونو نه اخستے وه. اوهغه هم په انګریزئ ژبه کښې لفظی ترجمه وه. اوپیره بے خونده ترجمه وه. اومترجم کپتن راورټی، لکه دَ نورومستشرقینو په شان دَ خوشحال خان دَ کلیات نه هغه نظمونه منتخب کړی ؤو. کوم چه هغهٔ دَمغلو سره دَجنګ وجدل په سلسله کښې لیکلی دی. او یا دَ منظرکشئ اورومان ومحبت سره تعلق لری. کهٔ چرے علامه اقبال دَخوشحال خان ختک شاعری په پښتو کښې مطالعه کړے وے او دَټول کلیات مطالعهٔ کړے وے، او دَ خوشحال خان هغه اخلاقی، نفسیاتی، معاشرتی، ادبی اودَ علم وحکمت نه ډکه شاعری ئے لوستے وے، کومه چه دَانسان دَ فطرت په هرارخ رڼا غورزوی نوکورے چه بیا به ئے لا دَ خوشحال خان په تعریف اوصفت کښې څهٔ لیکل. حقیقت دا دے چه دَ اقبال خپل ادبی، شاعرانه اوفلسفیانه مزاج، خوشحال خان نه دومره نزدے ؤوچه هغهٔ دَلږ څهٔ نه. دَ خوشحال خان دَشاعرئ اوشخصیت اندازه واخسته. اودَ هغهٔ مدّاح شو. او دا ئے غوښتل چه دَ برصغیرمُسلمانان دَخوشحال خان دَ افکارواو تعلیما تو نه مستفید شی. ځکه چه هغهٔ دَخوشحال خان په شاعرئ کښې دَ ژوند اوحیات پیغام لید و. اودَهغهٔ خپلو خیالاتو ته دَخوشحال خان شاعری نزدے وه. خودَدے دا مطلب نهٔ دے لکه څنګه چه ځمونږ دَ دور ځنے پوهان لیکی، چه دَخوشحال خان "پښتو" دَاقبال "خودی" ده. او په دواړو کښې هیڅ فرق نشته دے. مونږ دَ "پښتو" دَ کلمے تشریح په وضاحت سره کړے ده. دَ "پښتو" اوچت اوښهٔ اړخ شجاعت، مړانه، سخاوت، میلمستیا، غیرت، همت، الوالعزمی، استقلال اودَ ارادے پختګی وغیره اسلامی صفات دی. خو په "پښتو" کښې څنے غیراسلامی عناصرهم شته. برخلاف دَدے دَ اقبال "خودی" دَ یو مکمل اخلاقی نظام دَ لاندے، دَ فرد اودَ ملّت دَ تربیت نوم دے. مونږ دلته دَ اقبال دَخودئ اوبیخودئ په فلسفه مختصر شان بحث کوو. چه لوستونکوته دا فرق واضحه شی.

دَخودئ کلمه، دَخودسرئ اوغرور په معنو کښې مستعمل ده. خو اقبال دا کلمه دَ شخصیت دَ اسلامی اخلاقی تربیت په معنو کښې استعمال کړه. یعنی اقبال خودی، دَخو شناسئ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوخدائے شناسئی پہ معنوکښے استعمالوی۔ او دَ شخصیت تربیت دَ تَخَلَّقُوا بالاخلاق اللّٰہ دَ اصول مطابق کول غواړی چه دا دَ توحید فلسفه ده۔ توحید محض تریوخیاله۔ یایواعتقاده، یایونظریئے پورے محدود نهٔ دے۔ دَ توحید بے انتها برکات دی چه مدعائے تکمیل بشریت دے۔ اونائب حق جوړیدل دی۔

فقراء وائی چه فکر او ذکر دَ قلب وظیفه ده، عشق دَ روح وظیفه ده۔ او عرفان دَ سِرّ وظیفه ده۔ دَ توحید په اصولو او تعلیماتو دَ مؤمن فقیر تربیت او دَ هغهٔ دَ شخصیت یا دَ خودی نشو ونما هم په دغه درے تدریجی مدارجو کیږی، چه غایت ئے نیابت یا عرفان دے۔

اوله مرحله په دے لارهٔ کښے دَ مکمل اطاعت ده۔ یعنی دَ شریعت مکمله پابندی او دَ هرے لوئے وړے گناه نه ځان ساتل۔ دویمه مرحله، دَ ضبط نفس او دَ طریقت ده۔ په دے مرحله کښے بنیادم به دَ امراضِ قلب یا دَ سفلی خودئ نه ځان ساتی۔ رذیل او حیوانی خواهشات به وژنی او په زړهٔ کښے به رحمانی او ربّانی او تخلیقی او مطهّر خواهشات پیدا کوی۔ او دریمه مرحله دَ نیابت، حقیقت یا دَ خدائے شناسئی یا دَ عرفان ده۔

ډاکټر اقبال دَ خودئ دَ فلسفے دَ تشکیل دپاره دَ مغرب او مشرق دَ فلسفیانو، عالمانو، صوفیانو او شاعرانو دَ افکارو نه استفاده کړے ده۔ او دَ خودئ ارتقائی مدارج ئے قائم کړی دی۔ او دَ خودئ په فلسفه ئے ځان پوهه کړے دے۔ دَ خودئ دَ تربیت په سلسله کښے اوله مرحله دَ ځان دَ پیژندلو ده۔ په دے حقله په مغربی فلسفیانو کښے اقبال دَ فشټے دَ ایغو یا ایگو یا دَ خودئ دَ نظریئے نه متاثر شوے دے۔ او دَ خودئ دَ ارتقائی نشو ونما قائل شوے دے۔ هغهٔ دَ ایگو ترجمه خودی اوکړه۔ او خود به معنیٰ ئے ځان، او خودی دَ ځان متعیّن کولو یا پیژندلو په معنو کښے ئے استعمالول شروع کړل۔

دَ خودئ دَ پیژندلو په سلسله کښے اول سوال دا پیدا کیږی چه دا «زهٔ» یا ځان دَ بنیادم څهٔ څیزدے؟ دویم سوال دا دے چه دا ځان پیژندل څهٔ دی؟ او دریم دا چه دا «زهٔ» یا ځان» ته ارتقائی نشو ونما ورکول څهٔ څیزدے؟

دَ دے درے واړو سوالونو جواب بنیادم هله بیا مومی چه په خپل شخصیت کښے دَ عمل یو والے پیدا کړی، یعنی دَ توحید په لار روان شی۔ په ځان کښے دَ عمل یو والے څهٔ څیزدے۔ نو دا دَ خپل شخصیت دَ توحید دَ اصولو او تعلیماتو مطابق بنا کول یا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعمیرکول دی. دا د شخصیت د ظاهر او باطن تعمیر دے. او د مسلمان د پاره دغه تعمیر دغه عمل، یعنی د توحید په اصولو، یعنی د قرآن پاک په تعلیماتو عمل کول اخلاقی عمل دے او اخلاقی ژوند دے. او اخلاقی ژوند د مسلمان اخلاقی پوهه یا د روح پوهه زیاتوی. د نتشے د فوق البشر د خیال نه، اقبال د انسانِ کامل خیال اخذ کړے دے. نتشے د اطاعت او ضبطِ نفس دوه مدارج د انسان د ارتقائی نشوونما د پاره مقرر کړی دی. خود دے نه وړاندِ هغهٔ سره څهٔ مثبته فلسفهٔ حیات نهٔ وه. دلته هغه او نبنتو. او حیوانی طاقت حاصلولے د بنیادم د پاره د فوق البشر په شکل کښے د ارتقا انتها اوګرځول. نتشے نهٔ د خدائے قائل وُو، نهٔ د موجوده بنیادم د خیر او شر او د عُقبیٰ او آخرت. د هغهٔ قلب د مومن وُو خو دماغ ئے کافر. یعنی هغهٔ په خپل جذباتِ قلب او افکار دماغ کښے تمیز نهٔ شو کولے.

اقبال د توحید په فلسفه پوهیدلو. هغهٔ د قرآن پاک د تعلیماتو په رڼا کښے. د انسانی روح په ارتقائی مدارجو کښے د قربتِ الٰهی یا نیابتِ الٰهی مقام آخری او حتمی مقرر کړو. او د خپلے ټولے شاعرئ مغزے نیابت الٰهی اوګرځولو. د نتشے د فوق البشر انتها د چنګیزخان او د هلاکو په شان د حیوانی طاقت مجسمه جوړیدل دی. خود اقبال د نائب حق یا مردِ مومن انتها او منتها د رسول اکرم صلعم اوچت او مقدس شخصیت دے.

د "ډارون" نه ډیر وړاندِ "رومی" د ارتقا خیال پیش کړے دے. د ډارون ارتقا خو صرف د ایمیبانه، د انسان تر موجوده شکل پورے محدوده ده. د رومی ارتقا، د جمادات نه شروع کیږی نباتات ته رسی. او د نباتات نه حیوانات ته. او د حیوانات نه انسان ته رسی. د انسان نه تر فرشتو. او د فرشتو نه وړاندِ د روح ارتقا. او د روح د ارتقائی مدارجو معراج ذاتِ پاک او واحد دے.

محی الدین ثانی چه مشهور په العربی دے، هم د انسانی روح د ارتقائی مدارجو ذکر کوی. او د روح په نشوونما بحث کوی. او الجیلی هم د انسانِ کامل تصور چه پیش کوی، نو د روح په ارتقا زور ورکوی. خود اقبال د خودئ ارتقائی مدارج د متقدمینو په دے سلسله کښے، همه کاوُش په یوه منظمه او مکمله طریقه پیش کول دی. د اقبال خودی د ځان پیژندلو، یعنی د خپلو قوتونو نه آګاهی، یا سیرِ جان نه شروع کیږی. او سیرِ جهان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لوری ځی - اول ځان قابو کول دی اودا په اطاعت او ضبطِ نفس سره - چه ځان د فتح کړو نو بیا د جهان تسخیر دے - یعنی جهان آګاه به جوړیږی - ماهرِ نفسیات، د خود آګاه، جهان آګاه او خدا آګاه درے مدارج په خپله ژبه کښے داسے بیانوی - چه اول شعورِ ساده دے - بیا شعورِ ذات دے - او بیا شعورِ کائنات - شعورِ ساده د غفلت ژوند دے - شعورِ ذات خود آګاهی ده - یا د بیدارئ ژوند دے - او شعورِ کائنات، ژوند بیا موندل، یا په ژوند حاوی کیدل دی - د حقیقتِ اشیاء علمِ آخری علم دے - او دا د علم انتها ده -

صوفیاء، لکه څنګه چه ما وړاندِ ذکر کړے دے، دا درے مدارج داسے بنائی - ذکر او فکر د قلب وظیفه ده، عشق د روح وظیفه ده او عرفان د سِرّ وظیفه ده - برګسان وائی چه بنیادم کښے درے بنیادی څیزونه دی - اول غریزه، یا شعورِ ساده دے - دوم عقل او دریم عشق یا وجدان - عقل ته په شعورِ ساده فوقیت دے - او عشق یا وجدان ته په عقل -

اقبال د خودئ د فلسفے په تشکیل کښے، په مشرقی صوفیاؤ کښے، ډیر امداد د رومی نه اخستے دے - او په مغربی مفکرینو کښے د فشټے، نټشے او برګسان نه، خو د اقبال د خودئ فلسفه په حقیقت کښے د قرآنی تعلیماتو فلسفه ده چه بنیاد ئے توحید دے - او اسلامی اخلاقی نظام پیش کوی - او د مومن د روحانی او اخلاقی تربیت لار بنائی -

د بیخودئ معنیٰ بے هوشی، مدهوشی یا لیونتوب دے - خو اقبال لکه د خودئ په شان د بیخودئ تکے هم په یوه نوے معنیٰ کښے استعمالوی - د اقبال تر نزده بیخودی دا ده، چه سړے د معاشرے په خاطر، یا د خدمتِ خلق په خاطر د خود غرضئ، او د ځان د منفعت ژوند پریږدی - یعنی خپله انفرادی خودی، په ملی خودئ کښے مدغم کړی -

د اقبال خیال دے چه د انفرادی خودئ د نشو ونما او تربیت دپاره معاشره پکار ده، یوه داسے صالحه معاشره چه انفرادی خودی ورکښے تربیت بیا مومی - او دا اسلامی معاشره ده -

د مسلمان د خودئ تربیت به هله کیږی چه د خپلے خودئ د تربیت سره سره د معاشرے تربیت هم کوی - او دغه شان اسلامی معاشره به ورځ تر ورځه په اخلاقی ژوند کښے ترقی کوی - د ملت اجتماعی ژوند به د ترقئ په لور روان وی - او د ملت ملی سیرت به،

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلامی اخلاقی ژوند کښې خپل معراج ته رسی.

د اقبال ترنزده په معاشره کښې د فرد منفرد حیثیت به قائم وی. قطره به دریاب کښې ځان نه فنا کوی. بلکه قطره به په حیثیت د یوې مرغلرې قائمه او جاودان وی. او د ټول دریاب د ښائست باعث به وی. د انفرادی شخصیت ختول اسلام کښې نشته. بلکه اسلام کښې د شخصیت قائمول ژوند دے. اقبال د دے قائل هم نه دے چه د الله پاک په ذات کښې د مومن ذات د مدغم او فنا شی. بلکه اقبال وائی چه د صالح مومن شخصیت ته فنا نشته. صالح مومن به د باری تعالیٰ په آغوش شفقت کښې تل ترتله ژوندے وی. او ځان ته یو منفرد شخصیت به لری. د قطرے عزت دادے، چه په ځان کښې قائمه وی. د قطرے عزت دا نه دے چه په سمندر کښې فنا شی.

د اقبال شاعری او د اقبال د خودئ فلسفه په حقیقت کښې د قرآن پاک د تعلیماتو یا د توحید د تعلیماتو او اصولو او اخلاقی نظام یوه شاعرانه او ادبی شرحه ده.

د خوشحال خان شاعری له دے قسمه، هیڅ جامع او منظمه اسلامی فلسفهٔ حیات نه لری. د خوشحال په شاعرئ کښې ځائے په ځائے اسلامی تعلیمات بیاموندے شی. او د اسلامی اخلاقو، د اسلامی مشاهیرو، او د اسلامی فلسفهٔ حیات ستائنه کوی. خو په حقیقت کښې د خوشحال خان د شاعرئ امتیازی نخښه داده چه دا د پښتو او د پښتون د صفاتو او ژوند شارحه ده. د دے نه علاوه د خوشحال خان په شاعرئ کښې د انسانی فطرت غرقه مطالعه ده. خوشحال خان به صرف افغان شناس وُو بلکه انسان شناس هم وُو.

اقبال خپل اکثر خیالات او افکار د مغرب او مشرق د مفکرینو، صوفیاؤ، عالمانو، فلسفیانو او شاعرانو د کلام نه اخذ کړی دی. او د هرچا نه ئے ځکه کړے ده. مثلاً د غزالی په عقل د فضیلت خیال ئے د رومی نه، د انسانی روح د ارتقائی مدارجو خیال ئے د ابن العربی نه، الجیلی او رومی نه، د سختئ او سخت کوشئ او د فوق البشر یا انسانِ کامل خیال ئے د نیتشے نه د حرکت او تغیر خیال ئے د برگسان نه، او د مردانه پرندو لکه باز، شاهین، عقاب، د همت، جرأت او مردانگئ خیال ئے د خوشحال خان او نیتشے نه. خو سره د دے د اقبال خپل فکر او تخیّل ډیر اوچت وُو. او هغهٔ چه د هرڅائے نه څهٔ خیال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فکر اخستے دے، په هغے کښے ئے قابلِ قدر اضافه کړے ده. او یوداسے نوے انداز او نوے شاعرانه او ادبی جدت او لذت ئے ورکښے پیدا کړے دے، چه داسے نهٔ بنکاری، چه ګوندِ هغهٔ زاړهٔ شراب په نوے پیاله کښے پیش کوی. بلکه داسے معلومیږی چه هغه نوی شراب په نوے پیاله کښے پیش کوی. او دَ هغهٔ ټول خیالات او افکار طبعزاد دی. دَ بل چا نه ئے هیڅ نهٔ دی اخذ کړی.

اقبال چه په کومه دلاویزه، ادبی او شاعرانه رنګ کښے اسلامی تعلیمات، زمونږ دَ زمانے مغرب زده مُسلمانانو ته پیش کړی دی، دَ دے په برکت په هغوئ کښے څهٔ نه څهٔ اسلامی روح بیدار شوے دے. او دَ اسلام دَ تعلیماتو احیاء شوے ده. او دا بیشکه چه یو ډیر قابلِ قدر خدمت دے. مُسلمان ملت دَ ډاکټر اقبال دا ګران قدر خدمات هیڅ نهٔ شی هیرولے. هغه یوازے دَ برِصغیر دَ مسلمانانو مقبول او مشهور شاعر نهٔ دے بلکه هغه شاعرِ اسلام دے. دَ هغهٔ شاعری دَ ټولے دُنیا دَ مُسلمانانو دَ اتحاد، اتفاق او ترقئ دپاره دَ ژروند پیغام دے.

اقبال دَ خوشحال خان خټک نه تقریباً درے سوه کاله روستو پیدا شوے دے. او ډیرهٔ موده ئے دَ مشرق او مغرب په کالجونو او یونیورسټوکښے سبق ایزده کړے او سبق بنودلے دے. په دے وجه دَ اقبال دَ علم وسعت ته خوشحال خان خټک نهٔ رسی.

دَ خوشحال خان خټک ټول علم دَ هغه زمانے ترمکتبونو، یا دَ چا ملاسره په جماعت یا په کور کښے ترڅو کتابونو لوستو پورے محدود وُو. خو خوشحال خان پیدا شوے جینس یا نابغه وُو. هغهٔ ته دَ کالجونو او یونیورسټو دَ علم ضرورت نهٔ وُو. هغهٔ ته په اقبال دا فوقیت دے چه هغه یوازے دَ ګفتار غازی نهٔ دے بلکه دَ کردار غازی هم دے. دَ هغهٔ ټول عمر په جنګونو او قتل وقتال او قید ونو بند ونو او دَ کورا او دَ بهرخانه جنګیانو کښے تیر شوے دے. او ژروند هغهٔ ته دَ تالیف او تصنیف یا دَ لوستلو او لیکلو دَ کار دپاره ډیر کم فرصت ورکړے دے. خو سره دَ دے هغه دیو ضخیم کُلیات خاوند دے. او نهٔ یوازے شاعر دے، بلکه حکیم دے، فلسفی دے، سیاستدان دے. ماهر نفسیات او جنسیات دے. قانون دان دے، حاکم دے، بنکاری دے، لیډر دے. سپاهی دے، جرنیل دے، عالمِ دین دے. مترجم دے. او دَ درځنو کتابونو مصنف دے. او هر یو کتاب ئے تقریباً په نوی موضوع او په نوی مضمون لیکلے دے.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان خټک خپل شاعرانه افکار او خیالات د خپل ژوند د تجربات او مشاهدات نه اخذ کړی دی. هغه د انسانی فطرت بالعموم او د پښتون د ژوند بالخصوص یو ډیر لوئے ترجمان او مفسّر دے. او د باز و شاهین د ښکار نه چه څومره شاعرانه او ادبی مضامین او تشبیهات او استعارات هغهٔ ایستی دی، دا ټول د هغهٔ په ذاتی تجربه او مشاهده مبنی دی. شاید چه د اقبال نه سوا بل یو شاعر هم د دے مضمون نه د دومره تشبیهات او استعارات نهٔ دی اخذ کړی.

خوشحال خان په حیثیت د یو شاعر ډیر لوئے شاعر تیر شوے دے. البته اقبال په حیثیت د یو فلسفی شاعر او د اسلام د فلسفهٔ حیات د مفسر او ترجمان ډیر لوئے مفکر دے. او په دے کښے د خوشحال خان او د اقبال هیڅ مقابله نشی کیدے.

د خوشحال خان په شان همه گیر او همه دان شخصیت پیدا کول گران دی. دا هغه شخصیت دے چه په پیرو پیرو کښے هم نهٔ پیدا کیږی.

عجیبه خبره ده چه د اقبال او خوشحال خان په شاعرانه افکارو کښے دومره زیات توارد دے چه میر عبدالصمد خان د دے شاعرانه توارد په برکت د دوئ په پیغام او تعلیماتو یو ضخیم کتاب لیکلے دے. او دا ئے ثابته کړیده چه د پاکستان د دے دواړو لویو شاعرانو بنیادی تعلیمات یو دی. او هغه اسلامی دی. او دا غلط فهمی ئے لرے کړے ده چه د پښتنو دا عظیم شاعر محض نسل پرست ؤو. او ټوله شاعری ئے محض د نسلی عظمت د پاره کړے ده.

میر عبدالصمد خان په دعوی سره وائی. او ځما د ورسره اتفاق دے چه د پښتو څه دا عظیم شاعر پاک او او چت مسلمان ؤو. او د پاکستان شاعر ؤو. او لکه د اقبال په شان د مسلمان ملّت رهنما ؤو. او د دے خبرے ثبوت د هغهٔ خپل خیالات او افکار دی.

د خوشحال خان خټک نسلی شاعری او د اورنگ زیب مخالفت، محض یو دختی خیز ؤو. او د هغے د جواز د پاره موږ به تفصیل سره وضاحت کړے دے، خو د هغهٔ د شاعرئ عظمت په دے کښے دے چه هغه د انسانی فطرت نبّاض ؤو. او د هغهٔ فلسفهٔ حیات مردانه ده. او د ژوند د مردانه اقدار و تبلیغ کوی. او په دے صفتونو کښے د اقبال او خوشحال په شاعرئ کښے ډیر نزدیکت دے.

اوس به موږ د خوشحال او اقبال د څنه هغه موضوعاتو ذکر او کړو کوم چه د دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړو لویو شاعرانو په شاعرۍ کښې مشترک دی۔

دَ اقبال شاهین او دَ خوشحال شاهین

دَ اقبال شاهین دَ مردِ مومن دَ اخلاقی ژوند، او اخلاقی خوئ بوئ او صفاتو نمونه ده۔ دَ مردِ مومن دَ اوچت کردار دَ بیانولو دپاره، هغه دَ باز، شاهین، شهباز او عقاب صفتونه او خوئ بوئ په کوته کړی دی۔ خوشحال هم دَ دے مردانه پرندو صفات، یعنی مړانه، جرأت، بلند پروازی، همّت او پاکیزه فطرت، دَ اوچت او اعلیٰ کردار او شخصیت دَ انسان دَ خوئ بوئ او خوبیانو بیانولو دپاره استعمال کړی دی۔

دَ دواړو لویو شاعرانو شاهین، دَ اوچت انسان دَ صفتونو او مردانه خوبیانو مظهر دے۔ یعنی شاهین دَ پرندو او مارغانو دَ دُنیا قلندر دے۔ او قلندرانه خوبئ لری۔ او مردِ خدا یا اوچت اخلاقی انسان دَ بنیادمو دَ دُنیا شاهین دے۔

استعارات او تشبیهات چه دَ شاهین او باز دَ خوئ بوئ نه اقبال او خوشحال اخستی دی په هغے کښې فرق صرف دا دے چه خوشحال خپله ښکاری وُو او هغهٔ دَ خپلے مشاهدے او تجربے په بنا دَ باز او شاهین دَ مردانه، قلندرانه، درویشانه او مجاهدانه خوبیانو نه خبر وُو۔ او دَ اقبال په دے سلسله کښې خپله مشاهده او تجربه نهٔ وه۔ خو هغهٔ دَ خوشحال خان او نتشے په شاعرۍ کښې دَ دے پرندو دَ مردانه صفاتو دَ ذکر اذکار نه متأثر شوے دے۔ او هغهٔ ته چه دَ مردِ مؤمن دَ مردانه کردار، دَ شاعرانه تشریح ضرورت پیښ شوے دے نو هغهٔ باز او شاهین طرف ته رجوع کړے ده۔ او دَ دے پرندو دَ خوئ او بوئ نه ئے اوچت شاعرانه مضامین پیدا کړی دی۔

فلسفهٔ ستیز او سخت کوشی

په اقبال او خوشحال دواړو کښې دَ سخت کوشئ او ستیز او جدّ وجهد په فلسفه زور دے۔ او دواړه دَ سخت کوشئ او جفاکشئ صفات او عادتونه دَ ژوند نخښه او دَ ژوندی اوسیدو دپاره لابُد او لازمی کنړی۔

دَ اقبال مخاطبه، تن آسانی، تباه شوی، منتشر، پست او پریوتی مُسلمان قوم طرف

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته وه - اودَ هغهٔ ترنزده داتباهی په مُسلمانانو کښې دَ عجمی تصوّف، دَبیکاره اوجمودی فلسفې دَ قبلولو په وجه راغلے وه - اودا دَ وحدة الوجود دَ مسئلے براهِ راست نتیجه وه - په مُسلمانانو هغه وخت راغلے ؤو کوم چه په عیسائی قوم یو وخت کښې تیرشوے ؤو - په یوه زمانه کښې عیسایان داسے بے عمله اوتن آسانه شوی ؤوچه په دے بحث نه کول چه عیسی علیه السلام خمیره روټۍ خوړله اوکهٔ نهٔ پتیره - اوپه دے بحث کښې داسے بوخت ؤوچه په قسطنطنیه کښې دَ ټول یورپ لوئے لوئے عیسایان پادریان جمع شوی ؤو - اوفوځونه او بادشاهان هم جمع شوی ؤو - اودَ پادریانو بحث ئے آوریدلو - په دے کښې چاورته اووے چه دَمُسلمانانو فوځونه راغلل اوساعت کړئ ته به ډبنارنه چاپیره شی - مقابلے ته تیارشئ. خوپادریانو ورته جواب ورکړو چه دَدښمن مقابله ضروری نهٔ ده - خوداضروری ده چه فیصله اوشی چه حضرت عیسیٰ علیه السلام به خمیره ډوډۍ خوړله اوکهٔ پتیره - په دے کښې دَمُسلمانانو فوځونه راغلل اوبے ډزه ډوزه ئے ښار واخستو - اوپادریانئے سره دَ فوځونو بندی کړل -

په عیسائی دُنیا کښې دَدے ذهنیت خلاف په اول ځل ډیر په شدت سره نتشے آواز اوچت کړو - اوعیسائی دُنیائے دَمرګ دَخوب نه راولړزوله - نتشے خپله لامذهبه ؤو - خدائے پاک ئے نهٔ منلو - اوعیسیٰ علیه السلام ته ئے بُزدل، بے ښے اوبے عمله وے - او دَ مسیحیت خلاف ئے سخت جهاد کړے دے خوعیسائی دُنیائے دَسخت کوشئ اودَستیزدَ عمل خواته راواړوله - اقبال دَ نتشے متعلق وائی :-

آنکه بر طرز حرم بُت خانه ساخت
قلب او مومن دماغش کافر است

اقبال چه یورپ ته لاړو نودَ یورپ په دُنیا دَ نتشے اوبرګسان افکارخواره ؤو - اقبال دَدے دواړو لویو فلسفیانو دَخیالاتو اوافکارونه ډیر متأثرشو - اوهغهٔ چه دَدُنیائے اسلام جائزه واخسته نودے نتیجے ته اورسید وچه دَمُسلمانانو دَجمود او مرګ علاج دَدے چه مخه ئے دَ ژوند جفاکشئ اوسخت کوشئ طرف ته شی - اودَ ژوند دَبے پناه جدوجهد ته ځان تیارکړی -

هغه وخت دَ نتشے دَ فلسفے دَاثرلاندِ دَ یورپ دانعره وه چه دَ خطرے اودَ جنګ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وجهد ژوند تیرول پکاردی۔ اقبال داخیالات جذب کړل او مُسلمانانو ته ئے هم دغه سبق ورکول شروع کړل۔ ؎

به دریا غلط و با موجش درآویز
حیاتِ جاودان اندر ستیز است

دَخوشحال خان خطاب پښتنے معاشرے ته وُو۔ پښتانهٔ بے عمله او تن آسانی خو نهٔ وُو۔ بے اتفاقه او خوارهٔ وارهٔ پراتهٔ وُو۔ اودَ سیاسی نقطهٔ نظر نه وربا ندِ ادبار او جمود خور وُو۔ خوشحال خان په هغوئ کښے دَ سیاسی شعور، ننگ، مړانے، جرأت، بهادرئ، همت، حمیت، پت، قومی غیرت، پښتو او آزادئ تبلیغ شروع کړو۔ او په پښتنو کښے ئے دَ اتفاق پیدا کولو او دَ ملی ننگ را بیدار ولو کوشش او کړو۔

خوشحال دَ اقبال او دَ یورپ دَ سخت کوشئ او دَ ستیز دَ علمبردارانو مفکرینو نه په سوونو کاله وړاندِ تیرشوے وُو۔ هغهٔ دَ حیات دا فلسفه دَ پښتنو دَ مخصوص ماحول نه جذب کړے وه۔ دا فلسفه په حقیقت کښے دَ پښتنے معاشرے دَ امروزه ژوند جزو لاینفک دے۔ او دا خیز دَ پښتون قوم په رگ و ریشه کښے اخستلے راغلے دے۔ پښتون بغیر دَ جفاکشئ، سخت کوشئ او دَ خطرے ژوند هم وژوندے پاتے نه شی۔ دَ پښتون قوم دَ مخصوص ماحول دا تقاضا ده چه پښتون به دَ جد وجهد، خطر او مړانے ژوند تیروی۔ خودَ مغلو دَ زبردست شهنشاهیت دَ اثر لاندِ دَ پښتنو دَ ملی ننگ جذبه، څهٔ لږه ډیره سړه شوے وه۔ او خوشحال خان په پښتنو کښے دَ ژوند گرمی او حرارت بیا را لړزول غوښتل، او دَ پښتون په قومی حمیت او غیرت کښے ئے ساه اچوله۔

اقبال چه کوم مُسلمان مخاطب کولو، دا کهٔ یو طرف ته دَ عجمی تصوّف، جمودی فلسفے زپلے وُو نو بل خواته دَ یورپینو اقوامو زبردست شهنشاهیت هم زپلے او تباه کړے وُو۔ په نولسمه صدئ کښے دَ یورپینو اقوامو دا پالیسی وه چه مُسلمان ملّت برخے برخے او تار په تار کړی۔ او دَ هغوئ نه دَ پان اسلامزم او دَ اسلام دَ عالمگیر او بین الاقوامی اخوت، برادرئ او رورولئ جذبه او باسی۔ او دَ دے په ځائے په هغوئ کښے نسلی قومیت پیدا کړی۔ او دَ نسلی قومیت په شر او فتنه ئے دَ یو بل نه جدا کړی۔

اقبال کوشش کولو چه په تباه شُده، بے اتفاقه او مفلوک الحال مُسلمان ملّت کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامی اخلاق بیا راژوندی کړی. اوهغوئ کښې د اسلام د عالمګیر اُخوّت جذبه را ولړزوی. اوهغوئ کښې د پان اسلامزم هغه زوړ سیاسی شعور بیا را بیدار کړی. کوم چه هغوئ د یورپ د سیاست د اثر لاندې هیر کړے وُو.

د اسلامی اخلاقی ژوند د احیاء په سلسله کښې هغهٔ د ستیز، جد وجهد او د سخت کوشئ په ژوند زور ورکړو. او مُسلمانانو ته ئے همت، شجاعت، حمیّت، غیرت او اسلامی فقر وړاندې کړل. او د دے اقدار و د خپلولو دپاره ئے زبردست جهاد اوکړو. او مُسلمانانو ته ئے سبق ورکړو چه یو موتے شئ. متفق او متحد شئ او د توحید د حفاظت او اشاعت دپاره لکه د پخوانو مُسلمانانو په شان ملا اوتړئ. اقبال د شهنشاهیت، سرمایه دارانه او جاګیردارانه نظام خلاف هم سخت جهاد اوکړو. او مُسلمانانو ته ئے اووے چه دا د غیر اسلامی طرزِ حکومت شاطرانه چالونه دی. د دے نظام نه ځان اوساتئ. اسلام کښې دین، سیاست دے، او سیاست دین. دین چه د سیاست نه جدا شی نو چنګیزی پاتے شی. او سرمایه دارانه نظام د چنګیزئ مختلف شکلونه دی. هغهٔ غریب، خوار، نادار مُسلمان، یعنی مزدور او زمیندار ته په چغه اووے چه د دے لعنت او ظلم نه ځان خلاص کړئ. اسلام کښې شهنشاهیت او سرمایه داری نشته.

هغهٔ د وطنیت مخالفت هم اوکړو. او په زوردارهٔ الفاظو کښې ئے مُسلمانان خبردار کړل چه نسلی او وطنی قومیت غیر اسلامی دے. دا د مُسلمانانو د برخے برخے کولو دپاره یورپ یوه حربه را ایستی ده. او مُسلمان وطنونه او قومونه ئے په قصد په دے بلا اخته کړی دی.

په خوشحال خان او اقبال کښې رجائیّت

خوشحال خان ختک ډیر مُصیبتونه، تکلیفونه، سختئ، کړاوونه، ناکامئ او ناکامیابئ لیدلے وے. خوشاعرئ کښې ئے رجائیت زیات او قنوطیت کم دے. چه په قهرشی نو نکے د زمری او غرمبیږی. هرچاته بد رد اووائی. خولکه د بنځو د غم او ویر، ژړا او سندرے نهٔ کوی. زیات نه زیات خپلے خیلخانے ته، یعنی خپلو ځامنو ته او خپلو وطنیانو ته د غیرت، پښتو، ننګ او پت پیغورونه ورکړی. او د بے همتئ، نفاق او د جمود د نشئ خوب نه ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ رابیدارولو کوشش اوکړی. په پښتو کښې دَ خوشحال خان دَ شاعرۍ نه زیاته دَ رجائیت شاعری بله نشته.

دَ اقبال نه چارچاپیره دَ قنوطیت ماحول لکه دَ یوخول په شان چاپیره وُو. او دَ شاعرۍ او دَ ادب په کوم ماحول کښې چه هغهٔ سترګې غړولے وے. هغه ټول دَ قنوطیت نه لبریز وُو.

دَ ولی دکنی نه واخله ترمیر، میر درد، غالب، داغ او حالی پورے دَ اردو ټوله شاعری دَ غم ساندے وے. دَ درد او ښکے وے. دَ جمود او مرګ ساړهٔ ساړهٔ اسویلی وُو. دَ ښځو انګولا او ژړا وه خودَ ژوند تاندهٔ او ښیرازه پلوشے ورکښې نهٔ وے. په دے ټول غم انګیز ماحول کښې حالی څهٔ لږ ډیر دَ ژوند آواز اوچت کړے وُو. خودَ هغهٔ مسدّس هم حقیقت کښې یوه اوږده مرثیه ده چه دَ ښځو نو مُسلمانانو لوئی او شان ژاړی. او دَ اوسنو مُسلمانانو په جمود، مرګ، ادبار او بے همتۍ دَ غم او ښکے توبیری.

دَ اقبال شاعری دَ قنوطیت په دے فرسوده او مرګ آلود ماحول کښې، په حقیقی معنو کښې دَ ژوند چغه ده. دَ رجائیت آواز دے.

اقبال په دے کښې دَ خوشحال خان همنوا ښکاری. دَ اقبال شاعری لکه دَ خوشحال دَ شاعرۍ په شان دَ ژوند نه ډکه ده. اقبال مُسلمان ملت ته دَ اسلام ژوندۍ فلسفهٔ حیات وړاندِ کړه. او په دے وجه دَ اقبال په شاعرۍ کښې لکه دَ غالب دَ شاعرۍ په شان شو پنمارن نهٔ ځلیږی، بلکه دَ هغهٔ په شاعرۍ کښې، خوشحال ځلیږی او غړمبیږی.

دَ خوشحال او اقبال په شاعرۍ کښې آرزو، جُستجو او مُدّعا

ژوند دَ اُمید دویم نوم دے. پښتانهٔ وائی چه ژوند په اُمید خوړے شی. په ژوند کښې دَ رجائیت او تعمیری اُمید قائم ساتلو دپاره بلند خیالی، اوچته مُدعا، او دَ لوړو آرمانونو او خواهشاتو نه ډک زړهٔ پکار دے. چه مدعا او مقصد، هدف او مرام اُوچت وی. چه عزائم بلند وی. چه طریقِ عمل اوچت او اعلیٰ وی، نو نتائج او حصول به ئے اړومرو اوچت وی. دَ نظر او خیال بلندی، دَ مدّعا لوړوالے دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال کښې زوردے بلندخیاله په بلندمقام به اوسی
څهٔ علاج دَ پست خیالئ کړه. ثریا نظر پیدا کړه

چه مدعا او مطلب اُوچت وی، نو دیوه داسے مدّعا په حاصلولو، خوړُلو او کامیابولو کښې طالب به هر وخت بوخت وی. هر او ړُوبه ترقی او مخ په وړاندې به روان وی. کهٔ اوچته آرزو، کهٔ اوچته مدعا، او کهٔ اوچت آرمان نهٔ وی. نو اوچت عمل به هم نهٔ وی. دَ هر اوچت عمل دپاره دَ بنیادم په زړه کښې تاند او اُوچت ارمان اوخواهش ضروری دے. چه آرزو اُوچته وی، دَ هغې کامیابۍ مدّ نظر وی. نو بنیادم دَ ناکامیانو، بائلتوا او مخالفتونو پرواه نهٔ کوی. خو همیشه نظر د مدّعا په کامیابۍ ساتی. او دغه شان نا اُمیدی ئے ژوند کښې نهٔ راځی.

دَ اقبال اوچته مدعا، دَ اسلام دَ زړه وړ حجازی شان سردوباره پیدا کول وُو. او پریوتی مُسلمان قوم ته دعوتِ عمل وُو. اقبال داخپله اوچته مدعا داسے ستائی ے

نگاہِ عشق دلِ زندہ کی تلاش میں ہے
شکارِ مردہ سزاوارِ شاہباز نہیں

او خوشحال خان ختک داخپل اوچت مقصد داسے ستائی ے

لکه باز په لوئے لوئے ښکار ځما نظر دے
نه چه ګرځی کونګټ نیسی باد خورک یم

دَ خوشحال خان اوچته آرزو او لوړ آرمان، دَ مغل مقابله کښې، دَ پښتون راوچتول وُو. او پښتون ته سردوباره دَ هند حکومت ورپه لاس کول وُو. او دَ پښتون دَ مغلو دَ شهنشاهیت نه خلاصول وُو. او دَ دے اوچتے مدعا دَ حصول دپاره هغهٔ تورمرګه کلکه ملا تړلے وه. او تورمرګه ئے دَ مغلو سره جنګ جاری ساتلے دے. او دا لوړ مقصد په زړه کښې ګورته آرمانی لاړ دے. دغه شان اقبال هم، دَ مُسلمان ملّت دَ زړه وړ حجازی شان، دَ سردوباره راوستو، آرزو او جستجو کښې درست عمر تیر کړے دے. او دَ مُسلمانانو یخوانے کردار او شان ئے ډیر ستائیلے دے. او هم دغه اوچت ارمان په زړه کښې دَ دُنیا نه رخصت شوے دے.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال خان او اقبال کښې حق ګوئی او بیباکی

د ډاکټر اقبال یو شعر دے ـ

آئین جوان مردان حق گوئی و بیباکی
اللہ کے شیروں کو آتی نہیں روباہی

خوشحال خان خټک د ډاکټر اقبال د دے شعر یوه ژوندئ نمونه وه ـ د هغهٔ حق ګوئی او بیباکی د هغهٔ د کلیات نه واضحه ده ـ او د هغهٔ جوانمردی د هغهٔ د کردار نه ظاهره ده ـ د خوشحال خان خپل کردار د شیر او شاهین دے ـ او د هغهٔ شاعری د شیر او شاهین د کردار ترجمانه ده ـ د خوشحال خان په شاعرئ کښې چه څومره حق ګوئی او بیباکی ده، ګمان نکړم چه د بل یو شاعر په شاعرئ کښې داصفت په دے شدت سره بیاموندے شی ـ دغه شان څمونږ په زمانه کښې د ډاکټر اقبال شاعری د حق ګوئی او بیباکئ یوه داسے نادره نمونه ده، چه د خوشحال خان نه علاوه، بل د یو شاعر په شاعرئ کښې، داصفت دومره په شدت سره نه شی بیاموندے ـ

د خوشحال ننګیال او د اقبال مردِ مومن

د مثالی او د آئیډیل انسان تصوّر ډیرو مفکرینو پیش کړے دے ـ په مغرب کښې د نتشے د فوق البشر تصوّر په دے باره کښې شهرت لری ـ خو چونکه نتشے د اسلام د توحید د فلسفے نه ناخبر وُو ـ په دے وجه د نتشے مثالی انسان کښې خامئ پاتے شوی دی ـ هغه انسانِ کامل نهٔ دے ـ د نطشے فوق البشر، د حیوانی طاقت او ابلیسی عقل یو قوی هیکل دیو دے ـ خو د عشق نه عاری دے ـ چونکه د مکمّل انسان د پاره مکمّل جسم، مکمل عقل یا مکمل دماغ او مکمل عشق یا مکمل قلب ضروری دی، د دے د پاره د نتشے فوق البشر نامکمل پاتے شوے دے ـ

د مکمل جسم، مکمل عقل او مکمل عشق، مکمل او حسین امتزاج به مکمل یا آئیډیل بنیادم وی ـ خو دا آئیډیل به همیشه آئیډیل وی ـ دا عملی کیدے نشی ـ افلاطون په خپل خیالی ریاست یا ری پبلک کښې د خپل تصوّر مکمل حاکم، د فلاسفر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنګ یا فلسفی بادشاه په شکل کښې پیش کړے دے. خو فلسفی بادشاه کښې هم دَ عشق دَ عنصر کمے دے.

الجیلی "انسانِ کامل" نومی کتاب لیکلے دے. او په دے کتاب کښې هغهٔ دَ کامل انسان تصوّر پیش کړے دے. دَ الجیلی کامل انسان، دَ اسلامی تعلیماتو په رڼا کښې لیکلے شوے دے. په دے وجه دَ اقبال، انسانِ کامل ته په ځنی صفتونو کښې ډیر نزدے دے. خو دلته واضحه تصوّر نهٔ لری. لکه څنګه چه اقبال دَ مردِ مومن تصور په وضاحت سره پیش کړے دے.

دَ خوشحال خان خټک دَ ننګیال تصوّر هم، چونکه دَ اسلامی تعلیماتو په رڼا کښې جوړ شوے دے، په دے وجه دَ اقبال انسانِ کامل، یا مردِ مومن ته نزدے دے. دَ خوشحال خان خټک ننګیال دَ مردِ مومن په همه صفتونو موصوف دے. خو بحیثیت مجموعی، دَ ننګ جذبه پرے غالبه ده. او په دے وجه دَ خوشحال ننګیال دَ ننګ دَ صفت یوه مقتدر ترینه او مثالی نمونه ده.

دَ خوشحال خان دَ ننګیال په تصوّر دَ پوهیدو نه اول ضروری ده چه سړے دَ مردِ مومن، مردِ حُر او مردِ قلندر په تصوّر پوه شی.

مردِ مومن دَ اسلامی فلسفهٔ حیات نمونه یا مثالی انسان دے. او دَ اسلامی فلسفهٔ حیات مغز او بُنیادی خیال دَ توحید دے.

توحید څهٔ څیز دے؟ دا صرف په یو خدائے تعالیٰ اعتقاد نهٔ دے بلکه دا دَ باریتعالیٰ عزّ اسمهٔ صفات په قلب کښې جذب کول او پیدا کول دی. او دَ تَخَلَّقُوا بِالْاَخْلَاقِ اللّٰه په فلسفه عمل کول دی. او دغه شان دَ الله پاک سره صفاتی مشابهت پیدا کول دی. دَ توحید لار په حقیقت کښې دَ عشقِ الٰهی لار ده. او حاصل ئے دَ مومن فقیر کردار او شخصیت دے. دَ توحید دَ خیال نه بل بلند خیال ناممکن دے. او همدغه شان دَ مومن فقیر دَ کردار او شخصیت نه بل بلند کردار او شخصیت ناممکن دے.

کوم بنیادم چه دَ توحید په لار روان شی نو هغهٔ کښې دَ مردِ مومن صفات وده او کړی او دا صفات ورکښې ورځ تر ورځه محکم کیږی. او ځائے نیسی. دا صفات په

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت کښے الٰهی صفات دی۔ دَ مردِ مومن مکمل شکل دَ رسولِ پاکؐ خپل شخصیت دے۔ هر مُسلمان ته پکار دی چه دَ رسولِ پاکؐ اخلاقی ژوند خپل کړی۔ او دَ رسولِ پاکؐ صفات ځان کښے پیدا کړی۔

دَ اقبال دَ مردِ مومن هم دغه تصوّر دے۔ او هغه په مردِ مومن کښے هم دغه صفات کوري۔ او هم دغه صفات ورکښے پیدا کول غواړي۔ په دے وجه دَ اقبال مردِ مومن، مردِ آزاد، مردِ قلندر، مردِ کامل، او بندهٔ مولا صفات، لکه دَ نتشے په شان محض یو خیالی انسان نهٔ دے بلکه هغه یو عملی انسان دے۔ اسلام داسے بنیادم پیدا کړی دی۔ او هميشه به ئے پیدا کوي۔ علامه اقبال مردِ مومن داسے ستائی ؎

ہاتھ ہے اللہ کا، بندۂ مومن کا ہاتھ — غالب و کار آفریں، کارکشا، کارساز
خاکی و نوری نہاد بندۂ مولا صفات — ہر دو جہاں سے غنی، اُس کا دل بے نیاز
اُسکی امیدیں قلیل، اس کے مقاصد جلیل — اس کی ادا دل فریب، اس کی نگہ دلنواز
نرم دم گفتگو، گرم دم جستجو!
رزم ہو یا بزم ہو پاک دل و پاکباز

او خوشحال خپل ننګیال داسے ستائی :-

مرد هغه چه همت ناک، برکت ناک — دَ عالمه سره خوږ په زیست وژواک
مخ ئے مخ قول ئے قول عهد ئے عهد — نهٔ دروغ نهٔ ئے فریب نهٔ تش تپاک
لږ وئیل ډیر ئے کول په خاموشئ کښے — دَ غنچے غوندِ خولهٔ پوره سینه چاک
چه خبره دَ پستئ دَ بلندئ شي — په لوینی لکه آسمان په پستئ خاک
په تمکین کښے لکه سرو، په پستئ کښے — په هر لور ځانګے زنګورے لکه تاک
لکه ګل شګفته روئے، تازه باغ کښے
هميشه دَ بنو بلبلو پرے بلغاک

او ګورئ چه دَ خوشحال ننګیال، دَ اقبال مردِ مومن ته څومره نزدو دے۔ او دا په دے چه دواړه دَ خپل تصوّر انسان، دَ قرآنِ پاک دَ تعلیماتو او دَ توحید دَ فلسفے نه اخذ کړے دے۔ او په خپل خپل رنګ کښے ئے رنګ کړے دے۔

...

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان خټک او پاکستان

ځمونږ د دور د پښتوژبې ځنې لیکونکی د پاکستان جوړید ونه پس د خوشحال خان اشعارا و د خوشحال خان شخصیت په داسې رنګ کښې پیش کوی لکه چه خوشحال خان ته معلومه وه چه د هغهٔ د مرګ نه تقریباً درې سوه کاله روستو به د هندوستان د هر نسل ګلهم مسلمانان په شریکه د هندوانو او فیرنګیانو د متفقه طاقت، د مخالفت باوجود. ځان ته یو خود مختار، آزاد، جمهوری، اسلامی مملکت د پاکستان په نوم جوړوی - او د دغې پاکستان به خوشحال خان هیڅ بے هیڅه دښمن وی -

ځما په خیال کهٔ نن خوشحال خان ژوندے وے نو هغه به اولنے سړے وے چه د خپلے تورے او قلم په ذریعه به، د پاکستان خدمت او حفاظت ته کمرکس ولاړ وے - لکه چه د هغهٔ وطنیان پښتانهٔ نن پاکستان خپل آزاد، جمهوری، اسلامی ریاست ګنړی - او د پاکستان دپاره خپل مال او سر داؤ کولو ته هر وخت تیار دی - او د هغې عملی ثبوت دادے چه د پاکستان د جوړید و سره، چه د پاکستان د هندوانو سره په کشمیر جګړه راغله، نو د پاکستان دا شمشیر زنه مټے د پاکستان په کار راغلے - او د کشمیر د غزا دپاره پښتانهٔ سر په تلی میدان ته راا ووتل او خپل مال او سرئے په کشمیر کښې د پاکستان دپاره داؤ کړل - او کهٔ صبا ته خدا نخواسته بیاهم په کشمیر یا په څهٔ بلے ملّی تنازعے د پاکستان د کوم بیرونی طاقت سره مقابله راغله نو پښتانهٔ به د پاکستان د حفاظت او سالمیّت دپاره د هرچا نه وړاندې جنګ ته روان وی - او دا ځکه چه پاکستان د پښتنو خپل ریاست او خپل وطن دے. او د دے وطن ساتل هر پښتون خپل فرض او خپله ملّی وظیفه ګنړی -

پاکستان په حقیقت کښې د خوشحال خان خټک د خوبونو تعبیر دے - او خوشحال خان خټک کهٔ د مغلو د نسلی شهنشاهیت په وړانولو کښې کامیاب شوے دے - نو هغهٔ په هندوستان کښې د مسلمانانو یو داسے ریاست قائم کړے وُو، په کومو اصولو چه نن پاکستان قائم شوے دے - یعنی یو داسے ریاست چه په هغې کښې د هر نسل د مسلمان به یوشان برخه وے - او د ټولو مسلمانانو به ورکښې یوشان حقوق او یوشان حیثیت وے - هغهٔ چه د مغلو د نسلی شهنشاهیت مخالفت کولو نو د هغې وجه دا وه چه هغهٔ محسوسوله چه په مغلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهنشاهیت کښې د هر مسلمان نه یوشان برخه ده او نه ئې یوشان حیثیت دے. او دا هغه ته غیر اسلامی فعل ښکاریدو. او د هغه خیال ؤو، خیال څه چه حقیقت ؤوچه د پښتون نه هیڅ مغل نه شی جوړیدے. یعنی مغل پښتون ته هیڅ د ځان سره سم حیثیت او برخه په حکومت کښې نه ورکوی. او نه ورسره د انصاف او د انسانیت سلوک کوی.

خوشحال خان وائی ـــ

که هزار کاندې پښتون مغل به نشی بویه داچه د زړه او باسی داخیال

او د اورنګ زیب عالمګیر د بے انصافئ متعلق لیکی :-

په ناحق د اورنګ زیب په بند بندی یم خدائے خبر دے په تهمت او په بهتان

زړه په ځان کښې ګناه نه وینم خدائے پوهے وے نور خلق خبرے کا شان شان

د ګناه م سر رشته معلومه نه ده مګر خپل هنر د ځان وینم تاوان

بادشاهانو سره ترس د زړه باندې دے مروت غور رسی، عدل واحسان

څوک به چا لره په داد، په فریاد ورشی

چه په ظلم راضی مند شول، بادشاهان

د دے نه صفا معلومیږی چه هغه د مغلو او د مغلی اورنګ زیب هیڅ بے هیڅه دښمن نه ؤو. او نه ئې په دے خیال دښمن ؤوچه مغل، مغل دی. او د دے دپاره د دوئ مخالفت ضروری دے. هغه د مغلو د حکومت څکه مخالف شوچه هغه ته معلومه شوه چه مغلی حکومت اسلامی حکومت نه دے. دا محض یو نسلی شهنشاهیت دے چه د مغل نسل د فائدے لپاره قائم دے. او په زور ظلم او په بے انصافئ چلی. او بغیر د مغلو نه د نورو مسلمانانو ورکښې هیڅ نشته. که چرے د پاکستان په شان د مغلو په حکومت کښې د ټولو مسلمانانو یوشان حیثیت او یوشان برخه وے. او په انصاف او جمهوریت قائم وے نو خوشحال خان به ئې هیڅ مخالفت نه وے کړے. بلکه هغه به د یو داسے اسلامی حکومت د سالمیت او حفاظت دپاره هر وخت ملا تړلے تیار ولاړ وے. کوم خلق چه د پاکستان د جوړیدو نه پس، خوشحال خان په حیثیت د یو نسلی هیرو، په دے خیال پیش کوی چه د هغه د شخصیت او اشعارو په ذریعه د پاکستان سالمیت ته نقصان اورسئ او د پاکستان د آزاد، اسلامی جمهوری ریاست دننه، نسلی فرقے او

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نسلی جګړے پیدا کړی او په دے چل ول پاکستان کمزورے کړی او بیائے ختم کړی. نو دا خلق نۀ یوازے د پاکستان سرۀ غداری کوی بلکه د خوشحال خان سره هم غداری او ظلم کوی. او د هغۀ اسلامی تعلیمات په غلط رنګ خلقو ته پیش کوی. په پاکستان کښے د مغل، افغان، پنجابی، بلوچی او بنګالی وغیره، یعنی د ټولو مسلمانانو مساوی حقوق دی. او یو شان حیثیت لری. او هم دغه د خوشحال خان تعلیمات ؤو.

عجیبه خبره خو دا ده چه کوم وخت د مغلو د شهنشاهیت ختمید و پسے دویم لوئے شهنشاهیت په دے وطن د فیرنګیانو راغلو، او دا وطن فیرنګیانو اونیولو. نو دغه وخت ؤو چه د فیرنګیانو د غیرملکی او غیرمذهبی شهنشاهیت خلاف. د خوشحال خان شخصیت او د هغۀ اشعار استعمال شوے دے. خو په دغه وخت کښے زمونږ هغه زونړه چه اوس ئے خوشحال د خپلو سیاسی اغراضو، سرته د رسولو دپاره په پیرئ نیولے دے. هغه وخت د خوشحال خان په باره کښے داسے خاموشه ؤو، چه تا به وے چه ګنګی مارچو کړی دی او په خولۀ تپک دی. خو اوس د پاکستان د جمهوری اسلامی حکومت خلاف، خوشحال خان په غلط رنګ کښے دُنیا ته پیش کوی. او د خوشحال خان غونډِ پاک او پوخ مُسلمان نه ئے محض یو تنګ نظرے نسلی هیرو جوړ کړے دے. او هغه اشعار چه هغۀ د مغلو د نسلی شهنشاهیت خلاف په تیره شوے زمانه کښے د مخصوصو حالاتو په بنا وئیلی ؤو. او د هغه وخته سره ئے جوازلرلو. هغه نن د پاکستان د اسلامی حکومت خلاف، بے ځایه په غلط رنګ کښے استعمالوی، چه د موجوده حالاتو او زمانے سره، د دغے اشعارو هیڅ مناسبت نشته. خوشحال خان په دے رنګ کښے پیش کول محض د خوشحال خان سپکول دی. او هغه د اوچت شاعرانه مقام نه لاندِ راغورزول دی.

د عصرِ حاضر د روح جُدا تقاضے دی. زمونږ په زمانه کښے او د خوشحال خان په زمانه کښے د آسمان او د مزکے فرق دے. موجوده زمانه د نسلی بادشاهئ او نسلی شهنشاهیت نه ده. په موجوده زمانه کښے د بنیادم دوه غټ دښمنان دی. یو ایټم بم او دویم نسلی شهنشاهیت. د بادشاهانو زمانه لاړه. او س د عام خلقو د وقار زمانه ده. په دے زمانه کښے وړے وړے نسلی بادشاهئ جوړول، یا خانئ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړول د بنی نوع انسان توهین دے۔ دا د وقارِ آدم زمانه ده۔ اصل نسل په دے زمانه کښے هیڅ معنیٰ نه لری۔ هر بنیادم، که هغه توردے اوکه سپین۔ که هغه مغل دے اوکه افغان، د بل برابردے۔ او د بل په شان دے۔ د نسل اووینے په وجه ئے په یوبل فوقیت نشته، چه د هر نسل نه وی۔ نن ورځ هر بنیادم باوقاره، اخلاقی، معاشی، روحانی او کلتوری ژوند غواړی۔ او د نورو سره ئے سم غواړی۔ او په دے څوک نه غولیږی چه د خپل نسل یو بنیادم د بادشاه کړی۔ او د دُنیا هرڅه د د بادشاه دپاره مخصوص کړی۔ او نور خلق د ذلیل، د خوارئ، نیستئ او ځناورو په شان، ژوند په دے خیال تیروی چه د دوئ د نسل یو سړے بادشاه دے او هغه د بادشاهئ ژوند تیروی۔ د نسل په نوم څه چه د غلط او رواجی مذهب په نوم هم د تیرو تلو زمانه لاړه۔ په هره زمانه کښے اقدار بدلیږی۔ زمونږ د زمانے، د نوی اقدارو نوے مطالبات او نوی تقاضے دی۔ دا د جمهوریت زمانه ده۔ او یوازے د سیاسی جمهوریت زمانه هم نه ده۔ دا فی الحقیقت د اقتصادی جمهوریت او آزادئ زمانه ده۔ په دے زمانه کښے محض سیاسی آزادی هم څه څیز نه دے۔ که سیاسی آزادئ سره اقتصادی آزادی نه وی نو داسے سیاسی آزادی نن ورځ چلبازی ګڼړلے شی۔ او د غلامئ دویم نوم دے۔ کوم خلق چه په دے زمانه کښے خوشحال خان په دے خیال بوس بوس کوی، چه د خوشحال خان په نوم به د پختونئ زمانے په شان وړے وړے نسلی خانئ او بادشاهئ جوړے کړی۔ او د دے عصر بیدار پښتانه به د ذاتی اغراضو او مفادو په خاطر، د نسلی خانئ او بادشاهئ دپاره استعمال کړی۔ نو دا تهتو د په سویره او تړی۔ هغه زمانه لاړه، هغه تیره هیره زمانه واپس نه راځی۔

وقتِ شعر و شاعری، بگذشت و رفت

خوشحال خان د پاکستان شاعر

د ډاکټر اقبال متعلق همیشه وئیلے شی چه هغه د پاکستان شاعر دے۔ بے شکه چه ډاکټر اقبال د پاکستان شاعر دے۔ څه خو په دے وجه چه هغه د پاکستان تصور پیش کړے ؤ۔ او څه په دے وجه هم چه د هغه تعلیمات، د پاکستان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَریاست بنیادی اصول دی۔ او دا تعلیمات دَ قرآنِ پاک او دَ اسلام دَ بنیادی خیال، توحید نه اخذ شوی دی۔ خوشحال خان ختک ته هم مونږ دَ پاکستان شاعر وئیلے شو۔ څهٔ خو په دے وجه چه هغه دَ پاکستان په خاوره کښے پروت دے۔ او پاکستان دَ هغهٔ وطن دے۔ او څهٔ په دے وجه چه دَ پاکستان دَ برصغیر دَ مُسلمانانو هغهٔ واحد اسلامی ریاست دے، دَ کوم قِسم ریاست چه خوشحال خان ختک، په خپله زمانه کښے دَ برّصغیر، دَ مُسلمانانو دَ پاره غوښتلو۔ او څهٔ په دے وجه هم چه دَ خوشحال خان ختک تعلیمات لکه دَ ډاکټر اقبال په شان دَ اسلامی فلسفهٔ حیات ترجمان دی۔ دَ مغلو سره دَ کشمکش په سلسله کښے چه کوم اشعار هغهٔ وئیلی دی۔ کهٔ هغه ورنه یو طرف ته کړو نو په باقی افکارو او خیالاتو کښے دَ خوشحال خان ختک شاعری دَ ډاکټر اقبال شاعری ته ډیره نزدے ده۔

دَ پاکستان په خاوره کښے چه کوم پخوانی یا اوسنی شاعران، ادیبان، بزرګان، فلسفیان او عالمان تیرشوی دی، یا موجود دی، دا ټول بالخصوص، او په باقی عالمِ اسلام کښے چه کوم پخوانی یا اوسنی مُسلمانان شاعران، ادیبان، فلسفیان، بزرګان او عالمان تیرشوی دی یا موجود دی، دا ټول بالعموم، زمونږ دَ ثقافتی، ادبی، کلتوری ثروند قیمتی سرمایه وه۔ او دوئ زمونږ علمی، ادبی او ثقافتی مشاهیر دی۔ په دوئ کښے په مغربی پاکستان کښے خوشحال خان ختک یو ممتاز حیثیت لری۔

خوشحال خان ختک لکه دَ ډاکټر اقبال په شان دَ پاکستان شاعر دے او دَ هغهٔ اسلامی تعلیمات عام کول پکار دی۔ ځکه چه دَ هغهٔ بلند افکار او خیالات دَ پاکستان دَ آزادئ، سالمیت او حفاظت دپاره کهٔ په صحیح طریقه پیش کړے شی، نو ډیر مفید ثابتیدے شی۔

دَ خوشحال خان ختک شاعری او دَ خوشحال خان دَ شاعرئ مقام

ادبی پس منظر:۔ دَ خوشحال خان ختک دَ نثر او نظم نه معلومیږی چه هغه دَ عربئ او فارسئ بنهٔ عالم وُو۔ او دَ علمِ دین نه هم بنهٔ واقف وُو۔ هغه دَ پښتو دَ شاعرئ په هغه دور کښے پیدا شوے وُو چه پښتو دَ فارسئ دَ شاعرئ رنګ قبول کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وُو. او دَ فارسۍ دَ ادب دَ پښتو په ادب کاڼی اثر غورزیدلے وُو. پښتو دَ دے جوګه وه چه یولوئ شاعر، ادیب ورکښے دَ خپلو اُوچتو افکارو او خیالاتو اظهار اوکړے شی.

مرزاخان انصاری، دَ خوشحال خان خټک نه وړاندِ په پښتو کښے دَ اوچتے پائے غزل گو شاعر تیرشوے دے. خودَ هغهٔ په شاعرئ مذهبی رنګ غالب وُو. او دَ بایزید انصاری دَ تصوف دَ نظریاتو وړاندِ غرق اثر وُو.

دَ خوشحال خان خټک په زمانه کښے فارسی بادشاهی ژبه وه. یعنی نهٔ صرف دَ مغلو دَ دربار او حکومت ژبه وه، بلکه دَ علم او شعر و شاعرئ ژبه هم وه. هرچا به کوشش کولو چه دَ مغلو شاهی دربار ته دَ رسیدلو دپاره دَ فارسۍ په لیک او لوست کښے قابلیت پیدا کړی او په شعر و شاعرئ کښے دَ شهرت حاصلولو دپاره خو په فارسۍ کښے شعر وئیل ډیر ضروری وُو.

خوشحال خان خټک دَ زمانے دَ ضرورت مطابق په فارسۍ کښے اعلیٰ قابلیت حاصل کړے وُو. او په فارسۍ کښے ئے شاعری هم کوله. خو خوشحال خان زړه محسوسه کړه، چه شعر و شاعری بغیر دَ خپلے ژبے نه په بله ژبه کښے عبث کار دے.

دَ پښتو دَ شاعرئ اول دور دَ هجری سن په حساب سره تر اوے صدئ پورے رارسی. په دے دور کښے دَ پښتو شاعری په خالصه یا سُوچه پښتو ژبه کښے وه. او دَ عربئ او فارسۍ دَ الفاظو ورکښے ډیر کم استعمال دے.

دَ پښتو دَ شاعرئ دویم دور دَ ۱۰۰۰ هجری نه شروع کیږی. په دے دور کښے دَ پښتو په شاعرئ، دَ عربی او فارسی شاعری پوره پوره حاوی شوے وه. دَ عربئ او فارسۍ علوم او افکار، پښتو ته روږدی خپلول شروع شوی وُو.

هم په دے زمانه کښے، دَ پښتو په شاعرئ کښے دَ تصوف رواج هم اوشو. او پښتنو شاعرانو دَ فارسۍ دَ مشهورو صوفیانو شاعرانو نقل شروع کړو. دَ پښتو دَ شاعرئ په دے دور کښے ډیرلوئ لوئ شاعران پیدا شول. دا دَ پښتو دَ شاعرئ سره زړی زمانه وه. په دے دور کښے دَ پښتنو شاعری خپل معراج ته اورسیده.

اخون درویزهٔ، بایزید انصاری، مرزاخان انصاری، خوشحال خان خټک، عبدالرحمان بابا او عبدالحمید مهمند وغیره ټول دَ دے دور یادګار دے.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دے دور کښے علاوه د نورو نه، د پښتو د ادب دوه عظیم شاعران یعنی خوشحال خان ختک او عبدالرحمان بابا پیدا شوی دی۔ او د دے دواړو شاعرانو کلام نه مونږ د ادب اصلی سرمایه ده۔ که یوکوه نور دے نوبل دریائے نور دے۔ دا دواړه لعلونه د پښتو د ادبی تاج زینت دی۔

که ایران او د ایران شاعرئ سعدیؒ او حافظ پیدا کړی دی۔ که په انګریزئ کښے شکسپیئر او ملټن دی۔ که په اټلی کښے ورجل او دینټے نړیدلی دی۔ که یونان په هومر فخر کوی نو مونږ هم په ډکه خوله وئیلے شو چه زمونږ په ادب کښے هم څوک شته۔ چه مونږ ئے په احترام سره نومونه اخلو او زمونږ د ادب ځلاندی ستوری دی۔ دا یو خوشحال خان ختک او بل عبدالرحمان بابا دے۔

ځما په خیال د خوشحال خان ختک نه وړاندے چه په پښتو کښے هر څومره شاعران او ادیبان تیر شوی دی، د هغوئ مثال د خوشحال خان ختک په وړاندے د هغه ستوری دے چه نور ټول او خیژی او ټول د نظر نه فنا شی۔ په حقیقی معنو کښے خوشحال خان ختک د پښتو د شاعرئ بابا آدم دے۔ د پښتو په شاعرئ کښے نه د خوشحال خان نه وړاندے او نه د خوشحال نه روستو د خوشحال خان هومره لوئے شاعر پیدا شوے دے۔ خوشحال خان زمونږ د ادب نمر دے۔ خوشحال خان زمونږ هومر دے۔ خوشحال خان زمونږ ملټن دے۔ خوشحال خان زمونږ دینټے دے۔ خوشحال خان زمونږ گوئټے دے۔ خوشحال زمونږ فردوسی دے۔ خوشحال خان زمونږ سعدیؒ دے۔ خوشحال خان زمونږ ټیګور دے۔ خوشحال خان زمونږ اقبالؒ دے۔ د خوشحال خان د شاعرئ د عظمت او جامعیت نه انکار د نمر د رڼا نه انکار کول دی۔

د خوشحال خان په شاعرئ د تربیت او د ماحول اثر

خوشحال خان ختک د یوخان په کور کښے پیدا شوے وو چه د ختکو د قبیلے سردار وو۔ د ورکو ټوالی نه ئے د ځانئ لاړے چارے په کور کښے لیدلے کتلے وے۔ او د هغه حساس پښتون دماغ د ځانئ او د سرداری ماحول په ښه شان جذب کړے وو۔ د دیارلس کالو نه ئے په جنګونو شروع اوکړه او ټول عمر ئے په جنګونو کښے تیر شو۔ او مرګ ئے هم د خپل

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورکلی نه لرے په آفرید و کښے اوشو۔

خوشحال خان خټک ته په ورکوټوالی کښے بلاګانے او مصیبتونه ورترغاړه شوی ؤو، خود ژوند اوریشه ئے وه، بچ شو۔ دا تو کالو په عمر کښے د څیرد لاندِ ناست ؤو چه کانړے پرے راپریوتو، تندے ئے سخت زخمی شو۔ اوه اته ورځے حالت ډیر خراب ؤو خو آخر الله پاک ورته شفا ورکړه۔

پرومبے وادهٔ ئے دا تلسو کالو په عمر کښے اوشو۔ د جنج په ورځ تبے اونیولو۔ دولس ورځے ناجوړه ؤو۔ آخر په دولسمه ورځ ئے تبه اوشلیده، او شفایاب شو۔ د دے نه معلومیږی چه قدرت هغه د ورکوټوالی نه د مصیبتونو او تکلیفونو د ژوند سره خپله بلد ولو۔ او د ژوند د جفاکشئ او سخت کوشئ دپاره ئے تیار ولو۔ د هغهٔ په شاعرئ، د هغهٔ د مخصوص تربیت او قسمت غرق اثر دے۔ چونکه هغه د ورکوټوالی نه بلاګانو ته لاندِ وتے ؤو او یا بلاګانے ورته ترغاړه شوے وے۔ په دے وجه په شاعرئ کښے ئے په مړانه، په همت او جفاکشئ ډیر زور ورکړے دے۔ هغه جفاکشی ژوند کښے۔ او د ژوند د مصیبتونو سره مردانه وار مقابله، د مردانه ژوند یو لازمی جز ؤ کښے۔ د مثال په طور لاندینی اشعار ئے اولولئ ـــ

که په زر رنګه خوبئ آراسته وی
چه ځلمے په بلا برنهٔ وی هم هیڅ
په جهان کښے که ځوان دی هم هغه دی
چه وسختے و ته ونیسی ځانونه
واړه زړونه فراغت دی په بنادئ کښے
چه په غم کښے مردانه شی زړهٔ هغه

اوس به د خوشحال خان خټک د پیدائش د جغرافیائی ماحول جائزه واخلو۔ ځکه چه د ماحول اثر د ګرد ونواح د فضا او آب و هوا اثر، د تربیت اثر او د ژوندون د واقعاتو اثر د هر شاعر په کلام باندِ خپل نمایان اثر غورزوی۔ د خوشحال خان شاعری هم د دے اثراتو نه خالی نهٔ ده۔

خوشحال خان خټک په سرائے اکوړی کښے پیدا شوے ؤو۔ د سرائے اکوړی کلے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَلنډی سیند جنوبی غاړے ته پروت دے۔ دا تقریباً د یوسفزو او دَ ختکو د علاقے مقام اتصال دے۔ سرائے کلے دَ هغهٔ غورنیکهٔ ملک اکوړی دَ اکبر بادشاه په زمانه کښے آباد کړے وُو۔ او دا دَ خراسان او هندوستان دَ بادشاهی لارے په څنډه پروت دے۔ اکوړی ته اتک په خوميله کښے پروت دے۔ او دَ اتک سره نزدے اباسین او لنډے سره یوځائے کیږی دَ سرائے سویلی غاړے ته دَ ختکو بنجرے میرے او سور اړا کنجی پهن اوچ غرونه دی۔ خو دَ سیند پورے غاړه ورته دَ یوسف زو آباده او سرسبزه علاقه پرته ده۔

دَ خوشحال خان ختک په شاعرئ دَ دے مخصوص جغرافیائی ماحول غرق ترنګاری دَ هغهٔ شاعرانه دماغ دَ دے ماحول نه ډیر شاعرانه مضامین ایستی دی۔ په قید او بند کښے چه هغهٔ ته کوم وطن یاد ډیری۔ هغه هم دغه سرائے، دغه اباسین۔ دغه لنډے سیند دغه اتک۔ دغه دَ ختکو اوچ غرونه او په دغه اوچو غرونو کښے دَ پلوسو بوټی او دَ پلوسو دَ بوټو ګلونه، دغه خیرآباد او میرکلان، دَ ختکو کلی، او هم په دے کلو او اوچ وطن په هوا او اوبو پسے هغه په بندی خانه کښے ارمان کوی۔ په دے سلسله کښے دَ خوشحال خان لاندینی اشعار دَ نمونے په طور اولولئ۔

که ګذر په خیرآباد اوکړے نسیمه!
یادِ ګشت وشی دَ سرائے دَ سیند په سیمه

په بار بار سلام ځما ورته عرضه کړه
ورسره ځما دَ لوریه څو تسلیمه

..... الخ

یو بل ځائے کښے وائی ـه

ګل شوے دَ خوږے دَ بنړ پلوسے خوشحاله ولے بے ګشته اوسے
کشت دَ ګلونو، بنکار دَ باز ونو کړه
چه کور ته ډیرے غوښے یوسے

دَ خوشحال خان ختک کړوسے کاظم خان شیدا هم په رامپور (هند) کښے مسافر ناست دَ وطن پلوسے داسے یادوی:

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

گلونه اوکړل د سره پلوسے که دا پیام م نسیمه یوسے
خوشبو په تاده د وطن سیمه
دا م دُعا شی چه تا نه اوسے

د شعر و شاعرئ نظریه، او شعر د خوشحال خان په نظر کښے

دلته د شعر و شاعرئ په نظریاتو بحث کول به غیرضروری وی خو د خوشحال خان ختک په شاعرئ د پوهیدلو د پاره که یو لنډ شان بحث په دے موضوع اوکړے شی نو به ځایه به نهٔ وی.

لکه څنګه چه ادب د فنون لطیفه یو قسم دے، دغه شان شاعری، د ادب یو قسم دے. او د ادب تعریف داسے شوے دے چه د ادبی الفاظو په وسیله د خپلو احساساتو او جذباتو او ادراکاتو په داسے طرز کښے اظهار او شی چه د آورید ونکی یا لوستونکی په زړه کښے هم هغه شان احساسات را اولړزوی څنګه چه د لیکلو په وخت کښے د ادیب په زړه کښے راپرزیدلی وُو. یعنی ادب محض د جذباتو، احساساتو، افکارو او روحی حالاتو، د ادبی الفاظو په ذریعه اظهار نهٔ دے بلکه د یو ذهن نه بل ذهن ته انتقال او ابلاغ هم پکښے ملحوظ او شرط دے. که ادیب په دے انتقال او ابلاغ کښے پاتے راشی نو محض اظهار د هغهٔ مقام په ادب کښے نشی قائمولے. د هغهٔ د اظهار مفهوم لکه څنګه چه وئیلے شی په بطنِ شاعر کښے پاتے شی. د ادبی اظهار د پاره د ادبی کلماتو انتخاب او د بلاغت او فصاحت د مراعاتو په رڼا کښے. د ادبی کلماتو ښکلے ترکیب او بنا ئسته استعمال هم څنے نقادان ضروری ګڼړی. د ژوند هر اړخ د ادب د پاره موزون مضمون کیدے شی. خو په شرط د دے، که څوک ئے په ادبی رنګ کښے پیش کړے شی.

د ادب دوه لوئے قسمونه دی. یعنی یو ادبِ محض او بل ادب مخلوط. ادبِ محض هغے ادب ته وئیلے شی چه ادب د ادب په خاطر وی. یعنی د لطیفو او نفیسو جذباتو او احساساتو ادبی اظهار او ابلاغ محض د ادب په خاطر شوے وی. د احساس د ادبی اظهار او انتقال څهٔ بل مقصد یا بله غایه نهٔ وی لکه عاشقانه غزلے او بدلے. او هغه نثر چه جذباتی رنګ ورکښے د معنوی خوبیانو په نسبت زیات وی.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادبِ محض هم بے کاره څیز نه دے، بلکه یو قوی افادی اړخ لری - او هغه دا چه په دے ذریعه ادیبان د انسانی، جذباتی مفاهمت او همدردئ رشته خوروی. او بنیاد مو کښے د جذباتی ژوند یو ولے پیدا کوی. او دغه شان د انسانی همدردئ په خوړلو او عام کولو کښے ادیب امداد کوی - او د انسان د فطرت شناسئ په علم کښے اضافه کوی.

مخلوط ادب دے ته وائی چه لیکونکے کوم تاریخی، علمی، اجتماعی او سائینسی مضمون په ادبی پیرایه کښے اولیکی - یعنی په داسے طرز کښے ئے اولیکی چه د معنوی رنګ په نسبت جذباتی رنګ په مضمون کښے غالب راشی. داسے ادب ته، ادب د سبق په خاطر، یا د ژوند په خاطر هم وئیلے شی - دلته ادب محض واسطه ده - غایه نه ده. لکه چه په ادبِ محض کښے ادب غایه ده واسطه نه ده.

خو په ادیب او شاعر کښے یا ادب او وعظ کښے غټ فرق دا دے چه د ادیب د پوهولو او اظهار طریقه لطیفه او نفیسه وی - او طبیعت ورته خپله رجوع کوی - او په خوشحالئ ئے قبلوی. او د واعظ د پوهولو طریقه درنه او بارِ خاطر وی. طبیعت ئے نه منی او ورنه فرار کوی. او د هغے وجه دا وی چه د واعظ خطبه ادبی اظهار نه لری. او په وعظ کښے معنوی او د سبق رنګ د جذباتو مقابله کښے غالب وی. لکه څنګه چه په ادب کښے د جذباتو رنګ د معنوی رنګ په مقابله کښے غالب وی.

شاعری، لکه څنګه چه ما وړاندے ذکر کړے دے، د ادب یو قسم دے. او د ادب د تعریف د لاندے راځی - د شعر ډیر تعریفونه شوی دی خو لکه د ادب په شان د شعر صحیح تعریف هم دا دے چه انسان د خپلو احساساتو، جذباتو او عواطفو اظهار په داسے رنګ کښے اوکړی چه د آورید ونکی یا لوستونکی احساسات هم په هغه شان راا وپاړ وی - لکه څنګه چه د شاعر د شاعرانه تجربے او مشاهدے په وخت کښے راا وپاړ زیدلی وُو - که په داسے کلام کښے وزن او قافیه وی نو هم شعر دے، وکه نه وی نو هم شعر دے.

لکه د ادب په شان، شاعری هم په دوه قسمه ده - یوه شاعری د ادب په خاطر او بله شاعری د سبق، ژوند یا اصلاح په خاطر. لکه د ادب په شان د شاعرئ دواړه قسمونه د کار څیز دے - او دواړه افادی اړخونه لری. د خوشحالئ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ختک شاعری د شاعرۍ په دے دواړو لویو برخو یا قسمونو حاوی ده. او موږ به د هغهٔ د شاعرۍ عظمت او جامعیت د شاعرۍ د دے دوه لویو قسمونو په تله تلو. او جاج به ئے اخلو. په حقیقت کښے د هغهٔ شاعری په دے دواړو لویو قسمونو کښے د کمال جامعیّت او عظمت لری.

شاعری خپله د خوشحال خان په نظر کښے څهٔ څیز دے

نودا د هغهٔ د خپلے خولے نه واوړئ:-

لکه غشی لره بویه تیر انداز — هسے شعر لره بویه سحرساز
همیشه د زړهٔ په لاس تله د وزن — زیات وکم د وزن یو توره غماز

..... الخ

او په یوه قصیده کښے خوشحال خان د خپلے شاعرۍ حال بالخصوص او د شعروشاعرۍ حال بالعموم په ډیر وضاحت سره بیان کړے دے. په دے قصیده کښے خوشحال خان ختک وائی چه د هغهٔ شعر آمد دے، آورنهٔ دے. یعنی دا چه هغه پیدا شوے شاعر دے او شاعری ئے په سرشت کښے د ازل نه لیکلی راغلے ده. لکه چه خپله وائی ـه

طبیعت م عطائی، نهٔ د تحصیل دے — که خبریم د املا په استعمال
نهٔ په فکر نهٔ په ذکر رابرخیر شی — نکهانه لکه وورے د بشکال
تفکر د شاعرۍ لړمون شین کهٔ
د غلیم د په نصیب شی دا اشغال

او په شاعرچه د شعر چپه راشی هغه داسے بیا نوی:-

سرهوا لکه تپ ژن هسے وئیږی — د خپل خان سره خولهٔ پټه خواب سوال
خلق نښخ په خوب اودهٔ وی دے بے خوبه — د پالنگ د پاسه خوب وی پر محال
پټ په پټه وبله آوری ترصباحه — د بنهٔ لفظ د بنهٔ مضمون په اتصال
چه د شعر فکر ورشو په مجلس کښے — نور عالم خندا هوس کا. دے ملال
چه د شعر فکر ورشی په نماڅهٔ کښے — د اعوذ ذال بدل کاندے په دال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د شعر فکر ورشی په خواږه کښې سپینې وریژې په مزه شي ورته کال
کله کله ئې مخ پټ شي په ډیر فکر چه په دې د لیونتوب شي احتمال
دا همه د خپلې پوهې نتیجه ده
چه شاعرله فکره نه وي فارغ بال

د دې اشعارو په خوند هغه څوک پوهیږي، په چا چه خپله کله کله دا چې تیریږي د شاعرانه تجربې ډیر ښکلې بیان دے.

خوشحال خان خټک د شاعرانه تجربو د جنونې چپو نه سرهم ټکوي او وائي:

کاشکې زه بې ژبې ګونګ وے شاعر نه وے
تر دا هسې ګویایئ بنه وم لال

په دے شعر کښې خوشحال خان خټک د یو بل حقیقت اظهار هم اوکړو. هسې خو د هر بنیادم جذبات یا شاعرانه جذبات په خاص حالاتو کښې راپرزیږي او راپاریږي. خو عام خلق د خپلو جذباتو او احساساتو شاعرانه یا ادبي اظهار نه شي کولے. او په دے وجه ګونګیان شاعران وي. خو کوم خلق چه د خپلو احساساتو او جذباتو شاعرانه یا ادبي اظهار کولے شي هغه ناطق یا ګویان شاعران وي.

خوشحال خان خټک هم وائي چه کاشکې زه هم ګونګ شاعر وے او د ګویا یئ د زحمت نه خلاص وے.

خوشحال خان خټک په دے قصیده کښې شاعرئ ته حیض الرّجال هم وئیلی دی او بدے نه دی وئیلی ځکه چه د شاعرانه فکر او تجربې مثال د حیض دے. اګرچه دا یوه مکروه تشبیه ده. خو د حقیقت نه ډکه مناسب تشبیه ده ـ

دا خبره بده نه ده چا وئیلے!
په تحقیق چه شعر حیض دے د رجال

د خوشحال خان خټک شاعرئ د تفخّر او تعالی نه هم خالی نه ده. ځنګه چه هغه په خپل کلیات کښې ځائے په ځائے په خپله پښتو او ننګ فخر کوي. د غه شان هغه په خپله شاعرئ هم فخر کوي. چونګه په هغه زمانه کښې نمونه ادب او شاعرئ په فارسئ کښې وه. په دے وجه پښتنو شاعرانو به د خپلې شاعرئ موازنه د فارسئ د

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرئ سره کوله - خوشحال خان خټک وائی ـه

چه خوشحال خټک ئے وائی په پښتو ژبه خبرے
په فارسی ژبه به نهٔ وی کهٔ پوه یږے سخن هسے

او بیا په یو بل ځائے کښے، په قصیده کښے خپله داسے اقرار کوی ـه

په فارسئ ژبه کهٔ نور ترما بهتر دی
په پښتو ژبه م مهٔ غا ره مثال

دَ شاعرئ ژبه، او دَ خوشحال خان دَ شاعرئ ژبه او محاوره

دَ شاعرئ دَ ژبے متعلق په انګریزی ادب کښے، دَ دوه لویو شاعرانو یعنی دَ کالرِج او ورډز ورتھ ترمینځه دلچسپه مباحثه تیره شوے ده۔

دَ کالرِج خیال ؤ چه شاعرانه تجربه، عامیانه تجربه نهٔ ده۔ دا یوه فوق العاده آفاقی او الهامی تجربه ده۔ په دے وجه دَ شعر ژبه هم عامیانه ژبه نهٔ شی کیدے۔ بلکه شعرته مخصوصه الهامی ژبه پکار ده چه دَ علمے ژبے نه ممتازه وی۔

ورډز ورتھ دَ دهٔ سره اتفاق او نهٔ کړو۔ دَ هغهٔ خیال ؤ چه دَ شعر تجربه بے شکه چه الهامی او آفاقی وه خو دَ دے الهامی او فوق العاده تجربے دَ اثر دَ لاندِ چه الهامی جذبات په شدّت سره راولړزیږی نو هغه وخت دا سے تجربه په الفاظو کښے بندؤل کران دی۔ دغه تجربه دَ هغه وخت سره دَ انسان په زړه یو نهٔ هیریدونکے نقش پریږدی۔ او جذبات چه ساړهٔ شی او په قلار شی نو شاعر دغه جذبات، په سړه سینه، په قلار وخت کښے، په ارام، په عامیانه، شائسته ژبه کښے او تړی۔ چه په عاموخلقو دَ اوریدو یا لوستو سره اثر اوکړی۔ په مثال کښے ورډز ورتھ دَ خپلے شاعرئ ژبه پیش کړه۔ هغهٔ اووے چه ځما شاعرانه تجربه الهامی او آفاقی وی۔ خو ځما دَ شاعرئ ژبه عامیانه ده۔

کالرِج پرے اعتراض اوکړو، وے تهٔ چه څهٔ ته عامیانه ژبه وائے، هغه نسبتًا عام فهمه ضرور ده خو عامیانه نهٔ ده۔ عام سړے نهٔ دا سے ژبه ویلے شی او نهٔ ئے لیکلے شی دا سے ژبه صرف یو شاعر لیکلے شی۔

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت دادے چه دَ شعر دَ ژبے ، دَ شعر دَ عناصرو او اصلی اجزاؤ په باب کښے ډیر اختلاف دے . څوک چه په شعر کښے وزن یا بحر، ردیف او قافیه ډیر مهم بولی . څوک ادبی صنعتونه او محسانات دَ شعر روح او ماحصل گڼړی . او څوک شعری صنائع او بدائع چه څنے لفظی دی او څنے معنوی، دَ شعر سرمایه حسابوی . او دَ شعر قدر و قیمت او خوبئ په دغه تله تلی . دَ دوئ تر نزده، بنهٔ شعر هغه دے چه کوم معنوی صنعت لری . لکه صنعتِ طباق . صنعتِ مقابله . صنعتِ عکس او صنعتِ رجوع وغیره . او یا هغه شعر بنهٔ بولی چه ورکښے دَ صنعی صنائعو نه کار اخستے شوے وی . لکه قلب . اشتقاق . ذوالقافیتین او متلونه وغیره . خو دا ټول محض دَ شعر رخت او زیور . لباس او کالی دی . دَ شعر ناوے بلند، آفاقی، تخیل او اوچت شاعرانه خیال دے . او هم دغه په شعر کښے بنیادی څیز دے . چه شاعرانه خیال دَ شاعر گوتوته راشی، نو دَ دے خیال، دَ دے دلبر، دَ دے پری او پیکر اظهار کهٔ په بنائسته او ادبی الفاظو کښے اوشی . یعنی کهٔ پیکر ته کالی او رخت وزیور بنکلی واچولے شی نو بنائسته ئے یو په دوه شی . کاظم خان شیدا وائی ؎

مضمون دَ شعر لکه پیکر دے بنائسته الفاظ ئے رخت وزیور دے

ورله ضروردی دا دواړه څیزه

پیکر کهٔ هرڅو دلربا تر دے

دَ خوشحال خان ختک په شاعرئ کښے دا دواړه توکه، یعنی پیکری خیال او دَ پیکری خیال شاعرانه او دلربانه اظهار په کثرت سره بیاموندے شی . دَ هغهٔ دیوان له هر قسمه افکارو، خیالاتو، مضامینو او شاعرانه صفتونو او محاسناتو یوه داسے بنکلے گلدسته ده چه په پښتو ادب کښے دَ دے ثانی نهٔ شی بیاموندے . دَ مثال په طور دا شعرونه اوگورئ :

په بل ځائے م پیرزونهٔ ئے دَ یار غمه تهٔ ځما دَ زړهٔ دَ مات کودی ریحانے

ستا په زلفو کښے م خوار خاطر بنادنهٔ شو

دَ مومن په کفرستان کښے څهٔ حرمت وی

کهٔ او ژغوری کبلئ په مرغزار کښے دَ خوارهٔ وربل تر سیوری ستر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خان ختک د شعر ژبه، ساده خوالهامی او ادبی ژبه ده. عام ژبه ته نزدو، خو عام ژبه نه ده. د هغهٔ په دیوان کښې د پښتنو د هرې طبقې او هرې قبیلې د مخصوصو الفاظو استعمال شوې دے. او په دے وجه د هغهٔ د شعر ژبه، عالمگیر وسعت لری. خو په حیثیت مجموعی په محاوره کښې د ختکو ژبه ده.

د خوشحال خان شاعرانه مضامین

د شاعرانه مضامینو په ټولنه کښې لکه پیر محمد کاکړچه وائی، خوشحال خان یو بحر مواج دے. میجر راورټی ریښتیا وائی چه د شاعرانه مضامینو په تنوع کښې خوشحال خان د مشرق په نسبت، د مغرب شاعرانو ته نزدے دے. د هغهٔ د شاعرئ دپاره د انسانی ژوند هر اړخ یو موزون مضمون دے ځکه چه هغه ئے په قادر الکلامئ سره په شاعرانه او ادبی رنګ کښې پیش کولے شی. په دے صنعت کښې د پښتو په ادب کښې یکتا دے.

خوشحال خان ختک ته الله پاک یو ډیر زرخیز او مضمون خیز شاعرانه دماغ او قلب ورکړے دے. د هغهٔ قلب او دماغ د شاعرانه تنوع نه لبریز دے. هغه یو ښکلے او جمالی دماغ او قلب لری. چه د ژوند واقعاتو او د ماحول اثراتو ورکښې جلال هم پیدا کړے دے. داسے قلب او دماغ لکه چه څنګه خوشحال خان ختک لرلو. یو جلیل القدر شاعر ته پیدائشی عطیه ورکیدے شی. دا په تربیت او کسب جلا بیا موضوع. خو تربیت یا کسب داسے دماغ پیدا کولے نشی. ځکه خو وائی چه شاعران څوک جوړولے نشی. شاعران پیدا شوی شاعران وی. دا یو عطیه او بخشش دے.

یو ښهٔ شاعر د بلند قوتِ تخیل خاوند وی. د هغهٔ حسن بینو ستر ګو ته، په غرونو، ځنګلونو کښې، په ګلونو او ګلزارونو کښې، په شنو چمنونو، او د شنو ونو په بڼونو کښې، د سیند ونو او ولو د اوبو په روانئ کښې او د شفق او افق په لاله زارونو کښې، د صحرا د ماهتابی شپې په چپه چپیا کښې، د عشق او حسن د بناپیرو، دلاویز، رنګین او حسین وطنونه او کورونه ښکاری. هغه د حسن د پریانو، بناپیرو ښکلے وطن، سره د خپل همه صفتونو په یو دلربا او دلکش رنګ کښې وینی. یو عام سړے د شاعر په مقابله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د شاعر په دے زړه راکښونکی حسین او دلربا منظرونو کښې ډیرکم رومانی کیفیت محسوسوی. دا مخصوص احساس د شاعر برخه ده. او دا صرف د شاعر د شاعرانه تخیل کرشمه ده. چه هغه ته د معمول په امروزه قدرتی منظرونو کښې هغه څه ښکاری چه بل څوک ئے نه وینی. دا حقیقت دے چه شاعر ته په هر یو قدرتی منظر کښې د خپل جمالی دماغ او قلب د اندرونی ښائست یوه حسینه نندارہ او آئینه په نظر راځی. د کائنات د جمال د نورانی تماشے لیدو ته د احساس او جذب نه لبریز زړه پکار دے. او هغه د شاعر زړه دے.

منطقی د عقل په همسا د حقیقت جمال لټوی. لیکن د شاعر د تیز قوت احساس د ذکاوت او د خیال د رفعت صحیح ترجمان هغه آسمانی او وجدانی کیفیت دے. څه ترجمه د اکبر اقبال ضربِ کلیم وائی. او دے ورته په عقل ډیره ترجیح ورکوی. دا د انسان په قلب کښې د حُبّ یا د عشق جذبه ده. او دا د روح وظیفه ده.

شاعر سره د کلیم همسا وی، هغه نباض قدرت وی. او د دے د پاره منطقی، فلسفی او سائنسدان ده ته لا ندے. او دے اشرف، افضل او ممتاز وی. د شاعر تیز عقابی نظر د قدرت د حقیقت بربنډه او عُریان تماشه وینی. د فلسفی په دماغ د استدلال د پردو حجاب پروت وی. فلسفی د څیزونو تلاش کوی. خو شاعر څیزونه پیژنی شاعر څیزونه وینی، د شاعر نظر لګی، هغه ته څیزونه ښکاری.

د فلسفی د پیژندلو طریقه بے ربطه او بے نظمه، منتشر حقیقتونو کښې ربط او نظم پیدا کول دی. او په دے چل حقیقت الحقائق ته ځان رسول دی. او دا د پوهنه په تیاره کښې دُوسه وی. خو شاعر د کائنات روستے حقیقت په خپل پهلو او غیږ کښې نزدے وینی. شاعر ته لکه د فلسفی د لټون او تلاش ضرورت نه وی. کاظم خان شیدا د شاعر دا اُوچته مرتبه د خپل دیوان په یو ومبی شعر کښې داسے له خدایه غواړی ـ

الٰهی د محبت درد و فغان را !

په معصوم کنار د نمر غوندے جانان را

د حسن و عشق د حقیقت الحقائق د پرده نشین، بے نقابه او بے حجابه نندارہ چه شاعر او وینی نو هغه ئے نور د خلقو ته هم ښئیل غواړی. لیکن د شاعر د ښئیلو طریقه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلسفیانه او استدلالی نهٔ ده، وجدانی ده. یعنی شاعری د وجدان دویم نوم دے. د شاعر عقابی روح چه د وجدان د چپے د اثر لاندې د عرش بام ته اوخیژی نو هغه د لامکان او لازمان د وطن، د مکانی او زمانی نقشے اظهار په یوداسے ژبه کښے اوکړی چه یو خاص آفاقی رفعت خولری، خو په ظاهر د عام خلقو د روزمره، رنګین دلاویزه، عام فهمه الفاظو یو شسته آسمانی تجرباتو او جذباتو اظهار او د نمود جامه زمینی اوګرځی. عاشقانه شاعری چه د جانان د خط او خال، مئے، نغمے او چنګ ونے او ترنګ ټنګ مضمون پورے محدوده شی. نو هم ځان ته یو افادی پهلو لری. خو د کم شاعر یا وړوکی شاعر په لاس کښے، په ځائے د دے چه د آسمانی، وجدانی او مسرت انګیز جذباتو سرچینه شی، د مادی او هیجانی او نفسانی خواهشاتو د تسکین او لذت سبب اوګرځی. او له دے قسمه شاعری د اخلاقی کمزورئ سبب شی. او د ناپوهه خلقو د پاره مخرب الاخلاق ثابته شی. انسانی، فولادی رګ وریشه کمزورے کړی. او سړے د ژوند د سخت حقیقت د برداشت کولو نه سترګے پټول شروع کړی.

د خوشحال خان ختک شاعری سره د صاف ګوئی او د هجو، هزل، د انسان د بصیرت د پاره مدد او معاون ده. ځکه چه د هغهٔ په هزلیاتو کښے هم د انسان د نفسیاتی جنسی او سفلی اړخ یوه غرقه مطالعه ده چه بنیادم ورنه سبق اخستے شی. او د خپلے سفلی خودئ، تجزیه، تحلیل او اصلاح کولے شی. او د هغهٔ صوفیانه کلام یا شاعری بحیثیت مجموعی د عشق او حسن، هغه دلاویز، پاک اوصاف بیان دے چه د بنیادم د وجدان تسکین کوی. او بنیادم ته د ژوند د جمالی اړخ یوه حسینه نندارهٔ په ګوته کوی. د ژوند د رګ او ریشے د مضبوطولو د پاره د هغهٔ د سخت کوشئ او جفاکشئ، شاعری او اخلاقی شاعری لوستل پکار دی. او د جدّ وجهد او ځوانمردئ او ننګ د جذبے په تحریک کښے د راوستو د پاره د هغهٔ د رزمیه او وطنی شاعرئ نه استفاده کول پکار دی. چه نن هم لکه د هومر او فردوسی د شاعرئ په شان د هغهٔ رزمیه قصیدے او پُرجوشه او ولوله انګیزے غزلے او بدلے، زړه ګرمونکی، وینه تودونکی، زړه ګرمونکی او جذبات رالېږنونکی وی. د خوشحال خان ختک د جنګی اشعارو، استعاراتو او تشبیهاتو په آوریدو سره، نن هم د هر پښتون څرمن زیږه زیږه شی. او وینتهٔ ئے ببرشی.

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان خټک دخپلې رزمیه شاعرۍ متعلق وائي :-

ځما شربه نهٔ ده اور ده
ګذارونه د توپک کا

دهغهٔ د شاعرۍ شاعرانه لب ولهجه څنګه چه د یوجنګي سردار او شاعر نه اُمید کیدے شي، مردانه او تحکمانه ده. دهغهٔ جنګ جویانه او د ننګ نه ډک خیالات دهغهٔ د ژوند تیرولو په حق کښې نظریه او دهغهٔ شاعرانه مرصّعات او محاسنات ټول مردانه دي. او بنیادم د ژوند دجهاد دپاره تیار وي. او د ژوند ګرک وریشه ورکښې مضبوطوي. ځما په خیال په ټولو پښتنو شاعرانو کښې صرف دخوشحال خان خټک دیوان، علاوه د نورو خوبیانو نه د پښتنو د وطني رنګ د شاعرۍ ښکلی آئینه ده. ځکه چه دخوشحال خان په کلّیات کښې د پښتون د ساده ژوندون تیز او جنګیالی فطرت او ملکي حالت پوره او مکمله نقشه ده. دهغهٔ په دیوان کښې د پښتون د سخت ژوند د تیرولو په کور کور کښې د مُشت ګریوانۍ په کلي کلي کښې د یرو جنبو په قبیله قبیله کښې د جنګ جګړو او د مار کټاینۍ په خیل خیل کښې د ملکۍ او خانۍ د زور زیاتي او ظلمونو، د تړلو پرانستلو او د رُعب قائمولو، د مغلو سره د پښتون د جګړو، د پښتون د علاقے د بیلو بیلو تپو او حصو او قبیلو، د خلقو د خوئ بوئ، د بود وباش، د ځوانمردۍ، د میلمستیا، او نور تمدن او تهذیب معیار، د پښتنو د مختلفو قبیلو او علاقو د جینګو او ښځو بیان او د پښتون په حیثیتِ مجموعي د اخلاقو معیار، جنګي خوئ، ننګ او مړانه، سیاسي او اولسي حالت، حُبّ الوطني، دلاورۍ، شجاعت، د زړورتوب او زرخواهش، د پښتون د جهل او بُغض، حسد او کینه، احمقي او خرتوب، د خپلو جنګونو پُرجوش بیانات، خپل خاندانی حالات، د خپل زوزاد ذکر مذکور، د خپل ځوئ بهرام خان د ناخلفۍ نه سر ټکول، د خپل وخت د مشهور تاریخي یا جنګي قصو ذکر مذکور. د دهلي د نبار مختصر منظوم تاریخ، د قحط سالو او وباګانو او د نورو آفتونو ذکر، ځائے په ځائے د طب، حکمت، رموز مملکت، صحت البدن او فلسفے خبرے. د شعرو شاعرۍ متعلق نظریات او خیالات، د علم اخلاق بیانات، د خپل مذهبي عقائدو بیان، حمد، نعت او مناقب، هجو وهزل، د موسمونو ښکلی شاعرانه بیانات، د قدرتي نندارو غرقه شاعرانه مطالعه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَبانر ونو دَ تربیت او دَ ښکارخبرے، دَعشق ومحبت غزلیات، رباعیات او قطعات، په رنګارنګ مضامینو ښ وردارے قصیدے، په تاریخ ګوئی وغیره کښے شاعرانه زورښئیل، دَپښتو ژبے دَ ترقئ په حقله ابیات، دَ پښتون تهذیب دَخورولو کوشش، دَ نوکرئ او منصبدارئ بدوئیل، دَ پښتون قوم دَمغلو دَغلامئ نه دَ آزادولو کوشش، په خپل ننګ، سرداری او شاعرئ فخریه اشعار، خپل حال په قید ونو او مسافرو کښے، په قید وبند کښے، په وطن پسے ارمان، دَزمانے دَګردش نه ژړا او فریاد، دَ اورنګ زیب دَعالمګیر سره دَ اوښ فتنه ساتل او دَهغے بار بار ذکر کول۔ پښتون ته دَ قومیت تعلیم ورکول، صوفیانه کلام کښے خپل زورښئیل او دَ نورو ډیرو مضامینو شاعرانه او ادبی ذکر مذکور بیاموندے شی۔ عرض داچه دَمضامینو دَتنوّع په لحاظ سره، دَخوشحال خان دیوان یو بحرِ ذخار دے۔ او بحرِ مواج دے۔ او دَ انسان دَ ژوند دَهر احساس ترجمان او دَهرے مشاهدے شاهد دے۔ دَ پښتو ژبے حدائے مکره که ټوله ادبی ذخیره ضائع شی، او یو دَخوشحال خان دیوان بچ پاتے شی نو بیا هم ځما په خیال، دَخوشحال خان ختک کلیات په دے بیعه مونږ ته ګران نهٔ پریوځی۔

او که چرے نن هم پښتون دَخپل نمونه ادب یوه بهترینه ګلدسته او شاهکارینه تحفه یو غیر قوم ته پیش کول غواړی، نو ځما په ذهن کښے دَخوشحال خان ختک دَ کلیات نه بغیر بل کتاب نهٔ راځی۔

دَخوشحال خان وطنی او رزمیّه شاعری :-

دَخوشحال خان ختک په وطنی او رزمیّه شاعرئ مونږ په ضمنی طور، په دے مضمون کښے دومره ځه اووے چه بیا دَ دغے موضوع تکرار او دَخوشحال خان ختک دَ شاعرئ دَدے برخے نمونے ورکول غیرضروری ګنړم۔ خو په حیثیتِ مجموعی که مونږ ووایو، چه دَخوشحال خان وطنیت شاعری ده۔ او شاعری ئے وطنیت دے۔ نو څهٔ ډیر بے ځایه به نهٔ وی۔ ځکه چه هغه دَخپلے همه ګیرے او عالمګیرے شاعرئ زور دَ وطنیت په شاعرئ کښے ښائیلے دے۔ دَهغهٔ په روح کښے دَ شاعرئ فن او دَ وطنیت جذبه داسے پیرلی شوی دی چه جدا کول ئے ګران دی۔ خو دَدے دا مطلب نهٔ دے چه دَهغهٔ دَ وطنیت دَشاعرئ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه علاوه نوره شاعری وقعت نه لری. دهغه شاعری د انسان د فطرت په حیثیت مجموعی ترجمانی کوی او دهغه په افغان فطرت کښې، د اسلام تعلیمات داسې اخښلی شوی دی چه حقیقت کښې دهغه وطنی شاعری هم یوګونه دهغه د اسلامی فطرت یوه ټوټه ده. خو داټوټه یا برخه ئې د نور فطرت په مقابله کښې لږه زیاته نمایان او ښکاره ده. په ګډوجه ځنې خلق یا قصداً یا په غلطۍ هغه ته محض د نسلی شاعرۍ علمبردار وائی. خو دا تجربه ځنګه چه مونږ وړاندې په تفصیل سره ذکر کړې دے، صحیح نه ده. د میر عبدالصمد خان د خوشحال او اقبال د جامع او حقیقت افروز کتاب لوستونه پس، خوشحال خان ته محض د نسلی شاعرۍ امام وئیل، د حقیقت نه سترګې پټول دی. هغه داسې بنه اسلامی شاعر دے لکه چه هغه بنه وطنی شاعر دے. د اقبال خپله شاعری هم په ابتدا کښې د وطنیت د جذبے علمبردار ده. او بیا روستو د اسلام په رنګ کښې رنګ شوے ده.

عجمی تصوّف او د خوشحال خان ختک په شاعرۍ کښې حقیقت او مجاز

افلاطون د یونانی تصوّف بابا دے. د افلاطون نظریهٔ امثال او د حُسن محض نظریه د عجمی تصوّف بنیاد ګڼړلے شی. اګرچه په ظاهره د وحدت الوجود مسئله د عجمی تصوّف روح ښکاری.

د افلاطون خیال ؤو چه کومه دُنیا مونږ ته په نظر راځی، دا حقیقت نه دے. حقیقی دُنیا بله ده. هغه د عالمِ امثال دُنیا ده. نه مونږ دُنیا، لکه ځنګه چه مونږ ته ښکاری دا د حقیقی دُنیا محض یو سویره ده. یا د حقیقی دُنیا یو عکس دے.

هغهٔ د دُنیا د څیزونو مثال داسې ورکړے دے چه لکه یو سړے د یو لوئے غار په خولهٔ کښې ناست وی. غار طرف ته ئې مخ کړے وی او دُنیا ته ئې شاوی. د غار د خولے په وړاندې خو د بُنیادم په شا قسما قسم مخلوقات تیریږی او د دے مخلوقاتو مخامخ د غار دننه سویرے پریوزی. د غار په خولهٔ کښې ناست سړی ته د مخلوقاتو صرف سویرے ښکاری. خو حقیقی مخلوقات ورته نهٔ ښکاری. ځکه چه مخلوقاتو ته د هغهٔ شاده. او غار ته ئې مخ دے. لکه د ننن زمانے مثال به دا وی چه سینما هال کښې یو سړے ناست وی. د سینما په

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرده هغه تصویرونه وینی کوم چه د سینما په شا د پټ مشین نه راوزی او د عکس په شکل کښې په پرده پریوزی - یا ډیره صحیح تشبیه به دا وی چه لکه د سویرو په ډرامه کښې ایکټران کوم چه په ډرامه کښې اداکاری کوی، هغهٔ ته نهٔ بنکاری خو د هغوئ د اداکارئ یا ایکټنګ سویره په پرده پریوزی - او تماشګیر صرف د ایکټنګ یا د اداکارئ سویره په پرده وینی -

د افلاطون د حُسنِ محض نظریه دا وه چه د جمالِ حقیقی بنکلا اول بنیادم ته په یو حسین مخ کښې خپله جلوه اوښئ او بیا دغه جمال بنیادم ته په هر مخ کښې بنکاری - او بیا ټول کائنات ورته په دغه نُور منوّر بنکاری - د افلاطون د حسنِ محض نظریه په دے شعر کښې بنده ده ؎

اول خوښ م د یار حُسن، بیا م خوښ همه حسین ؤو!
اوس په داسے ځائے مقیم یم چه م خوښ دے خیال د حُسن

یعنی د بنیادم روح چه د عشق د جذبے په برکت د لطافت یو اوچت مقام حاصل کړی نو بیا لکه د سحر خیز عقاب غوندِ، د حسن په هغه بسیطه فِضا کښې چورلندی خوری، چرته چه د کائنات، د خالق د ازلی حُسن لازوال نمود، بے نقابه بنکاری - دا د افلاطونی دُنیا د حسنِ محض د نظریے هغه روستے حقیقت دے - هغه روستئ درجه ده - کوم ځائے چه سړے د دُنیا او مافیها نه بے خبره وی - د حُسنِ ازل له نوره معموره، جلوه ګاه کښې ناست غرقه تماشه کوی - دا هغه حسین اونګارین منظر دے - چرته چه حُسن فی نفسه، د وجود له قیده آزاد یو نورانی نمود حاصل کړی - دا یو داسے حالت وی چرته چه سړے د حُسن د خیال شیدائی وی - د څهٔ خاص حسین څیز سره حُبّ نهٔ لری - په هرڅهٔ مئین وی - او د هرڅهٔ نه بے نیازوی - صوفیاء دے ته د حضور شغل یا مقام وائی -

عبدالقادر خان خټک د حقیقت او مجاز دا رشته په یو شعر کښې داسے ستائیلے ده:-

؎ خو خبر نهٔ دے وګړے له دے رازه
ګنی بیل حقیقت نهٔ دے له مجازه

د وحدت الوجود د خیال بابا د سپین محي الدین العربی دے - د تصوّف د دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسئلے خلاصه مطلب دادے چه په عالم کښې په نړۍ کونو او لکونو مختلف څیزونه په نظر راځي. دا ظاهري کثرت په حقیقت کښې وحدتِ محض دے. یا د وحدتِ محض مختلف شکلونه یا رنګونه دي. په تولو څیزونو کښې هغه "یو" هغه "احد" جاري او ساري دے او په هر څیز کښې، د هغهٔ حسن دے. یا هغه دے، بل څهٔ څیز نشته. موجودات او ممکنات واړه په وحدت کښې د کثرت او په کثرت کښې د وحدت کرشمه ده. چونکه د وحدت الوجود د فلسفے نه چه صوفیاؤ کومه نتیجه اخذ کړے وه، هغه داده. چه دُنیا او ما فیها هیڅ وقعت نهٔ لري. ځکه چه د دُنیا هیڅ څیز حقیقي نهٔ دے. د دے دپاره د دُنیا په څیزونو کښې زړهٔ لګول عبث کار دے. د وحدت الوجود فلسفه، د عجمي تصوف بنیادي خیال اوګرځیدو. او د دے فلسفے د اثر لاندې په عالم اسلام جمود خور شو. خود شاعرئ دپاره چونکه دا مضمون ډیر موزون او رنګین وُو، په دے وجه د تصوّف دا بنیادي خیال د عجمي شاعرئ نشه شوه. او د عجمي تصوّف او عجمي شاعرئ د اثر لاندې چه څومره ملکونه راغلل، هغو تولو دا خیال قبول کړو. او د هغوئ په شاعرئ کښې دا خیال داخل شو.

د وحدت الوجود د فلسفے نه چه کومه نتیجه صوفیاؤ ایستے ده، دا هم هغه د افلاطون خیال دے چه د موجوداتو دُنیا حقیقي نهٔ ده. او د افلاطون د حسنِ محض نظریه په عجمي تصوّف کښې داسے داخله شوه چه د عجمي شاعرئ روح شو. او په عجمي شاعرئ کښې ئے خوند، رنګینی، لطافت، نزاکت او یو روحاني حرارت او ګرمی پیدا کړل. او د عجم د شاعرئ معیارئ اوچت کړو.

په تصوّف کښې د وحدت الوجود د مسئلے اصطلاح په هندوستان کښې مجدّد الف ثاني ؒ کړے ده. هغوئ او فرمائیل چه دا په حقیقي تصوّف کښې یو مقام دے. او پکار ده چه سالک د دے مقام نه اوځي. که سالک په دے مقام کښې او نښتو نو لار ترے خطا شوه او په بلو بلو سر شو. په اسلامي تصوّف کښې د دُنیا ژوند، د آخرت دپاره یوه باړئ ده. یوه توښه ده. دا بیکاره ژوند نهٔ دے. دُنیا حقیقي ده او ښه ده، لکه رحمان بابا چه وائي ـه

ښه ده ښه ده دا دُنیا
چه توښه ده د عقبیٰ

دُنیا پریښودل راهبي ده. اسلامي تصوّف کښې دُنیا پریښودل نشته. مُسلمان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

به دُنیاوی ژوند دَاسلام دَاصولو او تعلیماتو مطابق تیروی۔ او نظر به ئے هر وخت په خدائے تعالیٰ وی۔ یعنی " دست به کار، دِل به یار " په اصول به عمل کوی۔ کهٔ مُسلمان دُنیا پریږدی نو دَ اسلامی تصوّف دَ نقطهٔ نگاه نه، دا غیر اسلامی خیز دے۔

خو په شاعرئ کښے دَ حقیقت او مجاز دَ الفاظو سرچشمه تصوّف دے۔ شاعری دَ جذباتو دَ اظهار نوم دے۔ او دَ تصوّف یه برکت په جذباتو کښے پاکوالے او شدّت پیدا شو۔ او چونکه دَ تصوف خمیر عشقِ حقیقی یا عشقِ الٰهی دے او عشقِ حقیقی بیخی دَ یو پاک جوش او لوئے مطهرے او مقدسے جذبے نوم دے۔ چه دا جذبه په بنیادم کښے اُوچت اخلاق او روحانی ژوند او پوهه پیدا کوی۔ په دے وجه چه شاعرئ کښے دَ تصوّف مضمون ځائے اونیولو نو دَ عشقِ مجازی خبرو هم خوند پیدا کړو۔ او په عجمی شعر کښے په حیثیتِ مجموعی یو ژوندے ادبی روح اوځلیدو۔ او دَ اهلِ دل او اهلِ هوس، دواړو په اشعارو کښے تاثیر پیدا شو۔ او دَ عجم په شاعرئ کښے دَ یونوی باب اضافه اوشوه۔ لکه څنگه چه وړاندِ ذکر شوے دے۔ دَ خوشحال خان په زمانه کښے دَ پښتو شاعرئ کښے هم تصوّف داخل شوے وُو۔ او اگرچه خوشحال خان خپله صوفی مشرب سړے نهٔ وُو۔ هغه یو فعال وُو۔ یو جنگی سردار وُو۔ او شپه او ورځ ئے دَ جنگ سره سروکار وُو۔ خو دَ هغهٔ دَ صوفیانه کلام دَ لوستونه داسے معلومیږی چه هغه دَ تصوف دَ باریکا تو نه خبر وُو۔ او شاید دَ هغے وجه دا وه چه هغهٔ دَ خپل وخت دَ عالمانو او صوفیاؤ سره ناسته پاسته کوله۔ او دَ هغوئ دَ صحبت او افکارو دَ هغهٔ په خیالا تو اثر وُو۔ ځکه خو دَ هغهٔ په شاعرئ کښے دَ رزم او بزم سره سره دَ تصوف رنګا هم ځلیږی۔ او هغهٔ چه په کوم تصوف عمل کړے وُو۔ هغه عجمی نهٔ وُو بلکه اسلامی وُو۔ یعنی په لاسو پښوئے دُنیاوی کار کولو۔ په لاس کښے ئے توره وه۔ خو په زړه کښے ئے دَ خدائے تعالیٰ خوف وُو۔ او زړه ئے مُسلمان وُو۔ البته دَ هغهٔ په شاعرئ کښے عجمی تصوف اثر کړے وُو۔ او څنے اشعار هغهٔ دَ وحدت الوجود دَ مسئلے دَ اثر لاندِ وئیلی دی۔ لکه دَ مثال په طور دا اشعار اوګورئ :۔

په هر څهٔ کښے ننداره دَ هغے مخ کړم
چه له ډیرے پیدا ئی نه ناپدید شو

خوشحال خان په یو بل شعر کښے وائی ؎

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د درویش په زړه کښې درست کتاب مرقوم دے
که په خوله ئې د عربو لغت نه زده

د دے شعر نه معلومیږی چه هغهٔ د اسلامی تعلیماتو او اسلامی تصوف روح په ښهٔ شان جذب کړے ؤو. حضرت علی کرم الله وجهه چه د اسلامی تصوف بابا دے. خپل ځوئے حسنؓ ته وائی چه اے ځویه تهٔ په حقیقت کښې ام الکتاب ئے. هرڅهٔ چه دی په تاکښې دی. د تانه بهرڅهٔ نشته. اسلامی فقیر خپله د لا اله مظهر شی او په خپل قلب کښې کتاب جذب کړی. خوشحال خان خټک په پورته شعر کښې، د اسلامی فقر دے طرف ته اشاره کړے ده.

د اسلامی فقیر د توکل د ژوند په باره کښې د خوشحال خان هغه غزل چه ورکښې دا شعر درج دے. ډیر قابلِ تحسین دے.

که لږه ده که ډیره، واړه او شمیره په تیزه!
په خوئ د پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته

اسلامی تصوف د ظاهر او باطن تعمیر دے. او د ظاهر او باطن تعمیر. صرف د توحید په اصولو کیدے شی. د توحید د بحر لامبوزن، او شناور، په صراطِ مستقیم روان وی. د موحد نظر د باقی دُنیا نه مایوس شوے وی. او صرف په یو ذاتِ واحد او احدئ نظر وی. د عشق د ټک د یوداسے لاړ وی. دماغی حالت او روحی کیفیت خوشحال خان داسے بیانوی.

هر تشنه چه د وحدت په سیند سیراب شهٔ
نورهه جهان وده و ته سراب شهٔ

او په یو رباعی کښې عارفان داسے ستائی ؎

عارفان د سر په سترګو ګوتے کیږدی
د خپل زړهٔ په سترګو ګوری تماشا کا

دا عالم لکه طفلان ورته بنکاریږی
د طفلانو په بازئ پورے خندا کا

د بنیادم دا لیونتوب چه خپل عقل، اختیار او ارادہ په خپله خوښه او رضا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دَ الله پاک دَ عقلِ کل، اختیار، ارادے تابع کړو، اودَ الله پاک په رنګ کښے رنګ شی اودَ الله پاک عاشق اودیوانه شی، دا یو داسے مبارک فعل دے چه دَ هر عاقل اوفرزانه دَ فعل نه افضل دے. یو داسے دیوانه، داسے مجنون او داسے لیونی ته لیونے وئیل هم لیونتوب دے. خوشحال خان ختک دا مطلب په یو شعر کښے په اختصار سره داسے بیانوی. ؎

عاقلانو څخه څو رنګه حکمت دے
لیونیو یو دَ عقل حکمت نهٔ ګرده

په دے شعر کښے خوشحال خان ختک په ابلیسئ، زیرکئ یا شیطانی عقل باندِ، په عجیبه شاعرانه طرز کښے طنز کړے دے. وائی چه دَ عشق لیونی، هغه عقل نهٔ لری، کوم خرد، دانش یا عقل چه دَ دُنیا اوبزی عاقلان لری اوهغوئ دے عقل ته حکمت او دانائی وائی. خوشحال خان ختک یو بل ځائے کښے وائی ؎

دَ عشق کار په لیونتوب دے نورڅهٔ نهٔ دے
راشه واوره نهٔ په عقل، نهٔ شعور

عارف دَ عشقِ الهی په اور کښے تل عمر سوزی اوهم په دغه اور کښے لکه دَ سمندر په شان، نهٔ صرف پائی بلکه ګلعذار هم وی. او په دغه اور کښے لذت هم بیاموی. عشق هغه سوز دے، هغه اور دے، چه دَ دوزخ اورهم ترینه امان غوښتے دے. دا اور په هر اور غالب دے. چه خالق اور پیدا کړو نو اور ترے تپوس اوکړو چه زهٔ دِ ولے پیدا کړم؟ ورته اووئیلے شول چه تهٔ ذریعه دَ عذاب ساز شوے ئے. اور اووئیل چه ماته به په څهٔ عذاب راکیدے شی؟ ورته اووئیلے شول چه په نارِ کبرئ. دَ خپلو عاشقانو دَ زړونو په اور. خوشحال خان ختک وائی ؎

دَ دوزخ لمبے به کار په عاشق نهٔ کا
چه ئے تاؤ دَ دروني دے په دا دال

په یو بل ځائے کښے، په یوه رباعی کښے دَ عاشقانو یا عارفانو قلبی کیفیت خوشحال خان ختک داسے بیانوی ؎

جهان کهٔ واړه سره سوراورشی ګمان او مهٔ کړه چه عارف نورشی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که سمندر غوندِ په اورکښې کاږ ښۀ که
عارف ئے مۀ ګنړه، مخ دِ ئے تورشی

دا وه دَ خوشحال خان ختک دَحقیقت شاعری، یا دَ صوفیانه کلام نمونه. اوس دَخوشحال خان ختک دَ عاشقانه کلام یا دَ مجاز دَ شاعرئ نمونه اوګورئ. خوشحال خان خپله په شاعرئ کښې دَحقیقت او مجاز رشته داسې ستائی ـه

په تورآس دَحقیقت ناوے سوره که په سپین مخ پلوُ نیولے دَ مجاز
سل جلوے، سل کرشمے، سل مکیزونه
په نظر کښې ئے بنکاره دَ ستړګو ناز

دَخوشحال خان ځنے عاشقانه کلام دَ تصوف سره داسې پیرلے دے چه په مجاز کښې هم لوستونکے، دَحقیقی عشق ګرمی محسوسوی. عاشقانه غزلیات چه دَخوشحال خان ختک ډیر زوردار دی. او ځان ته یوامتیازی نوے رنګ لری. دَمثال په طور دَ خوشحال خان داغزل اولوئ:.

په ځان او په جهان کښې ما دوه ځیزه دی اوکښلی
په ځان کښې دواړه ستړګے په جهان کښې واړه کښلی
. . . . . الخ

او بیا داخوندناک غزل اولوئ:.

توره چه تیریږی خوګدارلره کنه
زلفے چه ولول شی خوخپل یارلره کنه
. . . . . الخ

لاندِ درج شوے مسلسل غزل چه خوشحال خان ختک، دَ آدم خیلو آفریدیو په تعریف کښې لیکلے دے. دَهغۀ دَ مجازی شاعرئ بنکلے نمونه ده.

آدم خیلے آفریدئ دی سرے او سپینے
پکښې شته دی ښائسته په رنګ رنګینے
. . . . . الخ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان په حیثیت د یو غزل ګو شاعر

خوشحال خان ختک د پښتو په غزل کښې ساه واچوله - او د غزل لمن ئې د هر قسم مضمون د اظهار د پاره موړونه او تیاره کړه - د هغهٔ په خپلو غزلونو کښې نهٔ صرف د عاشقانه احساساتو، خیالاتو او جذباتو اظهار دے - بلکه هغه غزل د هر قسم مضمون د پاره په کامیابئ سره استعمالوی - تصوف، فلسفه، اخلاق، پند و نصائح، حکمت، وطنیت، حسن وعشق وغیره د هغهٔ د غزلونو مضامین دی - هغهٔ لکه د فارسئ د نورو اصنافو په شان د پښتو د غزل بابا دے - هغهٔ د غزل تنګه او محدوده لمن وسیع کړه - او غزل ته ئې په خپله شاعرئ کښې یو اوچت مقام ورکړو - د هغهٔ په غزل کښې د مضامینو دومره تنوع ده چه هغه محض د غزل په ذریعه د خپل زړهٔ او دماغ د هر فکر او هر احساس په مکمل طور اظهار کولے شی - او کړے ئې دے - هغهٔ د فارسئ غزل داسے پښتون کړو، او د پښتو مزاج ته ئې داسے نزدے کړو چه سړے وائی چه دا صنف د پښتو په شاعرئ کښې خارجی اثر نهٔ دے - بلکه ځائی دے - کومه روانی، سلاست، انفرادیت او د معنیٰ او د الفاظو رنګینی چه د خوشحال خان په غزل کښې ده، د بل پښتون شاعر په غزل کښې نهٔ شی بیاموندے - د هغهٔ په غزل کښې تخیّلی او واقعی حقائق دومره په ښه طریقه پیرلی شوی دی چه د فارسئ د قادرالکلام او اوچتو شاعرانو سره مقابله کوی - د هغهٔ په غزلو کښې نادر تشبیهات او استعارات چه د خپل ژوند د ذاتی تجربے او د ماحول د وطنی مشاهدے نه اخذ شوی دی، په کثرت سره بیاموندے شی - د مضامینو بلندی هم، د هغهٔ په غزل کښې معراج ته رسیدلے ده - که خوشحال خان د غزل نه علاوه، اړو نور هیڅ هم نهٔ وے وئیلے نو بیا هم د پښتو په شاعرئ کښې به هغهٔ ته یو داسے اوچت مقام حاصل ؤو چه د بل پښتون شاعر رسائی به ورته ګرانه وه - دا لاندې شعرونه په مختلفو مضامینو، د هغهٔ د غزلونو نه پیش کوو، چه د هغهٔ د غزل رفعت، تنوع او جامعیت لوستونکو ته معلوم او ثابت شی ؎

د خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
پس له مرګه به ئې یاد کړه ډیر عالم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهان یو کتوره شوزه په مثل د میږی یم حیران پکښې جارو وزم لاس وپښې پکښې وهمه
دُنیا وته چه کورم، کار وبار ته د وګړی
د اوس کیو تماشې دی زه ئې هم ورسره کړمه

...

لکه څوک چه خواره شهد اوخوری، خوښ شی
هسې خوښ د شکولبو په کنځل یم
د جمال خوبی دِ زیاته تر آفتاب ده د نظر دپاره نوم د رباندِ ماه بردم
که م چرې لاس د واک د سرو سیږی
په سپین مخ به د دغابښ نخښې سیاه بردم
که نیولے زرکه بازپر بردی له چنګه زه به هم له لاسه پریږدم شوخ وشنګه

...

هر ناوک چه د قضا له شسته خیژی زمانه د خوشحال زړه ورته آماج که

...

زړه م ستا په زلفو بند شو، تا کباب کړو
څوک شهباز هم د کباب د پاره نیسی
نورے واړه تکیې وار په وار خورے شوے
د خوشحال ختک تکیه په یوه خدائے ده
د ختک د ننګ جګړه نشته خوشحاله
راوتلی دی له کومو نسبونو
که دِ زړه دے چه م مینه د رښکاره شی
راشه ونیسه و مخ ته آئینه

سرد د مرګ، مال دِ د رومی، پت دِ نه ځی
د سړی د چارے کل خوبئ په پت دی
په ښادئ کښې دِ نے شکر سړے کاندی
په غمونو کښې د صبر چار فرحت ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دروغ ترخولے اوباسی کله خولهٔ ده
چه رښتیا ترخولے اوباسی خولهٔ هغه

چه له دوسته له دښمنه ښهٔ سلوک کا
دَهغو سړیو ښه زندگانی ده !

دَمنت دارو کهٔ مرم پکار م نهٔ دی
کهٔ علاج لره م راشی مسیحا هم

دَهغهٔ قدر لرم ترے به ځاریږم !!!
چه په غم کښے چاره جوئے دَبیچاره دے

طالبانے دَجمال لکه حاجیان دی
چه کعبے لره ورځی په لارو لارو

هوښیارانو څخه ډیرے اندیښنے دی
چه ملنگ دَمصلّے هغه انند که

دَخانئ دَتورے کار نشته په عشق کښے
معشوقے وته مرئیے اوسه خوشحاله

پښتنے جُونه م اولیدے په ستر کو
چه څوک تُرکے دَخطا ستائی خطا دی

زهٔ حیران یم په داخلقو نهٔ پوهیږم
تږی مری، ولاړ ترحلقه په دریا کښے

دا هم ظلم دے کهٔ کورے
چه بے مئیو ځی پسرلے

چه سړے له غمه خلاص که
هغه څهٔ دے قناعت دے

نفس وماته حق ناحق کا، ناحق حق کا
تل دَدهٔ ترفرموده پورے لاچار یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ چه ستا وخ ته ګورم
زهٔ م نهٔ کیږی ګلزار ته
ونورچا وته وران مهٔ وایه خوشحاله چه په قول وعهد وران شو وران هغه
چه ئ تهٔ په ګیډه اوخورے حبطه شی
دَ مجلس سره چه خورشی خوان هغه
کهٔ په اصل پښتنه دَهندوستان ئ
دا دَظلم خوئ دِ زده کړو له مغلو
چرګ دِ خپل چرګ والے کا کهٔ ئ رضا ده
چه له بازه بازی کا، دَ دهٔ قضا ده
ځما اوښکے دَ توکل په جوش پیدا دی
لکه اورچه له کبابه نم اخراج کا
واړه زړونه فراغت وی خوشحالئ کښے چه په غم کښے مردانه شی زړهٔ هغه
چه په عشق سره ژوندی دی هغه نڅمری
چه بے عشقه ژوندی ګرځی، مړهٔ هغه
ډیرے مینے آشنائی څهٔ پکار نهٔ دی
یوهٔ زړهٔ لره یوه آشنائی بس ده
عاشق یو لکه لیوهٔ په شمال پائی
بل په غټو سترګو خوب کا لکه سویه
له انرله ئ رند رند، زاهد زاهد کړو
زړهٔ به ډکے پیالے اخلم تهٔ تسبیح کړه
دَعالم ډیرے خبرے لورپه لور تورے لښکرے
زړهٔ م نهٔ خوزی له ځایه غرخوهسے وی کنه
نشته بانګ دَمؤذن په درست تیراه
مګر واوره بانګ دَچرګ په سحرګاه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په زړه ئے د وحدت ډیره شوه ګله
تجلّی به ئے له مخه ځی ، آفتاب شه

تورے تورے زلفے کبود خال لکه کوتره
راشه که ئے کورے پرے بندی یوخۀ شهباز دے

پښتنے جونه دِ زلفے باد ته نیسی
چه شمال ئے بوئی راوړی په رنتهبور کښے

د تتوؤ نه همه تتوګی زیږی
که ایغرئے د عرب یا د عراق دے

چه د خلقو نیک خواهی لرے په زړه کښے
مبارک شه بادشاهی لرے په زړه کښے

غم ئے بے حکمته نه دے پیدا کړے
د نامرد د مرد په مینځ کښے غم محک دے

د خوشحال کلام شیرین دے تر نباتو
چه په خوندئے خبر نه دے ورته کروت دے

د راحت په وخت د یار تجربه نه شی
چه محنت د سره واخلی یار دِ دے

جنتی زلفے ئے پاس په سینه ځانګی
یمانی بار خوئے ګل غوندِ نها شی

لکه باد کله ئے مخ کله ئے شاده
بیهوده غرور د هرچا په دولت شی

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښے یو حیوان ئے
که معنو وته دِ ګورم شهزاده د کل جهان ئے

ما خوشحال چه په پښتو شعر بیان کړو
د پښتو ژبه به اوس په آب وتاب شی

... ...

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چرگان غوغه دار دی
بیا هم باز وته لاچار دی

آفرین دپه وئیلو شه خوشحاله
په بیا هم باندې عجب شعر رنګین وئیلے

دَ خوشحال سره چه کښینی یو څو کاله
دا دَ غرهٔ ختک به واړه شاعران شی

دَ خوشحال خان ختک اخلاقی او فلسفیانه شاعری

دَ خوشحال خان شاعری لکه څنګه چه مونږ وړاندې ذکر اوکړو د وطنیت سره د تصوّف ئے هم څهٔ نه څهٔ رنګ قبول کړے دے۔ او چونکه تصوف د فارسی د شاعری یوجزو لاینفک ګرځیدلے دے، په دے وجه دَ پښتو په شاعری چه دَ تصوّف رنګ د فارسی دَ شاعری دَ اثر دَ لاندې اوختو۔ نو دَ خان سره ئے دَ تصوّف نور نور زمات هم روان شول۔

په فارسی کښے دَ صوفیانه شاعری دَ ترقی یولوئے سبب دا وُو چه دَ بنګلا نه د تصوّف سره اخلاقی مسائل هم شامل شوی وُو۔ چونکه دَ تصوّف او دَ اخلاقیاتو خپلو کښے غرق او نهٔ شلیدونکے تعلق دے۔ او اخلاق دَ تصوّف یوجزو ګرځیدے وُو او احیاء العلوم دَ اخلاقو دَ فن دقیق اسرار عام کړی وو۔ او محقّق طوسی په اخلاقو کښے، دَ ارسطو فلسفیانه اخلاق په بنهٔ شان ادا کړی وُو، نو په دے سبب دَ فارسی په شاعری کښے دَ اخلاقو کافی سرمایه جمع شوے وه۔ او دَ اخلاقو دا سرمایه دَ فارسی شاعری دَ تصوّف په برخه کښے راغلی وه۔ نو په فارسی شاعری کښے دَ تصوّف او دَ اخلاقو سره سره په شپږمه صدئ کښے دَ فلسفے هم عام رواج اوشو۔ او په مذهبی ډله کښے هم دَ فلسفے کتابونه داسے مقبول شول چه په درسی نصاب کښے شامل شول۔ او نتیجه ئے دا شوه چه دَ فارسی دَ شاعرانو په کلام کښے تصوّف، فلسفه او اخلاق درے واړه رائج شول چونکه دَ تصوّف او دَ اخلاقو ډیرے مسئلے، دَ فلسفیانه افکارو سره خلط ملط شی۔ لکه وجودِ باری، وحدتِ وجود، جبر و اختیار، حقیقتِ روح وغیره۔ له دے کبله په دے مسئلو کښے دَ فلسفے نه کار اخستل ضروری شول۔ نتیجه ئے دا شوه چه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اخلاقو او فلسفې په زور، د تصوّف لمنه نوره هم وسیع، دقیقه او عمیقه شوه۔

خوشحال خان خټک چونکه تصوّف په خپلې شاعرۍ کښې، د فارسۍ د شاعرۍ د اثر لاندې قبول کړے وُو۔ په دے وجه په فارسی شاعرۍ کښې چه د تصوف کوم شکل وُو، هغه د خوشحال خان خټک پښتو شاعرۍ کښې هم شامل شو۔ یعنی د تصوف سره اخلاق او فلسفه هم راغلل او عدل د تدبیر او رموزِ مملکت هم د هغهٔ د شاعرۍ جزو او ګرځېدل۔ اګرچه عدل وتدبیر په حقیقت کښې د سیاست جزو دے۔ خو چونکه د سیاست د اخلاقو سره هم قوی رشته ده نو خوشحال خان رموزِ مملکت هم په خپلې اخلاقی شاعرۍ کښې شامل کړل۔ او دغه شان د هغهٔ شاعرۍ کښې د جامعیت او همه ګیرۍ صفت نور هم زیات شو۔ خو د اخبره موږ ته هیرول نهٔ دی پکار چه د خوشحال خان په شاعرۍ کښې د فارسۍ د شاعرۍ مذکوره اجزاء په اصلی شکل کښې پاتے نهٔ شول۔ هغهٔ د اټول علمونه د خپل پښتون طبیعت په زور د پښتو په رنګ کښې رنګ کړل او پښتانهٔ ئے کړل او د پښتنو د طبیعت او مزاج مطابق او موافق ئے اوګرځول۔ او دغه شان د هغهٔ اخلاقی او فلسفیانه شاعرۍ د پښتون د تکمیلِ اخلاق د پاره ډیره مفید ه شوه ځکه چه د د پښتون د استعدادی تربیت او طبیعت او مزاج موافقه ده۔ او د عجمی تصوف په نسبت اسلامی تصوف ته نزدے ده۔

مړانه، پت۔ ننګ، همّت، جدوجهد، سخت کوشی، اُمید، عملِ پیهم، مسلسل کوشش او د بازشهباز او د شاهین عادات او خوئ بوئ، د هغهٔ د اخلاقی او فلسفیانه شاعرۍ اجزاء دی۔ د دے نه علاوه عدل، حکمت، احسان، اخلاص، عشق، قناعت، تواضع، سخاوت، میلمستیا، شکر، توبه، مناجات، حمد و ثناء، همدردی، قول او عهد، حسنِ سلوک، عفوه، خود اعتمادی، توکّل، حق ګوئی او بیباکی، عزم، صبر او شکر، محنت او رښتیا وغیره، د هغهٔ د اخلاقی شاعرۍ سرمایه ده۔ چه د اټول اسلامی صفات او اسلامی اخلاق دی۔

خوشحال خان خټک د مضامین، په ساده خوئ شاعرانه طرز کښې تړلی دی۔ که له دے قسمه اخلاقی مضامین په ادبی او شاعرانه طرز کښې ادا نهٔ شی نو محض خشکه فلسفه یا د واعظ خطبه پاتے شی۔ خوشحال خان خټک لکه څنګه چه د یو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوئے عظیم شاعر نه اُمید کیدے شی، داخشک مضامین په دلچسپه ادبی او شاعرانه طرز کښے اوتړل، چه په لوستونکی دَ آوریدلو سره اثر کوی. دلته دَ خوشحال خان ختک دَ اخلاقی شاعرئ دَ نمونے ورکولو ضرورت نهٔ کنړم. ځکه چه دَ مضمون په دوران کښے ځائے په ځائے دَ هغهٔ دَ اخلاقی شاعرئ ډیرے نمونے راغلی دی.

خوشحال خان دَ فطرت شاعر

خوشحال خان ختک په فطرت نګارئ کښے هم یو اُوچت مقام لری. خوشحال خان دَ حسن بنده وُو. په حُسن مئین وُو. کهٔ دا حُسن دَ بنیادم په مخ کښے وُو، یا دَ فطرت په مخ کښے، دَ خوشحال خان دَ حسن بین نظر نه بچ نهٔ شو تلے. هغهٔ دَ خپلے حسن پرستئ ترجمانی په یو شعر کښے داسے کوی ؎

دَ بنکلیو دَ جمال په نندارہ کښے مِ خدائے بیاموند
لږ نهٔ دی له مجازه، حقیقت ته رسیدلی

خوشحال خان ختک هغه سرسبزه شاداب، ګلګون او حسین دماغ او حسن بینے سترګے لرلے، چه صرف یو اوچت شاعر ته پیدا کیدے شی بخشش او عطیه ورکیدے شی.

حسن دَ کائنات په رګ او ریشه کښے چارچاپیره منتشر پروت دے. دَ خوشحال خان ختک په شان دَ اُوچت شاعر حسن بینے سترګے لکه دَ مقناطیس، دَ منتشر حسن ذرّات راټولوی. جمع کوی ئے. او دَ نظم په شکل کښے یو حسین ترتیب ورکوی.

زمونږ چارچاپیره یو بنکلے کائنات پروت دے، غرونه، ځنګلونه، سیندونه، شین آسمان او په شین آسمان کښے نمر سپوږمئ، او دَ ستورو محفلونه ټول بنائسته دی. شنهٔ چمنونه، روان رودونه، ګلزارونه، مرغزارونه خومره دلکش بنائست لری. رنګ رنګ مارغان او دَ مارغانو بنکلے نغمے او آوازونه، په قسم قسم اونے. پرسل قسمه رنګین ګلونه واړه حسین دی. دَ موسمونو تبدیلئ او دَ هر موسم ځان ځان نه خوږ او بنائست، په آسمان کښے مستے وریځے او دَ دے وریځو نه دَ خوندبارانونه، په غرونو سپینے پیغلے واوړے، په چمنونو او ګلزارونو کښے خرامان، خرامان نسیم. داتولے داسے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه راکښونکے نندارے دی چه د شاعر حقیقت بین او حسن بین دماغ ورکښے د ښائست یو جهان وینی۔ شاعر د ماحول د بے زبانه، خاموش خو حسین نیچر، د پوشیده رازونو، د طلسمی ژبے نه واقف وی۔ او هغه د قدرت عجیبه نوشت ټکی ولاړ ولے شی۔ شاعر د کائنات د حقیقت غوښتنۍ مزکه په خپل تیز عقابی نظر شلولے شی۔ او د قدرت د حسین ښرونو د کرمه او ښکلے تماشه بے نقابه او بے حجابه لیدے شی۔

د قدرت د عناصرو رنګین مناظر هر وخت د یوے کرے سینما په شان په رنګ رنګ او په قسم قسم ښکلے نندارے سانړوی۔ خو هغه بنیادم ئے په خوند پوهیږی چه لکه د شاعر غوندِ حسن بین وی۔ او ژور نظرئے لګی۔

خوشحال خان ختک شاعر ؤو۔ او یولوئے شاعر ؤو۔ او حُسن بین شاعر ؤو۔ د هغه کلیات کښے د فطرت نګارۍ داسے ښکلے نمونے شته دے چه سړے ئے په جرأت سره د انګریزۍ ژبے د فطرت نګار شاعر ورډز ورتھ د اشعارو په مقابله کښے پیش کولے شی۔

د خوشحال خان ختک د فطرت نګارۍ د شاعرۍ نمونه په دے لاندینو دوؤ نظمونو کښے اوګورئ۔ یو نظم په "پسرلی" دے او بل په "مني" یا خزان۔

پسرلے

چه موسم م د ګلونو د ګلزار شی! نرم نرم ترشح په مرغزار شی!
د هغه له بخته څوک برابری که چه په هسے وخت ئے سیر په ګلزار شی
..... الخ

خزان

چه تحویل شی د میزان توغ څرګند کا زمستان
توغ ئے څه د سهیل ستورے چه ښکاره شی په آسمان
د غارمه په رنځ رنځور وی بیا تندرست شی د اجهان
..... الخ

قندِ فارسی

د خوشحال خان ختک د کلیات یوه برخه د فارسۍ د شاعرۍ ده۔ هغه خپله وائی چه په فارسۍ کښے ځما نه بهتر او غوره شاعران موندے شی۔ خو په پښتو کښے ځما سیال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته - دَ هغهٔ دَ فارسۍ دَ کلام نه معلومیږی چه دَ هغهٔ په زمانه کښې، چه کوم قسم فارسی دَ مغلو په هندی دربار کښې رائجه وه په دغه فارسۍ خوشحال خان ختک په ښهٔ شان خاوی وُو. خودَ هغهٔ دَ فارسۍ دَ کلام مقابله کهٔ موږ دَ هغهٔ دَ پښتو کلام سره اوکړو نو موږ ته به دا حقیقت په ښهٔ شان واضح شی چه کوم خلق چه شاعری دَ مورنۍ ژبې نه په بله ژبه کښې کوی، هغوئ بیشکه چه غلطی کوی. دَ شاعر شاعری صرف په مورنۍ ژبه کښې کمال ته رسیدے شی. ځکه چه شاعرۍ کښې لکه دَ خیال په شان ژبې ته هم ډیر وقعت حاصل دے. او شاعر چه پردۍ ژبه دَ خپل خیال دَ اظهار دپاره استعمالوی، نو بعینه دَ هغې دا مثال دے، لکه سړے چه خپل خوږ او نازبین ځوئ عمدا میرے مور ته په دے خیال حواله کړی چه دا به ئے لکه دَ خپلے مور په مینه او محبت ساتی. او دغه شان ځان ته خپله دهوکه ورکړی. نو دَ شاعرانه او ادبی اظهار دپاره، پردۍ ژبه هم، شاعر هیڅ په هغه قادر الکلامۍ او شیرینۍ سره نهٔ شی استعمالولے لکه چه څنګه دَ خپلے ژبے استعمال کولے شی.

ښه ده چه خوشحال خان ختک فارسی صرف دَ ژبے دَ ذائقے بدلولو دپاره استعمال کړے ده او څهٔ لږ غزلونه او نظمونه ئے په فارسۍ کښې وئیلی دی. او دَ خپلے اصلی او اُوچتے شاعرۍ دپاره ئے مورنۍ ژبه پښتو استعمال کړے ده. کهٔ خدائے مکړه هغهٔ دَ خپلے شاعرۍ دپاره دَ پښتو په ځائے فارسی ژبه کړے وے نو ډیره لویه غلطی به ئے کړے وه. او دَ هغهٔ دَ شاعرۍ حیثیت به دَ شهباز په ځائے دَ یو تیس پائے شوے وے. او دا دُر اوګوهر به سنګریزے جوړے شوے وے.

موږ دَ هغهٔ دَ فارسۍ کلام دَ دے جوګه نهٔ ګڼړو چه په تفخر سره ئے اوستونکو ته پیش کړو. په خپل ځائے ښهٔ دے، خودَ فارسۍ دَ اُستاذانو شاعرانو په مقابله کښې څهٔ خاص حیثیت نهٔ لری.

دَ خوشحال خان ختک دَ شاعرۍ فکر و فن

دَ خوشحال خان ختک دَ شاعرۍ په فکر و فن موږ په دے طویل مضمون کښې ځائے په ځائے بحث کړے دے. دلته صرف په اختصار سره په دے موضوع څهٔ لیکل به مناسب

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وی۔ د تفصیل ضرورت نشته۔

د خوشحال خان خټک د فکر سنګ بنیاد د ننګ او ننګیال فلسفه ده۔ د ننګ او ننګیال وضاحت مونږ په تفصیل سره کړے دے۔ ننګ د نمونه یا مثالی پښتون د اخلاقی او غیرتی ژوند رده ده۔ او ننګیال هغه نمونه یا مثالی پښتون ته وائی چه د هغهٔ په اوچت اخلاقی ژوند د ننګ جذبه حاوی وی۔ یا ننګ د هغهٔ د اخلاقی ژوند محور او مرکز وی۔ د ننګیال په خودئ کښے د پښتون د پښتو، سفلی خودی یا د جهل او ناجائز ضد نه وتی عادتونه او خویونه، نهٔ دی شامل۔ د هغهٔ خودی، صرف د پښتون د ارفع خودئ، یا اوچت اسلامی اخلاقی ژوند مظهر دے۔ یعنی ننګیال یو نمونه یا مثالی شریف پښتون مسلمان ته وائی۔ او د اخلاقی اقدارو یو داسے مثالی انسان دے چه په حیثیت مجموعی په مقابله د نورو اخلاقی صفتونو د هغهٔ په شخصیت، ننګ، مړانه، همت او شجاعت زیات حاوی وی۔

خوشحال خان خټک په خپلو اشعارو کښے د یو داسے مثالی پښتون بیا بیا ذکر کوی او د هغهٔ صفتونه او ننګ په رنګ رنګ ستائی۔ یو داسے انسان د هغهٔ د وطنی، اخلاقی او فلسفیانه شاعرئ ماحصل دے او هغه په خپل ځان کښے او په خپل شخصیت کښے د پښتون د ننګیال د تصور یو خړ شان تصویر وینی۔ په دے وجه هغه خپل ځان د خپلے زمانے د نورو پښتونه غوره او زیات قابل عزت ګڼړی۔ له دے قسمه تعالی او تفخر د هغهٔ د شاعرئ یوه امتیازی نخښه ده۔ اوس به د خوشحال خان خټک د شاعرئ په فن یو لنډ شان بحث اوکړو۔ د هغهٔ د کلیات نه ظاهره ده چه هغهٔ د پښتو د عوامی شاعرئ مقبول او رائج فن ته هیڅ وقعت نهٔ دے ورکړے۔ یعنی هغهٔ ټپے، لوبے، ګټئ، نیمکئ، چاربیتے او بدلے وغیره نهٔ دی وئیلی۔ د هغهٔ د شاعرئ د فن تنسته بوده د فارسئ د شاعرئ ده۔ شاید د دے وجه داوی چه د هغهٔ په زمانه کښے د فارسئ شاعری نمونه شاعری وه۔ او د فارسئ په طرز کښے شاعری کول د عزت څیز ؤو۔ او لویو او شریفو خلقو د خپلے شاعرئ د پاره د فارسئ د شاعرئ طرز او طور طریقے خوښے کړے وے۔ او د هغے په مقابله کښے د پښتو د عوامی شاعرئ فن او طرز سپک ؤو۔ دا صرف د عامیانه او ناخوانده کلی والو شاعرانو د پاره مخصوص ؤو۔ چه پښتانهٔ ورته اخونان وائی۔ او په سپک نظر ورته ګوری۔

خوشحال خان خټک د خپلے شاعرئ د فن متعلق په یوه لویه قصیده کښے په تفصیل سره بحث کړے دے۔ هغه وائی چه ځمانه وړاندے د پښتو شاعری بے خونده وه۔ نهٔ پکښے وزن ؤو، نهٔ بحر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤو. او دعوی لری چه په پښتو شاعرئ کښې صرف هغه د زړه په زور او په ډیر تلاش او محنت یوخو بحرونه راپیدا کړل او پښتو شاعری ئے په اوزانو برابره کړه. د متقدمینو متعلق وائی چه د هغوئ په شاعرئ کښې هم میزان نه ؤو او بے وزنه وه. خوشحال خان ختک وائی چه دا خوزه یم چه په پښتو کښې بے مثاله قصیدے لیکم. د دلبرو د زلف وخال، سترګو او روخو په تعریفونو کښې غزلونه وایم. او حما رباعیات، قطعات او مثنویانے همه ډر او ګوهردی. او بیا وائی چه په پښتو کښې ما د شاعرئ اهتمام اوکړو. کنی د پښتو شاعری ځمانه وړاندې جامده وه. او د هیچا سیاله نه وه. د وزن، تقطیع، او عروض نه بے خبره وه. په غزل کښې ئے نه مقطع، نه مطلع، نه صنعت. نه تشبیه، نه مثال، نه استعاره خوچه الله پاک ته د پښتو د شاعرئ د ترقئ او آبیارئ خیال راغلو نو زه ئے شاعر کړم. اوس ځمانه روستو چه په پښتو کښې څوک شاعری کوی. نو هغه به ځمانه په شعر وشاعرئ کښې بنه وی.

خوشحال خان ختک شاعری د مدحو وئیلو ذریعه نه ګڼړی. هغه په هغو شاعرانو ډیر بد وائی چه د انعام او اکرام په لالچ د بادشاهانو او امیرانو په دربار کښې حاضریږی. او د هغوئ مدحیه قصیدے وائی.

خوشحال خان ختک ورپسے زیاته کړے ده چه شاعری د هر فاسق او فاجر کار نه دے. او نه دا د هر اوږ سترګی کنګال او قلاش د وس خبره ده. شعر کوئی خو یا د سالک کار دے، یا د مالک او یا د ډیو دردمند عاشق کار دے. او یا د ابدال. هغه وائی چه د هغه شاعر په ژبه پولئ او خیژه چه د شاعرئ د ر او ګوهر د دنیا د مال او زر په خاطر پیری او پلوری. او بیا وائی چه شاعری خو یا د بادشاهانو کار دے، یا د هزل ګویانو. د شاعرئ عیبونه خو نه یات دی. خو فن شاعری اقبال منده ده. د شعر په ذریعه د حسن، بادشاه او د کمال، یاد پاتے کیدے شی. د شاعرئ په ذریعه په دانایئ، علم او حکمت کښې اضافه کیږی خو په شرط د دے چه د شعر استعمال په ځائے وی. چه د شعر تنسته بوده صحیح وی. نو بیا د شعر نه کله اطلس جوړشی کله شال. او بیا وائی چه شاعر د نورو خلقو نه مختلف قلبی کیفیت لری. هغه هر وخت د افکارو په تخلیق کښې مشغول وی.

د شعر وشاعرئ متعلق، د خوشحال خان ختک پورتنی افکار، په هغه قصیدے کښې دی چه سرے دا دے :-

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دَ شعر په کال هیڅ نۀ یم خوشحال
ولے خدائے مِ کړۀ په غاړه دا مقال

په قصیده کښے هغه خپله اقرار کوی چه دَ هغۀ دَ شاعرئ تیکنیک او فن دَ فارسئ نقل دے اودَ شعرو شاعرئ دپاره ئے حدونه هم مقرر کړی دی یعنی دا چه دَ شعر استعمال څنګه کول پکار دی؟ په کومو مضامینو قلم استعمالول بنۀ دی او په کومو بد ؟

حقیقت دا دے چه خوشحال خان ختک دَ فارسئ دَ شاعرئ تیکنیک اخستے دے . خو دا تیکنیک ئے خپل کړے دے - اودَ پښتو ژبے مزاج او استعداد ته ئے برابر کړے دے. خو نقل کښے ئے داسے ساه اوداسے ژوند پیدا کړے دے چه دَ اصل نه سړی ته زیات مرغوب او ښکلے ښکاری ـ

داخۀ شعر نۀ دے چه خوشحال ختک بیان کړو
واړه لعل ودُر دی، دَ بیان په تار پیئلی

میاں سید رسول رسا
نمبر ۲۰ - ریس کورس کارډنز
پشاور کینټ

نوټ:- دَ دے مقالے په لیکلو کښے علاوه دَ نورو ډیرو کتابونو، چه په خوشحال خان اودَ هغۀ په شاعرئ لیکلے شوی دی، ما دَ لاندِ کتابونو نه ډیرا مداد اخستے دے :-

۱- پښتانۀ ("دی پتھانز") - مصنف : سر اولف کیرو
۲- دَ خوشحال خان نظمونه - مصنفین : هاول او کیرو
۳- تاریخ مرصّع مصنف : افضل خان ختک
۴- دَ پښتو ګرائمر مصنف : راورټی
۵- دَ خوشحال خان دَ نظمونو ترجمه مصنف : بیډلف
۶- دَ افغانانو دَ نولسمے صدئ شاعری - مصنف : راورټی
۷- خوشحال او اقبال مصنف : میر عبد الصمد خان
۸- خوشحال خان ختک مصنف : دوست محمد خان کامل

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ عنوانا تو فهرست

اول توک

قصیدے

۱- پاک الله ته	۱
۲- دَ رسولِ پاکؐ په صفت کښے	۲
۳- دَ رسولِ پاکؐ په صفت کښے	۳
۴- په تعریف کښے دَ خپل شعر	۴
۵- شعر حیض الرّجال دے	۵
۶- شعر حیض الرّجال دے	۶
۷- دَ ډوډے جنګ	۱۲
۸- دَ پښتون نه ګله او دَ مغل سره پتنه	۱۳
۹- په خیبر کښے دَ مغل شکست	۱۷
۱۰- دَ اورنګ زیب نه فریاد	۱۹
۱۱- دَ اورنګ زیب نه شکایت او دَ خپلے مړانے ستائنه	۲۰
۱۲- دَ مغل په بند کښے دَ ارمانی زړهٔ فریاد	۲۳
۱۳- مغل دپاره خدمتونه او دَ مغل په خوشحال ظلمونه	۲۶
۱۴- په قندهار جنګ او نتیجه ئے قحط سالی او نحوست	۲۷
۱۵- دَ فلک ستمونه او دَ پښتون دَ بے وفایئ نه فریادونه	۲۹
۱۶- مشران او ځان ستائیل او خیلخانے نه فریاد	۳۰
۱۷- دَ خپلے مړانے ستائینه او ځان ته ډاډګیرنه	۳۰
	۳۷

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸- دَ خپلوځامنونه فریاد ۳۸
۱۹- دَ خپل ناخلف ځوئ بهرام نه سرتکول ۴۱
۲۰- دَ خپلوځامنونه بیزاری ۴۲
۲۱- بهرام ته ۴۳
۲۲- دَ دُنیا حال ۴۵
۲۳- دانا او نادان ۵۰
۲۴- دَ غواص دَ کال وبا ۵۰
۲۵- دَ دُنیا بے وفائی ۵۲
۲۶- په خوئ بوئ دَ اصل اودَ کم اصل ۵۳
۲۷- په تعریف دَ شرعے شریفے ۵۴
۲۸- پند و نصائح ۵۵
۲۹- دَ حکمت اودَ صحت خبرے ۵۶
۳۰- دَ بوس وکنار رموز اواسرار ۵۹
۳۱- صرف اصیله ښځه اصیل اولاد راوړی ۶۰
۳۲- دَ نظام په وفات ۶۱
۳۳- دَ دُنیا بے ثباتی او بے وفائی ۶۲
۳۴- دَ خپلے عقیدے، مشرانو اومړانے په باب کښے ۶۴
۳۵- خپل حال ۶۷
۳۶- دَ شپے اودَ ورځے مباحثه ۶۸
۳۷- دَ خپلو ګناهونو نه توبه ګار اودَ خپلے عقیدے اقرار ۷۰
۳۸- دَ بهار نندارہ اودَ خپلے خود داری اظهار ۷۱
۳۹- ژمی ته هرکلے ۷۲
۴۰- دَ اُستاذ دَ خولے پندونه ۷۴
۴۱- دَ دهلی دَ ښار مختصر تاریخ او بیان ۷۶
۴۲- لنډئ بازنامه ۷۸

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۳- پاکه ربه تاته سوال دے ۹۰

۴۴- په دُنیا پورے نرۀ مۀ ترہ ۹۱

۴۵- خپل یار ته ۹۳

۴۶- نصیحت ۹۴

۴۷- خورے ورے ملغلرے ۹۶

۴۸- دَکوک شاستر یو باب ۹۸

۴۹- دَ بهار منظرونه ۹۹

۵۰- دَهجران نا اُمیدئ کښے ۹۳

۵۱- دَمعشوقے په صفت کښے ۹۴

۵۲- دَروغ صورت ستائنه او په هند کښے دَخپل قید حال ۹۵

۵۳- لعل او دُر په تار پیئلی ۹۶

۵۴- دَمملکت او دَمعاشرے رموز ۹۷

۵۵- دَشهاد وصال ارمان ۱۰۰

۵۶- دَدیرشو بیتونو بازنامه ۱۰۱

۵۷- دَکاسیرئ په بارہ کښے ۱۰۲

۵۸- لارے دی بے شمارۀ هردیار لره وردرُومی ۱۰۴

۵۹- لیونے خو یو خوشحال دے. ۱۰۵

دویم ټوک،

رُباعیانے ۱۰۷

دریم ټوک،

غزلے ۳۰۹

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم ټوک

قطعات او متفرقات

قطعات او متفرقات	۶۷۳
۱- مسدس	۷۵۶
۲- ترکیب بند	۷۵۷
۳- ترجیع بند	۷۵۹
۴- مخمس	۷۶۱
۵- ترکیب بند ذوالقافیتین	۷۶۳
۶- مربع	۷۷۲
۷- معشر	۷۷۳
۸- مسدّس	۷۷۴
۹- مخمس	۷۷۶
۱۰- مربع	۷۷۹
۱۱- قطعات	۷۸۰
۱۲- مثنوی	۷۸۱

پنځم ټوک

فارسی کلام	۷۸۵

شپږم ټوک

فضل نامه	۸۰۱

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- صفت د پاک رسول ﷺ ۸۰۳
۲- بیان د چار یار رض ۸۰۴
۳- ذکر اسامی د امامانو ۸۰۵
۴- ذکر تالیف د کتاب ۸۰۵
۵- باب د معرفت د پیغمبرانو ۸۰۶
۶- فصل- ذکر د معرفت ۸۰۶
۷- فصل- ایمان راوړنه په حشر ۸۰۶
۸- باب- خلق درے ګروه پیدا دے ۸۰۷
۹- فصل- ذکر د پُلِ صراط د ګذر ۸۰۸
۱۰- فصل- د بعثت یعنی پس د مرګه ژوندون ۸۱۰
۱۱- فصل- د دوزخ او د دوزخیانو ۸۱۰
۱۲- فصل- تعریف د جنتونو د جنت د نعمتونو ۸۱۱
۱۳- دریم باب- ذکر عبادت و معرفت چه سړه لازم و ملزوم دی- ۸۱۳
۱۴- فصل- د اهلِ کبائر او کبیره ګناهونه چه څو دی ۸۱۳
۱۵- فصل- ذکر د خیر او د شر ۸۱۵
۱۶- فصل- ذکر د ګناه او په ګناه باندِ توبه ۸۱۶
۱۷- تعریف د اخلاص د طاعت نه د ریا د عبادت ۸۱۷
۱۸- فصل- صفت د علم او د علم د فضیلت ۸۱۷
۱۹- فصل- اثبات د نبوّت ۸۱۹
۲۰- فصل- فضائل د رسول ﷺ د اصحابو او خلاف په مراتبو د دوئ ۸۲۰
۲۱- فصل- تعریف د امام اعظم رح او د هغهٔ د مذهب ۸۲۱
۲۲- څلورم باب- ذکر د طهارت او د فرض واجب او سنت ۸۲۲
۲۳- فصل- ذکر علامت د بلاغت ۸۲۴
۲۴- فصل- د فرض د واجب د سنت د ادبونو ۸۲۴
۲۵- فصل- ادب د خلاچه چارچوبۍ یا صحرا لره تلهٔ کا ۸۲۴

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶- پنځم باب - ذکر د وضو د هره کاره ۸۲۶
۲۷- فصل - فرائض د وضو ۸۲۷
۲۸- فصل - ذکر د وضو د سنتونو ۸۲۷
۲۹- فصل - د اودس د مکروهات ۸۲۷
۳۰- فصل - د وضو د دعوات ۸۲۷
۳۱- فصل - د اتومسئلو د وضو د نمانځه په کار ۸۳۰
۳۲- فصل - ذکر د تیمم ۸۳۱
۳۳- فصل - په موزه مسح کول ۸۳۲
۳۴- فصل - لس څیزه سنت د ابراهیم پیغمبر ۸۳۲
۳۵- فصل - ذکر د نارینه د عورتنی د ادب ۸۳۳
۳۶- فصل - د غسل په څو نوعه ۸۳۳
۳۷- فصل - صفت د غسل ۸۳۴
۳۸- فصل - ذکر د څلورو پاکیو ۸۳۷
۳۹- شپږم باب - ذکر د مانځه د هر باب ۸۳۰
۴۰- فصل - د نمانځه د نیت ۸۴۱
۴۱- فصل - د نمانځه د فرضو ۸۴۲
۴۲- فصل - د نمانځه د واجبات ۸۴۲
۴۳- فصل - د نمانځه د سنتونو ۸۴۳
۴۴- فصل - د نمانځه د ادبونو ۸۴۴
۴۵- فصل - د نمانځه د مکروهات ۸۴۴
۴۶- فصل - فرق د مردانو د زنانو ۸۴۵
۴۷- فصل - د هغه فعل چه خلل د نمانځه لری ۸۴۶
۴۸- فصل - د نمانځه د پاره شناخت د قبلے ۸۴۷
۴۹- فصل - ذکر د سجده سهوه ۸۴۸
۵۰- فصل - ذکر د نمانځه د موافقت یعنی وختونه ۸۴۸

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵۱- فصل ۱۴۹

۵۲- فصل- په دا درے وخته چه نمونځ پکښے روانه دے ۱۴۹

۵۳- فصل- درے وخته چه نفل نمونځ نه کیږی ۱۴۹

۵۴- فصل- ذکر د اذان د اقامت ۱۵۰

۵۵- فصل- ذکر د امام چه حق اوی ۱۵۰

۵۶- فصل- ذکر د نمانځه د قرأت ۱۵۱

۵۷- فصل- ذکر د قضا نمونځونو ۱۵۲

۵۸- فصل- چه په نمانځه کښے اودس ماتیږی ۱۵۳

۵۹- فصل- د بیمار د نمانځه ۱۵۳

۶۰- فصل- د سجدهٔ تلاوت ۱۵۴

۶۱- فصل- د جُمع د نمانځه ۱۵۴

۶۲- فصل- د عید د نمانځه ۱۵۵

۶۳- فصل- ذکر د کسوف وخسوف د نمانځه ۱۵۵

۶۴- فصل- د استسقاء د نمانځه ۱۵۶

۶۵- فصل- د تراویح د نمانځه ۱۵۷

۶۶- فصل- د نفل د نمانځه ۱۵۷

۶۷- فصل- ذکر د نفل د نمونځونو ۱۵۸

۶۸- فصل- د نفل نمانځه وختونه ۱۵۹

۶۹- فصل- د شپے د نمونځونو فضیلت ۱۵۹

۷۰- فصل- ثواب د نمانځه چه بنهٔ ئے ادا کا ۱۶۰

۷۱- فصل- عذاب عقوبت د تارک نماز [illegible]

۷۲- فصل- ثواب د جماعت او د تکبیر اولی ۱۶۰

۷۳- فصل- عذاب عقوبت د تنها گذار [illegible]

۷۴- فصل- اُوم باب- ذکر د زکوٰة د عشر د هر باب [illegible]

۷۵- فصل- شرطونه د زکوٰة ۱۶۳

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۶- فصل د زکوٰة ۸۶۳

۷۷- فصل - ذکر د زکوٰة ۸۶۳

۷۸- فصل - زکوٰة د اوښانو ۸۶۵

۷۹- فصل - زکوٰة د غواؤ ۸۶۶

۸۰- فصل - زکوٰة د پسونو د بزو ۸۶۶

۸۱- فصل - عُشر د خراج ۸۶۷

۸۲- فصل - ذکر د هغوچه د زکوٰة مستحق دی ۸۶۹

۸۳- فصل - ذکر د هغو د ثواب چه زکوٰة ښه اوباسی ۸۷۰

۸۴- فصل - ذکر د هغو د عذاب چه زکوٰة نه ورکوی ۸۷۰

۸۵- اتم باب - ذکر د روژه د هرڅه بابه ۸۷۱

۸۶- فصل - روژه د کفارت ۸۷۲

۸۷- فصل - ذکر د هغوچه خوراک پرے رغیږی ۸۷۳

۸۸- فصل - چه د روژو د کفارت غاړه خلاصیږی ۸۷۴

۸۹- فصل - ذکر د نذر د روژے د نیت ۸۷۴

۹۰- فصل - ۸۷۴

۹۱- فصل د روژے د ثواب ۸۷۵

۹۲- فصل - د روژے د اعتکاف ۸۷۶

۹۳- فصل - د عید فطر سرسایه وغیره ۸۷۶

۹۴- فصل - ذکر د مال چه حج پرے فرض کیږی ۸۷۷

۹۵- فصل - د عید د قربانۍ ۸۷۸

۹۶- فصل - ذکر د کشتار یعنی د مذبوح ۸۷۹

۹۷- فصل - ذکر د ښکار د جواز ۸۸۰

۹۸- نهم باب - ذکر د جهاد وغزا ثواب د غازیانو وشهیدانو ۸۸۱

۹۹- فصل - ذکر د شهیدانو چه دوه رنګه وی ۸۸۲

۱۰۰- فصل - ذکر د مُرده د غُسل ۸۸۳

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰۱- فصل- دَجنازے دَ نمانځه ثواب ۸۸۳

۱۰۲- فصل ۸۸۵

۱۰۳- فصل- ثواب دَصبر په مصیبت کښے ۸۸۶

۱۰۴- فصل- عذاب چه په مرده پسے جزع فزع کوی ۸۸۷

۱۰۵- فصل- عذاب دَهغه ښځو چه په مرده باندِ ویرکوی ۸۸۸

۱۰۶- فصل- دَکفر دَکلمات ۸۸۸

۱۰۷- کلمات دَ کفر دَ زور دَمخه نور مکروه کارونه

۱۰۸- لسم باب- ذکر دَ کفارتونو په څو نوعه ۸۹۴

۱۰۹- فصل- کفارت دَ ایلاء ۸۹۵

۱۱۰- یوولسم باب- ذکر دَ نکاح دَ استبراء ۸۹۶

۱۱۱- فصل- ذکر دَ نکاح دَ ایجاب قبول وغیره ۸۹۷

۱۱۲- فصل- دَ محارمو چه نکاح ئے نهٔ رغیږی ۹۰۰

۱۱۳- فصل- دایه چه په پیو محارمے دی ۹۰۱

۱۱۴- فصل- ذکر دَ طلاق ۹۰۳

۱۱۵- فصل- ذکر دَ طلاق دَ نکاح ۹۰۶

۱۱۶- فصل- دَ طلاق دَ حلالے ۹۰۷

۱۱۷- فصل- لقطه چه څوک بیاموی ۹۰۷

۱۱۸- فصل- ذکر دَ بیع وشراء ۹۰۸

۱۱۹- فصل- دَ حلال- دَ حرام- دَ بیع ۹۰۹

۱۲۰- فصل- دَ ګواهی دَ شاهدی ۹۱۰

۱۲۱- فصل- ذکر دَ ایمان دَ شپږ وحصارونو ۹۱۰

۱۲۲- فصل- ادب دَ طعام دَ خوراک ۹۱۱

۱۲۳- فصل- ادب دَ اوبو دَ څښلو ۹۱۲

۱۲۴- فصل- دَ خلال ۹۱۳

۱۲۵- فصل- دَ مهمان دَ ادبونو ۹۱۳

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲۶- فصل د مهمانی د ثواب ۹۱۵

۱۲۷- فصل- آداب له کوره واتهٔ په چرته تلهٔ ۹۱۷

۱۲۸- فصل- آداب د نماستی ۹۱۸

۱۲۹- فصل- جواب د ونژی د عطسی ۹۱۹

۱۳۰- فصل- ادب د سلام ۹۲۰

۱۳۱- فصل- وجوب د کسب ۹۲۱

۱۳۲- فصل- مذکور د صحبت د ادبونو ۹۲۳

۱۳۳- فصل- آداب د عورتے د میرهٔ د زیست روزگار کښے ۹۲۴

۱۳۴- فصل- تعریف د عورتینے ۹۲۵

۱۳۵- فصل- تعریف د حمام ۹۲۸

۱۳۶- فصل- ذکر د ادویات ۹۲۹

۱۳۷- فصل- د سترګو د دارو ۹۳۰

۱۳۸- ایضاً ۹۳۱

۱۳۹- ایضاً ۹۳۱

۱۴۰- دارو د سترګو د کدورت ۹۳۱

۱۴۱- فصل- دارو د سترګو د نزول چه آب مروارید ئے بولی ۹۳۲

۱۴۲- فصل- دارو د نزول یعنی آب مروارید ۹۳۲

۱۴۳- دارو د یرقات ۹۳۳

۱۴۴- علاج د پشک ۹۳۳

۱۴۵- دارو د کنده دانے ۹۳۳

۱۴۶- دارو د توخی ۹۳۴

۱۴۷- ایضاً ۹۳۴

۱۴۸- نورهم ۹۳۴

۱۴۹- دارو د استسقاء ۹۳۴

۱۵۰- دارو د نهٔ چرولو ۹۳۵

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ک

۱۵۱- بل رنګ

۱۵۲- دارو دَ قوتِ باه ۹۳۵

۱۵۳- دارو دَ قوتِ باه مباشرت ۹۳۶

۱۵۴- دا هم دَ قوتِ باه دارو دی ۹۳۶

۱۵۵- معجونِ نبیؐ ۹۳۶

۱۵۶- علاج دَ مرد بسته ۹۳۷

۱۵۷- دارو دَ بواسیر ۹۳۷

۱۵۸- دارو دَ نفس دَ خلط دَ هر خلط واشتها او دیرول دَ رنګ بنهٔ کیدل ۹۳۸

۱۵۹- دَ نفس خوږی دارو ۹۳۸

۱۶۰- ایضاً ۹۳۹

۱۶۱- دارو دیګر ۹۳۹

۱۶۲- فائده ۹۳۹

۱۶۳- جلاب ۹۴۰

۱۶۴- دارو دَ جاوئی دَ تبے ۹۴۰

۱۶۵- دا دارو هم مسهل دی یعنی جلاب ۹۴۰

۱۶۶- دَ وجود دَ باد دارو ۹۴۰

۱۶۷- دارو دَ بادلقوه ۹۴۱

۱۶۸- دارو دَ باد لقوه ۹۴۲

۱۶۹- دارو دَ خفته باد ۹۴۲

۱۷۰- فائده دَ سپیلنو ۹۴۲

۱۷۱- دارو دَ بول بسته ۹۴۲

۱۷۲- دارو دَ سنګ مثانے ۹۴۲

۱۷۳- دارو دَ پرمیو دَ زحمت ۹۴۳

۱۷۴- ایضاً ۹۴۳

۱۷۵- دارو ۹۴۳

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷۶- علاج د دردِ سر ۹۴۳
۱۷۷- فصل - فائده د وینے وښکلو ۹۴۴
۱۷۸- فصل - ذکر د عورت د حمل ۹۴۵
۱۷۹- فصل - حق د خدائے پاک په بنده ۹۴۶
۱۸۰- فصل - حق د خویش و اقربا ۹۴۷
۱۸۱- فصل - حق د یتیمانو ۹۴۸
۱۸۲- فصل - حق د درویشانو ۹۴۸
۱۸۳- فصل - حق د همسایه ګانو ۹۴۹
۱۸۴- فصل - حق د مرد په عورت ۹۴۹
۱۸۵- فصل - حق د عورتے په خپل میړه ۹۵۲
۱۸۶- فصل - حق د بندګانو په خپل څښتن ۹۵۳
۱۸۷- فصل - حق د شاګرد په اُستاذ باندِ ۹۵۴
۱۸۸- فصل - حق د پیر اُستاذ په مرید په شاګردانو باندِ ۹۵۴
۱۸۹- فصل - حق د فرزند په پلار ۹۵۵
۱۹۰- فصل - ثواب د قرآن چه فرزندئے لولی ۹۵۶
۱۹۱- څوارلسم باب - ذکر خوارج د باغی ذمی د خراج وغیره ۹۵۷
۱۹۲- فصل - ذکر د جزیه د غنیمت ۹۵۸
۱۹۳- فصل - د خراج ۹۵۸
۱۹۴- فصل - حکم د مرتد ۹۵۹
۱۹۵- فصل - ذکر د مورث د فلاکت دے ۹۵۹
۱۹۶- فصل - ذکر د ایام منحوسه ۹۶۱
۱۹۷- فصل - ذکر د رجال الغیب ۹۶۱
۱۹۸- فصل - فالنامه مصحف ۹۶۲
۱۹۹- پنځلسم باب - ذکر د تسابیح د حاجت د نمانځه ۹۶۵
۲۰۰- فصل د حاجت د نمانځه ۹۶۷

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰۱- فصل- دَ نمونځ دَ شبِ برات ۹۶۷
۲۰۲- فصل - نمونځ دَ سه ۹۶۷
۲۰۳- فصل - دَ نمونځ دَ اختر په شپه ۹۶۸
۲۰۴- فصل- دَ لوئے اختر په شپه ۹۶۸
۲۰۵- فصل- نمونځ دَ جُمعے په ورځ ۹۶۸
۲۰۶- نمونځ دَ شنبے په ورځ ۹۶۹
۲۰۷- نمونځ دَ یکشنبے په ورځ ۹۶۹
۲۰۸- نمونځ دَ دوشنبے په ورځ ۹۶۹
۲۰۹- نمونځ دَ سه شنبے په ورځ ۹۶۹
۲۱۰- نمونځ دَ چارشنبے په ورځ ۹۷۰
۲۱۱- نمونځ دَ پنجشنبے په ورځ ۹۷۰
۲۱۲- نور نومونه دَ باری تعالیٰ ۹۷۰
۲۱۳- خاتمه- شکرانه- دَ کتاب خو بیتونه ۹۷۱

اُوم ټوک

بازنامه

۹۷۳
۱- پرومبے فصل په بیان دَ پیژندګلۍ دَ باز کښے ۹۷۵
۲- دویم فصل په بیان دَ رنګ دَ باز کښے ۹۷۶
۳- دریم فصل په بیان دَ اشیان دَ باز کښے ۹۷۶
۴- څلورم فصل په بیان دَ ترناک باز کښے ۹۷۷
۵- پنځم فصل په بیان دَ بندونو دَ باز کښے ۹۷۸
۶- شپږم فصل په بیان دَ پیژندلو دَ پیغال دَ باز کښے ۹۷۸
۷- اُوم فصل په بیان دَ نوی باز کښے ۹۷۸
۸- اتم فصل په بیان دَ آموخته کولو دَ باز کښے ۹۷۹
۹- نهم فصل په بیان دَ آموخته کولو دَ باز په شکار دَ مرغابئ ۹۸۰

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰- نسم فصل په بیان د ښکارکولو د نورو مرغانو په بازباندِ	۹۸۱
۱۱- یوولسم فصل په تشویق د بازونو د ښکارکښې د غزل په طرز	۹۸۲
۱۲- دولسم فصل په بیان د تعریف د جُره کښې	۹۸۲
۱۳- دیارلسم فصل په بیان د ښکار د باښې	۹۸۳
۱۴- څوارلسم فصل په بیان د نیولو او ساتلو د نوی باز کښې	۹۸۴
۱۵- پنځلسم فصل په غزل سره په بیان د صافولو د باز کښې	۹۸۵
۱۶- شپاړسم فصل په بیان د مهره ورکولو بازلره	۹۸۶
۱۷- اُوتلسم فصل په بیان د راایستلو د بازله کریزه	۹۸۷
۱۸- اتلسم فصل په بیان د کښینولو د بازونو په کریز	۹۸۸
۱۹- نولسم فصل په بیان د دارو کولو د باز په سبب د خط په کریز کښې	۹۸۹
۲۰- شلم فصل په بیان د راایستلو د بازله کریزه	۹۹۰
۲۱- یوویشتم فصل په بیان د بتوله کولو د باز او د باښې	۹۹۱
۲۲- دوه ویشتم فصل په بیان د څورب کولو د ډنګر باز کښې	۹۹۱
۲۳- دروویشتم فصل په بیان د طعمه کښې چه د کوم ځنا ور ښه ده	۹۹۳
۲۴- څلیرویشتم فصل په بیان د آبدارې د غوښې ورکولو	۹۹۳
۲۵- پنځویشتم فصل په صحیح تعریف او تشویق د میرشکارئ په طرز د غزل	۹۹۴
۲۶- شپږویشتم فصل په بیان د ښکار د شاهین کښې	۹۹۵
۲۷- اُوږ ویشتم فصل په بیان د ستکشئ د چرغ کښې	۹۹۶
۲۸- اته ویشتم فصل په بیان د رنګونو د مارغانو کښې	۹۹۸
۲۹- نهه ویشتم فصل په بیان د رنګونو د چرغ کښې	۹۹۸
۳۰- دیرشم فصل په بیان د تیاړولو د چرغ کښې	۹۹۹
۳۱- یودیرشم فصل په بیان د اصل په بارئ کښې	۱۰۰۰
۳۲- دوه دیرشم فصل په بیان د جفت کیدلو د غیرجنس کښې	۱۰۰۱
۳۳- درے دیرشم فصل په بیان د راویستلو د بچو له هانه	۱۰۰۱
۳۴- څلوردیرشم فصل په بیان د ابتدا د میرشکارئ کښې	۱۰۰۲

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵- پنځه دیرشم فصل په بیان د خلط د باز په سبب د غوښې	۱۰۰۳
۳۶- شپږ دیرشم فصل په بیان د رحمت د قیل قورت او دمه کښې	۱۰۰۵
۳۷- اوۀ دیرشم فصل په بیان د چینجی د باز کښې	۱۰۰۵
۳۸- اتۀ دیرشم فصل په بیان د توخی د دومی	۱۰۰۵
۳۹- نهۀ دیرشم فصل په بیان د علاج د سپږو د باز کښې	۱۰۰۷
۴۰- څلویښتم فصل په بیان د عقلی د باز کښې	۱۰۰۷
۴۱- یوڅلویښتم فصل په بیان د پردے د سترګو د باز کښې	۱۰۰۷
۴۲- دوه څلویښتم فصل په بیان د خشکئ د باز کښې	۱۰۰۸
۴۳- درے څلویښتم فصل په بیان د علاج د باز کښې چه اوچے غوښے ئے خوړلے وی	۱۰۰۸
۴۴- څلور څلویښتم فصل په علاج د سستئ د باز کښې	۱۰۰۹
۴۵- پنځه څلویښتم فصل په علاج د سرګردان د باز کښې	۱۰۰۹
۴۶- شپږ څلویښتم فصل په بیان د علاج د بادو د باز کښې	۱۰۱۰
۴۷- اوۀ څلویښتم فصل په بیان د متفرقا تو کښې	۱۰۱۰
۴۸- متفرقه	۱۰۱۱
۴۹- متفرقه	۱۰۱۱
۵۰- متفرقه	۱۰۱۱
۵۱- متفرقه	۱۰۱۱
۵۲- متفرقه	۱۰۱۱
۵۳- متفرقه	۱۰۱۲
۵۴- دغه رنګه	۱۰۱۲
۵۵- متفرقه	۱۰۱۲
۵۶- د باز د تاؤ دارو	۱۰۱۲
۵۷- متفرقه	۱۰۱۳
۵۸- متفرقه	۱۰۱۳

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵۹- ایضًا ۱۰۱۳
۶۰- ایضًا ۱۰۱۳
۶۱- ایضًا ۱۰۱۳
۶۲- متفرقه ۱۰۱۴
۶۳- ایضًا ۱۰۱۴
۶۴- متفرقه ۱۰۱۵

اتم ټوک

POHA
پوهه

سوات نامه ۱۰۱۷
۱- دا دَخان کلان قصیده ده په احوال دَ جنګ جدل چه له مغل له مخالفته وو- ۱۰۲۲
۲- فصل ۱۰۲۵
۳- فصل ۱۰۲۷
۴- فصل ۱۰۳۲

کتابت: غلام لطیف، چیرلی ۱۹۹۸- ستمبر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ټوک

POHA

قصیدے

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک الله ته

زۀ مدد غواړم له تا نه اے یوه خدایه احده
که مدد دِ راسره وی چاربه نۀ شی ځما بده
زۀ عاجز مرئیے دستا یم تا به ستایم ستا په فضل
ستا ثنا صفت به وایم څو نۀ توان لرم بے حده
ستا ثنا ده ترحد تیره دَ بیابان ترشکو ډیره
هسے څوک دے چه خیرش دَ دیو شکو له عد ده
نۀ ته زوړے نۀ ته ځوان ئے لکه وے هسے یکسان ئے
لکه وے هسے به وینه له ازله تر ابده
مزکه سبع سمواته دواړه کونه کائنات ته
واړه تا کوښی پیدا کړل بے دَ نورو له مدد ده
دا همه واړه ملکونه تا زوول له کاف و نونه
هم والد ئے دَ ملکونو هم منکرئے له ولد ده
که سپید دے که سیاه دے په وحدت دستا گواه دے
ته محیط له هره څیزه له سفید و له اسوده
دستا کار واړه خوبئ دے په خوبئ او په نیکئ دے
دا و مونږ وته رسیږی کله نیکه کله بده
دا شامت ځمونږه خپل دے چه موکار هسے مشکل دے
کنړه ته څه هسے نۀ ئے چه خپل وَر تړے له ردده
هرچه نۀ دِ ژوو په نغوته تا لبّیک ووے هغو ته
چه په یا صنم ویل کښے داغلط دی یا صمده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ پوښتنه کړے له حاله چه ئے حال ښه وو تر قاله
د بلالؓ اشهد قبول شهٔ د دیو نور وله اشهد ه

د خوشحال ویل اومهٔ دی لائق ستا د صفت نهٔ دی
ستا په فضل به پخیږی دا اومهٔ ویل احد ه

د رسول پاکؐ په صفت کښے

د خدائے عرفان م وشو په عرفان د محمدؐ
پاک دے محمد پاک دے سبحان د محمدؐ

راشه نظر وکړه په طٰهٰ په یٰسین باندِ
خدائے دے صفت کړے په قرآن د محمدؐ

ډیر خلق پیدا دی انبیاءؑ کهٔ اولیاءؒ دی
نشته په خلقت کښے بل په شان د محمدؐ

ډیر خلق کهٔ یو کړے اِنس وجنس د واړه جهانه
لا تر واړو بهٔ دے ګوښے ځان د محمدؐ

شط د رودِ نیل کهٔ د موسیٰ په حکم وشو
شق د قمر وشو په فرمان د محمدؐ

خوان خوړ د موسیٰؑ مَنّ وسلویٰ یو لک وګړی
اِنس وجن مړیږی تل په خوان د محمدؐ

دور د ناقوس کهٔ یو څو وخته وو فانی شو
تل به تر قیامته وی آذان د محمدؐ

نهٔ دی قسیس رهبان قائم په خپل دین و مذهب کښے
نهٔ زړ قسیس رهبان نه یو سلمانؓ د محمدؐ

یو لک څلیریشت زره زیات وکم پیغمبران دی
کل واړه مدام دی ثنا خوان د محمدؐ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیک ئے جبرئیل د رفرف جلب نیولے
پاس ئے چه معراج ؤو په آسمان د محمدؐ

څۀ دے دا آسمان ولاړ بے ستنے بے شهتیره
دے یو مختصر هلک ایوان د محمدؐ

دا جهان هغه جهان که دواړه سره یو کړے
لاتر دانه لوئے دے بل جهان د محمدؐ

واړه جنتونه پکښے خوږ رنګ نعمتونه
څۀ دے درته وایم یو بوستان د محمدؐ

څۀ دی دوزخونه پکښے هومره عذابونه
جوړ دے ودښنو ته یو زندان د محمدؐ

ورځ چه د قیامت وی مرسلان به په هیبت وی
هورته به جولان وی په میدان د محمدؐ

خواست به نور څوک نۀ کا د خسته ؤ عاصیانو
خواست به محمدؐ کا خاندان د محمدؐ

سل صلوٰة تل له ما په آل تقی نقی شه
سل درودہ تل په چار یاران د محمدؐ

لاس دی لګولی ما خوشحال په دواړه کونه
غم اندوه مِ نشته په دامان د محمدؐ

د رسولِ پاکؐ په صِفت کښے

انبیاءؑ ترمحمدؐ پورے معلوم دی
لکه ستوری ترآفتاب پورے معدوم دی

مرتبه ئے ترآسمانه ده بلنده
د براق ئے د آسمان دپاسه سلوم دی

که توریت دے که انجیل دے که زبور دے
دا همه د دۀ په نام سره مرقوم دی

محمدؐ ئے د غبرا خلقه بولی
کروبی ئے ذاکران د احمد نوم دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په طفیل ئے پیدا شوی دوه جهانه
په معجزئے د قمر کمر دوه نیم کړ
چه د عرش ئے په نعلینو بډائی شوه
یکتنهائے د جهان مهم آغاز کړ
بادشاهان ئے واړه ځان کنړی مریونه
په افلاس کښے به د جهل خوار وزار شی
سرګشته د ضلالت په ته کښے ګرځی
هر اصحابؓ ئے لکه ستورے د هدیٰ دے
که خلاف ئے د اصحاب په منځ کښے وشی
چه په جنګ کښے د علیؓ له لوریه ومړل
په یزید باندِ لعنت شه په اعوان ئے
د امت ئے برګزین دی اثنا عشر
د خوشحال ختک د حشر له هغو شی
چه دوستدار د پنجتن پاک چارده معصوم دی

په ما زاغ ئے و نظروته مذموم دی
په اعجاز کښے که پولاد وچاته موم دی
چه د پښتو ئے خاورے نه شول هغه شوم دی
د دښنو فکرئے نه ؤوچه هجوم دی
که د چین دی که د هند دی که د روم دی
چه د شرع له دولته ئے محروم دی
چه د بښنه ئے د خسرانو یا د زروم دی
د هدیٰ د لارښیون کاندِ نجوم دی
د مفهومو کارهغو زده چه مفهوم دی
په هغو باندِ ګواهی له چه مرحوم دی
چه په تیغ ئے د نبیؐ نمسی مظلوم دی
په بزرګئ کښے د همه جهان مخدوم دی

په تعریف کښے د خپل شعر

په پښتو شعر چه ما علم بلند کړ
مدعی د توره شپے اور اورکے ؤو
راز د زړه ننه ساته نه شی په زړه کښے
یو په حال او په ماضی کښے هسے نه وه
د میرزا دیوان م وماندهٔ په ګوډی
که دولت ؤو که واصل ؤو که دانور ؤو
قلمے م ورته سازے کړے د قندو

د خبرو ملک م فتح په سمند کړ
د سهیل غوندِ م ځان باندِ شرکند کړ
په ساته کښے ئے استاذ وماته پند کړ
چه بنکاره ئے د خبرو راته خوند کړ
مسخره م ارزانی خویشکے زرمند کړ
په خبرو م د هر یوهٔ ریشخند کړ
د اور بشو په ډوډیو چه چا شخوند کړ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل و دُرم ورته وپیل د نظم — د مشکنړو بنجاره م مستمند کړ
هر کلام م واړدات دی یا الهام دے — چه مونږ ون م په تقطیع د بحر بند کړ
په تشبیه او په تمثیل په نزاکت کښے — عذوبت م د خبرے چند در چند کړ
په تازه تازه مضمون د پښتو شعر — په معنیٰ م د شیراز او د خجند کړ
د بوستان ونے م واړه پیوندی دی — حقیقت م د مجاز سره پیوند کړ
نهٔ اندوه د مدح وذم نهٔ هغه کس یم — چه د زړهٔ په زور م شعر چا پسند کړ
په پارسئ ژبه م هم ژبه ګویا ده — په پښتو ژبه م خلق بهره مند کړ
د جاهل په بخره تش سر شور ول وی — آفرین م په خبرو دانشمند کړ
یا به درست په حسد ډک یا به جاهل وی — چاچه زړهٔ په داخبرو ناخورسند کړ
جاهلان لکه قارغهٔ کندکی خوارهٔ دی — شنو طوطیانو به د زړهٔ مهر په قند کړ
نهٔ م سود نهٔ م مقصود شته په دا کار کښے — محبت ځما په غاړه دا کمند کړ
که نور سود له شعره نهٔ لرم دا بس دے — چه حاسد م د حسد په اور سپند کړ
چا ځما مړوند تینګ نهٔ کړ په دا کار کښے — ما د هر سړی نه خلاص په زور مړوند کړ
هم د ناردے هم د سخ که فهم وکړے — زړهٔ چه تا د شاعرئ کار پسند کړ
سخ د داچه سخندان د زمانے شوے — زار د داچه د په فکر زړهٔ نژند کړ
تر قیامته به یادیږی په جهان کښے — هر سړے چه خدائے په فضل ارجمند کړ

عشقه تهٔ تر اورنګ زیب بادشاه بهترئ
چه خوشحال د په عالم کښے سربلند کړ

شعر حیض الرّجال دے

زړهٔ د شعر په کار هیڅ نهٔ یم خوشحال — ولے خدائے م کړهٔ په غاړه دا مقال
نهٔ په فکر نهٔ په ذکر را برسیر شی — ناګهانه لکه وورے د پشکال
رنګ ځما د شعر هیڅ سره سازنهٔ دے — لکه سپے را پسے ګرځی په دنبال
بنکاری سپے چه د نخچیر په بنکار کښے بنهٔ شی — له خوبنئ نے په مخ مړی روئمال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ د شعر وئیل هرڅو د صفت وی
بیا په شعر کښې پیداشی انفعال

داخبره بده نۀ ده چا و ئیلے
په تحقیق چه شعر حیض دے د رجال

په جهان ترشاعرئ بد څۀ نشته
خدائے اخته مکره سړے په دا جنجال

تفکر د شاعرئ لړمون شین کا
د غلیم دِ په نصیب شی دا اشغال

یوئے زړۀ له واړه خلقو نه جدا شی
بل اخته وی د خپل فکر په نکال

بل د هیچا ناخونده په جهان نۀ وړی
بل د هرسړی د خوئ وی بدسګال

بل کۀ هرڅو د ګوهر پیئ په شعر
عیب جوئے ئے جاسوسی کا د افعال

هرشاعرئے په وئیلو کټ مټ دے کا
کۀ په شعر کښې ته من ئے دے مثقال

بل په هسے شان دروغ پکښے وئیل شی
چه پخپله دروغژن شی دم در حال

د یار مخ د لاله ګل سره نسبت کا
د لاله د یار له مخه څۀ مثال

د هوسئ د نافے وینے نابودے
برابری کا د یار له خط و خال

د یار قد له سرو ونے سره سم کا
سرو ونه ده په باغ کښے نونهال

د معشوقے توره سترګے غمزه کړے
په غزل کا لکه سترګے د غزال

سرهوا لکه تبژن هسے وئیږی
د خپل ځان سره خوله پټه خواب سوال

خلق خوښ په خوب اوده وی دے بے خوبه
د پالنګ دپاسه خوب وی پرے محال

پټ په پټ وبله اوړی ترصباحه
د بنۀ لفظ د بنۀ مضمون په اتصال

چه د شعر فکر ورشی په مجلس کښے
نورعالم خندا هوس کا دے ملال

چه د شعر فکر ورشی په نمانځۀ کښے
د اَعُوذُ ذال بدل کاندی په دال

چه د شعر فکر ورشی په خواړۀ کښے
سپینے وریژے په مزه شی ورته کال

کله کله ئے مخ پټ شی په ډیر فکر
چه په دۀ د لیونتوب شی احتمال

داهمه د خپلے پوهے نتیجه ده
چه شاعرله فکره نۀ وی فارغبال

فلاکت د شاعرئ سره مل دے
کۀ شاعر سړے لری جاه وجلال

د دُنیا په مال ئے هیڅ نۀ وی وتنه
راشه وګوره دا مال او دا منال

سمرقند او بخارا څۀ هغه ذۀ یم
چه جهان بخښم د کښلی مخ په خال

ماداخو توکه چه ولیدل د شعر
هئے توبه! د شاعرئ له افعال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکه زهٔ بے ژبه کونک وے شاعرنهٔ وے
تر داهسے کویایئ بنهٔ وُم لال

که ربنتیا وایم چه غورم پرے وکړ
شعرکار دے د ملوک یا د هزال

که د شعرمذمت عیبونه ډیر دی
دا هُنر د شعر بنهٔ لری اقبال

دُرکوهر یا د لولئ یا د بی بی دی
بنهٔ قماش یا د بادشاه یا د رذال

چه د شعر په سبب سره یادیږی
که حَسَن دے که خسرو دے که کمال

د دوزخ لمبے به کارپه عاشق نهٔ کا
چه ئے تاؤ د دروغے دے په دا دال

دانائی علم وحکمت پکښے زیاتیږی
څوک چه بنهٔ وکا د شعرا ستعمال

د خبرو تنستے چه واو دے شی
څوک اطلس وودی په شعرځنے شال

د هرحرفے په شمار واړهٔ حرفونه
په تقطیع سره ئے جمع افصال

د صفت کښلے تکئ پکښے روغے
د تجنیس او د ترجیع او د اشکال

په عروض کښے کارستان وکا حیران شے
د خبرو ناوی کښینوی تمثال

کرامت دے یا اعجاز دے یا جادو دے
چه په شعر را پیدا شی له قوال

په هربیت ئے هسے رنگ شولے ورپاڅی
لکه زیږی په ډیر درد سره اطفال

د شاعر وئیل اوبو سره نسبت کا
بنورے تلخے اوبهٔ یا خوږے زلال

شعرکار د هرفاسق د فاجر نهٔ دے
نهٔ د هریوهٔ وږ سترګی د ګنګال

شعرکار یا د سالک یا د مالک دے
د عاشق دے د دردمن دے د ابدال

د هغهٔ شاعردانے وشه په ژبه
چه د شعر دُر دانے پلوری په مال

چه د شعر و شاعرئ مذکور وشو
څهٔ خو غوږ باسه ځما په حسبِ حال

قصیدے لرم غرا له هره بابه
په حکمت په نصیحت کښے مالا مال

په تعریف د دلبرانو غزلونه
په صفت د سترګو وروځو زلفو خال

رباعی ده که قطعه که مثنوی ده
همګی واړه کوهر دی در و لال

په فارسئ ژبه که نورترما بهتر دی
په پښتو ژبه م مهٔ غواړه مثال

طبیعت م عطائی نهٔ د تحصیل دے
که خبریم د املا په استعمال

یو ساعت به م په درس شل م په بنکار دو
کله بنکار پریښوم د کسب د کمال

د جهان تحصیل به کل واړه ځما دو
که اخته نهٔ وے د بنکار په اشتغال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

غابش وتلی ښیره سپینه لاتر اوسه
بازپه لاس کړځم په غرونو په جبال

بند وبست د پښتو شعر ما پیدا کړ
کنړه شعر د پښتو ؤو غیر سال

نه ئے وزن نه تقطیع نه ئے عروض ؤو
دوه مصراعے د خفیف بحر دوه طال

د غزل نه ئے مطلع نه ئے مقطع وه
نه ئے صفت نه ئے تشبیه نه ئے مثال

مګر زه ئے چه ګویا په شاعرئ کړم
پښتانه ئے پوهول ایزد تعال

په دا بند وبست به نور ترما بهتر شی
پس له ماچه کا د شعر قیل و قال

نن ځما ځویه یوځو دی برخوردار شه
چه په دا هنر کښے نه لری همال

که د شعر وئیل عیب یا هنر دے
د بنه مخ له محبته ئے دے حال

محبت د هماغے سیوره ده که څه دے
که کیمیا دے زرکوی سنګ وصلصال

د عاشق له رګه وبهوی وینے
چه جراح د معشوقے وهی قیفال

زړه چه خوښ د کښلی مخ د مینے نه وی
پکښے مات شه د تیرهٔ توبری سفال

عاشقان چه په بنه مخ کا هومره مینه
مګر خدائے وینی د کښلیو په جمال

ګلستان ځما د مینے شګفته شو
پرے وهی شیدا بلبله پرو بال

ګلدستے ئے لور په لور په ملک خوږ شوے
ترکابله ترکشمیره تر بنګال

هر مضمون ته چه د زړه توجه وکړم
طبیعت ئے راکوی په استعمال

شبستان م د ابکار معنو ځائے دے
تی ئے نموړم په غدو په آصال

د الهام غند خبر وی چه راد روی
چه ځما په زړه نزول کا لایزال

درست دیوان م لکه باغ د علم ګنج دے
پکښے هر رنګه ګلونه هر نهال

د دیوان م که بیت بیت سره حساب کړے
ترخلویښت زره به تیرشی په سرکال

په غزل په رباعی م زړه مئین دے
چه مداح یم د دلبرو د جمال

په هجران کښے ئے بلبل غوندِ فریاد کړم
که ئے نه مومم ګلونه د وصال

چه به ما لیدل په سترګو هغه لاړل
مخ ئے زه په تصور وینم په خیال

د هغو دلبرو پښے شوے تورے خاورے
چه په پښوئے ژرنګیدل راته خلخال

د خړیو به ئے بزغ لکه رباب ؤو
په آواز به ئے دِما ؤو وجد و حال

په دیدن به ئے له درده رغیدل ؤو
جدائی ئے لکه درد ؤو د اسهال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخوانئ په وخت بنهٔ سره جوړ یږی
ډیرے جونه یو خلے سره همسال

که یو دم ئے جدائی وبله اوشی
زړهٔ ئے بیا دی و وصال دته کشال

په نوبت نوبت م ولیدے دلبرے
یادَ تورو ویښتو عشق ؤو یادَ خال

اوس دا نوے بناشته که هرڅو یار کړم
دَخوانانو څهٔ پروا په پیرِ زال

که بوسه ورڅنے غواړم ورنزدے شم
په خندا خندام غوځ کا په ناخوال

دَهغهٔ یاری په کارنهٔ ده دَ کښلیو
چه په مخ باندِ ئے نهٔ وینے توروال

چه دَ کاروبارهٔ ووزی په زوړوالی
کوم صفت دَ هغه خرهٔ کا خر دلال

زړورکهٔ سپینه ږیره تورد په خضاب کا
خوانے نبخے وته ځان کا ځوان رجال

نهٔ دَ سپینے ږیرے عیب په خضاب ځی
نهٔ دَ تیز عیب پټیږی په سعال

دَ سړی دَ عمر کار راته بنکاره شو
کله بدر کله سلخ کله هلال

په ځوانئ کښے هرکار په سړی زیب کا
په پیرئ کښے زشتی لری هر خیال

دَ زاړهٔ نه زړهٔ دَ ځوانے نبخے خوږین دے
که ساقی ئے په نعمت او په نوال

دَ ځوانئ وخته که بیا راتلے په بیرته
ما به ځار کړ ترخپل ځان واړه اموال

ما وے کوره لا به کله زړهٔ زړه بیږم
پیری مخے ته راتله په استقبال

داهم بنهٔ چه م پرے سود دَ خاطر کیږی
چه تا زړه دلبره وینم په دا کال

په بوسه دَ شکر لبو زړه ځوانیږی
داخبره تجربه ده دَ خوشحال

باز دَ خپله بنکاره نهٔ وُزی چه زوړ شی
تو زاړهٔ مزری ځاریږه ځوان شغال

چه دلبرے ظاهر بینے شوے بدکار دے
دَ انصاف رانجهٔ ئے وشوے په کمال

عاشقان په سپین ویښتهٔ کله زړیږی
لا په کور کښے به ئے هم نهٔ شی احوال

دَ ایمان سلامتی دَ هغه کس ده
چه بنهٔ مخ وینی په وخت دَ ارتحال

چه دَ کښلیو دَ جمال برکت ډیر دے
مخ ئے ځکه مبارک نیسی په قال

په محشر به مینه وړمه دَ دل سنګو
که دا درنیږی تله دَ اعمال

زړهٔ مدّاح دَ هیچا نهٔ یم بے دَ کښلیو
دَ نورچا په صفت نهٔ لرم یو قال

زړهٔ ځهٔ خدائے په کښلی مخ باندِ مئین دے
کوره احسن القصص په استدلال

نهٔ م طمع له چا ده چه مدح کوئے شوے
نهٔ م چا سره لباس شته نهٔ تیتال

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که له هجوے له غندنے درته وایم
فردوسی لری خوبیته له محموده
چه د دور شهنشاه د ذم لائق شو
ماهم هیڅ تقصیر په ذم د چاونه کړ
که محمود بنده زاده وو د خپل پلار وو
چه په رنګ په خوئ خصلت د بابانه وی
درست عالم په خوئ خصلت د خپل بادشاوی
که له خپله حقیقته درته وایم
په آباؤ په اجداد خان و سردار یم
که برے که هزیمت واړه لیدلی
پلار نیکه م شهیدان وګور ته تللی
که به ډیر په هزیمت راڅخه توئے شول
لکه وُم په خپل همت بیا به هغه وُم
که د جنګ د پرهار ونو درته وایم
یو پرهار م به لاروغ په وجودنه وُو
چه قضا د سړی نه وی سړے نه مری
قدردان خُما د کار شاهِ جهان وُو
چه نیک خواه بدخواه همه ورته یکسان دی
چه د دهٔ د بادشاهئ د ور وشو
په دوران ئے درست جهان سره ګډ وړ شو
چه په خپل بابائے نه ده صرف کړے
چه د بنو سړیو قدر باندِ نشته
لکه دے خُما زوال وته ناظر دے
دا همه خُما د تورے صدقه ده
نن به درست د هندوستان دولت د دوئ وُو

فردوسی م په دا کار کښے نه دے سیال
زه لرم د اورنګ زیب د ذم جوال
د غندنے ګنړه هر یواق سقال
د اورنګ بادشاه په غاړه دا وبال
په زوونه کښے خونه وُو د بل آل
هغه خو یه د بل آل لری مآل
لکه دے وی د عالم وی دا خصال
زه ځائی یم د مغل نمک حلال
کارنامے لرم د جنګ او د جدال
خوئ خصلت لرم د قتل د قتال
پښتا پښت م هُنر دا دے آل په آل
وراندِ روستو په یمین او په شمال
په بل جنګ کښے ونصرت ته په آمال
چه له دردهٔ م به تن وُو لکه نال
بل پرهار م به په تن شو یا په ډال
که ئے درست صورت په غشیوشی غریال
د اورنګ بادشاه بنکاره دے خو د احوال
نه تمیز نه ئے د عدل اعتدال
په دوران ئے لور په لور دے اختلال
نه به وائے زمانه شوه د دجّال
د جفائے په دا نور و څه اهمال
ځکه زه ورځے ګرځم په جبال
زه لا نه غواړم د دهٔ هسے زوال
پښتانه چه پرګنے خوری سیور غال
پښتانه که کم همت نه وے جُهال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یگانه ځوانان که زر له ما سره وے
نورځما ؤو په پنجاب باندِ یرغال

که هرڅوئے سازؤم رانهٔ سازیږی
پښتانهٔ دی دَ تیږیو کانړیو دیوال

هومره قام هومره عالم سردارئے هسے
سرګردان ګرځه په تیښته دا منوال

دَ دانا سردار دَ تیښتے شرم نشته
چه علاج کا دَ غلیم دَ استیصال

چه په مرګ دِ غلیم سخ کا هسے مهٔ مره
وسردار و ته هم دا دے استقلال

تراویاؤ کالونو تیر شو ځما عُمر
زړهٔ هغه دے تن پیرئ کړ پائمال

لکه ما به له مغل و هلے تُورے
دریغه دریغه په ځوانئ وے دا حال

نوے میاشت ده محرم غصه ئے کال دے
په غلیم مِ غصه وریژه دا کال

خدایه هومره مهلت ورکړے په دُنیا کښے
چه کا بزهٔ کار ونه سم کاندی خوشحال

شعر حیض الرّجال دے

په ځان او په جهان کښے ما دوه ځیزه دی وکښلی
په ځان کښے دواړه سترګے په جهان کښے واړه کښلی

دَ زلفو په هوائے بیخودی ځما نصیب شوه
له ځانه له جهانه تل بیخود دی مار خوړلی

دَ کښلیو په جمال په نندارهٔ کښے ما خدائے بیاموند
لږ نهٔ دی له مجازه حقیقت ته رسیدلی

بنهٔ مخ و ته چه ګورم په دوه سترګو نهٔ مړیږم
دَ تن وینتهٔ مِ واړه وازے سترګے دی ختلی

سیه دل دَ محبت له سوزه سازه خبر نهٔ شول
په کار دَ پتنګانو مچان نهٔ دی پوهیدلی

دَ هغهٔ خونی له تیغه دَ خلاصئ فکر ومهٔ کړه
چه دے له ناترسئ زړهٔ وکابزی دَ وژلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خدائے ملامتونه ګوښې ګوښې تهمتونه
په عشق کښې دَ وګړی ماڅهٔ لږ نهٔ دی زغملی

بنهٔ مخ په مثال ګل شوزړه ځما لکه بلبل شو
شیدا بلبله هرچرته چه ګل دے هوړے یلی

مدد وکړه دَ وینو دَ ژړا په وخت اے دِله
نور اوښکے پاتے نهٔ شوے چه ډیر ډیرم دی ژړلی

دَ شعرڅهٔ ثنا کوم چه دے حیض الرّجال دے
بد کړکا چه له دهٔ نه ډیر زیانونه رسیدلی

کهٔ شعرته نظر کړے په خپل اصل کښې بدنهٔ دے
بد دا چه څوک په شعر کښې ویل کا نا پسند لی

چه چا دے شعر کړے بے میزانه بے عروضه
دا هیڅ شاعری نهٔ ده یوڅوسپی دی تمیدلی

پارسی شعرم هم نرده سلیقه لرم دَ وایرو
پښتو شعرم خوښ شو هر څوک خپل ګنړی بناغلی

په وزن په مضمون په نزاکت هم په تشبیه کښې
پښتو ویل م عین تر پارسئ دی رسولی

پښتو ژبه مشکله دَ دے بحر موندهٔ نهٔ شی
هم مالره یوڅو بحره په ډیر مښود راغلی

له چا نه په پښتو کښې ما میزان لیدے نهٔ دے
میرزا په دا زبان کهٔ ویل کړی دی تللی

مخزن م دَ اخوند چه تمامی په نظر کښیوت
په دهٔ کښې نهٔ عروض شته نهٔ ئے بحر ماموندلی

دانا به پرے پوهیږی دَ ناپوهو کار پرے نشته
دا دُرچه دَ بیان په تار خوشحال ختک پیئلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کذاب دے کۀ دا شعر لکه دۀ پښتو بیان کړ
کۀ هسے ویل اوس شی یا پخوا دی چا ویلی

دَ شعر په ویلو ډیر خوښ نۀ یم ولے څۀ کړم
چه زړۀ مِ بے اختیاره کله کله ورته زغلی

په شل کاله کښے دیګ ځما دَ شعر په اوربار شو
په دا دورمِ پوخ کړچه شپیتۀ کاله مِ تللی

حاسد مِ کۀ په شعر له حسده ګوته کښیږدی
چه دے مومی له شعره واړه دۀ وته بخښلی

دَ شعر په ویل کښے کۀ مقصود لری هم دا دے
په دا بهانه مِ ګوندِ چرے یادکا نا زړولی

په تور کِسوۀ کښے پټه رنګینه معنیٰ وګوره
زړ شو یو مِ سرۀ زړ له تورو شکو دی ایستلی

دوه بحره دوه مطلع لری کۀ دا قصیده ګورے
زړ یو اتیا کالونه په صفر کښے ما وئیلی

دَ ډوډے جنګ

خو وانخلی له غلیمه انتقام
مرد نۀ خوب کا نۀ خوراک کا نۀ آرام

چه دَ ننګ او دَ ناموس اندوه ئے نۀ وی
دَ هغۀ سړی به نۀ وی احترام

که همت او حمیّت غیرت پکښے وی
تر څښتنه به بهتر ګڼړی غلام

په ورځ ورځ پرے قدم ږدی وربانده خیژی
په یوه ځله څوک نۀ خیژی په بام

په طلب کښے کۀ سستی نۀ وی باور کړه
دَ ژوندون او بۀ به بیاموے په کام

واړه ورځے سړۀ نۀ دی برابرے
کله درد کله دارو کاندی ایّام

دَ مردئ دَ نامردئ ترمینځ میل نۀ دے
تفاوت ئے په ذړه دے یا په کام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ بل ترلاسه ورغے دَ بل شو
مرد به خپل لری دَ خپل فکر نرمام

چه په ذات ئے پلار نیکهٔ تورے وهلے
پرے جوړیږی کار دَ تورے دَ صمصام

دَ کنبت غصه مِ اووته له دِله
خدائے چه راکړ په ډوډه دَ فتحے کام

چه په مخ ئے فتح درومی عابدخان دے
په هرځائے دَ خپل بابا کا تازه نام

خدائے ئے عمر دَ خپل پلار کړه کام او نام هم
په غلیم دِ ئے لاس براوسی مدام

غلیمان دِ ترے حذرخوری که پوهیږی
تیره تیغ ئے اژدها دے خون آشام

چه داهسے تورزن رورئے خدائے پیدا کړ
پرے دِ فخر کا همه رونړه مُدام

دَ لښکرو کارخهٔ هسے آسان نهٔ دے
چه پرے هر سړے به مومی انتظام

چه دَ بخت یوخو ویښتهٔ لری په سر کښے
دَهغهٔ په مخ ظفر درومی مُدام

چه رښتینے ترسر تیر بخښل خوړل کا
دَهغهٔ دَ وړاندِ سر کښیږدی اَنام

دَمزری بخره ورمیږ دَ نیله کاڅ دے
کیدړ تروړے ئے مړیږی په لحام

دَ میدان هوسئ یو یو تازی نیسی
ډوډی غپ په کلی ډیر کړئ اَنعام

دَ ډوډه حصارئے درست په وینو سور کړو
په ډوډه باندِ چه وشو قتل عام

دَ ډوډے حصارخهٔ هسے آسان نهٔ ؤو
چه ئے فتح تیرید له په اوهام

پاس په غرهٔ باندِ محکم ؤو چا وهلے
دَ کوهاټ ترکوټ ئے بنهٔ ؤو استحکام

دَ خاوند په حکم هسے فتح وشوه
چه ئے کار شو په دوه ورځو سرانجام

دَ اوو کوټو نوکار دَ خدائے په حُکم
وار په وار شو په هفته کښے انصرام

له هیبته په آسمان کښے په لرزه شو
چه دَ تور وخرپا واؤرید ه بهرام

دَ توپکو دَ ویشتلو په لوګیو
بل آسمان اتم پیدا شو کبود فام

دَ ختکو نیزے هسے تلے په نرغره
لکه ستن په خیمه درومی دَ خیام

دَ ختکو نیزه باز و سورو توئے کړهٔ
دَ بنګښو دَ سورو فوج تمام

ډیر ځوانان غاړه غړئ شول په داجنګ کښے
که تقصیر نهٔ ؤو دَ تورو دَ سهام

صدرخان لاچیرے جنګ لیدے نهٔ ؤو
په داجنګ ئے نیزه سره کړه په خصم

دَ شاهین مرغے چه والوزی له ځائے
په کاته کا نورو زانړیو ته پیغام

شجاعت دَ هوښیارانو بنائسته وی
بدجلب حبطه ؤمری بد لغام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَجهان بنادئ واړه دَ هغو دی
چه په حکم دَ یوهٔ لوی قیام

دَ کنبت ارمان مِ درست له دِله وُوَت
کهٔ شکست وُوکهٔ پرهار وُوکهٔ دُشنام

په بد بوئ دَ کشتکانو مزکه خسا شوه
چه ریز ریز شوهٔ په ډوډه کښې په حسام

عنایت سردار چه څهٔ ملک مبرے وُو
دَ ډوډے په جنگ شول مالکه دَ طعام

دَ بنگښ بخره دَ پالے دَ چُوکے ده
نورِ ننباسی تُوره په نیام

څوک چه خپل کسب پریږدی بل کسب نیسی
ترهغهٔ نه به بل نهٔ وی عقل خام

کهٔ کاوز په جنگ باتور دے جنگ ئے هیر دے
چه په سر وخوری څپیړه دَ ضیغام

کهٔ بنگښ څخه څهٔ ننگ دے پرے به نهٔ کړے
ما دَ دهٔ له ډکه باغه یو بادام

چه بے ننگه چارے کا په واړو ورشه
لکه راغے په بنگښو دا هنگام

چه دَ فکر بد رقه ورڅخه نهٔ وی
پخته کار به په لار نهٔ اَخلی یو گام

دَ بنگښو شامت خپل سزائے دا ده
چه په غوښوئے مړیږی دَ دو دام

هرکهتر چه دَ مهتر سره ستیزه کا
دَ عمل سزا به مومی په انجام

هسے غم الم ماتم ورباندِ راغے
رنړا ورځ شوه دَ کوهاټ په عالم شام

دَ کوهاټ په عالم واړه عالم ډک شو
دَ بنگښو کډه لاړه تر بگرام

بد مذهب رافضی ډیردی په بنگښ کښے
چه خبر نهٔ دی دَ شرع په احکام

ناسنت په مردکانو کښے هم ډیر وُو
په دا جنگ کښے چه عالم شو انعدام

بنگښ کله پښتانهٔ دی گوره څوک دی
نهٔ ئے ذات نهٔ ئے مذهب نهٔ ئے امام

دَ بنگښ له بده بویه به خلاص نهٔ وی
کهٔ په ملک کښے سړی ووینے تمام

دَ بنگښ په زړهٔ کښے ډیره شیطانی ده
کهٔ په خولهٔ وتاته شیخ شی دَ بسطام

کهٔ مِ پښه په کُنبت وښوئیده څهٔ شو؟
په همت مِ ثابتی وه دَ اقدام

دَ ډوډه په جنگ کښے بیا دَ میوه ډک شو
په کنبت کښے چه خالی وُو هغه جام

بنهٔ چه مخ دَ هغه سوے رابنکاره شو
چه لیدله مِ په خوب او په الهام

هغه کار چه تر سر ورسیږی بخت دے
چه په زړهٔ گرځی په ویښه په منام

دَ سړی مراد هاله ورشی په غیر کښے
چه راضی شی ذوالجلال والاکرام

تل تیره توره وهه کهٔ حکم نهٔ وی
یو ویښتهٔ به کنډوُنهٔ کا دَ اندام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که تری دی که بولاق رحمت پرے باندِ
چه اول ئے خپل نشان په غونډۍ لک کړ
د تیری د منډ هنړو بنه تنبه وه
شاهی بیګ مرزا دارو یوخوسوارهٔ وُو
په داهسے وخت یو دوه ایسوړی نهٔ وُو
شابی خیل که مکوړی وُو په اولجه شول
عالم خان صاحب اولاد جمال الدین دے
شاهی بیګ ساغری په تن ملک میرے دے
په داجنګ کښے اولجے وشولے بے شماره
تورے زغرے که لیندے وے که درستے وے
شپږ اوهٔ زره ختک وُو په داجنګ کښے
د کنبت جنګ م په ننګ د پښتانهٔ وُو
یو په لس ورباندِ وشوه یو په شل وه
دَدے جنګ نارے به د رومی په ملکونو
چه دَدے سوبے آواز وشی په هند کښے
چه په نام پښتون غوځیږی پرے خوښیږی
د اسد تحویل نر ریونوی رجب وُو
په کاغذ کښلی خبرے پاتو کیږی

په سیالئ تُورے وهلے واړه قام
په رحمت د اَنړو خیلو وُو ناکام
په دا کارکښے د یوسف په اهتمام
نهٔ وُو نور د خوترے نمک حرام
نهٔ خورم نهٔ درویش خیل وُو بد فرجام
د خوترمو تنبے بنهٔ وکړ خرام
په ساغری په بنګی خیل کښے د اکرام
ترشیرا اول دَدهٔ کړی کار تمام
د بنو جونو د آسونو د انعام
په وسلو سره معمور شو هر کدام
په اولجه سره خوشنود شو هر کدام
بل غرض م په منځ نهٔ وُو نهٔ مُرام
که لښکر په ډوډه کړے وے مقام
پرے خوښیږی به همه پښتون په نام
بیا به ژغ شی د بادشاه په خاص عام
اورنګ زیب هسے بادشاه دے د اسلام
په دریم د جنګ آغاز شو دا کلام
دا بیان په بیاض ځکه شو ارقام

په غلیم باندِ د هسے فتح تل وه
لکه دا فتح چه وشوه والسّلام

د پښتون نه کِله او د مغل سره پټنه

بیاله کومه راپیدا شو دا بهار
ارغوان دی ضمیران سوسن ریحان دی

چه په هر لوری ئے ملک کړ یو گلزار
یاسمن دی نسترن نرګس گلنار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلی ګلونه ډیرپه هرهر رنګ شته
ولے سرهٔ لاله دی لا پکښے اوخار

بونه موتي موتي ګل بزدی په ګریوان کښے
دَ ځوانانو ګلدستے دی په دستار

مغنی په چغانه لیندئ کښیږ ده
په نغمو په پردو وغواړه هرتار

ساقی راشه ډکے ډکے پیالے راکړه
چه دَمیو په مستئ کښے شم سرشار

پښتنو ځلمیو بیا لاسونه سرهٔ کړهٔ
لکه بازمنګلے سرے کا په خپل بنکار

سپینے تورے ئے ګلګونے کړے په وینو
په اهاړ کښے شګفته شو لاله زار

ایمل خان دریاخان دواړه مړګ ئے نهٔ وے
هیڅ تقصیر دواړو ونهٔ کړ وار په وار

دَخیبر دره ئے سره کړله په وینو
په کړپه ئے هم روان کړ دند و کار

ترکړپه ترباجوړه سمے غرو نه
په لرزه په زلزله شول په بار بار

په هغه لوری چه کیږی پنځم کال دے
هره ورځ دَ سپینو تورو خرپهار

چه په دالوری نرهٔ راغلم حبطه شوم
نرهٔ مردار یم کهٔ داخلق دی مردار

په لښکر لښکرنا رے شوم ورته ستړے
دا کانړهٔ راته نه مهیرک وائی نهٔ ځار

چه احوال دَ یوسفزیو را معلوم شو
لواغر وماته بنهٔ وُو نهٔ د مغار

دَ ختک سپی بهتر تر یوسف زیو
کهٔ ختک دی هم په خوئ ترسپی بیکار

درست پښتون تر قندهاره تر اټکه
سره یو دَ ننګ په کار پټ وآشکار

ګوره ځو جنګونه و شو په هر لوری
ولے هیڅ دَ یوسفزیو نشته عار

اول جنګ دَ لوړے شا دَ تهتر و وُو
چه ځلوینت نرهٔ مغل شول تار په تار

خو بندے لونړه ئے په بند دَ پښتنو شوے
آس اوښان هاتیان اولجه قطار قطار

دویم جنګ میرحسینی په دوابه کښے
چه ئے وتکیدهٔ سر لکه دَ مار

بیا له پسه دَ نوښهر دَ کوټ جنګ وُو
چه مِ وکیښ تر مغلو خپل خمار

بیاله پسه جسونت سنګه شجاعت خان وُو
چه ایمل ئے په کندهاب ویوست دَ مار

شپږم جنګ مکرم خان شمشیرخان دواړه
چه ایمل کړل په خاپښ کښے تار په تار

چه ځما په یاد دی لوئے جنګونه دادی
دَ هلکو په هرلوری نشته شمار

همیشه فتح ونصرت دے لا تراوسه
پس له دا ده بیا تکیه په کردګار

اورنګ زیب راته یو کال اوشوچه پروت دے
په صورت حیران پریشان په زړهٔ افکار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال په کال اُمرایان دی چه پریوُزی
چه طوفان شولے لښکرے کوم ئے شمار

خزانے دَ هندوستان دی راخورے شوے
سرهٔ مُهران دی ننوزی په کُهسار

دا دَ هیڅا په اَتلس فکره نهٔ وُو
چه به دا کار ونه شی په دا دیار

دَ بادشاه دَ بد نیتئ کمے نشته
په بد نیت ئے آزار واخست دَخپل پلار

ځکه اوس دَچا باور وربانِدِ نشی
هم بد نیت دے هم بد قول هم مکار

بله هیڅ لیدله نهٔ شی په دا مینځ کښے
یا مغل دَ مینځه ورک یا پښتون خوار

کهٔ دَ کردش دَ آسمان دادے چه لیدهٔ شی
کهٔ دَخدائے رضا په دا وی راغے وار

آسمان هرکله پیرے یک رنګے نهٔ کا
کاه په کام دَکل جار وُوزی کاه په خار

په دا هسے وخت چه وخت دَنام ونګ دے
دا بے ننګه پښتانهٔ کا ځهٔ رفتار

پښتانهٔ چه نورځهٔ فکر کا ناپوه دی
بے دَ تورے خلاصے نشته په بل کار

ترمغلو پښتانهٔ په توره بنهٔ دی
کهٔ په پوهه پښتانهٔ وے ځهٔ هوښیار

اولسونه چه سند و بله وکا
بادشاهان ورته سجود کاندی اختیار

کهٔ نفاق کهٔ اتفاق کهٔ جهل پوهه
دَهرچا دَخدائے په لاس ده هره چار

افریدی مهمند شنواری کوره ځهٔ کا
دَمغلو لښکر پروت په ننګرهار

زهٔ تنها پکښے په غم دَنام ونګ یم
یوسف زئی فراغت په کښت و کار

اوس چه هسے بے ننګی بے ناموسی کا
عاقبت به ورښکاره شی خپله چار

مرګ ځما په پوهه بنهٔ تردا ژوندون دے
دَعزت سره چه نهٔ وی زیست روزګار

همیشه به په جهان کښے ژوندون نهٔ وی
دَخوشحال خټک به پاتے شی یادګار

دَ دریے خور اول کال دَ غفو وُو
ماچه ووے په برمول کښے دا اشعار
۱۰۸۶ھ

په خیبر کښے دَ مغل شکست

چه دانا ترنادان لا وژنی بتر
مګر نهٔ دے دا ژوندون ځهٔ معتبر

چه م فهم فکر وکړهٔ باور وکړه
په دا باغ کښے ګل له خار دے برابر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له کوموغرونو راغے چرته درومی
اباسین لاپه داهیڅ نهٔ دے خبر

دَ شلمان غرونه په دا کله خبر دی
په شلمان کښے چه زرګونه شول ډبر

نهٔ آسمان څنے خبر دے نهٔ دا مزکه
چه عالَم شو په طوفان زیر و زبر

په یوهٔ زمان کښے څهٔ قدرت ښکاره کا
څهٔ قادر دے توانا الله اکبر

مکافات دَ کوم ګناه دَ کوم شامت دے
چه ډبرد میرجمله شو درست تهبر

چه داهسے ئے پیرے کړے بنیاد دے
دَ فلک په سرکښے شته څهٔ شوروشر

نهٔ په ډیر ده نهٔ په لږ ده خدائے په کړهٔ ده
لږ لښکر په ډیر لښکر مومی ظفر

څه شنواری څهٔ مهمند څهٔ افریدی ؤو
چه ئے مات کړد صوبے واړه لښکر

داطوفان چه په مغلو باندِ ساز شو
په کشتن په اُلجو هیڅ مکړه نظر

کهٔ آسونه کهٔ فیلان کهٔ اسبابونه
په انبار انبار سپین زرؤ ویاسرهٔ زر

هغه بنے پری پیکرے دَ پالکیو
هنګی پرے پورے لال و دُر ګوهر

په زرګونو پښتنو کړے ترڅان لاندِ
دابه څوک کا دَ مغل له زړهٔ بدر

داکینه به یو په سله تر اوباسی
کهٔ ئے لاس شی په جمله پښتانهٔ بَر

پښتنو څخه کهٔ شته څهٔ عقل پوهه
ایل یاغی دِ څنے کاندی اوس حذر

دامتل دَ زمانے دے څهٔ اوس نهٔ دے
چه نامردخر په پالان وهی نهٔ خر

مستجاب مهمند کهٔ چرګه دَمغل ده
زهٔ خوشحال خټک خوبازیم ځائے مِ غر

دَ اورنګ زیب نه فریاد

هغه خدائے چه بندی کړے ئے دَ خوشحال
هم هغه به ئے خلاصے کا په هر حال

مهٔ منت دَ خویشکی میشکی باندِ بارشه
نهٔ منت دَ باقل زئ دَ بقال

نیستی واړه په نصیب دَ بیګ محمد شوه
بے ننګی واړه په بخره دَ جلال

نام ونګ ناموس کهٔ دا د افغانی وی
چه ښکاره ئے شو په دا دور احوال

اول مورد درست غوری په خرهٔ غوولے
بیا دَ واړو پښتو ژبی په د نبال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داناسازے چه په ماشوے چه په دوئ شوے
دروغژن یم که پرے نه شوے سرومال
که د سمے که دغرهٔ دی یوسف نرئ
همگی مزری دی مهٔ ئے وے نروال
دخپل ځان صفت به نهٔ کړم چه زهٔ څهٔ یم
لروبر واړه روباه دی یا شغال
ما د دوئ سره د ننگ پالنه بنه نرده
که موعمر سره تیردے په قتال
د حریف قدر حریف وته بنکاره دے
بنیبنه گرپه بنیبنه گرزده کلال. کلال
قیمتی د قیمتی سره جوړیږی
په یوه مزی پیئل شی دُر و لال
که ځما د دوئ سند وبله یو شی
څوک د مورځویه لری د مخ مجال
که خوشحال ختک وار بیاموند په جهان کښے
خود به وویني د دے چارے مآل
زهٔ له خپله خدایه خوښ له خپله قومه
په عزت دِ لری واړه ذوالجلال
هغه څوک چه د بدئ د معرکے دی
خجالت ورلره بس د خپل افعال
که کفران ئے د نعمت په جهان کړے
خود به بیا مومی جزا د خپل اعمال
دغه یو خو کالعدم دے په معنیٰ کښے
دغه بل د دجال خردے یا دجال
خجالت لره ئے خر وهی په کیږه
که سالے چارے کاندی غیر سال
خر به هیڅکله د آس برابر نهٔ شی
که د آس غوندِ پیدا کا سُم او بال
منکیرک خو منکیرک دے باز به نشی
که اوبده لری تریاز و پر وبال
د اوړو پیشو خو سازه کړی میوڅوک کا
هوښیار او ته بنکاره دے دا مثال
خال وخط پرے حبطه ځان د خندا کا
چه بد رنگه بنځه کښیږ دی په مخ خال
عاقبت هغه چیندخ په خوارئ خوار شی
چه واته کاله دریابه په جبال
حبشی دِ نوم په ځان د هلال کیږدی
په داتش نامهٔ به هیڅ نشی هلال
په ړند و ستر گو را نجهٔ زیبائی نهٔ کا
ناقابل دِ هوس نهٔ کا د اقبال
چه لوئ غواړے هُنر د لوئ نرده کړه
بے زینے دی په محل خاتهٔ محال
د سړی لوئ په رنگ په پساله نهٔ ده
په همت ده په هُنرده په خصال
نهٔ د خلقو بدنامی نهٔ جام د زرو
نهٔ د خلقو نیکنامی په لاس سفال
په داهسے رنگه کار به راضی نهٔ شول
که ئے فکر اندیښنه وے یومثقال
که ئے ځویه نمسی ماوے په کور کړی
د عزت م به لاهم نهٔ ژو کیال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ یوڅوکاهه ژوندے وُم په دُنیا کښے
خود به ئے واوُرم دَمدو دَ باباحال

کۀ څۀ حق شته دَ نیکئ په جهان کښے
نا سپاس به ګرفتارشی په نکال

زاوُزاد به ئے بخیږی بے کفنه
په جهان کښے به رسوا ګرځی کنګال

واړه هسے چارے کاچه پکار نۀ وی
چه ئے پاسی زمانه په استیصال

ما پخپله په ځان کړی دی دا چارے
چه مِ ورکړه ونااهلو دا منال

چه همیش په یوه حال وی هغه خدائے دے
په سرِ یو باندِ تل نۀ وی یو حال

کۀ په نحس طالع بند شوم عیب نشته
کله کله تندر هم نیسی هلال

څلویښت کاله مِ خوږه کامرانی وکړه
څۀ شو چرخ کۀ مخالف شو یونیم کال

نۀ پرکیږی نۀ فریاد کا نۀ چیچل کا
هرهوښیار مرغۀ چه لاندِ شی ترجال

وَتقدیر وته ځان وسپاړی یکباره
راضی نۀ وی په پرخاش او په جنجال

دَخدائے حکم چارے نۀ دی بے حکمته
هیڅ دَدے خبرے نشته قیل وقال

خپلو ورونو یوسفؑ واچوۀ کوهی ته
مشرف شودے په جاه او په جلال

واړه چارے په قسمت په مشیت شی
باد په لاس دَ منجم دے دَ رمّال

دَهغۀ چه زړۀ محکم په توکل دے
نۀ په خوب باندِ نظر کا نۀ په فال

څۀ یوازے په مانۀ ده کۀ ژوندے وی
اورنګ شاه بادشاه به ډیر کاندِ پائمال

دۀ په لاس دَ بخت نصر ظلم واخست
زړۀ دَدۀ له لاسه بند لکه دانیال

حق ناحق ئے چه څوک راشی په منګل کښے
خوارَوی ئے غم ئے نۀ وی دَ وبال

چه په پلار باندِ ئے نۀ ده صرفه کړے
په نورچاے څۀ صرفه څۀ ئے اشکال

کۀ رښتیا وایم داهسے بادشاه نۀ وی
واړه کارے دَ رهزن دے دَ داړوال

یو په ظلم یو په مکر نورڅوک نشته
کۀ حجاج وی کۀ یزید وی دَدۀ سیال

دَهغۀ بادشاه به مونځ دَغاړے طوق شی
چه دے نۀ لری دَ عدل اعتدال

نۀ انصاف شته نۀ تمیز نۀ نور دَ عدل
په دربارے تاریکی ده غول و غال

امرکان ئے همګی دَدۀ په رنګ دی
هرحیله دَ خپل کردار کا استعمال

چه په اصل په نسب ئے نظر وکړے
لږ په دیو کښے اصیل دی ډیر هزال

دَکدائے له لاسه هم پوچک راتیسی
کۀ په کور کښے ئے مهران دی په جوال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیّد میرا و میربابا دواړه حاضر دی
که دَ دے خبرے غواړے استدلال

دَ کابل صوبه خرابه هغه سګ کړه
دابل سپے په بنارس کاندی دا چال

په دوران دَ دے بادشاه هوښیار هغه دے
چه وطن کا په فرنګ په پرتګال

مقرب ئے فدائی عبدالقوی دے
چه تل کاندی دَ بدئ اشتغال

یوسفیه دَ ګجرات دَ دهٔ قاضی دے
چه دَ دهٔ غوندِ به نهٔ وی بل هزال

په دربار کښے ئے عزت دَ بل چا نشته
پیشکاران ئے دی بدذات او بدسګال

دَ نیکئ حکم ډیر په تأمل کا
دَ بدئ حکم کا په استعجال

اول دے بیائے دَ انور دَ خدائے دپاره
چه په پسه چاړهٔ واړه کړے حلال

په خوشحال باندِ خو وار دے دادے راغے
خدائے دِ درست جهان ساتی دَ دے جیپال

په دا هسے حال هم شکر کړے بویه
که سبر کال مِ کړه لاړه تر هنګال

په بل کال مِ ویره شی لاړه دِ نهٔ شی
په ملکونو ترشوال او تر توروال

پښتانهٔ لره منصب نهٔ دے غضب دے
چه تلاش دَ اضافو کا لاے دال

که هزار کاندِ پښتون مغل به نهٔ شی
بویه داچه له زړهٔ وباسی داخیال

دَ هاتی دَ مزری روغه که خوک غواړی
هیڅ دَ دے خبرے نشته احتمال

پښتانهٔ لره شړئ اندیرے بنهٔ دی
نهٔ اغوستے دَ مغل دَ مجرے شال

ماوے زهٔ به دَ مغل په نوکرئ کښے
رکیبونه کړم دَ سرو دَ سپینو نال

په ناحق ئے خنځیرونه راپه پښو کړل
واه واه هسے نوازش هسے آمال

امرکان مِ په دربار کښے ډیر نیکخواه دی
په خاطر دَ سیّد میر دی ګاړه لال

آفرین دَ میرجمله په خویه باندِ
چه نن دے دے میرمنشی یه استقلال

که هزار تورے چاړے غشی وریږی
دهٔ حما په سر نیولے دے حیل ډال

که بادشاه که امرا حما دپاره
دَ هرچا سره دَ دے جواب سوال

بل میرخان دَ خلیل خان خویه تلاش کا
بل دَ نیکو نیت لیدهٔ شی دَ کوتوال

چه په نیمه خولهٔ ئے کار کیږی دَ خلقو
دَ خلاصی مِ همیشه کاندی جدال

لا تراوسه کار موقوف په ارادهٔ دے
ګوره خهٔ دے لا دَ دے چاړے مآل

چه له بخته یاری نهٔ وی په داخهٔ شی
که جهان دِ نیک خواهی کا ماه وسال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ رنځور نرحمت دَ خدائے په حکم دروی
په طبیب باندِ خوسعی ده کمال

مخ دِ تورد سیّد شمس شی د واړه لوریه
چه هرکوره بے بدل دے په تیتال

دَ خلاصئ خلل دهٔ کړ کړ په مینځ کښے
چه ئے کړ په ضامنئ کښے اهمال

کهٔ دَ بند او دَ زندان مشکل آسان شی
وار په وار به خدائے آسان کا کل اشکال

په خیله پسے کلونه دَ بهار دی
په اهار پسے رادروی پشکال

چه په ژمی بناخ بُری وشی دَ ونے
په بهار کښے ئے لابنهٔ وی پروبال

لا به کله دَ خلاصئ زیرے وشی
چه بنادی مِ شی په اهل وپه عیال

چه همیش په خوشحالئ آموخته وی
هغه زړونه دِ خدائے نهٔ لری ملال

انتظار دَ دے خبرے ډیر عالم کا
ولے خوار ختک به واړه شی نهال

لا به کله هغه وخت هغه ساعت شی
چه به وینم دَ یارانو بنهٔ جمال

دَ هجران محنت به واړه فراموش شی
کهٔ بنادی را باندِ وشی دَ وصال

څوک به خاندی څوک ژړا کا څوک به آه کا
په هرځائے چه دا بیان بولی قوال

زر پنځه اویا کالونه دَ هجرت وُو
په آغاز دَ نوی کال شو دا مقال

دَ اورنګ زیب نه شکایت او دَ خپلے مرا ستائینه

پرورده کهٔ دَ مغلو په نمک یم
دَ اورنګ له جوره هم له غریوه ډک یم

په ناحق ئے په زندان کړم یوڅو کاله
خدائے خبر دے کهٔ په خپل ګناه زهٔ شک یم

پښتنو سره زهٔ تورد دے دَ مغلو
خبردارئے په نیتونو یک په یک یم

کهٔ سره کهٔ نا سره راته معلوم دی
په دا کار کښے په معنیٰ لکه محک یم

یا زهٔ باز ووم یا شاهین شاه جهان ته
دَ اورنګ وته قارغهٔ یا منسکیرک یم

هغه زیست چه دَ عزت له مخه نهٔ وی
چه ئے کا په هغه زیست پورے هک پک یم

اورئے پورے په منصب په نوکرئ شه
چه ترفهم وترنظر دَ مغل کک یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل نام وننګ چه راشم لیونے شم
چه په طمع د اوړو زغلی وشست ته
ترقضا پورے د هیچا حاجت نشته
وبینا و ته سوړ مهر یم د زړو
هیڅ له قدرهٔ م وګړے خبر نهٔ دے
د چنبے ترګلو ډیر دے ځما قدر
لکه باز په لوئے لوئے ښکار ځما نظر دے
چه په غوښوئے روزګار هغه مزګ یم
په دا سپینه ږیره شرم عزت ښهٔ دے
که عالم راته کُن تاؤ کا غم م نشته
په دانش په شعور نهٔ ده په قسمت ده
هر پښتون چه د مغلو نوکری کا
چه منصب م د مغل خوړ یو ملک وُم
د فرمان د پروانے حکم ئے نشته
نهٔ م کار په خاص وعام نهٔ په دیوان دے
نهٔ تصدیق شته نهٔ یاداشت شته نه توجیه
هر کیدی به چه له ما سرکوزی غوښته
که په بدو باندِ شُوم شوم زهٔ ئے څهٔ کړم
هر ساعت را باندِ عید د استغنا دے
پښتانهٔ لره شړئ اندیرے بس دی
آزادی ده په ساده سپینه جامه کښے
د وښو جونګړئ هسے راته ښے شوے
که اوکره د بټوشته په شلمبو سپینه
چه نیولے م دا هوډ د ننګ ونام دے
په بل غشی ټوپک هیڅ ویشتلے نهٔ یم

خبردار کله په سود وزیان د لک یم
ګمان مکړه چه هغه ناپوه سمک یم
اوکهٔ نه ترزړهٔ ذنب لا ریرک یم
په دلیل د نابینا لکه پوچک یم
که ربنتیا وایم د ستر ګو مردمک یم
وبے شناختو وته کل د پنیرک یم
نهٔ چه کرځئ کونګټ نیسی بادخورک یم
نه چه ولے د وښو خوری هغه مژک یم
څهٔ به نورے چارے کړم مګر خوردک یم
په ربنتیا ویل د ډیرو پُول پُولک یم
چه دا هسے سرګردان لکه پټک یم
که دِ زړه د هغے واړو بهترک یم
چه منصب د مغل نشته اوس مَلک یم
شکر دا چه په خپل حکم په خپل وک یم
نهٔ په در ولاړ د هر یوهٔ مردک یم
نهٔ په فکر د سند نهٔ د دستک یم
د هغهٔ د سر یا تُوره یا کوتک یم
لکه ښهٔ ستورے په اصل مُبارک یم
که په نور عالم ژړا زهٔ په خرسک یم
نهٔ په فکر د مسند نهٔ د توشک یم
خلاص له غمه د زربفت او د میدک یم
وائے ناست په محلونو د آشک یم
د مغلو پولاؤ پا تو ډیر پرے پک یم
که لهٔ خپله هوډه واوړم کنیزک یم
که ویشتلے یم خو بیا په خپل توپک یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه شهپر م بتې خیل ډوکنډ کپر شول
پروادار په لنډو پرونو د بارک یم

د کریز بنړے م توئے لکه باز کړے
ګمان مه کړه چه بے پرونو بنا پیرک یم

سکه سرونړه م تری دی حال ئے دا دے
که بولاقو نه لا لرے یو څپک یم

په دروغ دروغ وعدے نفاق آمیزے
ماغلوی ورته په مثل د کودک یم

تف په بدیره د همه واړو بارکو
لاځما په بزیره هم که نړۀ بارک یم

که د واړو پښتنو راته تسلیم دے
نړۀ خو بیا د صبا کئی انا خښتک یم

نن خو قام را سره ډیره جفا اوکړه
ګانده بیا د خدائے وحکم وته څک یم

که څه حق یا د وروری یا د نیکئی شته
نړۀ یوازے په تکیه د خدائے شیرک یم

مهمندی ځما د کړے لاس و پښے دی
وپاداش وته په طمع د هر یک یم

ډیر چینے چه تراوش وکا دریاب شی
راضی مند د افریدیو په کومک یم

کرلانړی سرینی خو پښتانه دی
چه لیدۀ شم اوس خودایم یو بولک یم

د هرچا سره چه کښینی هم هغه شی
نړۀ د ننګ په کارله واړو مشترک یم

چه داهسے رنګ ځما په سیله ګرځی
اوس م نیمه ژبه خوښه شوه شیتک یم

که م عمر په شماره ترشیتۀ تیر دے
منت دار په ګرځید نه د فلک یم

د افغان په ننګ م وتړله تورہ
لا په کار د سوارئ لکه اوزبک یم

ننګیالے د نړمانے خوشحال ختک یم

د مغل په بند کښے د ارمانی زړۀ فریاد

نړمانے له بنو یارانو نه مهجور کړم
څۀ بلائے مبتلا په ډیر ضرور کړم

د بنړو اوښکے م پاسه پرے تاړونه
بیلتانه په تن په مثل د طنبور کړم

اوس په ما د خوشحالئ نوم جوړنه دے
چه داهسے نړمانے له غمه پور کړم

ماوے ترق به سره وچوم له غمونو
ولے لا تراوسه پایم خدائے صبور کړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره واره پښتونخوا په ځائے میشته ده
اشرف خان په ناپوهۍ په غم کښے ونښت
جُدائی دَ صدرخان لکه سُوراور وُو
سل تنزلے مِ هر آه سره په زړه شی
هغه وخت مګر دَ خدائے په وعده راشی
دَ هر مخ خالونه داغ ځما دَ زړه دے
دا ارمان مِ هیڅ ارمان سره سم نه دے
مرګه هومره مهلت راکړه په جهان کښے
چه مِ اوس له لاسه اووتے آسمان شوے
کهٔ ئے درست دَ متو زور راته بنکاره کړ
نه به بیا په غاړه کښیږدم دَ ننګ تُوره
عجب مارمِ جاروتلے تر دوُو پښو دے
مست ها تیان خونی مزری په زنځیر کیږی
په خپل آه مِ باورشته اثر به وُ کا
یو دوه سرے مارم پروت په دواړو پښو دے
پاړوکان دَ پیښور واړه ناقص وُو
چه مِ فکر دَ ازل په تُورے وشی
دا بیان مِ دَ عفد په کال ویلے
۱۰۷۳ھ

خو یوزه دے زمانے پکښے منصور کړم
زړه دَ دهٔ غمونولا په زړه رنځور کړم
کهٔ دَ واړه فرزندانو غم چُور چُور کړم
په دروُن نے نکه وړے دَ انګور کړم
چه به بیا دَ خیلخانے سره سرور کړم
زړه حیران نے یا دول په کوم دستور کړم
کهٔ په زړه کښے ارمانونه نامحصور کړم
چه جمدر دَ مدعی په وینو سُور کړم
دَ هغو خبرو څهٔ لره مذکور کړم
بیا فلک سره کُشتی په خپل دستور کړم
نهٔ به بیا په قوم کښے کښیږم نهٔ به هور کړم
مګر لوئے پاړه پیدا شی چه نے دور کړم
بویه داچه ځان فلک وته تربور کړم
رقیبان به اورلړونی دَ تنور کړم
په دیدن نے له نشاطه نه نفور کړم
دایم هند لره روان شوم کهٔ نے دور کړم
په دا کار کښے خپل پردی واړه معذور کړم
په شعبان چه دَ لاهور په سیند عبور کړم

واړه خلق دَ خوشحال په پت ولاړدی
بخته تا له کومه لوریه راحضور کړم

مغل د پاره خدمتونه او دَ مغل یه خوشحال ظلمونه

راته درست دَ دهلی بنار وُو بوستان
چه پکښے وُو باز باقی سعادت خان
په هغهٔ زمان چه دوئی له ماروان شول
بلا سخت یم چه نے نهٔ مرم په هجران

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د دیو د دیدنه نه محروم شوم
که ربنتیا وایم زهٔ اوس شوم په زندان

خیلخانه مِ لکه باغ زهٔ باغوان وُم
څهٔ عجب وبله جوړ وُو باغ باغوان

زمانه چه باغ باغوان وبله بیل کا
دا بیلتون په دواړه توکه دے خریزان

چه یوګل د هغه باغ وینی په سترګو
په باغوان باندِ بنادی وی هر زمان

د مجنون څهره تصویر په کاغذ ګوره
زهٔ هم هسے هډو پوست یم استخوان

په جهان کښے هر څوک یوځله په مرګ مری
زهٔ بے مرګ مرم نهٔ یوځل زمان زمان

په ناحق د اورنګ زیب په بند بندی یم
خدائے خبردے په تهمت او په بهتان

زهٔ په ځان کښے ګناه نهٔ وینم په خدائیګو
ولے نور خلق خبرے کا شان شان

د ګناه مِ سر رشته نهٔ ده معلومه
مګر خپل هُنر د ځان وینم تاوان

لکه زهٔ وُم په راستئ په درستئ کښے
د مغل په خدمت نهٔ وُو بل افغان

بادشاهانو لره ترس د زړه بایدهٔ دے
مروت، غور رسی، عدل و احسان

څوک به چا لره په داد او په فریاد ځی
چه په ظلم راضی من شول بادشاهان

چه ځما په خیلخانه په ولس وشول
ودِ نهٔ شی په هندو په مُسلمان

چه د خپل پردی تمیز وربا ندِ ورک شو
بادشاهان د خپل دولت کاندی نقصان

اورنګ شاه بادشاه که تل کا هسے چاړے
لکه اوس ئے په لاس و نیوے امان

یا سر کال یا په بل کال به خلق واوړی
چه جویونه شی د سرو وینو روان

زهٔ لاخهٔ یم نور به هم ځما په رنګ کا
څوخانان دی نوم په نوم د کوهستان

چه زړهٔ سوے په پلار په ځویه باندِ نهٔ کا
د هغهٔ به څهٔ صرفه وی په جهان

له غروره هسے مست بے خوده لاړ دے
چه نظر ئے هورے پاس دے په آسمان

د داد خواه ځواب کو تهئ یا کوتک دے
په دربار چه ئے غوغا کا دادخواهان

وبه نهٔ وائی چه ولے دادِ څهٔ کړل
که په ملک ئے قتل عام کاندی خانان

نهٔ یو حرف د صوبه دار نه شل محضره
چه رقوم ئے په خپل مهر کا قاضیان

رفتګی بدے رشوت حمایت بویه
که څوک غواړی د خپل کار سر و سامان

د هرچا څخه چه داخو یونه نهٔ وی
په دربار به سرګشته ګرځی حیران

طبیبانو ته هیڅ مهٔ وایه خوشحاله
قادر خدائے به وکا ستا د درد درمان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قندهار جنګ او نتیجه ئے قحط سالی

بیا دِ څهٔ فتنے آغازے کړے آسمانه
چه عباس دِ راروان کړله ایرانه

شاه جهان لا په اندوه دَ ترکستان وُو
تا ناګاهه بله چارکړه ورعیانه

منصوبے دِ هومره نهٔ دی چه ئے شمارشی
هئے توبه توبه له تا ستاله دورانه

کله کله ستا فتنے لا په څهٔ رنګ وے
ولے داځلے سوکړے نهٔ کړے ودانه

یو سختی او رنځوری دِ په ملک زورکړه
بل دِ بر برکت واخست له جهانه

درپوهیږم چه هغه دِ لا په یاد دی
چه خلاص شوی وُو دا وارے له طوفانه

څوهمه واړه کسکر وبله نهٔ کړے
خوابه ستا نشی سره په یوځوخانه

دَ کابل میوے خوراک دی دَ طوطیانو
پرے خوارهٔ شول تورقارغان له هندوستانه

یو شدت دَ بادشاهانو ترمینځ پریوت
بل دا ملک شو یوځوکاله بے بارانه

دَ آوی څښتن دُعا کړی چه نرخ ګران کړے
للمی کار په زړهٔ پریشان مینه ویرانه

غه سړی چه به په زورمیلمانهٔ غوښتل
اوس سرپټ کاندی تیریږی ترمهمانه

ما په عمر هسے کار لیدلے نهٔ وُو
نهٔ م کله آوریدلے وُو له چانه

چه پسر له لوږے مری پدرئے ګوری
دَ پسر اندوه ئے نهٔ وی بے له ځانه

هندوستان به ګوره څهٔ شی ستاله فعله
خدائے دِ ورک کړه رافضی علی مردانه

له هغے ورځے چه راغلے په دا ملک کښے
غم دِ راوړ ترسپاهه تر دهقانه

چه دا هسے شوم قدم دِ په ملک کړ
چه دِ ګورم څهٔ ناپوهے شاه جهانه

کهٔ دا ملک له اولیاؤ نه خالی وے
په دا ملک به نزدکن پیښه وه ګرانه

کهٔ دِ حکم دَ عالم دَ ورانئ نهٔ وی
رزق دَ هرچا ورکوه دَ رزق ضمانه

خوشحال تل شکر وکاږی خوښ له تا دے
تا په دهٔ له هرهٔ توکه کړهٔ پریوانه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ فلک ستمونه

او دَ پښتون دَ بے وفایئ نه فریادونه

خبرمهٔ شے دَ فلک په ستمونه
په خاطر کښے لرم څورنګه غمونه

چه همیش به ئے سر پروت ځما په پښوؤو
اوس هغه ځما په سرښ دی قدمونه

چه به تل ځما کرم ته په اُمید وُو
باروی په ما منت په کرمونه

چه ځما په مرهم روغ په دُنیا پائی
هم هغه خاندی ځما په مرهمونه

زهٔ ئے چالره وهم قدرئے چا نه ده
په اور وسیزه دا تورے قلمونه

څهٔ یوازے ننګ په ما راغلے نهٔ دے
پښتانهٔ ډیر دی په غرونه په سمونه

یا به واړه دَ مغلو درم پریږدی
یا به زهٔ هم په لاس واخلم درمونه

چه ښورا خوری دَ مغلو واړه سپی دی
دَ سګانو په خولهٔ څهٔ اخلم نومونه

کهٔ ختک دی کهٔ ښګښ دی کهٔ ورکزی دی
وار په وار ئے په کور اوشه ماتمونه

یا م خپل قهرارمان ترهر چا وکښے
یا م پریښوے دا دَ ننګے شیمونه

له پردیونه به څهٔ لره مانړهٔ کړم
چه خپل هم راباندِ باسی اړمونه

ناخلف څویه دَ چا کره لوئے مهٔ شه
چه وپلار وته ګندی کا قسمونه

هسے څویه م نهٔ ولیدل په ډیر کښے
چه په مخ کښے ئے دا ورځی علمونه

چه شاعر په خپل غلط فکر خبر شی
پرے ځکوی دَ غلطئ رقمونه

چه ځما سره ئے کا پورے حیران یم
خپل پردی فن او فنون سحر دمونه

ګور به هم په ژړا سر کړم کهٔ ئے وروړم
زهٔ خوشحال دَ زړهٔ دا هومره اَلمونه

مشران او ځان ستائیل او خیلخانے نه فریاد

راشه واوره دا دستان نیک وبد پکښے بیان !

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم عبرت هم نصیحت دے — پرے دِ پوهه شی دانایان
زهٔ خوشحال دَ شهبازخان یم — چه تورزن یم کان په کان
شهبازخان دَ یحیی خان وُو — چه بل نهٔ وُو هسے ځوان
یحیی خان دَ اکوړی وُو — چه په تُوره شو سُلطان
هم په تُوره مَړنے وُو — تیرانداز وُو شخ کمان
چه غلیم به ئے پیدا شو — زرئے ځلے وُو کورستان
هم ئے تیغ وُو هم ئے دیک وُو — هم ئے خُلق وُو هم احسان
په هغه ستوری پیدا وُو — هم پرے زیږی بادشاهان
لا پیدا په جهان نهٔ وُو — پرے خبر وُو درویشان
دَ اکبر بادشاه په دور — شو دَ خپل اُولس تورخان
چه له دهٔ سره به ناست وُو — هغه واړه وُو شیران
همت ناک باسل باذل وُو — په هر کار کښے صادقان
کورته رنګ په وینو لاړل — چه همه وُو سرداران
قبیله شوه سره ډیره — اکثر بنهٔ لائق ځوانان
متفق په هره چاره — نوم ناموس په واړو کړن
دَ هجرت زر دوه ویشت سن وُو — چه زهٔ راغلم په جهان
هغه کال پوره پنځوس وُو — چه شهید شو شهبازخان
دَ هغهٔ دور بادشاه وُو — قدردان شاهِ جهان
دَ پلار ځائے وما راکړ — په اولس شوم حکمران
کهٔ دَ تورے کهٔ دَ ورکړے — هیڅ م پرے نهٔ یښ ارمان
لکه خرڅ م دَ بابا وُو — ځما لا وُو دوچندان
واړه دیرش زره ختک دی — درست ځما وُو په فرمان
په لښکر به ځما خرڅ وُو — یا م خرڅ وُو په مهمان
کهٔ ځما کره به سل وُو — زر به تلهٔ په خاندان
درست ختک ځما په دور — نامور شو په دوران

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ختک په مزکه پروت وُو
پاس مِ یووړ په آسمان

کۀ څۀ عیش کۀ عشرت وُو
زړۀ مِ سوړ کړ په هرشان

کۀ اَسونه کۀ باز ونه
گشت دَ باغ او دَ بوستان

زر وماته هسے خوار وُو
لکه خاورے دَ بیابان

نۀ زکوٰة په ما واجب شو
په درست عمر نۀ قربان

چه ئے خپل عزت پکار وی
زر به خوار کا هغه ځوان

تر اورنگ بادشاه مِ ویوست
تاؤ دَ بند او دَ زندان

نقش مِ کښیناوۀ دَ تُورے
په هندو په مُسلمان

دَ خپل ځان صفت به څۀ کړم
مگر نورئے کا بیان

بنے بنے ناوے په کور راغلے
پلار نیکۀ خانان میران

دَ اویا کالونو اوس یم
په دا ماهِ رمضان

کال زر یو نوی هجرت دے
هم تحویل دے دَ میزان

واړۀ دیرش ځویه لرمه
اوس حاضر په دا آوان

چه په عُمر شوم اطلس
دَ شباب په عنفوان

راکړه راغله جینئ
پلار نیکۀ ئے بد ذاتان

بل هُنر کسب ئے نۀ وُو
سفیهان وُو پاده بان

بد سرشت په خو کرسئ
احمقان په خوئ دَ دان

سَگه پلار په تیغ وژلے
هم دَ رونړو قاتلان

په خپل کور کښے سره وژنه
تل نفاق شدت ترمیان

نۀ په شرم پوهیدلی
نۀ په دین نۀ په ایمان

خپل قسمت کړه راترغاړه
دَدے هسے خاندان

مشران ځویه مِ واړه
خدائے له دے نه کړل حیان

څۀ بلا ده چه راتله به
دا ځما په شبستان

خپل بابا کړه راترغاړه
دَدے هسے خاندان

دَدے هسے به څۀ حال وی
چه دا شان لری نیکان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړهٔ خوږ په یوهٔ نهٔ شو — خوږ دَ زړهٔ دی خوږ دَځان
واړه یو تربل آخته دی — په خپل کور کښې جنګ جویان
یو وَ پلار نیکهٔ ته نهٔ شو — همګی دَ مور په شان
په سپلمئ په ګنډیری کښې — کهٔ پیوند شی تاک رمان
په میوه به ئ خوږ نهٔ شی — دَچا کام دَ چا دهسان
څهٔ بے ځایه تربیت وُو — چه به ماکاوهٔ ارمان
چه په بد بوټی محنت کا — غرامت دے په باغوان
نهٔ ئ ننګ شته نهٔ ئ شرم — څهٔ نابود دی دا سګان
زهٔ غلیم دَ اورنګ زیب یم — سر په غرهٔ په بیابان
زهٔ په ننګ دَ پښتانهٔ یم — دوئ نیولی مغلان
لکه سپی هسے جاړ وُوزی — دَ مغل په آش و نان
دَ منصب په اِضافو دی — تل په ما پسے روان
ځما لاس وربانده رسی — ړا واهئ نهٔ شی خپل ځان
په دا هومره رسوایئ — بیا بدمهٔ ګنړه خپل ځان
چه ئ پلار سره غلیم وی — هم هغه ئ زړهٔ او ځان
چه په واړه وکښې آرشد دے — نن یادیږی اشرفخان
دَ مور پلار نیکهٔ ته نهٔ دے — دا ناکس دے لا بل شان
په ژوندون مِ خپل ځلئ ورکړ — باندِ زړهٔ شوم مهربان
زرئ ټول کړل په لکونو — طبیلے ئ عراقیان
لوئ ځما په نوم په تُوره — خواړوی مِ فرزندان
دَ خپل ځان په شیرازئ دی — تار په تار برادران
بد خواهانو سره خاندی — په زړهٔ چوی نیک خواهان
بنهٔ کارونه چه ځما وُو — یا ځما دَ دود مان
یو په دهٔ کښې پیدا نهٔ شو — ورته خلق دی حیران
کهٔ ئ بولم ګلستان ته — باندِ اور دے ګلستان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ګونګټ اغُندِ جار وُوزی — په سرګین او په ګودان
دے نامرد له نامردئ — تل له ښونړو نه ترسان
دَ ګلونو په پټې کښې — کَرَه ځان ته خارستان
ښهٔ لائق ځُویه مِ نور دی — ولے خدائے کړل کشران
ښین دَ زړو په خرهٔ پروت دے — په ښهٔ اَس باندِ پالان
قسمت کاندی خپلے چارے — نهٔ علاج شته نهٔ درمان
تربیت ځما په دهٔ وُو — په ښوره باندِ باران
کهٔ مِ ولوستل و دهٔ ته — کتابونه دَ لقمان
نهٔ اثر ورباندِ وشو — نهٔ ئے ځائے شول په جنان
دَ پند اور په سوخته لګی — نهٔ دَ پشم په ریسمان
کهٔ سرود ورته آغاز کړے — سرود ځهٔ اَوری ګران
آئینه کهٔ ورته کښیږدے — په کښې ځهٔ ګوری کوران
له قرآنه کهٔ ویل کړے — خوانکار کا کافران
حمیده به پکښې لږ وی — ذمیمه چندان چندان
لکه دے دے په حسد کښې — بل به نهٔ وی هیڅ انسان
سرتر پایه وهم ویره — په خپل ځویه بدګمان
دَ مردئ په کاروبار کښې — ترڅرنانو شه قربان
ترڅلوینبت کالو نه تیر شول — باندِ خرخ نهٔ شو پیکان
په هرځائے چه په جنګ پیښ شی — تل ئے تیښته په میدان
مرصّع تُوره تر ملا کا — تیزی ښهٔ ښهٔ عراقیان
نهٔ ئے تُوره چرته سره کړه — نهٔ ئے خوږ شو برګستوان
کهٔ په کور لری لکونه — ځنے شُوم درومی مهمان
کهٔ ځهٔ لږ و ډیرے خرخ شته — په هزّال په قلتبان
دَ دُنیا په حساب تللے — همیشه لکه هندوان
ذکر فکرئ دَ زړو — تولوی روپئ مهران

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم منحوس لئیم سفله دے — مصاحب ئے همچنان
ځائے د مرد ورځخه نشته — ورته ناست دی نامردان
ځان ستایه په ډیرو زرو — نادار بوله خپل بزرگان
شوم مکار محیل بے شرم — ډیرو یونکی بد زبان
د بزرگئ په کار خبر نه — په زور کړه د بزرگئ شان
برآمد ویل پرے اور دے — خوشامد باندِ ریحان
ځنے زشت کارونه نور دی — ځئے اخلم په زبان
یا خودے مهٔ وے له مانه — یا زهٔ مهٔ وے په جهان
چه ځماځهٔ بندوبست وُو — دهٔ بدبخت کړو واره وران
هنگامه ده لا په منځ کښے — د مغل او د افغان
زهٔ په نقش د خپل چارے — که ځهٔ شی سروسامان
دے په وهم په وسواس کښے — تل له ما دے هر اسان
خپل شامت د بد فعلئ — ورته ناست په هر مکان
چه ځما سره ځوک ټول شی — د دهٔ زړهٔ شی نور لړزان
چه ځما د لښکر غږ شی — اوبهٔ کیږی د دهٔ ځان
زهٔ په لویو اندیښنو کښے — دے په کور کښے دے غران
چه دا دوه کاره خوښیږی — دا احمق سفله نادان
چه ځما سره ځوک نهٔ وی — بل چه سوړئ وی دیگدان
ځما ځویه له ما نیسی — اقربا ، برادران
ومغلو ته مجرا کا — چه خپل پلار م کړدا شان
زهٔ د دهٔ په کار خندان یم — دے ځما په کار خندان
چه ځما له غمه واوُری — بے حسابه شی شادان
چه ځما سره بدی کا — پرے رحمت کا مغلان
په چمته کښے لوئے غرځائے کا — په کونړه کښے ږدی عمّان
دے لا هرځهٔ ورته وائی — ورسره شی فارسی خوان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغل په زور ئے لاندِ — ځما ملک کړو درست ترځان
نهٔ ئے مال وماته پریښو — نهٔ نوکر نهٔ غلامان
نهٔ په ملکیم نهٔ په نور څهٔ — خپل عزت دے په ما گران
خدائے ئے خوار په دین دُنیا کا — دَ عزت مِ کا نقصان
ځنے سپی ئے را پسے کړل — په ټیری کښے بد دهان
چه ناپوهے په خپل ځان کا — هسے نهٔ کا دښمنان
رسوائی شوه ترمنځ پیښه — نهٔ څهٔ ورک نهٔ ئے څهٔ زیان
دَ سزا په سنگے مات کړ — دَ همه واړو دندان
نظام پور لره اَس راغلم — دغه گوئے دغه میدان
چه مِ وار ورباندِ ساز شی — بیا را وړاندِ کا دوستان
وار دَ هرے چارے تیر شو — فکر لوئے دے دا زمان
هرچه وی هغه به وشی — څو لاحول په شیطان
قافیه شوه سره تنگه — دَ زغملو نشته توان
اوس همه چارے تر شا شوے — خو هم دا مهم ترمیان
حماقت ئے لکه اور شو — ځما زړهٔ ئے کړ بریان
چه اساس دَ تُورے کښیږدم — دا نامرد ئے کا غلطان
چه ځما کره پیدا شو — څهٔ آفت دے دَ آسمان
نن به هیڅوک هسے نهٔ وی — لکه زهٔ په زړهٔ پریشان
کهٔ کښینم نام و ناموس ځی — کهٔ پاڅم پاڅی طوفان
په دے کش مکش کښے تیر شو — په ما عمر رائیکان
پښتنو وکړے گټنے — ځما کور دا هسے وران
دَ یوهٔ سړی شامت دے — چه خوار یږی درست جهان
دَ گټنے وخت تیریږی — واویلا افغان افغان
ځوانی لاړه پیری راغله — په پسرلی راغے خزان
چه به ما ورباندِ مت کړهٔ — مشکل کار به شو آسان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا کار باندِم مت دے — کۀ آسان ئے کا سبحان
مفاجات دِ ئے نصیب شی — یائے تور مار جانستان
چه هیڅوک پرے بدنام نشی — هسے ګور ته شی روان
لکه عاق دے عاق دِ دروی
دین دُنیا دواړه خُسران

دَخپلے مړانے ستائِنه اوځان ته داڈګیرنه

POHA

چه په خوا په خاطرنۀ هسے عیان شی — ځئ ځۀ چارے پیدا په داجهان شی
په لاچئ په ځو تره وګرځید لم — اوس مِ ګشت دَ افریدیو په میدان شی
لکه باز په یوۀ غرۀ ګرځی بل ګوری — بیا ځما نظرد سوات په کوهستان شی
دَمغل منصبِم پریښو هسے خوښ یم — لکه خلاص دَلویه بنده بندیوان شی
دا نادره عقیده لکه ځما ده — لاعجب کۀ بل پیدا هسے افغان شی
کۀ مِ چیرے ننګیالی په لاسو کښیوزی — پرے به لرے داځما دَ زړۀ ارمان شی
ومغل وته به هسے کار بنکاره کړم — چه راضی راځخه روح دَ فریدخان شی
په اَعُوذُ به ئے فتح کړم کۀ خدائے کا — په دا کار کښے کۀ څوک ما وته شیطان شی
په هرکار چه همت وتړی له دِله — کۀ اغزی وی هغه کار وته ریحان شی
کۀ فرښته وی بے بدئ به پاتے نۀ وی — چه قرین ورسره هرکله بدان شی
چه ئے خپله پوهه نۀ وی بنۀ هغه دے — چه دَ بل سړی په پند پسے روان شی
هیڅ بهبود خبره وانۀ ورے له چانه — بیهوده خبرے ډیرے تر دامیان شی
زۀ به نن غرض وکاندہ ته پرے نږدم — کۀ دَکاندہ دَ ژوندون سړے ضمان شی
چه خندا په خوب کښے وینے وژاړے — دَنادانو یاری سودګنړے دازیان شی
په یوۀ بخۍ وسوځئ درست کلے — په یوۀ خبرہ لاړ واړہ ایمان شی
ساقی نن ځما په دورجام ګردان کړہ — ګورہ کاندہ به دَچا دَ ورګردان شی
اورنګ زیب بادشاه زۀ ډک په لاهور راغے — ګورہ کاندہ به څوک وران څوک به ودان شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کښت لره باران او باد پکار دے
دَ عالم ټولے په خلق په احسان شی

دَ رومه هیڅ دَ میاشت دَ کال خبرے مکړه
هره ورځ پیرے خوشانه دَ آسمان شی

ډیر وتاوته نن لاڅ دَ یارئ کا
کانده ستا و سرته کښینی غلیمان شی

په جهان دَ ننګیالی دی دا دوه کاره
یا به اوخوری ککړئ یا به کامران شی

دَ باز رونو دَ کارکانو مصاف وینم
تردا مینځ به ئے دَ وینو رود روان شی

عاقبت به خدائے ظفر کا دَ بازانو
تار په تار به آواره واړه کارکان شی

چه وکارته ئے حیران دی داخو لږ دی
ډیر عالم به وخوشحال وته حیران شی

چه په داغ باندِ ئے زړے ځۀ خوینبه ږدۀ
نور به کوم دَ لیونی پاتے سامان شی

دَ مزرعو مرنتوب په لښکر نۀ وی
مټئے هرکله یوازے په خپل ځان شی

آزادی تر بادشاهئ لا تیرے کا
چه دَ بل تر حکم لاندِ شی زندان شی

چه په ځۀ دِ زړۀ مشغول شی هغه واړه
په سلوک کښے ستا دَ لارے رهزنان شی

دَ خپلو ځامنو نه فریاد

ناخلف م حواله کړ په تقدیر
نصیحت ورباندِ نۀ کا ندی تاثیر

خوئ خصلت چه ازلی وی نۀ نوریږی
په ارشاد او په تلقین دَ کامل پیر

بد فرزند دِ خدائے دَ هیچا پیدا نۀ کا
په خصلت ئے پلار په ځان وی مور په ویر

چه نصیب دَ بولهب ؤ و نور ځۀ نۀ شو
محمد کۀ نصیحت کړ یا تد بیر

عیسیٰ یو نادان هوښیار نۀ کړ په عمر
کۀ پاندۀ ئے په نفس شول ډیر بصیر

محمد دَ ابوجهل خوئ نور نۀ کړ
نۀ خصلت دَ بولهب بیاموند تغیر

وهوښیار ته دَ ناپوه عقل خنظل دے
ونادان ته خپله پوهه شهد وشیر

چه بدخوئ په چا کښے کښینی نور عادت شی
عادت نۀ دَ رومی له شخصه په تعزیر

یو زمان به خالی نۀ وی له عذابه
چه خپل خوئ شی وسړی وته سعیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کڅه سرائے دَ کاروانونو تل پائمال وی
دَ نااهل سړی کار دَ جاهل کوم دے
دَ ناقصے پوهے پدل پکار نهٔ دے
یوجهان هسے کړو په ماته بیړئ
بل م ځو یه نالائق خیلخانه ورانه
درسته مُوخه تیر انداز سړے خطا کا
واړه زړونه په دانش سره سم نهٔ دی
په نری آواز په تراه له هرڅهٔ دروی
تفاوت دَ هر وجود لکه مرغونه
دَ کوتاه تروني نهٔ رسی لاسونه
په هُنر دَ هنرمند پیچمے ناخوال کا
کشکے دا دعوی عالم کاندی منظوره
په صابن ولے زړګے دَ هغه کس دے
چه په هسے زړهٔ به ګرد غبار پریباسی
زمانه دَ ربابی دَ لاس رباب ده
چه په خوا په خاطر نهٔ وی را پیدا شی
په لحظه لحظه احوال دَ جهان نور شی
هره ورځ دَ زملے احوال بدلیږی
په ساعت کښے رنګ وخوند دَ چارے نور شی
فراغت دِ مُبارک شی دَ کیدړو
باد باران ساړهٔ غارمهٔ لره پکار شی
یائے ځائے په سردړو چه لیدهٔ نشی
چه بزلئ دَ دهقان په تول شی سازه
دَ دولت دَ ناوے مهر ککړئ ده
بے دولت چه له دولته نه محروم دے

په نادان دخپله پوهه غم بهیر
چه مهمل ئے عبارت خالی تفسیر
دَ دانا فکر خطر لری خطیر
چه مغل پښتون په غم وبله خیر
زړهٔ په زړهٔ له زملے هسے دنګیر
دَ ګلئ په سر دَ اوړکی لګی تیر
دَ چا زړهٔ لکه دریاب دَ چا غدیر
دَ هوښیار سړی به کار وی دَ تجیر
یوهمائے شو یو قارغهٔ شو بل تجیر
بیا دَ ونو دَ میوو کاندی تفسیر
بے هُنر چه په هُنر نهٔ وی خبیر
چه سهار پاڅی دَ نمر کاندی تحقیر
چه په زړهٔ کښے ئے نفاق نهٔ وی تزویر
مکانات ئے لاس په لاس شی دمنګیر
هر زمان نوے نغمے دَ بم و زیر
په لحظه لحظه کښے چارے دَ تاثیر
دَ صبا دَ چارے ذکر په ضمیر
هره شپه نوی خوبونه نور تعبیر
وینه پئ شی پئ شلومبے شلومبے پنیر
دَ مزری دَ غاړے بخره دے زنځیر
عاقلان چه مشقت کا په تعمیر
دَ مزریو یا وژل دی یا زنځیر
په زړهٔ ډیر له دهقانئ شی زهیر
پلوغوته ئے دُنیا ده واوره خیر
دائے واړه په همت کښے دے تقصیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاقبت د نا قابل دولت برباد وی
کله څرخ د ژرندے آرد د هغه وړ کا
مارچو به دِ تن د مار په شکل ساز کا
د کیمخواب وتمے مهٔ غړه ستر ګے
چه ئے پاس په اوږو واچوی پرانګ پش شی
د ناکام دپاره پاسه په سر کیږی
کله خپل نمود په رنګ د میوو وکا
پکښے واړه بیهوده حبطه حشو
ناهموار دے ناهنجار دے ناپکار دے
برامد وربانده صوت د غراب دے
قباحت ئے د فاسق د نالائق دے
په جهان کښے بے شعور ژاله طبعه
نهٔ د نوم دے نهٔ د ننګ دے نهٔ د شرم
چه پیشو ورته په خو فکرے نشته
تربیت بے ځایه واړه حبطه دے
ژهٔ ئے هیڅ په تربیت نهٔ کړم تقصیر
د نطفے اثرم لاړ پکښے ضائع شو
کهٔ لوګے د اور فرزند دے په داغهٔ شو
سرشته دِ ما د چارے هغه خط شوه
په مقدار د حیلے چارے فکر غم کا
دریغه یو پکښے شهباز شوے یا خوشحال شوے
مشران ئے د شرئ کنده پشم
زمانه دِ ئے په قصد په کینه نهٔ شی
سیم وزر مس وتانبه ترے پیدا کیږی
چه قابل دی هغه ځویه پاتنده شه

په طالع کهٔ یا امیر شی یا وزیر
چه غنم په ناپوهئ کنړی شعیر
په خپل ځان کښے به د مار کښیږ دی تاثیر
په وریښمو کښے چینجی دی د حریر
په ټکی ټکی شالونه د کشمیر
لکه زیږ غوندِ په وخت د زمهریر
کله خونه شی د ماشیو خزانجیر
لکه فرد د لغمانیو د تقریر
بد سیرت دے بد فطرت دے بدخمیر
خوشامد پرے د بلبلے بنهٔ صفیر
ظرافت ئے د یاوه دے د شریر
حمیت غیرت ئے تللے له ضمیر
د بچے دے د صندوق دے د توفیر
هوسیږی لکه مژک په دنانیر
کشیده د زرو نهٔ شی په حصیر
ولے ځهٔ کړم ناخلف دے بدضمیر
واړه پئ د مرجانئ لری تاثیر
چه نهٔ تاؤ نهٔ لکه اور هسے مُنیر
چه بے فکره د انشا بنکلے تقریر
په دُنیا کښے کهٔ غنی دے کهٔ فقیر
شل پینځه لرم همه صغیر کبیر
کشران دی په مثال اُومهٔ حریر
چه یو خو پکښے کوهر دی بے نظیر
د مور نس لکه بوته دے د اکسیر
ناقابل دِ لاهلاک شی سرو تیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نالائق ځویه د موره پیدا مه شه
دا لابنه که ځنې وزیری خنزیر
یو لائق ځویه ترزرو ځو یو بنه دے
ډیر به څه کاڅوک چه نه وی دلپذیر
د شوال د روستئ د رخ کال د غفا دے
ماچه دا شپیته بیتونه کړل تحریر
خپل تدبیر د لاسه مه پریږده خوشحاله
که کار ونه حواله دی په تقدیر

د خپل ناخلف ځوئے بهرام نه سر ټکول

بنه که وزیری د ډکے بنځے مار
نه زووے ځنے ځویه ناهموار
یا د چرګ غوندِ چا پیر ګرځی ترچرګو
یا بلبلے توت خورے دی بهتی خوار
سرائے هرګوره بد ولد دے چه م وکوت
له بانرونو نه پیدا شی مژک مار
که په سلوکښے یو بنه شو غنیمت دے
چه په سرائے کښے بنځه سورکاندِ شلوار
د محنت د مشقت د صبر نه دی
د راحت د فراغت دی د تلوار
نه ئے شرم نه ئے ننګ شته د میړونو
ځما ځویه د بل رورنه دی غمخوار
نه یو باز د سردرونه ډیرے چرګے
د ځنګلو نو مزرے یوګیدړ هزار
اکوړے یحیٰی شهباز واړه سره زرد
په خپل دور واړه بنه تیر کړو خپل وار
هم په ورکړه هم په تُوره هم په عدل
په دا درے توکه درے واړه وُدا وخار
په بهرام باندِ چه وار راغے اوس ګوره
چه ئے څه رنګه بدنام کړه دا نامدار
که زه دیو غوندِ نه یم بارے شُکر
چه په ما باندِ بدنام نه شو تبار
هغه پلار بے بخته نه وی په جهان کښے
چه خلف ورځنے پاتے شی یادګار
اوس فاسده زمانه ده له زنانو
ناخلف نااهل زیری بدکردار
اکوړے یحیٰی شهباز واړه مزری وُو
زه هم نه یم د ګیدړ و په قطار
واړه تیر په مزری توب کښے شو په تُوره
په خپل دور واړو بنه تیر کړ خپل وار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخپلو ځامنو نه بیزاری

چه مِ ولیدهٔ دَخپلو ځویو کار
ځویه واړه ځگرخون دی دَخپل پلار
خوچه وزیږی دَ پلار دَځان بلا شی
په خدمت په تربیت ئے شی گرفتار
چه تندرست نروتازه وی پرے خوښیږی
دَ زړهٔ نول ئے شی چه لږ ئے شی بیمار
ځوئے ښیره بریت لانهٔ وی هومره کل وی
دَ ویښتو سره ئے مخ پیدا کا خار
چه دَخپل قوت ښبتن شی دماغ واخلی
دَ ځوانئ له خیاله سم نهٔ ځی په لار
په هزار رنگه هوا په زړهٔ کښے ورشی
ورځ اوشپه سره شوریږی ناقرار
له خودئ هسے مست بے خوده لاړ شی
خو یوزهٔ یم چه پیدا شم په دا دار
وخت ئے هیڅ دَهلکوالی په یاد نهٔ وی
چه به پروت ؤو په اورنړی کښے خوار و زار
گرنگ په خولهٔ باندِ راغلے تن لړلے
په گندگئ کښے په بدبوئ گنده مردار
توان طاقت دَمچ شړل ورڅخه نهٔ ؤو
په ساتنه به ئے مورکا وهٔ تیمار
کهٔ ئے غل دَمور په غیږ کښے کړل متیازے
په دا کار به ئے نهٔ عیب ؤو نهٔ ئے عار
کهٔ مور پلار ئے وښو چارو وَته بولی
نصیحت دَمور او پلار وی ورته نار
نورے چارے ورته واړه حبطه وی
هم هغه کا چه په زړهٔ ئے خپله چار
یکباره دَخود رایئ په سیند کښے ډوب وی
چه واتهٔ ئے ځنے نهٔ وی په کنار
چه دَ زیست او دَ روزگار شعور پیدا کا
کاروبار ئے په خورنگه شی اظهار
څوک بهرام غوندِ منحوس بدبخت بخیل شی
په شامت ئے خیلخانه شی تار په تار
منافق لئیم مردود دَ نرمانے شی
دَخپل پلار سره آغاز کاندی کارزار
څوک یحیٰی غوندِ اودهٔ غافل پیدا شی
چه هیڅ کار نیولے نهٔ شی اُستوار
څوک سدو غوندِ نامرد عبد الزوجه شی
په تنگسه له خپله پلاره شی ویزار
څوک مالو غوندِ جلو غوندِ پیدا شی
سراسر واړه نابود او ناپکار
څوځما کره نرو ولی دی ډیر ځویه
دَنورچا نهٔ دی پیدا په دا دیار
څودَ واړو کاروبار وتا ته شمارم
کهٔ ئے شمارم درمانده به شم په شمار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

موافق م په خورمنځ یوځویه نشته
همګی واړه دَخپل غرض دی یار

که ما زده وے چه دَځویو هسے کار دے
ما به زنا کاوه نه کورد کور روزګار

حال ځما دَ اولاد دادے چه م دوے
په اولاد دَ نورو نه یم خبردار

اورنګ زیب بادشاه هم ځوئے دشاهجهان دے
خبردار به ئے دَدَه په کار وبار

مال اولاد دواړه فتنه دی په جهان کښے
په دا دواړه به زړه نه تړی هوښیار

یا په دا زمانه خوئ دَخلقو نور شو
یا څو ؤو دا جهان هسے ؤو مکار

نورتر دا د پاسه شکر کړه خوشحاله
چه له تا نه خپل بابا نه ؤو آزار

که دَدرست جهان دولت دے ستا پلاس کښے
په اخلاص به دِ دَ پلار ترسر کړ ځار

اوس تا هسے ځویه راوړه هم بدته ئے
چه ترسر به دِ ځار نه کا یو دینار

نورلاهم وئیلے نه شم ګوندِ ښه وی
سرشته دَ دواړو بده کړه سردار

دَهجرت زرکالونه نه ترے کم دی
چه نړۍ کښے م آغاز کړ دا اشعار

عابد خان په دا محنت راسره مل دے
چه کاندۀ شی پرے ځما دَ زړه پرهار

خالد خان نجوشا کر طاهر دا هم دی
مجاهد کامران همه شه برخوردار

دَبهرام لښکرے پروتے په تیری دی
اُمید دے چه خدائے زرکا شرمسار

بهرام ته

ځما زړه له چانه روغ نه دے بهرامه
دَهرچا سره م زیست دے له ناکامه

نوکری ځوانی دا دواړه لکه بام دی
په پیرئ کښے له ما لاړل دواړه بامه

اوس دا دواړه بامه ستا دی نندارې کړه
غافل مۀ شه یو زمان ترصبح وشامه

په دا اوبس باندِ چه ستا کجاوه ایښے
رسوه ئے چه پرے نه وزے تر مقامه

خودِ دا نندارې شی شکر وکاږه
په چانه وی دا خوښی علی الدوامه

تولا تبرا بویه په اسلام کښے
چه ئے نه وی هغه نه دے له اسلامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهل شرته د شاهین منګل پیدا کړه
ځو د توان توفیق رسیږی بیرون مه شه
په فرمان د بادشاهانو ځه باور دے
د مغلو دولت خواه اوسه ځو ژوے
د هغه به فیروزی په جهان نه وی
که د زړه وی چه به پاے لکه خضر
ته د ځا وجام ته هیله اُمید مه کړه
د ګنګاش د پرخاش بنه ځوانان پیدا کړه
خوره خوروه غوټه ساته د کار دپاره
بنه سردار وته د نوم خزانه بویه
ورکول تورے وهل دا دواړه بویه
یا تکیه د یوه خدائے ده یا د تورے
که سردار د خلقو زړلری هنره
رخنه کړ د ملک په خونه کښے ماران دی
که د نقش د تورے کښینی راته غوږ کړه
رعایت له رعیته سره بنه دے
چه خلاف د حاکم کا خلاصے نے نه وی
د ختک نه م هومره زړه ناخوښ دے
د نعمت په قدر هیڅ خبردار نه دی
د وفا په ځائے همه واړه جفا ده
ختک واړه د دودام دی که ئے ګورے
چه نے خوښ کړے یائے دوست کړے لا بلا شی
که زمونږه خانه نه وے ختک ورک وو
که په توره ختک خپل کړے کُند خپل کړے
اول خپلے خیلخانے وته نظر کړه

اهلِ خیر وته حلیم شه تر حمامه
په هر دم د پښتانه له ننګ و نامه
چه بتر دے د قاضیانو تر اعلامه
و نفرو ته ئے هم کړه سل سلامه
چه ئے وخوری د چا مالګه کا حرامه
د نیکئ نوم ژوندے دے تل مدامه
حریفان د باده نوش وی ستاله جامه
چه پرے چار د ملک و مال شی انتظامه
کامرانی شی د دُنیا له سر انجامه
که نور هیڅ ورڅخه نه وی بے له نامه
چه پرے چار د سرداری شی انصرامه
په جرګو مرګو به نه شی کار تمامه
بند و بست د عالم نه شی بے صمصامه
چه ماران د خونے شته خوبے کدامه
کام ر وا به شے هاله له هره کامه
دا هاله چه بیرون نه وی له احکامه
رعیت په لږ ګناه له قتلِ عامه
چه توبه د همګی ختک له نامه
نوم ختک به م خلاص نه وی له انعامه
چه به ماته رسیده له خپله قامه
ځوک به څه غواړی خپلوی له ددودامه
د ددانو څه غرض له احترامه
د خواجه په نوم اصیل دی ځوغلامه
ګنړه هیڅ به نے خپل نه کړے له اکرامه
چه په لاس واړو نیولے ده څه خامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق دَ خیلخانے عجب دولت دے
پہ نفاق ئے واړه وُوزی له آرامه

همگی شهد و شکر قند و نبات دی
هیڅ برهم مهٔ شه دَ رونړوله دشنامه

چه په شرم نام وننگ سره شریک وی
په هرکار وبله نهٔ وی بے آلامه

څو جفا دَ خپلو وړے هومره به بناد شے
کهٔ دَ خپلو جفا سخته وی مدامه

دَ کلاب دَ کلو هومره اغزی یاد وی
څوئے بوئ راغلے نهٔ وی ترمشامه

بنهٔ ځوانان به خپل هوډ پرے نږدی له لاسه
کهٔ ئے سرشی دَ خونی مزری تر ژامه

کهٔ تل تورے غشی خوری ملتے دَ جنگ وړی
مرد به سوړنهٔ شی په زړهٔ له انتقامه

کلیله دمنه به څوکړے راشه گوره
چه څهٔ دُرم درته توئ کړهٔ له کلامه

چه دَ زړهٔ هغه گوهر به پکښے موے
کهٔ پرے پوهه شے له آغازه له انجامه

دَ دُنیا حال

اے چه خیال کړے په دُنیا
دُنیا څهٔ ده بے وفا

کهٔ دِ یو زمان زړهٔ بنهٔ کا
بیا دِ زر کا په ژړا

راحت نشته په دُنیا کښے
اَلدُّنیا دَارُ البَلا

دُنیا مهٔ گنړه څهٔ نور څهٔ
داده ځائے دَ استنجا

زړهٔ چه تا گورم حیران شم
اے ابله مشتِ گیا

هر زمان نوے خیالونه
هر ساعت نوے هوا

یو دِ زړهٔ زړ دِ یارئ
یو دِ سر سل دِ سودا

کله مست شے دَ مال وملک شے
کله مست شے دَ صهبا

دَ مسند دپاسه کښینے
لور په لور دِ مشکا

په یوهٔ لوری غلطان شے
چاته مخ وچاته شا

څوک وتاوته ولاړ وی
په تسلیم په سل جفا

څوک له تا سره مجلس کا
واړه هزل مشغولا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک له ورایه درته ناست وی ژغوی چنګ و سُرنا
څوک په ور درته للیږی په نمط ستا دَ بقا
حاجبانو ته وئیل کا که مو ورسی دُعا
ته په ځائے بے خوده پروت ئے نهٔ دِ غم نهٔ دِ پروا
هئ فریاد فریاد له تا نه هئ توبه توبه له تا
نهٔ دِ غوږ دَ آوریدو شته نهٔ دِ سترګے شته بینا
بے هوده په ځان غره ئے حبطه ئے په رښتیا
فلک ډیر زیر و زبر کړل چه تر تا وُو هم والا
ته په مثل دَ دانے ئے دا فلک لکه آسیا
ډیرئے تا غوندِ میده کړل اوس ئے وار دے هم په تا
که بادشاه دَ درست جهان ئے خودِ بیا تشه غوغا
څهٔ دعوی ئے دَ جهان کړے نور به هم وُوستا پخوا
نهٔ سلیمان وُو نهٔ ئے تخت وُو نهٔ آصف دَ برخیا
نهٔ بهرام وُو نهٔ ئے ګور وُو نهٔ سکندر وُو نهٔ دارا
نهٔ جمشید وُو نهٔ ئے جام وُو نهٔ قباد وُو نهٔ کسرا
په شماره کښے به مانده شم زیات ئے څو شمارم تر دا
که هزار که سل هزار وُو که لږ دا وُو هم ډیرلا
واړه لاړ له دے جهانه جهان واچول تر شا
غه شاهان چه ذی شوکت وُو څهٔ ئے هم شته هویدا
سامانی په جهان هم وُو سلجوقی وُو هم پیدا
غزنوی وُو په غزنی کښے چه ئے کړلے هم غزا
څهٔ نشان ئے موندهٔ نشی دَ برک نه دَ یحیی
کروفر دَ عباسیو مګر ډوب شو په دریا
دَ فلک فریب پټ نهٔ دے چه ئے تل کاندِ له تا
کله زر وتاته بنهٔ کا کله آس او غیلے غوا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خوبیه درته بنهٔ کا — کله خویش او اقرب
نهٔ به نرد وتاته پریږدی — نهٔ مالونه نهٔ اشیا
په شدادئ فساد کړے — په قارون ئے وکړ لا
نهٔ تهٔ پلارئ دَ ځامنو — نهٔ ځامن دی خوبیه ستا
په خپل ځان دَ هرچا کاردے — کهٔ پسر دے کهٔ بابا
حلق په خپلو لاړو لوندے — دَ ګدا هم دَ بادشاه
تهٔ دَ ځان ئے زهٔ دَ ځان یم — تهٔ جدائے زهٔ جدا
غم بنادی دَ هغو بخره — چه لری ژړا خندا
کهٔ حشم دِ شی بے شماره — خزانے دی بے احصا
چه اجل درلره راشی — نهٔ هغه پکار نهٔ دا
لکه هسے رنګه کار دے — راشه واوره اے فتا
مهیا و مرګ ته کښینه — سرانجام کړه دَ عقبا
کهٔ دِ توان وشی تقوی کړه — کهٔ تقوی نهٔ وی فتوا
بهشت ځائے دَ نورچانهٔ دے — خدائے یاد کړی اتقیا
کهٔ پخپله پارسا نهٔ ئے — خاکِ پائے شه دَ پارسا
هرچه شته شریک له واړو — مشترک دی هدایا
کهٔ غنی ئے سخاوت کړه — بل به نهٔ وی مبتلا
یوچه خلاص وی له حسابهٔ — په همت لکه عنقا
په شوکت لکه شهباز شه — نهٔ ئے رنګ نهٔ ئے معنا
خوره خوروه له خپلو لیچو — غضنفر شه نهٔ روبا
سخاوت کړه خو په تا شی — اسراف نشته دَ سخا
په سر تورے پرے نارے کړه — چه تالا دُنیا تالا
چه ئے قطع غرائق کړل — په آسمان کښیناست عیسیٰ
دَ عسل په دود شیرین شه — نهٔ حنظل نهٔ کندنا
مهٔ لړم شه مهٔ افعی شه — غم فزا راحت زدا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بار دَ نورو په ګردن وړه — خپل بارمهٔ کښېږده په چا
جهان ځائے دَ مکافات دے — بد به مومی چه بد کا
دَ بدئ جزا بدی ده — دَ نیکئ نیکی سزا
چه به کیږی تورے خاورے — خپسر خاورے کړه پخوا
کهٔ په حسن لکه ګل شے — یا تر ګل شے هم زیبا
بیا دِ ځائے دے تورے خاورے — تار په تار واړه اعضا
داغهٔ تورے خاورے نهٔ دی — چه پرے ځے صبا بیګا
همګی جونه ځلمی دی — خاورے شوی دَ بیدیا
چه په سترګو باندِ پښے ږدے — بارے رو ږده ځهٔ خوپا
دَ پسرلی ګلونه ښهٔ دی — کهٔ ئے تل درلے بقا
مزکه سبزه زرغونه شی — دَ حمل په ابتدا
رنګا رنګ ګلونه واشی — هم په باغ هم په صحرا
نهٔ یو ګل دَ بل په رنګ وی — نهٔ ئے بوئ سره همتا
یوخو ورځے شګفته شی — زر فنا شی په جوړا
تر بلبلے نا پوه څوک دے — یا کم عقله تر بورا
چه په هسے خیز ئے مینه — چه ئے څو ورځے بقا
هغه خیز چه بے وفا وی — زړهٔ پرے نهٔ تړی دانا
په جهان کښے مینه هم وه — دَ یوسفؑ دَ زلیخا
کهٔ ویسه وه کهٔ رامین ؤو — کهٔ مجنون ؤو کهٔ لیلا
کهٔ فرهاد ؤو کهٔ شیرینه — کهٔ وامق ؤو کهٔ عذرا
اوس ئے نخښے لیدے نهٔ شی — دے جهان کړل فوفنا
نهٔ به ګل دَ چمن پریږدی — نهٔ بلبله نهٔ طوطا
نهٔ به طفل ځنے خلاص شی — نهٔ سپین ږیرے نهٔ برنا
نهٔ به پاتے عشق دَ ځوان شی — نهٔ ښهٔ حسن دَ خوبا
ګاه دَ ځویه لور په غم شی — ګاه دَ یار او دَ آشنا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پس له ما دا څـهٔ کا — حال به څهٔ شی د [illegible]
غم دَ ځویوکړے دَ لونړو — هم د [illegible] هم د [illegible]
ولے هسے فکر نهٔ کړے — چه په دا څهٔ دی [illegible]
بخرے اوس نهٔ دی اول دی — چه نهٔ ارض وُو نهٔ [illegible]
خپل قسمت به هرڅوک مومی — کهٔ افلاس وی کهٔ [illegible]
څهٔ اندوه دَ یو نفس کړے — اے دَ نفس په غم شیدا
خودَ نفس ځله دِ ومری — کهٔ کشکاب وی کهٔ حلوا
غرض تن دے تن دِ پټ وی — کهٔ خاصه وی کهٔ خامتا
کهٔ دَ نفس په نغوته دروے — تا به زر کاندی رسوا
نفس په دا راغلے نهٔ دے — چه روا یا [illegible] روا
چه ارواح پرے خوښی مومی — هغه چار کنره اعلا
مټ په علم کړه چه علم — اژدها دے هم عصا
یا په علم کښے لذت دے — یا په عشق کښے دَ مولا
نور همه چارے عبث دی — کهٔ اعلی دی کهٔ ادنا
کهٔ تهٔ ترِیو کښینے خوشحاله — دَ فلک ترو څهٔ پروا
اندیښنو ته زړهٔ ورمهٔ کړه — څو حیات ئے په دُنیا
کهٔ تل خوښ اوسے تل خاندِ — ئے اِسم با مسمّا
ترهغهٔ نادان څوک نشته — چه نن غم خوری دَ صبا
غم غیرت په یوهٔ لور کړه — خاطر صاف شه دَ هر چا
دَ صبا اندوه نن مهٔ کړه — کوره څهٔ وشی فردا
واړه وسپاړه و خدائے ته — کهٔ دوستان دی کهٔ اعدا
کهٔ لقمان شے په حکمت کښے — یا کهٔ بوعلی [illegible]
نهٔ به لاړ دَ مرګی بند کړے — نهٔ به خلاص شے له قضا
دَ قضا سره جنګ نهٔ شی — وقضا وړ دِ ره رضا
کهٔ رضا په قضا ورکړے — نور خوشحال ئے په [illegible]

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دانا او نادان

کهٔ دروغ کا کهٔ رښتیا — هرڅهٔ ښهٔ دی دَ دانا
تر دانا دِ زهٔ ځاریږم — نادانان واړه تر ما
مړهٔ ئے پاڅول له ګوره — نابینائے کړل بینا
یو نادان ئے دانا نهٔ کړ — په درست عمر مسیحا
نادان ځان لره بلا ئے — هم جهان لره بلا
چه نادان وکا دا ورانه — هسے ښهٔ کا اثر دها
نادانان دی ناپوهان دی — نن ځما کره پیدا
لکه دوئ کاندی دا چارے — دا مِ نهٔ وے په اَبا
دَ ناجنسو نه پیدا شول — کهٔ دود نور شو دَ دُنیا
دَیوهٔ پلاره نرو ولی — سره تل شور او غوغا
کهٔ ځلوینت دی کهٔ پنځوس دی — سره واړه شا په شا
مال وملک دولت مِ ژغوره — په دا حال کښے ربّنا
اتفاق پکښے باقی شه — دا نفاق ئے شه فنا
نفس شیطان دواړه بلا دی — راشه ګوره دا بلا
چه په دے بلا پائمال دی — شهیدان دَ کربلا
خدایه تهٔ ئے چه خپل کړهٔ کړے — دا بلا پیدا کړه تا
له حکمته خالی نهٔ دی — کړهٔ دِ واړه دی زیبا

زهٔ خوشحال دَ دهٔ له لاسه
دا فریاد کوم په چا

دَ غواص دَ کال وبا

دَ غواص دَ کال وبا — خدائے ئے مهٔ راوله بیا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اکوړخیل م پکښې ومړل — لوئے هلک مرد و نسا
بخت ناک خان م پکښې ومړ — مورئے هم بوته قضا
یو هلک ئے ؤو راپاتے — ورپسے شهٔ زر فنا
چا ته ژاړم له دے غمه — سود م کوم دے د ژړا
لور په لور په دالهبو کښې — عالم پروت په واویلا
تر دکنه تر کابله — راخوره شوه دا بلا
په لکونو عالم ومړ — چه بنهرونه شول صحرا
اول قحط بیا وبا وه — په هر لوری وه غوغا
سرفراز د سعادت ؤو — ښے نمسے م ؤو زیبا
هم حافظ د درست قرآن ؤو — هم په خط ؤو بے همتا
د بنکار سپے ئے ؤو ساتلے — لیونے شو بے غوغا
لاس ئے ورور بے خبره — چه کانړهٔ ئے خپل آشنا
دے ئے وچیچهٔ په لاسو — لاعلاج شو لا دوا
په دا کال له ماقضا کړ — په ارمان ارمان جدا
کال حصخ شو وبا لاړه — هم عسرت کړه راته شا
بارانونه دی وریږی — ودانی شوه په دُنیا
نهٔ تل غم وی نهٔ بنادی وی — وار په وار وی هغه دا
په هر حال شکر بائدهٔ دے — چه بد تره نهٔ شی لا
اوس څهٔ غم د عالمگیر دے — چه عالم ئے کړ رسوا
د وبا غوندِ زور ورک شوے — بل یو بنهٔ شوے راپیدا
یو خوشحال دا دُعا نهٔ کړه — درست جهان کا دا دُعا

اِجابت به ئے زروشی
کهٔ د خدائے وی پر رضا

... * ...

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دُنیا بے وفائی

زړهٔ سفر له دے دُنیا
په تحقیق دے په رښتیا
کهٔ څهٔ زړ کاله پائیږے
هم دِ نهٔ وینم اَحیا
راشه اوګوره همزولی
چه ئے ځائے دے په بیدیا
باندِ جوړ دَ خاوړو څلی
زړغونه باندِ ګیا
کهٔ ئے ګور کړے سره بیرته
هیڅ به نهٔ وی مهیّا
کهٔ نارے وړ باندِ وکړے
هیڅ به نهٔ شی درګویا
چه داحال وینے په سترګو
ولے هسے ئے عمیا
چه بیړئ پکښے زړ وځی
څهٔ خونی دے دا دریا
تورے خاورے شول په ګور کښے
چه دَ سترګو ؤو توتیا
داجهان فنا پذیر دے
تر ثرٰی تر ثُریّا
دَ دُنیا راحت محنت دے
تاریکی ئے ده ضیا
کهٔ دَ عیش طلبګار ئے
دَ جنجال نه ئے جویا
تر اطلس بنه ده شړئ
تر ګلیم بنه ده یوړیا
زړهٔ تړل په دُنیا مهٔ کړه
بُودے نشته دَ اشیا
موږ په مثل دَ دانے یُو
پاس په موږ ګرځی آسیا
چه خپل ګوړ لره راحت وړی
هغه څوک دی اَتقیا
چه خپل ګور لره زحمت وړی
هغه څوک دی اَشقیا
باندِ پریوزی موټے خاورے
په مرګ نهٔ مړی اولیا
اولیا دی په جهان کښے
په مثال لکه کیمیا
دَ باطن خیرے وړ کیږی
په صحبت دَ اَصفیا
یو سجود په اخلاص بنهٔ دے
نهٔ سل زړه په ریا
همګی دَ ښو خویونو
وابسته دی په حیا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال ژوندون په خدائے دے
نهٔ شهباز دے نهٔ یحیا

په خوئ بوئ د اصل او د کم اصل

چه یوځل بښکره وویني له چا
په یوه ئے شل بدئ کړه ترشا

د روغژن سړے د عفوے لائق نهٔ دے
په رښتنو باندې عفوه ده روا

غلطی د یګانه غلطی نهٔ ده
په خطا د یګانه بویه عطا

که له یاره نه ترخے خبرے واوري
خوږ شیرین خواږه ئے وکړهٔ په خندا

د کم ذات سره یاری آشنائی مهٔ کړه
له کم ذاته به بیا نهٔ موے وفا

رخنه ګر د ملک هرګز د پریښو نهٔ دے
که هرڅوئ شفاعت کا شیخ ملا

مرد به خپله وینا ژغوری خو ژوندے
د نامرد وینا نن شته نشته صبا

د ځار ویو په حساب دی سړی نهٔ دی
غوبانهٔ شپانهٔ چه پیائی غیلے غوا

چه ستا عیب تا ته وائی یا رهغه دے
نهٔ چه نور و وته وائی عیب ستا

بازاری سړے بهتر تر روستائی دے
که هرڅو د بازاری نشته حیا

که سړے پیرے د وژنی وبه نهٔ مرے
څوچه نهٔ وی رسیدلی ستا قضا

بند ځما په رضا یو نشته یاران م
په یاری یاری کښے کا خپله رضا

چه ځما د مرګ مشتاق وُو هغه ومرل
زهٔ لا دائم ژوندے پاتم په دُنیا

مرنی په خپله تُوره نظر نهٔ کا
بنائسته په خپل جمال دی نابینا

مست او بنان م هسے شان وی مست بارونه
چه په لوړ په ژور نهٔ اوری سپروا

شناخت ادب شرم سړیو لره بویه
په دا درے توکه ځاروے نهٔ آشنا

چه ئے مور وپلار سُچی سُچی زوولی
په هغهٔ کښے به خطا نهٔ شی پیدا

چه د سپی په پیُولوئے کاڅوک ورغمے
لکه سپے هسے ورغومے کا غیا

داخبره وهرچا وته بسکاره ده
چه د ښو غوښونه ښه کیږی ښوروا

عاقل ډیر عیب د ځان په عقل پټ کا
نادان لږ په ناپوهئ کا رسوا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ویل بنسیل به هیڅکله بنهٔ نشی
چه بد بخت له موره پلاره شی پیدا

چه خپل بار په هیچانهٔ بردی بار د بل وړی
هم هغه سړے لائق دے د ثنا

چه په زړهٔ کښے ئے چراغ د عقل بل شی
ورځ و شپه ده په هغهٔ باندِ رڼا

سجنجل د خپل استاد لری په زړهٔ کښے
چه ګویا شو د خوشحال د زړهٔ طوطا

په تعریف د شرعے شریفے

کهٔ له کوره توښه نهٔ واخلی غریب
په خواری بدئ به مومی خپل نصیب

چه وخواست وته ولاړ وی یا حرص ته
له ژوندون نه به ویزارشی عنقریب

د چا زخم د چا حد د چا تعزیر دے
هر سړے په خپل انداز مومی تأدیب

که انصاف وعدل داد سیاست نهٔ وے
شک به نهٔ وُو د وګړی په تخریب

عالمان د شریعت لکه چراغ دی
لوړ په لوړ د اشنا یئ آسالیب

داد مزکے مخ ئے واړه په حساب دے
بیرونه تر شرعے نشته یو جریب

په دانه دانه غلے واړه حساب دی
په حساب کښے هم مویزدی هم زبیب

د دریاب اوبهٔ د شرعے په حساب دی
وهرخهٔ تهٔ ورکړے دے ترتیب

داهمه واړه د شرعے خدمتګار دی
محتسب، قاضی، مفتی، ملا، خطیب

عاقبت مرید د شرعے د اُمّی شو
کهٔ خبرے بوعلی کړے عندلیب

په جهان کښے بل رقیب د شرعے نشته
کهٔ رقیب دے یو شیطان ئے د رقیب

مخالف د شرعے واړه شیطانی ده
مخ ئے تورشه چه عمل کا په تکذیب

چه غم خورِ د د هرکار نهٔ دے په دین کښے
نه دِ یار دے نهٔ محب دے نهٔ حبیب

د عنصر د صنائع فکرونه پریږده
کهٔ پوهیږے شرعه نورلری ترکیب

فلاسفه معتزله واړه ګمراه دی
چه بے شرعے په خپل رائے کاندِ ترغیب

دوه اویا ملته واړه آلوده دی
پکښے یو ملت د شرعے دے نجیب

رنځ زحمت دِ خدائے درنهٔ کاندِ خوشحاله
ګنړه کړه دا رو د شرعے په طبیب

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پند و نصائح

درته وښئیم کیمیا د سعادت
د بدانو سره مه کوه صحبت

مه بدگوئے مه بدآموزمه بداندیش شه
که دِ زړه وی چه درنه رسی آفت

که لوئی غواړے ځان کم گنړه تر بله
بل تردا دپاسه نشته نصیحت

په دوستانو تلطف کړه خو په تا شی
د دشمن سره هم ښه کوه خلقت

د نیک خواه خبره نغوړه پرے عمل کړه
نانعمانوته تیار دے ندامت

د نمانځه ترقضا گرانه دا قضا ده
چه قضاشی د خلورو مصلحت

نورانی کا هغه ځائے چه سره کښینی
دیرینه خلور هوښیار په مشورت

په اخلاص چه په دُعا لاسونه هسک کا
وربه پرانت شی د فتحے د نصرت

بے کنگاشه به هیڅ کار په لاس وانخلی
چه خبردی د کنگاش په برکت

چه په تشه تواضع کښے گټه کیږی
هومره سود نشته د ډک طباخ دست

که گنجونه د قارون درته انبار شی
په هرلورئے غوړ نروه په سخاوت

ناپوهان به ئے پریږدی روستو وبل ته
عاقلان به وړاندِ بیا ئے خیل دولت

ناپوهان که ئے شدت وته تیار دی
لائے نه دی خبردار په حقیقت

خو دوستئ د دُنیا ډیرے وی په زړه کښے
هغه هومره ډیر فساد دے قباحت

شور غوغا جنگ وجدل به ترمینځ نه وُو
که هرڅوک سره راضی وے په قسمت

که حاتم غوندِ کرم کړے د مهرانو
د یوه مړی په چا مه ږدد منت

خو بدانو سره بد شے هومره ښه وی
ولے عفوه کرم ډیر لری لذت

د نابوده دُنیا هیڅ متاعه نه ده
چه به کاندی عاقلان باندِ شدت

که دِ سرځی که دِ مال ځی که دِ نورڅه
استوار اوسه په کار د رفاقت

په ظاهر باطن کفران د نعمت مه کړه
هواخواه اوسه د خپل ولی نعمت

که راحت غواړے په ځان محنت قبول کړه
بے محنته هیڅوک نه موی راحت

که دارو په خواست موندل شی مه ئے اخله
که دِ مرگ وته نزدے کاندِ رحمت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که آسمان دِ دَ مزری په خوله کښې ور کا
دَ مزری په خوله کښې مه پریږده همت

دَ عمل ذخیره واستوه دَ وړاندِ
دا یوخو ورځې ژوندون دے غنیمت

په اوبو چه سرو انګه دی شرنګیږي مه ږده
په ورځ نر رخونونه کړه په شریعت

که ژوندون دے هم مغه دے په جهان کښې
چه یادیږی دَ سړی دَ خو خصلت

دا راحت لکه دَ فقر دَ پوزی دے
دا راحت نشته په تخت دَ سلطنت

چه کالی ئے پاتے نه شی مرده شوئے ته
خدایه ورکړے وخوشحال هسے رحلت

دَ حکمت او دَ صحت خبرے

دَ حکمت ویل به وایم مختصر
په معنیٰ کښې قیمتی لکه ګوهر

په هفته کښې صحبت یو ځلے بایدُه دے
که هرڅو ورباندِ عشق وی زور زور

دَ صحبت په کار کښې ډیر فکر بایدُه دے
خوږ اَس شی په یوه ګذار ډنګر

دا دَ ملا اوبه ئے واړه دُرګوهر دی
که سړے ئے شی دَ قدر نه خبر

دُرګوهر به هغه څوک لونی بے ځایه
چه په پوهه کښې اَبله وی کیدی خر

په ډیر رنګه دخول کیږی بهتر دادے
چه ترتاوی ښځه لاندِ ته زَبَر

چه دِ عمر دَ پنځوسو کالو نیږ شی
په دخول کښې یا وه ډیرمه کړه ذکر

که قوت زیاتوے تل خوره شودے پئی
چه تر دانه دارو نشته معتبر

په مړه کیدو صحبت په شومه مکړه
پس له خوبه ئے پرے جورکړه په سحر

چه حاجت دَ غسل وشی زر ولامبه
پس له لامبو لږ څه وخوره ګرم وتر

دَ شهوت چه ضعیفی لرے کوینه
په بادام او په پسته طانضے خر

داخلور توکه نفاخ او مبهی دی
یوچنړه، نوبیا، ګاخړه، بل پیپر

که دَ غړه دَ مړه په تریخی خان ککړ کړے
دَ جماع لذت به بیا موے بیشتر

دَ نړے ښځے صحبت دے لکه زهر
هر سړے دِ ځنے وکاندی حذر

دَ هغے ښځے صحبت لکه دارو دے
چه ئے لورنه وی نر وولے یا پسر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دِ لاس په بکره برشی پرتے مه ږدۀ
که دِ خانے شی په هغه جهان سقر

دَ مخ رنګ تازه کوی صحبت دَ بکرے
وسکوی سستی دَ تن درد و کمر

تر زعفرانو تر عنبرو لری ډیره
په خوراک او په بخور نفع اګر

زعفران خوره که دِ دَ زړه تازګی غواړے
ولے لا تر زعفرانو ښه عنبر

په تودو اوبو چه اوبه ژمے لامبی
په دا کار کښے تندرستی ده د بشر

مستکی مستکی وخوره درته وایم
چه خوراک ئے په مثال دے لکه زر

که دَ غره دَ بزو په تریخی ئے علاج کړے
رنځوری به دِ پرے نږدی دَ بصر

که توبرے له زخمه نه خیژی خرچنګم
باندِ وتر ده اله به شی بدر

که اوبه دَ پیاز و شهد و سره وخورے
دَ فاسد وینو نه پریږدی اثر

په خوراک دَ یاسمین درومی خو رنځه
ترسیرے، نقره، فالج هم درد سر

ناست و نماست دِ دَ سړی په اعتدال
په ساړه په غاړمه مه بوی په سفر

په هغه کلی کښے خونه میشته مه کړه
چه دریابه ئے په جنوب په شمال غر

ګرد غبار غاړمه چیقړ هوا بدبویه
رنځ علت وبا پیدا کیږی اکثر

په ځلور فصله کښے ښه فصل بهار دے
تابستان سړے کم خرد کاندی لاغر

ډیر زحمت په وخت دَ منی پیدا کیږی
لکه سِل، تبه، ثولنج بلا بتر

رنځ زحمت دَ زمستان په فصل لږ وی
دَ ساړه نه ځان ساته پاور په نهر

چه په شپه له خوبه وینښ شی اوبه مه څښه
په نهاره هم اوبه لری ضرر

دَ چند نړو مسل خوراک دوای ده بهتر دی
په بدن که ئے ګرد ورمړی بهتر

خدائے دِ توخے دَ سیارے دَ چا ونه کا
اوکه نه ورته داسے دی شیر خر

دَ مولئ پانړے ښے دی بیخ ئے بد دے
مګر ریګ دَ مثانے ته دے په چر

دَ مولئ په خوراک کښے دی دوه ګټے،
بدهضمی ریګ مثانه کاندی بدر

چه دَ میښے ماستے خورے زحمت به موے
تر خوابزه ئے تر زړه کنره بتر

که ماسته پئی به خورے خوئے دَ بزو خوره
هم هغه چه ئے ښه کړے شیرین تر

که دَ غوا دَ بزو شلوبے خورے زیان ئے نشته
اشتها دَ سړی زیاته کا په خور

که به پئی څښے شودے پئی دَ بزو څښه
که غوبی خورے خو غوری خوړ دَ بقر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تمګرۍ د حلوان غوښې اعلیٰ دی
لا تر څورب مرغۍ ښهٔ دے د کوتر

که د پیاز و په خوړ و شهوت زیاتیږی
ولے ډیر خواړهٔ ئے زیان دے د بصر

که هزار رنګه طعام دے په جهان کښے
تر ډوډئ نه بل خواړهٔ نشته بهتر

که یخنی او ډوډئ موے نورخهٔ مهٔ خوره
چه بهتر نهٔ دی تر دا شیر و شکر

کله کله هوګه خوره چه سودئ ډیر دے
په سفر به ئے همیش خوری دا نشور

څو ترشی په جهان شته واړه زحمت ده
د صفرا علاج په دے شی مقرر

که ئے موے اوړے ژمے کبینه خوره
خو په سودئ خبرمهٔ کړه خپل پدر

خوږ او تریو انار همه واړه دارو دی
فوائد د خواړهٔ لادی افزون تر

په سابو کښے د سوے سابهٔ مفید دے
ولے بویه چه محرورئ خوری کمتر

که اوبهٔ دی د باران یا د چینے دی
د کوهی اوبهٔ ضرر دے د بشر

ښے سړے خوږے اوبهٔ د سړی ځان دے
ولے تود خواړهٔ سړے اوبهٔ ضرر

چه تودے اوبهٔ څوک څښی غارمه وهلے
پرے نقصان د اشتها شی رنګ اصفر

تود کچړے د غوا غوړی په وخت د ژمی
تر حلوا تر سلوا نریات لری هنر

د صحرا ویلنے خوره پرے به ورکیږی
که د نس موړه لرے اوکړه باور

د باغی ویلنی سود د خوراک ډیر دے
په وجود کښے د بادنهٔ پریږدی اثر

په خوراک توره بنګره زاړهٔ ځلمی کا
که خوراک ئے څوک یوکال کا مقرر

لیونی کلاب داړلی لره ښهٔ دے
که د پرهارکا د هلک په بولو تر

که د نغن سره ئے خوړے خټکے ښهٔ دے
په نهاره ئے خوړل دی تنها شر

حرارت لره کا سنی چه خدائے پیدا کړه
نور دارو په خولهٔ یا دمهٔ کړه خشک تر

وریتهٔ کړی ښکم ورک کاندی نس خوږے
ورسره شربت نبات بویه شکر

د تاتره پنیر خوړل سړے فربه کا
ولے بویه چه دانائے خوری کم تر

په کماله ځوانئ قصد د قیفال بویه
کونا کون زحمت ورکیږی په داچر

څوچه ډیر طلبګار نهٔ شے خواړهٔ مهٔ خوره
هر زمان په شخوند کښے مهٔ شه لکه ښتور

د طبیب دارو هالهٔ خوره چه حاذق وی
د ناقص طبیب دارو لری خطر

خوشبوئی څولګوے هومره فائده ده
تندرستی ده هم سنت د پیغمبر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صفرا زحمت به درومی لهٔ هغهٔ نه چه ښهٔ حُسن وته کاندی تل نظر
دَ بلغم زحمت به درومی له هغهٔ نه
چه غثیان په هره میاشت کا مقرر

دَ بوس وکنار رموز او اسرار

اول زړهٔ ښهٔ کړه دَ یار ښهٔ په بوس و په کنار
بیاله پسه کهٔ پوهیږئ وصحبت ته شه تیار
په وړو وړو لذت آخله ښوریدهٔ کړه په وار وار
دَ شهوت په توئیدهٔ کښې په تعجیل شه په تلوار
چه فارغ شې له شهوته په سینه ئے شه قرار
دَ خپل یار مقصود پوره کړه دَ خپل یار اوسه غم خوار
خولهٔ ئے پاس کښیږده په شونډو کښلوَه ئے گل عذار
په هفته کښې یو صحبت کړه کهٔ هرڅوئے قوت دار
مکرر صحبت بلا دے ستا به وباسی دماغ
سړیتوب بویه په کار کښې عادت مهٔ کړه دَ حمار
دغه ځائے لکه کوهے دے پکښې مهٔ شه نگونسار
کهٔ شهوت په امساک بند کړے په سونراک به شې بیمار
تل شودهٔ پئ دَ بزو خوره یا دَ غوا څښه په بهار
ورسره میده لونگ کړه له شودو پیو شه ځار
مهٔ معجون خوره مه څهٔ نورڅهٔ دَ ځان مهٔ غواړه آزار
تل ثرید خوره دَ ښو پسونو ورسره څهٔ خو اَچار
دو پیازه دَ چرگو هم خوره
نور به څهٔ وایم بسیار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

صرف اصیله ښځه اصیل اولاد راوړی

هر سړے چه لیونۍ کاخپل ذکر — په هر ځائے کښے ئے منډی خاورے په سر
د صحبت په کار کښے ډیر فکر بائیدهٔ دے — له صحبته پیدا کیږی خیر و شر
چه سیپئ د دریاب نهٔ وی اصیله — کله ښهٔ ترے پیدا کیږی دُر گوهر
په دا کار په توره ږیره خبر نهٔ وُم — دا یم اوس په سپینه ږیره شوم خبر
ښځه کښلے ښائسته پاکیزه بویه — چه ئے پلار نیکهٔ له ځایه معتبر
شرمناکه پرده پوښه دلاوره — آراسته په عقل وهوش په ښهٔ هُنر
نهٔ وهمی نهٔ وسواسی نهٔ بدمعاشه — نهٔ ئے مینه په دُنیا نهٔ زر زیور
کهٔ دا هیڅ محبوبه په لاس کښیوزی — له وجوده ئے پیدا شی ښهٔ پسر
چه ئے مور وپلار تفپاق وی خدائے دِنهٔ کا — چه بها نرځئے پیدا شی لکه خر
ترمیرمنے وینځ ښه ده په ښهٔ خوئ کښے — نهٔ میرمن چه نهٔ ئے خوئ وی نهٔ بشر
آدم زاد په اصل واړه آدم زاد دی — ښهٔ هغه چه ښهٔ ئے خوئ لکه سرهٔ زر
طالعمن قابل بوخوئیه د پلار بس دے — نهٔ نابود خوئیه په کور کښے جوړ لښکر
چه حیا شرم لری فرزند هغه دے — د فرزند خودِ رښتیا غواړی پدر
چه ئے شرم حیا نهٔ وی نهٔ راست گو وی — پلار دِ کاله هغه خوئیه نه حذر
چه نیک خواه د بابا نهٔ وی هغه خوئیه — گوره دے د څهٔ بلا لری اثر
خپل وجود د خپل وجود په بدئ نهٔ وی — بل وجود د بل وجود غواړی ضرر
کهٔ د خپل خوئیه په سر د پلار ښه کیږی — ښهٔ فرزند به ځئے نهٔ ساتی خپل سر
ابراهیمؑ چه اسماعیلؑ ته تیغ تیار کړ — اسماعیلؑ ابا ونهٔ کړه په دا چر
اوس د دے زمانے خوئیه خوئیه نهٔ دی — مارلرم زیږی کهٔ لا تر دا بتر

یا د خپل اولاد د لاسه شاه جهان زده
یا خوشحال دے په فریاد په ناره سر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نظام په وفات

څه داغونه ښودے په زړهٔ باندِ فلکه
چه نظام دِ له ما بیل کړخوائے دِ که

خدایه تهٔ خوستمګرنهٔ ئے داخهٔ کړے
خلقه دِ په دا کارکړه هکه پکه

په لحد کښے هغه مخ خوږے په چینجیو
چه د هیچا پرے پیرزونهٔ وه خوانکه

په غمونو کښے دِ ښوړ په دُنیا پائی
که د زړهٔ په ارمان تهٔ ومرے کودکه

کښکے خوان د بستانهٔ په ننګ کښے مړوے
نه چه ګوره لره روان شوله تولتکه

چه د قام په ننګ کښے ومړ هغه خوبه
په عالم کښے د خپل پلار غاړه کا لکه

رنګ د اوښکو سره ویوست خما ستګو
نور به نهٔ راشی خما د مرګ مکه

لاس و دست د سره درست درهم برهم کړی
دریغه دریغه لاس درنهٔ رسی فلکه

نظام لس میاشتے بیمار زهٔ په شل کروهه
دا شل کروهه راته لاړ پرشول ترلکه

هغه وخت به بیرته نهٔ راشی نظامه
چه به نهٔ وتے د خپل بابا له وکه

که حیا وه که وفا وه که صفا وه
بنائسته ستا په وجود وه هره یکه

اسماعیل غوندِ به دے راته تسلیم ؤو
که په حلق م د نظام کښیښوه ګز لکه

که د پلار په رضا ځوئی دروی جنت ته
سکه نظام ورلره ورغے بے شکه

خدائے م نور ګلونه جوړلره په باغ کښے
که یو ګل ورځنے پریوت له خونکه

زهٔ به ولے هیسے ژاړم یا به نهٔ خورم
که په نهٔ ژړا م مل شے زړهٔ به جکه

خوژوندے په دُنیا پایم خدائے دِ نهٔ کا
ستا خهره خما د زړهٔ له تختے حکه

د نظام د غشی یو برابر نهٔ دے
که خوشحال په زړهٔ خوړلی پیرنا وکه

مګر زړهٔ ئے د هاتی وی چه زغمی ئے
دا شیتئی چه د خوشحال په زړهٔ شوه لکه

* ... * ... *

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دُنیا بے ثباتی او بے وفائی

همراهانو دِ کوچ وکړ واړه لاړل ترمنزله
تهٔ لاکلک په خوب اودهٔ ئے اے خُما دِله غافله

له نیستئ وهستئ ته، له هستئ ونیستئ ته
کاروانونه دی چلیږی، قوافله قوافله

لاړم واړه کِل ولائے ده، تهٔ په سهل تپوسورئے
بنهٔ سواران دی پکښے تللی، واوره تښته له دے کِله

دَ دُنیا په دریاب ډوبه، دَ پایاب طمع ومهٔ کړه
دا پایاب دے ډیروغوښتے، خبرنهٔ شول له ساحله

وکنارته به ونهٔ وزے، له دے هیسے شان دریا به
په ساحل ئے خبرنهٔ دی، بے له اهلِ سواحله

دَ دُنیا حاصل ئے واړه، ناکامی او رنځوری ده
کهٔ دَ چا پکښے حاصل شی، هم ئے مهٔ کنړه حاصله

له قسمته به نه کم نه به څهٔ زیات په ډیرکوشش کے
هم هغه به در رسیږی چه دِ بخره روائله

دُنیا څو وبله آسپے چه مقصود دے په دُنیا کښے
خو یو نغن یوه شړئ، نوره واړه ده فاضله

په قضائے رضا وروړه هرچه ستا په باب ئے کړی
په هیڅ رنګ به دفع نهٔ شی، په تعویذ په حمائله

خپلو لاسو خپلو پښو وته وګوره نظر وکړه
دا همه واړه دَ خدائے په، معرفت دی دلائله

همیشه وائے چه خدائے مِ، پیژندے په یکی دے
کهٔ دِ خدائے وُو پیژندے، مینه مهٔ کړه په باطله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بے له خدا یه راته وایه، بل یوکوم ئے چه پیدا کا
آدمی له تورو خاورو، په دا شکل وشمائله

په خوردن او په خفتن کښے له چارپائے برابرمئ شه
دَ عمل په کاروبارکښے مهٔ شه کم تر عوامله

دَ دُنیا په کاروبارکښے په خوبے حده بیدارئے
دَ ښهٔ دین په کارکښے څهٔ رنګه اودهٔ ئے سُست کاهله

په خپل حسن غره مهٔ شه کهٔ په حُسن لکه ګل شے
زمانه به دِ څهره په یوخو ورځے کا زائله

په دولت کښے په حشمت کښے، کهٔ سنجرشے یا طغول شے
یوه نخښه راښکاره کړه له سنجره له طغرله

دَ بدانونه دِ هیڅوک دَ نیکئ اُمید ونهٔ کا
دَ عسل خواره به نهٔ موے له زهرِ هلاهله

دَ هغهٔ عالم خبره چه عمل په دهٔ کښے نهٔ وی
په مثال لکه براق دے چه جداخئ له عامله

غه عالِم چه عمل نهٔ لری په مثل لکه خر دے
باندِ څوکتابه کښلی مشقت ئے بے حاصله

چه گفتار کردارئے واړه موافق سره یو رنګ شی
هاله هر رنګه خبره، اثرکاندی له قائله

په زیبا گفتار دِ هیڅ تقصیر ونهٔ کړاے خوشحاله
کهٔ کردار دِ هم زیبا وے چاربه ولے وه مشکله

په پیرئ کښے عشق بازی څهٔ پکارنهٔ ده

پارینه چارے چه سر نشته خوشحاله
دا سر کال چه دَ غصج ئے چه غصه شی

دا دَ سر چارے به هم نهٔ وی تر کاله
اُمید وار اوسه له بخته له اقبال له

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخت اقبال کۀ وتا درکا هسے ناوے — چه مهتاب ئے منفعل دے ترجماله
ستابه دوه کالونه وی دَ عمر — سود فائده ئے راته وایه له وصاله
دوه اویا به دِ هاله دَ زړۀ په کام ؤو — کۀ ځوانی ورسره هم وے اِتصاله
دَ پیرئ په وخت کښے هر هوس کنده وی — لا په تیره عشق بازی ده غیرِ ساله
دَ دلبرو مینه چا داهو مره ړاکړه
چه ئے هیڅکله خالی نۀ یم له خیاله

دَ خپلے عقیدے، مشرانو او مړانے په باب کښے

دَ خدائے منت راباندِ چه ئے هست کړم له عدمه
بل خلقت ئے نۀ کړم راپیدا شوم له آدمۀ
پښت په پښت راغلے مسلمان محمدیؐ یم
چار دَ چاریارانو سره واړه منم سمه
درست په دا پوهیږم چه څلور مذهبه حق دی
زۀ هم دَ حنفی مذهب دعوی لرم محکمه
مینه ئے په زړۀ کښے دَ علماؤ راکړه ډیره
مینه ئے دَ دور دَ شیخانو ړاکړه کمه
نۀ خراباتی نۀ قمار باز نۀ زنا کار یم
نۀ قاضی مفتی چه ئے نظر په څو درمه
بخره ئے دَ تیغ راکړه په اصل کښے پښتون یم
پلار مې په نیکۀ نۀ یم بے دولته بے حشمه
پلار مې سورکفن وګورته لاړ نیکو ده واړه
ډیر خلق پرے ومړ خون ئے لاړ شو از عالمه
پلار مې شهباز خان په بیرون لکه حاتم ؤو
زړۀ ئے دَ مزری په توره تیر ؤو تر رستمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تینګ ولاړ په شرع تل ئے کار وُو په رښتیا کښے
خط سواد ئے نهٔ وُو نور دانا وُو له فهمه

څو به نیکهٔ ستایم یحیٰی خان جنت ئے ځائے شه
روغ لکه یوسف وُو درست ترسره تر قدمه

بل سړے کهٔ سور وے دے پیاده سره برسم وو
قد قامت ئے هومره دَ مړلے چارپڑ تمه

بل نیکهٔ ځما ملک اکوچه په خټک کښے
دهٔ راوړه دا بخره دَ لویئ مقدمه

دیرش کالونه وشول چه م پلار دے شهید شوے
مړکړ یوسف زیو ماهم اورکړه باندِ سمه

نور پښتانهٔ ډیردی خو یوزهٔ پکښے تورهٔ یم
واخلم، ورکړم، بندکړم، پریږدم، دوژنم تر دمه

ډیرو ولسونو غلیمی را سره وکړه
سرئے راته کوزکړ هاله خلاص شول له ماتمه

یو یوسف زئ دے چه په مائے منت بار کړ
لا په اکوزیو دَ ننګ چار ده مسلّمه

زهٔ چه دَ غعد په کال بندی دَ اورنګ زیب شوم
کور او خیلخانه م پکښے ډیره وه له دَمه

څو کاله بندی کړم اورنګ زیب په هندوستان کښے
روغ راغلم ترکوره بیائے خلاص شوم له ستمه

هرچه زهٔ ئے وژلم په زندان کښے هغه واړه
ومړل خوار شول ورک شول خالی نهٔ دی الَمه

زهٔ لکه یوسفؑ له بنده خلاص شوم کامرانی کړم
پاک پاکیزه زړ وُم اورم نهٔ کړه بهاکمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوئے م اشرف خان دے چه خورشوے کور پرے تول دے
زهٔ چه په بندلاړم خیلخانه م شوه برهمه

ځلیر یشت ځویه نورلرم یودے پکښے چه لوئے دے
واړه برخوردار شه خدائے نے وساته له غمه

اوس پنځه نمسی لرم افضل د اشرف خان دے
خدائے برخوردار کړه په دهٔ ډیره لرم تمه

یوم سکه روردے چه نے لارد حق نیولے
دوه رونړه م نوردی یو په نم دویم بے نمه

ځائے م ملک پوردے چه نے سرائے بولی وکړے
قام اولس م پروت دے ترلکئی په غرهٔ په سمه

شل زره ځوانان لرم همه له یوهٔ ذاته
واړه یکانه شا په خدمت کښے راته خمه

څهٔ شو شمشیرخان ترین کهٔ پوخ پنجهزاری دے
ماوته هیڅ نهٔ دے مګر بے اومهٔ شلغمه

ځو به د منصب په زورځما برابری کا
څهٔ مجال د کړے چه سیالی کا له ضیغمه

خوارشه یوسف زئ چه ترین نے حاکمی کا
اوس کهٔ بنکار د باز کاندی هیلئ نهٔ ده کرمه

زهٔ د شاهجهان بادشاه دننه د زړهٔ سروم
چارم اورنګ زیب په نادانئ کړه برهمه

دم وهلے نهٔ شم څوک م ډاډ د لاسه نهٔ کا
داغ لرم په زړهٔ کښے بے طبیبه بے مرهمه

څو زره سوارهٔ دی سرګردانه په څو کاله
زهٔ کهٔ په زړهٔ روغ وے چاربه ولے وه درهمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل کاله کۀ تیرشی دا مهم به فیصل نشی
دا رنګه چه کیږی ګوره څه وشی له همه

څوچه په څو کاله شمشیرخان ترین کار کړے
مابه په څو میاشتے واړه چارکړه مستحکمه

دا مکر فریب چه د حیات ترین هنر دے
کله دا د مرد دے ؟ دا د ښځے دے عالمه

پوهه تمیز نشته دا فلک په ستر ګو پوند دے
ښځه د خانئ په خطاب کا مکرّمه

دا انشا املا واړه چه دے د شیطانئ کا
تل باندِ نفرین اوری له لوحه له قلمه

حال حقیقت وایم چه هرچا وته معلوم شی
زۀ څۀ شاعر نۀ یم هئ توبه له مدح، ذمه

خپل حال

چه قانع د زمانے په خشک و تر یم
کۀ م پیژنے بادشاه د بحر و بر یم

نۀ م تخت نۀ م افسر نۀ م سپاه شته
په تسخیر د درست جهان ختلے نمر یم

په درون کښے م پراته دی ډیر ګنجونه
په معنئ کښے لکه کان د سیم و زر یم

کۀ م لاس لکه دریاب خالی لیدۀ شی
د تهټر دننه ډک په د ر ګوهر یم

د طالع په سود و زیان م نظر نشته
سرتر پایه درست وجود واړه هنر یم

کۀ م حلق له تندے وچ شی په همت کښے
بروا دار کله په حوض د کوثر یم

لا یو شور راځے لاس نه وی بل راشی
مکر زۀ پیدا په ورځ د شور و شر یم

کۀ لوئی م د آسمان سره سیالی کا
په پستئ تر تور و خاورو نه بتر یم

په سپین والی کۀ م زۀ تر داوړے سپین دے
په تور والی د دوزخ د اور شرر یم

څوک م پرے مۀ وزه د قهر تر کمرو
کۀ په حکم په سکون لکه تورغر یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وباطن وته م کوره که دانا ئے — په ظاهر صورت که هرڅو محقّر یم
دَحاتم غوندِ م خیل وحشم نشته — په عطا که له حاتمه برابر یم
سخاوت م په تقلید په رسم نهٔ دے — زهٔ له ځایه دَ سخی بابا پسر یم
نه دا یو عیب ځما نهٔ ډیر هُنره — چه بهرام ځما پسر زهٔ ئے پدر یم
په وګړی م خبرے دَ مردئ دی — په همت کښے په هرلوری نامَور یم
دَ یاقوت دَ اوبو غم نشته له اوره — که دا یم دَ زمانے په اورکښے دَر یم
خپل پردی سره ډیر حلم هم بنهٔ نهٔ دے — زهٔ دا هسے درمانده په درګذر یم
څوک دِ هیڅ کمان په ما دَ دروغونهٔ کا — چه په ملک کښے لیونی دی زهٔ ئے سر یم
لا پردی راسره برګرندے وکا — زهٔ دَ خپلو په سلام کله په چَر یم
څوک دِ لاڅ دَ خپلوالی راته نهٔ کا — چه په حال دَ نیک وبدو بنهٔ خبر یم

زیست روزګار به م دَ خلقو سره نهٔ شی
زهٔ خوشحال له واړه خلقه مرور یم

دَ شپے او ورځے مباحثه

حُجت دَ ورځو شپو دے تهٔ ئے ونغوږه همدمه!
که بنهٔ فهم پرے اوکړے زړهٔ به خلاص کړے له اَلَمه

چه ورځ دَ شپے حُجت کړ، یو دَ بله ئے صفت کړ
ویُل ئے منتشر شول هم له مدحَ هم له ذمه

شپے ووے چه اے ورځے ځما فضل ترتا زیات دے
په دا سبب چه زهٔ یم په اَزل ترتا قدمه

دوستان دَ خدائے طاعت اوبندګی ډیره په شپه کا
دَ شپے سجده په قدر وی دَ ورځے له قیمه

موسیٰؑ وکوه طورته له قومه تلل په شپه کړل
هم لوطؑ په شپه جدا شوله بیداد اولهٔ ستمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد م له آسمانه په شپه کړه میاشت راکوزه
معراج وته ئے تلنه هم په شپه وه له حرمه

یوخو وخته په تاکښے دی چه مونځ دے پکښے منع
زهٔ درسته په طاعت په عبادت یم مکرمه

ترزر ومیاشتو بهه ده په فضل وپه شرف کښے
یوه شپه دَ شبقدر خبر واخله له عالمه

آسمان وته چه ګورے په ورځ یو شین ګنبت دے
په شپه چه ورته ګورے بنائسته دے ترارمه

زهٔ شپه یم ستر پوشه عیب فاشه م تهٔ ورځ ئے
راحت مومی له مانه تهٔ م ډکه ئے له غمه

چه ورځے م دَ شپے نه دا دَ مدح ویل غوږ کړهٔ
په وروئے ورته اووے چه خوله پټه کړه له ضمه

لږ وار وماته راکړه چه زهٔ هم درته ووایم
څو تهٔ هسے کډیږے په خبرو نا محکمه

روژه چه مؤمنان سړی لری واړه په ورځ ده
مجمع په عرفات باندِ په ورځ دے له اُممه

اختر دے کهٔ جمعه ده کهٔ عمره کهٔ عاشوره ده
همهٔ واړه په ورځ دی دا له عقله له فهمه

په وقت دَ قیامت به دَ عالم حشر په ورځ وی
ایجاد دَ واړه وخلقو هم په ورځ وُو له عدمه

په ما سترګے رڼا شی دَ عالم په تا تاریکے
یا دیږم په ویل کښے رڼا ورځ له توره تمه

ځما څهره ګونه ده له اسلامه ستا دَ کفر
دَ عید جامه ځما ده ستا جامه ده له ماتمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ په مثل د بادشاه ئے میاشت وستوری دِ لښکرے
لښکرِ تار په تارشی چه ورځ وخیژی له همه
که پټ وی په وریځ کښے هم ترمیاشتے نمر تیرے کا
همه عالم خبردے چه زر بنهٔ دی له دِ رمه
چه سیر د ګلونو د ګلزار کا یا څوک بنکار کا
هغو وته په قطع نهٔ ده شپه له ورځے سمه
په ماکښے فریضه نمونځونه ډیر په تاکښے لږ دی
په تاکښے څکه کم شوچه تهٔ ئے له ما نه کمه

د خپلو ګناهونو نه توبه کار او د خپلے عقیدے اقرار

زهٔ په خپلو ګناهونو توبه کار یم
چه م کړی دی په واړو شرمسار یم
په دا سپینه ږیره ما فضیحت مکړه
که په توره ږیره هرڅو بزه کار یم
اوس وماته توان توفیق د طاعت راکړه
ستا وفضل اوکرم ته اُمید وار یم
ستاله لوریه همګی فضل و کرم دے
زهٔ د خپلو شامتونونه په ډار یم
نور عالم م په کردار خبردار نهٔ دے
زهٔ پخپله خبردار په خپل کردار یم
په عمل به هسے کبر وجهود نهٔ وی
لکه زهٔ په خپل عمل کښے خوار وزار یم
هندوهم په نیمه شپه پاڅی خپل جپ کا
ترهندو نه د عمل په کار لاخوار یم
زهٔ په سلو فتنو لاړ یم په سجده سر ږدم
همګی عمر دا هسے مونځ ګذار یم
نهٔ ثواب د جماعت نه سود د نفل
د قضا نمونځونو هم لا تاوان دار یم
که حلال وی که حرام مزه ئے بویه
په مزه د لقمے کله پروادار یم
خلق ځما په فعل ګور ته لاړے
لا د نورو د وژو ته په تلوار یم
نفس وماته حق ناحق کا ناحق حق کا
تل د دهٔ په فرموده پورے ناچار یم
راکښے خوئ خصلت د دوه اویا فرقودے
په ظاهر د مومنانو په قطار یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هوا په دریابونو کښې غوټې خورم
د حرص په حصارونو کښې حصاریم

که په رسم په تقلید مسلمانی شی
سخ خما مسلمانانو سره شماریم

نفس شیطان راته په هره ساه په ځودی
تر روستئ ساهې زه ځنې په ډاریم

حمیده م لکه زر ذمیمه شکے
تورے خاورے م په سردی که زردار یم

اعتقادے د خاصانو وما راکړ
که زه هر څو په عمل کښې خوار وزار یم

د کونینو پیدا کړونے لاشریک ے
په دا هومره اعتقاد کښې اُستوار یم

که فرشتے که کتابونه د آسمان دی
په همه پیغمبرانو په اقرار یم

د قیامت په ورځ قایل یم بے گمانه
نیک و بد واړه له تادی خبردار یم

پس له مرگه به ژوندون د خلائق دی
په دا وار وکښې له شرکه نه ویزاریم

پیغامبر م محمد د عبد الله دے
مینه دارے په اصحاب په چهار یار یم

امامان ے د اولاد واړه برحق دی
تر مهدئ پورے د وار وخدمتگار یم

چه د بنه ے د اولاد او د اصحاب دی
په وکښنه ے د بیخ او د تبار یم

د مذهب څښتن څلور دی پنځه نه دی
حنفی سُنی مذهب د دین په کار یم

د عذاب طاقت م هیڅ نشته بخښنه م
و درگاه لره د درغلم طیار یم

چه هم ډک له گناهونو هم مغرور وی
زه خوشحال هغه بنده د خپل غفار یم

د بهار ننداره
او د خپلے خودداری اظهار

د نوروز منت په باغ دے په صحرا م
نورانی ے شی له فیضه هغه دا هم

چه په باغ کښې رنگارنگ گلونه واشی
غنیمت ده د گلونو تماشا هم

لخلخے د نوبهار په هر مشام ځی
گلدستے ے ځنډوی پیرو برنا هم

د گلونو هار په غاړه د دلبرو
شرموی لعل و یاقوت لؤلؤ لالا هم

د معشوقو په زلفینو کښې ځائے وکا
بناشته گلونه پاس په وربل لا هم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اَرغوان کۀ بنفشه کۀ شقائق دی
زیبائی لری یوځانے جدا جدا هم

په هرګل باندِ تېتر مېرۍ بلبلے
بیاله شوقه په هوا کاندی نوا هم

دَ هرګل په مخ چه سرکښیږ دی بلبله
پرے غلطان غلطان راځی باد صبا هم

په ګلزار پسے بلبله دل کباب ده
په ارمان ئے ځګرخون دے دَ مینا هم

څوک په عیش په عشرت کښے څوک په غم کښے
ځنے څۀ چارے لیدۀ شی په دُنیا هم

دَ قفس بلبله ژاړی ګریانی کا
چه به چیرے په ګلګشت والوزو بیاهم

په هغو ځما سلام ماد هم یاد کا
په ګلزار کښے چه نګار لری صهبا هم

څو بهارۀ م بے میو معشوقه ځی
داخود رائے فلک څۀ چارے کا په ماهم

ماوے زربه څرخ ځما په کام راوخوری
ولے ډیر تعطیل ئے وکړ لائے کا هم

چه وخپلے کامرانئ ته م شا کړه
غم اندوه دَ فلک نۀ لرم پروا هم

دَ سفله منت به هیڅ دانا وانخلی
چه خبرئے په خصلت شی په عطا هم

دَ منت دارو کۀ مرم پکار م نۀ دی
کۀ علاج لره م راشی مسیحا هم

دَ فرښتو آمین منت دے په دُعا کښے
لاجرم ورځنے پټه کړم دُعا هم

دَ جهان غمونه واړه پکښے ځائے شول
شکر دا چه زړۀ ئے لوئے راکړو دما هم

چه لیدلے دِ وفا دَ هغه یار وی
په دوه سترګو قبلوه دَ دۀ جفا هم

ښاپیرئ مخ په خوب کښے رابښکاره کړ
لیونتوب م ورسره موندۀ سودا هم

کۀ خوشحال دَ یار وصال په دُنیا مومی
تمامی دُنیا ترے ځار شه ما فیها هم

ژمی ته هرکلے

چه تحویل شی دَ میزان
توغ ځرګند کا زمستان

توغ ئے ځۀ دَ سهیل ستورے
چه ښکاره شی په آسمان

دَ غارمۀ په رنځ رنځور وی
بیا تند ست شی دا جهان

دَ خوړو لذت پیدا شی
اُبه ولګی په ځان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیږ په غیږ سره نماستے — لب په لب شی مشتاقان
دَ جامے قدر څرګند شی — زرین قبول کا عراقیان
نهٔ په زغره ځوان خبروی — نهٔ اَس دروند په بڑګستوان
چه دَ ښکار هوس ناکی کا — پرے ښادی شی دَا آوان
دَ شمال مرغونه واړه — په جنوب شی سرا روان
نوی باز راشی له سواته — لکه ښهٔ سیلی جوګیان
دَ سپوږمۍ په شغله یُون کا — ژغ کا زانړے په آسمان
قاز او بطے راسورے شی — هم هیلئ صد چندان
زرګے کوزے شی وَسَم ته — په دانه دَ دهقانان
تغدری لکه دُرونی — ځان څرګند کا په میدان
کهٔ شاهین که څرخ که بازوی — رائے واخلی میر ښکاران
دَ صدبڑګ ګلونه واشی — په رنګ ښهٔ وی تر زعفران
څوک دَ ښکار په هوس ګرځی — څوک په سیل دَ بوستان
عباسی په دوه درے رنګه — سپین او زیړ وی ارغوان
دَ چنبے دَ ګلو بوئ ځی — دَ هر بوټی تر ګریوان
دَ سبزے ئے تماشا شی — لا په تیره دَ ریحان
په تنګی تنګی ښاخونه — هره ونه شی شان شان
کهٔ بلبلے کهٔ طوطیان دی — لور په لور کاندی فغان
دَ دے هسے وخت هوا به — مګر موے په جنان
کهٔ رښتیا وایم دا وخت م — په پسرلی لری ځرجان
دَ دے وخت په مخ خلاصے وی — دَ پسرلی په مخ زندان
په خوشحال دِ قدر ډیر دے — یمانی ستوریه جان جان

چه دیدن دِ ورښکاره شی
نور په دهٔ کړے خط پریوان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د استاذ د خولے پندونه

خپل استاد وماته دوے څو پندونه
وے ئے هره بدی کړه هغه بد مه کړه
که د زړه دے چه بد نه موے له چانه
د شهوت په نغوته مه څه شهوت اور دے
ته کینه زخه حسد له هیچا مه کړه
د هرچا سره د ښو سلوک بیڅه دے
د دنیا په مال د نیکو نوم حاصل کړه
د هرچا سره نرمی ملا تمت کړه
خپل پردی ته د زړه رازخبرے مکړه
خوش خوئی هرڅوره ښه ده نه داهومره
هغه کارچه په نرمی ترسره کیږی
وهغو وته که قهر کړے روا دے
د هغو په مرګ ثواب کتلے بویه
که دشمن د ډیر زیون ته څنګ دار کړه
د دشمن په تملق غلطی مه کړه
عاقبت به خپل ورغوے په عاش پرے کا
چه د لاس په دشمن برشی پرے مه ږده
که پخپله د خپل ځان په بدئ نه ئے
په خپلوانو باندِ دومره خشم مه کړه
د بادشاه په مهر مینه غره مه شه
بادشاهان چه په چا مخ کا د بدئ
په هغے معشوقے څه باور د کړو دے

هریو پندئے مرغلرے دی لالونه
چه له لاسه دِ آزارشی د چا زړونه
اول ته پریږده د بد و خصلتونه
په دا اور د ډیرو سوی دی کورونه
د ازل په ورځ مقسوم دی قسمتونه
په بدئ کښے څه فائده د ه څه سودونه
تل جهان وچاته نه پریږدی سودونه
کندوی چه په داخپل کړے د چا زړونه
د ښځے دننه ښه دی خپل رختونه
چه په باغ کښے دِ خرتیزے وهی خرونه
څه حاجت چه رساوه شی ترجنګونه
چه لری د بدو فعل بد خویونه
چه ئے سیزی له شومته غاړے غرونه
په یوه بخری و سوزی ښهرونه
د رستم غوندِ هم مړه دی په مکرونه
هرچه کارکا د دشمن په درمونه
عاقلان به ژوندی نه پریږدی ماروونه
د مارونو په غارمه مه ګرځه لاسونه
چه پردی درځے تښتی په ملکونه
زورور په لږ ګناه وهی سرونه
وسیندونه ته تړل نه شی بندونه
چه په هرلوری یاران لری نږدګونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذ پیپلو پا نړے خوره نهٔ هغه پاستی
چه ئے خورے ذ نوکرئ په شرطونه

که عمل که وکالت که پیر و پلور دے
ذ هوښیار له لاسه ښهٔ یشی کارونه

له بدخویه سره هیڅ بدی تهٔ مهٔ کړه
غلیمان ورلره بس دی خپل خویونه

ذکم ذات په ښوخبرو غلط مهٔ شه
ذ کنډیرو ونه خواږه لوی کلونه

په هرکار کښے چه درپیښ شی بیره مکړه
په تلوار سره ورانیږی جوړ کارونه

چه ذ قول له چا وکړ نورے مهٔ کړه
تل په عهد قول ټینګ وی ښهٔ میړونه

په رښتیا که په دروغ وی سوګند مهٔ خوړه
منافق دے چه ډیر ډیر خوری سوګندونه

ذ حرص سترګے مړے په قناعت کړه
چه په کور کښے ذ انبار شی نعمتونه

که هرڅو ذ علم ډیر چه عمل نهٔ کړے
تهٔ حمارئ په تا لښلی کتابونه

ذ ښهٔ دین دپاره علم دانش ښهٔ دے
نه په داچه پرے لوټے پردی کورونه

په جهان کښے که مردان دی هم هغه دی
چه وسختے وته ونیسی ځانونه

په لښکر کښے ذ هم ساد وی هم ذغلهٔ وی
که غشی په کار کیږی کله کزونه

چه بد انو سره ښهٔ کړے قباحت دے
ذ بدانو خو هم تور ښهٔ وی مخونه

عاقبت به ملګیری درڅخه پرے کا
چه په لارے ترتاتیر دردمی ملونه

که ذ رور دے که ذ خوئے دے چه بدکار شو
په ځیپرے ئے کا بزهٔ کا ورمیږونه

چه بد فعله بد غرض وبله ناست وی
ذ هغوله ناستی تښته په کروهونه

چه په کانو مشران تهٔ ئے حرمت کړه
بیا هغه چه ذ په ځائے دی لکه ترونه

چه ذ ښځو ترآواز پورے زبون وی
په جهان کښے هغه زیره ده زبونه

په هغه کور کښے چه ښځه چرګه بانګ لی
ذ هغو خو نه ځی سر کښتونه

هرچه شرع فرمائی په هغه کار کړه
مه عمل کوه په [illegible]

نیکوکار په فقراؤ خیر خیرات کا
هر [illegible] کار [illegible]

که ذ زړه له وینو ډک شی ودشمن ته
لږ و ډیر [illegible] زبان مهٔ راوړه غمونه

په هرکار به ذ لاس بر وی په ځوانئ کښے
که طاعت که عبادت که نور کارونه

په ځوانئ کښے چه ذ کار له لاسه ووځی
په پیرئ به ذ ورنهٔ رسی لاسونه

درته وایم چه په کوم توکی به درووندے
چه ذ هرچا سره ښهٔ کړے خوابونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

همیشه اوسه خولهٔ پټه لکه ناوے
چه ضرورشی هاله وکړه دوه حرفونه

ترهغهٔ به نا معقول په جهان څوک وی
چه همیش په خندا سپین لری غاښونه

کهٔ خبره کهٔ خندا کړے جګی جګی
هره چار ترحساب مهٔ کوه بیرونه

کهٔ دِ زړهٔ دے چه دِ عیب ښکاره نشی
چا ته مهٔ شماره دَ خلقو پټ عیبونه

کهٔ ترتانه په قوت دَ متوزیات وی
دَ هغهٔ سره حُجت مهٔ کړه بحثونه

چه توانیږے دَ هغ خبرے لاف کړه
اوکهٔ نهٔ په دروغ مهٔ وهه لافونه

په دښنو کښے چه دَ جنګو خرخشے وی
تهٔ بے غمه خپل هوس کړه خپل کارونه

کهٔ دِ واوریدل چه بیا وبله دروغ شول
نور په خپله وسله ووهه لاسونه

چه دَ ښځو نه بتر دے هغه څوک دے
چه دَ ښځو سره کا مصلحتونه

په جهان کښے چه پرے ننګ ونام کا تهٔ شی
کهٔ پوهیږے ځاربهٔ مړ ونه دی اَسونه

خدائے هغه په دواړه کونه دی نمنځلی
چه په ورځے عدل وداد په شپه مونځونه

چه په زړهٔ په تامئین دَ هغو ناز وړه
تل نیازمنو سره وړی دی نیازونه

دَ اصیل ښیوه خپل اصل نه لباس دے
په زربانو کښے یا دم وی یا مریونه

دَ دهلی دَ ښار مختصر تاریخ او بیان

دَ دهلی دَ ښهر ښهٔ شان وشوکت وُو
لور په لورے کښلے کښلے عمارت وُو

ښائسته ے بازارونه وُو دَ ښهر
مهیّائے په بازار کښے هر نعمت وُو

دَ شاهر فوارے دی په هر کور کښے
دَ بازار به ے څهٔ کم بیګه وسعت وُو

په دهلی باندِ ګواهی دَ جنت وله
کهٔ راغلے په دُنیا چیرے جنت وُو

دَ بادشاه دَ خاص وعام به څهٔ تعریف کړم
وخوابګاه وته ے عقل په حیرت وُو

چه به جوړ دَ شاهجهان بادشاه دربار شو
په دربار کښے به ے دوه اویا ملت وُو

کهٔ هوائے دَ عراق دَ خراسان وے
دَ جنت به د دهلی سره غیرت وُو

دازینت چه شاهجهان ودهلی ورکړ
بل بادشاه کله ورکړے دازینت وُو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دهلی بنا دچا په لاس ده شوے
همگی به نوم په نوم درته بیان کړم
د دهلی بنا اول اوکړه څو هانړ و
د اسلام بادشاه اول معزالدین وُو
چه دهلے ئے رانیوه له پتو سره
چه ئے سر د پتوراپریکړ له تنه
بیاله پسه قطب الدین دده مړئے وُو
بیاله پسه شمس الدین دده پالک وُو
بیاله پسه فیروز شاه د شمس الدین وُو
بیاله پسه رضی لور د شمس الدین وه
بیاله پسه معزالدین د شمس الدین وُو
بیاله پسه ناصرالدین د شمس الدین وُو
بیا سلطان معزالدین کیقباد وُو
بیا سلطان جلال الدین په سریر کښیناست
بیا نمسے د فیروز شاه علاوالدین وُو
بیاله پسه قطب الدین د علائی وُو
بیاله پسه تغلق شاه چه اُمراء وُو
بیا سلطان محمد شاه د تغلق شاه وُو
بیاله پسه فیروز شاه چه دده تره وُو
بیا سلطان محمد شاه د فیروز شاه وُو
بیا سلطان غیاث الدین د فیروز شاه وُو
بیاله پسه ابابکر په تخت کښیناست
بیاله پسه سکندر شاه د محمد شاه وُو
بیائے رور ناصرالدین په سریر کښیناست
بیاله پسه چه تیمور په هند راکښیوت

په نوبت نوبت دچا پرے سلطنت وُو
چه دهر یوڅه خوئ څه خاصیت وُو
پرے د دیو تیر څو کاله سلطنت وُو
چه یو کال ئے په دهلی کښے اقامت وُو
په دا کار کښے ئے ډیر کړے مشقت وُو
شپږ سو دولس کاله کم سن دهجرت وُو
چه پریښے ئے په هند په نیابت وُو
چه په خلقو ئے آواز د عدالت وُو
چه په هند کښے بے نظیر په سخاوت وُو
چه راضی ځنے سپاه او رعیت وُو
چه هرکوره د غلیم ځنے هیبت وُو
چه مشهور په عدالت په عبادت وُو
ورڅخه چه هم صورت او هم سیرت وُو
چه په اصل کښے غلجے د ولایت وُو
چه په خلق او په کرم دده شهرت وُو
چه همیش ئے مخ په عیش او په عشرت وُو
پرورش ئے د غلجیو په دولت وُو
چه دده په عصر خلق فراغت وُو
چه په هند دده د چارے خاتمت وُو
چه د پلار په زندگئ ئے سلطنت وُو
چه نیولے ئے له سوره مملکت وُو
چه دے هم د فیروز شاه له ذریت وُو
چه په تخت ئے یوه نیمه میاشت مهلت وُو
چه په دهٔ د بنو خوانانو ډیر قیمت وُو
خضرخان ته ئے ورکړے سلطنت وُو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا سلطان مبارک شاه د خضرخان ؤو
چه بنکاره ئے له جبینه سیادت ؤو

بیا سلطان محمد شاه د دهٔ وراره ؤو
چه پښتون د دهٔ په عهد په عزت ؤو

بیا سلطان علاوالدین ؤو د دهٔ ځویه
چه اکثرئے د نساء سره صحبت ؤو

بیا بهلول لودین بادشاه شو د دهلی
چه په تخت ئے نهه ویشت کال سکونت ؤو

بیاله پسه د بهلول ځوئے سکندر ؤو
چه عمل ئے موافق په شریعت ؤو

بیاله پسه ابراهیم ؤو د دهٔ ځویه
چه بابر سره ئے جنګ په پانی پت ؤو

بیاله پسه د دهلی بادشاه بابر شو
چه ئے کار د پښتانهٔ په برکت ؤو

بیاله پسه د بابر ځوئے همایون ؤو
چه بے حده ئے لښکر ډیرئے دولت ؤو

بیاله پسه شاه عالم د حسن سور ؤو
چه همایون د دهٔ د لاسه هزیمت ؤو

بیاله پسه اسلام شاه د شاه عالم ؤو
چه له پلاره نه هم زیات د دهٔ جرأت ؤو

بیاله پسه عادل شاه د دهٔ تربور ؤو
چه پښتون د دهٔ په دور فضیحت ؤو

بیاله پسه د همایون ځویه اکبر شو
چه وهرلوری ته مل د دهٔ نصرت ؤو

بیاله پسه جهانګیر د اکبر ځویه
چه د دهٔ په دور هند لکه جنت ؤو

اوس بادشاه شاه جهان د جهانګیر دے
چه په بلخ په بدخشان د دهٔ نوبت ؤو

زهٔ خوشحال چه دا شمار کړم شاعرنهٔ یم
په دا کار م آزمیلے طبیعت ؤو

که م شعر شاعری څرګندولے
ما به کړے ډیر د خپل بادشاه صفت ؤو

چه د هند سیر م وکړ اوس م ووے
کنره دا تاریخ لارغهٔ ځما په نیت ؤو

که د دے ویلو کال غواړے له ما نه
په حساب کښے واوره کال د قرشت ؤو

ابتدا د دے بیان په نماز پښین وه
د ما بنام په وخت ئے شوے نهایت ؤو

لنډئ بازنامه

که هوس د باز د بنکار لرے پسره
خبر دار ئے شه له عیبه له هنره

څود باز وزرنری مهین باریک دی
درونده په وزن هومره چارئے ده بهتره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

. رنګ ترکیب وته ئے مهٔ غړوه سترګے
چه څهٔ لونے وی هغه بازنیسه په غوره

دَهر باز چه سترګے سرے وی ژبه توره
هغه نهٔ وی بے مړانے بے سیره

څو ډیرا وبرد غاړه اوږده اوږے هم پلنے
دَ ترکیب وینائے دا ده مختصره

ترسپین باز نه قدر ډیر دَخشین بازدے
چه دَ پاسه شانے شنه سینه احمره

سپینه ژبه په شاتور اوږے بار یکے
څوبند لم لکیور ګران دے په ګاڅره

دَ میزان نیولے بنهٔ دے یا دَ قوس
په عقرب نیولے نهٔ وی بے ضرره

خپله مینه ئے په دام په جال بندی کا
که دَ باز په ځان بلا شوله کوتره

میزانی نیولے دم درحال بنکاره کړه
دَعقرب نیولے پرانزه په ویره

په درست ژمی ئے ساته په تاوده ځائے کښے
تماغه ئے په بهار واخله له سره

دَ باز ونو هنر هسے آسان نهٔ دے
چه ئے طمع سړے کا له یوهٔ هره

نوے باز چه اول بنهٔ په چرګ تیار شی
بیا باولی ورلره بویه هنر وره

چه یو څو باولی وخوری ستاله لاسه
بیائے بنکار لره روان کړه برادره

چه پګه پګه ئے سیر کړه څلویښت لاسه
نور به بنکار ته غاړه کښیږدی برابره

نوے باز دِ دَصبا په وخت الوزی
یا چه پاتوشی پنځه ګړئ له نمره

خوئ خصلت دَ بنود بد وخهٔ پکښے دے
همګی دَ باز بنکار پیژنی له بصره

هر یو باز کوبنے خپل خوئ لری خپل فعل
خبردار ئے شه له اصله له جوهره

چوز هالهٔ صاف کړے بویه چه فربه وی
دَ صافئ تکلیف واخله له لاغره

دَ صافئ داوهٔ حبه نبات دی
تریوهٔ دِ مالګه نهٔ وی افزون تره

که سړه نبات دِ ورکړ عیب نشته
داهالهٔ که ئے پیدا کړه لره بره

چه دَ باز په هر علت زحمت خبر شی
میرشکاری دَ هغه کس ده معتبره

باز چه ترکریز وباسی میرشکار دے
کنه واړه دَ دهٔ چار کنړه ابتره

باز چه دوزی له کریزه هالهٔ پوخ شی
په چوزئ کښے اومه خښته ده نیمتره

دَ چا بازدِ په دارو آموخته نهٔ شی
دست کشی ورنره بس ده هنر وره

سیه چشم لره ډیره پهره بویه
کلال چشم لره بس ده دوه دوه پهره

لږ خوراک دَ باز صحت ډیرئ زحمت دے
یک خوره طعمه ئے نهٔ ده بے خطره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دارچینی د پرمهرے سره لاتړم دی
د ساړهٔ داروئے مبنک او مومیائی دی
که دارو د خوشخوئی خوری په ژمی
د اغیر داروئے دا دی نورخهٔ نهٔ دی
که تازه طمعے ردکړه په داخهٔ شی
په ساړهٔ ژمی د باد دپاسه ورکړه
د حلوان غوښے د خوری د وړے چرګے
چه د زرکے غوښه تل خوری کریز نهٔ کا
په ساړهٔ د چکس نغښتے په نمد وی
بازچه موړ په چکس واچوے له ورایه
ډک تغار د اوبو تل کیږ. ده و باز ته
د مژکوری غوښے بنے دی په کریز کښے
چه په شپه په ورځ فریاد په هرساعت کا
هغه باز به د بابنے نه لا تیز پر وی
هغه بازچه ساړی نهٔ نیسی ناقص دے
که د ژمی په وخت بنے نیسی بتیرے
تری ناک بزم تولک ترچوز کم نهٔ دی
د شاهین په بنکار به کاندی هغه مینه
د مرغونو زمرے چرغ دے که ئے ګورے

د سپیر. مو نسوارئے یوسی رنځ له سره
هم دیرے تریخے باز ساتی بے ضره
د بد باز به بدخوئی ووځی له سره
چه یو دوه ورځے ئے منع کړے له خوره
چه د کیږے طعمه وجار باسی ویره
د کوکری طعمه درے ورځے مکرره
د تارو تمحری یا د کور کوتره
مرغاوئ ده وکریز وته بهتره
چه فارغ وی د ساړهٔ له هره شره
په داکار به پاتو نهٔ شی بے ضرره
په ساړهٔ غارمهٔ داچار کړه مقرره
یا هالهٔ چه باز بابنه شی کلنجره
د هغهٔ علاج خربښت دے له لاغره
چه مهین د لکئ بال نری شهپره
که هیلئ یا سرخاب نیسی بے مره
تر بابنے نه هغه باز کنړه تیز پره
په وهنه ترچوز لا دی افزون تره
چه ساتی په هر شاهین پنځه نفره
خومیر شکار ورلره بنهٔ بویه پسره

که د باز مینه په بنه جړه ماتیږی
ولے بنه بابنه ترے لاکنړه بهتره

پاکه ربه تا ته سوال دے

خدایه تهٔ ځما پرده مهٔ کړه پاره
هغه لارچه د نیکئ د نیکنا مئ ده
بد م مهٔ کړه وعالم وته بنکاره
په هغه لاره م بیا یه همواره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَدین دَدُنیا بنے چارے پکښے دی
همیشه مِ په هغه چارو کماره

په دُنیا کښے مِ همیش لره زړهٔ جمع
پریشانی دِ ځنے اوسی کناره

نفس شیطان دواړه قرین دی په شماره کښے
رابنکاره لره دَ دواړو مکاره

مالره په مُلهمه په لَوّامه کښے
تهٔ مِ وژغوره له نفس اَمّاره

کهٔ هرڅومِ لوئے گناه له لاسه وشی
په توبه سره ئے تهٔ کړه آواره

په توبه کښے هسے رنگه ثبات راکړه
چه توبه مِ ماته نهٔ شی دوباره

کبیره راته کنده غوښے دَخوک کړه
صغیره کړه راته غوښے دَ فاره

ذمیمه مِ وار په وار له دِله واخله
چه په زړهٔ کښے ضمیمه دَ خونخواره

دَ بد بخته ستاره مِ اَمان اوکړه
رامره لره نیک بخته ستاره

توان توفیق دَعبادت دَطاعت راکړه
زهٔ خاکی بنده عاجز یم بے چاره

په حساب کتاب مِ رنگ دَخلاصی نشته
ما یک لخته خپل کرم ته وسپاره

چه اروا مِ له قالبه نه جدا شی
نورمِ بیایه دَ جنت په ننداره

چه کرامًا کاتبین راځه خوښ ځی
هسے رنگ مِ گورستان ته وسپاره

مخ مِ سور لره همیش په استغنا کښے
په طمع مِ زیره مهٔ کړه رخساره

ترایمان چه مِ چاپیر دَ یقین کوټ دے
سلامت ئے وساته برج وباره

په دُنیا کښے مِ عزیز لره تر تلو
آل اولاد مِ پیدا مهٔ کړه هیڅ کاره

وخت آخر شو غافل مهٔ اوسه خوشحاله
یوڅو ورځے شپے باقی دی په شماره

په دُنیا پورے زړهٔ مهٔ تړه

عاقلان چه په دُنیا نهٔ کا وتنه
دَ یقین په سترگو وینی تِر وتنه

په دُنیا وتنه دانهٔ ده هوښیاره
چه دَ هیڅ په دُنیا مال نهٔ وی وتنه

دَ دُنیا مالونه واړه سره آسپه
دَدُنیا په مال دَ زړهٔ نهٔ وی تِر نه

دَ سلیمانؑ غونډے پاسه پر سرکښیږده
نهٔ قارون غونډے بِرده دَزړهٔ دننه

زیست روزگار دَچارپایانو غونډ وکړه
په روزگار دَ هریوهٔ وکړه پوښتنه

ابا بکرؓ څخه هیڅ نهٔ وُو بادشاه وُو
کهٔ عمرؓ دَخزانو وُو په ساتنه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَعثمانؓ تونګری غنا ځائی وه
ډیرا صحابؓ دَ پیغمبرؐ غنی مالدار وُو
مؤمنان دِ پیروی کا دَ اصحابوؓ
په هرکار کښې چه بے شرعے سړے پَل بردی
شریعت وائی چه ښهٔ خوره ښهٔ اغونده
چه دَچا په باغ کښې ګډ شے فهم اوکړه
ښے محبوبے لوبوه په پالنګ خوب کړه
کهٔ دَ تخت دپاسه کښینے مُبارک شه
سل خونونه په فتوٰی په روایت کړه
دَ باغوان په اذن توله ونے ستا دی
کهٔ دِ چیرے ناروا له لاسه وشی
څوک به هیڅ پاک معصوم لکه فرښته شی
دَ توبے صابون به هیڅ باندِ پرے نږدی
په هرکار کښې هیڅ کار کړه جګی جګی
دَ سړی خواعتقاد او ترس دَخدائے دے
چه دا درے توکی لری اتکل مِ نهٔ شی
دانایان به غافل نهٔ اوسی له مرګه
مرګ به تا پسے دائم هیڅ طلب کا
کهٔ دَ اوسپنو په کوټ کښې ځان خوندی کړے
نریات وکم به دِ یودم دَ ژوندون نهٔ وی
بار تړه تکل په تلو کوه خوشحاله
لرے ملک وته سفر دے فکر وکړه

دَعلیؓ به خرڅیده واړه ګټنه
اَمّا هیڅ ئے په دُنیا نهٔ وه وتنه
دَ اصحابو وه دَ شرعے په لار تلنه
هغه پَل به ئے سر یږی په بوښتنه
په حلال او په حرام کوه پوښتنه
ناروا نظرئے مهٔ وکړه په و نه
ناروا مهٔ کړه دَ ستر کو اړوُنه
خو ثابت په شریعت اوسه مئینه
خوله شرعے نه بیرون مهٔ شه مومنه
چه ناروا نهٔ وی نظر مکړه په وُنه
په توبه وکړه وحق ته جاروتنه
دَ سړی جامه که سپینه که ریمنه
کهٔ دَځان جامه دِ هرڅو وی خیرنه
چه څوک نهٔ وائی وتاته دروغژنه
یا چه هرزمان دَ مرګ کا یادَوُنه
چه به خدائے رسولؐ راضی نهٔ وی له دهٔ نه
دَ مرګ دَ فوحُ ناڅاپه ده وهنه
لکه څوک دَ ورک کالی کاندی مرستنه
عزرائیلؑ به دِ خبر واخلی دننه
هغه دم چه دِ پوره شی دَ مرګ ژمنه
همرهانو دِ غوغا وکړه په لښنه
بیا په بیارته دَ چا مهٔ کنړه راتلنه

چه سفر بے توښے کا ارمان به یوسی
ګورستان لره له دے ځایه ده وړنه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یارته

یارم ذوق د تماشے کا له اغیارہ
زۂ فریاد نارے وهم چه یارہ یارہ

دَ خاطر طمع م هسے رنگه نۂ وہ
چه به هسے رنگه ظلم کا یکبارہ

چه یک لخته م وباسی له خاطرہ
فراغت به شی خما دَ زړۂ له زارہ

مگر خون خما په شرع کښے روا شو
چه جلاد م ویرد نۂ کا له آزارہ

زۂ حیران وم په داکار نۂ پوهیدلم
چه گناه م ثابت نه زۂ گناهگارہ

هودا یو گناه لرم زۂ گناهگار یم
چه په تا باندِ خاوند کړم مینه دارہ

کۂ داستا مینه گناه زۂ گناهگار یم
کۂ داستا مینه بدکار دے زۂ بدکارہ

گنړه بل گناه زۂ نۂ وینم په ځان کښے
نور ستم راباندِ مۂ کړه ستم گارہ

زۂ سنگار دَ صورت وکړم په اُمید شم
چه به تۂ په ما پیره راوړے دلدارہ

تۂ پیره په ما ونکړے دل مانده شم
وشرمیږم دَ همه خپله سنگارہ

لکه بند بلبله تاؤ خورم په قفس کښے
چه جدا یم ستا دَ وصل له بهارہ

په وګړی خما ستا مینه ښکاره ده
چه مئین دے په فلانئ فلانه بے شمارہ

داچه اوس په ما جفا جور همیش کړے
تر وګړی پورے زۂ یم شرمسارہ

دَ وګړی دَ پیغورہ به م خلاص کړے
کۂ له خپله وصله ما کړے دلقرارہ

کۂ تۂ وګورے دا شرط دَ مینے نۂ دے
چه په مینه کښے تۂ روغ ئے زۂ بیمارہ

دَ لیلی او د مجنون مینه په یاد کړه
مگر نۂ ده داخبره در اظهارہ

چه فصاد ئے په لیلی نشتر گذار کړ
دَ مجنون دَ رگه تله دَ وینو دارہ

په معنی کښے سره دوه تنه یو تن کا
محبت هسے اثر لری اے یارہ

معشوق م وعاشق وته ویل کړۂ
دا دَ دوئ له حاله وشول خو گفتارہ

ما خوشحال خۂ دا اشعار ویلی نۂ دی
یو اسرار م هویدا کړ له اشعارہ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت

ځ دَ هغو تور شه چه ئے مینے نفسانی دی
یوه مینه باقی ده نورے کل مینے فانی دی
نَس یو کوټه سپے دے نورڅهٔ نهٔ کاندی خوغواړی
هرچه ورکول کا هغه خیر په سنګبانی دی
مهٔ کړه دَ نس نغوته دَ هوی په لوری مهٔ ځه
واړه دَ نس چارے شیطانی نه رحمانی دی
زړهٔ په چا ښهٔ مهٔ کړه کهٔ دِ ځویه کهٔ دِ رونړه
ملهٔ دَ تنګسے نشته هیڅوک واړه ځان ځانی دی
رنګ دَ دُنیا ورک شه څو ډیر جمع کړے مالونه
هومره ډیر پریشان شے جمع نهٔ دی پریشانی دی
غم دَ هغو نشته چه هیڅ نهٔ لری په کور کښے
غم کاندی هغه چه دَ دُنیا په ودانی دی
مانهٔ دی ویلی له کتابه دی ختلی
غوږ دِ باسی خلق داخبرے حقانی دی
کر دَ بدو مهٔ کړه بدکاران دَ بدو کر کا
هرچه نیکوکار دی دَ نیکئ په دهقانی دی
هرچه نیکی وکا بیا بدی ورباندِ کاندی
کور دَ عمل زړوغ کا بیائے خیر په ویرانی دی
نشته هسے زړونه چه اخلاص لری په زړهٔ کښے
وخت دَ آخر راغے آشنائی زړبانی دی
نهٔ په چا کمیږی نهٔ ئے کار دَ زیاتید وشته
نورے به ئے نهٔ کا هرچه بخرے آسمانی دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ عبادت اوکړی نور هر کور په ځان خوږ شی
هرچه ډیر طاعت کا هغه لا په حیرانی دی

درست تحصیل تمام کړه په داکله دانشمندئ
حرف ورلره بس دے چه عالم ربانی دی

کانده به په کور کښے وے رسیل کښ خوستے
نن دِ سر تر پایه کهٔ جاے ... دی

ما قرآن منلے چه نازل دے له آسمانه
نور وته بخښلے چه خبرے یونانی دی

وخورے خملے پاڅے نهٔ دِ فکر نه
ته ځهٔ سرے نهٔ ئے داخوبونه ... دی

مهٔ اوسه بے ذکره همیشه اوسه په فکر
ذکر و فکر واړه دَ زړهٔ کار دے روحانی دی

راغلم په داعمرچه مِ سپین دَ سر ویښته شو
لامِ دَ زړهٔ توری هغه هسے شیطانی دی

ډیر همزولی لاړل تورے خاورے شول په کور کښے
لاړل کاروانونه یوځو پاتے کاروانی دی

ډیر شاهان خانان چه دعوے ئے دَ جهان کړے
راشه کهٔ ئے کورے اوس په کور کښے زندانی دی

روغ کړه محلونه پکښے کښینوه ښے جونه
مرګ به دِ ترے بیل کا نهٔ چه داجاودانی دی

پروت به ئے په خاورو ترسر لاندِ اُومرخښته
اوس کهٔ دِ سر ویږدی نهالئ کاشانی دی

ډیر خلق نا یوه دی چه ئے ډارنهٔ شی له مرګه
خاندی هوسیږی په خوخوښ په نادانی دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیرمبنودئ وکړ دُنیا په ودانۍ
تش لاسونه لاړل نورئ نا ست په ودانی دی

دا فکر ومهٔ کړه چه زهٔ ځوان یم مرګ مِ نشته
ډیر تنګی ځلمی وګورته تللی په ځوانی دی

مرګ لکه یو باز دے په هوا وهی کوتره
فهم فکر وکړه چه دِ بلبلی طولانی دی

چاوته ویل کړم ترجمان نشته په مینځ کښے
زهٔ سمرقندے یم یاران واړه ملتانی دی

امر کړه خوشحاله پستنه اوسه له نهی
هرچه نهی کاندی هغه زر په پښیمانی دی

خورے ورے مرغلرے

چه په وخت ئے دَ بهار عشرت پے دے
بادشاهی ئے مبارک شه لکه کَے دے

په دا باغ کښے ډیر ګلونه شګفته شی
دَ لاله غوندِ دَ چا په زړهٔ کښے کے دے

چه په کور کښے ئے جا روزی یو څو کښلی
دَ هغهٔ په انګړ هر کله سپرلے دے

مجنون غاؤ په عشق کښے وکړزهٔ خاموش یم
کهٔ انصاف وی تر مجنون مِ لا تیرے دے

هغه هوډ هغه دماغ را پاتے نهٔ شو
کهٔ زړهٔ سوے را باندِ کړے ځائے دزړهٔ سوے دے

خط دے ستا په مخ کهٔ پښے په مښک کړے
دَ چنبے دَ ګل په پاڼے ولاړ میږے دے

په یوسفؑ باندِ دا هومره غوغا نهٔ وه
خریدارئ په لکونو، یو ځلمے دے

خدایه تهٔ چه بنا ئسته له دُنیا بیائے
مګر ستا هورے دَ حورو څهٔ کمے دے

دم، دُعا، توری، تعویذ، ستانے، رویونه
چه په هیڅ کښے موندهٔ نشی هسے شے دے

داخپل ځان مِ چه پیشکش کړو وخپل یار ته
وسلیمان ته دَ میږی په لاس ملګے دے

همیشه دَ هغه سخ چه باندِ وشی
تش نظرئ په معنیٰ وهمائے پے دے

سپینه خولهٔ ئے وما را کړه وَم مو پرشوم
وے ئے خواره وږیه داخو نیمریګے دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارم هسے رنګه ځائے وکړه په ستر ګو
چه وهر لوری ته ګورم واړه دے دے

که هرڅو شیرین آشنا وی چه جدا شی
په هجران ئے نورڅه هیڅ نشته یوهے دے

حسن، ناز، مهرنیاز، فتنے، جنګونه
په داڅو توکه دِ کوم سړے مخے دے

شکر دا چه نه م یوسر کړ نه بل سر
که په دووستر ګوم یښے یار تلے دے

که فرښتے دی که پیری دی غم ئے نشته
چه ئے غم لره پیدا کړ دا سړے دے

دَ غافل په سپینه ږیره غلطمه شه
دَ هلک غوندے لا په خوله کښے تے دے

ماچه ستا دَ مرئی والی لافه وکړه
دَ اورنګ غوندِ بادشاه ځما مرئے دے

دا لوئی رالره بس ده په عالم کښے
که دِ ووے چه حیران عاشق م سپے دے

دَ هغه یاری په نه یاری شمار لی
چه ئے نن له تا خدا ګانده مانړے دے

یا دا درست خلق هوښیار نړه لیونے یم
یا یو زه هوښیار داخلق لیونے دے

واړه مینه ده پوهیږم چه ئے زیر کړم
عام عالم راته ویل دا ستا زیړے دے

که هرڅوئے پوهوم پرے نه پوهیږی
زیست روزګار ورسره مه دشه ځاروے دے

یوه ورځ به نوبهار راشی بلبلے
هومره پیره اندوه مه کوه که دے دے

چه چادم وهلے نه شو وهغه ته
راشه ګوره چه دَ چا باندِ غورځے دے

زمانے دَ خلقو حال راته څرګند کړ
په یوه زمان دِ خپل په بل پردے دے

که جزا سزا ورنه کړے په ځان خاندے
چه له رایه دَ بل رائے کا که دِ ځوے دے

خوچه والوزی له ځائے منګل سرے کا
په وهلو آموخته دَ باغ مرغے دے

مزری توب بویه دَ توره وپه میدان کښے
په خالی میدان هر یو ګیدړ مزرے دے

که دَ جنګ په کار کښے ډیر دی حکمتونه
چه دَ سر صرفه وزنه کړی نور برے دے

هغه سرچه زیب ورکړے وافسر ؤو
اوس ئے ګوره چه دَ کوم پالیز کودے دے

ځان دَ ت دپاره سیزی هندوګئی
چه ئے هومره همت نه وی نور سوپړے دے

په طلبئے سرګشته په کلیو ګرځم
که ئے خدائے رالره را کا یو کاڼے دے

چه ګندئ جنبے وشوے غم پیدا شو
هغه ځائے دَ اور لمبے شی چه لوګے دے

جال مرغونو لره پټ په وښو یښے
په سوګندئ باورمه کړه تنولے دے

بند په بندئ نظر کړه خوندئ آخله
دَ دانا دَ خولے کلام لکه ګنے دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاص وعام دِطمع کا بخره به مومی لوئے وادۂ لویه خوره لوئے ئے خونے دے
نۂ یم هیڅ کاڼه خالی له یوے مینے
ما خو شمال چه پیژندے کینږ اوښے دے

دَکوک شاستر یو باب

تر وُختۂ تر پریوتۂ خو ښځے پیدا کیږی
خودی په جهان واړه ځلور ذاته حسابیږی
کل فامے، نیک فرجامے، دَدو دامے، فیل اندامے
هم دادی چه مِ ووے پرے دِ هر څوک وپوهیږی
کل فامے دی هغه چه نیلوفر غونډِ ئے تن وی
له تنه ئے ښهٔ بوئ در ومی بورا باندِ ځرخیږی
ښے غټے تورے سترګے لوئے بانړهٔ نرئ ئے ورو ځے
کهٔ پان خوری کهٔ شراب خوری ترمرئ ئے ښکاره کیږی
غنچه غونډِ ئے خولهٔ تنګه سرئے ګرد نرئ پونړه
بار خوئے لکه کل دَچنبے سپین نازک ځلیږی
پلن وچولے سرے شونډے، هلک چاه ئے په زنخ کښے
واړهٔ هموار غا ښونه په خندا کښے سپین بریښیږی
ښے سپینے ډکے لیچے ګرد ورغوی اوږدے ګوتے
هر ځائے ته چه ئے ګورے هیڅ لقب پرے نهٔ جوړیږی
د تیو سرئے تور تی ئے هلک سینه کشاده
په قد سمه ثابته سم الف شی چه ودریږی
دَسر وینښتهٔ ئے تور نرئ اوږدے ولول ئے زلفے
په ځان لکه باغکه چه وینښتهٔ پرے نهٔ نمائیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسپوختی وینبتهٔ ئے هم نری په نشت شمارلی
ورنونه کوناتی ئے بنهٔ لیدل شی چه خوزیږی

ډیرخوب لږ ئے خوراک کیږه ئے ناسته ملانرئ
آلت پکښے نامهٔ څخه په کوته څرکندیږی

لږ قهره عقلمنده کم دخولـه مهربانه
ساده لږ د خندا خو هم په شوندو کښے موسیږی

کل فامه خوم ووے، نیک فرجامه درته ستایم
په حسن په ښائست کښے وکلفا موته رسیږی

دادوه دوه توکه ئے نهٔ وی چه بوږا باندِ څرخیږی
یا پان خوری یا شراب خوری ترمرئ ئے ظاهیږی

وینبته ئے په وجود باندِ هم لږ ودیر لیدل شی
نهٔ ځکه وی نهٔ بد رنګه په وجود ئے بنهٔ جوړیږی

خوراک په اندازه خوری خوشبوئی ئے لګه ځان وی
لږ خوب کا ډیره لاهی تل په سفر سفر وینبیږی

مئینه په هوس وی خنده رویه شیوه ناکه
په لوبو په سندرو په سرودئ زړهٔ خوښیږی

نهٔ غم نهٔ دلګیری کا همیشه تروتازه وی
په خپلو سهیلیو مینه کا باندِ خوږیږی

دَخپل میړهٔ په بد په بنهٔ په هرچاره نازیږی
کهٔ بل سړے سرهٔ زر وی ورته خاورے څرکندیږی

په نیت جوړه په پت جوړه ظاهر باطن یو رنګه
دَیارد پت دپاره دَکباب غوندِ وسیږی

رښتیا خبره هم په ډیرضرور په ډیر ناکام کا
دروغ خوئے هرګز په خولهٔ په ژبه نهٔ جوړیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خولهٔ پاکه په زړهٔ پاکه بے ویرے بے وسواسه
په غولی په جرس ئے هیڅ ناپاکه نهٔ تیریږی

له ځانه ئے ځوږ بوئی ذکبینهٔ غوندِ خوږ دروی
دخول وته ئے زړهٔ دخپل میړهٔ په رضا کیږی
تعریف دَ دد و دامو درته وکړم راته غوږ کړه
په زړهٔ کلیه ناغسه په خبره نهٔ شرمیږی

بدګویه بد زبانه ډیروی لـبره خـبـره
ځان تود بوئی ئے له ځانه دَ لیوهٔ غوندِ بهیږی
مینه په چیچل وی په سکونډل وی په داړل وی
له تاوه ئے هم هرکله خبنتګ مبنتګ لمدیږی

ویښتهٔ ئے دَ سوځږهٔ دَ تن هم ځږه کړلنډ بدونګی
یکدِله کیدَ وره په خوړلو نهٔ مړیږی
میوه لونګ جائفل لاچی په دائے غرض نهٔ وی
تروهٔ ترخهٔ سونډ مونډ بلا بترته ئے زړهٔ کیږی

چه تاؤ خاربنت ورپاڅی ناقراره شی شوریږی
کهٔ لوئے وی کهٔ هلک وی وهرچا وته قهریږی
نهٔ پت کوری نهٔ شرم نه ئے حق وته نظر وی
دَخپل میړهٔ په غیږ کښے زړهٔ ئے نوروته پړقیږی

دَکلی دَ محلت ناپاکے ښځے ورته ناستے
دَ بدو بدکارونو قصے وائی مشغولیږی
چه خپل میړهٔ ئے بولی ورته ځان کالکه حیزه
بل ځائے چه بدکاری کا په شل ځله نهٔ سړیږی

زیارت میارت بانه کا ذ رنځور منځور پوښتنه
چه لاړه په هرلورشی دَهرچا سره خواریږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس غوږ باسه وماته مخ ئے تور د ددود امو
بیان د فیل اندامو هم ضرور دے بیانیږی

کتهه مخ بدکولکونه وروځے پلنے وړے سترګے
لوئے سر وینبتهٔ ئے خړهٔ تیرهٔ سرونه سرهٔ ځلیږی

درست خان کتهه، لاس پښے کتهه، کتهه د لاسونکوتے
بد شونډے داړوړے چه سړے ځنے ویریږی

یو دروند آواز هم دروند په زړهٔ هم سخته ناشولته
کم مهره قهرژنه چه بل خاندی دا پخسیږی

هاتی غونډ خوراک کا د هاتی غونډ ترے بوئ ځی
په عشق په محبت په مهر مینه نهٔ پوهیږی

خواړهٔ ماړهٔ چه وخوری ارږمی په وازه خولهٔ کا
لاس پښے په بیارته بیارته هر ځائے پریوزی وغزیږی

د چین او د ماچین په ملک کښے ډیرے دی کل فلے
د هند په لته هم خال خال په چرته ځرګندیږی

کشمیر فرخار کا بل قندهار ځو چه خراسان دے
په دا کښے نیک فرجامے ډیرے ډیرے موندے کیږی

هیڅ ملک کشور اقلیم له نیک فرجامو خالی نهٔ دے
په هر لوری نوبت د ور د دوئ دے چه ژغیږی

آسمان چه ورځ او شپه قرارے نهٔ کا هسے ګرځی
ترسر د نیک فرجامو زهٔ خوشحال وایم ځاریږی

د بهار منظرونه

چه موسم م د ګلونو د ګلزار شی — نرم نرم ترشم په مرغزار شی
د هغهٔ له بخته ځوک برابری کا — چه په هسے وخت ئے سیر په ګلزار شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن ځما طالع له ماسره مدد کا
بخت دِ هرکله داهسے مددګار شی

چه م ناسته دَصورت په هسے ځائے ده
چه ثنائے په لته دَ هندوبار شی

په داځائے چه دَ ابدالو نظر وشو
عاقبت به په همه جهان اوځار شی

په چمن کښے ئے اوبهٔ دَ رومی روانے
په سبزه باندِ نارے دَ جوئبار شی

په داهسے پاکیزه اوبو سلسالو
شماتت ئے دَ کشمیر په شاله مار شی

دَ سړی سترګے روښانے زړهٔ خوشحال کا
چه اوبهٔ دَ فوارو سره تارتار شی

چه له پاسه نه اوبهٔ راځی په کښته
وائے سپینے مرغلرے دی نثار شی

هغه ځائے چه دَ مرمرو فوارے دی
ترغه ځائے دِ دَ ارم تماشه ځار شی

تهٔ به وائے دَ آسمان تناغو زار شوه
چه اوبهٔ ئے راروانے دَ آبشار شی

چه په سرئے دَ حوضونو څوک ګذر کا
وائے پاس په آئینو باندِ رفتار شی

مرغاوئ په حوضونو کښے غوټے کی
دَ محل په مخکښے ناست دَ بازو ښکار شی

تهٔ به وائے دَ نمرود دَ اور لمبے دی
سرهٔ لاله چه په چمن کښے انتشار شی

سه برګه ئے عجائب سره وودلی
فرق ئے لا دَ یراقونو تر کنار شی

په اطراف دَ هرچمن شګفته شوی
دَ زنبقو، دَ سوسنو هم دیدار شی

په داباغ کښے دَ ګلو کھے نشته
دَ همه وارو دَ چا په ژبه شمار شی

کهٔ سل برګ کهٔ بنفشه کهٔ ارغوان دے
دَ هرګل په نندارهٔ خاطر قرار شی

دَ هغهٔ صانع ترصنعه صدقه شم
چه ئے هسے دَ قدرت په لاس نګار شی

واړه وتے ئے آسمان سره سیالی کا
ولے فرق پکښے دَ ولے دَ چنار شی

په هزار رنګه نوا شی دَ مرغونو
هغه دم چه په چنارو کښے چغار شی

دَ مرغونو دِ نوا له موجه شوری
نهٔ له باده شوریدهٔ نهٔ دَ اشجار شی

عمارت ئے کچ وهلے پکښے کړے
په هرکور کښے دَ جویونو شرهار شی

دوه سو تیر سو رهروان دے پکښے طرح
دَ سپین والی ئے تیرے په سپین چوتار شی

لطافت ئے دَ هوا ترحده تیر دے
پکښے روغ به دَ اتیا کالو بیمار شی

کهٔ زاړهٔ په دهٔ کښے کښیناستے ځلمی شوے
په هوائے ځما هسے اعتبار شی

* دامکان به دَ بهشت سره داخل کا
کهٔ رضوان ئے له نشاطه خبردار شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

همگی صفتنے تیر دے ترحسابه
له همه ؤکهٔ وئیل کوم طومار شی
دا بنا د آصف خان له لاسه شوے
او په حکم د خورم پکښے دا کار شی
زما نهٔ پنځوس کالونه د هجرت ؤو
د نوروز په دولسم چه دا گفتار شی
په خوشحال ؤو هم دا هومره چه ویل شول
نور د عقل حکم نهٔ دے چه تکرار شی

د هجران ناامیدئ کښے

معطر م دغه گل په بوئ مشام دے
چه جمال ئے د بلبل د زړه آرام دے
د گلونو حسن ښهٔ دے بلا دا شوه
چه ئے وصل په آغاز پورے انجام دے
دا د گلو خوئ خصلت دے په چمن کښے
چه راتلهٔ ئے دیر لارغهٔ لرئے مقام دے
گله تهٔ چه له بلبله مخ جار باسے
مگر ستا په خپل بنائست امید مدام دے
د بهار د سرو گلونو صفت خو کړم
ولے بے یاره هرگل د زهرو جام دے
د اجل ساعت کهٔ هرخو گران یا دیږی
نهٔ چه سخت د جدائئ ترهنگام دے
جدائئ م به هرگز قبوله نهٔ کړه
ولے خو کړم د قضا په لاس زړه مام دے
چه هوس م د وصال په وخت وُ دکړے
هجر خیر په هغه هومره انتقام دے
ظاهری صورت په تن سړے لیدهٔ شی
خان او زړهٔ م دے هورے چه دلارام دے
خوب خندام له خاطره فراموش شهٔ
په ویشتلو باندِ خوب خندا حرام دے
هغه خاورے ترعنبر و لا تیرے گا
چه خو با پرے قدم ایښے په حرام دے
گرفتارئ خوځان کاږی لا تپنگیږی
د شهئ د زلفو لا د بلا دام دے
زړهٔ م بے د عشق له کاره نهٔ خوښیږی
د دُنیا روزگار م واړه په ناکام دے
د زړهٔ درد او محبت زړهٔ لره بس دے
د آتش م یو بخړے هم تمام دے
عندلیب م په قفس کښے گریانی گا
زاغ په خهٔ په زیړو گلو کښے انعام دے
دوه مئین چه سره ووینی په سترگو
هم د سترگو په کاتهٔ کښے ئے اکرام دے
نور عالم سره په خولهٔ سلام علیک گا
د یارانو هم په زړهٔ سره سلام دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے چه طمع د تورستر کوله یاری کړے
د صحرا آهو هم کله چاته سرام دے

چه په قند د په گلابوئے پیغور شی
یوئے بنے خوږے بنکنځل بلئے پیغام دے

طبل خهٔ لره پنهان وهی له خلقه
د هغو چه پریوتلے طشت تر بام دے

نور چه تل ډکے پیالے تشوی بنهٔ دی
په یوه پیاله خوشحال ختک بدنام دے

د معشوقے په صفت کښے

تورے کیسو دِ په چندنړ باندِ بنامار دی
تورے زلفے د سنبل د نوبهار دی

تورے سترگے دِ هوسئ د خطا شوی
چه وخروته پرتے په سنبل زار دی

تورے وروځے دِ لیندہ بانړهٔ دِ غشی
عاشقان ئے زخمی شوی په گذار دی

مصفا تندے دِ بنهٔ دے تر بلوره
بیدلان ئے په سرو نو خریدار دی

دغه خال چه دِ د وروځو په پیوند دے
د خطا د ملک اصلی نافے ترے زار دی

سپینه پوزه دِ غوټئ د زنبق ده
چه چا پیر ترے نور گلونه د گلزار دی

بنا گوش دِ نسترن دے غوړیدلے
د چنبے ترگلو به دواړه رخسار دی

سپینه خولهٔ کهٔ دِ غنچے سره نسبت کړم
د غنچے غوټئ کله شکربار دی

دواړه سرے شونډے دِ بنے دی تر سرو لالو
سپین غاښونه بے بها د رشهوار دی

بنائسته زنه دِ سیب د سمرقند ده
چه خواږهٔ ئے تر نبات تو نه بسیار دی

صراحی د سپینو زرو سپینه غاړه
سیم آسا اوږے دِ هم په دغه شمار دی

واړه تن دِ د حلب تر بنیښے صاف دے
چه راز ونه د دوون ترے نمودار دی

سپینے لیچے دِ مصرئ تورے تیرے کړے
چه خونونه ئے په غاړه سل هزار دی

د یاقوتو نگینے دِ سرهٔ نوکونه
خائے په خائے دِ په اوږ د وگو تو قرار دی

چه مِ ستا د تیو بنه نندارہ وکړه
هغه کلک په لذت ډک خوارهٔ انار دی

د نامهٔ غوټئ دِ گل دے د گلابو
کینړا وبنی د گلو پاڼے پرے انبار دی

د نامهٔ دِ کښته دم وهلے نهٔ شم
هم هغو زده چه خبر په دا اسرار دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وملا وکوناتیو دِ کوم
آویزاندے پاغوندے په نری تار دی

دَ پنډ یو ترصفت دِ نهٔ رسیږم
ولے سپینے په سپینوالی ترچوتار دی

سپینے پښے دِ دَ زنیق ګلو پاڼړے
دَ پښو ګوتے دِ کلئی دَ اناړ دی

تمام قد دِ په مثال دَ صبر ونه
ولے سم ولاړ دِ عین دَ چنار دی

سرتر پایه ننداره ئے ځان دِ جوړ کړ
ترتاځار واړه رانئی دَ هندوبار دی

ستا مثال په هندوبار کښے رابنکاره شو
دَ لوبیا دانه یوه متر خرواړ دی

دَ ټیکئی دَ ډکدکئی لعل او دُر دِ
ګوښی ګوښی واړه کیل ونه تیار دی

تهٔ خو ډیر مهر کوے عمر دِ ډیر شه
دَ خوشحال ختک دِ تش مهر پکار دے

دَ روغ صورت ستائنه
او په هند کښے دَ خپل قید حال

چه بهتر تر هر نعمت دے
که نعمت دے روغ صورت دے

چه ئے دا نعمت روزی دے
سرتر پایه عنایت دے

که ئے پیژنے تهٔ قدر
روغ صورت لوئے نعمت دے

ستا دَ ګوښی ځان یوازے
ترجهانه زیات قیمت دے

که دِ ځان نهٔ وی جهان وی
په عدم ئے اشارت دے

دا جهان لکه معنیٰ شو
ستا وجود ئے عبارت دے

چه په ځائے ئے عبارت وی
دَ معنو هومره قوت دے

دَ صورت دَ خوشحالئی
مدار واړه په صحت دے

چه صحت دَ صورت نهٔ وی
ورته خس مال ودولت دے

رنځ په کور کښے هم بلا وی
لاخهٔ نورخهٔ په غربت دے

اَس چه رو دروی په لارے
پریوتهٔ ځنے آفت دے

پښه م هسے رنګ په درد شوه
چه تیریږی یو ساعت دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ سربلا په پښو شوه
دا لا خیر خیریت دے
په دا هم شکر بائدهٔ دے
یو بتر تر بل زحمت دے
ماوے تیرشو ولے پوه شوم
لاڅهٔ پاتے مصیبت دے
ماوے اوس خو مهربان شو
لائے ما سره شدت دے
هند په ما باندِ دوزخ شو
کهٔ په نور عالم جنت دے
بندیوان ورلره راغلم
دا یو څو میاشتے فرصت دے
هغه شان لکه بندی وُم
ترے مِ لا بتر محنت دے
هره ورځ ورتلهٔ دربار ته
ګوره دا څهٔ مشقت دے
دَ بل حکم پرے زندان شی
چه په خپل حکم عادت دے
نهٔ شیرین خوارهٔ یاران شته
نهٔ دَچا سره صحبت دے
نهٔ خپل ورکړل رانیول شته
نهٔ خپل حکم حکومت دے
نهٔ دَ بنکار هوا هوس شته
نهٔ دَ نورو مصلحت دے
یو په بل پوښتنه نهٔ کا
هسے بنهر بدخصلت دے
په شماره یوڅو سړی دی
چه ئے جوړ راسره نیت دے
یو اکبر په غم شریک وُو
هغه هم په خپل عشرت دے
کهٔ بادشاه دے کهٔ خانان دی
رابنکاره ئے حال حالت دے
دَ هیچا برکت نشته
ځان ځانی شوه قیامت دے
ماچه دا قصیده وویه
په دهلی مِ اِقامت دے
څلورمه دَ رجب وه
زړه اوهٔ اَویا هجرت دے
نورڅهٔ مهٔ وایه خوشحاله
کهٔ څهٔ وائے قباحت دے

لعل او دُر په تار پیئیلی

تور ویښتهٔ ئے نهٔ دی په وړو کوڅو اودلی
واړه ښاماران دی په چند نړ باندِ ختلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستڑګے وروځے نۀ دی نۀ مژګان نۀ ئے زلفینے
دائے ددعوے وتہ فوځونہ دی تړلی

سپین بارخوئے نۀ دی نۀ خولے پرے بریښیدلی
ګل دی دَ ګلابو دَ صبا پرخے وهلی

تنګہ خولۀ ئے نۀ دہ چہ ئے نۀ وینے پہ ستڑګو
دُرج دے دَ ګوهر ولعل ودُر پکښے ساتلی

هیڅ پہ مینځ کښے نشتہ چہ ئے دم ګنړے یا سحر
واړہ ئے دَ ستڑګو پہ جادو ښرونہ وکښلی

دوہ ستڑګے ئے هسے چہ خوبینے پرے تاراج شوے
خدائګو چہ آخرلہ مابہ لوټ کاندی ګټلی

وګورہ وماتہ دَ شهسوارہ روش دا دے
نخښتے تہ نظر کا بیا لہ پسہ نخښہ ولی

ځیرچہ وجمال تہ کتے نۀ شم سبب دا دے
ځیرم هیڅا نۀ دی وآفتاب وتہ کتلی

ستا دَ در احرام م ستا دَ مخ پہ نیت تړلے
نۀ دی بے مقصودہ وکعبے وتہ څوک تللی

تل کۀ دودستہ تندے وهے څۀ فائدہ دہ
ستا دَ عشق پہ غم کښے عاشقان پہ زړۀ نتلی

داخبرہ مکړہ چہ ځمالہ لوړیہ واوړہ
هرچہ راتہ وائے نوړم واړہ دی منلی

څۀ بہ دِ پہ یاد کړم څۀ منت بہ پہ چا بار کړے
وواییہ چہ څوک دِ پہ ښکنځل هم دی نمنځلی

پند وایم وتاتہ ګلہ نۀ کړمہ دا بښۀ کړے
ستا پہ سرچہ لوړی هغہ تا لہ وَر ساتلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسره دِ نیت کهٔ دَ اخلاص او یارئ نهٔ دے
تش لباس خوشته دے تاخهٔ لږ نهٔ دی غلولی

تل کهٔ هسے مینے په اغیار کړے لکه اوس دی
تل به دِ په کور وی دَ خپل یار مغل ختلی
ماسره کهٔ تل جنگ وغوغا کوے پرے خوښ یم
مرم چه رقیبان به دِ اوربل کاندی په کلی
مړهٔ مے دَ غمزے په تیرهٔ تیغ خهٔ هومره نهٔ دی
یائے چه څوک ښخ کا یائے روغ کاندی څوک ځلی
کوک په کوک کهٔ ژاړم ستا په کوئے کښے عیب مکړه
دردچه بے دوا شی خونارے وهی ویشتلی
خال دَ نیلو کښیږده چه په کلو باندِ پیر کړے
اوردی ډیرے سترگے لور په لور په یوهٔ کښلی
یو دِ ستا دَ مخ غوندِ هم څوک راته ښکاره کا
هرچرته په باغ کښے کهٔ ډیر گل دی غوړیدلی
خدائگو نرهٔ به هیڅ بلاوتا وته پرے نږدم
چیرے په جهان کهٔ یو دَ بل بلا اَخلی
ځارئے ترهمت شم چه ئے ستا دیدن اولجه کړ
ستا په درچه ناست دی په سپیرو ایرو لړلی
سترگے دِ گواهی په نوی خون لی دَ خواږ انو
په دروغه بهانه کړے چه شراب م دی نوشلی
نهٔ زړهٔ لرم نهٔ دین لرم نهٔ صبر شته نهٔ عقل
دا کل واړه لاکله په ښهٔ مخ دی ما خندلی
خوبا چه دَ رنجو په بانه میل وهی په سترگو
امداد کاندی دَ سترگو چه کهٔ ښے له زړونو نښلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوبا په آئینه کښې چه خپل ځان وته نظر کړه
حساب غواړی له مخه چه د زړه وینه دی توئی

د شونډو په ارمان ئې ځما ځان په شونډو راغی
چه مرګ کا د حیات اوبه چا هم دی آوریدلی

داخۀ شعر نۀ دے چه خوشحال خټک بیان کړ
واړه لعل و دُر دی د بیان په تار پیښیلی

د مملکت او د معاشرے رموز

هر احمق چه په دُنیا خاوند د جاه شی
نور و تلے ځنے نۀ شی جاه ئے چاه شی

په ویل د مرسلانو نۀ ګرو هیڅ ری
د فرعون او د نمرود غوندِ ګمراه شی

د دُنیا د مال او ملک هغه لائق دے
چه سلیمان غوندِ ئے خوئ شی چه بادشاه شی

خو که ډیر عیب لری عیب ئے پټ شی
اس که لږ عیب پیدا کا د پائیګاه شی

سپین چوتار دِ ځان ساتی له توره تکیه
د ماش رنګو عیب کوم دے که سیاه شی

د عسل خواړۀ مچئ زده نه چه مچ نزده
چه عسل وته نزدے شی نور تباه شی

بد ان سل بدئ کا پرواه ئے نۀ وی
په یوه خطا نیکان په غم په آه شی

د نیکانو په خطا عفوه لازم ده
د بدانو چه ګناه بخښے ګناه شی

پند هوښیار وته پکار دے و نادان ته
چه د نیکو نصیحت کړے لا بدراه شی

درست جهان ئے که نیکخواه شی سودئ کوم دے
د هر چا چه خپل خصلت د ځان بدخواه شی

د کلاه لائق یا باز دے یا شاهین دے
په داخۀ که د کارګه په سر کلاه شی

هر جولاه په تنسته کښینی خۀ ووئی
نه خاصه وُو دل په هر یوۀ جولاه شی

په زرګونو پکښے کښینا ستل ترے لاړل
ګوره ځلئ به لا د ځو وُو د اخر ګاه شی

د یوسف غوندِ په خوب بنده عزیز کا
محمد وته د غنړے تار پناه شی

سببونه ئے په غم کښے اندوخته شته
مبتلا دِ د اندوه په دا آګاه شی

رنځ محنت چه په سړی باندِ وردرومی
دا په دا چه اوده نۀ وی انتباه شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَعاقل صحبت عاقل لره راحت دے
دَجاهل سره ئے ناسته په اِکراه شی

دَهغه مزکه نه لرے لرے کرخه
په هغه مزکه چه تل زهرگیاه شی

اعتماد په رفیقانو پاتے نهٔ شو
یودِ مال وملک تالاکه نورگواه شی

دا مستی دَخرابات په مینځ کښے نشته
دا مستی لکه په مینځ دَخانقاه شی

دا کوتاهے پاینځے هاله پکار دی
کهٔ ئے لاس دَ بدوچارو نه کوتاه شی

شپه دَهرچا عیب پټ کاچه بیگاه شی
تورو سپین هالهٔ خرگند کاچه پگاه شی

دَ سړی قدر قیمت په اعتبار شی
چه خوارهٔ ورځنے لاړل گنے کاه شی

داغرغر فکرچه تهٔ لرے خوشحالے
ستا به کومه چاره سره په بیگاه شی

دَ شهاد وصال اَرمان

کهٔ په زړهٔ کښے مِ دَیار مهر وفا وے
کله دارنگ به نصیب خواری ځماوے

زهٔ چه هومره پسے ژاړم خلق خاندی
دریغه مخ ځما دَیار لیدلے چاوے

چه مِ ووینی غرخهٔ غونډِ ترهیږی
کهٔ په خوئ راسره لږ غونډِ آشناوے

دَهجران شپه مِ یلدا شوه نهٔ تیریږی
یا په خوب خهٔ خواوده شوے یا صباوے

دَ دورئ اندیښنے له مینځه لاړے
بیا دَیار په مخ مِ ذوق اوتماشا وے

دَ قصد منو په ویل له ما مانړے کا
ما به حال ورته عرضه کړکهٔ پخلا وے

ترنقابئے مخ ښکاره کړے وماته
دین دُنیا مِ ورته واړه رونما وے

هوښیاری دَ دُنیا مال دولت دَ نورو
چه ملنگ دَ مصلے شوم خوهم دا وے

اے چه ولئ ښیښه ماته کړه پارساشه
ښهٔ ویل کړے دَ بهار په وخت پارسا وے

دَ شرابو جام په لاس توبه په شونډو
یا یک لخته لایعقل وے یا تقوی وے

دا کشورله سرتر پایه کفرستان شو
یا مِ ځائے کړے غاړے غرونه یا غزا وے

نهٔ به سپک نهٔ به بدنام نهٔ به بدبوئ
کهٔ بورا غونډِ گونگټ په گل شیدا وے

دَ رقیب دَمرگ آواز اوشو په کلی
سخ په دا ساعت کهٔ دا ویل رښتیا وے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږه خوله ئے دَ خوږو شکرو خوان ده
پـه داخوان باندزه وږے یک تنها وے

سونتی م به دَ نورو هومره نهٔ کړه
کهٔ په ما باند نظر مهر دِ تا وے

دَ کاکلو تر نافے به ئے خجل شوه
کهٔ حاضره اوس هوسنی دخط وے

دَ شندی دَ نرګس فرق به سره نهٔ وُو
کهٔ ګلونه دَ چمن واړه شریا وے

همیشه دِ مخامخ ورته بنکنځل کړے
دَ خوشحال ختک و تا وته دُعا وے

دَ دیرشو بیتونو بازنامه

تجربه شوه راته چار دَ بازداری
سر رشته ده دَ تمامے میر بنکاری

په روزوئے مزے لرے کړه له سترګو
چه ونهٔ پرکیږی باز په هوښیاری

په صبا بیګائے تل په غوښه بوله
هم په غوښه ئے کارکړه دَ تیاری

په تاوده منی اول چه په لاس راشی
هغه باز ته ورکړه خوشے بیداری

چه تمام تناب په غوښه ښهٔ تیار شی
بیا دَ چرګ سره ئے کار کړه دَ یاری

درے څلور چرګان چه وخوری نور پرے بنکار کړه
یو یو لاس ئے سَیروه په دلداری

په طلب په بنکارئے هسے رنګ تیار کړه
چه ئے نهٔ وی کج خُلقئ ناهموارئ

کهٔ څلویښت لاسه یکه یکه بنکار وخوری
هغه باز له به ورنشی خوارئ

په ساړهٔ ژمی کهٔ باز راشی په لاس کښے
فکر مهٔ کړه دَ هغهٔ دَ تیارئ

تمام ژمے ئے ساتهٔ په تماغه کښے
په هنر کړه په پسرلی دَ بازدارئ

باز کهٔ دے خانه کریز دے په ساړهٔ
کله چوز پیځی دَ ژمی دشوارئ

ګرم ځائے ساته باز ونه چوز په ژمی
په ساړهٔ مومی په ژمی بیمارئ

له لوګی نه له ساړهٔ نه له غارمهٔ نه
څو په تاشی باز ساته په بے شمارئ

هر بازدار چه باز حیران کړ دَ سزا دے
په سزائے کوتک مار وګمارئ

باز چه ښهٔ وی ښهٔ بازدار ورله بویه
جګی جګی په بدکس ئے مهٔ سپارئ

تغدرے دَ باز معراج دے چه پرے سیر شی
په کلنک په قازئے هیڅ مهٔ کزارئ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَچوزبازصافی ضرر دہ صافئ مکړہ
پرمهره دَ دارچینی سره ضرور دہ
بازنه څورب نه ډنګرپه مقدار ښهٔ دے
بازچه ښکار خطا کوی ګناه ئے نهٔ وی
ښهٔ بازدار به ښهٔ کریزوبازته ورکا
دارچینی زعفران چه دوئ ره پاخهٔ کا
بازچه صاف کړے په کریز کښے بیائے واخله
دستکشی طعمه داری شب بیداری دہ
همیشه دِئے له حاله خبردار وی
ښځه باز په یوهٔ خوئ سره پیدا دی
دَباز ښکار دِ ملوک کله کله کاندی
مخ په ښځو یا شراب یا چه ډیر ښکار کا
څهٔ خو صبرِ سقوطری دَوخته ورکړه
دَ دوے علاج ئے تریخے دے دَ پیرے

دَ اَنار اوبهٔ پرے خوره په نهارئ
هم دِ تل کیږی دَ باز طعمه دارئ
کج خلقی واخلی دَ ګوشت په بسیارئ
دا ګناه دے دَ بازدار دَ بدکارئ
بد بازدار لری څورنګه بدکارئ
په کریز کښے دَ غواغو دارو شمارئ
بے پروا مهٔ شه دَ باز دَ غمخوارئ
دا درے توکه دی دَ باز دَ همواری
چه باز ونو سره کاندی څوک یارئ
ځنے مهٔ غواړه هرګز وفاداری
هره ورځ ئے دے خلل دَ سرداری
دا درے توکه دی دَ مرد هرزه کارئ
که خطا کا باز طعمه په بدخوارئ
خو همدا دا ئرو وباز وته څارئ

نه تمامه بازنامه نه دا دیرش بیته
که ئے یاد کړے دَ خوشحال دَ یادګارئ

دَ کاسیرئ په باره کښے

مخ تور دَ کاسیرئ چه دا کار دے شیطانی
خو بنی دَ یوهٔ درنګ دَ همه عمر پښیمانی
کاسیر سړے هغه وی چه ئے نهٔ وی عقل پوهه
یا دے په ذات په اصل کښے پیدا وی نقصانی
شهوت بده بلا ده چه په دا بلا قادر شی
هم دا ده که ئے ګورے دَ سړی پهلوانی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدو همراهانو په صحبت کښې سړے خوار شی
یا غل شی یا رهزن شی یا بنګی قمار زانی
په ملک ورځنې تښته بدمراه دِ هغه کس دے
چه ستا تر فهم بنے کا بدے چارے نفسانی

دا دوه سړی غلیم دی ذهر چا په حقیقت کښې
که فهم فکر اوکړے جګی بد ترغلهٔ زانی
چه نهٔ پسندے په خپل ځان هغه مه پسند په بل ځان
هم دا ده که ئے ګورے په صحیح مسلمانی
چه بل وته نظر کا یا آواز د بل غوږ باسی
د بنځے زنا هم داده نور پرے کړه بدګمانی
سپئ چه سپیے شی سپے خپل ځان لره پیدا کا
څهٔ سود که بده بنځه په دیوال کړے زندانی
چه ئے مور بدکاره نهٔ وی لورئے کله وران کاری کا
د مورله ځانه راوړی لور د خونے ویرانی
که ګډه په بازار شی په کوڅه کوڅه جارو وزی
د پاکو پاکدامنو ستر جوړ دے ربّانی
چه پاکه پاکدامنه په حیا په دین مئینه
د مرد په ګور کښې کښینی مرد دِ کاندی کامرانی
چه بے خپله حلاله ځان وبل وته برمنډ کا
د مرګ ده هغه بنځه نورئے څهٔ زندګانی
خو څیزه د میراث دی زهٔ ئے وایم له کتابه
زحمت د مولیسئ، بوئ د تخرګ، قلتبانی
که هر څو خطا وینے بیا خو بنه پرده پوښی ده
عطا په خطا بویه سهوه کیږی اِنسانی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیکانو سره زیست روزګار په مینه محبت کړه
بدانو سره زیست روزګار هم بویه لِسانی

چه عقل شعور راغے بده چارشوه راته بده
اَفسوس په هغه چارو چه به شوے په نادانی

خوشحال کهٔ نبی نهٔ دے نصیحت خوئے خوار مکړه
اِلهام دے چه ئے وائی دا کلام په افغانی

لارے دی بیشماره هر دیار لره وردرومی

لارے دی بے شماره هر دیار لره وردرومی
تلے په هغه لارے چه خپل یار لره وردرومی

څوک ئے بے ریباره په خپل بخت کا ورکناره
څوک په زړه ورژلی و ریبار لره وردرومی

سل جشنه نوروزه تر هغه ساعت ځاریږه
هرچه دلداده عاشق خپل یار لره وردرومی

څورنګه نافے ئے په هرچین کښے دی دَخنړیو
خلق په ناحقه چین تاتار لره وردرومی

نورعالم ئے واړه وار په وار په ځان مئین کړ
اوس په شین شین پرهیزګار لره وردرومی

زړهٔ مِ دَ دلبرو تورو زلفوته هوس کا
ګوره دا ځان خونی تورمار لره وردرومی

مرم دَ خدائے دپاره په شتاب شتاب رادرومه
چرے هم طبیب رو رو بیمار لره وردرومی

خُم دَ یار په لوری په هوا هوس خوبنی کړم
ذوق کاندی بلبلے چه ګلزار لره وردرومی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخ دَ هغو لاسوچه په سپین مړوند ستم کا
سخ دَ هغو غاښوچه رخسار لره ورد رومی

مخ ئے وربنکاره کړ دَ زاهد زهد ئے یووړ
بیا ئے ځنے تاؤ کړ بل ناتار لره وردرومی

سخ دَ ناپوهانوچه هیڅ غم اندوه ئے نشته
هرچه څهٔ غمونه وی هوښیار لره وردرومی

تش لاسونه ووزی دَ بازار له نعمتونو
هرچه کیسه تشه و بازار لره ورد رومی

هرڅوک چه طلب کا پټه نهٔ ده دا خبره
هرکله مطلوب وطلبکار لره ورد رومی

وائی چه هردم په خوږو زړو کا پرهارونه
زخم دَ زخمک چه وهر تار لره وردرومی

نورجهان سفر شو باندِ سرائے دارالقرار دے
کله به خوشحال دارالقرار لره وردرومی

سل فکرونه وکړه تردا نشته بل بنهٔ فکر
چارے واړه خدائے کا کار اختیار لره وردرومی

ویښ اوسه خوشحاله مالیدلی دی پیر غلونه
کور دَ اودو ډونډ کا بیا بیدار لره وردرومی

لیونے خویو خوشحال دے

نشته هیڅ یوتش جنجال دے په دا مینځ کښے
خالی بحث او قیل وقال دے په دا مینځ کښے

چه په مکر دَ ویښته د پاسه درومی
شل په دواړو پښو یوزال دے په دا مینځ کښے

دَ یزید دَ شمر نه نه دَ حجاج دی
دور دور دَ دجال دے په دا مینځ کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهٔ شراب شته نهٔ گلاب شته بنیښه ډکه
دښمنی له واړه سروهی له ډاکه
گوره خوګلے به پریوزی دواړه لوریه
سر رشته دَچارے هیڅ نهٔ ده معلومه
یوخلور پنځه خو وشول خوبه وشی
چه ئے کاندی چه ئے وینم چه ئے آورم
دا واړهٔ واړهٔ خو ډیرم دی لیدلی
دروغژن چه هومره نهٔ دی په دُنیا کښے
آواره نوره گټنه تلف مهٔ شه
چه ئے هرچرته ځکوی ورپسے درومی
خرئے پاسه دَسړیو په سر گرځی
دَتهوانو بیعه ښه کا تر اَسونو
یو به سله سل به هیڅ کا یو سړے وی
چه په چاد نصیحت وینا لګیږی

قارورهٔ کهٔ څهٔ تمثال دے په دا مینځ کښے
دَآشتئ کار محال دے په دا مینځ کښے
زید وعمر اختلال دے په دا مینځ کښے
خوهم هسے غول وغال دے په دا مینځ کښے
یو یو کوټه په هرکال دے په دا مینځ کښے
دَهرچا مکر تهیتال دے په دا مینځ کښے
دَکهو کتو زاوال دے په دا مینځ کښے
دَرښتنوڅهٔ مجال دے په دا مینځ کښے
چه گټلے ملک ومال دے په دا مینځ کښے
یو عجب شترمثال دے په دا مینځ کښے
شل په دواړو پښو دجال دے په دا مینځ کښے
نادیده گنده دلال دے په دا مینځ کښے
کومه گران کومه اِشکال دے په دا مینځ کښے
دا یو خوب دے یو خیال دے په دا مینځ کښے

پښتانهٔ مغل هندکی واړه هوښیار دی
لیونے خو یو خوشحال دے په دا مینځ کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم ټوک

POHA

رُباعیانے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ واړه خلق ثنا دَ خدائے کا
ثنائے ډیره ده تر حساب تیره

نور هرڅۀ پریږدی خودِ هلۍ هائے کا
څوک به ئے کومه ثنا په ځائے کا

دَ باغ ګلونه عجب نمائے کا
سوسن ته ګوره په هومره ژبه

څنګه غوړیږی څنګه آئے آئے کا
بے حرف وصوته ثنا دَ خدائے کا

تۀ قهقهه خانده عاشق کۀ غم کا
یوسف کۀ هرڅوڅۀ بنۀ نومیږی

غم کا بے تا نه تل تل ماتم کا
بِه به ئے چیرے له تا عالم کا

فلک کج رو دے کا رونه کج کا
دَ صافو میو پیالے دروڅښوی

دانا په غم کښے نادان فرج کا
بیا پکښے هومره خمار مزج کا

لقمه حرامه نُطفه ناپاک کا
تقوٰی په دواړه ګونه لوئے کار لری

فرزند چه وشی چارے بے باک کا
په هرهر کار کښے خوا فرحناک کا

یو موتے خاورے زیبا صورت کا
ګویائے ژبه په خپل صفت کا

ښۀ ړۀ ئے کڅوړه دَ معرفت کا
بیائے له خاورو سره لت پت کا

زردی چه زیرمه دَ ننګ وشرم کا
ډیر ګران کارونه په زر آسان شی

صحبت دَ هرچا و بله ګرم کا
زر په فولاد کښیږدے فولاد هم نرم کا

ژاړه خوشحاله کۀ تل دا دود کا
چه راښکاره شی په خوب وخیال کښے

چه پچمے ستا په مینه مبنود کا
دا بخن زړۀ رم په داهم سود کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخان چه هسے اور دهٔ نمونځونه کلی
پکښے باغونه اَسونه جُونه کا
پکښے رنګین رنګین ګنډی وریښمین سکنړ
پکښے دَ سپینو دَ سرو ګنجونه کا

شودهٔ چه رغاندی ثنا دَ دوغ کا
هرڅوک پوهیږی چه دادروغ کا
فرق دَ خبرو وئیلو ډیر دے
وکیل چه بدوی روغ کا ناروغ کا

کهٔ بدخواهان دِ بنیرے غوغا کا
لادِئے ډیرے په هرصبا کا
خوشحاله غم دَ بنیرو هیڅ مه کړه
سل کهٔ بنیرے کا دوه سو دُعا کا

ورځ چه کړه شی خدائے دِ اَمان کا
داهسے فضل مکر سبحان کا
چه لکه کړه وه بیا هسے سمه شی
فکر دِ هرڅوک سره په ځان کا

چه کښینی ستانه دَ زلفو راز کا
هغه دِ فکر دور و دراز کا
کهٔ هرڅو ناز کړے نازبه دِ زهٔ وړم
دَ کښلیو دود دے په عاشق ناز کا

چه طبیب ئے دَ زړهٔ په زور کا
داروئے درد شی ځان دَ پیغور کا
دَ ورځهٔ نورشهٔ کهٔ څهٔ بلا شوه
دَ شهسوارئ لاڅ خر سور کا

هوښیار پخپله ورته ځان پړ کا
نادان ورځی په قاضی غړپړ کا
کهٔ دولت من چه ناانصاف وی
په وړاندِ روستو ځان دَ کپړ کا

مردان نن جنګ کا آشتی صبا کا
چه سره کښینی صلح وصفا کا
څوئے ژړاوی هومره خندا وی
څوئے جفاوی هومره وفا کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنے یوه کا ځنے دوے درے کا
پہ انځورونو کشیدے سرے کا
دَ دُنیا خلق یاری یاری کړی
چه سُودئے نهٔ وی یاری ئے پرے کا

ماړیر لیدلی چه شطرنج کا
ځنے شطرنج کا ځنے صدرنج کا
ځنے وتلی دَ دو و یک وی
ځنے ذوقونه پہ شش و پنج کا

خودِ زړهٔ خاندی خولهٔ دِ خندا کا
چه زړهٔ دِ ژاړی سترګے ژړا کا
مدار دَ هرے چارے پہ زړهٔ دے
زړهٔ دِ مفتی دے هره فتوٰی کا

هندو دَ قندو وزن پہ تلو کا
خوشحال ئے ګوره ترلب وتلو کا
شکرے وخوری مزه ئے لاړه شی
خوږے خبرے لذت تر تلو کا

ورځ دَ قیامت ده حذر له هر چا
پریکړه خوشحاله باور له هر چا
ورونړه که ځویه دَ خپل غرض دی
پہ کار کښے یشی تهتر له هر چا

دا پند دِ هر څوک سره سند کا
هوښیار به نهٔ وی چه څوک حسد کا
همراه چه بنهٔ وی بد سړے بنهٔ کا
همراه چه بد وی بنهٔ سړے بد کا

چه له حرامه سړے نفرت کا
خدائے به ئے اَرت حلال نعمت کا
هومره به لوئے مرتبے مومی
چه دَ نیکانو سره صحبت کا

خوشحال چه تشه مینه پہ بل کا
ترحلق به پورته خالی ویل کا
خدائے ورپرېږده یوهسے یار لری
پہ قهر راشی ورته بنکنځل کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په باغ کښې خلق په میوه شخوند کا
ترخهٔ هم ښهٔ دی په داجهان کښې

په خولهٔ کښې هره میوه خپل خوند کا
دَ خوږو قدر ترخهٔ څرګند کا

لوئی هغه ده چه لوئی خدائے ورکا
لوئی له خدایه ده نهٔ له همایه ده

لوئی هغه ده چه کتخدائے ورکا
دَ خدائے په حکم سورے همائے ورکا

په ګل چه هومره مینه بلبل کا
دَ ښائسته ؤ عاشقان ډیر دی

سیل دَ بلبلو باندِ غلغل کا
عالم به ولے احداد دَ ګل کا

ډیر ډیر فکرونه چه آدم زاد کا
چه ډیر دروغ وائی فسق فساد کا

عقل ئے لاړشی جنون بنیاد کا
خپل ځان پخپله په بلا یاد کا

قابل کهٔ تښتی دولت ته شا کا
بدر هلال شی هلال شی بدر

دولت ئے مخے و ته راتلهٔ بیابیا کا
په کم وکاست کښې کله پروا کا

خاص به له عامه اِختلاط کم
پرانګ چه ګیدړو سره جارُوزی

کهٔ کا بدکار کا په ځان ستم کا
خپل ځان پخپله له ګیدړو سم کا

څوک چه له خلقه شور وغوغا کا
چه عاقلان دی چه صابران دی

ناپوه حریص دے هغه چه دا کا
هغه به کله جنجال له چا کا

هوښیار به مینه په ورمونو زیاته کا
محتاج دَ نورو نورو نغریو شی

ورمونه وایم کهٔ څوک مخ راته کا
سړے چه خپله کتوه ماته کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنې چه په ټسول سره وتاته زیب کا
ګنړه یو ټک وی مکر فریب کا
ځنې هم هغه ګنړه چه پسول ئے نهٔ وی
تاخت دِ په دین وپه دل شکیب کا

عاشق دِ هیڅوک ملامت نهٔ کا
زړهٔ ئے خپل نهٔ دے ویل دے څهٔ کا
اورے دَ عقل په خونه وُلګی
چه دَ دلبرے سترګے ترزړهٔ کا

قاضی چه اوم وی بے علمه کار کا
هم خپل ځان خوار کا هم خلق خوار کا
غلط غلط لولی خطا خطا وائی
وسل لعنت ته خپل ځان تیار کا

شیخان چه هومره بندګی طاعت کا
کهٔ اجر غواړی څهٔ قباحت کا
هغه بنده به نابود بنده وی
چه به په طمع دَ خبستن خدمت کا

احمق چه پوښتے خپل زړهٔ زبان کا
پهٔ ویل ګډ شی ویل شان شان کا
هرچه په زړهٔ کښے څهٔ نیک وبدلری
هغه به واړه درته بیان کا

ګل چه په باغ کښے جامه رنګینه کا
خوچه تازه وی بلبل پرے مینه کا
په بنهٔ صورت سره په بنهٔ نګهت سره
ګل دَ بلبلے مینه متینه کا

وګړی واړه کاروونه خپل کا
مردان هغه دی چه کار دَ بل کا
خوک چه آرام کښی دَ نیکو نام کښی
دَ خوبزو زړونو دارو به تل کا

ځنے په علم کردن دراز کا
ځنے په زهد په شیخئ ناز کا
ما سرنیولے دَ عشق په کار دے
مادِ په دا کښے خدائے سرفراز کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیلاب په خوشحالۍ غوبر پیدا کا
بنیادۍ نشته غوبر په دا کا
چه لوئے وی نورۍ صفت ثنا کا
دریاب چه لوئے وی کاله خوغا کا

چه خاندی نورو وته کتل کا
ژاړه خوشحاله داخوئی که تل کا
سترګے ئے نهٔ دی دواړه قصاب دی
چړے په لاس کښے واړه کتل کا

بے له بندګئ دِ بنده نور هیڅ نهٔ کا
په لږ په ډیر دِ له څښتن پیچ نهٔ کا
که ئے ومرګ ته په قهر وکاږی
بنده دِ تیښته دَ څښتن له تلیږ نهٔ کا

چه طبیبان م دَ رنځ درمان نهٔ کا
رنځ م که ډیرشی بیا دِ ارمان نهٔ کا
کفر که ګورے فرمان دَ نفس دے
مومن به هیچرے دَ نفس فرمان نهٔ کا

که څوک پیداشی چه عدل وداد کا
غوږ دَ دردمنو په داد فریاد کا
چه مقرب دی عرض ئے لګیږی
عمرے ډیرشه خوشحال دِ یاد کا

توره چه بیامومی غازی غزا کا
تُوره چه نهٔ وی غزا ته شا کا
توفیق له تا نه تقوٰی له ما نه
توفیق چه نهٔ وی څوک به تقوٰی کا

یوچه رښتیا کا دویم دروغ کا
عجب که کار په دروغو روغ کا
رښتیا غوږی دی دروغ متیازِ دے
چراغ په غوږ دسره فروغ کا

ځان به په قدر هغه فرزند کا
چه چارے واړه دَ پلار پسند کا
رَوِش ئے واړه دَ پلار رَوِش وی
خپل نوم ترپلاره ترنیکهٔ بلند کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ډیر دخول کا یا ډیر خوراک کا
دخول ډیرخرکا خوراک ډیر ستور کا

چه ډیر ویل کا ځان به هلاک کا
په سړی هوښ کښې دِ سړے خپل ژواک کا

لیندہ هغه ځکوه چه مټ دِ خوږ نهٔ کا
دَ هغے غوښے کباب په خولهٔ مهٔ کړه

ښځه هغه کوه چه زور دِ لږ نهٔ کا
چه په سکروئے قطره خُږ یږ نهٔ کا

ځوک چه بدذات ته علم هُنر ورکا
دَ ځان غلیم به دَ ګرګ بچړے ساتی

خونی رهزن ته تُوره خنجر ورکا
خپل به ئے نهٔ شی کهٔ خپل ځیګر ورکا

ګنے بند بند کا وتا شکر در کا
بتر تر کانړی مهٔ شه خوشحاله

سرَ صدف پریکړه وتا ګوهر در کا
کانړے چه وسیزے وتا ته زر در کا

نهٔ سرداری ورکا نهٔ زرکاری ورکا
چه له ازله خدائے ځوک نمنځلی دی

نهٔ لوئے ملکونه او بهٔ جاری ورکا
هغه سړیو ته خدائے هوښیاری ورکا

چه نوکری کا ځوک ډیر کنده کا
تر آزادئ نه بهتر هیڅ نشته

سړے آزاد وی خپل ځان بنده کا
چه ځوک په کور کښے خپله دنده کا

اولاد چه بنهٔ شی راحت دَ زړهٔ کا
اولاد چه بنهٔ شی بد مور پلار بنهٔ کا

اولاد چه بدشی بنهٔ پلار مور پړهٔ کا
اولاد چه بدشی رنځوردِ زړهٔ کا

ماوے نن شپه به راسره تیره کا
سنګین م بخت ؤو چه درسته شپه ئے

رانه به شمع دَ هغ برسیره کا
وعده دَ وصل له دل وهیره کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار به هیڅ بے ځایه کار نهٔ کا
هم به بے وخته دَ خولے گفتار نهٔ کا
په خولهٔ په لاس به هیڅوک آزار نهٔ کا
چه بدکردار دے هغه به یار نهٔ کا

سړے آزاد وی آزادے بنده کا
بنده لاپریږده لاے گنده کا
هومره خوار یږی څو آزاد زړهٔ لری
په څوڅورنگه ے بیا شرمنده کا

هوښیار به هیڅکله ویل باطل نهٔ کا
هم هر یوچاته دراز ویل نهٔ کا
دَ خپل راز ځائے به ے ننه پرزهٔ کښے وی
دَ زړهٔ بے حکمه به خبره تل نهٔ کا

طمع بلاده اصیل بنده کا
بنهٔ بنهٔ سړی وی دائے گنده کا
ما ډیر لیدلی دی چه طمع نهٔ لری
په بادشاهانو پورے خنده کا

سړے دَ نیکو عمل اَرشد کا
دائے هالهٔ وی چه بخت مدد کا
چه بخت ے بنهٔ شی عمل هم بنهٔ کا
چه بخت ے بد شی عمل هم بد کا

ډیر دی چه تاته خپل ځان ملک کا
په بنو خبرو ځان په فلک کا
نَعُوذُ بِاللهِ چه بنهٔ ے خیر کړے
شیطان ترځان پورے لکه کودک کا

چه عاشقئ ته هوا هوس کا
خپل ځان دِ وژاړی خپل ځان دِ خس کا
چه عشق م ولیدهٔ پرے خندا راشی
چه عاشقئ ته هوا هر کس کا

سفله پخپله خپل ځان رسوا کا
چه دولت مندشی غیرے هوا کا
سفله قاضی مهٔ شه شراب روا کا
سفله طبیب مهٔ شه رنځ لا دوا کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ځوانئ کښې پرهیزدَ کک کا
پرهیز پیرئ لره پکار دے

کهٔ آدم زاد وی کار دَ مَلک کا
تش دِ په وخت دَ ځوانئ زړهٔ ډک کا

ژوندی کهٔ هرڅو شړا غوغا کا
سکه لکه دود دَ ژوندیوڅهٔ دے

مړهٔ کله بیا رته راتلنه بیا کا
دے دِ په صبر کښې کار دَ دُنیا کا

دَ اور دَ تیغ سره سړے بازئ نهٔ کا
چه نهٔ تدبیر لری نه جوړ نهٔ توره

له مار لړم سره مهم سازئ نهٔ کا
هغه سړے به سرفرازئ نهٔ کا

زردی چه هرچا ته اعجاز معلوم کا
وینئ میرمن کا خادم مخدوم کا

معدوم موجود کا موجود معدوم کا
زړه سندان کښې دے سندان هم موم کا

مغرور په چرخ مهٔ شه کهٔ دِ سلطان کا
خوار دهٔ ترخهٔ ئے بقا هیڅ نهٔ لری

زبون دَ چرخ مهٔ شه کهٔ دِ چوپان کا
نوی نقشونه په هر زمان کا

ځیز چه کم یاب شی عزت پیدا کا
حلوا چه موړ خوری لذت ئے وی

زنګی په هند کښې قیمت پیدا کا
ډوډئ په وږی نذت پیدا کا

نوری نوری سره موافقت کا
طوطی طوطی سره موانست کا

ناری ناری سره مواصلت کا
زاغ دَ زاغانو سره الفت کا

کهٔ هرڅو سعی کوشش څوک وکا
وائی چه ځوئ م هوښیار قابل شی

نهٔ به بنهٔ بدکا نهٔ به بد بنهٔ کا
چه خدائے نهٔ کا خوشحال به څهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرد به دَ تیرو چارو ارمان نهٔ کا
مردان هغه دی چه شرم ننگ لری

رنځور چه وهری څوک ئے درمان نهٔ کا
لاف دِ دَ شرم دا بے شرمان نهٔ کا

غنی کهٔ هرڅو دَ زرو ویش کا
دا صبر بنهٔ دے دَ غنی تر وَر کړو

پروا پرے نهٔ لری صبر درویش کا
صبر به نور نور نعمت درپیش کا

نامرد هغه دے چه وچاته څهٔ ورکا
په رنځ کښے وُمره هغه دا رومهٔ خوره

منت دپاسه وربانِدِ زبر کا
چه په منت ئے وتا څوک درکا

پَلو کهٔ کښلے له مخه لرے کا
ما به توا نګرکه دَ لعلو دُرد

راته په مهر خندا خبرے کا
هم را به توئے تر خولے شکرے کا

پایښت ئے لنډوی چه څوک لباس کا
په شان شان خولے دی شان شان خبرے

ځ به ئے تور شی چه کوز او پاس کا
نادان چه وائی هوښیار قیاس کا

هغه باز چه په عصفور غوټے کا
دَ بزرګانو همت بلند بویه

کهٔ دے څهٔ باز دے کارد بابنے کا
کارد په قدر دَ مر تبے کا

فولادی توره وی له لویه تبه
ډیرے بلا به درڅخه واوړی

ترلابده ده بدګویه ژبه
ژبه کهٔ بند کړے دَ پند طالبه

په واک چه نهٔ لری په کام کښے ژبه
په بده ژبه ځان ځی جهان ځی

کهٔ کونګ شی بنهٔ دے په لویه تبه
ایمان لاهم ځی واوره طالبه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

طالع کۀ ډک لرم له هره عیبه
چه څوک م باخی په غاړه ئی

یو کار م بنۀ دے بے شک و ریبه
ورباندې پریوزی بلا له غیبه

چه ډیرویل که په ډیره ژبه
دَ باغ بلبلو د نه نظر کا

خوئے چه ژبه هومره ئے تبه
په خپله ژبه دَ قفس طالبه

دَ میو مسته هغه محبوبه
سرتوره راغله خوږے زلفینے

درسته په مشکو په ګلابو ډوبه
بوسه ئے راکړه ترقند و خوبه

چه زړۀ فارغ اوی له مکره ریبه
دَ بل په عیب هاله نظر لره

هغه به مومی نصرت له غیبه
که ځان دِ خلاص وی له هره عیبه

بنځه چه خلاصه وی له هره عیبه
په مصلحت به ئے چرته بیاموے

زړۀ ئے خالی وی له مکره ریبه
مګر پیدا شی چیرے له غیبه

خوخو فکرونه خوخو آشوبه
داخل م وشوه په مخکینے سوبه

زړۀ م په غم کښے سترګے بے خوبه
نور توبه توبه له مئین توبه

لنډئ به وانۀ وړی له لنډی توبه
که همه عمر سپے حلوا خوری

لولئ به وانوړی له لولی توبه
منع به نۀ شی سپے له سپی توبه

خوږه نمړئ ده که خوږه ژبه
هُنر هم دادے که دا هُنر لرے

چه څوک پرے خپل کړے ځما صاحبه
چار به دِ تل وی ترسیال غالبه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه رَو یونهٔ وی دَ زړهٔ دَ ژبے تل به نیولے وی هغه په تبے
چه بد بوئ لری ډیره ترینځی لری ځکه غوځیږی سر د ژبے

سړی خالی شول له سړیتوبه دَ چاچه کورم فتنے آشوبه
په بل کښے شل دی په خپل کښے سل دی بل وی که خپل وی ترے توبه توبه

تیراه م ولیده راغلم تر سواته پښتون م ولیدهٔ دا لوئے لوئے ذاته
عقل همت م دَ چا و نهٔ لیدهٔ په بیارته راغلم ناستیم ملامته

چه په وار وارئے له مانه بوته ځما خوبئے په چرته بوته
پیرئ وکړے را باندِ چاړے فولادی تُوره یم خوړلے پروته

په چرته لاړے دَ لوبو وخته تهٔ چا تالا کړے دَ خوانئ رخته
پرے خبر نهٔ یم یو اوهٔ غلهٔ وُو راته په خَو وُو شپه ورځ یکه لخته

نیکان له خپل خو یه خصلته خلاص وی له هره عیبه علته
عفوه بدا نو لره پیدا ده نومیدی مهٔ کړه تهٔ له رحمته

نهٔ ننگ نهٔ شرم نهٔ حمیت شته نهٔ مهر مینه نهٔ محبت شته
ځو یه چه لوئے شی زوال دَ پلار غواړی نن په دا دور دا تب حت شته

که دِ په تن کښے دَ نس هوا شته بالغ لانهٔ ئے نهٔ دِ صفا شته
که کار په حکم دَ روح آغاز کړے فیروز مندی دِ په دین دُنیا شته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ هرڅو کاندی څۀ کمے نه یاتے
کۀ ئے خلل په ایمان کښے نۀ وی

میخوری پښے کا دَ ځنو ماتے
مومن به نۀ شی په دوزخ پاتے

مخ دَ ساقی کوره څو لا بهار شته
شیخان دِ ژاړی تر خانده رند اوسه

غور په رباب لره څوئے لا تار شته
غم دَ گناه مۀ کړه چه استغفار شته

کۀ مردئے مۀ پریږ ده مردی له دسته
مرد چه تر ښځه پورے زبون شی

مرد دے د پاسه ښځه ده پسته
مردی ئے نیست شوه ښځه شوه هسته

هُنرم جوړ کا و تخت و تاج ته
بل ارمان نۀ لرم ارمان م دا دے

طالع م ناست دے تاخت و تاراج ته
چه پیری راغله ځما علاج ته

چه ئے کاسه کړه دَ مجنون ماته
جور دَ کښلیو په معنیٰ مهر دے

مینه ئے لا شوه په لیلیٰ زیاته
ښکنځل ئے ښۀ دی تر ښۀ نباته

چه پکښے لوئے شی بے مصلحته
تر بد بخت ځویه نیک بخته لور ښه ده

خونه خالی شی له برکته
فرزند دِ نۀ وی بے سعادته

لکه چه شوی دی ځما له دسته
شهوت بلادے سړے گمراه کا

شوی به نۀ وی له مے پرسته
ددۀ مستی ده تر هرڅۀ مسته

دَ چا په مرگ شی خونه میراته
ښه چه داهسے شوه زۀ هم پرے خوش یم

ځما بے مرگه شوه لا ته پاته
چه لا را نۀ شوه دا بلا زیاته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بدے چارے بنے شی و چاته
چه کارد کړلووی پکښے کاهل شی

هغه سازیږی بدے بلا ته
تردے به خوئی نشته دویم وماته

که د گلابو د گل خار ونه شته
اول ئے روئی گوره بیائے بنهٔ بوئی گوره

بیائے په گل کښے ډیر ډیر کارونه شته
بیائے پسولو کښے قهٔ گوپارونه شته

که د برے کښلی په صورت بزرگی شته
هرچاچه ولیدهٔ زړهٔ ئے پرے باتلو

لکه مهروده د کیږے پرگے شته
خوشحال ویریږی ددهٔ هم سوگے شته

بنکارد توپک نشته نهٔ بنکارد باز شته
کتاب قلم لرم اوس پرے ویریږم

که م په زړهٔ کښے د دواړو راز شته
دا د پیرئ ناز او نیاز شته

چه برهٔ ئے وروستم نردے وگورته
له سخته رنځهٔ ئے تندرستی راکړه

بیائے چه راوستم د دُنیا کور ته
گوره ساقی م بیا کوم شرشور ته

ستا ترچشمانو خُمار د مُل کښیناست
چه د رخساره ورته بنکاره کړه

ستا ترخبرو ژغ د بلبل کښیناست
ځکه په سپینو خولو کښے گل کښیناست

خودِ دولت شته هومره عزت شته
چه پیرئ راشی دواړه په مخ وړی

خودِ صحت شته هومره راحت شته
که د دولت شته که د صحت شته

هرڅوک چه کار کا بے مصلحته
که بختئ هرڅوکارونه ساز کا

هیڅ به ونهٔ خوری بر له دولته
خالی به نهٔ وی له ندامته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه کارئ بیائ فلک په کښته — چارے به کاندی بے مصلحته
گجیر که ځیردے چه بے تدبیردے — په خزه بند شی له دے شامته

مهر په زړه کښے ځما دیار نشته — ځما په زړه کښے صبر قرار نشته
نه ځوک غمخورلرم نه زرنه زورلرم — وچا ته دم وهم ځائے دگفتار نشته

ژبه م نه دری بے نصیحته — وایم د عمر له حلاوته
اول ځوانی ده بیا تندرستی ده — بیائے خوبی ده له بنه دولته

چه مستغنی وی له نصیحته — هغه به نه وی بے قباحته
یا به احمق وی یا به بدذات وی — یا به محروم وی له بنه دولته

چا ته به راز وایم چه م رازدار نشته — غم م به ځوک اخلی چه غمگسار نشته
کیمیا به بیاموے وفا به نه موے — هزار یاران لرم یووفادار نشته

چه باز دِ لاړ شی چیرے له دسته — په غره په سمه کړه ورپسے مرسته
هُنر هم هسے یو یاغی باز دے — طلبے نه کړے په همت پسته

تیراه م وغوښت رسم م وکوت — رنځ م دواړو ځایو نو والوت
پم دے که غم دے په برمول کښے — په گرولو م پوستکے وخوت

کامل چه وگوری وکائنات ته — نظرئ وشی وهر ذرات ته
په هر ذرات کښے هستی دحق وینی — دلیلئ ورولی دحق وذات ته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهار په دهٔ باندِ کهٔ د سوزن نشته
د شهیدانو جنازه بویه
عاشق شهید دے په دا کښے ظن نشته
د شهیدانو غسل کفن نشته

غم دے کهٔ غردے راباندِ پریوت
راباندِ تل تل د غم تاختونه دی
که سرے لمبے دی زړهٔ م پرے کښیوت
زبون ئے بیامونده خوراپسے ووت

درته پښتو وایم صافه سلیسه
ذات ئے خبیث دے هندکئی هرگز مکړه
بهره کهٔ واخلے له دے حدیثه
چه ترے پیدا نشی یوڅو خبیثه

کهٔ م په سرشے د مینے تاجه
بیدرد دِ تا د قدر خبر نهٔ دے
نور به م خلاص کړے د غم له باجه
ماته رادرومه د غم تاراجه

بنځه چه ورشی تر چل و پنجه
که ځان ترے موے ترے پستنه اوسه
خوبئے لاړه مار ده بے کنجه
خلاص ئے له رنج شه خلاص ئے ترکنجه

اے چه دِ نول دے ځما له مخه
په عشق کښے مرد اوسه پروائے مکړه
د رقیبانو په بده رخه
زهٔ به دِ نهٔ کړم د چا په سخه

خلق په ما کا کینه هم رخه
بیل شوم له یاره ژوندے لا پایم
که خدائے م نهٔ کا د چا په سخه
خو دِ یر شرمیږم د یار له مخه

زمانه اورده تهٔ لکه سپانده
هم به لوګے شے هم به ایرے شے
که نن ونهٔ سوے په اورکښے کانده
که ژاړے ژاړه که خاندے خانده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

باران چه وشی په پټی باندِ هالهٔ تازه شی خوبئ کاندی
زړهٔ م پټے دے باران د مهر پرے تازه کیږم څو راته کاندی

سرے څهٔ څیز دے چه څهٔ به کاندی خالی تش نوم دے اختیار پرے باندِ
کهٔ بادشاهان دی کهٔ لوئے خانان دی زورئے هیڅ نهٔ دے د قضا په وړاندِ

ترے چه سخت وی ساعت پرے باندِ خورے اوبهٔ ورشی سړے وړ باندِ
وخت د اهارو وی تهٔ راته ووایه چه څو خوبنی به حاصله کاندِ

اوښ م تیار دے کجاوه باندِ یاران م لاړل واړه د وړاندِ
دایم روان یم ورپسے د روم جرس فریاد کا خبر راکاندِ

وماته څوستائے شیخه نابوده د جنت حورے نور نور مقصوده
نن به کلرنگه معشوقه کوړم خما توبه ده له نسیه سوده

کهٔ هرڅو دُورے د رازے بلیږ دے په مرگ به واړه په مزگه کښیږ دے
حاصل د عمر خو دا دوه توکه دی چه وړاندِ وروستو د روستو پریږ دے

مرد د میدان دے ښځه د کټ ده نهٔ داخبره د غش د وتب ده
د اوښ بار ونه په تاڅوک نهٔ لیږدی مردی کهٔ ګورے څهٔ خو پاد مت ده

هم م خیالونه هم م ښیوه زده هم م په عشق کښے د راز پرده زده
چه یار م نشته دا واړه هیڅ دی کهٔ یار م وشی یاری م ښه زده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه گل د باغ کاخندا بنیاده
بلبلے ژاړی په ډیر فریاده
څوک په خندا کړے څوک په ژړا کړے
داچارے ستادی د صبا باده

واوره دوه پنده خما فرزنده
طمع حرص لری خواری څوکنده
دولت د صبر د قناعت دے
هما ئے چه خلاص دے له هر بنده

که ئے د خضرؑ پیاله خوړلے ده
داناهستی دژوندون ژړلے ده
هرچه کمال لری هغه زوال لری
هستی نیستی ئے سره تړلے ده

چرگان بے وخته بانگونه کاندِ
بیاخهٔ بلادی باندِ هراندِ
زهٔ ئے بے وخته له یارهٔ بیل کړم
چارهٔ ئے سازه شه په ستونی باندِ

هواهوس کړے په قهقهه خاندے
بے غمه خوب کړے پالنگ درلاندِ
بنهٔ مبارک شه بنادی درباندِ
غمونه ئے لرے د گور د وړاندِ

په کوهِ قاف کښے که رهبر د وړاندِ
که درومی نهٔ به وی سختی زړاندِ
که بے رهبره په سم میدان درومے
څوڅو بلا به شی په تا هراندِ

قافلے لاړے ترما د وړاندِ
زهٔ گوډ بارگیر کته راپاندِ
ورپسے درومم سره شوریږم
پریوزم څار شکی بازی راکاندِ

چه زغلونه د اسونو کاندِ
نظرِ د کونړ لری په مزکه باندِ
چه آس په لوړو ژوړو زغلی
آس ئے پریوزی ترڅان د لاندِ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک چه خبرنهٔ شی دَ خطله خونده
قلم به نهٔ ږدی په حرف بے بنده
شماره دَ نورو حرفونو څو کړم
چه یو اَلف دے په درے پیونده

زمانه اوردہ اے نانغتانده
تهٔ وچ لرګے نهٔ لښته تانده
دا اور به تاوته په منده درشی
کهٔ ژاړے ژاړه کهٔ خاندے خانده

تهٔ دا وینا کړه له ما نه یاده
بهره آخله دَ بهار له باده
لکه دا بادے په واړو ونو کا
هسے به ستا کا درونه بنا ده

وږے چه نغن مومی شکر دِ کاندِ
غوړی کهٔ نهٔ مومی پاسه وربانده
ستړے دِ شکر کا کهٔ اَس ئے نهٔ وی
په لار کهٔ خر وینی ترځان دَ لاندِ

چه سختے چارے لرے دَ وړاندِ
په څهٔ بے غمه په قهقهه خاندے
هسے په زړهٔ کښے فکر ونهٔ کړے
چه هومره څوک دی ترخا ورولاندے

کهٔ ئے ترسپینو سرو کړه لاندِ
دا واړه هیڅ دی په بدرنګه باندِ
کهٔ ئے دَ پوزے لونګ هم نهٔ وی
بنهٔ مخ بے پسوله زیبائی کاندِ

دُنیا چه هسے وبله بلیږ دی
چه څهٔ ترے آخلے وربانده ریږدی
خبر لا نهٔ ئے په دا خبره
نامرده واوره چه کښیږ دی پریږدی

هغه چه عار کړی دَ خوشحال له پنده
بلا پرے روسته آسمان څرګنده
ورته زړګونه بلا خولے وازے کا
سړے چه وُوزی دَ نیک خواه له پنده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنګ کښې مت کړه تربل دَ وړاندِ
ژوندے کهٔ پاتے شے ځان دِ عزیز کړه

نور به خبرے درځنے کاندِ
کهٔ ومړے ومړے رحمت درباندِ

خزان وهلے دِ له ناښاده
وخت دَ بهار شو بیا به اَرمان کړے

غافل م مهٔ شے له دے اِرشاده
بهره نن اَخله دَ بهار له باده

عاشقه خانده نن خوچه خاندے
طالع کهٔ هر کله هسے مدد کا

بنهٔ مخ ترتاشو لاندِ تهٔ باندِ
تل تل به هسے ترماشی لاندِ

تل که بنیګړه له آدم زاده
درته به خیر شی په سل بدئ

نهٔ بنهٔ کهٔ وکړے څهٔ کمی زیاده
هیڅ به دِ نهٔ کا بنیګړه یاده

زړکے چه هسے په قهقهه خاندِ
هرڅوک چه خاندی بنادئ کاندِ

هم دا خندا دِ کړه دَ باز دَ وړاندِ
غمونه ورشی په هغو باندِ

خلق چه هومره یارئ کاندِ
مرګے له ډیرو غمونو خلاص کا

ځان کا پخپله ترغمونو لاندِ
منت دَ مرګ دے په هرچا باندِ

لؤلؤ دِ غابښ دی یاقوت دِ شونډے
چه تاڅوک ووینی په تا مینُن نشی

دَ ډیرو خونے درپسے ډونډے
په زړهٔ دا نهٔ دی یا سیخ ګونډے

هومره بلا دی وتا ته پنډے
ګوره په کومه بلا به سر شی

چه شمارئ نشته پټے برمنډے
چه پکښے تهٔ ګرځے په منډے منډے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَحسن نام لرے عاشق غلام لرے
خیال به تهٔ نهٔ کړے خیال به نورڅوک کا

باده په جام لرے دَ زړهٔ هرکام لرے
چه دَخوبئ اسباب تمام لرے

دهن دِ میم دے زلفینے دام لرے
خیال به تهٔ نهٔ کړے خیال به نورڅوک کا

ذقن دِ سیم دے سترګے بادام لرے
چه په دا دور دَحسن نام لرے

تن یو غلاف دے زړهٔ پکښے تُوره
مدار په تُوره دے په غلاف نهٔ ده

دَ تورد سپین نهٔ ده وینا منظوره
چارئ په هرچا ده مشهوره

په زلفو کفر په زړهٔ اسلام لرے
خیال به تهٔ نهٔ کړے خیال به نورڅوک کا

دَسترګو سحر په زړونو عام لرے
چه نن څهٔ ځان کنړے هغه غلام لرے

کهٔ ځلئ دَ امن خوراک پوشاک لرے
مټ په طاعت کړه خلوت ګزین اوسه

شکر وکابزه نورڅهٔ بلغاک لرے
خضر دَ وختئ کهٔ نفس هلاک لرے

کهٔ خپسرخوار کړے تر تورے خاورے
جفا دَخلقو په مخ په شا وړے

په هرچا سوړشے ترسړے واوړے
رنګ رنګ کلونه به له تنه راورے

ارمان دے دریغه دا یو څو کاره
تل تل به نهٔ وی تازه بهاره

تل تل به وار دَ ځوانئ نهٔ وی
تل تل به نهٔ موے مهرله یاره

چوز باز چه ووینی دجال کوتره
لګړ کهٔ هرڅو غوټه تیره لری

پرواه ئے نهٔ وی له خپله سره
نه برابره بیا لره بَره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرچه نهٔ وی دَ عشق له کاره
پهٔ هغه کس وی یاری د شواره
بے یاره عُمر څهٔ عمر نهٔ دے
زړه پهٔ کور شی سړے بے یاره

پهٔ ماڅهٔ کار لرے درومه هوښیاره
زهٔ لیونے یم مینه شُد یاره
نهٔ څوک ادیب لرم نه څوک طبیب لرم
درد م له یار دے دارو له یاره

گل دَ گلابو شوے چه رنگ وبوئ لرے
شیدا بلبله پهٔ هر هر سوئ لرے
دریغه دا کارِ پهٔ ذات کښے نهٔ وے
وفا دِ نشته دا خوئ بدخوئ لرے

پهٔ ځان خبر شه چه چرته ځائے لرے
چه تخت نشین ئے څه هوئے وهائے لرے
ځائے دِ پهٔ پورته تر ملکوت دے
چه ناسوتی شوے خوئے دَ گدائے لرے

هومره بدلے هومره سندرے
تماے نهٔ شوے دَ عشق خبرے
فهم م وکړ دَ عشق پهٔ کار کښے
لرے نزدے دی نزدے دی لرے

څوک چه یادیږی پهٔ نزدے لرے
تر هر چا ښے دی دَ یار خبرے
ځنے خبرے لکه مشکنړے دی
ځنے خبرے دی مرغلرے

کهٔ ریگ ماهی خورے کهٔ مړه پاره خورے
ځوانی چه لاړه دا آواره خورے
ځوانی چه لاړه هوښیار هیڅ نهٔ ئے
غم دَ ځوانئ چه دوباره خورے

تورے زلفینے پهٔ مخ شان شان لرے
اُوربل پهٔ وچولی پریشان پریشان دے
دَ نورو کوډو حاجت هیڅ نشته
دَ سترگو سحر جهان جهان لرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرکوړه بنهٔ ئے دَ زرګر هُنره
تردا دپاسه کبوتر باز دے

چه سپین جدا کړے له سیم و زره
دَ ښځے ها کا جدا له نره

تورغرونه سپین کړے په سپینے واوړے
رنګ رنګ ګلونه چمن ته ورکړے

په سبزه شنے کړے دا تورے خاورے
باده دا تهٔ ئے چه داخهٔ راوړے

چه راښکاره شی په خوخو طوره
بل فکرمهٔ کړه بل ګمان مهٔ کړه

خوخو فتنے لری خو هوره نوره
فریاد م واړه دے دَیار له جوره

کهٔ قایم اللّیل ئے کهٔ صائم الدّهر
دَ مخلصانو خطر لا ډیر دے

غم به لا ډیر کړے دَ خدائے دَ قهر
سړے شکرے خوری پکښے وی زهر

باغ ونے وچے لری هم ترے
په سایه ګورے په میوه ډکے

هم ئے بهتر شته هم ئے کهترے
تهٔ هغه ونے ګنړه بهترے

راشه بښیګړه دَ ونے ګوره
په سنګ ئے وولہ میوه درواچوی

خپل ځان په نمر کا بل که ترسیوره
خصلت له ونے واخله اے وره

کهٔ تل تل نوموی په خولهٔ شکرے
مزه به هله دَ شکرو بیاموی

خوند به ورنهٔ کا په دا خبرے
چه خولهٔ پرے ووهے چه ئے ونغرے

تهٔ یوطلسم ئے بے اعتباره
اول هم هیڅ وے بیا به هم هیڅ شے

له خاورو باده له آب و ناره
په ځان خبرشه دَ خدائے دپاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه م غوښته هغه نګاره غاړه غړئ ده راسره یاره
په سخ م مه کړه د رقیبانو دُعا م داده پروردګاره

حیران یم پاکه پروردګاره تاچه پیدا کړل دادواړه داره
محتاج هیڅ نهٔ ئے دَ څهٔ دپاره دا هومره نقش هومره نګاره

کهٔ ئے وفا درلے ښے دی دلبرے ولے هیڅ نهٔ دی په دا خبرے
دَ تورو زلفو دَ مهربوئ نشته کهٔ په نمود دی لکه عنبرے

کهٔ لعل و دُر دی دَ خوشحال خبرے چه تهٔ ئے نهٔ منے له تا دی لرے
بخرے دَ هرچا جدا جدا دی کارګان کندګی خوری طوطیان شکرے

له لارے مهٔ غړیږه خوځه په لارے کهٔ پریوزے پاڅه خوځه په لارے
بے لارے واړه غولان دَ دان دی غولان دَ دان نشته خوځه په لارے

تل دَ کمزوری وی دا یوڅو کاره مکر دروغ کا په څو انکاره
بنځه کمزورے ده ځکه انکار کا په دا سبب ده هومره مکاره

په خولهٔ خبرے له کردګاره په زړهٔ خبرے له کښت وکاره
فریاد فریاد دے په هسے زیست کښے توبه توبه ده له هسے کاره

چه بنهٔ مردان دی دَ دین دَ لارے پټے به نهٔ وی دَ دیو چارے
اوبهٔ چه نهٔ وی روا په شرع هغه اوبهٔ به ګنړی مردارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَمور په نس کښې فرښتې اے یارہ
دَسړی وکښې دا یوڅو کارہ
رزق او فعلونه عمرښهٔ بد بخت
دا وسوے دی دَ څهٔ دپارہ

کهٔ زړهُنړه په هرویښتهٔ لرے
بیا به په کار کښې توکل تهٔ لرے
خوشحاله یو نشته چه زړهٔ پرے ښهٔ کړے
نن ورځ کهٔ ځویه نمسی شپیتهٔ لرے

کهٔ چار دَ عقل لرے بسیارہ
چارپائے به نهٔ کړے ګویا هوښیارہ
تهٔ خاموشی زده کړه له چارپایانو
چه خاموشی لری فائده تیارہ

پورکهٔ دَمړے دے تښته له پورہ
اورکهٔ لوګے دے تښته له اورہ
دښمن کهٔ سهل زحمت کهٔ لږ دے
بے غم ترے مهٔ اوسه اے ځمارورہ

دَمارکهٔ نهٔ وی په تن کښې زهر
سردارکهٔ نهٔ لری خنجر دَ قهر
دا دواړہ توکه به ځما په پوهه
نهٔ یاد په کلی وی نه یاد په ښهر

دَ بابا ځویه دَ بابا پلارہ
په زلفو لیله په مخ نهارہ
یوسفؑ کهٔ هرڅو ښائسته روغ وُو
ګویا سمن وُو ستا له ګلزارہ

بے عیبه یار نشته په ملک هوښیارہ
په عیب مکړه زړهٔ بدله یارہ
کهٔ ګرځے واړہ باغونه وګورے
ګل به بیا نهٔ موے خالی له خارہ

په زړهٔ مِ هومره نهٔ دی اَنبارے
چه ئے قلم کا په کاغذ نکارے
یا بیا نیږی ځما په ژبه
یائے قاصد کا درته تکرارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړے چه کښینی تر سره سیورے غا رمهٔ پرے تیروی که تهٔ ئے کورے
رضائے نهٔ شی وپاخیدو ته که ئے لمبه کړے په لمن پورے

ثنا صفت کا عالَم له مپوره نقش ونگار لری په خوخو طوره
نظرچه وکا وخپلو پښو ته زړهٔ ئے اَخته شی په ډیرو ډیرو خوره

خوشحاله خوبه غمونه نغرے غم به دِ کله شی له دِله لرے
سترگے رم وختے دَ آسمان وپیرته که چیرے وار راشی هاله خبرے

خوک دے چه واوړی له بده کاره خوئے وا نهٔ روے پروردگاره
توبه هاله بنه ده له توبه کاره چه تهٔ ئے تینگ کړے پروردگاره

دَ هوښیارانو خوبزے خبرے قند دی نبات دی شهدو شکرے
نادان په مثل غُل خواره خر دے دَ خوبز وخوند دے ورځنے لرے

خپل بند وبست دے دَ هرے چارے پاکے مشکوکے شته اوبهٔ مردارے
پاکے اوبهٔ بویه زیست او روزگار لرهٔ مردارے کله دی سزاوارے

هرخوک چه لاف وهی دَ عشق له کاره عاشقی چیرے ده لاهسے خواره
په مړو ایروکښے بخړے چیرے وی عاشقان مړهٔ دی دَ یار دپاره

شراب خوښی لری په خښل بسیاره خوښی ئے نهٔ وی بیابے له خماره
هرچه دولت لری نکبت دَ یار لری غره دِ نهٔ شی په ځان یکباره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یادؤلے شی کذشته چارے
فائده نشته شته څهٔ خو بارے
کونډ څوک پند واخلی ځائے دَحذر دے
غلط نورتهٔ درومی په غلط لارے

منت دَچامهٔ وره دَ یوے تُورے
شونډے کښے مهٔ ږده په غوړے سپورے
نورڅوک لا پرېږده کهٔ ځُویه دور وی
اور کړه دَدوئ په خپلوئ پورے

آسمان پیرے لری ځما پسره!
مهٔ ډیرغافل شه مهٔ ډیرے سره
په غم کښے طمع دَ ښادمانئ کړه
په ښادمانئ کښے له غمه ویره

کال دَ عفج ۱۰۸۳ وو په خیبر کښے هُورے
مُغلے بند شوے هم کُنډے بورے
مهمند شینواری څو آفریدی وُو
واړو وهلے دَ یادو تُورے

چه بادشاهانو تهٔ واخلی تُورے
دَدوئ خبرے شی په ملک مشهورے
کهٔ بیا باورکا په بادشاهانو
هغه به میندے په ځان کا بُورے

نیکے م ولیدے ډیرے بے شمارے
پاکے نیک زنے بدے بدکارے
چه نهٔ کا نهٔ کا چه کا خو وکا
دَ مرد په غیږ کښے ناپاکے چارے

په لاس چه واخلی مردارے چارے
نوم شی دَ ښځے دَ زناکارے
کهٔ نهٔ ئے مرګ وی نهٔ ئے طلاق وی
په مردئ بند شی دَ جنت لارے

ځُویه بدبخت شی په دا دوه کاره
عاصی له خدایه عاصی له پلاره
بدبخت چه کښینی په ګلستان کښے
ګل به ئے نهٔ شی نصیب بے خاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مفلس ئے کۀ څۀ غنا لرے
کۀ څۀ غنالرے ولے عنا لرے
کۀ حق دَ چارے یا دَ آشنا لرے
ورځنے ولے ځان ناآشنا لرے

په چاچه وشی دَ همائے سیوره
دولت وردرومی له هره لوره
مهر دَ خاصو دَ همائے سیورے دے
په چاچه وشی دا سیوره کوره

کاتۀ دَ سترګو دَ خولے خبرے
وچرته تلنه نزدے بیا لرے
داچارے واړه په لاس دَ زړۀ دی
بادشاه ئے زړۀ دے وجود لښکرے

بے قدره نۀ دی دَ راز خبرے
دَ راز خبرے دی مرغلرے
ځائے دننه دَ زړۀ صندوق دے
ورپه ئے نۀ کړے همدم تۀ لرے

دا سحر ګره دُنیا مکاره
څویه ویزاره کاله موره پلاره
چه ئے له موره پلاره ویزار کا
هسے داهم شی ځنے ویزاره

پاکان به درومی په پاکے لارے
ناپاک به کاندی ناپاکے چارے
چه سترګے نۀ لری وته به څۀ بښیم
دَ هرهر باغ دی میوے تیارے

چه راښکاره شوے دَ دُنیا چارے
فکرم لاړشی په لارے لارے
فکرم سترے په بیارته راشی
دَ وړاندِ راشی لارے حصارے

خلق چه غواړی لوړے ژورے
له مانه مۀ غواړه تۀ دا خبرے
په پټے سترګے به نندارے کړم
چه راته یودی نزدے هم لرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ډیر مونځونه روژه تل تل لرے
هغه به موے قسمت چه خپل لرے

کۀ دوزخیۍ دوزخ به موے
کۀ جنتیۍ څۀ غم و دل لرے

سخ دِ په کور دے چه دا څو چارے
لرے په کور کښے بنے نګارے

بنۀ بنۀ ځایونه بنۀ بنۀ بویونه
حمام په عطرو جامے بوئیدارے

چه بنۀ زوولی وی له مورہ پلارہ
بنه تنسته لری سپینه چوتارہ

کۀ باندِ خیرے یا تګے پریوزی
پاکیزګی دہ ورته تیارہ

ځار ترهوښیار شم دَ هوښیار خبرے
دروغ رښتیائے دی واړہ شکرے

دَ نادانانو رښتیا څۀ سود لری
چه ئے خبرے دی له خیرہ لرے

اَرمان دے دریغه ځما ګلزارہ
غنچه ریژیږی اُوس له شاخسارہ

مزګے ظاهر مِ درلره درغے
بدرنګ ئے مۀ کړہ دَ خدائے دپارہ

دَ احمقانو بے ځایه چارے
څۀ هومره نۀ دی چه تۀ ئے شمارے

بسیکړہ دا دہ چه رنګ ئے مۀ کوئه
ورسره مۀ ښده قدم په لارے

نن په نظر راغله یوه وزیره
بنه ترتیبت وه هم ترکشمیره

زلفے ئے بنے وے دَ تیبت ترمبنکو
په تورو سترګو وه دَ کشمیرمیره

څوک چه مردود شی له پیره میره
خالی به نۀ وی له غمه ویره

زړونه چه زړونه دی لکه ماران دی
زهر و مُهره لری په ځان خبیره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هندی تورسکانړدی له موره پلاره
تاثیر که تخم آب وهوا لری

پښتانه واړه سره سپین اے یاره
ته واړه وګنړه له کرد کاره

نافے د مشکو دی د دانا خبرے
د نادانانو خبرے هوښے دی

څوئے پرانزے نګهت ئے نغرے
د مښکو بوئ شی په هوښ ونرے

دین دے که دل دے که عقل صبر
اوس راته پاتے دا یونفس دے

له مائے یوپل واړه په جبر
دا به هم یوسی بچئ د کبر

شته ستاخبرے پنډ پنډ شکرے
په هر سپی نغرے په څو شکرے

پنډ پنډ شکرے شته ستاخبرے
په څو شکرے په هر سپی نغرے

حُما توبه ده له نادان یاره
دے به دِ ښهٔ غواړی تاته به بد شی

چه ئے یاری ده میرتی تیاره
غم به پیداشی د دهٔ له پیاره

پیرئ رانیول له ما څو کاره
چه مهر مینه یاری ترے غواړم

لاړم د غشی د ټوپک له ښکاره
راپورے خاندی څوانه نګاره

خواړهٔ د مهر وی خواړهٔ د زهر
څنے وریځ واوړے اوبهٔ وی

وریځ د رحم وی وریځ د قهر
څنے بزلئ تندر د دهر

وفا به نهٔ موے له هره یاره
دا اوس یارئ د وښوخونے دی

یارئ مهٔ کړه له چا هوښیاره
واورته خونه د وښو تیاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

واړه فانی دی دَ دُنیا چارے
چه ښرهٔ ئے وتاړهٔ باندِ یک لخته

پهٔ ځائے تل نهٔ وی سره قرارے
دَ هغو سړیو دی بخرے خوارے

تورے زلفینے لکه سنبل لرے
چه دَ سړیو پهٔ ښرونو کړځی

خوبئی دَ حُسن زیاتے ترګل لرے
تهٔ هغه هومره ښیبائی کُل لرے

ښے دی ترمښکو دَ وطن خاورے
ښرهٔ تاخسړے دَ لوئے دریاب کړم

تودے اوبهٔ دی دَ وطن واوُرے
اوس به پهٔ کومو موجونو ماوُرے

دَ ګل ترپاڼړیو نازک اندام لرے
خیال به تهٔ نهٔ کړے نور بهٔ ئوک کا

شیرین ترقند و دَخولے دشنام لرے
چه پهٔ خپل حسن دماغ مدام لرے

هوښیار چه واوُرے دَ پند خبرے
نادان دَ خرونو پهٔ شمار حساب دے

ورباندِ لګی لکه شکرے
دَ پند شکرے پهٔ خرونو غرے

ښرهٔ چه ښروان شی پهٔ لاړے لاړے
خو پسے دړوے اندوه به موے

فائده ئے وایه وماته بارے
ټولے به نهٔ کړے پریشانے چارے

چه راته غوټه دَ وړوځیو میان لرے
ناحق دَ بدو ګمان بنهٔ نهٔ دے

پهٔ زړهٔ دِ څهٔ دی بیا کوم ګمان لرے
کافره نهٔ ئے تهٔ هم ایمان لرے

پهٔ چاچه نهٔ پسندے ګرانے دشوارے
پهٔ خدائګو واړه جزا سزا لری

پهٔ تابه نهٔ درځی دشوارے چارے
ترپښوکهٔ لاندِ کړے میږے پهٔ لارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاری له بده بدخویه یاره
شلؤلی بنه ده په خو اعتباره
که بنائسته وی جور و جفائے وره
گلونه گله وی د باغ بے خاره

په روم په شام شی د لیلیٰ خبرے
په هند په سندشی د مجنون سندرے
عشق م په مثل نافه د مشک شو
چه بوئ ئے خور شی په نزدے په لرے

که چیرے ووینے عیب له یاره
ښکارئے مه کړه د خدائے دپاره
عیب پوشی بنه ده که عیب جوئی بنه ده
فکر د دواړو وکړه هوښیاره

په حق ولاړ اوسه اے ناصبوره
صبر کړه صبر ده صبر تُوره
چه څوک په لاس کا ما امتحان کړ
فتح دائم ده ورته حضوره

چه پاک زوولی دی له موره پلاره
ناپاک ئے مه کړه پروردگاره
دین و دُنیا لره پاکی پکار ده
ناپاک به خوار وی په دواړه داره

درویشی دا ده که تل حلال خورے
که تل حلال خورے بیا د خپل مال خورے
کښینے وعدے کړے مخ د خدائے تورکړه
پردی مالونه په دا تپیتال خورے

عاشق ویزار دے له موره پلاره
پرواه ئے نه شی له نُوره ناره
وځان ته شا کا ترایمان تیرشی
کفر قبول کا د یار دپاره

بنهٔ ئے پسندلے عقل تمیز لرے
خو وائے هومره هُنر هرخیز لرے
موسیٰ د خضرؑ په پیروئ تهٔ
د دے خبرے خبر که نیز لرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زورد فیل لرے زړهٔ دضیغم لرے
له تاچه غم لری ځنے به غم لرے

علاج ئے وکړه له پسه خوب کړه
په خپله خونه کښے چه مار لړم لرے

ته لاړے درنگ ته خپل ځائے دِ درنگ کړ
په درنگ دِ ولے دا هومره درنگ کړ

ستا په فراق کښے لکه نارنج شوم
غم دِ هم چیرے ځما دَ رنگ کړ

چه عیب نهٔ لری که هسے بار غواړے
داهسے یار به په کوم دیار غواړے

بے عیبه یار به چرے بیا نهٔ موے
که ګرځے ګرځے جهان بسیار غواړے

خدایه چه پاک دی ناپاک ئے مهٔ کړه
دَ ناپاکانو صابون توبه کړه

چه په مخ سرونړی وګور ته درومی
کرم دِ ډیر دے ما هم هغه کړه

چه آئینے ته ښکاره دیدار کړے
آئینه درسته سره ګلزار کړے

چه شونډے کښیږدے دَجام په مورګو
اوبهٔ په جام کښے رُبِّ اَنار کړے

اورکهٔ بخړے وی ځنے به ویره کړے
علیم که څړے وی ځنے به ویره کړے

نور نور رنځونه به تاته څهٔ وائیم
ښځے که خړے وی ځنے به ویره کړے

دَ هرسړی سره چه آشنائی کړے
نهٔ چه په طمع ترے روښنائی کړے

دَ آشنائیٔ سره غمونه دی
ځان به ترے ښرغورے که دانائی کړے

پلارئے په بند کړ سرورئے بند بند کړ
ځان ئے هم شیخ کړ هم دانشمند کړ

اوس به غزا کښے خپل ځان غازی بولی
په خوخو رنگ ئے خپل ځان ځرګند کړ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هومره قهر دَ کوتو مرور کړے
چه اوس دِ نوے په لاس نیولے دے

په دا پوهیږم زړه به راسور کړے
بے بخته نه ئے که دا کبر زور کړے

نادان پخپله دَ ځان غم ډیر کړ
هغه چه هیر بویه هغه ئے یاد دی

نابودے پوهے سره تیر بسیر کړ
هغه چه یاد بویه هغه ئے هیر کړ

له خپله یاره چه بدگوئی کړے
حق شته انصاف شته عذاب ثواب شته

دَ اغیارانو چه دلجوئی کړے
ولے دا هسے ناپیر خوئی کړے

له تاچه ویره کاځنے به ویره کړے
که ئے دَ ویرے علاج درونه شی

یا به ئے ویره له زړه بدره کړے
مت کړه چه زړے مهم ترسره کړے

عزت په دا کښے چه هیڅ دروغ نکړے
که زړه دَ یار ساتے دَ یار په رائے دروغه

دَ چاله غوږه خوانه آروغ نه کړے
خپل زړه چه بد نکړے بل زړه به روغ نکړے

تعلیم دَ زاغ و زغن که ډیر وکړے
دَ ترخے او سپینے توره کړه سازه

بسکار به پرے کله دَ باز په څیر وکړے
غزا به کله په هغه شمشیر کړے

مردے که هیڅ ویره له چا نه کړے
که لوئے منصب لرے خاص دَ بادشاوی

طمع له چا نه کړے غم دَ دُنیا نکړے
له میره پیره به خوف ورجا نکړے

ربه وماته دولت اقبال راکړے
حرام که شبه دکار دپاره

په لون لون دَ دُنیا مال راکړے
چه م ترستونی ځی هغه حلال راکړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

غافل خوږ عمر په ځان ګنډهیر کړ
نهٔ ئے څهٔ ورکړ نهٔ ئے څهٔ واخستل

امیدئے لږ شو حسرت ئے ډیر کړ
عمرئے هسے حبطه تیر کړ

په مارچه وا رجوړ کړے که ګذار پرنکړے
که غول توب دے که بناغل توب دے

خپل زړهٔ خو وپوښته چه زړهٔ داخهٔ کړے
خود په زړهٔ کښے نندا ره وکړے

خپل ځان ئے روغ کړ یارئے بیمار کړ
لا یو ناترس دے یائے یاری نهٔ زده

یوځهٔ ښهٔ یارئے خوشحال چه یار کړے
یائے پکار نهٔ دے ترځان ئے ځار کړے

ځو یو م خوئ د ختکو نور کړ
وخت د ګټنے د نام و ننګ ؤو

ځما په نقش ئے پورے سُوراور کړ
بدو ځامنو ر ځخه خور کړ

که ځوک دِ وبنکنځی غیرت پیدا نهٔ کړے
نه حمیت لرے نه شرم ننګ لرے

دَ دهٔ وسرته تُوره ترملانهٔ کړے
مردی دِ نشته غیرت په دانهٔ کړے

له دے دُنیا نه به آخر سفر وکړے
عمل د نیکو د وړاندِ وا ستوه

پاتے به نهٔ شے که ډیر هُنر وکړے
ښهٔ نام دلے پریږ ده که هومړچو وکړے

وخت د بهار دے خوشحاله څهٔ کړے
سترګے م تتے شوے کل ته په څهٔ کورم

ولے ګلګشت د ګلونو نهٔ کړے
پیرئ چارے را باندِ وکړے

ماچه دا هسے درپسے ځان کړ
د زړهٔ په حال م واړه پوهیږے

د دُنیا کور م درپسے وران کړ
که ډیر هوښیارئے ځان دِ نادان کړ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو موټے خاورے وی هومره دماغ ورکړے
ننه په زړهٔ کښے دَ عقل چراغ ورکړے
دَ ملک دَ بند و بست خبرے
فکر دَ کښت و دَ کر دَ باغ ورکړے

خوشحاله څوبه فکر تدبیر کړے
غم به دِ ورک شی دا کار کهٔ څیر کړے
چه نیکی بدی درته رسیږی
کهٔ حواله ئے تهٔ په تقدیر کړے

ځوانی چه لاړه ورسره لاړے
ډیرے خوبئ کهٔ ژاړے ژاړے
بیا به په بیارته ځوانی رانهٔ شی
کهٔ ئے له پیره له طبیبه غواړے

چه چاته ورکړے بیائے پرے زباد کړے
خپل ورکړه ګوره واړه برباد کړے
کهٔ تُوره ماته کړے په جنګ کښے هیڅ ئے
کار دَ مړانے چه چاته یاد کړے

درخو هوښیاره وه ځان ئے نادان کړ
نوم ئے بد اصل دَ آدم خان کړ
تل ئے دَ مور او دَ پلار پیغور تاړهٔ
په زړهٔ مینه کار ئے دا شان کړ

دم واهه نهٔ شی دا چه خدائی کړے
څوک فرعونی کړے څوک موسائی کړے
چه دواړه توکه دِ یو رنګ پیدا نکړل
کبریائی کړے کهٔ دانائی کړے

څو پکے خونے وی چه مرګی لُوټ کړے
څو خلقے ئے سره کُوټ کُوټ کړے
مرګ یو تریخ جام دے درته نیولے
څوبه ترے خولهٔ نیسے دا جام به کُوټ کړے

اے چه له مانه علم مکتب غواړے
دود دَ عجم غواړے دود دَ عرب غواړے
روغ ئے کهٔ روغ نهٔ ئے راته ووایه
له عاشقانو چه تهٔ مذهب غواړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل دِ پردی کړل پردی به خپل نهٔ کړے
غم دِ په بخزه شو ښادی به تل نهٔ کړے

خصلت دِ بد شو خصلت به بل نکړے
چه ناقابل ئے ځان به قابل نهٔ کړے

چه کنګه پیغله شوے کبر دِ ډیر کړ
چه سپینه خولهٔ دِ ورته نومړے وه

خصلت دِ واړه په بل بل پیر کړ
هغه دِ ولے له دِله هیر کړ

اے چه یاری کړے په څوڅو غاړے
یار دِ دَخپله لاسه په ګور کړ

په تله ورکړے په خروار غواړے
بیائے په هائے هائے په ورټ ورټ ژاړے

کهٔ زهٔ دِ ژاړم چه تهٔ م نهٔ ژاړے
کوشش به واړه ځما برباد شی

کهٔ زهٔ دِ غواړم چه تهٔ م نهٔ غواړے
مابه دَ غم په مزریو و داړے

مخ دِ له ورایه راته عیان کړ
نظر دِ هوړے په بل بل شان کړ

اور دِ راپورے په خانمان کړ
آشنام نهٔ ګنړے ځان دِ نادان کړ

څو به دِ تل وی دا اَوړے پاوړے
څوئے ونهٔ خورے کله به آوړے

چه دِ په زړهٔ وی په خولهٔ ئے راوړے
چه بلا غواړے په بلا واوړے

په درسته ورځه چه تلا توب کړے
خوشحاله پاسه دا سرپیتوب کړے

دَدُنیا چارے په څهٔ آشوب کړے
چه چرګ به ویښ وی تهٔ به لاخوب کړے

چه خیال مکیز کړے هومره خونریز کړے
رانجهٔ چه پورے کړے په برندو ستر ګو

چه خپل عاشق سره خیال ومکیز کړے
خنجر دَ جنګ او فتنے تیز کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوار زړهٔ م واخست په تام باندِ کړ
ستړګے دَ بازدی زړهٔ م تمزړے دے

تر ډیرو ډیرو اندیښنوم لاندِ کړ
خلاصے ئے نشته اوس ئے دَ وړاندِ کړ

خدایه دردمن کړے بے دردان واړه
خوشحاله ملک دَ بے دردو ډک شو

چه واړه ژاړی دِ ما په غاړه
دردمن په نوړوملکونو غواړه

چاته چه چاه کَنے په چاه کښے پریوزے
په خو به ړوغ اوسے دا فکر وکړه

بلا چه غواړے په بلا کښیوزے
په پرانګ پرهار وکړے بیا ورپسیوزے

دَچاچه ډک وی زړګے له سازه
یائے دَ خولے نه څهٔ بوئ روان شی

کهٔ په ویلئے نهٔ کا خولهٔ وازه
یا به ئے رنګ وی دَ مخ غمازه

کهٔ په یجوز لا یجوز پسے وُزے
راشه په دین دَ قلندرانو شه

واړه کوهے دے پکښے به پریوزے
چه بے وسوسه په هرڅهٔ کښیوزے

درته به وایم دا دوه رموزه
خوچه دَ خپل وے خپل به دَ بل وے

کهٔ پوهه پرے نهٔ شے لیمهٔ دِ وُوزه
ترسیال به نهٔ وړے خبره کُوزه

ترغرونو پریوزه ترزړونو پرے مهٔ وُزه
چه څوک ئے نهٔ پسندی هرچاته بد وی

دَ سرو مزریو په ډکه کښے مهٔ وُزه
په هغو هسے چارو پسے مهٔ وُزه

په غرونو مهٔ ځه ترغرونو پرے مهٔ وُزه
زړونهٔ واړه برابر نهٔ دی

ترغرونو پریوځے ترزړونو پرے مهٔ وُزه
درومه ترزړونو دَمړونو پرے مهٔ وُزه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردارته بویه دایو څو څیزه — چه مړنے وی ځما عزیزه
داد و دهش لری دین و دانش لری — نهٔ بے رښتیا وی نهٔ بے تمیزه

نیستی هستی ده که تهٔ پوهیږے — لوئی پستی ده که تهٔ پوهیږے
بده ترهرڅهٔ په داجهان کښے — خود پرستی ده که تهٔ پوهیږے

زړکے دَ ښکارخورم بره دَ میږے — دَ سړو اوبو یم دَ تودے غیږے
تنګ لنډ م مهٔ کړه په داخو توکه — بے نیازه خدایه که دُعام نغویږے

هوښیارته ګول شه که ډیر پوهیږے — خوخاموشی کړے نهٔ به ستوهیږے
منګے چه ډک وی کله آواز کا — څهٔ ښهٔ دلیل دے که پرے ګروهیږے

څوچه توانیږے هومره نافع وسه — تل تل دَ نیکو دَ خصلت واضع وُسه
سودئے ترجود تر کرم دپاسه دے — دَ خدائے دپاره متواضع وُسه

که تهٔ بادشاهئے دَ تخت دپاسه — خدائے ته ګدائے شه خبر شناسه
عارف په ځان شه دوست دَ سبحان شه — غیر فکرونه له زړهٔ وباسه

ځویه م ډیر دی واړه عزیز وسه — په هره چاره کښے صاحب تمیز وُسه
خو یو بهرام دے په خوئی ناخیز دے — لکه ناخیز دے هسے ناخیز وُسه

په زړهٔ دَ واړو خلقو نیکخواه وسه — هدایت کړونے دَ هرګمراه وسه
طمع له چامهٔ کړه سخا په هرچا کړه — بے تخت وتاجه لکه بادشاه وسه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوئ دَ خوشحال راوړه په زړه خوشحال وسه
مئین په شرم د شمن دَ مال وسه
په زړه حلال اوسه په خولهٔ حلال اوسه
دَ نورچا مهٔ شه دَ ذوالجلال وسه

کهٔ هرڅو ډیره ده دُنیا تر قیاسه
زهٔ به فتوٰی درکړم چه باک ئے نشته
ځائے دَ دُنیا کړه ترزړه دپاسه
دُنیا سودمنه وی وتا ته ناسه

په عدل وداد کښے په هرچاسم وسه
کهٔ تهٔ په کبر دَ ځان لوئ غواړے
وقارهم دادے په توره کښے کم وسه
گیدی دَ وژلوئے یومار لړم وسه

طباخ چه ووزی تر یو څو لاسه
پاتے خوراک ئے خوراک دَ سپیو دے
ورځئے وخوری دپاسه پاسه
په داخبر شه سخن شناسه

په شرم ننگ کښے دَ دُنیا ولاړ وسه
په خپلو باغ شه رود رودبار شه
دَ دین په کار کښے دَ دُنیا لاړ وسه
و بیگانه ؤ ته سخت لکه کاړ وسه

آسمان کهٔ نهٔ کا خِسّت دپاسه
چه تار په تارئے په خلق نهٔ کا
لکونه راشی دَ خوشحال ترلاسه
تهٔ داخبره له زړهٔ وباسه

دولت چه موے دَ چا له لاسه
دے دِ په مثل پروردگار شهٔ
نکبت هم موے له هغه ناسه
بدکړے کهٔ نهٔ ئے ترے بے هراسه

اندیښنے مهٔ کړه ډیرے درویشه
شکر غنی لره صبر درویش لره
دُنیا به نهٔ موے ترقسمت بیشه
کهٔ کاهم دادِ کا هرچه شی پیښه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے لرزه وه په ملک له جیشه
ګوره په ګور کښے هغه شاهان دی

زړه ئے ښاد کام ؤوله هره بمیشه
چه ژغ ئے نه شی د مرګ له طیشه

ما د دانا کړه دا وینا خوښه
طمع مرغونه په دام بندی کا

راندهٔ دِ نهٔ ځی بے عصا کشه
سړے خوار یږی له خپله آشه

د ښوخبره ده په هر چا فرضه
د بدخواه ومنه د ښځو مهٔ منه

درته به وکړم پوره دوه عرضه
له مرګه مهٔ تښته تښته له قرضه

وخدائے ته خواردی بهتر د خلق
که خپل د خدائے ئے په حقیقت کښے

له ځانه پرے کړه باور د خلق
مومن د خدائے شه کافر د خلق

له زاغه زده کړه دا دوه درے توکه
بل چه دخول کا مخفی له خلقو

یو چه رزق نهٔ ږدی ګاندهٔ تهٔ روکه
بل چه په تراه وی له واړه لوکه

بارک مئین دے په دا دوه توکه
بولاق د وینځے په خوئ خصلت دے

په سپینه وازده په سپینه روکه
ورلره بویه لویه مترو کړه

که پند م نغوږے مکړه دوه توکه
دروغ خبره په خولهٔ رامهٔ وړه

خواست د خسنړی له خپله روکه
په کاروبار کښے له واړه لوکه

خومره دِ خواده وماته ډکه
هم دِ پیری کړه په ما تعینه

چه تشوے ئے په ما فلکه
هم دِ میرخی کړه د مغل رالکه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نیلی سورئ کرکره لکه — دعوی د کبر په زړه کښې کښکه
که فهم وکړے چینجے د غلوئ — هومره لوئی کړے د غلو ډکه

تل ئے خبرے له بنهٔ خوراکه — ذکر مذکورئ له بنهٔ پوشاکه
خپل کسب هیڅ نه واړه له ظلمه — هے توبه توبه له هسے شرواکه

جن په حجاب کښې د مور له ځنګه — مګر ځان ژغوری د مرد له چنګه
که په صحرا ګرځی که کوڅه ګرده شی — شنده به وکا په خپله تنګه

هرګوره بنهٔ ئے د باغ سل برګه — سرد راوکیښ د شیر له تخرکه
ستا په دیدار م سترګے خوږ یږی — زړهٔ م راووت د غم له درکه

که زړهٔ د خلاص وی د شک له زنګه — اند وه به نهٔ کړے د غلیم له جنګه
برستن د خوب ده که صف د جنګ دے — دا دواړه توکه نهٔ دی دوه رنګه

که سره ټولے کړے د کلی چرګے — نهٔ واړه چرګے نهٔ د باز سترګے
نهٔ دوه سو کښلے جونه بے باکے — نهٔ یوه کښلے د پاکے پرکے

مغل بے قدره پښتون بے ننګه — توبه له تورے توبه له جنګه
تسبیح په لاس کښې په نظام پور کښې — ناست په مسجد کښې جمدر ترخنګه

غلیم م زردے په دا دوه رنګه — لکه چه راشی ځی م له چنګه
بل په آسانه راله نهٔ راځی — بے سپینے تورے بے ډیره جنګه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَځان مِ ولیدل اَخوان مِ ولیدل
چه بنهٔ مِ ځیر کړل واړه سړی نهٔ دی

یاران مِ ولیدل دوستان مِ ولیدل
سګان مِ ولیدل ددان مِ ولیدل

چه ئے مخمورے وے سترګے بے مُله
وګوره لاړل هغه مخونه

سنبل ئے هیڅ ؤو تر بنهٔ کاکله
چه بنائسته ؤو دَ باغ تر ګله

راشه کهٔ ګورے اهل نا اهل
په ابو بکرؓ محمّدؐ نمر ؤو

یو ابو بکرؓ ؤو بل ابوجهل
په ابو جهل تر سهاسهل

دا سر کلونه ګوره خوشحاله
لکه چه ګل دے هسے ستا عمر دے

ګوره چه څهٔ شی تر بله کاله
راشه خبر شه له دے مثاله

کهٔ ډیر اغزی لرے په ځنګ کښے ګله
چه پرے مئین وی عیب ئے نهٔ وینی

اغزی دِ نهٔ وینی شیدا بلبله
هرڅهٔ ئے اَخلی بے تامله

یاران مِ لاړل ترخاورو لاندِ شول
په ګورے ورشم سپاندے پرے ووینم

مونږه ئے پرینبو ترمونږ دَ وړاندِ شول
مګر زمونږه دپاره سپاندے شول

چه دَ لیدلو ؤو هغه مِ ولیدل
آخر کهٔ ګورے دا واړه هیڅ دی

چه دَ خوړلو ؤو هغه مِ وخوړل
لکه مِ وویل هسے مِ ومنل

دایم زهٔ تیرشوم تر اَویا کاله
داغم مِ نهٔ دے له اعداء لیدلے

تهٔ راخبرئے یا ذوالجلاله
لکه ئے وینم له خپله خیاله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ لوئے ملاشی په لوستل لوستل
ځنے لوستل کا ځنے لوستن کا

آدم کۀ نۀ شی لوستن دی لوستل
په شان شان کیږی سبق اَخستل

وخت دَ پیرئ راغے خوشحاله
خیال دَ ننګونو خیال دَ جنګونو

لاړ دِ په زړه دی دا یوڅو خیاله
خیال دَ دلبرو له خط و خاله

دَ مرد دَ علم دَ هنر له حاله
دَ نفس له حاله هالۀ خبر شی

زړ خبردار شی له قیل و قاله
چه ورسره وی په یوڅو کاله

خبر هیڅ نۀ یم له خپله حاله
تکیه مِ ستا ده ستا دَ کرم ده

حال به مِ څۀ کړے یا ذوالجلاله
دایم درتلونے شوم ډک له وباله

کۀ بنائسته ئے په مخ تر ګُله
ګُل کۀ زیبا دے چه بے وفا دے

بوئ دَ جفاځی ستا تر کاګله
ځکه فریاد کا ځنے بلبله

ګُل ته ګویا شوه دَ باغ بلبله
ګُل وے په بخره دَ کښلیو ناز دے

چه ناز ډیرمۀ کړه دَ چمن ګُله
خبرے مۀ کړه بے تأمله

ګُل ئے په شونډو په مخ منګُلِ
کۀ یولک کښلے وبله ټولے شی

سترګے دَ باز دی بانړۀ منګُلِ
یولک من تۀ ئے نورے من ګُلِ

غریب یم بولم دَ غربت بدله
نا بود بولاق دی کۀ بروړے دی

رنځور شو دوا ړه دَ بابا دِله
راغلے مۀ وے تر برمَوله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هیڅ خبرنۀ یم له خپله حاله
وبزے شم وژاړم موړشم خندا کړم

هغه جنین یم بے قیل و قاله
هومره پوهیږم په څو اَشکاله

دایم کۀ زړۀ له دلبرو ونیسم
څومِ ژوند ون دے په دا دُنیا کښے

پسے ړندیږم زړۀ به په څۀ نیسم
زړۀ به له کښلیه مخه ونۀ نیسم

ماوے چه تا به دَ ځان په رنګ کړم
سبز دَ وهین شوم تر بله کاله

لکه ملنګ وے زۀ دِ ملنګ کړم
دَ ځان به لویه مصلّی لنګ کړم

نۀ مرد دَ کفر نۀ مرد دَ دین یم
په دواړه توکه مذبذبین یم

نۀ دَ ګمان یم نۀ دَ یقین یم
هم په زړۀ توړ یم هم په زړۀ سپین یم

قرآن دَ وړاندِ په لاس کښے جام لرم
عمل مِ ترخ دے کۀ خوږ کلام لرم

په لون لون حلال حرام لرم
نه درست کافر یم نۀ درست اسلام لرم

لیندۀ چه نۀ وی په غوږ یوسمه
نۀ به دَ نخښے ګذار پرے وکړے

غشے چه کوږ وی پر خانه کمه
نه به په غشی کړے غرڅۀ بے دمه

داتۀ ئے یاره کۀ دا زۀ خواب وینم
چه ستا دَ زلفو نکهت مِ ولیدۀ

داتۀ ئے یاره کۀ په شپه آفتاب وینم
مۀ تور عنبر وینم مۀ مشکناب وینم

چه جدا شوی یاران تر زړۀ کړم
کښینم بیا صبر دَ خدائے په کړۀ کړم

لیمۀ په ډیرو ژړلو سره کړم
چه صبرنۀ کړم وایه بیا څۀ کړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ډیر فکرونه چه صبح وشام لرم
چه فکر وکړم واړه ئے خام لرم
خلق په مینځ کښے د اختیار خبرے کا
فکرم وکړ د اختیار نام لرم

د چرخ له څرخه وخرخ ته سازشوم
نیازمن د هر هرناکس د ناز شوم
لکه په لاس د بے شناختو کښیوزی
هسے بے قدره پر ماتے باز شوم

په زړه کښے ستا د کوڅے غبار لرم
په سرکښے ستا د پیالے خمار لرم
پریشان د زلفو بیمار د سترګو یم
زړه دا دوه توکه له تا یادګار لرم

په غم دِ سوے لوغړن زړه یم
صبا بیکا دِ په اوښکو اوبه یم
د عشق سواره دِ په ما هراند کړ
په رنګ زبیښلے شوے په زړه یم

مست یم په سرکښے مستی دے لرم
چه په نشائے کے کے کے لرم
رقص رم په تار د هغه رباب دے
چه په نغمه ئے هے هے هے لرم

پیری په ما راغله زړه ئے خراب کړم
په پیچ وتاب ئے د هر اسباب کړم
هر هر اسباب ئے له مانه یووړ
فائده م کُمه چه پیچ وتاب کړم

یار م کافر دے زړه مُسلمان یم
دده له بده خویه په ځان یم
زړه ئے حُما له ګوګله وکیښ
ځنے په ویره د خپل ایمان یم

ځارشم بلهار شم د یار ترنامه
د یار ترخطه ترښه پیغامه
بادچه راوالوزی د یار له لوریه
ورسره راوړی خوښی تمامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخ خوځما دے چه هسے یار لرم
که راته کښینے په تا ډیر کار لرم

چه ئے له لاسه دا زړه خوارزار لرم
دربه ئے پرانزم د ګیلو بار لرم

تاچه پیدا کړه هومره اقوامه
تاچه پیدا کړل حکمت ئے تا زده

حکمت دِ څه دے یا ذوالاِکرامه
مونږه هیڅ نه زده په دا تمامه

چه ځان ته کورم لا هسے زړه نه یم
چه غابن مِ پریوتل فساد را وشو

چه ځنو ځنو چارو ته جوړ نه یم
که هرڅو غوښے خورم په غوښے موړ نه یم

نه زړه په کور کښے نه کښت وکار لرم
رازق د خلق ئے په دا اِقرار لرم

دا بست له ځان سره تل سل بسیار لرم
څه غم چه تا غوندِ پروردګار لرم

له خپله بخته و چا ته زړه کړم
نور مِ توبه ده که اکوړے راشی

زړه مِ اغیارشی چه زړه ئے یار کړم
نه به ئے یار کړم نه به ئے پلار کړم

زه که مے خوریم یا شاهد باز یم
اَندوه مِ نشته خبر په راز یم

فسق وفجور کړم کنده په نماز یم
په وَلَا تَقْنَطُوا وکرم ته ساز یم

زه تا پیدا کړم په تا قائل یم
ولے چه بیا به د بل ژوندون وی

که بیا مِ وژنے دلګیر په دِل یم
هرچه ته وائے زه په منل یم

د کوب وچوب دی دا څو اَقوامه
اَسونه خرونه مریونه وړکی

اول عورته واوره اے خامه
بل رعیت دے په دا تمامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خالق ځمانے په دا پوهیږم — حکم دِ حق دے منم کړو هیږم
چه دِ ظلوم او جهول پیدا کړم — په بد م نیسے دا اَندوهیږم

پیری په ما راغله زهٔ نے تاراج کړم — زهٔ نے محتاجو وته محتاج کړم
رنځ دَ پیریٔ دے بتر بتر شی — فائده نے کُمه چه نے علاج کړم

منصور چه مست وُو له هغه جامه — جرعه نے راغله ځما تر کامه
منصور په دار شو زهٔ به لا نورخهٔ شم — کهٔ راز م ورشی ترخاص و عامه

کهٔ وینے ژاړم گریوان چاک چاک کړم — په غولی گرزم غوغا بلغاک کړم
په دا به تللی یاران رانهٔ شی — سکه بائده دادی چه ځان بے باک کړم

خواره حیرانه بنی آدمه — په هیڅ غمژنه په هیڅ بے غمه
خاندے وژاړے وژاړے خاندے — دا چار دِ تل ده له عمره سمه

بترعین تیر شوم دا هسے زهٔ وینم — اَحول یو دوه وینی زهٔ یواوهٔ وینم
ترف کهٔ درشم غفد سر کال دے — اوهٔ به شل وینم دا کارنهٔ بنهٔ وینم

کهٔ هرڅو مست نے اے دُرد آشامه — مستی دِ هیڅ ده ځما ترجامه
تهٔ لاخبرئے له ننگ و نامه — ځما مستی ده علی الدوامه

اولاد م ډیرے منت دَ خدائے لرم — دواړه مهر په زړهٔ کښے ځائے لرم
یوڅو بد بخت دی زوال نے زروشه — دَ دوئ له بده خویه هلئے هلئے لرم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګ رانژدے راغے پیرئ کر کړم
وخت دَ آرام ؤو دَ زړهٔ دَ کام ؤو

غابنونه لاړل غم دَ بصر کړم
قسمت په غاړے په غرونو سر کړم

تل به شړلے لیږلے تایم
چه ستا په نهٔ دیدن دَ ځنګدن شوم

بیا په داکار کښے کړلے تایم
کهٔ م تهٔ نهٔ وژنے وژلے تایم

چه ځان ته وګورم ځان ګنهګار لرم
حال م به څهٔ وے کهٔ استغفار نهٔ وے

دَ نفس له لاسه فریاد چیغار لرم
شکر چه ژبه دَ استغفار لرم

دَ مرد چه نهٔ وی وینا محکمه
چه یوئ زړهٔ وی یوه خبره

په دهٔ به نهٔ شی درغله سمه
خلاص وی له همه خلاص وی له غمه

خبر دَ دهر په مکر دَ سروه شوم
نهٔ ئے بنادی شته نهٔ ئے اندوه شته

دا زهٔ چه بناد شم یا په اندوه شوم
دواړه فساد دی چه بنهٔ پرے پوه شوم

مرګ رانژدے راغے زهٔ لا غافل یم
په تور وینبتهٔ م سل ګناهونه

په شور و شر کښے دَ دُنیا تل یم
په سپینه ږیره لاړیر خجل یم

کهٔ تهٔ جفا کړے زهٔ به وفا کړم
څو دا جهان دے هومره دِ تهٔ وے

کهٔ تهٔ بنیرے کړے زهٔ به دُعا کړم
کهٔ تهٔ م نهٔ وے نیاز به په چا کړم

ځویه کهٔ هسے وی لکه چه زهٔ لرم
یو یحیی خان نهٔ شو یو اکوړے نهٔ شو

کهٔ هر څو ډیر دی یو ځویه نهٔ لرم
چنجو منجو دی پټ به ئے څهٔ لرم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنکاریه کارکښې کۀ هرڅو بنۀ یم
چه باز م ځان دې هغه یونرۀ یم
په باز کۀ هرڅو قاز او کلنګ نیسم
زیره م سپینه شوه میرشکار لانه یم

دا آزمیښت ګوره په ماچه زوړ شوم
له نور وچارو په زړه کښې سوړ شوم
راپاتې مینه د ښو دلبرو ده
چه زوړ شوم لاڼې په عشق کښې جوړ شوم

خلق چه هوښیاردی نرۀ لیونې یم
نه اوسنې یم لا لرغونې یم
هغه چه لاڼې د هوښیارۍ کا
تشې ګرې دی پکښې ګنې یم

هومره خطا لرم څوچه عاقل یم
هومره هوا لرم څوچه فاضل یم
تسپې په لاس کښې زړۀ په وسواس کښې
ولاړ په باطلو کا رونو تل یم

اوس زۀ په خپلې چارې خورسند یم
مال ملک م نشته زاهد څرګند یم
خودا عالم م ورپسې نۀ پریږدی
لاځنې نۀ شلیږم په قسمت بند یم

توبه م وکړه له مئو پیر شوم
پسرلې چه راغې په زړۀ دلګیر شوم
د ګل په مخ م باده راواخسته
بیا د ځوانئ وکارته خیر شوم

مرګ د نا اهل صبا بیګا غواړم
دعا م داده الله الله غواړم
ځما توبه ده د بهرام له خیره
د ده له شره امان پناه غواړم

لکه ملنګ وې زۀ د ملنګ کړم
لکه بے ننګ وې زۀ د بے ننګ کړم
ځوک ئې خبرد د ذاته نۀ یم
په څۀ خیلوئ د دځان د ځنګ کړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سرداری چه پوهیدلے یم
سرداری غم ده ترے ترهیدلے یم
ورځنے وتښتم په غاړے غوونو
لائے تراوسه په غم نیولے یم

چه خپل عمل یاد کړم خاورے په سر لرم
ډک له ګناهه تمام دفتر لرم
وخت د حساب راغے بله تکیه نشته
تکیه د خدائے لرم د پیغمبرؐ لرم

که نور په نور و چارو جلی ستائیم
زهٔ به د تورو په کار علیؓ ستائیم
وروز د رسولؐ دے ورباندِ بنائی
که ئے له فرقه بیا ترتلی ستائیم

د چاچه نهٔ وی د سترګو شرم
درته به نهٔ وی په پندونو نرم
ځنے امان غواړه که دِ پسر وی
پلار والے پریکړه د بے آزرم

که دِ له خویه چا ته فریاد کړم
یا هیڅ دم نهٔ وهم صبر بنیاد کړم
په دواړه توکه ځما پروا نکړے
یوڅهٔ ناترس ئے څهٔ به دِ یاد کړم

په غم کښے شوخه بنی آدمه
درباندِ راشی څو څو ماتمه
شیرین یاران دِ په مرګ جدا شی
سخت ئے چه نهٔ چوے له ډیره غمه

زهٔ په خپل ملک کښے خودا دوه دم لرم
بنائسته پردے نصرت قدم لرم
یوه مِ تورهٔ دویم مِ ډال دے
په داڅو توکه عرب عجم لرم

په خوب کښے هرکله بوئ د دُنیا وینم
جرګے جنګونه هوس هوا وینم
مګر یک لخته د دُنیا سړے یم
چه نهٔ یو شیخ وینم نهٔ یوملا وینم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبر هیڅ نهٔ وم چه ورځ وه کومه
غمه په چرته غلط غلط درومه

چه زووم سعد وه که نخس شومه
غرض په مالرے دے رادرومه

شهره په واره عالم مدام بنهٔ یم
شیخه ته شیخ ئے زهٔ رند هیڅ مهٔ وایه

پریږده په خولهٔ کښے دخاص وعام بنهٔ یم
ته دِ نیک نام اوسے زهٔ خوبدنام بنهٔ یم

مرګ را نزدے شو زهٔ دا ارمان لرم
ارمان مِ جُونه دی دَ نام جنګونه دی

که نه وو لیدهٔ شم اختیار دَ ځوان لرم
مقصود مِ بنکار دے غم دَ ایمان لرم

نه وو کړم غمونو دَ اَشنا زوړ کړم
خوخو تاوونه راباندِ تیر شوهٔ

له کل هوسه ئے دَ دُنیا سوړ کړم
کُوے مِ وچ کړ هجران رنجوړ کړم

پریشان په ځان کښے په ډیر حیرت یم
چه تل مِ ځائے شول غرونه رغونه

څهٔ وم داخهٔ شوم په څهٔ حالت یم
زهٔ دا په چا پسے مجنون صفت یم

چه سر دِ خوږ شی اَمان اَمان کړم
څو داجهان وی هومره دِ ته وے

وایم چه رنځ دِ واړه په ځان کړم
که نهٔ اوربه پورے په درست جهان کړم

دَ بنکار په کار کښے زړهٔ دَ ځوانئ لرم
ستر ګے هغه نهٔ دی قوت هغه نهٔ دے

غم دَ پیرئ دَ ناتوانئ لرم
چه باز په لاس کړم خوحیرانئ لرم

ولئ جنت لرم حور او قصور لرم
چه وائے هسے دی واړه منلی

بل دار تردانه په نعمت پور لرم
ما ته دا پریږده چه دا حضور لرم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ دا گناه دے چه په تا چورچور یم
سکه سرتر پایه له گناه پور یم
دَ تورو زلفو په مار دِ وخوړم
گونه مِ زیړه په زړۀ رنځور یم

په غم غمژن وُم په خوب کړمن وُم
خلاص له غمو نو ستا په دیدن وُم
په خوب په هسے رنگه اوده شوم
چه خلق ویښ وی زۀ په خفتن وُم

خواره حیرانه بنی آدمه
چه دِ خمیردے خاورے له غمه
یو دم کۀ وخاندِ په دا دُنیا کښے
بیا دِ ژړاوی په خو خو دمه

کله دَ خاصو نصیحتونه
کله دَ عامو ملامتونه
لا دَ اوله په عشق کښے دا دی
بیا پسے نور نور فضیحتونه

نادان په سر لری خیره زرینه
هوښیار دوه گزه پینکے لرینه
ترهرڅۀ گوره دا بد ترینه
نادان چه پائی هوښیار چه مرینه

دَ مرد چه نۀ وی لمن خیرنه
پاک وی په ژبه پاک وی په ژمنه
کۀ زر بلا وی اندوه دِ نۀ کا
فرښتے به واړه وی بلاله دۀ نه

ځوانی مِ لاړه په غفلتونه
په عسرتونه په شدّتونه
لولئی چه زاله شی تسپے پلاس واخلی
هسے مِ اوس دی دا طاعتونه

وچاته وایم دا بنۀ پندونه
چه دَ منلو مات شول بندونه
پلار دَ خپل رائے شو خوئے دَ خپل رائے شو
جُدا جُدا دی سره سندونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه غم ئے نهٔ وی له ناحقه خونه
اوربه ئے ولگی په دسته خونه
نیست ونابود به شی په دا دُنیا کښے
هوره به پاسی تور تور مخونه

پند دے سودمندے واوره تُورنه
آسانه نهٔ ده دَ سرشندنه
مصلحت مهٔ پریږ ده دَخپله لاسه
هم به خپل رازلرے دَ زړه دننه

کارچه خفه شی په اَفکارونه
واړه ابترشی هغه کارونه
خُنے کارونه نن لکه گل دی
کانده هغه شی لکه خارونه

تاته چه شمارکا دَ چا عیبونه
چاته به شمارکا دستا عیبونه
دَسخن چینو مخونه تور شه
په مخ ثناکا تر شا عیبونه

اے چه خبرے کړے خوږے شیرینے
ولے دِ وُوتے په عمل کښے سپینے
گفتار سور گُل دے دَ انار دَ ونے
کردار اَنار دے کهٔ تهٔ ئے وینے

هومره ثواب دے خومفسدان وژنے
خومفسدان وژنے گنړه دَدَان وژنے
وبال ئے واړه خُما په غاړه
فتوٰی دَ عدل ده خوچه بدان وژنے

کهٔ کانړهٔ نهٔ وے دَ چا غوږونه
مونږه به ووے دَ سُود پندونه
کهٔ ړندے نهٔ وے دَخلقو سترگے
مونږه به وښئیل ورته ملگونه

کښلی خُوانان دی کهٔ کښلی جُونه
پرے مِ سلام دے مونږه به خُونه
سخ دَ هغو دے چه لمن پاک وی
قضائے نهٔ وی روژے مونځونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اَخست چه نهٔ شی په غاړے غرونه
مست مست باړونه به مست مست اوښاوړی

ورے دَ عشق دے موښ ئے وړونه
غرض پرے څهٔ لری غوایهٔ پاخرونه

تاچه پیدا کړل هومره ملکونه
کهٔ تا پرے نهٔ کړے دا باړانونه

ربه په تاشی دا قدرتونه
واړه به هیڅ وُو داسے غرونه

ربه چه مات کړے دا صورتونه
دَ نورچا نهٔ دی دا صنعتونه

بیا به ئے ساز کړے په حکمتونه
ربه په تا ښائی دا قدرتونه

دروغ کهٔ اَړوی بلا له تا نه
راستی پرے مهٔ ده له خپله لاسه

دروغ خوئ مهٔ کړه اے ځما جانه
خدائے به په تا کاګرانه آسانه

دَ شیخ شاب سره تل طربانے
هغه به ولے غم دَ پیرئ کا

دلبرے ښے دی بے اَدبانے
چه تل ترڅنګ لری شکر لبانے

نهٔ سره سم دی واړه مړونه
زړهٔ هم هغه ګنړه چه لکه غرشی

نهٔ سره سم دی دَ هرچا زړونه
کهٔ باندِ راشی هزار غمونه

چه تجلے وُو هغه مخونه
دَ صورت ونه نا بوده ونه ده

سپیرے ایرے شول دَ ګور په خونه
هم ئے ښا خونه ځی هم ئے ویخونه

نه اوس خپلوی شته نه پیوندونه
خوشحاله بس کړه خاموشی ښه ده

ګډ سره نهٔ دی دَ چا سندونه
وچاته وائے دَ سود پندونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین چه خالی شی له بنهٔ یقینه کفر بهتر دے تر هغه دینه
چا دا خبره څهٔ بنه ویلے ده ماته لینده ده ناقصه مینه

کهٔ دِ هر وکړ دَ دُنیا عیشونه کوتونه مات کړے په خپل جیشونه
عمر دِ ډیر شی له جم دَ عمره په تابه وشی دَ مرګ طیشونه

نهٔ اوربشینه دَ خپلے خونے نه چه غنمینه دَ بلے خونے
ځنوبے ځایه خونے تالا کړے په ځائے مردانو خور ولے خونے

دَ مرد پیغور ده جامه وریښمینه نهٔ دِ مهینه وی نهٔ لا رنګینه
دا کِسو تونه دَ بنځو بو یه ښیوه دَ مرد ده په جامه سپینه

نفس په آرام دے زړهٔ په خوندونه دا د واړه زده کړه واوره پندونه
نفس په لونده په وچه آرام وکا زړهٔ په خوندونو مات کا بندونه

قرآن چه لوست شی په هغه خونه ځنے به دیو کا خیمه بیرونه
څوچه ښادئ دَ دواړو کونو وی پرے به دَدهٔ شی خونه مشحونه

دُنیا مِ ولیده دَ دُنیا کاړونه ښادی ئے غم دے ګل ئے خارونه
څو درته پریوزی په انبارونه په زړهٔ دِ پریوزی هومره بارونه

زهٔ تا پیدا کړم له ماوُطینه بخره دِ راکړه دَ دین متینه
دین مِ منلے دَ پاک رسول دے ځما توبه ده له غیره دینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څۀ بنۀ بادشاه دے شاهِ جهانه
هم غور رسه هم قدر دانه
چه تهٔ ئے بندګړے ځویه دِ نهٔ دے
یوه بلا دے پیدا له تانه

هوښیار هغه دے چه سخت جنګونه
ترخیره راولی په فرهنګونه
نادان هغه دے چه په کار دَ صُلح
ګډ کا دَ شر دَ فساد رنګونه

په فتنو ډکه توره آسمانه
لا به دِ کله شی دا خونه ورانه
چه بل یو نوے جهان پیدا شی
ګوندِ څوک بیا مومی خلاصے له تانه

ما ډیر نیزلی دی بدخوئ آسونه
چه غلا دَ زړهٔ لری بد وسواسونه
تکه هیڅ په متروکه نهٔ ځی
کهٔ په وهلو سرهٔ کا لاسونه

هم مِ دولت شته هم مِ ملکونه
هم مِ ځوانان دی هم لوئے لوئے غرونه
دا واړه هیڅ دی په کوم حساب دی
چه پکښے نشته بنهٔ بنهٔ مړونه

چه عاشقی کا پریږدی ننګونه
قبول کا تُورے تُوبری جنګونه
خپل زړهٔ خالی کا دَ یار ومینے ته
له زړهٔ نه واخلی نور نور رنګونه

کهٔ هرڅو تیرے تر صحبتونه
علم اَدب لرے فصاحتونه
لا به په خپله ژبه ډیر فهم کړے
دَ ژبے ډیر دی قباحتونه

بلبلے څهٔ غواړے له ګلستانه
ګل به بیا نهٔ موے بے له خزانه
لکه خوښی دَ ګل دَ وصل وی
غم به ئے هومره وی بیاله هجرانه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترسر ترپایه کښلی مخونه
دا یو یوسف ؤو د پلار په خونه
هر مخ چه ووینے زړه دِ پرے خوښ شی
مخ هم هغه کنړه کړه پرے سخونه

ونه تل نهٔ وی سره یکسانه
لښته وی ونه شی ستړه شی جانه
خوشحاله مهٔ کړه ما نړه له چانه
تهٔ هم آسمان کړے په خو خوشانه

هغه مِ سترګے وے چه په ملکونه
غرخهٔ به مالیدل په لرے غرونه
پیری چه سر اغله چه رانزدے راشی
هالهٔ ښهٔ ځیر کړم آشنا مخونه

کهٔ عقل ورک شی له دے جهانه
هیڅ پاتے نهٔ شی اے ځما جانه
هیڅوک به نهٔ وائی چه زهٔ نادان یم
هر یو به ښهٔ کنړی ځان له لقمانه

دولت خیمه ده ځویه میخونه
ښهٔ ځویه زیری د پلار په خونه
غم د مور پلار د دولت ناتاروی
تورشه د بدو ځویو مخونه

خوشحاله چاته وائے پندونه
خلق خوشحال دی په خپل سندونه
کهٔ زړه دِ وارکا شر به قرار کړه
مات دی د پند د بارے بندونه

نظر مِ وکړ په کتابونه
ډیرے ښئیل دی ډیرے بابونه
نورے به نهٔ شی ازلی چارے
کهٔ ثوابونه دی کهٔ عذابونه

هغه مِ سترګے دی چه په ښکارونه
غرخهٔ به مالیدل په کوهسارونه
اوس چه باز واچوم غوټه ئے نهٔ وینم
آه د پیرئ دی دا آثارونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرهم په زړه بږده په پرهارونه
دانا به ګل کړی نادان خارونه
په هره هره سوړه لاس مهٔ منډه
پکښې به خوب کا خونی مارونه

چه درسره کښینی یوڅو شیطانه
یاران به لرې کړې له خپله ځانه
سود به دِ نهٔ وی بیا به ارمان کړې
ارمان به یوسې تر ګورستانه

چه خبردار شوم له دې جهانه
څهٔ مسخرې کا په هرچا ځانه
هوښیار لاهومره په ځان خوښ نهٔ وی
لکه نادان کا خوښی له ځانه

خوشحاله مهٔ کړه مانړه له چانه
فکر په زړهٔ کښې وکړه اې ځانه
په تاچه کیږی دا هومره چارې
بلا دِ واړه ده له خپله ځانه

هغه چه نهٔ لری په نام و تنه
وګڼ ته مهٔ کړه دَ هغهٔ کتنه
کهٔ سکه ځوئ دې یوسګې وګنړه
په بنهٔ په بدې مهٔ کړه پوښتنه

ښځه چه پاکه وی او پاکدامنه
دَدې به نور وی خونه روشنه
پل دَ ناپاکې لکه اوربل وی
په خونه بل شی دَ دې له تنه

درته به ووایم دَ ښکار رازونه
چه سره و نښلی دَ ښکار بازونه
ترمینځ به خلاصه شی دَ ښکار هیلئ
آسمان ته درومی په پروازونه

دا منصبونه دا انعامونه
واړه زندئ دی واړه دامونه
پښتون مغل به سره دوستان نشی
خوشحال ئے مهٔ وینه دا اِکرامونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اِکرامونه دا اِنعامونه — دَچاپه یاد دی هسے کامونه
په بوئ دَ میئو مست شم صوفی یم — ساقی راسر کړل ډک ډک جامونه

عثمانؓ دِ ووژنهٔ خونی آسمانه — علیؓ دِ هم کړ په تیغ بے ځانه
حسنؓ حسینؓ دِ دواړه شهیدان کړل — اوس به تهٔ واړوے تُوره له چانه

دَ نیک خواهانو تربیتونه — دَ بدخواهانو سیاستونه
چه دائے نهٔ وی ملوک ئے مهٔ بوله — کهٔ هرڅو بنهٔ وی په خصلتونه

کهٔ کښلے ټولے شی سره لکونه — راباندِ پریوزی دا فلکونه
خپل یار به هیچرے پکښے غلط نکړم — کهٔ دامِ سترګے وی دا کولکونه

کهٔ ډیر ښکارونه ؤ کهٔ ډیر بازونه — واړه مِ ولیدل نور نور رازونه
چه خبردار شوم په انجام دَچارے — یا ژغ دَ تُورے دے یا نمازونه

لاړے دشوارے غاښی غاړونه — اوښان پرے بیائی په قطارونه
کهٔ روئے دَ غرهٔ په سربه ځے — دَ غرهٔ په سربه ځے کښلی بارونه

چه دَ شیخئ نمط لرینه — شیخی دِ کاندی په ښزیره سپینه
ځوانی به ولے حبطه ځینه؟ — بنهٔ مخ دِ ګوری شراب دِ ځښینه

په باغ کښے ګوره لاله ګلونه — یاقوت پیلے دی غواړی ملونه
ساقی راپاسه تردا دپاسه — بے میئو نشته تحملونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنډ پنډ شکرے هسے شیرینے
مئین ستا هسے په غم کښے کسی

په هر سپی نغرے په مخ نسرینے
تلی خبرے ستا شکرینے

ډوډئ غنمینه وی کهٔ اوربشینه
مورد نباتو حلوا ته نهٔ کوری

په وخت د لوږے خوږه لګینه
هوښیار به پوه شی په دا رازونه

کهٔ باوری شی د ښکار بازونه
ښځے هم هسے د ښکار بازونه دی

بیائے نظر وی په پروازونه
هوښیار به پوه شی په دا رازونه

چه بدئے ژواک وی بدئے رنګونه
نهٔ ډیر دولت لری نه ډیرعزت لری

نهٔ مصلحت لری نهٔ آهنګونه
له هغوخهٔ غواړے شرم ننګونه

کهٔ تهٔ وفاغواړے له مانه جانه
وفا به بیاموے په بل جهان کښے

وفا به نهٔ موے له دے جهانه
چه غرضونه وُوزی له میانه

په تاکهٔ راشی ډیر محنتونه
تهٔ ئے په نورچا حواله مهٔ کړه

یا راحتونه فراغتونه
چه ازلی دی دا قسمتونه

د ملوکانو د قرب بامونه
کهٔ ناګهانه ورځنے ورغړے

لوړ دی پرے مهٔ خیژه په ډیرکامونه
روغ به بیا نهٔ موے خپل اندامونه

خدائے دِ اضغاث کا داوران خوبونه
د روم لښکرے په هندوستان راغلے

چه اوس ئے وینم په آشوبونه
نسکور د شاه د خیمے چوبُونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترسرتر پایه ککړ په غـلو
کښینه مستانو ته صفت دمیوکړه

په لاس نیولی دسته د ګلو
نوم اوریدلے چیرے د مـلو

داکار سړیو زده نهٔ د دانو
عشا چه وُدری په سرد قطب

نظرچه کاندِ په فرقـدانو
جوزا نور تیر شی اے بخردانو

جهان په کام دے د وفا کیشو
عمل د ښوکا نړۍ بلا ترپښوکا نړۍ

قصد ئے له چا دے له بد اَندیشو
اے بد عملو په بدو پیشـو

شکر په داچه له نیسته هست شوو
رُتبه به کا نده په عمل مونده شی

عقل ئے راکړ خدائے پرست شوو
عمل کړئ ولے په همت پست شوو

سوګند مِ ستانه په ستګو تورو
پریږده له هرچا سره یو مخ وړم

په زړهٔ دستایم په خولهٔ د نورو
له ما به څهٔ وړئ په کیسو سپورو

خاندم په زُهد د فاسقانـو
چه نهٔ ئے دین شونهٔ ئے دُنیا شوه

خاندم په بدل د احمقانو
چارے به ئے نهٔ وی د لائقانو

یا بد ترپښو کړه د پردیو خپلو
د دواړو توکو سُود زیان خپل کورم

یا غم تهٔ واخله توښه تر تلو
حاجت هیڅ نشته نور د ویلو

یارئ ښے وی د ښو بخردو
د ناکسانو یارئ د دو دی

چه پکښے نشته وهم د بدو
سود مند نهٔ دی یارئ د د دو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپاتے یو نهٔ شو دولس م ترونه ؤو
ځهٔ بادشاهان لاړل ځهٔ ځهٔ خانان لاړل

لاړل فنا شول چه اولسونه ؤو
چه په دربارئ ولاړ زرګونه ؤو

کښلے دلبره د خوارلس کالو
راغله زر لاړه حُما زړګے ئے

خولهٔ ئے خوش رنګه حقه د لالو
یو وړ په دواړو سترګو ملالو

واورے چه ووری په سپیرو خاورو
په مینځ د دلو په مینځ تیری کښے

خاورے سپین زر شی په سپینو واوړو
سمه غر سپین شو په سپینو واوړو

بنهٔ وصیت دے د بخردانو
بدان دِ ځان وړی هم دِ ایمان وړی

یار د ددانو شه نه د بدانو
ایمان خو خلاص کړه خپل له ددانو

کلی م ولیدل د ناکسانو
کوتے په هیچا پسے د وړونهٔ دی

واړه په خوئ کښے د ګرګسانو
خپل ګذران بویه هم نفسانو

پیغمبران وو شاهان خانان ؤو
له دے جهانه هسے روان شو!

ډیر خوش له ځانه بنهٔ بنهٔ ځوانان ؤو
وائے چه کله په دا جهان ؤو

کهٔ چیرے وار راغے بیا به خبرے کړو
دا ډیر زنګونه چه پراتهٔ په زړهٔ دی

خلق به ویرکا مونږ به سندرے کړو
طمعَ امید لرو غوندِ ئے لرے کړو

پیرئ پرے یُستم له تالاشو نو
هغه خوړل نشته هغه لیدل نشته

هائے کښلیو سترګو کښلیو غاشُونو
لاړم له نوړو بنهٔ معاشو نو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږه میږی یو په مزکه ګرځو
بنهٔ ؤو په مزکه بلا راسازه شی

دَ نس له غمه و بله غوږ زو
چه پر پیدا کړو آسمان ته ورزو

نښترکهٔ لوئے دے له نورو ونو
لکه کمال لری هسے زوال لری

چنارکهٔ پلن دے په پاڼو پلنو
نظر پرے کاڼئ دَ کمال ښښتنو

ښښتن دَ مزکے ئے دَ آسمانونو
هاتی کهٔ ماشے کړے ماشے هاتی کړے

دَعرش وفرش او دَ جهانونو
توانیږے رب ئے دَ دیو توانونو

سواری دَ جونو ده کهٔ دَ اَسونو
ښکار دَ ټوپک نشته کهٔ ښکار دَ باز شته

لا م ترے رسی توان دَ لاسونو
دا هم پیرئ کړے په وسواسونو

چه چاته پیښ شی غم دَ خوږ لو
نور نور غمونه واړه ترشا شی

یا غم دَ ښښلو دَ آغوستلو
کهٔ دَ سندرو وی کهٔ دَ بدلو

مونږه به ؤمرؤ هسے پوهیږو
خاندو خوښی کړو هواهوس کړو

یاران مو لاړل لانهٔ ګروهیږو
نهٔ مو ژړا شته نهٔ اَندوهیږو

چه په مړوندئ باهو دَخیال ؤو
وګور ته لاړل هغه لاسونه

ګوتے دَ زړو غمئے لال ؤو
چه په حنابه لاله مثال ؤو

دَ خپلے خونے نغن دَ خمچو
نهٔ اور دَ خپل نغری دَ لوندو پچو

نهٔ چه غنمینه دَ بل دَ کچو
نهٔ اور دَ بل دَ نغری دَ درو وچو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ شور غوغا کا سره تل تر تلو
پا زه په نۀ ځی سره د خپلو
بدی د خپلو د بل تر بنو بنه ده
کۀ څوک پوهیږی په دا ویلو

بنۀ بنۀ باران ؤو بنۀ آشنایان ؤو
چه په دولت کښې را سره ځان ؤو
دولت چه لاړ شو را ته ئے شا کړه
جدا له مانه په یوه نان ؤو

د خپلے کیږے په خدمت خم یُو
په نور و نورو فکرونو کم یُو
صبا شی وخورو بیگا شی وخورو
آدم صورت یُو دواب شکم یُو

کۀ مونږه وایو واړه هیڅ نۀ یو
یو مُوټے خاورے یو چونگ اوبۀ یُو
کۀ دا مجازدے تحقیق به بل وی
سکه زړۀ به بنۀ کړو هرکوره بنۀ یُو

ژبه عادت کړه په بنو ویلو
چه دِ عادت شی هغه تر تلو
کۀ ئے عادت کړے په بدگویئ
مخ به دِ تور کا تر پردیو خپلو

چه دا د ساهے ځښتن همه یُو
کۀ فهم وکړے لکه رَمه یُو
مرگ لکه شرمخ را باندِ زغلی
د رب و فضل ته چه په سمه یُو

پندم په یاد شو د حکیمانو
یاری به نۀ موے له غلیمانو
بنۀ ئے په بند کښې د کریمانو
نه په بوستان کښې د لئیمانو

فلک په قصد دے د بے دردانو
ولے وکاږے د دل سردانو
د مور په نس کښې مرد لا علقه وی
تل پرے پیرے وی د بنو مردانو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښې خو درې دی د عاشقانو — خوب کا په مثل د غریقانو
ویل کا په مثل د ویر ژړلیو — خوراک په مثل د رنځورانو

شکرچه زړونه په غم کښې ښاد لرو — غم څۀ غم دے چه پیر اُستاد لرو
وائے چه ځان ساته له غمه غم راغے — مونږ خو غمونه دا هسے یاد لرو

په نظام پُور کښې په سُوسُوسُوسُو — قُمری نارے وهی چه کُوکُو کُوکُو
تل به د خوږے په بنړ کښې نۀ وُو — وائی دا هسے چه خُوخُو خُوخُو

ښیره دِ سپینه شوه ځوانی دِ لاړه — وکورته لاړل همزولی واړه
اوس دِ د غمه سره ژوندون دے — ژاړه خوشحاله ختکه شاړه

چه خوشے زړۀ م له تا آشنا شۀ — له واړه خلق نه به بے پروا شۀ
نۀ ئے څوک یاد دی نه ئے څوک هیرولی — په بوئ ځما وُو په خوئ د تا شۀ

د ملوکانو د رانړه خبر مۀ شه — که پرے خبر شے د ځان خطرمۀ شه
رازئے د زړۀ په صندوق کښې وساته — په بنکارول ئے چا ته لربر مۀ شه

دشمن چه وائی درته دا مۀ کړه — که تۀ هوښیارئے واړه هغه کړه
شیطان دِ نۀ پریږدی د خدائے طاعت ته — خو ډیر بهبود دے پکښې دا زده کړه

وچاته مۀ کړه د رانړ خبره — خوچه توانیږے رازونه نغره
د رازخبره ده یا تیره ټوره — یا دُر کوهر ده یا مرغلره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوئ ئے د ښو شو بی بی زاهده شوه
تل په تسبیح په اودس ساجده شوه
د لاس په وللو مژک د تهلیل شو
د مخ په وللو پیشو عابده شوه

خوشحاله مخ کړه و ښوکسانو ته
شاکړه نااهلو بوالهوسانو ته
شکرے توئ کړه وشنوطوطیانو ته
مردارہ واچوه وګرګسانو ته

هم م خیالونه هم م ښیوه نه ده
هم م په عشق کښے د راز پرده زده
چه یارم نشته دا واړه هیڅ دی
که یارم وشی یاری م ښه زده

نهٔ ننګ نهٔ شرم نهٔ حمیت شته
نهٔ مهرمینه نهٔ محبت شته
خوئیه چه لوئے شی زوال د پلارغواړی
نهٔ په دا دور دا قباحت شته

چه ورته ګرځی په اوړه ډوډه
باغکه ورشی آخر تر کوډه
لوئے په مکان د هوډے ځان بیائی
خوشحاله ما وړه له خپله هوډه

هرچه وفا لری اهل هغه ګنړه
چه بے وفاوی سهل هغه ګنړه
چه تهٔ ئے اړوے وښو ته نهٔ اوړی
ځما په پوهه جهل هغه ګنړه

که تازی ژبه هر ګوره ښه ده
فارسی هم ډیره په خوندخوږه ده
چائے پلو د جمال وانهٔ خست
پښتو لاهسے بکره پرته ده

چه زړهٔ م وتبے په طنازئ ښهٔ
په خوخوږ رنګه په عشق بازئ ښهٔ
چه تهٔ م غوره کړے په هومړ کښلیو کښے
رحمت ځما په نظر بازئ ښهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خبردارئے بے شکره نان مخوره
پیوند د عمر په ویښتو تړلے دے

د تیرے چارے په زړه ارمان مخوره
غم د خپل ځان خوره غم د جهان مخوره

شپه د برات وه یو خوب م ولیدهٔ
دوه تورے ماتے شوے یوه م روغه شوه

کال ئے غصه دے هرکور م بنهٔ لیدهٔ
دویم صمصام م په رغیدهٔ لیدهٔ

د خلقو ځکه د پیرئ ویره ده
درد چه په ځان راشی هاله پرے پوه شی

پیری ترمرګه په ژوندون تیره ده
په درد م خپله سینه خیره ده

دولت چه ستا وی موجود ئے وګنړه
حسد په مال مکړه حرص د مال مکړه

چه په نورچاوی نابود ئے وګنړه
هغه چه دا کا مردود ئے وګنړه

په تا که راشی حادثه لویه
ته به ئے دفع په صبر وکړے

تیښته تسلیم وصبر ته بویه
نهٔ په لښکرو په زرو ځویه

که ئے د خضرؑ پیاله خوړلے ده
هرچه کمال لری هغه زوال لری

دا نا هستی د ژوندون ژړلے ده
هستی نیستئ سره تړلے ده

په باغ په راغ کښے ګلونه واړه
هستی دا هسے نیستی دا هسے

یو ګل به نهٔ وی بیا تر آهاړه
ژاړه حیرانه بلبله ژاړه

ماچه میدان د دروغو ولیدهٔ
خو ملک ئے واړه کندے کودری دی

بل یو میدان م تردا لوئے نهٔ لیدهٔ
مار ولړم م پکښے پراتهٔ لیدهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَمرد دَ عمر خوبی تر چل ده
تردا دپاسه وخت دَ پیرئ شی

ترشپیتهٔ پورے لادَ اوربل ده
که مِ دَ عمر بقا ترسل ده

که پند حُما منے نمک حرام مهٔ شه
جوتهٔ طعام مِ خوراک دَ سپیو دے

تر ډیرو پاتے جوتهٔ طعام مهٔ شه
غصه په زړهٔ کښے په دا کلام مهٔ شه

که تل به پائے غم دَ جهان خوره
دا نقد په لاس کښے حبطه مهٔ کړه

دَجهان غم مهٔ خوره غم دخپل جان خوره
دَضائع شوی عمر ارمان خوره

چه لعل آسا دی په دواړه لب دِ وه
وخت دَصبا شو په بورجل زر راځه

چه سمن سادے په سپین غبغب دِ وه
حُما په هومره یا رب یارب دِ وه

نادان پخپله پریوزی و اور ته
مهٔ نصیحت وایه و ناپوهانو ته

بلا پخپله راوړی خپل کور ته
مهٔ آئینه نیسه چیرے وکور ته

دَخپل غلیم سره په تُوره جنگ کړه
پرهار په زړونو دَ ژبے مهٔ ږده

نه چه بسکنځلے دَ بنځو رنگ کړه
دَ نامردئ له کاره ننگ کړه

نن دِ په مثل دَ روح قباده
دا واړه توکه فنا پذیر دی

لکه آغوستے چه قبا تا ده
فنائے نشته دَ روح بقا ده

گمراه مِ مکړه تل مِ په لار لره
دَ نیک مردانو سره مِ شمار لره

دُعا به دا کړم ما پرهیزگار لره
خدایه لائق مِ دَ خپل دیدار لره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

صبر دَ زړهٔ راوړه رښتیا دا دواړه
هیڅ په کار کښې له خدایه غواړه
کهٔ کام دَ فتح وظفر بیانهٔ موے
تاوان دِ واړه ځما په غاړه

نامردی بنه ده دَ چا تر پوره
خانی میری کړه نه چه تر کوره
څهٔ بنهٔ متل دے دَ پښتنو کړے
چه غل شاړهٔ شی نه چه ترکوره

چه بل خبر کړے دَ زړهٔ له رایه
هوښیار په څهٔ ئے وماته وایه
هرچه هوښیار وی هُنرئے دارے
خبره نهٔ کاچاته بے ځایه

ساقی راپاڅه ډیوټ هوا ده
دا رضائی لا تر جوزا ده
څو لا یو ګل شته په باغ وراغ کښے
اَیاغ رانوشه ځما رضا ده

اے چه سړے ئے په یوه ساه
کهٔ دِ دا ساه نهٔ وی ناکاه
هسے به پروت وے لکه مردار
په ځان خبر شه دَځان ګمراه

تازه خبرے تازه بهار کښې
چه پرے مئین دی هغه هزار کښې
رنګ رنګ خبرے رنګ رنګ ګلونه
ګل دَ ګلابو ځما اَشعار کښې

خوبی دَ عمر دَ چل وپنج ده
کهٔ غابښ کهٔ عشق وی ترشصته کښې
کهٔ غابښ دِ نهٔ وی سترګے دِ تیتے شی
نورمره کهٔ نهٔ مرے پیری دِ رنج ده

دَ صاحبانو حکم په ځائے لره
نظر دَ دوئ په حکم رائے سره
کهٔ ئے له حکمه خلاف عدول کړے
زیرمه دَ کور کړه یا ځان کدائے سره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګل ته اور راوړه حکم ته زړه راوړه
داد ودهش کړه غریب نواز شه

لښکر څو ډیر لرے لاهو مره نور راوړه
چه مفسدان دی پرے شروشور راوړه

کار دَ بیچون او دَ بیچګون ګوره
په سر دپاسه دا شین سیحون ګوره

دَ مرګے مرګ ګوره بیلے ژوندون ګوره
پکښے دَ ستورو دَ ماهیو ګون ګوره

نیکان عزیز دی له خپله رویه
نیکان به بیا کا ګډون له بدو

بدان خوار زار دی له بده خو یه
که تیښته ښه ده دَ دے له بویه

دا فانی چارے فانی دی واړه
مولیٰ په یاد لره زړه په دا ښاد لره

یوه باقی ده باقی وغواړه
په دا ښادئ کښے همیشه ژاړه

ژبه په تن کښے څه عجائبه ده
چه ښه م خیر کړ ښه پرے خبر شوم

صحت هم ژبه ده ژبه هم تبه ده
جنت هم ژبه ده دوزخ هم ژبه ده

ترسر ترپایه لیلیٰ ښاغلے ده
مینه ئے څه هسے آسانه نه ده

سینه ئے ځکه دَ مجنون داغلے ده
چه دا بیځایه په چا راغلے ده

له تاچه بیم کا ورځنے بیم کړه
په زور که هرڅو دَ ده دپاسه ئے

مه ئے محروم کړه مه ئے ندیم کړه
حذر ترے بویه کار دَ حکیم کړه

څوچه توا نیږے خو خاموشی کوه
په زړه زاهد اوسه تنها عابد اوسه

عیب جوئی مه کړه پرده پوشی کوه
فتوی م واخله باده نوشی کوه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سفاهت دَ سفیه آزار مهٔ شه
سپی و مزریو ته غپیږی

و مکافات ته دَ دهٔ تیار مهٔ شه
کم تر مزری تهٔ په خپل وقار مهٔ شه

دَ مهوشانو مینه مشکله ده
څو ورته نیاز کړے دربانِ ناز کا

غم ئے دَ یار وی بنادی ئے خپله ده
دَ جدایئ بلا ئے بله ده

پند دے کهٔ آورے ځما پسره
څودِ شراب شته په قرابه کښے

پکښے فائده وینم زهٔ سراسره
څښه ئے څښوه ئے کارکړه تر سره

دَ چا ناحقه دَ پیرئ ویره ده
شکر وکاږه څولا ځوانی لرے

پیری ایمان دے ځوانی کافره ده
کهٔ درته ناسته نوے دلبره ده

کهٔ سروری غواړے آواره کړونے شه
چه بدله تاوکا په څرخ ئے وسپاره

پاره روزی کوه نه پارد کړونے شه
تهٔ ئے وکارته نندارہ کړونے شه

ساقی راپاڅه په ویږی راشه
یوڅو لبریزے پیمانے راکړه

دَ تا دَ ستر کو بلا په ما شه
دَ اُوری مریم تهٔ رم عیسیٰ شه

کهٔ تهٔ رنځورئ طبیب طلب کړه
کهٔ روغ ئے واه واه خوبنی طرب کړه

ورته زاری ژړا شغب کړه
چه تل تندرست اوسے هسے سبب کړه

څودِ په مخ دی تسلسلونه
دَ عاشقانو نرمرک بتر دی

سازونا سازدی واړه کلونه
د مهوشانو تغافلونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تروړی په مکرمزری په زور ځرده
ملا خبرے په سپین په تور زده

غازی په تُوړه د شپه په لور زده
د ګُنګو ژبه د ګُنګو مور زده

چه ستا په دین نهٔ دی معدوم ئے وګنړه
حرص شومی لری څوک چه حرص کا

چه تهٔ ترے زده کړے مخدوم ئے وګنړه
حضرتؐ وئیلی دی محروم ئے وګنړه

چرګان نارے وهی سحر صبا شهٔ
غم ئے هیڅ ے په عشق کښے نشته

یار په ارمان کښے له ماجدا شهٔ
د عشق په کار کښے رقیب بلا شهٔ

ځوانی دِ راکړه له کامرانئ سره
بیا مِ به څهٔ کړے په دا خبرنهٔ یم

پیری دِ راکړه له پریشانئ سره
چه مِ ژوندے ساتے له حیرانئ سره

مئین مِ راغے د ملنګ په خیرشهٔ
چه سره نهٔ شوو غاړه غړئ

خبر پرے نهٔ شوم را باندِ تیر شهٔ
افسوس افسوس دے ارمان مِ ډیر شهٔ

کهٔ مهتری غواړے د هرچا وړونے شه
د زړهٔ په کور کښے ځائے د رحمان وکړه

آواره کړونے شه آواره کړونے شه
د زړهٔ له کوره شیطان شړونے شه

زرغورزوُنے شه ځوانان ساتونے شه
له هرچا وړونے شه سرداری کړونے شه

ځوانان ساتونے شه زرغورزوُنے شه
سرداری کړونے شه د هرچا وړنے شه

پرده پوشی کوه لکه پړونے شه
د حلم خوئ واخله له باردارے ونے

آواره کړونے شه د هرچا وړنے شه
چه څوک دِ وُولی میوه ورکړونے شه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینتو تلوار وکړه ږیره م سپینه شوه
پـه غم دَ ږیرے شوم غا ښونه لاړل

راځئے توره دَ کښلیو مینه شوه
اوس م پـه سترګو پیری تعینه شوه

خوشحاله زوړ شوے نوره ځوانی مکړه
چه درسره دی دام او دَدان دی

بے زراو زوره حکمرانی مهٔ کړه
له دام او دَده زندګانی مهٔ کړه

حق دَ خپلوئ دَ خپل په زړهٔ کړه
په هر سلوک چه پردی خپلیږی

کهٔ هرڅو بد کا ورسره ښهٔ کړه
سلوک هم هسے ورسره وکړه

چا ته به راز وایم چه م رازدار نشته
کیمیا به بیاموے وفا به نهٔ موے

غم م به څوک اخلی چه غمګسار نشته
هزار یاران لرم یو وفادار نشته

ستا تر لبانو خوند دَ شکر ورک شهٔ
ستا تر چشمانو دَ ملو خمر ورک شهٔ

ستا تر دندانو نرخ دَ ګوهر ورک شهٔ
ستا تر مژګانو تیرهٔ خنجر ورک شهٔ

کهٔ ډیر ماړهٔ وی دَ ښکار باز ونه
نازے دَ وړودے ورباندِ ښائی

په زړهٔ دَ زړګو لری رازونه
کهٔ ښایسته کا هومره ناز ونه

په څو غافلئے غفلت نتلیه
هیڅ دِ له مرګه اندیښنه نهٔ شی

له کاره ټوله اَمل یستنیه
کهٔ جنازه ووزی له هره کیه

چه لرے باسی تا له دا داره
دوستی دَ خلقو ده څلورمه

نفس دِ شیطان دے دُنیا ده یاره
دَ ځان دِ بلا دی واړه هوسیاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک چه قانع دے مخدوم ئے وګنړه
که روركه ځويه که خويښ که دوست دے

څوک چه حريص دے محروم ئے وګنړه
چه ستا په رائے نه دے معدوم ئے وګنړه

سر په زانو کښيږ ده خوشحاله راشه
لعل پيدا کا له سخته کانړی

قدرت ئے ګوره په تماشا شه
خليل پيدا کا له بُت تراشه

نه په خپل رائے راغلم ودے عالم ته
په څه شان راغلم په څه شان درومم

نه په رضا درومم بيا وعدم ته
قطره چه بيله شی درومی بيايم ته

له بدے اُوسپنے کړه تُوره سازه
که ئے په مشک په عنبر ځائے ورکړے

په غوڅول شی بيا بد آوازه
بد بوئ به بياځی له بده پيازه

دَ ليلیٰ سترګه يوه ګلداره وه
چه پرے مئين وی عيب ئے نه وينی

مجنون ته پاکه له عيب وعاره وه
مينه له ځا په مکر مکاره وه

خوشحاله مه ئے په ځوئ والی وياړه
هرچه زوولی دی دَ توتيا له نسه

هم ځنے مهر وفا مه غواړه
دَ پدرکشو په بوئ دی واړه

درپسے واوبنتم مه کړه پوښتنه
بارخو دِ ګل دے ومائے راکړه

هسے به نه وی دَ چا لوښتنه
مذمومه نه ده دَ ګل غوښتنه

وخت دَ تلاش دے په ما پيری راغله
ځويه رم ډيردی چه نا قابل دی

په زړه خوښه بيا فقيری راغله
ځکه په خونه دا دلګيری راغله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تهٔ ووینے په ستڑګو واړه
هغه چه تا وینی هغه باقی دے

بقائے نشته باندِ مهٔ ویاړه
فانی به څهٔ کړے باقی وغواړه

څو نعمتونه ترسر ترپایه
په هره ساه ئے شکر وکاږه

چه تاموندلی دی له یوهٔ ځایه
کهٔ غافل نهٔ ئے ثنائے وایه

کهٔ وی هوښیار دِ وی نادان دِ یار مهٔ شه
وخت دَ فساد دے سړے لوند بنهٔ دے

تهٔ به ئے ګل کنړے درباندِ خار مهٔ شه
کهٔ بنځه وکا دَ ځویه پلار مهٔ شه

هرڅوک چه جن کا په سپینه ږیره
دَ هغے جنے دے ترنړهٔ وتلے

هرسپین ویښتهٔ ئے دَ تیره ترتیره
درته م ووے وا ورد په ځیره

کهٔ تهٔ آدم ئے کار دَ آدم کړه
دَ دُنیا خلق سپی دی ددان دی

کړے به څوکړے کارونه سم کړه
صحبت له سپیو له ددانو کم کړه

وخت دَ پیرئ راغے ځوانی م لاړه
داهم پوهیږم چه قدر نهٔ لرے

په کام م شوه پیری په غاړه
کهٔ خاندے خانده کهٔ ژاړے ژاړه

خدائے په خدائی بنائی چه هومړه مینه
په هسے شان ئے وبل مئین کا

دَ دوُو په مینځ کښے هسے کیږ دینه
چه ځبله ځان وجهان بنسندینه

ربه دردمن کړه بے دردان واړه
خوشحاله ملک له بے درد و ډک شو

چه واړه ژاړی ځما په غاړه
دردمن په نورو ملکونو غواړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه دا کارم ترانجام راوله
تللے مئین م ترمقام راوله
نیولے بازم له دامه وُوت
بیائے په بیارته تر دام راوله

نوم م دَ بدو په خلق خور شهٔ
کهٔ صاف صوفی یم وائی میخور شهٔ
هیداد دَ ماشی دَ هغهٔ نهٔ شی
چه له مستئ هراند په خور شهٔ

خزان بد باد دے حذر ترے بویه
پاڑے دَ هرے وُنے کا تو یه
فائده آخله دَ بهار له باده
تابه دَ وُنے په رنگ کا خُو یه

کهٔ تهٔ لوئی غواړے خُما پسره
لوئی به نهٔ موے بے درد سره
صرفه دَ زرمهٔ کړه ویره دَسرمکړه
مگر په دا کړے لوئی تر سره

ماوے خُما غوندِ میخور بل نشته
چه ئے بے میئو شر وشور بل نشته
هسے مستان م په نظر کښیو تل
چه ئے بے میئو بیور بل نشته

دَخپل بد خواه سره په تیغ بازی کوه
نهٔ چه بنکنځلے یا غمازی کوه
ژبه خوندی لره دَ بد گویئ
په حق راضی اوسه سرفرازی کوه

درته به ځهٔ وایم کارد خلیل گوره
په ځوئ وساتهٔ دَ اور دلیل گوره
سبطی ئے پورے یست قبطی ئے ډوب کړ
دا عقل پوهه دَ رود نیل گوره

خُما دایمه خدایه موجوده
وجود دَ هرچا دے دستاله جُوده
معبود بل نهٔ لرم معبودم تهٔ ئے
معبود م بل مهٔ کړه خُما معبوده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما دایمه قایمه خدایه — په خپل صفت کښې قدرت نمایه
تا مُسلمان کړم تا زهٔ کامران کړم — عزیز دِ راوستم عزیز م بیایه

کهٔ راته غوږ کړے ښه دلسوزی ده — کهٔ مرګ قبول کړے فتح روزی ده
مټ کړه زخمونه خوره ظفر کهٔ موے — کهٔ نهٔ ستا تیښته هم فیروزی ده

یوځهٔ فراق دے چه رابرسیر شهٔ — ارمان افسوس دے دا یوځهٔ پیرشهٔ
بیا به ئے دور دَ ځوانئ رانهٔ شی — وار دَ دلبرے دَ زلفو تیر شهٔ

کهٔ ډیرهوښیارئے خپسر نادان کړه — له ښو له بدو سلوک یکسان کړه
هرڅوک پوره دی دَ خپلے چارے — خوشحاله جانه غم دَ خپل ځان کړه

کهٔ هرڅو لږه ده په ډیرئے ونیسه — دُنیا به تیره شی په تیرهٔ ونیسه
چه نوم دِ شوم کا کار دِ مذموم کا — داوره په زهر په ګنډیرئے ونیسه

خوشحاله مهٔ کړه دَ دُنیا څله — شهٔ درته وا م په څو څو ځله
نهٔ به زیاتیږی نهٔ به کمیږی — هرچا موند ویش له ازله

دَ کریږ ونه ترخه هم زبره ده — میوهٔ ئے ولے ته خوږه ده
اثر دَ اصل هرڅیز پیدا کا — په خوله خوږ ده په زړهٔ کږه ده

زهٔ چه پیدایم وهغه کار ته — چارم ښکاره ده وکردګار ته
یا ننګ یا ثوره یا دل آرامے — یا زړهٔ تل تللے وعر هر ښکار ته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چارۍ په هرچا باندِ ښکاره ده
چه نهٔ ئے بوئ وی نهٔ ئے ښهٔ رنګ وی

دَګل یا بوئ دے یا ننداره ده
ګل به ئے نهٔ بولم دَچارپائے چاره ده

دَغرهٔ په کاڼړ یوکښے کهٔ چا کیمیاموندهٔ
په نولس توکه ښائسته روغه

درته به وایم باورکړه ما موندهٔ
لکه مِ غوښته هغه مِ بیاموندهٔ

توغی حج وکړ په ړوم په شام شهٔ
شیطان ګمراه کړ کوخهٔ ونیوه

کورته چه راغے په احترام شهٔ
په هومره چارے رسوا بدنام شهٔ

بل دِ یوځائے غوندِ راته پیدا کړه
ګنړه داکومه یاری خپلوی ده

هاله له ماځه وماته شا کړه
ماغم ته پریږ ده تهٔ ځان جدا کړه

بنځه چه ځوانه ده هومره صحت ده
اولاد چه بنهٔ راوړی وینځهٔ نعمت ده

څوچه زړه ده هومره زحمت ده
اولاد چه بنهٔ راوړی وینځهٔ نعمت ده

ساقی وماته ډکے پیالے راکړه
بل به ځما غوندِ میخور پیدا نشی

شراب په خم کښے دَ دنیالے راکړه
کوزے په ځائے کښے دَسنځیالے راکړه

دلبرے سازے دی سحر سازئ ته
کهٔ زورکهٔ زړلرے توان دَشور وشرلرے

له خود رایئ وبے نیازئ ته
هاله هوس کړه شاهد بازئ ته

کهٔ بادشاهی ده کهٔ وزیری ده
زوال دَ واړو وَ تاته ووا یم

کهٔ خواجګی ده کهٔ آمیری ده
څرخ دَ فلک دے مرګ دے پیری ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په طورطور پیدا یُو موږه
شهد شکرے زهر زقوم یُو
مښک یُو عنبر یُو بصل یُو هوږه
روئین یُو نیل یُو نسیال یُو شوږه

بادشاه سنی دے خلق حیران شهٔ
کهٔ څوک په ملک کښے یوشاه ځُلمے دے
ذ رافضیانو دود آوان شهٔ
تُوره ترملا کا وخت د افغان شهٔ

کهٔ سرداری غواړے خپل زړهٔ دَشیر راوړه
ضرب المثل دے دَ هوښیارانو
صرفه په ځان مکړه حمله په ډیر راوړه
ملک ته شمشیر راوړه بنځے ته کیږ راوړه

صحبت چه نهٔ وی له ښهٔ اَحباب سره
هوښیار به هیڅ ے بے غلطی نهٔ وی
عمر تیریږی له ډیر عذاب سره
خطا ترلے ده اهل ثواب سره

مرګ دَ هیدان را په بستر مِ مهٔ وژنه
چه په میراث مِ حساب کتاب شی
مومن مِ وژنه کافر مِ مهٔ وژنه
هسے غولے تونګر مِ مهٔ وژنه

دَعارفانو دَ زړهٔ مردوده
کهٔ هرڅوګرځے ترشرقه غربه
لاړے دَ دین او دُنیا له سوده
سعی دِ وینم واړه نابوده

دَ بادشاهانو نمنځلی واړه
کهٔ اصل نهٔ لرے اَصل پیدا کا
ترهرچا هسکه کا خپله غاړه
کهٔ عقل نهٔ لرے عقل ترے غوړه

دَ مرد وقار ګوره دَ مرد تمکین ګوره
بیائے له پسه دین وآئین ګوره
مهرله دوسته له اَعدا کښے ګوره
هغه چه دا لری بخت ئے قرین ګوره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوچه توانیږے له هیڅا بد مهٔ کړه
که ئے اوبهٔ وړی که ئے لمبے سوزی

څوک چه ښهٔ کیږی باندِ حسد مکړه
زړهٔ شوے په مار په لړم په دد مکړه

که نورڅهٔ نهٔ وی دا هومره زده کړه
څوچه یارئ هومره غمونه

چه زړهٔ دِ یودے یاری یوه کړه
ډیرے یارئ له هیڅا مهٔ کړه

که خپل خدائے پیژنے را ته اووایه
خدائے مِ هغه ئے چه نیست وُم هست ئے کړم

درته به ووایم اے رهنمایه
خُما توبه ده له بله خدایه

خبر هیڅ نهٔ وُم چه دا افعال شته
لکه عابد وکړهٔ یا بد فرجام وکړهٔ

دَ پلار له خُویه سره دا حال شته
دا حال په هرچادے که په خوشحال شته

قدر دَ گل و دمل مستانو زده
هغه چه نهٔ خوری په ځهٔ کارلری

نهٔ تیره دلو نهٔ تنگدستانو زده
راز مِ دَ میُو مے پرستانو زده

که غوږ که سترگے که خولهٔ که پوزه
کارچه دَ سمع دے بصرئے کله کا

هر یو خپل کارلری تربلئے کوزه
دَ خولے په کار نهٔ پوزه فیروزه

چار دَ مرگوتی معائینه ده
پش تیشه ماته کا آئینه سازه کا

ښه تر ژوندونه هر آئینه ده
چه تر تیشه نهٔ ښهٔ آئینه ده

دَ یار وفا گوره راستی دا دواړه
که ښائسته وی اَدب هُنر لری

هغه چه دا لری ورباندِ ویاړه
یارِ دِ هم دا دے بل یار مهٔ غواړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چرته غره ولاړئ په باد مغروره
حباب ته کوره بلا دِ دوره
نیستی هستیئ فنا کیدل دی
واړه ستاچاردهٔ درته حضوره

روره چه دَ ځان شو ژوندئ وژاړه
که هوخوښهٔ دے په ښهٔ مهٔ وپاړه
کمین چه مست شی ځنے پناه غواړه
خوشحاله ځان په سکانو مهٔ داړه

باغبان چه کیږدی په باغ کښے وُنه
تپاک پرے ځوکا تل په ساتنه
که برئے ښهٔ شی زړهٔ ئے پرے ښهٔ شی
که بد شی نهٔ کا باندِ وتنه

خسیس دِ پریږدی په دوه پشیزه
هلک دِ پریږدی په دوه مویزه
که تهٔ دانائے زړهٔ به پرے نهٔ تړے
باری دَ دواړو کنړه ناخیزه

زهٔ ډیر مئین یم په ښه خبره
نه ښه خبره نه مرغلره
چه ښه خبره له چا نه واؤرم
وایم چه ځار کړم ترے مهران ځوزره

دَخپل پدر سره دَخپل پسر سره
دَ پیر اُستاد سره دَ یوهٔ هر سره
خپلوی که مینه که محبت کا
په سود نظر لری نهٔ دَ ضرر سره

دُنیا پاله ده یا سپینه تُوره ده
نیکی بدی ئے درته حضوره ده
چه دِ رضا ده هغه په لاس واخله
په هره چار کښے راستی منظوره ده

ځویه چه ووت دَ پلار له رایه
توبه دِ وکا کم بخت ته وایه
توبه که نهٔ کا سزا به مومی
په دواړه کونه لهٔ یوهٔ خدایه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ معشوقه ئے پروا دِ کُمه ده
بے تا کباب دے په اور وُرتیږی

زار دَ عاشق دے چه چارئے شومه ده
چار دِ دَ هجر دَ اور معلومه ده

خوشحال ته مهٔ کوره کوکل ئے کوره
کهٔ شین مزرے ئے کهٔ مست هاتی ئے

ډک دے دَ بلولمبو دَ اوره
خپل ځان دَ بلو لمبونه ژغوره

خوراک پوشاک دَسړی دا دواړه
بنهٔ بنهٔ ځایونه بنهٔ بنهٔ باغونه

خوښی ئے کوښے خپل ځان ته غواړه
په داچه وشی شریک دی واړه

قاضی مجنون یم عمر دِ ډیر شه
خولهٔ دَ لیلی ده دَ عشق په شرع

وعشق ته کوره ترعقل تیر شه
په موزی کیو زهر کنډیر شه

مهٔ سلطنت غواړه مهٔ ډیر دولت غواړه
توفیق له خدایه دَ عبادت غواړه

بنځے ته وایه عصمت عفت غواړه
خدمت دَ شوئے کړه دَ ځان صحت غواړه

عطا دَ خدائے دی دا یو خوخیزه
یو بنهٔ جمال دے یو بنهٔ خصال دے

تردا به نشته نورخهٔ عزیزه
چار دَ قوت ده ورسره نیزه

کهٔ جود په ما وکړے بهتر دے تالره
دَ جود په کړهٔ به منت په ما بار کړے

کهٔ جود په ما نهٔ کړے بهتر دے مالره
منت چه نهٔ وی بنهٔ دے دانا لره

وماته بنه ده هوښیاره کنډه
هغه به زیست وروزگار په عقل کا

تر پیغلے جنے کم عقله تنډه
دا به روزگار کا په خپله هنډه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانان ئے واړه تلاوت خوان کړه
وخت د اورنګ دے عمل هیڅ نشته

د هند هندوان ئے دانشمندان کړه
خو کتابونه ئے په عالم ګران کړه

چه بخیل کیږے هسے ساتل مکړه
خپل خوان په هرچا خوره منت په بل مکړه

چه مسرفیږی دا هسے تل مکړه
د بل وخوان ته خالی کتل مکړه

د چا وخوان ته خالی کتل مه کړه
چه پرے باورځی هسے ویل مه کړه

که تل دِ خوری منت په بل مکړه
چه مال د بل شی هسے ساتل مکړه

راته بنکاړه شو وګړے واړه
وفا به نه موے له آدم زاده

دوه به ؤ نه وینے په یوه غاړه
له تاچه وزیږی باندِ مه ویاړه

غضب ملوک لره دروغ ملا لره
دا خلور توکه هر کوره بد دی

بخل غنی لره فحش نسا لره
فکرچه راغے په زړه کښے ما لره

په درست وجود کښے بنه دی دوه څیزه
زړه بنه همت لره بنه خوئ خصلت لره

یو زړه بیا ژبه ځما عزیزه
ژبه فصیحه ربستنے نیزه

اوس بے وفاشول دا یاران واړه
که نیک که بد دی په دا دستوردی

د پلار په رائے نه ځی فرزندان واړه
سره خپلوی نه کا اقربان واړه

درته به وایم خپل حال په ځیره
پهتوره زیره م که څه پکار ؤو

د آزاده ؤ په حال خبیره
په تیرم ونیوه په سینه زیره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت دَ بهار راغے خزان اوس کم شۀ
شراب له خُمه راغلۀ ښیښو لره

مطرب په زیرمه دَ زیر وبم شۀ
کوزے کاسے راوړه خوشحاله ډکُم شۀ

دُنیا ناخیزه ده بے دُنیا ژوه
اهل به نۀ موے نا اهل ډیر دی

دُنیاکۀ ښیزوے دَ نادان به نۀ وه
له خلقو کرځه جُدا په یوه

ځما له دِله دَ بدوخواست بیایه
ظلوم جهول یم په کرو لاړو ځم

وښو کاړونو ته ئے په زغاښت بیایه
الله ته مِ په راهِ راست بیایه

لافے دَ عقل وعلم وهوش هومره
دَ سود په لوری هرچاته کوش هومره

دَ کام دپاره جوش وخروش هومره
دَ زیان دپاره دَ خاطر جوش هومره

چه بادشاهان دی خانان دی روره
کۀ سورمزرے ئے کۀ تورهاتی ئے

نورځۀ ئے مۀ کنړه بے بَله اوره
خپل ځان له بَله اوره نه ژغوره

ځویه کۀ وُوزی دَ پلار له رایه
ترفیل کۀ لاندِ شی اندوه ئے مۀ کړه

ځویه دَ چادے کم بخت ته وایه
په فیل کۀ پاس کښینی هم ئے مۀ ستایه

رنځ ئے په غاړے په غرونو کښیږده
سعادتمند شه دَ پلار په خونه

کوهر کوهر دے خدائے راپریږده
میندے داهسے ځویه تل بلیږده

چار دَ ځوانئ دَ فسق فجوره
اوس مِ دا زُهد چه دَ پیرئ دے

له لاسه لاړۀ لکه ښه تُوره
کشکے ئے چاروے هورے منظوره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرښته کۀ کښېنی چیرے له دیوه څۀ به ترے زده نۀ کاے مکرو ریوه
چه سره ګډ شی خوندبه ئے نورنشی کۀ مرغونے کښېږدے له سیوه

کۀ راست ګوئی لری پاکه عفیفه ده کۀ زرخریده ده په ذات شریفه ده
کۀ لوردَ پیر ده کۀ دائے نۀ وی بده کثیفه ده ګنده خفیفه ده

چه مستغنی شے له شاه و میره کۀ درته بد وائی کۀ ښه په خیره
کۀ هیڅ پروا دِ وربانِدِ نۀ وی مردے رحمت دِ په ونلی بزیره

نیکان عزیزدی له خپله سرویه ښۀ کړه له بدو سره خوش خویه
په باغ کښے هره وُنه اوبۀ مومی تروه ترخه دے خوږه خوشبویه

دَ سرود په غاړه کښینه نظر کړه غافل کۀ نۀ ئے په دا باور کړه
لکه سرواني اوبۀ چه درومی رخصت خپل عمرته هم هسے ورکړه

کۀ کار په بزیره دے یا په غاښونه له مانه پاتے شوے کلګونے جونه
کۀ کار په نورڅۀ دے خواجه خضریم لا به دَ جُونو ګورم مخسونه

مستی دَ میئو مِکیال مِکیال ده بیا دَ ځوانئ جوال جوال ده
کۀ دا مستی دواړه سره کړے ورځنے ډیره دَ مال دمال ده

عجب سوداده دَ کابین غوټه چه ښۀ وی ښه شی وسره بوټه
فرزندچه ښۀ راوړی سودئے بیشماره کۀ نه دَ دُرو سودا تروه تروټه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک چه توانګر شی په قناعت سره
حرص ډیر شوم دے حریص محروم دے

افلاس ئے نشته په روایت سره
نظر کۀ وکړے په حدیث آیت سره

داچار دَ نمره لا مشهوره ده
دَ مرد تر تُورے دا ښځه ښه ده

نور څۀ ئے مۀ ګوره دَ مرد چه تُوره ده
کۀ ستر پوښه پاکه مستوره ده

ساقی تحویل دِ وکړه و تۀ
چه ما به تا سره پیاپے وخښۀ

پاسه را واخله هغه تۀ تۀ
هغه زۀ زۀ یم هغه تۀ تۀ

له خپله یاره غواړه خو څیزه
ټینګ دِ په شرع ټینګ دِ په دین وی

تش دِ ئے نۀ وی زړۀ له تمیزه
دُنیا دِ نۀ وی ورته عزیزه

په درست جهان کښے م آشنا بیانۀ موندۀ
عمرم تیر شو په آشنایئ کښے

ځوک به ئے څۀ غواړی چه ما بیانۀ موندۀ
له چا م بوئ دَ وفا بیانۀ موندۀ

مردی دا مۀ وایه چه په ده
کۀ شرم ننګ لرے دَ سر پروا نۀ کړے

یا په دُنیا ده یا په مال زر ده
مردی هم دا ده کۀ دِ په خر ده

ځوانی کۀ ګورے لکه سرۀ زر ده
کۀ هر څو ښۀ ئے عیبونه نۀ لرے

تر سر تر پایه واړه هُنر ده
پیری دَ واړو عیبونو سر ده

شرم یوسف دے اَرزان ئے مۀ پلوره
نرۀ وُنه په نری باد شوری

غټه پکار ده وړو ته مۀ ګوره
کۀ لویه ونه ئے په لږ باد مۀ شوره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل خپل فعلونه دَ سړی رهبر کړه
چه خیر غواړی خیر به بیا مومی

په خپله پوهه کښې قابل یو ځان کړه
چه شر طلب وی بخرد نے شر کړه

ځوانی کهٔ هرڅو یو نوبهار ده
په اوږکښې وسیزه دَ ګلابو ګل شی

چه دروی تلهٔ کا بیاخهٔ پکار دد
چه بوئ دِ پاتے شی دا چار په چار دد

ګوره دا فکر عبث نه مونږه
عمر په لهو په لعب تیریږی

هسے په بادخی نفس نه مونږه
مونږ دَ هوس یو هوس زمونږه

صوفی دا هومره له مانه زده کړه
مستانو مستے پیالے نوشلے دی

نورڅهٔ پوهیږے واړه هغه کړه
هرڅهٔ چه وائی غرض م مهٔ کړه

جن هم بنه ده چه مهردارهٔ ده
چه دَ جن والی دفترے خور شو

دَ پلار په کور کښې ناسته قرارهٔ ده
کهٔ صاحبی کا بیا خدمتګارهٔ ده

دُنیا مردارهٔ ده ګنده بد بُو یه
واړه سګان دی ګرګان ددان دی

چه پرے تولیږی له هره سُویه
با ندِ غوغا کا دَ نفس به خُویه

لقمه طیّبه صلوٰة دا دواړه
کهٔ دِ په دا کښې خلل پیدا شی

کهٔ ستا په ځائے وی بندی کړه ویړه
غم دِ په کوردے کم بخته نه ګرځه

سړے کهٔ تور دے کهٔ سپین په دا مشه
تن یو غلاف دے زړهٔ پکښې ټوره

دَ مرد په کار کښې عقل خه مشه
مدار په ټوره دے غلاف نه مشه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه عاشقانو دَ حق دیدار لیدهٔ
جلوهٔ ئے وکړه په بایزید کښې

موسیٰ پهٔ وُنه منصور پهٔ دار لیدهٔ
دَ تیرے تُورے په مخ عطار لیدهٔ

کهٔ سرداری غواړے بلا دِ دُوره
لکه آسمان وَته ختنه ګرانه ده

عقل همت راوړه بیاجود بیا تُوره
سرداری لا ده ګرانه منظوره

کهٔ تهٔ خبرشے له دے سرمُونه
نتاج ئے واړه تابود پیدا شی

سپیئ چه لنګه شی له ګرکه یُوزه
وحشی صفت وی مرتبه کُونه

یو بخت بل عقل دا دواړه ثیزه
کهٔ دَ خشبتن دی کهٔ دَ مرئ دی

دَ مور له بطنه ځما عزیزه
کهٔ ئے میرمن لری کهٔ ئے کنیزه

خوبی دَ عمر تر خلو بینت کاله ده
حواس کهٔ درست لرے شکر وکاږه

چه په ځوانئ کښې مالا ماله ده
خُودِ ودانه دَ عمر ځاله ده

یا واړه وینے فاسدے لرے کړه
یا دَ کور سرے دربلے پریږده

یا دَ زړهٔ لرے دَ قصد خبرے کړه
یا واړه لرے له کوړه سرے کړه

له بنو سړیو یکانګی بنه ده
په هوښیارئ کښې چه خلاصے نهٔ موے

له بده خلقه بیګانګی بنه ده
ځان دیوانه کړه دیوانګی بنه ده

دَ عقل بخره عنایتی ده
قابل به هیچرے کم عقله نهٔ وی

لاله مثاله هدایتی ده
ځما خبره دا آیتی ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق د ځوانئ وکښلے تُوره — ځارنے ترفسق هم تر فجوره
چه م نیولے د پیرئ په دَور دے — اوس م دا زهد دنه نه ضروره

نهٔ دِ دَ ژبے دروغ رښتیا شته — نهٔ دِ دَ زړے دروغ رښتیا شته
هیبن یم که مستیم که لیونے یم — چه لا م طمع د یارئ په تاشته

خپله خبره ده مرغلره — بے فکره مهٔ وایه خپله خبره
پند م په یادلره که م نیکخواه گنړے — څو چه توانیږے خبره نغره

یا ترس د خدائے دے یا هوښیاری ده — دین و دُنیا لره چه کامکاری ده
هغه چه دا لری پرے م سلام وایه — په دواړه کونه ئے رستگاری ده

مهر نیکانو سره جاوید لره — تل زړهٔ له دیو سره سفید لره
بدان که هرڅو لائق د بدو دی — نهٔ چه یک لخت ئے محروم نومید لره

پورے په خونه د ایمل خان شهٔ — په سول د خونے د خان خانان شهٔ
دا اورکهٔ ونهٔ مر دایم نارے وهم — په وار وار پورے په درست جهان شهٔ

غرق په نعمت کښے یم سر تر پایه — زهٔ دا نعمت لرم له خپله خدایه
شکر سپاس به ئے په څو په ځائے کړم — چه پیدا شوے یم ضعیف له ځایه

څو تجربه نهٔ کړے خپل ځویه رونړه — هومره د دو یو په کارمهٔ هُونړه
ځویه هغه دی چه ځان څرگند کا — گنړه بهتر دی له ځویه لُونړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه سل په زړهٔ لری یوه په ژبه
چه زړهٔ او ژبه سره یکرنګ لری

هغه دِ پریوزی په لویه تبه
هغه به خلاص شی له معائبه

که دا خودا ده بیدی بیدیا ده
که دا فنا ده بله بقا ده

چه دا ځما ده کله ځما ده
عجب غوغا ده عجب سودا ده

اے چه دَ نول ده ځما له مخه
په عشق کښے مرد اوسه پروائے مکړه

دَ رقیبانو په بده رخه
زهٔ به دِ نهٔ کړم دَ چا په سخه

زړهٔ م دِ روغ کړ دلبری واه واه
وخت دَ ګلونو شو تازه بهار دے

که زرئے راکړے په غیر کښے آه آه
بنهٔ مخ تل تل کوره باده هم ګاه ګاه

زاغ و زغنو خالی غلغل زده
هغه چه نهٔ لری مستی دَ میو

دَ ګلو قدر شیدا بلبل زده
هغو م کله په ګل ومل زده

دوستان دِ ژوه بدخواه دِ ومره
چه هومره مهرتهٔ په اغیار وکړے

زهٔ بر له تا وخورم تهٔ بر له عمره
یار به دِ پائی له هسے عمره

دُنیا که دا ده چه رابنکاره شوه
خوارهٔ خپل خوئ وُ وخوارهٔ خپل رونړه

بنه چه له وخته لا آواره شوه
ځما له دیونه سینه پاره شوه

هغه چه شوی دی دَ دهٔ له لوریه
که دِ دوستان دی که دشمنان دی

هغه به کیږی له بخته ستوریه
وتلی نهٔ دی دَ ازل له توریه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمق په کلی کښې پیدا خدائے مکړه
کۀ دِ په کورکښې پیدا شی زده کړه
لائے په لرے ملکونو وشړه
یائے له تورو خاورو سره کړه

کۀ هرڅو پوهۀ خوشحاله راشه
خضرؑ پیدا کړه پسے موسیٰؑ شه
سخ دَ هغۀ دے چه بنۀ پیشوا لری
غم به دِ نۀ وی خبرپه دا شه

بنځه کۀ هرڅو په مخ زیبا ده
په هرهنرکښې پسندلی دا ده
ظاهرے مۀ ګوره باطن ئے ګوره
هالۀ ئے ستا یه کۀ دا پارسا ده

ځوانی ئے لاړه ځنے مایوس شۀ
بازدے عالَم ته خوشحال تپوس شۀ
شاه شطرنج دے نزدے ومات ته
ورته اوس پاتے یوفیل منحوس شۀ

ګمان دَ نیکو تل په دوستانو کړه
ګمان دَ بدو په دشمنانو کړه
دَ جاهلانو سره قرین مۀ شه
صحبت یک لخته له عاقلانو کړه

دروغ په ځان باندِ خونِ خنزیر کړه
کۀ دارو کیږی روایت ځیر کړه
طبیب چه وائی هسے تدبیر کړه
دارو دَ وینے سره خمیر کړه

یاری ئے نۀ ده دا سرابی ده
کۀ ودانی ده هم خرابی ده
چه زړۀ پرے بنۀ کاهو بنیاریه نۀ وی
هستی نیستی ئے په شتابی ده

بل ترخپل دست لره دَ چا تردست مشه
شرم پرست اوسه شهوت پرست مشه
چه کار دَ دین دَ دُنیا خراب پریږدے
هسے بے خوده دَ میو مست مشه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه زړهٔ ژوندے لری دَعشق په مینه
فرهاد کهٔ مړدے مجنون کهٔ مړ دے

هغه کهٔ ومری کنړه تهٔ مرینه
نوم به ئے هرکله په جهان وینه

کهٔ چاته وکړے دَ زړهٔ خبره
کهٔ دِ خپل ځوئے دے کمان پرے مکړه

تاکید پرے وکړے چه وئے نغره
چه به ئے نهٔ کا چاته ظاهره

کهٔ دین دُنیا غواړے پرده پوشی کړه
کهٔ نهٔ خاموش ئے نهٔ پرده پوش ئے

فتنے له خولے پاسی خوخاموشی کړه
بےخوده پریوزه باده نوشی کړه

چه دِ په زړهٔ دی هغه په خولهٔ لره
دا دواړه توکه لکه مرئ

چه دِ په خولهٔ دی هغه په زړهٔ لره
په یوهٔ تارئ پیئلے تهٔ لره

بله لمبه دِ دَ وصل ژمنه ده
کهٔ داد دَ خولے دے کهٔ نور دادونه

بله مِ عینِ دَ زړهٔ دننه ده
چه کښلیو نهٔ زده کومه نمځنه ده

څومِ له تانه درنه سینه ده
چه ورته وکورے فتنے په لاس واخلے

هومره مِ دے سره ډیره کینه ده
چه تهٔ ئے مسته کړے ستا آئینه ده

کهٔ دِ په غولی ولاړه ونه ده
یا به میوه لری یا به سایه لری

هومره پرے ویاړه څولویه پلنه ده
جوړه په ونه باندِ ستاینه ده

دپاسه نهٔ شوه داچه دَ لاندِ ده
مهٔ ترے حیا غواړه مهٔ ترے وفاغواړه

بل کل به نهٔ کیدهٔ چه دادسپاندِ ده
هغه لنډئ ده لکه دَ وړاندِ ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جفا چه ووینے له چا وفا وکړه — که څوک ښکنځل وکا ورته دُعا وکړه
که آدم زادے خوئے د آدم راوړه — غمژن چه ووینے ورته ژړا وکړه

څوا نهر دکه نهٔ ئے له مانه نن زده کړه — بخښل د جرم خوږول د نغن زده کړه
چه ړاغله راغله چه لاړه لاړه — خوئ د ښادمنونهٔ د غمژن زده کړه

چه عاشقی کړے پیغور قبول کړه — د واړه خلقو شرشور قبول کړه
که څوک دِ اچوی وسرو لمبو ته — د یار د پیاره سُور او ور قبول کړه

غم او غلیم تهٔ له دله دُور کړه — خانده هوس کړه ښادی سرور کړه
که مخ دِ زیړوی په دلګیرئ کښے — تهٔ ئے په دواړو څیړو سُور کړه

ډیرو لیدلے د لیلیٰ رخت ؤو — شویه پرصوف وو نادیده وخت ؤو
زهٔ یار مشفق لرم دهٔ یار بدخوئ درلهٔ — زهٔ بختور یم مجنون بد بخت ؤو

دا سحر کړه دُنیا مکاره — څویه ویزار کا له موره پلاره
چه ئے ویزار کا له موره پلاره — هسے دا هم شی څنے ویزاره

که سرو ونه په قد درانهٔ ده — نهٔ چه ترتانه هم سرفرازه ده
څما حذر شی دستا له سترګو — که د کوترے ویره له بازه ده

څهٔ شی مِ بیا موندهٔ معنیٰ له جاهٔ — که جاه بالهٔ شی بد دے ترجاهٔ
په جاه به هیڅوک غلطی نهٔ کا — بے له احمقه بے له ګمراهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ په دیدن ده دیدن هم ډیر وشۀ
خوشحاله بس کړه وخت دَعمل دے

کۀ په خوردن ده خوردن هم ډیر وشۀ
لوستن هم ډیر وشۀ گفتن هم ډیر وشۀ

سحرِ م خوب لیدۀ اندوه م زیاته شوه
سمندم پاسه په بام جولان کړ

مۀ چه م وشنبل پیاله م ماته شوه
له بامه پریوت شاۀ غبراته شوه

یو نیمگړے ده دُنیا نیمگړے ده
چه یاۀ وخوړه یاۀ چا ورکړه

نو عاقلانو په هیڅ نومړی ده
دُنیا خو هغوله ځانه وُړی ده

ژاړه غافله په بار بار ژاړه
کۀ داجهان دے کۀ بل جهان دے

دَځان بلا شوے په خپله واړه
درڅخه لاړل په غفلت دواړه

تۀ قهقهه خاندے غم تم په بل شۀ
قاتله ځله په کابو بویه

غم تم په بل شۀ بل چه تل تل شۀ
پرے باندِ پاسه غرڅۀ غافل شۀ

دَچا ناحقه له مرگه ویره ده
زرگر وبنی مات کا اوبۀ سازه کا

دَچا رکۀ گوره هرگوره غوره ده
لاتر وبنی نۀ اُوبۀ بهتره ده

کۀ هرڅو بنه ده چه تیرید ونی ده
کۀ بنۀ کړے بنۀ کړه کۀ بد کړے بد کړه

دُنیا په پچه نۀ پیرید ونی ده
کرده دَهیچا نۀ هیرید ونی ده

جفا دَ خلقو هرگوره ډیره شوه
وخت دَ قیامت شوکۀ نور آفت دے

وفا دَ هرچا له دِله هیره شوه
یوه بلا ده چه را برسیره شوه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زر دِ ورنهٔ شی دَ نادان ترکوره
په بدئ خرڅ کا قدرئ نهٔ لری

په زر دولت دِ عزت دے ګوره
کاسه ئ زر شی په ډاګ نسکوره

سخا تر هرچا په خپلو لا بنه ده
دَ بنو دلبرو سره خندا بنه ده

په بنهٔ ویلو ژبه ګویا بنه ده
خوشحال ختک ته دُنیا په دا بنه ده

په قدچه نوم لری سَروَ په ځو لکه
خولهٔ دِ حقه ده دَ سرو یاقوتو

په مخ چه نوم لری تمام اوږ مکه
په سپینو دُرو ګوهرو ډک

دا چار ځرګنده په هر دیار ده
دَ زړهٔ دِ یار مِ خالی نه غیر دے

بدی بنیګړه دیار دیار ده
پکښے دلبره دیار دیار ده

دُنیا بوډئ ده دَ کالو ډیره
دَ ډیرو مړونو ماغزهٔ ئے وخوړل

ترسلونړو مړنو تیره
لا به ئے څښتی پرے نهٔ ده سیره

تر بازکهٔ لاندِ کړے دَ کارګه هویه
کهٔ دَ مزری سره یاری آغازه کا

باز به رانهٔ وړی کارګه ترے بویه
کوم خوئ به واخلی دَ مزری سویه

کهٔ ځوئ دَ پلارئ دَ پلار هُنر واخله
بهرام کهٔ ځوئ دَ خوشحال ختک وُو

نهٔ چه ئے مال وملک ویا زر واخله
هُنرئ نهٔ وُو ځنے خبر واخله

دَ لُور عفت غواړه دَ ځویه ثُوره
چه دائے نهٔ وی مرګ ئے میلمه شه

هغه چه دا لری بلائے دُوره
مور دِ دَ وخته شی په دواړه بُوره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل سّی ساله وے دَخدائے دپاره
دَښو ښوجونوجمال تل تل لیدے

گل ولاله وے دَخدائے دپاره
په لاس پیاله وے دَخدائے دپاره

ښځه خوش خویه غواړه خوش رویه
مینه ئے ډیره نرسنگ په بوئ شی

که نه بدرویه ښه ده خوش خویه
څوک چه خبردی دَگل له بویه

له قامه لاړ شوم لرے په کروهه
په تیرو چارو پسے اَرمان کړم

خالی اَرمان دے روستنئ پوهه
اوس مِ څهٔ سود دے له دے اندوهه

ساقی بیا مهر کړه دَ میو مهر شهٔ
پکښے به ډیرے ډیرے خوښئ وی

دَمینځ دَتلے مقام دَ مهر شهٔ
بیا را برسیره دَ فلک مهر شهٔ

دَنو دولتو دُنیا که ډیره ده
څوک دِ ئے گرم او ملامت نه کا

دَجُود وینائے له دِله هیره ده
یوه بلائے ترتندی تیره ده

دَرقیبانو په ډیره سخه
شوم یم چه پایم په دا ډیر غم کښے

دایم جُدا شوم دَیار له مخه
یوجدائی شوه دویمه سخه

درپیښه مهٔ شه دَ بخت کښ وه
دَ باز شرلی زرکه مِ ولیده

خونی مزرے کا په تا بر وه
دَ باد خورکو باندِ خُوره وه

زهٔ ئے خبریم له زیانه سوده
حسد دَچا دے دَ نامردانو

حسد مذموم دے غبطه محموده
غبطه را پاسی دَ مرد له جوده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه علم وکړے عزیزه ځویه
فهم په علم په عمل بویه
کمکیه ونه باردارہ بنه ده
نهٔ پلنه ونه بے بارہ لویه

کهٔ یار دِ سپین دے تاته تورمشه
کهٔ دصفت دم د پیغور مهٔ شه
نیک بد به واړه په دا پوهیږی
کهٔ تهٔ هغه نے خوئ دِ اوس نورمهٔ شه

په شیخ رحمکارم تازه توبه وکړه
هغ نکارے راته بنیوه وکړه
زړه مِ هرکوره په اندیښنو شو
توبه مِ بده ده کهٔ توبه مِ بنهٔ وکړه

زهٔ دِ کباب کړم خدائے دِکباب کړه
غلیم خونهٔ یم ځهٔ خوحساب کړه
نهٔ دِ وفا شته نهٔ دِ جفا شته
ناکسه درومه خدائے دِخراب کړه

کهٔ سروری غواړے دَهرچاوړونے شه
پرده پوښی کوه لکه پړونے شه
کهٔ بدگفتار دے کهٔ بدکردار دے
چه عذرخواه شی آواره کړونے شه

وفا ترے مهٔ غواړه دا دوه درے څیزه
چه بے وفا دی ځما عزیزه
یو آس بل ښځه کهٔ هرڅوښهٔ وی
دریمه تُوره ورسره نیزه

دریغه ښهٔ ځویه دریغه ښهٔ رونړه
چارے ترلعلو تر دُرو چونړه
چه دواړه توکه لائق قابل لری
هغهٔ ته وایه کهٔ مونړے مونړه

سرپه زانو کښیږ، ده داچارحاشابنه ده
ترباغه راغه دا تماشا بنه ده
ځوکام ترے موے په غم کښے دروے
دُنیا کهٔ دا ده دُنیا ته شابنه ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخم ضائع کا بد اصله مزکه بنهٔ پئ خسا کا بده غرکه
هغه چه کرکا یا پئ شاربی هغه دِ نهٔ کا داپوهه ورکه

دَدُنیا مینے یارئ واړه بقاهیڅ نهٔ لری باندِ مهٔ ویاړه
چه به ئے ژاړے په جدایئ جُدا چه نهٔ دی واړه وژاړه

چه په قرآن کښے دی منلی واړه مشکوٰة مصباح ته نیولی غاړه
نفس دِ په داکښے کهٔ فضولی کا شیطان خوار کړے بدبخته ژاړه

چه هر زمان مِ په زړهٔ میشتهٔ ده هغه مهرویه دَ زړهٔ دمه ده
خدائے خودِ صبر له دِ رانهٔ کا دَ صبر بحره کهٔ هرڅو بنه ده

نهٔ به دا مزکے وی نهٔ آسمانونه واړه به واوړی دا دیوالونه
باقی به بل یو جهان پیدا شی مولا لږ نهٔ لری خپل جهانونه

داخاورے نهٔ دی چه مونږ پرے ځونه دَخیال ځلمی دی کُل کونے جُونه
کوره له کوموخاورو به کُډه شُو په هر زمان دی دَ مرګ پیچونه

اے چه دولت لرے بد دِ خصلت دے دولت به بایلے بنهٔ نصیحت دے
بازچه له بده بازداره لاړ شی وبه نهٔ نیسی دا تجربت دے

اَمن دَ خانانو دی دَ بنوکسانو دی نهٔ دَ ناداړو مفلسانو دی
ماړهٔ ځاریهٔ بنهٔ دی وږی کنده دی ډنګر دَچا دی دَ کرګسانو دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزار دَ خولے دے آزار دَ لاس دے
له دواړو خلاص دے هغه چه ناس دے
سړے به نهٔ وی هغه به دَ دد وی
چه په دا واړه توکه الماس دے

اور وړ ندهٔ ته په تاؤ مفهوم شی
وسترکه ور ته ځرګند معلوم شی
هغه چه پریوزی واورته رنګ واخلی
هرڅوک خبردے چه اورے نوم شی

اَبله هغه دے په ورځ چه چراغ کښیږدی
یا چه بے درده په صورت داغ کښیږدی
یا چه دَ شګو عمارتونه کا
یا چه په بده مزکه کښے باغ کښیږدی

اهل کیمیا دی کیمیا به څوک مومی
اهل وفا دی وفا به څوک مومی
نوم دَ عنقا شته په داجهان کښے
اهل عنقا دی عنقا به څوک مومی

اصیل چه نهٔ لری اَدب هم هیڅ دے
جمیل چه نهٔ لری نسب هم هیڅ دے
چه دانشمند دے حکمت هُنر لری
که دَ بادشاه لری منصب هم هیڅ دے

اندوه هیڅ مهٔ کړه خوشحاله سخ دے
خواری دِ لاړه دولت ته مخ دے
هغه چه تاوته خوړونے سپے وُو
په لرے لرے ملکونو چخ دے

اُمید کهٔ ګورے بهتر تر بیم دے
عطا پرے مهٔ نیسه کهٔ دِ غلیم دے
چه له اَعدا سره په مدارا وی
داکار دَ چادے کار دَ حکیم دے

اے چه بے مثل په کړهٔ او وړهٔ ئے
کل رنګه روغه دَ خدائے په کړهٔ ئے
داهسے ولے دَ زړهٔ په وړهٔ ئے
په هیچا نهٔ ئے خو په خپل زړهٔ ئے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

آتش قبول کا ګنے چه قند شی
ادب دَ ځویه دَ رور بائده دے

په هر دیارئے صفت دَ خوند شی
جو هر دَ تُورے په صیقل ځرګند شی

آسمان چه هومره لوئی رفعت لری
دا به خدائے واړه سره فنا کا

مزکه چه هومره ستر وی وسعت لری
چه لوئے عظیم دے عظیم ساعت لری

آفت کهٔ ګورے په بے ننګئی کښے دے
ماله دو رنګو فائده ونهٔ لیده

ننګیت دَ دهر په دل تنګئی کښے دے
کهٔ سود دے سود خو په یکر ننګئی کښے دے

احمق دروښیم کهٔ احمق ګورے
تورو ته سپین وائی سپینو ته تور وائی

احمق راندهٔ دی په سترګو تورے
په غوږ ونو آوری خبرے نورے

اے چه په روکښے ګذار ته ساز ئے
غازی غرځهٔ دے دربانذِ درغے

سترګے دِ لګی غوږ په آواز ئے
په تخرک ئے وُوله کهٔ تیرانداز ئے

اے دَ چشمانو په غمزه الماس ئے
ترسر تر پایه راته ووایه

داځهٔ هنر دے له عاشق ستاسے
ترے دِ یستلے یم لاړم وباسے

اے نفسِ فضول از فضولی باز آئے
هیچی واز هیچ چه خیزد هیهات

چوں مردمِ جو فروش گندم منمائے
بیهوده مگوے وهر زمان ژاژ مخائے

اوس له دیو بنځو کله مردم زیږی
دخول کهٔ نهٔ کړے ورسره ځائے لری

ورځنے واړه مار ولړم زیږی
چه ځنے واړه په عقل کم زیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے چه حکیم و علیم دِ نوم دے
ورکړے آخلے کار دِ معلوم دے
شیرین ژوندون دِ وربانِدِ تریخ کړ
خوشحال چه نهٔ وژنے حکمت دِ کوم دے

احمق کهٔ هرڅو دُنیا دولت لری
دولت به بانے کاچه حماقت لری
کهٔ ډیرنادار وی شکر دِ کاندی
کهٔ خوئے نے بنهٔ وی علم حکمت لری

اصیل به شرم حیا وفا لری
اصیل ئے وکنړه هغه چه دا لری
کهٔ شاهزاده وی چه دائے نهٔ وی
اصیل ئے مهٔ کنړه یوه بلا لری

ایمان دَ سروزړو ترغرونو بنهٔ دے
منافقانو وته هیڅ نهٔ دے
لال دُرچه پیژنی هغوئے قدر زده
چه شناخت ئے نهٔ لری سوئے ترنهٔ دے

اے چه پری وما ته ستائے
کهٔ یارم ووینے بیا به ووائے
هرچاچه ولیده باندِ بلبل شو
مخ دِ کهٔ گل دے دَ دنیا ئے

اَدب چه نهٔ وی په سپین په تورکښے
عزت به نهٔ وی په هغه کور کښے
دولت به دروی له هغه خلقه
چه سره تل وی په شروشور کښے

اوهٔ آسمانه اوهٔ ئے ستوری
دولس برجونه دی چه پکښے شوری
غمژن دِ طمع دَ ښادئ کاندی
دَ شپے خبنتن دِ سحر ته گوری

اَسپے اَسونو وته ساتلے شی
تهوے خرونه سره شړلے شی
تهوان یا خرونه باندِ ختلے شی
خنے نابودے گلے حاصلے شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزار د اهل وماته جهل دے
خپل ځان کۀ ځار کړم ترا اهل سهل دے
دوزخ درښئیم په دا دُنیا کښے
دوزخ صحبت د سفله نااهل دے

اے چه رحمان او رحیم دِ نوم دے
عظیم بادشاه ئے کار دِ معلوم دے
نادان په تاج کړے دانا محتاج کړے
ما پرے خبر کړه حکمت دِ کوم دے

آسمان روغ زړونه نۀ دی پرینبی
دۀ دی په هرچا چاپونه ایښی
خوئے دا ستوری په سترګو ویئے
واړه داغونه دی ګوښی ګوښی

بنیاد د چارے په مصلحت دے
بیا د مردانو په بنۀ همت دے
چه سره یوشی دا دواړه توکه
واړه دولت دے عزت حرمت دے

بدخواه دِ کوم دے چه دِ په بدُ ویاړی
نیکخواه دِ کوم دے چه دِ بهبود غواړی
کۀ هرڅو خوئ د فرښتو حاصل کړے
له چا به تۀ ژاړے څوک به له تا ژاړی

باغ په خوبئ لکه مخمل دے
راسره ګوره یوڅۀ مخ مل دے
ساقی راپاسه مینا راواخله
پرخه وریږی ګل دے حمل دے

باورکۀ وکړے په جُز او کُل کښے
مردان به تل وی په توکل کښے
دا ډیرے غاړے نغمه صوتونه
نشته په باز کښے دی په بلبل کښے

بله به نۀ وی پۀ حق شناس کښے
تل به په حمد وی تل په سپاس کښے
چه ئے جارباسی هورے جا رونړی
زړونه تسخیر دی د خدائے په لاس کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

باغ وے سرود وے نُقل وشراب وے
بنے بنے دلبرے بنهٔ بنهٔ احباب وے
مجلس دَ خاصو کتاب په مینځ کښے
نقل دَ تورو وخت دَ شباب وے

بارئے ئے نهٔ دی گل دَ گلاب دی
زلفے ئے طعن دَ مشکناب دی
راشه کهٔ دواړه شونډے ئے گورے
چه پرے مستیږی هغه شراب دی

بطه تل لامبی اوبهٔ تل مومی
بد بوئے ولے له تنه درومی
بد بوئے ئے خکه درومی له تنه
هره بلاځی دَ دے تر کومی

بلا بلا وائے بلا هم تهٔ ئے
خپل بنهٔ هم یاد کړه کهٔ بلا نهٔ ئے
تُوره دَ ژبے تُوره دَ اوسپنے
څهٔ غوڅول کا خبر لا نهٔ ئے

بخت و دولت دَ سړی له ځایه وی
نهٔ له هنره نهٔ له همایه وی
هُنر هاله راشی همائے هاله راشی
چه باندِ حُکم په چا له خدایه وی

بازپه دیدن دَ طاؤس ویاړی
سرپښے ئے هرڅهٔ سره ونغاړی
په خپل خپل ښکار پسے هرڅوک تلاش کا
مزرے کهٔ زوړشی غوابزے وغواړی

باغ دَ گلونو کنج او کتاب وے
رود وسرود ونُقل و شراب وے
بنے بنے محبوبے بنهٔ بنهٔ احباب وے
خوبی دَ عمر وخت دَ شباب وے

بادشاهان بنهٔ دی چه په ځوانانو زرښندی
ځوانان پرے بنهٔ کاچه ورته سرښندی
زرسردا دواړه توکه ډیر گران دی
یو یوئے وبښندی نهٔ ئے یوهر ښندی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهانړ دَ آسپو کله یکسان دی
ځنې تتوان دی ځنې آسان دی
ځنې دَ بار دی دَ زیست روزګار دی
ځنې دَ تورے دَ برګستوان دی

بے غمه خوب کاچه روغ په تن وی
خوب به په څه کاچه څوک غمژن وی
موږ دَ شکرو حلوا ته نهٔ ګوری
وږے دَ سپوږے روټئ کاڑمن وی

بازونه واړه بهادران دی
چه بد شے نیسی بد بازداران دی
چه په آسونو کښے خم چم پیدا شی
آسونه ساز کاچه شهسواران دی

بلبل دَ ګل دے ګل دَ بلبل دے
بلبل هوږے غواړه هوږے چه ګل دے
مینه په پټه دَ هیچا نهٔ شی
خپل بوئ دَ مښکو په ځان چغل دے

بدخواه دِ خوار وُسه تهٔ ورته غټ وُسے
خپل نیت دِ زغره تهٔ پکښے پټ اوسے
څوچه ښادئ دی څوچه غمونه دی
و دواړو توکو ته په مخ په څټ اوسے

بد مخ ناحقه په زر پسالهٔ شي
ښهٔ مخ چه بیا مومی پسول دِ هالهٔ شی
کهٔ هرڅو رنګ لری سرسپینے پاڑے دی
شندے به چیرے نرګس بالهٔ شی

بدی په لاس واخلی چه ګنهګار شی
چه ګنهګار شی هغه دَ ډار شی
چه څوک له خپله شامته خوار شی
خپل پردی واړه ځنې ویزار شی

بزرګی په تاښائی کهٔ تهٔ ستارے
ستارکهٔ نهٔ ئے کله بزرګوارے
چه پرے حاجت دَ محتاج پوره نشی
کهٔ مال دِ ډیر ډیر دے کره مندرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بار دَ اوښانو په خرونو ئېښ نۀ شی
دَ ویښ له حاله اودۀ خبر نۀ دے

جام دَ مستانو په صوفیانو څیښ نشی
څوچه له خپله خوبه نه ویښ نشی

بدی له خپلو چه آواره نۀ شی
کۀ ښۀ دے ښۀ خوهغه سړے دے

خپلوی دَ خپلو په چا ښکاره نشی
چه ئے په خپلو کښے گریوان پاره نشی

بخت دَ مغلو پښتانۀ نۀ پریږدی
گنړه کۀ څۀ هومره پښتانۀ نۀ دی

چه اتفاق وکا په تُوره زړۀ کښیږدی
چه ئے په یادکا دَ مغلو زړۀ ریږدی

بانړۀ کۀ هرڅو دَ سترگو زیب لری
څویه کۀ ښۀ دے نور دے دَ سترگو

چه ورکاږۀ شی بلا آسیب لری
څویه کۀ بدشی ماران دَ جیب لری

بیام له بخته مدد څرگند دے
چه خوب م نۀ وُو دَ دۀ له غمه

خوب کړم خوښی کړم زړۀ م خورسند دے
ترسرم لاندِ هغه مړوند دے

بوئ دِ له نطفه دَ کبر وآز ځی
په مانځۀ ودرے فکرونه نور کړے

لکه دَ خولے نه چه بوئ دَ پیاز ځی
عمر دِ هسے کنده ناساز ځی

عابد بے بند دے هم بے پیوند دے
سړے لیدۀ شی کۀ خوئ ئے گورے

مور پلارئے نشته پیدا له شخوند دے
لکه چه دد وی هسے بے سند دے

پکار هیڅ نۀ دی خالی مستی
هستی تمامه په مستی کښے وبا زۀ

څولا په زړۀ لرے دَ غم هستی
کۀ ما نه زده کړه مے پرستی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ننګ خبر نهٔ دی بے ننګه کلی دی
وفائے نشته له عقله پلی دی
که مونږ اودس کا په پنځه وخته
هم بے صلوٰة هم مخ ناولی دی

په غم دَ نورو وغم ته ساز مهٔ شے
سپک وعالم ته په خپل آوازمهٔ شے
سړے په طمع دَ بل بنده شی
دُعا به دا کړم اَخته په آزمهٔ شے

په رنګ رنګینه ئے په مخ نسرینه ئے
په لب شیرینه ئے په تن سیمینه ئے
درسته ګلزارئے تر سر تر پایه
عیب دِ دا دے په زړهٔ سنګینه ئے

په ځان مِ لږ ډیر ځایونه مښلی دی
چُونړ چُون مِ کښلی کښلی کتلی دی
ستا تر بنا ئسته چه نا نباغلی دی
دَ خلخ کښلی کشمیری کښلی دی

پلار دَ خپل خو به ګاڼ ډیر ویاړی
پَه هره چارئے بهتری غواړی
چه خوئے بد شی نصیحت نهٔ منی
دَ دهٔ له خویه په اوښکو ژاړی

په کاغذ وکښے خوانانے ولولی
چه کښلی نهٔ وی هغه څوک څه لولی
هسے مردان شته په دا دُنیا کښے
تختے دَ وچولی تختے دَ ښرهٔ لولی

پند دے سودمند دے که څوک ئے نغوړی
وخت دَ فساد دے له تاچه وزیږی
خوئے مهٔ بوله حذر ترے بویه
چه دِ له حکمه له رایه وغړیږی

په تار دَ غنړی ذباب بند کیږی
نهٔ په دا لُومه عقاب بند کیږی
پند وعاشق ته بند دَ خسړیو دے
په دا به کله سیلاب بند کیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوندہ پہ اورکښے ګونہ ګونہ شی
کانړے پہ اورکښے ګچ یاچونہ شی
عادت بہ ھیچرے دَ ناکس نور نشی
کۂ اورئے پورے پہ درونہ شی

پہ خپل مقصود پسے پہ ځٔہ مجنون ئے
پہ خپل مطلب پسے یوځٔہ مفتون ئے
پہ ځوخوشحال شے چہ پہ کام کامیاب شے
دَ کام پہ نٔہ موندلو ھردم محزون ئے

پہ رنګ مُتیازے لکہ اوبٔہ دی
پہ خوند پہ بوئ کښے دَ اوبو نٔہ دی
لکہ چہ مخ وینی ځوک پہ اوبو کښے
ھسے پہ دے کښے دَ مخ لیدٔہ دی

پہ خصلتونو کښے عدل انصاف بنٔہ دے
لہ ښولہ بدو سرہ زړہ صاف بنٔہ دے
چہ ځوک دِ غابښ مات کاتۂ ئے ھم غابښ ماتہ
کۂ عذرخواہ شی غابښ ئے معاف بنٔہ دے

پہ پوھہ ډک دے ھر یو زړوے
وځان تہ نٔہ وائی ھیڅوک غوړوے
ھغہ چہ خر پیائی یاچہ حکمت وائی
ھر یو فلک دے سرہ سرسوے

پہ تن ھډونہ رګ وریشہ ئے
پہ دا کۂ ګورے یو دوہ پشہ ئے
خوئ دَ ددانو دَ حیوانو پریږدہ
کۂ تۂ سړے ئے پہ اندیشہ ئے

پند دَ سړی دے سړے دَ پند دے
پرے بہ پوھیږی چہ دانشمند دے
سړے پہ پند نیسی ځاروے پہ بند نیسی
وھر سړی تہ دا کار ځرګند دے

پښتون پہ اصل سَړے بنے دے
یاغور غشتے دے یا بیتنے دے
لودی غلجے دے دَ بپټنی لہ لوړہ
پہ سړہ بن پورے بیا کولاے دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا خبر شه چه سړے څهٔ دے
چه بے اُستاد وی لا غشے نهٔ دے

سړے دَ غشی کړه دُرمه دے
چه بنهٔ ئے ساز کا سړے هالهٔ دے

په رنګ په حُسن په څو نادره ئے
له خپله یاره خو زوره ئے

بنیوه غمزے لرے څو جلوه کړه ئے
خو چه پخلاشے بیا مَروره ئے

په عطرو ډوبه هغه خوش رویه
تمامه شیه ئے را سره تیره کړه

راغله ناګاهَ له یوهٔ سویه
سپیره مے م ډکے دی دَدے له بویه

په ډیره پوهه کهٔ بو علی دے
که کلمه لولی عقل ئے مهٔ ګوره

چه جود ئے نشته احمق جلی دے
چه څوک ئے نغن خوری هغه ولی دے

په قد دَ سروِ تر ونے بوک ئے
کمے دِ نشته په شش وپنج کښے

په رنګ په اصل په خوئ ملوک ئے
په چار په هرڅهٔ دَ زړګی څوک ئے

په دا به پوه شی هغه چه کس وی
چه یو بخرے دَ اور پیدا شی

ډیرے رمے لره یو شرمخ بس وی
په مخ ئے وړے انبار دَ خس وی

په دا دُنیا کښے بنے خوږے مینے
نورڅهٔ ئے مهٔ کنړه واړه مقصود دے

بد رنګے ترخے شی کهٔ تهٔ ئے وینے
ترخولهٔ وباسی ترخے شیرینے

په استخفاف دَ بادشاه دولت بائلی
په استخفاف دَ چهار یارانو

په استخفاف دَ مُلاجنت بائلی
هم مؤدت بائلی هم مروت بائلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سپین ویښتهٔ م په زړهٔ سرور راشی
غم دَ زړوالی په زړهٔ هالهٔ راشی

زیره چه سپینه شی په مخ کښې نور راشی
چه په غاښونو په لیمو فتور راشی

په خپله پوهه کهٔ ذو فنون وی
دولت ته ورسی تینګ ئے ونهٔ نیسی

وئیل چه نهٔ منی پکښې جنون وی
قابل ئے مهٔ کړه چه په رائے زبون وی

په کار دَ علم عالمان مونږ
دا واړه هیڅ دی حُما په پوهه

شیخان په کار دَ شیخئ ځان چونږ
کوره ځوک ورشی په مخ مخ رونږ

په عاشقانو ځوځو خبرے شی
چه عاشقان دی چه صادقان دی

ورته لښکرے شی تورے شی زغرے شی
عشق به ئے کله له دله لرے شی

په باغ چه ګډ شی چه ترے وتونی وی
کهٔ لون لون میوے خوږ ونی وی

کهٔ هرڅو وخوری ګلونه بوئ کړی
خو عاقبت به ورځنے تلونی وی

په بنایسته ؤ چه مبتلا وی
بے مینے مهٔ شے مئین هم مهٔ شے

بے فکره کله خلا ملا وی
دا دواړه توکه آلا بلا وی

پاکی چه راشی په هغه کور کښې
یوسف چه پاک ؤ ځکه بادشاه شو

بلائے وُسیږی نوره په اور کښې
څهٔ شوکهٔ بند ؤ و ناحق په تور کښې

په شپه آرام شی په ورځ هر کام شی
په شپه په ورځ دی دَ عشق غمونه

په ماداکله په صبح وشام شی
آه و زړه م سره ګرام شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پہ مخ کۀ هرڅو صاحب جمال وی
کۀ زر تسبیح لولی باور پرے مۀ کړه

ننه پہ زړۀ کښے اَفعی افعال وی
ښځے م واړه دَ مکر جال وی

پلار مور کۀ هرڅو نِکو فرجام وی
فرزند کۀ ښۀ وی خدائے کامران لره

پہ بد فرزند پورے خجل بدنام وی
دَ بد فرزند دِ زهر پہ کام وی

پړین کۀ ښۀ وی پہ کار و بار کښے
زرغه نامرد کا له کاره پاتے شی

نۀ ډیر فکرونه نۀ زرغه پہ کار کښے
مرد ټول اختیار وی پہ زیست روزګار کښے

پہ رنګ پہ خوئ کښے سره پرخے وی
یو سیند بل پورے لکه لښتے وی

پہ مرتبو کښے سره نیرے وی
یو غر تر بل پورے لکه غونډے وی

پیوند دَ زړونو عجب پیوند دے
خوچه وفا وی هومره ټینګیږی

پہ قطره غوښه وبله بند دے
جفائے پرے کا کارئے څرګند دے

پہ باغ پہ راغ کښے کرل هرڅۀ شی
کۀ لویول ئے پہ شودو پئ وی

پہ خپل خپل اصل بیا واړه وشی
مولئ مولئ ده نورڅۀ به نۀ شی

پہ باغ کښے ډیرے ونے ولاړے وی
پلنے نرئ ګورے نا ګورے

چه ښۀ ئے ځیر کړے پہ څوڅوغاړے وی
ځنے پہ پورته ښا ښته ولاړے وی

پہ دا جهان کښے چه څو غمونه دی
واړه پہ بخره دَ عاشقانو شول

څوڅو خوارئ څوڅو ستمونه دی
بخرے له ځایه پہ قلمونه دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاداش دَ هرے چارے تیار وی
که نیک کردار وی که بدکردار وی
چه ترس دَ زړهٔ لری داکار به بنهٔ لری
خوبے پروا وی هومره ئے زار وی

په زړهٔ کښے څرپیکه دَ ښکاری لاړه شی
هے هے نارے وهی بوږه ئے غاړه شی
چه سره ونښلی دَ ښکار بانرونه
زرکه دَ دواړو له منګلو لاړه شی

پرے مِ سلام دے جرګے چه پنډے شی
زړهٔ مِ هورے دَ هورے چه هنډے شی
خوشحاله زوړ شوے قرار ناست اوسه
پښتون چه زوړ شی دَ نغرے دَ ځنډے شی

پند دَ نیکخواه دے خدائے دِئے بنهٔ لری
ورمون دَ نیکو نیکان په زړهٔ لری
هوښیار لازم دے چه خطائے ولے
نادان معذور دے چه عقل نهٔ لری

پیوند دَ مینے هم ټینګ هم سست دے
جفائے پرے کا په وفا درست دے
ډیرو ومانه په جفا پرے کړ
اوس خوَ لږو څخه آمست دے

په سړیتوب کښے واړه یکسان دی
که مومنان دی که کافران دی
ایمان دَ چا دے دَ مومنانو دے
ایمان ئے نشته چه کافران دی

په چاچه عدل یا ستم کیږی
هرځائے چه بیش وباخهٔ کم کیږی
بے ځایه هیڅ نهٔ دی واړه په ځائے دی
یو آزمینت دے په عالم کیږی

په هره چار چه همت بسته شی
تیرهٔ خاروونه هم ګلدسته شی
که بے همتی ئے په لاس واخسته
دَ هغو برخه خواره خسته شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتانهٔ واړه لکه ماړونه دی
مغل دم کړی په خپل کارونه دی
چه په ماړونو کښې لوئے مار پیدا شی
پسے ئے غواړی کهٔ په غارونه دی

پسرلے چه راشی یا پشکال شی
دَختک زونی شیخان خوشحال شی
شکرانے اخلی دَ باران وعدے لی
په دړوغژ نو وعدو نهال شی

په داجهان کښې کهٔ خرابئ دی
یا ناحقئ بے حجابئ دی
یوه به نهٔ وی دَهوښیار له لاسه
دَ نادانانو دَ شتابئ دی

پرے مِ سلام دے هغه چه مے خوری
خدائے دار وکړه کهٔ په دودئے دے خوری
اول خلوت بویه بیا بنهٔ صحبت شه
مے په صوت دَ چنگ ونے خوری

په خو دَ ځان په ښیوه بیدارئے
وینتهٔ دِ کوز شی هم پرے آزارئے
فکر دَ کور دَ خوارئ نهٔ کړے
بند بند به پروت وے ناپروا دارئے

پریږده پرے سترگے دَ وږیو وُوځئ
باندِ پراتهٔ وُسی وږی سرکوزی
لوئے نمړئ دَ ډک طباخ وی
دوئ دی خوړلی دَ طباخ ځخوږی

په خو ولئ وائے لرے چه لږ بیمار شے
پروا دِ نهٔ وی چه چاق تیار شے
هیڅ ئے نا بودئے چه بنهٔ مِ ولیدے
غفلت خوار کړے کهٔ خبردار شے

په هره ژبه سخن سنجان دی
دَځان په فخر پاک دَ سبحان دی
په خولهٔ ئے ذکر په زړهٔ نور فکر
فساد دَ دور دانا شیخان دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شمارِ ځویه ترشپیتهٔ زیات دی
نیمکی به مړهٔ وی نیمکی حیات دی
چه راځرګندشول په کاروبار کښے
تردے ژوندیو بهتر اَموات دی

په رنګ په شکل ښائسته میورے
په زړهٔ سنګینه نا ترسه کورے
یاران ډیرخوښ کړے بیلے ډیرخوارکړے
دارو دَ زړونو دَ زړونو زورے

پنځه دِګوتے دی کهٔ یوه نهٔ وی
دَ نورو ګوتو چاربه دِ څهٔ وی
دَ لاس خوبی ده په پنځه ګوتے
چه سره جوړے وی کاربه دِ ښهٔ وی

په رنګ په حسن تازه بلوڅه ئے
په تن کښے سپینه ترتازی پوڅه ئے
ترسر تر پایه کمے دِ نشته
په ښو خبرو څهٔ خبرلوڅه ئے

په خپلو اوښکو کښے سړے شنا ښهٔ دے
له هره هر سړی سره آشنا ښهٔ دے
کهٔ ګل له نورودی اغزی له یاره دی
منت ترهرڅهٔ دَخپل آشنا ښهٔ دے

په ما دا عدل کهٔ دا ستم دے
چه غم په ما باندِ په هرهر دم دے
واړه مِ خپل دی پردی څوک نهٔ دی
چه ئے له ما سره دا هومره غم دے

په سوات وریږی په سمه شین دے
ترغرهٔ به کوز شی لانماز پښین دے
بټ دَ تالی دَ عبدل لښکرے
خوشحاله زړهٔ دِ له واړوشین دے

په رنګ کهٔ حُوره ده پرے ګرفتارمهٔ شے
چه خوئ ئے بدوی دَ ښځے یارمهٔ شے
خوشحال ته ګوره چه یوڅهٔ یار لری
له بده خویه ئے تهٔ خبردارمهٔ شے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحبت په سرطان کښې په مزرې په وږې
لیندۀ ورغومے صحبت هم زیان لرې

مرد به خپل ځان ژغورې ځماله نغوږې
په دا منزل دِ په بهار کوږې

په عاشقانو آرام حرام دے
په عشق کښې شرم په ننګ کارنۀ لرې

عاشق ئے مۀ بوله چه په آرام دے
دَ دواړو توکو یو خالي جام دے

په دا خبره هر څوک خبر دے
تا غوندِ کله هوسئ دَ مښکو دے

تراوریدلو لیدل بهتر دے
مښک دِ دَ زلفوکۀ برابر دے

په تن سیمینه ئے په رنګ رنګینه ئے
زۀ دِ مجنون یم کۀ تۀ لیلیٰ ئے

په لب شیرینه ئے په مومشکینه ئے
زۀ دِ فرهاد یم کۀ تۀ شیرینه ئے

په هرچا کوټه غمونه خپل دے
دور دَ چا دے دَ عالمګیر دے

څوک دے چه نن مِ په غم دَ بل دے
لاس به په غوږ لرې چه څوک عاقل دے

پنځه بارونه دے بردن ئے غم دے
پنځه په نورو دے په تا دوه کم دے

ورمیږ دَ خلقو ترلاندِ خم دے
خوشحاله شکر کړه چه بار دِ کم دے

په دواړو زلفوکۀ عنبر بیزه ئے
دا څۀ لا نورے خوبئ دِ پیرے دے

په دواړو شونډوکۀ شکر ریزه ئے
با بادِ ومره بلا سرتیزه ئے

په لارچه دروم په مخ دلبر راشي
هسے دَ کښلیو په دیدن خوښ یم

یا بنۀ څۀ بیامومم یا بنۀ خبر راشي
لکه په خوارو باندِ اختر راشي

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاسه یا کوزے دا کارسازئ
آسمان ته ګوره مزکے ته ګوره

په خوخورنګه دلنوازئ
داچارے نهٔ دی لوبے بازئ

خبستن دَ خونے چه بے تدبیر وی
یائے ډیرمست کا هوائے نوره شی

وینځے مریونه ئے وتیښت ته خیروی
یائے ډیرخوار کا لکه اَسیر وی

تازی چه نهٔ نیسی کوټه چه نیسی
تورزن پخپله خپل ځان په قدر کا

خلق په بنهٔ نظر کوټه ته کسی
چه تُورے غشی په ځان رانیسی

تورے دِ زلفے دی تور دِ اوربل دے
هم تور لوګے دے هم سرے لمبے دی

مخ مِ دِ ولیدهٔ لکه اوربل دے
دَ غوښو ښهٔ مِ پکښے قبل دے

تل خاموشی کړه چه تل بے غم وے
خوښ په هُنر اوسه خوښی په مال مکړه

طمع له چا مکړه چه به ترجم وے
هسے کارونه کړه چه بے ندم وے

تربازنه نور نور مرغونه کټ دی
خپل کار ځرګند کا په دا دوه ځایه

هُنرچه نهٔ لری ځکه خوهت دی
مردان دَ کوټے بنځے دَ کټ دی

ترلعلو دُرو عقل تمیز بنهٔ دے
چه خبردار دی دَ صحبت په علم

دَ بل ترمُهرخپل یو پشیز بنهٔ دے
ترے ادبے خبرے تیز بنهٔ دے

توبه هالهٔ بنه ده په ګناه چه لاس رسی
چه لاس ونهٔ رسی توبه څهٔ سود لری

چه لاس په هرچرته په کوزو پاس رسی
خالی خبرے په خولهٔ دَ پاس رسی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ چه بادشاه دَ سمن رویوئے
تر سر تر پایه ګل ئے سنبل ئے

غوره دلخواهه دَ سنبل مویوئے
بد چه په نغوته دَ خوبدخویوئے

تهٔ وبه هیچرے دَ آس په یون نشی
اصل په هرڅهٔ کښے خپل ځان ځرکند کا

په تُوره هیڅوک لکه پښتون نشی
خوند دَ متهرو به ګندم ګون نشی

تل تل تل مِ ورپسے غم دے
چه نهٔ ئے وینم په سترګو تورو

مینه ئے ډیره راحت ئے کم دے
دا جهان واړه په ما تورتم دے

تری کهٔ بد دی خو بیا همجد دی
بولاق کهٔ هرڅو ختک یا دیږی

هرچه همجد دی هغه امجد دی
دَ سباکئ د لوریه بد دی

تهٔ اوم سبوئے تر خرخ وتلے
کهٔ چیرے وُوزے دَ اور له تا وه

دَ اور ترتاوه نهٔ ئے ختلے
نوم به دَ اُوم وی له تانه تلے

تر سر تر پایه چه سرے ساز دے
سرے هغه ګنړه چه خپل ځان پیژنی

فهم کهٔ وکړے درست سره راز دے
چه بے خبر دے یو تش طراز دے

تازی چه نروړشی په قدر خرشی
زوړ دِ دماغ دَ ځوانئ نهٔ کا

مزړے چه زوړشی نرشغال بتر شی
په دا وئیل دِ هرڅوک خبر شی

ترظل کښیمنے دَ هغے وُنے
نهٔ یوه وُنه باغی په غولی

چه ئے نهٔ ستهه نهٔ پانړے ونے
نه ډیرے وُنے پلوسے غنے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچه پیدا کړهٔ دا اوهٔ ستوری
چه ستا په حکم و بله شوری
په شوریدهٔ کښې ئې ډیرې ډیرکارونه شته
راندهٔ ئې نهٔ وینی بینائے کوری

توانگرهغه دے چه قناعت لری
نهٔ چه بارونه یا بضاعت لری
چه خوئ خصلت ئے دَ سړی نهٔ وی
یو دَد ئے وکنړه کهٔ شجاعت لری

تل تل چه غورزی دا سعد ستوری
دَهنرمندو په طلب شوری
کهٔ چیرے ورشی په بے هنرو
ځنے دَ تللو دروازه کوری

ثابت په ماکړه گناه مهروئے
لاله عذارے عنبرین موئے
له هغه پسه تُوره راواخله
وینے ځما دَ گردن کړه توئے

جنت دَچادے دَ صادقانو دے
دوزخ دَ چادے دَ کاذبانو دے
قرآن چه لولی کذاب عذاب مومی
ثواب بے حده کهٔ دَ قرآن خوانو دے

جنت دَچادے دَحق شناس دے
دوزخ دَچادے دَ ناسپاس دے
گاندهٔ به نورے فتنے پیدا شی
کارکړه کهٔ کارکړے چه نن دِلاس دے

جنگ دَهاتی دَ مزری آسان دے
دَخپلے ژبے آفت لا گران دے
چه خپله ژبه ئے په خپل فرمان کړه
هم ئے رستم گنړه هم لالقمان دے

جنت په ځهٔ کښے دے په خوشخوئی کښے
دوزخ په ځهٔ کښے دے په بدگوئی کښے
چه نیت ئے لوئے دے هغه خدلئے لوئے کا
کمے ئے نهٔ وی په دا لوئی کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهان کمر دے دَ څخلئے
لکه چه ژغ کړے هغه به واؤرے

فعل دِ ژغ دے ژغکړونے تهٔ ئے
راشه خبرشه کهٔ خبرنهٔ ئے

جهان کهٔ واړه سره سور اور شی
کهٔ سمندر غوندِ په اورکښے کارنهٔ کا

کمان ومهٔ کړه چه عارف نور شی
عارف ئے مهٔ کنړه مخ دِ ئے تور شی

جهان کهٔ واړه سره اوبهٔ شی
یوه بیړئ چه څوک رښتونے وی

دا دوه بیړئ به ډوبے نهٔ شی
بله چه وبړی په چا ماړهٔ شی

جهان درست ډک شو دَ ناحقئ
چه ځائے پرے نهٔ نیسی شوری بنوئیږی

لکه پیمدلے اوبړے په مئے
دَ سردا نه ئے خوشحاله تهٔ ئے

جونه چه نهٔ وی وادهٔ لاحُورِ وی
چه سرئے سپین شی مخ ئے بے نُور شی

اولاد چه راوړی آدم دستورِ وی
یوه پیرئ درنه حضورِ وی

جدا چه نهٔ شی ترے اوسپن خړے
په څهٔ به سازه شی ترے تیره تُوره

ترے پاتے نهٔ کا دَ پونډے زړے
فکر دِ بنهٔ وُکا اُستاذ ځوئ مړے

جهان دَ چا دے چه څوک تورزن وی
ناستے دِ دے دَ علم ترسیوره کا

داد و دهش کا په نوم مئین وی
چه څوک دَ علم دَ ورع څښتن وی

ځوانی ډک جام دے په پیرئ آوړی
پیری یوازے په هیچا نهٔ راځی

بقائے نشته په وار وار واوړی
څوخو عیبونه ورسره راوړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان وجهان لره پکار سلوک دے
ملوک چه بنهٔ لری سخ د مملوک دے
ملوک دِ بنهٔ وائی پوچ پوچ دِ نهٔ وائی
د ملوکانو کلام ملوک دے

ځائے او مسکن دِ د کارگهٔ گلشن نشی
کمذات سړے دِ د جاه خبنتن نشی
حسن هغه دے چه اصل ذات لری
د سپاندِ گل به گل د سمن نشی

ځنے خبرے په تکلف کیږی
ځنے خبرے په تأسف کیږی
ځنے خبرے په بله ژبه
لکه یعقوبؑ ته قال د یوسفؑ کیږی

ځنے په علم په دُنیا مستی لری
ځنے په زهد په تقوی مستی لری
ځنے په تُوره په غزا مستی لری
خوشحال په کوم توکی دا مستی لری

ځنے کهٔ وینځے وی لکه میرمنے وی
ځنے میرمنے د وینځو کنے وی
عقل هُنر بویه په آدمزاد کښے
میوه چه بنه لری قدر د وُنے وی

ځنے په عقل په هُنر دولت مومی
ځوک ئے په جهل په حماقت مومی
یو په دارو د طبیب رغیږی
بل بے طبیبه شفا صحت مومی

ځنے خپل جیش لښکر حشم کسی
ځنے خپل لعل وگهر نعم کسی
ځنے خپل علم هُنر قلم کسی
ځنے خپله هغه صنم کسی

چه سړے خوږ نشی سړے چه داغ کښیږدی
هرڅوک پوهیږی ځان ته بلا بلیږدی
له چاچه جنگ کړے روغه په زړهٔ لره
هوښیار په جنگ کښے د روغ ځائے پریږدی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه نهٔ دَ دین دے نهٔ دَ دُنیا دے
هغه که ګرځی پکار دَ چا دے
پریږده چه وُمری جهان ترے خلاص شی
په داجهان کښے یوه بلا ده

چه نن دِ یار دی کانده اغیار دی
کانده اغیار دی چه نن دِ یار دی
خدائے دے چه دا زړونه سره جارباسی
دا زړونه کله په اختیار دی

چه نهٔ طالع لری نهٔ مصلحت لری
دولت به بائلی که ډیر دولت لری
چه شکر نهٔ لری کله نعمت لری
چه صبر نهٔ لری کله حکمت لری

چه قدر نهٔ لری دَ بادشاه دَ مینے
تورے به ئے نهٔ کا په خدمت کښے وینے
هغه نوکر دِ بنادی ونهٔ کا
هرڅهٔ به بائلی که تهٔ ئے وینے

چه څوک ئے سمه ګنړی کږه شی
چه ئے کږه ګنړی سمه هغه شی
دخل دَ چا دے دَ خدائے په کړهٔ کښے
په حال خبر شه چه څهٔ دِ زده شی

چه غم ئے نهٔ وی دَ نیکنامئ
واړه ئے مخ وی په خود کامئ
نهٔ به ئے دین وی مهٔ ترے وفا غواړه
هرڅهٔ ئے هیڅ وی په دا خامئ

چه ئے په کور کښے لائق فرزند وشی
کرم له خدایه په سړی څرګند وشی
قابل چه نهٔ وی په هغه کور کښے
دولت ئے هیڅ دے که چند درچند وشی

چه زړهٔ له تانه دَ چا بنهٔ کیږی
بنهٔ کړه دُعا ګټه دُعا قبلیږی
آزار دَ هیچا دَ اخستو نهٔ دے
نیږے دَ خوږو زړونو لګیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دم ئے نهٔ زده د اوښکئ
نادان دے پریږ. ده وربانده مهٔ ږده

د اژدها نیسی لوبیه لکئ
د نصیحت د صابون چکئ

چه رابنکاره شوه یوه سرئ
د زړهٔ بنند نه آسانه نهٔ ده

زړه دم پرے باندلو هغه کړئ
بے ځایه ځوک بندی یوه دمړئ

چه نهٔ ادب لری نه عقل رائے لری
چه بے ادب وی آدم ئے مهٔ ګنړه

دوپائے لیدهٔ شی خوئ دچارپائے لری
څهٔ شوکهٔ شکل آدم نمائے لری

چه درست ګلزار دے د اتفاق دے
خاردِ په بخره د خارکشانو شی

چه درست خارخارئ ګنده نفاق دے
هوښیار د ګلو د ګلزار مشتاق دے

چه رنګ و بوئ لری ګل ګل هالهٔ شی
چه نه ئے رنګ وی نهٔ ئے بنهٔ بوئ وی

پرے د بلبلو غلغل هالهٔ شی
ورځنے پاتے بلبل هالهٔ شی

چه تا ځوک ووینی مهربه څهٔ وینی
عاشق څهٔ وینی چه تا ونهٔ وینی

مهربه څهٔ وینی چه تا ځوک ووینی
چه تا ونهٔ وینی عاشق څهٔ نهٔ وینی

چه ذات ئے بد وی اصل ناپاک لری
زاغ و زغن ګوره بلبل طوطی ګوره

ګنده په فعل ګنده په ژوک لری
خپل خپل پرواز کا خپل خپل خوراک لری

چه جنګیالئ لری بنهٔ په کور کښے
بنهٔ حلیمه بنه ده خوش خو یه

دهغه کس وی ژوندون په ورکښے
بده به تل وی په شر وشور کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه زړۍ ونیسی زړۍ بیا پریږدی
خو یو نامرد به وی زړۍ بهۍ ریږدی

یادِ ئے ونیسی سردِ پرے کښیږدی
یادِ ئے زلفے په لاس کښے نهٔ نیسی

چاته چه چاه کنے په چاه کښے پریوزے
بلاچه غواړے په بلا کښیوزے

په خو به روغ وُسے دا فکر بښهٔ وکړه
په پړانګ پرهار وکړے بیاورپسے وزے

چه څوک ئے کاندی کله یارئ دی
یا خود کامئ دی یا عیارئ دی

چه بنے مِ ځیر کړے دا بهترئ
یا ویزارئ دی یا اغیارئ دی

چه نادانان دی چه فاسقان دی
یو دم کار وکا بیا زړ پښیمان دی

چه ئے په کار کښے پښیمانی نشته
یا عاقلان دی یا صالحان دی

په هر سیرت په وجود غالب دے
په هغه رنګ ئے حشر واجب دے

حریص به خوک وی حاسد به کرک وی
په رنګ دَ دواړو خبر طالب دے

چه کاهلان دی چه احمقان دی
دولت به بائیلی کهٔ بادشاهان دی

دولت دَ دین دَ دُنیا دَ چا دے
چه هوښیاران دی په کار چسپان دی

چه تنګه خولهٔ لری اوږدهٔ بانړهٔ لری
تورے ئے وروځے ملال کاتهٔ لری

نورخهٔ ئے مهٔ کنړه ځما په پوهه
ترسر تر پایه به صورت بښهٔ لری

چه کښینی آوری فریاد بنیرے لری
دَ زړهٔ دَ آهَ تورے تیارے لری

پیر به په هرچا په وار وار راشی
اندوه دِ نهٔ کا آسمان پیرے لری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چینه جیحون نهٔ ده غونډئ به غرنشی
کهٔ اوښکئ په رنګ دَ مار ده

شمع قمرنهٔ ده سها به نمرنشی
بیا اوښکئ ده بیا به اژدر نشی

چه جنګیالی دی دولت هغه مومی
دا دواړه توکه سره تړلی دی

چه ننګیالی دی عزت هغه مومی
څوک چه محنت کا راحت هغه مومی

چه نهٔ طالع لری نهٔ مصلحت لری
دولت هغه دے چه درپسے درومی

دولت کهٔ غواړے چه بدخصلت لری
چه ورپسے زغلے بلا آفت لری

چه ئے دروغ نهٔ دی چیرے وئیلی
هغه به هیچرے خواری بیا نهٔ مومی

چا ته ئے نهٔ وی په بد کتلی
عزت دولت به ورپسے زغلی

چه ئے ربنتیا نهٔ وی بل ئے اخلاص نهٔ وی
دولت دَ دین دے کهٔ دَ دُنیا دے

هغه به هیچرے له غمه خلاص نهٔ وی
بیا به ئے نهٔ مومی چه خاص لخاص نهٔ وی

چه خوئ ئے نهٔ وی جمال زیبا لری
بنهٔ مخ په مثل لوښے دَ زرو دے

لکه بنهٔ لوښے خالی غوغا لری
بنهٔ خوئ په لوښی کښے خوږ حلوا لری

چه نهٔ ئے ننګ وی نهٔ ئے فرهنګ وی
زر دِ په توروخاورو کښے پټ شی

نهٔ ئے بنهٔ اصل نهٔ ئے بنهٔ رنګ وی
ژوندون ئے مهٔ وه چه ځلے پرے تنګ وی

چه نهٔ ئے دین وی نهٔ ئے دولت وی
سړے ئے مهٔ بوله یو کاؤ خر دے

نهٔ ئے په علم بنهٔ خوئ خصلت وی
دَ کاؤخر به په څهٔ برکت وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د بدانو سره مقیم شی
که بیم ئے نهٔ وی هغه په بیم شی
ضرب المثل دے د دانا یا نو
دشمن چه دوست کړے دوست دِ غلیم شی

چه قبول نه ړهٔ ته د چاچاربڈ شی
چارئے نوربده تل تر ابده شی
روپئ چه قلبه شی یوهٔ صراف ته
هغه روپئ په هرچا رده شی

چه د بزرګانو خفت آسان ګنړی
هغه خفت دِ آفت د ځان ګنړی
لږے بلابه ورباندِ ورنهٔ شی
جوړ دِ زړګونو بلاته ځان ګنړی

چه مِ په غیر کښے ئے ساعت هم دا دے
بیلتون دِ بلے لمبے په ما دے
پاسه وردرومه په سردِ ویره کړم
نه ئے صبا ګنړم وخت د صبا دے

چه غرد سرو زړو د سړی خپل شی
مُهر ماسے ته ئے کله کتل شی
چه بادشاهانو سره ناستے په تخت کا
دا نور ځا یونه ورته خجل شی

چه بد بنیاد وی چه بد نهاد وی
په هره چار کښے ئے مایه فساد وی
د نیکئ چارے الف ئے نهٔ نه ده
په بده چار کښے کامل اُستاد وی

چه خوند دِ راغے د آشنایئ
ګران ئے د ستر ګو تر ړوبنایئ
دُعا به دا کړم په پنځه وخته
چه درد دِ نهٔ وی د جدایئ

چه د تازی سره د تهتو رګ وی
کله تازی غوندِ په لاړے تګ وی
رنګ ته ئے مهٔ ګوره عمل ئے ګوره
که سپین که سُور وی که تور که برګ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے ځکلی د مغلو مزے دی
دَدے په غاړه ډیرے بزے دی
په بنکار د چادی د پښتنو دی
نورځلئے مهٔ کتره لکه خزے دی

چه پوزه نهٔ لری غوږونه نهٔ لری
شرم اندوه به له پیانه ځه لری
رنګ ئے ومهٔ وینے سترئے بنهٔ دے
که رنګ بے غوږ و بے پوزے بنهٔ لری

چه د کهترو جفا په ځان وُری
کهتر به کله د مهتر فرمان وری
سزا د وخته د کهتر بو یه
که نهٔ مهتر به په زړهٔ آرمان وری

چه را په یاد شی د نفس بدئ
لائے تراوسه د غم غدئ
ځوانی لا پریږ ده په سپینه ږیره
فریاد فریاد دے هومره بدئ

چه ورکول کا چه کرم کرد وی
اسراف که نهٔ لری هاله درست مړ وی
هغه درویش نهٔ دے چه دُنیا نهٔ ساتی
درویش هغه دے چه تر دل سرد وی

چه زر دِ غم شی هسے زردار مشے
چه زر دِ هیڅ نهٔ وی هغه بیشکه رمهٔ شے
په دالاس راشه په دالاس درومه
د لږو ډیر په حساب په شمار مهٔ شے

چه ئے له چاکنږے لاتهٔ ولی نهٔ ئے
کامل د خدائے په پیژندګلئ نهٔ ئے
احوال ئے وګوره په تواریخ کښے
خوشحاله صبر کړه به ترعلی نهٔ ئے

چه کښت اوبهٔ غواړی اوبهٔ بیانهٔ موی
له هغه کښته به کتبه څوک ځهٔ موی
د هرے چارے یو وخت یو وار دے
کل په تموز کښے که تل وبهٔ موی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بخت ئے تور شی عقل ئے نور شی
مخ ئے په بدو په شر و شور شی
د بدخواهانو ویل پرے بنهٔ لګی
د نیک خواهانو ویل پرے اور شی

چه رښتیا نهٔ لری نهٔ ئے اخلاص وی
زړهٔ دِله هسے یاره زرخلاص وی
چه دے خو زړهٔ دے په درست وجود کښے
ورکړے بویه وچاچه خاص وی

چه ترس د خدائے لری مرګ ئے په یاد وی
زړهٔ به ئے کله په ظلم بناد وی
تل به ئے مت وی په بنو بنو چارو
مخ به ئے هرکله په عدل وداد وی

چه درپسے زغلی هغه دولت وی
چه ورپسے زغلے هغه زحمت وی
قابل هغه دے چه د چامنت نهٔ وړی
په ناقابل باندِ ویل منت وی

چه لاس م نهٔ رسی غلیم م یار دے
چه لاس م ورسی غلیم م پلار دے
دا پند به نهٔ موے په شاهنامه کښے
په شاهنامه کښے کهٔ ډیر اسرار دے

چه عاشقی کا خوشحال دِ وپوښتی
له شرم ونګ دِ په کروهونو تښتی
ترمال دِ تیر شی ترسر دِ تیر شی
چه عاشقان دی ترلوئے کمر غښتی

چه نهٔ ادب لری نهٔ اهل رائے دے
دوپائے لیدل شی په خوئ چارپائے دے
سړے په خوئ سره سړے لیدل شی
په رنګ په شکل سړے د خدائے دے

چه رباعی د خوشحال خان دی
د لاجورد بو غشیو په شان دی
تیر کړکهٔ هرخو غشے بنهٔ روغ کا
پروازئے بویه کهٔ پرئے وران دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خپل نسرخرخ کا بهائے واخلی
کهٔ نے صاحب وته بلا پیدا شی

چه ئے مدار وی مولائے واخلی
نمک حلال دے کهٔ بلائے واخلی

چه درست په مشک په عنبر کښے ډوب وی
قرآن چه لولی هر کوره بد کا

چه په کنډ کئی ککړ شی خوب وی
چه بیا په فسق وفساد معیوب وی

چه عالمان ئے په تور وسپین وینی
دَ عارفانو علم ځهٔ نور دے

چه درویشان ئے په علّیین وینی
تر عرشه فرشه په خپل یقین وینی

چه کار پرے پیښ شی په جز په کل کښے
په باغ کښے نور نور مرغی میوے خوری

مردان به تل وی په توکّل کښے
بلبل نظر لری دَ باغ په کل کښے

چه ستاخوبی غواړی دغه دِ یار دے
چه ستا په غم خوښ شی صرفه پرے مکړه

چه ستاخواری غواړی هغه اغیار دے
بیا به ارمان کړے کهٔ دِ خپل وار دے

چه ځان غواص کا گوهر هغه مومی
دا کارِ م ځوځله په ځان راغلے دے

چه بے ننگی واخلی دلبر هغه مومی
تر سرچه تیر شی ظفر هغه مومی

چه هره چارئے په روایت وی
بیهوده نهٔ آوری بیهوده نهٔ وائی

دَ هغهٔ برخه دَ ولایت وی
غوږئے دَ نیکو په هدایت وی

چه عقل ئے کم وی کله آدم وی
چه عقل ئے کم وی تل باندِ غم وی

کله آدم وی چه عقل ئے کم وی
تل باندِ غم وی چه عقل ئے کم وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذُر وکاږی ویره دِ پریږدی
یا به راوکاږی ګوهر له یمه

خالی به ووزی کهٔ زړهٔ ئے ریږدی
یا به داخپله کله پرے کښیږدی

چه خپل حرم ساتی خدم حشم ساتی
ادب دِ ډیرکا دَځویو سرونړ و

بویه چه واړه دِ محترم ساتی
چه بے ادب شی وځان ته غم ساتی

چه ډیرے ونے لښتی کم آب لری
نصیب زهٔ هسے په پیچ وتاب کړم

څښتن دَ ونوخهٔ پیچ وتاب لری
ما به ترکومه په دا عذاب لری

چه بد بنیاد وی چه بد نهاد وی
هرچه زوؤلی دی دَ فساد دپاره

دَ مور په نس کښے په بلا یاد وی
څوچه ژوندے هم دَ فساد وی

چه رابنکاره شوے یوځهٔ نکارے
څوم په تا باندِ مینه زیاتیږی

څهٔ جفا کارے کهٔ پری وارے
تهٔ راته غابښ چیچے هسے خونخوارے

چه بد اندیش وی چه بد آموز وی
کهٔ تهٔ لوئی غواړے لوئی په چامهٔ کړه

چه بدګوئی لری واړه بد روز وی
نیکان په دواړه کونه فیروز وی

چه دین دُنیا کتې دانا فرزند وی
اوبهٔ به نهٔ څښی دَ پلار بے حکمه

غوږ به ئے هرکله دَ پلار په پند وی
تهٔ به ئے پورته شونډے په قند وی

چه نهٔ ځوانان لری نهٔ زر نهٔ شولے
کهٔ دلے واړه وی کهٔ ئے ځوانی نهٔ وی

هغه به ولے زورَ ور بولے
زَړه بوډئ وچاته پسولے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه سپینے پئ سره غنم وی
چه شکر نهٔ کا په خپله بخره

حرم حشم لری آرام ئے هم وی
دهغهٔ بخره د مار لرم وی

چه حرص ناک وی یا ترسنده وی
دا به دِ پریږدی په تنکسه بلا ته

یاری له دواړو سره کنده وی
بتر تر دانه شکم بنده وی

چه غم ئے نهٔ وی د بدنامئ
دا رنګ سړے کهٔ دِ ځوئے رور وی

واړه ئے مخ وی په خود کامئ
ځنے ویزارشے په دا خامئ

چه بنهٔ صورت لری شرم عفت لری
چه بنائسته وی عفت ئے نهٔ وی

واړه د دین د دُنیا دولت لری
ځهٔ قباحت لری ځهٔ قباحت لری

چه بنکار په کور کښے ورته تیار وی
په باغ و راغ کښے د بهار ګل ځهٔ کا

دچا به ولے د صحرا بنکار وی
چه ئے په کور کښے تازه بهار وی

چه ځوک دُنیا لری په ځان ئے نهٔ خوری
چه مال ئے پاتے شی وبل حریف ته

د کورغه تورے خاورے دِ وخوری
چه ئے له خپلو یارانو بنهٔ خوری

چه اصل بد لری ځائی بدخو وی
دا دواړه توکه به هیڅوک بنهٔ نهٔ کا

یا رنګ بنهٔ نهٔ لری ځائی بدرو وی
کهٔ کرامت دے کهٔ ئے جادو وی

چه فهم درست لری هوښیار هغه دے
او بهٔ چه لږے وی آبدست پرے نهٔ کیږی

چه فهم سست وی حمار هغه دے
چه پرے پاکی موی رود بار هغه دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دانسته درومی چه آهسته درومی
چه کاهلی کا یا ډیر تلوار کا

فتح هغه مومی نصرت هغه مومی
نامرد هغه نومی ناکس هغه نومی

چه ډیر یاران ئے ترنظر تیر وی
په مخ کۀ هرڅو مهر خندا کا

اخلاص ترے مۀ غواړه لباس ئے ډیروی
چه درته شاکا واړه ئے هیر وی

چه پکښے بانګ دَ مسجد امام نۀ وی
په هغه کلی کښے قتل روا دے

په هغه کلی کښے میشتے مقام نۀ وی
چه هغه کلے به دَ اسلام نۀ وی

چه مورئے بنه وی بابائے بنۀ وی
چه اصل بدلری بد به ولد لری

بد به ئے ځویه لونړه په څۀ وی
قحر به هیچرے بے فتنے نۀ وی

چارے دَ دهر په هغه دستور دی
لاهم هغه دی چه پکښے ورکے

لکه په توروپه سپین مسطور دی
هومره لښکرے دَ سلم تور دی

چه شرم نۀ لری عیب ته نۀ کوری
هغه چه پاکے دی شرم حیا لری

لولئ بے شرمے دی ځکه خپل ځان پلوری
زړۀ ئے فساد ته په لکونو نۀ شوری

چه بنۀ لذت غواړے نیش وآفت غواړے
چه محبت غواړے غم دَ فرقت غواړے

نیش وآفت غواړے چه بنۀ لذت غواړے
غم دَ فرقت غواړے چه محبت غواړے

چه څۀ پکار دی ختک تری دی
ډیرے پیښے لری حیلے مکرونه

تر میری خیلو برکویت بری دی
پښتون ئے مۀ بوله بولاق هندکی دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ورځ دِ بنه وی دولت دِ یار وی
واړه وګړے دِ خدمتګار وی
چه ورځ دِ بده شی دولت پیر وُ کا
خپل ځویه رونړه له تا ویزار وی

چه نهٔ تدبیر لری نهٔ ځوانمردی لری
تل به په کار کښے دَ مخ زردی لری
پوندے ته اورړاوړه هنرچه ثوره شی
هغه سړے نهٔ وی چه دل سردی لری

چه نه لنګیږی نهٔ ئے ځوانی وی
دَ هغے بنځے روزګار فانی وی
بنځه محبوبه ځوانه دینی بویه
چه زیست روزګار کا په بنادمانی وی

ځهٔ ئے حیرانه سړیه ځهٔ ئے
خاورے ئے بادئے اورئے اوبهٔ ئے
کهٔ یودِ نهٔ وی په دا ځلور کښے
نور دَ ژوندیو په شماره نهٔ ئے

ځوک چه ختلے په ملکوت وی
دَ هغهٔ کله په کار ناسوت وی
فرقان ناطق دے په امر نهی
چه نهی نهٔ کا ځلئے لاهوت وی

ځښتن دَ خونے دَ خوړ وخوند غواړی
وینځے مریونه دَ خوړ وشخوند غواړی
نادان په بند دَ چارے نظر نهٔ کا
هوښیار په هرے چارے کښے بند غواړی

ځو غم غیرت کړے چه غلیم مِ نهٔ مری
قضا چه نهٔ وی سړے په ځهٔ مری
نهٔ به تهٔ پاتوشے نهٔ به دِ پاتو شی
هیڅ بیړه مهٔ کړه هرڅوک به وُمری

ځو آزموده نهٔ شی په کاروبار کښے
په صحبتونو په جنګ په بنکار کښے
هومره په ځویه په روز باور مکړه
ورانے به دردلی په لوئے لوئے کار کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه سره لوئے وُو په یوهٔ غولی — وُکورته لاړل هغه همځولی
څهٔ په دا دواړو غوښ ونو آوُرم — نارے دَ دیوچه ما هم بولی

چه څوک دِ ښهٔ یشی ورځنے ښهٔ وائے — کهٔ دے بلاوی ورته لیمهٔ وائے
چه دَ زړهٔ مهر ورځنے مات شی — کهٔ هرڅو ښهٔ وی ورته ښهٔ نهٔ وائے

څوک چه دُنیا غواړی هغه رنځور دے — هرچه عقبا غواړی هغه مزدوردے
هرچه مولیٰ غواړی ترهغو زار شم — هغه په دواړو کونو مسرود دے

چه پرے مئین وے کهٔ بد وُکوری — پرے دِ وُوزی دَ ستر کو توری
ورته دُعا کړه کهٔ دے ښیرے کا — ورته خندا کړه کهٔ دے دِ زوری

چه پس له مرګه سړے ښهٔ یاد شی — کهٔ هسے خوئ کا په دادِ ښاد شی
چه خوئ نے نهٔ وی دَ نیکنا مئ — ژوندون نے هیڅ وی ژوندون نے بادشی

چه څوک سوګند کا کارئ څرګند وی — سوګند دروغو زر زر سوګند وی
سوګند به نهٔ خوری چه راستګویان وی — دَ دروغژ نو سوګند کمند وی

څوک چه ډوډئ دَ دهقانئ خوری — خوارهٔ دَ حورو دَ مهمانئ خوری
چه نے په ظلم خورے وارهٔ دِ زهر شه — کهٔ شولانونه دَ سلطانئ خوری

چه نے وهلے قلم مطلق دے — ایمان کهٔ حق دے په کافر ناحق دے
په چا سحر شو پرے روښنائی شوه — په چا شپه راغله باندِ شفق دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک چه قمر یاد کا روئے دِ را یاد شی
ځوک چه مقر یاد کا کوئے دِ را یاد شی

ځوک چه عنبر یاد کا موئے د را یاد شی
ځوک چه سقر یاد کا ځئی دِ را یاد شی

څهٔ نعمتونه دی تر سر تر پایه
په هره ساه ئے شکر وکاږه

چه دِ موندلی دی د یوهٔ خدایه
کهٔ غافل نهٔ ئے ثنائے وایه

ځوک دَ هوا دَ هوس نتلی دی
پلار دَ خپل ځان دے ځوئے دَ خپل ځان دے

ځوک رم په بُغض په حسد تللی دی
په خپل خپل جور هر ځوک نیولی دی

ځوک چه آشتی غواړی کهٔ دِ غلیم دے
عفوه بهتره تر انتقام ده

والصلح خیر ځائے دَ تسلیم دے
نیکی په بدو کار دَ کریم دے

ځوک چه خیرے ستا دَ ښائست وائی
زهٔ درته ژاړم تهٔ راته خاندے

ښهٔ خوئ خصلت به دِ راته ښهٔ ستائی
دا هسے کبر په هیچا نهٔ ښائی

ځوک چه په خوئ کښے پاکیزه پاک وی
سلوک چه بد لری زارئے دَ ځان دے

سخ په کور دے پاکیزه ژوک وی
کهٔ هر څو ښهٔ وی هغه هلاک وی

ځودا جهان دے دا هسے تل شی
دَ بل وی ستا شی په یوهٔ دم کښے

خپل دِ پردی شی پردی دِ خپل شی
هغه چه ستا وی هغه دَ بل شی

ځوک به په چا کرم وی په چا ناکرم وی
تهٔ خپل خوئ ښهٔ کړه په چا کرم مهٔ شه

ځنے بد فعل په هر چا کرم وی
خود به شرمیږی چه تر تا کرم وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څودِ دَ تورو زلفو خمونه دی
دَخپلو تورو سترګو غمزے پوښته

هومره په ما باندِ پراتهٔ غمونه دی
چه ئے په ما باندِ دا ستمونه دی

څوبه بریتونه دَځوانئ ځوانان پوسی
مرګ شته پیری شته دواړه راتلونی دی

خوبی ئے دا ده که خبردار اوسی
سړے یا مرګ یوسی یا ئے پیری یوسی

څوخو قرنونه به وربانِد تیر شی
لکه چه هیرے دی پخوا پیرئ

شیرین صورت ئے په بل بل خیر شی
خوشحال به هسے له دِله هیر شی

څوبه په لویه غاړه دَ دهٔ بولے
زهٔ درپوهیږم زړهٔ دِ زخمی دے

دَ غریبئ بدلے بولے
دَ رغیدلو طبیب در بولے

څوئے غیرت وی څوئے همت وی
مرغهٔ چه نهٔ لری تندرست دوه ځانګے

دَ مرد به هومره قدر قیمت وی
پرش ئے کله په رفعت وی

څوخو بنادئ دی په دا آفاق کښے
څوخو غمونه یا محنتونه دی

واړه به بیاموے په اتفاق کښے
یا په دروغ کښے دی یا په نفاق کښے

څوک دِ غم نهٔ کا دَ نامرادئ
دَ فلک عدل انصاف بنکاره دے

نهٔ به تل غم وی نهٔ تل بنادئ
کارئ دَ ظلم دَ بیدادئ

څوبه سودونه کورته راوانړے
څوبه خوبونه دَ خوبئ کانړے

څوبه خوانونه دَ خوبرو خوانړے
آخر به پریوزی دربانِد کانړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوئے همت دے هومره قوت لری
هرمروت لری هرفتوت لری
خلیلؑ آ سا دے لکه موسیٰؑ دے
ابدال په اوربه اوبه نصرت لری

حب دَ دُنیا دے چه ځهٔ بلا دے
چه ځهٔ بلا دے حب دَ دُنیا دے
هومره رسوا دے داحب چه ځومره
داحب چه ځومره هومره رسوا دے

خدائے چه بنهٔ کړی په دے جهان دی
کهٔ پرے پوهیږے انسان اَسان دی
چه سره یوشی دا دواړه توکه
مشکل کاروته ورته آسان دی

خوشحاله زوړشوے سړے چه زوړشی
دَ مهرشانو له مینے موړ شی
تهٔ خو زړیږے لا مئین کیږے
زړهٔ به دِ کله ترے موړیا سوړشی

خیال دَ هغے دے چه شوخ وشنکه وی
شونډے ئے شهد په مخ کلرنکه وی
چه دائے هیڅ نهٔ وی نازبه په ځهٔ کا
کهٔ نازکا نازبه ئے بتر ترجنکه وی

خُټ خُټ دَ دیک دے سرود دَ وُږی
غږ دَ اوبو دے ژوندون دَ تږی
چه ئے کش کش شی پرتوک وُکاږی
هغه آواز دے چه زړونه کوږی

خارِ بخره دَ خارکشانو شی
گل دِ بخره دَ گلرخانو شی
قندِ په بخره دَ شنو طوطیانو شی
سوزِ په بخره دَ پتنگانو شی

خبرے گرانے دی آسانے چرے دی
دَ چا مشکنړے دَ چا گوهرے دی
په دا دُنیا کښے چه ئے بهتر گنړے
بے بے خبرے ترے لا بهتر دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل مال په ترس په صرفه په بیم خورے
دَ بل غم نهٔ کړے کهٔ درست کهٔ نیم خورے
په کور دَ کنډے رنډے یتیم خورے
مُلا داولے اور دَ جحیم خورے

خواری ئے نشته چه څوک هوښیار وی
هوښیار چه نهٔ وی په خوارئ خوار وی
نرّا دچه ښهٔ وی دَ نردګینه کا
بد بازیه بده بازی نا تار وی

خوشحال کهٔ هرڅو فاجر فاسق دے
عیب ئے مهٔ کړه شیخه عاشق دے
چه پارسایان دی په خپل خدمت به ځی
دَ خدائے په فضل فاجر لائق دے

خوب م دروغ دے نهٔ دَ ناروغ دے
خوب دَ دردمنو نه پرونو دروغ دے
لکه په ویښه وی هسے په خوب وی
چه چا موندلے دَ زړهٔ فروغ دے

خزان بهار دے بهار خزان دے
هجران وصال دے وصال هجران دے
شپه شی بیا ورځ شی دود دَ جهان دے
غم چه ښادی لری کارئ آسان دے

خبر لا نهٔ یم چه لا به کله شی
چه م به کسی سره وبله شی
تهٔ آئینه ګورے نهٔ م سینه ګورے
چه دِ دَ هجر په لمبه سوله شی

خصلت ئے دا وی چه لئیمان وی
نن چه څهٔ ورکا کا نده پښیمان وی
کهٔ هرڅو ډیر ورکه خپل ورکړه کم ګنړی
دا شان ئے دود وی چه کریمان وی

خوشحاله بس کړه شان شان دِ ډیر وُوے
پیشو دِ وُوے او ښان دِ ډیر وُوے
سود دَ سکونت دے مشغول په دم اوسه
ژبه خوندی لره پریشان دِ ډیر وُوے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خال دِ د زړو نو په داغل راغلے دے
دننه زړه دِ ځما داغلے دے
چه بنهٔ جمال لری هغه بنهٔ خال لری
مخ دِ بناغلے دے خال دِ بناغلے دے

خسیس کهٔ مال لری پرے بنا دبه نشی
بنده بنده دے آزاد به نهٔ شی
چه همت ناک دے هغه آزاد دے
آزاد آزاد دے عباد به نهٔ شی

خوشحال کهٔ تور دے د گناه په توری
خلق حیران شی چه ورته گوری
خپل دین محکم لری خدائے ډیر کرم لری
مخ به ئے روښکړه ترصبا ترستوری

خوشحاله ځودِ جوش وخروش دے
نهٔ دِ څهٔ عقل شته نهٔ دِ څهٔ هوش دے
هومره تهٔ نهٔ ئے په ځان غره مشه
د خدائے کرم دِ لا پرده پوش دے

خوابزهٔ د مینے نهٔ سرا پټیږی
واړه په مینه سره غټیږی
مینه په مثل نافه د مښکو ده
نافه د مښکو چرته پټیږی

خوږ ترشکرو بحر شکرف دے
خوشبوئ ترمښکو صفا تربرف دے
کاسے خُمونه کوزه څه حرف دے
راوړه آخله مدار په ظرف دے

خوب د سحر کهٔ هرڅو محبوب دے
سړے چه ویښ شی سحر لا خوب دے
دُنیا به پاتے شی د دُنیا عیشونه
هغه جهان لره طاعت مطلوب دے

خوش رنگ تر بازه مرغ زرین دے
بازم په قدر کښے ترے صد چندین دے
څهٔ شوکهٔ لوئے لوئے وزر پرے پورے وی
گرگس گرگس دے شاهین شاهین دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانان هغه دی چه په خپل نام دی
نهٔ په دُنیا دی نهٔ په خپل کام دی
چه په کوم توکی دَ نام بسیکړه وی
په هغه فکر کښے په صبح وشام دی

خصلت به دا لری چه منافق وی
دَ هر مذهب سره به موافق وی
یو به ئے زړهٔ وی یوه ئے ژبه
یو به مذهب لری چه ځوک صادق وی

خونه چه پاکه وی برکت ووری
وربانِدِ هر کله عزت دولت ووری
پاکی چه نهٔ وی په هغه خونه کښے
وربانِدِ واړه بلا آفت ووری

خلق چه بد شی بادشاه ئے بد شی
په هره چار کښے حیران بخرد شی
خوبی په دور دَ عالمگیر نشته
دَ چا به ولے له چا حسد شی

خوږه نمړئ کهٔ بنه مزه لری
ترمِ توبه ده کهٔ دا بزه لری
همائے مرغهٔ مِ ځکه هډونه خوری
آسمان له غوښو سره خزه لری

خوشحال کهٔ هرڅو په رنځ کښے ژاړی
نامردئے وکړه کهٔ په مردنهٔ ویاړی
ژړائے واړه په دا سبب ده
دَ خدایه خیر دَ خپل ایمان غواړی

خان دَ وکړی چه شمشیرزن نهٔ وی
دَدهٔ بنهٔ ورکړل دَدهٔ بنهٔ نغن نهٔ وی
لکه نامرد میړهٔ چه وادهٔ وکا
خوار زار روزکار کا حال ئے دَ زن نهٔ وی

خوئ چه دَ بدو دَ چا عادت شی
په پند په زجر لا نه یادت شی
طبیب ئے ځوک دے ملک الموت دے
چه مشرف ئے په شهادت شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل بد خویونه بد خوئ هُنر کنړی
په خپل ځان چه څه وی بل هم هغه کنړی

په ځان که خاورے وی خاورے هم زر کنړی
یو چه کافر وی بل هم کافر کنړی

خپل حکم مه کړه چه کم یا ستر وی
دَ کشید کړے په لاس کښے ستن شه

دا فکر مه کړه چه لس یا زر وی
دَ خط وهونی په لاس کښے در وی

خوشحال غریب دے درویش کدلئے دے
چه چرته حکم هورے به درومی

خپل حکم نه لری دَ یار په رائے دے
چه کښینوے ئے هغه ئے ځائے دے

خوشحاله عمر دِ تر شپیتهٔ تیر دے
دفتر دِ ډک دے دَ گناهونو

نیکی دِ لږه گناه دِ دیر دے
درته به یاد شی که دِ تا هیر دے

خواره څربه خو هومره بنهٔ ئے
چه دواړه توکه درڅخه نهٔ وی

چه روغ په تن ئے چه روغ په زړه ئے
په تخت که کښینے وایه تروڅه ئے

خو یوه ساعت بود دِ هم دا دے
نور سود دِ نهٔ وینم په دا دُنیا کښے

یو موټے خاورے جود دِ هم دا دے
که څه نیکی وکړے سود دِ هم دا دے

خیر په دا کښے دے چه ډیر مالدار نهٔ ئے
لکه دِ دخل دے هسے دِ خرڅ دے

په غم دَ عُشر دَ زکوٰة گرفتار نهٔ ئے
محتاج وچاته په لږ بسیار نهٔ ئے

خوشحاله پاسه روغے دِ پښے دی
ځویه که رونړه که بنهٔ یاران دی

مکے ته درومه څه خرڅشے دی
واړه دِ ولین دَ خپلے بنے دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا څو ډیره هومره ئے غم ډیر وی
هستی نیستی ئے دواړه بلا دی

چه نهٔ وی نهٔ خوری هم ئے الم ډیر وی
خوبی ئے داده چه درته کم ډیر وی

دَځان دښمن دے دښمن چه یار ګنړی
هوښیار به ځان دَنادان په شمار ګنړی

دښمن چه یار ګنړی مرګ دِ تیار ګنړی
نادان هغه دے چه ځان هوښیار ګنړی

دَښرو تیر دِ په څو تیره دی
دا دَ نکریزو نګار پرے نهٔ دے

وارهٔ لک شوی ځما په زړهٔ دی
دَخوار په وینوئے ورغوی سرهٔ دی

دتن خولے دِ بوئی دَګلاب لری
عتاب نور مهٔ کړه دَخدائے دپاره

زلفے دِ طعن په مشکناب لری
خوشحال دِ کله دَ عتاب تاب لری

دریغه ړومبیه عمره روستے وے
هغه بیا نهٔ راځی په داهیڅ کارنشی

دریغه روستیه عقل ړومبے وے
په دا به پوهشے کهٔ ښهٔ سړے وے

دریغه له ځایه هسے هوښیار وے
راته ښکاره شوه یاری دَ خلقو

لکه چه اوس یم خپل م اختیار وے
نهٔ دَچا یار وے نهٔ م څوک یار وے

دَمانړی خوږئے هر کوړ کران دے
په څو پخپله راغله پخلا شوه

خوږئے دَ تورے پرهار په شان دے
خوشحال کهٔ زوړ دے باطن ئے ځوان دے

دا تورے ښیرے چه ایماندارے دی
صدق وفا بویه چه دائے نه وی

سپینے ناپاکے ښیرے ترے ځارے دی
ښیرے دَ ځوانو دَ زړه مردارے دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَچا په کور کښې روپۍ مُهران وی
که تهٔ هیڅ نهٔ لرے گمان دا مهٔ کړه

دَچا په کور کښې دُر و مرجان وی
چه به دستا غوندِ واړه ناتوان وی

دَمرد چه صبر چه استقبال نهٔ وی
مردی ئے هیڅ ده ځما په پوهه

چه غم پرے راشی پکښې خوشحال نهٔ وی
که ئے په جاه و دولت څوک سیال نهٔ وی

دننه زړهٔ م ورپسے سړے دی
زوړ شوم نارے وهم توبه له عشقه

چه زلفے تاؤ کا درې پرے کښېږدی
که م دلبرے ورپسے پرېږدی

دَ شاه پالنگ دِ دَ موذی مسکن نشی
گل دَ بلبل دے بلبل دَ گل دے

گلزار دِ ځائے دَ زاغ و زغن نشی
په ښهٔ جمال به غافل مئین نشی

دَمرگ قتال دے په هر هر کلی
چه م په سترگو هغه یاران لیدل

غشی په گرت کښې نیازمن پرے وُلی
اوس ئے لیدل شی په سترگو ځلی

دولت په مثل مرغهٔ دَ ښکار دے
له لاسه تللی مرغونه څوک نیسی

بازدے شاهین دے چوخ دے شنقار دے
دَ ښکار مرغهٔ م دَ ښهٔ میر شکار دے

دردچه په بل وی خبر پرے نهٔ وے
سود زیان دَ هرچا جدا جدا دے

چه دِ په ځان شی له درده چوے
کله دَ بل په خوراک موړ تهٔ وے

دا یوځو توکه دَ وقوف دار دی
کتاب دَچا دے دَ دانشمند دے

باز دَ میرشکار دے زرد تجار دی
ښځه دَ مرد ده مښک دَ عطار دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پند پروا لری خاورے خوړ ونی
وربانده بد لګی نصیحت کړ ونی
بد دِ دَهیچا تر فهم بنهٔ نهٔ شی
نهٔ وی د پلار د خبرو وړ ونی

دَخپلے خونے دیوال کهٔ کوږ وی
دَخپلے خونے په ښتن خوږ وی
زیست و روز کارے پکښے خوندی وی
لوښی کالی ئے په دهٔ کښے بوږ وی

دولت دَ خلقو په اتفاق کښے دے
هغه به خوارشی چه په نفاق کښے دے
زړه شوم یو یار م یکرنګ ونهٔ لیدهٔ
زړهٔ م تراوسه په اشتیاق کښے دے

چه تل ئے مت وی په خود کامئ
اندوه ئے نهٔ وی د بدنامئ
درست ناسپاس وی حق ناشناس وی
هرڅهٔ به بایلی په دا خامئ

ډیرڅهٔ م وکړل ماوے کهٔ یار شی
دیدن ئے ووینم زړهٔ م قرار شی
چاوے چه صبر کړه صبر م هم وکړ
سیکنړیم کله په صبر کار شی

ډیوټ هواده نن په شاخزار کښے
نرګے فریاد کا په مرغزار کښے
په ژغ ئے ذوق کاڅما بانړ ونه
پرخه وریږی کرڅم په ښکار کښے

داچه وتا ته شیخان پیران دی
بدخواه دَ خلقو بدخواه دَ ځان دی
علم عمل بویه مرشد دَ لارے
چه دا ئی نهٔ وی واړه سګان دی

دَیار دَظلم دَ غشی پړوکی
ځما په زړهٔ کښے پراتهٔ دی اوکی
دَور دَ سپیو سره ئے مل شوم
تو ئے ونهٔ وے راته په وروکی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

درته رښتیا وایم که مِ ښه یارے
که مِ یارے که اغیار ے

څه خوئ خصلت لرے څه ناقرارے
هم وفادارے هم جفا کارے

دَ یار عتاب مِ قبول په ځان دے
هم ئے وصال شته هم ئے هجران دے

په عاشقانو دا دود روان دے
جنګ چه آشتی لری کارے آسان دے

دروغ دَچادی دَکم ذات دَ وُږی
چه دائے نهٔ وی دروغ به نهٔ کا

یا دَ کمزوری په قوت لږی
دروغ چه کاندی خوږ وی په سږی

دَچاچه نهٔ وی دور اندیشئ
دَهغے وُنے ګلونه مهٔ وینے

مهٔ ئے یاری وینے مهٔ ئے خویشئ
چه ئے اغزی وی دَ دلریشئ

درته به ووایم څوکړے پو ښتنے
ځائے دِ هم دا دے بل ځائے دِ نهٔ دے

که دِ بائلنے دی که دِ ګټنے
که منګلے وی که په لمنے

دَبل په عیب په څو ویښتهٔ چوے
خپل سل زناره درته ښکاره نهٔ دی

دَځان په عیب نظر هیڅ نهٔ کوے
هندو خو یولری هغه ئے هم شلوے

دَچاچه دننه سینه په درد وی
که مرد دَ لاندِ وی ښځه د پاسه

دمه ئے عین په آهِ سرد وی
په دواړه توکه ظفر دَ مرد وی

دادِ بارخودی خولهٔ نیولی
دادِ سرے شونډے دی که سپین غاښونه

که لاله ګل دی پرخے وهلی
که لعل و دُر دی سره پیئلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مخ په رنګ ئے تر ګل ښاغلے
لاله په خپله سینه کښے داغ لری

دَ باغ لاله ئے راته را غلے
تا ده سینه دَ عاشق داغلے

ډیرے مرغئ په زړهٔ دلګښے دی
ډیر نعمتونه مِ په جهان کښے وُلیدل

سحر چه ژغ کا هغه مِ خوښے دی
چه لوئے نعمت دے نعمت خوغوښے دی

دَخپله لاسه چه ستمونه دی
دَ خپله لاسه لکه ښا دئ دی

کُښی په مانهٔ دی په عالمونه دی
دَخپله لاسه هومره غمونه دی

دَ بیم په ځائے کښے سړے ملال وی
هغه په خړو اوبو نظر نهٔ کا

چه ئے اُمید وی هورته خوشحال وی
چه تل ئے بخره آب زلال وی

دَچا به څهٔ لره مانړه له بله شی
هغه چه وکړے هغه به وسړیے

چه نیکه بد ه په خپل عمل موندله شی
له خپله لاسه هره کرله شی

دَ وړاندِ اینے درته یو خوان دے
تهٔ به ترے پاسے بل به پرے کښینی

نعمت ئے کوړه الوان الوان دے
له واړو پاتے داشان داخوان دے

دَخرخ له لاسه زړه کوټے ډیر دی
هرڅوک چه ووینی چه داغ په زړه لری

داخوئ به چیرے له لاسه پریږدی
دَ داغ دپاسه بل داغ پرے کښیږدی

داچه وتاته دَ دین اخص دی
په نور وحکم دَ لَنْ تنا کا

کهٔ پرے خبرشے کافر دَ نص دی
دَ لکنُوْد دَ آیت مختص دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ شپے خنبتن دِ سحر ته ګوری
ګوندِ پرے وخیژی د صبا ستوری
هیڅوک دِ طمع امید پرے نهٔ کا
باران په تږیو کښتو نو ووری

دریغه ځوانئ ستا کامرانئ
ژغ م دَ توسرو ژغ د خانئ
زوړ شوم ناتوان شوم خیال م دَ تورے
کهٔ بیا رته راشے ځما ځوانئ

دریغه جاویده ځوانی بقا وے
دَ ښو دلبرو دیدن لقا وے
ډک ډک جامونه تږیو ته تل نیوے
دَ مهرخضر دَ او بو سقا وے

دریاب چه لوئے دے هومره هوار درومی
شور وغوغانهٔ کا په ځوقرار درومی
سیلاب په ځوځاځکی غړ پړ پیدا کا
بقائے نهٔ وی په ډیر تلوار درومی

ځما په باغ کښے ګلونه ډیر دی
خدائے ئے راپرېږده په هرهر خیرد ی
داغ م په زړهٔ باندِ دَ معظم دے
دا داغ چه راغے نور م پرے هیر دی

دا نهر په ورځے په شپه دا ستوری
چه ناقرار دی وبله شوری
دَ ډیرو سترګے پرے لګیدے دی
لاړل لا ډیر به ئے په سترګو ګوری

دَ وطن وُنے چند نړ اګر دی
خاورے ئے واړه مښک وعنبر دی
کهٔ سرائے و نورو وته سنګیږ دی
کانړی ئے واړه ماته سرهٔ زر دی

دَ تن تیرسو شپیتهٔ سړګونه دی
ستانه غمونه پکښے زړګونه دی
جداله تانه چه یو نفس درومی
څو نفسونه هومره مرګونه دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجام چه چاچیبن هسے لاچیبن شی
حال ئے وهیچا وته معلوم نهٔ شهٔ

مستان ئے خوب کا کله به ویبن شی
آه دے له دِله هردم وکیبن شی

دَخولے وئیل دِ واړه نبات دی
څوک ئے چه کښل کا سخ دَ هغو دے

خوابنهٔ دِ لا دَ بسکنځلو نریات دی
شونډے دِ دواړه آبِ حیات دی

دَ بخت په مخکښے زر ودانئ دی
بخت دے دَ شاه دَ گدایانو هیڅ نشته

دَ بخت په څټ کښے زر ویرانئ دی
په بخت خوارئ هم کامرانئ دی

دَ ملوکانو صحبت بَل اور دے
کهٔ تور هاتی ئے کهٔ تور زمرے ئے

دَ اور سکروته دَ دے بیور دے
ستام له اوره سره څهٔ زور دے

دروغ چه فاش وبے صرفه وائی
تردا هغه بد چه شیطانی لری

خپل ځان پخپله خوارئ ته بیائی
مکر فریب کا په نفاق پائی

دَ ملک سردار دِ هوښیار قلاش وی
ځائے دَ آشتئ پریښے بو یه

تل دِ له ښو سره په ښهٔ معاش وی
چه ئے له چا سره جنگ وپرخاش وی

درویش هغه دے چه ترس دَ خدائے لری
طمعه له چا نهٔ کا لقمه حلاله خوری

دَ نیکو فعل دَ نیکو سرائے لری
جدا له خلقه دَ آسودگئ ځائے لری

دا خوار خاطر چه په قمر نهال دے
میږے چه واخلی دانه وغارته ځی

دَ سمند نال ئے په دا مثال دے
ستام اخستے وگورته خال دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد دَ آسمان دے داد دَ مزکئ
خو دِ په پورته آسمان ته بوتل

چه دخوشپے لرے دُنیا ته څۀ ئے
بیا دِ ئے خاورے کړے کپرئ

دَدۀ په حکم بالا پستی شی
نۀ تل بهار وی نۀ تل خزان وی

مستی خمار شی خمار مستی شی
هستی نیستی لری نیستی هستی شی

ډیردی چه بِ یرے دَ شیخئ پوسی
بنده دَچا یم دَ هغه کس یم

ډیردی چه مئے خوری په رندئ کښے اوسی
چه ئے نیولی تر سره یوسی

دَعقل زانړے چه تا لیدلی دی
کۀ هرڅو زور لری یا تیز پری لری

دَصبر قازے چه تا کتلی دی
دَ شاه دَ ستر کو شاهین وهلی دی

دَبادشاهئ په تخت چه ناست وی
دولت دولت دَ سحر خیزئ دے

دا کارئ هیڅ دے سحر چه نماست وی
مردان دَ هسے دولت په خواست وی

ډیره خوش رنګه صاحب جماله ئے
عیب دِ دا دے درد دِ ومۀ وینم

تر سر تر پایه پری مثاله ئے
په مرد حرامه په نامرد حلاله ئے

دَسردارئ چه څوک هوس لری
غم دَ وسلو دَ جنګ هیڅ نۀ کا

خپل ځان دِ خاورے خپل مال دِ خس لری
کۀ دَ خپل ځان سره یګانه لس لری

دعوی دَچارے په یوۀ هر کښے وی
چه بیهوده دروی بلا هغه موی

عقل هم بویه چه ئے په چر کښے وی
سر په هغۀ کښیږی چه په هُنر کښے وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ کور پریښونه شوم پیغور دے
هر هر کال ئے په جاله تاخت کیږی

هر ځائے چه وزیږے هغه دِ کور دے
هغه شاهین دے هغه ئے کور دے

درزی لاکز لری مقراض سوزن لری
کوچ ئے آسان دے مشکل هیڅ نهٔ دے

یو جمدر ګوته خوشحال خیرن لری
غم دَ یارانو درد دَ وطن لری

دَ هوښیارانو ورمونه زر دی
چه دَ هوښیارانو ورمونه نهٔ منی

دا دَ هغو دی چه پرے خبر دی
دَ هغو هر کله خاورے په سر دی

دا چه خانان دی یا امرکان دی
غوښے هډونه دَ مظلومانو خوری

په هند کښے ګرځی په هر مکان دی
ځما ترفهمه واړه ددان دی

دَ بادشاهانو چه ښهٔ خانان دی
کهٔ ئے آشنا شے ځنے حذر بویه

کارکشائی کا مقربان دی
اوردی اوبهٔ دی درد دی درمان دی

دَ باغ ګلونه چه نندارہ شی
چا ته په خوار وستر کو هیڅ مهٔ کوره

خوخوکارونه پکښے ښکاره شی
ډیر ناکنړلی دی چه په شماره شی

درته به وایم کهٔ تهٔ عاقل ئے
دولت کهٔ نهٔ لرے خپل دِ پردی دی

ناحق په توره وچارو خوشدل ئے
کهٔ بخت دولت لرے دَ هر چا خپل ئے

دَ خولے خبرے دِ خوږے ترمن دی
ترخهٔ وئیل دِ دَ خولے هرګز نهٔ ؤو

وبختورو وته من من دی
دا چه ترخهٔ وائے دارو دَ من دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سرداری چارے دشوارے دی — خوخو کمرے خوخوئے لارے دی
براق دَ عقل دَ همت پیدا کړه — پکښے بیشماره بلا تیارے دی

دَ باغ خښتن ته یو سیب پیشکش وړی — دَ دهٔ له باغه بیائے په اش راوړی
هغه به خوک وی عاقل نا اهله — دَ زړهٔ فکرونه چه مشوش راوړی

دَ یار په عیب چه یار خبر شی — یاری ئے لاړه که پرده در شی
دَ یار دِ عیب هُنر دَ ځان کنړی — پوهه دِ په عیب هم په هُنر شی

دَ بادشاهانو چه امرکان دی — دَ دیو بخرے ولے شان شان دی
والهٔ که لویه وی که کم لښتے وی — آبدست پاکئی لره واړه یکسان دی

دریغه په باد لاړے څهٔ شوے ځوانئ — یوه شپه خوب وو ستا کامرانئ
ویښ شوم بیدار شوم په پیرئ واوښتم — نهٔ ژغ دَ تُورے شته نهٔ دَ خانئ

دَ سرغلیم دِ که دانائی لری — بهتر تردوسته چه کانائی لری
توان یا دَ زړو یا دَ ځوانانو دے — لاپے دِ هغه کاچه توانائی لری

ځما دَ یار په یاری کار دے — که مُسلمان دے که زنار دار دے
که مهرمینه وفا رښتیا لری — نورخهٔ ئے مهٔ ګوره چه پوره یار دے

دَ دهٔ په ذکر واړه ګویا دی — که دَ خشکئی دی که دَ دریا دی
دَ دهٔ له حکمه وتلی نهٔ دی — که ناست په تخت دی که په بوریا دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دولت ستورے گرځی قابل غواړی
قابل چه بیا مومی نهٔ پسے بل غواړی
که چیرے مل شی دَ ناقابل سره
تکاؤے نهٔ وی رخصت ترے تل غواړی

دروغ وعده دِ په ما رښتیا لګی
ترخهٔ دَ کښلیو لکه حلوا لګی
دَ بنړو ناوک دِ په نورونهٔ پسند م
پریږده چه واړه په زړهٔ خما لګی

داوے مِ خوښ دے چه چا وئیلے دے
دیرم په زړهٔ باندِ ښهٔ لګیدلے دے
بدخواه دِ خوښ کا په ښو خبرو
نیکخواه په بدو خپل ژړوُلے دے

دا مخ چه تهٔ لرے دَ بُورے لُورے
مګر دا مخ لری ښے حُورے هُورے
یوه به تاغوندِ ښایسته نهٔ وی
چه اوریدهٔ شی دا هُورے دُورے

دانائے مهٔ کنړه چه صبر نهٔ لری
چه صبر نهٔ لری حکمت به څهٔ لری
سړے دَ صبر په کارکښے وازمیه
چه صبر ناک وی هرڅهٔ به ښهٔ لری

دَ یار مِ واړه دَ سترګو توردی
چه سپین وتورے دَ چم دَ کوردی
چه دَ معشوقے ترسپیځان ځارنهٔ کا
مئین ئے مهٔ بوله هغه څهٔ نوردی

دَ آسمان دَ ور خالی رونق دے
ورکا بیا واخلی دائے نسق دے
لکه ئے راکړل هسے ئے واخستل
اوس راته پاتے دا یو رمق دے

دَ غم فکرونه په زړهٔ کښے باز دی
تل دَ ښادئ و ښکارته ساز دی
خدائے به ئے ښکارَ ښادئ ساز کا
بازو نه کله خالی پرواز وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریغه سړیه چه څهٔ بلا ئے
تابه د پلار سره خپلوی ونهٔ کړه

واړه دځان ئے نهٔ دبل چا ئے
مقصود دِخپل دئے چه د بابا ئے

دا دود ځنډن دے په دا عالم کښے
جهان یو باغ دے نوے خبرے

نادان بے غمه دانا په غم کښے
گل دے غوړیږی په هرهر دم کښے

د هرچا قدر په خپل همت دے
د نیکو فعل دځان راحت کنړه

د هرے چارے مدار په نیت دے
د بدو فعل دځان زحمت دے

دا آسمان نهٔ دے یوخونی پړانګ دے
خولهٔ ئے سره کړے د دارا په وینو ده

راته غم مبارک دا ال تل په بانګ دے
شفق ته ګوره دا ووی په تانګ دے

دغرونو کانړی ترحساب تیر دی
که اهل وینم زهٔ به ترے زار شم

چه واړه کانړی د لعل په خیر دی
اهل څوک نشته نااهل ډیر دی

دعشق غمونه ترعمره سم دی
د نامردانو ورسره کار نشته

په هره ساه په هرهر دم دی
غم د مردانو دے مردان دغم دی

دخپلے چارے هُنر یو هر لری
مزری کاوز دځنګل په څو نیسی

مغزئے په سر کښے هومره څو سرلری
کیدړ د شلانډو د بنکار هُنرلری

دعشق په کار کښے یو هر کډیږی
دا دواړه توکه په عشق کښے یاد دی

یا پکښے قهر سترګے ګډیږی
سړے ناحقه په باد ډډیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغله په وخت د ګلونو کښلے ماوه له میو توبه وکښلے
وے ئے چه تاده توبه وکښلے باده ئے بیا وه په زور راخښلے

رنګ د طوطیانو لری شین کوسی هُنرچه نهٔ لری بے قدره اوسی
چه اصالت لری چه ښهٔ خصلت لری هغه په بخره له میانه یوسی

روغه کتوه په نغری سمه وی ماته کتوه په نغری خمه وی
جن چه ځان خوار کا ملته روپئ شی ملته روپئ په قدر کمه وی

رندیم خرګندے دی ځما بدئ چه راته یو دی خپلے پردئ
پیغور ځما مکره شیخه خپل زړهٔ کوره چه پکښے پنډے دی د عشق غدئ

روژه د خدائے له ویرے درته شی که نه په هرچرته روژه خوړله شی
په آشنا یئ کښے مهر اخلاص بویه ګوندِ په درنګ اکښے آشنائی بله شی

راشه که ګورے دا خونړئ سرئ وړئ په سر دړئ
تل تل سرونه د عاشقانو وحلق ته اچوی لکه نمړئ

زړهٔ دِ مئین وی په توره سپینے خالی دِ نهٔ وی له یوے مینے
دا وایهٔ رښتیا دی عاشقان نهٔ مری مجنون ژوندے دے که تهٔ ئے وینے

رنګ رنګ ګلونه په باغ کښے واشی لکه چه واشی هسے فنا شی
ګرے هیڅ نهٔ دی د باغ بلبلے چه ئے دا هومره فریاد ژړا شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلهٔ اختر او نوروز همغاړی
ساقی دا وخت دے چه توبه نغاړی

مینا خندا کا چغانه شراړی
ومائے راکړه زړه م مینے غواړی

نروړکهٔ بادشاه وی کهٔ اولیا وی
زوړے کهٔ هرڅو دَ ځان مزدور شی

دَ ځوانے نښے ځنے بلا وی
دَ ځوانے نښے نوره هوا وی

زلفے چه تاؤ کا په مخ ئے پریږدی
زړهٔ م بلبل شی ورباندِ راشی

کښلی کلوله په بار خو کښیږدی
له ډیره شوقه ورباندِ ریږدی

ځویه هغه دے چه خوئ دَ باز لری
نهٔ خوئ دَ چرگے نهٔ خوئ دَ زاغ لری

لوئے لوئے ښکارو نه لوئے لوئے پرواز لری
چه ځان دَ غلو خوراک ته ساز لری

زړهٔ وهغهٔ ورکړه چه زړهٔ دِ وساتی
زړهٔ یو ښهٔ ځیز دے وسپی ئے ورکړه

کهٔ دوه درے وی چه زړهٔ دِ ښهٔ ساتی
نه وهغهٔ ته چه زړهٔ دِ نهٔ ساتی

زړهٔ م زخمی دے وینے ترے ځاخی
تیرئے خوړلے دَ هسے لیندے دے

ژاړم له درده څرپیکے ترے پاسی
چه په آوازئے دَ ژئ ناسی

زړ شوے دَ زړو په حال خبر وی
زربه په سپینو شکو کښے نهٔ موے

چه چرته خیژی په کوم مقر وی
شکے ئے تورے تر خاکستر وی

زړهٔ دِ دَ هرچا سره صفا وی
کهٔ څوک ناحقه له تا پرخاش کا

په چا کرم مهٔ شه کهٔ دِ رضا وی
اندوه ئے مهٔ کړه ظفر به ستاوی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړهٔ ئے میلمه یم زړهٔ م میزبان دے
راباندِ هرکله دَدهٔ احسان دے
په هرزمان ئے راته صلا ده
راته ئے اینبے دَ معنوخوان دے

زړهٔ م په تن کښے لکه بارسا دے
لاړ په فکرونو صبا بیګاه دے
ستړګے غوږونه ژبه دادرے دی
خانان نور واړه ځودی سپاه دے

زړهٔ چه نسکور وی غمے په کور وی
که ډیرے زروی که ډیرے زور وی
تل به یرے پورے دَسیال پیغور وی
مخ ئے که وینځے هم به ئے تور وی

زاغ وزغن دی په باغ کښے ورزی
چینجی مینجی خوری په ځانګو ګرځی
خوشحال وچاته خپل کاربنکاره کا
بلبلے نشته چه باندِ غورزی

ځویه هغه دے چه فد وی دَپلار وی
دَ پلار ترهرے خبرے ځار وی
چه دائے نهٔ وی زردِ په کور شی
پیدا دَ پلار نه دے یوعیب عاروی

زردَ خانانو دَ بادشاهانو دی
دَ نوکرانو دولت خواهانو دی
خوری دِ ګټی دِ عیش وعشرت دِ کا
نورځوک چه زړساتی دَګمراهانو دی

بډیره دِ کله دَ پښتانهٔ شی
چه دَ مغل په منصب ئے زړهٔ شی
مغل کمزورے غلیم په رحم دے
کله ئے زړهٔ وی چه پښتون بنهٔ شی

زړکه دِلرے دَ بانرو ګرزی
سربره دِ لرے له پرانګه غورزی
که نهٔ بنړے به ئے په پورته غورزی
په ځوکهٔ کښیوزی نوره به پرزی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زاړه واړه غوایه په غاښی ځوان وړی
چه توان قوت لری خپل باریه توان وړی
خوشحال پریږده خپل باریه خرومه وړه
مست مست بارونه مست مست اوښان وړی

زړه م ډیر بنه شو چه ته م یار شوے
زړه دِ بلبل شوم ته م گلزار شوے
چه بے وفا وے حال م دِ ولیده
ځما په زړه کښے یو تیره خار شوے

ځویه رورمه شه چه ځوانمرد نه وی
مرد دَ تیکلے مرد دَ نبرد نه وی
میړه ئے مه بوله بنځه پرے نوم کښیږده
چه دَ جنگ غشے ورباندِ ورد نه وی

ځویه هغه دے چه په رائے دَ اَب وی
که نه له ځانه پیدا غضب وی
که هر څو بنه وی چه ستا پسند نه وی
غافل ترے مه شه اقرب عقرب وی

ځویه هغه نه دے چه هواپرست وی
ځویه هغه دے چه حیاپرست وی
عهد وفا لری سخا عطا لری
طاعت تقوٰی لری خداپرست وی

ژوندے که گرځی ځان ئے ژړلے دے
تورزن دَ سرپه وینو لړلے دے
چه صبر نه لری ظفر به نه مومی
ظفر له صبره سره تړلے دے

زار دَ هغه دے چه آزحاجت لری
نه ډیر دولت لری نه ډیر همت لری
هغه به ولے دَ آسمان منت وړی
چه مستغنی وی عیش وعشرت لری

بزیره غاښونه م جدا جدا وائی
ځوانی دِ لاړه راته هم دا وائی
چه چاته وگورم یا چاته وخاندم
راته دا دا وائی کاکا بابا وائی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړهٔ م له کښلیو سره بیا بیور غواړی
ګوره وځان ته بلا په زور غواړی
زلفے ښکاره کړه خوشحال ختک ته
جنون پرے زور شو بیا رتنهبور غواړی

زړهٔ م په تن کښے په ډیر آشوب شی
چه کښلی یاد کړم کله م خوب شی
زوړ شوم لاخیال لرم د مهو شا نو
په سپینه ږیره هم عاشق توب شی

سړی په مثل کانړی د کوه دی
په خوخور ګله ګروه ګروه دی
چه جواهر دی پکښے کم کم شته
نا بود بد رنګ ئے انبوه انبوه دی

سړے که ښه دے په ښه ګفتار ښه دے
ګفتار که ښه دے په ښه کردار ښه دے
ګفتار صورت ګنړه کردار معنیٰ دے
چه سره یوشی دا دواړه کار ښه دے

سړے چه وړے شی کچکول په لاس واخلی
شهوت پرے زور کا نور نور وسواس واخلی
خدایه په خیل کښے خوشحال معمور لره
چه بل له لاړے نه کوز وپاس واخلی

سړے که وړونے شی آواره کړونے شی
دلویولویو بخرو په وړونے شی
راشه په خپلو ستر ګوئے وګوره
فائده ئے کومه ده سپے چه خوړونے شی

سهیل چه وخیژی اوړے تمام شی
زیرمه د ژمی د سرانجام شی
په اته میاشتے هسے هوا وی
چه د ځوانانو پکښے هر کام شی

سړے چه ځوان وی د جونو ځان وی
زړهٔ که ښه کا جونه د نه کا
زوړے په ځنګ کښے لکه سوهان وی
جن د هالهٔ کا که دے سلطان وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړی په اصل سره یکسان وی
فرق ئے په فعل په خوئ هُنر وشهٔ

که چوهړی دی که بادشاهان دی
ځکه دوئ هسے سره شان شان دی

سردار هغه دے چه شرم ننګ لری
صرفه په زرنهٔ کا صرفه په سرنهٔ کا

مدام دَ شرم تُوره ترخنګ لری
چه دشمنان وی له هغو جنګ لری

سترګے دِ نهٔ دی ستوری دَ بخت دی
دَ ناز په غشیو هغه شیخان وُوله

چه ورته ګوری خبستن دَ تخت دی
چه لاف دَ زهد کا په زړهٔ پیر سخت دی

ساقی باقی دَ روژے خو ورځے
تحویل دَ تلے اختر یو ځائے راغلهٔ

زړهٔ په خندایم ژاړی ورځے
حاضر په میو شه په خرته خوځے

سړے ځاروے دے که تهٔ ئے وینے
فرق له ځاروی لری په ګویایئ کښے

په تن په غوښے په هډ په وینے
په رائے په عقل په شناخت په مینے

سحرچه پاسے په استغفار کښینے
دا وخت نور مهٔ ګنړه ځما په پوهه

په یادوُلو دَ خپل غفار کښینے
ګنړه په باغ کښے دارالقرار کښینے

سړے هغه دے چه ترس دَ خدائے لری
حق دَ حقدارو آشنا په ځائے لری

خپل ځان عالم ته آدم نمائے لری
خوبی دَ عقل خوبی دَ رائے لری

سخ دَ هغو دے چه پاک پیدا دی
خلاص دی دَ نفس دَ شیطان له شره

که انبیاء دی که اولیاء دی
په بنو په بدو ځائی دانا دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سحر صبا شو وخت د بامداد دے
خوشبوئے راوړه د یار له لوریه

راالوتلے د صبا باد دے
په خوخو رنګه م خاطر پرے ښاد دے

سخ دهغه دے چه ښهٔ نیت دے
تل ئے په علم په طاعت مټ دے

نیکخواه د خلق په ښهٔ خصلت دے
حاصل د عمر، علم، طاعت دے

سخی که لک ورکا وده ته کک وی
د هغو ورکړه په ورکړه مه نیسه

بخیل که کک ورکا وده ته لک وی
چه ورکا زړهٔ ئے له غمه ډک وی

سړے عزیز ښهٔ دے په دا دُنیا کښے
چه ومری غم نهٔ وی غصه الم نهٔ وی

که نهٔ فائده ئے ده زر په فنا کښے
نهٔ ئے سیالی وی د سیال په خوا کښے

سوزم بے تانه په لمبو کوښے
مخ راعیان کړے بیائے پنهان کړے

خوب وآرام دے را ځنے تښے
تایم دا هسے په لمبو ایښے

سفله په مثل لکه ډیران دے
باران چه نهٔ وی بوئے دریلے دے

دولت یه مثل باند باران دے
باران چه وشی بوئے روان دے

ساقی غوړیږی سل برک یه منی
د چا په بخره د میو جام شو

دلبرے خیال کا د ده په مینی
د چا یه بخره یو... پمنی

سړے که ښهٔ دے چه دیندار نهٔ دے
توبنه طاعت دے له دے جهان نه

که ډیر یه کار دے هم بکار نهٔ دے
جهان به هیڅ باند یادار نهٔ دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړے چه ولامبی په زړه پاک شی
احمق چه ولولی څو کتابونه

سړے چه زړه شی زړه په تن شی
لطیف خواره دِ خوری دَخول دِ لږ کا

ساقی راپاسه چه بیا نوروز راغے
غم دِ په بخره دَ دښمنانو شی

سړی په خپلو سره بے غمه وی
دَ چاچه وی خپل ځویه رونړه

سرشوے په غاړو غرونو شړے
دَ آشنایئ پیوند م ولیدهٔ

سترګے چه نهٔ وی مخ په پسالهٔ نشی
فهم کهٔ وکړے داحال به ووینے

سړے کهٔ زوړ وی ښهٔ ځویه ځوان لری
دَ پلار ښهٔ ځویه دوباره عمر دے

سړے هغه دے چه نوش ونیش وی
په هره چار کښے همت په ځائے لری

حواس ئے نورشی په زړهٔ هیرژن شی
کهٔ کانړ خیزه چه پرے مئین شی

گل به گلشن کښے جهان افروز راغے
فال دَ دوستانو عجب فیروز راغے

وُنه په خپلو ولیو مُحکمه وی
سیالی ئے کله له سیاله سمه وی

دَ ونو پاڑے ماڑے خوړے
ښاخ ییوند دے په ویښتهٔ تړے

څوئی ئے بد شی دَ خپل کالهٔ نهٔ شی
عیب چه ډیر شی عیب بالهٔ نهٔ شی

څهٔ به اندوه لری څهٔ به ارمان لری
بد ځویه پلار لره بلاشان شان لری

نهٔ بدگوئی لری نهٔ بداندیش وی
کهٔ مال وملک لری کهٔ خوار درویش وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړے چه زوړ شی و رنځ ته جوړ شی
که ډیر هوښیار دے په عقل بوړ شی
چه بے ایمان وی حرص ئے زیات وی
که ایماندار وی له هرڅه موړ شی

سوارهٔ دَعقل په براق ښاغلی دی
له عقله پلی په غم نیولی دی
بدری دَعقل دَ براق هم بده ده
سوارهٔ ئے سرپه څټ لویدلی دی

سفله دِ هیڅ دَ مال څښتن نشی
دَ ښوجامو دِ په اغوستن نهٔ شی
شمله چه پریږدی کټوه ښخه کا
له کبره خیاله ورته کفتن نهٔ شی

سفله چه زرهتول کا دَ مال څښتن شی
ورانے په لاس واخلی دَ ځان دښمن شی
دَ نیک خواهانو په پند پروا نهٔ کا
دَ بدخواهانو په صحبت مئین شی

صبا به تل وی مسا به تل راځی
چه یو تیریږی باندِ به بل راځی
یو به خوشحال غونډِ پیدا څوک نشی
په شپه په ورځ کښے خوشحاله که سل راځی

سردار دَعفو دَ کرم څښتن ښهٔ دے
دَجنګ ترکار په آشتی مئین ښهٔ دے
ډیرهنرونه دَ سرداری دی
چه واړه تیر شی تیغ میرهن ښهٔ دے

ساقی راپاسه پسرلے تیریږی
اهار را درومی غارمهٔ ډیریږی
کوره لاکله به سهیل راخیژی
چه درد وغم به دَغارمهٔ کمیږی

ساقی راپاسه کل او کلاب دی
په باغ وراغ کښے لاله سیراب دی
په دواړو سترګو په انتظار کښے
هم دَ رباب دی هم دَ شراب دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړے په مثل د ګبینهٔ دے
خوابزهٔ چه نهٔ وی په ګبینهٔ کښے

شرم په دهٔ کښے لکه خوابزه دے
قدر د ژاوڼے بے خوبزوخهٔ دے

سبر کال چه کال د رحمت تم دے
پس له شپږ میاشتو چه چنګاښ شروع شو

باران په هرچرته په غرهٔ په سم دے
په هره ورځ ترنیم ضیغم دے

سل خپلوان لږ دی یو دښمن بد دے
په بنهٔ سلوک سره پردی خپلیږی

چه ډیر دښنهٔ لری ځائے لحد دے
چه خپل پردے کا کله بخرد دے

سګان د بدر له نوره جنګ لری
سرهٔ زرخهٔ نورخهٔ دی زرنیخ خهٔ نورخهٔ د

ګونګټ د مبنکو له بویه ننګ لری
خهٔ شوکهٔ بریښی د زرو رنګ لری

سخی ئے مهٔ ګنړه چه نغن ئے خوارنهٔ وی
که دانشمند وی تفسیر په یاد لولی

با تورئے مهٔ بوله چه پرے پرهارنهٔ وی
چه ډیرویل کا دے به هوښیارنهٔ وی

سخ د هغودے چه بے خبر دی
روزګار په غم دے د خبردار و

بے غمه خوب کا په خوب وخور دی
چه په زرګونو فکرونو سر دی

شرم ئے نشته ځاووے خوړار لری
فرق له سړیوله ځارویو هومره دے

نهٔ هومره مهر په مور و پلار لری
چه شرم مهر په خپل مقدار لری

شونډے د نهٔ دی آب حیات دی
مخ د بهتر تر نسترن د باغ دے

زلفے د نهٔ دی مبنک هبات دی
سنان سنان د بانړهٔ یکذات دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهین کۀ پرلری سردارکۀ زر لری
مُهم به سرلری کام به دربر لری

سردارکۀ زرلری شاهین کۀ پرلری
کام به دربرلری مُهم به سر لری

شرم دے کۀ ننگ دے کۀ ډارد سر دے
پښتانۀ واړه دَمغل بنوروا خوری

سمه مِ پریښوه ځائے مِ تل غر دے
ماته ئے پاتے داشور وشر دے

شیطان هرګوره ښائسته روغ دے
بدرنګ په دا شوچه بد رسوا شو

چه بدرنګ بولی داوے دروغ دے
پرے دریدلے دَ لعن توغ دے

شمع کۀ هرڅو سوز اوګداز لری
دا کارئے واړه ځاخوښ نۀ شو

ژاړی په اوښکو چهره طراز لری
چه خپله ژبه اوږده په راز لری

شاهان بل اور دی په هرڅۀ نغری
چه یو بخرے ځان ته پرے نږدے

اعوان سکروټے دَ اور بخری
هوښیار به تل وی واور ته ځری

ښځے دَهیچا په رګ ریشه نۀ دی
په خپل مقصود دی په غرض سوډی

خرګنده چرده وفا پیشه نۀ دی
په نور وچار وکښے دِهمیشه نۀ دی

ښځے له ځایه په عقل کمے دی
وفا ترے مهٔ غواړه په یارئ ئے مهٔ وپاړه

سمے به نۀ شی پیدا نا سمے دی
کۀ دِ محرمے کۀ نامحرمے دی

ښځے په اصل کږے نا سمے دی
شومتئے اوردے چه چرته ولګی

په عقل کمے په دین هم کمے دی
په دم پیرئ په دم آدمے دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو ته ډیرے بلا تعینے دی
چه بے ادبه بے نمازے لوئے وی

څوستر پوښے هومره مهینے دی
ورته نظر مکړه که مخ نسرینے وی

ښهٔ به ترے څهٔ غواړے هغه چه تل بدوی
دَ بل علاج وشی دَ خپل علاج نشی

هم په بازل بد وی هم په ساتل بد وی
چه دِ بد خواه شی تر بل نه خپل بد وی

ښهٔ خوهغه دی چه دَ چا په چرنهٔ دی
ځان په ژوندینے دَ مړو په شمار کړه

که دَ وګړی په شور وشر نهٔ دی
نیستی هستی ده څوک پرے خبر نهٔ دی

ښځے طرارے ښځے مکارے دی
که هر څو یارے ښځے اغیارے دی

ښځے مکارے دی ښځے طرارے دی
ښځے اغیارے دی که هر څو یارے دی

ښهٔ خوهغه دی چه په هیڅ خبر نهٔ دی
جُدا له خلقه په کُنج کښے اوسی

په غم په فکر دَ سیم وزر نهٔ دی
څوک ئے چا کر نشته دَ چا چا کر نهٔ دی

ښے ښے دلبرے دَ دین یارانے دی
په خولهٔ ئے ښکل کړے زړهٔ ئے ډیر ښهٔ شی

په دا دُنیا کښے غمګسارانے دی
په دواړو شونډو شکر بارانے دی

ښیرے دِ واړه په ما دُعا لګی
که تهٔ م وُلے په سکر و پتو

ښکنځل دِ واړه په ما حلوا لګی
واړه به ګل دَ لاله په ما لګی

ښے ښے څهرے شته په داجهان کښے
که هر کښلی مخونه تل ګورم

کمے ئے نشته په هر مکان کښے
بیا به ترے لاړ شم په ډیر ارمان کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنے بنے چین چین خنڑے پښتنے جنے
نن نغتے نهٔ شی تشے پښتنے

په شین شین ځی شین ژنے
تشے پوښتنے نتنے شی ځنے

بنکاره په هرڅهٔ دَ چارے بند دے
ځنے سړی دی چه ږیره بریت لری

قدر له ښځے دَ مرد دوچند دے
جوړے له ښځے سره پیوند دے

شیکره چوړے نیسی زانړے شنقر نیسی
ولوئے میلمه ته سړے ساغر نیسی

شرمخ بیها نړ وهی مزرے ایغر نیسی
مفلس میلمه ته ساغر لاغر نیسی

ښځے ښهٔ ځیزدی کهٔ په مخ کښلی وی
کهٔ دائے نهٔ وی زړ دِ په ګور شی

له موره پلاره پاکے زوولے وی
چه نهٔ لیدلے نهٔ چاکتلے وی

بنائست دَ ښځے دَ مار یکسان دے
ښځه په زړهٔ کښے څوڅو بلا لری

ظاهرے مهٔ ګوره باطن ئے وران دے
کهٔ مار په خولهٔ کښے دَ زهرو کان دے

ښهٔ ښهٔ ځوانان دی دَ ننګ یک دلی
ډیر زر دولت وے باندِ خوړ ولے

حاضر په کار کښے سوارهٔ هم پلی
ورته بخښلی هرڅهٔ بخښلی

ښهٔ خوئ بدیږی بدخوئ ښهٔ کیږی
نافه دَ هوږے په بوئ خوشبوئ نشی

په صحبتونو کهٔ څوک پوهیږی
حنظل شکر وَ سره خوږیږی

ښځه چه ډکه شی کهٔ کښینی مار راوړی
ګل چه نهٔ رنګ لری نهٔ بوئ ښهٔ کاندی

مار ښهٔ نهٔ ځویه چه ناهموار راوړی
ښهٔ داچه وُنه بوټے خاردار راوړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنهٔ مخ چه ووینی په زړهٔ سخ سخ وائی
که دَ خوشحال غونډ مئین په مخ شی

بد مخ چه ووینی په زړهٔ چخ چخ وائی
تل به مخ مخ وائی تل به مخ مخ وائی

بنځے به نهٔ شی دَ هیچا یارے
زهر دننه په اندرون کښے

په خولهٔ دی یارے په زړهٔ اغیارے
دَ پاسه کښلے بنائسته مارے

صحبت له جنسه لکه ګلاب دے
کَس به ناکَس شی ناکَس به کَس شی

دَ ناجنسانو صحبت عذاب دے
طوطی طوطی دے غراب غراب دے

صبی که هرڅو مُرسل نبی وی
یعقوبؑ چه پوند شو یوسف هیڅ نهٔ شو

دَ پلار دَ مینے بیا اجنبی وی
په غم کښے ستر وی نهٔ چه صبی وی

عقل دَ مزکے یا دَ آسمان دے
عقل دَ مزکے دَ مور دَ نسه دے

چه دواړه نهٔ لری هغه حیوان دے
چه دَ آسمان دے دَ دبستان دے

عشقه ستا واړه چارے اوترے دی
ترمرګه پورے سره نظر لری

چه زورور نے واړه بهترے دی
ځلمی بازونه جونه کوترے دی

عشق چه په خپلو موجونو سرشی
بلائے لرے هرڅهٔ چه مخ وُړی

ترا باسینده لا زورور شی
چه کانړی بوټی په مخه ورشی

عادت چه بد لری ځان نے ژړلے دے
عادت په پند نهٔ ځی عادت په بند نهٔ ځی

عادت چه بد لری سرے خوړلے دے
عادت له سره سره تړلے دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عجب کارونه صبا بیگاه شی
نیکخواه بدخواه شی بدخواه نیکخواه شی
زړونه دَ خلقو دَ خدائے په لاس کښه
تبدیل دَ خلقو په هره ساه شی

عزت دَ زړو ډیر دے عزیز دی
هغه چه زَړ ساتی صاحب تمیز دی
کهٔ هرڅو ښهٔ دی په حقیقت کښے
زَړ عاقلانو وته ناڅیز دی

عالم پرے وُنے تلے کپ ګوری
دورونه خدائے کا نهٔ ئے داستوری
نظر دا نهٔ کا چه افلاکونه
دَچا دپاره سره تل ښوری

عاشق په وخت دَ وصال سلطان وی
هالهٔ ئے مهٔ وینے چه پرے هجران وی
چه یافت ئے څومره خوښی ئے هومره
څوچه کالے وی هسے ئے زیان وی

عاشق خپل کار کا شرم پیغورڅهٔ دے
چه پرے مئین شوے دلبر سپین تورڅهٔ دے
زنبق ته ګوره سوسن ته ګوره
کړهٔ وړهٔ څهٔ نورڅهٔ دی نمکڅهٔ نورڅهٔ دے

عفو کرم دِ په هرچا عام نهٔ وی
په کس ناکس دِ دا کار مدام نهٔ وی
کس چه خطا وکا باندِ عطا بویه
ناکس لا بد شی چه انتقام نهٔ وی

عرب هم ډیر دی عجم هم ډیر دی
شماره ئے نشته ترحساب تیر دی
نور کښلی واړه غټ واړه ستوری
تاغوندِ کله دَ نمر په څیر دی

عیب ئے مهٔ ګوره چه ډیر هُنر لری
څهٔ شو په مخ کهٔ تیر سرے نمر لری
سرچه دَ تاج دَ خولئی لائق وی
څهٔ شوکهٔ څهٔ خو بخے دَ سر لری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عام دِ دَخاصو په مجالس نۀ شی
دَ ناسو کار دَ نسنا سو مۀ غواړه

یار دَ فرښتو سره پیرے ناغس نۀ شی
دَ پیازو بوټے کل دَ نرګس نۀ شی

عمرکۀ ډیر شی بیا دِ هفتاد شی
چه دَ حوا نئ ساعت رایاد شی

تردا دپاسه کله رماد شی
په هرزمان مِ پسے فریاد شی

غم دَ ګناه مۀ کړه ګناه قربت دے
کۀ سل ناسازے په نارمعشوق کا

ګناه هغه بد دے چه قطیعت دے
څۀ شو په کارئ ستر عفت دے

غلیم هوښیار ښۀ دے کۀ مرګ دِ غواړی
هوښیار چه نۀ دے غلیم ئے مۀ ګنړه

ډیر به ترجنګه په آشتی ویاړی
پریږده پخپله به خپل ځان وژاړی

غم کۀ په زړۀ کښے دَ دلارام لری
چه یارئ څۀ وی هسے دَ دے وی

ګرم دے کۀ فکر دَ ننګ ونام لری
کۀ دین دَ کفر کۀ دَ اسلام لری

غابښ چه دِ وشوری مرئ دِ غل شی
چه آواره شی هاله ترے خلاص شی

بدخویه ښځه سر دِ ئے کل شی
ګنړه وتاته واړه خلل شی

غم به دَ دین خوری چه مومنان دی
چه دین ئے نۀ وی کۀ په تخت کښینی

دا نور غمونه واړه آسان دی
ښادی ئے غم ده کۀ بادشاهان دی

غشے چه کوږ وی یا عیب ژن وی
یا علاج وکړه چه باوری شی

ځائے ئے په کیش کښے کله سودمن وی
یا دِ ئے فکر دَ دور کودن وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

غشے چه راشی په واره تن لګی
بده خبره ترغشی بده ده

ګوره رسا لګی که برسیون لګی
د زړه په سرباندِ د مرد وزن لګی

غشے د تینګے لیندے خطا شی
بنه تیره تُوره په لاس کښے واوړی

د نرے سستے ګذار رسا شی
د ښځے تُورے ګذار بلا شی

غشی چه ډیر وُلی بنهٔ تیرانداز شی
کارد محنت دے د مشقت دے

چه مشق د خط کړی وخط ته سازشی
سو رو په هرهر هُنر ممتاز شی

غشے چه سم وی ګذار پرے بنهٔ کیږی
رښتیا په هرڅهٔ کښے لکه سرهٔ زر دی

چه بنهٔ سم نهٔ وی ګذار پرے نهٔ کیږی
په لاس کښے زرلری په زرهرڅهٔ کیږی

غوتئ د باغ دی تل تل غوړیږی
خدائے دِ تازه لری د باغ ګلو نه

پرے وُبزے سترګے د بلبل مړیږی
چه ورته سترګے د بلبل غړیږی

فرښتے له نُوره پیرے له ناره دے
ځکه دا هسے ډیرے فتنے لری

که پرے خبرئ سرے له چاره دے
له باد وخاکه له آب و ناره دے

فصل په فصل کندو ډکیږی
چه دا آسمان شته په سرخرخیږی

لکه ډکیږی هسے تشیږی
یو فصل دروی بل رارسیږی

فلک یو سترګے کهنه تیر ګردے
زیات په دا دور چه رغوی ئے

د دهٔ په هرهر لرګی نظر دے
د سر اغزیو په غشو سر دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرزند هغه دے چه متقی وی
نهٔ بدگمانه بدخوئ شقی وی
خبرچه نهٔ وی دَ خدائے له حقه
دا نور حقونه پرے ناحقی وی

فرزند یو پړوکے دَ پلارله ځانه دے
دَ پلار دَغوښو دَ استخوانه دے
دَ پلار په خوښ وچه پروا دار نهٔ وی
له پلاره نهٔ دے کوړه له چانه دے

فرزند چه وُوزی دَ پلار له بدیه
بنادی ئے کومه ده بدبخت ته وایه
دا نه که وُوزی دَ پلار له حکمه
خروار به مومی بدی له خدایه

فرزند هغه دے چه شرمناک وی
له بدوچارو په زړهٔ کښے پاک وی
چه شرم نهٔ لری خبره نهٔ منی
چه لا هلک وی زر دِ هلاک وی

فرزند چه عاق وی که تهٔ ئے وینے
بدے اوبهٔ دی مردارے وینے
مینے دَ پاکو پاکان پیدا کا
ناپاک پیدا کا ناپاکے مینے

فرق دَ سړیو سره بسیار وی
سړے هغه دے چه څهٔ هوښیار وی
چه څهٔ ترے تیروی څهٔ ئے لیدلی وی
علم ادب لری په صحبت تیار وی

فتنے دَ ښځو هرکوره ډیرے دی
په شیطانئ ترشیطانه تیرے دی
لکه لټکه هسے ټکی لری
زهر په خواکښے کښلے برسیرے وی

فرزند که هرڅو دَ پلار عاصی شی
چه پلار ته پریوزی بیا په خلاصی شی
خدائے په بنده باندِ لا ډیر مئین دے
له هرگناهه په توبه خلاصی شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرزند کۀ ښۀ شی د ستر ګو نور شی
د ستر ګو نور شی د زړۀ سرور شی
فرزند کۀ بد شی غاښ دِ د نخور شی
غاښ چه رنځور شی نور د انبور شی

فکر م وکړ چه دا انسان دی
ځنے فرښتے دی ځنے شیطان دی
ځنے سړی دی په خوئ خصلت کښے
ځنے بے شکه لکه د دان دی

فانی دی واړه دا نورے مینے
یوه باقی ده کۀ تۀ ئے وینے
خبر کۀ نۀ شوے په باقی مینه
ژاړه کۀ ژاړے په اوښکے وینے

قلپه روپیه ښائسته روغه دی
خو چه سوراخه شی نورے فروغه وی
هیڅوک د خپلو شنو بو بد نۀ وائی
صفت د هر چا له خپله دوغه وی

قاضی په وخت د قضا په یاد شی
غازی په وخت د غزا په یاد شی
طبیب په وخت د دوا په یاد شی
زاهد په وخت د دُعا په یاد شی

قوت م لږ شو نفس م لنډ دے
وتے ترے نۀ شم د سر یشو پنډ دے
منزل م اُوږد دے کۀ روغ ترے ورسم
په سر م اینے د سر یشو پنډ دے

قام ته م کله لوئی ښکاره وی
په وړو چارو کښے آواره وی
لاس م نیولی وی په دواړو غوږو
ترے توبه توبه چه هیچکاره وی

قابل هغه دے چه درست طلا شی
کۀ زر و سیمه په استغنا شی
نۀ ئے زکوٰة وی نۀ ئے قربان وی
هسے ترے د رومه لکه چه راشی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن چه لوست شی په هغه کور کښې
غم به ئے نهٔ وی په سپین په تور کښې
که ئے گناه وی هسے به سوزی
لکه خزله سوزی په اور کښې

قرار په دا لرم حال مِ عیان دے
نوم مِ دَخان دے کار مِ بل شان دے
نهٔ مِ زکوٰة شته نهٔ سرسایه لرم
نهٔ مِ اختر شته نهٔ مِ قربان دے

قابل که نهٔ وی دولت که بیامومی
لکه ئے بیامومی هسے ترے بیا درومی
باور په بخت مکړه باور په تخت مکړه
آسمان ئے ونغاړی که شاهشاه درومی

قربان ترخاصو چه خاص الخاص دی
په زړهٔ له نور و فکرونو خلاص دی
که ډیر غمونه وربانده راشی
تسلیم قضاته په ډیر اخلاص دی

که څوک په خیر خیر وئیل ویریږی
خوشحال نهٔ ویره کا نهٔ شرمیږی
هوښیار به واړه په دا پوهیږی
چه کابزهٔ زیږی کا بزهٔ لوئیږی

که هغه یار مِ راضی په مرگ دے
دا دے نیولے مِ ورته تخرگ دے
غشے دِ بنهٔ په سوهان تیرهٔ کا
چیرے به بند شی توبرے ئے بغرگ دے

کله یار غواړے کله یار درشی
کله کار غواړے کله کار درشی
آسمان په ډول ډول پیرے کا
خوشحاله گوره گوندِ وار درشی

که مِ په ډیره ژړا لیمهٔ وُوزی
یار مِ ناترس دے په دائے څهٔ وُوزی
گلگونے اوښکے سایهٔ آهو نه
څهٔ مِ له ستر گو څهٔ مِ له زړهٔ وُوزی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ډیر والا شے په پارسایئ کښے
غافل هیڅ مهٔ شه دَ نفس له مکره

سیال دِ څوک نهٔ وی په ملایئ کښے
بلا پرے ونړی په آشنایئ کښے

راته که غور کړے یو نصیحت دے
باور دَ فکرونو په زړه هیڅ مهٔ ږده

نهٔ دِ بدخواه یم نهٔ خدیعت دے
هغه به موے چه دِ قسمت دے

که زړهٔ څوک تینګ کاچه ئے قضا نهٔ وی
قضا چه ورشی بلا پرے سازه شی

که تل جنګونه کا مرګ ئے روانهٔ وی
که په ملکونو چیرے بلا نهٔ وی

کوم دے چه واړه خوبئ دَ ګل لری
یار که نور ښهٔ یو خوئ مهٔ ګوره

خمار دِ مل شته خارونه ګل لری
اکثر که ګورے حکم دَ ګل لری

که بد ویونے بد لمسوونے ئے
که نیت دِ دروغ دے اندوه هیڅ مکره

په ځان پخپله اور لګوونے ئے
جهان که غم شی تهٔ ښادی کړونے ئے

که څوک دِ ولید په استکبار کښے
په لار که درشی سلام ئے مهٔ له

په قول فعل په کاروبار کښے
پاتے چه پل ږدے دَ دهٔ په لار کښے

که بخت م یارشی یارم به یارشی
چه م نیکخواه دی زړهٔ به ئے ښهٔ شی

بوسه به راکا را به کنار شی
چه م بدخواه دی هغه به خوارشی

که تهٔ په قدر دَ ځان خبرے
زر دِ پخپله ترمس بتر کړهٔ

تهٔ سرتر پایه واړه سرهٔ زرے
چه ناسوتی ئے په بدو سر ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رنګ دِ سپین دے که رنګ دِ تور دے
بوئ په نافه کښې وینے په قدر کا

په داخهٔ نهٔ شی مطلب څهٔ نور دے
شمشاد بے بویه دَ چندنِ پیغور دے

کریم هغه دے چه خوش معاش وی
چه ورکا خوښ شی چه پیرورکړه لږ ګنړی

هم خطا پوش وی هم خطا پاش وی
باندِ دَ هرچا شاباش شاباش وی

مرګ دَ لونړو دشوار فرقت دے
چه کورئ لوئ وی شرشورئ لوئ وی

ژوندون دَ دویو هم یو مصیبت دے
چه کورئ کم وی یو لوئ نعمت دے

که بادشاهی غواړے کارئ آسان دے
لښکر چه وشو طالع دِ ملے شوے

تسخیر دَ زړونو خُلق دَ احسان دے
داد او دهش کړه خپل دِ جهان دے

کړے په رنګ دَ طوطا نمود دے
اصل پیدا کړه هُنر خصلت راوړه

په رنګ مدار نهٔ دے هُنر مقصود دے
چه اصل نهٔ لری هغه مردود دے

که نورخهٔ نهٔ وی سړے چه زوړ شی
خُوانان چه نهٔ منی دَ زړو بد کا

دَ کنګا شونو په کار کښې جوړ شی
دَ بدخواهانو زړهٔ به پرے سوړ شی

که ډکه بنځه کښینی یو دَد راوړی
داخُلئ حیرت دے څوک به څهٔ دم وهی

بهتر تر دادے چه بد ولد راوړی
بدان چه بنهٔ ولد راوړی نیکان چه بد راوړی

کابزهٔ کارونه ناپوهه ته سم وی
فرق دَ هوښیار دَ ناپوهه په دا وُشهٔ

بنهٔ سم کارونه ناپوهه ته غم وی
په دا خبره به خبر اعلم وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ سخاوت دے کۀ شجاعت دے
چه دائے نۀ وی له مونږ ئے مۀ کنړه

زمونږ په کورکښے ځائی خصلت دے
کوره ځان کښے ئے یوځۀ علت دے

کۀ په رښتیا کښے د زړو تله شے
خوبی دِ هومره ده په خولۀ کښے ژبے

تۀ به په قدر په قیمت ترتله شے
څوله د زړو غو هومره ساتله شے

ګنج د ځوانئ ترچل و پنج دے
ځوان په افلاس کښے د ځوانئ خوښ وی

بهتر د سیم و زر ترګنج دے
زړوړکۀ بادشاه وی زړۀ ئے ترزنج دے

ګناه کۀ هرڅو د سړی ډیر شی
نومید دِ نۀ شی د خدائے له فضله

په شمار د ونو ترپاڼو تیر شی
ګوند د فضل په ډکه ویر شی

کۀ بدئے بنۀ به شے په بنۀ خصلت کښے
وفاله هرچا کړه جفاله هرچا وړه

کۀ کم ئے لوئے به شے په لوئے همت کښے
دین او دُنیا غواړه په بنۀ صحبت کښے

کړل دی وئیل دی دواړه آوان لری
چه کارد نن ورځے پریږدی صبا ته

چه وخت ئے تیرشی افسوس ارمان لری
هوښیار به نۀ وی داخوئ نادان لری

کښلی هغه ده صفت ئے ښائی
هغه د کښلیو په شماره نۀ ده

په هرهرځائے ئے وکړے ستائی
چه د کور ډمه ئے ستائینه وائی

کۀ خولۀ م پټه پریږدے هیڅ نۀ ئے
په هره ساه شکر وکاږه

کۀ باد دِ بندشی وایه چه څۀ ئے
چه تندرستی لرے هم هومره بنۀ ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ په ګناه کښې صبا بیګاه وی
ګناه ئې نشته چه څوک آګاه وی
کۀ هیڅ ګناه نۀ کا په غفلت کښې اوسی
هم دا غفلت دَ غافل ګناه وی

کنګاش په مثل دَ سودا کار دے
کۀ په سودا کښې فائده دینار دے
اهمال پرے نۀ بویه سودا سودمنه ده
چه پرے اهمال کا کله هوښیار دے

کۀ دَ نبا تو حلوا پخه شی
په ناکهانه په سپی جوټه شی
نور دَ سړیو له کاره وُوځی
جوټه دَ سپیو په سپی خوړه شی

کۀ پرے پوهیږے دا کار څرګند دے
پند دَ سړی دے سړے دَ پند دے
په داخبره کار دَ نادان نشته
پرے به پوهیږی چه دانشمند دے

کۀ یار ځما دے درست به ځما شی
سستی به پریږدی چست به ځما شی
زړۀ به وزګار کا له غیره فکره
په شپه په ورځ به په لوست ځما شی

کۀ میندے لنګے دَ آفریدو دی
دوی دَ تُورے تُورے دَ دیو دی
دَ دین په کار کښې لۀ آراسته دے
عزت دَ خپلو هم دَ پردیو دی

کۀ ژاړے ژاړه په ژړاخۀ شی
کۀ په ژړا دِ لیمۀ ړاندۀ شی
هغه چه لاړل له دے جهانه
کۀ تۀ باور کړے بیا رته راتۀ شی

ګندګی چه پروت وی ګونګټ پرے ګرځی
چه نۀ وی پاسی ځنے وورزی
دَ دُنیا خلق اکثر ګونګټ دی
څوچه څۀ مومی وربانده غورزی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کفر په بخره د کافرانو دے
چه هیڅ په کفر په اسلام خبرنهٔ دی

اسلام په بخره د مومنانو دے
عشق م په بخره د عاشقانو دے

کهٔ بنے بنے جونه کهٔ لباسونه دی
خوشحاله زوړ شوے اوس دا هوس مکره

کهٔ بنهٔ بازونه کهٔ بنهٔ آسونه دی
د بنوځوانانو دا هوسونه دی

گلزار ته راغله گلونه چونړی
چه گورته درومی له گلستانه

ترخ ئے نهٔ دی لاله مخ رونړی
گل ئے لمن شی لاله لستونړی

کهٔ ئے له حاله خوشحال پوښتئ
کړے پښتئ به درسمے نهٔ شی

بنځے همه دی کړے پښتئ
کهٔ په هنر کښے نامے پښتئ

کهٔ دِ د یار په یارئ زړهٔ وی
قدیم بے مثله دے عیب ئے نشته

د یار به هرڅهٔ وتاته بنهٔ وی
حادث به هیچرے بے عیبه نهٔ وی

کښلی کهٔ ډیردی په قندهار کښے
لکه دا کښلی د پیښور دی

یا په کشمیر کښے یا په فرخار کښے
هسے به نهٔ وی په هیڅ دیار کښے

گل شوے د خوږے د بنړ پلوسے
کشت د گلونو بنکار د بازونو کړه

خوشحاله ولے بے گشته اوسے
چه گورته ډیرے خوښئ یوسے

کهٔ څوک نیکان دی کهٔ څوک بدان دی
مهٔ ئے ستائینه کړه مهٔ ئے غندنه

په دا دُنیا کښے چه په هرشان دی
نهٔ به ئے څهٔ کړے چه د خپل ځان دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ یار ځمائے سکه دُر دَ آشام به شے
نړۀ اوس قلاش یم رندیم او باش یم

کۀ صاف صوفی ئے په خپل فرجام به شے
راسره مۀ کښینه کنړه بدنام به شے

ګران ترا یمان دے کۀ تۀ ئے وینے
سل کبیره کړے ایمان په ځائے وی

کارد بنے مینے جګر کا وینے
په صغیره ځی دا بنے بنے مینے

کۀ مړنے ئے مغفر شګاف ئے
تر دا دواړه بهتر دا کار دے

دَ بادشاهانو دَ لوئے مصاف ئے
په عهد قول کۀ سینه صاف ئے

کۀ دَ مردانو په دین آئین ئے
کۀ نۀ دِ تخت شته نۀ دِ افسر شته

نۀ بند په سرۀ ئے نۀ بند په سپین ئے
قیصر دَ روم ئے فغفور دَ چین ئے

کۀ مخترن دی خو دَ روغژن دی
په صف م مۀ کړه دَ دروغژنو

رښتینی کله په مخ خیرن دی
کۀ دَ ګنجونو دولت ښتن دی

کۀ ناسپاس ئے ناس نسناس ئے
کۀ حق شناس ئے هاله تۀ ناس ئے

هاله تۀ ناس ئے کۀ ناسپاس ئے
هاله تۀ ناس ئے کۀ حق شناس ئے

کۀ دِ نیت ساز دے عمل دِ ساز دے
مدار په نیت راغے مراد په نیت راغے

کۀ دِ روژے دی کۀ دِ نماز دے
دین او دُنیا لره په نیت کښے راز دے

ګیدړے زړۀ دے وهم وسواس لری
هغه مزړے نۀ دے هغه ګیدړ دے

مزړے زړور دے کله هراس لری
په کار وبار کښے چه زړۀ کوز پاس لری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ پلار کۀ خویه کۀ رورکۀ یار دے
پہ دا دُنیا کښے سره یو کار دے
کۀ سودۍ نۀ رسی پہ دا دُنیا کښے
ژوندون م مۀ وله عمرۍ خوار دے

کے هیڅ نۀ وُو پہ ذوالفقار کښے
دَروم دَ جیش پہ کاروبار کښے
چه تیغ برش کا فتنے جنبش کا
وئیل هیڅ نۀ شی پہ هسے کار کښے

کۀ یاری دواړه وبله رائے شی
دروی له ژبے پہ زړه کښے ځائے شی
چه دا باریکے معنیٰ ئے بیاموندے
پہ هغه کس دِ رحمت دَخدائے شی

کۀ زړه سخی لری چه مال ئے نۀ وی
پہ ځان م ولیدۀ څۀ حال ئے نۀ وی
کۀ باز دِ واړه هُنر دَ ښکار لری
ښکاریه پہ څۀ کا چه بال ئے نۀ وی

کۀ ستړے نۀ لرم چه هسے ګوری
بے دَ عینکو دَ کتاب توری
پیرئ تتے کړے شکر وُکا بز م
چه لا پرے وینم دَ آسمان ستوری

کۀ بادۍ یوسی پہ هوا خس خس دے
کۀ شکر خور شی مګس مګس دے
کۀ ئے دولت وشی کۀ دانشمند وی
دائے هیڅ مۀ ګوره ناکس ناکس دے

کۀ سحر دَ ستړګو غمزے ئے دا دی
لکه چه ستادی بلادی دا دی
خوبے خبرے دِ خوږے شکرے شوے
مشک وګلاب دِ پکښے ادا دی

ګل دَ ګلابو نیست و موجود شی
لکه موجود وی هسے نابود شی
کۀ بوئ ئے پاتے شی پہ آبګینه کښے
پہ هغه بوئ ئے هر څوک خوشنود شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کناس کۀ واغوندی وریښمینے ښځے
بل څۀ به نۀ شی په تنګے پنجے
کۀ ئے د مښکو په نافه کښے واچوے
خپل بوئ ښکارۀ کا په هر ځائے هنجے

کۀ بادشاهان دی کۀ درویشان دی
کۀ په دا مینځ کښے ښۀ ښۀ ځوانان دی
کۀ په زړګونو کالونو پائی
عاقبت واړه د کورستان دی

کبلے چه پریوزی مور ورته وُدَری
په دوه درے میاشتے په پیو ولری
کۀ پرورش دے د کبلی کۀ څله ده
څوک ئے په زړۀ کښے دهوسیو وکری

کۀ رور ناکس دے په خوئ کښے کس دے
داخوئ به دے لری ورلره بس دے
د مشر ښور به آب په ځائے لری
ناز به د کشر وړی څوئے دسترس دے

کارئے ښکاره شی ونه چه بر واخلی
یا خوږ ثمر واخلی یا تریخ ثمر واخلی
فرزند هم هسے د وُنے کار لری
یا ښۀ هُنر واخلی یا بد هُنر واخلی

کۀ سر د ښځے سپینے وړئ شی
زړۀ ئے و غو ته هره کړئ شی
سړئ نۀ دی لکه پیری دی
چه غیږ پرے ولاړ شی هاله سړی شی

کۀ نادانان دی کۀ هوښیاران دی
ګمان دا مکره چه بیکاران دی
خوابۀ ترخۀ ئے واړه په کار کنړه
چه پیدا شوی په دا باران دی

کمال د کفر ناقص دین ښۀ دے
یا درست ګمان ښۀ دے یا درست یقین ښۀ دے
چه کله داشی کله هغه شی
دا نا ته کله مذ بذبین ښۀ دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ لوئے نعمت دے دَ روغ صورت دے
چه دائے نۀ وی مزه ئے مۀ غواړے

کۀ لوئے دولت دے دَ نیکونیت دے
کۀ بادشاهی ده کۀ سلطنت دے

کۀ ځان دِ وپیژاندۀ هاله سړے ئے
اول هم هیڅ وے بیا به هم هیڅ شے

کنه وماته دَ خرۀ څړے ئے
کۀ روغ وی مات شی هغه کړے ئے

ګریوان ئے تل تل له کله عار لری
چه ئے ځماغوندِ دلبره بیاموندہ

مژګان ئے تل تل کشته بسیار لری
هغه له نور و سره څۀ کار لری

ګوره پرے غږ کړه شپیلئ څۀ وائی
سینه ئے ګوره خوځایه سوے ده

بیلتون پرے ورغے هر ګوره ښۀ وائی
زارَ فراق کا نور څۀ هیڅ نۀ وائی

کۀ سُود دے سود دَ سحر سجود دے
نۀ به تل تۀ وے نۀ به دِ سر وی

بهتر تر درستے دُنیا دا سُود دے
سجود له سره سره موجود دے

کدوچه هسے په منډه دا ننګے
دا کارِ بد نۀ دے بلادِ دا شوه

پاسه دِ لاړشی په بهار ځانګے
په ساړۀ وچ شے حبطه زانګے

کۀ ډیر هوښیارئے یا مَړنے ئے
مدار په بخت دے چه بخت مدد نۀ کا

په خوشحوئ کښے شکر کنے ئے
هم هیڅکاره ئے هم لیونے ئے

کۀ ورته وائے کله پوهیږی
دَ پلار په پندئے وتنه نۀ وی

قرآن کۀ لولی کله ګروهیږی
بدان په خپلو بدو ستوهیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ لعل و دُر او یاقوت الماس دی
واړه دا ناس دی واړه دا ناس دی
چه ناس دِ نۀ وی په سیند کښے پریوزه
کۀ جواهر دِ بیرون تر قیاس دی

کۀ شیرمردان دی هغه خُوانان دی
چه دوست دښمن سره په خوئ شادان دی
تل خوښ له دیو یاران دوستان دی
تل ترے په طمع لا دښمنان دی

کۀ دَ غنډ نے کۀ دَ صفت ئے
کمے دِ نشته هسے صورت ئے
غنډ نه هومره چه دَ دوزخ ئے
صفت دِ هومره چه دَ جنت ئے

کۀ زړۀ م دا دے غلیم خُما دے
غلیم خُما دے کۀ زړۀ م دا دے
مئین په چا دے دَ چا آشنا دے
دَ چا آشنا دے مئین په چا دے

کۀ څوک ایغر دے کۀ څوک اخته دے
هرڅوک په خپلے چارے اخته دے
څوک سره مینے شیر و شکر کړه
څوک سره ګوره اور اوپخته دے

کۀ ډیر دولت لرے ډیرے مستئ
دا واړه هیڅ دی بے تندرستئ
کۀ پرے پوهیږے څو تندرستی ده
چه حلاوت لری ستا دَ هستئ

کۀ هرڅو ښۀ شی بیا دِ بادشاه شی
لښکر دولت لری صاحب دَ جاه شی
بیا به تنها دروی دَ ګورو خونے ته
په خپل عمل به هالۀ اګاه شی

کۀ تورهاتی دے کۀ سُور اسد دے
نورڅۀ ئے مۀ ګنړه دَ ګور لحد دے
غوښے هړو نۀ ئے دَ خلقو وخوړل
پرے نۀ مړیږی هر ګوره بد دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کړم که نه کړم دواړه بلا دی
که وړم که نه وړم دواړه بلا دی
که خورم که نه خورم دواړه بلا دی
که مرم که نه مرم دواړه بلا دی

که سوختکان دی که آموختکان دی
د زنګ د زړونو افروختکان دی
خدائے ئے روزی کړه بنا دی ئے خپله ده
چه د غمونو اندوختکان دی

که دِ راحت دے که دِ محنت دے
که دِ صحت دے که دِ زحمت دے
که خاندے خانده که ژاړے که ژاړه
دا به دِ تل وی خو دِ صورت دے

گلزار ته راغله ختے گلګونے
د مخ شغلے ئے تر نمر افزونے
پرخه پرے نه ده پرته له شرمه
ترهر هر کل شوے خولے بیرونے

که د جنتا نو څه برکت وے
یائے څه عقل څه مصلحت وے
د هندوستان سره د هیچا کار نه وُو
ژغ هم د دیو د سلطنت وے

که د غلیم سره جنګ او مصاف بنه دے
که مردے ئے زړه خوور سره صاف بنه دے
ماچه نظر وکړو چه تجربه وشوه
د هرے چارے عدل انصاف بنه دے

کانړی یاقوت دی کیا کیمیا دی
شناخت هغه لری چه څوک بینا دی
فرق د سړیو ترمینځ بیشماره دے
ځنے سړی دی ځنے چارپا دی

که فهم او کړے ستر کو ته خس بس دے
نعمت چه درکا ورته مګس بس دے
ایمان ډیر بنه دے هم ډیر قوت لری
زوال ئے مه وه ورته وسوس بس دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل ئے له مخه د خوبئ انځور غواړی — خواره ئے شهد له [illegible]
ډیرئے په طور د شیخ صنعان کړه — سترګے ئے بنه بنه [illegible]

که آدم زاد دی په بنه صورت دی — بنځے د سپیو په طبیعت دی
بنے ئے بنے سپی دی بدے ئے بدے — لاترے بترے په خوئ خصلت دی

لکه ګټنه د مال هُنر لری — هسے خورنه د مال هُنر لری
لکه بازنه د مال هُنر لری — هسے ساتنه د مال هُنر لری

لکه پرئ یوه سرئ — په مخ مهوشه عنبر خړئ
هارئے په غاړه د سرو ګلو نو — بخت کړه له ماسره غاړه غړئ

لیلی مجنون ته وے په بیابان تښے — وے له خلقه ئے هسے ګښے
وے ئے ماخه پوښتے مګر تانه زده — تایم له خلقو ګوښے پریښے

لکه په ونو باندِ خزان راشی — پیری هم هسے په خپل آوان راشی
خزان د ونو خوبی تاراج کا — پیری هم هسے په زیان دځان راشی

له طبیبانو عالم دوا غواړی — له درویشانو خلق دُعا غواړی
خدایه د هیچا محتاج ئے مه کړه — هرڅوک له نور وخوشحال له تاغواړی

لوګے که هرڅو د اور فرزند دے — کارئے وهرچا و ته خرکند دے
چه نور ئے نشته اوربه بالهٔ شی؟ — څهٔ شو که پورته په باد بلند دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

له شیره شیر زیږی له ګرګه ګرګ زیږی
هرڅوک خپل اصل ته راجوع کا

له بازه بازوی له چرګه چرګ زیږی
خطا که نهٔ وی له بزرګه بزرګ زیږی

لوئی په خدائے ښائی یو ذوالجلال دے
دا نور خواستونه واړه حرام دی

څو ورته خواست کړے هومره حلال دے
که لږ وډیر دے وچاته سوال دے

لعل له کانه په بدخشان کښے
په ځګرخون خیژی دا دواړه توکه

لؤلؤ له بحره په لوئے عمان کښے
که فکر وکړه سړے په ځان کښے

لکه کتوه په لمبو یشی
له چا به څهٔ لره مانړه په زړهٔ لرم

ځما دننه په زړهٔ هغه شی
خوږ یم د خپلو ترکو په غشی

لاس که م هرڅو په دُنیا ښخ دے
زهٔ ئے میړهٔ یم دُنیا م ځکه ده

نه چه دولت م دَغاړے فخ دے
زړهٔ م په هرڅهٔ ورباندِ یخ دے

لکه په تاکښے شته نشته په چا کښے
دریغه خوشحال ختکه دریغه

نهٔ په کانونو نهٔ په دریا کښے
چه تل به نهٔ وے په دادُنیا کښے

لرګے چه وتوږی هالهٔ ترے تیر شی
تر درس چه وُوځی علم حاصل کا

په ښکر هُنر وکړی هالهٔ زهګیر شی
تر سر چه تیر شی سړے امیر شی

لګړ که هرڅو تر باز تیز پر دے
کوټه که هرڅو تر تازی ښهٔ زغلی

په هره چار کښے دَ باز نفر دے
بیاخو په قدر تر تازی کمتر دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوئی په خدائے بنائی یوهسے لوئے به وی
پـه ورځ دحشر چه گفتگوئے به وی
دَ نورو پا نړو په شست وشوئے به وی
غم به دَځان نهٔ کا اُمتی جوئے به وی

لبان دِ نهٔ دی آب حیات دی
آبِ حیات دی صفوت صفات دی
چاچه نوشلے هغه یو ځا ځکے
په هغه ځا ځکی دیدن دَذات دی

لکه چه ډیردی نیک بخت عا قل وے
بویه لوئی مِ اوس یو په سل وے
دیرش دی کهٔ ځودی دریغه ارمان دے
په هو مره ځو یو کښے یودوه قابل وے

مت کړه قابل شه چه ځوک قابل شی
دَ بخت وستوړیو ته مقابل شی
قابل چه نهٔ وی دولت کهٔ بیا مومی
بقائے نهٔ وی حال ئے ځهٔ بل شی

مت په هُنر کړه هنر پکار دے
مور پلار به ځهٔ کړے هُنر مور پلار دے
فخر په زړمهٔ کړه په بنهٔ پدرمهٔ کړه
فخر په دا کړه هُنر دِ یار دے

مزړے خپل ژغ لری گیدړ خپل ژغ لری
هر یو دَ خپلے چارے دغدغ لری
گدائے دَ خپلے جونگړے غم کا
بادشاه دَ ملک دَ حشم یرغ لری

مردان هغه دی چه همت ناک دی
دَ ننگ په کار کښے چُست وچالاک دی
کارچه آغاز کا انجام ئے فرض گنړی
په زړهٔ هم پاک وی په خولهٔ هم پاک وی

ملوک چه عدل عقل کرم لری
اندوه ئے کم وی له چاځهٔ غم لری
چه دائے نهٔ وی دَ ځان غلیم دے
ځان به پخپله عالم ته کرم لری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرد څو غیرت لری هومره بهتر دے
څو صداقت لری هومره بهتر دے
څو جنګیالے وی څو ننګیالے وی
څو سخاوت لری هومره بهتر دے

میړهٔ هغه دے چه صبرناک وی
دوراندیشی لری په لمن پاک وی
چه دائے نهٔ وی په سرئے خاورے
ګنده ئے عمر ګنده ئے ژواک وی

میلمه په تاؤ راغے په لاس کښے تیږے
اول ئے غوښت غوښتل اوس سپینے وریژے
داهم لاپریږده واس ته ګوره
کوری غوړی غواړی او ربشے وریژے

موړهم هغه ګنړه چه زړهٔ ئے موړ وی
سترګے مړے لری کهٔ زوړ کهٔ ووړ وی
چه ډیر دولت لری چه طمع خواست کا
دګدایئ وکار ته جوړ وی

مینه په هرچا چه دَ څهٔ د پاره شی
بقائے نهٔ وی زرکاره کاره شی
چه حقانی وی مقصود هیڅ نهٔ لری
دهغے مینے به تل ننداره شی

معشوقه کومه چه طربناکه وی
ناز و نیاز لری په حسن پاکه وی
نهٔ دروغژنه نهٔ قهرژنه وی
نهٔ بدخوراکه نهٔ بدپوشاکه وی

مګرچه کښل کا دا کاتبان دی
واړه خوش خط کښے سره یکسان دی
څنے مشکنړے کښی څنے کښجکے
دَچا تردُرو حرفونه ګران دی

مُلا په علم په کتاب نازیږی
حاجی دَحج په ثواب نازیږی
غازی دَ تُورے په باب نازیږی
خوشحال په فضل دوهاب نازیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهینه تُوره څورنګ تمام وړی
څُنګ مخ واړوی نوغے ونهٔ کا
د هغو توړو ناحق څوک نام وړی

مومن هغه دے چه جوړ یقین لری
بارد هرچا وړی خپل بارپه چانهٔ ږدی

مزری چه ډیرکوړے ترس دِ ترکم شی
واوړے وهلی اژدر خوړل نهٔ کا

مرد به غیور وی مرد به صبور وی
نامرد هغه دے په حقیقت کښے

مردی دِ هیڅ ده که په زړه شیرنهٔ ئے
ترسرچه تیرشے ویره هیڅ نهٔ وی

مونږه طوطیان یُو په بنړ راغلی
څومو قسمت وی پکښے به اوسو

مرګ وے هم رنځ وے هم ناتوانی وے
د بنو بنو جونو د دیدن دپاره

میړهٔ دِ تُوره وړکړه وفا لری
نورے پوښتنے وړ څنګ مهٔ کړه

چه درته غرنب وهی په ځان دِ غم شی
چه نمرئے تودکا هالهٔ ستم شی

هم به په عفو په کرم مشهور وی
چه داخو توک ئے له دله دور وی

څهٔ خوشه که زړه ور ډیر نهٔ ئے
ویره دِ هومره ده چه ترسرتیرنهٔ ئے

ګلونه ګوړو کښلی بنا غلی
بیا به ترے دروموزړونه دا غلی

عمر په غم کښے په پریشانی وے
یا سل یا دوه سوه کاله ځوانی وے

بنځه دِ حُسن شرم حیا لری
هرڅهٔ به بنهٔ لری هغه چه دا لری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهٔ کړه نادانه دَ نهٔ کړو کار دے
خِرد کمزورے زبون لیدهٔ شی

داچه پرے خیژے غلبنے دشوار دے
چه دِ پرے ایښے دا هومره بار دے

مزرے په خیله ماته نظر لری
کیدرچه ښکارکړه دَ شلانډو ملانډو

له بله دَده کله حذر لری
خوری ئے له ترسه نظر لوبر لری

مقبول دَ خلقو په غم کښے ډوب وی
چه نیست ئے ځان کړله عیبه خلاص شول

مقبول چه نهٔ وی هرګوره خوب وی
چه ځان ئے هست کړهغه معیوب وی

مینه چه تیره دَ سړی ترهډه شی
دَهغے مینے زوال هرګز نهٔ وی

دروغی دننه په ماغزهٔ کښے ګډه شی
دَهغه دپاسه په ساعت ډډه شی

مومن هغه دے چه ترس دَخدائے لری
مؤمن دِ غم نهٔ کا دَ ګناهونو

چه ترس دَخدائے لری زړهٔ دِ په ځائے لری
چه ګناهونه دَ شیطان په رائے لری

ملک دَکلی چه دَ چا سپک وی
تل چه په کور کښے میرمن نابوده وی

دَ کلی مال به ئے ښځے هلک خوری
پئی ئے پیشو خټی غله ئے مرک وړی

منت دَخدائے ښهٔ دے نهٔ دَ وګړی
کهٔ مست سنډکان دَ باربه دَچانهٔ وړی

دَختکی نه دَ دَ یوهٔ زړی
غوا یه تر بار لاندِ پریږده چه رغړی

مونږه مزری یُو په ښکار راغلی
چه بخت ئے بد وی ښکارئے هم بد وی

دَ ښکار غمونو زړونه داغلی
ښهٔ ښهٔ کارونه کا په بخت ښاغلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغل پښتون سره په پیچ وتاب دی
چه پښتانهٔ ګورم خانه خراب دی
ښهٔ ښهٔ ځوانان په پښتانهٔ کښې
کهٔ لاس ئے نهٔ رسی خانه خراب دی

ملا هرګوره په ځان مغرور ئے
بحث جدل کړے په هرچا سور ئے
زهٔ دِ دننه په حال خبر یم
ځما په پوهه یوتش تنبور ئے

نامرد به ګرځی دَ پلار په نام پسے
نامرد به ګرځی په خپل صمصام پسے
دولت مخ ختې لری ختې ئے په نورو وی
مخ دَ دولت دے په نیک فرجام پسے

تن بیا خپل بخت ته ځما تسلیم دے
خُرم به اوسم فال مِ دَ میم دے
چه درد وغم کښې ځما غلیم دے
را الوتلے دَ نصرت نسیم دے

نصرت هورے وی هورے چه شخوند وی
دولت هورے وی چه کار پسند وی
په وخت دَ پیښے لستوڼی ډیر غړی
په وخت دَ تُورے کهٔ ښکاره مړوند شی

مردان هغه دی چه همت ناک دی
په هره چار کښې چست وچالاک وی
کهٔ غم پرے راشی پروا دَ غم نهٔ کا
خوارهٔ له چا په زیست وژواک وی

نظر کهٔ اوکړے اُوهٔ آسمانه دی
اُوهٔ آسمانه دی اُوهٔ جهانه دی
اسرار ئے هیچا موندلے نهٔ دے
خبرے ډیرے په ځوځو شانه دی

نهٔ به په بیا رته ځما ځوانی راشی
نهٔ به بیا دُورے شاهجهانی راشی
یوځوئے مِ نشته ډیرش دی کهٔ څو دی
چه به په دهٔ کښې ځما خانی راشی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفس و شیطان سره یو وجود دی
دواړه مردود دی په شریعت کښې

په دوه صورته سره نمود دی
چه د مردود منی هغه مردود دی

نن په نظر راغله یوه تری
بله به نهٔ وی هسې دلبره

نه نهٔ سیب وه شونډې تری
نهٔ په خشکئ نهٔ په تری

ناکس هغه دے چه اصل بد لری
د حق دا ارنو د حق پروا نهٔ کا

د نیکخواهانو نصیحت رد لری
آدم لیدهٔ شی خصلت د دد لری

نوکر ژوندے نهٔ وی کارے د مړهٔ وی
چه ورته حکم د خپل صاحب وی

خپل زړهٔ ئے نهٔ وی د صاحب زړهٔ وی
که هر څوک ران وی هم ئے په وړهٔ وی

ناست په گلزار کښې یار په کنار کښې
داحال چه زهٔ لرم په خپل دیار کښې

باده گردانه مطرب په کار کښې
بادشاه ئے نهٔ لری په هند و بار کښې

نن ډیر نیکخواه دی صبا بدخواه وی
زړونه په حکم د [illegible]

نن ډیر گمراه وی صبا په راه شی
قضا ته گوری چه څوک آگاه شی

نهٔ به ځما غوندِ بل ننگیالے راشی
ختک لا پریږده په درست افغان کښې

نهٔ به ځما غوندِ بل جنگیالے راشی
عجب که هسې فرهنگیالے راشی

نهٔ ئے حساب شته نهٔ ئے څهٔ شمار دے
سړی به څهٔ وائے ماهی مرغونه

خلق د طمع له لاسه خوار دے
په دام چه بند شی د طمع کار دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکس دِ وخوری دَ ستر کو کسی
لعل گوهر پریږدی له خپله لاسه

دا نادانان دِ وګړے کسی
په لاس مشکنړے کنجلے نیسی

نے چه واهۀ شی وائے عذاب دے
غیبت ترزنا نه تیرے یادیږی

چه غیبتونه کړے مګر ثواب دے
نے منع شوے په کوم کتاب دے

نازچه دِ زۀ وړم چه یار خماړے
غمه هیڅ مهٔ دروه خماله ځانه

چه بد دِ ښۀ کنړم خوراته وائے
چه تهٔ خما سره ځنډن آشنا نے

نظر دَ هرچا په خپل بهبود دے
هر یو په زړه دَ خپل وجود دے

په زړه دَ هرچا خپل خپل مقصود دے
هرڅوک هغه دے چه خپل نے سود دے

نن م وځان ته دا نصیحت دے
اُمید چه پریکړے له غمه خلاص شے

اُمید په زړۀ کښے ګنده زحمت دے
دَ یاس په ملک کښے عجب راحت دے

نن شپه م تلے له دله زنګ دے
تمامه شپه نے په سینه پروت وُم

دَ شاه په زلفوم وهلے چنګ دے
را پورے واړه دَ زعفرانو رنګ دے

نیاز دَ بے نیازو سره دَ کړو نهٔ دے
طباخ کهٔ خوږ وی چه جوته شوے وی

دَ بے دردانو منت دَ وړو نهٔ دے
کهٔ مرے له لوږے هم دَ خورونهٔ دے

نومے پرے نهٔ یښی فراق په کام کښے
دَ خوښی جام م هسے نسکور شو

ستړے مرغۀ یم نښتے په دام کښے
چه ځاځکے پاتے نهٔ شو په جام کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناستے ولاړے دِ په خرخشے دی ډیرے فتنے دِ په سترګو کشے دی
په زړهٔ م واړه لکه مرهم لګی دَ تا ناسازے ترسازو شے دی

واړه مستان دی چه مخ زیبا لری دَ خپلو تورو سترګو صهبا لری
باورئے هیڅ په وعده نهٔ بویه په خولهٔ به تل تل صبا صبا لری

وادهٔ څوک مهٔ کانړی وادهٔ بلا دے غصے ئے ډیرے غم ئے والا دے
چه دَ عیال په زنځیر بندی شول ترهره بنده دا بند بالا دے

وجود په مثل دَ کبینهٔ دے خوانی ئے څهٔ ده لکه خوارهٔ دے
خوارهٔ چه لاړ شی پاتے ئے ژاوله شی قدر دَ ژا وُلے بے خوږ وخهٔ دے

وائے دَ خونے شاهتیر دِ ول لری کوږ دے تنګے دے لنډ دے خلل لری
زهٔ هم پوهیږم دَ زلزلے ده تکیه دا خونه دَ عز و جل لری

وخت به ژمی وی کهٔ وخت دَ اُوړی چه به را واغوندی دَ مرګ خرڅوړی
ما به په تورو خاورو کښے واچوی پکښے به پریوزم زهٔ بوړی بوړی

وئیل له باغه شی له راغه څهٔ وائے صفت دَ ګل شی اغزی څوک څهٔ ستائی
سرا ګجهٔ زیب نهٔ کا په ړندو سترګو کهٔ ناز کهٔ ناز په بدرنګو نهٔ ښائی

وادهٔ څوک مهٔ کانړی ودونه غم دی دَ دے غمونه له عمره سم دی
سخ دَ هغو دے چه لونډان دی په غم نیولی دَ یوهٔ دم دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وائے پہ زړهٔ دِ غمونه څومره دی
ځودِ ناسازے راسره هومره دی
هرچه مئین شی ځما په پوهه
دَ قهر ولۍ مزړی ږومره دی

وادهٔ دِ هر هر پسرلے هرکال وی
بنځه دِ ځوانه آس دِ نیم زال وی
دا دواړه توکه دَ دولتمندو دی
ځنے دِ تښتی څوک چه کنګال وی

وفا به هیڅ له کمذاته نهٔ موے
که همه عمر په زړهٔ دَدهٔ دروے
تپوس به بازنهٔ شی زاغ به طوطی نشی
په تربیت نے که بوعلی موے

وخت دَ زړوړوالی دے دَ ځوانئ نهٔ دے
که دِ دَ ځوانے په یارئ زړهٔ دے
جور وجفا وړه ورته نفر اوسه
دا کار په عشق کښے ورسره بنهٔ دے

ورته حیران شم که دا نایئ دی
دَ جنسه جنسه چه آشنایئ دی
هرڅوک خپل اصل سره وصلت لری
له بله اصله نے جدایئ دی

وائے صوفی شه صوفے دِ تهٔ شے
دَ رومه نا اهل شپږ سو شپیتهٔ شے
که یار ساقی دے عمر باقی دے
لا به دَ میو ښیښے کړم تشے

واړه غلط دی چه څوک خپل ځان ستائی
کبر لوئی کا پریشان پریشان وائی
که هرڅو لوئے شی سړے بیا خاورے دے
خوشحاله کبر لوئی په خدائے بنائی

وُنه به ولے تازه ولاړه وی
چه ویخ نے نهٔ وی خوبئ لاړه وی
اوبهٔ باد خاورے ورلره بویه
ویخ نے قایم شی چه داخهٔ واړه وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرڅوک په خپله وعده قضا وژنی
ومړی فناشی نهٔ ئے بیا بیا وژنی
څوڅو مرګونه راباندِ راغلهٔ
ذ یار بیلتون م ترمرګ پخوا وژنی

هغه چه کاندی عزم کشئ
هغه به موی ډیرے خوشئ
خاورے شه خاورے چه کل له تاکیږی
اوربه دربل شی په آشتئ

هغه چه عهد قول پیمان لری
پرے سلام دے دین وایمان لری
څوک چه ذدین وایمان سامان لری
ارمان ئے کوم دے چه به ارمان لری

هغه چه کبرخود پرستی لری
خدائے دے چه هومره بالا پستی لری
کامل به هیڅ بل رلئے ذ زرهٔ نهٔ کا
اشیاء ذ خدائے په هستئ هستی لری

هغه محبوبے واړه فائقے دی
چه په پاکئ په عفت شائقے دی
څهٔ شوکهٔ مچ په شکرو وګرځی
شکرے کله ذ مچ لائقے دی

هغه چه خدائے بولی په هرهرځائے دی
څنے ګرګس دی څنے همائے دی
چه سرے بوتئ خوری هغه ګرګس دی
چه وچ هډونه خوری هغه همائے دی

همت چه لوئے لری کشال ئے کم وی
بنادوی آزاد وی شاهِ عالم وی
چه دون همت وی خسیس ممسک وی
کهٔ مال ئے ډیر وی نصیب ئے غم وی

هغه چه مخ لری خوږے وریشے واخلی
په ویش چه سرشی بخرے شے شے واخلی
هغه چه نهٔ کری په وبزیو ګرځی
هغه چه وکری هغه ریشے واخلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هندکی چه هیڅ دی په بها درومی
یوئ وفا نشته بل ئ حیا نشته

خواری له خپله شامته مومی
بل ئ خواړهٔ ځی دَ خواست ترکومی

هغه چه تُورے دَ بری په وخت وهی
سپاهیان دَ طمع دَ خپل مقصود دی

هغه ئ واړه دَ بل په بخت وهی
دَ تنکسے تُورے ځبنتن دَ تخت وهی

هغه چه مخ کا په خود کامئ
رندیم اوباش یم عاشق قلاش یم

پرے به وردرومی بے آرامئ
اندوه م نشته دَ بدنامئ

هُنرچه نهٔ لری کهٔ م پسر دے
چه بیگانه وی چه یگانه وی

چه ځوک ئ یادکا دردم دَ سردے
یا م لیمهٔ دے یا م ځگر دے

هغه مزړے دے هغه کفتار دے
چه ئ له ملتے کید رهم وازدے خوری

چه بل غم نهٔ لری غم ئ دَ غار دے
کهٔ بنهٔ دے بنهٔ خو دَ مزریو بنکار دے

هوښیار به هرکله زمانه ساز وی
نادان به هیچرے په داخبرنهٔ وی

په دانایئ به ئ دَ کار آغاز وی
په هرهر کار به ئ بے ځایه راز وی

هوښیار به هرچیرے په زړهٔ ډرن وی
نادان به تُورو وته هوس کا

په جنگ چه ورشی نور به تورزن وی
چه تُورے وبرینبی نور به ریخن وی

هاتی تهٔ کوره حال ئ معلوم دے
کهٔ یوئ نهٔ وی په دا پنځه کینبے

ځلورئ پښے دی یوئ خرطوم دے
کهٔ هست ومست کے نیست کے معدوم دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسے بل هم کنړے لکه چه تهٔ ئے
هرڅوک به ښهٔ کنړے په ځان کهٔ ښهٔ ئے
کهٔ تهٔ مومن ئے هرڅوک مومن کنړے
هرڅوک کافر کنړے کهٔ کافر تهٔ ئے

هرچه دَ توړو زلفو میرمنے دی
په توړو ښیرو باندِ مئینے دی
دَ سپینو ښیرو بلا په دوئ شه
ولے له واړه په زړهٔ غمژنے دی

هغه چه شرم دَ خاصو دَ عامو دی
کهٔ څوئیه رونړه دَ نیک فرجامو دی
دَ مړو په رنګ شه په مزکه رنګ شه
چه بد نام کړونی دَ څو نیکنامو دی

هوښیار غلیم به په خولهٔ جنګ غواړی
ډیر به ترجنګه په آشتی ویاړی
عمرخو یودے چه په غم دروی
دا هسے عمر دِ وبا ونغاړی

هوښیار به هرکله فهم په دم لری
نظر به عین په خپل قدم لری
دم غنیمت کنړه په هیڅ مغرورمهٔ شه
کهٔ دلګیر کښینے آسمان څهٔ غم لری

هغه چه مونځ نهٔ کاکهٔ دِ خپل پلار دے
ادبهٔ هیڅ مهٔ کړه په دین کښے خوار دے
پریږده چه ومری زړهٔ سوے پرے نهٔ بویه
کهٔ په فاقه کښے لیل ونهار دے

هوښیار به نهٔ وی چه احمق تهٔ پندوائی
خوښے خبرے خرونوته نهٔ ښائی
خوابهٔ دَ خرو نهٔ دی دَ آدم دی
څهٔ ئے خوراک زده څهٔ ئے مزه ستائی

هندو چه بُت وته هسے نسکور دے
مومن مخ ایښے دَ کعبے په لور دے
دا دواړه توکه رسم وعادت دے
اُودهٔ عالمه مطلب څهٔ نور دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار به چست و چالاک بیدار وی
ډیر به عمل لری لرے ئے خبرے

په هره چار به زر خبردار وی
په هر زمان به ئے نظر په کار وی

هوښیار به هیچرے له ځانه خوش نهٔ وی
چه دیرینه وی چه تجربے لری

په خپل دانش به فضول سرکش نهٔ وی
په کاروبار به دَ هغوے اش نهٔ وی

هُنر په دوئ ورځے ښکاره دَ کس شی
یوشان مرغی نهٔ شی دَ سړی له ځالے

عیب ئے رو رو ښکاره پس پس شی
ورځنے باز او کارکان کرکس شی

هغه چه قوم قرار متین لری
چه وائے نهٔ وی نورځهٔ ئے مهٔ کوره

دولت دَ دین دَ دُنیا قرین لری
کهٔ ښے ښے چارے دَ دُنیا دَ دین لری

هاتی چه ومری بوئ ئے پیدا شی
پوزه نیولے ځنے تیریږی

په لارے تلونی چه څوک پرے راشی
خلاصے ئے نهٔ وی یوه بلا شی

هُنر جوهر راوړه دَ لویئ ستورے
هسے به اوسے کهٔ عقل هوش لرے

کهٔ دا دِ نشته تهٔ ئے کمزورے
چه دَ خندا نهٔ شے کاسه نسکورے

هوښیار به نهٔ وی چه نادان ته پندوائی
په هرهر ټوکی کشیده نهٔ کیږی

خرهٔ ته خبره دَ قند دَ خوند وائی
ولے به هرچاته پند خردمند وائی

هوښیار هیچرے محتاج دَ پند وی
نادان به هیچرے دَ پند پروا نهٔ کا

پند په دهٔ باندِ بهتر ترقند وی
پند به په دهٔ باندِ دَ حنظل خوند وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هُنرچه نهٔ لری کهٔ دِ پسر دے
سړے ئے مهٔ بوله یوکاؤ خر دے
کهٔ هرڅو زرور لرے کهٔ هرڅو زر لرے
تر دا همه واړه بهتر هُنر دے

هغه اُستاد کنړه چه درته څهٔ بنئی
کشرهم مشروی چه درته بنهٔ بنئی
په سپینه ږیره به ئے منت لرم
کهٔ ووېرکے راشی راته څهٔ وبنئی

هوښیار به هیچرے بے پنده نهٔ وی
کار او گفتار به ئے بے خونده نهٔ وی
چه عقل نهٔ لری بد نفس بے شرم دے
فکرئے هیچرے بے شخونده نهٔ وی

همیش به هیڅوک په دُنیا نهٔ وی
په وار وار به ورځنے تلهٔ وی
مرغونه راشی په باغ کښے کښینی
بیائے دَ باغه نه اَلوتهٔ وی

هر یو تربله بهتر ځان خپل گنړی
نشته چه ځان به کهتر تربل گنړی
په خپل خپل عقل هرڅوک غره وی
په هره چاره کښے خپل ځان عاقل گنړی

یو تور بوړا دے بل تور جعل دے
قسمت دَ دواړو سره بیل بیل دے
بوړا په بوئ دَ گلونو پائی
تل وگنډگئی ته جعل ابل دے

یار دَ خوشحال دے خوشحال دَ یار دے
کهٔ وفادار دے کهٔ جفاکار دے
دَ عاشقانو چه څهٔ اسرار دی
دَ رقیبانو باندِ څهٔ کار دے

یارکهٔ څهٔ یاروی له ځوانه زوړبنهٔ دے
تل به دِ نیاز وړی ونیاز ته جوړبنهٔ دے
بل فکر نشته دَ سوات په ملک کښے
کهٔ زوړکهٔ ځوان وی تروړی موړبنهٔ دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوڅۀ خاربښ دے چه هویدا شی
عیب تر شا کا په لیونتوب کښے

په خوخو رنګه سره شیدا شی
د دوئو په مینځ کښے دریم پیدا شی

یا بنۀ ځوانان دی یا بنۀ آسان دی
د چا چه نۀ وی دا دواړه تو که

چه ورته ګران شی مشکل آسان دی
عیب ئے مۀ کړه که هر آسان دی

یوچه مئین شی د بل پرے رخه وی
ګل که بنۀ نۀ وے بلبل به څه کا وۀ

چه سره بیل شی با ندِ ئے سخه وی
مینه په هرڅۀ د څۀ د مخه وی

یو مست د میو څو پیمانے لری
خبر په حال د مستانو نۀ دے

بل د جانفلو یو خودانے لری
د خپلے چارے سل افسانے لری

یار به د یار په یارئ ویاړی
که یارئ خاندی دے به هم خاندی

په هره چار به ئے بنیګره غواړی
که یارئ ژاړی دے به هم ژاړی

یو لوئے ترغرونو فکر راپیښ دے
نه رګنا هونه په استغفار بخښی

نۀ پلار نۀ ځویه نۀ د چا خویښ دے
دا خدائے هوښیار دے نه چه پوهیږی

یارئ په مهر په محبت شی
چه نۀ ئے داوی نۀ ئے هغه وی

پکښے له پسه هُنر حکمت شی
آخر په دواړه لوریه زحمت شی

یاغی بازونه یو یو بازدار نیسی
د هرے چارے اسباب پیدا کړه

څۀ چرګے نۀ دی چه ئے هر خوار نیسی
افسون دِ زده کا هغه چه مار نیسی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دے چه هر کله حلوا شیرینه خوری
بل دے چه تل تل اوکره جوینه خوری
په مرګ به دواړه سره یو رنګ مری
دَ کور چینجی به ئے غوښے په مینه خوری

یارم دَ شپږو ترمینځ اووم دے
چه څوک ئے نهٔ ستائی په حُسن کرم دے
چه سرا بنکاره شی په مارنړا شی
چه مخ ئے نهٔ وینم په ما تورتم دے

واړه مستان دی په مخ زیبا لری
دَ خپلو تورو سترګو صهبا لری
باورئے هیڅ په وعده نهٔ بویه
په خولهٔ به تل تل صبا صبا لری

POHA
پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم توک

POHA

غزلے

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۶

صورتگر چه بنهٔ صورت په دیوال ساز کا — کل عالم ئے په صفت زبان دراز کا
دَ هغهٔ نقاش په صنع نظر نهٔ کا — چه له څهٔ خاڅکی نه دانقش وطراز کا
ستر ګے وروځے پوزه نورکیږ دی په مخ کښے — غابښ دَ شونډے ژبه خولهٔ سره پرداز کا
یو سربل سر په سرجوړ کا دوه غوږ ونه — چه په دواړو اوریدنه دَ آواز کا
بند په بند دَ لاسو ګوتے وبله کښیږ دی — سرتر پا یه درست صورت سره یو راز کا
کهٔ څوک زرکتابه وکښی له دے با به — کهٔ په کښل شی زر به نور پسے آغاز کا
هر وینتهٔ چه په صورت باندِ لیدهٔ شی — کهٔ پرے ځیر شے دَ شناخت وربه دَ تروازکا

خاص بنده دَ خدائے هغه ګنړه خوشحاله
چه دَ ځان په معرفت ئے سرفراز کا

اورنګ زیب چه آرائش دَ تخت و تاج کا — تخت وتاج به ئے مرګے تخت وتاراج کا
په جهان کښے به ئے پاتے بنهٔ بدنوم شی — دهٔ زده چارے دَ کسرے کهٔ دَ حجاج کا
زهٔ غمژن په عید په جشن خبرنهٔ شوم — کهٔ درست خلق دَ دهلئی ابتهاج کا
اوبهٔ ستر ګو لره لاړے اور دَ زړهٔ شو — څوک به څهٔ رنګه ژوندون پرده امزاج کا
چه په رګ م ګوتے کیږ دی رنګ ئے زیړ شی — طبیبان به م په څو دَ رنج علاج کا
جدائی خما په زړهٔ کا هسے چارے — لکه بازئے په تاړو یا په دراج کا
دوه مئین چه په هواد وبله بیل شی — خدائے ئے څهٔ شکل دَ تش سلام محتاج کا
خما اوښکے دَ ګوګل په جوش پیدا دی — لکه ورچه له کبا به نم اخراج کا

هر ناوک چه دَ قضا له شسته خیژی
زمانه دَ خوشحال زړهٔ ورته اماج کا

بازیګر چه دَ بازیو صندوق وا کا — په یوهٔ زمان کښے څو بازئ برپا کا
نندارچی چه ورته ګوری حیرانیږی — بازیګر چه په بازیو کښے بلا کا
عارفان دَ سر په ستر ګو ګوتے کښیږ دی — دَ خپل زړهٔ په ستر ګو ګوری تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکاریږی — دَ طفلانو په بازئ پورے خندا کا
همیشه خوشی دَ چاده دَ هغهٔ ده — چه په زړهٔ کښے دَ دُنیا چارے فنا کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ هغهٔ په وفا څهٔ خوښی خوشحاله
چه وفا درسره کا بیا ز جفا کا

بیا ز باب دَ مغنی ښهٔ سرایت کا
په نغمه کښې نوے نوے حکایت کا
شیخ دِ کنج دَ صومعے زهٔ به کلکشت کړم
دَ بهار کلونه ماته هدایت کا
گدایانو لره غم دَ کیدے ډیر دے
بادشاهان دِ غم دَ ملک او ولایت کا
دَ وفا مهر وکرم به ئے لاخهٔ وی
په وفا کښې چه دا هومره عنایت کا
په مانړی ئے هم خوشحال شم هم دلگیر شم
لکه څوک چه له چا شکر وشکایت کا
دا دَ ما دَ بخت اثر نهٔ دے نورخهٔ دے
له رقیبه چه شکوه په دا غایت کا
په دا بنهر کښې څرگند شراب خرخیږی
محتسب دَ باده نوشو رعایت کا
کهٔ دَ کښلیو دَ دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال ختک درست عمرجنایت کا

په هرځائے چه طمع خپل هنر څرگند کا
ډیر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی دَ بحر وبر ده کهٔ باور کړے
قناعت دِ کهٔ په خشک وترخورسند کا
په هغهٔ ځما سلام خرم دِ اوسی
چه دَ چا سره نهٔ مهر نهٔ پیوند کا
خلق واړه دَ اندوه په دریاب ډوب دی
کله کله له دریابه سر بلند کا
دَ درویش بخره خوښی غم دَ هغو دے
چه په شمار دَ زرو ناست دی چون وچند کا
هوښیارانو سره ډیرے اندیښنے دی
چه ملنگ دَ مصلے هغه آنند کا
و نورچا وته به څهٔ وته څهٔ وائی
وخپل ځان وته خوشحال ختک دایند کا

په عاشق باندِ غوغا غماز پدول کا
چه کلونه پریکوی اغزی قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښهٔ وو سکندر ته
په جهان کښې هر څوک مینه په خپل کول کا
څوم زړهٔ په بے غمئ پسے درومی
هومره نور تازه غمونه را وصول کا
دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښې
خبر نهٔ یم چه له کومه را نزول کا
آشنائی لکه ښهٔ تول چه ورته اش کړے
جدائی لکه بزلئ وړانے دَ تول کا
یوښکاره دَ قیامت علامت دا دے
په فاعل باندِ چه اس تیرے مفعول کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریغه یو هسے پیدا شی چه په عشق کښے — دا دِ ما لیونے زړهٔ خوځهٔ معقول کا
زهٔ دَعشق په کنج توانګریم کهٔ نور خلق — تولول دَ زړه مال متاع وپول کا
ځما دوے ستوګے ولاړے ته ځلور شوے — کهٔ ښکاره دَ یار له لوریه خدائے رسول کا

کندِ وی چه دَ وصال په خوښئ خوښ وی
چه خوشحال په جدایئ کښے ډیرنول کا

په اختر په جُمعه ځهٔ غرض ځما — زهٔ مجنون یم سر نیولے په صحرا
هغه وخت دَ ما اختر دما جُمعه ده — چه دیدار را ته ښکاره کا دَ لیلا
عاشقان دَ عشق له کاره انکار نهٔ کا — فاسقان به په خپل زړهٔ کښے لری غلا
دَ یارئ لائق نهٔ دے رنګئے ورک شه — چه ئے نهٔ وی په یارئ کښے وفا
دَ ربښتینے یارئ لاڅ ډیر عالم کا — ولے ما پکښے ونهٔ لیدل ربښتیا
هئے توبه دَ عشق دَ پټو سرو لمبو نه — نهٔ وابنهٔ نهٔ ئے لرګی لکی په تا
یه یرغ په مصلحت دَ عشق کار نهٔ دے — په لیدل په آوریدل شی را پیدا
نهٔ په پند لویږی له هرکا نړی بخړی — دے سوخته بکر لری سودا

دا رنګینے معنیٰ چیرے دی خوشحاله
چه را درومی لکه ګل په بیاض ستا

تاوے چه غم مکړه نور زهٔ ستایم تهٔ ځما
زهٔ خودِ ژوندے کړم کهٔ دروغ کړے کهٔ ربښتیا

ځهٔ بلا زیبائے بے نظیره محبوبائے
کهٔ داعیب دِ نهٔ وے په زړهٔ سخته ئے بلا
کهٔ ګل جهان خوبان شی همه واره محبوبان شی
عجب کهٔ لا پیدا شی یوه تا غوندِ زیبا

په هومره ډیر مقتوله ته لاهم نهٔ ئے ملوله
کهٔ سل خونونه وکا دَ جلاد تروخهٔ پروا
چه ګل غواړم له تا نه ستاله باغه له بوستانه
کهٔ خس را عنایت کړے هم په ګل نیولے ما

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږهٔ بنده زنده یم دَ هغو زلفو بنده یم
چه تل ئے سل سل زړه نه په هر تار دی مبتلا

که لوئے دی که هلک دی دواړه ستا په نعره ورک دی
په بنهر کښے څوک نشته چه منین نه دی په تا

دَ سبر وُنه ګوره په زمان شی نامنظوره
چه وخوږے په باغ کښے ته په داقد و بالا

نسیا جنت صبا دے دَ زاهد دے دَ مُلا دے
په لاس جنت موندلے نن خوشحال دے ستا لقا

تل که داوی دَ خوبئ طمطراق ستا
نور دِ لاس له ځانه پریوینځی عشاق ستا

نن په دا دور هغه بنا ئسته ته ئے
چه په هر لوری ثنا وائی آفاق ستا

دواړه شونډے دِ تریاق زلفے بنا ماردی
جاړو تلی دا ماران دی تر تریاق ستا

لږ شکیب ورته په مثل دَ لوئے غوږه دے
په شکیب کښے به په څوپائی مشتاق ستا

دَ بانړیو دِ موندلے یم غولوه مِ
دَ هلک غوندِ رښتیا کنړم مذاق ستا

ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پرواکړے
که قدم دَ چا په سر کیږدی براق ستا

خلق وائی چه دوزخ شته پس له مرګه
په حیات صورت دوزخ نه دے فراق ستا

لکه تل وُو همیشه په هغه شان دی
هیڅ ملا مرشد بدل نه کړل اخلاق ستا

لکه باد دَ صبا راشی نه ګذر کا
ما خوشحال چه آزمائیلے دے میثاق ستا

تلم په خپله لاړه راسره مله شوه نګارا
شوخه غمزه ګره خنده رویه خود آرا

رنګ ئے دَ سړی وو اما خوئ دَ بنا پیریو
تن ئے لکه سیم وُو په زړه سخته سنګ خارا

راغلم په بنهر لاس په لاس شوه له ماوُرکه
کوئے په کوئے جا روُوزم پسے غواړم بُخارا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیرے لرے نخښے د صورت د زیبا ئی
څهٔ خو درته وایم یوڅو نخښے آشکاره

دنګه تازه کنګه قد عرعره مو کمره
ښهٔ ئے تر ګلونو د ګلابو عذارا

غاښ ئے د ګوهر په لب شکر آبرو کمانه
تور بانړهٔ ناوک په دواړو سترګو خونخوارا

پوزه ئے غنچه وه د زنبق مسیب سپینه زنه ئے
مښک د مخ خالونه په مخ کښے مه پارا

هار د جواهرو دوه لړئ د مرغلرو
تور وربل اودلے زلفے ئے عنبرسارا

واړه ئے د تن جامے ګلګونے زرنګارے
درسته سره لمبه وه چالید له خدارا

بیا هسے مدد کړه چه خوشحال سره د تل کړ
بخته د دے ورکے سراغ نخښه وما را

ځان ئے سرتر پاسه جوړ کړ بیا بلا کا
د زلفینو په هرولے د زړو نوغلا کا

معشوقے ته چه ئے هومره حسن ورکړ
دا په داچه د عاشق خونه تالا کا

په هرځائے چه څو محبوبے سره کښینی
هغه ځائے م ترجنت بنا نسته لا کا

دوه مئین کهٔ سره هرڅو مرور وی
خپله مینه ئے بیا نرد سره پخلا کا

تور بانړهٔ ئے تور توبری دی راخرخیږی
کهٔ را پورته محبوبا سترګے شهلا کا

څود شاه په کښلی مخ باندِ خالونه
ما به هم په هومره داغه مبتلا کا

همګی ئے ستاله مخه ګفتګوئے شی
چه درد مند وبله ټول شی مشغولا کا

په خیرخیرے مخ ته مهٔ ګوره خوشحاله
په خاطر به دِ د اور لمبے والا کا

څهٔ عجب دلخواه دی دا صهبا
کهٔ ساقی ئے راکوی په مرحبا

د غنچے خندا محاله په چمن ده
کهٔ نسیم پرے ګذر نهٔ کړی هر صبا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت ئے د بلبل په کار کښې دا وو
چه صبا کړ د غنچے قمیص قبا
د بلبلے قدر هم زده کړه اے گله
که هر څوئے په داخپل حُسن زیبا
چه علاج ئے وا بسته په خپل مطلوب دے
د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بے د یار د زیبا مخه گمان مه کړه
چه خوشحال به په بل مخ شی شکیبا

چه یار مهر وفا نه کاندِ څوک څه کا
چه ئے جور وجفا نه کاندِ څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوے را باندِ وُشی
چه یار رحم په مانه کاندِ څوک څه کا
ما وے زړه ئے کُندِ نرم په ژړا کړم
چه اثر پرے ژړا نه کاندِ څوک څه کا
که وصال ئے په دُنیا له عمره خوږ وی
چه تل عمر وفا نه کاندِ څوک څه کا
حال دِ هیڅ له یاره پټ نه دے خوشحاله
عنایت چه په تا نه کاندِ څوک څه کا

چه په ما باندِ ئے زړه سیزی تپاک کا
الحذر چیرے به ځان د اورخوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ
عام عالم دِ په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندِ م کور شی
د فراق اندوه به هورته ماهلاک کا
چه بقائے په چمن کښې یوه ورځ وی
لاله ځکه د قمیص گریبان چاک کا
د آسمان له عاشقانو سره قصد دے
هر زمان ئے په هجران سره غمناک کا
ترے به سل رنگه گلونه شگفته شی
هر سړے چه خاکساری واخلی ځان خاک کا
زړه خوشحال په هغه چا پورے حیران یم
چه له یاره نه جُدا شی په خوشرواک کا

چه د پلار سره د دروغ نفاق خلاف کا
د نورچا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بیائے کوم دروغ نفاق په زړه دی
منافق په خپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه معاف کړم
نه به خدائے د عزازیل گناه معاف کا
داوارهٔ غرونه لا هیڅ نه دی راضی یم
که په میان کښې موخدائے غر دکوهِ قاف کا
حال د خپل خوئ خپل پلار وته معلوم دے
څوک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به دهٔ غوندِ دروغ دروغژن وائی
نه به دهٔ غوندِ سړے مکر وگزاف کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هزار رنګه دروغ خلاف په زړه کښې — هم هزار رنګه په خولهٔ د صدق لاف کا
په ژوندون ئے دیدن مهٔ وینم هاله هم — پس له مرګه کهٔ د ماذکور طواف کا
چه م هسے تربیت د ناخلف کړ — دا په داچه دے له ماسره مصاف کا
په ژوندون به ئے ارمان ووځی له دله
زمانه کهٔ د خوشحال سره انصاف کا

چه دُنیا ورته بنکاره شوه بے وفا — ودُنیا ته به مخ نهٔ کا بے قفا
دَغرض یارئ هیڅ یارئ نهٔ دی — کهٔ یاران دی خواخوان دی د صفا
کهٔ کا تهٔ دی کهٔ لیدهٔ کهٔ آوریدهٔ دی — دا د بنو یارانو واړه دی شفا
چه په چا باندِ مئین شوے قبلوه ئے — سل نا زرونه سل نا سازے سل جفا
کهٔ په وصل کښے ئے هرساعت یوکال شی — لا په دا د عاشق نهٔ وی اکتفا
له ماخوار سره څو قاف وهے ورے کړے — جګی جګی څهٔ خولام و ګے وفا
دلے درد عالم پرے هیڅوک خبر نهٔ شو
وخوشحال ته ئے خولهٔ ورکړه په اِخفا

څوک چه مخ کا په مذهب دَخپل مولا — دَ هغو په خدمت ودری دُنیا
څوک چه مخ په نمرهٔ ان شی خودِ ګوری — چه سایه ورپسے درومی په قفا
درویشان کهٔ اشارت وکا وغرهٔ ته — دَغرهٔ کا نړی به هم شی لکه طلا
چه کیمیا کیمیا یا دیږی په جهان کښے — کیمیا څهٔ ده ښهٔ نظر د اولیا
کهٔ د تخت د پاسه ناست وی صاحبی کا — د درویش په زړهٔ کښے هیڅ نهٔ وی هوا
خبرے زنګ ورځنے نن نهٔ وی چا وُللی — د درویش جامه له ځا یه ده صفا
مړهٔ اودهٔ وته ژوندی وی ژوندی مړهٔ وی — د درویش هومره قوت دے د دُعا
مګر چیرے د دشمن په مهر یاد شی
چه خوشحال ئے کړدا هسے بے نوا

چه خپل خوئ شی په جهان بدخواه دَچا — دَخپل خوئ دے نه چه دے تباه دَ چا
من فلیل په یوهٔ مچ سره بدبوئ شی — بد دِ نهٔ شی یو زمان همراه دَ چا
کا نړی لعل دَ بدخشان کیاه کیمیا ده — چه ئے نهٔ پیژنے تهٔ ګناه دَ چا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بادشاه ئے ستمگر شی خلق خوار شی
خدائے دِ نۂ کا ستمگر بادشاه دَ چا

زۂ کۂ سل ځله وفا کړم یار جفا کا
بخت دِ نۂ شی په دُنیا سیاه دَ چا

دَ جمشید او دَ سکندر فلک پرے نۂ بنوے
پرے به نۂ بزدی همیشه کلاه دَ چا

چه کرم نۂ وی له خدایه فتح نشته
کۂ افزون شی ترملخ سپاه دَ چا

دا دُنیا لکه لولئی ده خوشحاله
کۂ ئے کوږے کاه دَ چا شی کاه دَ چا

ځار ترهغه مخ شم چه به ما په ځان مئین کا
سحر دے کۂ دم دے کۂ څۂ نورے فتنے فن کا

زۂ بویه چه خوئی ئے دَ بوږا یا دَ بلبل وی
دَ رومی گرځی غواړی خو په گل باندِ وطن کا

وُسیږی په اورکښے پتنگ هرچه پتنگ نۂ وی
وُتښتی له اوره ځان پخپله دَ روغژن کا

ډیر په باغ کښے گډ شی څوک خالی وُوځی له باغه
څوک ئے میوه وخوری په گلونو ډک دامن کا

مائے چه مزه دَ خوږو شونډو وده موندے
ناست وُم کۂ ولاړ وُم زۂ ِم هرکله من من کا

خیال ئے دَ زلفینو لکه غل دَ خپلے خونے
هرکالے لیدے فراغت ئے دَ زدیدن دے

سترگو ته ئے وگورۂ څۂ ځنږے تورے زلفے
څر په سنبل زار کښے دوه هوسیه دَ ختن کا

هرچرته چه گرځی لکه سرو سمه درومی
هرچرته چه کښینی هغه ځائے لکه گلشن کا

نن ئے آزاریږی په قمیص دَ سری صافو
گل دَ چنبے بویه چه خوشحال ئے اغوستن کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه م ولیدے دا تورے سترگے ستا
زهٔ به نهٔ کړم هیرے نورے سترگے ستا

یادَ باز یادَ طاؤس یادَ شاهین دی
یادَ تورهوسی کهٔ کورے سترگے ستا

لکه وژغوری کیلے په مرغزار کښے
دَ خوارهٔ وربل ترسیوری سترگے ستا

لکه پټ سوارهٔ دَ جنگ نیزے په غاړه
دا اوښ دهٔ بانړهٔ پرے پورے سترگے ستا

چه دِ هسے وهر درو ته ولاړ کړ
دَ عاشق دی اوربه کورے سترگے ستا

لکه څوک په میو مست شی هسے مست شم
زهٔ چه وو ینم میخورے سترگے ستا

کهٔ شیخان کهٔ زاهدان کهٔ عابدان دی
دَ هرچا دَ زړو نو چورے سترگے ستا

چه دِ غوښت هغه دیدن دے ورته کوره
کهٔ خوشحاله نهٔ دی کورے سترگے ستا

حقیقت را ته معلوم شو دَ هر چا
باور نشته په آشنا په ناآشنا

چه په سرد سوګند خوری ورځنے ډار کړه
یوه ورځ به ستا دَ سر وُکا سودا

دَ هرچا نه چه دِ طمع دَ وفا وی
هم هغه درته بنکاره شی بے وفا

یاخو ووداجهان واړه بے وفا وو
یادما په دورے ډیره شوه جفا

آدمیت له آدمیانو نه خدائے واخست
تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا

کهٔ هندو کهٔ مُسلمان کهٔ بل فریق دے
په هیچا کښے به بیانهٔ موے رښتیا

نهٔ دَ دین دَ چارے شناخت مهرَ وفا شته
نهٔ په شرم ننگ څوک اَړدی دَ دُنیا

دَ تقلید رسم عادت یاری خپلوی کا
دَ هرچا نظر په خپله مُدعا

همگی واړه یاران دَ خپل مطلب دی
بیهوده ناز و منت کاندی په تا

مخامخ دِ په ثنا په صفت سر شی
سل بلا دربا ندِ وائی پشی شا

دد او دام تردے سړیو نه بهتردی
اے خوشحاله زهٔ له ښهره په صحرا

خدائے دِ مخ دَ هیڅ غافل را بنکاره نهٔ کا
دَ غافل سره دِ ما آواره نهٔ کا

په هرلوری نو بهار دے غوریدے
سترگے وخوره چه به دا ننداره نهٔ کا

هغه څوک چه دَ الف په توری پوه شو
نور په خولهٔ دَ نور و توریو شماره نهٔ کا

هغه څوک دے چه په حال خما خبر شی
چه کریوان به ترلمنے پاره نهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوهٔ نظر ئے هرڅهٔ له ما یوړ ۀ
چه هیڅ نشته نور نظر دوباره نهٔ کا

ذ چار پا یو په حساب دی سړی نهٔ دی
چه په ساز ذ سوختگانو ناره نهٔ کا

طبیبان ذ رنځ وهر لوری ته ډیر دی
رنځوران ولے ذ وخته چاره نهٔ کا

ذ تقوی غلیمی دف کښیږ.ده ذ لاسه
په دهلی بنار کښے څوک نقاره نهٔ کا

واړه ستا دا توره ستر کے خوشحال وژنی
دا قتلونه څهٔ طالع ستاره نهٔ کا

خدائے چه تار په تار یاران بیا سره تول کا
توره خاورے به په سر ذ رتنبول کا

ذ جهان غمونه یو سر ځما بل سر
کهٔ سړے ئے ذ باور په تله تول کا

نهٔ م یار نهٔ م غمخوار شته په داغم کښے
لکه بے او بو څوک بند په کرم چول کا

کهٔ په پوهه کښے دانا ذ زمانے وی
ذ زړهٔ غم ئے ترهلکو کچو کول کا

چه ئے ډول واهه ځما په دلگیرئ
اوس دِ تُرَ په نخاهم په دغه ډول کا

چه مستان ذ یوهٔ جام دی غم ئے نشته
کهٔ ئے هرڅو زمانه په لاس کچکول کا

ذ پسالهٔ صفت ئے شی ذ رنگ ئے نهٔ شی
څوک چه پورے په بدرنگه ناوے پسول کا

کهٔ ذ اوسپنو قلا وی چه بخت یار شی
خاوند خدائے به ئے آسانه لکه شول کا

چه گلونه ذ بهار واړه تمام شی
ذ زړهٔ سود شیدا بلبله په خټول کا

خال ئے مست خونی هاتی ذ سنبال کړے
چه بنکاره شی شا به ورته ذ غم غول کا

ذ خوشحال ذ رنځ علاج یه یوهٔ خدائے شی
چه له دردهٔ سره تل شوری آشول کا

خپل عمل چه سړے سپک کا
لکه خس هسے ئے ورک کا

بد عمل لیونے سپے دے
چه حملے په خپل کنډک کا

مگر نهٔ گوری و ځان ته
چه اَحول پیغور ذ پک کا

مزړے بنکار کا ذ گاوزو
پیشو گرځی بنکار مژک کا

دا خبره ده چه کیږی
کهٔ کیسه ذ دوتک کا

چتے باز په پرونو نهٔ شو
کهٔ آلوزی پرپرک کا

چه بیزو ذ باز یگر شو
نن څهٔ ناسته په انډک کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما ژبه نهٔ ده اور ده گذارونه د توپک کا
چه ځما اختیارئ خور کړ خدائے دِ خوار هغه ختک کا
خوشحال ناست په برمول دے
ارمانونه د اتک کا

د دُنیا یاران په خوئ دی د دُنیا بے وفا لکه ئے مخ هسے ئے شا
که د دین د پاره تاسره یاری کا له هغوغواړه که غواړے څهٔ وفا
د دُنیا بنادئ غمونه سره ګډ دی په خندا خندا دِ زړ کا په ژړا
چه فتنے ترے پیدا کیږی واړه نفس دے نفسانی یاران به نهٔ وی بے بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نهٔ وی دا په داچه ئے د نفس نشته هوا
په دُنیا د بادشاهانو سره ضد دے اُمرا سره د بنمن وی اُمرا
یا په نهٔ یارئ کښے سود دے که پوهیږے یا په نهٔ ویل کښے سُود دے د دانا
بیا هالهٔ د بل جفا وته نظر کړه که تهٔ نهٔ وینے په ځان کښے هیڅ جفا
لکه تاسره څوک څهٔ کاندی خوشحاله
تهٔ هم هسے زیست روزګار کړه له هرچا

د مرغهٔ ئے که وزرشته الواتهٔ کا څهٔ په دورلکه بازهسے خاتهٔ کا
که متهٔ غوندِ تیرهٔ لری مژک داړه څهٔ متهٔ غوندِ ګذار وته واتهٔ کا
په ارمان د دیدن مرم پرے م سلام دے چه خیرخیرم د یار مخ وته واتهٔ کا
بنائسته په جهان ډیرد بنهٔ هغه دے په بنهٔ خوئ چه د عاشق د زړهٔ ساتهٔ کا
لکه سترګے تصویری زنبل ئے نهٔ وی چه م سترګے بنهٔ جمال وته کاتهٔ کا
څهٔ خوښئ ئے پکښے ایښے دی پوهیږے هر نفس چه دِ واتهٔ ننواتهٔ کا
په هرڅهٔ کښے ئے لذت فرحت راحت دے لکه ساه چه و واتهٔ ننواتهٔ کا
که په تن خوشحال ختک دے ځنے لرے
د دهٔ زړهٔ د یار په کوئے کښے جار واتهٔ کا

د عشق په بادیه کښے مهٔ بزده کام د تمنّا
هغه څهٔ عاشق نهٔ دے چه وړی نام د تمنّا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زارځما دَ زړهٔ دے زارځما دے په دا کار کښے
که دا طور به تل درومی ایام د تمنّا

مرم دَ یار له شوقه سره دواړه نهٔ جوړیږی
آغاز دَ یار دَ وصل او انجام دَ تمنّا

څهٔ شوه هغه مینه چه دَ سترګو په کاتهٔ کښے
بنړو به ئے سرا وا ستوهٔ پیغام دَ تمنّا

قدم ښه ده دَ هغه عاشق په پلهٔ باندِ خوشحاله
چه کام ئے خپل موندلے په هنګام دَ تمنّا

دُنیائی یاران چه طمع دَ دُنیا کا
عاقبت په یوه طمع ځان جدا کا

دیدنی یاران پکار دی په دُنیا کښے
چه یارئ دَ دیدن په تمنّا کا

دَ ګونګټ مینه په غُل په خوشایهٔ دهٔ
خاصکی مینه په کل باندِ بورا کا

که په خپله سرضا درومی چاره نشته
که ځما په سرضا درومی خولهٔ بدرا کا

په باربار دَ هغه یار منت راباندِ
چه پلو په مخ نیولے مخ ئے وا کا

صد رحمت دَ عاشقانو په همت شه
چه په طمع دَ دیدن دَ سرسوا کا

په سر قیب به ئے بے تیغه مرګ رواشی
که دلبره دَ خوشحال مقصود سروا کا

دروغ دروغ وعده چه دِلسنګین سره پیوند کا
عاشق له ډیره خیاله ځان پروین سره پیوند کا

بلا کاندی خولهٔ وانړه دَ فتنو آتش تانړه شی
چه ناز وجلوه دواړه نازنین سره پیوند کا

آزاد ترسینه درومی دَ ځګر د ننه کښینی
چه غشی لیندهٔ دواړه مه جبین سره پیوند کا

که نور مهر دِ نشته څهٔ حوکړه دَ حال پوښتنه
چه تا په زړهٔ ویشتلے سربالین سره پیوند کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څهٔ زهٔ څهٔ م مجال دے چه دَ وصل غواړم دریغه
که زبره توره شړئ څوک وریښمین سره پیوند کا
که ځان غواړے خوشحاله له چشمانوئے حذر کړه
خپل ځان وژنی تمګرے چه شاهین سره پیوند کا

دوے دِ تورے سترګے لکه دوے تورے بلا
دوے دِ تورے وروځے لکه دوے تورے ترملا
بیا دِ تورے بانړه دَ دواړو سترګو کربلا
بیا دِ تورے زلفے تر بنا ماړو نه بلا
له هسے رنګه حاله راته وُوایه اَصلا
دَ هغو به څهٔ احوال شی چه په تا وی مبتلا
عاشقان دِ واړه سرګړل همیشه په واویلا
چه هسے رنګ ستم به په هیچا نهٔ وی اصلا
دَ خاطر بخښه م هسے تاخالی کړله تالا
لکه غل دَ خپلے خونے همیشه روږدے په غلا
نهٔ به بل څهٔ وکښی نهٔ به کاندی نور املا
دا بنده خوشحال اوستاله عشقه مشغولا

دَ خوبئ توم دِ ولاړ دَ بدخو هم لا
په خپل کلی په اولس په هرسوهم لا
تهٔ چه هسے په داخیال جمال نازیږے
کله ستا به داجمال نهٔ وی بوهم لا
چه بد مست شی په مجلس کښے هغه نهٔ یم
که کدو دَ میوتش کړم سبوهم لا
ستاله جوره له ستمه هورته لاړے
هغه ځائے چه آدم نهٔ وی آهوهم لا
دَ نماستی په وخت ئے واکړه آزارمهٔ شه
دَ وریل غوټے کونځئ دَ کیسوهم لا
دَ خوشحال خټک دپاره چه مے خور شو
په مغان م وبنی کیښول باهوهم لا

دوه زړونه چه یوشی غربه هم پاره پاره کا
خار تریګا نګئ چه نعمتونه رابنکاره کا
تورے زلفے بویه خط وخال زر وزیور هم
مخ چه بنائسته وی خلقه ئے نندارہ کا
څوک چه په اخلاص وبله مئین شی په دُنیا کښے
زړه سازے ناسازے په دُنیا کښے آواره کا
خلق په شیطان باندِ لعنت لرینه
چارے په سړیو واړه نفسِ اماره کا
سل رنګه غمونه لور په لور دَ نفس له لاسه
دوه سوه دَ حرص له مخه نور را اجاره کا
چه ویش وی دَ شکور دیر عالم وربانده ټول شی
چه واخلی خپلے بخښے نور ځانونه کناره کا
خوبئ دَ خپلے چارے څوک په مت په کوشش غواړی
څوک خپل کار ونه واړه حواله په ستاره کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خار تریکرنګئی چه زړه ئے یو یوئے اقرار وی
هرچه دوزبان وی خپل غمونه دوباره کا
هرڅوک دِ دُعا کاندی چه حاجت ئے چاته نه وی
ولے بادشاه نه وی چه حاجت ئے بیچاره کا
ګل وسړی ورکړه چه خوشحال په یوه ګل شی
غړه غوایه نظر کله دګل په پشتاره کا

دَ بے ننګو پښتنو له غمه ما
لوئی پریښوه و نیوله کمه ما
داهم ښه که په داکار کښے هومړ کار وی
چه که واخست انتقام له کرمه ما
چه دَ ننګ کوهرم مات شو دواړه ستر ګے
په ژړا نه کړے یودم بے نمه ما
هغه دُرم په لاس نه راغے بیړی
استاده کړه په ساحل له یمه ما
هغه ملاړم چه په هوډ سره لوئے غر ؤو
په ناکام کړه و مغل ته خمه ما
هم دَ بخت وماته شاشوه هم دَ خلقو
په مغل کړ ځکه مخ له همه ما
که م لاس وے په رضا به م کښے نښول
دَ مغل په لوری دوه قدمه ما
دَ هغو دَ خولے کړے خبرے آ ورم
چه خبره ورته نه کړه سمه ما
زم دَ خپلو دَ پردیو رامعلوم شو
که هرڅو ساته خپل ځان له ذمه ما
په هغو لویو خبرو شرمسار یم
چه هرچا وته ایستے له نمه ما
سل غندنے پیغورونه رادوځار شول
چه به ځان ساته همیش له ذمه ما
دا الم م هیڅ الم سره سم نه دے
که لیدلی دی هزار المه ما
مګر بخت راسره بیا مدد آغاز کا
چه فارغ کا دَ اندوه له سمه ما
هاتی ځکه په سر لونی تورے خاورے
چه خبر کړ دَ خوشحال له غمه ما

راته څه وائے چه یار درسره څه کا
که وفا کا که جفا کا واړه ښه کا
دا تل درد دَ ښائسته ؤ دَ یارئ دے
چه یک لخته دَ زړه مهر په چا نه کا
سل بلائے قبلوه ورپسے درومه
ښائسته دَ جهان کل واړه خپل زړه کا
چه دَ کبر خیال دماغ وته ئے ګورم
اندیښنے م ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمرے نه کنړم زه خوار شم
هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تیره چاربه دَ هیچا په لاس راته شی
که په ډیره ژړا سره دواړه لیمه کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بتانو په دیدن دَ زړهٔ نشاط شی لکه باغ پاڼې کلونه په او بهٔ کا
په ورتللوئ شرې په تلوئ بولې
چه ئ نهٔ پریږدې په هیڅ کښې خوشحال ثهٔ

راشه وګوره نن دا طراز ځما حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئ په بازار په کوڅه وائ لا وچا ته بنکاره نهٔ دے راز ځما
دَ نیاز منو عمر غواړم په دا څهٔ شی که بے نیاز وګړے نهٔ وړی نیاز ځما
دَ غمزے په تیغ م وژنه صرفه مکړه څوک به نهٔ غواړی له تانه ساز ځما
دَ مسجد محراب دَ چا دے دَ عابد دے په محراب ئ دَ آبرو نماز ځما
بنائسته دَ بنړ طاؤس ورلره بویه دا واړهٔ بنکارونه نهٔ کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوڅی سزا مومی بنهٔ چه خوارشو په دُنیا غماز ځما
تهٔ په ما باندِ تل ناز کا معشوقه ئ
زړهٔ خوشحال ختک عاشق یم نیاز ځما

زړهٔ چه نهٔ وی مبتلا پرے دِ سازه شی بلا
ترعاشق دِ صدقه شی که زاهد دے که ملا
عاشق هر زمان غزا کا په تیره تُوره دَ لا
که عاشق دَ یار په تیغ مری پرے منت دے دَ یار لا
زاهد خوښ کنج دَ خلوت کړ عاشق خوښ دَ یار بالا
کل دَ عشق دے غوړیدلے وعاشق ته ده صلا
دَ ادنیٰ چارے ادنیٰ وی دَ اعلیٰ چارے اعلا
که شیخی زاهدی غواړے په خپل لاس کښې دَ لالا
لکیوړ دستار په سر کړه سروهه په مصلا
یا مسواک کیږده په سر کښې یا ئ اوتومبه ترملا
په تسبیح خوزوه شونډے نور ټکی کوے که غلا
مرد هغه ګنړه خوشحاله
چه ئ کیږی مشغولا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه تا پیژنم هوا — واړه تا کړم سرهوا
چه همیش ئے په عالم کا — دَ جهان کوره غلوا
په نوائے بے نوا کړل — بے نوا شول په نوا
دَ هر رنځ دارو موندل شی — دَ بد خوئ نشته دوا
عاشقئ ځنے په کور کړل — څوک پراتهٔ دی په زګروا
چه م وینے دَ کوګل خورے — وینے کله دی روا
دَ چمن کلونه وا شول
دَ خوشحال نهٔ شهٔ زړهٔ وا

زاهدان چه دَ رندانو تل پیغور کا — کهٔ توانیږی ازلی قسمت دِ نور کا
بنهٔ چه سپین دَ زهدلرے له ما کړئ — چه و تور وته نزدے شی سپین هم تور کا
کهٔ رښتیا وایم ویل ئے په ما اوردی — څوک چه ما سره بے عشقه بل بیور کا
کهٔ په خولهٔ مُهر وهلے دَ عاشق دے — په سینه کښے ئے زړهٔ وګوره څهٔ شور کا
دَ لیلیٰ نهٔ نوریده دَ مجنون مینه — چه م زړهٔ له یاره نیسی خلق زور کا
نازنینے دَ دے بنهر واړه بویه — چه نن ناز و غمزه ستاله ستر کوپور کا
ځما یار په هر محفل باندِ چه راشی — په بنائست دَ بنائسته ؤ بازارخور کا
یو زمان دَ زړهٔ خوښی په لاله زار کښے — دا فلک ئے بل زمان را باندِ اور کا
چه دیدن دَ مئین نهٔ وی زهٔ ئے څه کړم — کهٔ کلو نه شګفتن راته هر لور کا
تیر یاران به نورونهٔ وینے په ستر کو
کهٔ خوشحال ورپسے دوه ستر کے څلور کا

سور پیزوان دِ په زګر نوے سنواریا — بیا دَ زړو نو آزار اخلے پاریا پاریا
په خاوند م دِ سوګند وی باور وکړه — چه هیڅ دم م له خاطره نهٔ ئے وساریا
زهٔ هر کوره دماغی په ځان غره وُم — ولے ستا ستر کو ځما دماغ اوتاریا
دَ چړے دَ کتارئ حاجت نشته — دَ بنړو په غشو تا بیچاره ماریا
کله کله ئے له حاله خبر آخله
بیچاره خوشحال خپل زړهٔ درپسے هاریا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنهٔ سړی دَچا په بد و نظر نهٔ کا
که څوک بد ورسره کاندی دوئی به بنهٔ کا

په بار دار ره وُنه تل وریږی کانړی
ورته کوره چه بار دار ره وُنه څهٔ کا

دَجهان کینې غصے واړه ترشا کا
که سړے په وخت دَ قهر مرګ ترزړه کا

دا په دا چه خود بینی ورڅخه نشته
دَجهان نندارے ځکه دوه لیمهٔ کا

په کینه په حسد هیڅ دَچا وُنهٔ شی
هر سړے چه حسد کاندی ځان اوبهٔ کا

نصیحت دَ نیکو بنهٔ دے نهٔ دَ بدو
کم بختان به بد فعلی دَچا په خولهٔ کا

وسړی ته ئے اختیار ورکړو هوښیاره
که په هره چار کښے خدائے واړه خپل کړهٔ کا

شپه او ورځ په لار روانے قافلے دی
نیک و بد دَ قافلے په لاره تلهٔ کا

یک تنها په لارے تلنه ده خوشحاله
په داهسے لار څوک څهٔ دَ لارے ملهٔ کا

که بے نماز ه دَ قیامت په ورځ ممتاز کا
وجنت ته ئے روان په ډیرا عزاز کا

نماز ګذار و ته ئے هسے حکم وُشی
چه فرښتے ئے دَ دوزخ په اور ګذار کا

انبیاء او اولیاء به هیڅوک نهٔ وی
چه ترشونډو به بیرون نرے آواز کا

ترعاصی نه لا بهتر هغه عابد دے
چه په خپل طاعت به عُجب یا به ناز کا

دا ځائے کار دَ هیڅ طاعت نهٔ دے خوشحاله
کوره څوک به په خپل فضل سرفراز کا

که یو ځل دِ دَ وصاله بهره مند کا
په هر دود به دِ خرم خوشحال خورسند کا

په زمان به دِ پیوند له هرچا پرے کا
که محبوبه دِ دَ ځان سره پیوند کا

نوے میاشت به دِ په مخ کوری وګړے
که په مخ باندِ دِ جوړ سُم دَ سمند کا

زهٔ به ځان لکه پتنګ ترے صدقه کړم
که له وړایه دَ دیدن مشعل خرګند کا

مبتلا خاطرم مری دَ یار له لاسه
بیاله مینے هم دَ یار په سر سوګند کا

چه له سوزه له ګدازه ئے حذر شی
زمانه به ئے ګلاب نهٔ به ئے قند کا

دَ هرچا قدر قیمت په خپل هُنر وی
دَ ګنی قدر خرګند دَ ګنی خوند کا

چه دَ عشق دَ لیو نیو په حلقه شی
کله وی چه هغه غوږ دَچا په پند کا

دَ جاهل سره ګلګشت لکه دوزخ دے
له دانا سره راضی یم که م بند کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د خپلو سپیو نوم وربانده کښیږدی
خوار خوشحال به په عالم کښې سربلند کا

که د زړه لری بها — ځان به نه کړی کم بها
څه وی څه به شی خبر شه — ابتدا په انتها
چه به کانده تنها کیږی — خو لا نن بنه ئے تنها
چه ئے نور له تا آخلی — په خپل لاس ئے کړه رها
ته خبر نه ئے له ځانه — چه په تا کیږی څه ها
درته وایم نه پوهیږی — څه غفلت لرے هاها

بل مخ مه ګوره خوشحاله
مخامخ شه په شها

له دلبرے نه م خوله غوښته امّا — دکه خوله ئے راته دا وے "له ما"
دمانړی په وخت ئے تل هسے ګواب وو — ګوره بیا ئے په څه زړه بد دے له ما
هسے یار سره څوک څه لره یاری کا — چه له کبره ئے نظر وی په سما
زه به هیڅکله د عشقه نه وانه وړم — پند ګویانو خپل پند وساتئ شما
څه خبر ئے چه اول په عشق کښې څه ځی — په اول وصلت ئے ځی له سترګو ما
د چا زړه لکه کا بل د چا بګرام دے — د یوه نصیب ساړه د بل ګرما
که جمال راته بنکاره کا زه به ورکړم — دا کتلے دنیا واړه رونما

زه خوشحال چه ستا په مخ باندې مئین شوم
پارسائی غواړے له مانه صنما

نوبهار شو بیا نرګس په باغ مستی کا — چه صبا م په سنبال دراز دستی کا
په پنځمه ورځ کښې ګل د باغ تازه وی — په شپږمه ورځ فنا خپله هستی کا
مبتلا بلبله سر د ګل په پښو ږدی — لکه برهمن د بُت بُت پرستی کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وُنے — په په هسے بلندئ کښې پستی کا

کرلانی لا نور شراب نوشلی نه دی
دا مستی واړه په جام الستی کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا دیده په نادانئ څۀ بلا کا
الف بے ئے لوستی نۀ وی ځان مُلا کا

روستائی تردشته نۀ وی رسیدے
بیهوده ویل دَ دشتِ کربلا کا

دَ کافرتۀ سوغه کړے دَ دین تُوره
مُسلمان ته ئے مشرک سړے تر ملا کا

وداناوته بلا شوه خپله پوهه
چه ئے تل په سل غمونو مبتلا کا

دا همه دَ بدخوئی علامت دے
چه سړے زناخونۀ ټکی غلا کا

په جهان کښے چه خوبونه دَ بدئ دی
یودروغ ترزروبدو تیرے لا کا

عطارد دِ نورقلم له لاسه کیږدی
چه په دا خوبئ بهرام انشا املا کا

دا خبرے دَ خوشحال وچاته نۀ دی
خو هم دے له خپله ځانه مشغولا کا

واړه مست شو بدویل کا
وسړیو ته بنکنځل کا

سل بلا ترخولۀ وباسی
په تیره تُوره وژل کا

چه خپل زړۀ وچاته ورکړے
هغه چارے په تا تل کا

زړۀ به څۀ ما نړه له چا کړم
په ما دا چارے زړۀ خپل کا

ځان به واچوم وسیند ته
څوک به دا هومره زغمل کا

دۀ پخپله دا فتنے زده
کۀ بدخواه ورته بنئیل کا

نۀ ئے ویره دَ آزار شی
نۀ م رحم په ژړل کا

چرته ځم په چا فریاد کړم
څوک به یادځما دَ دل کا

بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دے چه نتل کا

هر بیمار چه دَ طبیب سره شدت کا
کۀ ئے کورے وخپل ځان وته آفت کا

دَ ماهی ژوندون دریاب دے کۀ تر وُوت
په خشکئ کښے به دے کله فراغت کا

بنا پیرک چه له آفتابه نۀ پتیږی
دَ آفتاب دَ کوم چارے خسارت کا

ومهتاب وته دَ سپیو غپا کیږی
په غپا غپا ځان هسے فضیحت کا

دَ کونګټ دَ ګل دَ بویه نه بلا ده
ژرواک ژوندون واړه په بوئ دَ نجاست کا

انبیاءً چه کا فرانو وته بد شول
واړه چارے دَ شیطان په مصلحت کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوار هغه چه د غلیم په نغوته درومی
مدعی غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د سرود په غاړه تړے تشنه لب مری
هرخسیس په خساست کښے خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهیږی
نهٔ بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کیږی خوشحاله
نهٔ اودس غسل د کبر طهارت کا

یار به څهٔ بے وفائی کا
چه بے جرمه جدائی کا
لکه شمع له ما درومی
په بل ځائے به روشنائی کا
عاشقی دِ هغه کاندی
چه قبوله رسوائی کا
څوبنائست لری دلبره
هومره کبر و منائی کا
خوار خوشحال ته د سروشونډو
بوسه ورکړه گدائی کا

یارم مروردے که څوک وی چه ئے پخلا کا
زر پاسه ریباره ځما زړهٔ پسے بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښے غوټے خوری
څوک چه زړهٔ د دور په دلبرو مبتلا کا
څهٔ کنده عالم دے مهٔ ئے دود وے مهٔ ئے رسم
وزړے په ځائے پریږدی ومړو و ته صلا کا
هیڅ سزائے نشته باندِ لاس دما د زړهٔ شوے
تورے سترگے ستادی چه دائم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څهٔ پټه نهٔ ده
مست چه زورور وی ظالمی ئے بر ملا کا
تهٔ چه عاشقی کړے قبلوه په عاشقئ کښے
تل په عاشقانو باندِ خلق الا الا کا
ستا خونخوارو زلفو زړهٔ تنها نتلے نهٔ یم
څوبه دماخوار غُندِ لا نور هسے جلا کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئے کوره دا په خیال جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

یار چه تل هسے جفا کا ظلم جور سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنیا کښے خو که تل به ئے په ما کا
راشه کوره ستا له لا ... څوک خند کا څوک ژړا کا
دَ هغو په حال خبر یم چه په دردرته دُعا کا
که رښتیا ورځه نشته مرګ ئے مه وه تل رښتیا کا
څه ئے شته په زړه پوهیږم دا چه ځی نظر ترشا کا
مخ ئے ګل دے زه بلبل یم تل بلبل دَ ګل ثنا کا
هیڅ مانړه مکره خوشحاله
بنا ئسته خپله رضا کا

په سپین جمال چه تار په تار دوے زلفے عنبرفام کا
محبوبه غواړی دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
چه ډیرے دَ یار زلفے یا دوم مقصود م دا دے
چه ما دَ یار دَ زلفو دَ حلقو دیوانه نام کا
عاشق چه په جهان کښے خپل ژوندون له خدایه غواړی
دَ زړه مقصود ئے دادے چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله دَ میو
ساقی بنیښه نیولے راته فکر دَ بل جام کا
په مخ دَ ښو محبوبو زه مئین څه هومره نه یم
چه یا به ئے څوک وکښی یا ئے شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله دَ عاشق په مرګ راضی شی
دَ سترګو په کاته کښے دعاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوی دَ بُت په عشق کښے ورته وایه
کعبه دَ کانړو کوره ترو دے څه خلق احرام کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ غټ دعنایت په ستر ګو وګورے خوشحال ته
دَ دۀ مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا
نشته په دا بنهر څوک چه نۀ دے خریدار ستا
څرنګه ډیر تود دے چه م ولیدۀ بازار ستا
بنه ده سرو وُنه نۀ چه بنه ده ستا ترقده
شهد کۀ شیرین دی نه شیرین دی ترګفتار ستا
بنے دَهوسئ ستر ګے دی نه بنے دی ستا تر ستر ګو
بنۀ دَزرکو یون دے نه چه بنۀ دے ترزرفتار ستا
څوک دی چه تاوُوینی مئین دربانِد نۀ شی
هرلوری ته ډیر دی کۀ ئے ګورم خریدار ستا
چاچه تا ته کړے یو نظر دے په درست عمر
څوچه دُنیا پائی نور به تل وی طلبګار ستا
زۀ به ورته نۀ وایم سړے چه تش کالبد دے
هرچه ته ئے وُلیدے لوټ نۀ شو په دیدار ستا
ګل دَ لاله داغ لری سختی دَ رامبیل پاڼے
چاوے چه لاله دے یا رامبیل دے ګلعذار ستا
ډیر طبیبان راغلۀ لکه راغلۀ هسے لاړل
راشه حال ئے ګوره چه څۀ حال لری بیمار ستا
وے م وطبیب ته چه دَ رنځ دارو م وکړه
وے ئے چه دارو کړم اوربلیږی په پرهار ستا
سرلری خوشحال درته پیشکش کۀ دِ پکار دے
به تردا نورڅۀ چه دَچا سرراشی پکار ستا
په زړۀ م هسے نهال ئے اے له دؤو ستر ګو غائبه
کۀ زۀ بله نامه وایم نامه ستا راشی په ژبه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هردم م ډیره ځله اضطراب شی ستا دیدن ته
په تږی باندِ تل وی دَ اوبو مینه غالبه

تره ترخه کهٔ نهٔ وے دَ خوږو قدر به نهٔ وو
سکه ځکه جدائی شوه آشنائی سره واجبه

یو دَ بیلتانهٔ رنځوری ګرانه ده کهٔ نهٔ وی
نور همه زحمت آسان دے کهٔ نس خوږے وی کهٔ تبه

ناڅاپه دوه مشتاق چه سره ووینی په سترګو
تر دا به بله نهٔ وی په جهان کښے عجائبه

په ډیرضرورخوشحال دَ یارله مخه جدا کیږی
ارواح کله راضی وی چه بیلیږی له قالبه

په هغه جهان به خلاص وی له عذابه
که دلے سریکار وی له کتابه

واړه زړهٔ یم چه م هسے شراب بد کړل
ګنړه کومه بدی غواړے له شرابه

دَ شیطان له چارو لرے لرے ګرځه
یو درنګ مهٔ اوسه بے چنګ وبے ربابه

دَ بنهٔ مخ په نندارهٔ کښے خیریت دے
که ځماله لوری چارنهٔ شی خرابه

چه دا هسے ارت ملک په خپل سر تنګ کړے
په خلوت کښے دِ څهٔ سودے شیخ وشابه

چه ئے سرے لمبے په ځان کړلے قبولے
دَ بنهٔ بوئ نفس پیدا شو له ګلابه

هم حیوان ئے هم سړے ئے هم ملک ئے
که تهٔ بنهٔ په ځان خبر شے له حسابه

که خبر له حاله نهٔ شے درته وایم
په بل نام به بالهٔ نهٔ شے بے دوابه

که پخوائے خرابی ده چا لیدلے
بیا به هم وی دَ وجود مینه خرابه

هر طنابے ودانا و ته معلوم دے
داخیمه ولاړه نهٔ ده بے طنابه

دَ خوشحال ختک په ژبه برکت شه
چه ویل کا په پښتو له هره بابه

تهٔ چه هسے په غوغا دروے سیلابه
ولے هسے په ساعت کښے شے بے آبه

آفرین دِ په همت دَ لوئے دریاب شی
چه په هیچرے ئے چارنهٔ ده کریابه

چه په پورته دَ کاغذو ګوډئ درومے
که ربنتیا ده دا دِ درومی بے طنابه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَطوطی ژبه اُستاد غواړی دَ نُطق
کنړه دے به لا بتر وُو تر غرابه
چه په مخ کښے دِ نا بود شی واړه ستوری
دَ آسمان په ستورو وخیژه آفتابه
کهٔ لمبے وربانِدِ بلے کا ایرے شی
دَ ژوندون هُنربه نهٔ ځی له سیمابه
له یا قوته دِ هالهٔ سیالی شِبه کا
کهٔ دَ اورپه تاؤ کښے دانشی بے آبه
چه مرغونه وزر بیامومی آلوزی
هیڅ مقصود ترسره نهٔ ځی بے اسبابه

په ځوانئ کښے اودهٔ وُوپه زوړ والی
دَخوشحال سترګے بیدارے شوے له خوابه

خوار عاشق په خاصیت دے دَ سیماب
خوونهٔ مری ځنے نهٔ ځی اضطراب
ولے هسے خپل عاشق په جفا وژنے
نهٔ دیت شته نهٔ قصاص شته نهٔ عذاب
ستا دَ سپیو سره ګرځم ستا په کوئ کښے
کُندما ورسره ګډ کړے په حساب
خوخوبنی دِ دَخپل یار دَ دیدن موم
کهٔ په ویښه میسرشی یا په خواب
چه په ډکه خولهٔ دِ ووے یاری نهٔ کړم
دَبلا په خولهٔ دِ ورکړم زهٔ خراب
داچیستان دَ یار له شونډو راته حل شو
آوریدهٔ شو یوځائے نقل او شراب
په ملال ملال کا تهٔ عاشقان وژنے
ستا په سترګو کښے چرے دی دَ قصاب
ماته څهٔ وائے چه وایه څوک دِ وژنی
تهٔ له خپلو سترګو غواړه دا ځواب

کهٔ دِ زړهٔ وی چه به زړهٔ دَخوشحال کوړم
راشه وګوره په اور ایښے کباب

خپل بیمارم حواله کړ په نصیب
ورته زهر شوے ګولئ دَ طبیب
برآمد وربانِدِ صوت دَ غراب شو
خوشامد ورته آواز دَ عندلیب
طبیعت چه محبط شی سود ئے نشته
نهٔ په پند په نصیحت نهٔ په ترکیب
په اعجاز دَ محمدؐ خلقو اقرار کړ
دَ بوجهل تل نارے وے دَ تکذیب
عمارت لکه خطا هسے خطا ځی
په اول ئے چه خطا پریوزی ترتیب
نصیحت دَ ناصحانو بانِدِ بادشی
چه زوال دَچا دَچارے شی قریب
دانشمند دے خپل دانش لرے ساتلے
دَ تعلیم او دَ هُنر اثر په نریب
دَ پخو په حال اومهٔ کله پوهیږی
دَمقیم په حال خبر نهٔ دی غریب

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت بے ځایه واړه ځکرخون دے ‌ ‌ ‌ ځکه ژبه ترغابښ لاندې کړه ادیب
دَ هلک مینه په چاوی په هلکو ‌ ‌ ‌ دَ لبیب مینه په چاوی په لبیب
په نړکونو م دُنیا و هرچا ورکړه ‌ ‌ ‌ په جهان کښې پیدا نهٔ شو یو حبیب
دَخوشحال ختک په شمار په حساب نهٔ دی
په هر ځائے په هر دیار لری رقیب

دا تاؤ تاؤ زلفے ښکاره کړه له نقابه ‌ ‌ ‌ چه ځار ځارئے شم له هره پیچ وتابه
زهٔ چه چیرے تا ته سوال کړم تهٔ ښکنځل کړے ‌ ‌ ‌ نور به څهٔ غواړم ترداخاصه ځوابه
دَ سمند سمونه سرهٔ په وینو درومی ‌ ‌ ‌ کوره بیا دِ دَچا مینه کړه خرابه
تا به هسے بے صرفه خونونه نهٔ کړل ‌ ‌ ‌ کهٔ دِ ویره شوے له خونه له عذابه
لکه څوک چه له تیرو تورو ویریږی ‌ ‌ ‌ هسے ډارکوم زهٔ هم ستاله عتابه
چه دَکښلی زیبا مخ نظیر دِ غواړم ‌ ‌ ‌ په نورڅهٔ م نظر نهٔ شی بے آفتابه
کهٔ فتنے او خرخشے دَکښلیو دود دے ‌ ‌ ‌ نه چه هسے هومره ډیرے بے حسابه
زهٔ خوشحال کهٔ له تا خواست کړم مستحق یم
خولهٔ زکوٰة راکړه دَحُسن له نصابه

کهٔ یو ځله مخ ښکاره کا له نقابه ‌ ‌ ‌ دَ ښائست نامه به واخلی له آفتابه
لاله گل به ئے له مخه خوبی پور کا ‌ ‌ ‌ په زلفینو په سنبل کاندی بے تابه
خلق څهٔ لره تهمت په زمانه ږدی ‌ ‌ ‌ په چشمانوئے دُنیا کړله خرابه
دَخمار به علامت ئے سترگے سرے دی ‌ ‌ ‌ کهٔ چاب وخته بیداره کړه له خوابه
دَخاطر وینے ئے نوش په ځائے دَ میئو ‌ ‌ ‌ بیائے نقل هم دَ زړونو له کبابه
خاصه مرگ دَ معشوقے دَ مقتولانو ‌ ‌ ‌ چه جنت لره به درومی بے حسابه
ځمازهٔ قبله نماشونهٔ جارُوونړی ‌ ‌ ‌ وبل لورته ستا دَ وروځیو له محرابه
په وعده ئے زړهٔ خوشحال مکړه خوشحاله
دَ وفا طمع څوک نهٔ کا له حبابه

کهٔ دیدن شوے بے نصیبه ‌ ‌ ‌ ما به ولیدے حبیبه
په پرهار م اور بلیږی ‌ ‌ ‌ دا رومهٔ سیزه طبیبه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دَ یاریم یارځما دے ترمینځ څهٔ غواړے رقیبه
لیونی به لیونتوب کا بے پروا دی له ادیبه
وعاشق و ته ناصحه څهٔ وئیل کړے بے تقریبه
تر فرهاده تر مجنونه
په خوشحال پیښه عجیبه

کهٔ ناکاهه رابنکاره شی هغه خوبه زړهٔ به یوسی له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سرنګون له غمه پریوزی کهٔ په رائے کښے دَ خپل یار دروی محبوبه
هرزمان په نوی نوی غم اخته شوم چه تل تل نوے شیوه کا دل آشوبه
دَ یوسفؑ دَ مینے لاف واړه عالم کا ولے بل پسے پوندنهٔ شوے یعقوبهٔ
کهٔ لاڅهٔ درته دَ سرومال وجود وی په دا فکر به ورنهٔ شے ترمطلوبه
تهٔ ئے تل په سرُدعا کوه خوشحاله
کهٔ دِ نوم په ژبه نهٔ آخلی محبوبه

مردهغه چه زړهٔ ئے ویښ سترګے په خوب په خپل سپی ئے ګمان شی دَ لیونتوب
درویشان دِ دُعا کا زهٔ ئے په ځان کړم کهٔ دَ زړهٔ نه م روان شی دا زهوب
په مخ ډیره بنائسته ئے نوم دِ څهٔ دے دَ عاشق دَ ځان بلا فتنه آشوب
کهٔ په تُوره ئے ځواب ورکړے مردی ده کهٔ وجود دِ څوک آزار کا نهٔ شی په چوب
په هغے لارے چه بل ږدے هسے وایم کهٔ باندهٔ کړم دَ هغے لارے جاروب
کهٔ هردم ورته ژړا کړم فائده نشته سنګین زړهٔ به ئے په چا نشی نروب
دَ دُنیا سختئ تل نهٔ وی غم مهٔ کړه په حلوا کُندِ بدل شی دا اتوب
کهٔ په تور دَ عاشقئ بند یخانه شی دَ عاشق له نهٔ ځی تلا توب
کهٔ م لاس ورباندِ برشی هیرم نشی ډیر سرونه به چیت پیت کړم په میخ چوب
ستا په تش دیدن م هسے زړهٔ خوشحال شی
لکه ترے په اوبو شی بنهٔ خروب

ما دَ مزکے په مخ ولیدهٔ مهتاب چه خجل ترے دا مهتاب دے هم آفتاب
دَ زلفینو ترنګهت ئے مشک شرمیږی دَ خولو تربوئ ئے نهٔ رسی ګلاب

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وریل په هرهر پیچ کښې ئے نافے دی — مشاطه ئے چه پرانزی پیچ و تاب
نور شراب ورته اوبهٔ د ترخوبے دی — چه ئے مست وی د لبانو په شراب
وے م زړهٔ م ستا د مخ په اور ورتیږی — وے ئے پریږده چه بنهٔ وریت شی کباب
ستا په راز م صورت سرتر پایه پُر دے — زړهٔ م کوره په تصویر کښیلے کتاب
عاشقان م کُشتگان د معشوقے دی — کُشتگانو څخه نشته سوال خواب

که ته څهٔ خوا شارت وکړے د سترګو
د خوشحال ختک به ووینے شتاب

نول د تن د ځان شیون د زړه آشوب — یوه څهٔ بده بلا ده عاشق توب
والئے تهٔ په چا مئین ئے راتروایه — بے له تاله نور و مینو توبا توب
خولهٔ چینه ده د حیات په تور سلسل کښے — نوم ئے شته لا هیڅوک نهٔ دے پرے خروب
ستاله تورو ښهلا سترګوئے سیالی کړه — نرګس څکه کیښود سر د دار په چوب
خار و خس به د په لاره کښے پرے نږدم — چه ئے توبزم د مژګانو په جاروب
واړه شونډے په لذت سره یو نهٔ دی — څوک حلوا دی د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال د تارو د ابنګار د دهٔ دے — که څهٔ شی ځما د زړهٔ په تلاتوب
د اځما د سترګو اوښکے وینے نهٔ دی — د ویشتلی زړهٔ له سترګو ځی زهوب

ستا د مخ په یادئے دواړه د زړهٔ لاړل
د خوشحال د زړهٔ آرام د سترګو خوب

پلاؤ وخورے یوه لپه — ننه پریوزے اندر غپه
هیڅ خبر نهٔ وے له ځانه — نهٔ له راسته نهٔ له چپه
نهٔ درود وی نهٔ د ذکر — هندو هم نهٔ وی بے جپه
چه هوائے درته بنهٔ کا — زړهٔ د ځی په هغه هپه
په هر ځائے چه له چا کښینے — یاد د راز وی یاد د کپه
نهٔ به ځان ترهر چا بنهٔ کړے — که بنهٔ کیږے په غرد په

که په خپل فهم طبیب ئے
د خوشحال تر فهم تپه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دَ مارغونڈِ راضی له خپله بخته
چه دَغم له پوسته ووتم یک لخته

بیا هغه حسن وجمال هغه لیدهٔ شی
که دَ بخت سترګے مِ خوږ وے یوشو وخته

ګرد غبار لړے وریځے ترمینځ لاړے
بیا دَ نمر سترګه ښکاره شوله ویخته

خدائے دِ وارهمت ورک نهٔ کا دَ مردانو
په دُنیا که باندِ راشی ګرانه سخته

زمانے په هر بازار وګرځولم
خبردارئے کړم دَ هر بازار له رخته

دَ بهار په وخت ئے بیا نشو ونما وی
په خزان چه پاڼے پریوزی له درخته

دَ خوشحال ختک طالع ترخرم ښهٔ دے
چه بندی شو خاوند بیا وروست ترتخته

په جهان کښے څلور قسمه دے نعمت
عاقلان ئے دی خبر په حقیقت

لمړنے نعمت دَ علم دَ ښهٔ خُلق دے
دا نعمت په دواړه کونه دے راحت

بل نعمت په دا جهان دَ ډیر دولت دے
چه هر شان پرے ابلهان کا فراغت

بل نعمت دَ ریاضت دے که ئے ګورے
په هغه جهان راحت دے محنت

په خونی هاتی سوره شوه مئے پرسته
زهٔ هم مست هاتی هم مست دے دا هم مسته

خدائے دَ دریو واړو مستانو سره سرکړ
بله نشته یا به نیست شی یا به هسته

نندارو لره ئے راشئ نندار چیو
یوه لویه هنګامه شوله پیوسته

چه ئے ستا زلفینے کیوتے په لاس کښے
لاس ئے پریوزه که ئے دے پریږدی له دسته

یار دَ ماڅخه دَ کور دننه ناست ؤو
زهٔ بے روحه ګرځیدم دَ دهٔ په مرسته

نهٔ یاری نهٔ آشنائی واړه لباس دے
چه خبر شوم دَ وګړی له بربسته

ما په وبزیو سترګو ډیر یاران خوړلی
په خیر خیر دِ مخ ته نهٔ ګورم له کسته

دَ خوشحال په ځان دَ ډیرو غشی لګ دی
خو هم دهٔ زده چه دے مری دَ چاله شسته

تورے سترګے ستا دی اے زیبا نګارے مستے
تور نرګس شهلا دی اے زیبا نګارے مستے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچه بوسه راکړه زهٔ پرے بے حسابه مست شوم
شونډے دِ صهبادی اے زیبا نگارے مستے

ماچه ستا داکښلی بار خو په ستر کو خیر کړهٔ
گل دَ لاله دادی اے زیبا نگارے مستے

خولهٔ به دِ آخلی چه پرے ستا دَ خاطر مینه وی
ډیر په تا شیدادی اے زیبا نگارے مستے

هرچه ستا له ظلمه و نور چاوته فریاد کا
واړه بے وفادی اے زیبا نگارے مستے

خوب کاندی بے غمه یائے چیرے قرارے شی
څوک چه بے له تادی اے زیبا نگارے مستے

چارے په ما وکړے وائے چارے ځما نهٔ دی
ستا نهٔ دی دَ چادی اے زیبا نگارے مستے

تا ووے خوشحال ته نورے لا ترما زیبا شته
څوک ترتا زیبادی؟ اے زیبا نگارے مستے

چه مئین شوم دَ بلندے په قامت
راته وَرَیدهٔ داسے دَ ملامت

چه بلائے دَ قامت راته ښکاره شوه
گویا پاسیده بلا دَ قیامت

چه محراب ئے دَ آبرو راته ښکاره شهٔ
هغه دم مِ تعره وکړه قد قامت

دَ مژگانو ناوکی ئے هسے نهٔ دی
چه به څوک ورځنے درومی سلامت

چه نهٔ مے نهٔ معشوقه نهٔ گشت دَ گلو
تیرئے عمردے په غم په غرامت

نن دَ کښلیو دَ دیدن نندارهٔ کوره
اوکهٔ نه گاندهٔ به درشی ندامت

چه دَ کښلیو نندارهٔ و خخه لاړه
خبر نهٔ یم کوم گناه وو کوم شامت

چه نظر به دَ کرم په خوشحال کاندی
لا به کله وی دا فضل و کرامت

څهٔ به وایم دَ دے نفس له آزمیښته
نفس آدم دے را ایستلے له بهشته

چه پکښے دَ دواړو کونو مراد مومی
هغه چار دِ تر نظر لاندِ کا نرشته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ کیمیا دَ بوټی ګل کله موندهٔ شی
چه دَ پښتو تلی ګلګون نهٔ شی په غوښته

دَ سړیو په غفلت پورے حیران یم
چه په ګورکښے تورے خاورے هومړه نشته

بیا به څله څوک طلب دَ دُنیا کاندی
چهٔ خلاص نهٔ وی یودم دَ کارله کشته

کهٔ دَ سرلاندِ بالښت کښیږدی دَ پرونو
عاقبت به تر سرلاندِ کاندی خښته

دَ دُنیا مینه په مثل دَ خار ښت ده
هیڅوک نهٔ وینم خالی له دے خار ښته

د صحرا په کاڼی رخه دَ شیطان شوه
عیسیٰ سر په مزکه کیښو له بالښته

دَ زړهٔ مینه په مثال لکه پټک ده
چه دَ ګوڼے څښتن وهله هورته رغښته

غم ئے واړه دَ آشنا دَ بیلتانهٔ دے
دَ خوشحال چه سر یکار شوله جوړښته

چه م ولیدهٔ په سترګو ستا ښائست
ښاپیر یو څنه نشته دا ښائست

هم هغهٔ دربانِد هسے شان مئین کړم
چه دَ کړے ئے وتادے دا ښائست

مخ ئے کله دَ لاله غوندِ زیبا دے
دَ لالا ترګل ئے ډیردے لا ښائست

کرمه نهٔ ئے چه خپل ځان ستائے نکارے
وائے نهٔ لری قمر ځما ښائست

لورپه لور به دَ بلبلو ژغ پرے وشی
کهٔ صبا کا دَ ګلونو وا ښائست

دَ نرګس ګلونه هم هرګوره زیب کا
ستا دَ سترګو وینم لا زیبا ښائست

عاشقان دِ پرے پټنګ کړل چه وریتیږی
خدایه تا کړ په جهان پیدا ښائست

ملاحت وو نزاکت وو لطافت وو
دَ خوشحال دلبره سرتر پا ښائست

چه ئے خوب په پالنګ نهٔ ووے دَ پرو له بالښته
راشه ګوره تماشه کړه ترسرلاندِ اُومه خښته

چه فانی دُنیا دُنی ده بُودئے نشته ناهنی ده
ځکه داده اے نادانه دَ هوښیار ترفهم زشته

دا دُنیا خار ښتی بزه ده په ساتل ئے څهٔ مزه ده
شپون ئے وشړی له بزو نه چه ئے پوهشی له خار ښته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هم تول ځی هم دلئی دا طوفان دے که ږلئی
چه وږے موندهٔ نهٔ شی هغے توبه له هسے کښته

مالیدے په داچشمانو ورانے مینے دَ شاهانو
یکباره ورځنے ولاړهٔ چه ئے درسته دُنیا غوښته

دَ لکونو پیدا غول کړه دَ جهان ګنجونه ټول کړه
نهٔ به تهٔ نهٔ به ستا پشت وی بیا سنجرشو یوخو پشته

دَ سیلاب په مخ دِ کوردے دا دنی فکرِ نور دے
چا به نهٔ کړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښته

په دُنیا کښے که شداد شے بیا به تهٔ په بلایاد شے
که بهشت په دُنیا روغ کړے څهٔ دِ سودے له بهشته

هغو یوړله له ځانه دا فانی دُنیا اے ځوانه
چه ئے تار په تارخوره کړه نهٔ هغو چه ئے ونغښته

مائے ولیدل کارونه طور طور رفتارونه
په ورتلهٔ په ستغ ختنه په تلهٔ کنډے غوندِ رغښته

که کم عقل که کانائے که هوښیارئے که دانائے
دَ میرباز غوندِ ورزغله دَ خوشحال غوند ترے تښته

چه دَ پلار په بدګوئی سرشی پوت
چه دَ مور په چوت ئے خیر وبرکت وی
بختورئے هغه پلار هغه ئے مور وی
دَ بد ځویه ژغ دَ فسق ودَ فساد ځی
دَ مزری په خوئی پیدا شی ځنے ځویه
چه ئے نوم په جهان پاتے شی دَ نیکو
وصورت وته ئے مهٔ غړوه سترګے
دَ سپین توت چه مزه نهٔ وی څهٔ پکار دے
دَ پیر ځوانان چه احمقان دی لکه پیاز دی

صد لعنت دَ دهٔ دَ مور په ګنده چوت
له هغے موره به نهٔ زیږی کپوت
چه له موره نه فرزند زیږی ثبوت
دَ بنهٔ ځویه ځی نارے په ملکوت
ځنے غواړی دَ کید رغوندِ خپل قوت
هغه ځوئے دے په جهان کښے لا یموت
دَ خپل ځویه خو عمل ګورهٔ کرتوت
که بنهٔ خوند لری ترے بنهٔ ګنړه تورتوت
وخوشحال ته هوښیار مشک دے پیر فرتوت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څۀ به لاړ پرښۀ وې د بهار د ګلو وخته
که زړه درپسې نۀ وې د خزان سیلۍ سخته

په وخت د ښو ګلونو دوساله باده نوشلی
د زړۀ اندوه دِ واړه د عشرت یوې یکلخته

په وخت د ښو ګلونو په خلوت دننه ناست ئې
راوُوځه نندارې کړه ناسوتی شیخ بدبخته

هر ګل وته چه ګورې ګوښې ګوښې ئې نګهت وی
په رنګ سره یونۀ دی نه یوسم د بلبله رخته

په سم دی که په غړۀ دی د بهار خاصه ګلونه
آخر به ئې ژړون وی د ګلونو له درخته

چه تعینه د اهاړ کړمه سیلۍ شی په چمن کښې
ګلونه د لاله لکه بادشاه پریوزی له تخته

چه کښته پورته زانړې مرغاوۍ تلۀ راتلۀ کا
خوشحال ختک خوبل کړی په جهان کښې دا دوۀ وخته

څوک به ستا د مخ نقاب کا رتے پتے
څوک به ستا په انګیو کښې دی ګوتے

که دِ بیا نوی شیوے په خاطر نۀ دی
د وربل غوټے دِ څله دی آرتے

مظلومانو وته څۀ خو نظر وکړه
په دربار دِ فریادی دی څیرے ختے

چه ئې پشی شاله ما هومره ویل کړه
نخاخ د هغو ولے ژبے نښتے

په خپل یار به ئې کیدے داهسے شندے
چه همیش ئې د رقیب خبرے نغوتے

یار په هر لوری جلوه کا ورته ګوره
که دِ نۀ دی د لیدلو سترګے تتے

په نوروز کښې دا غزل واخله مطربه
په آواز به دِ بلبلے شی ساکتے

ګل ته چا دا هسے زیب وحُسن ورکړ
چا ئے هسے ته په ته پانړے پرانتے

د خوشحال په پالنګ بیا راغله سرشاره
په زعفرانو په چووه لړ د ختے

خپل پردی چه چالینده په لاس آخسته
هر یوۀ کړه په ما تشه درسته درسته

چه قضا دما د چا په غشی نۀ وه
د بادشاه لینده ئې هم کړه په ما سسته

چه تعلیم ئې د سیفی له ما نه آخست
بیا هغو دما د بد و سیفی لوسته

په زرګونو راته لاڅ د یارۍ کړے
په دولت کښې ئې دما بلا آخسته

اوس چه ورځے د نکبت راغلے یو نشته
چه ځما د پاره وُوځی له بائسته

که بادشاه له تخته پریوزی نا آشنا شی
بادشاهی ده د دولت په تار آمسته

د نکبت ورځے په مثل د دانو دی
بنائسته سړے وباسی له بنائسته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هُنرونه ئے عیبونه شی خوشحاله
دَ سړی چه چار دَ بخت شی سسته پسته

دَ شرابو مستی زړشی نیست و هسته — لا یزاله مستی نهٔ درومی له مسته
چه مِ نوم په جهان لاړ شو دَ رندئ — دَ رندئ کاربه نهٔ پریږدم له دسته
که بادشاه ئے په زندان کا غم ئے نهٔ وی — دَ آزادو آزادی ده له الستهٔ
نهٔ یاری شته نه خپلوی واړه غلول دی — چه خبر شوم دَ وګړی له بربسته
دَ بنادئ په اُمید اوسی په غم کښے — تل په شپه پسے رادرومی ورځ پیوسته
دَ مقصود ګوهر په لوئے دریاب کښے پروت — غواصان یکښے غوټے وهی په مرسته
په ادراک له قعره نهٔ کوری ساحل ته — هغه کب چه ویره وُوینی له شسته
دَ عاشق خاطر او خیال لکه دریاب دے — چه چپه ئے کله لوړه کله پسته

دَ خوشحال له زړهٔ دَ یار محبت نهٔ ځی
لکه مینه دَ خپل بُت له بُت پرسته

دَ صبا نسیمه راشه وګلشن ته — دَ ګلونو انتظار دے شګفتن ته
زاهد ته خبر له عشقه چه عشق خه دے — دَ ګلزار له حاله خهٔ وائے زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا — زهٔ دائم په سجده پروت یمه وثن ته
دَ لیدو په نندارهٔ ئے نهٔ مړیږم — که هرڅو په ځیر ګورم ودیدن ته
تهٔ خو بادشاهئ په زړهٔ کښے داغ ږدے — چه په شین شین دروئے وچمن ته
قهرمهر دِ دَ روځیو په مینځ وینم — دَ جبین تخته دِ اینبے ولوستن ته
که جنګ وخرخشے کړے که مِهر — زهٔ په زړهٔ ساده حیران شم هومړ فن ته
که دما په مرګ دِ زړهٔ دے دایم زهٔ هم — ستا جفا جور نزدے کړم ومردن ته
اوس دِ اور راباندِ بل کړهٔ پستنه شه — چه لوګے دِ ننه نهٔ وُوځی پیرهن ته

که تل ستاله لاسه ټوره دَ ستم وی
ما خوشحال قبوله کړے وګردن ته

دواړه شونډے کړه په بیارته — دَ رسیږی وُکړه خپل یارته
زهٔ چه ستا و مخ ته ګورم — زړهٔ مِ نهٔ کیږی ګلزار ته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل له شرمه خولے پریږدی چه نظر کا ستا رخسار ته
که م واړه ورباندِ جوړ شی منتظریم وخپل یار ته
گله دا درباندِ ښائی چه ځیر ځیر گورے وخار ته
که وفا کا که جفا کا یار دم مهٔ وهه اغیار ته
آئینے وته نظر کړه که دِ مینه شی گلزار ته
زار وچاته کړے خوشحاله
چه دِ نهٔ گوری څوک زار ته

دَ شوم سړی له کوره که اوبهٔ وی دَ حیات
په ما باندِ لګیږی لکه زهر دَ ممات
موسیٰ څخه هیڅ نهٔ وُو ورسره یوه عصاوه
قارون څخه دُنیا وه خودے ولیدهٔ آفات
هرچا څخه چه مال وی وبال هم ورسره مل وی
دانا به هسے کارکا چه ئے نهٔ وی وبال نریات
دَ گل دَ عمر کار دَ دُنیا مال دَ سفله مهر
دا درے څلور کاروونه بے بقا دی بے ثبات
چه شرم ننګ ئے نهٔ وی نهٔ هُنرلری نهٔ پوهه
په مال ئے نظر مکړه مهٔ په حُسن مهٔ په ذات
دانا په ځګرخون کښے دَ نادان خوښی افزونه
عالم واړه حیران دے په دا هسے واقعات
چه تل به پرے بنادی وی غم به نهٔ ورځی په عمر
هیچا راوړے نهٔ دے په دُنیا کښے دا برات
عادت دَ فلک دادے هم دِ بناد هم دِ غمژن کا
که هرڅو بنهٔ صفاوی بیا نرنګ ونیسی مرات
خوشحاله څهٔ اندوه کړے خوښ په دا اوسه خوښی کړه
چه بے ماله غنی ئے نهٔ دِ ج نهٔ دِ زکوٰة

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که م سترګے د باور کړے سره لواتے
په جهان کښے خونیکی ده نورے باتے

که د لاس د نیکئ نه رسی د زده کړه
راشه واوره اَلْاَعْمَالُ بِالنِّیَاتِ

په جهان کښے که حجاج . نوشیروان وو
هم دا داد او هم بے داد شوځنے پاتے

له قسمته به نه کم نه به څه زیات شی
دا د واړه اندیښنے دی کم و زیاتے

که په څه هنر د هومره توان رسیږی
چه به ته کړے د مرګی لښکرے ماتے

بیا هاله په جهان خوښ کړه هوس کړه
ګنړه نورے اندیښنے دی کم و زیاتے

د دُنیا ودانے حونے چه لیدے شی
عاقبت به ئے مرګے کاندی میراتے

له دُنیا نه هم هغوده بخره وړے
چه ئے نوم شی د نیکئ پکښے پاتے

سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړے
خدائے د واخله لباسی دُنیا کم ذاتے

که داستا سترګے راوجار باسم ځان ته
له بنادئ به نور شاکړم وجهان ته

یو زمان م که داستا لیدل نصیب شی
نور به سترګے پورته نه کړم ګلستان ته

طبیبان د خپل دارو ورځه کښیږدی
تا ویشتلے مینه نه کا و درمان ته

کفرستان د شاه د تورو زلفو ګوره
چه په څه رنګه تا ویږی وایمان ته

چه په ما باندِ تیریږی ستا په عشق کښے
خدائے د هسے حال پیښ نه کا مسلمان ته

په جوړا بورا به هم نه کا و تنه
عاشقان کله خالی دی وسهمان ته

اول بنه شهپر پیدا د الوتو کړه
بیا له پسه الواته کړه و آسمان ته

په فراق د بنو یارانو چه ډیر ژاړم
دواړه سترګے م پیغور کا و باران ته

چه په خپله افغانی ژبه نادان دے
په ترکی خبرے څه وائے افغان ته

مائے دواړه شونډے بیا مونډے په کور کښے
نور د لعلو لره درومی بدخشان ته

هغه شونډے چه ځائی بے پانوسرے دی
هغه شونډے څه حاجت لری وپان ته

له خوشحاله ئے بهرام غونډ پیدا کړ
دم واهه نه شی څوک څه وائی یزدان ته

ما چه نظر وکړو په ذرات په موجودات
ګول په جهان راغلم تر به ګول درومم هیهات

یو څادر ترمیان وی فهم پاتے شی له کاره
دا هومره کیسے هومره ادراک د سماوات

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ نبی ولی ئے درست اسرار موندلے نۀ دے — لویه کارخانه ده کۀ وګورے کائنات
وزیږی له نوحه د طوفان په موج فناشی — ځوئ د آذر و مومی له ناره نه نجات
کار د بل حکیم دے چه ځۀ کاندی هسے کاندی — واړه سر د ګم دی دا آبا دا اُمّهات
دخل د ساعت د طبیعت دے کۀ د نور ځۀ — نیک زیږی له بد وله بد ذاتونه نیک ذات
هومره علم نه ده کړه چه فرښتوته سبق ورکړے — بیا به خبرنۀ ئے د جهان په ترهات
ړه دی کۀ مقبول دی کۀ معقول کۀ نا معقول دی — کوره نندارهٔ کړه تر دادم مۀ وهه زیات

سر په سجده کښیږ دی وائی مونځ کوم خوشحاله
زړۀ ته نظر نه کړی پکښے خولات و منات

نن م ولیده هغه مسته — غنچه خولۀ ئے نیست و هسته
په دوؤ زلفو عنبر پاشه — په دوؤ سترګو مے پرسته
ځۀ شیوے دی په جهان کښے — د همه شیوو همدسته
منفعل ئے ګل تر مخه — ترښۀ قد ئے سرو پسته
اوس م بیاموندہ په کور کښے — چه دائم ئے وُم په مرسته

د بالا بلائے بنه ده
د خوشحال سره پیوسته

یار م کبرجن شوځۀ به ووائی وما ته — د رومه صبوری کړه نور به ځۀ وایم وتا ته
صبر به هرګز له هسے یاره وکړے نۀ شی — د رومه سکه دُعا کړه چه د مینه شی ترماته
تل دعا زاری کړم لا م مینه پرے زیاتیږی — ژاړه ژاړه ژاړه ګوندِ غوږ کا ستا ترړا ته
تل په ورټ ورټ ژاړم لائے زړۀ په ما بنه کیږی — لا په ورټ ورټ ژاړه چه ئے لاشی خوښی نیاته
خوش به لاهالۀ شی چه زۀ وموم په ژړا کښے — وُمره چه دا مرګ د لا بهتر دے ترحیاته
زۀ په مرګ راضی یم رقیبان به خوار ایخ کا — مخ د رقیب تور شه کوره تۀ د یار رضا ته

شۀ په مرګ راضی خوشحال یوه خبره وایم
یار کۀ مخا مخ په وخت د مرګ کښینی وما ته

کۀ عطار د خپلو مشکو کا صفت — په داخۀ خوئے سروان نۀ شی نکهت
مشاطه د د دریو آرائش کا — ولے دریغه کۀ د ناوې وی صورت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د خرهٔ زین د سړی واړه سرهٔ زرکړے خربه آس نهٔ شی په دا زیب وزینت
ګورے هم لکه یاقوت هسے لیدهٔ شی
جوهری ئے خبردارے په قیمت

ما د نیت خبره ووے وناکس ته نورڅهٔ نه په نن ئے ووے وعسس ته
خوبړے شونډے به ئے نهٔ موے وهه ئے سرپه دواړه لاسه وایه و مګس ته
دے پخپله د خپل ځان په سوختن دے د ګذارله حاله څهٔ وائے قفنس ته
نړهٔ چه نن دا رنګینه خبرے وایم پرے پوهیږم چه به پاتے شی بیاپس ته
وطوطیا نوته م پریښو دے خبرے دا مردا ره جیفه پاتے شوه ګرګس ته
پائے رنګ پائے آواز د ځان بلا شی څوک چه اچوی مرغونه وقفس ته
ګله نور عیب د نشته عیب د دا دے چه په وانړو ستر ګو ګورے وهرخس ته
د غفاد کال بهار ګوره خوشحاله
چه د مړو به ئے هوا وشی هوس ته

په رښتیا ویل غوړیږی د زړهٔ غوټه دروغژن خوری لکه سپے د غولو سوټه
په دریاب کښے خښته واچوی هیڅ نشی په یو څوڅاڅکی خوره شی اُومه لُوټه
د هغے ښځے صحبت لکه دوزخ دے چه میړهٔ وته تل کښینی په مخ بوته
په دا کار نادان هوښیار دواړه پوهیږی د کابل خربوزه به ده تر پهوټه
څوک خُمونه تشوی مستی ئے نهٔ وی څوک د میوه عربده کا په څو ګوټه
د هغهٔ یاری پکار نهٔ ده خوشحاله
چه له خپلے خولے وباسی وینا جهوټه

که د شمع غوندِ کښیناستے مخ پټه تجلے د د جمال وینم تر څټه
تهٔ ورځه په نجاست باندِ پیرے کړه د ګلزار له ګلو څهٔ غواړے ګونګټه
د چندنړ د ونے لږ لرګی تحفه دی نهٔ د بلے بدے وُنے درسته ستټه
په وکښلو به ئے څوک وی چه بدوائی د ګنډ هیر ونه که خیژی تر بنسټه
که په څو راباندِ وخیژی خدا شی راته وایه چه د پریوزه دواړه متټه
مګر مرګ ئے په ارمان وبله جدا کا د جیحی جدائی نشته له لویټه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دِ زړهٔ هغه به ووینے خوشحاله
خو یوه قطره کهٔ تیرشے تر دا څښته

چه بد نهٔ کاندی خبیث — نور به څهٔ کاندی خبیث
څنے طمع دَ ښو مکړه — کله ښهٔ کاندی خبیث
چه دَ بل ښیګړه وینی — ځان اوبهٔ کاندی خبیث
کهٔ ئے ځائے وکړے په زړهٔ کښے — خوښ دِ زړهٔ کاندی خبیث
کهٔ ځما په خولهٔ شی خدائے دِ — زړ پاندهٔ کاندی خبیث
چه جهان ورځنے خلاص شی — خدائے دِ مړ وکاندی خبیث

دَ میرزی غوندِ خوشحاله
اَلواتهٔ کاندی خبیث

یارم بیا دَ سترګو تورکا الغیاث — واړه جور ظلم زورکا الغیاث
په ماخوار باندِ ئے نرناحقه لیږدی — سل بلا دَ څنګه نورکا الغیاث
زاهدهم هسے له عشقه خالی نهٔ دے — په عاشق به څهٔ پیغورکا الغیاث
چه دَ وصل په دولت وی سره جمع — جدائی به هغه خورکا الغیاث
دَخزان دوک ئے لیدلے دے په سترګو — چه بلبلے هومره شورکا الغیاث

هومره اورچه دَخوشحال په خاطر بل دے
څوک به مړ دا هومره اورکا الغیاث

ساقیا آتش مزاجه — له صفا مینا زجاجه
دَ شرابو پیاله راکړه — دَ همه زحمت علاجه
نهٔ یوه پیاله دَ میو — نهٔ دَ درست جهان خراجه
زهٔ اومئے اے محتسبه — کهٔ م خونه شی ناراجه
ورکدا دَ میخانے شه — کهٔ شاهی غواړے له تاجه
دَ رندانو بازارتودوی — دَ شرابو له رواجه
صومعے ته تلهٔ له دیره — یاوه کار دے بے منهاجه
دَ ساقی پیاله راواخله — پکښے ډیردی ابتهاجه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقی هرکله دِ وینم مه جبینه مخ سراجه
دَ بلورو پیاله ډکه
دَ خوشحال دَ احتیاجه

تهٔ چه خیال په زرزری جاموکړے غچے دَ آسمان ستوری به نشی په دا قچے
که بادشاه دَ مملکت شی په تخت کښینی چه به تل په جهان نهٔ وی دا په پچے
ځان چه کم کنړی تربله هغه لوئے شی دَ سلیمانؑ کوته په دا راغله په خچے
ځما ستا په خولهٔ به مړک کا توړے خاورے که تهٔ هرکله حلوا خورے نرهٔ خمچے
ودانے دَ درست جهان په محبت شی راشه کوره محبت دَ مچ دَ مچے

نرهٔ خوشحال که خپل مئین په ژړاموم
په ژړا به پسے نهٔ کړم سترګے وُچے

چه صاحب نفر پرور نهٔ وی هم هیڅ په نفر کښے چه هُنر نهٔ وی هم هیڅ
په پالنګ دَ معشوقے ورځی سرتیرے هرعاشق چه تیرتر سرنهٔ وی هم هیڅ
له معشوقے نه شیوه بویه خو رنګه دَ عاشق چه پرے نظرنهٔ وی هم هیڅ
که په زر رنګه خوبئی آراسته وی چه ځلمی په بلا برنهٔ وی هم هیڅ
هوښیارانو لره عقل فکر بویه لیونی چه بے خبر نهٔ وی هم هیڅ
چه له شوره شره خلاص دی مردکان دی دَ ژوندیو چه شور شرنهٔ وی هم هیڅ
که بادشاه سره بے شماره خزانے وی چه ئے بنهٔ جنګی لښکرنهٔ وی هم هیڅ
مړنے چه بے وسلے شو په څهٔ کار دے چه سخی سړے تو نګرنهٔ وی هم هیڅ
زور سړے که ترڅنګ کښینوی بنه ناوے چه قوت ئے دَ نهٔ وی هم هیڅ
سوداګرکهٔ وقوفدار دَ هرکالی وی په کیسه کښے چه ئے زرنهٔ وی هم هیڅ
که سړے دَ جهان واړه علم وُکا چه دَ دهٔ دَ عمل چرنهٔ وی هم هیڅ
بازکهٔ لوئے کته خوشرنګ دَ ډیر صفت وی چه تیز پر په زړهٔ زړورنهٔ وی هم هیڅ

یو دَ بل له حاله پند آخلی خوشحاله
دَ سړی چه دا سیرنهٔ وی هم هیڅ

... * ...

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

آرزو لرم ساقی یوڅو اقداحه
کهٔ ئے راکړے دَخاصه بنیبنے له راحه
چه داهسے نوبهار دروحی بے میئو
داخبره په هر چاده ناصلاحه
حُما پیروائی دَ میئو توبه کار شه
دَ بهار په وخت توبه ده نامباحه
تل به وخت دَ نوبهار نهٔ وی گلگشت کړه
په دا باغ کښے ترصباحه ترواحه
دَ نرگس گلونه پلی سپاره راغلهٔ
نندارهٔ ئے دَ بهار کړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه دِ واکړه په چمن کښے
دَخوشحال دپاره بنهٔ راغلے مباحه

کلک خراباتی یم له مامهٔ غواړه صلاحه
دَ کے پیالے اخلم ترصباحه ترواحه
څوک دی چه دَ نمرخوبی به ستادَ مخ پهٔ خیرکا
نمر مثال چراغ دے ستاجمال لکه صباحه
مهٔ پوښته زاهده دَ بنهٔ مخ له نندارونه
ستر گے چه دا کار دے په فتوٰی دَعشق مباحه
توئی کړه په هنگام دَحادثے ساقی په جام کښے
دے چه باد راپاسی په زجاج کښے بنهٔ مصباحه
پاسه محتسبه خوشحال راغے جنگ ته جوړشه
غُسل په مے وُکړه دَ مومن وضو سلاحه

دَچمن په لوری وخوزه له کاخه
چه دَگلو نندارهٔ شی انتساخه
گل چه ستا ترلاسه درغے تازه شو
لاس دِ لا لری شرف دَگل ترشاخه
غنچه گل چه ستا له خولے سره سیالی کا
خولهٔ ئے باد په طماچه کړله فراخه
دَبنهٔ مخ خوبی دِ بنه ده لا تر گله
په زړهٔ هم سختی لرے تر سنگلاخه
چه تراور تر اوبو وُوځی هالهٔ ورشی
سور پیزوان دَ شاه دَ پوزے تر سوراخه
غه خبرے چه بے ستاله مخه کیږی
له هغو خبرو و نیوے صماخه
په بیمارو ستر گو تل پهے کښیوے شی
دَخوشحال په لیمو پښه کیږ. ده گستاخه

دَخوبا له بے نیازئ سل آوخه
چه حُماله کاره تښتی په فرسخه
دَیارئ په کار و بار کښے فهم وکړه
چه رانهٔ شی دَ بدانو سینه یخه
خان اوزړهٔ صبر آرام ئے له ما یوړل
له ژوندونه خوهم داخهٔ وُورا ثخه
کهٔ جهان په تا بسندم تهٔ ئے قبول کړه
دَمیږی په لاس خوپښه ده له ملخه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرچه نن د محبت په اور وریتهٔ شول — تروئے کله پرواکیږی له دوزخه
ډیر بندی ئے د زلفینو په کمند شول — کله وی چه به دوئ خلاص شی له دے یخه
خوار خوشحال چه پکښے پریوت وتے نشی
څهٔ بلائے د شمئ چاهِ زنخه

یو قرین هسے پیدا نهٔ شو سراڅخه — چه دما په زړهٔ ئے نهٔ کړه منګل ښخه
چه احوال د هریوهٔ راته معلوم شو — هریوهٔ ته م تیارکړل یو څو چخه
آشنایئ د نا اهل عالم نهٔ دی — په هرلوری تیرے تورے دی نا څخه
کهٔ په دو کښے چیرے لږه بُدری وخورم — له چا بله وینا وانهٔ ورم بے اخه
د هرچا سره چه کښینی ورته رام شی — نور و غاړے ته تیارکا لومه پخه
کوته سګ د زمانے هرکوره ډیر شول — لکه پړانګ د زاوه ونیسه کړخه
چه رقیبانے خوار و زار په نظر کښیوت
د خوشحال خو هم په داشوه سینه یخه

ابلهی بدګمانی تر هسے حده — تر نظرئے له وسوسه ښه هم بده
بدګوئی خست بد نیت تردا په هورته — سکه رونړه ئے پردی کړل له حسده
کهٔ ښهٔ نیت کهٔ ښهٔ خلقت کهٔ سخاوت دے — دلئے واړه له زړهٔ لاړ له خولے له یده
په مجلس ئے برآمد له مینځه تللے — بل مذکور پکښے خطا بے خوشامده
چه په ملک د پلار غلیم هغه ئے سترګے — په دوستانوئے د پلار کینه بے عده
کهٔ د باغ انګورے ډیروی وخپل پلار ته — مګر درست ژنګورے ورکا له سبده
یادِ ښهٔ خویه پیدا شی له ښهٔ پلاره — یادِ هسے تنها اوسی بے ولده
د ژوندیو د زړهٔ رنځ دے د مړو شرم — بل ژوندون د بابا ورشه تر لحده
د خوشحال عقل خطا نهٔ وو تور څهٔ وو
چه خانئے په بهرام کړله نامزده

افغان بچهٔ شوخی هرګز په عاشق باندِ
لطفے نه کنی رحمے دا هم کله څوک کا سندِ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک لحظه بیا بنشین ماخوبن په ښه خنداکړه
قربان سرت گردم، چه نورو وته خاندِ

گل لافِ لطافت زد چه تهٔ په چمن را غلے
ازغایت خجلت شد سرگشته ستا دَ وړاندِ

دُکان شکر یعنی ستا ښه خوږه خُلکئ
افشانِ شکر یعنی گاهے چه تهٔ وخاندِ

کبک دری وعنبر ، دا دواړه حبطه شی
گاهے که تو بخرامی دوه زلفے آویزاندِ

خوشحال دلش شیرے ستا سترگے لکه شوے
اے وائے که شد شیرے تر لکه شوے لاندِ

په وار واردِ دَ خندا منت را باندِ
چه له ورایه رابنکاره شے راته خاندِ

چه ئے زړهٔ ترکانړی سخت دے پرمئین شوم
لاس دِ نشی دَ سړی ترکانړی لاندِ

چه بل مخ وته نظر کړم دهداد شم
تورے زلفے ئے دُرے دی آویزاندِ

چه دِ تورہ دَ غمزو راته تیره کړه
اوس خو بهَ شهیدی ده ستا دَ وړاندِ

رنگ وبوئ دِ دَخپل ځان هسے پیدا کا
که په رنگ دَ یاسمین دے گل دَ سپاندِ

زهٔ به څهٔ لره له نورهٔ خلقه زار کړم
په ما واړه چارے زړهٔ دے چه ئے کاندِ

اوس خوشحال خپگ خپل یار په غیر کښے ونیو
رقیبان دِ سترگے اړوی نغلاندِ

چه دَ زړهٔ اخلاص دِ نهٔ وی له معبودهٔ
لاعجب که ئے راضی کړے له سجوده

محرمانو اجازت موندلے نهٔ دے
گنړه ډیرے به ئے خبر کړل له دے سُوده

محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا
خبر واخله له ایازه له محموده

خدائے خما ترفهمه ښهٔ دَعشق هُنرکړ
که دا چار ده نور عالم وته نابوده

تورو زړاغو دَ گلونو قدر څهٔ زړه
له جماله ئے بلبله شوه خوشنوده

په سنت به دَ همه زړونو مردود شے
که دِ چار شی تریوهٔ پورے مردوده

ترمطلوبه پورے شرط دَ رسیدو دے
که تمامه لار په وینو شی آلوده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو یو بخت دِ ناسازی راسره نهٔ کا تل کینه کوه له ما سره حسوده
کل مقصود دَ زړهٔ هوړے چه هغه یار وی بخته راشه تهٔ مِ وروړه ترمقصوده
ما خوشحال ئے سودا کړے نادیده ده
کهٔ کالی په بهانه خی بے نموده

چه خدائے په بُت منین کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ
سجود کهٔ دَ وثن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

عالم وائی عاشق شوے زهٔ سوګند خورمه چه کله
درست خلق دروغژن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

کهٔ نور خلق خپل زیست کا زهٔ سرتور مصله لنګه
په ملک کرخم دیدن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

کافریم کهٔ ئے وباسم هغه ساعت له شرے
ستا نوم چه ځنکدن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

کهٔ ستا کوڅه جنت سره څوک سمه راته کښیږدی
کوڅه به دِ وطن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

تحسین لره بل نهٔ لرم چه هومره ډیره مدحه
دَ خپل شعر سخن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

چه ځوان وُم دایم زوړ شوم په رښتیا رښتیا خبر و
عالم دَ ځان دښمن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

شیخان او زاهدان واړه پټ پشی شا ویل کا
په مخ ئے مبرهن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

کهٔ نور په صهبا مست دی زهٔ خوشحال په خرابات کښے
مستی ئے په دیدن کړم کهٔ دا عیب دے هم وی دِ

چه صحبت دَ ملوکانو سره کا نندِ بویه دا چه ویل نهٔ کا لاندِ باندِ
په رښتیا ویل دِ هسے باوری شی چه پیدا کا خپل عزت دَ دهٔ دَ وړاندِ
کهٔ ئے دواړه پښے تنړاکے په خدمت شی دَ خدمت منت دِ نهٔ کا په دهٔ باندِ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاسدان به ئے زوال د دولت غواړی همیشه دِ لوګوی وځان ته سپاندِ
د غضب په وخت دِ لرے ځنګ کړځی د خوښئ په وخت دِ عیش ورسره کاندِ
چه نادان ته نصیحت وائے خوشحاله
دا دِ واړه نادانی ده په ځان خاندِ

خدائے راکړه په غیر کښے د ریبار منت راباندِ
سپینه خولهٔ سرے شونډے دواړه زلفے آویزاندِ
یار را سره یار دے د هرغم م غمګسار دے
غم اندوه م نشته چه رقیب را رخه کاندِ
پریږده چه پرے سوزی ستا د مخ بلا آخلی
عشق دِ لکه اور دے عاشقان دِ لکه سپاندِ
داخهٔ بارخونهٔ دی نهٔ پریشانے تورے زلفے
پروتے دی په ګلو د سنبلو پاڼرے تاندِ
زهٔ ورپسے درومم د یوهٔ نظر په طمع!!!
بیارته نظر نهٔ کاهسے درومی مخ په وړاندِ
بخت نهٔ دے نور خهٔ دی په داهومره ډیره مینه
ژاړی رخه کړونی چه خوشحال ختک ته خاندِ

ډیر عالم ځما په یاد پوهه غے تیر شولکه باد
هم داهسے راشی تیر شی په ځائے نهٔ لری اِستاد
عجب لویه کارخانه ده چه پیدا کړه لوئے اُستاد
وحباب وته نظر کړه خهٔ حباب خهٔ ئے بنیاد
هسے نهٔ ئے کهٔ پوهیږے بنهٔ مثال شو درته زباد
هیڅ خبر نهٔ شوے له ځانه هئے فریاد فریاد فریاد
غمژن والے دِ په خهٔ وی؟ بیا په خهٔ شے هسے بناد
خهٔ سختی لرے خوشحاله
دا دِ زړهٔ دے کهٔ فولاد

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دما کومه اندیښنه ده که ما پریږدے — تهٔ به نوم دَبے وفا په خپسر کښیږدے
زهٔ یو هسے یار لرم که م روزی شی — که صفت ئے درته وکړم وبه ریږدے
تهٔ سړے ئے که ځاروے ئے رنګ دِ وک شه — دَ بهار په سرو ګلونو باندِ پښے ږدے
ما په ډیرو سهتو اور دے لګولے — په داغهٔ که خو خسړی باندِ کښیږدے
زهٔ چه ستا په دا اوږدو زلفو مئین شوم — لا به خو دُور او دراز ے رانه بلیږدے

دَخوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه تهٔ دَخپل جمال نخښے پکښے ږدے

داغهٔ بارخونهٔ دے ستا دَ تورو زلفو لاندِ
پروتی دی په ګلو دَ سنبلو پاڑے تاندِ

تل ئے په طلب وُم آخر خوښ له خپله بخته
هسے یار م بیاموند چه عالم ئے کیسے کاندِ

قیس ووکهٔ وامق ووکهٔ فرهاد ووکهٔ خسرو وو
هرچه عاشقی کا سل رحمت په واړو باندِ

نور خلق فانی دی که باقی دی هم هغه دی
هرچه په فانی دُنیا یا دیږی وړوستو وړاندِ

نورے کیسے ځهٔ دی و خپل ځان ته نصیحت دے
شمع ته نظر کړه خود به وژاړے چه خاندِ

تهٔ ګوره په چرته زهٔ خوشحال په کوم ملکو نو
پاس په زړهٔ پرتے دی ستا دَ تور وربل پیاندِ

زړه سړے چه دَخوانئ هوس کاندِ — ورته وایه چه داغهٔ په کُنه خاندِ
چه په کال کښے ئے زور توب وی هم خوانی وی — دَ سړی ترکاره بنهٔ دے کار دَ سپاندِ
کله هسے په خوان مو رشی چه ئے نهٔ خوری — کله خوان ته سترګے اړوی نغلاندِ
په نیتو نو په صورتونو په لا سونو — خلقے دی سره یو تبله هړاندِ
اوس په سپینه ږیره خهٔ له مزکه دار کړم — یاران تورے ږیرے ولاړل ترما وړاندِ.
چه دَمزکے مخ ئے لاندِ وو تر حُکم — راشه وګوره هغه تر مزکے لاندِ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا عالم ریګِ روان دے که ئے ګورے خوهم هسے سره اوړی لاندِ باندِ
دَ قضا تنور ما ولیدهٔ په سترګو
ما خوشحال چه پکښے سیزی وچے تاندِ

سپے چه ولامبی په سرود لابدبوئ شی دا دے دود
په بهار او په خزان ئے هیڅ ونهٔ شو ځما سُود
لیونے لیونے تر شی څوچه شی ورته سرود
په سوړوالی کښے چه کار شی وهیچا ته مهٔ شه تود
چه ئے قصد دَ ګذار نهٔ وی هغه نهٔ کا نرغره خود
که تهٔ کام غواړے خوشحاله
کام به موے په مشود

عمرهر زمان رفتن کا لکه باد مرګ دِ هر سړے همیش لری په یاد
چه دَ عمرئے بنیاد په هوا ایښے په دا هسے ژوندون څهٔ دے اعتماد
دَ آدم خاورے دَ غم په اوبو نم دی خمیره په قدرت کړے چل بامداد
انبیاء او اولیاء لاړل وګور ته تهٔ به وائے چه دَ دوئ نهٔ وو بنیاد
دَ دُنیا ژوندون هیڅ نهٔ دے که ئے ګورے چه هیچا ځنے بیا نهٔ موندهٔ مراد
همیشه ژوندون که غواړے درته وایم همیشه کوه دَ نفس سره جهاد
مسافرچه ئے سفر وی خو دَ وړاندِ په مقدار دَ هغ لاړے اخلی زاد
راشه زړهٔ له غیرو پریکړه اے خوشحاله
په امیدئے دَ دیدار لره زړهٔ بناد

که مِ یوځله رسد وشی تر سندهٔ نور دِ نهٔ وینم په تورو سترګو هندهٔ
نهٔ به سترګے دَ سړی په چاخوږے شی نهٔ ئے ماته په اوبو شی دَ چا تندهٔ
دَ پیپلو پاڼے خوره په غرهٔ کښے اوسه نهٔ چه پان دَ هندوستان خوږ ځما جندهٔ
په هغهٔ بازار به څهٔ سود وسودا کړے چه قارغهٔ پکښے قدری دے تر شهندهٔ
اے روستیه عقله دریغه که پخوا وے ما به ولے په خپل ځان کړه هومړ شندهٔ
هرچه وشول هغه واړه دربخښلی اوس خوشحاله په لاس مهٔ نیسه ناپسندهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور څوک نشته لاندِ باندِ واړه دے دے چه څهٔ کاندِ
دَ دهٔ حکم به نور نهٔ شی کهٔ څرګوے کهٔ خاندِ
دے قادر دے باندِ ښائی کهٔ کیمیا کا ګل دَ سپاندِ
څوئے بیا ورباندِ پاس کړل چه پراتهٔ وُو تربل لاندِ
څو سینے ئے کړے قرارے چه په غم وے ځلبلاندِ
خلقے ئے دی کهٔ ګورے سره یو تربل هړاندِ

په لیدو دَ یار مړے شوے
دَ خوشحال ستړے نغلاندِ

ودِ نهٔ زیږی فرزند دَ بابا په غولی وند
دَ مریخ په کوکب شوے شوخ بے باک بلا لوند
دَ زهره په ستوری زیږه خوش خورم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوهٔ ستوری په نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وُشی تر دانور عالم کښے شی څرګند
بختور دانا مخ روڼ ړے دَ وګړی دل پسند
دَ دهٔ زړهٔ په هره چار کښے دَ همت سره پیوند
همګی په خوږو ډک وی دَ ګنی غُندِ بند بند
دَ دهٔ علم عطائی وی نهٔ سبق دَ دانشمند
چه تر ژبه څهٔ وُباسی نصیحت وی وعظ پند
په خپل شرم ننګ راغلے نهٔ په شخوندوی نهٔ په خوند

داتهٔ څهٔ وائے خوشحاله
خرو ته څهٔ ورکوے پند

هردم تر نقاب لاندِ وعاشق ته شیوه کاندِ
تا زه اوربل اودلے تورے زلفے آویزاندِ
انګړے ئے ښائسته کړ چه راووته دَ باندِ
ځما په مرګ دِ زړهٔ دے چه بے دردو سره خاندِ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څهٔ ظلم څهٔ ستم کړے چه پلو نیسے دَ وړاندِ
څهٔ عجب غزل ئے ووے
آفرین په خوشحال باندِ

هم خدائے غواړے نادانه هم فانی دُنیا نابوده
په څوبه دِ ورزی شی فکر وکړه دا دوه سُوده

چه سر په مخکښے کښیږدے زړهٔ دِ ډوب په اندیښنو شی
په خدائګو کهٔ خبرئے دَ خاصانوله سجوده

په زړهٔ دَ کعبے مینه دَ کعبے په لوړ واړ شی
یو غول دے په بیابان کښے بل سرسرکاے مقصوده

یو وهم دے کهٔ څهٔ دے چه په خلقو باندِ پیښ شو
دُنیا دُنیا هیڅ نشته کهٔ نمود کهٔ نهٔ نموده

سیلاب دَ پاسه راشی په غورځی په کښته ورومی
موجودهٔ دَ سیلاب دَ او بو هم ده ناموجوده

اِیَّاکَ نَعْبُدُ لولے په سبع مثانی کښے
دَ زړهٔ دِ څو هوادی هغه واړه دی معبوده

په صافه آئینه کښے هرچه ووینے په سترګو
په لاس آخستهٔ نهٔ شی آئینه په رنګ آلوده

په څو رنګه ګنجونه په هر لوری په جهان کښے
تهٔ باد په لاس شناز شوے حبطه په هیڅ خوشنوده

خوشحاله ځوانی لاړه په پیرئ کښے اوس مت کړه
حاصل چه په ژروندون دے هغه چاروګنړه زوده

هرګروه له خپل ګروهه دے خوشنود
هرسړے لری نظر په خپل مقصود

دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دے
دَ جاهل په صحبت ګډ شی جاهل زود

مُسلمان ئے په لوئی په بزرګئی پوهه دے
دَ جنیدؒ له حاله څهٔ پوښتی جهُود

دَ جماع په لذت خیز کله خبر دے
کهٔ ئے حوره په پالنګ کښینی څهٔ سُود

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په خوئ دِ خبر نهٔ شو غیرجنس دے
غیرجنس سره خوشحاله کم بهبود

داچه کرځی کښینی پاڅی پاڅے لنډے
شا نکی وهی دربلی څرب لنډے
داهمه واړه رهزن دَ طریقت دی
خپلے خونے لره وړی پردئ ګنډے
نیک وبده چه وچا وته رسیږی
په خپل ځان تړی دا دواړه په ډوډنډے
دَعالم رخنے تړه په صبادے مره
خبرنهٔ دے داګیدی له خپلے انډے
ورنخوړته ورکوه صحت په نذر
کښلے ځوئ په دروغ ورکړه وشنډے
قتلولے ورکولے باور وکړه
چه هم دادی په دُنیا کښے دَدین خنډے
چه به بے خدایه یقین په نورخهٔ کاندِ
دَهغو دَ ایمان یو وړی شیطان ونډے
عالم کفرته وباسه په زمان کښے
دے ترخپل ایمان وتلے لاپه څنډے
شرع منډه دَنبی ده کهٔ ولی دے
یوقدم به بل سرنهٔ درومی له منډے
دائے ذکر دَ کامل نهٔ دے اخستے
لکه خرونه ناړی شوی وهی ترنډے
لابه کله دا سکان وشے خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړے پنډے پنډے

دَخوږو شونډوئے ډیر دے تلذذ
ترهمه خوږهٔ ئے تیردے تلذذ
ماوے زهٔ به ئے عسل سره نسبت کړم
دَدشنام ئے په بل پیردے تلذذ
له شکرونړهٔ نیوهٔ شی نهٔ له دهٔ نه
دَپیروی په څهٔ خیر دے تلذذ
څوم یاد دَهغے خولے دَ مچے خوندے
نورم کل له دله هیردے تلذذ
دَناوک ئے هم لذت ترحساب تیردے
ولے زیاتے دَ شمشیردے تلذذ
لکه وودَ زنخ سیب په هغه شان دے
نهٔ چه اوس ئے تیروبیردے تلذذ
ستادَ ژبے دَ سر ډیرمنت راباندِ
په دائم ئے را برسیردے تلذذ
په هجران دَ شکرلبو په جهان کښے
په خوشحال زهٔ کنډیر دے تلذذ

آه داهومره استغفاره
چه ئے تل کړے په اسحاره
کهٔ رښتیا دا استغفار دے
بیا ګناه څهٔ ګنهګاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ دا کار دِ په دروغ کړے — شرم وکړه له دے کار ه
هم دروغ کړے هم گناه کړے — ترس دِ نۀ شی له قهّار ه
هم توبه کړم هم گناه کړم — تۀ مِ وینے کردگار ه
زۀ عاجز بنده عاصی یم — پرده پوښ مِ شے ستار ه
دَ خاصانو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوار ه

آئینے و ته نظر کړه بنیوه گرے — خود به ستا دَ حسن وکاندِ خبرے
دَ رندو سترگو حاجت دَ رنجو نشته — په بدرنگے ناوی ثۀ بولے سندرے
مرجونړا په مټ پُرده دے په دانۀ ده — چه ئے را وړے مرغچے مرغلرے
چه نۀ مهرنۀ تپاک نۀ پکښے شناخت وی — له هغوے دردو تښته لرے لرے
چه میوه ئے دَ کابل خوړلے نۀ وی — دَ هغو ترفهم وثکے دی گرگرے
پټه مینه دَ سړی ننه لړمون خوری — دَ وښو تر لمبے بد وی اور دَ څرے
زۀ کۀ غرۀ په غرۀ جا روُوزمه عیب کوم دے — تل مزرک گرځی په لوړے په ژورے
په خطاختن دَ مشکو قدر نشته — نۀ په هندکښے ثۀ قیمت لری شکرے
حق باطل سره بیلیږی رابرسیر کړه — مزکے خو به دَ قارون خزانے نغرے
چه دَ ننگ تُوره دِ واخسته خوشحاله
دَ رومه سوات ته ثۀ ختک ثۀ ئے لښکرے

بیاله ورایه په خندا راغله نگار ه — دَ ښۀ کال خوبی ښکاره وی تر بهار ه
مختوری دَ رقیبانو دَ یار وصل — فلک ښۀ راسره وکړل دا دوه کار ه
دَ گلزار گلو نه ثۀ دی راشه گورہ — تر گلونو ښائسته دواړه رخسار ه
لکه روح چه له قالبه نه واتۀ کا — په دا شان مِ جدائی کیږی له یار ه
دَ مانړی تُوره ئے ثۀ تورے پریباسے — چه په زړه ئے یو گذار وی شل پرهار ه
ځما خوار سره چه تل غاړه غړئ وه — اوس نظر را باندِ نۀ کاندِ له عار ه
دَ عاشق په لاس ژړا ده تل دِ ژاړی — معشوقه چه ویره نۀ کا له آزار ه
دَ معشوقے دَ پالنگ لاڅے خطا دی — خو ځما په سرکښے پروت ئے دَ سردار ه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے کلی طبیبان واړه ناترس دی
دَ دارو په طمع مهٔ اوسه بیماره

کهٔ هرڅوئے لټوے پسے ئے غواړے
په دا باغ کښے به یو گل نهٔ وی بے خاره

هرساعت سره یو نوے نوے خیال وی
کهٔ ځما دپاره بیا ورشے ریباره

کهٔ څوک غواړی چه خپل زړهٔ پهٔ غم اخته کا
آشنائی ده لاس په لاس فتنه تیاره

په یرغ په مصلحت نهٔ ده ځانی ده
دَخوشحال چه سر یکارشهٔ له اشعاره

کهٔ پوستی له پوسته واوړی گُندِ واوړی
دَخوشحال خوجار واتهٔ نشته له بنکاره

په دا سروشونډوئے نهٔ ده ونیخه توره
راشه خضر دَحیوان په چشمه گوره

مخ دَیار له خط وخاله مستغنی دے
دَغنی وی هرا سباب له خپله گوره

چه ئے سیوره په ماوه لکه بادشاه وُم
همائی وه ستا دَ تورو زلفو سیوره

ستا بار خوبله لمبه وربل دِ څهٔ دے
لکه تور لوگے چه تول پاسی له اوره

دَخپل پلهٔ خاوره دِ بَیه په عنبر گړے
درته چاوے چه په دا بهائے پلوره

په خوبل لوری ته گوره ځان نادان گړے
چه په ما باندِ غوغا شی لور دَ لوره

تهٔ په دا حسن دَگل غُندِ ریبائے
کهٔ زوولے ئے له خپله پلاره موره

چه په خولهٔ ئے نوم آخلے روح ئے نهٔ دے
عاشقی چه ویره کاندِ له پیغوره

زهٔ له میو توبه وکړم توبه کار شم
دَساقی پیاله مِ بیا کا توبه نوره

چه ئے څوک په کوڅه پل بر دی هغه سرخوری
په جواه باندِ ئے مهٔ گرځه سرخوره

کهٔ ئے نازدے کهٔ ئے خیال دے ما به یووړ
ولے ما سره ډیر کبرکا هر گوره

زورئے واړه دَخپل مخ ورته بنکاره کړ
خوار عاشق ئے ځکه درست پریوست له زوره

چه معنی ورسره نهٔ وی ویل سیور وی
خدائے به نهٔ کا دَخوشحال خبره سپوره

په راحت کښے په دولت کښے یارئ ډیرے
په محنت کښے په زحمت کښے یاران چیرے

نهٔ به هرکله بهار نهٔ به خزان وی
دا دستور یوه چار ونیسه په تیرے

کهٔ مِ لاس لکه دریاب له دُروتش وی
ولے سترگے مِ دریاب غُندِ دی سیرے

له یوے فتنے ئے ځان په دُعا خلاص کړم
فلک بیانوی فتنے کا را برسیرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے دور په یارانو باور نشته — په زمان ورته اغیار شی یار دَ غویرے
چه به ما ورته کاتهٔ له جاه نهٔ کړهٔ — له هغو خبرے آورم تیرے بیرے
پرورش ئے کهٔ په شهدو په شکر کړے — دَ خرما ترخوند به نهٔ رسیږی بیرے
دَ دستار ترمرتبے به نهٔ رسیږی — کهٔ په لعلو مکلل کړے پا ئزیرے

په ژوندون ئے دَ خوشحال دَ زړه وباسی
ستا کردے به ئے پهٔ کور کښے نشی هیرے

تهٔ چه دا ښکلے څهره لرے نگارے — خکه تا په عاشقانو اوکړے چارے
چه دِ لارے دَ دیدن را باندِ بند کړے — دما او ښکے په گریوان ځی لارے لارے
چه گهے گهے دِ وُوینم له ورایه — دا لاهم بے بخته نهٔ یم شکربارے
هره ورځ تازه مانړے تازه جنگونه — تل دِ ماته تیرے تُو رے دی تیارے
کهٔ دِ مخ وته نظر کړم مه رخسارے — کهٔ دِ مخ وته نظر کړم مه رخسارے
دریغه نور نور سحر گر په ملک پیدا شوے — چه دا ستا سحرئے مات کړے سحرکارے
خوبه ما باندِ چه راشے ځان نادان کړے — گنړه نشته نورے تاغوندِ هوښیارے

په کوڅه ئے باد گذر نهٔ کا خوشحاله
تهٔ له کُمه سازوے ورته نگارے

تاغوندِ به نهٔ وی یوه کښلے په دا دور — یُون دِ دے دَ زرکے دواړه سترگے دِ دَ مور
وخت دَ نوبهار دے باغ وراغ دواړه گلزار دے — راته دَ کردگار دے دا گلونه طور په طور
بار در باندِ مهٔ وه زهٔ هم زړهٔ لوم ویریږم — بازخوری دَ زړهٔ غوښے یا ئے تهٔ خوږ یا ئے بور
نور عالم بے غمه زهٔ دائم په درد و غم کښے — عشق نهٔ دے بلا دے چه ئے ووینم خُور
هے شته چنگ و نے شته ساقی راشه باده راکړه — تل به بهار نهٔ وی چه تیریږی وخت دَ ثور
کښینم ورود بار چه رولے اوبهٔ گورم — عمر غوندِ دروم چه نهٔ وکړم باندِ غور
یار دِ کهٔ دَ کور دین قبول کا په داخهٔ شی — شرط دَ محبت دے تهٔ هم واخله دین دَ کور
مینه دَ مجنون به په لیلیٰ وشوه لا ډیره — خو به چه عالم در باندِ وکړهٔ هور نه ور

طبع دَ خوشحال ده لکه ښهٔ باغبان په باغ کښے
گل وهرچا ورکا چه ئے زړهٔ وی علی الفور

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ چه سرتر دیوال هسک کړے سړی کورے
دَ کس تاؤنخښے دِ نشته تردا نورے

کهٔ دِ زړهٔ دَ غیږ په عشق نهٔ وی باتلے
په وادهٔ په ویرخهٔ هرلوری ته شورے

پرده پوښے په ضرور وُوځی نما نخه ته
سترګے وازے په بازار کړځی سر تورے

یائے نیت دَ کاسیرئ یا دَ میړهٔ وی
هره کُنډه چه لاس سرهٔ کا سترګے تورے

په هغے باندِ ګواهی دَ بدئ وُله
چه ئے کشت په نور خونو خپل وَر پورے

دَمیړهٔ په ږیره نهٔ خاندی نورخهٔ کا
چه دَ بل سره خبرے کا خمسورے

دَخوشحال ویل به بے مضمونه نهٔ وی
چیرے نه چه ئے مذاق سره شمورے

په تازه عاشقئ مهر کوه مهر
چه آشنا شی نور که مهر کړی که قهر

که دَ زهرو پیاله وی خوستاله لاسه
تر عسلو به لابنهٔ وی هغه زهر

چه له لویو له هلکو جفا آوُرم
مګر دود دَ وفا نشته ستا په بنهر

په عالم کړی بلا ستا سترګے نزولے
خوک به خهٔ لره تهمت وائی په دهر

زهٔ هالهٔ دَ عافیت نا وی قبول کړم
چه م خپله تمنّا ورکړه په مهر

دَ وصال ورځے هلکے تر کړئ دی
بے لیدلو میاشتے کال شوے کړئ بهر

دَ دیدن ترے بے حده تلوار کاندی
کوره کله به خروب شی ستا په نهر

خوار خوشحال ئے لکه خس هسے لاهو کړ
چه دَ عشق سیلاب راوخوت لهر لهر

تهٔ چه مخ په آئینه کړے برابر
ربنړه شی په دا مینځ کښے مخ دَ نمر

مَرَنی سپارهٔ دَ مخ دی دا دوه توکه
تورے وروځے تورے سترګے مخ لښکر

چه پلو له مخه واخلی زهٔ دُعا کړم
هرچا زده چه دعا بنه ده په سحر

دَیوسفؑ غوندِ مخ پټ کړه په برقع کښے
چیرے نهٔ وی چه پرے ولګی نظر

مخ هغه چه ئے ستائنه درست عالم کا
نه هغه چه لکه ستائی دلال خر

زاهد مخ په نقاب و نیوهٔ سجود کا
ستا دَ وروځو په محراب نهٔ دے خبر

مخ دِ هسے شان لیدهٔ شی په خالو نو
که ئے کورے لکه کل دَ پیغمبر

ستا دَ مخ مخی به نهٔ کړم نور مخو نه
نور که ستوری دَ آسمان دی تهٔ ئے نمر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مخ خوبۍ ئے وګوره خوشحاله
د شرابو د مستۍ لرې اثر

چه م ولیدے د استا ستر ګے خونخوارے
چه تراوسه لا ژوندے یم شکر بارے
په یارۍ به د هیښ وی چه غلط شی
چه خلور پیسے لرې د هغهٔ یارے
مایوه د زړهٔ په غوره ده نیولے
که هرڅو په جهان ډیرے شی نګارے
وے ئے خولرے ګلے خما په زړهٔ کښے
ترحساب و ترکتاب تیرے بے شمارے
د میرۍ چه وزر نهٔ وی هومره بنهٔ وی
قباحت دے تجاوز له خپلے چارے
اوس به ولے په غلا د مینے کار کړم
چه په حال م خلقے شوے خبردارے
په خاطر به د قراره قراری وی
که د اخپلے ستر ګے ونیسے قرارے
بے اثره به دا اوښکے پاتے نهٔ شی
چه م ورځ اوشپه په مخ ځی لارے لارے
نهٔ یوازے د لاله په زړهٔ کښے داغ دے
په دا داغ کښے سینے ډیرے دی داغدارے
په خوشحال ئے عندلیب غوندے اور بل کړ
چه پلوله مخه واخست ګل رخسارے

چه مرغونه د آسمان ساتی دا کار
د هوښیار دے د بیدار دے خبردار
زهٔ دانهٔ وایم چه زهٔ هوښیار بیدار یم
د ما هم د لاسه لاړ دی خودینار
د نادان خطا لاهسے ګرانه نهٔ وی
که خطا ده خوخطا ده د هوښیار
هوداهومره تفاوت ترمینځ لیدهٔ شی
چه میر شکار سړے پوهیږی په خپل کار
سررشته د میر شکارۍ ورڅخه نهٔ وی
بیهوده مرغهٔ ضائع کا نامیر شکار
بنهٔ مرغهٔ د نامیر شکار ترلاس ورمهٔ شه
او که ورشی یا به خاورے شی یا خوار
د خوشحال خبره نغوږ ه پرے عمل کړه
تجربے ئے دی لیدلی د روزګار

چه په درست تومن اوخاره
نن هغه ده خما یاره
لاخبو تمے سرګنډئ
چه حجاب نهٔ کا له پلاره
یو سورکے پیزوان په پونره
ور بلوتے یو څو تاره
مخ نسرینه مهٔ جبینه
سنبل مویه پری واره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکر لبه پُر طربه هوسئ ستړګے ګل رخساره
قد عرعره مو کمره سرتر پایه قلم کاره
په زړهٔ سنګه شوخه شنګه جفا خویه زړهٔ آزاره
زهٔ ئے قتل په لیدل یم دارانهٔ ده پروا داره
چه م نوم ورته څوک اَخلی وښکنځلو ته تیاره
څهٔ کړم کوم فکر علاج کړم دم واههٔ نهٔ شی له ډاره
دَ دے خوئ خصلت دا هسے ځما ده مینه بسیاره
دا یو څهٔ علامت وشو په ماخوار دَ خدائے دپاره
کهٔ پټ نیاز ورځے غواړم په نیاز نهٔ ده خبردارہ
کهٔ خپل زور باندِ ښکاره کړم خیلخانه لری خو نخواره
کهٔ ئے وغواړم په زرو زر هم ډیر غواړی بے شماره
نهٔ په زورشی نهٔ په زر شی په جهان دی دا دوه کاره
دَ خوشحال تکیه په خدائے ده
بیا په تاده شیخ رحمکاره
چه یو کړئ په جمع زړهٔ ښهٔ مخ و ته وګورے
کهٔ درسته دُنیا ستاشی هم څهٔ نهٔ ده تر داګوره
دا خوئ ځما قدیم دے څهٔ ما اوس نهٔ دے راوړے
چه بے له زیبا مخه راته خس دی چارے نورے
دَ خلقو تهمت یو سرد هجران غمونه بل سر
هم تهٔ م به له هسے رنګه سختے بلا ژغورے
دا اور چه په ما بل دے دَ خپل یار له جدا یئ
نهٔ کرم نهٔ ملامت یم کهٔ تل وینے ژاړم تورے
آشنا ته وایهٔ نهٔ شی نا آشنا به څهٔ خبر یږی
دا راز چه له ما نهٔ دے آوریدلے خپلے سیورے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوک ئے د مژگانو د آبرو په کمان جوړ کړ
مانۀ زده چه د چاتر زړه به وُوځی پورے وورے

بنۀ باز دِ د خوشحال ختک خاطر په لاسو کښیوت
په قدرئے خبرشه چیرے نه په لږ ئے پلورے

چه داهسے ورُوځے غوټه کړے خبرے
بدخواهان به زړه رایخ کا بنیوه کړے

یاځما ترفهم بنۀ شوے عاشق پوند دے
یاخوک نشته په بنائست ترتا نادرے

ستا ترشوندو ترغابنو نو به ئے خار کړم
کۀ یاقوت دی کۀ سره لال کۀ ملغلرے

داخۀ جام د میئونۀ دے چه ئے تۀ څښے
دام وینے د عاشق دی چه ئے نغرے

هغه کارلکه دوه تورے سترگے وُکا
هسے کارنۀ شی په تُوره په لښکرے

دوه قدمه بیلتون هم له یاره مرگ دے
څوک به څو پائی ژوندے له یاره لرے

د بنړو ناوک ئے بنوے درومی ترزړونو
د ترکانو غشی بنوے درومی ترزغرے

دواړه شوندے د خوشحال ختک په خُلۀ کړه
و طوطیانو ورکوی خلق شکرے

څۀ سړے څۀ ئے تدبیر
هم هغه شی چه تقدیر

کۀ جهان شی تیره تُوره
ستا په مرگ شی خلق خیر

بے تقدیره به ونۀ مرے
نۀ په تُوره نۀ په تیر

بے اَجله مرگے نشته
تیغ وَهه مکړه تقصیر

لکه کار د مَړنی دے
هسے کارنۀ دے د پیر

دَغازیانو شهیدانو
پروا نشته د سعیر

کل گتنه ده د تُورے
کۀ کابل دے کۀ کشمیر

مړنی دی چه یادیږی
په سندرو هم په ویر

چه دروغ د تُورے لاف کا
دَهغو نه یم دلگیر

تُوره بخره د خوشحال ده
کان په کان خلق خبیر

تراوو پیړیو پورے
واړۀ مړۀ په تیغ په تیر

دا دَځان ستائنه نۀ ده
حقیقت وایم په خیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له خپله هوډه نهٔ واوخت منصور
که وګړی په سولئ کړ مخ ئے سُور

ملامت چه په عاشق باندِ وایهٔ شی
په مذهب دَ عاشقانو دے معذور

عاشقان په معشوقو باندِ پتنګ وی
له جهانه به ولاړ نشی دا دستور

څو دَ عشق مینه زیاتیږی په کوګل کښے
دَ عاشق په پوهه نورٌ علیٰ نُور

عشق کار په لیونتوب دے نورخهٔ نهٔ دے
راشه واوره نهٔ په عقل نهٔ شعور

معشوقے وته بادشاه لکه بنده شی
که قیصر دے که خاقان دے که فغفور

روغ ئے هیڅ په حال خبر نهٔ وی له درده
که په درد کښے قرار ے نهٔ کا رنځور

سَرِ رهٔ مِ سر تر پایه واره آبله دے
په فراق کښے لکه وبزے دَ انګور

هر کروه له خپل کروه سره سرور کا
دما هیڅ نهٔ شی له چاسره سرور

عاشقان په عشق کښے واره ناصبور دی
څهٔ خوشحال یوازے نهٔ دے نا صبور

چه پلو له مخه نهٔ اخلی دلبره
مګر شپه دَ خوار عاشق شوه بے سحره

نهٔ ئے زړهٔ په ما نرمیږی نهٔ کروهیږی
خدایه څهٔ مِ سر یکار شو له کافره

نهٔ مِ خوب نهٔ مِ قرار نهٔ مِ آرام شته
همیشه رابانِد تبه وی شیبره

دَ وصال اُمید رمق دے لږ را پاتے
اوکهٔ نهٔ بیلتانهٔ وُوژلم اکبره

په یوهٔ نفس کښے زر خطونه راوړی
په هرلورچه غور زُوم دَ زړهٔ کوتره

دَ معشوقے په پالنګ به هغه خیژی
چه له سره نه بیرون کا دَ سرویره

غلیوازچه هُنر نهٔ لری آزاد دے
باز په دواړو پښو بندی دے له هُنره

څهٔ وه څهٔ شوه خبر نهٔ یم بیابه څهٔ شی
اے یوهٔ خدایه ځما په حال خبره

څهٔ یوه نیزه څهٔ دوه څهٔ تردا زیاتے
دَ غریق اوبهٔ چه پاس واوړی ترسره

مګر خضر مِ مدد شی دُعا را کا
چه لاهو پیرئ مِ وُوځی له خطره

خوئے ځله هر ساعت شی هومره ځله
دَ خوشحال سینه لګیږی له حجره

چه مکے لره څوک درومی په خرهٔ سور
که حاجی شی نهٔ ئے ننګ وی نهٔ پیغور

چه خبر په هُنر نه هغه کم عقل
چه دَ خط سترګے ئے نهٔ وی هغه کور

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے خدائے وچاته ورکا دَ هغهٔ دے
بخت دولت نهٔ په کوشش دے نهٔ په زور

اصالت هُنرچه دواړه سره یو وی
لکه ښهٔ کشیده جوړه په انځور

په خصلت هُنر سیرت دانش باقی وی
قد قامت صورت فانی دے سپین و تور

داهمه له ناپوهئ پیدا کیږی
خرخشے دعوے ناسازے شر و شور

پیر زوئنه ښهٔ سلوک نمنځنه عدل
کهٔ دِ دا خویونه شته څهٔ غواړے نور

کبرژن حریص بے زړهٔ چه دروغ وائی
دَیارئ لائق نهٔ دی دا څلور

کهٔ وعده ئے قیامت وی دَ غو ښتنے
دَ هوښیار سړی به نهٔ وی پکار پور

کهٔ طالع ئے دَ دولت په شربت ډک کا
بیا آخر شی دَ کم عقل جام نسکور

دَیارئ دَ دوستئ لائق هغه دے
چه آزار ورځنے نهٔ وی پلار و مور

کهٔ ځوان مرد ئے ځوان مردی به دِ هاله وی
سل بدئ آواره کا دَ خپل سر ور

په ایمان په ځان په دواړو صرفه نهٔ کا
چه دَ خپلے ژبے ولګیږی اور

دَ هوښیار سره مجلس ښهٔ دے خوشحاله
دَ نادانه سره ښهٔ نهٔ دے بیور

چه په سپینه ږیره کا ځوانے نګارے
په خپل ځان باندِ به وکا ځنے چارے

کهٔ په خولهٔ دَ زاړهٔ یار ترسوځاریږی
په زړهٔ نهٔ دی ځوانے هیڅ دَ زاړهٔ یارے

نیک وبد په داجهان کښے پیدا کیږی
نیک وبدے دَ زاړهٔ نهٔ دی ویزارے

خوښهٔ ځوان دَ ځوانے ښځے په غرض دے
کهٔ بادشاه وی دَ زاړهٔ نهٔ وی ویزارے

په کم ذات په اصیل هیڅ نهٔ دی راغلی
ښځے واړه دَ ښهٔ کار دی طلبګارے

زوړِ ځوانے ښځے نهٔ کا کهٔ ئے کاندی
فکر بویه چه له ښهٔ ځایه وی بارے

له ښهٔ ځایه له ښهٔ کوره ستر پوښے
په حیا په شرم ننګ وی خبردارے

چه په پلار نیکهٔ دَ ننګ وناموس نهٔ وی
هغه ښځے قباحت ته دی تیارے

اوس په خپلو زړو خوښ اوسه خوشحاله
دا دَ دور ځوانے مهٔ کړه ناپکارے

خپل پردی راته په خولهٔ وائی زر زر
وعالم ته ترهرڅهٔ دی بهتر زر

اوس په دا دورما ولیدل خوارهٔ دی
تر پدر تر برادر تر پسر نر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور و چارو وته څۀ ګورے دا ګوره — چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
کۀ دِ قصد کینه حسد ورسره پریوزی — په وژو دَ سید درست کا محضر زر
فیروزه الماس یاقوت لعل له کانه — له دریابه نه وکاږی ګوهر زر
مزکه څۀ چه دَ آسمان بنائست په زر دے — ستوری زر دی آسمان زر دے قمر زر
شاهزاده بے زر و ګوبنے تنها ګرځی — دَ هند و سره روان کا لښکر زر
زور قوت حرمت هوړے درومی چه زر وی — دَ بادشاه په سرڅوک کښیږدی افسر زر
خدائے دِ ما دَ قانعانو په حساب کا — چه و دیو وته یو دی حجر زر
بنۀ ځوانان ئے لیدل نۀ مومی له وراید — دَ نامرد په غیږ کښے ورکا دلبر زر
جوهری قدر و قیمت زده دَ جوهرو — قلپ سرۀ سره جدا کا زرګر زر
دَ کیدړو نوم په خولۀ څۀ لره اَخلے — دَ مزری له تنه هم پرے کا سر زر
هر مراد چه دَ سړی وی په دُنیا کښے — دَ طلب په وخت ئے ورکا دربر زر
کۀ چمیار دے کۀ نداف دے کۀ جولاده — تراصیل سړی ئے کښینوی بر زر

نۀ به دے په لږو زرو نظر وکا
نۀ به پریوزی وخوشحال ته غرغر زر

بَنه بَنه بخ بخ دلداره — وفا جویه غمګساره
چه کنم چه چاره سازم — چه دِ زۀ کړم راکناره
بد که گویم از فراقت — چه م زړۀ شو پاره پاره
نه کند به دل سرایت — کۀ زاری کوم بے شماره
تو چه سنګدل نګاری — چه م ستا وکړه نندناره
به عشاق بے سرو پا — ستم مۀ کړه ستمګاره
به نګاه ګاه ګاهے — مهر کړه دَ خدائے دپاره
اے نګار من حذر کن — دَ ویشتلیو له آزاره
نه رود زدر ګهے تو
کۀ خوشحال شړے سل واره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونی سترگے چه تهٔ لرے دلبرے
په کشتن به خلقے کاندی ډ برے
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا
چه به ستا سترگے په ماشی برابرے
په خرام خرام راځه چه بوئ ئے واخلم
دواړه زلفے په عنبرو معنبرے
په عارض دِ د زړهٔ بوئ ولاله ورکړ
یاسمن دِ د پیغور کړل سمن برے
باز د جال کوترے ووینی پرے ورشی
تپوسے باندِ پیرے کا لرو برے
گوره چرته وے په چرته گرځیدلے
چه فراق کړے هومره اوښکے راخبرے

محتسب دِ ځنے لرے لرے گرځی
مست خوشحال سره کوتک ئے د ډمبرے

دم به نهٔ وهے له خپله زور نرره
که ئے ووینے یا وار وے کور کره
چه وتا و ته نزدے شی هغه تور شی
په ستنه راځنے گرځه تور تره
یو یو هوردے چه شاهین ځنے آلوزی
مشکیرک لکړ مکړ له هور هره
د صبا په باد نشاط وی د گلونو
که جنبش کا د بلبل له شور وشره
پیشکشی غواړے د اوښکو ملغلرے
دا گوهر په دواړو سترگو ووره وره

د خوشحال شعر حلوا ده د شکرو
ستا په دا حلوا ځهٔ کار غل خوره خره

دا معنیٰ دی زور ورے
سمے چیرے دی خبرے
څوک چه لب کا سره بیارته
ځنے توئے شی شکرے
څوک چه کیوزی په وئیلو
واړه وائی خاورے څرے
د مشکنړو په بازار کښے
توئے نهٔ وی ملغلرے
خپلے خپلے شلو مبے ستائی
چه شلو مبے پلوری گوجرے
هر هر سکنړے ئے وگوره
په هُنر رغیږی زغرے

ډیر دِ ښهٔ ووے خوشحاله
بس کړه مهٔ درومه ډیرلرے

د جهان په مخ به نهٔ وی هسے تاغوندِ دلبره
پری رویه عنبر بویه، سنبل مویه سمن بره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

گلعذاره زلفے ماره شهسواره خوش رفتاره
باده نوشه مے فروشه قصب پوشه موکمره

دل نوازه سرفرازه عشوه سازه لعبت بازه
خود پسنده سربلنده شکرخنده لب شکره

طربناکه گریوان چاکه تل بے باکه تش تپاکه
خود آرایه خود نمایه خود ستایه خوش هُنره

غزل خوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبرخاله پُرخیاله تل خوشحاله دَ زړهٔ غوره

دَ غریق اوبهٔ چه پاس واوړی تر سر
دَ جهان له حاله هیڅ نهٔ وی خبر

خبردارے په پسارهٔ په اوږدهٔ نهٔ وی
چه دریاب ترکومه لاړدے پهن تر

اوس م درست صورت دَ غم په دریاب ډوب دے
په هیچا باندِ م نهٔ لګی نظر

اندرون بیرون همه په غم کښے ځارشوم
هم دَ غم سره م یو شو درست پیکر

ژواک ژوندون م همګی واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زهٔ سمندر

دَ دولت لمن نیوهٔ نهٔ شی په زور
ګوندکهٔ ږیره په وسمه کا لا پیغور

دولت خهٔ دے په مثال بنائسته ناوے
دَ نامرد کره ئے عمر وی په اور

دَ کنده تهو نه بد تهو پیدا شی
ښهٔ اسونه دَ میدان راوړی ښه مور

دَ دولت په اَس دِ هرناسور سور نشی
کهٔ سواری وربانده کا ندی خوشاه سور

چه په کور کښے م اول تهو راغلے
دما بخت وولا اول له ځایه تور

تهوګی دی تازګی دی ترے زوولی
همیشه کا په پاڼکاه کښے شر و شور

نهٔ یو ښهٔ لائق فرزند دَ پلار په خونه
نهٔ دَ سرو دَ سپینو ګنج دَ دهٔ په کور

ربه ډیر اولاد دِ راکړ منت دار یم
دَ خوبئ ژغ ئے بیائے په هر لور

چه په رونړو کښے نفاق کا نالائق دی
یائے ښهٔ کړه یائے مهٔ ګرځوه نور

دَ خوشحال په دُعا غوښو ستر ګے وکړه
کهٔ بهرام عابد دی دواړه کرو کور

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبازونو ښکار دچادے د زردار
هم زردار هم بے پروا قلندروار

که ئے غم د هوس کا دزیان ئے نهٔ کا
که ئے مری په قوشخانه کښے څو دینار

دهغه سړی څهٔ کار دے په بازونو
چه بنده دے د درم او د دینار

دښکار کار په مصلحت په سیالئی نهٔ دے
دا یو عشق دے چه ئے ورکا کردکار

چه په اصل کښے شجاع عالی فطرت وی
دهغهٔ په زړهٔ کښے حب پریوزی دښکار

قمارباز به له قماره صبر وُکا
مست به هم شی له شرابو توبه کار

زهٔ خوشحال به دبازونو ښکار پرے نږدم
څو ژوندے یم دام کار دام روزگار

ذرّے تهٔ چه هسے بریښے منوّره
که پوهیږے دا بریښنا دِ دهٔ له نمره

دائے لار دختو نشته وآسمان ته
زهٔ به لار درته پیدا کړم بے هُنره

دعشق شور که دعاشق د زړهٔ قضا دے
له دے شوره خالی مهٔ شے ځما سره

هم دخلقو ملامت هم ستا ناسازے
دا به شوے چه یارم تهٔ نیوے په غوره

رازئے ولے ښکاروو ښه چه په دار شو
دمنصور سزا په داوه لا بستره

ویرم دادے چه له کښلو به جدا شم
څهٔ له خپله سره نهٔ ده ځما ویره

زهٔ به غوږ دناصحانو په پند نهٔ کړم
که ئے اروے دا وینا ده مختصره

وائی ومره چه دِ زهٔ له غمه خلاص شم
ځما دا دعوٰی لنډیږی تر محشره

دخوشحال ژړا په داده نورڅهٔ نهٔ ده
چه په مهر ورته نهٔ خاندی دلبره

زهٔ ژولیده تر یم که مجنون ژولیده تر
هیڅ خبره مهٔ کړه سره دواړه سر په سر

کوره چه څهٔ حال دے ستا په زلفو کښے دزړهٔ رم
باد راله راوړ نن پریشان پریشان خبر

مخ دِ مُسلمان دے واړه زلفِ دِ کافرے
دواړه رم قبول دی مُسلمان دے که کافر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د لاله ښۀ دے راته وایه کۀ بار خو م
ستا زیبا بار خو به له گیاه کړم برابر
نۀ په گشت د باغ نۀ په سیل ځی د گلو نو
څوک چه په کوڅه د دلربا لری مقر
تاوته د خپلو شونډو قدر ښکاره نۀ دے
ما زده چه عسل دی یا نبات دی یا شکرے
مخ په پلۀ پټ کړے رڼا ورځ ورباندِ شام کړے
بیا چه پلو واخلے په عاشق شی سپین سحر
ډیر په غیر کښے پروت قدرے هیڅ نه نۀ ے زده شی
چا د دُر قیمت زده جوهری صاحب نظر
ستر کو ته ے وگوره خوشحاله با نړۀ وړوځے
ستا د مرگ له پاره په څو جوړ لری لښکر

راشه گوره د بهرام د نفاق چر
گاه سنی گاه رافضی گاه کافر
کله ښۀ ځوئ د پلار ښۀ رور د رورشی
گاه له دواړو توکو گرځی پر نځر
دا تاثیر د بد پټی دے کۀ د تخم
چه غنم باندِ کړے کیږی جو در
کۀ لوگے د اور فرزند دے په داغۀ شو
چه د اور غونډِ نشته خیرو شر
په مادر کښے ے بلاوی کۀ په پلار کښے
چه داهسے ځنے زیږی گیدی خر
بهرام خان دے سعادت دے هم یحیی دے
په خصلت کښے سره یو تر بل بد تر
وخانئ وته زغله هُنر هیڅ نه
وعالم وته پیدا کړه دردِ سر
خانی کار د هر چا نۀ دے دهغۀ دے
چه صرفه ے نۀ په زروی نۀ په سر
یکبار ه ے په نظر کښے شرم ننگ وی
د دُنیا په سود وزیان نۀ وی خبر

د خوشحال ختک کۀ سل ځویه نمسی دی
لا لائق د خانئ نۀ وینم پسر
راشه کۀ ے آورے داخبره ده نادره
چه ے ووتل له ستر گو هغه وُوځی له خاطره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرم چه جدا کیږے تهٔ م روح ئے کهٔ پوهیږے
مهٔ د ږومه له مانه راته تل اوسه حاضره

بخت م مرور شی چه په نورو دِ نظر شی
بخت راته ناظر شی چه وماته شے ناظره

هرحسن دِ ډیر دے دَ لیلیٰ ترحسن تیر دے
نږهٔ چه دِ مجنون کرم په چشمانوئے حاضره

ډیرے دی نکارے هوسئ ستڑکے پریوارے
تا غوندِ په نهٔ وی شوخه شنکه دلاوره

شونډے دِ یاقوت دی غاښ دِ دُرد زړونوقوت دی
درسته دِ دا تنکه خولهٔ د بلئ دَ جواهره

لام وبے ئے زبیبنه چه بنه بنکلے شی درپیبنه
تل شکروکاږه چه شکرے خورے شاکره

ډیرد ملک شاهان دی چه دَ کښلیو غلامان دی
تا دا قدرت ورکړ و دلبرو ته قادره

تل له ډیره خیاله څو پیبنے کړی له خوشحاله
هم روغه هم جنگ کړی مهرڑنه هم قاهره

راشه مهٔ کوه ډیر جور زهٔ هم خوئ لرم یو طور
زهٔ فرهاد دَ زمانے یم تهٔ شیرینه دَ دے دَ ور
دَ غماز په خولے مهٔ وڑنے نهٔ انصاف لرے نهٔ غور
په خبرو دِ پوهیږم زهٔ لا نهٔ یم هسے ثور
دما زړهٔ لکه دَ باز دے کهٔ تهٔ رنگ لرے دَ مور
گوندِ راشے په منگلو درته پروت یم لکه بور
په خوشحال ځنے چارے
دَ غمزے په هور او زور

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا په داغ راغلم له موره — خدائے م مۀ کړه د غمه نوره
کم خدمت یم په خدمت کښے — ځان لازم وینم هر کوره
کۀ زۀ هرڅو کم خدمت یم — تۀ خپل شرم وته کوره
خانه زاد بنده کمین یم — هم بے توانه هم بے زوره
توان اوزورم واړه تۀ ئے — بے تانۀ پیرم په توره
بدغلیم راته په ځو دے — له غلیمه م وژغوره
تۀ شفیع د قیامت ئے
خوشحال وساته له اوره

شپه ئے وینځه بی بی نور — تور زنگی نوم ئے کافور
مرده شوئے چه منافق وی — مرجهود بولی مغفور
نادیده چه مُنیه لولی — ځان ملا کاندی مشهور
سفله تول کا ځو درهمه — ترخواجگانو شی مغرور
دروغژن تر تو په ورشی — د کابل کاندی مذکور
خپله بل و ته نیولے — په پردئ باندِ غیور
پتے دکے پیالے اَخلی — بنکاره مۀ خوره یو انگور
موحد د رسالو شه — ترځان کوز کنړه حضور
د خوشحال سره خنداکړه
بیائے ژاړه په سرور

عمر هر زمان کدا زکا لکه واوُرے — یا به ستا له مرگه واوُرم یا به واوُرے
هغه تیرباران به بیا بیارته رانشی — کۀ په سر باندِ رالونم تورے خاوُرے
بربوکئی چه پُوزے واخلی پورته درومی — نۀ پوهیږم چه به کوم لوری ته ماوُرے
زور دَچج د وړلو نۀ لرے نادانه — نۀ پوهیږم چه دا دروند وړے په چاوُرے
په سمن د شملا نقش د سیور زیب کا — په بنیوه چه سترگے کوزے له حیا ورے
دواړه سترگے م چه ستا په مخ دوخته شوے — عجب بنۀ له ځانه دوه قبله نما ورے
د خوشحال غونډِ به ډیر داهسے نوروی — تۀ چه هسے رنگه زړونه رونما ورے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق ترڅوانه نه زوړلا کاندی نسکور
په نچه وُنه لابنهٔ لګیږی او ر
اندرون دَهرچا شین دَعشق په شین دے
دا یو اوردے لګیدلے لور په لور
چه په عشق کښے څوک پیغور تړی په نورو
هم په دهٔ پورے به لک وی دا پیغور
زاهد ورچانے انکار کاندی له عشقه
نل دَ من لیلیٰ مجنون لولی په کور
چه دَ مزګے دَ آسمان په مینځ کښے څهٔ شته
زهٔ همه وینم له عشقه سپین و تور
زهٔ حیران یم دام څهٔ دی په کوکل کښے
چه په ورځ په شپه پرے تل وی شروشور
په وصال کښے سل هراسه دَ هجران وی
په هجران کښے خوغم یودے نهٔ وی نور

جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دے
په خوشحال باندِ باندِ ه شور نتبهور

فلک کا دا هسے چارے
دَدهٔ چارے دی مردارے
دوه یاران سره جدا کا
بیائے بند کا سره لارے
کاه دِ زړهٔ وی په ښادئ کښے
کاه دَ غم ژړا چیغارے
کاه دشوارے کاه آسانے
کاه آسانے کا دشوارے
دواړه توکی ګذران شی
بده دا هم نهٔ ده بارے

قربان دِ ترنامے شم محمّدهٔ پیغمبره
اول ثنا دَخدائے ښائی بیا ستاثنا ده غوره
آدم کهٔ دِ پدر دے په معنیٰ کښے ستا پسردے
تر واړو مرسلانو مقدمه موخره
دَ نوحؑ نجات له تاوه دَ طوفان له امواجونو
ګلزار په خلیل اورشوستا له رویه اے سوره
چه خلاص شوله کُشتنه اسماعیلؑ مرنے قربان شو
چاړهٔ دَدهٔ له حلقه ستا ارواح کړه لره بره
موسیٰؑ ته څرګند نهٔ وو وعیسیٰ ته ښکاره نهٔ شو
په قاب او په قوسین په هغه اسرار خبره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسیٰ په کوهِ طور دَ تجلّی طاقت رانهٔ وړ
تا ولیدهٔ دَ سر په سترګو خپل مولیٰ بمتره

که دِ زلفې نهٔ وے تارتار ما به نهٔ ژړل زار زار
ستا له خاره خاره عشقه په سینه کښې م خار خار
چه په تاے دَ زړهٔ مینه هغه تل ګرځی خوارخوار
زړهٔ دَ یار له لاسه مرینه بیا مدام وائی یار یار
تورے سترګے دِ ګوابن ګرندے بانړهٔ ستا وائی مار مار
ستا دَ شکرینو شونډو اشتیاق لرم بار بار

خوشحال ستا له مخه وائی
واړه بنهٔ وائی ځار ځار

که هیڅ نهٔ وی چه ویل راشی له یاره تول دَ یار مهر په لاس راکړی ریباره
سره لاله په هغه مزکه شګفته شی چه خوبی دِ باندِ اوری له رخساره
دَ غمزے په تیغ م وژنی زهٔ دُعا کړم چه ځما په خون ئے مهٔ نیسے دا داره
چاوے خپل نتلی کښې چه ئے په یاد وی بخته وخت دے چه ئے ونهٔ ووځم له شماره
یوه شنه پاڼے خپل بخت په لاس رانکړ خلق څوکلونه وړی له دے ګلزاره
په آرزو کښې هسے لیونے شی چه خبر شوم دَ عاشق سړی له کاره
که ئے دَ دست په سیند کښې ډوب کړے هم به سوزی چه سوختن ئے په نصیب شو له روزګاره
په وژو دَ عاشقانو هسے زغلی نیم بسمل ئے په ځان پریښوم له تلواره

چه ئے ستا په کوی ځائے ونیوهٔ نو مور شو
دَ خوشحال خاطر له باغه له بهاره

که نین سوکه په تن اغوندِ حلوا خورے خو آخر دَ مرګ سړے ئے و به مرے
دا مستی به دِ تل نهٔ وی څو به ګرځے په خمار سره اَو بنتے سترګے سرے
چه بے شماره خزانے کړے سره ټولے دَ دُنیا ارمان به بیا ګور ته ورے
ستا پخوا دَ طبیلو څښتن وګوره چه په کور باندِ ئے ګرځی غوا او خرے
همیشه ولے فانی دُنیا ګنده ده که ګنده ده ولے نهٔ تیریږے ترے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دُنیا څو ډیر مئین هومره غمژن شی جګی جګی راشه مه کړه مینه پرے
یو غفلت بل جهالت دریم شهوت دے
دَ خوشحال دَ ځان بلا دی هم دا درے

که په خولهٔ راسره جنګ کا هغه یار په زړه مهر رنګا رنګ کا هغه یار
چه له ما سره راځی غاړه غړئ څه م لرے له زړهٔ رنګ کا هغه یار
هیڅ حاجت دَ تورے نشته ما نړے بس دے که م مرګ وته آهنګ کا هغه یار
چه مشال ئے دَ جمال راته بنکاره کړ بیا به ما باندِ پتنګ کا هغه یار
چه ملنګ دَ مصلے غواړی خپل مخ ته عاقبت به م ملنګ کا هغه یار
له هرچا سره خندا په ارت زړهٔ کا خو په ما باندِ زړهٔ تنګ کا هغه یار
مرصّع بیسردِ نور لری په پوزه اکتفا په تور لونګ کا هغه یار
زهٔ فقیر یم دے بادشاه ئے باندِ بنائی که ځما له یارئ ننګ کا هغه یار
رقیبا نو وته نرم شی تر مومه
وخوشحال وته زړهٔ سنګ کا هغه یار

که په زړهٔ کړے دَ خوشحال خبرے زبرے دَ دانش له کاره نهٔ دی لرے برے
خلائق سره پیدا په تفاوت دی پوهے نهٔ دی سره واړه برابرے
په زړګونو کښے یو دوه سړی خبر وی نورے واړه خلقے دی ناخبرے
لکه کار دَ خوئ خصلت په تفاوت دے هسے زیږی په بنائست سره دلبرے
دَ سیرت زیبائی بنه ده تر صورته
چارے واړه دَ باطن دی معتبرے

که مسجد ګورے که دَیر واړه یو دی نشته غیر
یوم بیا موند په هر څه کښے چه م وکړ دَ زړهٔ سیر
هغه ځائے په سیر ګرځم چه ترے نهٔ رسیږی غیر
په احوال باندِ یو دوه شی ځکه نشته باندِ خیر
خوشحال یو وینی خوشحال دے
ورته ورک دے غیر وزیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که م نوم په ژبه نهٔ اخلے هیڅ ے — په تش نوم به د هم سود کوم دلبرے
د زاهد د سترګو آب هومره په ځائے دے — چه ئے سترګے باندِ نهٔ دی برابرے
د بنادئ نوم پرے زور دے تل تر تله — چه په زړهٔ ئے ستا د غم شیتئ شی سرے
زهٔ به څهٔ ځنے مانړه کړم یوزهٔ نهٔ یم — په غمزه ئے خلقے کړلے ډبرے
د بنړو سورے ئے خار په پښو څرخیږی — له حیا چه کوز کوز کوری ناز پرورے
شونډے ستا لکه نبات هسے خوږے دی — تریخ ویل ځنے نهٔ ښائی لب شکرے
وائی شته په چین ماچین کښے کښلے ډیرے — خدائے د نهٔ کاچه تر تا به وی بهترے
بے خبرله ځانه ډیر ورته پراتهٔ دی — تهٔ ئے هم په حال خبر شه بے خبرے
د ختا د ملک نافے واړه خجل شی — چه د تا زلفے بنکاره شی معنبرے

که د چیرے د آشنا په لور ګذر شی
د صبا باده ځما سلام پرے ورے

لکه کار لری نظر هسے ژبه کا اثر
ماهیت ئے موندهٔ نهٔ شی چه څهٔ خیردے دا بشر
هم ترکیب د نیک وبد دے هم محجون د خیر و شر
هم فرښته دے هم حیوان هم مومن دے هم کافر
کله اور کله اوبهٔ شی کله تورهٔ کله سپر
کله خورب شی له باده کله بیا به هیڅ ډنګر
لکه دے دے په جهان کښے بل به نهٔ وی دیده ور
د څلورو میندو څو یه د اتو پلارو پسر
څهٔ خو لږ ترخدائے راکوزدے که ئے نهٔ دے برابر

دا وچاته کړے خوشحاله
د مستئ شور و سر

لاس په لاس موسره وکړے څهٔ چارے — چه پرون مو تور منګور وژهٔ په لارے
دواړه ښښے له تا نیول له ما اخستل — زهٔ به پاس په سترګو کیږدم ستا پائزارے
څهٔ اغزی لرے په مخ کښے زړهٔ م سکنړے — اے په تور بانړهٔ ځما د زړګی خارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

رویت والی به ئے خو ثنا صفت کړم
چه صبا کړے د غنچے پاڼړے ویزارے

چه م پاس په غاړه پروتے ځنډ یدلے
ښے وی ستا مختولے زلفے تار په تارے

چه په تا باندے جوړ کړم زړه م ښه شی
نوم د حورے د پرئ اے نګارے

غړول ئے هم و تا و ته ښکاره دی
چه دا تو رے سترګے ته لرے خونخوارے

زه کوم که ته شکنځل کړے لا خوشحال شم
چه کومه ستا د مخ زیبا ننداره

لیونی سره به څه کړے نور تدبیر
لیونی لره زندان بویه ځنځیر

د مازړه ئے په حلقه د زلفو یووړ
لکه لوئے ماهے په شست د ماهی ګیر

که خوښی ده په جهان کښے د لیدو ده
نه خوښی د بادشاهئ د سریر

که یوسف ئے د کنعان له چاه وکیښ
په نیک بخت ستوری زووے وو بشیر

د شکر و په دکان هندو بچه دے
که تو رخال دے ستا په سر و شونډ جانګیر

د بهار په وخت په بوږه د سرلئ ګرځه
نه په بوږه د کابل او د کشمیر

د لنډی او بهٔ هغه ګنړه خوشحاله
چه یا دیږی په جنت کښے جوئے د شیر

مرد به نه شے په ګفتار
خو پیدا نه کړے کردار

چه د وکنځی مرد نه ئے
که له تا نه وی په ډار

چه څه دے خو انتقام دے
د مردانو کار و بار

عفوه هورته ځائے لرینه
چه نه عیب وی نه عار

چه عزت ورځنه نه وی
هغه مرد نه وی پکار

هم مهره لری هم زهر
ښه مردان وی لکه مار

چه هم تندر هم باران دی
ترهغو مردانو ځار

مرد به غم د خپل هنر کا
نه د زر نه د دینار

مرد به غم کا د خپل شرم
د عزت د اعتبار

نامرد فخر په نسب کا
مرد نه مورلری نه پلار

د خوشحال خبرے کوره
لعل و دُر پیئ په تار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمه شپه م په پالنګ راغله دلبره
پری رویه عنبر بویه سمن بره

رنګینه جامے اغوستے زر نګارے
سَرَه درسته تجلّی وه پا تر سره

په سپین والی دَ مخ سپین لکه مومنه
په توروالی دَ طُرے لکه کافره

سرئ تور ښیښه په لاس باده ئ ځنبلی
دَ مستئ په خپل ځان نهٔ وه خبره

دَ پائلو او دَ څړی ئ شرنګهار شو
نرهٔ له خوبه راپرتاب شوم ډیر په ویره

ماوے ګوره بنا پیرئ وه کهٔ حوره
چه دا هسے شان په ما شوه برابره

تورے وروځے ئ لیندهٔ بانړهٔ ئ غشی
غاښ ئ دُر قیمت بها په لب شکره

په خندا خندائے دا ووے وما ته
چه وما و ته نظر کړه بے بصره

تهٔ ما نهٔ پیژنے زهٔ هغه خوبا یم
بله نشته په خوبئ ترما بهتره

عاشقان ځما دَ خولے په کلی ډیر دی
بختورئ چه م ونیوے په غوره

خوبوسے ئ دَ لبانو وما راکړے
حقیقی پیاله ئ راکړله احمره

درسته شپه موسره راز په پالنګ وکړ
دَ وصال خوښی ئ لانهٔ وه تر سره

چه آواز دَ مؤذن دَ آذان وشو
په سحر له مانه ولاړه نازپروره

چه په ډیر ارمان محبوبه ځنے درومی
کشکے شپه دَ خوار عاشق وے بے سحره

چه له هسے محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبے ئ درومی له بستره

نهٔ م لاس رسی په یار نهٔ طاقت دَ انتظار
دا ستم په ما خپل یار کا کهٔ ګردش دے دَ روزګار

پکښے ستا غمونه ځائے دی کهٔ یو زړهٔ دے کهٔ هزار
تر ویښتهٔ ضعیف وجود م ستا دَ زلفو دے یادګار

غم دَ یار دَ بیلتانهٔ دے چه تر هر څهٔ دے دشوار
خپلے او ښکے م دریاب شوے پکښے نهٔ مومم کنار

چه م تل په دیو زورے ستا په شونډو لرم کار
چه څوک سوزی هغه سوزی هم پتنګ ګوره هم نار

ځما زړهٔ څهٔ آسان نهٔ دے چه ئ وړے نهٔ ترس نهٔ ډار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسے وعدہ دِ وکړہ
زۀ خوشحال لرم تلوار

ننګیالی قبلوی ګور ګورخونۀ دے رنتبهور
لس په کال پرے ننوزی خنے ووځی درے ځلور
مور زادی پلا پروټ یم چه بلا هورے مِ کور
ننګیالی دَ ننګ دپاره په هرڅۀ لګوی اور
سر په باد دَ سړی پریوزی چه ئے نۀ وی ژوندون نور
چه په نام و ننګ اړنۀ وی کۀ تل ژړی مخ ئے تور
دَ جهان بلا دِ کل وی خو دِ نۀ شی ولی سپور
سرپه دار لک شوے بنۀ دے نۀ لک شوے په پیغور
په همت سړے پرده دے
نۀ دَ مست هاتی په زور

نۀ دَ ما دَ هُنر شته څوک طلبګار نۀ دمادے دَ دے ملک هُنر پکار
په یوه ژبه ویل سره پښتو کړو ولے هیڅ خبله نۀ شو خبردار
چه دَ سوات په ملک ما نندارہ وکړه بل اُولس تر یوسفزیو نشته خوار
زور زیاتے خود پسندی خصلت دواړو هر سړے ئے طمع خواست وته تیار
کۀ په کورکښے مال دولت لری سترګ وربی ملکان ئے لا تر نورو دی مردار
حقه چاربه دَ عزیز کاندی ناحقه کۀ په بدے رشوت مومی یو دینار
ختکے له ختکی نه رنګ آخلی عالمان شیخان ئے لا دی ناپکار
چه مِ ولیدل له نورو خبر نۀ یم داخو واړه یا غوایۀ دی یا حمار
دا په هر دیار کښے سیل هم بد نۀ دے چه خوشحال وته څرګند شو هر اسرار
چه دَ سوات دَ سیمے خاورے خوشحال بوئ کړے
یو سړے به ځنے نۀ وی وفادار

نخښه نۀ ولی همیش لیندے په سر کله مینځ کله بنے کینځ کله لر بر
دا یو لحظه دَ هوښیار غلطی نۀ وی یا هرګز دَ لا مبوزن نۀ وی خطر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زمان کښې به خپل ځان ترهرچا ښکا
دَسړی کۀ لاس رسیږی په قدر

بخته چیرې به له ورایه راښکاره شي
چه مِ ښۀ ترعراقی شي لاشه خر

دانشمند په خوارئ خوارجاهل کامران دے
دَ سړی طالع پکار دے نۀ هُنر

هنرمند سړے په هردیار عزیز وی
په هرځائے قدروقیمت لری سرۀ زر

دَ بلبلو په کارګل دے نۀ دا نور څۀ
په چمن کښې خار وخس بلا بتر

چه دَ زرکو ښکارې په غرۀ کښې پیدا کیږی
باز په دا سبب نیولے دے لوئے غر

اول فکر دَ زړۀ وکړه بیا ویل کړه
کاتبان دَ ښکو بخوا وهی مسطر

هیڅ خبر دَ ورځو نسپو په حساب نۀ دے
همیشه ښۀ دَ خوشحال ختک اختر

وخت دَ نوبهار دے زۀ جداله خپله یار ره
دریغه دریغه دریغه چه بے یاره ځے بهار ره

ژاړی غاړے غرونه په احوال دَ عاشقانو
سیل دَ واوړے نۀ دے چه را درومی له کُهار ره

اور دَ خُوږو زړو دے چه دَ غرۀ په ونو بل شو
سرے ډډوزے خیژی له نښتره له چنار ره

غواړے چه احوال دَ فراق ژ نو درمعلوم شی
ګوره هغه زانګے چه جداځی له قطار ره

داسے معلومیږی چه احوال دَ ماتم ځائے دے
شنے جامے اغوستی دَ طوطیانو له چغار ره

نورے نارے نشته خو نارے دَ بیلتانۀ دی
راشه کۀ ئے آورے دَ رباب له هره تار ره

رنځ مِ نۀ کمیږی په زمان زمان زیاتیږی
زر راځه طبیبه ګنړه مرم دَ خدائے دپار ره

مرګ دَ رقیبانو بل ژوندون دَ حبیبانو
خدائکو په هنګام دَ وصل کیږی دا دوه کار ره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څهٔ شوکهٔ لا دم وهی په شمار دے ډژوند یو
رنځ چه لا دواشی طمع پریکړه له بیماره
پاتے سړی نهٔ شو چه دا ګرځی ددو دام دی
ځکه ویره نهٔ شی د دردمنو له آزاره

هسے خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقئ کښے
خپل دی کهٔ پردی دی راته نهٔ ګوری له عاره

ولے په کوڅه د هغه یار نکړے ګذر
ورلره دِ بولی تهٔ لا ګرځے در په در
خاورے دِ په سر شه چه به ورپه ورځاروے
زده کړه دا خبره در په در خاورے په سر
یار دِ په ښائست کښے د بهار تر ګلو ښهٔ دے
ولے نے له مخه لاله ګل ته کړے نظر
هرچه تهٔ نے غواړے هغه یار در ته حاضر دے
دواړه ستر کے وخوړے هیڅ په ځان نهٔ نے خبر
دایم درته وایم ستا بدخواه نهٔ یم نیکخواه یم
فکر د توبے کړه چه په خوا لرے سفر
زرکے تورتار و تمزری هر لوری ته ډیرے
هسے باز درتخه تاے وتړل شهپر
تخم شته هم مزکه هم قلبه لرے تیار ه
هر اسباب دِ جوړ دے ولے نکړے کار د کر
کانده به حساب وی مو به سوال جواب وی
څهٔ دِ پکښے کښلی را شه کوره خپل دفتر

مهٔ وُسه بے غمه غلیمان لکی له هم
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لری خطر

ودره چه څهٔ خو په یارئ شے خبره
ګورو به چه څهٔ ښیوه په لاس واخلی دلبره
لا دِ څهٔ تراوسه هغه قد نهٔ دے لیدلے
ځکه د خپل قد په لا فوسرئ صنوبره
ځائے د چپ و راس چه د کافور د پاسه نهٔ دے
تهٔ نے څهٔ سیالی له تورو زلفو کړے عنبره
څوک چه نظر و کا هغه ښهٔ ښکلی دلبر ته
ځی له ډیرے مینے د یوسف سوره کا زبره
تهٔ نے چه د مخ سره نن شپه برابری کړے
شمعے! دا دعوه تر صبا یو سه برابره
مینه هسے څیز ده چه په چا باندِ مئین شوے
ولے وینځه نهٔ وی تر بی بی شی په تا بره
لارے دی بے شماره زر کوڅے دی تر معشوقے
څو به پکښے دروے قدم مهٔ ږده بے رهبره
مهٔ پریږده له لاسه کا رو بار د عاشقئ
چار د عاشقئ تر هر څهٔ ده معتبره
هره شپه چه دروی په خوشحال باندِ دوزخ ده
شپه د جدائیئ ده کهٔ رسیږے پیغمبره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

واړ کوئے شوے همګی دَ دُنیا چارے
چه لیدے م هسے نهٔ دی واړه چارے

خُوئے پلارسره کارونه دَ غلیم کا
لونړه مورته لکه بنے دی تیارے

چوهرے پلاؤ شولے خوږه حلواخوری
په سیّد باندِ حلالے دی مردارے

باورے دَ بادشاهانو لکه غلهٔ شول
رهزنانے په دربار کا ځنے چارے

بلبلان طوطیان حیران په بیابان کړځی
په ګلزار باندِ کارګان کاندی چغارے

په وبنودَ عراقیانو ژواک ژوندون دے
را تبونه وهی خُو یه دَ حمارے

نادان خوبن بے غمه خوب په فراغت کا
په هوښیارو باندِ راشی شل دشوارے

په خښتنو باندِ حکم کا مریونه
ترمیرمنونه تل وینځے دی روئیدارے

په دوران دَ عالمګیر بادشاه خوشحال
خانه زادے واړه بخرے لری خوارے

هر ساعت چه په چاځی هسے بیکار
ترهغهٔ نه زهٔ لابنهٔ ګنړم بیکار

زنخوران کهٔ کاروبارنهٔ کا معذور دی
روغ سړے به ولے نهٔ کاخپل روزګار

کهٔ هیڅ کاروبار دِ نهٔ وی درته وایم
هسے مهٔ کښینه بیکاره نا پکار

په هرڅهٔ چه غم غلط شی واړه ذوق دے
کهٔ په نردکهٔ په شطرنج وی کهٔ په ښکار

سړے هر ساعت هر وخت په بلبل حال شی
همیشه په یوهٔ حال دے کردګار

ستا به نوم په جهان پاتے شی خوشحاله
یوه لویه مشغولا ده ستا دکار

هوسئ سترګے لب شکرے
په غابنو نے مرغلرے

تا به ستایم په خو رنګه
ستا ثنا دَ مخ دلبرے

چه جمال وته دِ ګورم
حیرانیږم سمن برے

خوئ دِ نن راسره نوردے
دم واهه نهٔ شی له ویرے

ذکر ستا دَ تنګے خولے دے
رنګینه پری پیکرے

زړهٔ چه ستا سره یاری کړی
سلامت به وُسی چرے

شور دِ ګډ کړیه وګړی
صبر وړونے شور وشرے

صبر وړے چه له تا دورشی
طربناکے نا نر پر ورے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظاهرنن له تاجدا یم — عین ماته برابرے
قامت سم لرے تر سروِ — کج کلاهے کج عرعرے
لرے مهٔ درومه له مانه — مخ په ماکړه مخ قمرے
نور به ستا له دَره نهٔ ځم — وینا داده پرده درے
هرچه ستا رضا هغه کړے
خوشحال ونیوے په غورے

یو دا هسے ښهٔ بهار — بیا پرِ صوت دَ هزار
څوک سوارهٔ په عراقیانو — ترچالاندِ ښهٔ رهوار
په لاس ناست خاصه بازونه — په هرلوری خاصه ښکار
ښهٔ کرجی وړاندِ نیولے — دَ بازونو سره یار
ښهٔ تازی په ډور ترلے — پرانتلے په وار وار
زهٔ فارغ له هره لوریه — پکښے واړه خیال دَ یار
تر دا هسے ښهٔ هوس به
زهٔ خوشحال کړم دُنیا ځار

اے چه لاڅے دَ رنځور دَ رغیدو کړے — دَ خپل کلی رنځور روغ کړه ما به څو کړے
نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلے — خوکهٔ داځله ځما گناه تر پښو کړے
یوه ورځ به په مرگی سره جدا شو — یاره تل دَ بیلتانهٔ خبرے څو کړے
تور بانړهٔ راته ځنبے په دا پوهیږم — یوه ورځ به م په دا تیرو نیزو کړے
دَ تیراه اوبهٔ دِ وځنبے خوئ دِ نور شهٔ — آفریدی غوندِ خبرے دَ اولجو کړے
چه په زهٔ ئے گرځوم په تا معلوم دی — ترویتی غوندِ ویل تو له دَ زړو کړے
ستا په خوئ م ویره شی ظالمان ځوان مړی — له آزاره ویره اوکړه ظلم څو کړے
کهٔ دَ غشی په ویشتهٔ سره خوږیږے — زهٔ چه ستا په تیر زخمی شم ما بخښو کړے
ولے تا وته به وکړم اوس ښکنځلے — لا به کله دا نبات په ما پیرزو کړے
دَ طوطا خبرے هم دا هسے نهٔ دی — په بند بند دِ مشغولا ویل رورو کړے
ستا په ډیرمانړی به حال دَ خوشحال څهٔ شی — چه په لږ مانړی ئے ډیرپه اندیښنو کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا وماوته غمزے نگارے وکړے
دَجلاد ترتیغ ئے لاخونخوارے وکړے

چائے شمارد زلفو هیڅ نهٔ کړ ترسره
دَ تار تارئے عاشقانو شمارے وکړے

چه دلبرے لره درومی یوه لار ده
مشتاقانو پسے ډیرے لارے وکړے

په نری آواز کانړهٔ دی نهٔ خبر یږی
ځکه ما هومره په زوره نارے وکړے

څوک چه سترګے غړوی ترهغو واړو
ما په پټو سترګو بنے نندارے وکړے

څوک خبر ورځنے نهٔ دی خوماهم زده
چه ئے ما په دوُو رخسارو چارے وکړے

تهٔ چه ډیرے آشنایئ کړے خوشحاله
په هرلوری دِ دَ غم اجارے وکړے

پهٔ خهٔ شان ئے دواړه زلفے کج په کج کړے
یکباره ئے دَ عالم مینے په بج کړے

تورے زلفے ئے زنځیر مخ ئے کعبه دے
دا ځنځیر په لاسو ونیسه کهٔ حج کړے

کهٔ یودم دِ دا زنځیر په لاسو کښیوزی
همیشه به دَ خپل زړهٔ په حال فرج کړے

بیا هالهٔ دَ یګانګئ له حاله لاف کړه
کهٔ دَ غیرو اندیښنے له زړهٔ خرج کړے

زهٔ ترنام وترننګ تیر شوم ستا دپاره
تهٔ به څو حُما دَ کارله پاره بج کړے

قند وګل چه یادوُم مقصود م دا دے
څو بوسے کهٔ له کنځا سره مزج کړے

ما خوشحال له خپله ځانه خاطر موړ کړ
چه دا هسے دَ غمزے په تیغ حرج کړے

په سرو شونډو دِ بازار دَ شکرمات کړ
تورو زلفو دِ ناموس دَ عنبرمات کړ

چه دَ صبر په آهن م وتړے
تاد زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

چه ئے ستاد خط وقد نندارہ وکړه
صورت ګرو م پرکار ومسطرمات کړ

سحرګرو اوس دَ سحر دُکان ونغښت
دواړو سترګو دِ دَ سحر هُنرمات کړ

په دا دوه سوارهٔ دَ مخ یعنی ستا سترګے
تام درست دَ پارسایئ لښکرمات کړ

په هوس هوس راځ طره پرئیښے
ګوره بیا دِ دَ چانوے سنګر مات کړ

چه آرزو لرم په زړهٔ کښے ستاد وروځو
دے آرزو م په ځیګر کښے خنجرمات کړ

تاوے نوربه قول مات نهٔ کړم سوګند دے
په سوګند سوګند دِ لاخهٔ بهترمات کړ

په بارخو دِ مار حلقه شوکهٔ صبا م
ستاد تورو زلفو خولے وته سرمات کړ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما توه دَخوشحال زړهٔ بیابه ووائے
چه م څهٔ لره داهسے کوهرمات کړ

په داشکر چه ئے بوئ بنکاره آتش کړ
اگر درست صورت واور وته پیشکش کړ
زړهٔ پخپله هغه مخ لره لاړ نهٔ شو
ذ زلفینوئے هرکار ورته دلکش کړ
داپے غش شراب دَ کومے میخانے دی
چه خما دَ زړهٔ ئے لرے غل وغش کړ
لیونتوب ئے مُبارک شه تل تر تله
چه ئے یار د زړهٔ په غوره پریوش کړ
په یارئ ئے مزناحقه نازیدلم
بیهوده م په سراب دَ اوبواش کړ
مشوش کړ روزگار دَ پرهیزگارو
چه کاکل ئے په جبین رامشوش کړ

ماوے سپینه خولهٔ به ورکړے وخوشحال ته
په خندا ئے له ناخواله پنج وشش کړ

په خوانانو پورے پیچمے کا ولاړے
ته په سپینه ږیره خولهٔ ورځنے غواړے
دَخوانئ هوس مهٔ کوه چه زوړشوے
اوس له تانه دَ خوانئ چارے ولاړے
تیرساعت به دِ دَ عمر بیا رانهٔ شی
ورځ و شپه کهٔ په زار زار ورپسے ژاړے

کهٔ ئے بیا له مزکے اخلی سودئے کوم دے
چه له خولے په مزکه پریوزی دَچا لاړے

پارسائی ئے دَپارساله لاسه یووړه
دانائی ئے دَدانا له لاسه یووړه
چه م کړے وه توبه له مے خورئ
په چشمانوئے دَماله لاسه یووړه
معجزه چه دَاحیاء ده په دوه لب ئے
لاس په لاس دَ مسیحا له لاسه یووړه
دلبرانو چه دعوی دَ دلبرئ کړه
دا دعوی ئے دَ هرچاله لاسه یووړه
راته پاتے دا یوه مُسلمانی ده
دا م هم هغے ترساله لاسه یووړه
ماوے زهٔ به دَعشق رازلرم په زړه کښے
داخبره م ژړا له لاسه یووړه
چه دَ زړهٔ صبر دَ یار له مخه غواړم
محبت م دا دُعا له لاسه یووړه

کهٔ دَ نورو هوښیاری په عشق کښے پس وړی
دَ خوشحال ئے لا پخوا دَ لاسه یووړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ پسوَ دُنیا مینے مُبدل کړے
فکرنهٔ رسی هورے پسے جدل کړے

هره ورځ دَ دے فانی دُنیا دپاره
زرفتنے اَلا بلا دغا درغل کړے

که دِ خپله مُدعا پکښے درستیږی
بے صرفه به اورد پلار پهٔ خونه بل کړے

که کافر درته دَ سود خبرے وکا
دَخپل سود دپاره ځان دَ کافر مل کړے

که دِ سل چارے دَ زړهٔ واړه پوره شی
په حرص به دوه سو نور ورته تکل کړے

که دَ عمر بقا نشته واړه هیڅ دی
که دَ کنجونه دَ قارون په کور کښے تل کړے

چه په دواړو سترګو ووندیه غوږ وکوږشو
لال په خولهٔ غفلت په لاسو پښو هم شل کړے

په پینځه کښے دِ دَ ځان رستګاری ده
تهٔ په داکښے هم په خو رنګه خلل کړے

که ځلوردی که پینځهٔ که شپږ اُوه دی
له اصلی چارو ئے واړه معطل کړے

بنے خوږے چارے دَ دین درته ترخ شوے
نفس ترخے چارے وتا وته عسل کړے

عاقبت به دِ دَ کور په خاورو خوب وی
چه ئے اوس په نهالئی اوپه بخمل کړے

ستا پخوا هم دَ دُنیا طالبان نور وو
چه ئے مینے تار په تار خورے اجل کړے

بهشت ځائے دَ پرهیزکارو دے خوشحاله
تهٔ بهشت وته هوس په کوم عمل کړے

چه م زړهٔ دَ مال وملک په هوانهٔ ولاړ
که په بنکلیو پسے لاړ شو بنه چه بنهٔ ولاړ

عقل وهوش صبر وآرام ورپاتے نهٔ شی
دَهرچا چه په دلبرو پسے زړهٔ ولاړ

هرچه خوږ دَ کښلی مخ په مینه نهٔ وی
دَجهان په مخ اودهٔ راغے اُودهٔ ولاړ

هم م زړهٔ په غمزه وړی هم ځان نادان کا
راته وائی وایه بیاد زړهٔ په ځهٔ ولاړ

محبت دَ کښلی مخ ځما په زړهٔ کښے
باور وکړه لکه اور په وچ وابنهٔ ولاړ

دَهجران په شپے ئے درست توکر توکر شو
په ژړا ژړا م زړهٔ تر دوه لیمهٔ ولاړ

هغه یار راځخه وائے هرګز نهٔ وو
هیڅ م نهٔ زده که همیش راسره وهٔ ولاړ

هرزمان به ئے شاراته په مانړی وه
یوه ورځ بے غمه نهٔ وو تل تل تهٔ ولاړ

نور به بیا په بیارته رانشی خوشحاله
گذشته عمر په سر لکه اوبهٔ ولاړ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه م بنهٔ ترویت د خپلے چارے خیر کړ
خان م واړه حبطه په خپل تدبیر کړ

لکه واچوے دانه د دام په مینځ کښے
خلقو ماسره په مهر کښے تزویر کړ

ما په دا سترګو لیدهٔ د دُنیا خلق
څوئے ډیرد دُنیا سود هومره ئے ویر کړ

مور زادی کانړهٔ هرګز نهٔ هوښیاریږ
نصیحت په تور زړګی کله تاثیر کړ

په ناپوه باندِ بے غمه بے غمی د ه
د دانا آفت ئے خپل ضمیر منیر کړ

راشه وګوره یوګز مزکه نیولے
چه ئے مت د خپلے خوئے په توفیر کړ

د ارمان لاسونه مړهٔ مړی په ګور کښے
چه مو ولے په نیکئ کښے تقصیر کړ

د هرچام خپل هنر بلا د ځان دے
خپلو پرونو په خزه بندی کجیر کړ

چائے وصل په خپل مت حواله کړے
چا د هرے چارے حکم په تقدیر کړ

لیونی د لیو نتوب په سبب بند شی
مست هاتی خپلے مستئ په زنځیر کړ

په بار بار د خپل اُستاد منت راباندِ
چه له زنګه ئے صفا ځما ضمیر کړ

د زړهٔ بنهرم په ځائے د قناعت دے
په ناحقه م حرص پکښے امیر کړ

کهٔ ویل ئے د غماز منلی نهٔ دی
بیائے ولے له حیرانه زړهٔ دلګیر کړ

پوره زړاتیا کالونه په کابل کښے
دا غزل م په بیاض باندِ تحریر کړ

د خوشحال د زړهٔ خوشی نهٔ شی بے سرایه
خپل وطن ئے په هر چا باندِ کشمیر کړ

چه م ولیده په خپل انګنړ ولاړه
ما په تیکے سترګے بیا مونده بیا ولاړه

که بنهٔ مخ و ته کا تهٔ کول ګناه دی
دا ګناه دِ وی دایم دما په غاړه

یوځهٔ یځن زړهٔ ئے راکړهسے وایم
چه دماوے د جهان دلبرے واړه

زهٔ جدا له یاره کُم خیر ناصحه
په ژړا کښے را ته وایه خیر غواړه

د بنهٔ یار په جدایئ کښے ګرم نهٔ ئے
کهٔ دِ دواړه لیمهٔ ووځی لاهم ژاړه

د طوطی خوراک شکرے دی خوشحاله
جګی جګی ځهٔ خو ورکړه د خولے لاړه

چه دا هسے بے نیازی کوے دا بنهٔ کړے
زهٔ به نور یاران پیدا کړم ته به څهٔ کړے

د بل څراغ غوندِ په شپه د هجران راشه
چه په راغله م روښان دواړه لیمهٔ کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوله مانه نوره مه کړه د زړه مینه
نور م کل واړه منلی دی چه ته کړے

دما زړه ورځنے صبرو وچه ګونګ دے
نن ځما طوطا یوڅو خبرے وکړے

په ژوندون له مانه مه ځه دیار غمه
ته به سم ځما له ساهے سره تله کړے

ګوره بیا دِ څه په زړه کوم م ګناه دے
چه لید ولره دِ درشم ځان اُوده کړے

د غمزے تُوره دِ ماته شه په ما کښے
غم م دادے پس له ما به نور پرے مړه کړے

وائے ستا په عیادت ځما رضا ده
مګر ومرم هاله سر دما په وره کړے

چه ترخولے د بیلتانه ویل وباسے
د خوشحال ختک روزګار په اوراوبه کړے

څوئے بوئ په هرطرف بهیر ونه کړ
په ګلونو عندلیب نفیر ونه کړ

ځما اوښکو کانړی هم په مخه یو ړل
ولے ستا په زړه ئے هیڅ تاثیر ونه کړ

په ژړا په بے صبرئ که لیدل مومم
ما په دواړه توکه هیڅ تقصیر ونه کړ

په خندا خندا دِ مرګ وته نزدے کړم
ترو دِ څه رنګه په ما تزویر ونه کړ

خولا زه یم چه د غشیه نه دِ درومم
ګنړه هومره مټ به تور نخچیر ونه کړ

مګر زه سهل غرځه وُم ستا تر فهمه
چه ځما په مرګ دِ هیڅ تکبیر ونه کړ

اوس به څه رنګه خلاصیږم له دے غمه
چه لومړے م د خلاصی تدبیر ونه کړ

د کعبے په لار به څه رنګه بری کړے
چه هرګز دِ یوه شپه شبګیر ونه کړ

په صورت به دِ تل ویر وی پس له مرګه
که د ځان دِ په ژوندونی ویرونه کړ

زه خوشحال چه سرو تیر ځم ستاله تیره
هیڅ ارمان دِ د غمزے په تیر ونه کړ

څو بیړئ په داسیند کښے ډوبے لاړے
چه تخته ئے مونده نه شی که نه غواړے

فراق هرڅه ته لمبے دی لګولی
لکه لوندلرګے په اوراینبے څو ژاړے

غم بنا دی سره تړلی دی له ځا یه
هغه هومره به وژاړے څو وو یاړے

چائے نوم راته وانه خست چه د چادی
منارے م ډیرے ولیدے ولاړے

په هزار رنګه غمونه د جهان شته
په زر رنګه نارے واوره د خراړے

لکه رائے ځما د زړه هغه لا نور دی
خلق څو خبرے کاندی غاړے غاړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داطومارخهٔ هسے نهٔ دے چه تمام شی — غوړوے نے پټوے نے لولے نغاړے
دین دُنیا لره کرده خپله کرده ده — لوندوی حلق د هرسړی په خپلے لاړے
چه بے غمه بے وباله نے خوارهٔ دی — د بادشاه ترخوا نه به کنړم جنجاړے
غافلان په غوږ کانړهٔ دی نهٔ نے آوری
د خوشحال ختک د خولے خبرے لواړے

خدائے یو هسے فکر سرا کړ — چه نے ملک راته رنړا کړ
چه په ملک په ملکوت دی — پرے خبرنے زړهٔ دما کړ
په اعلیٰ په اسفل واره — راښکاره نے هرا شیا کړ
که په نورو تورهٔ شپه ده
په خوشحال نے سپین صبا کړ

داچه وائے چه ډیر مهربه فلانے کړے — په یارئ د رضانهٔ ده بهانے کړے
ستا وصال په دُعا غواړم نهٔ نے مومم — ما په ډیر ورتلهٔ راتلهٔ ستړے ستانے کړے
زړهٔ م ستا وتیرته غښته دے قتاله — پرے به کله جوړ د غشیو برخانے کړے
چه جمال وته ډکورم حیرانیږم — خدائے په ما باندِ یوسف د زمانے کړے
سحرگر په سحر تورے اوبهٔ پرنړ کا — تا خما اوښکے په مخ دانے دانے کړے
زهٔ چه شونډے ستا په شونډو باندِ کیږدم — وایم نوشے م د میو پیمانے کړے
خما زړهٔ لکه زمرے وُ وخاوند خدائے م — ستا د ستر گو وهوسیوته ژانے کړے
د خوشحال په دود به ستا د زر ته پراتهٔ وی
چه په پښوئے ستا د زلفو خولانے کړے

داچه وائے چه دا بد کړے یا دا ښهٔ کړے — که رښتیا وایم زهٔ نهٔ یم واره ته کړے
چه په بین الاصبعین زهٔ خبردار شوم — په لحظه لحظه کښے خهٔ چارے په زړهٔ کړے
په خطا باندِ عطا په طاعت قهر — چه په وهم فهم نهٔ وی هغه وکړے
داچه اوس دواړو خلقو ته رسیږی — چه دِ کړی په ازل دی هغه کړهٔ کړے
د هرچا په باب چه شوی هغه کیږی — په هیڅ رنگ به خپل مبرم حکم نورنهٔ کړے
چه بیگاه ډکے په شهدو په شکر دی — په صبا د هغو خولو خاوړے په خولهٔ کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر دم د العطش نارے وهینه — په ساعت ئے د مقصود په رود اوبه کړے
په یوه مزکه یوه باغوان کرلی — عباسی کلونه زیړ وسپین وسره کړے
د سحر کتپنه ډیره تر هر څه ده — څنے څنے ورته وینس څنے اوده کړے
چه په تور وینبته مغرور په خپل پرهیز — د صنعان غندے خوار په سپین وینبته کړے
آلوده لرلے درغے درگاه ته
هیڅ م نه زده چه به حال خوشحال څه کړے

د الف غوندے ته په قامت سم کړے — خدائے خما د زړه په سر باندے رقم کړے
مخ به چیرے راته سم کړے په یارئ کښے — که داخوئ به تل خما د عمره سره سم کړے
دا گلزار د هیڅ گلزار سره سم نه دے — چه زلفینے په سپین مخ راته خم خم کړے
درپوهیږم چه م سروته په څو ئے — که هزار خله خما په سر قسم کړے
چه له دم سره م کښته پورته کړے — ته په ما باندے داچارے په کوم دم کړے
چه د وژلم بخپله هم بیا گوره — بیا په ما باندے تهتر وهے ماتم کړے
چه په زړه م گرځیدے هغه خبرے — کور په کور په هر دیار خورے عالم کړے
د هجران ورځے چه کښے په شمار د عمر — د قضا کاتبه عدل که ستم کړے
چه ویاروته م تل غندے رقیبه — څه په دا به د یار مهرله ما گم کړے
چه د سر تر پایه درست په غم د لیو کړم
راته وائے اوس خوشحال وسه څه غم کړے

زه خوشرابی یم شیخه څه راسره جنگ کړے
بخرے ازلی دی کشکے ما د خان په رنگ کړے
بنه وائے واعظه برکت د ستا په ژبه
بنه ئے په ویلو د دریاب اوبه گرنگ کړے
لاړل وجنت ته چه په پوهه خبر نه وو
لاړل د دوزخ ته چه ئے لاڅے د فرهنگ کړے
پند د محمد د ابوجهل پکار نه شه
څوک به ئے صیقل کاچه ئے خدائے آئینے زنگ کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنے په خلوت کښې شیخه سودائے راته وایه
ولے په خپل ځان دا هسے اَرَت جهان تنګ کړے

زهٔ خو دَ زړهٔ درد غواړم په هریوهٔ مذهب کښې
تا زده ستاخبرے چه نقلونه رنګارنګ کړے

رانشه مطربه دَ نوروز سرود آغاز کړه
ښے نغمے زړهٔ سوزے په رباب په نے وچنګ کړے

هر لوری ته ګل دی شقائق نرګس سنبل دی
بے ګلزاره بدکهٔ ویل لوری ته آهنګ کړے

چادر پسے ډیرے پیسے واخستے طلب کا
ځنو مصلے دَ بے ننګئ در پسے ننګ کړے

کاشکے دَ عمل تله درنه په قیامت شی
موم په رقیبانو په عاشق باندِ زړهٔ سنګ کړے

مرګ لره ئے واره دَ دهلی لښکر را غلے
تهٔ لا دَ خوشحال په مرګ ځان روغ نهٔ کنړے ننګ کړے

ګله تهٔ چه په بلبلو هومره خیال کړے
دا خیالونه همګی په خپل جمال کړے

داجمال به دِ جاوید په جهان نهٔ وی
بنهٔ خو دا کنړه چه شکر په داحال کړے

دَ انصاف په سترګو بنه ننداره وکړه
جهان خو کښلے څهرے هسے پائمال کړے

ډیرے خونے دَ هجران په لمبو وسوے
مالیدے چه تجلے ئے په وصال کړے

دَ بهار ګلزاره بنهٔ ئے خوئ دِ بد دے
چه راتلنه یو خو ورځے په درست کال کړے

ترقدرت به دِ ځا ریږم ذوالجلاله
رنګا رنګ ګلونه بنهٔ هسے نهال کړے

دَ بلبل دپاره تل وے په چمن کښې
دَ پسرلی ګله تهٔ ولے دم درحال کړے

کهٔ دِ سترګے دَ عرفان شته مبارک شه
دَ ګلزار په ننداره چه استقلال کړے

ګل ته هسے رنګ و بو ورکړے چا دے
دَ لاله دَ ګل چا هسے پاڼے لال کړے

چه ګلونه همیشه دَ چمن ګوری
لکه خضر دومره عمر دَ خوشحال کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په زغرو په چپوکړے نیزے څوړے — چه نیکی درڅخه نشته واړه کوړے
دَ هرچا سره خوږه ژبه باندهٔ ده — په خوږه ژبه مارهم وُوځی له سُوړے
داړو دوړو سره فوځ دَ سورونهٔ وی — په جهان کښے لږے نهٔ دی تشے دُوړے
یا وه ګوئے دراز زبان مهٔ شه که ګوړے
بیهوده خبرے مهٔ کړه پوچ بوړے

لکه خدائے چه دَ یار حُسن بے نظیر کړ — هسے ما دَ زړهٔ په سر باندِ تصویر کړ
دَ مجنون غوندِ په درد دَ عاشقئ کښے — په خپل حال مِ همګی خلق خبیر کړ
ما وے ګوندِ تفحّص وکا پخلا شی — تر پرونه نه ئے نن ما نړے کبیر کړ
ښائسته دَ قند هار دَ چا په یاد دی — په دا حسن ئے بنده واړه کشمیر کړ
داخهٔ حُسن خهٔ جمال خهٔ ئے اقبال دے — چه شاهانوئے په دَر کښے ځان فقیر کړ
زړهٔ پخپله هغه مخ لره ولاړ نهٔ شو — دَ زلفینوئے هر تار ورته زنځیر کړ
نهٔ ګناه نهٔ ئے خطا نهٔ نیت ئے نوردے
نر ناحقه ئے خوشحال په زړهٔ دلګیر کړ

لکه قلپ مهر په لاس باندِ برینبنا کړے — چه دا اور په تاو کښے پر یوزے ځان رسوا کړے
هیڅ ځما په زړهٔ کښے ستا آشنائی نهٔ وه — کوے چارے لره خدائے ځما آشنا کړے
که ډیرید راسره کړے په ښهٔ ئے نیسم — خپلے مینے راته ستا ترخے حلوا کړے
چه په تا باندِ مئین شوم حال مِ ګوره — مګر خدائے ځما خوارئ لره پیدا کړے
که وعده دِ دلیدو په ما سختن وی — په بورجل باندِ دِ ناست په ما صبا کړے
که دَ ما په دوکان ناست ئے کالی ګوره — په زرسل ځایه په خوخایه سودا کړے
په داخوئ دِ اور ځما په کوکل بل کړ — زهٔ دَ شمعے غوندِ ژاړم تهٔ خندا کړے
چه وفا دِ دَ خوشحال سره اونهٔ کړه
راته وایه اوس به چا سره وفا کړے

مخ ئے فکر دَ نسرین راڅخه یووړ — خط وخال ئے مشک چین راڅخه یووړ
دَ ترسا زلفے زنار شوے را ترغاړه — شکر شکر چه ئے دین راڅخه یووړ
بے دَ یار دَ شونډو تل چه یاد وُم ئے — مینے نور ذکر تلقین راڅخه یووړ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا نارے آه وفریاد کړم
بیائے خوب په څه آئین راځه یووړ

دواړه سترګے ئے شاهین شهپرئے زلفے
ځما زړه کوتر شاهین راځه یووړ

په راتلهٔ ئے درست آرام رالره راوړ
اوپه تلهٔ ئے درست تسکین راځه یووړ

دچمن ګلونه کوز ګوری دا وائی
چه دلبرے هر تحسین راځه یووړ

چه م زړه وړی ماوے پاسه په آسمان ده
ولے تُرکے په زمین راځه یووړ

زړهٔ هالهٔ د عافیت ناوی قبول کړم
چه هوس ئے په کابین راځه یووړ

تل اوبهٔ په نری تار باندِ ماتیږی
عقل هوش ئے نخستین راځه یووړ

هغه ورځ م زړه له خپله ځانه مورشو
چه له لاسه دل سنګین راځه یووړ

چه دُعا ځما د صبر کا وګړی
عشق دَ دے دُعا آمین راځه یووړ

ماوے زړه به ئے لا فکر د علاج کړم
ولے خوار عاشق زړه خوږین راځه یووړ

ما دَ کښلیو نندارہ کړه زاهد ننګ کړ
ښه ده داچه خدائے دے هم دماپه رنګ کړ

هغه وخت چه راپه یادشی پیرخوشحال شم
چه به ما درته دُعا کړه تا به جنګ کړ

دماز ړه ئے په قلاب د زلفو یووړ
ورسره ئے اوده کړے په پالنګ کړ

کهٔ ژوندے نهٔ شی له مرګه عمرئے شوم دے
چه په خاک ئے د پائلو باندِ شرنګ کړ

کښلے مخ م چه ځراغ هسے بلیږی
خوار عاشق ئے په داځراغ باندِ پتنګ کړ

ملنګان ئے د دربار درویزه مومی
ماهم ځکه ځان د یار د ورملنګ کړ

تهٔ دَځایه هسے نهٔ وے داخهٔ حال دے
چه په ماباندِ دِ زړه دا هسے سنګ کړ

مالیدے دی په دا سترګو پوهړے
لکه نخښے د هرچا غشی ته لړے

په زړهٔ خو ځایه وړتو پنړئے روغ
په خولهٔ نر ناحق وهرچا وته زیړے

په خدا خدائے اُبنکے ځی ترسترګو
لکه چرګه د مستئی وهے ککړے

په صبا بیګاه ئے فکر نورخهٔ نهٔ وی
تل ذکر د وی دلپړے

هیڅ له خپله خوبه نهٔ اوړی په عمر
کهٔ ئے دړے په تندی کړے دړے دړے

همیشه سترګے نیولے وخپل ښکارته
وغوټے وته وار ساز لکه لکړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژغ ئے ولاړ په درست جهان د بدکارئ
سُور بیرغ د چتکی پورے په لکړے
په چووه په عطر غرقه سرتر پایه
د اجمیر په فلیل دواړه زلفے غوړے
د محل دننه ناستے زر بفت پوښے
چوهرئ ته وُوځئ پریوزی په غوشیړے
کهٔ ئے پلار نیکهٔ له ځایه بادشاهان وی
نهٔ د پلار نهٔ د نیکهٔ په شرم اړے

مړهند و غُندِ په سرولمبوکښے وسوے
چه ئے وُلیدے خوشحال د اور لوخړے

وے م کهٔ زهٔ درشم ستا ترځایه خولهٔ به راکړے
وے ئے سکه هزار سره لرے چه داوینا کړے

وے م چه په مخ دِ تورے زلفے تورښامار دے
وے ئے تروسکه څهٔ لره ښامارو ته ویسا کړے

وے م چه په کوم توکی به تا وته نزدے شم
وے ئے چه کهٔ سرله تنه بے تیغه جدا کړے

وے م چه په تا پسے هرګوره لیونے یم
وے ئے چه په داعقل به لاصورت رسوا کړے

وے م چه ما تا سره خندا په یوهٔ وخت کړه
وے ئے هغه څوک ووچه ئے تا سره خندا کړے

وے م چه هرګوره کبریا شوے خدائے دِ وینی
وے ئے چه کهٔ کبر کړم ستا څهٔ دی چه غوغا کړے

وے م چه د سپینے زیبا خولے عاشق دِ زهٔ یم
وے ئے چه خدائے څهٔ دا عاشقئ هم ویریا کړے

وے م چه له نتے دِ چارګل په پوزه زیب کا
وے ئے دا خبرے کړه هالهٔ کهٔ چا په تا کړے

وے م کهٔ زهٔ ستا په کوئے ومرم ستا رضا ده
وے ئے کشکے خلاص له دردِ سره سپی ځما کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے م چه په څورنګه خوشحال په تا مئین دے
وے ئے دختګ سړی د مینے څه ثنا کړے

بر بر راشه نوروزه دل افروزه
ستا په وخت ستړګے د باغ ګلونه ګوری
غوږ لاهم ستاله طفیله خط حاصل کا
په وصال د معشوقے عاشق فیروز شی
خپل غوږونه ورته څک کړه ګوندِ واوړے
د نوروزله فیضه بوټی خالی نهٔ دی
که همه عمر د باغ ګلونه ګورم
د بهار هوا هرګوره بنه هوا ده

ستا په وخت م آسوده شی ستړګے پوزه
پوزه هم کا ندِ د بوئ خوبنی اند وزه
معنی شی عندلیب په څوخو سوزه
د ګلزار په وخت بلبله وی فیروزه
راز د مینے د بلبلو له للوزه
فیض ئے رسی هم ترسپاندِ هم ترخوزه
ځما خوا به پرے سره نهٔ شی هنوزه
که آفت ورپسے ته نهٔ وے تموزه

په راتلهٔ ورلره ډیره خوبنی راوړے
په خوشحال باندِ د قدر دے نوروزه

پر د قاز شته پر د باز
لکه ستړګے لیدهٔ هومره
لکه قدجامه هم هومره
د دانش کشیده بویه
بیړئ ګرځی په بیله کښے
سګ لاهو غوندِ خونهٔ دے

لکه پر هسے پرواز
لکه حلق هسے آواز
لکه حسن هومره ناز
نهٔ د سرو زرو دراز
په قلزم ګرځی جهاز
مژک که هرڅو وی اوباز

په دا پرانګ نهٔ شو خوشحاله
که پرانګ پیش دے پرانګ ته ساز

چه داهسے په پالنګ راغله نوخیزه
عقل و عشق چه سره دواړه په دعوی شی
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګیالئ
په بازئ بازئ وژلے ګټل نهٔ شی
زهٔ د کښلیو په دا کار پورے حیران یم

الوداع ده د خوشحال ختګ پرهیزه
بل مجال د عقل نشته بے ګریزه
هم پخپله صلح کا ندِ صلح آمیزه
په خندا خندا خونونه کا خونریزه
چه له چانه زده کوی هومره مکیزه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که له دله ئے شلوم شلوله نهٔ شی — د دلبرو یاری خوده دل آویزه
غوخول ئے هسے نهٔ دی چه خهٔ پریږدی — ترالماس ئے د غمزے تُوره ده تیزه
قند وکل سره دا هومره لذت نهٔ کا — چه خولهٔ ورکا د زورل سره آمیزه
د معشوقے نوم عاشق په جهان خور کا — د شیرینے بازار تیزدے له پرویزه
که م بے له تا نه بله یارے وکړه — راته کوره راځکوم حدیث په پیزه

په کا تهٔ کا تهٔ زړهٔ لادرته تاؤ تاؤ شی
د لرگی لښتے په غاښ کړے ریز مریزه

چه ئے سوزنهٔ وی له سازه — یائے سر له سرو ناز ره
د ژوندون راحت ئے کوم دے — راته ووایه همرازه
غم م واړه تار په تار شی — د هر تار له ښهٔ آوازه
ځما لاس له کاره وُوځی — چه په کار کښے شے شهبازه
په هرځائے چه ښائسته وی — ترے سلام م دے له نیازه

چه د کښلیو ننداره کړم
ورته پاتے شم خولهٔ وازه

چه هر یار ته م ترخولهٔ ویوست آواز — زر په واړه عالم خورشو هغه راز
که دِ زړهٔ دے چه رسوا په هیچا نهٔ شے — د قلوب دننه ښهٔ دے ساز ناساز
که آواز د زرکو نهٔ وے په درو کښے — چا به چیرے ورپسے گرځاوهٔ باز
چه نارے کا تورتا رو په مرغزار کښے — باز جُره ئے بنړے یوسی د طراز
چه ځما ترخولهٔ ونهٔ ووت چا ونهٔ دے — خپل نفس دے په سړی باندِ غماز
په صبا به هغه راز په کلی خور وو — چه په شپه به ما وځوئی ته وے په ناز
دیر یاران م ترسر تیر دی ځوان دوم زوړ شوم — په زرکو نو کښے پیدا نهٔ شو دماز

په خپل زړهٔ کښے ځگر خون کوه خوشحاله
خپل پردی ته د زړهٔ رازمهٔ کړه آغاز

که هر خو دی پښتنے جو نه طنازے — دا د هند سکنړے هم نهٔ وی بے نیازے
نهٔ ئے جنگ نهٔ ئے مانړے نهٔ ئے هوډونه — خړه مهرے خړه مینے خړه نازے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خویوه ذره پړه ناسازه دړ کا
په ماڼړے کښے نهٔ دعوے کاندِ آغازے

په خدمت کښے ترصباحه لکه شمع
په یوهٔ قدم ولاړے ځان کدازے

په غمزو په کرشمو په مکیزونو
فرح بخشے غم تراشے دلنوازے

په ادب په ظرافت په رموز پوهے
د صحبت په علم څورنګه ممتازے

کهٔ هزار جور وجفا وینی له تا نه
بیاله تاسره خندا کا په خولهٔ وازے

نوی نوی شیوے کا درته جوړیږی
په څورنګه جلوه کا جلوه طرازے

د ښړو سوکے ئے نیغے ځی تر زړونو
چه تیرهٔ تیرهٔ کاتهٔ کا لکه بازے

په جیو جیو درته پستے خبرے وائی
هر زمان له تا په څورنګه همرازے

عجب سرے په پانو شونډے درته خاندی
میخی غاښ په مسی تور عشوه پردازے

غټ غټ تی لکه آنار په ملا نړیُ
سرتر پایه د اُومو ریښمو سازے

د صورت په لطافت بے مثله روغے
په قامت ترسرو وُنے سرفرازے

خرخشے ئے د خوشحال له دله نهٔ ځی
کهٔ جُدا دی دماغی باریک مجازے

لکه غشی لره بویه تیر انداز
هسے شعرلره بویه سحر ساز

همیشه د زړهٔ په لاس تله د وزن
زیات وکم د وزن یو تورے غماز

په تور اَس د حقیقت ناوے سوره کا
په سپین مخ پَلُو نیولے د مجاز

تل جلوے سل کرشمے سل مکیزونه
په نظر کښے ئے ښکاره د سترګو ناز

د صنعت زیور په څورنګه پریوزی
د تشبیه چند نړچووه باندِ طراز

د تجنیس پایلے څوړی ئے په پښوکړی
د ترصیع امیل په غاړه اُوږد دراز

د مضمون د نزاکت غمزه ورڅخه
سرتر پایه درست صورت سره یوراز

کهٔ په نظم کښے کاڑکهٔ اوتپوس راوړے
هم د زړونو په ښکار ګرځی لکه باز

چه یوه وینا ئے وکړه هوښیار هغه
عاقلان به ویل کاندی په ایجاز

د پښتو ژبے ئے ډیره خوبی ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

په خاطر باندِ م نهٔ وے پروتے لږے
څو خاطرم لټوے هومره م کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بل رنګ م به زړګے باندِ سوړنشی
رقیبان شود نوکونو ترمینځ سپږے

وهرچا وته چه وګورم فریاد کا
یوزړهٔ نهٔ یم دَجهان دی سینے خوږے

دا دوه توکه وهوښیار وته یوراز دے
دَنامرد سرې بریتونه بریت دَمږے

په جهان به هیڅوک نهٔ وی چه آزاد وی
ځنے عشق اندوه بنده کړهٔ ځنے لوږے

چه احمق سره یاری کړے خبردار شه
یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یږے

چه بے علمه تصوّف وائی باور کړه
دام واړه بُوس دانے سره اغږے

هیڅ مذکور ورسره نهٔ بویه نهٔ بنهٔ دے
په نادان دَ دانش خبرے زوږے

چه دِ لاس په کیدړ نهٔ رسی خوشحاله
ومزریو وَته څهٔ لاسونه مږے

تهٔ چه ستر کے تورَوے خودبه پوهیږے
لونګین چه شوروے خودبه پوهیږے

سرتوپا یه جامے واغوندے ګلګونے
ځان چه هسے جوړوے خودبه پوهیږے

تور سنبل دَباد ومخ وَته ولاړے
چه په ګل ئے خوروے خودبه پوهیږے

په ورځ سل ځله آشتی کړے هم جنګونه
هردم خوئی چه نورَ وے خودبه پوهیږے

هم په لاس دَمیوجام راکړے چه نوش کړه
بیام جام نسکوروے خودبه پوهیږے

خپله څهٔ دَدرست جهان فتنے نازونه
چه عاشق ته پورَوے خودبه پوهیږے

مګر لږ دی دَخوشحال دَزړهٔ غمونه
باندِ نور تهنډ ورَوے خودبه پوهیږے

چه ژوندی وی غم دِنهٔ کاندی دَلوږے
شنهٔ طوطی لره شکرے نهٔ دی لږے

په شکرو په نباتوئے سود نهٔ شی
چه په چا شوے ستا دَخولے خبرے زوږے

په لحظه لحظه دِ وینم قهر مهر
په ځائی خصلت دا هسے خوږے خوږے

ستا په لبو به لباب شم په داخوښ یم
کهٔ هرخوم دَاوړو غوندِ اغږے

داچه اوس درته حاضر دی بنهٔ ئے کوره
په هجران به ئے آخر لاسونه مږے

عقل وهوش ئے وسړی وته پیدا کړ
داچیچل دا ړل دَپرانګ دی یادیږے

دا بے درد کهٔ په ظاهر سړے لیدهٔ شی
وخوشحال ته مچ میږی دی ماشی سپږے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه دِ په کوڅه کښې مرم له سوره
لاس مِ مات شه که دِ نه کرم روږ بوږ ه
ته به څو بے غمه خاندے خوشحالی کړے
ځما غاړه په ژړا درپسے بو ږ ه
ستاخوئ دَ زلفو کار سره یو رنګ دے
سر هوا لوئی دا هومره سمه کوږ ه
حال دِ واړه وار په وار راته معلوم شهٔ
ټکه یاره په زړهٔ تریخه په خولهٔ خوږ ه
ځما یار چه میخوری کا په بدل ئے
ولے مالره راځه دَ دردو روږ ه

پکښے زړهٔ دَ خوار خوشحال دے چه خوږ نشی
ډے رو رو دَ شهئ زلفے نموږ ه

اے په خپل ګمان کښے بروسه
له اصلی کاره مایوسه
دانه نهٔ ئے چه دِ مغز وی
بے دانے حبطه بوسه
وخپل عیب وته ړوند شوے
دَ پردی عیب جاسوسه
چه پیدا ئے خوشبوئ شوه
اګر بنهٔ شو تر آ بنوسه
دَ طوطی برابر نهٔ ئے
که نکار لرے طاؤسه
که غوټه کړے په چرګو پر
په دا باز نهٔ شوے تپوسه
لعل و دُر پرے حبطه دی
چه رنګ نهٔ لری عروسه
راشه مخ په آئینه کړه
چه چهره شی درمعکوسه

دَ خوشحال خټک توبه ده
ستاله رزقه له سالوسه

په رموز دَ عاشقانو عاشقان پوهیږی بس
په طلب دَ طالبانو طالبان پوهیږی بس
په ضمیر دَ نخلبندو نخلبند سړے خبر وی
په تصویر دَ نقاشانو نقاشان پوهیږی بس
چه کشتئ پکښے بیائی په عظیم دریاب کډیږی
په بیولو دَ کشتئ ملاحان پوهیږی بس
چه کردش ئے ورځ وشپه کا دَ کامل انسان دیاره
په اسرارئے کاملان یا دا آسمان پوهیږی بس

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپینے ږیرے وته بویه چه نظر په خپل قوت کا
او هوس د شوخے شنگے په داخوان پوهیږی بس
نادانان د ملک خښتن کا دانا هسے ورته گوری
دغه پوهه د چانهٔ ده پرے سبحان پوهیږی بس
چه خوشحال ئے په بیاض کښے دا تازه تازه خبرے
نو په دا تازه خبرو سخندان پوهیږی بس

په هرلوری دے فغان د مرگ له لاسه — په هرلور په هرمکان د مرگ له لاسه
د آدم صورت ئے مرگ لره پیدا کړ — خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگی پیغمبران که اولیاء وُو — دوئی په مزکه شو نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شی بے شکه بے گمانه — دا ودان کورونه وران د مرگ له لاسه
راشه ته هم د توبے په سرانجام شه — کاروانونه شوروان د مرگ له لاسه
اے خوشحاله که په تن شاه جهان شے
هم به دروے پے ارمان د مرگ له لاسه

په درست کلی کښے م یار دے هغه کس — چه په درست تومن اوخار دے هغه کس
که په شکل شمائل سرے لیدهٔ شی — سرتر پایه پری وار دے هغه کس
ځکه زهٔ ورباندے هسے عندلیب یم — چه په حسن یو گلزار دے هغه کس
که هرخو راته کنځل کا یا قهر یږی — په خولهٔ واړه شکر بار دے هغه کس
که ئے زلفے که کاکل که ئے گیسو دے — همگی مشک تاتار دے هغه کس
چیرے نه چه په ټولی کښے ئے غلط کړے — هوسئ سترگے گلرخسار دے هغه کس
د جائفل په ځائے به سرورته پیشکش کړم — که په سرم مینه دار دے هغه کس
چه زهٔ خولهٔ ورځنے غواړم نور کنځل کا — بے حسابه ستمگار دے هغه کس
زرگے ځهٔ لره په خپل رفتار غره ئے — لا ترتا نه خوش رفتار دے هغه کس
چه صورت سیرت ئے دواړه سره جوړ دی
د خوشحال د زړهٔ پکار دے هغه کس

په لحد کښے به هوانهٔ وی هوس — درسره به خپل عمل درومی نور بس

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بے طوطی نه قفس هیڅ نهٔ دے باور کړه
روح په مثل دَ طوطی دے تن قفس

فهم وکړه چه ضائع درڅخه نهٔ شی
لکه دُرِّ بے بها دے دا نَفَس

چه دا دُرِّ بے بها هسے تلف کا
دَ خارو یو په شمار دے هغه کَس

دَ خانانو په خاکونو ګذر وکړه
زرغونه ئے په خاکونو خاورو خَس

هرچه شوی نهٔ بدلیږی دا په څهٔ کړے
هومره ډیرے اندیښنے هومره وسوس

په نصیب به له جهانه یوکفن وړے
هغه هم اَتهٔ یا نهٔ ګزه یا لس

دا به واړه له تا پاتو شی اے جانه
کهٔ بنے جونه کهٔ اَسونه کهٔ اطلس

تیاریږه وخت دَ کوچ راغے خوشحاله
په هر لوری نارے آورے دَ جرس

تهٔ څهٔ زړهٔ لرے څهٔ لاس
واړه ګنج ئے کوز و پاس

ګاه دَ مزکے طراحی کړے
ګاه په عرش کښیږدے اَساس

لکه ډک شے هسے تش شے
دشناخ دے ستا آماس

لکه پونډئے وَ اور ته
واوبو وَ ته قرطاس

هم ګوهرئے هم شبه ئے
هم کُتنی ئے هم کرباس

هم ملکئے هم ملِک ئے
هم خنزیرئے هم خناس

په افلاس کښے دِ دولت دے
په دولت کښے دِ افلاس

تهٔ له دیوه په هراس ئے
دے له تا نه په هراس

نهٔ اطلس دے نه زربفت دے
لاڅهٔ بنهٔ دے ستا لباس

واړه بنهٔ وائے خوشحاله
وایه هیڅ نشته وسواس

چه ئے غم لرے دَ مخ هم دَ وصال بس
اندیښنه ئے دَ جمال دَ خط وخال بس

بادشاهان دِ زرزری جامے اغوندی
دَ قانع ګدا په شاباندِ یوشال بس

په بهاندو او بوکښینه نندارہ کړه
دَ جهان دَ تیریدلو دا مثال بس

خو یوه ګیډه خواړهٔ دوه درے خرڅوری
کهٔ دا نانے په جهان کښے دا جنجال بس

وحریص وَ ته درست مال دَ دُنیا لږ دے
وقانع ته یو فلوس دَ دُنیا مال بس

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زاهد ستر کے ترے پوښی زۀ کښلی ګورم
که جنت لره م بیائی دا وبال بس
که لائق ئے د جمال د لیدونۀ یم
که ئے بیا موم وصال په خواب خیال بس
دواړه کونه د هغو چه ئے طلب کا
ستا د ستر کو نندارۀ د خوار خوشحال بس

خدایه که زۀ تا ته نزدے کیږم په افلاس
زر م کند په غاړه کړه یومات کچکول په لاس
ته که په داخوښ ئے چه خاوند د ملک و مال و م
مال و ملک م هومره کړے چه تیروی تر قیاس
هسے مال رامۀ کړه چه ئے ځائے وی تر زړۀ کښته
هسے اموال راکړه چه ئے ځائے د زړۀ د پاس
لاس م همیش برلره په واړو غلیمانو
دوه م غلیمان دی یوم نفس بل م خناس
طمع که حسد وی که حرص که بد خویو نه
واړه له ما پریکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ورسره مل وی
نۀ هغه طاعت چه شی په رسم په لباس
یا بار کریمه د خوشحال ختک دا خواست دے
تل د دۀ په زړۀ کښے لرے ټینګ د دین اساس

داځما زړګے په خپل زړګو تی نسه
چه د زړۀ دے ځما زړۀ هم هسے کسه
داد ورکیو خوئ دِ ځۀ وینو په لاس کښے
چه زر زر ځۀ ورکوے بیائے راتسه
زۀ به هیڅکله د تاله ورۀ وانۀ ورم
که هرڅو وائے چه مه راځه ناغسه
که هرڅو د شندی کاڅۀ بنۀ لیدۀ شی
رُخ ئے نۀ دے چه سیالی کا له نرګسه
چه ئے تل وغوا و غیلوته سوره دی
خدائے د واخله د بے دردو مجالسه
هردم دارئے په خپل کار کښے د خوښ کړے
که سړے دے که پیرے که کوس و غسه
چه یوهم د زړۀ ساتونے پکښے نشته
توبه توبه د ختکو له اولسه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ خوشحال چه پهمزریو باندِ تیخ کړم
تا نه څهٔ رنګه ګیدړ شوم تروړم کس

زهٔ هغه سړے یم چه قلم واخلم په لاس
ناظرم عطارد دے چه به څهٔ کښې په قرطاس
نائب دے د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښے
صائب دے ځما فکر د هر امر په اساس
د تورو په میدان کښے چه سوداوی د سرونو
هغه زمان م کوره تل به سوروی د ما آس
حاسد م لکه کانړے د صحرا په هیڅ حساب کے
په قدر په قیمت کښے یا یاقوت یم یا الماس
که حال م د قضا په حکم هسے محول وی
قمر وته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وما وته نظر کړے
باطن لکه خورشید یم هیڅ م مهٔ غواړه په قیاس
که لاڅے د کوزئ د هسکئ وهم باور کړه
تر تورو خاورو کوزیم تر آسمانه یم لا پاس

وئیل کوے وچا ته چه د ما وئیل سرهٔ زردی
رند و وته خوشحاله لکه زرهسے رصاص

زهٔ هم چیرے فرزانه وُم فرزانه یم لا تر اوسه
تل بیخوده دیوانه وُم دیوانه یم لا تر اوسه
جدائی نشته وصال دے څنے بُعد هم خیال دے
له هغهٔ چه همخانه وُم همخانه یم لا تر اوسه
چه راغلے په جهان یم خبر شوے په خپل ځان یم
د رازونو خزانه وُم خزانه یم لا تر اوسه
په عالم ځما خبرے خلق کا په نزدے لرے
په وګړی افسانه وُم افسانه یم لا تر اوسه
چه د مخ پلوئے واشو، یو مشال و وچه نماشو
هغه دم پرے پروانه وُم پروانه یم لا تر اوسه
ناوکی ئے د مژګان دی چه بلا د ما د ځان دی
ورته عمر نشانه وم نشانه یم لا تر اوسه
چه ئے ځان سره آشنا کړم له هرچا ئے شاپه شاکړم
له عالمه بیګانه وُم بیګانه یم لا تر اوسه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه بحرچه محیط دے په افراط اوپه تفریط دے
دغه بحر دُردانه وُم دُردانه یم لاتر اوسه
هغه شان له خپله یاره بے وکیله بے ریبا ره
زهٔ خوشحال چه یگانه وُم یگانه یم لا تر اوسه

سرے بنهٔ دے حق شناس سردِ وخوری ناسپاس
دَ یوے دانے اوربشے احسان ډیر دے ترقیاس
چه احسان وتهٔ شاشوه مخ ئے تورشه نهٔ دے ناس
خو اخلاص ورسره نهٔ وی یاری نهٔ شی په لباس
یارئے مهٔ گنړه اغیار دے چه تهٔ پریوزے درکا لاس
تل خالی وی له خلله دَ رښتیا مینے اساس
کهٔ دِ یاردے هغه یار دے چه خپلوی ئے بے وسواس
چه وفا دی دا درے توکهٔ تُوره، بنگه دریم آس
دَ خوشحال خبرے دُر دی
چه ئے کښلی په قرطاس

کهٔ اغزی وی ستا تر لاسه ترگلونو دی د پاسه
دَ زړگوتی سرم تهٔ ئے کهٔ یاران لرم بے قیاسه
چه به بل ترتا راتیر کړم داوائے دَ زړه وُباسه
کهٔ دَ نورو سره خاندم جهان نهٔ دے بے لباسه
له مانړیه به دِ وُمرم خهٔ خومخ راوجارباسه
کهٔ څوک تاغوندِ ښکاریږی خلوینت بیل دے تراماسه
ترهغهٔ به نادان څوک وی چه خر ښهٔ گنړی تر آسه
دَ اغیار و سره خانده
په خوشحال تندر پریباسه

کله باز کا ومردارے ته هوس دغه کار دے دَ کلاغ و دَ گرگس
وگفتار وَته ئے مهٔ غړوه سترگے په کرده په عمل گوره کس ناکس

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهٔ ئے سر په لکئ اړوے هغه دے
په هیڅ رنګ به نورڅهٔ نشی سګ مګس

په ظاهر شماره کهٔ لس سره دوه پنج دی
دا بجد په حساب نوی وګنړه لس

دوه سړی په باغ کښے ګډ شی یو ګل ګوری
دویم ګرځی په طلب د خار و خس

زهٔ دائم په بیلتانهٔ کښے له هغو یم
چه د یار بے یاد و نهٔ وی یو نفس

کهٔ هر څو بنائسته روغ د څوک ئے څهٔ کا
د طوطی له مخه بنهٔ یشی قفس

خوار خوشحال به خنے څو شړے په جور
کهٔ سړے شونډے د شکر دی دے مګس

کهٔ مردی د په دستار ده په منډ سه
سکه مردی د مبارک بر یتونه پوسه

کشکے زهٔ د نامردانو په شماره وے
چه فارغ وے له ارمانه له افسوسه

د لوهړ ګلونه بنهٔ دی تر نلګوسه
ولے بیا چیرے لوهړ چیرے نلګوسه

چه ظاهر باطن ئے دواړه حبطه وی
منافق سړے بتر ګنړه تر کوسه

په دروغ په ناراستئ کښے ډیر غم دے
د رښتیا روزګار کوه بے غمه اوسه

چه به هر کله جفا کړے وفا هم کړه
د اغزیو سره ګل لری پلوسه

په جهان کښے بد خوئی واړه دوزخ دے
د خوشحال له دله خوئی د بدو یوسه

کهٔ د مور نفس کښے څهٔ وے لکه وے هسے به اوسے
چه په څهٔ د د زړهٔ مینه هم هغه مینه به یوسے

لاس د زړهٔ د پاسه کښیږده چه څهٔ حال در ته معلوم شی
څهٔ تسپے په لاس کښے نمورے څهٔ په زمنځے بیره پوسے

کهٔ د باغ دی کهٔ د راغ دی په سلګو نو دی دا وُنے
څوک سپیدار دی څوک چنار دی څوک پلُو دی څوک پلوسے

اینځر نهٔ لری ګلونه میوه سپینه لری توره
د انګور ژنګوری ګوره میوه ګل لری نلګوسے

دا جهان پټے پټے دے جنس د جنس سره خوبنی کا
مار له مارهٔ یوز له یوزهٔ خرس له خرسهٔ کوس له کوسے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که عصمت فتوت نے نه وی واره وسیزه په اورکښې
چه په خیال په هوا کړئ زیرپرونے سرغنډ وسے
الحذر د عشق له اوره که دِ لاس رسی زړه ژغوره
د دلبرو مینه اورده اے خوشحاله زړه کړه بوسے

په طلب کښې دِ سستی وینم درویشه
چه وتلے د دے خونے له ویشه
نعمتونه رنګارنګ دی په هر لوری
په غوښتونی باندِ نه ده جفا پیشه
څو طلب هومره موندل دی په دادور
بلکه لا تر طلب بخره مومے بیشه
د عسلو خوارهٔ کله هغه مومی
چه حذر کا د مچئ له بده نیشه
لا د وخته د طبیب طلب باندهٔ دے
څولا پاتے په دُنیا د زړهٔ له ریشه
په هیڅ دین کښې ما وفا لیدلے نه ده
خبردار یم د هرچا له دین وکیشه
په هرغشی چه زخمی شوم بیام وکوت
هغه غشے وو په تن ځما له کیشه
هیڅ پروا اند وه د بل د بدونهٔ کړم
خود پا نهٔ سی بلا له ځانه خویشه
په پیغام د بوسے سود نه شی خوشحاله
چه ځما په خولهٔ منین نے رانږدے شه

تورانی خود جنجال دی د پرخاش
دروغژن سوګند خوارهٔ بهتان تراش
ایرانی د آشنایئ د وفا دی
د خلقت د مروت دی د معاش
پښتانه د بد نیتئ د خصومت دی
په حیا په شجاعت نے وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واره چرکین دی
نهٔ نے دین نهٔ نے مذهب سترنے فاش
که هندی دی که سندی دی مخ نے تورشه
نهٔ حیا نهٔ نے وفا نهٔ نان و آش
کشمیری که ترکهٔ بنځے واره هیڅ دی
د مردئ ورځنه نشته هیڅ تماش
د آدم له نسله نهٔ دی ګوره څهٔ دی
دواره ورک شه یواوزبک بل قزلباش
لغمانی بنګښ سواتی تیراهی واره
موټ متر لوبیا چنړه دی مهے ماش
هر احوال ورته بنکاره دے د وګړی
د خوشحال ختک په پوهه کړه شاباش

څهٔ غم د نعمتونو چه اختر راغے درویشه
په طمع په اُمید اوسه د هرغنی له ویشه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوگل م په دا باغ کښې ناکهان په نظر کښیوت
عجبنے خوشبوئی وه ترهمه گلونو بیشه

چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقیقته
دهٔ کړے تحمل وو د هر یو اغزی له نیشه

نا فے چه له اوله خپل ځکر وکړ سړے وینے
له روسته نے روانه خوشبوئی شول له ریشه

په خوبه د ویشتلیوله احواله نه خبر یږے
چه هیڅکله دِ نهٔ ده چیرے پښه په اغزی ریشه

له دوه اویا مذهب سره به ساز وکړے له دله
خوشحاله کهٔ خبرشے په تحقیق د عشق له کیشه

دلربا پسره راشه
اے ځما بشره راشه

چه د ښهر ښائسته دی
ترهرچا بهتره راشه

سرتر پایه واړه نازے
ځما نازپروره راشه

په خوږو خبرو شهده
په خندا شکره راشه

چه دِ نهٔ وینم هیڅ عیب
تمامی هنره راشه

توره شپه دِ تورے زلفے
په ښهٔ مخ سحره راشه

د سما قمر به څو کړم
د غبرا قمره راشه

د راتلو لارے دِ ګورم
اے ځما دلبره راشه

څهٔ به وایم چه بے تامرم
اے په زړهٔ خبره راشه

چه په څو ترو تازه ئے
د چندنړ شجره راشه

چه دِ نهٔ وینی نور روند شی
د خوشحال بصره راشه

کهٔ ئے غواړم نهٔ ئے مومم هسے تاغوندِ مهوشه
خنده رویه سنبل مویه گلعذاره پیاله کشه

سمن بره قد عرعره موکمره لب شکره
آهوچشمه خړه خشمه مهر ژنه منقشه

دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه
تیز نظره غمزه کړه په دوو زلفو مشوشه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربلنده خود پسنده خودنمایه دلربایه
دَعاشق دَځان بلا په رنګ زیبا په خوئ آتشه

طربناکه تل بے باکه ګریوان چاکه تش تپاکه
زړهٔ ئے سخت لکه آهن په مخ یوه آئینه بے غشه

دَ زلفینو سرئے تاؤ لکه نخوش دَماهی ګیر شو
کله وی چه خوشحال خلاص شی له دے هسے رنګ نخوشه

دا بنائست چه ئے په تا باندِ کښیښی
دَ زړهٔ داغ به ئے په ما باندِ کښیښی

کهٔ جمال ئے ویوسف نهٔ وے ورکړے
چا به غم په زلیخا باندِ کښیښی

مګر کل په اشارت کښے ورته ووے
چه بلبل تهتر په ما باندِ کښیښی

کهٔ دَ زلفو مارئے وخوری عاشق کرم دے
چه ئے لاس په اژدها باندِ کښیښی

زهٔ کهٔ ستا په لړشو بو باندِ پروت نهٔ وے
دَ سپی نوم به دِ په چا باندِ کښیښی

کهٔ هرڅو به دِ شارهٔ دَخپله دره
خوار خوشحال به قدم لا باندِ کښیښی

نشته هسے مینه دَ یارانو خاص الخاصه
چه یو ځله ځاریږی په جهان کښے له اخلاصه

یو راز دے په دا کار کښے کهٔ ته بنهٔ فهم پرے وکړے
چه شمع سرجنبانه پروانه ورته رقاصه

له مرګه م څهٔ غم کړے چه دَ عیش په شریعت کښے
قاتل په شرع خلاص دے له دیته له قصاصه

کهٔ لاس م رقیبان په تیره توره سره پرے کا
لمن به دِ لاهم ځماله لاسه نشی خلاصه

زاهد به په عشرت ځماله برمه نهٔ خبریږی
دَ عاموخهٔ مجال دے چه خبریږی له خواصه

چه وګورم وتاته همګی په دُرو پُرئے
څهٔ خیز دے اے خوشحاله له محیطه هم غواصه

له تا به ستا له تیغه عاشق چیرے کا اعراض
دَ شمع دَ اور پښتے مینه نهٔ ځی په مقراض

دَ خپل خاطر احوال به زهٔ خپل یار وته معلوم کړم
بیمار به له طبیبه په څو پټ لری امراض

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تردانه به بل کوم طاعت تهٔ به موے اے دِ له
چه یو ساعت م کښینے دَ زاهد سره مرتاض
سودائے دَ چشمانو په ژړا ژړا ابتر شوه
دَ اوښکو محرومی ئے اوس وو ړینه په بیاض
دَ یار کوڅه م بیا مونده دَ یار له بویه پُره
هوا به دَ ګلونو نوره څو کړم دَ ریاض
خوشحاله مستعد وُسه وفیض وته قابل ئے
وریږی دَ قابل په زړهٔ تل فیض دَ فیاض

سپین نمری اغوستی په پښو سرے کونبے نو خطه
څهٔ رنګه رادرومی لکه تکه سپینه بطه
سل دِ سره کښینی واړه یو تربل بهتر ے
خدائګو کهٔ به زهٔ کړم تا په واړو کښے غلطه
بخت غوندِ ناکاهه ځما خوار کړه سیده شوه
راغله دِ په قصد ووکهٔ دا راغلے بے نمطه
وایم چه کهٔ واړه زاری زهٔ راوړم خپل کور ته
څوک چه چاته زارکا دَ دلبرو له سخطه
راشه سر م پریکړه لا به بنهٔ شم په وفا کښے
خود په دا پوهیږے قلم لا بنهٔ شی له قطه
ډیر به دریاب کړ شی واړه مټ کا دَ وتلو
څوک پکښے لاهوشی ځنے وریشی ترشطه
لوړے لنډے نورو زده خوشحال ده غوره کړے
نهٔ لوړه نهٔ لنډه په قد بنه روغه وسطه
هرسړے چه لاس و نیسی غلطه زمانه ورته پیدا کا ډیر سخطه
محبت محنت په خط کښے سره یوشی محبت سره جدا شی له نقطه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهٔ یک لخته مړنے شه مهٔ غوولے
په دُنیا کښے هره چار بنه ده وسطه

مصلحت ئے په هر قط کښے دَ خوبئ دے
کاتبان چه قلم نهٔ پریږدی بے قطه

دَ مزری منګل کاوزے غواړی غوټرے
دَ شاهین حمله په زانګے ده په بطه

بے بنهٔ مخه به دِ قدر قیمت نهٔ وی
دَ بنهٔ مخ قدر کړه زده له خال وخطه

چه مددئے مهتر خضر دے خوشحاله
دَ هغو بیړئ به ورسی تر شطه

چه دَ کښلیو په لیدل نهٔ وی محفوظ
دَ سرود په آوریدل نهٔ وی محفوظ

چه حاصل ئے دَ خپل یار نندارهٔ نهٔ وی
په کلزار ئے سوخته دل نهٔ وی محفوظ

کهٔ شیخان کهٔ زاهدان کهٔ عابدان دی
په داخپل عمر به تل نهٔ وی محفوظ

چه ئے دواړه شونډے کښل کړم پرے محفوظ شم
خوک به هم په مے خوړل نهٔ وی محفوظ

کله کله هسے وخت په سړی راشی
چه دَ کلو په کتل نهٔ وی محفوظ

دَ خوشحال وئیل هُنرے هغه خر دے
چه به دے په داوئیل نهٔ وی محفوظ

زړهٔ م بے له عشقه په بل کار نهٔ وی محفوظ
بے له کښلیه مخه په کلزار نهٔ وی محفوظ

کله مړنے دے چه دَ تُورے په میدان کښے
دے دَ تیرے تورے په پرهار نهٔ وی محفوظ

هرچه عاقلان دی په فتوٰی دَ عقل کار کا
هرچه عاشقان دی په داکار نهٔ وی محفوظ

هرچه بل ئے وُولی بیا دے پرے غشے لک کا
هیڅکله ښکاری په هغه کار نهٔ وی محفوظ

خاورے ئے په سر شه حبطه ئے عمر تیر شو
هرچه نن دَ کښلیو په دیدار نهٔ وی محفوظ

عید شو هم بهار شو وصحرا و ته خلق ووت
زار دے دَ هغهٔ چه په خپل یار نهٔ وی محفوظ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دور دَ عاشقانو دے کهٔ وُکورے په عشق کښے
پند کهٔ ورته وائی په خپل پلار نهٔ وی محفوظ
هرکله چه راشے ورته وخاندے له ورایه
خوار خوشحال به ولے په بار بار نهٔ وی محفوظ

سخت ساعت دے دَ وداع — په آشوب و په صداع
چه یو خُل سره څوک بیل شی — بیا په بخت وی اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا — نوے نوے اختراع
چه په لږ مانړی وه نزع — تړو به څهٔ وی په نزاع
هم مِ وُغلوی بیا وائی — نهٔ پوهیږی په خداع
شونډه بوخه په نخوال کا — چه مِ ووینی اوضاع
دَ بورجل غمژن په رقص — دَ پاڼلو په سماع
چه تړے دَ لیدو لارے — څهٔ دِ خیر دے مناع
نهٔ ئے یو دیدن خوشحاله
نهٔ دَ درست جهان متاع

خلقے سره یاری کا په دروغ — وبه نهٔ وینے دوه زړونه سره روغ
دَ شودو پیو عوض ئے وی په زړهٔ کښے — چه سفله وچاته و رکاچیرے دوغ
دَ هغو صحبت کیمیا دے کهٔ ئے مومے — چه ئے بیامومے په ناسته کښے فروغ
دَ دے دور یاران واړه منافق دی — په خولهٔ تاسره هوهوکړه په زړهٔ یوغ
په قیامت به ئے په کوم عبادت پټ کا — په آزار دَ خپل پدر تړے توغ
نور کارونه اوس پکار نهٔ دی خوشحاله
یا وچا څهٔ ورکوه یا دَ الچوغ

نشته هسے سرچه به خالی وی له دماغه
کوم دے هغه زړهٔ چه به روغ پاتے وی له داغه
چرته پسے درومم په کوم لوری به ئے مومم
وُرکه موندهٔ نهٔ شی بے رهبره بے سراغه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست یم مئے پرست یم همیشه ایاغ په دست یم
یو ساعت چه ځی راباندِ غم دے بے ایاغه
باغ دِ دَ هغو دے په هرچا چه دِ پیرزو دے
زهٔ په ارمان تل دَ یوهٔ گل یم ستا له باغه
گل دَ عندلیب دے په قسمت دے په نصیب دے
درومه درومه درومه په جیفه گرځه کلاغه
تل هوا هوس کړه تراوله یو په لس کړه
ستاله غمه څه دی که زهٔ لاړم له فراغه
ورځ ورباندِ شپه ده په تورتم کښے میشته ده
کله به لیدهٔ شے دَ خوشحال دَ زړهٔ چراغه

یارم بیا دَ رقیب یار شو دریغه دریغه
په خبرو دَ اغیار شو دریغه دریغه
یو څو ورځے ئے په زړهٔ کښے مهرځائے وو
بیا بے مهره ستم گار شو دریغه دریغه
هغه گل چه م ساتهٔ دَ زړهٔ په وینو
مل دَ هرخس و هرخار شو دریغه دریغه
وقصد منوته کاتهٔ ځما په قصد کا
دَ وژدم روا دار شو دریغه دریغه
بے له تام دَ ځیگر وینے خوراک شوے
تیرم عمر په دا کار شو دریغه دریغه
غه بهار چه تل بلبلو پرے چیغار کړ
دَ خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه
بیچاره خوشحال په طمع دَ وصال وو
په هجران کښے گرفتار شو دریغه دریغه

یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه
دَ هرچا م دَ خاطر مینه آمیغه
مهر مینه محبت له زړونو لاړ شو
سینے ډکے شوے همه له مکره زیغه
چه ئے ځائے په دواړو سترگو باندِ زهٔ کړم
هم هغه م هلاکت غواړی بے تیغه
چه دَ دے دور فتنو وته وگورم
ولے کانړی تیرے نه ووری له میغه
دَ زړهٔ رازله بے دردانو نه پټ ښهٔ دے
که له درده دِ سینه شی سره هیغه
په نوبت به دَ هرچا تر ځیگر خیژی
دَ قضا نیزه و هرچا وته نیغه
که په تن شاهِ جهان دَ زمانے شے
هم دِ نهٔ وینم خلاصے دَ مرگ له نیغه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ بازدارۍ پسے روکاندی بندونه
دَ کرغول ئے علاج کوم دَے بے کریغه

فهم وکړه کۀ خود بین او خودنما شے
زمانه به دِ پاتمال کاندی تر زیغه

زوَرَ ورچه لاس ونیسی ناسازے
هئے توبه دَ زوَرَورو له بلمیغه

دا په خم ختلی غواکۀ هرڅو لویشے
سیم و زر به ئے حاصل نۀ کړے له لویغه

تا به چیرے هومره کبر هومره خیال کړ
کۀ دِ نۀ وے رنگ زیبا په صورت سیغه

چه دِ بنۀ له خو یه بویه خبردار شوم
له خوشحال سره یاری کړے په درویغه

کۀ یو گل وما ته راکړے دَ خپل باغ
خدائے دِ تا تروتازه لری تل باغ

ستاله باغه یو گل مالره دولت دے
نۀ په سل رنگه گلونه دَ بل باغ

چه ورتلۀ دِ باندِ نۀ وی سپیره ډاگ وی
په راتلۀ دِ شی درست ملک و بورجل باغ

په خوږو خوږو میوو په گلو ډک وی
چه ښکاره کړے راته تۀ په کنځل باغ

دَ بنۀ مخ دَ گلستان بلاهجران دے
تل گلونه په خزان ریژول باغ

نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړیږی
په اهار کړه غوړیدۀ دَ کابل باغ

همیشه به پرے نارے وی دَ بلبلو
دا چه ساز کړنن خوشحال په ویل باغ

رامعلوم شو دَ اورنگ عدل وانصاف
دَ دۀ بنه مسلمانی بنه اعتکاف

سکه رونړه وار په وار واړه وژلی
پلار په بند کښے اچولے په مصاف

کۀ هزار ځله ځوک سر وهی په مزکه
یا په صوم تر شمځے ورولی ناف

خو دِ نیت دَ بنۀ عمل سره جوړ نشی
عبادت طاعت دِ واړه دی خلاف

چه دَ ژبے لار یوه دَ زړۀ ئے بله
په چاړۀ ئے شۀ ځیگر شگاف شگاف

مار په تن دپاسه بنۀ بنائسته روغ دے
ولے ننه اندرون لری ناصاف

مړنے په کرده ډیر ویل ئے لږ وی
دَ نامردو لږ عمل وی ډیرے لاف

کۀ دلے دخوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قیامت په ورځ ئے خدائے مۀ کړه معاف

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے میاشت کړه دَ آسمان دپاسه شقه
چه آفتاب ئے رابنکاره کړله شفقه

چه په سربانِدئے ابر سائبان وو
چه ئے پاتے جبرئیل شو له ابلقه

چه خوږے ئے دَخولے لاړے ترعسلو
چه همه علم ئے زده شو بے سبقه

چه جمال ئے بنائسته په ملاحت وو
چه دَمښکو بوئے هیڅ وُو ترعرقه

چه سایه ئے دَ وجود په مزکه نهٔ وه
چه بره ورته کویاشو له طبقه

چه ئے تار په تار دَباد په مخ خواره کړل
دَ تورات ودَ انجیل واره ورقه

دواړه کونه په طفیل دَ هغهٔ دی
مُرتّب او مهیّا په ډیر رونقه

چه دوستدار دَ خلو ریار دَ اهلِ بیت دی
په هغو دَ ښو کواهی وو له مطلقه

چه عرب ئے وثنا ته نهٔ رسیږی
دَ خوشحال ژبه مسود کاندی ناحقه

چه بُنیاد ئے پیدا شوے په نفاق
دَ هغهٔ نه طمع مهٔ کړه اتفاق

چه وودلی وی په ذات توره شړئ
سپینول ئے وهرچا وَ ته دی شاق

چه په باغ کښے رنګا رنګ میوه پیدا شی
لَون لَون ئے مزه وی په مذاق

دَ عسل سره ئے خوره خوږه به نشی
مَرغونی چه ترخه ده په میثاق

دَ دانا به دَ ناپوهه سره څهٔ زیست شی
کونګی هیڅکله دَ بازنهٔ وی مشتاق

کهٔ اخلاقِ ناصری په یاد ووائی
په اخلاق کښے به بنهٔ نهٔ شی بد اخلاق

دَ طاؤس سره کهٔ زاغ په قفس بند کړے
تر وصاله ئے خوشحال وی په فراق

خرد سروزرو دَ زین نهٔ دے لائق
بنهٔ څړے ورلره بویه موافق

بو الهوس چه عاشقی کا عاشق نهٔ دے
په خالی هوس ئے مهٔ بوله عاشق

نفسانی تاریکه شپه صادق هغه دے
چه سحر غوندِ سینه لری صادق

څهٔ به علم په تلقین سره نور نهٔ شی
چه راغلے له ازله دے فاسق

دَ سیناګویه له ځایه شیخ ملا وو
آراسته نهٔ شو په درس په خوانق

په اَدب آداب به نهٔ فائق ترچا شی
چه له ځایه په فطرت نهٔ وی فائق

صالحان له ظالمانو نه پیدا شی
له زاهده نه پیدا شی غل سارق

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بدخوئ دَخوئ علاج ملک الموت دے
نهٔ په ډیر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ګل دے
چه فرهاد باندِ بلبل وو یا وامق
زړهٔ سوخته مئینان ډیردی په جهان کښے
څهٔ یوازے یو مجنون نهٔ دے عاشق
کهٔ کارګهٔ غونډئ فهم وی خوشحاله
هیڅ اُستاد به شین طوطانهٔ کړی ناطق

ډیر دَ خیال سوارهٔ ترے لاړل معلّق
سور په شاپرے ینبے نهٔ دے دے ابلق
په دا طشت کښے هره ورځ وینے توئیږی
بنکار ژل ئے هرما بنام کاندی شفق
په ازل چه دا نسق دَ بیلتانهٔ دے
ترا بده به وران نهٔ شی دا نسق
وګدائے وته به څهٔ رنګ پاتے کیږی
دَ بادشاه له تنه خیژی دا یلمق
روغ به هاله دَ درمن په حال خبر شی
چه په زړهٔ باندِ رسا وخوری شلق
پیدا کیږی فنا کیږی نهٔ بنکاریږی
په دا سیند کښے جهاز ونه هم زورق
کهٔ دَ مرګ سبق دِ هیرے کورے ګوره
خپل یاران درته یاد کاندی سبق
کهٔ هرڅو په سود سودا کرم لیدهٔ شی
ترما بنامه دے دَ دے بازار رونق
عاقبت به وا ره ستړی شی خوشحاله
کهٔ څوک ژاړی ناړی مرګ کنړی ناحق

دریغه سره تش کړے دا ډک زړونه دَ فراق
تول کړلے په تله دَ چا زیات شوے اشتیاق
مرګ به ما قبول کړنهٔ بیلتون له خپله یاره
څهٔ کړم چاره نشته حکم دا وو په میثاق
ویش چه په ازل وو دَ هر چا دَ قسمتو نو
غم وو کهٔ محنت وو په نصیب شو دَ عشاق
څوک په عاشقئ ولاړ چه زهٔ پاتے هجران وته
اوس به له ما څهٔ غواړی وګړی خوئ اخلاق
هر محنت آفت شدّت نکبت په جهان بنهٔ دے
یو بیلتون بلادے تر هر څهٔ په اتفاق

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق ئے د زلفینو لکه زهر د ماروونو !
شوری په ځیګر کښے دواړه لب ئے دی تریاق

تل صبا بیګاه باندِ د آه د ناوکیو
ووری سپین توبری څهٔ بنادی کا اهلِ نفاق

تل شهدو شکرئے کهٔ خوشحال خوری کمان مکړه
چه بے هغو لبانو به خوږ شی دده مذاق

که د سرو شونډو سره غواړے تحقیق
د یمن په ملک به نهٔ وی دا عقیق

خولهٔ ئے هسته ده که نیسته نهٔ پوهیږم
دا رموز دے وهرچا و ته دقیق

په زړګونو راته لاف کړی د یارئ
مایو یار پکښے ونهٔ لیدهٔ صدیق

په هر لورم غورزدی په سر لګیږ م
زمانے کړم لکه سنګ د منجنیق

اول غم د یار وما و ته غلیم وو
اوس تردهٔ نه بل څوک نهٔ لرم شفیق

په لومړی قدم دِ سر له تنه پرے کا
چه قدم کښیږ دی په داخونی طریق

چه د عشق په بحر دوب دے حال ئے کوړه
د دُنیا په حال خبر نهٔ دے عزیق

طلبګار ئے د وصال په لوئے طلب وی
له ازله ئے راوړے دا توفیق

آزاده عالم بندی دے که ئے کوړے
د زلفینو په زنځیرئے دی عتیق

کنړه زیان د عشق یوازے د عاشق دے
اُمید قطع کړه خوشحاله د رفیق

یوځهٔ بحر دے عمیق
د سیماب غوندِ حریق

په شنا ترے واتهٔ نشی
څوچه بخت نهٔ شی رفیق

په ساحل ولاړ وځهٔ زده
چه څهٔ حال لری غریق

حال دما یو معمّا ده
چاِم حال نهٔ کړ تحقیق

که هندو که مُسلمان دے
پت پالی د خپل فریق

چه م یار د طریقت وو
پکار نهٔ شو هیڅ طریق

یوله بله بهره مومی
په اخلاص او په توفیق

چه ئے زهٔ لرم په زړهٔ کښے
عجب فکر دے دقیق

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل بلا دَ جهان کل وے
جدائی نهٔ وے تفریق
په نامهٔ به شقیق نهٔ شی
کهٔ څوک نوم کښیږدی شقیق
په دا بنهر کښے اکبر دے
دَ خوشحال یارِ شفیق

بذرگرچه دا دانے لونی په مزکه
دَ یوے دانے زر طمعے لری څکه
حقیقت دے کهٔ مجاز درته ئے وایم
یوه بنه بنائسته جل بله کو څکه
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومی
خدائے به نهٔ کاندی خواری دَ هیچا ورکه
کهٔ خبرنهٔ ئے خبرشه چه حال څهٔ دے
په ظاهره ډیر ټکی لری لټکه
هر زمان په دَ اوبو په فکر نهٔ وو
بے اوبوکهٔ ما تیدے دَ تږی سکه
دا پریشان پریشان وئیل م دمستئ دی
چه دِ مزے دَ ژوندون بولم څونړکه
تولیدلونه ئے نهٔ لیدل بهتر دی
چه وخ ته ئے نظر کیږی په کرکه
دَ دے باغ گلونه واړه بنائسته دی
چه همیش ئے بقا نشته په کنجکه
چه ئے مینه دَ زړهٔ سنگو روزی نشوه
په قیامت کښے به دَ هغو تله وی سپکه
چه بوسه دَ هغے دنگے دَ خولے غواړے
یائے دواړه څونړے نسه یا څونړکه
دا دِ واړه ناپوهی نهٔ ده نورخهٔ ده
چه دَ لویو چارے غواړے له هلکه
دَ بدگوئے دَ خولے خبرے واړه روغے
چارهٔ تُوره بے سندانه بے څو ټکه
دا م شعر په بیاض کښے نهٔ دے جمع
په کچکول کښے م پراتهٔ دی څوکنډکه
چه سړے شلوبے ئے څښم په وخت دَ اُوړی
بادشاهی دَ اورنگ زیب ځما غړکه
کوم یا غیان هو ډیان دِ پرے یستل له هوډهٔ
چه دا هومره ډیر دماغ لرے ختکه

تل چه اَرته لمن تهٔ څکوے په مزکه
غره توب لرے دَ وخ په خوبئ څکه
په بیسرد رنگا رنگه ټکی گوره
په دا شان به بنائسته نهٔ وی لوڅکه
چه دا هسے شیوه گره ځنے زووے
سړے نهٔ وهٔ بنا پیرئ وه ستا اَدکه
دَ مستئ له مخه دا پریشان وئیل کړم
چه دِ مزے دَ ژوندون بولم څونړکه
زهٔ به تا وته نزدے شم تا به گورم
کهٔ دِ ماگنده نه نهٔ کیږی ستا کرکه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بوسه م دَ لبانو سرفراز کړه — همیشه په زړهٔ لرم دَ شربت څکه
لیونے دِ وجمال نهٔ یم نورخهٔ یم — چه په خپله خونه نهٔ پریږدم کنجکه
لَون لَون شولانونه دَ شاهانو — دَ هردر رالره بس دی څو کنډکه
سربازم وصال دِ غواړم هغه زهٔ یم — لکه څوک چه په بل لوری غواړی وُرکه
دَ بنائست برخه ئے ورکړه دَ ترکانو — محبت راپیدا کیږی له تاجکه
چه ئے تُوره پکارنهٔ وی حبطه وی — کهٔ ئے روغه وی دَ سپینو زرو تِکه

مکر تاخه سامان دَ سلطنت دے
چه په هوډ م سپینه خولهٔ غواړختکه

چه وفائے له چا نهٔ مونده په مزکه — وآسمان وته روان شو عیسیٰ ؑ څکه
په زړگونو راته لاف کړاوس یو نشته — آشنائی له هرچا بنه ده بے خپتکه
دَ هغوله خولے کړے خبرے آ ؤړم — چه به ما ورته کا تهٔ کول بے کرکه
دَ راحت په وخت چه تل ترتاخاریږی — په سختئی کښے ویزاریږی له ا بکه
ما وے واړه په احسان ځما بندی دی — همگئے زیست روزگار وو له کوتکه
دَ معنیٰ په سترگو کوره کهٔ دانائے — په ظاهرجامه کهٔ بنه بریښی لټکه

مروت یاری ترے مهٔ غواړه خوشحاله
هرسړے چه اوبهٔ وخښی له اټکه

چه په دوئ به ئے بخښل شی پاک ناپاک — بل سړے نهٔ دے صاحبؑ دے دَ لولاک
ترهلال ئے صدقه شم تر بلالهؓ — په اخلاص یم زهٔ دَ دوئ دَ تلی خاک
دَ بوذرؓ او دَ سلمانؓ ئے درویزگر یم — تل دَ دوئ په محبت دے ځما ژواک
ذوالفقار ئے اژدها وو دوے ئے ژبے — چه دَ دین مخالفان ئے وو خوراک
په داهسے مرنتوب ئے آفرین وو — چه په کار ئے محمدؐ شو فرحناک
کهٔ سوارهٔ ئے مرنی دَ لښکر ډیر دی — لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زین فتراک
دَ خیبر په کوټ ئے هسے زور بنکاره کړ — چه له ویخه ئے راوُنړول پاک

محمدؐ دَ علم بنهر علی ئے وَر وه
تر قنبر ئے شهٔ خوشحال ختک فداک

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وبازئ ورکولے تیرے نوکے
ترتتربه ئے ویستے د زرکے سوکے
د بابنے نظر د چتی په لکئ
د شهباز نظر د میور په ځونړکے
د کارګهٔ توره مبنوکه د ګندګئ ده
قند لائق دے د طوطی د سرے مبنوکے
د کلرنګو ناز په هر کله د وړو دے
بیهوده بے ځایه ناز کا رنګ املوکے
یا به سر د خپل ورمیږ په وینو رنګ کړم
یا به کښل کړم دغه ستا شونډے ملوکے
آفرین دِ په دا تورو شهلا سترګو
چه ئے کښلے د کشمیر کړلے مملوکے
لا به کله هغه ګل په چمن راشی
د نرګس ګلونه ګوری سترګے بوکے
د هجران له غمه هیڅ سړے خلاص نه دے
څوک په رو رو ژړا ژاړی څوک په کوکے
چه توبه د ملوکا په وخت د کلو
پرے بنائی که د هغو په ږیره توکے
یا د بنو ځلمیو غږ دے په میدان کښے
یا د بنو دلبروځی په جهان کوکے
د زاړهٔ خوشحال خوانی په بوسه نهٔ کا
پښتنے جونه بخیلے بد سلوکے

دال او واؤ د محرم د صفر اک
د روژے د میاشتے جګ پوره حساب دے
د دویمے خورے ومبئ ا تلسمه
چه په هره میاشت کښے دوے ورځے دے نحسے
څلورمے خورے دال چه سره ید شی
بیا روستئ چارشنبه د هرے شنبے
د روژے د میاشتے جګ پوره حساب دے
نحسه ورځ ده وائی بنهٔ خوشحال ختک

د روومبئ خورے درویشتم څه یک
د دریمے خورے یا مهٔ و کړه شک
د رجب دے ب ویج د شعبان دک
ج شوال ذیقعده لط ذوالحجه وک
هم دغه دے حساب وشو خو بک

که زهٔ نهٔ وے تا به ځان لره بلل څوک
په پالنګ به دِ داهسے درختل څوک
وارهٔ عشق دے چه ئے سر راته کیاه کړ
کنړه زهٔ په ځان مئین د سر بندل څوک
چه پتنګ ته روشنائی د څراغ بنکاره شی
نورله څراغه نه ئے غواړی جا روتل څوک
بدرګه که محبت راسره نهٔ وے
یک تنها به په خونخوارے لارے تلل څوک
د دے میو پیالے ډیرو دی اخستی
ولے ماغوندِ به نهٔ وی لا یعقل څوک
د زنخ په چاه دِ بند د شونډ و مست دی
روغ هوښیار به په کوهی کښے پریوتل څوک

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ پخپله راته وولئ چه وا یه گنړه زهٔ د مینے راز بنکاره ویل ځوک
تهٔ م وژنه د قصاص اندیښنه مکړه د خپل خون په توربه ونیسم یو بل ځوک
بنه خوداچه د چا نوم پکښے یادیږی په فانی دُنیا به نهٔ وی ژوندے تل ځوک
تا پخپله سپینه خولهٔ وخوشحال ورکړه
گنړه دے دا هسے شونډے کښلول ځوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک د عالمه سره خرب په زیست و ژواک
مخ ئے مخ قول ئے قول عهد ئے عهد نهٔ دروغ نهٔ ئے فریب نهٔ تش تپاک
لږ وئیل ډیرے کول په خاموشئ کښے د غنچے غوندِ خولهٔ ډکه سینه چاک
چه خبره د پستئ د بلندئ شی په لوئی لکه آسمان په پستئ خاک
په تمکین کښے لکه سرو په پستئ کښے په هرلور خانګے رنګورے لکه تاک
لکه گل شگفته روئ تازه په باغ کښے همیشه د ښو بلبلو پرے بلغاک
چه دا هسے بنهٔ وئیل کا زهٔ حیران یم
چه خوشحال راوړهٔ له کومه دا ادراک

نهٔ په خولهٔ گولئ خوړلے د توپک نهٔ نمړئ د لئیمانو د ښانک !
کهٔ د تن وینے یوجام وڅښے لاښے دی نهٔ اوگره د بخیلانو یو کاشک
کهٔ اوبهٔ دِ د بخیل د منگی وڅښے ستادِ وخیژی دانه په چنغړک
نهٔ د شوم د لاسه سل بیرے خوړلے نهٔ د مرد د لاسه پانړے د پالک
د نامرد سره مکے ته رسیدلے بنهٔ د مرد سره په بیدِ بیدیا ورک
مخ دِ سوے د دوزخ په لمبو بنهٔ دے نهٔ چه سم کړے وممسک وته ورسک
د منت سره حلوا مهٔ خوره خوشحاله
د حلوا نه لا بهتر دے وچ کنډک

چه ماکړی په جهان کښے رنړا سترگے بے له تام خوړے نهٔ شوے په چا سترگے
کهٔ زهٔ ستاله مخه وگورم بل مخ ته نور په قطع دِ ړندے شی ځما سترگے
هرښکاری چه غرخهٔ وولی ورته گوری تهٔ یو سر بل سر مکړه له ما سترگے
هرگورم له هیبته وارخطا شی چه تهٔ واړوے وما ته شهلا سترگے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخوشحال غریب په در درته ولاړ دے
تهٔ هم کله کله ماته کړه وا سترګے

که ینولے زرکه باز پریږدی له چنګه
زهٔ به هم له لاسه پریږدم شوخ وشنګه

درپه در کلی په کلی پسے ګرځه
درویزه که د دیدن مو ے ملنګه

ګل که هرڅو ښائسته دے په دا باغ کښے
که ئے وینے بیا اغزی لری له څنګه

چه د توان رسی په لوئے دریاب کښے ګرځه
په بیله کښے د زوال وینم نهنګه

عاقبت به ککړئ وربانده کښیږ دے
ترڅراغ چه ګینړ وهے ګرځ یتنګه

پند ګویان چه عاشقانو ته پند وائی
دهو بنیار په پوهه سر وهی له سنګه

ترسحره م دیاره سره ناز وو
درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه

هغه یار که په پالنګ راسره نشته
داهم شکر چه ئے بوئ خی له پالنګه

چه ئے زړهٔ د معشوق په مینه مست شی
دهغو سر یوڅهٔ له نام و ننګه

لیونے به لیونے نهٔ وو عالمه
که ئے بخره وی له عقل وله فرهنګه

که لیلی ونور عالم ته کښلے نهٔ وه
په داڅهٔ چه ومجنون ته وه خوشرنګه

د غمزے په تیغ ئے خوږ ښهٔ ئے خوشحاله
مړے نے په روغ صورت نهٔ خی له جنګه

مست دهغے مخ یم چه مخمورے لری سترګے
هسے پرے غوخیږم وائی تورے لری سترګے

یارم په ښائست کښے بے نظیره بے مانند دے
لا په درست صورت کښے مشهورے لری سترګے

ډیرے کښلے سترګے مالیدلی دی د کښلیو
تا غوندے یو یو به بنړو پورے لری سترګے

سل ځله د شیخ ملا صفت ورځنے کاندی
بنے به ستا تر تور و سترګو حورے لری سترګے

ناست دی لکه څری رقیبان وخوار عاشق ته
ځکه ستاله مخه هورے دورے لری سترګے

هرچرته چه تهٔ ئے هغه لورته م نظر دے
هرچرته چه زانړی شاهین هورے لری سترګے

نشته په جهان کښے تل طلب ورپسے کړمه
یو هسے منظور چه نن منظورے لری سترګے

نهٔ کوری وچاته څو په خپل ښائست غره ده
کوره داخیالی په خو مغرورے لری سترګے

سخ دے دهغهٔ چه خوش خرم دیار په وصل
هر ساعت د یار په مخ مسرورے لری سترګے

راشه که ئے کوری چه خوشحال په درد وغم کښے
ورځ وشپه بے تا په اوښکو ټوټے لری سترګے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نښتر ستا دَ قد سیالی ونکړه دنګے — اورئے بل کړپه خپل ځان په ننګے ننګے
سره ښه دَ زړه خوښی کاندی همزولی — نهٔ دَ لوئے نهٔ دَ هلک وی یار دَ کنګے
په خیال خیال ئے ترپوے بُدری ومهٔ خوره — دَ منډیل شملے پرے ښیے سور دَ خنګے
دَ خوشحال وئیل وهرچاته ښکاره وی
نهٔ دَ مښکو بوئ پټیږی نهٔ دَ هنګے

اقربا راته عقرب شول — رضامند م په تعب شول
دواړه ترونه م نااهله — ابوجهل بولهب شول
زهٔ ئے بند کړم په مغلو — په خانئی او په منصب شول
رشوتونه ئے قبول کړل — په تلاش کښے روز وشب شول
دالوئے ځویه م لوئے مهٔ شه — دَ هزار بلا سبب شول
زهٔ ئے هند لره روان کړم — په نشاط او په طرب شول
خیلخانه م شوه په عزونو — پرے کارونه پیښ عجب شول
ناز پرور ځویه م واړه — په فریاد وپه شغب شول
چه ئے نمر لیدلے نهٔ وو — په ځنګلو تشنه لب شول
درست اُولس قبیله واړه — گرفتار په ډیر غضب شول
په آه آه دَ فراق ژنو — زړونه وږی دَ عنب شول
خوشحال نهٔ موندهٔ ختکو
کهٔ ئے هرڅو په طلب شول

اورنګ زیب بے دلیله — په ظاهر باطن علیله
لکه مچ په انګبین کښے — پسو بند شوے په قلیله
په تسبو کښے دِ بلا ده — هئے توبه ستا له تهلیله
دَ یوهٔ صورت دپاره — خیلخانه دِ کړه قتیله
نهٔ په ځویه نهٔ په پلارئے — په هرچا باندِ بخیله
په دا هسے بے عدلئی — هلاکو سره عدیله
بے له خدایه بل یو نشته — دَ خوشحال په سته سیله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دَ عشق دریاب را وخوت چلے چلے
عاشقان پکښے لاهو شول بلے بلے

کهٔ دَ سر ملاحظه نکړے غواص شے
مرغلرے په دریاب کښے تلے تلے

دَ پتنگ محبت لا پسے زیاتیږی
چه دَ اور لمبے لیدے شی بلے بلے

ناکهان ئے مخ بنکاره کړ بیائے پټ کړ
په خندائے دا وئیل چه جلے جلے

ماوے چرته به وی کان دَ خوږو قندو
شاه ولب ته اشاره کړه دلے دلے

دَ عشق بخره عطائی لکه ایمان ده
موندهٔ نهٔ شی په کوشش په خلے خلے

چه دِ خولهٔ له ماغوښته وتام درکړه
داچه بیا له ما مانړے کړے ولے ولے

همیشه پسے جاروُوځه شما غواړه
کهٔ دِ پښے دَ طلب نهٔ دی شلے شلے

زهٔ خوشحال به بل دَ یار برابر نهٔ کړم
په جهان کهٔ کښلی ډیرشی ډلے ډلے

بیا خیره په سر کړه کښیږ ده له خیاله
چه خوبا دِ په خولهٔ نوم واخست خوشحاله

بیا سینه پسے په دواړو لاسو مږم
لکه باز دَ هونړائی وُوځی له جاله

زهٔ لاهسے کجوکول نادیده نهٔ یم
چه لاله به بهوم ستا له جماله

کهٔ دَ مبنکو انبارے مِ په لاس کښیوزی
همکی به صدقه کړم ستا ترخاله

خُما مینه هسے نهٔ ده چه نوریږی
کهٔ هزار رنگه جفا کړے خُما لاله

دَ عاشق عمر کوتاه دے لا په داهم
کهٔ دَ عمر هره ورځ ئے شی سل کاله

بدزحمت شی په بازونو یو یو کال
نوم ئے خهٔ دے په فارسی سیه پیخال

طعمه اچوی طلب دَ اوبو ډیر کا
تور پیخال کاندی دَ لویو په مثال

په نبات دَ غوا په غوړ سره بازصاف کا
یا علاج دَ سنگتا وکړه دم درحال

دَ سنگتاؤ ترتیب اوبهٔ دَ دریاب واخله
دَ صحرا په غوشیو تاودهٔ سفال

پکښے اچوه چه بنے اوبهٔ په جوش کا
بول ناس نبات پکښے مثقال مثقال

داسنگتاؤ کهٔ دَ اوبو سره بازخښینه
فائده ئے تجربه ده دَ خوشحال

کهٔ یوه ذره لونگ هم پکښے وینه
په ښیښه کښے ئے ساته په ماه وسال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښیوه ښیوه رفتار کا ندی غزا له — وائے پښے په مزکه نهٔ کښیږدی له خیاله
وغمزو وته ئے حکم دے چه وژنه — هم هغه چه مینه کا ځما له خاله
دَ زړهٔ حال ئے امانت پکښے لیدهٔ شی — چه ئے تن په صافی صاف دے تر زواله
له دوُو سترگو خبر واخله چه ئے وژنی — نور به څهٔ پوښتے ځما دَ زړهٔ له حاله

کهٔ شیرین آشنا وفا درسره نهٔ کا
په جفا ئے هم خوشحال اوسه خوشحاله

په دا ښهر کښے دِ نهٔ وینم څوک سیاله — خبردار نهٔ یم دَ بل ښهر له حاله
په ښائست کښے دِ ارمان دَ صورت نشته — دریغه دریغه په خوئ هم وُخه خوساله
په دردمنو کښے نن زهٔ یم بے مانده — په دلبرو کښے نن تهٔ ئے بے مثاله
په دا سپین تندی دِ طعن په آفتاب شی — په ابرو دِ ګرو وړے له هلاله
نن به تهٔ دا کبر نهٔ کړے نور به څوک کا — چه په خلقو دِ نارے دی دَ جماله
کهٔ تل جنګ وخرخشے کړے زهٔ پرے خوښ یم — ښائسته دَ جهان نهٔ وی بے جنجاله
چه دَ حال پوښتنه نهٔ کړے مرګ م راغے — کله کله م خبر یږه له احواله
په پنځهٔ وخته چه لاس په دُعا هسک کړم — ستا دَ عمر دُعا کړم په ډیر ډیر کاله

دا بے وخته سپین ویښتهٔ نهٔ وو بلا وو
چه دَ کښلیو زړهٔ ئے بدکړو له خوشحاله

په درست جهان به نهٔ وی یو ځما غوندِ رسوا بل
ورځم تُوره وکښلے چه مئین واوُزم په تا بل

یو تیر دِ وویشتمه چه ځما دَ درد دارو شو
هاں اے ځما طبیبه چه ښهٔ روغ نهٔ یم یو بیا بل
کهٔ سروِ کهٔ عرعرکهٔ صنوبر ستا تر قامته
څهٔ نورے دَ باغ وئے چه په خیرستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووے چه آشنا غواړی خپل تیغ ته
دَ خدائے دپاره کوم به له ما به وی آشنا ستا بل

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا زلفوم زړه یوړو سترګے راته په څو دی
تا راج به دا ترکان کانه به څیز یوسی په غلابل
نه ننګ لری نه شرم تاوے هرچه عاشقان دی
بے ننګ دی که بے شرمه هیڅ عاشق نشته ترما بل
ملائے فتنه ګردے وربښئ فتنے جنګو نه
تعلیم ته ئے خوشحاله زر پیدا شوے یو ملا بل

په دا باغ کښے به دِ پاڼے نه وی ګله
که خبرشے دخزان له تطاوله
داخو ورځے غنیمت ګڼه په باغ کښے
چه په تا باندِ سینه وهی بلبله
مرتبه دهغه باغ څه پاتے نه وی
چه خالی وی د بلبلو له غلغله
وهغے ښیښے ته نه غړیږی سترګے
د ساقی څخه چه تشه شی له مله
په دا پل باندِ د خلقو ګذر ګوره
څوک پریوزی څنے یوړے وُوځی تر پله
په درست عمر به ئے نه وُوځی له یادو
چه لیدلے وی تاروُ د باز منګله
مقدر به په هیڅ رنګ مبدل نه شی
که په ځان باندِ تل لوے څلور قُله
عاشقان چه عاشقی کا غم به نه کا
د رقیب او د غماز اوله چُغله
څه کرم لاس ودستم نشته قلندریم
ګڼه ما به دُنیا وُباز له ګله
په پالنګ به خوب په څوبے غمه کاندی
چه خبروی د فلک له تزلزله
هسے یار لرم بنانست ئے تردا قیاس کړه
چه د مبنکو بوئ ئے هیڅ دے له کاکله
د دلبرو په مانړی کښے هم مزه شته
بیچاره خوشحال ئے مری له تغافله

تردا دوو سترګو م اوښکے بهیدلے
په فراق کښے تر لمنے څڅیدلے
ستا د وصل اش رمق دے راته پاتے
وائے څه رنګه بے مانه پائیدلے
ستا په غم کښے م د زړه نندارہ وکړه
پکښے واړه سرے لمبے وے بلیدلے
داهم بخت چه په بالښت دخسته راغلے
وے دِ اوس په ځنکدن ئے خندیدلے
زه نه کرم نه ملامت نه م څوک یار کړ
ته په کوم توکی دا هسے قهریدلے
خلائے په خائے درته بلبلو میشته وکړه
لا دِ اوس د باغ غوټئ غوړیدلے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس دِ یار په غیږ ونیوه هوس کړه — چه ئے ډیر په بیلتانه کښے رنځیدلے
ځکه تل دَ باد له لاسه خوری ځپیږے — چه له قد سره دِ سرو سمیدلے
اوس ئے جور وجفا وړه دا دِ سزا ده — فکر اوکړه چه په چا مئین کیدلے
دَ رقیب کونه چه بده شوه لیده دِ — چه وماته په تولی کښے موسیدلے
په زړهٔ یاد لره دا اورچه دِ رابل کړ — یو ترشا نظر دِ نهٔ کړ تیریدلے
بے دَ یار له مینے واړه لکه باد دی — چه په زړهٔ م ډیرے مینے کرځیدلے
چه په تلل شوے له خوشحاله لکه عمر
که ئے ډیره بلا کړه نهٔ دریدلے

چه مزرے خپلے منګلے نهٔ کا کښل — هومره نهٔ وی خرب غوښے ورته تل
مرجونړادَ دُر مرجان هاله اولجه کا — چه قبول کا ندی دَ بحرخونی چل
عاشقان چه تر سر تیرشی هاله کښل کا — دَ دلبرو پاستهٔ لب لکه بخمل
بازچه والوزی له ځالے هاله ګوری — دَ کبانو ښائسته سترګے کجل!
چه دَ اور بخرے باد سره رفیق شی — بیا هاله کا په ملکونو آتش بل
چه سیلاب دَ غرهٔ دَ سره نه روان شی — بیا هاله بیائی په مخ خاوره خځل
خپل هُنر له لاسه مهٔ پریږده خوشحاله
خوره غصے ډیردی بهتر غصے خوړل

چه په زلفوئے پایست شول — دَ ماهی غوندِ په شست شول
دَ خمار ویره ئے نشته — چه دَ شاه دَ سترګو مست شول
چه په لام وبے ئے مینه — دَ سرو میوه مئے پرست شول
دَ هغو ښادی به تل وی — چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولے رموزئے بیاموند — عاشقان له نیسته هست شول
دَ خوشحال خلاصے له کومه
چه ئے تا غوندِ په قست شول

چه دا هسے ښائسته ئے زیره ګله — ځکه تا په ځان شیدا کړله بُلبله
چه ئے طور ستا دَ تورو زلفو واخست — ځکه بوئی دَ مهر نهٔ ځی له سُنبله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَلبانو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته
چه مستۍ ئے لا اثر وکا تر مله

چه په پټو سترګو ناست لیدل دیارکړم
خلق څۀ خبر له هسے رنګه شخوله

راشه خپل وژلی کوره په خپل ور کښے
په غمزو په خرخشو په تغا ځله

چه دَخلقو له نظره دِ امان وی
همیشه دربانِدِ لولم څلور ګله

لکه یار راسره وو په هغه شان دے
بنۀ چه بیا دِ مخ تورے وشو چغله

لا به کله سرځما په غیر کښے کښیږ دے
چه دَ مښکو بوئ دِ درومی له کاکله

څوک چه صبر ستاله مخه راته وائی
ځما څۀ غرض دَ صبر و تحمّله

درست عالم دِ په خوشحال باندِ غوغا کا
باز پروا کا دکار کا نو له غلغله؟

چه ئے بخره ازلی راغله اصیله
دا فلک ئے همیشه کړځی په سیله

چه عزیزئے په خپل فضل وپه کرم کړل
چاربه نۀ شی دَ هغو چیرے ذلیله

چه پخپله ئے عطا په خلقو نۀ کا
دَ هرمال بخره به واخلی له بخیله

دَ حاتم په مسند ناست هغه ځلمے دے
چه دُنیائے په هرچا باندِ سبیله

دَعارف په بخره علمِ لَدُنِّیْ دے
په اَلَسْت ئے روزی شوے بے تحصیله

چه ئے واړه آمنّا و صدّقنا کړۀ
دَدانا وینا به نۀ وی بے تاویله

دَدے دور درویشان خلیفه بس دی
اوس خپل ځان لره بل کار کړه عزازیله

کۀ کامل دی په جهان هغه کسان دی
چه فارغ دی دَدُنیا له قال و قیله

عالمان دی رهزنان چه غواړی نغاړی
عام عالم لره زده کړی څو دلیله

داجاهل شیخان شیخان نۀ دی شیطان دی
چه فسادئے پیدا کیږی له تهلیله

کۀ دَیارۀ نه جدا وی دوه درے لویشتے
وعاشق وته بنکاریږی دوه درے میله

زۀ هم ځکه په جهان کښے بے عدیل یم
په جمال مِ معشوقه ده بے عدیله

چه آرام ئے دَخپل یار په لیدو اوشو
دَ خوشحال له دله څۀ غواړے تعجیله

څۀ به ووائے خوشحاله
له تلمیله له کماله

دَ هغۀ مرغۀ څۀ نوم دے
چه په اورکښے لرے ځاله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم بے چون هم بے چگون دے — هم بے مثله بے مثاله
هم بے سره هم بے پایه — بے وزره هم بے باله
په یوه نفس الوزی — څو عنقا درومی څو کاله
دے میوه دهغه باغ خوری — چه ئے ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شے
ځان به خلاص کړے له جنجاله

خپل پردی چه دشمشیر شول — کشتنی تر شماره نیر شول
تُوره و نغاره خوشحاله — اوس به څو وژنے چه ډیر شول
که صاحب وو که تُرسم وو — ختک ډیرد دوئ په خیر شول
هسے چارے کا ستا خویه — چه آتش شاهی بیک هیر شول
چه نظر وکړم خپل ځان ته — څو غمونه راچا پیر شول
دا پیری ده که طالع ده — چه کیدړ وو راته شیر شول
هیڅ دم مه وهه خوشحاله
چه نبات درته کندیر شول

د بنهٔ یار دیدن وے تل — سره ځائے چمن وے تل
ترکنار او ترآغوش م — هغه گلبدن وے تل
لکه سیب ځما په خولهٔ کښے — غه شیرین ذقن وے تل
رقیبان ولاړ له ورایه — له ما هم سخن وے تل
جدائی نهٔ وے له یاره — سره ځان و تن وے تل
مهٔ مانړے وے نهٔ عتاب وے — په رقیب شیون وے تل
دخپل یار د کوڅے خاورے
دخوشحال وطن وے تل

د بنائست په کارکښے نهٔ لرے څوک سیاله — د یارئ په کارکښے نهٔ ئے هومره سیاله
هومره کبر خیال چه ستا دے دچا نهٔ دے — څو به زار کړم ستا له کبره ستاله خیاله
ستا په تش لید وځما د رنځ علاج شی — گنړه مرمه وویریږه له وباله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاویشتلے یم پہ خپل گذار پوهیږے
چہ د ستر گو د گولئی دی خو مثقاله
پرے د صبر پھے بردم واړہ خسا کیږی
چہ پہ زړہ باندم داغ د ستالہ خاله
جگی جگی ما نړے مہ کوہ پخلا شہ
خرخشو فتنو د زړہ کرم بے مجاله
خرخشو فتنو د مرگ وتہ نزدے کړم
چہ یودم راسرہ نہ ئے بے جنجاله
راتہ گتہ شوروے ناخواله وائے
حال بہ ووینے خمونږ د خان زواله
د خانئی د تورے ځائے نشتہ پہ عشق کښے
معشوقے وتہ مرئیے اوسہ خوشحاله

زړہ م یوړلو خوردسالے
بنا ئستہ پرے مثالے
پہ دوؤ زلفو عنبر پاشہ
دواړہ وروځے ئے هلالے
تورے سترگے ئے تور زاغ دے
راپیدا د باز لہ ځالے
گلعذارئے لالہ گل دے
غابښ ئے دُر شونډے ئے لالے
تربنۀ قد و تر قامت ئے
سرو هم بے اعتدالے
تروئیل ئے نۀ رسیږی
دلربا شیرین مقالے
تریانۀ پورے ئے پوچے
د خطا د ملک غزالے
د خوشحال معشوقہ دادہ
خولۀ ئے میم زلفے ئے دالے

ستا د زړہ سختی م سرتر پایہ ولیدلہ
سنگ بہ سینہ وو ړ کړی ستالہ هسے سنگہ دلہ
څۀ خو رابنکارہ شوہ پہ ځنبل د ستر گو ولاړہ
ما وے د آسمان بریښنادہ نۀ م پیژندلہ
نورہ دُنیا نشتہ چہ څۀ وہ را څخہ خلقہ
وار پہ وارم واړہ پہ دلبرو وشندلہ
ناز کۀ کرشمے دی کۀ غمزے فتنے جلوے دی
اوس م پہ دا کار کښے سرہ درست وُپسندلہ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل چه شگفته شی عندلیب باندِ نارے کا
نشته یوه کښلے چه پرے وبولم بدلے
یادِم هغه وخت دے چه په شپه به سړناست وو
شمع به ژړا کړه ، صراحی به خندیدله
اورچه په ځان بل کړے په خپل ځان باندِ لګیږی
اوس مِ دا خبره په زړه بسه ولګیدله
تل ګونه وهلے هر زمان سا ساه آهونه
ماچه عاشقی کړه خود په ما به دا کیدله
سرے لمبے ئے بلے د خوشحال ختک په زړه کړے
سرے ختے اغوستے په دا لارے تیریدلے

مخ دِ لاله ګل دے لا بهتر تر لاله ګله
سرے شونډے دِ مل دی لا بهتر دی تر مله
ډار کړمه لانم شم چه پریشانے کړے خبرے
مښک دی که عنبر دی ستا پریشان پریشان کا ګله
زلفے دِ ښکاره کړه چه خجل شی په خپل کار کښے
څه لره ښیوه کا لکه ستا زلفے سنبله

نهٔ زهٔ ملک غواړم نهٔ مال نهٔ د دهر نور جنجال
نهٔ په تلهٔ د جهان غم کړم نهٔ په راغلهٔ خوشحال
د اسفل فکرونه نهٔ کا په اعلیٰ ختلے فال
په آسمان باندِ پیره کړم د همت په پروبال
د خپل خدائے منت را باندِ چه ئے را نهٔ کړو بل خیال
بخار بخښم هغه یم په دیدن د یوهٔ خال
وجهان و ته ئے شا ده که خوشحال مومی وصال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارم غوښت چه م اندوه یوسی له دِ له
نه چه کا ځما په زړه د غم کوله

زړه ئم وسپاره وتاته چه ساته ئے
نه چه تهٔ ئے سره وسرویه په بله

یو پیغام ئے د وصال رالره راوړ
د جهان خوښی ئے ما وته بخښله

له اوله عشق بازی راته بازی وه
اوس همه راته راپیښه شوه مشکله

خدایه تا په ښائسته ؤ مبتلا کړم
چه له غمه ئے خالی نه یم هیڅکله

که همه دنیا ځما په لاس ودست وے
ما به گل د یار په زلفو وشندله

د هجران د تورے هسے شان گذار دے
چه پرهارئے بل ځلئے نه کیږی بے دله

که د مستے د غمزے د تیغ مشتاق ئے
لمړے خپله خون بهاکړه ورته پله

که م داخله صورت له غمه خلاص شی
نور توبه د عاشقئی له حاصله

ما په هیچا محصل نه وو گمارلے
تا وماته خپل خاطر راکړ پخپله

که یاری دِ د خوشحال سره هم داده
ستا یاری ئے سرتریایه ولیدله

یوځله که ووینم بیا وچولے د یار خپل
نور به تر قیامته شکر وایم د دا دار خپل

هرچه بارئے پریوت په ځائے پاتے شهٔ له ملونو
بے وفا یارانو تیارے وکړئ د بار خپل

ښهٔ سړے پردے په دلاسه په نیکئ خپل کا
گومه ښا غلتیا ده چه څوک بد کا زړه د یار خپل

درد د زړه پنهان ساته که وینے دِ ځیگر شی
مه وایه دشمن ته که دِ دم خیژی اسرار خپل

زهٔ خوامید واریم گوندِ وی چه مرهم کښیږدی
پس له انتظاره په پرهار د اُمید وار خپل

حکم حکم ستا دے که آشتی کوے که جنگ کړے
مالهٔ لاسه واچوهٔ اوس حکم انتظار خپل

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړهٔ کهٔ عافیت غواړے نظر په کښلیو مهٔ کړه
هرچه کښلی کوری نور دِ واچوی قرار خپل
کبرکهٔ ترسا دے کهٔ جهود کهٔ مُسلمان دے
دین قبله لری خُما قبله دے مخ دَ یار خپل
مهٔ وایه وچا ته دَ خاطرله دردہ دُوکه
اے خُما لیمهٔ چه ځوک به نهٔ موے غم خوار خپل
یوځله دَ زړهٔ په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تاوته چه عرض کا کوښے کوښے دَ زړهٔ زار خپل

آ شفته دِ دَ جمال یم همیشه دِ په داخیال یم
نور و مینو ته مِ شا کړه مئین ستا په زلفو خال یم
چه مِ اوښکے په گریوان ځی دا په تا پسے بے حال یم
ځائے مِ تهٔ نے په خاطر کښے تهٔ ریحان نے زهٔ سفال یم
نور مِ هر څهٔ فراموش دی آرزومن دِ دَ وصال یم
لا دَ مهر وئیل پریږده
په کنځلو دِ خوشحال یم

په مردن پروا دار نهٔ یم په زندان پروا دار څهٔ یم
یو غصه دویم بیلتون دے چه په اور په اوبو زهٔ یم
اشرف خان دی راته کښلی څهٔ خوخوښ په خط دَدهٔ یم
پینځه میاشتے یم په بند کښے بابا ډیر ډاډه په زړهٔ یم
ځویه ماخو غم دَ تا کړ چه تهٔ بنهٔ نے زهٔ خوښهٔ یم
چه فلک سره سر باسی په همت کښے هغه زهٔ یم
کړهٔ نے نهٔ دی بے حکمته
زهٔ خوشحال دَدهٔ په کړه یم

په زړهٔ تریارځاریږم دَ پتنگ غوندِ پیرے کړم
یو راز دے په دا کار کښے کهٔ په خولهٔ ورته بنیرے کړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو باغ دے د گلونو چه وما وته غوړ یږ ی
چه یار راسره ناست وی ورته زهٔ د ناز هیرے کړم

عاشق م پاتو نهٔ شو پریږ ده پخے پرتے اوسی
بنائی چه بوالهوس ته د غمزے تورے تیرے کړم

چه ځائے م په گلشن وو هغه زهٔ وم را شه گوره
په هرچرته چه درومم په گلخن باندِ ډیرے کړم

دا زړهٔ دے کهٔ قسمت دے کهٔ څهٔ نور کوے موړے
چه زهٔ ئے مبتلا د ستمگرے په څیرے کړم

چه تهٔ له مانه ولاړ شے کهٔ بالبنت کهٔ نهالئی وی
په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترے کړم

کهٔ پایم په دُنیا کښے زهٔ خوشحال په دا زوړوالی
د خپلو د پردیو به لاخو مینے سپیرے کړم

ته دلبره کهٔ عذرائے زهٔ وامق یم ستا په مینه کښے هرگوره موافق یم
تهٔ کهٔ بے له مانه پائے معشوقه ئے زهٔ به بے له تا په خو پایم عاشق یم
تهٔ تل خانده هوسیږه ځما زړهٔ ئے غم به زهٔ کړم چه همیش د غم لائق یم
پتنگ ځان په اور کښے وویشت دائے وُوے کهٔ م لاف د مینے وواهه صادق یم
کهٔ د غشیو تیرباران را باندِ وشی کهٔ به سترگے له تا واخلم منافق یم
چه وتوروخاورو هسے حسن ورکا زهٔ حیران پاتے په صنع د خالق یم

د نیمگړو طبیبانو دارو اور دے
زهٔ خوشحال په طلب سترے د حاذق یم

تاوے نورے ترمابنے دی پسے درومه راته وایه ترتا بنه ده بله کومه
چه م ستا وخرخشو ته نظر وکړ د دُنیا په مخ به نهٔ وی هسے سلومه
د خاطر مرغهٔ م ستا په زلفو بند شو اوس به چرته ځی چه نښتے دے په لومه
دا چه ولے درومه صبر کړه له مانه بیا م کُسه بے صبری ده درمعلومه
په عاشق باندِ ئے تل ظلم وستم وی ستا د سترگو ویره نهٔ شی له مظلومه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ لا اوس په زړهٔ تنګ نوے عاشق یم په خندا خندا بورجل لره رادرومه
په خوشحال باندِ کهٔ تل نارے سوے وی
باز پروانهٔ کا دَ زاغوله هجومه

تا چه زلفے کړے خم خم ځکه نهٔ وائے سم سم
تا چه سترګے کړے راپورته پکښے زهٔ وینم غم غم
څو به تهٔ لکه هوسۍ ئے تل له ما ګرځے رم رم
دَ خوبئ کار په تا دے نن په دا دور تم تم
کهٔ دِ ډیر نهٔ وی په زړهٔ کښے
خوشحال یاد لره کم کم

تا خو یاری پریکړه واړه زهٔ درپسے درومم
څو درپسے درومم هومره ډیره خواری مومم
هیڅ په ما پوهیږے نوم مِ څهٔ دے ستا په عشق کښے
قیس دَ لیلیٰ وو تا ویشتلے زهٔ لیس نومم
زهٔ څهٔ هغه نهٔ یم چه خو بنی غواړے له مانه
تل دِ دَ غمونو لبالب جامو نه شومم
هرچه شهسواران دی واړو وُ تیزلے وړاندِ
زهٔ دَ دوئ په منډه دایم ځم ورپسے درومم
ځار ترتا رسوله تام یار لیدهٔ په سترګو
راشه رانزدے شه چه دِ دواړه کسی چومم
یو لوړے مِ نشته مینے هسے سر هوا کړم
باد غوندِ خوشحال په هزار طرفه درومم

تا هُنر دَ سرداری نهٔ زده بهرامه سرداری دِ په خپل دور کړه بدنامه
هم تماے خیلخانے لره بلا شوے هم خپل ځان لره بلاشوے بد فرجامه
تا طاهر دَ کم عقلئ په جرګو مړ کړ او فارغ شوے دَ طاهر له انتقامه
تا خپل ځان لره دَ مرګ رخنه پیدا کړه خیلخانه دِ په بدخوئ کړه بے آرامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په داهسے بدخوییٔ بے بخته نهٔ ئے
چه لانهٔ ئے دخونی هاتی تر ژامه
مشر رور دِ په زندان کړتهٔ خانی کړے
داخانی دِ شه په ځان پورے حرامه
چه خانئ ته دِ هوس دَزړهٔ په زور کړ
لاځائی وه ستا دَ زړهٔ اندیښنه خامه
نور دِ نوم ځما دَخویو په شمارمهٔ شه
دَخوشحال ختک وینا په دا تمامه

څهٔ عجب زیبا صورت دے چه زهٔ پابست دَدهٔ یم
راشئ اوګورئ عالمه چه په څو تر دست دَدهٔ یم
دواړه زلفے ئے ځما دَزړهٔ په قصد سره شکست کړے
زهٔ په ځان و زړهٔ بندی په هر یوهٔ شکست دَدهٔ یم
زهٔ حیران یم له دے حاله چه داچا عالم ته ووے
چه همه عالم خبر شو چه زهٔ هم نشست دَدهٔ یم
آوازه شوله په دهر نیک وبد دواړه خبر شول
چه ځما آشنا هم بُت دے زهٔ هم بُت پرست دَدهٔ یم
درسته شپه ئے په هر غولی زهٔ ولاړ نارے وهمه
چه اے خلقو عیب مِ نشته کهٔ مستی کړم مست دَدهٔ یم
کهٔ داخپل صورت دِ نیست کړے تهٔ په عشق کښے آخوشیا له
بیا دَځان داهسے لاف کړه وایه زهٔ هم هست دَدهٔ یم

چه داهسے دِ له جوره مشوش یم
له آزاره مِ حذر کوه دردکش یم
کهٔ قوت دِ دَ هاتی په زړهٔ زمرے ئے
زور قوت را باندِ مهٔ کوه آتش یم
دَجنون بخره مِ اوس نهٔ ده هالهٔ وه
چه مئین په هغے یارِ پریوش یم
څوک به ماغوندِ یو هیبس په زړهٔ ساده وی
چه وفا غواړم له کښلیو په دااش یم
راته څهٔ وائے چه تهٔ په چا مئین ئے
په ایما به درته وایم پنج وشش یم
کهٔ مرئی مِ زرخرید کړئ بے شماره
وخپل یارته زر پیرودے دَحبش یم
طعام خوړم مزه مِ نهٔ دروی ترکو می
همیشه دَ شیرینئ مزه چش یم
غم دَاوړله تاوه زرلری چه قلپ وی
ځما څهٔ اندوه له اوره چه بے غش یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے دور حریفان کۀ شودۀ پیٔ دی
زۀ خوشحال دَ شودو پیٔو په سررش یم

خما خوب له اندیښنو نه شی بیدارشم
وعالم وته په دا تهجد گذار شم

غرونه غرونه گناهونه را په یاد شی
وخپل خدائے وته گویا په استغفارشم

استغفار په خولۀ په زړۀ دَشر فکرونه
بیاله خپله استغفاره شرمسار شم

دَدے دور دَ شیخانو حال م وکوت
چه ساعت ورسره کښینم تړے ویزار شم

ما دا هسے شیخی دوئ وته بخښلے
په محشر دِ دَ رندانو سره شمار شم

چه حلال کسب ئے نۀ وی شکرانے خوری
خدایه بخن په شیخئ دَ شیخ رحکارشم

دا ناتار چه په جلی ذکر شیخان کا
کله زۀ په تاخت راضی په دا ناتارشم

چه خرگنده سربازی کاندی دَ تورو
زۀ خوشحال ختک ترهسے هنرخارشم

چه دَ عشق په ملک ندیم یم
دَ اندوه په ملک مقیم یم

نۀ بهشت وته هوس کړم
نۀ په ویره دَ جحیم یم

بند دَ یار په اختیار یم
آزاده له هر نعیم یم

سینه زۀ لرم روښانه
تاته تور سیه کلیم یم

هغه قول چه ما کړے
په هغه قول مستقیم یم

خلیفه اصل خما دے
لوئے نسب یم کۀ یتیم یم

کۀ نور اوس دَ مینے لاف کا
زۀ عاشق په یار قدیم یم

په غه اورچه عشق ئے نوم دے
گه براهیمؑ کله کلیمؑ یم

دَ یوۀ نفس دپاره
په اُمید وهم په بیم یم

زۀ خوشحال په خرابات کښے
گرم په امانت عظیم یم

چه ستاله زیبا مخه چیرے گل وته نظر کړم
په خپلو سترگو خیر شم چه کۀ سیخ پکښے خنجر کړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ستاله زیبا مخه څوک بل مخ راته وُستائی
یو هسے قهر راشی چه کهٔ غوڅ ئے دغه سر کړم
کهٔ هر څوک بهار ګلونه بنهٔ دی په چمن کښے
یو ګل به په بنا ئست کښے ستاله مخه برابر کړم
دا مهٔ وایه وما ته چه تهٔ ولے درپه در شوے
خپل مخ وَته وُوایه چه ئے ولے در په در کړم
خاطر م څهٔ خوخلاص وو فراعت وُم له غمونو
چه مخ دِ را ښکاره کړ زهٔ دِ بیا په نارو سر کړم
کهٔ واړه خزانے دَ شاه جهان بادشاه ځماشی
همه واړه به زهٔ په یوهٔ خال دَ خو با ورکړم
رښتیا خبره بنه ده راته غوږ باسه خوشحاله
کهٔ تیر تر سرو مال شوے ځما ځانه خولهٔ به درکړم

څهٔ زهٔ څهٔ م مجال دے چه به ووایم ستا یار یم
دا هومره عزت لږ دے چه ګدائے دِ دَ دربار یم
ما زهد تقوٰی طاعت بندګئی لره څوک بولی
زهٔ کله ستاله عشقه وبل کار وته وزګار یم
په لویه ورځ به ستا په ګریوان ښځے کړم منګلے
څهٔ تهٔ څهٔ دِ وئیل دی ستا دَ خون څهٔ پروادار یم
په ما باندِ تهٔ تل تر دواړو سترګو نه عزیزئے
کهٔ ستا تر فهمه هر څو تر دا تورو خاورو خوار یم
سودا دَ یار دَ وصل کهٔ په سرشی یا په مال شی
دَ سرو مال به هیڅ صرفه ونهٔ کړم خریدار یم
چه وُمرم عزیزانو تور کفن رالره بویه
په دا سبب چه زهٔ دَ تورو سترګو سوګوار یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هزار ځله په کال کښې یوه میاشت د ګلو وخت وی
د یار په صحبت زهٔ محبوبه تل تازه بهار یم
څهٔ جک وهے ناصحه چه وما ته نصیحت کړے
وردرومه خپل روزګار کړه زهٔ خوشحال په خپل روزګار یم

چه نظر دِ په تیکه د تور وربل کړم
د جهان بادشاه د ځان مخے ته بل کړم
لاځما طالع بهتره تر هر چا دے
چه دا هسے کښلیو ستر کو ته کنتل کړم
د سروشونډو په شرابو چه بیخود شم
له مستئ رقیبانو ته کنځل کړم
اجابت به ئے لا کله تاثیر کاندی
چه دُعا دِ د وصال په سحر تل کړم
چه م زړهٔ ورپسے سوو هومړه سر یږی
چه په مخ ئے پرهارونه په چیچل کړم
د بنهٔ مخ مینه م نهٔ درومی له دِ له
کهٔ تل غوږ د ناصحانو په وئیل کړم
په صورت م پرهارونه دی خوږ یږی
په وار وار د هر پرهار دارُو به تل کړم
دا داغونه چه م سر په زړهٔ پنځوس دی
تر بل کاله ئے د عشق له لاسه سل کړم
چا په زور رالره غم نهٔ دے راوړے
وخپل زړهٔ ته ئے پخپله راوستل کړم
ازلی م د غم بخره ده راوړے
غم کهٔ نورو لره درومی زهٔ ئے خپل کړم
یو نیک بخت ساعت به وی چه راته غوږ کا
چه په درئے په فریاد فریاد ژړل کړم
چه لا بنهر د دهلی شته د خوشحاله
څهٔ فائده کهٔ وران په آه سره کابل کړم

چه په خیال په زرزری جامو کښے درومے
کهٔ نظر په خوارو کړے ثواب به موے
پکښے څهٔ رنګه هوښیار مرغونه بند دی
ستا د وروځو خال دانهٔ دے زلفے لوے
ستا د شونډو سرهٔ به ولے هسے نهٔ وی
چه پرے هر کله د زړونو وینے شوے
زهٔ به تا غلطه نهٔ کړم په ټولی کښے
کهٔ هر څو د خلقو جونه شی هجوے
د مجنون مینه یوازے په لیلی ده
تر نظر پورے ئے نورے دی معدوے
ناز نخرے بنیوے غمزے فتنے خیالونه
په دا کار به نهٔ وی تا غوندِ څوک سلوے
د بنائست سره هزار کارونه نور دی
چه ئے تهٔ لرے نهٔ نورے بروسے شوے
چه رضائے په جفا وی نور م ستائی
د دلبرو خرخشے دی را معلوے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخوشحال ته چه دنور و نوم آخلی
بے له تانه مینه ماته شی په کوے

چه په خوب شم ستاله خیاله سره خواب کړم
چه بیدار شم د مخ سود دِ په آفتاب کړم

چه م ستا د خولو بوئ ترسپیر مو تیرشو
نور به څه مینه په مشک او په گلاب کړم

بے نصیبه لیدل نهٔ میسر کیږی
په لیدو پسے که هرڅو اضطراب کړم

بنهٔ لیدل ئے په مثال آب حیات دی
دا تشنه خاطر به کله پرے سیراب کړم

په دشنام م کله کله سرفراز کړه
هغه دم چه د سوال طمع په خواب کړم

ماته څه وائے چه چاهسے خراب کړے
چه د حال پو بنتنه نهٔ کړے تاخراب کړم

ماته مهٔ وایه چه ولے پیچ وتاب شوے
ستادے تورو زلفو هسے پیچ وتاب کړم

چه له مخه دِ پلو واخست لمبه شوے
بیچاره خوشحال دِ درست سره کباب کړم

خوژوندے ئے د رزق مهٔ کوه هیڅ غم
خپل قسمت به در رسیږی بیش وکم

قابل غم د ننگ نام کا په دُنیا کښے
نهٔ په غم وی د دینار او د درم

قارون لاړ تحت الثری لره لا درومی
موسیٰ پاس په علیین کښیښ قدم

پس له مرگهٔ بنخ د مرگ ترقدم بنهٔ یم
گورم مهٔ شه د نامرد له گوره سم

د خوشحال قدر کهٔ اوس په هیچا نشته
پس له مرگه به ئے یاد کا ډیر عالم

چه په ما باندِ مئین زهٔ پرے مئین یم
چه ځما په غم غمژن زهٔ ئے غمژن یم

ماوے یو زمان کهٔ بیل شم زهٔ به وُمرم
چه جدا پایم له یاره دروغژن یم

کهٔ د پښو خیرے ئے نهٔ یم بارے شکر
چه دگرد په دودئے نښتے په لمن یم

په نورخهٔ م د خاطر د لاسه نهٔ شی
په جهان کښے آرزومن د بنهٔ دیدن یم

خوبه راشه ما اودهٔ کړه چه بخښو شم
په فراق کښے په ژړا ژړا کړمن یم

کهٔ رقیب په دا خبر شی تروبه څهٔ کا
چه له یاره سره زهٔ لاس وگردن یم

یمانی چهره م لاړه حبشی شوه
د فراق په اورئے سوے لوغړن یم

لوم دوو په ځائے درے گواه په عشق کښے
رنگ م زیړ سترگے لمدے زبون په تن یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ محبوبه کهٔ شیرینه ددے وخت نے
زهٔ خوشحال د اوسنی دور کوه کن یم

خوک خوبه کیدهٔ واره به نهٔ وو سره سم
تهٔ دَ کښلیو سرئے نور تر تا دی واره کم

یو کلے یا دوه چه نے ستا ئنه کا دا ډیر دی
چونړ کښلے هغه دے چه ئے ستائی درست عالم

وخوزه په باغ کښے رنګا رنګ ګلونه ګوره
ګل دے دَ ګلا بو دَ ګلونو مقدم

خهٔ لره اے میاشتے تهٔ خپل مخ ستائے وماته
دَ یار په مخ م نورخی ستا په مخ درومی تورتم

مخ ئے لکه اوردے پرے پرتے دی تورے زلفے
خهٔ رنګه بازی کا په سره اور کښے تور ار قم

خوک چه ډیر ډیر ګوری یار دَ زړه مینه لږ یږی
خوئے ډیر ډیر ګورم پرے ئین شم دم تر دم

تا وئیل خوشحاله کهٔ م غم لرے په زړه کښے
خوښ اوسه خوښی کړه تل تر تله ستا خهٔ عم

چه بازئ په جهان کړم هغه زهٔ یم
هم نے پوسم هم ترے پوسم اړ پرے نهٔ یم

واغیار ته لکه کانړے موم ویار ته
په سختی او په نرمئ کښے هغه زهٔ یم

و بلاته دَ اختیار تُوره په لاس کښے
و قضا وته تسلیم په شان دَ مړهٔ یم

لکه بوټے دَ کیمیا په مرغزار کښے
چه په حال م خبردار شی دَ هغهٔ یم

تندرهم خُما دَ ذاته نه پیدا دے
په سپین زړهٔ که د باران سپینے اوبهٔ یم

په هرنام چه دِ رضا هغه م بوله
آدم زاد فرشته پری بوده لیوهٔ یم

دَ کونینو نندارهٔ دَ زړهٔ په عین
دَ ویښ والی په دود کړم تا ته اُودهٔ یم

دَ هرچا بازار خُما په سودا تود دے
خبردار په سود دَ بحر هم دَ غرهٔ یم

هم داوس غوندِ هلک سره په لار خُم
چه په بده لار م بیائی هلته نهٔ یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم مې خیز هم مې ناخیز کا په میدان کښې
زهٔ خوشحال په حال خبرنهٔ یم چه څهٔ یم

څو به ستا د دیو غمونو زغمل تل کړم
د یارانو کهے نشته یار به بل کړم

په قراره قراری د یاری پرے کړه
د نیمګړی نیت وچاوته وئیل کړم

چه وعده د د وصال چیرے خطا شی
په ژړلو خاورے ختے د بورجل کړم

هرطبیب لره چه ویرشمه ناقص وی
چه له حاله ئے خبرشم څنے تلل کړم

نور به هسے یکتنها له خلقو اوسم
د هرچا سره چه کښینم غم حاصل کړم

بلا پیرے زړهٔ لرم دا ئے عادت دے
غم وبل لوری ته درومی زهٔ ئے خپل کړم

چه منګی مې تشول د میو زهٔ یم
اوس نور ډکے پیالے اخلی زهٔ کتل کړم

منګری د عاشقئ سره مله دد
په انکارکهٔ دروغژن یم دروغ سل کړم

خالی لاس ورځنے ځم هیله مې نهٔ وه
چه ډک زړه به ئے له ډکه باغه تلل کړم

په دا هومره هوښیارئ هسے هیښ یم
څوک چه زهر راته نوش کا هم منل کړم

غرګناه راته د خس غوند ښکاریږی
چه په مهر کرم را یشم بخښل کړم

هم غزل مې په بیاض باندې وګوره
زهٔ خوشحال ختک د زړه په وینو کښل کړم

چه مئین دې د د زلفینو په سلسل یم
خود په خود ولیونتوب وته مائل یم

وائی تهٔ به د مجنون غوندې مئین وے
که وچاروته مې کوره ترے فاضل یم

ما به څهٔ پوښتے چه څهٔ لره زړهٔ تنګ ئے
ستا د تنګے خولے په فکر کښے تنګدل یم

د ګلونو په لیدهٔ دې مخ را یاد شی
څکه هسے په ګلګشت د چمن تل یم

په خیرخیر راته کا تهٔ کړے خیروے مې
مګر ستا ګمان په ما کیږی چه بل یم

ستا له کوپه به ولاړ نهٔ شم که شړے مې
چه دې زړهٔ هسے جفا کړه اوس دې خپل یم

لکه څوک چه په خپل دین کښے مستحکم وی
هسے زهٔ د یار په مینه مستقل یم

چه جداله خپله یاره ژوندے پا یم
زهٔ په دا ژوندون له یاره تل خجل یم

د نفر غوندې مې عذر چاره نشته
هرچه ما وته څهٔ وائے په منل یم

لکه څوک چه خوارهٔ شهد وخوری خوبښ شی
هسے خوبښ د شکرلبو په کنځل یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخوشحال په گلریزئ کښې بهار راغے
په زیبا وئیل هرگل ته مقابل یم

حیران یم نهٔ پوهیږم چه زهٔ څهٔ یم څهٔ به شم
له کومه یم راغلے بیا به کوم لوری ته ځم

خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا را نهٔ وړو
له حاله له احواله ئے کهٔ هرڅو څوک پوښتم

دلے چه څوک لیدهٔ شی نن ئے شپه په دا باندهٔ کښې
آخرئے له دے ځایه وار په وار واتهٔ گنړم

جهان یو کټورے شو زهٔ په مثل دَ میږی یم
حیران پکښې جاروزم لاس وپښے پکښې وهم

په هیڅ کله زړهٔ بنهٔ کړی کله زړهٔ په هیڅ بیا بد کړی
کهٔ کام کهٔ په ناکام دی واړه باد دی پیما یم

دُنیا وته چه گورم کاروبارته دَ وګړی
دَ وړکیو تماشے دی زهٔ ئے هم ورسره کړم

چه تهٔ پرے مبتلائے کهٔ دِ مال دے کهٔ دِ ملک دے
دا واړه بے له خوبه بے له خیاله نهٔ وینم

چه تور وینتهٔ دِ سپین شول خوئ دِ نورنهٔ شو خوشحال له
باور کړه اوس ناحق دَ سړی نوم درباندِ بردم

دَ یار غم به په تنها صورت زغمم
دا بے درد عالم به نهٔ راخبر وم

چه دا او ښکے مِ غمازے دَ فراق دی
زهٔ ئے ځکه په گریوان کښې تویوم

همیشه ئے په دا فکر درمانده یم
چه دَ خوږ خاطر علاج په څهٔ کوم

ملامت ئے دَ عاشق دَ سر پګړئ ده
دا پګړئ له سره چرته اچوم

دَ هجران دَ آتش لامبے تازه شی
خو دَ صبر اوبهٔ زهٔ پرے پوږوم

آشنائی له جدایئ سره بنه ده
دَ مرهمو قدر داغ څخه گنړم

له طبیبه خو خلق هیله دَ شفا کا
زهٔ خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره تهٔ چه جدائی جدائی وائے
زهٔ خوشحال دَ دے خبرے توان لرم؟

دَصفا په لارے نهٔ ایښے قدم
همیشه له درویشئ وهم دم
هغه کله شیخ ملا ولی درویش دے
چه نظر په سوداوزیان په مدح وذم
درویشان په تفاوت نهٔ دی راغلی
خپل پردی په سترگو واره گوری سم
دَ درویش تر زړهٔ به نهٔ رسی دادواره
آئینه دَ سکندر کهٔ جام دَ جم
ودرویش وته سرکوزے بادشاه نهٔ دے
دَ آسمان ورمیږ لاهم دے ورته خم
دَ درویش علم په درس په مکتب نهٔ دے
تل نظرلری په لوح او په قلم
کهٔ خلوردی کهٔ پینځه کهٔ شپږ اُوهٔ دی
دَ درویش نشته داهیڅ اتم نهم
ماوتا وته دیوار شته غاړے غرونه
په درویش ترشرقه غربه دے یو سم
نهٔ په نون دے نهٔ په میم دے نهٔ په جیم دے
کامل پاس په لام وهلے دے قدم

چه ذره طلب دَ نمرکاندی خوشحاله
په همت مهٔ شه تهٔ هم ترذرے کم

دانهٔ وایم وچا ته چه پارسایم فاسق نهٔ یم
دَ خدائے منت راباندِ هرچه یم منافق نهٔ یم
یا مازده ستا په حُسن یا حُما په مینه تازده
کهٔ هرڅو کبنلی ډیردی نور په هیڅ عاشق نهٔ یم
دَ مخ مشال دِ بل کړ دَ پتنگ غوندِ پرے راغلم
بیا تهٔ به راته وائے چه په عشق کښے صادق نهٔ یم
کهٔ تهٔ لکه لیلیٰ ئے ما مجنون بوله په عشق کښے
کهٔ تهٔ لکه عذرائے زهٔ هم کم تر وامق نهٔ یم
یا مست یا لیونے یم یا مِ نهٔ زده کار دَ مینے
بنکاره بنکاره وئیل کړم دَ رازونو سارق نهٔ یم
دَ هر بنهر په کوئے کښے ناقصان طبیبان ډیردی
کهٔ هرڅو پسے کرځم زهٔ لاپیښ په حاذق نهٔ یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ذکر څو مذکور کړے تل ځما د ګمراهئ
انصاف بنهٔ دے زاهده زهٔ مخلوق یم خالق نهٔ یم

دروغ وعده هم بنه ده د سړی د زړهٔ اُمیدشی
یو تش مهرخو وکړه کهٔ د ډک دِ لائق نهٔ یم

کهٔ وائے هغه وایه چه د عشق د محبت دی
کهٔ نورخهٔ راته وائے زهٔ خوشحال ئے شائق نهٔ یم

د خپل یار مینے په زړهٔ هسے بیمار کړم
چه په درد کښے ئے هر کوره ناقرار کړم

چا ناقص مِ دارو کا پرے نهٔ رغیږم
د حاذق طبیب طلب په کوم دِیار کړم

تورے سترګے تورے ورُوځے تورے زلفے
دا همه تورے بلا دی زهٔ ئے خوار کړم

کهٔ یو تش نظر د مهر راته وکا
د دُنیا واړه منصب مال به ترے ځار کړم

زهٔ خو هسے نادیده نهٔ یم اے خلقه
چه به بهٔ ترمخ کلونه د بهار کړم

د بهار کلونه اورشی زهٔ پرے سوزم
چه بے کښلیه مخه سیل د ګلزار کړم

بے له ځانه په بل چاِم پیرزو نهٔ شی
چه کاتهٔ د مهوشانو په دیدار کړم

چه ډیر ډیر ئے کښلی مخ ته کتے نشم
دواړه سترګے ئے مزرئ دی ځنے ډار کړم

ما خوشحال په ځان پخپله چارے وکړے
چه په ملک کښے یو ناترس وی زهٔ ئے یار کړم

د تقوی د پارسایئ دُعا تل کړم
چه دُعا مِ اثر نهٔ کاخهٔ وئیل کړم

زهٔ مِ خدائے مئین کوی په بنا نستهٔ ؤ
هسے نه چه زهٔ پخپله زړهٔ مائل کړم

چه عالم مِ اُروی د عشق له کاره
زهٔ اقرار ورته په خولهٔ انکار په دل کړم

مګر زهٔ فسق او فجور لره پیدا یم
چه بیا بیائے ما توم کهٔ توبے سل کړم

واعظ حورے بنے کوی تردا دلبرو
کهٔ هوهو ورته لرم کله منل کړم

زهٔ په دا سبب لیمهٔ غواړم له خدا یه
چه دلبرو ته د سترګو غړول کړم

چه د عشق غمونه نورچا لره دروی
زهٔ ئے مخے لره ورشم واړه خپل کړم

عاشقان به د جهان په ما پیغور کا
زهٔ کهٔ اوس په عاشقئ کښے خوئ بل کړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهرچا وته ئے راز وایم د مینے
د هرچا سره چه یار شم یار خجل کړم

زهٔ لومړے په آشنایئ ناز یدلم
واره غم وُوچه پرے بنهٔ وپوهیدلم
د زړهٔ زور د صورت توان راتخه لاړشه
چه درانهٔ د بیلتانهٔ پیتے ئے اخلم
آشنائی یاری په مهر په رضا شی
په دا کارکښے په چا نهٔ شی زور وظلم
سراول د یار د یاد په بالین کښیږ دم
له غه پسه په پالنگ باندِ څملم
چه د سر په ځائے سینه راته بده کا
هم هغه به د بنړو په غشیو وُولم
بنا نسته لکه کلونه زهٔ طوطی یم
چه وهر لوری ته ځم په کلو ملم
کهٔ سیالی له نره شی نهٔ ئے له بخته
شاه پخیله بے ریباره وُ بللم

هوسئ چا په دوُ نیولی دی خوشحاله
بیهوده په غزاله وُ پسے زغلم

زهٔ چه هسے په تعجیل او په شتاب ځم
خرابات لره په هیله د شراب ځم
د ساقی د لاسه مئے چه تناول کړم
بیا په بیارته به بیخوده مست خراب ځم
د ساقی د مخ جذبه م مخ ته بولی
چه دا هسے میکدے ته په ترتاب ځم
دُرد درز م ئے له خمه دی نوشئی
اوس په هیله په امید د مئے ناب ځم
چه م نشی بله یو سر بل سر سترگے
له جهانه مخ پوښلے په نقاب ځم
له دوُو سترگو م روان د اوښکو سیندشو
دَدے سیند دپاسه زهٔ لکه حباب ځم
خوب وخور م له خاطره فراموش دی
د جمال په خیال ئے درسته شپه په خواب ځم

د محبوبے د جمال شغلے آتش دی
زهٔ خوشحال ئے له لیدلو زړهٔ کباب ځم

زهٔ چه تل هومره ناسازے د عالم وړم
د خپل یار د پاره دا جور وستم وړم
د لاله غونډِ داغدار په جهان راغلم
هم دا داغ به له جهانه د ځمنم وړم
په وصال ئے د جهان خوښی راشی
چه له کښلیو جدا کیږم ځنے غم وړم
په عالم د مجنون غږ دے مردم بو له
په محشر کهٔ ځنے وړاندِ خپل علم وړم
هر قدم په ځیگر خون ږدم توئے مشه
د شرابو پیالے ډکے په تورتم وړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه نرګس ته نظر نهٔ کاندِ له کبره
وهغوته څهٔ ګلونه دَ شرشم وُړم

کارکُنان دَ کارفرمائے په حکم کار کا
زړهٔ چه حُکم فرمائی هوڅے قلم وړم

هومره ډیرے خرخشے فتنے جنګونه
بیا به وائی چه زهٔ ستا غنجونه کم وړم

په هردم دَ هغه یارمنت رابانِد
چه ئے هسے ډیرخیالونه په هردم وړم

مخ به چیرے راته سم کړے په یارئ
کهٔ داخوئ به همیشه له عمره سم وړم

چه په کوئے کښے دِ مقیم شم دروغژن یم
کهٔ به نوم په ژبه چیرے دارم وړم

راته وائے نن زړهٔ څه رنګ وړے له مانه
کهٔ دِ خوږین کړم ئے خوښ خوشحال خرم وړم

زهٔ چه خپل قدم دَ عشق په خونی راه ږدم
هر زمان له تنه سر لکه ګیاه ښردم

دَ جمال خوبی دِ زیاته تر آفتاب ده
دَ نظر دپاره نوم دربانِد ماه ښردم

درسته شپه چه ستاله غمه سترتاؤشم
هر سحر په افلاکونو باندِ آه ښردم

کهٔ تهٔ تیغ دَ جفا وکاږے و ماته
ستا وتیغ وته به سر لکه ګیاه ښردم

کهٔ م چیرے لاس دواک درورسیږی
په سپین مخ به دِ دَ غابښ نخښے سیاه ږدم

بیچاره خوشحال چه ستا دَ درګدائے شو
څکه زه دربانِد نوم دَ بادشاه ږدم

ستا دَ راغلو منت ډیر لرم نسیمه
چه ګلونه غوړوے څما په سیمه

وصبا وته ئے هیڅ بے ځایه نهٔ دے
چه خبر شوم دَ ګلونو له تسلیمه

دَ بلبلو بے خودی بے ځایه نهٔ ده
چه مستیږی دَ ګلونو له شمیمه

بیم دَ هجرد هرچا سره جارُوځی
هیڅ عاشق به خالی نهٔ وی له دے بیمه

ګل بلبل سره بنهٔ وصل لری دریغه
کهٔ داچاره همیشه وے مستقیمه

کله وصل دَ خپل یار کله هجران وی
سرشته دَ عاشقئ ده دا قدیمه

دَ بهار په وخت چه ګشت دَ ګلزار نهٔ کا
هغه څوک به اندیښنه لری سقیمه

په بلبلو دَ ګل بوئ لکه وصال دے
کهٔ ئے رنګ په ستر ګونهٔ وینے ندیمه

هرورق ئے معرفت دَ کردګار دے
وهر ګل وته کاتهٔ وکړه حکیمه

کله هرلوری ته ګل دَ بهار ګورے
کله نهٔ وینے یو ګل په خپله سیمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوم یار دویم گلزار ساز وساقی شته نن م کومه اندیښنه له غین ومیمه
دَ گلزار په اشتیاق دے په خزان کښے
په خوشحال باندِ کرم وکړه کریمه
ښائسته نۀ دی بلا دی آشنائی ئے ده له غمه
آشنائی ئے ده له غمه زۀ نارے وهم عالمه
زۀ نارے وهم عالمه عشق یو یم دے په موجونه
عشق یو یم دے په موجونه الحذر له هسے یمه
الحذر له هسے یمه چه عالم پکښے فنا دے
چه عالم پکښے فنا دے دا دریاب روغ دے له دمه
دا دریاب روغ دے له دمه چه ساحل ئے لیدۀ نشی
چه ساحل ئے لیدۀ نۀ شی ډیر غرقاب دے تر قلزمه
ډیر غرقاب دے تر قلزمه نۀ زیاتیږی نۀ کمیږی
نۀ زیاتیږی نۀ کمیږی تر اَبده تر قدمه
تر ابده تر قدمه چه شنا کا په دا یَم کښے
چه شنا کا په دا یَم کښے چه دعوٰی لری محکمه
چه دعوٰی لری محکمه هغه دُرورپسے غواړی
هغه دُرورپسے غواړی چه بها لری اَعظمه
چه بها لری اَعظمه هغه دُرئے بنۀ جمال دے
هغه دُرئے بنۀ جمال دے چه خوبی ده باندِ تمه
چه خوبی ده باندِ تمه په جمال ئے زلفے ماردی
په جمال ئے زلفے ماردی خبردارئے یم له سَمَه
خبردارئے یم له سَمَه په خوقسمه تورماران دی
په خوقسمه تورماران دی خوک دَدم دی خوک بے دمه
خوک دَدم دی خوک بے دم دی هغه مار خوشحال خوړلے
هغه مار خوشحال خوړلے چه ژوندے دے تر دے دمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنۀ به هغه وخت وی چه به یار لره وردرومم
وایم چه به زۀ باغ وبهار لره وردرومم
زلفے ئے بنکاره کړے مښک عنبرے په ماتوئے کړه
اوس به له دت پسه څۀ عطار لره وردرومم
خدائے په کور کښے راکړه هغه تورے سترګے ترکه
اوس به ئے په مرسته څۀ فرخار لره وردرومم
زار دخوږو زړونو خوښ خرم زړونه آزار کا
غم اندوه م دادے چه خپل زار لره وردرومم
هرچرته چه خار دی هغه ځائے موی ګلونه
ځکه په دا هیله هرهر خار لره وردرومم
کوم سحر ئے وکړه په ما خوار باندِ حیران یم
مرګ وته م ناست هغه خونخوار لره وردرومم
هم ئے په ما وکړل خوخو رنګه ستمونه
بیا له ناچارئ ستمګار لره وردرومم
یارم په بنائست کښے لکه ګل د نوبهار دے
سودائے د جمال کړم چه ګلزار لره وردرومم
بنۀ خواږۀ یاران چه ما خوشحال لیدل په سترګو
اوس ئے په ژړا ژړا مزار لره وردرومم

کۀ مئین زۀ په ګلزار یمه په ځائے یم
کۀ د مخ ئے په نندار یمه په ځائے یم
کۀ جدا ورځنے پاتو یم عالمه
په ژړا کۀ په چغار یمه په ځائے یم
یارم لاړ شو په دالار ورپسے دروم
کۀ ډیر سترګے په دالار یمه په ځائے یم
بے له عشقه بله چار نشته بهتره
کۀ دایم د عشق په چار یمه په ځائے یم
په جنت کښے هم د حور وصفت کیږی
کۀ طالب د بنۀ نګار یمه په ځائے یم
په یارئ کښے هیڅ حساب د جور نشته
کۀ دادخواه له ستمګار یمه په ځائے یم
له خوږو شونډو ئے سرے شکرے اوری
کۀ طوطی د شکر بار یمه په ځائے یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ خوشحال په لیونتوب کښې خوشحالی کړم
لیونے د پری وار یمه په ځانے یم

که م هرخوته بادشاه نے زهٔ گدا یم
مخ له ما نه مهٔ جار باسه مبتلا یم
زهٔ چه ستا د غلامئ داغ لرمه
هیڅوک ځان سره سم نهٔ گنړم بادشاه یم
د خاطر درم تړلے دے په غنو
له عالمه سره ناست په فکر ستا یم
که دِ څوک په درد رومن ګے زهٔ دردمن یم
که دِ څوک د تلی خاورے زهٔ خاګپا یم
کله ستا د راز خبرے په کاغذ کښم
کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
د بنهٔ مخ د عاشقانو دِ شمار نشته
ولے زهٔ په همه وارو کښې یکتا یم
خادمانو له شمارے م محروم مهٔ کړه
که د نورو انعامونو دِ ترشا یم
که په ما مهر کرم کوے ته بنائی
که په ما جور وستم کوے، سزا یم

تا خوشحال وته وئیل چه څهٔ پکارے
که پکار که ناپکار یم خو هم ستا یم

که همیش د ملامت کانړی په سر خورم
غم م نشته چه په تورے د دلبر خورم
که د سپیو د کودی اوبهٔ نے مومم
زهٔ به وایم چه په تن آب کوثر خورم
لکه باد په نرګس وُلګی تازه شی
د رقیب څپیره هسے په بصر خورم
زهٔ به لاورته تلوار کړم لکه تره
که تل ستا له لاسه تُوره یا خنجر خورم
چه په بناخ نے ډول ډول میوے زانګی
لا به کله د وصال د وُنے برخورم

تا وئیل خوشحاله چپ شه خولهٔ م واخله
زهٔ طوطی یم چغار وکړم بیا شکر خورم

که ګناه نهٔ کړے آدم
تر وپه چا به شو کرم
سکه کرم لره بائدهٔ دی
چه پیدا شوے نور عالم
په یوه توبه ګناه ځی
د سړی له عمره سم
ګرد غبار چه په ګل پریوزی
شست و شوئے کا شبنم
د مومن ګناه په غاړه
د شیطان دی بیش و کم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهزاده چه بدی وُ کا دَ ندیم سرشی قلم
دَ دهٔ بد په نور ویشل شی یار تر یاره نهٔ دے کرم
په لَا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

کهٔ گذر په خیرآباد وکړے نسیمه یادِ گشت وُشی دَ سرائے دَ سیند په سیمه
په وار وار خُما سلام ورته عرضه کړه ورسره خُما دَ لوریه خو تسلیمه
اباسیند و ته ناره وکړه په زوره ولنډی ته وینا ووایه حلیمه
گوندِ وی چه بیام ستاسے جام نصیب شی په گنگا جمنا به نهٔ یم تر قدیمه
کهٔ دَ هندله هوا زارکړم خو به زار کړم دَ اوبو بلائے لا بده عظیمه
کهٔ دَ نهرا وبهٔ خُنبے کلے پریباسی هم دَ هرکوهی اوبهٔ نهٔ دی بے بیمه
چه سړے اوبهٔ دَ غرهٔ نشته په هندکښے ترے توبه کهٔ واړه ډک دے له نعیمه
تل به هیڅوک نااُمید په دُنیا نهٔ وی په کریابو کرم کیږی له کریمه
دَ ویشتلی وصحت ته اُمید وُشی دَ پرهارے چه کمے وشی له ریمه
خدایه زړهٔ م په وصال دَ هغو خوښ کړه داچه اوس ورځنے لرے دے دوه نیمه
عاقلان به هیڅ انکار وربانِدِ نهٔ کا هرافعال چه صادر کیږی له حکیمه
همیشه به په هندنهٔ اوسے خوشحاله
عاقبت به عاصی وُوځی له جحیمه

گرم خونهٔ یم کهٔ ارمان کوم لا ژاړم دَ باغ گل م غوړیدهٔ زهٔ ځنے غواړم
بل بادشاه نشته اورنگ م عدل نهٔ کا کهٔ صبا بیگاه ئے تل په دربار تاړم
دَ طلب غړی م لاندِ شول تر غرونو هغه بیل یاران په کوموغړیو غواړم
دَ هواد یاران م هرزمان یادیږی چه ئے مخ په خوب کښے ووینم وویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولے کتابت راوړی خوئے لوند په اوښکو نهٔ کړم نثئے نغاړم
زهٔ خوشحال په خپل قسمت پورے حیران یم
چه په چرته گرځیدم په چرته ولاړم

گرم خونهٔ یم چه له درده سره خورم نور به ډکے پیالے آخلی زهٔ به گورم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاله زار به شګفته په هغه ملک شی
چه باران د دوا پوستر ګوباندِ وورم
وائی زړه له مانه وژغوره که بنه کړے
کشکے ستاله لاسه خلاص شی زړه ئے ژغورم
ځان به در کړم مچه راکړه بنه سودا ده
که ئے ته په چا پیرے زړه ئے پلورم
په دا راز به هرے نیاز کله خبر یږی
چه خوشحال راته دُعا کا زړه ئے زورم

که غمونه د دے خپل خاطر کباب کښم
بویه داچه دفترونه یا کتاب کښم
په بیان په قصیده به تمام نه شی
که ناسازے د سپهرو د شهاب کښم
د فراق غمونه لور په لور انبار دی
په کاغذ باندِ د کوم یوه حساب کښم
په ډیر غم کښے هیڅ خبر نه یم له حاله
زه به دا واړه په حکم د وهاب کښم
که جفا د زمانے وه که د خلقو
زه به دا واړه په حکم د وهاب کښم
په فلک باندِ د هیچا حکم نشته
چه ئے ظلم ستمونه انقلاب کښم
د اګرے په کوټ کښے بند شاه جهان دے
د دارا به هغه کوم فانی جناب کښم
نه به زړه خما سړ یږی نه به بس کړم
ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
خراب شوی د فلک له لاسه ډیر دی
اوس به حال د هغه کوم یوه خراب کښم
که د خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم
بیا آهونه یا ژړا یا به عذاب کښم
یو مکتوب د خپل آشنا را لره راغے
اوښکے بغرګے تویوم چه ئے خواب کښم
حاسدان م په حساب لکه کلاب دی
حیف نه دے چه به جور د کلاب کښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وولیدلے
چه به دا د غم بیتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک ووائی لرم
چه م بخت نه کا یاری څه وُوایم
په جهان کښے د وفا هنر کیمیا دے
زه ئے څه لره د چا هیله کوم
د وفا میوه د دهر په باغ نشته
بیهوده ئے هره وُنه لټوم
غه باران چه په دریاب باندِ وریږی
په باران به ئے زه څه حسابوم
نادانی م غلبه په هوښیارئ شوه
مرغلرے په دریاب کښے تویوم
له قسمته به نه لږ نه به څه زیات شی
غه روزی چه خما نه ده نه ئے خورم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خمالہ زړه ته زیات خما څخه وی
اَمانت غوندِ ئے بل لره ساتم

کوم مکان دَ زمانے له مکره خلاص دے
چه هغه لوری ته تیښت ورځنے کړم

کهٔ په تیښتے خلاصیدے ځنے به خلاص شوم
دَ قضاله لوری کوم لوری ته ځم

زمانه مِ دَ فتنو په کانړو وُولی
زهٔ اَبله دَ ښیښے سپر په مخ کښیږدم

چه په راغلے ئے ښادی راسره نهٔ وه
په هجران به ئے څهٔ زړهٔ زهیر وم

چا وئیل چه صبر نخښه دَ بری دے
زهٔ خوشحال په صبر ځکه زړهٔ تړم

لا به کله خپل مقام ودلبر ورکړم
چه کتلے مال همه ورته دَ لوَر کړم

یو ولی د دلاسه راته پرے نږدی
ځان کهٔ هرڅو خپل مئین ته مرور کړم

هیڅا ونهٔ کړه خما دَ زړهٔ ساتنه
هرسړے مِ زړهٔ دردمن کاچه زړهٔ ورکړم

په درست کلی کښے یو هسے دلبر نشته
چه خپل زړهٔ دَ دهٔ په وصل بهر ورکړم

خبردار به شی عالم خما له درده
کهٔ دَ آه په اور پړ وزے پیښور کړم

ستا دَ خولے خبرے نورے دَ زړهٔ نورے
زهٔ خوشحال ختک یو هیښ یم پرے باور کړم

ما شراب خوړلی نه په حد واهٔ شم
کهٔ ئے وخورم خبرنهٔ یم چه به څهٔ شم

په هرلوری چه نظر کوم اغیار دی
دَ زړهٔ حال وچاوته وئیلے نهٔ شم

زمانے را باندِ وکړے هسے چارے
لکه دُر دَ خرمهره سره پیښهٔ شم

دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته
ترطناب لاندِ په ښهر کښے لوټه شم

کهٔ دَ رنځ دارو مِ کړے طبیبه وخت دے
هالهٔ ستا دارو ومشه چه په تلهٔ شم

خپل خونی وچا ته څهٔ ښائیم په کوته
چه دَ چا دَ لاسه مرمه خود لیدهٔ شم

درسته شپه لکه اَغزی په زړهٔ څرخیږی
دَ فراق غمونه څهٔ رنګه اُودهٔ شم

هیڅ په سترګو لیدهٔ نشی یو قصاب دے
نهٔ ئے لاس نهٔ ئے چارهٔ په زړهٔ ورژهٔ شم

لکه وو په هغه شان په وفا ټینګ دے
چه تر یارے ځجل نهٔ کړم ځار تر زړهٔ شم

په دالوخو پوخونهٔ رسم تر یاره
دَ سیمیا علم مِ نشته چه مرغهٔ شم

خلق تشے تسلے کا زهٔ له ځلی
دَ هلک غوندِ دَ هرسړی په خولهٔ شم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اَللّٰهدا دچه بند په بند کوتے په تار ږدی
دَخُوږ زړهٔ دمه م شیخهٔ خوتابهٔ شم
نهٔ شیخان نهٔ طبیبان نهٔ ساحران شته
چه له دے رنځه دَچا په سبب بنهٔ شم
زهٔ خوشحال له نور وخهٔ لره فریاد کړم
په زړه زړهٔ واړهٔ په خپل غشی ویشتهٔ شم

مابے دوده توسنی کړه منجیدلم
عاقبت ئے په کمند و ځکیړلم
وړاندِ روستوئے را واچول بندونه
په آخورئے قیزه کړے وتړلم
هغه ډیچے هغه ترنډے له ما ولاړے
چه به خوشے په جلگو کښے کرځیدلم
ریاضت ئے دَمولا را باندِ کښینښ
رنگ په رنگ ئے په جلب و پوهولم
چه م لاس دَچا ترشا نهٔ وُو راغلے
اوس پخپله شا پخپله زین اخلم
دَ سورلئ هُنرئے و بنایهٔ و ماته
په تیمار او په راتب ئے وساتلم
ورځ وشپه م دَ تپاک خبر آخلی
کهٔ خوراک خورم کهٔ ولاړ وُم کهٔ څملم
هم ئے نوم دَ ډیرے مینے په ما کښینښ
هم ئے زړهٔ پخپله نخښه و داغلم
چه تمام هُنر م واړه ورمعلوم شو
خپل ځښتن په خپله ژبه وستائلم
بیهوده زغا بښتنه واړه له ما ولاړه
چه په هرلوری ئے حکم هورے زغلم
چه په ما به ئے نظر په حقارت کړ
هغو واړو په هُنر کښے و پسندلم
اوس م قدر یو په سله یو په زردے
چه اول په خو درمه پیر یدلم
اوس په هر توکی خوشحال خورسند خرم یم
په خپل قدر په قیمت وپوهیدلم

مست یم مئے پرست یم رندی کړمه کړمه کړم
واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب م واړه نور عالم وته بخښلی
لآم و ب م مئے دی پسے مرمه مرمه مرم
مور به ځنے نهٔ شم زهٔ دَ میو مستسقی یم
تل کهٔ هسے ډکے پیالے ځښمه ځښمه ځښم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارَ محبت ده تل به روغ سلامت نهٔ یم
زهٔ چه په دا هسے لارے تلمه تلمه تلم

څهٔ وائے وما ته حال دِ څهٔ وو په هجران کښے
نورخبردارنهٔ یم په زړهٔ سومه سومه سوم

خلق راته وائی رنگ دِ بیا زیړ شو عاشق شوے
هیڅ منکری نهٔ کړم خلقه شومه شومه شوم

دود د عاشق دا دے چه په عشق کښے ملامت وړی
ځکه زهٔ خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

POHA

نجومی چه قدم نهٔ ږدی بے نجومه
موت وفوت ونا کامی مومی له کومه

چه کړئ کړئ دَ ورځو شپو تیریږی
پکښے راشی په چا نیکه په چا شومه

ځان به خلاص نهٔ کا دَ بدساعت له شره
نجومی ئے کهٔ خبر دے له علومه

نیک وبدئے په قبضه کښے دَ قضا دی
بیهوده خبرے مه پیمه وردرومه

مقدر به په هیڅ رنگ مبدّل نهٔ شی
هرسړی لره ورځی بخره مقسومه

کهٔ په پوهه افلاطون دَ زمانے شی
دقیقه به دَ قدر نهٔ کړی مفهومه

کړی چرگ ترمزکے لاندِ اوبهٔ وینی
ولے نهٔ وینی په زمکه باندِ لُومه

په تنزری نن دَ کانده حال معلوم دے
ولے بند شی دَ هلکو په کړکومه

ورځے شپے سره همه نهٔ دی یکسانے
نن یوه ده کانده بله شی معلومه

وسړی ته وار په وار هغه رسیږی
چه دَ دهٔ په پیشانئ باندِ مرقومه

په خوشحال یوه هغه ده بله دا شوه
بیا به کوره په قسمت پیښه شی کومه

نور به مخ په آئینه برابر نهٔ کړم
نهٔ به دواړه سترگے تورے په رانجهٔ کړم

نهٔ به سپین لاسونه سرهٔ کړم په نگریزو
نهٔ به نور په زمنزے سازدَ سرو پښتهٔ کړم

نهٔ به ملاتے ماتے څنګے په مخ پریږدم
نهٔ به لاندِ باندِ لب په پانوسرهٔ کړم

چه دَ مینے یارِم نشته چه ئے گوری
دَ صورت سنگارو کوم یوهٔ ته وکړم

درست صورت م سرے لمبے شی شنے ډوزے
چه دَ خپل مئین دَ مینے راز تر زړهٔ کړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ژوندون ترهرڅۀ خوږ دے په جهان کښے اوس بے یاره په ما ترینږ دے زۀ نے څۀ کړم
هغه یار چه چرته دے خوشحال دِ اوسی
دے دِ خپله خوشحالی کا غم به زۀ کړم

وړاندِ روستو دوه عدمه په دا مینځ کښے یو دوه دمه
خو هم دائے چه لیدۀ شے کۀ څۀ نورڅۀ نے آدمه
چه دا دوه دمه دِ نۀ وی په حساب ترجیفه کمه
ستا غفلت و ته حیرت یم په خپل ځان باندِ سمه
دَ حرص په وزر کړے هم په غرونو هم په سره
کۀ بادشاه دَ درست جهان شے چار دِ تیره شی تر جمه
بادشاهی به دِ خلاص نۀ کا چه اجل درشی له همه
څو روزګار هومره نے فکر څو دُنیا هومره غمه
په زړۀ یو درم یو داغ دے دوه داغونه دوه درمه
څو عالم سره ګډ یږی غم به موهی له عالمه
چه وهرڅۀ ته نے شا کړه په هغو ده مُسلّمه
چه نۀ څۀ آورے نۀ څۀ وینے زړۀ دِ خلاص دے له اَلمه
تۀ هم ډیر بنۀ نے خوشحاله
ولے ځار پوِ دِ تر قلمه

هغه دم چه دَ ساقی پیاله نوش کړم په مستی نے دواړه کونه فراموش کړم
په معنیٰ کښے هم شراب یم هم ساقی یم طالبان دَ میوشته چه نے مدهوش کړم
ناصحان را ته دَ عقل دفتر لولی خدائے به نے نۀ کا چه نے زۀ په وئیل کوشش کړم
دَ زاهد په صومعه کښے مِ زړۀ تنګ شو له دے پسه به خدمت دَ مئے فروش کړم
زۀ بلبله خوش نوا دَ دے چمن یم په موسم دَ ګلو څۀ رنګه خاموش کړم
چه په زړۀ نے اَثر نۀ کیږی خوشحاله
څۀ فائده کۀ تل په رو ورته خروش کړم

هله مخ را ته بنکاره کړه دیوانه شوم په همه واړه عالم کښے اَفسانه شوم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لامِ ستا دَ مخ چراغ لیدلے نۀ وو — زۀ زړۀ سوے لاهاله پرے پروانه شوم
آشنائی دِله بنادئ نۀ وه غم وو — چه دا هسے له بنادئ بیګانه شوم
ستا دَ زلفو دا م ِم ولیدۀ په لارے — له مسجده نه مقیم په بُت خانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځیر هوس ِم وُکړ — نۀ چه زۀ له بے عقلئ دیوانه شوم
آغزین دِ دَ بنړو نۀ وو بلا وو — چه په ځان و زړۀ ئے هسے نښانه شوم
زۀ چه تل دَ لیونیو په شماره وُم — بیا له کومه په ساعت کښے فرزانه شوم

زۀ خوشحال هم بے نظیر یم په عالم کښے
چه منین په بے نظیرے جانانه شوم

یوه نخښه درته وایم دَ بے شرم — په وعده په قول نۀ وی نرم ګرم
خدایه ما دَ هغو مل مۀ کړے په لارے — چه ئے نۀ وی په یارئ کښے آزرم
دَ ناکس یاری په مثل دَ اوړو ده — چه دَ باد په مخکښے درومی ترم ترم
یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه — په هرچا چه دَ یارئ با ور وسرم
کۀ هندوکۀ مُسلمان دَ پت په کار کښے — چه م ولیدۀ دَ هیچا نشته برم
څوک چه نرم وئیل کا عمل ئے ګوره — تکان هم په خولۀ وئیل کا نرم نرم

دَ هغو و مخ ته مۀ ګوره خوشحاله
چه ئے سخت په بے شرمئ کښے دَ مخ چرم

آه هم دا هومره آهونه — دَ دم په دم بیا ګناهونه
هم هغه پکښے پرے وزی — چه کنی چا ته چاهونه
لکه باد هسے تیریږی — دَ فانی دُنیا جاهونه
اور دَ آه ئے هسے لګی — لکه اور په ګیاهونه

ګوره بیا به په چا سرشی
دَ خوشحال ساړۀ آهونه

آدم خیلے آفریدئ دی سړے او سپینے — پکښے شته دی بنا نسته په رنګ رنګینے
غټے سترګے لوئے بانړۀ فراخے وروځے — شکرلبے ګل رخساره مه جبینے
تنګے خولے لکه غوټئ هوار غاښونه — سرئ ګرد په تورو زلفو عنبرینے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وجود کښې لکه ها له ویښتو خلاصے
پښې کمکئی غنډئ پنډئ پهن سرینے

ترنګے کیږے سینه ورے ملا نرئ
قدئے سم لکه الف په تن سیمینے

که د باز غوندِ م گشت په غرونو کیږی
ښکار م هم شوے ښائسته زرکے ثمینے

بازکه چوز وی که کرج طلب د ښکار کا
لا ترچوز وی د کرج غوټے مهینے

یا اوبه د لنډی سیند یا د باړے دی
چه په خوله م ترشربت لګی شیرینے

د ماتری غاښے نیغ دروی آسمان ته
په خاته خاته لنډیږی باندِ سپینے

آدم خیلو سره زه په تیراه راغلم
نور رخصت ورکړے خوږ په زړه خوږینے

مینه واړه کار د اورلری خوشحاله
که لمبه ئے پټوے لوګے ئے وینے

اے چه مخ دِ ښائسته دے په خالونه
په داخپل ښائست ډیرمه کوه خیالونه

همیشه به دِ داهسے ښائست نه وی
د گلشن گلونه نه وی تر کالونه

چه د خپلو عاشقانو وبال اخلے
هومره ښه نه وی په غاړه وبالونه

کله ماوته دُعا کله کنځل کړے
درته چا ښئیل داهسے جنجالونه

ډیر دِ ماغوندِ غلولی په رنګ رنګ دی
څه بلائے په لباس په تیټالونه

ستا د وروځو خال کوتره د هونړا ده
تورے زلفے دِ چا پیرے ترے جالونه

د بلبل په خاطر هومره بلا نه وی
چه غنچه کا غوړیدل په اهمالونه

ستا دا نیسته هسته خوله هسے اشکال دے
چه به نه وی نوردا هسے اشکالونه

نه به باز نه به شاهین نه به شنقارشی
که تپوس د الوتو لری بالونه

په داخو توکه دِ هیڅوک باور نه کا
په وعده د کښلیو خوب دے که فالونه

د مجنون په بیړئ ناست دے مرګ ئے مه وه
چه په سپینو خولوئے وشندل مالونه

خبردار وربانِدِ روغ لیونی نه دی
په خوشحال کښے چه یراته دی داحالونه

په هره کوڅه گرځم که م چالیده رنګینه
گل مخه، عنبر بویه، هوسئ چشمه، مه جبینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خولهٔ غنچه د هانه په غاښونو دُر دندانه
په دواړو خوږو شونډو ترشکرو لا شیرینه
په زنے لکه سیبه په غبغبو دلفریبه
په غاړه لکه زانړے سروقده تن سیمینه
په تور بانړهٔ ناوکه په ابرو لیندهٔ بے شکه
په پوزه لکه لیدے چه را پاسی له کمینه
کلکونے ختے واړه مرصّع منے په غاړه
تیکه په تندی ایښے په زلفینو عنبرینه
په خوئی خونی خون ریزه مهر ژنه جنگ آمیزه
بے باکه عاشق کُشه بے پروا له داد و دینه
کهٔ زرخونونه کاندی زړهٔ ئے نهٔ شی لاندِ باندِ
لا نور ورپسے غواړی خوشحالیږی خوچه مرینه

په کاتهٔ شم وعالم وته حیران
چه د نس دپاره خهٔ کا دا سکان
هسے چارے ئے پیدا شی له وجوده
چه په فکر ذکر نهٔ وی د شیطان
تل قرآن د وړاندِ ایښے قرآن لولی
ولے هیڅ عمل ئے نهٔ وی په قرآن
په کوم لوری پسے خُم چرته ئے غواړم
د کیمیا غوندِ نایاب شول دانایان
بنهٔ سړے لعل و یاقوت دے موندهٔ نشی
لکه نور کانړی لږ نهٔ دی ناکسان
کهٔ په نور خلقو کښے بنهٔ سړے موندهٔ شی
ولے بنهٔ سړی به لږ وی افغانان
کهٔ هرڅو ورته د پند خبرے وائی
د پلار پند ئے هم بنهٔ نهٔ لگی په ځان
هره چار د پښتانهٔ ترمغل بنه ده
اتفاق ورڅخه نشته ډیر ارمان
د بهلول او د شیرشاه خبرے آورم
چه په هند کښے پښتانهٔ وو بادشاهان
شپږ اوهٔ پیړئ ئے هسے بادشاهی وه
چه په دوئ پورے درست خلق ووحیران
یاهغه پښتانهٔ نور وو داخهٔ نورشول
یا د خدائے دے اوس داهسے شان فرمان

کهٔ توفیق د اتفاق پښتانهٔ مومی
زوړخوشحال به دوباره شی په داخوان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخیرن شول پیوندونه
په دل نهٔ لری پندونه
که پدر دے که پسر دے
سره بیل لری سندونه
نا اُمید شو سره پاتو
نهٔ باور په سوگندونه
نهٔ سزا د بدکردار شی
نهٔ د غلهٔ خی مړوندونه
د اورنگ په ظلم مات شول
د بابر د وخت بندونه
په دا هسے وخت خوشحاله
مرگ بهتر دے له ژوندونه

په تیرو تورو وردرومی یکرنگان
په لمبو باندِ ځان ولی پتنگان
د کنجکو قدر یو د دُرو بل دے
ننگیالو سره څهٔ ژوی بے ننگان
ارتگی د زړهٔ دلیل د جنتی ده
د دوزخ د اورلائق دی دلتنگان
د بادشاه په سلطنت پورے خندا کا
په سپیرو ایرو لړلی ملنگان
نورماهی نے تار په تار درومی له مخه
ماتوی لونے بیړئ نهنگان
دهاتی دپاسه سور ورته پیکه وی
چه د میو پیالے اخلی سرهنگان
څهٔ د ځان صرفه اوس کار کړه خوشحاله
لکه کارکا پرهار ژلی پلنگان

بیهوده په ځان غره دے دا انسان
په ساړه په غارمهٔ چینگه خولهٔ حیران
لیونے ملال دلگیر د خوب په وړل کښے
نهٔ د لوړے نهٔ د تندے لری توان
په یوه ذره خبره خوارخسته شی
په یوه ذره سرخوری شی په ځان
په دا هسے رنگ څوکبر څو لونی کا
چه نظرنے له خودئ وی په آسمان
واړه عمر تیروی په دا غفلت کښے
ترهغهٔ پورے چه ومری په دا شان
په ژوندون چه د خپل ځان فکرونه نهٔ کا
پس له مرگه به هغه کا ډیر ارمان
زاهدان شیخان وهر لوری ته ډیرئ
د خوشحال ختک پکار دی عارفان

پنه بد روز بکر حیران بهادر خان
هدایت ترین سوخته وُو تردا میان
شیخ ستار ماشه توپک عبدالرحیم وُو
د توپک کنده خدائے یار جامکے کامران

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تورپک کُندهٔ هرگز نهٔ وی بے سیخه — حق ناحق ئے پکښے جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځائے ګویا دانور عالم وو — اسفندیار غوندِ یوځوګیدی پاجیان
مړدکے دارو همه خواجه صادق وو — بند وقچی صاحب صوبه وو په خپل ځان
په داهسے غرځهٔ رُخ دَ ګدارنهٔ وو — په آزار به ئے ګډ وډ کا خدائے جهان

په مثال خواجه خضری غرځهٔ خوشحال وو
چه ګذار وربانِدِ وشو ناګهان

تل په ځان کیږدے تازه تازه نومونه — زهٔ دِ پیژنم دَ زلفو په خمونه
نهٔ ئے څوک وینی په سترګونهٔ په خوب کښے — چه رارسی ستاله غمه داغمونه
کهٔ م تهٔ دَ زرهٔ له سوزه خبرنهٔ ئے — خبردارم په داحال دی عالمونه
لکه ستابانړهٔ په شمار په حساب نهٔ دی — هسے ستا دَ سترګو ډیر دی ستمونه
ستا دَ تورے دَ ګذار حاجت هیڅ نشته — په وکښل ئے دَ عالم خیژی دمونه
مګر څوک په غاړو غروتوژوندی ګرځی — ستا سُورو په وینو ولړل سُمونه
چه ډیر ډیر به ئے کښیښول پرے پرهارونه — طبیبانو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دِ غم لکه لوئے غرے راته پاتو — غربه نهٔ اوړی دَ چا په اړمونه
یادستا دَ مخ ثنا خوشحال ختک کښی — یادِ نهٔ نیسی په ګوتو قلمونه

چه خوشحال ئے په کاغذ یا په قلم کښی
په خاطر کښے هومره نهٔ دی اَلمونه

تهٔ چه داحسن لرینه — ځکه هومره کبر کړینه
تورے سترګے په کجلو — په تنبولو شونډے سرینه
په مثال لکه شاهین ئے — چه دَ زړونو غوښے خورینه
کهٔ تهٔ هرڅو ښائسته ئے — کبرمهٔ کړه وبه مرینه

دَ خوشحال خاطر مفت نهٔ دے
فکر وُکړه چه ئے وړینه

چه له عشقه بله چارکنړی اَفزونه — تردا بله اندیښنه نشته زبونه
باور وکړه چه دَ عشق په کاروبار کښے — کهٔ زیات نهٔ یم کم هم نهٔ یم ترمجنونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظاهری ګونه د زړه په حال ګواهی لی
که هیڅوک نه دی خبر له اندرونه

ته نا ترس به ګوته هم پرې لمده نکړې
که له دوو ستر ګو روان کړم دوه سیندونه

چه د زړه له تاوه وُځی غه خبره
اثر و کاندی آخر په واړه زړونه

کُل عالم د بیلتانه له لاسه زار کا
زه په څو خبرو خوښ یم له بیلتونه

یوې قدر د وصال راته څرګند کړ
بل ئې سهل رابښکاره کړه نور غمونه

چه تاشان د لیلی کړ زه پوهید لم
چه به ستا له لاسه ځائې کړم غاړې غرونه

چه یک لخته دِ خوشحال له زړه نه ویوست
در پوهیږم پاردِ نه کیږی له خُونه

چه ئې تاغوندِ رادرومی په پوښتنه
زنځوری ده د هغه زنځور سودمنه

د بیسر موتی دِ لاس د سکندر کړ
شوریده ئې اشارت په جاروتنه

تل په تاپسے غمژن یم هومره نکړې
چه مِ و پوښتے څه حال لرے غمژنه

که دِ سر له ما نه غوښت له تام دریغ کړ
بیا هالهٔ وایه و ماته دروغژنه

زړه مِ ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ
هلک څه زده د زیبا طوطا ساتنه

خدائے دِ لاس د هغه چا په تهه کښې پرې کا
چه په قصد به پریکوی د ګلو ونه

که یوځل ئې طماغه له سره پریوزی
نورو بازو و ته څوک بنائی وهنه

که د کښلیو وعده هرکله خلاف ده
خدائے دِ تا دروغژن نه کاندی په ژمنه

وخوشحال ته خو هم داوایه مطربه
چه زار زار کله به رائیشے مئینه

چه نه لری ننګونه
وئے مه وینے رنګونه

دا د ننګ دپاره کرځم
په دا هسے کړ ننګونه

صد رحمت رابانِدِ بنائی
په دا هسے آهنګونه

په څو به ځنے دروے
چه د زړه لرم زنګونه

مهدی له غاره وُوزه
کښیږده پښه په پالنګونه

نه دین شته نه آئین شته
شرم لاړ په فرسنګونه

مختورن ظالمان ډیر دی
چه اخلی قلنګونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ عدل تُوره واخله ملک اسلام کړه په جنګونه
بیداره اُوسه زرکے شهند کرځی په ځنګونه
خوشحاله فهم وُکړه
چه پریووزی خرسنګونه

څوک خبردی دَ فتنو دَ دے جهانه نوی نوی راپیدا شی له دورانه
ماوتاغوندِ به څوباد وړی یاد کا کهٔ خبرواخلے له زمکے له آسمانه
چه له باده دمه ډک ووکهٔ ئے ګورے بادئے خاوره په ملکونو کړه پریشانه
په شان شان م دَ وجود نندارهٔ وکړه بیا به هم شی په خو رنګه په خوشانه
نهٔ ئے زر نهٔ جواهرشته یوتاوان دے کهٔ به بنهٔ کړے ځان ئے خلاص کړه له تاوانه
زمانه م شوه په غاړه اے خوشحاله
کهٔ ئے ګورے نهٔ له تانه نهٔ له مانه

څوګلرنګه څهرے راغلے په جهان بیا فنا شوے لکه ګل دَ ګلستان
یو رمق دے راته پاتے په فراق کښے چه په مرګ له ماجدا شول بنهٔ یاران
کهٔ دَ زړهٔ سترګے دِ شته نندارهٔ وکړه په وصال کښے مهیّا ګنړه هجران
دَهغهٔ بقا فنا ده بقا نهٔ ده چه تبدیل ئے په دُنیا شی هر زمان
داخهٔ تورے خاورے نهٔ دی چه پرد رومی خاورے شوی کښلی جُونه دی خُوانان
چه رایاد شی بنهٔ یاران وګورته تللی تل په ما وی دَ غمونو ګنړ باران
همګی تر مزکے لاندِ شول خوشحاله
اوس دَ مزکے په مخ نشته رازداران

څوک به څهٔ ساتی په پوهه په پندونه په ویښتهٔ سره تړلی پیوندونه
په یوهٔ قفس کښے بند قارغهٔ طوطا کړه سره بیل به وی دَ هر یوهٔ سندونه
یا کُشتی دَ زورَورو سره مهٔ کړه یا د دوئ غوندِ پیدا کړه مړوندونه
موږ په داعقل روغ نهٔ یُو لیونی یُو معشوقه چه وعاشق وَته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولے یُو زرمو نشته کهٔ په سرئے لیدل مومو سرشندونه
چه باورِ دِ په رښتیا خبره نهٔ کا وهغوئ وَته به څهٔ خورے سوګندونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ناپوهه سره تیریږی ډیر افسوس دے
دَ دانا سړی کیمیا غوندِ ژوندونه

په خپل ښکار پسے به څه رنګ باد آلوزی
چه بازدارنے پسے وانه کا بندونه

دَ شکرو خوند به هیڅ ورباندِ نه وی
چه خبروی دَ خبرو په خوندونه

تا دَ زلفو په زنځیر کښے خوشحال بند کړ
آفرین دِ په دا هسے شان بندونه

خودَ ملک وارث ونه وهی سرونه
هومره چیرے قرار یږی سمے غرونه

یا به ستا په وره نارے وی تَه به ژاړے
یا دستاله لاسه ویرَ دچا په ورونه

رخنه کړَ دَ ملک پرے مه ږده په خپل ملک کښے
په حکمت په زر و زور په لښکرونه

څو په تورو په توبرو په نیزو شی
صد چندان شی په تدبیر په هُنرونه

رورا وخوئ دَ ملک په کار کښے قتل کیږی
نور په واړو باندِ جوړ شول محضرونه

بے دَ تیغ له آبه نورے اوبهٔ نشته
چه جنګجوئے سره ساړه کا تهرونه

دَ سردار دَ ریاست ونه په وینو
په لیږ شنو دَ اعداء کا ثمرونه

په میدان کښے توئے ښهٔ دی دَ سر وینے
نهٔ چه ډکه سینه وړے له ځګرخونه

یا دَ مرد غوندِ شمله دَ دستار پریږده
یا په سرکړه لکه ښځه میزرونه

خدایه چاوته ئے کښم څوک به پرے پوهشی
ما وئیلے هر یو بیت دے دفترونه

څو خبر په قباحت نهٔ شی انسان
نیک و بد هوښیار نادان کنړی یکسان

که یوکس په زر کښے بیاموے هم ډیر دے
په هر لوری صد هزار دی ناکسان

هومره ترس ځما له یږه خوکهٔ نهٔ شی
څو په زړه یم له جاهله هراسان

دانایان په ناکامئ کښے خوار حیران دی
کامرانی دَ جهان څوک کاندی خسان

په خپل ښکار باندِ غوټے وهی بازونه
په مردارے باندِ ګرځی ګرکسان

تفاوت ئے په کرده په فعل ګوره
مچ مچئ دی سره واړه مګسان

چه په درست عمر کښے یوځله تیږه شی
نور اصیله ټوره نهٔ غواړی مټان

چه هر دوړے واودو ته هوس کاندی
دَ زر بفتو هُنر چیرے دے آسان

که دِ زړه دے چه لذید شعر وُوایم
دَ خوشحال غوندِ پیدا کړه خپل لسان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږ ژوندون په سړی تریخ کاندی بیلتون
په سوزانو لمبو پاس کیږدی لړمون

چه څه زورقوت د زړه وی په ګوکل کښې
وار په وارئ له دوو سترګو کا بیرون

ترداهسے عمرنه عمر بهتر دے
چه تیر یږی ورځ وشپه په ځیګرخون

په ځیګرځیګرم ولے صرفه نه کا
د غم لیندیو راته وواهه زنګون

ځما زړه طومار د مهرو د وفا دے
څیراوه شی چائے زده نه کړمضمون

که کتان چه مهتاب څیرے کا کانده شی
سکه ځما د زړه به هم وشی کنډون

کشکے څوک هسے پیدا شی زه راضی یم
چه م زړه د یار له لوریه کا څوک ستون

په هجران کښے که امید د وصال نه وے
د جیران عاشق به هم نه ووژوندن

چه قدم په هغه لار کښیږدی سردرومی
زه همیش په هغه هسے لار کړم یون

یو د بل په ځائے کښینی د دنیا دود دے
زه خوشحال قایم مقام یم د مجنون

دواړه زلفے ئے پریشانه په خو شانه
په جبین خوږے ورے په لب خندانه

له مستئ ئے سرتور کریوان شلیدلے
صراحی په لاس نیولی غزل خوانه

په خمارئ سترګے سرے وبله آو بستے
نیمے شپے راباندِ راغلهٔ ناکهانه

سپینه خوله ئے ځما غوږ وته نزدے کړه
په نرمئ ئے دا وینا کړه را بیانه

زه خوږے زلفینے ستا په پالنګ راغلم
ته تراوسه لا اوده ئے ځما ځانه

هرعاشق لره چه هسے شاه وردرومی
نورئے کومه آرزو وی له جهانه

څو پیالے ئے پیا پے وما ته راکړے
د توبے پرده ئے واخسته له میانه

چه له هسے رنګه حاله خبرنه شوے
شیخه څکه ځما چارده په تاګرانه

عشق راغلے د توبے په ما تول دے
هیڅ بدی راباندِ مه وایه نادانه

که خوشحال غوندِ د یار باده پرست وے
تا به هم کړه د توبے خونه ویرانه

د دلبرو په ستائینه
ما نجه کړه خپله ینه

نا ترسی د دیو ګوره
چه په حال نه کا پوښتنه

زه به ولے هسے خوار وم
که د حال م وے کوژنه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل ئے خیال د تورو زلفو
شندے کا په زړه دننه
چه جمال ئے را په یاد شی
لاله گل ته کړم کتنه
د زړه سود د ده د قد کړم
په شمشاد په سرو ونه
نه سلام شته نه پیغام شته
نه ئے پیک شته نه ئے ژمنه
په ارمان ئے ورځ وشپه مرم
یوه نه لرم نیاز منه
سپینه ږیره نه ده غم ده
ډیره مه کړه لټونه
چه نه زړوی نه ځوانی وی
عاشقی ده دروغژنه
په داهومره ډیره مینه
یوه نه لرم مینه
چه خوشحال نه ده موندلی
دغه دے دغه غوښتنه

د زیبا جمال ئے ډیرے زیب وزین
ولے زړونه د عالم وړی په عینین
یوه سترگه ئے رحمان بله رحیم شوه
چه همه مراد پکښے دے د کونین
چه د شهر زاهدان شیخان پیران دی
زړه د هر یوه کشان وړی په زلفین
لکه عین د خپل پلار خونی وژلے
پسو سرے سترگے راځی په شین شین
واړه لواړ سرونه نغری د دردمنو
د مزری ترخولے تیردے د عشق عین
په خپل یارم باورشته چه بل به نشی
غمازان که غمازی کا تر دا بین
په رضائے خپل خاطر ورکړ خپل یار ته
په خوشحال محصل نه وو د چا تین

دواړه شملے پریږدی بریښوی ورته خپل ځان
کوره هغه ترکه به نظر کا په کوم ځوان
خو رنگه مخونه په داخاورو کښے بدرنگ شول
خو د خیال کړے پکړئ یاد لری جهان
دور د دلبرو د بنائست دے یو خو ورځے
زرله برمه پریوزی لکه گل د گلستان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرے سترگے آو بنتے لکه ډیر خونو نه کړی
خدایه خیریت کړے چه رادرومی په داشان

زړهٔ م لکه کوئے دے د مستئ په میدان کښے
تل ئے هغه ترک وهی د زلفو په چوکان

تل د تن هډونه راوکاږم په نوکونو
غم ئے د ناوک خورم چیرے مات نشی پیکان

پټه په نقاب وه د هرچا ورته نظر وو
مخ ئے رابښکاره کړ ورته خلق شهٔ حیران

مخ په وړاندِ درومی پټ په څنګ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله بیابنهٔ پیر وکړ آسمان

د جهان په مخ به ډیروی ښهٔ مخونه
ولے زړهٔ م ستا و مخ ته وکړه خونه

کله کله م له حاله خبر واخله
که دِ چیرے اندیښنه کیږی له خونه

د فراق په شپه سورکټ په ماسوا وړشی
یو زمان م باندِ نهٔ لګی ارخونه

په بنړوم زړهٔ و سترګو ته راکاږی
لکه مست لره کباب ځی په سیخونه

نوبهارئے په راتللو شګفته شی
د لاله ترګلو ښهٔ لری بارخونه

څو غمزے بنیوے فتنے جلوے ماتړے کړے
هومره کیږی په خوارانو شواخونه

که د اسرے شونډے دِ لعل غاښ دِ ګوهرے
شرارے دی ستا په غاښو کښے میخونه

تورے زلفے دِ په لیچو باندِ زانګی
ښاماران دی د چندنړو په ښاخونه

چه ئے یو زمان له سترګو جدا کیږی
د خوشحال په مخ د اوښکو ځی ورخونه

دایم راغلم په دا عمر چه م وینے
ځلمی توب راځنه یوو ږیرے سپینے

یو د ښکار بل د کتاب، بل د دلبرو
په جهان کښے نورے نهٔ شوے دا درے مینے

د همت جامه م سپینه پاکیزه ده
پرے دوستی د زړوخهٔ وه لکه وینے

شیخ ملا عابد زاهد ورخبرنهٔ دی
چه په زړهٔ کښے د عاشق دی دلنشینے

که تتروهے له تیرے ګمان مهٔ کړه
چه به مهر په تا وکا زړهٔ سنګینے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوؤ کونو مراد کل درکا په غیږ کښې
په خندا چه درکنار شی مه جبینې
نور به کوم ارمان د کنج د کنجینې کا
چه په غیږ کښې نیولے تن سیمینې

ډیرمئین ووچه ئے لاڅے کړے د مینې
په ارمان وبله تیرشوکه ئے وینې
څوک چه یار په اوښکو ژاړی ژړا نه ده
ژړا دا ده چه ئے وژاړے په وینې
د رښتینې مینې کار خو د خپل زړه دے
دروغژنے مینې غواړی تورے سپینې
د مجنون او د لیلیٰ مینه رښتیا وه
د پرویز او د فرهاد او د شیرینې
ستا په رنګ به په جهان راغلے نه وی
په جهان کې ډیرے تیرے دی رنګینې
تورے سترګے د شهلا نرګس د باغ دی
تورے زلفے د سنبل دی مخ نسرینې
له دیوخاورو نه چه کل زیږی خوشحاله
دا په دا چه تل وردرومی مه جبینې

رابښکاره شوے کج فهمئی د جهان
د جهان د کج فهمئی الامان
داهم ځائے د تعجب دے که ئے وینې
په بازونو چه غوټے وهی زاغان
داهم ځائے د تعجب دے که ئے وینې
چه مغل کاندی بازئ په افغان
داهم ځائے د تعجب دے که ئے وینې
چه کیدړ په واز دو ډک وړی شیران
داهم ځائے د تعجب د حیرانئی دے
چه لښکرے په خوشحال کا بهرام خان

رنګینه کالی اغوستی رابښکاره شه ناګهانه
راته وګوره وخانده خوشحالی م کړه پریمانه
خدائے د تاله وریو سترګو نه وژغوری دلربایه
چه ټیکه په جبین کښیږ دے او سنګار وکړے خوشانه
هغه دم چه تور کیسو په خپل صورت باندې خوارۀ کړے
خوشبوئی د خاصه مشکو په درست غولی شی پریشانه
ځان وزړۀ م هم چاپیر درسره درومی اے نګارے
چه ګهے په شین شین په انګړ کښې شے روانه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین وزړهٔ صبر وآرام راځنے لاړل اوس پوهیږم
چه یوځان دے راته پاتے دابه هم یوسے له مانه
دَ یارئ دَ آشنایئ دودونه هیڅ له تا پټ نهٔ دی
ولے څهٔ کړم په خوشحال باندِ خاوند کړلے نادانه

سترگے دِ مستان دی ځما زړهٔ بنیبنه مهینه
پړوکی پړوکی مهٔ شه چه ئے کُنج په کُنج وهینه
سپین صباد گوره دَ تیکے په شفق بند کړ
جگی جگی جگی رائے واخله له جبینه
کښلی دی کهٔ گورے چه مخ پټ کله خرگند کا
گل دَ بهارنهٔ دے چه رازیږی له زمینه
واړه په سبب دَ بد اصلانو دَ هُنر دے
هر آفت چه گورے چه را پاسی له کمینه
مست په بهار راغلے په سرود دِ گوتے کښیبنوے
څو به لاوُباسے ډیر دِ ویاستهٔ له دینه
چرته لوئیدلے نوم دِ خور په جهان نهٔ وو
غوغا دِ شوه په بنهر چه ئے کوزه کړے له زینه
تل جام دے دَ شرابو ستا په لاس توبه په شونډو
دَ خلقو لړمون شین دے کهٔ پوهیږے ستاله شینه
حیات لایزال به دِ نصیب شی کهٔ باور کړے
دَ زړهٔ لیدونے دواړه کهٔ روشن کړے له یا سینه
دَ عشق دَ محبت دَ ناوی مهرما سوا دے
اول ئے درته وایم چه ئے ورکړے له کا بینه
هرڅوکهٔ ئے په پټه په تهتر کښے وی ساتلے
څهٔ بده بلاده نهٔ پټیږی دَ زړهٔ مینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله منت اخلی د یوے ګیډے دپاره
هرچه همت ناک دی چه په کور لری جوینه
زانړے بطے ګوره چه په هرلوری غوغا کا
هیڅ درنۀ پوهیږم چه په چرته ئے شاهینه
هرچه دانا یان دی په امان امان تیریږی
هئے توبه له دوره الامان له دے آئینه
نوم به د هرګز په ژبه وانۀ خلی په عمر
دا یاری دوستی چه ستا خوشحال ته شوه مبینه

ستا په سترګو کښے فتنے کا ندخوابونه
تورے زلفے د هم ډیر لری تا بونه
کۀ تۀ زرجابه وُنیسے په مخکښے
رابنکاره وی ستا جمال تر حجابونه
دَجنت حورے کۀ وګوری ستا مخ ته
نور به واچوی له شرمه نقابونه
کۀ شُغلے د رابنکاره شی له جماله
لور په لور به سر خرګند کا آفتابونه
زۀ چه ستا د بیلتانۀ په لمبو وُسوم
نورم څۀ دی د دوزخ په عذابونه
ستا دَخیال میلمه م ناست دے په کوګل کښے
تل م خوری د زړۀ د غوښو کبابونه
تاوه ما وتا ته ډیر ځلے خولۀ درکړه
دَ یارئ په کار کښے هم شی حسابونه
زۀ وتا وته دُعا کړم تۀ کنځل کړے
هم له تا بنائی دا هسے خُوابونه
تۀ چه حال دَخپل عاشق غواړے په شرح
بویه دا چه خوشحال وُکښی کتابونه

ښځه بویه هوس ناکه، خنده رویه، مهر ژنه
پاکیزه په زیست روزګار کښے په ښۀ بوئ باندِ مئینه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړۀ ئے خلاص له مکرو وهه
کم خوراکه، خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال دَ یار خوشحاله یارئے خوښ له قیل و قاله
چه له یاره نه جدا شی هم غمژنه هم خیرنه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

له نیکانو همنشینه له بدانو په زړهٔ خوږ ینه
له مور والی ئے توبه کا کهٔ ئے مور وی دروغژنه

دَمیلمه په کارحاضره په پخوالی بهادره
حق دَچارے په ځائے راوړی په رنځور باندِ پوښتنه

پاکیزه ئے دَکورصحن نهٔ په غولی کښے نور لحن
پرستارے ترے خوشنودے بنه دَهرچا په ساتنه

کهٔ داهسے څوک پیدا شی دَخوشحال په لاسوراشی
هیڅ تقصیر به ئے ونهٔ کا دَیارئ په پالنه

عارف سړے هغه دے چه ئے شناخت وشودَځان
دَځان په معرفت کښے معرفت دے دَسُبحان

چه ترس ئے دَزړهٔ نهٔ وی نهٔ عمل لری دَنیکو
په دائے نظر مهٔ کړه چه په یاد لولی قرآن

په کورکښے دِ بلادی دا دَنفس غلطے چارے
کهٔ تهٔ په ځان شیطان نهٔ شے بل هیڅ نشته شیطان

حرص مکړه هوا پریږده له هرچانه پریکړه طمع
بل نوم به په تانهٔ ږدم په ځان نوم کښیږده سُلطان

چه خدائے ئے په لارنهٔ کا په ویل به په لارنهٔ شی
کهٔ پاسوے له کوره وهغهٔ و ته لقمان

عیسیٰ ؑ په معجزه سره راندهٔ سړی بینا کړهٔ
دانائے په دُعا نهٔ شو په عمر یو نادان

کهٔ هیڅ ورڅخه نهٔ وی غم دِ نهٔ کا کهٔ دانا وی
خوشحال ختک کواهی لی دَدانا نشته اَرمان

کوره راته څهٔ وائی داستا دواړه چشمان
نورعالم نوربنکارکا مونږ دَدین او دَ ایمان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مری چه لینده وینی قارغهٔ ستا داخال د وروخیو
ناست دے تور قارغهٔ په خو په موتي د کمان
راغله په خندا خندا وره وره پو بنستنه
چا ورته وئیل دا په رقیب نهٔ کړم کمان
رتے رتے اوښکے تل ساړه ساړه آهونه
ستا په درد و غم کښے زهٔ هم دا لرم سامان
نوره پیشکشی راتخه نشته په فراق کښے
یار لره به ورمه دُر دستر کو په سامان
یو زمان م نهٔ ځی هغه یار د زړهٔ له سره
څهٔ شی کهٔ ئے زهٔ په زړه یادنهٔ یم یو زمان
پاتے یم له خپله یاره لرے لاژوندے یم
خدائیکو په دا خپل ژوندون هر کوره یم پښیمان
بیا به ئے لاکله د بهار په سپوږمئ دریغه
ونیسم په لاس کښے تورے زلفے ډیر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله د خپل یار په درد و غم کښے
درد د یار د مینے لا بهتر دے تر درمان
کهٔ په هند کښے نشته سپینه هوسئ سترگے مه جبینه
خدایه تهٔ وماته راکړے یوه سبزه نمکینه
په دوو زلفو عنبر پاشه په دوو شونډو شکرینه
چه هر ځائے وته ئے کورم بنائسته بنکلی مهینه
هوس ناکه بنیوه کره شوخه شنگه دل سنگینه
د یارئ په علم پوهه سخن دانه نکته چینه
ورځ وشپه کا ځئے چارے
په خوشحال د کښلیو مینه
چه همیش د همنشین وی تور ماران بنهٔ دی دانه چه قرین وی بدکاران

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرچه ستا عیب وتا وته بنکاره کا — په جهان کښې هم هغه کنړه یاران
په کردار کښې یار اغیار سره بیلیږی — تر یارانو ډیر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا ونه کا — لا په تیره بے نمازان اوے خواران
لکه تخم، هسے بر، هسے ئے بُوټے — نه ئے خوند مزکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز وچا ته نه ویلے بویه — چه دَ مزکے په مخ نشته رازداران
په قیامت به یو په یو واړه حُواب لی — کهٔ میږی ملخی پائمال کا شهسواران

دَ خوشحال باندِ سلام بادشاه دَ وخت دی
په سپیرو ایرو لړلی خاکساران

کهٔ هرڅو ښائسته ئے نه یوسفؑ ئے دَ کنعان
کهٔ هرڅو ډیر هوښیار ئے نه مخے ئے دَ لقمان
کهٔ هرڅو ډیر حشم لرے بادشاه دَ مملکت ئے
په زړه کښې فکر وکړه څه بادشاه وو سلیمانؑ
څو کښلی بنهٔ مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وو
چه راغلهٔ هسے لاړل اوس ئے نوم دے په جهان
یو نوم دے پاتے کیږی نور به هیڅوک پاتے نشی
په بد بدان یاد یږی په نیکئی یاد وی نیکان
کهٔ نوم دَ حجاج آورے، آورے نوم دَ نوشیروان
په عدل کافر بنهٔ شو، ظلم بد کړ مُسلمان
کهٔ بنهٔ کړے ساعت دادے چه په شمارئے دَ ژوندو
نهٔ سود نهٔ به فائده وی، کهٔ په کور کښې کړے ارمان
کافر سړے هغه دے چه دَ نفس په هوا درومی
مومن سړے هغه دے چه تل غم کا دَ ایمان
هیڅ شک په دا کښې نشته چه په مرګ به واړه وُمړه
خو شک په دا کښې کیږی څوک به مومی کورستان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخ به د هغهٔ وی چه ایمان سره ئے مړک وی
ګور په عزت بیامومی پسے لولی قرآن

وخت د ځوانئ تیرشو اوس پیری راغله خوشحاله
نورکارونه پریږده خو د ګور کوه سامان

لامنت لرم په دا هم له آسمانه
نندارهٔ د اباسین له میر کلانه

په تیراه په سوات په خوره درپه درشوم
بیام کوم لوری ته ته بیائے آسمانه

لکه ګوئے هسے په حکم د چوکان یم
درست وجود پرهار پرهار یم له جوکانه

سرنوشت م له ازله مګر دا وُ
زهٔ به څهٔ لره ماتره کوم له چانه

قدیمی د پښتنو جهل خرتوب وُو
اوس په طمع په حرص درومی له میانه

کهٔ ربنتیا وایم شیرشاه داهسے نهٔ وُو
لکه مونږ یو نهٔ پیدا له کوهستانه

پښتانهٔ چه بے ننګی کا څوک نے څهٔ کا
ګورستان لره به درومو له آرمانه

د ختکو د نفاق له ناپوهئ
یاچه غم لرم له خپله خاندانه

چاته وایم څوبه کښم څهٔ هومره نهٔ دی
چه تمام شی له مذکوره له بیانه

دا داغونه چه خوشحال لری په زړهٔ کښے
رغیدل به ئے په تاکیږی سبحانه

مهٔ وے هسے کلی چه د چرګو کولمے خورینه!
شل خمبے په کور کښے د نیستئ له غمه مرینه

بل فکرئے هیردے خو په غم د زرو پول دی
نر بنځے ئے واړه خو تنګے تنګے لرینه

ډیرئے ملکان دی پکښے بنهٔ ملک هغه دے
هرچه بے ننګی کا د چا بډے رشوت خورینه

کښینی په مسجد کښے د سودونو کا خبرے
یا د خور ولور د ولورونو وئیل کړینه

لس کالونه تیرکا په یوه جامه خیر نه
کوز وجود بربند په سرخهره کښیږدی زرینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاندی پروانهٔ کا شرم نهٔ لری د تیښتے
ډیرے بے شرمئ د ژوندون دپاره وړینه
جنګ لره چه ورشی نورخهٔ هیڅ نهٔ کا بے تیښتے
جوړجاړ وسله تښتی سکه روړته نهٔ دریـنه

هیڅ ړے د شولو د سړی برکت نهٔ وی
شل شی، شول شی، شوم شی چه هیش شولے کرینه
نور و ودانئ ویران ښهردے خوشحاله
لا ترے ویران مهٔ شه ورځ په ورځ ده کهترینه

نس م آفریدے دے خهٔ غم نهٔ لری د دین
ښهٔ فکرئے لږ دے ډیردے بدو وته شین
زهٔ د درویزه غوندِ ایمان ښئیم و دهٔ ته
دے د پیر روښان غوندِ د کفر کا تلقین

دوه شپیتهٔ کالونه په حساب لرم خپل عمر
تور ویښتهٔ م سپین شولام زړهٔ نهٔ دے هیڅ سپین
نشته هغه دُر د سرو یاقوتو په دبلی کښے
نه هغه نرګس دے نهٔ د باغ هغه نسرین

زهٔ بے غمه خوب کړم په پاستهٔ بالښت سرایښے
یریواتهٔ په ګور کښے چه ځما وو هم بالین
ډوبے شوے بیړئ د فنا په اباسین کښے
ډیر پکښے لاهو شوچه ځما وو همنشین

خهٔ د غم پلو دے چه ځما په سترګو پروت دے
نهٔ وینم په سترګو حقیقت واړه مبین
هومره رنځ په ځان کښے طبیبان په داجهان کښے
مرم دارو هیڅ نهٔ کړم په داهسے کار نفرین

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړځائے ئے سقرشو مګرخدائے پرے کرم ؤ کا
نفس و شیطان دواړه له خوشحال سره قرین

نازنخرے مهرخندا فتنے جنګونه
دَخپل یارسره هم تازده دا رنګونه
کله کله خواپه خوا غاړه غړئ
کله تښته په دوو پښو په غورزنګونه
چه ځما سره ئے ناسته په پالنګ وه
اوس له ما په چرته لاړ په فرسنګونه
په لیدو پسے کچکول واخلی ملنګ شی
مینه کا داهسے چارے آهنګونه
په نصیب دَ روغو زړونو فراغت دے
په قسمت دَ خوږو زړونو الهنګونه
عاشقی به هغه کا ندی چه ترشا کا
زیست روزکار شرم پیغور ویره ننګونه
چه بوسے دَ جفا جویو دَ خولے اخلی
ګوندِ اخلی دَ یاغیانو قلنګونه
څوک مایوس څوک په اُمید دَ یار دَ وصل
څوک پراته غاړه غړئ په پالنګونه
په لیدو به ئے دَ کور مړی سر هسک کا
که پرے درومی دَ پا ئلو په ژرنګونه
که پستے پستے خبرے دَ راز نه کا
دَ جنت دَ حورو مه وینم رنګونه
زه خوشحال دَ آهو چشمے مینے سرکړم
دَ غرخه غوندِ په هسے ګړنګونه

نه دی لب دَ جانِ من
ښه یاقوت دی دَ یمن
نن ما خپل ګنړے له طنزه
ماخو نه زده هومره فن
بختور م ئے نوم کښیښی
لاکه نشی دروغژن
څنړے تاؤ کا چین ئے ګورم
شی بنده در ته ختن
پښتنے په چین چین څنړے
بخښی چین تبت ختن
ښے ښے ځی په شین شین
ښه غبغب ښه ئے زقن
په پښے فیض ځنے زیږی
په زمین چه ځی په فن

نه ئے ملک نه ئے لښکر نه ئے ګنجونه
ترخانانو دماغی دی ښکلی جونه
که خانان په زر په زور په تُوره ناز کا
کښلی مخ لری شیوے غمزے غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راځے دے چه م وکوت
یا دَ لوئے دریاب په خو رنګه موجونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک به روغ سلامت پرې نږدې په ملک کښې
بیائے باندِ کړل تاختونو ته سرجونه

په رقیب شه په غمازشه په بدخواه شه
چه به کښلیو لره ځې هغه رنځونه

بل سرمهٔ څه په دلبروکښې ئے غواړه
اُوهٔ ستوری دَ آسمان دولس برجونه

زهٔ امی په داخبره نهٔ پوهیږم
چه عالم ئے راته کا په مخرجونه

په چاداد په لپه نمنځ کوے فلکه
په چالونے په اوږیو په چجونه

دَ خوشحال خاطر بنیښه دے مات دِنشی
ستا دَ سترګو مستی وړی په خوګنجونه

یار ځما کره د ننه
زهٔ ئے سر یم په غوښتنه

عجب حال را باندِ پیښ دے
درومه هیڅ مکړه پوښتنه

دَ وصال په اوبو وُمری
اورچه وُلګی په ینه

کهٔ په رنګ کښې زیړلیدهٔ شے
ګنګونهٔ ئے کور کمنه

کوم ماتم درباندِ پیښ دے
دَ اختر په ورځ خیرنه

خوشحال تل په غم کښې بنهٔ دے
غم دِ نهٔ ځې له غمژنه

آفرین دِ په دا سرو سترګو خونخوارو
چه بے تُورو پرهارونه کا په خوارو

تورے سترګے ئے تورباز بانړهٔ ئے نوکے
چه ځما خاطر ئے یوړو په نوکارو

چه اُوچت اُوچت وهل کا هغه بازوی
په خپل باز باندِ نظروی دَ بازدارو

دَ وربل په هرهر تارئے زړونه بند دے
مشاطه ورباندِ نور پیئی په تارو

په مذهب دِ عبادت مګر ګناه ده
چه دِ هیڅ پوښتنه نهٔ شی دَ بیمارو

لا دِ پیئی دَ دواړو شوندو نه ځیږی
په خواب دِ ژبے بند کړے دَ هوښیارو

خپل یاران به په پیغور کړے دَ وګړی
چه دِ داد مهر نظرے په اغیارو

په ښائست کهٔ ښائسته تر ښاپیرئ ئے
ولے داجهل دِ بد دے تر ګواړو

تل په تشو تسلو عاشقان تیر کړے
تاخهٔ لږ غلولی نهٔ دی په دا چارو

بلبلان دَ ګلستان په مینځ کښې ګرځی
ګرګسان ګرځی په طمع دَ مردارو

زمانه به ئے په سرګلونه نهٔ بږدی
هغه سرچه سزاواروی دَ پاڑزارو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

طالبان ئے دَجمال لکه حاجیان دی
چه کعبے لره ورځی په لارو لارو
نزدے یار سره رو روخبرے کیږی
لرے یار وته وئیل شی په چیغارو
یک تنهائے دَخوشحال خاطر یونۀ وړ
په جمال ئے زړونه یوړۀ دَبسیارو

آفرین دِ په ولول تورو سنبلو
چه ئے ځائے دپاسه ونیوو په کلو
ماچه ستا دَشونډو مئے سره مزه کړل
مستغنی شوم دَجهان له واړو مُلو
کۀ په اصل پښتنه دَهندوستان ئے
دا دَظلم خوئ دِ زده کړله مغلو
مګرمور دِ دَخطا دَملک هوسئ وه
چه دَمشکو بوئ دِ درومی له کاکلو
زۀ په هومره تمنّا کښے دا به ځۀ شی
چه تۀ هرکله په هومره تغافلو
دَهرګل ثنا صفت کا په زر ژبو
په دا باغ کښے چه غوغا ده دَ بلبلو
دَخوشحال په زړۀ ئے هسے چارے وکړے
لکه بازچه زرکه یوسی په منګلو

بیاله کومه لوریه هسے را پیدا شوے
چه ځما زهد وتقوی لره بلا شوے
ستا نظر لکه تور باز زړه مِ تارودے
په تور باز دَتورتارو غوښے روا شوے
په بار بار دِ دَخندا منت را باندِ
چه په ماد نظر وشو په خندا شوے
په فراق دِ ځما دواړه سترګے کوره
ورځ وشپه لکه ځخواکے په ژړا شوے
هغه شونډو چه دُرود وتسبیحات وے
راشه وګوره دَ میئو دَ مینا شوے
وهرچا وته دِ مخ دَ لاله ګل دے
کۀ ځما تر سترګو دا رنګه زیبا شوے
په باطن کښے دِ دَ زړۀ په سترګو وینی
په ظاهر کۀ له خوشحاله نه جدا شوے

بیاله کومه لوریه بوئ راغے دَخنړو
چه خاطر مِ په هائے هوئے راغے دَخنړو
دا اُوږدۀ اُوږدۀ غمونه پریشانئ
چه ځما دی دائے خوئ راغے دَخنړو
هم په دا به مِ دَ زړۀ پرهارګا نډۀ شی
شکرشکرچه ئے موئ راغے دَخنړو
په هر مخ باندِ ځۀ ځنړے بنائست نۀ کا
لائق شوے یو یو روئ راغے دَخنړو
چه په خیال ئے په سپین مخ باندِ ولوکړے
نو بهارئے په هرسوئ راغے دَخنړو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا کوئے کښے چه مقیم شوم خلقه ځکه چه نکهت ئے په دا کوئے راغے دَ ختنو
بیا به هم دَ مشکو نوم په ژبه واخلی
چه خوشحال لره ئے بوئ راغے دَ ختنو

بند وبست دَ کائنات دے په خبرو یو ترسله صدقه شه سل تر زرو
دَ همت په بال وپر سړے اَلوزی مرغۀ پورته الواتۀ کا په وزرو
ورته وایه تُوره کښیږده په صندوق کښے هر سړے چه مړنے وی په تلبرو
یا دَ سپینے تُورے مرد شه یا عاشق شه چه یادیږے په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواری زاری ناندری ده دَ معشوقے څۀ پروا له مرورو
له یوۀ دریابه خیژی فرق ئے ډیر دے کۀ نظر کړے دَ دریاب په مرغلرو
چه ئے غم دَ غلیم نشته بختور دے خدایه ما کړے په شماره دَ بختورو
دَ خوشحال ختک خوښی په هغه وخت وی
چه بریښنا دَ سپینو تُوروشی دَ زغرو

پرے غوغا کا نړئ بلبلو تل به وخت نۀ وی دَ ګلو
دا ګلونه مسافر دی کال به تیر کا په راتللو
ستا په مخ به ئے نوشمه ساقی مهر کړه دَ ملو
ځائکی دِ وُویشتلم کم خطائے په ویشتلو
کۀ صورت ژغورے له غمه ستړے نیسه له کتلو
دا دَ مهر وئیل پریږده زۀ دِ خوښ یم په کنځلو
ماوے خو به مِ لا سوزے په خندائے وے تر تلو
نۀ به باز نۀ به شهند شم نۀ به راشے په منګلو
وعده درسته کړه خولۀ راکړه
خوشحال نۀ دے دَ غلولو

چه مِ ولیدو په سترګو حال دَ وارو مهر شانے قبلوی وبال دَ وارو
په جمال غره کۀ ډیر وبله ټول شی ستا جمال خجلوی جمال دَ وارو
دَ کشمیر کۀ دَ فرخار کۀ دَ تاتار دی بنائسته ځما بنۀ یارئے سیال دَ وارو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مائے بنه تحقیقی وُکړه چه عاشق شی
سل وسل خبرے کاندی مرګ ئے مه وه
چه ورتله کا تله به هم ورځنے کاندی
وعنقا وته به څه لره څوک دام ږدی
که شیخان که زاهدان که عالمان دی
چه ئے لاڅ د یارئ د آشنایئ کړے
وخوشحال وته بنکاره شوحال د وارو

په هجران باند وخیژی حال د وارو
په یوه خواب پوره کا سوال د وارو
سلامت به پاتے نه شی مال د وارو
چه پرے راشی خیرے کاندی جال د وارو
له عمل سره جوړ نه دے قال د وارو

چه په وار د رحیل راغے د وارو
ناست په تخت څوک له منزله خبرنه وی
لوئے کور لره را درومی راشه ګوره
چه م سازه کړه دونهه د ملنګئ
هم ئے وینم هم ئے آورم ترے تیر یږم
د زړه نوئے بنه یاران ورځنے لاړل
د خوشحال د زړه ژوندون وو په دانو

څه شه کسرئ او څه پرویز او څه خسرو
چه تخت څه رنګه په باد درومی په دو
خوانان څه رنګه اخته دی په خپل لو
ما فیها د زمانے شول راته جو
چه په څنګ راته بږوه کا بو بو

خما خرابه دله ته یو څه رنګه خراب شوے
چه وُو درځنه لاړل په هر ځیز پسے کباب شوے
د مشکو دور تیر شو د کافورو دور راغے
چه نوم دِ د شباب وو په نامه د شیخ وشاب شوے
د باغ نرګس دِ هم لکه تازه وو هسے نه دی
د باغ د لاله ګلو دِ هم پاڼے پیچ و تاب شوے
د خولے حقه دِ ډکه په ګوهرو ده خالی شوه
په حزن په حسرت د یوه هر دُرّ نایاب شوے
په باغ به دِ چه کښلیو ښائسته بلبلو ژغ کړ!
یوه بلبله نشته ثمرے ئے د غراب شوے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیړۍ دِ دَ سینے په زورچه پاسه تله په غرونو
غوټه خورے پکښے کړے اوس خسنړے دَ دریاب شوے

مزری به دِ له ترسه په هیبت وُو په کوهسار کښے
نزدے درته ویغ ویغ کاله کیدړو لاجواب شوے

چه ړکے په بنومشکو په عنبرو هغه خولے وے
بدبوئے چارچوبئ دَ زمانے په انقلاب شوے

په عمرچیرے ویښ وے بیابه هم چیرے ویښیږے
هئے هئے دَ خوشحال بخته ولے دارنګه په خواب شوے

پیرے لری خوشحال دَ آسمان ننداره وُکړه
چه څهٔ وے په کوم شمار وے دازمان په څهٔ حساب شوے

چه مِ اوښکے هسے آل شوے دواړه سترګے مِ سرهٔ لال شوے
څهٔ په نورڅهٔ پسے نهٔ دی واړه ستا دَ مخ په خیال شوے
لیونے شوم خوب مِ نهٔ شی راته تهٔ پری مثال شوے
نور مِ محو شول له دِلـه چه مِ تهٔ په زړهٔ نهال شوے
دَ زړهٔ داغ دِ مُبارک شه چه مئین دَ شاه په خال شوے
خلق خوښ کړځی هوس کا خُما زړهٔ ولے بدحال شوے
مګر نول دَ بیلتانهٔ دے په ناله کښے لکه نال شوے

نورڅوک هم شته دے اے غمه
کهٔ یوازے دَ خوشحال شوے

حُب دَ دُنیا څهٔ دے سرَ دَ کل واړه بد یو
بده ژبه بیل کا، تاله خپلو له پردیو

هرچه غَل کا سیروی دَ هغو سره مل مشه
مل دَ غلو کا سیرو په شماره دے هم دَ دیو

هرچه بد شومت دی خپل شومت ورلره بس دے
تل به باندِ تاخت وی دَ خپل فعل دَ غدیو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو نشته په زرکښې چه ئ خوئ د آدم زاد وی
هر چرته چه کورے خلق سرشو په بد یو
خاندی به دا دور لیونی په هوښیارانو
پیچمے مسخرے کا بے خبر په بخردیو

د شهئ زلفو مختولو سرهوا پریشانو طولو
چه ئ لاڅ هر سړے کا عشق آسان نهٔ دے فضولو
ځما راز مو په ملک خورکړو اے ځما اوښکو پدولو
په کوڅه کښې د دلبرو حساب نشته د مقتولو
تاسو مهٔ شوے سره تولے کوښے کوښے د زړهٔ نولو
دا خبرے چه خوشحال زده
نهٔ دی دا د نامعقولو

د ښادمنو په خندا کو د غمژنو په ژړا کو
د رندانو په رندئ د شیخانو په تقوی کو
د وصال په سل خوښئ د هجران په زر بلا کو
د بهار په ښو ګلونو د بلبلو په نوا کو
چه ترے سرو وُنے هیڅ دی په هغه قد بالا کو
چه مکحولے دی له ناز ره په هغو سترګو شهلا کو
چه نرئ تر ویښتهٔ ده په هغه باریکه ملا کو
چه عاشق ورپسے مرینه په هغه جمال زیبا کو
چه راځی د یار له لوریه په هغه بادِ صبا کو
چه پیغام راوړی د وصل د هغه قاصد په پا کو
چه د وهمه پکښے نشته د رښتینو په رښتیا کو
په دا هومره سوګندونه صد هزار ځله بیا بیا کو
چه ترځان په تامئین یم
زهٔ خوشحال ختک په تا کو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راته مهٔ وایه په تا ګو — چه په تا نهٔ ګو په چا ګو
تهٔ ځما د سترګو تورے — په دا تورو سترګو ستا ګو
مخ دِ ورځ زلفے دِ شپه دی — په صبا ګو په مسا ګو
په جهان کښے م ځان تهٔ ئے — نهٔ چه نور په تا جانا ګو
یادم تهٔ ئے په خاطر کښے — هر زمان په خپل مولا ګو
ستا د پښو خاورے توتیا دی — چه ما ستا په خاکِ پا ګو
تمنّا لرم ستا ډیره — په دا خپله تمنّا ګو
ترخندا پورے دِ هیڅ دی — لال و دُر ستا په خندا ګو

یار خو ستا یم د چا نهٔ یم
زهٔ خوشحال ستا په لقا ګو

دواړه سترګے م چه ستا په مخ دوخته شوے
په لمنے کښے م اوښکے اندوخته شوے
په ماڼے ماڼے ئے خوره مزه ئے اخله
تهٔ ځما د زړهٔ په وینو آموخته شوے
په لکهونو په کروړونو دِ بها ده
د یوسفٔ غوندِ په سهل فروخته شوے
ما وے تهٔ ځما د تورے شپے چراغ ئے
ولے تلے په بلے خونه افروخته شوے
چا دا اور درلګولے دے خوشحاله!
چه لاله غوندِ داهسے دل سوخته شوے

ستا په در د سرفرازو — تل سجود دے د بے نیازو
ستا ملالو سترګو پوچ کړو — واړه کار د سحر سازو
ستا یوه وینا تیرے کا — تر هزار سخن طرازو
سپین او سرهٔ د دُنیا دارو — د عشق ګنج د جان ګدازو
د خوشحال وئیل هم واوریٔ — راشئ اے نوا نوازو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپینو وازدو لره ورغله پیشو
خولهٔ به ونیسی له وازدونه په خو

دعاشق په زړه کښې خیال دمعشوقې وی
دهندو په زړه کښې فکر دتیکو

دلولئ پرتو کابنې پیسه پرانزی
محبت ورسره نهٔ شی بے پیسه

درباری ناپاکے بنځے چه اخته شی
لورا لور لونډان بولی په کالو

په دربار کښې دِ کم ذاته میشتهٔ نشی
چه میشتهٔ شی هغه خونه شی دسوؤ

ورانوی دکور بنا د کس له تاوه
کور په کورئ دریبار وی تک و پو

په خالی کیسه به نه رسی تر کامه
خهٔ حاصل کهٔ بوعلی شی په کسو

دهغو بخره خواری ده تل تر تله
چه زکوٰة خوری دکتاب په مسئلو

چه په هره کوخهٔ کرزی هرزه کار شی
تر داهسے گشت زنځیر بنهٔ دے په پښو

یوخوشحال خهٔ زړهٔ کباب نهٔ دے له تانه
تا دخلقو زړونه کښیښول په لمبو

عجب کار دے ستا دشونډو
بنهٔ روزگار دے ستا دشونډو

پرے پښډاؤ دے دخوانانو
خهٔ دربار دے ستا دشونډو

په کالونو له ما نهٔ ځی
بدخمار دے ستا دشونډو

لکه ستا زلفینے زړهٔ م
په کنار دے ستا دشونډو

دیمن یاقوت آبدار دے
کهٔ آبدار دے ستا دشونډو

په صورت کښې م ځان خهٔ دے
یو یادگار دے ستا دشونډو

په هجران کښې سرے سرے اوښکے
دانثار دے ستا دشونډو

ځکه ځان هسے عزیز دے
پرے گذار دے ستا دشونډو

چه دخضر ترے مایه ده
چشمه سار دے ستا دشونډو

ځان بے ستا له شونډو پائی
شرمسار دے ستا دشونډو

دخوشحال خټک په زړهٔ کښې
انتظار دے ستا دشونډو

کهٔ دزړهٔ خهٔ خوترس ډارے خهٔ به بنهٔ ؤو
لږ دِ مهر په ما خوارے خهٔ به بنهٔ ؤو

زهٔ چه ستا له غمه زار کړمه په در کښې
کهٔ دِ غور خما په زار وے خهٔ به بنهٔ ؤو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ما باندِ پیغور کاندی په عشق کښې ستا له حُسنه خبردار وے څه به ښه وُو
هرچه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښې په لیدو دِ پرهیزکار وے څه به ښه وُو
پس له مرګه مِ یوهسے مکان ګورشوے چه پرے تل دَ کښلیو لار وے څه به ښه وُو
ستا په کوئ کښې ډیر کوته تازی پراته دی زه هم ګډ دَ دوئ په شمار وے څه به ښه وُو
ستا په غم به په دا لږ عمر مو رنشی
دَ خوشحال عمر بسیار وے څه به ښه وُو

کل قربان شه ترجمال دَ ښو یارانو ورځاریږه ترمقال دَ ښو یارانو
دا صورت مِ څه ژوندے په ارواح نه دے تل ژوندے دے په وصال دَ ښو یارانو
په خاطر کښې مِ بل حُب محبت نشته پکښې ځائے دے دَ زړه خیال دَ ښو یارانو
که دوئ ستا په رضا درومی یانه درومی ته هرکار کړه په اقوال دَ ښو یارانو
په جهان کښې دَ هرڅه مثال موندهٔ شی ولے مه غواړه مثال دَ ښو یارانو
په هر زیان زوال راضی یم په دُنیا کښې خودِ نه شی یو زوال دَ ښو یارانو
مرګه ستا علاج که شوے په هرڅه وکړے چه قتلان کړے په هرکال دَ ښو یارانو
په جهان کښې که څه دَ خوښه یاران دی خبردار شه په احوال دَ ښو یارانو
کوښې کوښې ځان او زړه لره راحت دی که ئے ګورے خط وخال دَ ښو یارانو
دَ یارانو دَ یارئ په لذت پوهه دے
چه ثنا کاندی خوشحال دَ ښو یارانو

لیونی شول پښتانه په منصبونو خدایه ما ژغورے له هسے غضبونو
دَ کنګاش علم دَ چادے دَ تورزنو لکه څوک لولی قرآن په مکتبونو
دَ کنګاش له علمه هیڅوک خبرنه دی خبردار یم دَ هرچا په مشربونو
پښتانه لره لوئے عیب دے که ئے ګورے چه نازیږی دَ مغل په لقبونو
شرم ننګ نام وناموس ئے په یاد نه دی خو وئیل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سره لیدل په طمع مه کړه که کیدے چرے په نورو سببونو
ختک واله بلنځه ښه ځما ترملا ده نه ښیوه دَ نوکرئ په قصبونو
دَ بادشاه دَ زندان شپه ځما په یاد ده چه تمامه شپه مِ تله په یاربونو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتانهٔ که جنګ مغل سره په تیغ کا هر ختک نیوے مغل تر جلبونو
دختک د ننګ جرګه نشته خوشحاله
راوتلی دی له کومو نسبونو
ماخوب لیدهٔ په خدائے کوچه زهٔ تهٔ سره پخلا یو
خوږے خوږے خبرے د زړهٔ حال وبله وا یو
ماخخه کتاب دے پکښے واړه غزلونه
تاخخه مینا ده د ګلزار په تماشا یو
لاس ترلاس نیولی سره ګرځو کښینو پا څو
خپله خوشحالی هوا هوس کړو په خندا یو
پیاله کړے راته ډکه زهٔ ستاله لاسه واخلم
د شونډو بوسه راکړے بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندئ ایښے
په بم په خیر جاروو ځی مونږ ے ګوپه نوا یو
تهٔ ګل واړه خوبئ لرے زهٔ واړه کامرانئ
بنادئ ته مخامخ غم واندوه ته شاپه شا یو
ناګاهه له دے خوبه د سحر په وخت راویښ شوم
نهٔ تهٔ وے نهٔ دِ وصل زهٔ دا کار سره جدا یو
څو پایم په دُنیا کښے د چا کار راسره نشته
یو زهٔ یم یو دِ غم دے سره دواړه خوا یو
خوشحال یوازے نهٔ دے څو په ملک کښے عاشقان دی
په خوب په بیدارئ کښے سره دواړه باد پیما یو

ماهغه سړے شمارے دے په ورکو چه په خوئ کښے بے وفا عادت په سیکو
هغه باز ترمبنګیرکه لا بتر دے چه غوټے دی په شلانډو یا په مژکو
غافلان له دے دُنیا سره کا لوبے لکه پیغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښے ځان خرګند کا تهتو سم په لارے نهٔ ځی بے چا بکو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے ډیرے اندیښنے دَدُنیا نشته — زهٔ په داخبره خوښ یم له هلکو
له عالم سره خوارهٔ نهٔ خوږ له کبره — لاتر روغو نه بهتر دے کار دَ پکو
کهٔ په شهدئے ساتے مزه ئے نهٔ وی — ناشپاتئ دَ سمرقند دَ هند په مزکو
دَخوشحال وئیل کهٔ دُرقیمت بهادی
وناپوهو ته بتر دے تر کُنجکو

موبزه مئے پرست یُو — دَازل په میئو مست یُو
په سما مو قدم ایښے — لکه مزکه هسے پست یُو
هغه خولے وته نظر کړه — هغه هسے نیست وهست یُو
کهٔ په تخت دپاسه کښینو — بیا یو مات کچکول په دست یُو
ځوک دَ وصل خبرے کاندی — موبزه خوښ په خپل بربست یُو
تل موزرهٔ په داخوشحال دے
چه خپل زړهٔ سره پیوست یُو

ودِنهٔ وینم زهٔ ستا وصال په سترګو — که بے تارادرومی بل جمال په سترګو
میلمستیام دَ زړهٔ وینے ورته کښیښوے — چه میلمه م شوَ یارخیال په سترګو
هغه دم م دَزړهٔ داغ له دله دور شو — خوچه راغے ستادَ وروځوخال په سترګو
چه ډیرخلق سره ناست وی عجب بنهٔ شی — دَمنینو سره قیل وقال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزو نو — نن دِنهٔ وینم په ملک کښے سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په کنج توانګر دی — چه ئے نهٔ راځی دَخلقو مال په سترګو
دَمکے دیوال به نور په خولهٔ یادنهٔ کړم — ماچه وُلیدهٔ داستا دیوال په سترګو
ستا په کوتو کشیده رومال چه راغے — زهٔ له مینے مړم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه به م تل لیدهٔ اوس کوره — چه ئے نهٔ وینمه ماه وسال په سترګو
چه بے ستا له زیبا مخه بل مخ کورم — زهٔ به چیرے کښیږم دم داوبال په سترګو
وبنهٔ مخ وته له ورایه ځلبلاند شم — لکه وُوینی لوغسی تال په سترګو
نورعالم خودَ یارانو ناز په سر وړی
تل نازونه وړی دَیارخوشحال په سترګو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرنا اهل مزه څۀ زده د خبرو — د خبرو لذت بنۀ دے تر شکرو
چه دانائے په دانش سره انشا کا — یوه بنه خبره بهه ده تر زرو
بے اُستاده شاعری بے لارے تلۀ دی — یا وه کوئے کرخی په لوړوپه ژورو
تفاوت د خاص وعاموسره ډیر دے — برابر نۀ دی شبه د مرغلرو
د شهباز و د عنقا برابر نۀ دی — مچ او ماشی چه الوزی په وزرو
په چادم آسمان به ناست لکه عیسیٰ وم — کۀ آسمان نه الواتۀ شوے په خبرو

عام به چیرے د خوشحال په وئیل پوهشی
د گوهرو قدر څۀ زده بنیبنه گرو

یا په زړۀ کښے مهر ځائے وے د بُتانو — یائے ورکړے صبوری وعاشقانو
یا حیران عاشق په مرگ وُمرے چه خلاص شوے — یائے هومره جور نۀ وے د چشمانو
چه ظاهر باطن ئے دواړه سره جوړ وی — څۀ عجب خاصه مشرب دے د رندانو
چه په یار پسے روغ ځان سیزی په اور کښے — زۀ په دا رسم مئین یم د هندوانو
د خپل یار په بدوخاندم هوسیږم — چیرے زړۀ نه شی رابنۀ د رقیبانو
چه م نوم په ژبه واخلی هسے خوښ یم — لکه ژغ د خلاصی وُشی په بند یانو

بیا به صبر د خوشحال ختک اولجه کا
راخرگنده شوه سره کړے خولۀ په پانو

یوڅۀ داغ لرم په زړۀ د نا دُرستو — د دے داغ علاج ونکړ سُستو پستو
یائے عین په زړۀ وخوری یا زخمی ځی — چه هوسئی په یره وُرسی د چستو
د بے ننگو بے ننگی م به ارمان شی — خدائے به واړه چارے بنے کا وراندِ روستو
د بنړو او بنگے م وینے شی ترے ځاځی — دا د تن جامه م نۀ وی د اغوستو
د درد منو حال دردمن په قیاس معلوم کا — کۀ ئے وائے بنکاره نۀ وی په تندرستو

داغزل چه د خوشحال ورشی ترسرایه
بنۀ یاران به ئے نارے وُکا د لوستو

اے چه ستا د یار له غمه استعفا ده — کۀ سینه دِله زنگاره نه صفا ده
هیڅ د خپل مئین د بدو غارت مشه — د اغیار تروفا بنه د یار جفا ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ یار بد هم لکه بنهٔ هسے حساب کړه — هم په دا دَ عاشقئ اِکتفا ده
کهٔ ئے نیش زیاته نهٔ کنړے تر نوشه — بیهوده دِ طمع کړئ دَ شفا ده
مخامخ دَ یار وغم ته وُدریږه — کهٔ دَ غیرو آشنایئ وته قفا ده
آه کهٔ یوځله مِ وُلیدے په ستر کو — چه مِ تل تل ستاله غمه وا اسفاده
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څوکا
چه زګیروے ئے له طبیبه په اِخفا ده

اے چه اصل دِ یوه قطره منی ده — په دا هسے رنګ وجود دِ څهٔ منی ده
راشه زړهٔ ورپورے مهٔ تړه نادانه — کهٔ ئے کورے دا فانی دُنیا دنی ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو — په غافل باندِ شیرینه تر کنی ده
له کدایه نه لاڅهٔ خوځ جار باسی — تل تشنه ناسته په وینوَد غنی ده
روغ ئے واړه په کمند دَ مکر بند کړهٔ — آزادی کهٔ ځنے شته دَ لیونی ده
تل دِ خوش دَ خوشحال زړهٔ دَ عشق په کاروی
خو یو عشق دے چه دَ دهٔ خوښی هنی ده

بیا مِ څهٔ دَ نورو یار بولے تور مهٔ کړه — په ماخوار دِ ظلم ډیرو کړو نور مهٔ کړه
وائے سپی غوندِ مِ څو په کوڅه ګرځئ — خوژوندے په جهان پایم پیغور مهٔ کړه
سر تر پایه اخلاصی یم په یارئ کښے — په ناحق مِ لباسی بولے زور مهٔ کړه
چه په دؤو پیالو دَ مئیو بدمستی کا — هغه څوک په مجالس کښے میخور مهٔ کړه
یو عجب دَ میو جام دے ساقی راوړ — خداوندئ په دا مینځ کښے نسکور مهٔ کړه
چه حرمت دَ عاشقانو پکښے نهٔ وی — په هیڅ رنګ مِ په هغه کلی کور مهٔ کړه
آشنائی دَ ناکسانو دَ ځان غم ده — ناکسان له خپله ځانه خمسور مهٔ کړه
زهٔ چه نن دَ بیلتانهٔ په اور وریتیږم — دَ دوزخ لمبه نسبت په دا اور مهٔ کړه
راز دَ عشق دے فهم دار اوسه خوشحاله
بنکارونه ئے په خپل ځوئ و رور مهٔ کړه

بے اخلاصه دَ یارئ څهٔ جواز نشته — خود پوهیږے بے اودسه نماز نشته
دَ دانش مرغهٔ مِ هسے پورته لاړشهٔ — چه هورے دَ کتهٔ بازو پرواز نشته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څوئے په سور او رکښے لولیه کړے
دَ یاقوت دَ اوبو دار دَ کداز نشته
هغه باغ چه تل ما وا وو دَ بلبلو
اوس په دهٔ کښے دَ بلبلو آواز نشته
دَ زړهٔ راز وچاته وُوایم حیران یم
په هر لوری چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علی الله وینا یوه ده
دَ خوشحال دَ زمانے سره ساز نشته

باغ وے دَ ګلونو پکښے ناست وے زهٔ او تهٔ
ګل وے غوریدلے باندِ نماست وے زهٔ او تهٔ
زیره زعفرانی شوے یا ګلګونه معطره
لاس تر لاس نیولی سره زغاست وے زهٔ او تهٔ
سپینه خولهٔ دِ راکړے بیام هم درخنه غوښتے
نورِ خواستونه نهٔ وے خوداخواست وے زهٔ او تهٔ
تل م درد و غم وے دَ زړهٔ کاست او مهر مینه
تل په دا دُنیا دا کم وکاست وے زهٔ او تهٔ
رنګ دَ غماز ورک شه راست روزګار دِ دَ ناراست کا
ځائے دَ ناراست نهٔ وے سره راست وے زهٔ او تهٔ
نمرخیژی خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لی
شرط دَ پټ نیاز دے چه برخاست وے زهٔ او تهٔ

په دا ساه نشته ویساه
هر دم تهٔ وایه الله
هر نفس یو غنیمت دے
پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالک په وئیل کار کړه
که دَ ځان نهٔ بدخواه
دَ سالک وئیل هم دا دی
تهٔ ئے وایه بے اِکراه
چه له خلقه نه زړهٔ پرے کړه
زړهٔ پیوند کړه له الله
که هوادِ کړله ترکه
نور قبول ئے دَ درګاه
بادشاهی به دَ هر تن کړے
که دَ خپل تن شے بادشاه
مُوتُوا قَبلَ اَن تَمُوتُوا
په دا راز شه اِنتباه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جوارۍ د قربت کښې د کم شناختو نشته راه
د بیدارو د نصیب وی بنهٔ دولت د سحرګاه
څهٔ اُمید دُور ودراز کړے په دا لږ عمر کوتاه
تل توبه کوه خوشحاله
چه د محوه شی ګناه

په جهان کهٔ لویه چاردهٔ د میرشکار ده کهٔ دا چارګورے هرکار لره پکار ده
څوقابو تالاش دا واړه دی په ښکارکښې چار د جنګ د مړنتوب کهٔ دپیکار ده
ورته هیڅ د ښکار د ذوق خبرے مکړه د هغهٔ سړی چه طبع د بے کار ده
آلوده دی په ډیرغم د عُمر وسځے چه په شمار د عمر نهٔ ده ورځ د ښکار ده
په خوشحال باندِ د ښکار هواڅوندوشی
مرده دِله کهٔ په تاباندِ بیکار ده

په خولهٔ کلمه لولی مونځ روژه کاندی کافرشته
دعوے کا د شیخئ ترشیطانه لا بترشته
منطق معانی لولی، درس، فتوی، قاضی ګری کا
اکثر په دا فرقو کښے کهٔ ګورے کُون خرشته
له کوره لوټه واخلی استنجا لره روان شی
تقوی ترهسے حده په اولجه ئے وړی کهٔ زرشته
د بل کره چه ورشی په خپل روئے بندیان پرانزی
په ځان باندِ چه راشی کله روئے د پیغمبرشته
یوځائے آلوده نهٔ دے په دا هسے درویشانو
په دا دورکهٔ ګورے دا ناپاک په هرکشور شته
بادشاه قطب اقطاب دی امراکان چه ورته ګرځی
کړے خیرے ترے د هرچا په سرمیزر شته
چه خاص د زمانے دی حال ئے دا دے نور وګړی
د غواؤ د خرو کلی خالی نوم باندِ بشر شته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه حال د پرهیزکارو سراسر واړه دروغ شو
رښتیا غواړے له چا نه چرته پاتے دا هنر شته
نهٔ مهر محبت نهٔ مروت نهٔ وفا صدق
عالم سره برهم دے خو دا دور د قمر شته
آشناله هیچامهٔ شے کهٔ پخوا آشنائی بنه وه
چه اوس له چا آشنا شے نورے خو رنگه خطر شته
تردے ژوندیو بنهٔ مړهٔ پراتهٔ په کورستان کښے
چه نهٔ ئے دا مکرونه نهٔ دا فعل نهٔ دا شر شته
دروغ و ئیل هغه کا چه ئے ویره وی یا طمع
خوشحال په دا ارنهٔ دے حق به وائی خوئے سر شته

په دُنیا کښے نعمتونه رنگا رنگ شته
د دیدن د نعمت کوم نعمت همسنگ شته
عاشقی دِ هغه کا چه لیونے وی
د هغو غرض پرے څهٔ چه ئے فرهنگ شته
ما په عشق کښے دا همه واړه ترشا کړهٔ
ته لا بنهٔ ئے چه دِ غم د نام و ننگ شته
ماوے زهٔ به د زړهٔ حال ورته عرضه کړم
یو غماز ئے ترشیطان بتر ترڅنگ شته
په آشتئ کښے کُشتن دے عاشق وژنی
همیشه ژوندون هم دا دے چه ئے جنگ شته
خدایه زر یو بل اورنگ لره پیدا کړه
په جهان کښے بنا دی نشته چه اورنگ شته
په وار وارئے د خوشحال خاطر صیقل کړ
ولے بنکته ئے لا پاتے څهٔ خو زنگ شته

پروت یم ستا په در کښے په خیرات مِ یاد لره
دا نابناد خاطر مِ په پوښتنه بناد لره
څو کړے ظلم جور په خو رنگه طور طور !
وُکړه فکر غور اندیښنه د داد لره
خیال دماغ دِ ډیر دے ترحساب ترشماره تیردے
مرگ قیامت دِ هیردی بنه دا هومره یاد لره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرم په انتظار کښې نۀ شی هیڅ په زاری زار کښې
سخت ځما په کار کښې ترسندان فواد لره

شرع شته کتاب شته دَعذاب دَخوئ عذاب شته
بنۀ کۀ څۀ ثواب شته تۀ داخوئ معتاد لره

خدائے وته څرګند دے چه دَخپل خاطر پسند دے
څۀ مهر پیوند ئے هومره دا عناد لره

خوئ خصلت چه ستادی واړه پټ نۀ دی پیدادی
مهر نازکۀ دادی تۀ ئے تل بنیاد لره

ملک شته کښته پورته ګورم ستا دستر کو لورته
مۀ درومه بل لورته ځائے په دا سواد لره

زلفے دِ زنځیردی پکښې ډیر زړونه اسیر دی
څوک په دا تدبیردی چه خوشحال آزاد لره

په دا کلی کښې څوک نۀ لرم نیکخواه
چه رښتیا وایم هم دا لرم ګناه

له ځوانمرده په خندا په هوس درومی
له نامرده جدا کیږی په آه آه

لکه سورے وړاندِ روستو راسره ځی
چه وهرلوری ته ځم صبا بیګاه

لکه لاس په شمارد زړو پول توریږی
په دوستئ ئے سرے هم شی روسیاه

زۀ په رغم دَ صوفی خراباتی یم
چه دَ مکر ذِکر کا په خانقاه

دَ زاهد په کار کښې څو رنګ اشتباه دی
دَ اوباش په کار کښې هیڅ نشته اشباه

کۀ څوک زړۀ سیزی په ماځائے دَ زړۀ سودے
کۀ مِ لاس وے زۀ به وے وُم اِکراه

چه ئے لاڅے دَ پاکئ کړے څۀ ناپاک شۀ
راشه ګوره چه څۀ حال لری تباه

وائے سر په عاشقئ کښې درته څۀ دے
درته وایم کۀ باور کړے یو ګیاه

رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِ مهم کاندی بادشاه

په هر کار کښې مصلحت شته
خپل پردی ته نصیحت شته

چه لربر له مصلحت شی
کله خیر برکت شته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سړی هومره بنا دی ده
چه پـه زړهٔ کښـې ئـې همت شته
چه همت دَ سړی نهٔ وی
مهیا ورته نکبت شته
سرهاله پـه تنه بنهٔ دے
کهٔ دَ سر سره عزت شته
دَ سړی چه عزت نهٔ وی
دَ ژوندون ئـې څهٔ حاجت شته
پـه صحیح غنی هغـه دے
دَهرچاچه قناعت شته
دَ نیستئ ئـې اندوه مهٔ کړه
کهٔ پـه تن کښـې دِ صحت شته
چه صحت دَصورت نهٔ وی
څهٔ پکار کهٔ دِ دولت شته
دین دُنیا دِ مبارک شه
کهٔ دا ناسره صحبت شته

اوس یاری مهٔ کړه خوشحاله
دَ یارئ سره آفت شته

پـه خپل قسمت راضی شه تل دَ بل قسمت مهٔ غواړه
فراغت دِ مُبارک شه کهٔ دِ ونیوهٔ دا دوا ړه

دَ ژوندون پیوند تړلے پـه یوهٔ اومهٔ سپنړسی دے
دَجهان غمونه پریږ. ده نور به څهٔ ژاړے ځان ژاړه

خپل دی کهٔ پردی دی قلم وُشکوه پـه واړو
دورد فساد شو پـه خپل ځوئ رور مهٔ ویاړه

هرچرته چه کرځم ځنے هسے چارے وینم
کار مدار پـه نن شو دَ صبا اندیښنه لاړه

کورم کوم یو باد دے چه پـه درست جهان راوالوت
زړهٔ پـه چا بنهٔ نهٔ شی لباسی شهٔ خلق واړه

ما وے کلے میشت دے چه پـه کلی باندِ راغلم
تش کنډر پراتهٔ دی خالی مینه ده اُوجاړه

هرچرته چه کرځے پـه لاحول ترے تیریږه
سل بلا پـه زړهٔ کښـې سل دانے تسپے پـه غاړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیره سودا وشوه سل دعوے د سود په طمع
وخت د مازیګر شو دِله دا دوکان ونغاړه
تل وائے خوشحاله چه دُنیا وته به شاکم
لاخودا دُنیا ده مخامخ درته و لاړه

په هره تنګه خولهٔ کښے برابر نهٔ دی خوابرهٔ
په ځنو کښے حلوا دی څوک نبات لری نابرهٔ
سمے کړے ډیرے په خپل زړهٔ لرے یار خپل ته
ځکه دِ د زلفو ویښتهٔ سم وی هم کابرهٔ
بخت دے چه نے اوس ستا د لبانو سره څښمه
تا م چه دننه زړهٔ په سرهٔ پیزوان ځابرهٔ
زهٔ د زړهٔ بدخواه وُم ما پرے وُکړهٔ پرهارونه
څهٔ لره م دے د یار غمزو لره لابرهٔ
اور لرے په مخکښے چه په تا مئین کیدلم
ما په دا بله لمبه ننه زړهٔ ځابرهٔ
زلفے تورماردی زهٔ ئے هسے وخوړلم
مرم را باندِ نهٔ ځی د دم کړو هیڅ پابرهٔ
مست یم مے پرست یم زهٔ خوشحال په خرابات کښے
له مئیو به وانهٔ وړم کهٔ م وژنی په ورابرهٔ

تورا اوربل دِ په سپین مخ را آشفته شهٔ
عاشقانو دِ آرزو وُکړه لیدن ته
څهٔ خو سوله غرنے هسک کړه وئے کوره
تا چه زلفے پیچا پیچ سره وَلول کړے
هغه دُرد دِ فخر کا کهٔ ئے تمیز شته
ستا دیوال مګر د عشق په خښتو روغ دے

سمن رازد دِ په سنبل کښے نهفته شهٔ
چه د کښلی مخ صفت دِ شنفته شهٔ
لاله زار دِ په جوار کښے شګفته شهٔ
په ګلونو کښے یو تور منګور خفته شهٔ
چه ئے پاسه د تیکے په تار سفته شهٔ
چه ئے شیخ ترسیوری کښیناست آشفته شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه هسے رنګه بوئ لری خوشحاله
دا غزل چه د بهار په وخت ګفته شئ
تُوره چه تیر یږی خوګذار لره کنه
زلفے چه ولول شی خوخپل یار لره کنه
ولے راته وائے چه په کښلیو نظر مئ کړه
سترګے چه پیدا دی خو دیدار لره کنه
شیخ دِ مونځ روژه کا زهٔ به ډکے پیالے اخلم
هر سړے پیدا دے خپل خپل کار لره کنه
تا وے چه ځما د خولے بوسه لکه دارو ده
غواړم دا دارو د زړهٔ پرهار لره کنه
وینے م د زړهٔ خورے مګر نورځئ لره نهٔ دے
زړهٔ ځما پیدا دے تاخونخوار لره کنه
ځئ ژړا فریاد کړے د شمئ د تورو زلفو
تهٔ ورتلے پخپله دے تور مار لره کنه
خود به ستا ترمخه د ګیاه غوندِ ځرګند شی
ګل د لاله راوړه خپل رخسار لره کنه
مے شته چنګ وے شته د خپل یار سره خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښے ځه ګلزار لره کنه

تونګران په ملک ومال لری تکیه — درویشان په ذوالجلال لری تکیه
د عارف ژبه ئے بند کړه له مقاله — عالمان په قیل و قال لری تکیه
د عاشق سره چه هومره استغنا کا — بنائسته په خپل جمال لری تکیه
کهٔ تکیه ده خو تکیه د یوهٔ خدائے ده — چه په بل ئے کړے ځئ حال لری تکیه
دانا یو دے تکیے ګوره د وګړی — چه په ستوری چه په فال لری تکیه
د دُنیا تکیے ئے ولیدے په سترګو
نور به چا و ته خوشحال لری تکیه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهرچادے ځما یار ښهٔ — شیرین لب وشکر بار ښهٔ
ترسنبلوئے ښے زلفے — ترګلونوئے رخسار ښهٔ
تورے سترګے تورے وروځے — تورګیسوئے تار پہ تار ښهٔ
تنګه خولهٔ ئے نیسته هسته — لکه خولهٔ هسے ګفتار ښهٔ
لکه دُر هسے غاښونه — لا تر دُرو سپین هموار ښهٔ
تر ویښتهٔ ئے ملا نرئ — تن ئے لا ترسپین چوتار ښهٔ
قد ئے ښهٔ ترسروِ وُنے — لکه قد هسے رفتار ښهٔ
چه هرځائے وته ئے ګورم — سرتر پایه پریوار ښهٔ
خدایه ماتے هغه خولے کړے — چه به وائی هندوبار ښهٔ
هومره کلی ډیر ښهرونه — پکښے نشته یو نګار ښهٔ
چه پکښے خوارهٔ یاران دی — پیښور تر هر دیار ښهٔ
په موسم دَ ښو ګلونو — ترهرڅهٔ دَ میرے ښکار ښهٔ
ښهٔ په هند کښے چنبا ګل دے — تردا ګل دَ وطن خار ښهٔ
دَ سرائے قدر نورچانهٔ زده
په خوشحال دے ترفرخار ښهٔ

تا وژلی هم دَ خپله لاسه خوښ کړه — کهٔ دِ زړهٔ باندِ یخیږی زړهٔ پریخ کړه
رقیبان دِ لکه سپی دی په کوڅه کښے — چه انګړدِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت میوے مِ نورو ته بخښلی — کهٔ ګڼے ځما په خولهٔ سیب دَ زخ کړه
هغه واړه مهتیا دی په هجران کښے — چه واعظ وما ته شرحه دَ دوزخ کړه
کهٔ پروازدِ دَ شهباز دَ شاهین نهٔ دے — دَ مطلوب په لوری پرونه دَ ملخ کړه
چه دِ قدر دَ وصال نهٔ وُو خوشحاله
په فراق دَ ښو یارانو اوس آوخ کړه

چه مِ ستا کوڅه مأواشهٔ — غم ځماله زړهٔ سِوا شهٔ
ستا کوڅه لکه بهشت ده — په بهشت کښے مِ زړهٔ وا شهٔ
زړهٔ مِ ستا دَ مخ په دور — له چمنه بے پروا شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه د خلوت وو — وهرچا وته رسوا شۀ
عالم درد لره دوا کا — د یار دردځما دوا شۀ
شانه رو وهه په زلفو — پکښې زړۀ م سرهوا شۀ
چه تۀ مهربانۀ نۀ کړے
خوشحال ځکه بے نوا شۀ

چه د دواړو سترګو شیر درځخه شته — پرے نے خوره له ځانه سیر درځخه شته
آئینے وته نظر کړه ګل به ځۀ کړے — چه خپل مخ د ګل په خیر درځخه شته
کۀ د زړۀ ځما په زړۀ دے چه نے تول کړے — تولوه نے چه کشمیر درځخه شته
ډیر به ماغوندِ په عقل تیرو بیر کړے — چه وربل د تیر وبیر درځخه شته
تل دُعا د ربانۀ کا ځنے خبر یږ ه — یو خوخوار له دِله هیر درځخه شته
کۀ جمال کۀ ناز وخیال کۀ کرشمے دی — دا ترشمار ترحساب تیر درځخه شته
لږ د مهر د وفا خویونه زده کړه — د جفا خوبونه ډیر درځخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مۀ کړه — د غمزے تیرۀ شمشیر درځخه شته
کله ډک مهر د خولے په خوشحال وکړه
خو کۀ تش مهر برخیر درځخه شته

چه دا هسے رنګ مانړے کړے بے ګناه — ویره نکړے د عاشق د زړۀ له آه
چه په هر لوری روانه په بنیوه شی — ورسره ځما دُعا درومی همراه
چه د هومره ډیر دماغ وته وګورم — بل د سیال په جهان نشته بے بادشاه
معشوقه م د عاشق غندنه نۀ کا — ګل بورا وته ونۀ وے توره سیاه
یا په ما بانۀ مئینه کړے دلبره — یا م مینه ځنے ما ته کړے الله
چا ته حال د زړۀ معلوم کړم خبر نۀ یم — یو نیکخواه په جهان نشته بے بدخواه
رقیبان د غوغا کا پروا م نۀ شی — شیر به کومه اندیښنه کا له روباه
په یوۀ ګذارے درست مقصود پوره شو
چه نګاه نے په خوشحال وشو ناګاه

چه له هرچا طمع پریکړے سلطانی ده — کۀ د زړۀ په خاموشئ کړے سبحانی ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَحاتم دَسخاوت خبرے مهٔ کړه — لا په دا کښے هم دَطمع نښانی ده
په خو رنګه دَ یارئ صفت کیږی — زبانی یاری نا نی یاری جانی ده
ترجانی یارانو هرڅهٔ صدقه کړه — هم په دا سبب په کار دُنیا فانی ده
دَدُنیا په پریشانئ کښے جمعیت دے — دَدُنیا په جمعیت کښے پریشانی ده
چه له دوسته له دښمنه ښهٔ سلوک کا — دَهغو سرپو ښهٔ زندګانی ده
چه په کور کښے م څهٔ وُو تروار و تیرشوم — وخپل یار وته م هسے مهمانی ده
په زرګونو کتابونه ملا لولی — الف بس کهٔ ئے غرض مُسلمانی ده

په نادان باندِ هم رحم شته خوشحاله
معذرت دَ نادانو نادانی ده

چه دا هسے ئے آغازه عربده کړه — مګر تشه ئے له میُو میکده کړه
عقل ډیره شعبده لری په میُو — ساقی تار په تارئے هره شعبده کړه
ښهٔ جمال لره پیدا کړه خُما سترګے — له غه پسه ئے جمال مشاهده کړه
یوځل بیاله زیبا مخه پَلو واخله — دا په غم کښے پراتهٔ لا په غم زده کړه
ستاله غمه چه ډیر ډیر همیشه ژاړم — دَورو سترګو م خجله نربده کړه
دَویشتلو آه چه ولګی ښهٔ نهٔ دے — لا دوخته ئے دَ زړهٔ له حاله زده کړه

دَقلم له سره تور لوګے روان شو
چه خوشحال دَدے غزل مسوده کړه

څهٔ دَبدو ژغ ووچه ما بنام راباندِ وشهٔ
تندر وو یا توپ وو پرے م تخنے تخنے زړهٔ شهٔ
څهٔ خوښی دَدهٔ وه چه بیا زر پسے اندوه وو
چاوے چه په رنځ کښے معظم په خوب اُودهٔ شهٔ
دا ژوندون هیڅ نهٔ دے چه م ساه وینی داخلق
زهٔ په ځان پوهیږم اوس م کار لکه دَمرهٔ شهٔ
ماوے زړهٔ م سنګ دے چه په هیڅ به نرم نشی
راشه کهٔ ئے کورے په ژړا ژړا اوبهٔ شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما د معظم په لیدو مینه ماته نه کړه
څه د قضا رنځ وو په هفته کښې څه وو څه شه
رنګ ئې ترخوئ بنه وو خوئ ئې لا بنه وو تر رنګه
ګل وو د ګلا بو شګفته شه نور په تله شه
دریغه دریغه دریغه که ئې مرګ په بدلیدو وے
څو به م پرے ورکړل ولے مرګ میلمه د ده شه
زوراوستم نه وو نه څه جنګ تورے نیزے وے
بل علاج ئې نه وو د ده مرګ د خدائے په کړه شه
زه یوازے نه یم ډیر عالم پسے کباب دے
آه د پسے کیږی روزی نه وه روزی نه شه
بنه تاریخ ئې راغے "بے بدله معظمه"
خوشحال د ده نیکه دے د نیکه ئے داغ په زړه شه

چه بنیاد د عاشقئ چا کاوه دائے څه کړه په داکار نه پوهیده
په جهان ئے یوه څه بلا پیدا کړه یوه خدایه کورته وران کړے د هغه
د هغه جهان دوزخ په غوږو آوړم دا دوزخ م په دا سترګو ولیده
څوک ناحق د بیلتانه له لاسه ژاړی آشنائی ده چه تاختونه کا په زړه
د هلک له لاسه والوزی مرغئ په ژړا ورپسے سره کا دوه لیمه
هغه وخت چه د زانګو او د وُنړی وو په مرغئ هیڅ نظر نه وو د ده
څو لوئیږی آشنائی ئے پرے ډیریږی درومی درومی په اوړو کښې بنه ویښته
د وصال قدر غمژنو د فراق زده د تشنه ژوندون په څه دے په او به

په حد ونو سره ولاړ واوس خوشحاله
په کوم لور به سره مومو زه او ته

ځما عشق په هغه شان دے لکه وو ستا خاطر هغه سندان دے لکه وو
که ته هرڅو بدقولی او بدعهدی کړے قول عهد م همان دے لکه وو
خرخشے د لکه وے په هغه شان دی فتنه ګر دے سور پیزوان دے لکه وو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ رقیب خبره مهٔ نغوږه اے یاره چه رقیب هغه شیطان دے لکه وو
دَ بنړو په ناوکیو دِ غلبیل کړ نښانه مِ درته ځان دے لکه وو
په خاطر باندِ مِ داغ دے ستا دَ لاسه ولے هسے بے درمان دے لکه وو
بل گمان فکر خاطر لره درمهٔ وړه خوشحال ستا دَ بندگان دے لکه وو

چه دِ زړه هسے پرے نازکوه دلبره
په خوشحال دِ خاطر گران دے لکه وو

څو راسره خلقه جفا ډیره هغه کس کړه !
خدائے مِ په داخوئ کښے په دهٔ مینه یو په لس کړه
زار دَ خوار عاشق دے دَ محبوبے څهٔ پروا ده
زهٔ وغم ته روغ یم تهٔ تل خانده تل هوس کړه
زړهٔ ئے دَ کافردے خو په خولهٔ کلمه لولی
څهٔ ئے را ته ستائے مالیدے ده نور بس کړه
گرځی په گلو نو کښے گندگی ورپسے غواړی
څهٔ ئے په جهان کښے بده بخره دَ مگس کړه
بنهٔ چه راپیدا شوے دَ بهار زیړیه گله
تل دِ یادوُنه عندلیب په هر نفس کړه
لیږدی کا روانو نه صبا کیږی اے ساربانه
پا سه دَ شتر په غاړه پورے اوس جرس کړه
څه هغه شهباز شه چه ئے ځائی په سر دروے
نهٔ لکه دَ کلی قارغهٔ گرځه غم دَ نس کړه
بخت دے کهٔ طالع دے کهٔ داخپله فقیری ده
خدائے مِ چه شرئ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافیت ورځنه نهٔ وو
څکه عاشقی هسے آغازه بوالهوس کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور وحریفانو واړو ډکے پیالے نوش کړے
ښهٔ چه دِ خوشحال پیالهٔ ډکه په بکس کړه

خوجفا راسره ډیره هغه کس کړه
خدائے م مینه په دهٔ باندِ یو په لس کړه

ښه چه راغلے دَ بهار زیړ یه کله
اندیښنه دِ عندلیب په هرنفس کړه

دَ گلزار په گل غرض نهٔ کا غل غواړی
په جهان ئے بده بخره دَ مگس کړه

کهٔ زهٔ خوار دِ دَ گلونو لائق نهٔ یم
ستاله باغه عنایت داخار وخس کړه

درست عالم په داخبره خبردار دے
چه بلبله خپلے ژبے په قفس کړه

تهٔ ئے شناخت علم ادب لره پیدا کړے
نهٔ چه گرځه بیهوده چارے عبس کړه

دَ ژوندون په قدر هیڅ خبردار نهٔ وو
عاشقی م چه آغازه بوالهوس کړه

کله سول کله ژوندون بخښل وماته
دَ عشق اوره په ماچارے دَ ققنس کړه

دَ دُنیا غمونه لرنهٔ دی خوشحاله
نن دَ یار ومخ ته گوره واړه پس کړه

چه په عشق کښے ئے ونوروته پیغورشهٔ
اَخ چه لاس په لاس په دهٔ پورے داتورشهٔ

محتسب چه په احداد وو دَ مستانو
دَ رندانو سره ناست دے باده خور شهٔ

چه پرون م فاسقانو سره جنگ وو
نن هغه ترعاشقانو لاڅهٔ نور شهٔ

چه غیبت ئے بداوهٔ دَ بل تر زیانه
راته گوره په غیبت دَ پلار ومور شهٔ

کهٔ دَ بریرے په وکښل ئے ورته وایم
نصیحت دَ نیک خواها نو باندِ اور شهٔ

گوره خو عالم به لاندِ کا تر چلو
نن چه دا دریاب راوخوت موج ئے زور شهٔ

صنوبر چه هومره ډیره لوئی غوښته
ځکه هسے په بادتهٔ په باد نسکور شهٔ

چه ئے زړهٔ ترکانړی سخت هغه م یارے
بدے بخرے ځهٔ ځما کانړے په کور شهٔ

تورے سترگے ئے بلا دی عاشق گوره
په بلا باندِ وردرومی کروکور شهٔ

دا دَ خپل عمر دلیل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښے وغوړیدهٔ خور شهٔ

چه کتل خورول بخښل کا ځوان هغه
چه تورہ لری دَ تورے خان هغه

کان دَ لعل دَ یاقوت دَ گوهر ځهٔ دے
چه احسان ترے پیدا کیږی کان هغه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے تهٔ په ګیډه وُخورے حبطه شی — دَمجلس سره چه خوږ شی خوان هغه
کهٔ دَمال دے کهٔ دَملک دے کهٔ دَ لیچو — چه ئے توان دَچاپکار شی توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په میاشته کال کښے — چه دَخدائے په یادو درومی آن هغه
چه دِځوک دَوراندِ روستوځی داخهٔ شی — په تنها وجود چه شان دے شان هغه
ونورچا وته وران مهٔ وایه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

ځان چه پیژنی کهٔ ګورے بنهٔ هغه — چه ناحق په ځان غره دے ځهٔ هغه
واړه زړونه فراغت وی په بنادئ کښے — چه په غم کښے مردانه شی زړهٔ هغه
ملامت لره ئے نورعالم پیدا کړ — ملامت لره چه روغ دے زهٔ هغه
یا یاری یا اغیاری ده کهٔ ئے ګورے — په دا دوه کښے نهٔ تهٔ دا شوے نهٔ هغه
چه ترتانه وړاندِ وروستوځی ملهٔ نهٔ دی — چه په لار درسره سم ځی ملهٔ هغه
چه په عشق سره ژوندی دے هغه نهٔ مری — چه بے عشقه ژوندی ګرځی مړهٔ هغه
چه دروغ ترخولهٔ وُباسی کله خولهٔ ده — چه رښتیا ترخولهٔ وُباسی خولهٔ هغه
هیڅ حجت له هیچا مهٔ کوه خوشحاله
هرچه تاوته څوک وائی تهٔ هغه

ځهٔ لره م زړهٔ وړے چه دَزړهٔ ساتل دِ نهٔ زده
مست یم مستی کړمه ګنړه هر هُنرم بنهٔ زده
تل په اوبنکو وینو همیشه ژړا آهونه
نور راخبرنهٔ شول یام ستر ګو یام زړهٔ زده
ذکر فکر مونځ روژه طاعت ورلره بویه
شیخ ملا زاهد عابد مونی په میوخهٔ زده
کله دَطوطیانو په ګفتار کښے دا لهجه ده
راشه کهٔ ئے ګورے زړګے تا کله دا تلهٔ زده
روغ عالم به چیرے دَدردمن په حال خبر یږی
دردچه په چا تیږدے په دردمنو هم هغهٔ زده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څۀ زړونه ئے وړی، ستا بار خو پریشانو زلفو
بنه وه داخبره چه یا غلۀ زده یا ئے ملۀ زده
ستا دا سور پیزوان چه فتنه کړدے بے حسابه
خو رنګه فتنے چه په جهان دی واړه دۀ زده
چیرے به له دِله یو ډک مهر را برخیر کړے
تل دِ کۀ دا هسے دَ لاسے تشے په خولۀ زده
څۀ پوښتے خوشحال دَ بیلتانۀ پدِ اشتیاق کښے
ستړے په منزل پوهیږی ترے په اوبۀ زده

چه پیدا چیرے په ملک کښے یو حبیب شۀ
لکه خار ورته په څنګ کښے بل رقیب شۀ
محمدؐ ته ابوجهل نصیحت کا
راشه کوره څوک رنګوره شۀ څوک طبیب شۀ
دَ دانا په خپل وطن کښے قدر نۀ وی
دُرهالۀ قدر پیدا کړو چه غریب شۀ
په چمن کښے رنګا رنګ ګلونه ډیر دی
دَ زړۀ داغ مِ دَ لاله دَ زړۀ نصیب شۀ
کۀ ئے رنګ و بوئ وګل نۀ وے ورکړے
مبتلا به باندِ ولے عندلیب شۀ
راشه تور و سپین دَ ستړګو ننداره کړه
هغه یار راسره لا تر دا قریب شۀ
چه پرون راسره یار وو خبر نۀ یم
نن له مانه بیا ویزار په کوم تقریب شۀ
تنا وُونه ئے دَ زلفو دی دا زړۀ مِ
لکه ملک دَ یاغی لاندِ تر تخریب شۀ
چه ئے پریښوده یاری دَ لیونیو!
ګمان مۀ کړه چه خوشحال ختک لبیب شۀ

چه مِ زړۀ پرے بنۀ کیدۀ له واړو بد شۀ
بنۀ خو دا چه اوس یوازے دَ احد شۀ
کۀ ژوندون دَ خلقو دا دے چه لیدۀ شی
بنۀ وماته مړے خلقه دَ لحد شۀ
دَ دُنیا یاران مِ وُلیدل په ستړګو
هر سړے ځما په ستړګو لکه دد شۀ
نۀ حیا شته نۀ وفا شته نۀ خپلوی شته
خلق واړه په معنیٰ لکه مرتد شۀ
چه ئے نن کا نده له ما سره خپل قوم کا
مګر دا جور له قومه په احمد شۀ
تفحص دَ تور و سپین نشته په چا کښے
دَ همه عالم په ستړګو کښے رمد شۀ
نور به چاته یادوُم چه ردګمراه دے
چه پیدا ځما له ځانه خلق رد شۀ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرزندان چه م له کیدے نه پیدا دی
پوخ ځماله ناخلفو نه کبد شۀ
په طالع په بخت د مال وملک ښتن دی
بخت هغه دے چه په بخره د بخرد شۀ
له هغه بخته ځما توره بلا ده
چه له هره ناهموارہ په مدد شۀ
چه د پلار له ځانه بنۀ ځویه پیدا شی
تۀ به وائے چه ژوندون ئے مجدد شۀ
چه قابل ئے پیدا نشی په اولاد کښے
که هزار ځویه د پلار وی بے ولد شۀ
د بهار گلونه هیڅ دی چه تیر یږی
بنۀ هغه وماته گل دے چه سرمد شۀ
که په ذات کښے د خوشحال آل واولاد شته
په صفات کښے لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُوْلَدْ شۀ

یخ د نمروتا ته نۀ دری خوشحاله
په داخۀ چه یو څو ورځے منجمد شۀ

څو په باغ کښے لا یو گل د نو بهار شته
د بلبلو د طوطیانو پرے چیغار شته
نن دِ غم له مانه ځان ساتی که بنۀ کا
چه په سیل د بهار راسره یار شته
چه له یاره سره مست د گلو گشت کړم
محتسب که رانزدے شی پائیزار شته
شیخ ملا دِ ځما غم په بهار نۀ خوری
چه رباب و سریندے غوندِ غمخوار شته
نۀ به زۀ د میو جام کښیږدم له لا سه
نۀ ځماله پارسایئ سره کار شته
ما و خپلے پارسایئ ته رخصت ورکړ
په دا نورو پارسایانو م اوس پدار شته
ساقی بیا ځما د بنهر خبر واخله
لا یو څو په کوڅو پاتو پرهیز کار شته
گل ومل ساز و سرود ساقی سرے سترگے
لا به دیر عالم رسوا کا چه دا چار شته
چه په هره پیاله عقل له مار زدو ئي
د ساقی منت را باندِ په بار بار شته
د گلونو په موسم کښے خوار هغه دے
چه ئے نۀ پیاله په لاس نۀ ئے نگار شته
نن هغه شاهِ جهان د زمانے دے
چه دسته ئے د گلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت وربا ندِ نۀ ځی
ځکه وصل د هر گل په ځنگ کښے خار شته
د بهار زیبا گلونه سوداگر دی
لخلخه به ځنے پیری چه خریدار شته

نن خوشحاله د زړۀ داد د عشرت ورکړه
داخو ورځے غنیمت دے څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښے لا لا له شته
د بلبلو د طوطیانو پرے ناله شته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن دِ غم له ما نه لرے لرے ګرځی
چه په وخت مِ دَ بهار په لاس پیاله شته

که مِ یار په لاس باده واخلی ساقی شی
پرے مِ دار شی چه ئے زهد صد ساله شته

راځ وُبنیه چه خُم تر پښوئے پریوزم
که په دهر کښے څوک ما غوندِ واله شته

دَ بهار په زیبا ګلو ډیر ویریږ م
چه باران شی دَ باران سره ژاله شته

دَ بهار په سیل تل درومه خوشحاله
یوځو ورځے چه دَ ګلو پر کاله شته

چرک دِ خپل چرک والے کا که ئے رضا ده
چه له بازه بازی کا دَ دهٔ قضا ده

هغه چار به مخامخ په مخه ورشی
چه دَ چا دَ هغے چارے تقاضا ده

څوک به خوښ سره پرے نه ږدی په جهان کښے
دا دَ ځایه دَ دے دهر اِقتضا ده

تیره چار چه یادوی فائده ئے کومه
و دا نا ته مضا واړه بے مضا ده

دَ ګمان لرے به تار په تار خورے کا
دَ یقین اندیښنه بهه تر بیضا ده

دَ خوشحال په وئیل غور او فکر بویه
چه موند نه دَ خبرے په اِمضا ده

چه مِ ولیدهٔ دَ زړهٔ په ستر کو خپل زړهٔ
دَ خپل زړهٔ غوندِ مِ ونهٔ لیدهٔ بل زړهٔ

عاشقی دَ خدائے بلاده عاشق مهٔ شه
څوک په سرو سکرو تو اینبے لری تل زړهٔ

په وئیل وئیل مِ هیڅ تقصیر ونهٔ کړ
که ستنیږی له دلبرو په وئیل زړهٔ

عاقبت به آفت سر لره پیدا کا
چه جار وُزی دَ بُتانو په بورجل زړهٔ

ورئے واچول دَ زلفو زنځیرونه
که هرګز آموخته نهٔ وو په تړل زړهٔ

دَ خپل سر په مهرهم دا هسے نهٔ وی
لکه خوښ شی دَ دلبرو په کنځل زړهٔ

ډیرئے صبر شکیب وکړ نهٔ پائیږی
نور له تنه جدا کیږی په نیول زړهٔ

دَ خوشحال ختک فریاد له نورو نهٔ دے
په دهٔ هومره چارے وُکړے واړه خپل زړهٔ

چه وایم هغه نهٔ کړه دا ځما ځویه ګمراه
غوولی دِ پرے نهٔ شی یا خوما ګنړی بدخواه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ کار په دوئ نۀ شی په شماره دی د غوولیو
کمے دے دا د دیو کۀ ځما دے دا ګناه
کۀ ما د ځان بدخواه ګنړی دا لا بله بلا ده
هیڅ پلار به په جهان بدخواه د ځویه وی آه آه
کۀ پلار د چا مزرے وی مزرګټے ورځنے زیږی
ځما ځویه وګوره د جیفے ګیدړ روباه
څو ډیر دی کۀ قابل وے دا به څۀ بلا ښۀ کار وو
یو شیر د درګه ښۀ دے نۀ ګیدړ پکښے پنجاه
د نورو نوم څۀ اخلم د ټولے بیوجه څو دی
یا عاق یا عاق ته روغ دی خو د واړو مخ سیاه
ځما په نامۀ زرشول د بی بی په ذات زرنیخ شول
زرنیخ په نرخ د زروکا قدرت لری اِله
هر کارئ په تقلید دے تحقیق نۀ لری په ذات کښے
نۀ نام نۀ ملګری شته هومره ګنج هومره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم یو قابل ځویه م نشته
چه زۀ خوشحال دُعا کړم په صبا او په بیګاه

پوهه

چه تاوته نظر کړم نور م هیرد ی ښائسته
په طور د مئین کړم ګنړه ډیر دی ښائسته
هم ځان راته ښکاره کا هم م ورک شی زرله سترګو
په دا کلی کښے واړه پری خیر دی ښائسته
تلخئ د هجران بده بلا ده عاشق وژنی
چه دائے را په یاد شی څۀ ګنډیږدی ښائسته
یاران لری زرګونه د هرچا سره سازباز کا
په قول په وعده ځکه تیرو بیر دی ښائسته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل جور تل خاتل ستمونه په عاشق کا
په دا واړو کارونو کله سیر دی بنائسته
دَچین اودَماچین م اوریدلی دی په غوږو
په سترګو م لیدلی دَ بونیر دی بنائسته
ځوانی لاړه خوشحاله راوړه زرکهٔ عاشقی کړے
یا زر دی یاځوانی چه ورته زیردی بنائسته

چه پریوزی څوک له پانړه مومیائی ورلره بویه
په کور کښے چه تیارهٔ شی روښنائی ورلره بویه
چه کار دَچا مشکل شی په تدبیر وبله کښینی
دا کارڅهٔ آسان نهٔ دے دانائی ورلره بویه
په کانړی کښے مرأت شته دَکیمیا بوټے په غړهٔ کښے
طلب چه دَدے کار کا بینائی ورلره بویه
کهٔ لور دَ اورنګ زیب وی معشوقه په اصل لویه
دا کارے منظور نهٔ دے پارسائی ورلره بویه
کهٔ هرڅو بنائسته وی معشوقه په هُنرپسنده
دا کارے هم پکار دے بخت ځائی ورلره بویه
کهٔ څوک بنائسته غواړی په کوڅه کوڅه ډګرځی
په هر بنهر په کلی ګدائی ورلره بویه
یوزړهٔ دَخوشحال نهٔ دے چه جهان پکښے لیدهٔ شی
دَ هرچا زړهٔ مرآت دے صفائی ورلره بویه
حیران یم نهٔ پوهیږم چه له یاره مخ پوښل څهٔ
اغیارو ته په قهقهه لاله ورایه خندیدل څهٔ
کهٔ نهٔ ئے وی په زړهٔ کښے دَعاشقه سره مهر
سکه دهٔ وته دا غنج ودا دلال اودا کنځل څهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه م چه لیدلے دَخپل یار بنائسته مخ دے
کهٔ حُورے کهٔ پری وی وبل مخ وته کتل شهٔ
بنهٔ ئے دِ وئیلی چه زړهٔ یودے یار دِ یو وی
بنهٔ ده داخبره چه سر یوا وسودا سل شهٔ
زار ژړا هغه کا چه دَ یار له مخه دُور وی
وخت دَ یار دَ وصل کوک په کوک نارے وهل شهٔ
خوشحال دِ بنهٔ چه مړ کړتهٔ په کوم توکی دلګیرے
تر سر دِ صدقه شم ګوندِ تا ته چا و ئیل شهٔ

خپله پوهه به لرم خپله لره وهرچا ته خپله پوهه ده کره
کهٔ فاسق یم کهٔ فاجر یم دَخپل ځان یم دَ زاهد دَ عابد شهٔ دی راسره
لیونے کهٔ مسخره دے وعالَم ته عالَم هم وی لیونی ته مسخره
په معنیٰ پا نړے ګلونه دی خبرے دَ سړی کرده دَ وُنے ثمره
نن یوازے یک تنهاله یاره بنهٔ یم څوک دَ غیرو دَ وهم نهٔ وی راکره
دَ نورچا غرض پرے نشته چه صرافے هم هغه زده په سره په نا سره
په بنوره مزکه کښے کله شی ګلونه درته چاوے چه ګلونه پرے کره
شاړے تل په کُن پره ګرځی خوشحاله
مړنے لیندے به ځی په سر پره

خوارهٔ عُمر غوندِ تلنه کوے بنه په مدت دَ دیدن ژمنه کوے بنهٔ
په ناستی دِ رغیدن دَ بیماروشی په ولاړے پښے پوښتنه کوے بنهٔ
خوئ دِ درست دَ ترهیدلی غرخهٔ وا خست وړاندِ ځے ترشا کتنه کوے بنهٔ
دا دَ زړهٔ بنهر م ستا دے چه په ستر ګو باندِ هر کله ختنه کوے بنهٔ
په خولهٔ ما سره دروغ دروغ یارئ ویزارئ دَ زړهٔ دننه کوے بنهٔ
هم په څورنګه غمونه باندِ کښیږدے بیا ګیله له دے غمژنه کوے بنهٔ
په زمان کښے بنهٔ ګلزار دَ وصال نهال کړے بیا په خپل لاس ئے وکښنه کوے بنهٔ
وصل هجرو دا دواړه په خپل لاس دی چه مانړه له خپل مئینه کوے بنهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخوشحال په زړه دِ کښیښودل داغونه
پرے دَ مالګو دوړونه کوے بنۀ

خولۀ مِ غوښته له نګارے رائے نۀ کړه
دَ رقیب په خولۀ شوه آرے رائے نۀ کړه

ماوے دروم ستاله دره دُعا راکړه
په فریاد او په چیغارے رائے نۀ کړه

صبوری له جفا کاره یاره غواړم
رائے وکړے ځنے چارے رائے نۀ کړه

په یوه جلوه له ورایه رغیدے نور
داځما سترګے بیمارے رائے نۀ کړه

دَ یوے غمزے په طمع ورته ګورم
عمر تیر شو په دالارے رائے نۀ کړه

په اُمید وُم چه یوه پیاله به راکا
هغه مستے شراب خوارے رائے نۀ کړه

وے ئے دربه کړم بوسه دَ خوږ وشونډو
رانزدے نزدے شوه بارے رائے نۀ کړه

ګلدسته ئے چه له باغه وه وئیلے
کۀ ئے ورکړه وریبارے رائے نۀ کړه

هسے نۀ چه ئے دَ زړه دَلاسه نۀ زده
دَلاسه لری تیارے رائے نۀ کړه

زۀ خوشحال دَ یوے کښلے په طلب وُم
دا فلک لری بسیارے رائے نۀ کړه

خاتمه کۀ دَ سړی په خیریت ده
ترصحت ئے چار بهتره دَ زحمت ده

په زحمت کښے ئے نخوت له سره وُځی
رنځوری نافی دَ کبر دَ نخوت ده

هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشی
معافی ئے دَ ګناه په روایت ده

په یوه تبه چه لږه په چا ورشی
هغه هم دَ ګناهونو کفارت ده

په هرچا باندِ چه ډیره تبه ورشی
په صحیح چه دغه لار دَ مغفرت ده

هغه کس ولی دَ خدائے دَ ګمان نشته
دَ هرچا چه صبوری په مصیبت ده

غم بنادی چه وسړی وته رسیږی
همګی واړه له ځایه په قسمت ده

په بنادئ کښے دِ ئے شکر سړے کاندی
په غمونو کښے دَ صبر چار فرحت ده

چه دا دوه چارے لری حبیب الله دے
په وئیل نۀ ده داچار په عنایت ده

وار په وار به په خوشحال باندِ وردرومی
هره چار چه دَ محنت یا دَ راحت ده

دَ آسمان په حکم څۀ فتنه برپائے ده
نۀ زده چا چه قراری ئے په کوم ځائے ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندیوان ئے اورنگ زیب لره روان کړم
نندارهٔ م په هر بنهر په هر سرائے ده

پښتانهٔ م چه حال وویني کباب شي
په لیدهٔ م دَ هرچا ژړا هائے هائے ده

لوئے هلک م نندارو لره سرادرومی
دَ هندو دَ مُسلمان ناره وائے وائے ده

زهٔ هرچا وته موسیږم ترے تیریږم
چه دَ دواړو اندیښنه راته نمائے ده

نهٔ یوازے په ماظلم ستم وُشو
زمانه دا هسے تل کا په خپل رائے ده

په هرځائے م په څوکئ راځي قوځونه
دبدبه م دَ زمری یا دَ هماۓ ده

په ولاړ کښے هاتی شمار په یوهٔ غرهٔ دے
اوچه پریوزی په دوه غرونے آولے ده

زړهٔ م درست سورے سورے لکه غلبیل شو
محرومی دَ لیدو بده غم افزائے ده

گوندِ وی چه بازی بیا راوجارُوځی
همگی عالم وئیل کا چه اوس بائے ده

کهٔ په اورکښے دَ سروزرو وبنے پریوزی
عیب نشته په دا کارکښے ئے جلائے ده

نورے واړه تکیئے تار په تار خورے شوے
دَ خوشحال ختک تکیه په یوهٔ خدائے ده

دَ جهان خوښی همه دَ هغه کس ده
چه میشته ئے دَ محبوبے په جوس ده

دَ بنهٔ مخ له نندارے چه نظر نیسے
کهٔ ئے گورے هم دغه هوا دَ نس ده

کهٔ سوگند راځئے غواړے هم به وکړم
تر اول م په تا مینه یو په لس ده

ډیرے مینے آشنا یئ څهٔ پکار نهٔ دی
یوهٔ زړهٔ لره یوه آشنائی بس ده

چه دوه بنهٔ خوا ږهٔ مئین سره دلگیر کا
دَ غمازو ویناخهٔ دَ سترگو خس ده

بے پروا بے فهمه مهٔ راځه خوشحاله
په پالنگ م ډیره ویره دَ عسس ده

دَ عشق بحره ازلی ده په جنگ نهٔ ده
په کتاب په مسئلو په فرهنگ نهٔ ده

په قسمت ئے له ازله دی راوړی
دا دَ سولو بحره اوس دَ پتنگ نهٔ ده

خلقے سره درغنړے ککر کړے
لا دَ مستے دَ غمزے تُوره رنگ نهٔ ده

تل دَ یار دَ صورت نخښے پکښے گوره
کهٔ دننه آئینه دَ زړهٔ زنگ نهٔ ده

دا پیاله چه ما نوشلے ده پرے مست یم
دا پیاله م دَ شرابو دَ بنگ نهٔ ده

دا غیار سره یو دم ناستے بنهٔ نهٔ دے
هیڅ خپلوی م دَ زجاج او دَ سنگ نهٔ ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دگلونو په موسم کښې هغه خوار شول — چه گلرنگه معشوقه ئے ترخنگ نه ده
لیچے خهٔ لره غړی تُوره وُکاږی — کهٔ دخوارود وژو په آهنگ نهٔ ده
کهٔ زهٔ نهٔ یم لیونے په آهو ستر گو — مصله م د آهو پسے لنگ نهٔ ده
کله کله خوار خوشحال وته نظر کړه
دعاشق نمنځنه هیڅ عیب ونگ نهٔ ده

دمجاز عاشقی عین حقیقت ده — وهغے ته زینه ایښے دصورت ده
ترثرئ ترثرتیا کهٔ فهم اُوکړے — په ځلور گنجه غوغا د محبت ده
په جهان به هیڅوک نهٔ وُوکهٔ عشق نه وے — دبدبه دعشق قائمه ترقیامت ده
چه په مینه کښې یو زړه او یو زبان وی — ترهرچا د هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا د زړه په غوږو واوُرے — چه بهتره د اورنگ ترسلطنت ده
سر دِ درومی مال دِ درومی پت دِ نهٔ ځی — د سړی دچارے کل خوبی په پت ده
چه یو ځله زړه دچا په مینه بند کړے — په شلوُل ځنے کمی د مروت ده
چه د نیت غُلتی لری بلا به ورشی — ترهرڅهٔ بده بلا غُلتی د نیت ده
چه ئے خدائے ورکه وچا شکر دِ کاندی — په جهان کښې لویه بخره دهمت ده
په تیرهٔ الماس دپاسه قدم ایښے — یوه ځهٔ باریکه لارد شریعت ده
چه کنړو ته نصیحت ولئے خوشحاله
وایه ځهٔ فائده ستا د نصیحت ده

دسپیرو خاورو غوغا ده — چه پکښې غورزی هوا ده
وحباب و ته وُکوره — ځهٔ دِ نوره تمنّا ده
گمان نهٔ کړم چه به ستاشی — داچه تهٔ وائے ځما ده
چه به کانده فنا کیږے — کانده نهٔ ده نن فنا ده
دهلکو لوبے گوره — سرشته دهرچا دا ده
تهٔ لاطفل د اونړی ئے — کهٔ دِ ږیره کربلا ده
دا درگاه یو بوډئ — گه خندا گه دِ ژړا ده
چه ئے یو ځله اړاند کا — دا هم لویه تماشا ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه وګوره په سترګو چه دَچا وه اوس دَچا ده
خو یو وهم خوب وخیال دے کوم ژوندون کومه دُنیا ده
دَ نورچا نهٔ ده خوشحاله
ستا دَ خولے ویناهم ستا ده

درته چاوے چه دَ یار سره جفا کړه دَ اغیار سره وفا مهر خندا کړه
چه دَ ښلهٔ خاورے دِ سترګو لره غواړی دَ هغهٔ سره فتنے جنګ وغوغا کړه
هغه تهٔ ئے چه له ما دِ محبت کړهٔ کهٔ غه هومره مینه ماسره نورچا کړه
کهٔ په اورم کښینوے په اوربه کښینم چه دِ ځائے په سترګو کړم راته دِ شا کړه
دَ بادشاه دَ ګدائے څهٔ وو دَ یارئ څهٔ کرم خدائے مِ ستا په مخ مینه پیدا کړه
کهٔ ځما په مرګ دِ زړهٔ دے تیغ راواخله دَ قصاب غوندِ مِ بند په بند جدا کړه
زهٔ خوشحال جیواری دَ سبکل نهٔ یم
دَ دُنیا خونه مِ ستا په مخ بیدیا کړه

دَ ماړهٔ ترفهم هیڅ نهٔ ده غنمینه ولے وړی ته حلوا ده اوربشینه
په تونګر باندِ اطلس لکه شړئ وی په نادار باندِ شړئ ده وریښمینه
ومجنون ته دَ لیلیٰ خبرے وا یه نهٔ له علمه له مذهبه نهٔ له دینه
هغه خدائے چه دَ هجران غمونه راکړهٔ کهٔ دَ وصل بنادی راکا توان لرینه
خدایه کله به دیدن دَ آشنا راکړے چه به زهٔ پرے ما توم دَ زړګی مینه
یوځل بیا په حیات ولیدے په سترګو بیا له پسه کهٔ مردن وی هم دِ وینه
نمر په کوم لوری پریوزی چرته خیژی
په خوشحال باندِ یوه شوه توره سپینه

دَ ګلونو قدر چا ز ده یا بلبلے یا بورا ز ده
په جهان کښے به یو یو وی چه هُنرئ دَ کیمیا زده
چه وفا ورځنے غواړے بے وفا کله وفا زده
کهٔ جهان درخبر نهٔ دے ما په تا زده تا په ما زده
تهٔ بنادی کړه زهٔ به غم کړم تا خندا زده ما ژړا زده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه وګوره په سترګو چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو یو وهم خوب وخیال دے کوم ژوندون کومه دُنیا ده
دَ نورچانه ده خوشحاله
ستا دَ خولے ویناهم ستا ده

درته چاوے چه دَ یار سره جفا کړه دَ اغیار سره وفا مهر خندا کړه
چه دَ ښلهٔ خاورے دِ سترګو لره غواړی دَ هغهٔ سره فتنے جنګ وغوغا کړه
هغه تهٔ ئے چه له ما دِ محبت کړهٔ کهٔ غه هومره مینه ما سره نورچا کړه
کهٔ په اورم کښینوے په اور به کښینم چه دِ ځائے په سترګو کړم راته دِ شا کړه
دَ بادشاه دَ ګدائے څهٔ وو دَ یارئ څهٔ کړم خدائے مِ ستا په مخ مینه پیدا کړه
کهٔ ځما په مرګ دِ زړهٔ دے تیغ راواخله دَ قصاب غوندِ مِ بند په بند جدا کړه
زهٔ خوشحال جیواری دَ سبکل نهٔ یم
دَ دُنیا خونه مِ ستا په مخ بید یا کړه

دَ ماړهٔ ترفهم هیڅ نهٔ ده غنمینه ولے وږی ته حلوا ده اوربشینه
په تونګر باندِ اطلس لکه شړئ وی په نادار باندِ شړئ ده وریښمینه
ومجنون ته دَ لیلیٰ خبرے وا یه نهٔ له علمه له مذهبه نهٔ له دینه
هغه خدائے چه دَ هجران غمونه راکړهٔ کهٔ دَ وصل ښادی راکا توان لرینه
خدایه کله به دیدن دَ آشنا راکړے چه به زهٔ پرے ما توم دَ زړګی مینه
یوځل بیا په حیات ولیدے په سترګو بیا له پسه کهٔ مردن وی هم دِ وینه
نمر په کوم لوری پریوزی چرته خیژی
په خوشحال باندِ یوه شوه توره سپینه

دَ ګلونو قدر چا ز ده یا بلبلے یا بورا ز ده
په جهان کښے به یو یو وی چه هنرئ دَ کیمیا زده
چه وفا ورځنے غواړے بے وفا کله وفا زده
کهٔ جهان درخبر نهٔ دے ما په تا زده تا په ما زده
تهٔ ښادی کړه زهٔ به غم کړم تا خندا زده ما ژړا زده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگ دِ ښۀ دے خوئی دِ بد دے
زۀ خوشحال یم مارښتیا زده

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه
په چمن کښے رنگا رنگ گلونه وا کړه
زۀ دِ توان دَ خرخشولرم چه کړے ئے
که دِ زړه ځما په مزک دے دا ادا کړه
بے نیازځۀ خبرله نازه چه نازځۀ دے
ستا دَ ستر گو بلا واخلم ناز په ما کړه
زۀ له خپله بخته چاوته فریاد کړم
چه پرون ئے راته مخ وونن ئے شا کړه
خولۀ م ډکه شوه په شهد و په شکرو
چه سحر م ستا دَ لام و بے ثنا کړه
عاشقی کۀ سراسر واړه بلا ده
ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زۀ خوشحال کمزورے نۀ یم چه به ډار کړم
په ښکاره نعرے وهم چه خولۀ ئے را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهه
چه هرگز ئے خالی نۀ وی له اندوهه
چه فلک وچاته عیش و عشرت ورکا
هومره ډیر ورباندِ کښیږدی خو ستوهه
کله وُنه دَ خزان په وخت لغړه
که بیا خوبی دَ پاڑ پوپړے انبوهه
په ناحق ئے په میدان په سمه غواړے
چه دَ غرونو غرځۀ نۀ گوری بے کوهه
چه م وُلیدے خو خولے هومره خبرے
راخرگند شول واړه دوه اویا گروهه
په خپل خوئ اوروربا ورنشته خوشحاله
غافل مۀ شه دَ جهان له مکره دروهه

درسته شپه دِ په کوڅه کښے مرم له سوزه
لاس م مات شه که دِ نۀ کړم روژه بوږه
تۀ په خوبے غمه خاندے خوشحالی کړے
ځما غاړه په ژړا درپسے بوږه
هم م بے حسابه پورے کړه په ستر گو
دَ رنجو غوندِ م بیاله ستر گو توږه
ستا دَ خوئ دَ زلفو کا رسره یو رنگ دے
سرهوا لوئی دا هومره سمه کوږه
حال دِ واړه وار په وار راته معلوم شو
تکه یاره په زړۀ تریخه په خولۀ خوږه
ځما یار چه میخوری کا په بدل ئے
ولے مالره راځه دَ دُردو روږه
یکښے زړۀ دَ خوار خوشحال دے چه خوږ نشی
ډے رو رو دَ شهئ زلفینے نهوږه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ناکس له آشنایئ توبه توبه
دَ شوختیئ له رونړایئ توبه توبه
چه پرده ئے په الماس جراحان پرے کا
له دے هسے بینایئ توبه توبه
چه ولورئے په زرکونو، جن بد رنګه
له دے هسے کدخدایئ توبه توبه
چه په جهل وحماقت دانا ځان بولی
دَ احمق له دانایئ توبه توبه
دَ سفله دی دَ سفیه دی واړه توکی
له خودئ خودستایئ توبه توبه
کهٔ هزار رنګه شیخی زهد تقوی کا
دَ جاهل له پارسایئ توبه توبه
چه عمل ورسره نشته تش وئیل کا
دَ خوشحال له ګویایئ توبه توبه

درخو خود په آدم خان باندِ شیدا وه
تردا منځ دَ میروګی ژبه بلا وه
چه په مینځ کښے دلال نهٔ وی وصال نهٔ وی
په مجنون باندِ مینه کهٔ لیلی وه
په خپل یار پسے ژړا ننه په زړه کښے
دَ عالم سره په زورځما خندا وه
چه غوټئ ئے شګفته کړه په چمن کښے
کهٔ دِ زده داچاره واړه دَ صبا وه
چه ئے ګل دَ بهار ستا وخ ته ونیو
ستا دَ مخ خوبی ترګلو لا زیبا وه
هومره رنځ محنت آفت ځنے پیدا شو
خوځما دَ خوار خاطر مینه په تا وه
دا نن شپه چه په ماتیره شوه بے یاره
تهٔ به وائے په دوزخ کښے مِ ما وا وه
نن خپل بخت راسره درسته مخامخ کړه
چه پرون راته یک لخته شا په شا وه
ماوے زهٔ یم چه پیاله لرم په لاس کښے
ولے دا پیاله په لاس کښے دَ هرچا وه
بس چه بیائے ستا جمال په نظر کښیوت
دَ خوشحال ختک دَ زړهٔ ځله هم دا وه

دَ یوهٔ بادشاه په حکم شوم آګاه
امر نهی مِ قبول دی دَ بادشاه
یا مهدیؑ ئے یا عیسیؑ چه راښکاره شوے
په جهان دِ غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدیؑ او دَ عیسیؑ دَ وړاندِ ځهٔ دی
هم دجال هم دَ دجال واړه سپاه
خیرآباد لره دِ رائیشی لښکره
چه احوال دَ غلیمانو شی تباه
چه خیبر لره ما بولے قضا کیږی
ډیرکا رونه په دا ملک دَ خیرخواه
دریاخان درویزه واړه په حضور دی
ګویا زهٔ هم په حضور یم دَ درګاه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواه ناخواه که امر دادے چه رادرومه — دا بنده به در روان شی خواه ناخواه
دا دنده د عریضے خما د لوریه
زبانی خبرے هم لری همراه

د سپی غل د دروغژن په خولهٔ کښے تل کړه — په رښتیا خبرو خولهٔ د سړی کښل کړه
هر عمل چه سړے کا مضمر به نهٔ شی — درته چاوے چه لوګے مکړه او ربل کړه
که پوهیږے چه د بل جهان حساب شته — ته په دا جهان نظر په خپل عمل کړه
ستا د خولے چینه حنظل ده هم عسل ده — وهرچا ته تو یونه د عسل کړه
چه د دین دنیا کارونه درته پیښ شی — د دنیا ترکاره کار د دین اول کړه
چه د مشکو د نافے شمیم راخور شی — راخرګندے تورے زلفے تور وربل کړه
ساقی وخت د نو بهار دے شراب راوړه — د شرابو سره نقل د خولے مل کړه
نن خلل دنے اوے مکړه زاهده — چه موسم د بهار تیر شی بیا خلل کړه
چه یو دم د عشق له اوره خالی نهٔ وی — خدایه څهٔ دے د عاشق تهتر منقل کړه
ستا د مخ په دور زهٔ جهان ګیر شاه یم — راته کښینه کرشمے د نور محل کړه
ستا د اتورے سترګے خود تورے بلا دی — درته چاوے چه نے تورے په کجل کړه
که هزار حله شیخی کوے خوشحاله
چه بنهٔ کښلے درنزدے شی نورنے کښل کړه

د بنا ئست سره سل نورے چارے بویه — چه عاشق په خان مئین کا ندی مهرویه
تل د مشکو بوی روان په بسترنهٔ وی — دریغه دریغه د مهرویو ګفتګویه
عاشق یو لکه لیوهٔ په شمال پائی — بل په غټو سترګو خوب کا لکه سویه
په صبا پسے نے مرم نهٔ صبا کیږی — د هجران شپه نے په ماشوه ترکال لویه
خما دواړه سترګے جوی تهٔ سرو قدے — سر و وُنه جدا بنه نهٔ ده له جویه
اوس د جونو هوس مه کوه خوشحاله
پښتنے جُونے ترهیږی له دوه مویه

د لیلیٰ د مخ خو ډیره زیبائی ده — د مجنون ورپسے هومره رسوائی ده
که م سل هُنره کړل ترسره نهٔ شول — یوه څهٔ رنګه نا بوده آشنائی ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د ستر کوئے تقوی سره میرځی ده
په ناحقه م نیولے پارسائی ده
چه ئے سیوه په ما وه لکه بادشاه وُم
ستا د تورو زلفو سیوره همائی ده
په وار وار راځه یوړل عاشقئی
که هرڅو راځه پوهه دانائی ده
چه نه مهرنه تپاک نه پکښے شناخت شته
تردا هسے وصل بهه جدائی ده
د خپل یار په مخ اوس نه دے مئین شوے
د خوشحال په زړه کښے دامینه ځائی ده

د دُنیا د سود دپاره کونړ او کوره
څه خوشرم مروت وَ ته وُکوره
په درست عمر هغه ځائے ورپسے غواړے
چه دِ پریوزی له پلوهه چرته تُوره
په زړگی باندِ دِ توره سوے داغ شی
چه دِ تُوره یا پیسه ووزی له کوره
د لوئے غره کندے په تا باندِ پریوزی
چه د کوره دِ ډوډئ ووزی نان کوره
د دُنیا مینه په تا باندِ دریاب شوه
ته په دا دریاب کښے ډوب لاړے هرکوره
که په دا دریاب کښے هرڅو لامبوزن ئے
عاقبت به پکښے بیا پریوزے له زوره
که هرڅو په خپل حرص کړے دُنیا ټوله
دابه واړه د اجل سیلئی کا خو ره
گورستان لره به هسے شان مفلس ځے
لکه و زووے اول له خپلے موره
چه ئے خوښه عقیده د قلندر شوه
خدائے به نه کا د خوشحال عقیده نوره

دا ښه گل چه ئے کړے د جمال نشته
د وفائے حیف دا دے څه حال نشته
که وفا بقائے هم وے څه به ښه وو
د ښائست ئے په دا دور څوک سیال نشته
عالم زړه په هیڅ خورسند کا چه وصال وی
د هرچا بخره هجران دے وصال نشته
چه ئے وصف د جمال کاندی تر سره
هرچا زده د واصفانو مجال نشته
منونه منونه ظلم جور پکښے پروت دے
د ناترس خاطرئے مهر مثقال نشته
د غمزے په تیغ عالم وژنی غم نه کا
ته به ولئے چه ثواب دے وبال نشته
لکه ډک په ښو گلونو په هر کال وو
د دے باغ هغه گلونه سبز کال نشته
راته څه وائے چه یار په تا مئین دے
مختصر به درته وایم څه حال نشته
ما خوشحال وته په زوره نارے وکړے
چا وما ته خواب راکړ خوشحال نشته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَغلیم سره به نهٔ کامګر دروه
مګر ډیر تر بلا تیر په عقل پوه
بدخوئی به دَخپلوانو سره څوک کا
چه پخپله په خپل ځان پسندی اندوه
ماچه ولیدل اتلس زره قومه
دَخپل ذات سره اُلفت کا هر ګروه
دَمحنت په وخت یومل را سره نشته
دَراحت په وخت زرګونه وو اَنبوه
په خوښیه کښې زاړهٔ لکه ځلمی شی
ځوان ځلمی تر زاړهٔ لا کاندی ستوه
دَګذار په ځائے اوس نهٔ وینم هوسئ
په ځوانئ مِ کهٔ کیلے لیدهٔ په ګروه

غربه هم لکه وینبتهٔ هسے نرے کا
کهٔ غمونه دَخوشحال کښیږدے په کوه

راشه کهٔ ئے آورے دا خبره ده نادره !
چه وواتهٔ له سترګو هغه وُوزی له خاطره

مرم چه جدا کیږے تهٔ م روح ئے کهٔ پوهیږے
مهٔ درومه له مانه راته تل اوسه حاضره

بخت مِ مرور شی چه په نورو دِ نظر شی
بخت راته ناظر شی چه وماته شے ناظره

هرحسن دِ ډیردے دَ لیلیٰ ترحُسن تیردے
زهٔ چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئے ساحره

ډیرے دی نکارے هوسئ سترګے پرے وارے
تاغوندِ به نهٔ وی شوخه شنګه دلاوره

شونډے دِ یاقوت دی غاښ دِ دُر دَزړونو قوت دی
درسته دِ دا تنګه خولهٔ حقه دَ جواهرو

لام وبے ئے زبیبنه چه بنهٔ کښلی شی درپیبنه
تل شکر وُکا بڑه چه شکرے خورے شاکره

ډیر دَ ملک شاهان دی چه دَکښلیو غلامان دی
تا دا قدرت ورکړو و دلبرو ته قادره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل له ډیره خیاله خوپیښے کړی له خوشحاله
هم روغه هم جنګ کړی مهرژنه هم قاهره
راته نیسی جانانه د شرابو پیمانه
د شرابو پیمانه راته نیسی جانانه
مغنی په چغانه راشه بیا کښیږده لیندۍ
راشه بیا کښیږده لیندۍ مغنی په چغانه
کوردے داکۀ بُت خانه پکښے ټوله جُونه ناستے
پکښے ټوله جونه ناستے کوردے داکۀ بُت خانه
پاس په سرد آشیانه تورکاږکه قمر ترے لاندِ
تورکاږکه قمر ترے لاندِ پاس په سرد آشیانه
کوره جوړ دام و دانه زلف وخال دهغه مستے
زلف وخال دهغه مستے کوره جوړ دام و دانه
په پیسو کښیږده شانه چه دمشکو بوئ لا ډیرشی
چه دمشکو بوئ لا ډیرشی په کیسو کښیږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه شک گمان نشته پرداکښے
شک گمان نشته په داکښے عشق مجنون کا فرزانه
تهٔ عاقل زهٔ دیوانه خهٔ مو روخ د ملګیرئ
خهٔ مو روخ د ملګیرئ تهٔ عاقل زهٔ دیوانه
داغزل دے رندانه ماخوشحال ختک و ئیلے
ماخوشحال ختک و ئیلے داغزل دے رندانه

زهٔ م بیا واله مجنون شهٔ بنه چه شهٔ
په خپل یار پسے مفتون شهٔ بنه چه شهٔ
هغه غم چه په منقال په شیرشاهی وو
اوس ترمنونو لا افزون شهٔ بنه چه شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بے دَیار دَ مخ له خیاله بل فکرت م ؟
له خاطره نه بیرون شۀ بنۀ چه شۀ

دَ وصال په وخت م قد لکه الف وو
په هجران کښے لکه نون شۀ بنۀ چه شۀ

لکه قدر دَ وصال را ښکته نۀ وو
چه په بخره م بیلتون شۀ بنۀ چه شۀ

په هوا په اشتیاق ئے دَ سرو شونډو
کۀ م وینے درست لړمون شۀ بنۀ چه شۀ

زړۀ هرکور په غیروچارو مبتلا وو
چه له غیروچارو ستون شۀ بنۀ چه شۀ

زۀ ئے درست له هره حاله نه خبر کړم
چه دَ هند په لارے یُون شۀ بنۀ چه شۀ

هیڅ مکتب له یوۀ فیضه خالی نۀ دے
چه م ځائے دَ سرزنګون شۀ بنۀ چه شۀ

عاشقان په عشق کښے هرکله زبون وی
کۀ م زړۀ په عشق زبون شۀ بنۀ چه شۀ

چه ئے تُوره دَ غمزے راته په لاس کړه
کۀ م اَس ورته هارون شۀ بنۀ چه شۀ

چه ئے پښه دَ دلبرئ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړۀ ئے شکون شۀ بنۀ چه شۀ

زړۀ راپسے سرشو راته وائی چه وئیږه
وایه وایه له وئیلو مۀ دریږه
تش شه له خروشه خوپه تاکیږی له جوشه
ژاړه ژاړه ژاړه په صبا بیکاه نولیږه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظلم جور ستا دے چه په نر ناحق په ما دے
مۀ کړه مۀ کړه مۀ کړه له آزاره وویریږ ه
سوے لوغړن یم تل په آه و په شیون یم
وسوم وسوم وسوم درومه اور درولګیږ ه
اوس خوبے پروائے کۀ زۀ ومرم بیا به وائے
مرمه مرمه مرمه څولا پایم و پوهیږ ه
څۀ وایم چه څۀ کړے سراسر واړه بنۀ نۀ کړے
جګی جګی په ربنتیا م مۀ قهریږ ه
تلۀ دی تیریدۀ دی بنۀ له هرچا سره بنۀ دی
بنۀ کړه بنۀ کړه بنۀ کړه دنیکخواه خبرے نغویږ ه
کبر لوئی مۀ کړه چه دعا کټے هغه کړه
وینه وینه وینه ولے مهر کړه تیریږ ه
ریږدی غاړے غرونه دخوشحال په فریادونه
واوره واوره واوره راشه څۀ خو وګروهیږ ه

زۀ یو یار غواړم زیبا بنۀ — سر تر پایه دلربا بنۀ
بنائسته په شیږ جهته — هر اندام جدا جدا بنۀ
څو دَ بنهر بنائسته دی — دے به حسن تر هرچا بنۀ
تن ئے بنۀ دَ ګل تر پاڼرو — تمامی قد و بالا بنۀ
دواړه زلفے عنبر پاشے — ګلعذار تر لاله لا بنۀ
تورے سترګے تورے وروځے — تور باڼړۀ او بردۀ والا بنۀ
تنګه خولۀ حقه دَ لعلو — غاښ ئے دُر قیمت بها بنۀ
ګبینه ئے سر دَ ژبے — دواړه لب ئے تر حلوا بنۀ
ګل ریزی کا په خبرو — تر شکرو په خندا بنۀ
څړه نیاز وخړه ناز وے — په جفا بنۀ په وفا بنۀ
کۀ م وژنی تیغ راواخلی — دَدۀ تیغ لګی په ما بنۀ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هوا ده د بنهٔ مخ ده
نشته بنهٔ تردا هوا بنهٔ
هرچه دا هوائے نهٔ وی
هغه نهٔ دے په دُنیا بنهٔ
دا غزل چه خوشحال ووے
څوک به ووائی تردا بنهٔ

زمانه راته په څو پرته په څو وه
زهٔ نے واخستم خونی مزری د رَوه
ودانی نے په ډیرغم په ځیګرخون وه
ویرانی نے راشه کوره په څهٔ دَوه
دَبے دردو یاری ما غنم کنزله
چه م ولیدله سرترپایه جَو وه
تندرتل په مناره باندِ پریوزی
دَخسوف بلا د میاشتے په پرتووه
حق ناحق نے وچ لاؤندهٔ وبله کښیښول
ظالمی د اورنګ زیب پره دَلو وه
هغه تورهندو بچه به چرته غواړم
چه ځما د زړهٔ متاع باندِ ګروه
د زړهٔ نوی بنهٔ یاران ووخدائے جداکړهٔ
دَخوشحال د زړهٔ دمه په هغه نو وه

زهٔ خبرورځنے نهٔ شوم بهار تیرشو
دَګلونولون واړه په بل پیر شهٔ
حیف داچه دَګلونو عمر لږ دے
په جهان کښے د اغزیو عمر ډیر شهٔ
دَبهار بلبلے نهٔ راځی په سیل
مګر زړهٔ م د بهار له سیله سیرشهٔ
هغه ګل چه دَحمل ووپه جوزا کښے
ځائے نے پاسه په سوات یا په بنیرشهٔ
خوږ ژوندون جدا له بنهٔ شیرینه یاره
په ماخوار باندِ یا زهر یا ګندیر شهٔ
هومره غم د بیلتانهٔ لری په زړهٔ کښے
دَخوشحال له دله کشت دَبهار هیرشهٔ

سپینه ږیره دَمردانو کدخدائی ده
دَغابنونو پریو تنه رسوائی ده
دَسړی چه غابن په ځائے وی ږیره سپینه
په دا هیڅ زوروالے نهٔ دے برنائی ده
دَخضاب ځوانی دَچا ده دَاحمق ده
تردا کله ږیره بنهٔ په بنهٔ نائی ده
زوړسړے دِ دَزوروالی اندوه نهٔ کا
که په ځائے دَچشمانو بینائی ده
زاړهٔ مردلره لیده دَدلبرخهٔ دی
په معنیٰ دَخوږو زړونو مومیائی ده
شیخ به کله عاشقی له لاسه پریښوه
لاس ودست نے نهٔ رسیږی پارسائی ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خوشحال په عمر لاړ تر اویا تیر شو — لا په زړه کښې ئې د کښلیو آشنائی ده
تورے ږیرے سره وصله نادانی ده — سپینے ږیرے سره وصله دانائی ده
شیخ به ولے نندارہ د کښلیو نه کا — چه دده د زړه د خوږ و مومیائی ده
زوړ خوشحال چه د دلبرو دیدن غواړی
د دلبرو په وصال کښې رونړائی ده

سر د سره بیا جنون را باندِ زور شه — یا د مینے لیونے شوم خوئ م نور شه
که هر څو پندار کوی پروا پرے نه کړم — دا هُنرم وعالم و ته پیغور شه
د ساقی د میو هسے شان اثر دے — په خمار کښې م دستار له سره خور شه
حریفانو په هائے هائے باندِ نارے کړے — چه ساقی د میو دا د کړ جام نسکور شه
هودا کار د آزمینت نه دے نوخه دے — چه خُما بلا خُما د ستر کو تور شه
که کدائے له لوړے مری علاج ئے نشته — چه د دور د خواجه روزگار په پور شه
په خاطر باندِ م ډیر داغونه جوړ وو — ولے ستاله لاسه داغ باندِ انځور شه
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا — د هغو چه د ویشتلی په چم کور شه
هر کالے چه د رضا پکښې موندهٔ شی
د خوشحال خاطرِ م ښه د لاهور شه

ستاله خوبه نه م خوږینه ده اینه — ځکه هسے وهم کانړی په سینه
که دِ زړه دے چه م مینه د رښکاره شی — راشه ونیسه و مخ ته آئینه
چه دِ زړه د د رملنگ شوم خزبه څه کړم — راته توره شړئ بس ده پشمینه
کله کله راته کوره ستا نوکر یم — راته بس ده هم دا هومره مهینه
خزینه د سرو مهرانو د شاهانو — ستا د رازلرم په زړه کښې خزینه
ولے ته کله په مخ خُما مئین شوے — ستا په مخ باندِ مئین یم دیرینه
چه خُما سره ئے ستا د پاره کاندی — خوښ یم ستا د رقیبانو په کینه
ما تیدل ئے هیڅ دشوار نه دی که کوره — چه وکانړے ته نزدے شی آئینه
د بادشاه په تخت وتاج پورے خندا کا — د درویش بوریا توپئ پشمینه
انگوری ترخهٔ شراب ورلره بویه — میخواران له کبینهٔ لری کینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځ هغه ښه ده چه ته پکښې خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدینه

ساقی بیا د مهرګړه چه عید شه
د رندانو د ښادیو وخت جدید شه
په هرلوری یو آفتاب دے خلید لے
ښا پیرک ئے له جماله نه کوردید شه
په هرڅه کښې نندارهٔ د هغه مخ کړم
چه له ډیرے پیدا نی ناپدید شه
هم هغه دے همیشه ژوندون موندلے
چه د مستے د غمزے په تیغ شهید شه
زمانه په خلقو هسے آزمیښت کا
چه یوسف د قبطیانو زرخرید شه
واړه نخښے ئے په زړه وینم حضورے
چه آشنا په لرے حداله ما بعید شه
هرچه ستا د درد سپیو په حساب دی
په جهان کښې هم هغه سړے سعید شه
خط وخال په ښه جمال باندې یو دود دے
نه چه حسن د خوبا په دا مزید شه
چه د نوم د خوار خوشحال په ژبه واخست
په درست عمر کښې خوښ ورباندې عید شه

ستر ګے ستا غړوی زړه
ستر ګے ستا پټوی زړه
چه دا خولهٔ خوزوی دے دے
ژبه ستا وَیوی زړه
چه څه کار په لاسو پښو کړے
دا هم ستا شوروی زړه
اوریدهٔ په دواړو غوږو
هم په تا آوروی زړه
چه نیکی کړے یا بدی کړے
واړه ستا سندوی زړه
چه خندا کړے یا ژړا کړے
خندوی ژړوی زړه
دواړه کونه لکه تن دی
کار د تن جوړوی زړه
زړه بے چون او بے چګون دے
څوک دا غوښه ګنړی زړه
د خوشحال په زړه کښې یو دے
څوک ئے څه لټوی زړه

ستاله حاله م یو داغ دے په سینه
چه هیش راسره یار دے دیرینه
تاچه واغوستے د خیال جامے رنګینے
بله ستا په ډول نشته رنګینه
یو ګلزار پکښې ناګاهه شګفته شی
چه په مخ د مخامخ شی آئینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بے په داچه بنائسته ؤ وته کورے — په بل څیز م له چا نهٔ کیږی کنه
ساقی نن له لاسه څهٔ خوباده پریږدهٔ — چه په سرکښے م خمار دے دوشینه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئے مخے نهٔ دے — دَ درویش دَ سر ټوپئ پشمینه
زهٔ په عشق کښے مستثنیٰ لکه مجنون یم — چه م نشته په ډیر قرن قرینه
داخهٔ راز دَ مینے نهٔ دے په کوکل کښے — دا م ایښی ده په زړهٔ کښے کنجینه

مئے خورئ لره شنبه خوبوی خلق
وخوشحال ته څهٔ شنبه څهٔ آدینه

ستا په غم کښے م آرام دَ زړهٔ بیرون شهٔ — دَ غرخهٔ غوندِ م خوب په ځیګر خون شهٔ
همیشه په غاړے غرونه سرګردان یم — په دا دورم درست ډول دَ مجنون شهٔ
عاشقی سړے رسوا که هالهٔ ومری — بنهٔ هغه چه مړ په تبه په طاعون شهٔ
کوره خو عالم به لاندِ که تر چلو — چه روان م تردا دووستر کو جیحون شهٔ
هدیره ئے دَ شهید په څنګ کښے بویه — هر سړے چه مړ په تورهٔ دَ بیلتون شهٔ
په ګلونو به ئے ژغ کاندِ بلبلے — دا ګلزار چه په بیاض ځما زرغون شهٔ
چه درست کال ئے بیابیا وایم لا یوراز دے — دا یو راز تر دفترونو نه افزون شهٔ
په زر ژبه ئے ستایه واړه یو راز دے — عبارت کهٔ مختلف شهٔ یو مضمون شهٔ

عشق خوشحال وته یو هسے سبق ورکړ
چه ئے زړهٔ دَ قال وقیل له دَ سستون شهٔ

شپه دَ بیلتانهٔ ده پهر پهر کال په ما شهٔ
بانګ دے دَ چرګانو په هزار هیله صبا شهٔ

رایشی ګلزار ته وار په وار نندارهٔ کاندی
وار په وار پرے تیرشی اوس که کوږے وار ځما شهٔ
پیغام راوړی دَ وصل عجب بنهٔ راځی په مهر
هُدهُد دَ یار له لوریه نن په ما بادِ صبا شهٔ
په وخت دَ مشغولا دَ کلوکله آواز کاندی
چه درومی له ګلزاره په چیغار چیغار طوطا شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درست عمرئے مهر د سکوت په خولهٔ وهلے
ځما د زړهٔ طوطی دے چه نن کورمه کویا شهٔ
زنګ چه باندِ پریوزی آئینه د زړهٔ تبئ شی
زړهٔ د خوشحال کوره له هر زنګه مصفا شهٔ

شیرازی که بنهٔ خوراک وو وار وو تیر شهٔ
ملوکی که بنهٔ پوشاک وو وار وو تیر شهٔ
که خپلوی د زن فرزند وه حال ئے دادے
که له خلقه زیست وژواک وو وار وو تیر شهٔ
که منصب وو که خانی که سرداری وه
که په لاس ملک و املاک وو وار وو تیر شهٔ
فرش فروش نقش و نګار د محلونو
که بستر م عطرناک وو وار وو تیر شهٔ
چه له بنکاره به په خیال راتلم وکور ته
سور به تل ځما فطراک وو وار وو تیر شهٔ
خپل پردی نیکان بدان له هره لوریه
په دربار به م بلغاک وو وار وو تیر شهٔ
تار په تار د اکوړ خیلو کړے لاړے
په داژغ م ځان هلاک وو وار وو تیر شهٔ
اوس ئے روخ د ملنګئی د دونهئی دے
د خوشحال چه سرائے اوتاک وو وار وو تیر شهٔ

شل کاروند پریږ. ده نندارهٔ ئے د جمال کړه
دواړه کسی واخله په سپین مخ باندِ ئے خال کړه
کښینه په انګړ کښے مخامخ چه درته کورم
تور لونګین دواړه چند نړهار په سینه تال کړه
راغلے و بازار ته درست وجود کړه لکه کسی
کوره که ړوند نهٔ ئے د کمال کړه
تلهٔ دی تیریدهٔ دی بنهٔ له هرچا سره بنهٔ دی
وُنه د نیکئی په دا باغ کښے نو نهال کړه
واړه وړکوئل د جهان کوره عاریت دے
غم د بیلتانهٔ ځما زړګیه په وصال کړه
بے دیار له مینے چه به کور د دُنیا جوړ کا
واؤره درته وایم خدائے ئے مینے په زوال کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ هغه رستم ئے چه شاهان دِ طلبگار دی
چا درته تلقین کړچه خدمت دَ پیرِ زال کړه

الف دِ دے سر ایښے ستا په میم چه درته کوری
په دواړه لوریه زړهٔ وړے په مخ دواړه زلفے دال کړه

نورخلق په پخښودی چه پرے بار نشته دَ مینے
بار لری دَ مینے ناز و نیاز په خوار خوشحال کړه

عجب جوییٔ سره مِ هومره ده کینه
وبه نیسم و مخ ته آئینه

خدائے دِ ما بے غمه نهٔ کا په دُنیا کښے
زهٔ او غم سره یوځائے یُو دیرینه

ساقی خوخمار شکنے پیالے راکړه
چه په سر کښے مِ خمار دے دوشینه

دایم زهٔ وړپسے سریم کهٔ مومم
په دوران کښے موندہ نهٔ شی خزینه

نن ئے مهٔ کړه تفحص وایه چه نن دے
کهٔ ئے بیاموے په قرن قرینه

لاله ځایه چه خوشحال په جهان راغے
دَ لاله غونډئے داغ دے په سینه

فراق خرنگ راأوږده کړه په مانن شپه
دَ جوزا شپه ئے یلدا شی په غمژن شپه

په فراق کښے مِ په ستر کو خوب حرام شهٔ
په هیچا باندِ ورمشه دَ لیچن شپه

چه ریبار ورته پیغام دَ وصال راوړی
په هوس هوس تیریږی په مئین شپه

دَ فراق په شپه اُمید دَ وصال شهٔ دے
کهٔ ئے کوری په معنیٰ کښے وُرکه ستن شپه

دَ دوهئی ملنگ هم تیره کړه دوهئی ته
کهٔ تیریږی په تونگرو په برستن شپه

روغ عالم بے غمه خوب کا خبر نهٔ دے
چه په شهٔ عذاب تیریږی په دردمن شپه

دَ وصال وَته هجران دے ورنیولے
بنخه شوے وه دَ ورځے په لمن شپه

ورځ ئے مالیدلی نهٔ ده په درست عمر
خدائے به نهٔ کا سپین صبا دَ دروغژن شپه

دا نن شپه چه په خوشحال دَ فراق راغله
وردِ نهٔ شی هسے سخته په دشمن شپه

کهٔ عالم وته دلخواهه بادشاهی شوه
عاشقی و ماته لا عالی جاهی شوه

دَ تقویٰ په کاروبار ډیر خبردار یم
ولے شهٔ کړم چه نصیب مِ گمراهی شوه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهدانو ته دَخضرؑ عمر غواړم
حیف دادے چه دَ عمر کوتاهی شوه

چه له ځایه ئے گناه لره پیدا کړم
کهٔ نظر وُکړے ځمابے گناهی شوه

یارم ولیدهٔ له ورایه شکر دا دے
چه قبوله مِ دُعا سحرگاهی شوه

لکه ستا کسی په خوارو برابر شی
دَ طالع تر رونړا بنه دا سیاهی شوه

زهٔ دَ یار په جفا هیڅ آهونه نکړم
راته غم دَ رقیبانو بدخواهی شوه

ستا دَ سروشونډ وپه دور مئے حلال شول
بنه چه اوس روا دَ میومناهی شوه

سربازی یا دَ پتنگ یا دَ عاشق ده
یا قسمت دَ مجاهد یا دَ سپاهی شوه

بخته داځله ئے راوله تر غاړے
چه بیړئ مِ په دریاب کښے تباهی شوه

کهٔ خبرله حاله نهٔ وے څهٔ به بنهٔ وو
وخوشحال ته غم داخپله آگاهی شوه

کهٔ په زړهٔ کښے دِ دَ یار مینه ځائی ده
سکه ناحقه دِ دَ غیرو آشنائی ده

مخ ئے کله دَ یوسفؑ غونډِ زیبا دے
دَ یوسف ترمخ ئے زیاته زیبائی ده

چه ئے رائے دَ خپل خاطر وی هم هغه کا
په دلبرو مسلّمه خود رائی ده

کهٔ دِ زړهٔ وی چه داخُور خاطرم روغ کړے
دَ لبانو مچه راکړه مومیائی ده

زهٔ اوستا دَ دواړو شونډو مئے هغو زده
چه ئے نن په لاس نیولے پارسائی ده

دَ معشوقے په ترخه کښے ډیر خوږ ځهٔ دی
کهٔ ئے گورے نیکنامی ئے رسوائی ده

چه په خلقو کښے دوزخ دوزخ یادیږی
بل دوزخ په جهان نشته جدائی ده

په پیغور په تور په زور به ځنے نهٔ ځی
دَ هرچا چه خپله بخره شیدائی ده

دَ افسون دَ سحرکار دا هسے نهٔ وی
دَ خوشحال په زړهٔ کښے دا مینه ځائی ده

کهٔ رښتینے محبت لرے مهٔ ناوړه
په یوه ناره بیل شوے یار وُ ژاړه

دَ رسا ویشتلی کله توان دَ ژغ وی
په فراق کښے نارے مهٔ وهه له باړه

په معنیٰ کښے جدائی نشته وصال دے
دَ آشنا په غم کښے خوښ وسه تل ویاړه

په هجران کښے هغه هسے شان وصال شته
لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه

دا دیدن لکه په پټو سترگو کیږی
دا دیدن له وازو سترگو نه مهٔ غواړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیلی پلارلره په سل پردو کښې ناسته — مخامخ وه ومجنون و ته ولاړه
پس له مرګه هم جدا نه وی رښتینی — په یوه نجد کښې ورشی سره دواړه
د رښتینی مینې ډار د زوال مه کړه — چه رښتینې عشق لری سلام پرې واړه
د یار غم دِ د خوشحال له دِله نه ځی
د فانی دُنیا خوښی که لاړه لاړه

که ملیګې د زړه مینه په ملیګ کړه — که قبیلې د رومه چارې د قبیلې کړه
د بهار ګلونه ډیردی واړه ګوره — چه دِ زړه وی هغه ګل پکښې ترجیح کړه
که دِ زړه دے چه د مخ ثنا ئے وائے — د بلبلے غوندِ خپل زبان فصیح کړه
مسیحا د رنځ وهرلوری ته ډیردی — د خپل رنځ دوا د وخته په مسیح کړه
له ازله ئے رند رند زاهد زاهد کړ — زه به ډکے پیالے اخلم ته تسبیح کړه
په حسد په رخه څه ځما پرواه ده — چه دِ پټه کینه کړه اوس ئے صریح کړه
زه که بدیم هم د یار د ستر ګو تور یم — وهرچا وته ځما د عیب تشریح کړه
د توبے دریاب ئے تالره پیدا کړ — د ګناه د توریو ځان لکه صبیح کړه
دا د سر په ستر ګو مه ګوره خوشحال ته
که د زړه ستر ګے لرے بنګے صحیح کړه

که نیمګړی پیاله راکړے ساقی تازده — همګی مدار په نیت دے باقی تازده
د شرابو په مستئ بیخوده لاړے — که له سره دِ پریوزی طاقی تازده
د بابا په رضا ځه جنت به موے — روایت م درته وکړ عاقی تازده
زه دِ وُخورُوم په ما د تورو زلفو — حال م خود وینے په ستر ګو راقی تازده
د خوشحال غوندِ همیش په ځان ناچاق یم
ته چه تل په صورت چاق ئے چاقی تازده

که هوښیار دی که نادان که ساد که غله — هیڅوک نه وینم د خپلے لارے مله
یو په غم شریک یار نه وینم په ملک کښې — خلق تشے تسلے کا ندی په خوله
د میړیو غوندِ یُون دے ودانو ته — چه وماوته عالم کا تله راتله
چه اُمید د میړی نه وی ودانو ته — وهغه لوری ته نه کا ندی هیڅ تله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ویشتلے غوڅهٔ مهٔ پریږده خوشحاله
ځائے په ځائے ئے وینے توئے دی په پلهٔ

ګم ګشته او ګم ګشته سره رفیق شهٔ
ګم ګشتن دَ دواړو تنو په تحقیق شهٔ

دَ شرابو جام په لاس شاهد بازی کا
شیخ دَ بنهر عبادت پریښو زندیق شهٔ

یوئے اصل سره دوه اویا مذهبه
خدایه څهٔ بنی آدم فریق فریق شهٔ

عشق څهٔ هسے آسان نهٔ دے هومره خلقه
په بلخیو کښے خو یوسړے شفیق شهٔ

دَ آسمان دَ ستوریو هم وبله فرق دے
ځکه غوره په یارانو کښے صدیق شهٔ

چه توفیق ورسره مل شهٔ کار آسان دے
کل مدارد واړو خلقو په توفیق شهٔ

آزاده به له چا طمع اُمید نهٔ کا
چه به طمع له چا کا کله عتیق شهٔ

دَ غلیم مهر په هیچا باندِ نهٔ وی
یو فساد ورباندِ کاندی چه شفیق شهٔ

وخپل بخت وته تسلیم کړه چه غلیم دِ
همګی دَ غم په بحر کښے غریق شهٔ

نورکهٔ سل پیالے آخلی دے دِ سل ځنبی
چه خوشحال دَ باده نوشو په طریق شهٔ

ګوره دَ یار مخ ته بیالیمهٔ پرے ولـوه
زړونه دَ بدرنګو رقیبانو ویلوه

دا دے هغه مخ چه هجران کښے پسے تهٔ مرے
اوس ئے په وصال کښے دواړه لوریه بنکلوه

لویه پیشکشی ده په وصال کښے درته وایم
دُرئے په لمن کښے ورته ګوره تلوه

زهٔ دَ بیلتانهٔ په حال خبر نهٔ وُم خبر شوم
خدائے له خپله یاره نه هیڅ یار مهٔ بیلوه

تندر دَ رقیب په کور پریوزی قهقهه خاندی
سپینه آئینه دَ ششت خپل یار ته ځلوه

یو ځله چه زړهٔ دَ چا په مینه مهر بند کړے
شرط دَ یارئ دا دے زړهٔ بل ځائے مهٔ نښلوه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړے دی دَ زړونو ستا دَ مخ په لور ر ولے
واړه ملک بوستان دے په هرځائے ملَوه
درسته دِ له خپلو نمریو وویستم خوشحاله
یو دَ غاړے هارم دَ ګلونو مهٔ شلوه

لکه زړه یم پیدا شوے په دا مینه
دَ نورچا به هسے نهٔ وی پیدا مینه
دَ قصاب چاړهٔ په غوښو هسے نهٔ کا
لکه کاځما په زړهٔ دَ آشنا مینه
درست عالم رابانده غاړو کا زهٔ حیران یم
چه له زړهٔ به په خولرے کړم ستا مینه
په یوهٔ تن کښے دا دواړه توکه نهٔ وی
هم دَ حُسن استغنا هم دَ چا مینه
نهٔ به بوئ دَ مشکو پټ شی په نافه کښے
نهٔ به پاتے شی مخفی دَ شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وُنهٔ کړ
دَ نا ترس خاطرے نهٔ شی په چا مینه
په ژړا به م دوه سترګے وُچے نهٔ کړے
کهٔ په ما شوے دَ خپل یار په ژړا مینه
لور په لورے په همه عالم رسوا کړ
کشکے نهٔ وے دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه ستا دَ زلفو تاب شته
په سنبلو کښے هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوئ دے
هسے هم په ملک ګلاب شته
ستا دَ مخ ترخال به به وی
په خطا کښے مشکِ ناب شته
لکه زړهٔ ځما ستا شوندے
نهٔ کباب شته نهٔ شراب شته
کهٔ ونمر ته خاتهٔ ګران دی
دَ زلفینو ئے طناب شته
چه کاتهٔ دِ په حساب شول
دَ یارئ هم حساب شته
کُنبلی دِ یرو وو ما تهٔ یار کړے
تل دَ ګلو انتخاب شته
ګل په ما شهد و شکر دی
کهٔ دِ قهر یا عتاب شته
مجنون مړنهٔ دے ژوندے دے
چه لا ما غوندِ خراب شته
دَ هجران په شپه مرګ غواړم
ځما سترګو ستا سے خواب شته
چیرے نهٔ په بل مرګ وُمرم
دَ غمزو دِ هم شتاب شته
چه م وژنے کوز به ګورم
له آشنا سترګو حجاب شته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخپل خون ورته پل کړے
که ځما د مرګ عذاب شته
دچامئے م پکار نهٔ دی
چه م خپل لب ولباب شته
دروغژن یم که دا شعر
د میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال اووے
نن ئے چا څخه ځواب شته
له حاله ئے خبرشه که شته شته که نشته نشته
قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لږه ده که ډیره واړه وُنیسه په تیره
په خوئ د پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته
د عمر څهٔ اندوه کړے څهٔ اندوه دے که ځان پوهکړے
ژوندے ترګوره ورشه که شته شته که نشته نشته
بادشاه د بحر و برئے که قانع په خشک و ترئے
د دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُردی که ګوهردی که ګلونه د شجر دی
د واړو بے خبرشه که شته شته که نشته نشته
بے وخته غواړے بد کړے بیهوده رخه حسد کړے
په صبر تونګر شه که شته شته که نشته نشته
مهٔ ژاړه مهٔ پرے ویاړه غم بنادی پریږده دا واړه
واقف په دا سیُر شه که شته شته که نشته نشته
بلا دی چه تولیږی په هیچا نهٔ پاتے کیږی
فارغ له سیم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له یاره مهر غواړے که ئے نهٔ موے نور ژاړے
د یار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دی دواړه ماوته یکسان دی
آرام په خپل مقر شه که شته شته که نشته نشته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوسعی څوطلب کړے اندیښنے په روز و شب کړے
په واړه برابرشه که شته شته که نشته نشته

لږ عمر ډیر غمونه په زړهٔ هومره ستمونه
قانع په خشک و ترشه که شته شته که نشته نشته

په خپل هُنر نظر کړه څو ژوندے ئے خپل هُنر کړه
خوشحاله شیرِ نر شه که شته شته که نشته نشته

... ...

لکه مخ خما دیار دے نمر خو هسے وی کنه
لکه زهٔ په عشق کښے زیړ یم زیرخو هسے وی کنه

دَ عالم ډیرے خبرے لور په لور تو رے لښکرے
زړهٔ مِ نهٔ خوزی له خا یه غرخو هسے وی کنه

بے دَ عشق له شور و شره چه هرگز خما له سره
نهٔ ځی نورخهٔ هرخهٔ درومی سرخو هسے وی کنه

چه ئے ریبم عمل لا کا چه ئے ورک کړم خان پیدا کا
ورځ وشپه دا هسے کر کړم کرخو هسے وی کنه

تاوے درومه نوم مِ زیر کړه بل سبق له زړهٔ بدر کړه
تل مِ تهٔ ئے په خاطر کښے زبرخو هسے وی کنه

وهغهٔ ته مِ سرگوز دے چه معلوم ورته رموز دے
په خبره نهٔ پوهیږی خرخو هسے وی کنه

په دا باغ کښے یوه وُنه تل تازه تره برخُنه
چه ئے اوړے ژمے برخورم برخو هسے وی کنه

چه آزاد مرئیے وردرومی خپل مراد ورځنے مومی
په هیچانهٔ دے تړلے درخو هسے وی کنه

په یوهٔ زمان تر یاره ورشی راشی څوگذاره
دَ خوشحال خاطر تیز پردے پرخو هسے وی کنه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایزاله بادشاهی کهٔ چا موندله
کیخسربه وخسروته نهٔ سپارله
جام دَمیئو رابه لاس کړه ساقی کوره
په هرلوری داخما دَ غم کرله
په امان امان یوه لاتیره نهٔ وی
په زمان زمان بنکاره فلک کا بله
ډیر په یادلاړل دستاغونډ باد وُړی
تهٔ ئے روستودم کړه ئے خما دِله
جام وساز ساقی بهار واړه اسباب شته
صراحی ولے خالی وینم له مُله
په جهان دَ نیکو نوم بویه خوشحاله
چه یادکار به وی ترتلوهم ترتله

لور په لورے دَجهان کریوان پاره شهٔ
کور په کورم دَرندئ کاربنکاره شهٔ
چه م پته په لستونړی کښے نوشله
دَهغے پیالے جهان په نندارہ شهٔ
داخهٔ زړهٔ نهٔ دے چه اوس مهربه ما کا
راته نرم هغه سخت سنگِ خاره شهٔ
چه دَعمرخهٔ ما یه تروا ړو تیر شوم
دَخوبنئ ملک خما په اجاره شهٔ
اوس به کوم ارمان کوم سوبه م وشوه
چه رقیب دَیارله دره آواره شهٔ
دَهغهٔ قدرلرم ترے به خا ریږم
چه په غم کښے چاره جوئ دَبیچاره شهٔ
اُودهٔ بخت وته م ډیرے نارے وُکړے
وینبی له خوبه په روستئ نړئ ناره شهٔ
جدائی ورځنے مرگ دے سرے وُمری
دَ بُتانو وصل عُمر دوباره شهٔ
کهٔ خپل خان هوښیار وی هوښیار به نشی
اوس خوشحال دَلیونیو په شماره شهٔ

له تانه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه
نهٔ خوب نهٔ م خوراک دے نهٔ آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکرئ نهٔ وی بے دَیارله رویه مویه
دَ زړهٔ په حال خبریم زهٔ مدام په ورځ و شپه
دَ مخ ثنائے وایم دَ زلفینو ئے صفت کړم
په خولهٔ کهٔ په خامه وی په صبح وشام په ورځ و شپه
یو بنهٔ نظر چه وُکا سرمایه م دَ ژوندون شی
کافی دے خلوتی ته یو بادام په ورځ و شپه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مشکو دَ کافور وخوشبوئی به ترے قربان کړم
کهٔ ستاله لوریه راشی یو پیغام په ورځ وشپه
دَ مشکو گل قندے به ئے خوشحال ترے صدقه کا
کهٔ تهٔ م سرفراز کړے په دشنام په ورځ وشپه

ما پټ دزلهٔ گوگل کښے همیشه اسرار دَ زړهٔ
آخرئے خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړهٔ
له پښے اغزے مشکل دے په حکمت له تلخیژی
دانا طبیب پکار دے چه وُکاږی خار دَ زړهٔ
دَ نورو تونگری کهٔ دَ دُنیا په سیم وزر شی
په دا به تونگر نهٔ شی بے دید نه خوار دَ زړهٔ
دَ شونډو دارو ورکړه کهٔ ئے تهٔ په رغوُل ئے
په ستر گوئے علاج کړے خو به مری بیمار دَ زړهٔ
کهٔ بنهٔ دے هغه زړهٔ دے چه مئین په هیچانهٔ دے
چه یوځله مئین شی نور تر تلو زار دَ زړهٔ
غمژن به ډارد هجر خوبش دَ وصل په اُمید کښے
په اور او په اوبهٔ کښے کړهٔ خدائے څهٔ روزگار دَ زړهٔ
دَ یار مهر ترما راغے خُما مهر تر یا ره !
ربښتیا ده داخبره چه تر زړهٔ ده لار دَ زړهٔ
چه خپل اختیار ئے ټول دَ خپل آشنا په لاسو ورکړ
رحمت ئے په دا کار شه خو هم دادے کار دَ زړهٔ
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وچاته روائی
چه لاړ ورته ئے شا کړه دماغی بنهٔ یار دَ زړهٔ

ما دَ شیخ او دَ ملا حکایت نهٔ زده
ما بے میه نیه بل روایت نهٔ زده
چه ئے نوم دَ عاشقانو په شماره شو
دا هم بنهٔ کهٔ بوالهوس محبت نهٔ زده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ چه هسے په چمن کښے چمان کیږے
سیره تا ځما دَ یار په قامت نهٔ زده

عام عالم وته پخپله ځان نا دان کړم
هسے مهٔ وایه چه ما کنایت نهٔ زده

دَ درویش په زړهٔ کښے درست کتاب مرقوم کړے
که په خولهٔ ئے دَ عربو لغت نهٔ زده

وائے تا سره مِ نیت دے دَ یارئ
هسے هیښ یم کنړه ما په تش نیت نهٔ زده

نادان یار به صدقه ترهو بنیار یار کړم
نادان یار دَ آشنایئ قیمت نهٔ زده

عاقلانو څخه څو رنګه حکمت دے
لیونیو یو دَ عقل وحکمت نهٔ زده

وعاشق ته نصیحت مهٔ کړه ناصحه
خود پوهیږے چه عاشق نصیحت نهٔ زده

دَ خدمت له نتیجے نه چه محروم شوم
زهٔ لائق نهٔ یم که تا عنایت نهٔ زده

چه بے سته میلمه کیږی هغه زهٔ یم
که آشنام دَ هندو غوندِ ست نهٔ زده

زاهدان چه مونځ روژه کا جنت غواړی
ما خوشحال دَ مزدورئ طاعت نهٔ زده

ما په ننګ دَ پښتانهٔ ځوانان قربان کړهٔ
بیام غوره غوره جمع بنهٔ ځوانان کړه

دَ سړی دَ لاسه مړهٔ وے څهٔ به بنهٔ وو
لیونی کوته سپی مړهٔ کوره شیران کړهٔ

هومره کوټے کوټے ارمانونه
هر نفس ځی په ارمان ارمان ارمان کړهٔ

په یوهٔ ساعت بنادی په بل غمونه
په لحظه لحظه تیریږی دَ آسمان کړهٔ

چه په شپه راسره ټول وو په زرګونه
په صبائے له ما واړه ځان په ځان کړهٔ

ځنے مړهٔ ځنے ژوندی له ما جدا شول
زهٔ جدا په غاړه غرونه په ارمان کړه

چه شاهان ځوانان مِ ومړل هالهٔ مردیم
که دَ هر یوهٔ مِ ساری سل ډمان کړهٔ

یو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وے
په دشمن باندِ مِ وشوے په داشان کړهٔ

لوئے قتل هلک بند بنهر و نه سوی
مال او لجه بندیان دِ ګل واړه جهان کړهٔ

چه نو بنهر مِ واهه کوهاټ مِ پریښود
لا هالهٔ ځما دا کړهٔ وو دَ نادان کړهٔ

چه بد اصل سره بنهٔ کا کله بنهٔ کا
دَ موذی سره څهٔ سود دِ دَ احسان کړهٔ

سر خودا په خوشحال وشوه بیا ترکاله
ګوره څهٔ رنګه بنکاره شی دَ سبحان کړهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په ستر کو ورُوځوله ماخوار زهد و تقوٰی وړه
ناز و غمزے وُکړه عقل وصبر م صبا وړه

شیخ ملا قاضی مفتی صوفی سره یو ځائے دی
پاسه بنیوه وکړه یو یو خیز م له هر چا وړه

جور دَ اغزی وړی چه وکل وته هوس کا
یا رکهٔ بنائسته وی تهٔ ئے هم جور وجفا وړه

دور دَ اورنگ زیب دے دَ ریا زاهدان ډیر دی
پټه په لستونړی دَ شرابو ډک مینا وړه

تل چه عاشقان دی پسے تعیین رقیبان دی
تهٔ چه عاشقی کړے دَ وګړی شور غوغا وړه

مال دے کهٔ م ملک دے خولا مړنهٔ یم ژوندے یم
هرچه ستا په خوا دی هغه واړه لا پخوا وړه

ډیرے دی نگارے بنائسته پری رخسارے
نورو لره نورخهٔ تهٔ خما زړهٔ په تنها وړه

شونډے دِ حلوا دی عاشقان دَ حلوا وړی
بنهٔ په اوږیوځه په پلو پټه دا حلوا وړه

تا وئیل خوشحاله یو کالے به له تا غوا ړم
زړهٔ دے نورخهٔ نهٔ دے بنهٔ درکړے م وتا وړه

نن ئے بیا دَ دلبرئ خنجر ترملا شهٔ
بنهٔ چه سرئے لا اوله په پارسا شهٔ

بنهٔ چه زر دِ مختوری وشوه رقیبه
هغه یار چه مرور وو بیا په پخولا شهٔ

ماوے بخت به یو بنهٔ یار راکا و ماته
چه دَ درست جهان ناترس وو یار خما شهٔ

کل په دا سبب اَرزان دروی په بیه
چه ئے ډیره بقا نشته بے وفا شهٔ

په بلبلو باندِ زیرے دَ بهار کا
چه نرگس په هسے سخته ځله واشهٔ

راشه کل وته نظر وکړه اَغزیه
کل په هومره زیبائی یار دَ چا شهٔ

دَ فراق شپه ئے ځهٔ هومره اوږده نهٔ وُ
په خوشحال باندِ هزار ځله صبا شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته بانک د مؤذن په درست تیراه
مګر واوره بانک د چرګ په سحرګاه
که اورکزی ئے سراسر واره ګمراه دی
آفریدی دی ترګمراهو لا ګمراه
د اسلام ارکان احکام حلال حرام شته
آفریدی اورکزی نه دی پرے آګاه
نه نمونځ د جنازے نه ئے امام شته
نه زکوة نه سرمایه نه د زړه ثراه
بنه هغه چه مستقیم په شریعت وی
بد هغه دے چه په شرع وی تباه
د دنیا چارے همه واره فانی دی
که باقی دے خوبو نوم دے د الله
چه یک لخته د دنیا په کار کښے غرق دی
له هغه غافله ځویه نه آه آه
په اوبو سره ګندګی له تنه درومی
په توبه په استغفار سره ګناه
موحد د تصوف د رسالو دے
مسئله د شریعت ګنړی ګناه
کله کله چیرے ووائی دا هومره
ځنے ځنے لا اله الا الله
چه ګناه همیشه کا توبه ئے نه وی
له هغه قومه خوشحال غواړی پناه

نامرد مل د چا مل مه شه
سر په بد نائی کل مه شه
پئی غوړی واره مردار کا
د خپل کور پیشو غل مه شه
یوچه دوه ورته بنکاریږی
څوک په سترګو احول مه شه
چه یا سیب یا بهی کیږی
بصل مه شه حنظل مه شه
د غوټئ غوندِ موسیږی
د لبرو ترمنځ خل مه شه
په وئیل که ډیرا فضل ئے
له خوشحاله افضل مه شه

نصیحت دے که ئے آورے درته وائی بیچاره
نفس به ډیرخه درته وائی پیسے مه شے آواره
روحانی بخره د چا ده چه ئے مینه په درویشو وی
نفسانی بخره د چا ده چه جاهل وی هیچکاره
چه وهل خوړل خوړل کا هغه بازګے یا شاهین دے
چه ئے سوړے لره وړینه یا میږے دے یا فاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

علم تا بیائی په پورته جهل تا بیائی په کښته
یا عیسیٰ لره وردرومه یا قارون ته ځان سپاره

چه ئے علم فضل نهٔ وی چه په تخت دَ بادشاه کښینی
یا یو پیر دے یالیوهٔ دے یائے گاؤ خر شماره

بے وفا دروغژن مهٔ شه ناسپاس حق ناشناس هم
ره زنی کړه بنگ شراب خوره ځرخ وهه په دوتاره

دَ نباتو حلوا مهٔ خوره چه منت ورسره مل وی
خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره

کهٔ وعده په قیامت وی هوس مهٔ کوه و پورته
څو توانیږے بنځه مهٔ کړه کهٔ په مخ وی ستاره

په هوا په هوس تللم لا تراوسه هسے زغلم
واویلا دَ نفس له لاسه گریوان چاته کړم پاره

څوک نیکخواه په جهان نهٔ ووچه ئے ماته هدایت کړے
چه خبر په قباحت شوم پکښے ډوب یم یک باره

لوئے دریاب دے توره شپه ده پکښے ځی ځما بیړئ
خدایه خضرؑ رابنکاره کړه چه لاس راکاندی بنکاره

هُنر هم په خپل مقدار شته دانش هم شته په خپل قدر
کهٔ یو بخت ورسره مل وی دَ خوشحال کړه نندارہ

نهٔ ځما دَ زړهٔ لَر بَر دی بنائسته
همیشه مِ دَ زړهٔ سر دی بنائسته

خپل ژوندون دَ دوئ دَ مخ دپاره غواړم
له دننه مِ خبر دی بنائسته

بُت پرست دَ یوهٔ بُت یم نهٔ دَ واړو
کهٔ بُتان مِ دَ آذر دی بنائسته

زهٔ به مخ دَ یار مخے نهٔ کړم دَ واړو
کهٔ گلونه سراسر دی بنائسته

زهٔ له ډیرے ځلے یو پیر دم بل گورم
سره یو تر بل بهتر دی بنائسته

خال وخط به ئے ځماله زړهٔ لاړ نهٔ شی
کهٔ بیرون مِ تر بصر دی بنائسته

په وار وار ترے لعل ودُر دی راتوئیږی
ستا وئیل لکه سرهٔ زر دی بنائسته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خطا کۀ په ختن کۀ په کشمیر شته
نۀ چه دام تر دلبر دی بنائسته
کۀ هر څو د ځوانئ عشق لری خوشحاله
کۀ زړونه مکدّر دی بنائسته

نن دِ دور دے د خوبئ کبر دماغ کړه
یا د یار په زړۀ مرهم بردہ یائے داغ کړه
په خندا خندا راځه غاړه غړئ شه
د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه
ستا د زلفو په تورتم کښے م زړۀ ورک شۀ
چه ئے بیا موم بنکاره د مخ څراغ کړه
د مخ خال دِ تور کاڑکۀ دے ځما زړۀ وړی
د بازونو د شاهینو بنکار په زاغ کړه
د خلوت په مخ کښے ناست زاهدان بنۀ دی
ساقی زۀ چه زاهد نۀ یم کشت د باغ کړه
ساقی لور په لور گلزار دے چه لیدۀ شی
له توبے نه کړه توبه په لاس آیاغ کړه
گوره کوم لوری ته لاړ دے موندۀ نۀ شی
د خوشحال د زړۀ پیدا چرته سُراغ کړه

وچ لرگی و بله کښیږ دہ
اور پرے پورے کړه نور پریږ دہ
په تیرو تیرو اغزیو
تاته چاوئیل چه پښے ږدہ
پکښے ظلم ډیر ستم شی
له بیدادہ بنهر لیږ دہ
د خزان سیلئ راغلی
لکه پانړے هسے ریږ دہ
تل طفلان د خپلو اوښکو
د گریوان په اونړی بلیږ دہ
په اَعُوذُ په لاحَوْل
سر آخله له سر ویږ دہ
اوس پیری راغله خوشحاله
د ځوانئ چارے پریږ دہ

هر عاشق چه بهره مومی له حضوره
په هغۀ باندِ سلام له ما مهجوره
بنۀ دِ قدر د وصال د ساعت زده کا
و ناظر ته تل جلوه نۀ کا منظوره
اوس د دیوجونو وینځو په ځائے نۀ ده
د رخانئ آدم خان کړه مشهوره
چه په داهسے جمال ورځنے زووے
بوره مور دِ بنا پیرئ وه کۀ حوره
یار به چا په یوۀ درنگ له لاسه پرے ښی
جدائی له یارۀ نۀ شی بے ضروره
صبر تاله مانه درست په کاتۀ یوور
بیا وَ ما وَ ته وئیل کړے ناصبوره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ لاهسے په یارئ کښے غوخ نهٔ یم — چه لمن به دِ پریږ دم په تیره تُوره
لکه بادچه لوئے نښتر وُولی په مزکه — هسے رنګ ورپسے ولُوښتم بیخ پُوره
دَ ښهٔ یار دیدن دَ دواړو ستر ګو نور دے — خدائے دِ نهٔ کا دَ هیچا ستر ګے بے نُوره
کهٔ آسمان او زمکه خولهٔ وبله وروړی
دَ خوشحال خاطر به نهٔ وی بے سروره

هغه کار لکه په تور وو — مالیدهٔ چه په سپین تور وو
چا به مشک په کافور ورکړهٔ — ولے بیه نهٔ وه زور وو
تل په شپه بازار خوریږی — په رڼا ګوره چه خور وو
یا یو خوب ووچه لیدهٔ شهٔ — یا یو خیال خالی بیور وو
چه خیګر خوری دَ خپل خُو یه — عجب ښهٔ مهر دَ مور وو
اُوهٔ غلهٔ پرے حواله وو — خهٔ ناتارشهٔ یوخهٔ کور وو
لږ ئے راکړهٔ ډیرئے یوړل — پورَ وړے ئے سودخور وو
ما تهٔ وُلیدے خوشحاله
چه دِ خومره زور وشور وو

هرسړے په خپل کنګاش پوهیږی ښهٔ — په خپل زیست او په معاش پوهیږی ښهٔ
بزرګر دَ کرد کیلے هُنر ښهٔ زده — بازرګان په خپل قماش پوهیږی ښهٔ
تولول به ئے هغه کا چه ممسک وی — په بازنه ئے قلاش پوهیږی ښهٔ
ځوک دِ هیڅ ورته دَ مټ خبره نهٔ کا — عاشقان په خپل تلاش پوهیږی ښهٔ
دَ شرابو صفت خهٔ کوے نور چا ته — په دا کار رند واوباش پوهیږی ښهٔ
دَ عسلو په حلوا ماړهٔ ناپوهه دی — ګرسنه په نان وآش پوهیږی ښهٔ
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده — شمشیر زن په جنګ پرخاش پوهیږی ښهٔ
وخوشحال ته وائی خلق ښهٔ پوهیږی
ظن دَ خیر دے دے کهٔ کاش پوهیږی ښهٔ

هرچه ستا دَ زړهٔ رضا واړه هغه کړه — خو چه زړهٔ دَ چا خوږیږی هغه مهٔ کړه
کهٔ دَ کسب دَ روزګار نهٔ ئے نهٔ مرد شته — دَ نامرده ډوډئ مهٔ خوړ خان خفه کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارهغه چه دَ تنګسے په وخت پکار شی
چه دعوٰی کا دَ یارئ حال ئے زده کړه

چه تنګسه دربانڈِ درشی کهٔ میړه ئے
په تنګسه کښے دَ خوارئ ځان ورمهٔ کړه

په خوارئ کښے زیست روزګار تر مرګ بتر دے
یا دَ بل ګیډه یا خپله ګیډه بڑه کړه

له ځوانمرده هومره غواړه چه دزیست شی
دَ نامرد خونه همه واړه اولجه کړه

غلیواز دَ بل منګلے و ته ګوری
لکه باز لرے نزدے خپله غوټه کړه

کهٔ دعوٰی دَ مړنتوب لرے په زړه کښے
آس دَ وند تلاش په غشی په لیندهٔ کړه

هر یو بیت ئے دَ حلوا خوږه نمرئ ده
کهٔ مشتاق ئے دَ خوشحال ویل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دوځار وو
چه مِ ځیر کړ درست ځما دَ ژبے کار وو

چه وداني چارے ورلے په ساعت کا
چه مِ ولیدهٔ په چارو کښے تلوار وو

دَ هرچا یاری مِ وُلیده په ستر ګو
هم هغه راته بلا شهٔ چه مِ یار وو

ناهموارے به هرګز ورپیښے نهٔ شی
کهٔ په خپله اندیښنه سړے هموار وو

صبرنا کو سره جور فلک نهٔ کا
دَ فلک جور له چاچه سبکسار وو

په دا باغ کښے مِ ډیر ګل تر نظر تیرے دی
دَ هر ګل تر څنګ ما ولید چه خار وو

زړهٔ په طمع دَ وفا له بے وفا کړه
په خپل ځان باندِ پخپله ستمګار وو

کهٔ هر څو باندِ مرهم ږدی نهٔ رغیږی
دَ خوشحال په زړهٔ داغهٔ دَ غم پرهار وو

هرګز به توبه نهٔ کړم دَ بنهٔ مخ له نندارو زهٔ
شیخان پیران دِ واوړی دایم وایم په نارو زهٔ

کهٔ ما دَ عشق خبره په ایما تردا پخوا کړه
بنکاره به ئے اوس وایم په رباب په دوتارو زهٔ

کهٔ نور عالم ګلونه په دستور راوړی خپل کور ته
راوړم دَ یار له باغه هره ورځ په پشتارو زهٔ

زاهد وائی وماته راشه کښینه تسبیحات کړه
یو مِ ده نیولے نهٔ یم هیڅ په داشمارو زهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کدائے غوندِ جارو وزم سینه سوے په طلب کښے
که ډیرلرم په کور کښے هرقماش په انبارو زهٔ
پرهارئے د بنړو دغشی لا بده بلا ده !
وتلے یم د غشو د نیزو له پرهارو زهٔ
خوشحال غوندِ که سودلری که زیان ځما قبول دے
عادت یم د غمونو د اندوه په اجارو زهٔ

هیڅ خبره نهٔ وه چه به ما تر خولے ایسته
ستا د خولے تشبیه م غوټئ ولے راوسته
ستا د خوږو شونډو په شاړهٔ شی بیارته کړئ
ځکه مګس سر وهی دا هسے دو دسته
زهٔ او ته په دا دور تر واړو نه افزون یو
څهٔ حیران مجنون وو، څهٔ لیلیٰ خواره خسته
ستا د تورو زلفو زنځیرونه دی په پښو کښے
نهٔ شم چرته تلے درته پروت یم پابسته
هر زمان ستا خیال دے چه ځما په سترګو کړئ
ویښ یم که اودهٔ یم که ولاړ که نشسته
کل اوسے په حُسن اما کل مهٔ شے په عمر
راغله، سرفراز شوم، ستاله باغه کلدسته
واړه هغه حُسن لطافت دے ستا په مخ کښے
چا چه د یوسف قصه وماته ولوسته
کله سرو وُنه هسے سمه ده په قد کښے
چا نامه د سرو ستا وقد ته اخسته
وروځے د لیندے دی توربانړهٔ د تیرهٔ غشی
وولہ صرفه مهٔ کړه چه د ډکه ده درسته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا وئیل وماته خو ډیر غم غواړے له ما نه
ستا په غم خوشحال یم خو رادرومی پیوسته
زړهٔ لرے دَ کانړی په خوشحال باندِ پوست نه شو
څهٔ شوکهٔ دَ خولے خبره کړے چیرے پسته

هرتشنه چه دَ وحدت په سیند سیراب شهٔ
نور همه جهان و دهٔ وته سراب شهٔ
چه په زړهٔ ئے دَ وحدت ډیوه شوه بَله
تجلے به ئے له مخه ځی آفتاب شهٔ
چه دَ عشق دَ نافے بوئ پرے لګیدے
درست صورت ئے سرتر پایه مشکِ ناب شهٔ
هرچه وُلیږ له هستئ ونیستئ ته
فراغت دَ دواړو کونو دِ عذاب شهٔ
چه تروهٔ ترخهٔ قبول لکه دریاب کا
هم هغه دَ قیمتی دُرو مآب شهٔ
چه لمبه ئے دَ آتش کړه په ځان تیره
له غه پسه دَ ګلابو ګل ګلاب شهٔ
که په زړهٔ کښے ئے سختی وه لکه پنډه
هم هغه دَ زملنے دَ اور په تاب شهٔ
چه دَ ډیرو اند یښنونه ئے زړهٔ ورکړ
په مثال لکه خسنړے دَ دریاب شهٔ
دَ شرابو خوښی هیڅ نهٔ وی بے نُشله
نقل څهٔ دی معرفت عمر شراب شهٔ
دَ کمال کسب پایه دَ سعادت ده
هغه بنهٔ چه دَ کمال په اکتساب شهٔ
تهٔ هم زړهٔ مراد وُغواړه له عالمه
چه په علم ئے عمل وکړ کامیاب شهٔ
چه دوستی دَ محمدؐ لری په زړهٔ کښے
مینه دارئ په اولاد او په اصحاب شهٔ
چه له شرعے یو قدم درومی بے رُخه
وکوشمال وته تیار لکه رباب شهٔ
په هغهٔ م زیرے وکړه چه دفترئ
واړه ډک خاصه په کښلیو دَ ثواب شهٔ

په حیات صورت به وګټی ځان خاورے
چه خوشحال غوندِ جبر په خپل حساب شهٔ

هو په دا قائل یم بنکلی ډیردی لاړ په لور شته
خدایګو کهٔ دَ حُسن سپارهٔ تاغوندِ یو سپور شته

تاوے چه غم مهٔ کړه یوه ورځ به دِ غم وخورم
څهٔ لره به غم خورم چه مِ تاغوندِ غمخور شته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا په سر سوګند خورم ته ځما وسرته لوړے
ښهٔ مهرِ دا دے که لا ښهٔ مهرِ نور شته

اے چه راته وائے عاشقی شرم پیغور ده
واړه م قبول دی که م شرم که پیغور شته

خلق م چه بولی ستا له مخه و ګلزار ته
بل بهار به څهٔ کړم چه م یو بهار په کور شته

حکم امر ستا دے که م بولے یا شړے م
څهٔ به درته وایم دَخوشحال بنده څهٔ زور شته

یا ځما دَ بینایئ نظر نشته
یا په دا نزدے ملکونو دلبر نشته

که اَختر نهٔ وی دَ یار سره اَختر دے
بے مئینه که اَختر وی اَختر نشته

سپینه خولهٔ که راکوے په ځان اړنهٔ یم
معشوقے له مانه زرغواړی زر نشته

په اول وصلت دَعشق په توره لاړ شو
دَعاشق سړی په تن پورے سر نشته

که غوټے پسے وهے په لاس به درشی
چاوے داچه په دریاب کښے کوهر نشته

نور تروهٔ ترخهٔ که خوږے کوندِ پیدا شی
وطوطی ته هسے وایه شکر نشته

ستا غزالره به زهٔ خپسر کافر کړم
څهٔ ارمان کړے چه څوک وژنم کافر نشته

په شامت ئے دَ ما ترے غر نه پرېږی
لا په دا دَ آفرید یو بصر نشته

دَ شمال ښئینه کا په جنوب درومی
دَ ښکاری سړی په ژمنه باور نشته

که دَ جنګ په کار کښے ډیر دی حکمتونه
خوصابر نهٔ شے ځلمیه ظفر نشته

څهٔ عجبه بادشاهی لکه خورشید کړم
یک تنها په جهان ګرځم لښکر نشته

نن دَ دواړو دلبرانو غوره ته ئے
که دِ یو لونګ په پوزه زیور نشته

دَ عنبرو بوئ اَلوزی ستا په کوټے کښے
واړه ستا دَ زلفو بوئ دے عنبر نشته

په څوغرهٔ په غرهٔ دَ باز غوندِ پرواز کا
بیا به وائے دَخوشحال ختک پر نشته

آشنائی دِ رابنکاره شوه بے وفائے
چه ځما سره آشنا دَ بل آشنائے

وبل باغ و ته به ستر ګے کړے نکړے
چه ځما دَ باغ بلبله یا طوطائے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا به کله ځائے ځما په سترګو وګړے
تهٔ مئین ځماد دوو سترګو توتیائے
زهٔ جدا له تا په سوز و په ګداز یم
تهٔ په ګشت د ګلستان په لاس مینائے
په لیدلو د خوښی درسره را وړے
لکه تللے یاغی باز راغلے بیائے
د اُمید غوټئ م واړه شګفته شی
چه د اووینم په ما لکه صبائے
ستا په مینه پورے سل کا نخوالونه
د خوشحال دِله په چا باندِ شیدائے
مُسلمان به درته ځوک وائی خوشحاله
د هوا زنار په غاړه یو ترسائے

آزلی بخره چه چا راوړه له خدایه
نور یدل به ئے په چاشی راته وایه
چه د زړهٔ راضی د چا په آزار نهٔ وی
تهٔ په خپله بخره خوښ اوسه هایه
دائے واړه د فراقه نه فریاد دے
چه په خورنګه نارے آورے له نایه
کهٔ په اصل د سیّد بادشاه زاده وی
چه هُنر ورځخه نهٔ وی مهٔ ئے ستایه
کهٔ هرڅو د زور قوت تر هرچا ډیر شی
د خدایئ دعوی مهٔ کړه کد خدایه
یو ساعت چه په طاعت تیر کړے دا بنهٔ دے
د دُنیا له کروفره هوئ وهایه
کله ګل غوندِ نمائے کله بلبل شے
ځوک به نهٔ وی لکه تهٔ ئے خود نمایه
بله بخره به په زور له چا وا نخلی
د خوشحال بخره چه توره ده له ځایه

اوس خو کار د وار د پار دے
که د ځویه کهٔ د پلار دے
یا ځما ځویه دا شان دی
یا د هرچا دا روزګار دے
نهٔ په حق نهٔ په ادب دی
خبر نهٔ یم دا څهٔ کار دے
چه په خپل اولاد نازیږی
هغه کس کله هوښیار دے
د اولاد په کار خبر شوم
اولاد واړه لړم مار دے
دیرش م ځویه په شماره دی
د نمسیو م څه شمار دے
لوئے هلک واړه خبر دی
هر یو جنګ وته تیار دے
اورنګ شاه وته نظر کړه
چه یو څهٔ خونی خونخوار دے
ورونړه پلارئے وبله کښیښول
بادشاهی کا شهریار دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ژوندے کړځے خوشحاله
لا منت د کردګار دے

اورئے ولګی په خونه چه عاشق شی
کورئے خورلکه د قیس او د وامق شی

یوه زړه لره یوه مینه کافی ده
څوک چه ډیرے مینے کا د غم لائق شی

د مجنون له حاله څه وایم چه څه دے
په ژوند ویو کښے به کوم ترما فائق شی

ډیر عالم د مینے لاف وهی په ژبه
مرد هغه چه په دا لافو کښے صادق شی

چه ئے لار د خولے یوه د زړه وی بله
یوه خدایه مخ دِ تور د منافق شی

د راحت په وخت هزار هزار یاران وی
د محنت په وخت کښے یو یو موافق شی

د نیمګړو طبیبانو ادراک نشته
د خوشحال د رنځ علاج به په حاذق شی

آه که یو ځله م یار راشی په دست کښے
لکه لوئے ماهی د خوار صیاد په شست کښے

چه په هر زمان ئے ونیسی و مخ ته
د ګلابو ګل پیدا شی ستا په شست کښے

ناز غمزے بنیوے چه ستا زده بل چانه زده
سرئے نن د دلبرئ په بند و بست کښے

داخوبی به د ګلزار تر تلو نه وی
ساقی ستا کومه خوبی ده په نشست کښے

ساقی جام د میو مه پریږده له لاسه
خو د عقل څه ذره وی لا په مست کښے

دانایان فکرونه کا ورنه رسیږی
د دلبرو تنګے خولے په نیست او هست کښے

په بلند همت کښے پورته پورته درومی
کښته کښته ځی سړی په همت پست کښے

په طلب به ئے خوشحال تقصیر ونه کا
په مدد به د طالع راځی په دست کښے

برایه م زړه خبرے ستا د ناز وے
له خوښئ به ئے یوه وینا باز باز وے

د هجران له دوکه مرم هغه م وژنی
چه به ما او تا جدا له غیرو راز وے

دوه په دوه به سره ناست وو تر صباحه
د یوه راز موا نجام د بل آغاز وے

همګی په مثال شهد یا شکر وو
چه به تا را ته ترخه ترخه ناساز وے

ستاله زلفو عقل سترګو ته فریاد کا
کله چا د غلو خبرے په غماز وے

چه له یاره ئے بیلتون په ډیر ارمان وو
دا غزل خوشحال په وخت د بانګ نماز وے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بے یارئ دِ داخوار مری یارَوه ئے
رقیبان په داخوار یږی خوارَوه ئے

تاوے مخ به دربنکاره کړم صبر وکړه
نورم توان دَصبر نشته بنکاروه ئے

زر فتنے راسره کړے زهٔ ئے اَخلم
که یوځل چیرے غلط شوم بنکاروه ئے

ترجمال ئے ډیر پتنگ غوندِ ځاریږی
ستا دَحسن کمے نشته ځاروه ئے

چیرے نه چه سلامت له پرے وُوزی
یو عجیب غاری غرخهٔ دے ځارَوه ئے

منتونه دِ دَ خولے راباندِ بار دی
ستا ترسپینه خولهٔ ځاریږم باروه ئے

وهرچاوته مرهم شه ورته خانده
گناهکار خو یو خوشحال دے خوارَوه ئے

بے بنائسته دَهیڅ مخ نندارهٔ نهٔ شی
چه گل پریوزی محبت له خاره نشی

دَهجران دشوار دشوار ترهر دشوار دے
دَچاچاردِ په هجران دشواره نشی

اندرون خاطرم درست پاره پاره شهٔ
اوله خولے نه م فریاد له ډاره نشی

دَدے هسے رنگه رنځ علاج هم دادے
چه زگیروے م په طبیب اظهاره نشی

دَخاطر علاج م زروکړه طبیبه
چه م زړهٔ پاره دَخدائے دپاره نشی

دَهجران له دُوکه وایم چه نعرے کړم
ولے څوکړم چه زبون شوم ناره نشی

ماپه خپل صورت داکاردے آزمائلے
له هرڅهٔ نه صبرشی له یاره نشی

په وئیل ئے فهم وکړه اے خوشحاله
چه دَیار دَ مینے رازدِ بنکاره نشی

بے دَیار دَمخه نهٔ وینم په کسی
دواړه کسی ملک دَ نمر په شعلو کسی

زړهٔ م ستا په زلفو بند شهٔ تاکباب کړ
څوک شهباز هم دَکباب دپاره نسی

خدائے ستا دَغابنو شونډو امان وُکا
لال و دُر په نظر مات کا بدحرصی

ماله خپلو شونډو مهٔ شره بل لور ته
دَحلوا له خوانه نهٔ درومی لوغسی

ستا دَمخ په مینه سوزم لُولپه شوم
دَآتش لمبه هیڅ نهٔ پریږدی دسی

که ئے چیرے دَقدم خاورے موندے شی
خوار خوشحال به ئے رنجولره رانیسی

بادئے لاس په لمن کښیږدی سړه ریږدی
کله ئے مخ وته نظر کاخولے پریږدی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاله ورایه رنگ وبوئ ورته پیشکش کا
چه په سیل د بهار د گلو پښې ږدی

څوم ستا مړوند د سوسرو یژدے نشی
سر به هیڅکله کښې نه ږدم په سر و یږدی

هغه کس چه م داغ ایښے په خاطر دے
هم هغه به بیا مرهم ورباندې کښیږدی

څوخپل زړه نیسم د زلفوله سودا نه
راشی بیا دُورے درازے راته بلیږدی

د خوشحال خاطر په مثل کاروان سرلئے دے
اندیښنے پرے کاروانونه ملی لیږدی

بیهوده ئے د دستار په شمله خیال دے
چه په وختئے د مردئ حال بل حال دے

مرتبے د هرچا نه دی سره سمے
د خرهٔ بار د فیل په شاباندې مثقال دے

څوک جرعه د میو نلری په جام کښې
د چا جام د صافو میئو مالامال دے

داگلسن د همیشه تروتازه وی
چه ئے خیز د ښوگلونو کال په کال دے

په خوږه میوه د وُنے قدر شناخت دے
د سړی قدر د نیکو په خصال دے

په ناحق به گرم ما نړه له هیڅا نهٔ کا
د بدانو غلیم واړه خپل احوال دے

کهٔ جنت لره څوک بیائی یا دوزخ ته
بله نهٔ وینم په مینځ کښې خپل اعمال دے

کشکے پاتے شی تر تلو دا و ماته
په دُنیا م د هرچا سره جنجال دے

چه د پلار او د نیکهٔ هُنرئے نهٔ وی
هغه خُویه پیدا شوے غیر سیال دے

تهٔ چه لاڅے د مردانو د میدان کړے
په میدان د کوم راوړے استقلال دے

د شهباز ترڅا یه کله باښے رسی
کهٔ راوړے ئے له ځایه پروبال دے

کهٔ همه خلق ئے سرشی په غُند نه
بیچاره خوشحال په خپل هُنر خوشحال دے

بدبختان د مور په نس کښې بدبختان دی
چه د مور له نسه پریوزی هغه شان دی

په دُنیا کښې زیست روزگار په بدبختئ کا
بل جهان لره بدبخت شقی روان دی

حمیده چارے چه کا پکښې ناخوښ دی
څوچه شی په ذمیمه کښې دل شادان دی

چه هوائے د خپل نفس په هغه لور ځی
پیروی ئے په هرکار کښې د شیطان دی

کهٔ قدم چیرے ثابت کښیږدی په لارے
په دویم قدم بیازر په زړهٔ پښیمان دی

کتابونه د آسمان د مزکے لولی
په عمل ئے فرق د مزکے د آسمان دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په باطن ئے زړهٔ کمان سره لړلے
په ظاهر وئیل په ژبه مُسلمان دی
په خبرو کښے ئے فیض موندهٔ نشی
مذ بذب په قول عهد په پیمان دی
په طاعت په عبادت کښے کهٔ بلعم شی
په آخر دَ نس په نغوته بے ایمان دی
زهٔ خوشحال خټک بنده دَ دهغه چا یم
چه ئے رَو دَ زړهٔ دَ خولے سره یکسان دی

بخت دولت دا واړه توکی فلکی دی
نهٔ په ذات نهٔ په بنائست په زیرکی دی
دم به نهٔ وهی په دم وهل کښے زیان دے
نندارهٔ دِ دَ جهان کاچه ذکی دی
غم اندوه شدت هغه ورو وړی خپل زړهٔ ته
چه په کار دَ مشیت په زړهٔ شکی دی
په یوهٔ نسب کښے نیک و بد پیدا شی
محمدؐ او بولهب دواړه مکی دی
چه په عقل پوهه کم دی تر هلکو
نن هغه دَ دُنیا مال لری لکی دی
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه
چه په هرچا پورے زیری غینکی دی
چه دَ پلار په خوئ پیدا دی هغه خوئیه
چه دَ مور په خوئ پیدا شول کسُنکی دی
خوک په غم دَ نام و ننگ په جهان راغلهٔ
خوک په فکر دَ طباخ دَ شمنکی دی
هیڅ ما سره یاری نهٔ کړه تر سره
خټک واړه پوز پریکړی بوچکی دی
نهٔ ئے بوئ شته نهٔ ئے رنگ شته نهٔ ئے خوند شته
حاسدان مِ دَ سپلمئ خټکی دی
په زمان زمان ئے خرخ وی وبل لور ته
اندیښنے دَ زړهٔ په مثل توتکی دی
کله یو سر کله بل سر کله کوره
تدبیرونه دَ هلکو مړدکی دی
رنگارنگ ویل دِ خدائے لره خوشحاله
دا ویل دِ لکه غشی ناوکی دی

بیائے واغوست سپین قمیص پټے پټے
باندِ زلفے ځنډوی لټے لټے
خوک به ستا سره خهٔ نردکا دَ خوبئ
چه په هره منصوبه کټے کټے
ولئ خوک به زړهٔ ځماله لاسه خلاص کا
دریغه خهٔ خبرے کړے کټے کټے
عاشقان به دِ له دره نه وانهٔ وړی
کهٔ هر څوئے لکه سپی رټے رټے
چه نری نری سپنړسی غړم دَ شعر
په بیاض باندِ ئے بِ دم اَټے اَټے
دواړه شونډے مِ عسل دی اے خوشحاله
خهٔ په دودئے په حرص ځټے ځټے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هره زمانه ترلیلی کښلے پیدا کیږی
مجنون ورلره بویه چه په مخ ئے شیدا کیږی

په رنګ په هُنر نهٔ ده نهٔ دا کار په سحرو دم دے
یو سر دے دَ زړهٔ مینه چه په چا هویدا کیږی

چه څوک په مهر مینه سره خپل پیوند محکم کا
کهٔ سل تُورے ور واخلے سره چیرے جُدا کیږی

یا حسن دے یا عشق دے دَ دُنیا په دا بازار کښے
په نازاو په نیاز سره دا دواړه سودا کیږی

خولهٔ وُنغاړه ناصحه چه وما ته نصیحت کړے
بنهٔ مخ وته مهٔ ګوره وایه دا به په ما کیږی

په سر تړلی نهٔ دی نهٔ اندوه دَ دوزخ کاندی
دا کار چه عاشقان کا وایه کله په چا کیږی

په رب خُما سوګند دے واړه کل په ما اَغزی دی
چه بے له زیبا مخه م کلګشت په صحرا کیږی

خپل زړهٔ م لوئے مفتی دے روایت ورځُنے غواړم
چه صبر کړم له یاره وائی کله روا کیږی

یاری چه تازه وُکړے صبر فهم پکښے دیه
په رو رو نوے یار په هُنرونو آشنا کیږی

اَنبار اَنبار پراتهٔ دی عاشقانو ته غمونه
پیغور دَ عاشق دا دے چه ئے غم وته شا کیږی

کهٔ ناز کا کهٔ خیالونه وا ړه وړه دَ دلبرانو
خوشحاله چه مئین شوے کهٔ ئے نورے بلا کیږی

په خهٔ دردے خان نیولے ستا ترخنګ دے
دَ رقیب خبره مهٔ منه بدرنګ دے

زهٔ چه ډیر ډیر ستاله ډیره جوره ژاړم
تر دوُو چشمو م چشمه بحر دَ ګنګ دے

بنا پیرئ دِ په اورته هورته ګرځی
نن په دا لوری دَ شاه دَ باهوش رنګ دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ئے مۀ پریږده له لاسه خولۀ ئے واخله
پریوتلے په یاغی راجه قلنګ دے
په وړۀ مهر محبت په خولۀ کنځل کا
څۀ عجب زیبا دَ دوُو مینو جنګ دے
لکه سپے دَ خپل ښتن جور وجفا وړی
خوار عاشق تر معشوقه پورے بے ننګ دے
په رو رو باندِ قدم کښیږده خوشحاله
خدائے دِ پل دَ چا خطا نۀ کا ګرنګ دے

په زړۀ سخت بے مهره یارئے
جفا کار و دل آزارئے
کۀ هرڅو په کوکو شراړم
تۀ لاخوښ ځما په کارئے
تا ویشتلے یم فریاد کړم
کۀ خبر په خپل ګذارئے
زۀ مرهم کړم له تا طمع
تۀ مِ مالګه دَ پرهارئے
چه به تل ژاړم و تا ته
کۀ تۀ خوښ ځما په زارئے
زړۀ دِ وُسپاری و غم ته
دَ هغو چه تۀ دلدارئے
څوک به څۀ وائی وما ته
تۀ یوڅۀ رنګه نګارئے
چه پخپله عاشق وژنے
هم ئے ویر کړے په چغارئے
کوم ګناه دے عاشق کړے
چه ئے خبره په ناتارئے
کله درد کله دوا شے
کله خار کله ګلزارئے
په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغیار سره کنارئے

په کاتۀ کاتۀ مِ سترګے په خاتۀ شی
چه خبرِ دَ را تلو را باندِ وشی
تۀ خواوس له ما نه لاړے مرور شوے
داځما یاری دِ هم ګوندِ په زړۀ شی
ګوره تا را باندِ کوے کوړے وُکړے
کۀ په پښو درځنے دردمم زړۀ مِ نشی
چه دیدن دَ مئین وکړمه تازه شم
لکه کشت چه په باران سره اوبۀ شی
دَ ښۀ یار بیلتون دَ ستونی پریکول دی
په یرغ به ستونے چیرے پریکاوۀ شی
په ارمان دَ هغه وخت یم دریغه دریغه
کۀ دَ زنی سیب ئے بیا ځما په خولۀ شی
دَ خپل یار دَ جدایئی هسے کار دے
لکه ساه چه دَ وجودِ په واتۀ شی
بخته هومره مدد بیا را سره وکړه
چه په غیر کښے مِ بیا تلے یار اُودۀ شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخوشحال سلام په واړو ښو یارانو
کوندِ بیامِ په لیدو سره زړه ښه شی

په ښهٔ مخ به خوتابان ئے ښهٔ ترمیاشتے دَ آسمان ئے
کهٔ پرون دے زړهٔ اوسترګے راشه نن ځان دَ جهان ئے
لکه سورے په پښو پروت یم زړهٔ هُورے چه تهٔ روان ئے
خدائے په ښهٔ جمال یوسف کړے په کروړونو هم اَرزان ئے
کهٔ دِ دوه کونه قیمت شی په دوه کونه رایګان ئے
دواړه شونډے دِ یاقوت دی مرغلرے په دندان ئے
په رښتیا وئیل بد مهٔ وړه
خوشحال ستا دے تهٔ دَ ځان ئے

پښتانهٔ کهٔ آدم زاد دی په خویونو کښے هُناد دی
نهٔ حکمت لری نهٔ عقل خوښ هرکوره په فساد دی
نهٔ دَ پلار په وئیل کار کا نهٔ په نغته دَ اُستاد دی
چه په دیو کښے یو ښهٔ وی دَهغهٔ دَ سرجلاد دی
یو دَ بل په کمی ناست دی ځکه تل په بلا یاد دی
اول زهٔ دانور له پسه خوشته واړه دَ احداد دی
په نفاق ئے واړه ورک کړل کهٔ شجاع دی کهٔ جواد دی
نهٔ ئے قدر شته نهٔ پدل دیر ترمور او ترجراد دی
دالا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نهٔ دی آزاد دی

په نیکئی به له بدانو نه خلاص نهٔ شے بویه داچه لکه دوئ دی هسے تهٔ شے
دَ غمو په لذت به نهٔ پوهیږی دَ هرچاچه زیست روزګار وی په اوربشے
دَ غلیم سترګے به تا ګنړی خسنړے کهٔ په زړهٔ کښے ورته کسے دَ لیمهٔ شے
دَ بدخواه دَ بدخواهئ خلاص نشته کهٔ آسمان ته الواتهٔ وکړے مرغهٔ شے
په پاکئی کښے به دِ ګډے کا متیازے په صفت کښے کهٔ بد ذات سره اوبهٔ شے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروغژن به دِ بیا لرے کا د زړهٔ نه
که هرڅوئے په رښتیا پورے په زړهٔ شے
د بدګویو له وئیلو خلاصے نهٔ شی
په پاکئی که فرښتو نه ورته ښهٔ شے
آفتونه په ګډون کښے دی خوشحاله
ښهٔ خوداچه که دایم غرخهٔ د غرهٔ شے

په ښائست کښے دِ څوک نشته د سیالئی
که دِ څهٔ خو مهرهم وے نتیالئی
ورځ په ورځ دِ د خوبئی ګل غوړیږی
تهٔ لا اوس د نوی بوټی په زالئی
په پسالهٔ به مینه کاچه رنګ ئے نهٔ وی
تهٔ ګلرنګه څهٔ محتاجه د پسالئی
ستا د مخ سپاهیان همه تورے پریاسی
ولے دوه سترګے دِ لادی جنګیالئی
زهٔ چه ستا د درپه تورو خاورو پروت یم
را ته خس دی د بخملو نهالئی
د پاڼلو په آواز سره دِ ویښ شی
چه پرے درومی تصویرونه د قالئی
تهٔ خو اوس د زهد لاف کوے زاهده
که ئے ووینے زړهٔ ښکاره کړے مرد هالئی
زهٔ به نیت دربانِد وهارم باور کړه
که دِ ځائے دے د هاتی په انبالئی
خدائے دِ امن د خوشحال د سترګو وکړه
په خندا خندا چه ځی په خوشحالئی

په دانامِ د ناپوهه دیدن الم دے
د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دے
چه دانامِ د نادان سره ګډون کا
دائے واړه په خپل ځان باندِ ستم دے
بدسړے که په ظاهر سړے لیدهٔ شی
په باطن کښے نورځهٔ نهٔ دے مار لړم دے
د بدانو په صحبت کښے دین دُنیا ځی
شک په دا خبره مهٔ وکړه قسم دے
د ناپوهه سره په جشن حاضر مهٔ شے
د دانا سره قبول کړه که ماتم دے
که بے عقل تر یوسف ښائسته روغ وی
د خوشحال ختک په پوهه یوصنم دے

په دا قول د درست خلقو اتفاق دے
کله ستا خو یوڅو ورځے طمطراق دے
که د رنګ خوبئے ستائے بودئے نشته
په جهان کښے که باقی دے خو اخلاق دے
هسے یار د غورے خدائے راکړه په غیر کښے
چه په نونس توګه دے په حسن طاق دے
لکه تږے واوبو ته په تلوار دے
خسته هسے د خپل یار د مخ مشتاق دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلامت دِ ارزانی وی په شیخانو ملامت ئے بخره کړے دَ عشاق دے
چه یو ورپه سړی وتړی بل وا کا رزق به هرچاته رسیږی خدائے رزّاق دے
کهٔ ئے سرله تنه درومی نوربه نشی
دَ خوشحال چه دَ خپل یار سره میثاق دے

په رو روخهٔ خوخبرشوم ستا له مینے لکه اورلیدلے نهٔ لوګے ئے وینے
پردیسی حیران پریشان له خلقه تښتی دا په تا پسے جوګی شوم کهٔ م وینے
چه په تا پسے ژړا کوم دَ اوښکو عاقبت به دا ژړا وکړم په وینے
چه هغه ساعت په یاد کړم لولپه شم چه به تا راته خبرے کړے شیرینے
څوک به تا غونډِ پیدا په جهان نهٔ وی هوسئ سترګے عنبرموئے مخ نسرینے
هغه وخت راځه لاړچه م به کښل کړے دواړه ستا میګونے شونډے شکرینے
کهٔ خامتا واغونډِ لابنهٔ شے تر نورو کهٔ څو رنګے جامے واغونډے ریښمینے
تهٔ م پاس دَ زړهٔ په سربانډِ میشتهٔ ئے نورے واړه یو سر بل سر دل نشینے
ستا په خوئ پورے حیران یم خوئ دِ څهٔ دے په ننا راسره جنګ کړے نازنینے
لکه زهٔ په تا مجنون دا هومره نهٔ وو نهٔ فرهاد هسے مئین وو په شیرینے
عشق تنها څهٔ په لیدهٔ دَ سترګو نهٔ دے لا دَ خولو په صفت هم کا ینے خوږینے
دَ خوشحال دَ زړهٔ دَ خونے لکه څراغ ئے
لا به کله را بنکاره شے مه جبینے

په دریاب کښے چه جهاز بیائی ناخدائے دے چه ساتی ئے دوبوی ئے هغه خدائے دے
بادشاهی ئے په نصیب او په قسمت وی چه سایه دَ چا په سر کاندی همائے دے
څوک چه طمع له چا کا په حقیقت کښے کهٔ بادشاه دَ درست جهان شی لاکدائے دے
درته چاوے چه پرے مهٔ پرانیزه غوټه تأمل دَ هر سړی کړه کشائے دے
یا دَ ښو زویو سندرے وی دَ زوو یا دَ تورو په میدان هوئے وهلے دے
دَ هغهٔ دَ غلطئ اندوه نهٔ وی چه رفیق ئے په سفر کښے رهنمائے دے
وچ لکړ تهتر داغ داغ په مینځ کښے هیڅ نهٔ چه نارے دَ جدائیئ وهی نائے دے
خوئ خصلت وته ئے هم نظر دَ کړو دے کهٔ جمال ئے په څورنګه دلربائے دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هزار ژبه ئے تهٔ ستایه بلبله گل پخپله دَخپل حسن خود ستائے دے
کهٔ باغونه کهٔ راغونه کهٔ څهٔ نور څهٔ
چه دِ زړهٔ پکښے خوشحال شو هغه ځائے دے

په هر ځائے چه قدمونه پهٔ خرام ږدی سل منته په دا مزکه په هر گام ږدی
زهٔ به چیرے آزادی ورځنے موم چه دلبره را تهٔ تل دَزلفو دام ږدی
کهٔ تر نوم او تر رنگ تیر شوم غم نے نشته عاشق هر کله قدم پهٔ ننگ و نام ږدی
نهٔ بهار شته نهٔ ساقی شته نهٔ میناشته اوس به څوک ځما په لاس میو جام ږدی
څوک نے نهٔ پسندی په ما هسے بدنام شوم دَ نیکئی نام چه څوک په ما بدنام ږدی
په صحیح سالک هغه دے په دا لار کښے چه قدم دَ ترقئی په مقام ږدی
زهٔ دَ کښلیو په پښو سر ږدم کهٔ نور خلق خپل سرونه دَ پیرانو په اَقدام ږدی
ستا دَ خیال فکر مِ نهٔ درومی له دِله په زړگوټی مِ داغونه صبح و شام ږدی
راشه گوره دَ خوشحال دَ خاطر وینے
په بیاض باندِ چه هر حرف دَ کلام ږدی

په ناحق په ما منت کاندی وکړے ما دا هسے منت نهٔ دے دَ چا وړے
زهٔ لهٔ ځا یه دماغی په جهان راغلم ما دا هسے دماغ اوس نهٔ دے راوړے
کهٔ درست باغ دَ میوو ک وما ته کښیږدے ترهمت پورے مِ څهٔ دے یو خسړے
په یوهٔ بیلک ئے نن ترهر چا پهٔ کرم بلئے هم دے په صبا راته نومړے
هغه کوم سبق دَ ناز او دَ نیاز دے چه وماتے په ایځی نهٔ دے راکړے
په خوږه خندا دَ خضر عمر راکا په ماښی سره مِ بیا کا لکه مړے
یوځهٔ بندِ مِ دَ غماز په غاړه پریوت لا تر اوسه گرځوم دَ غاړے پړے
له اصلی فولاده هاله تیغ رغیږی په وار وار چه ځنے لاړشی او سپینځړے
دَ جهان په واړو وُنو نظر وکړه هره وُنه خپل خپل خوندلری خپل زړے
زهٔ دَ یار غمونو درست په زړهٔ رنځور کړم لام نهٔ دے دَ زړهٔ حال وچاته سپړے
دَ تازیانو په میدان باندِ غوټے وی گوته هم ورپسے زغلی لبغړے
چه وچا وتهٔ شمار یائے بیان کړم هومره غریو مِ له فراقه نهٔ دے نغړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مخ ئے په خپل کور په پالنګ بیاموند
چه خوشحال وو په طلب ورپسے ستړے

په سینه کښے م اوده مینه پهر جاګی — ځما ستا محبت ګوره کیسی لاګی
د رقیب وینائے یاده شوه کهٔ څهٔ شوه — سپینه خوله ئے په خندا راوړه پهر بهاګی
په بازئ بازئ وژلی کتل نهٔ شی — ځکه ما په مسخرو وژنے بیجاګی
زهٔ خوشحال چه لاله ورایه وربنکاره شوم
په خندائے وے چه آؤ میرا بیراګی

په دا کلی کښے ډیر کښلی — چونړ چونړ خلق دی وکښلی
ما په دوارو کښے یو یار کړ — نورئ شمار کړ لکه کښلی
هغه هم هسے بدخوئے دے — چه په زور راسره نښلی
کهٔ دده له چارو وایم — رائے هیڅ نهٔ دی پریښلی
ولے څهٔ کړم پرے مئین شوم — چه څهٔ کا واړه بخښلی
خو مئین په هیچا مهٔ شے — په بلا دی مئین لښلی
ګاه کباب په جدایئ کښے — ګاه په وصل زړهٔ وکښلی
عاشقان دی سینه سوی — له اندوه سره اخښلی
په خمار هغه پوهیږی — چه شراب ئے دی نوشلی
په دنیا کښے به هرچا وی — په ارمان لاسونه مښلی
چه وما وته ئے فاش کړل — څهٔ رازونه دی پوښلی
د خوشحال غوندِ په عشق کښے
نشته نور په رنګ زبیښلی

پښتانهٔ په عقل پوهه څهٔ ناکس دی — کوته سپی د قصابانو د جوس دی
بادشاهی ئے د مغل په زرو باثله — د مغل د منصبونو په هوس دی
اوبس له پاره په خپل کور کښے ورغلے — په اولجه د اوبس د غاړے د جرس دی
د نعرین لائق په نام سربنی دی — له اوله کهٔ دا نور ورپسے پس دی
بے ننګان د بے ننګئ کار و بار کا — ننګیالی د ننګ په کار کښے هر نفس دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرئے هورے قندهار بل ئے دمغار دے
تردا مینځ همه میشته واره عبس دی

په هرکسب کښے چه ئے حبیب الله ئے
که له خدایه له رسوله نه آګاه ئے
په محشر به له تا عدل ایمان غواړی
که په تخت دپاسه ناست دملک بادشاه ئے
نفسه تا داهسے زه مذبذ بین کړم
هم توبه هم ګناهونه څه ګمراه ئے
نورخوک څه لره بدخواه ګنړے ناپوهه
چه پخپله دخپل خوئ دځان بدخواه ئے
زمانه به دبد رنګ کا غره مه شه
که هرڅو په خپل جمال کښلے ترماه ئے
په خاته کښے ئے هیچرے ثقل نشته
تل چه کښته پورته کیږی یوه ساه ئے
که په خپل ګمان کښے ځان وتاته کوه دے
وقضا وته په مثل لکه کاه ئے
دخوشحال ویسا په سخت ساعت په تاده
اے چه ته دَ درمانده وُپشت پناه ئے

په داخه که دَ بنګښ راته ډنګ دے
زه هم بنه یم خما هم برغو ترڅنګ دے
عقل زوردَ غوریه خیل ترښکښ زیات دے
غوریه خیل را سره هم ولاړ په ننګ دے
دَ بنګښ نه هومره زور وینم نه تُوره
دا په کوم توکی له ما سره په جنګ دے
غوریه خیل که په ناکام ورسره زیست کا
په رضا ورته بنګښ نیولے تنګ دے
غوریه خیل او بنګښ دواړه مغلی دی
همیشه ورته مغل وهلے لنګ دے
که زه ګورے دُر دَ آشام ورسره شمارم
خوار هغه چه ئے له ما سره آهنګ دے
هرملنی دَ سربازئ هُنر څه زده
چه په دا هُنر کښے سرشندی پتنګ دے
لا تراوسه ئے ماغزه په قرار نه دی
چاچه ما سره وهلے سر په سنګ دے
دَ کینډیو په ځیګر کښے ئے ګولئ دی
که لیدے چاخما دَ بنګار تفنګ دے
لا په خوب کښے په لرزه پریوزی له کټه
چه دَچا ترغوږ خما دَ تُورے شرنګ دے
که په دا دورم ګورے هغه زه یم
چه م داغ په خاطر اینے دَ اورنګ دے
درست جهان م ومغل وته خیبر کړ
ځائے په ځائے ئے پښتانه وته قلنګ دے
ځنے څه لوئے دعوے لرم په زړه کښے
ولے څه کرم چه پښتون واره بے ننګ دے
خوطالع راسره هسے مدد نه کا
ګنړه تیرم ترفریده نه فرهنګ دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخوشحال دَزړهٔ دَحال نندارهٔ وکړه
کهٔ دَتخت دپاسه کښینې هم ملنګ دے

تا په دوُو ستر ګو مکحُولے چه ئے واړوے مَلُولے
په حیرانو عاشقانو سل بلا وے کړے نزُولے
نهٔ ئے شمار نهٔ ئے حساب شته خلقے دِ کړے مقتُولے
رازم هیچا ښکاره نهٔ کړ ځما او ښکے دی پدولے
نهٔ په سر یم نهٔ په مال یم نهٔ په ملک یم نهٔ په پُولے
پوه په نام ونګ نهٔ یم په فروعے په اُصولے
چه دَعشق الا بلا دی همګی مِ دی قبولے
لاف مِ ستا دَ پالنګ وکړ کهٔ رسیږم تر مقبولے
هیڅوک نشته چه پرے پوه شی بے خبرے دی معقولے
چارے واړه په قسمت شی نهٔ په ځلے نهٔ په ځولے
بخت په کور ورکړه خوشحاله
تار په تار زلفے مختُولے

نهٔ چه هسے حکم ناز کړے په وګړی پهٔ تاخهٔ دَچا پوره دَچا نیمګړی
دَدریاب سره دریاب وی یوڅو وخته بیا په هر لوری پراتهٔ وی او بو وُړی
چه ئے خو په پورته لوړے لوړے وړی دَهغو مانړئ وګوره چه لوړی
لکه تهٔ ئے بیهوده یا وه باد وړے جهان خو دا هسے یاد لری باد وړی
طمطراق دَجهان کل واړه عبث دے هو ښیارانو وتهٔ کم دے ترخسړی
داچه تاوته ژوندی دی ژوندی نهٔ دی دا وما وتهٔ ښکاریږی لکه مړی
چه خوږے میوے لری خوشبوئ ګلونه په خپل باغ کښے دِ کښیښودی هغه زړی
چه آواز سره سړے بندی خانه دے دَخاروی علاج په تړکیږی په پړی
جنتی دوزخی پټ نهٔ دی ښکاره دی خپل عمل دی په نوم نوم واړه نومړی
زلزله په جهان کړه شوه خوشحاله
دَآسمان له شد تونو کنډے رغړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ هغه لیلیٰ ئے چه دِ تل په بخره ناز دے
زهٔ هغه مجنون یم چه مِ تل درپسے نیاز دے
ماوے خو یوزهٔ یم نن شهره په عاشقئ کښے
لاترما دَ نور وګړی لا لرے آواز دے
زهٔ ترعشق ځاریږم ترهغوچه عاشقان دی
واړه عشق پکار دے حقیقت دے که مجاز دے
رایشی له کومه ځائے په خو وکا په زړهٔ کښے
هیڅ پرے نهٔ پوهیږم عشق یوڅهٔ سوز وګداز دے
هئے دَ خدائے دپاره تفحص رازپسے مهٔ کړه
پلار ته وایهٔ نهٔ شی عشق یوهسے مخفی راز دے
تورے تورے زلفے کبود خال لکه کوتره
راشه که ئے ګورے پرے بندی یوڅهٔ شهباز دے
سکنړی دَ زړهٔ وُلی چه په شونډو کښے موسیږی
تیغ ئے دَ غمزے داخله لاشهٔ تیرهٔ ساز دے
هرڅوک یو یو بُت لری خپل بُت وته سجود کا
بُت دَ خوشحال تهٔ ئے تل ئے تا وته نماز دے

تمامه شپه دَ ژمی په هئے هئے په ما تیریږی
چه تهٔ ځما طبیب ئے رنځ به لاځما زیا تیږی
دا سحر دے که مینه که ځهٔ لا بله بلا ده
که هرڅوئے له دله هیروم نهٔ هیریږی
خپل زړهٔ وته نظر کړم په دا هومره محبت کښے
یوهسے مستسقی شوچه په بحر نهٔ سړیږی
یوسف دَ زمانے دے درست جهان پرے وو شندے
دا یو جهان لا پریږ ده چه په دوه جهان پیریږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا لکه حلوا ده بنهٔ شیرینه مزه نا که
حریص ئے لکه مچ دے با ندِ غورزی نهٔ مړیږی
چه ننگ کا ننگیالی دی ورته اینبی دی دوه کاره
یا کام دَ ننگ حاصل کا یا دَ دوئ مینه سپیرږی
کهٔ مشک وو کهٔ گوهر وو همگی لاړل خوشحاله
وځان وته وگوره چه اوس خهٔ عمر تیریږی

تورے سترگے ستا دی بیا په تورو رنجوکړی
دوه تورے بلا دی پرے م وژنے بابا مړی
وخاندی وما ته شونډے بوځے په ناخوال کړی
دا فتنے بسیوے دِ بیا له کومه دی راوړی
زردِ کهٔ په درمری په هیچا دِ زړهٔ سوے نشی
زړهٔ لرے دَ کانړی بیاخپل ځان بولے بنهٔ زړی
هیڅ درنهٔ پوهیږم کهٔ رښتیا وائے کهٔ پیچے
ما وته دِ خولهٔ ده په خندا خندا نومړی
پټے پروتے بنے دی خهٔ به دم وهم وچاته
ماخهٔ هومره نهٔ دی ستا فتنے ناسازے وړی
ما وے چه خما ده موذی یوړه سیاه چشمه
خهٔ شو کوته نیسی دَ پری هو سئ ستړی
تهٔ په دا خیالونه په بشیوو غمزے موجونو
سیند دَ اباسین شوے چه خوخوبیړئ نغړی
خهٔ لره خوشحاله تا دَ زړهٔ قیصے ښکاره کړے
ستا دَ ظلم نهٔ دی ما وچاته قیصے سپړی
ترهرچانه دَ رښتینو کار اول دے خدائے پخپله دَ رښتینو سره مل دے
په معنیٰ قلبه روپئ ده مخ نے تور شه هر سړے چه په یارئ کښے په زړهٔ غل دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بد بویو بد بوئی به پټه نهٔ شی
که پَه سل پردوئے ونغاړے بصل دے

که دَ زړهٔ سترګے دِ شته نندارهٔ وکړه
دَ جهان په واړو چارو کښے خلل دے

اباسیند وَ ته نظر کړه وَ دریږ ه
ستا دَ عمر دَ اوبو غوندِ چل چل دے

که دَ خولے وئیل دِ بنهٔ دی په داخهٔ شی
چه بنکاره دِ وعالم وته عمل دے

نهٔ به زوړ پریږدی نهٔ ځوان نهٔ نن زووے
چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دے

بدکردار به نیک کردار نهٔ شی خوشحاله
دَ شیطان لښکرو لاندِ کړ قبل دے

تا یاری له ما نه پریکړه که پښیمان ئے
بیا را درومه هغه زړهٔ نے هغه ځان ئے

همیشه ځما دَ باغ زرغون طوطا وے
اوس خبر نهٔ یم طوطا دَ کوم بوستان ئے

زاړهٔ هم کله ځوانان وو وارئے تیر شهٔ
په زړو پورے خندا مهٔ کړه که ځوان ئے

یو جهان دا دَ ظاهر بل دَ باطن دے
راته ووایه دَ کوم یوهٔ جهان ئے

که طامع په سر یرپاس کښینی گدائے دے
که وآزو ته دِ شا کړله سلطان ئے

په بل ځائے م پیرزونهٔ ئے دَ یار غمه
ته ځما دَ زړهٔ دَ مات کودی ریحان ئے

غم الم به دِ ونهٔ رسی و زړهٔ ته
که دَ خپلے ژبے هر کله پاسبان ئے

ته جو هر دَ لوئی نهٔ لرے خوشحاله
دَ کم شناختو په بازار هسے ارزان ئے

تا چه دا ناسازے چارے دی راکړی
لا دخوا راسره نهٔ ده بابا مړی

چه م هسے شان په خوارو سترګو کورے
ماد دا ناسازے نهٔ دی په چا سپړی

ته په دا حسن دَ گل غوندِ پیدا ئے
بورے مور که بنا پیرئ ئے راوړی

راته وائے صبوری درخه خهٔ شوه
تا په تورو سترګو نهٔ ده له ما وړی

بیا په کوم توکی دا هسے بے قولی کړے
تا وما ته سپینه خولهٔ نهٔ ده نومړی

دَ تقوی سپاهیان چه ستا په کوخه تیرشی
دَ غمزے په تیغ ئے کښینوے په خړی

دَ خوښئ مفرح راعنایت کړه
تا دَ غم گولئ ډیرے دی رانغړی

گوره کوم به دِ په بخت په طالع موی
خلقے دی په طلب درپسے سترړی

په پلهٔ پلهٔ درپسے ځم دَ پریښونهٔ ئے
ځائیګی ویشتلی درومی له بغړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مئین شوے درست دَ یار په رضا درومه
اوس کهٔ خپله رضا کړے خوشحاله پرے

تورو سترګو دِ په غوږ ودی خولے اینبے — په څو تار په تار پریشانے سره تښے
داخما دَ پریشانئ نه څهٔ وائے — کهٔ ئے لانورے اوږدے دی درته بلښے
نندارچی چه ورته کوری کټ کوټ کیږی — دَ مخ نخښے دِ بلادی ګوښے ګوښے
ترلبانو دِ خجل آبِ حیات دی — په بانړهٔ په سترګو سهم وتیر کښے
چه مئین شی قبلوی مکر دروهونه — په یارئ مِ قبول کړے کهٔ بنګښے

زهٔ خوشحال دِ دَ بدئ نیکئ ګواهی لم
دَ بنائست مخے دِ نشته په خوئ وشے

تهٔ چه دا دماغ لرے — څوک به څهٔ فراغ لرے
توره شپه دِ دواړه زلفے — پکښے مخ څراغ لرے
دا دِ خال دَ وروځیونهٔ دے — دا دَ زړونو داغ لرے
واړه باغ دے په ګلونو — یوځهٔ کښلے باغ لرے
کهٔ ساعت دَ ساعت دادے — چه په لاس اَیاغ لرے
چه طوطی دِ دَ په لاس کښے — څهٔ نظر په زاغ لرے

بیا وکوم لوری ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرے

ترمکے ترمدینے لاړے حاجی — لا دَ نفس له خویه هیڅ نهٔ ئے ناجی
صفائی دَ زړهٔ پکاردہ نهٔ دَ بزیرے — څو به بزیره ګرځوے شانه عاجی
صوفی لاڅے دَ سلوک کاهم دا لاڅے — سراسر ګنړه دَ دهٔ بے منهاجی
په مُلا توره تیارهٔ شوه چه حق پوش شو — کهٔ په لاس ئے فتاوی وی سراجی
علم څهٔ دے په معنئ کښے ګبینهٔ دے — کاسه هم ورلره بویه خراجی
دا تاراج لکه شیخان کاندی په مکر — آفریدی نهٔ دی دا هسے تاراجی
دائے سحر دَ بابل دَ مزکے راوړ — چه درست اوبش په کُت کښے ومانړه حاجی
نوربه وساتم خپل رخت په خپل صندوق کښے — په دا ملک دهٔ دَ بنهٔ رخت بے رواجی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهٔ جیحون دے نهٔ سیحون دے لا افزون دے
دَ خبرو دریا بونه مواجی
که صاحب په لارے پلے، نفر سور ځی
خوهم بیا صاحب صاحب پاجی پاجی
له اوله تر آخره په جهان کښے
دَ سیّد غونډِ څوک نشته معراجی
زهٔ خوشحال ختک په حب دَ اهل بیتو
خارجی او رافضی کړم اخراجی

تور وربل به ئے وچا وته غوړیږی
په وصال به ئے دَچا تهتر سړیږی
دَ لبانو له بوسے به ئے بس نهٔ کړم
په خوږو نباتو کله څوک مړیږی
نور به کومه آرزو لری په زړهٔ کښے
چه ئے سترګے کښلی مخ وته غړیږی
عاشقان تر تور وخا ورولاندِ نهٔ مری
په دا سپین ویښتهٔ به څرنګه زړیږی
بیا به تورے بلا لا تورے بلا کا
چه ئے تور رانجهٔ وسترګو ته اوړیږی
دَ بنړو ناوک ئے نهٔ دری تر زغرو
څوک به هسے ناوکیو ته بړیږی
دَ فراق غمژن په مرګ تر ژوندون خوږ دے
چه په غم کښے آه آه سره سړیږی
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه
څنګه نوی نوی شی ځنے نړیږی
ماوے نن دَ زمانے ژبه ور زهٔ یم
یوهٔ کس وته څما ژبه اړیږی
دَ دے باغ ګلونه لږ نهٔ دی خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړیږی

تازی سپے چه په نمړئ موے ویړیادے
سپین وسرهٔ باندِ شیندهٔ که په بهادے
په کوټه باندِ دا دواړه حبطه دی
چه دِ تش په غولی کړئ هم بلا دے
که ئے تهٔ په منت موے وائے مئ خله
که دَ چا په باغ کښے بوټے دَ کیمیا دے
بخت چه کوږ شی یوهٔ تن نهٔ دے راوړے
چه دَ خدائے باندِ پیرزوے دَ هرچا دے
دَ آسمان پیرے دایم نهٔ وی یکسانے
که ئے څرخ دے نن په تا کاندهٔ په ما دے
یوه ورځ به ئے دا رنګ زیبائی نهٔ وی
راشه ګوره چه ګل څهٔ رنګه زیبا دے
دَ هرچا یاران دا هسے بے وفا دی
که خو یار دَ خوشحال هسے بے وفا دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ دِ اوسے په دا شهریارئ کښے — کهٔ زهٔ عُمر تیروُم په داخوارئ کښے
غم دَ یار دَ جفا هیڅ راسره نشته — خدائے دِ ماښے پته نهٔ کا په یارئ کښے
هغه یار دِ خدائے له هره رنځه ژغوری — زهٔ کهٔ پروت یم همیشه په بیمارئ کښے
په زارئ زارئ به ما په ځان مئین کړے — کهٔ ئے مینه زیاتیدله په یارئ کښے
لکه بازدَ زړهٔ په وینو آموخته شو — بل به نهٔ وی هسے ترک په خونخوارئ کښے
دَ ریبار منت ئے ډیر راباندِ بار دے — چه م یارموندهٔ دَدهٔ په ریبارئ کښے
خدائے په ما باندِ نادان کړ بخت م تور دے — کهٔ ویښتهٔ چَوی په ډیره هوښیارئ کښے

ناقرار دَ خوشحال زړهٔ هیڅه ښهٔ دے
یو زمان دِ نهٔ وی بند په قرارئ کښے

جهان شرم نام ونګ دے — کهٔ دا نهٔ وی جهان رنګ دے
چه وفا ورڅخه نشته — ګل به څهٔ کړے چه خوشرنګ دے
چه ئے عشق ترسره کړے — نورڅوک نشته خو پتنګ دے
دَ ښائست کمے ئے نشته — ولے یارم په زړهٔ سنګ دے
ترکنځلو ئے ځاریږم — بیائے چا سره داجنګ دے
په ښاغلیو جهان ارت — په غوڅلیو باندِ تنګ دے
ښهٔ چه راغلے په غیږ کښے — بیام لرے دَ زړهٔ زنګ دے

چه خوشحال باندِ ناستے کا
دا پُوزے نهٔ دے اورنګ دے

چه په خپل عیب بینا شی — سړے هاله درست داناشی
نادانئ پته نهٔ دهٔ — چه له ځانه ئے ثنا شی
دَ بلا اندوه به نهٔ کا — چه له خدائے سره آشناشی
په دُنیا به دین حاصل کا — چه خبر په لن تنا شی
په جهان باور پیدا کا — چه رښتینے ئے وینا شی
چه غنی په قناعت شو — له هرچائے استغنا شی
ابدی ژوندون به خپل کا — چه خوشحال غوندِ فنا شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه توفیق ورکوی رب العالمین دے
له آزاره په ستنه اوسه درست دین دے

په هر لور چه غور زوی سړے هوا ده
دَهوا فرس وهر لوری ته زین دے

څوک چه خوښ نهٔ وی له ځانه هیڅوک نشته
هر سړے خپلسر دانا کنړی یقین دے

په بهبود دَ خپلے چارے هر څوک مټ کا
په خپل زړهٔ کښے هر تنګ خوځ بالانشین دے

دَ دستار دَ سوری رنګ واړه یکرنګ دے
که دستار په سر یا شوریا تور وسپین دے

حبشی کهٔ په ځان نوم دَ کافور کښیږدی
سرتر پایه وهر چا و ته مبین دے

آزمیښت دَ دهر وګوره خوشحال له
چه مَلک دَ شیاطین سره قرین دے

چه خون په غاړه کیږی له دے کاره ځهٔ خوغم دے
یا ران ځما په ګور کښے زهٔ په کور کښے یم ستم دے

چه هومره بنهٔ مخونه په داخاورو کښے په ګوردی
چه دوی لره وردرومم ګور وما وته اِرم دے

پیری راغله زبون شوم کهٔ ځهٔ نورځهٔ علالت شو
چه ځهٔ زهٔ کړم هغه نهٔ شی هغه ملک هغه عالم دے

کهٔ بنهٔ وایم وچاته هم ئے بدنیسی په زړهٔ کښے
یا بخت دے دَ مغلو یا ځما ځهٔ عقل کم دے

نهٔ بخت دے دَ مغلو نهٔ زهٔ هیڅ په عقل کم یم
دا کل واړه پیری ده چه مِ کار درهم برهم دے

مغلو ته چه ګورم هغه هسے مغل نشته
دَ تورو وارئے تیرشو اوس ورپاتو یوقلم دے

پښتون په زړونیسی په فریب په تیتالونو
په مائے اثر نهٔ شی لا په ما دَ خدائے کرم دے

نهٔ مچ یم نهٔ قارغهٔ یم چه په کرومرو ګرځم
یا باز یم یا شاهین یم په خپل بنکارم زړهٔ خرم دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ماغونڈِ نورهم وے په دا کار به ډیرخوشحال وم
چه ماغونڈِ څوک نشته ځکه پروت را باندِ غم دے
ایمل خان دریاخان دواړه په بنۀ رنګ تیرشول په ننګ کښے
دَ دواړو په ماتم کښے ځما تل آه و ماتم دے

چه تاګورم حیران شم چه تۀ څۀ رنګه بشرے
زوړے ئے له ځورے کۀ سړے پری پیکر ئے
دَ ماء طین له میانه څوک داهسے پیدا نۀ دی
په دا ځسن جمال ترمیاشت ونمره لا بهتر ئے
چه شونډو ته دِ ګورم تریاقوتو لا تیرے کا
چه زلفو ته دِ ګورم په عنبرو معنبر ئے
کۀ هرڅو دَ لاله ګلونه بنۀ دی په چمن کښے
په دواړو انګیو داغ دَ واړو دَ ځیګر ئے
کۀ خواردی هغه خواردی چه محروم دِله دیدار دی
کۀ سخ دے دَ هغودے چه ئے تۀ نور البصر ئے
کۀ آه نالش مِ وکړ مُسلمان نۀ یم کافر یم
راواخله تیره تُوره کۀ مشتاق ځما دَ سر ئے
په ځسن په بنائست کښے دِ څوک سیال په جهان نشته
کۀ دا عیب دِ نۀ وے چه په زړۀ لکه حجر ئے
زۀ ستاله ډیره غمه همیشه په آه واوه یم
په څو په آسائش بے غمه پروت په خپل بستر ئے
خوشحال و ته دِ ووے چه بے ما به په څو پائے
په ښو به ژوندے پایم تۀ مِ خود په حال خبر ئے

چه دَ پلار په نصیحت نۀ کا ژغرئ دَ هغۀ ځویه دا نه شه په مرئ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پرون ورځے به نن حلاوت نهٔ وی
کهٔ ے کورے ورځ په ورځ ده کهتری

لکه مونږ دَ با باخویه وو په نغته
اوس په دا دور له چا طمع لرئ

کهٔ له پلاره خویه مومی په رائے درومی
کنړه نکړه زیست روزگار دَ پسرئ

نورے واړه سرشتے درهم برهم شوے
خو په ځائے ده سرشته دَ نوکرئ

داهم هیڅ حق دَ نمک ته نظر نهٔ کا
په نایافت کښے بهانه غواړی نرئ

اوس په سپینه ږیره زرغواړه خوشحاله
کهٔ په زړهٔ لرے دعوے دَ سرورئ

چه په سب دَ ابوبکرؓ دَ عمرؓ دی
کهٔ په خولهٔ کلمه لولی هم کافر دی

دَ هغو په مرګ ثواب کتلے بویه
چه بدګودَ ذی النورین ودَ حیدر دی

رافضی خارجی دواړه باور اوکړه
نرسګانو ترکوسانو لا بتر دی

ترمهدی پورے یوولس دی یادولس
چه همه خویه نمسی دَ پیغمبرؐ دی

همه واړه امامان وو دَ خپل د دور
همه واړه دَ دُنیا دَ دین سرور دی

له اوله تر آخره کهٔ ګروهیږی
دَ بتولؓ اولادم واړه نور بصر دی

چه دوستی ئے دَ سیّد نهٔ وی په زړهٔ کښے
دَ هغو سر یوتل خاورے په سر دی

تر هلالؓ او تر بلالؓ ئے صدقه شم
لا رانجهٔ م دَ پلهٔ خاورے دَ بوذرؓ دی

په سروزرو کښے کهٔ دَ قدر نشته
صحابیؓ دَ پیغمبر واړه سرهٔ زر دی

زهٔ خوشحال ختک هغه سنی مذهب یم
چه یاران را باندِ واړه برابر دی

چه نظر دِ په اغیار هورے دلے وی
ځما او ښکے په بارخو ولے وی

تهٔ چه هسے بنائسته ئے کرم خونهٔ یم
کهٔ م تل در پسے هسے واویلے دی

چیرے نهٔ چه څهٔ دِ وُرسی خاطر ته
کهٔ له چا سره م تشے تسلے وی

یوځل بیا سرتوره مسته را بنکاره شه
چه کیسو دِ په سپین مخ شملے شملے وی

تهٔ به وائے دَ ګلاب په ګل شبنم دے
چه بارخو دِ دَ نماستی په وخت خولے وی

دَ رقیب له ویرے بل لوری ته ستر کے
او دَ زړهٔ م ستا وخ وته خملے وی

په عاشق باندِ دَ پلار نصیحت اوردے
اوس به چیرے دَ دے نور خلق په خولے وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له سترګوئے غړیږی غم رنګه — جدائی ئے لکه قحط د غلے وی
د ناپوهے خوبا تول مهر په یارشی — د هوښیارے په سرخوتیرے ماملے وی
زهٔ خوشحال به دِ وانهٔ وړم له دیدنه
په دربارکهٔ دِ هرڅو پروتے ګلے وی

چه دانا نهٔ کړے ګردش د زمانے — نور به زده کړے دانش د زمانے
زر پیری لری د سترګو په ځنبل کښے — خبردار شه په روش د زمانے
په یوهٔ زمان دِ شاه بیا دِ ګدائے کا — ځهٔ باور په نوازش د زمانے
په خزان کښے د بوستان په وُنو راشه — ځهٔ ووځهٔ شو بیا پوشش د زمانے
کله مزکه سپیرهٔ ډاک کله ګلونه — ځهٔ باور په آرائش د زمانے
د سفله غوندِ ئے ورکړه رانیول دی — غره مهٔ شه په بخشش د زمانے
د حلوا سره ئے زهر هلاهل دی — کهٔ لذت لری خورش د زمانے
پت اُمید دِ پلار د ځویه سره پرے کا — ځوک دِ نهٔ غواړی سازش د زمانے
شاه جهان بادشاه د چاپه بند بندی دے — راشه ګوره آزمائش د زمانے
حقیقت ئے سرتر پایه رامعلوم شو — راته مهٔ کړه ستائش د زمانے
زرعلته زرفساده زر عیبونه — پیدا کیږی په کاوش د زمانے
چه ئے شاکړه د دُنیا وآسائش ته — هم هغه کا آسائش د زمانے
چه دا هسے ئے کړے د زړهٔ په یاددی
لاخوشحال لری خواهش د زمانے

چه م زړهٔ پسے میښ میښ شی — صبر وهوش پسے لیښ لیښ شی
د هغو شونډو شربت به — یا نصیب چه کله چیښ شی
په پرهار م ظلم کیږی — چه توبری ځئے وکیښ شی
په خزان کښے نورے وُنے — توان لری چه سرو سریښ شی
زهٔ ئے ناسته په پالنګ یم
کهٔ خوشحال له خوبه ویښ شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یوه م ده نیولے
په رښتیا م ده نیولے
لکه یو یو مرد ئے نیسی
هم هغه م ده نیولے
څوک د هیڅ ملامت نهٔ کا
عجب ښه م ده نیولے
اوس به نهٔ درومی له مانه
چه له زړهٔ م ده نیولے
په هیڅ رنګ به پریښوه نشی
چه ترے پښه م ده نیولے
ګوندوی را باندِ راشی
سر پره م ده نیولے
که ئے نهٔ وینم په سترګو
ښائسته م ده نیولے
ګوندِ سمه شی عالمه
کهٔ کره م ده نیولے
د خوږ وهیله خوشحال کړم
چه ترخه م ده نیولے

چه ئے هسے لایعقل لاړم په شومی
دا پیاله د چاله لاسه ده څهٔ نومی
خدایه څهٔ د یو باد وړے زړګے راکړ
چه همیش د عشق د باد په مخکښے درومی
په دا هم لا رقیبان کا په ما رخه
چه م زړهٔ د یار په یاد و راحت مومی
ما لاحرف نهٔ وو له یاره بدل کړے
د سحر خروس د وویشت شی په کومی
بیلتانهٔ حُما په قصد چارهٔ تیره کړه
د قصاب دلسوزی نهٔ شی په ورغومی
واړه دُوک م د آشنا د بیلتانهٔ دے
په دروغه سر ترم بهانه د دومی
چه ئے بے له دهٔ بل خیال نشته په زړهٔ کښے
د خوشحال دلبره کومه ده څهٔ نومی

چه د عشق په ګرانه لار کښے ډیر خطر دے
هر قدم چه پکښے اخلم ډار د سر دے
کهٔ سینه م سره چاک کړے وبه وینے
چه م ستاله غمه وینے درست ځګر دے
ستا د مهرباران نهٔ اوری چه شین شی
ما په زړهٔ کړلے ستا د مینے کر دے
ستا په راز به ژبه هم نهٔ کړم خبره
تل تر ژبے رسیدلے راز سمر دے
زهٔ له عشقه خبر نهٔ یم چه عشق څهٔ دے
هومره آ ورم چه له حسنه ئے اثر دے
چه ئے عشق ترسره کړے هغه کم دے
په دا کار کښے لاف دهلے یوهٔ هر دے
صبر مهٔ غواړه له ما د عشق په کار کښے
جو دانه صبر په ما باندِ لوئے غر دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشقی لا زهٔ تهٔ نهٔ ووچه پیدا وه — نهٔ چه ما وتا کړه کړے دا هُنر دے
خوحمًا طالع بنهٔ نهٔ دے یارجفا کا — کنړه کوم یو په وفا ترما بهتر دے
دَ عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
خهٔ ئے پټ کړم چه جهان خُنے خبر دے

چه پیدا شوه جدائی — کشکے نهٔ وے آشنائی
دَ بلبلے بخره نول ده — دَ گل بخره زیبائی
تا چه شان دَ لیلیٰ واخست — کهٔ مجنون شم سرا بنائی
دَ لیلیٰ دپاره سر شو — خوار مجنون په گدائی
چه عاشق شو قبلوی دِ — پیغورو نه رسوائی
ستا په درد دهان وهلے — درته ناست یم دوائی
کهٔ پَل بل لوری ته واخلم — تهٔ م بوله هر جائی
چه به زه بے تانه پایم — بے جیبی لویت پائی
چه ئے وُلیدے په سترگو
خوشحال خُکه تا ستائی

چه ئے درے خیزه حاصل وی — دَ هغهٔ خوبنی به تل وی
اول خپل صورت بناغلے — بیائے بنهٔ صورت واصل وی
غه دریم وایم چه کوم دے — دَ دُنیا دولت ئے خپل وی
چه په دا کښے ئے یو نهٔ وی — پریشانی به ئے په دِل وی
چه ئے یو وی په دا درے کښے — غم به تل باندِ نازل وی
هرچه درے واړه ئے نشته — کهٔ چا مړ کړو دے دِتل وی
دَ خوشحال وئیل معقول دی
پرے به خوبن شی چه عاقل وی

چه بندی دَ یار دَ زلفو په کمند دے — بهانه ئے دَ خلاصئ دغه بند دے
سرم یار وته پیشکش کړلا شرمیږم — دَ نادارو عذر پټ نهٔ دے خرگند دے
نهٔ شکرے دی نهٔ قند دے نهٔ نبات دی — دَ شهئ دَ شونډو لاکوښے بل خوند دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څۀ صفت دَ هسے حسن په غزل کړم
چه په نولس بابه کل شکل پسند دے

څۀ به غم دَ مال وملک دَ دین ودل کړم
چه لا ستاله غمه روغ کړځم انند دے

یوۀ زړۀ لره یوه آشنائی بس ده
نور به ډیرے یارئ نۀ کوم سوګند دے

په خپل زړۀ به م داهسے شندے نۀ کړے
کله هم دَ عاشقئ کار پسند دے

دَ خوشحال خټک دِ ستا په سر سوګند وی
کۀ ئے بے له تا په نور څۀ زړۀ خورسند دے

چوهرے دَ خپلے خونے په بوئ خوښ وی
ولے بوئ ئے په چمیار باندِ آتش وی

نور وګړے دَ چمیار له خونے تښتی
په چمیار دَ خپلے خونے بوئ دلکش وی

هسے رنګه دَ هرچارے تفاوت دے
یو تربل پورے مطعون او مشوش وی

دَ دهقان فهم په پاله یا په یوم دے
دَ سپاهی نظر په تُوره په تیرکش وی

چه دلبره دلربا ده هغه تۀ ئے
چه خود را یه خود ستا ده هغه تۀ ئے

چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخشو ئے
په همه عالم غوغا ده هغه تۀ ئے

چه مشتاق دِ دَ خندا ئے هغه زۀ یم
چه دِ تل وماتر شاده هغه تۀ ئے

په جهان کۀ بنائسته وو بے حسابه
چه په وارِ ودِ خندا ده هغه تۀ ئے

دَ پسرلی ګلونه څۀ دی چه ئے ستایم
تر ګلونو چه زیبا ده هغه تۀ ئے

ستا په مخ م په خراغ نشته و تنه
چه دَ تورے شپے رڼا ده هغه تۀ ئے

خپل عاشق سره وعده نۀ کړے ترسره
چه په عهد بے وفا ده هغه تۀ ئے

کۀ هرڅو دی دَ خوشحال معشوقے ډیرے
چه ورتیره تر هرچا ده هغه تۀ ئے

چه ایرو غونډے پروت په دربار نۀ وی
دَ هغو به وآسمان وته لار نۀ وی

عندلیب چه په ګل رائشی نارے کا
وائی داچه یوه ورځ به ګلزار نۀ وی

دَ زړۀ چاک م به په هیڅ سره ورنۀ شی
خو ګنډے ستا دَ زلفو په تار نۀ وی

ستا دَ زلفو نوم به نور په خولۀ وانخلم
دَ هوښیار پاڼرو تور مار سره کار نۀ وی

ترهندوے مشه کم دَ یار په پت کښے
چه ئے هیڅ له بله اوره نه دار نۀ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پہ ماهر زمان اختر دے چہ یار وینم — بے اختره بہ هاله شم چہ یار نهٔ وی
پہ کوم ځائے م بہ مرهم کښیږدے طبیبه — چہ د یار د غشی نخښه پرهار نهٔ وی
پہ هغهٔ د عاشقئ نوم حرام دے — چہ پہ یار پسے ئے درست صورت خوار نهٔ وی
هیڅ مانړه له یاره مهٔ کوه خوشحاله
د دُنیا ساعت به تل په قرار نهٔ وی

چہ پہ زلفو عنبر سا ده هغه تهٔ ئے — چہ پہ شونډو شکر خا ده هغه تهٔ ئے
چہ نازک ئے دے اندام د ګل تر پاڼے — پہ قد ښهٔ تر عرعر لا ده هغه تهٔ ئے
کهٔ هر څو شی پہ جهان محبوب ډیرے — چہ خوشرنګه تر هر چا ده هغه تهٔ ئے
له عذابه له وباله د ترس نهٔ شی — چه پہ دا دور تر سا ده هغه تهٔ ئے
چه اثر م د ژړا ورباندِ نهٔ شی — چہ پہ زړه حجر آسا ده هغه تهٔ ئے
چه تمامه شپه د خوب پہ ماحرام کړ — چه د ستر سحر بلا ده هغه تهٔ ئے
چه له مینے ستا پہ سر لوړی خوشحال دے
چه د دهٔ د سر قضا ده هغه تهٔ ئے

چه ئے عمر د خار و یو سره تیر وی — زیست روزګار د هغو هم پہ هغه خیر وی
چه شیطان غونډ راند ه شی خوک ئے خهٔ کا — کهٔ هر څو ورځه علم هُنر ډیر وی
خُوانان واړه برابر نهٔ دی پہ وزن — ځنے من ځنے نیم من ځنے نیم سیر وی
کهٔ پہ زړه باندِ پراتهٔ دی زر غمونه — چه م یار پہ نظر کښیوزی واړه هیر وی
د شکرو تر حلوا به ئے لا ښهٔ خورم — کهٔ د یار له لاسه زهر یا کنډ یر وی
د ښهٔ مخ پہ نندارہ به لکه روغ ځم — کهٔ پہ تن م پرهار و نه د شمشیر وی
هر عاشق د عاشقئ ته هوس نهٔ کا — د عشق لاف د هغه خُوان کاندِ چه شیر وی
دریغه بیا راسره زر غاړه غړئ شوے — چه فلیل پہ زلفو پورے د اجمیر وی
د خوشحال ختک خو کښلے مخ پکار دے
کهٔ د سوات کهٔ د پکلئ کهٔ د بُنیر وی

چه پہ زړه ئے ستا د غم غشے سیده شی — قرارے به ئے له دله رمیده شی
همیشه به ئے سرا ینبے پہ زنګون وی — پہ فکرت به ستا د زلفو خمیده شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورے سترگے تورے روځے سره زیب کا
بیا په تیره چه وسمه پرے کشیده شی

په تهتر باندِ ئے خط د ویښتونه دے
دائے سورے دخړئ دے چه لیده شی

ستا خوبی ځما په پوهه ډیر تیرے کا
د یوسف خوبی که ډیره اوریده شی

په بنړو باندِ م پښے په احتیاط ږده
چیرے نه چه م بانړه پرے خلیده شی

ځان و زړه م هغه لور وته پرواز کا
هغه ځائے چه بنه دلبره شنیده شی

زه په دا سبب په دوو سترگو مئین یم
چه څهره د بنویا رانو پرے لیده شی

له قسمته زیاتے مه غواړه ناپوهه
وهرچا ته خپله برخه رسیده شی

لاس په لاس ئے گرځوی هنر آموزے
چه ښکاره د هنرمندے کشیده شی

په ژړا به م ونه غلوے خوشحاله
که د سرے وینے روانے تردیده شی

چه ښیرے وماته وکړے ژوندوے م
چه م یاد کړے په کنځلو نهانوے م

داچه وائے راته ځیرگوره چه موړ شے
که تمام عمر دِ گورم مړوے م

غمازانو اغزی توئی د غمازئ کړل
چه د دوئ په وینا غوږ کړے یرځکوے م

ماخپل زړه وته وئیل چه اے بدخویه
څه په هرصورت مئین شے سوږوے م

وے ئے عمر م په دا بدخوئی تیرشو
څه دا اوس راته وئیل کړے اړوے م

که م سر په عشق کښے درومی هم دِ لاړ شی
خپل وژلی راته شمارے ویروے م

که د زهرو پیاله راکړے هم به وایم
خدائے دِ خیر وتا درکا ژوندوے م

چه گهے په مخه رائشے کنکس خورے
یو ترشا نظر ونه کړے خورے م

کشکے زه د رباندِ نه وے مئین شوے
تا نادانے مینه نه زده پخوے م

ماخوشحال څه په ذات دورنگی نشته
د زړه حال م درمعلوم دے ویوے م

چه دروے په انگنړ کښے درست انگنړ سره یوگل شی
د مښکو بوئی راپاسی چه دِ تار په تار کا گل شی

چه سترگے کړے ورپورته په نرگس شی بلا سازه
چه زلفے کړے نمودے حبطه واړه سنبل شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَملا دَ وینتهٔ فرق به دِ هیڅ یو سره ونهٔ کا
که واړه دانایان مِ په دافکر تأمل شی
عالم وائی وماته له بنهٔ مخه صبر وُکړه
حیران یم له بنهٔ مخه په څو صبر وتحمل شی
دَ خوشحال خاطرے هسے ځنے یوړو تورو ستر کو
لکه صید دَ شاهینو ترمنګل شی

چابه راکړه په پالنګ داهسے کښیلے
که مِ نهٔ وے په ازل په قسمت کښیلے
شیخ دَ حور وصفت کا زهٔ دَ دلبرو
داخما هغه دَدهٔ دعوے پرینیلے
عاشقان ئے صد هزار دی په هرلوری
سرګشته حیران پریشان ګونه زبیښلے
په دربارے سنا سی شه ورته کښینه
تار په تار دَ سرو وینتهٔ ایرے مښلے
که څو دَ خلقو جونه بنائسته دی
مایوه ده غوره چونړ پکښے وُکښلے
لا به کله نندارهٔ دَ هغه مخ کړم
چه مِ کړه دَ خاطرده پسے ښلے
دَ هغے پیالے مستی لرم په سر کښے
چه پرون مِ دَ ساقی له لاسه څښلے
نهٔ دَ مښکو پټیدنه نهٔ دَ عشق شته
په ازل ئے نهٔ دی داپردے پوښلے
چه مِ تل دَ مخ ثنا وائے خوشحاله
په صله مِ سپینه خولهٔ درته بخښلے

چه ګلرنګه معشوقه لری په کور کښے
دَ صحرا سیل دِ وسیزی په اور کښے
په هجران کښے مِ ژړا هغه خندا شوه
چه مِ یار سره خندا وه په بیور کښے
لکه لوند خرڅوړے تاؤ کړے نم ئے نهٔ وی
بیلتانهٔ هسے نچوړ کړم په خپل زور کښے
دَ عشق شور دِ دَ عاشق له دله نهٔ ځی
په جهان ئے فیروزی ده په داشور کښے
په هرځائے چه دَ رندانو مجالس وی
ترقیامته به یا دیر مِ په څلور کښے
شور و شر به دَ رانجا په جهان نهٔ وو
که دَ هیر صورت پیدا نهٔ وے په شور کښے
که خبر دَ درخانئی له مخه نهٔ وے
آدم خان به ځنے څهٔ غوښتل په کور کښے
پښتنے جونه دِ زلفے باد ته نیسی
چه شمال ئے بوئی راوړی په رنتهبور کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَعاشق له نام ونګه سره څۀ دی څۀ م غم کۀ آشنا مومم په پیغورکښې
دَخوشحال دَ زړۀ م ښه نندارہ وکړه
سمندر غوندِ بازی کا په بل اور کښې

چه له ورایه راځرګنده مسته شا شی دَجمال ئے په خورنګه تماشا شی
چه پلو په مخکښې ونیسی ما بنام کا چه پلو له مخه لرنے کا صبا شی
دَجمال خوبی ئے زیاته ده ترنمره چه دیدن وته ئے غټ کوری په چا شی
تریانۀ پورے ئے کوړه شی کوتره تروئیل پورے کونګ کویا طوطا شی
حبشی زلفے ئے پاس په سینه ځانګی یمانی بارخوئے کل غوندِ نما شی
مرګ م سل ځله قبول بیلتون دِ نۀ وی دَدے هسے یار بیلتون ترمرګ بلا شی
په مانړی ئے مُرده شو یو کره عید وی په خندائے جوهری کره ژړا شی
تورے خاورے دَ رقیب په سرکا توئے چه کیله له مینځه وباسی پخولا شی
چه په نۀ لیدوئے نۀ ومړے خوشحاله
ځکه هسے دَجهان بلا په تا شی

چه محنت په ځان قبول کا نو راحت شی چه عارف دَ مصیبت شی عافیت شی
کۀ فلک ئے دَمزری په خولۀ کښې ورکا خدائے دِ نۀ کا چه عارف پکښې غارت شی
لکه بادکله ئے مخ کله ئے شا ده بیهوده غرور دَهرچا په دولت شی
یو لاله په غوړیدۀ بل رژیدۀ کا شګفتن دَ باغ دَګلو په نوبت شی
دَیوۀ مانړۍ شی سرد بل نړیږی په جهان کښې نوے نوے عمارت شی
واویلا ژړا ناره سارۀ آهو نه خوهم دا په ورځ وشپه په هرساعت شی
داهمه چارے دَدۀ دی چه راکیږی یوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شی
هغه شان لکه په تور وواوس په سپین دے
دَخوشحال مجاز به کله حقیقت شی

چه راغلے په حیله دے عقل ځکه عقیله دے
کۀ مثال ئے له ما غواړے عشق مزرے عقل نیله دے
آشنائی ئے دَجمال ده چه مئین په جمیله دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروانه پرے پرپرے کا — اورخو بل پہ فتیله دے
خوار مجنون دَعشق پہ کارکښے — سپک پہ قام پہ قبیله دے
هم خالق تہ هم مخلوق تہ — واړه کار پہ وسیله دے
دَ خبرے پہ میدان کښے
نن خوشحال ختک قیله دے

چہ بنکاره پہ آرائش کښے شگفته شی — صلوات ئے پہ جمال باندِ گفته شی
آشفته کاندی روزگار دَ پرهیزگارو — چہ ئے زلفے پہ عذار وآشفته شی
چہ ئے نۂ وینم زۂ هسے ځلبلا ند شم — لکہ گل لہ عندلیب نهفته شی
چہ دَ غوږو دُرے نۂ وینم پہ سترگو — دُر گوهرم پہ هرهر بانړۂ سُفته شی
دَ وصال پہ وخت هم خوب دَ عاشق نۂ وی — تروبے وخته پہ هجران پہ خوخفته شی
بنۂ خوداچہ ئے برقع پہ مخ پرته ده — اوکۂ نۂ پرے بہ وګړے آگفته شی
زړۂ م وائی چہ ورتلے پہ درئے ایل کړے — پہ هرځائے چہ بنہ محبوبہ شنفته شی
وخوشحال تہ دَ دے باغ غنچہ بنکاره وه
چہ بہ دا رنگہ گلونہ شگفته شی

چہ ادب لری سړے سړے هالۂ شی — بے ادب سړے سړے کلہ بالۂ شی
خۂ پتونہ ئے پہ شمار پہ حساب نۂ دی — کۂ پہ چا دَ آشنا یئ پت پالۂ شی
چہ همت دَ سړی خو قدرئے هومره — دَ تمیز پہ تله هرسړے تالۂ شی
دولت مند سړے هغه بللے بویہ — چہ لہ سینده ئے جدا دَ چا والۂ شی
هرسړے چہ دولتمند شی کۂ داناوی — پہ هرکار کښے دِ نظر پہ خپل کالۂ شی
کۂ دَ تورے کار دَ ځوان دے یا دَ نور خۂ — مصلحت دے دَ هغۂ چہ پہ زالۂ شی
دولت مندِ پہ هُنر پہ علم مت کا — کۂ هرخو بنائسته مخ وی بیا پسالۂ شی
ځوک دُنیا وته مریونہ دی خوشحاله
شاه ځلمو وته دَ لوبو چنغالۂ شی

چہ راندۂ وته آسمان ښیئے یا ستوری — وایہ روندبہ ئے پہ کومو سترگو کوری
رنړا ورځ پہ بناپیرک باندِ تورتم شوه — روښنائی دَ نمر بنکاریږی پہ هرلوری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څښتن ورته زوړل کا یا کنځل کا
مرئیے هم په زړه کښے څښتن زوړی

بیا به شنے په پاڼو نه شی وچے وُنے
که باران د پشکال په شیبو وُوړی

زور قوت دهر چا سم برابر نه دے
څوک له ځایه زوروړ شول څوک کمزوری

راشه نن دِ د نخاس ننداره وکړه
یو کالے په بها پیری بل نے پیوری

چا د سر د پاسه سُور مندیل تړلے
ځُنے هسے خو د حیران کوزی سر توری

د چا حکم د چا لاس ورباندِ نشته
په خپل بخت په خپل قسمت پریوزی غوری

په تلوار په اضطراب چه صبر نه کا
د خوشحال خاطر سیماب شو سره بنوری

چه م خپل مئین نیولے تر آغوش دے
د جهان هوس م وارهٔ فراموش دے

ساقی زهٔ څهٔ هوښیار نهٔ یم باده راکړه
لیونتوب د لیونیو پرده پوش دے

چه پرون ئے اهانت د میخور وکړ
نن هغه د میوړک سبو په دوش دے

ساقی ترس د محتسب د دُرے نشته
چه بابائے د مجلس سره مینوش دے

هدایه وقایه څهٔ لولے و ماته
چه ځما د نائے وئے په آواز گوش دے

دا گلگون شراب د کومے میخانے دی
چه صوفی ئے په جرعه سره مدهوش دے

د بهار په وخت به څهٔ له مئو آوړم
چه سرود د معنّی په نوشا نوش دے

بیا به دا گلونه نهٔ وی میخوری کړه
د بلبلو په آواز کښے دا سروش دے

ډیر د باد سواره په خیال ترما تیریږی
همیشه په دا بازار کښے پوشا پوش دے

چه په ډیر ارمان د یار له مخه بیل شو
د خوشحال په بخره هر کله خروش دے

چه لرے په خپله خونه کښے خوشحوئ
د جنت هوا به هم کړے د دے شوئ

دین دُنیائے دواړه کښیوتل په لاس کښے
چه په کور کښے ده خوشحو یه هم خوش روئ

د بلبلو غوغا تل په هغه گل وی
چه صفت ئے شی له رنگه هم له بوئ

زهٔ دلے له غمه مرم چه جدا کیږے
په شانه سره د شاه د زلفو موئ

چرته ویر چرته سندرے په جهان کښے
که ئے کورے دهر نهٔ دے بے هلے هوئ

گلدستے دِ د بهار را لره راوړے
پیکه بنهٔ راغلے په وخت د یار له سوئ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پہ جنت کښے پراتہ چیرے چرتہ درومی
چہ خوشحال شرہی عالم دَ یار لہ کوئ

چہ پہ آن وآن پہ مزکہ پہ آسمان دے
پہ غمونو پہ بنادیو کښے انسان دے
دا یوہ خمخہ دَ ځان وینے بلاشوے
چہ سرہی سرہ ئے غم پہ ھرزمان دے
دَ نامرد دَ مرد پہ دا تفاوت وُشو
پہ نامرد شرم آسان دے پہ مرد گران دے
مست ھاتیان خونی مزری تُورے وُکښلے
کہ دَ سرویرہ دِ نشی کار آسان دے
کشکے تہ پہ دا دُنیا ھمیشہ پائے
پہ احتیاط احتیاط کښے دِ پیر خلق طوفان دے
کہ دَ ځان کہ دَ ایمان بدخواہ م دِ پیرئ
ما پہ خدائے باندِ سپارلے ځان ایمان دے
ننگیالی چہ دَ اخلاص تُورہ پہ لاس کا
دِ پیر لښکرئے ترھمت پورے کاروان دے
لہ اولہ تر آخرہ خو روزگار شتہ
چہ عالم باندِ غوغا کا دا جھان دے
پہ بنادئ سرہ شریک دی اولسونہ
غم یوازے دَ خوشحال ختک دَ ځان دے

چہ وربل دِ پہ سپین مخ آشفتہ کیږی
پہ ما بنام کښے رنړا ورځ نھفتہ کیږی
کہ دَ مخ بنائست ئے دادے چہ لیدہ شی
لا بہ ما غوندِ پیرے دِ پیر آلفتہ کیږی
پہ بنروئے او شکے نہ دی آویزاندِ
ھمکی دُر وگوھردی سُفتہ کیږی
یوئے رنگ یوئے نکھت یوئے وی پانړے
پہ دا باغ کښے عجب گل شگفتہ کیږی
پہ ژړام بہ پوھیږے خوب ونہ کا
ھغہ شوک چہ پہ گیسوئے خفتہ کیږی
دَ خوشحال دَ خولے خبرے خوشے نہ دی
دا ھمہ دَ یوہ حالہ گفتہ کیږی

چہ مور پلار ځنے آزارشی ھغہ عاق دے
دَ عاق خو یہ ځائے دوزخ پہ اتفاق دے
ھغہ مور وپلار بہ خلاص نہ وی لہ غمہ
چہ فرزند ځنے زوولے بداخلاق دے
ھغہ خو یہ بہ آخر پہ خوارئ خوارشی
چہ بنکارہ ئے دَ خپل پلار سرہ نفاق دے
دَ اورنگ بادشاہ پہ دور رسم داشو
چہ ھر خو یہ دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دے
نن ھغہ قطب آفاق گنړی خپل خپسر
چہ گواہ ئے دعاف والی درست آفاق دے
ناخلف خو یہ پہ گور خلف دِ غواړی
ھر پدر چہ دَ پسر پہ اشتیاق دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخما همه کله ده د تهوا نو
رائے وښیه چه کوم پکښے تفچاق دے
د تهوو نه همه تهوګی زیږی
که ایفرئے د عرب یا د عراق دے
د هغهٔ اسلام اسلام نهٔ دے خوشحاله
چه بهتر ورځئے کبر په میثاق دے

چه د خولے وئیل ئے نور د زړهٔ ئے نور وی
د هغهٔ به مخ په دواړه لوریه تور وی
د ناپوه سره راضی نهٔ یم په باغ کښے
د دانا سره قبول لرم که اور وی
که په لاس کښے ئے ډک جام کښیږدے د څهٔ سود دے
د هغهٔ چه له ازله جام نسکور وی
نالائق حوئ د خدائے د چا لوئے نهٔ کا
چه په ځان د دهٔ له حوئیه پلار او مور وی
یو لائق حوئ د پلار کره لوئے بنهٔ دے
نالائق په څهٔ شماره که درے څلور وی
بنهٔ لائق حوئیه مور پلار په نیکئ یاد کا
نالائق د پلار آزار د مور پیغور وی
د غوولی حوئیه شور وی په خپل کور کښے
د بناغلی په جهان کښے شر و شور وی
که هر څو د سړی ډیر حوئیه پیدا شی
بیا په واړو کښے خو یو حوئیه انځور وی
هغه حوئیه خو په کور بنهٔ دے خوشحاله
چه بهرام غوند یوازے د خپل کور وی

چه داهسے سحر کړے ستر کے ستادی
په ناحقه د تقوی لاف ځما دی
پښتنے جونه م ولیدے په ستر کو
څوک چه تر کے د خطا ستائی خطادی
بنا پیرئ که هر څو ستائی وکړے
ستا ترحسنه ترجمال په شمار د چا دی
تاچه وویني مئین دربانده نهٔ شی
هغه زړونه غوندی کانړی د بید یا دی
واعظان چه یا دوی د جنت حورے
ما په دا ستر کو لیدلی په دنیا دی
یا به ستا زلفینے ونیسم په لاس کښے
یا به سر دربانده بایلم دوه وینا دی
د ناموس خبرے مهٔ کوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننګه بے پروا دی

چه م کړے هر آشام دے
که په خولهٔ که په اندام دے
اوس له واړو توبه کار یم
په اخلاص م دا کلام دے
تهٔ کرم را باندے وکړه
ستا کرم په هر چا عام دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه سترګو م منلی چه د شرعے هر احکام دے
واړه امر م قبول دے ترے توبه چه نهی ئے نام دے
استقلال د توبے راکړه د شیطان د بلا دام دے
ماساته د دۀ له شره نفس م مدعی خودکام دے
په توبه کښے ثبات راکړه لکه حکم د اسلام دے
په خپل لاف به هیڅ اونۀ کړم که زۀ لافے کړم لاف خام دے
چه توفیق له تانه نۀ وی د زاهد زهد حرام دے
په هغه لارے م بیا یه چه پرے ایښے نبیؐ کام دے
نور به څۀ کړم ډیرخواستو نه دا یو مالره تمام دے
چه ثابت ولاړ په دین دے
د خوشحال باندِ سلام دے

چه په زړۀ ئے کړځوے وړے وړے یوه ورځ م به له دره وُ شړے
چه په تا پورے ئے زړۀ نۀ وی تړلے په هغۀ پورے زړۀ څۀ لره تړے
کۀ م د ژمی ساړۀ ډیر وی قبلوه ئے مړے ایرے د نغری څۀ لره لړے
چه ځیرځیرئے مخ ته کورم نۀ مړیږم داځما سترګے به کله شی مړے
ستا خوږے شونډے نبات دی رقیب مخ دے بنه خو داچه ئے له شونډو وُشړے
خوځوانان دِ په خپل ځان دی کښینولی لابه څو درباندِ کښینوے زړے
یاره تۀ چه له اغیار سره خندا کړے
د خوشحال په لړمانۀ درومی چړے

چه د بخت د تالو سپین دی تور به نۀ شی
چه شیرین دی له ازله شور به نۀ شی
هرچه غور د محبت لری په زړۀ کښے
کۀ پرے زرکالونه تیرشی سپور به نۀ شی
د دے نورو بازارونو خوریدل شته
یو بازار د محبت دے خور به نۀ شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوچه وزیری له موره چه بد ذات وی
په روزئ ئے غلط منه شه روزبه نهٔ شی
چه له یاره سره کښینم رقیبان م
تل په بد نظر کاتهٔ کا کوربه نهٔ شی
څوک چه زور سره بنکاره کاوزیانیږی
که په خپله بوسه را کا زور به نهٔ شی
هسے نه چه زور م نشته زړهٔ دِ کورم
تهٔ پخپله مهر وکړه زور به نهٔ شی
وهر چا وته رسیږی خپله بخت :
چه ئے پیلے په ازل کړ سور به نهٔ شی
لاس په لاس سودا بهتره ترهرڅهٔ ده
مسافر په لار ولاړ یم پور به نهٔ شی
که هزار حُله حکمت هُنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوی نور به نهٔ شی

چه په حُسن په بنائست دی زورَ ورے
دَ هغو وائی بدلے یا سندرے
رغیدهٔ ئے ستا دَ خولے په دلاسه دی
دَ رنځورو دارو نهٔ دی له تالرے
ماچه ستا دَ خوږ وشونډ ولذت بیاموند
نهٔ م شهد په غرض دی نهٔ شکرے
عقل خپل فوځونه تار په تار خوارهٔ کا
چه پرے رائشی دَ عشق خونی لښکرے
دَ بنړو په تیرئ بیا سره پاش پاش کا
که خپل زړهٔ وته پوښم دَ صبر زغرے
تریانهٔ دِ دَ خطا آهو خجل شی
چه په شین شین یُون کړے ښیوه کړے
یو نظر په درست صورت علامت وُکا
په مثال لکه بخړے وُچے سرے
ترخوږه خندا دِ ځار شم راته خانده
چه پریوان کړے په ما لعل و ملغلرے
چه څوک بے عشقه څهٔ وائی باور وُکړه
لکه باد دی په خوشحال هسے خبرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ خپل عقل وئیل کا هغه کله خردمند دے
چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دے

چه م فهم فکر وُکړ په دا خپله دانایئ کښې
بل نادان را ښکاره نهٔ شوکهٔ نادان دَ خود پسند دے

ترمشرقه ترمغربه چا دا هومره جهان وغوښت
عقل عِلم هم دا هسے په جهان کښې چند درچند دے

ګډ شه وُغواړه باغونه په هزار رنګه میوے خوره
راشه راشه راته وایه سم دَ واړو لذت خوند دے

لعل الماس دی په جهان کښې دُر مرجا شته دَ مشکنړے
واړه هیڅ پوشیده نهٔ دی دَ هرچا قدر ځرګند دے

هر سړے چه محنت نهٔ کا هغه کله راحت موندی
راشه راشه رنځ قبول کړه کهٔ تهٔ ګنج غواړے ښهٔ پند دے

کهٔ تهٔ غواړے له آسمانه جبرئیل شے په داخهٔ شی
خوف رجا راوړه اے جانه کار دَ تورے یا دَ شخوند دے

څوک چه حُکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرعه
اوس لا بلکه خلق بد شو په توره عمل هم سند دے

ډیر به ښهٔ ښهٔ خوبه راوړی دا نهٔ پلاره خلور میاندے
نن په واړه پښتانهٔ کښې یو خوشحال لائق فرزند دے

چه اُمید په دا ایام لی
دا اُمید ئے ناتمام لی

عافیت غوښتل له دهره
دَ صبا هیله له شام لی

کُل اُمید خامے تکیئے دی
څوک به څهٔ تکیه په خام لی

په سراب دَ تږی خوئ دے
دَ اوبو ګواهی مدام لی

زهٔ له غمه مخ جا ربا سم
دے را وړاندِ شی سلام لی

په هیبت دِ ناست وخیز کا
چه مزری څخه مقام لی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غـه خون په خپله غاړه چه یم په ځائے آرام لی
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوګند دَدهٔ په نام لی

چه په خوام په خاطر نهٔ وے لیدلے فلک ډیرے نندارے را وښیلے
وار په وارم واړه وُلیدهٔ اغیار وو چه همیش ئے دَ یارئ لافے وهلے
په بخشش ئے تر ناحقه غلطی کړے وار په وار به جهان واخلی واړه خپلے
چه خبر له ځانه نهٔ وو ما خبر کړل له هغوم څو خبرے واوریدلے
نهٔ هغه شته نهٔ په خولهٔ کښے هغه غاښ شته چه به ما په انګیو وُچیچلے
چه په خولهٔ م کښلوُل پرے نازید لم دَ هغو دَ خولے م واوریدے کنځلے
چه ئے نن وُکړے په چا کانده په تاشی ویریانهٔ دی چارے واړه دے په تلے
چه همیش به په تسلیم راته ولاړ وو دَ هغو م څو ناسازے دی زغملے
دَ جهان کلونه واړه بے وفا دی بیهوده وربانده مینے کا بلبلے
کشکے زهٔ یو خر غوښکے وے سړے نهٔ وے هومره چارے سړیتوب راونما تلے
دوه رفیق دی دَ دیوهٔ په وئیل ژغ کړم دا دویم را باندِ غرب وهی چه غلے
نهٔ دَ دین نهٔ دَ دُنیا دی ځنے نورے دَ یاغی دا یل په مینځ کښے وبلښلے
چه اوربشے کری کله غنم وُشی پته نهٔ ده څهٔ کړے هغه اَخلے
یوئے ټوله په محنت کا بل ئے یوسی راشه کوره چا اولجه کړه چا ساتلے
یا دا رو دَ لیو نتوب او کړه خوشحاله
یا ناحق دروغ خلقه سره ملے

چائے راز دَ خولے تحقیق نهٔ دے موندلے کهٔ صفت ئے واړه خلقو دے وئیلے
په چشمانو کښے ئے سحر دَ بابل دے په ملال ملال کا تهٔ کښے مالیدلے
یو نظر ئے راته وُکړ نور په تلهٔ شوه حُما زړهٔ وړی دَ بنړو په تار پیټلے
وچمن لره چه دروم تللے نهٔ شم دَ مخ باغ ئے تر لمنے یم نیولے
په هر لوری کښلی ډیرے دَ خلق وائی څوک دِ یو راته بنکاره کا هسے کښلے
چه ومرګ وته م مینه ستا غمزه کا خدائے دِ ستاله لاسه روغ کا حُما څلے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجلب نیولے تل باندِ سورلی کا زړهٔ م پټ مړنے سورے خال دِ پلے
چا به بے دَ عشق له کاره بل کار نهٔ کړ
دَ خوشحال دَ خولے وئیل کهٔ چا منلے

چه سړے ترعقل تیر شی مخبّط شی زیست روزگار دَ مخبّط سره غلط شی
دَ حرص دریاب ترشرقه دے ترغربه حریصان پکښے غوټے خوری لکه بط شی
نن حُما بیړئ لاهوشوه په دریاب کښے لا به کله دا لاهو بیړئ په شط شی
د تِه دردے جامے قدر قیمت ډیروی دَ اغوستے سرو پائے قدر وسط شی
غابښ وتلی ږیره سپینه آزمیښت دے لا حُما وعاشقئ وته نمط شی
جاودانه خوبنی دا ده په جهان کښے چه دَ زړهٔ دَ عشق په کار کښے منبسط شی
بنائسته یاران م هسے ملک ته لاړل چه نهٔ ځائے دَ پیغامونو نه خط شی
دَ خپل یار و تیغ ته سر کښیږ دَ خوشحاله
دَ قلم خوبی هاله کنه چه قط شی

چه دَ لویو کتابونو دانشمند وی دَ هلکو کتابونو په کار بند وی
چه خرمائے دَ بلوټ نهٔ وی خوړلی وهغو وته پټوے خرما خوند وی
چه دَ هند په شکر قند وخبر نهٔ وی وهغو وته کا ځرے شکر قند وی
دَ اتک په مناره به نظر نهٔ کا چه هغهٔ ته دَ ډهلی ملک څرګند وی
هر سړے دَ خپل وطن ثنا صفت کا دَ هرچا ترفهم کښلے خپل فرزند وی
دَ ناپوهه سړی دَ پند سره کار نشته ماچه ولیده دانا محتاج دَ پند وی
زهٔ خوشحال ئے دَ دانش په ستر کو وینم
دَ هرچا چه بده پوهه غلط سند وی

چه ئے مخ ترګل زیبا دے یار حُما دے چه په مخ ئے عندلیب شوم کار حُما دے
چه ئے تش په کوخه تیر شوم لیونے شوم کهٔ ئے ووینم په ستر کو زار حُما دے
کهٔ واعظ م دَ بنهٔ مخ له مینے نیسی کهٔ م لاس وربانده برشی پلار حُما دے
بے له کښلیه زیبا مخه کهٔ ګلزار دے چه هر ګل وته نظر کړم خار حُما دے
چه هر لوری وته درومم په غم آوړم تهٔ به وائے غم یک لخته بنکار حُما دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

همیشه به په ما وار د رقیب نهٔ وو
بیاله خپله بخته خوښ شوم وار ځما دے

د خپل یار سره دوزخ ځما قبول دے
که بے یاره جنت مومم نار ځما دے

بُت پرست کله د بُت له مینے آوری
زهٔ که مینه د یار پریږدم عار ځما دے

زهٔ خوشحال چه د منصور په مذهب خوښ یم
اوس څهٔ غم چه زهٔ د دار یم دار ځما دے

چه د خلقو نیکخواهی لری په زړهٔ کښے
مُبارک شه بادشاهی لری په زړهٔ کښے

چه ئے غوږ د دانشمند په نصیحت وی
څهٔ عجبه آگاهی لری په زړهٔ کښے

د ناصح په نصیحت به اصلاح نهٔ شی
هر سړے چه تباهی لری په زړهٔ کښے

د مردانو په علاج به ورتلے نهٔ شی
که د سعی کوتاهی لری په زړهٔ کښے

مختورن د دواړو کونو نهٔ دے څهٔ دے
چه هرچا سره سیاهی لری په زړهٔ کښے

نیک بختان به اندیښنه کاندی د نیکو
گمراهان به مناهی لری په زړهٔ کښے

په هغه هُنر کښے تینگ اوسه خوشحاله
هر هُنر چه سپاهی لری په زړهٔ کښے

چه ئے تل کښیښوے په سر د خیال دړئ
تور ویښتهٔ شو د هغے سپینے وړئ

د روانو اوبو کار د عمر یو دے
بیا به ورځ و شپے رانهٔ شی د نړئ

محبت بے خدایه واړه کهٔ ئے گورے
د دریاب په مخ د خلیو پُل تړئ

تهٔ په دا حسن جمال چه درته گورم
نهٔ پوهیږم بنا پیرئ ئے کهٔ سړئ

بے مدد د باده نهٔ رسم مراد ته
که هرڅو روانوم د زړهٔ بیړئ

ستا د زلفوله بنا ماره ویره نهٔ کا
چه ترخولهٔ ئے ستا د مینے شی جړئ

د خوشحال زړهٔ په تقوی کښے لکه غرو وو
ستا په مینه یکباره شو د وړئ

څوچه مینه د دُنیا پریوزی په زړهٔ کښے
هومره غم شدت بلا پریوزی په زړهٔ کښے

څوک له ځا یه پاکیزه ځنے ناپاک دی
د ناپاکو به په دا پریوزی په زړهٔ کښے

په یوه ښیښه کښے شاش د قارورے دی
او د بلے ښهٔ صهبا پریوزی په زړهٔ کښے

چه څهٔ وینی چه څهٔ آوری چه څهٔ وائی
د سړی هغه هوا پریوزی په زړهٔ کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه څۀ نۀ وینی نۀ آوری نۀ څۀ وائی
وایه کومه تمنّا پریوزی په زړۀ کښے

نیک وبد په خپل قسمت وی له چا نۀ وی
په ناحق کینه له چا پریوزی په زړۀ کښے

نۀ په پندځی نۀ په بندځی نۀ په نور څۀ
چه مزه د ناروا پریوزی په زړۀ کښے

چه صحبت دِ له چا کیږی هسے تۀ شے
هم هغه خویونه ستا پریوزی په زړۀ کښے

د بلبل محبت یو دے کۀ بلبل وی
چه د گل ئے هر صبا پریوزی په زړۀ کښے

نا آشنا عالم د چا په فکر گرځی
اندیښنه خو د آشنا پریوزی په زړۀ کښے

د بهار په وخت دا درد وی د دردمنو
چه ئے سیر د صحرا پریوزی په زړۀ کښے

د خوشحال غوندِ به بیل شی له عالمه
د هر چا چه دا سودا پریوزی په زړۀ کښے

څوک په لوری د کعبه ځی په هے هے
څوک دوارے لره چلیږی په جے جے

دواړه توکه په معنیٰ په حقیقت کښے
په هر لوری غور زوی واړه دے دے

عاشقان ئے سل هزار یوه معشوقه
په هر لوری ورپسے دی په پے پے

څوک په کور دننه ناست ورسړ کیل کا
څوک همیش ورپسے گرځی په لے لے

میخانه یوه هزار پکښے خمو نه
د مستانو ئے نعرے دی چه مے مے

کۀ همائے دے کۀ کجیږے کۀ گرگس دے
د هر چا ئے خپل خپل شان دے خپل فے فے

هر څوک وصل د خپل اصل پسے غواړی
چه نارے د جدایئ وهی نے نے

زۀ خوشحال چه د وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کاؤس کله کے کے ؟

ځما مرگ هغه زمان دے چه رښتیا د یار هجران شی
کۀ هجران له منځه وُوزی نور به هر مشکل آسان شی

زۀ به ځان جهان شندمه په آشنا پسے به ځمه
پرے به پاسه قدم ږدمه کۀ دشتونه بیابان شی

تا زړۀ ورکړ یوۀ هر نه یوۀ هر یوۀ بشر نه
لکه اوبۀ د جوئ له سره هوړے ځی چه بیل روان شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوخدنګ ئے وویشتمه وائی بل به دِ هم وُلم
ورته پروت سرم نیولے چیرے نه په دا پښیمان شی

ما د شاه د خولے سودا کړه په کروړونوئے بهاکړه
خولهٔ ئے لنډه د هرچا کړه مګردا په شاه جهان شی

له یوهسے م روزګار دے چه که یار کله اغیار دے
په همه کاره هوښیار دے خو په ما باندِ نادان شی

د خوشحال خاطر سوخته دے ستا په جور آموخته دے
درد و غم ئے اندوخته دے هم دا درد ئے بے درمان شی

حُما مینه یاره چه نن ناست حُما په کټ ئے
موندلے م په بخت ئے که موندلے م په مټ ئے

آرام شته د زړهٔ کام شته د چمن لاله غوړیږی
په دور د شرابو ساقی ولے هسے لټ ئے

نهٔ دین لرم نهٔ دل لرم نهٔ صبر شته نهٔ عقل
په دوا ړو سترګو وروځو تالا کړونے د درست ئے

چه مخ وته دِ ګورم لکه نمر هسے ځلیږے
قربان دِ تو جمال شم په معنیٰ تر نمره غټ ئے

چه تهٔ راځه نهٔ وے یو کنګال د زمانے وُم
بادشاه د درست جهان یم چه له ما سره لټ پټ ئے

پیرے به په ګلزار کړے که بلبله د ګلزار ئے
ګندګئی لره به دروے که په اصل تور ګونګټ ئے

دوه درے جابه څهٔ دی چه ئے تهٔ په مخکښے نیسے
په زر پردو کښے کښینه بیا وماته په چپټ ئے

په خوب په بیداری کښے هیشه په فکر ستا دے
اورنګ وته خیبر دے و خوشحال وته کوهټ ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځماځویه دَ ننګ نهٔ دی نمړیتار دی — پرے پوهیږم چه همه واړه مردار دی
نهٔ ئے لویه اندیښنه نهٔ ئے لوئے کارشته — دَ مغلو وطباخ وته تیار دی
دَ منصب دَ اضافو خبرے کاندی — په عزت په حرمت کله خبردار دی
اتفاق یکانګی ئے سره نشته — همګی روان په بیله بیله لار دی
یوځرګند قابل هرګز په دوئ کښے نشته — کهٔ و دیر شو ته نزدے ځما په شمار دی
په الکیش الکیش ئے ستړے کړم بشکارنهٔ کا — دَ کوټه سپئ کوکری پکښے سه چار دی
یوځودی پکښے هر ګوره ناپکار دی — دا نور ځویه م لالږ او ډیر پکار دی
نهٔ دَ نوم دی نهٔ دَ شرم نهٔ دَ ننګ دی — اندیښنے ئے دَ ناکس دَ ناسردار دی
نهٔ له پلاره نه پیدا دی نهٔ له موره — خو صندوق بچے ئے دواړه مور و پلار دی
چه به تلل دَ ناقابل سړی دَ وړاندِ — ځو دا هسے بیرقونه نګونسار دی

شکایت له نور و مهٔ کوه خوشحاله

چه خپل ځویه هم په ننګ له تاویزار دی

خلقے واړه دَ شاه دَ خولے په غم دی — چه دَ شاهے خولهٔ ئے کښل کړه هغه کم دی
چه دَ شاه دَ زلفو خیال لری په زړهٔ کښے — هغه تل په زړهٔ پریشان په صورت خم دی
کهٔ په زړهٔ باندِ ئے زرداغونه جوړشی — چه دَ یار له داغ آه کا هغه ګرم دی
عشق یوځهٔ عظیم بادشاه دے کهٔ ئے کوړے — چه ګدائے له سلطانه محتشم دی
تهٔ دَ عشق سورو ته سهل نظر مهٔ کړه — چه بے زروبے لښکرو لکه جم دی
دا دَ عشق دَ ګدایانو هسے چار ده — چه دَ فقر په جامه کښے محترم دی
دَ چندنړدَ وُنے ځکه بوئ روان شو — هرچه ولے ئے دَ عشق په اوبو نم دی
چه له عشقه خبرنهٔ شول خدائے ئے واخله — کهٔ ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دی
دَ آتش لمبه کړو لره پیدا ده — په هغو دَ آتش ځهٔ غرض چه سم دی

چه په زړهٔ رحم لرے دار و طلب کړه

دَ خوشحال ویل دَ خوږو زړو مرهم دی

خلق فراغت کا زهٔ تل ستا په غم نیولے — ځهٔ بده بلا وے زړهٔ ما نهٔ وے پیژندلے
له کبره ډیره خیاله به ځهٔ سم وائی وچاته — دَ کلی دَ محلت سره چه زیست کا نا نمنځلے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوره نه به پاسی رنګینه جامے اغوستے
دَحشر په ساعت به هم څرګند وی تاوڑلے

چه ستر ګے په رنجوکړے برنده کښینے خوږ زلفے
چه غټ به درته کوری یو یو مرد بویه بللے

هرګز به آوریدلی دَ لیدلو مخی نهٔ کړم
خوبی دَ یوسف آورم ستا جمال مے دَ لیدلے

په ورځ دَ جدایئ څوک څه مهٔ وائی وماته
مرده وته هم کله نصیحت دے چا وئیلے

کهٔ پس له مرګه زړهٔ دَ خوشحال وګورے په ګور کښے
هرګز به دَ بنهٔ مخ محبت نهٔ وی ځنے تللے

خلق نادیده دی په خبرو پسے زغلی
څار تر عارفانو چه په حال دی پوهیدلی

دوه اویا مذهبه پکښے هومړ قال وقیله
واړه سر هوا په خپل مطلب پسے دی تللی

ډیر دی کتابونه مشتمل په دیرش حرفونه
کل واړه کهٔ ګورے له الفه دی زوولی

سل بهی سل سیبه چه ئے ماته په یوه ځائے کړے
سل به بلل نهٔ شی سره یو دی مالیدلی

واړه نورد نمردے هم دننه هم دباندِ
هرچرته دا نورے په هر بنهر په هر کلی

زهٔ خوشحال ختک یم دَ رند انو په مذهب کښے
نور وئیل م نهٔ زده مختصر دی ما وئیلی

خولهٔ دِ غنچه ګل ده تور ګیسو دَ سنبل پانړے
پښے دِ دی دَ زرکے سپینه خولهٔ دِ ده دَ زانړے

شونډے دِ ژوندون بخښی په ستر ګو کړے خونونه
ژبه دِ شکرے دی دننه په زړهٔ کانړے

مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو
رایشه نا ترسے لور دَ ترک کهٔ دَ پټانړے

هیڅ پرے نهٔ پوهیږم دا دِ زنه کهٔ منړه ده
خال دِ دے په زنے کهٔ دا نه ده دَ ممانړے

تهٔ په پالنګ پریوزے زهٔ حیران په فکر لاړشم
پنډ دے دَ ګلونو کهٔ دا تهٔ پټه په پانړے

زهٔ هغه خوشحال یم چه دِ راز لرم ساتلی
ولے هسے وائے چه تا عشق نهٔ زده ناجانړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنی هسے لربر ګرځی برسیری
برابر په تورو وریشی سرتیری
یو مرغۀ په سروپه سپینو قیمت مومی
بل هزار حیله په توره پیسه پیری
په غوټه کښے تپوس کله لکه باز دے
کۀ ئے خلق دَمنګلو څښتن شمیری
مړے لیوۀ حمله په ښکرَور کا
دَ نامرد یا په ورغومی یا په لیری
دا دوه څیزه پټوه په څۀ به پټ شی
دَ نامردو نامردی دَ ښځو نمیری
آوښتو لره پخته کوتر بائدۀ دے
دَ باز یو هُنر هیڅ نۀ ده کتمیری
په جاهل خلق کښے ورک شو چه عاقل دے
یو یو بیت به دَ خوشحال پیری په زیری

خسته زړۀ مِ چه مِ نګار هوړے هوړے وی
هر بلبل مِ چه بهار هوړے هوړے وی
زۀ ئے ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم
هر څوک وائی چه ګنج مار هوړے هوړے وی
کۀ تۀ یار غواړے ورځه رقیبان ګوره
دَ ګلا بو ګل چه خار هوړے هوړے وی
دَ ښادئ خوان ئے نورو وَته کښیښی
غم ئے واړه چه داخوار هوړے هوړے وی
په هیڅ رنګ ئے آوښته ورځنے نشی
لیونے منصور چه دار هوړے هوړے وی
تپوسئ به په مردارے باندِ ګرزی
دَ هنده شهند چه ښکار هوړے هوړے وی
نۀ په باغ وی نۀ په راغ نۀ په بل لوری
دَ خوشحال خاطر چه یار هوړے هوړے وی

ختکے له ختکی نه خوند آخلی
همسایه دَ کاونډی نه پند آخلی
څۀ به غم دَ صغیره ګناه هغه کا
چه په غاړه کبیره څرګند آخلی
هوښیاران دَ نیکخواهانو وئیل نغوړی
ناپوهان دَ بدخواهانو نه سند آخلی
دَ مظلوم آهونه کانړی دَ غرۀ سیزی
ظالمان به آزارونه چند آخلی
دَ هغۀ لاسونه مۀ سیزے په اور کښے
چه له پښو دَ بند یا نو پند آخلی
کۀ په زړۀ کښے ډیر غبار دَ غلیم پروت وی
پرے خوروه چه غبارونه شخوند آخلی
خوشحال خپلو خوږو شونډو وته پریږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند آخلی

خوږے شونډے دِ شکرے نۀ دی څۀ دی
کښلی غابس دِ مرغلرے نۀ دی څۀ دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بے له تاچه راته نور مخونه ستائی
دا وماوته خبرے نهٔ دی څهٔ دی
چه تسخیر په تورو سترګو کا دَ زړونو
سیه چشمے سحرګرے نهٔ دی څهٔ دی
چه دَ زلفو په زنځیرے مزری بند کړل
هوسئ سترګے زورورے نهٔ دی څهٔ دی
چه دَ باغ سروئے پستے تر قامت دی
پښتنے په قامت سترے نهٔ دی څهٔ دی
وائے نورے مینے لرے کړه له دِله
ستادَ مخ په دور لرے نهٔ دی څهٔ دی
چه لاشئے دَ خوشحال په زړهٔ څُو خیږی
سرے لښتئ سرے بمبرے نهٔ دی څهٔ دی

خبر ورځه نهٔ وُم په څهٔ خیال راغله پیری
په لوړو په ژورو دم درحال راغله پیری
دَ سترګو په جوهروم په سی کښے رابنکاره شوه
په مشکو په ګوهروم په کال راغله پیری
ترمرګ څهٔ کمه نهٔ ده ملائے بنه نندارہ وکړه
په زور او په قوت په ملک ومال راغله پیری
په زړهٔ چه را په یاد شی دَ ځوانئ تلاشونه
دَ واړو تلاشونو پائمال راغله پیری
دَ مخ ده کهٔ دَ تن ده کهٔ دَ لاسوکهٔ دَ پښو ده
دَ کل واړه خوبیو په زوال راغله پیری
اقبال په مثال کل دے تن په مثل لکه بُوټے
په تن باندِ چه راغله په اقبال راغله پیری
وردرومه آئینے په یوهٔ کنج دَ مزکے پریوزه!
دَ کښلیو په جمال په خط و خال راغله پیری
چه جونه وته ګوری خجالت ورځی پخپله
په عشق او محبت کښے انفعال راغله پیری
نهٔ بنکارشته نهٔ ګذارشته اوس دِ جوړ سلامت کړئ
دَ تورو دَ غرهٔ بزونه په خوشحال راغله پیری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه شونډې دِ خوږې شکرپارې دی — دَ ګلا بو ګل دِ دواړه رخسارې دی
دَ هغهٔ خونی څهٔ باک دَ چا له مرګه — چه په تیغ ئے روغے شوے منارے دی
چه دِ لاف دَ سپینے خولے کاهغه سرخوری — په دربار دِ دَ سرونو اَنبارے دی
دَ خپل یار کره دِ ګل نشته له باغه — دَ اغیار کره پراتهٔ په پشتارے دی
دَ دردمنو له آزاره ویره وکړه — ورځ وشپه ئے ستا په وربانِد نارے دی
شیخه تهٔ راته دَ پند خبرے وائے — چه م غوږ وربانِد نهٔ دَ څهٔ شمارے دی
په دا اور کښے دِ حُما لمن وُنهٔ سوه — په هرلوری رسیدلی شرارے دی

حریفان ډکے پیالے اخلی له ورایه
دَ خوشحال ختک په بخره نندارے دی

دَ حُوانئی په خوبئی کښے څهٔ شک دے — دَ پیرئی عمر درست له عیبه ډک دے
پرهارونه م په زړهٔ تازه تازه شی — دُوړولے په پرهار باندِ نمک دے
کهٔ بنادی دربانِد راشی پرے خوبن مشه — په بنادئی پورے هرکله غم لک دے
هیڅ فریاد دَ چا دَ ظلم جورمهٔ کړه — په هرچا باندِ چه شندے کا فلک دے
غم ئے بے حکمته نهٔ دے پیدا کړے — دَ نامرد دَ مرد په مینځ کښے غم محک دے
څوچه ډیر ډیر لذتونه ډیر غمونه — بنهٔ هغه چه بس ئے کیږے تهٔ کنډک دے
تُوره چا وته تړم چه زهٔ ملنګ یم — بنهٔ خوداچه م په غاړه یوکوتک دے

تفحص کهٔ څوک دَ خُوږو زړونو کا ندی
دَ خپل قوم له لاسه وُرک خوشحال ختک دے

دَ عطار خونی علطاو وَته اظهار دے — کهٔ جلادئے دَ خطا دَ ملک تاتار دے
خدایه تهٔ م په بنهٔ مخ باندِ مئین کړه — دَ عاشق دَ عاشقئی سره څهٔ کار دے
څوک ئے هومره مینه کښیږ دے په ګوګل کښے — عندلیب چه په ګلونو مینه دار دے
نهٔ لیلیٰ زده نهٔ مجنون زده په دا مینځ کښے — یو نازک لطیف رموز باریک اسرار دے
دَ هرڅهٔ رموز موندهٔ شی په جهان کښے — چه نظیرئے موندهٔ نهٔ شی حُما یار دے
عقل صبر دل و دین لاړشهٔ په عشق کښے — خورا پاتے یو ژوندون شهٔ په دا لار دے
دَ دے بنهر دلبر واړه زړونه سم خوری — پَل به نهٔ ږدی په دالوری چه هوښیار دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقی زهٔ دَجرعه نوشو غوندِ نهٔ یم
پکے ډکے پیالے راکړه ځما وار دے

کهٔ دِ نهٔ وینم په ستر کوستا په یاد م
شکفته تازه دَعمر لاله زار دے

چه سنبل ئے دَ زلفینو نمودار شی
هغه ځائے دَ تورومشکو څهٔ مقدار دے

تاهرگز دَچادَ زړهٔ دَ لاسانهٔ نرده
چه په تا باندِ مئین شول تل ئے زار دے

مگر ستا دَ زلفو لوسے ئے وُ کاږی
چه م مات دَ بیلتانهٔ په زړهٔ کښے خار دے

دَ سُوندک مُونډک سیلئ آخری کیږی
په بلبلو خبر وُکړه بیا بهار دے

په وصال کښے ئے بادشاه دَ زمانے وو
چه له کبلیونه جدا شو خوشحال خوار دے

دا یم له تالاړم کهٔ په ناستهٔ م ملال ئے
کبر لوئی مهٔ کړه کهٔ هر څو صاحب جمال ئے

لاړم ستاله دره ستا په یادو به مشغول یم
لاړم له مانهٔ ځی داچه تهٔ په زړهٔ نهال ئے

زهٔ غریب نامراد یم څهٔ وما وته کوا بیږے
قهر کړه هغو ته چه دِ سیال دَ یلئے سیال ئے

هیڅ گناه م نشته چه م وژنے یام وُولے
واړه دِ مستی ده تهٔ تړلے په وبال ئے

خدائے خو خبردار دے چه له تا به ئے دریغ نکړم
بر و ډیر مشتاق ځما دَ سرکهٔ یادَ مال ئے

تل جور ستم کړه هغه نهٔ یم چه زړهٔ بدکړم
سل جور وجفا کړه بیا لیمهٔ دَ خوار خوشحال ئے

دَ دُنیا خانی میری په زور او زر شی
عاشقی په نور څهٔ نشی په خپل سر شی

وعاشق ته نصیحت په مثال څهٔ دے
لکه اورچه په پوکلو تازه تر شی

کار ځما او دَ مجنون سره یو رنگ دے
لکه دوه لرگی په اور کښے سر په سر شی

چه په دارئے آبدست کړو په خپلو وینو
کوم سړے به دَ منصور تر ځایه ورشی

څو به راز دَ زړهٔ پنهان لرم له خلقو
عاقبت به لوئے هلک ځنے خبر شی

په هر باد پسے پریشان پریشان جاروو زم
کهٔ په بوئ م ستا دَ زلفو سور تهتر شی

خوار خاطر م چه مقیم شو ستا په در کښے
کله وی چه ستاله دره در په در شی

کله کله چه په مهر بوسه راکړے
ستا تر خولهٔ دِ صدقه شهد و شکر شی

چه په غولی ئے نظر وکړم له ورایه
خار و خس ئے راته گل دَ پیغمبر شی

زهٔ به هیڅکله وانهٔ وړم ستاله کُویه
کور او کلے کهٔ همه راته لښکر شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هرڅو سرے وینتهٔ چوی په پوهه — چه قضا وربانده راشی کور وکرشی
دَ یارغم له خلقه پټ لره په زړهٔ کښې — که لاله غوندِ دِ وینے درست ځیګر شی
چه ئے ورُوځے ورښکاره کړے خلقو بویه
چه خوشحال ئے دَ کشتئ قلندر شی

دریاب څهٔ دَ جالے دپاره نهٔ ځی که څوک وائی
په خپله رضا درومی جاله هم ورسره بیائی
په غرونو واورے اوری بارانونه په ملکو نو
له هیچا خبر نهٔ دی چه په مونږه هم څوک پائی
په دولس برجه ګرځی نمر پوره په دولس میاشتے
په دا خبردار نهٔ دے چه صیفی دے که شتائی
په درست جهان کښې ګرځی بادحیران په څلور کُنجه
په هر لوری چه ګرځی ناخبر چه څهٔ پیمائی
میوه غلے ګلونه ځنے رنګ رنګ نعمتونه
له مزکے پیدا کیږی مزکه پروته ګل ولائی
څلور واړه عنصره چاکران دی اے خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندِ فرمائی

د دانا په حال نا دان کله خبر دے — چه په خپله نادانئ کښې اوتر دے
دلیچن په ستر ګو وځلیدهٔ ستوری — وعالم ته ئے نارے وکړے چه نمر دے
دا داغونه م چه ایښی په ځیګر دی — خو هم مازده چه م پوخ ځنے ځیګر دے
که څوک خپلے سترګے وساتی غم نشته — چه په زړهٔ تندر پریباسی خپل نظر دے
خدائے دِ هیڅوک په دُنیا کښې عاشق نهٔ کا — عاشقی په خپل صورت باندِ لښکر دے
لیونے زړهٔ م پرون په خندا لاړو — راشه ګوره چه نن بیا په ژړا سر دے
چه دَ فکر مرجونړا له بحره وکیښ
راشه ګوره دَ خوشحال کلام ګوهر دے

دَ چا به څهٔ لره مانړه له بله شی — نیک وبده په عمل موندله شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرچه وُکړی هغه به ریبی — له خپله لاسه هره کړله شی
دا خود نمایه محبوبه ګوره — چه کله ګل شی کله بلبله شی
کله غوغا کا په خرابات کښې — کله د ذکر په حلقه داخله شی
لون لون ښیوے ئے ډیرے دی — اول به کومه یوه وئیله شی
نور و خوښیو وته به شا کړے — که دیار د مینے خوښی دِ خپله شی
شمعے چه ژبه په راز اوږده کړه — ځکه ئے هسے کله وهله شی
چه زاهدان ئے په زُهد مومی — د عاشقانو په آه ګټله شی
جفائے واړه په وفا حساب کړه — د یار جفا په وفا نیوله شی
که اور درلګی چاته مهٔ وایه — چه اور رابل دے سینه مِ سوله شی
خوشحاله فهم کړه مجلس د عامو دے
د منصور پیاله به په منصور نوشله شی

دا نهٔ زهد پارسایئ دی چه کیږی — په هرلوری رسوایئ دی چه کیږی
نصیحت د دانایانو لکه باد شو — د وګړی خودرایئ دی چه کیږی
هر ناپوه په خپله پوهه افلاطون شو — څهٔ نابوده دانایئ دی چه کیږی
نهٔ ئے برنهٔ برکت نهٔ فکر ذکر — د شیخانو تنهایئ دی چه کیږی
مخ بدرنګ زر وګوهر زیور پرے پورے — څهٔ بے ځایه زیبایئ دی چه کیږی
نهٔ ئے داد نهٔ ئے دهش نهٔ ننګ نهٔ شرم — داد خلق کد خدایئ دی چه کیږی
د رښتینے مینے بوئ نشته خوشحاله
د دروغو آشنایئ دی چه کیږی

د دنی دُنیا دا هسے قرار داد دے — چه ګهے ئے رانیول کله ئے داد دے
عاقبت به د دُنیا په غم غمژن شی — هغه زړهٔ چه د دُنیا په بنادئ بنادے
دو وَشش نارے وهی دوه خال ئے پریوزی — دا دُنیا په مثال نرد سرے نَراد دے
له دُنیا نه هیچا کام موندے نهٔ دے — که شیرین وه که خسرو و که فرهاد دے
د دُنیا مثال که وګورے عاقله — په حساب لکه اوبهٔ یا لکه باد دے
نهٔ اوبهٔ په یوهٔ ځائے کښې قرارے کا — نهٔ د باد په یوهٔ ځائے باندِ استاد دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبتلائے همیشه په زړهٔ محزون دے طلبګارئے هر زمان په بلا یاد دے
تروفائے دَجفا خویونه ډیر دی
ځکه هسے دَخوشحال ځنے فریاد دے

دَعاشق په زړهٔ دباندِ بار دَیار وی خدائے دِ نهٔ کاچه به لاندِ تر بل بار وی
یوځل بیا سر توره مسته رابنکاره شوے چه ئے زلفے آویزاندِ په رُخسار وی
ستا په نهٔ دیدن ئے شمارنهٔ حساب شته اندیښنے په زړهٔ اړاندِ صدهزار وی
چه تا اُووینم تازه غزل اِنشا کړم پرے بلبلے فریاد کاندی چه ګلزار وی
په درست ملک کښے چه څوک لاڅے دَبنائست کا همګی دِ لکه سپاندے ستا بخار وی
ستا تر هرچارے ځاریږم بلا دا شوه په ماخوار پورے چه خاندی څوک به آوری
تاوئیله چه خپل زړهٔ وماته راکړه دا خوار زړهٔ م ستا دَوړاندِ کهٔ پکار وی
زهٔ خوشحال دَیار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلے ځلبلاندے دَبهار وی

دَبنړوغشی ئے کُل واړه دلدوز دی عاشقان دَدغو غشیو غم اندوزدی
نن م بیا په نظر کښیو ته مهوشه ترلباس ئے شرمنده اهلِ نوروزدی
په مثال ئے توره شپه داتورے زلفے کُل عذارئے چراغونه شب افروزدی
په بارخو باندِ ئے خرپ دے دَغابنو نو داچیچل ئے دَعاشقِ نوآموز دی
اَغوستن لره ئے پا نړے دَسوسن دَ کهٔ دَنورو جامے روغے سمندروزدی
دَکوترے اشارت دَ دیو مرګ دے عاشقان ترے کله زار بازونه بوزدی
سرتر پا یه په لمبه باندِ ګذر کا
دَ خوشحال وئیل په دا سبب دلسوزدی

دَنادان په یارئ څهٔ لره څوک ویاړی هرزمان بنکاره یاری راځنے غواړی
دَیارئ هُنر هیڅ ورڅخه نشته ! کهٔ پند ونه ورته وایم راته ژاړی
هسے مست بے پروا یار ځما پکار دے چه دَخلقو پیغورونه سره نغاړی
دَرقیب په بد وئیل عاشق داڅه شی لکه سپی په خپلو داړو سپے داړی
ډیرم وکاندهٔ ګریوان دَعشق په کار کښے نور په ما نهٔ شی وهل دَګریوان نماړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وصال په وخت امان د رقیبانو — د بهار په موسم ډیر کوخی غوباری
هر شاعر څخه تازه مضمون د خان دے
د بنۀ لیندی صدقه خوری د بنکارۍ ژاړی

د همه خلقو نظر په خپل بهبود دے — په هر څۀ کښے ورته خیر مه خیال مقصود دے
چه څۀ درد د عشق لری تر به زاریږم — که مومن دے که کافر دے که جهود دے
چه خپل یار وته نظر وکړم خوشحال شم — تر جمال پورے ئے بل جمال مفقود دے
د یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو — په باطن کښے هر زمان راته نغود دے
د عاشق د آه له غشی بویه ویره — چه تو برے ئے تمامی زهر آلود دے
دا آسمان چه سراسر کبود لیدۀ شی — پرے پوهیږے پورته لاړ د زړه دود دے
بیا ځما طالع مدد وکړ په خدائ نکو — چه رقیب د یار له دره نه مردود دے
د جهان بنادئ کل واړه ځما دی — غم م کل واړه په بخره د حسود دے
د خپل درخاورے که ورکا ځان ئے واخلی
د خوشحال ختک په دا سودا کښے سود دے

د خاطر م له اندوهه نه څۀ ننگ دے — که ئے زده چه د بنادئ ساعت یو درنگ دے
لام یو خدنگ له زړۀ وتلے نۀ دے — بیا ځما په زړۀ نوبت د بل خدنگ دے
هر سحر به ماله ورایه تیغ وکښلے — خول په سرا ینبے راځی په نیت د جنگ دے
تر چشما نو م اوره کنړه بے نمه — تر محنت پورے م غر لکه لا سنگ دے
په خروار عیش و عشرت کاندی وکړے — خو ځما د زړۀ په بخره عیش تنگ دے
ما د زړۀ په ستر کو رنگ د زړگی وکوت — همگی د غم په سرو وینو کښے رنگ دے
دا آسمان چه پاس په سر باندې څر خیږی — په چاچتر مرصع په چا پلنگ دے
د دنیا په لوبئ څۀ باور خوشحاله
پرون دور د خرم نن د اورنگ دے

دلبر باخوبا وربل د تیر و بیر دے — هر هر تارئ د عاشق تر زړۀ چاپیر دے
د اوزبک تاړاک به هم دا هسے نۀ وی — لکه ستا د ستر کو تاخت په خوار و تیر دے
ځما زړۀ چه مزری تر زړۀ تیرے کا — ستا د ستر کو وکبلیو و ته زیر دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه رازچه به ما تاسره تنها کړ — نهٔ به هیرشی له خاطره نهٔ م هیر دے
دَ غمزے په تیغ دِ مرم خونی م تهٔ نے — بیا به وائے چاوهلے په شمشیر دے
دَ خوشحال ومرگ ته څهٔ تُورے وُکاږے
دَ بنړو ناوک دِ هم ورلره ډیر دے

دا کلام م دے هغو ته چه په هوش دی — نصیحت ته نے نیولی د واړه گوش دی
په تکی تکی جاموکښے کهٔ لوئی ده — دَ سپلمئ ملخی هم اَلاچه پوش دی
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دے — نورے هرڅهٔ له خاطره فراموش دی
دَ زنانو په حساب دی مردان مهٔ شه — چه له زیبه له زینته هم آغوش دی
شړی ورپښتون به سل په ډکه یوسی — کشمیری چه بغرگ شالونه نے په دوش دی
هوښیارانو څخه ډیره هوښیاری ده — په مجلس کښے چه سامع نشته خاموش دی
په هغوئے دَ جهان بنادی پیرزوده
چه په غم کښے دَ خوشحال سره په خروش دی

دا وئیل خُما دَ راز دے — دا منزل دور و دراز دے
تازی سوار دے پکښے پاتے — څهٔ تهوڅهٔ تهوتاز دے
دَ نائی ږیره ناسازه! — دَ بل ږیرے وَته ساز دے
دَ دانش کشیدے بویه
نهٔ دَ سرو زرو طراز دے

دَ کمال لاڅے دِ نهٔ کا نا درستے — چه تلقین نے دَ کامل نهٔ وے اخستے
دانشمند دَ معمّا په علم پوه دے — دَ ابجد په علم څهٔ خبر نالوستے
هیڅ کمے وحُان ته نهٔ پریږدی په ژبه — دَ کردے په کار کښے غوڅ په کیسو سکښتے
دَ دانا ترسرم دُرگوهر نثار کړے — دَ نادان په سرم پنډ دَ خاورو لوستے
ارادتے برخیرن په وړاندِ نهٔ ځی — دَ خپل پیر په عیب سرشهٔ یقین سستے
دَ ململو قدرچا وته بنکاره دے — چه ململ نے همیشه په تن اَغوستے
په هغے یاری څهٔ باور خوشحاله
چه پیوندے په وینتهٔ سره آمستے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ یار غم کله اغیار وته ولاړ دے
دَ یار غم خوهم خپل یار وته ولاړ دے

دَ هغه بادشاه له ملکه عالم تښتی
چه دے ظلم وآزار وته ولاړ دے

بے همت سړے له هرکاره غړیږی
همت ناک سړے هرکار وته ولاړ دے

دَ هغه شاعر مخ تور شه چه په طمع
وهر در وهر دربار وته ولاړ دے

خلق هیڅ راخبر نهٔ دی چه په عشق کښے
څوفکرونه وماخوار وته ولاړ دے

چه دِ تورے زلفے وُوینم حیران شم
په حیرت سړے تورمار وته ولاړ دے

په بورجل باندِ دِ هسے ناقرار شم
لکه ښهٔ ښکاری خپل ښکار وته ولاړ دے

دَ جمال په نندارهٔ ئے هسے خوښ یم
لکه څوک چه وگلزار وته ولاړ دے

لیونے خوشحال په نن دے دیدن ورکړه
دَ صبا فکر هوښیار وته ولاړ دے

داستم چه خپل آشنا دے په ما کړے
نا آشنا سړی به نهٔ وی په چا کړے

په یارئ ئے دِ هیڅوک غلط نهٔ شی
وار په وارئ درست عالم دے ترشا کړے

گوره سربه ئے په رندکهٔ په زاهد شی
دَ غمزے خنجرئ اوس دے ترملا کړے

دَ مخ خال ئے تورتار ودے په گلزار کښے
دَ زړهٔ بازم دے نظر پسے وا کړے

خدایه تهٔ ئے دَ زړهٔ مهر په ما وُکړه
چه دِ زهٔ په ظالم یار یم شیدا کړے

دَ فراق غمونه هسے راپسے دی !
درسته شپه ئے وماخوب نهٔ دے راکړے

زهٔ به ولے دَ ښهٔ مخ نندارهٔ نهٔ کړم
نندارے لره ئے زهٔ یم پیدا کړے

یو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دے
چه خوشحال ئے په خدا په ژړا کړے

دَ تقوٰی لافے وهی دَ صادقئ
په قاضئ ئے گواهان تیر دَ فاسقئ

په ربښتیا خبرو هم متردد یم
په وسواس کړم دَ عالم منافقئ

داچه وائی څوک به هست کړم څوک به نیست کړم
سکه دعوٰی کاندی سړے دَ خالقئ

کهٔ عذرا په ملک کښے شته مخ دِ ښکاره کا
زهٔ په تن کښے زړهٔ لرم دَ وامقئ

آدم زاد په تفاوت سره پیدا دی
یو په بل تیرے لری دَ فایقئ

دَ بزرگانو په مسند هغه تیرے کا
چه لری واړه اسباب دَ لایقئ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننګیالیو سره ویره د سر نشته سر سړے پرے کا دخر په سارقئ
نمر په ګوته پټوه نهٔ شی خوشحاله
هیڅ منکر مهٔ شه د خپلے عاشقئ

دهغو چه ګرځید نه ستا په تل شی ستا په تل به ئے آخر سرونه دل شی
ستا چشمانو م زړهٔ یو ربنو وقبل کړ دهغو به څهٔ احوال وی چه قبل شی
د وصال د ناوی مهرخهٔ دے غم دے هغه هم واړه یکباره معجل شی
عشق یو څهٔ د مزری بریت دے په ګوګل دے د رنګورئے په خو ورځے رنګ بدل شی
بنائسته که هر څو لاف د بنائست کا چه ئے تهٔ په نظر کښیوزے نور خجل شی
یو ګلزار په یوهٔ درنګ کښے شګفته شی چه ئے زلفے په بار خو باندِ ولول شی
تر هر حرف ئے د خطا نافے ځاریږ ه
آفرین د د خوشحال په داغزل شی

دا سړے خو په ادب سره سړے دے چه ادب ورسره نهٔ وی نور خاروے دے
چه وفا ورسره نهٔ وی سړے نهٔ شهٔ تر هغهٔ نه په وفا کښے بهتر سپے دے
عادلان م د جنت د ګلزار ګل دی ستمګرم د دوزخ د اور لرګے دے
سپے چه چا سره آشنا شی څهٔ پرے وخوری وهغهٔ ته ئے تم نهٔ وی خو ژوندے دے
د انصاف د ښتن غم د دوزخ نشته دا انصاف م نر قیامته لا پرخے دے
په بنهٔ خوئ د سړی قدر وقیمت کیږی بد خصلت سړے یا دیو دے یا پیرے دے
چه ئے علم وهنر نهٔ وی ځنے تښته بے هنر سړے که ګوګورے لا شے دے
چه په پند په نصیحت د بندی نهٔ شهٔ تور زنځیر ورلره بویه که مزرے دے
په روا په ناروا د ملحد څهٔ دی په مذهب د ملحدانو کوکرے ورے دے
د راحت په وخت د یار تجربه نهٔ شی چه محنت درسره واخلی یار د دے دے
هر زاهد چه زهد واخلی بے مرشده
د خوشحال ختک په پوهه تش ملخے دے

دواړه شونډے د شراب پرتګالی دی په سره والی له یاقوته په سیالی دی
په سپین والی په بنائست په زیبائی واړه غابښ ئے مرغلرے لالی دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بنیوه بنیوه چه پل کښیږدی په لارے
کښلے پښے نے دگلزار پائمالی دی

په کالیو سره مخ بنائسته کیږی
ستا په مخ بنائسته ستا د مخ کالی دی

په طلب په استغنا چه تجربه شول
عاشقان معشوق دواړه جنجالی دی

نن هغه سړی که غواړم موندهٔ نشی
چه خوشحال خما د زړهٔ په خوشحالی دی

هره چارے قبلوه که پرے مئین ئے
بنائسته کله له خیاله نه خالی دی

په ریښمینو نهالیو د نورخوب کا
د کوڅے خاورے نے ماته نهالی دی

د فراق په وخت خما ستر کو ته گوره
په ژړا ژړا شیبے پشکالی دی

تل ژړا نارے بلغا کی خوب په خو کا
چه میشته د فراقژن په حوالی دی

زهٔ د مستے په پیزوان باندِ مئین یم
که د مخ کالی نے غوره غوتیالی دی

نوم نے مهٔ اخله خوشحال وته په ژبه
مخ نے تور که په یارئ کښے تیتیالی دی

د هوښیار د نادان هومره تفاوت دے
خود مزکے د آسمان په مینځ کښے وت دے

نادان خورب فراغت گرځی خوښی کا
هوښیار تل تراندیښنو لاندِ چت پت دے

که په ما باندِ خرخ خوری پروائے نکړم
د هر کله دانا سره په نښت دے

که حاتم شی یا رستم شی خوله نے گوره
چه نے لاف د خولے وکړے نوراندت دے

عشق یو مست هاتی ولاړ سړه خوزیږی
دا په ځان خونی عاشق نے مهاوت دے

چه دِکم اختر پرے وشولوئے به هم کړے
چه حیرن درځه نشی دا یو خت دے

څوک د بل کرته خوری ورپسے گرځی
چا خوړلے په درست عمر بنکار د کرت دے

د تحصیل او د ترتیل بلا په دهٔ شه
چه ملا د حق گوئی په کار ساکت دے

حاجی لاړو مکے ته راغے دهٔ م
په دروغو په حرص ډک کړے کت دے

چه دیدن نے د گلرویو سره کیږی
مئے د خوری نوروزِ د کا بهارئے نت دے

چه په کور کښے نے کښیږدی په چائے نه خوری
خدایه مال نے وما راکړه په مُعنت دے

چه کردارئے د گفتار موافق نهٔ وی
همیشه د دروغژن په زیره دت دے

د باطن په ستر کو گوره هغه مخ ته
ظاهری نظر د نمر په لیدو تت دے

د خوشحال کلام شیرین دے تر نبا تو
چه په خوند نے خبر نهٔ دے ورته کرت دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَسوختهٔ یو وصال دے — چه هجران پکښے محال دے
دَ یار غم چه معشوقه شی — نورئے وصل لایزال دے
کهٔ هزار پردے ترمینځ وی — هغه واړه اتصال دے
کهٔ راځی دَ یار له لوریه — ورته پس هغه شمال دے
چه په عشق کښے سوخته وی — وربښکاره هغه جمال دے
دَ هغه بیلتون له کومه — چه تل خوښ دَ یار په خیال دے
مخ دَ یار ګوره په تیل کښے
دَ خوشحال ختک مثال دے

دَ فساد فکرم نشته خدائے حاضر دے — خپل ساعت به تیروم عمر آخر دے
اطاعت دَ اولوالامر ځکه نهٔ کړم — خلیفه دَ زمانے په زړهٔ کافر دے
پلارئے وُوژهٔ په بند رونړه په ګوره — په آزار دَ مومنانو بهادر دے
دَ ابلیس غوندِ مکرونه ئے په زړهٔ کښے — په فریب کښے ترا بلیسه لاماهر دے
په باطن ئے وګانئی ته نظر نشته — په ظاهر کهٔ ودانئی ته ناظر دے
دَ چا زړهٔ به ځنے روغ په دُنیا نهٔ وی
دَ خوشحال ختک چه چاوُد ځنے خاطر دے

دا دُنیا ده چه په دا کښے څهٔ موجود دی — دَ دُنیا سره همه واړه نابود دی
بدهغه چه ئے نظر په سود وزیان دے — بښهٔ هغه چه نهٔ په زیان نهٔ په سود دی
نهٔ محمود شته نهٔ ایاز دورئے تیرشو — په جهان پاتے خبرے دَ محمود دی
دَ خپل دین دَ خپل اُمت سیلمه ثنا کا — مومنان دی کهٔ ترسادی کهٔ جهود دی
تربیت ئے دَ فلکه دے موندلے! — کهٔ پوهیږے چه دا درے واړه موجود دی
کهٔ آفتاب دے کهٔ مهتاب دے واړه ستوری — ورځ او شپه په عبادت کښے دَ معبود دی
په خپل حکم به ئے بیا سره تازه کا — دا هډونه چه په مزکه کښے فرسود دی
اَغوستن کهٔ ئے زربفت وی کهٔ شړئی — په دا دواړه توکه بښهٔ سړی خوشنود دی
کهٔ دَ لرے کهٔ نزدے شمار ونه مهٔ کړه — چه به درومی یا را درومی دواړه زود دی
په قیامت په بل ژوندون چه شک کمان کا — شک پرے مهٔ راوړه خوشحاله چه مردود دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ هوښیار غلطی نهٔ وی او کهٔ وی خو دَ خنداشی
په خپل عقل غره مهٔ شه کهٔ غره شی حیف داشی

دَ دُنیا لالچ ډیر مهٔ کړه دَ دُنیا لالچ خو ډیر کړے
و زړهٔ ته به دِ هومره ډیر غمونه را پیدا شی

قربان ئے ترهمت شم خُنے هسے لیونی شته
کهٔ تخت دَ سلطنت وی پرے دَ دوئی کله پرواشی

چه ستا نصیب قسمت دے کهٔ طلب ورپسے نکړے
په غیر کښے به د واړه خواه ناخواه درلره راشی

دَ یار دَ زړهٔ ساتنه په مثال دَ روغ کالی ده
هیڅ حال دَ کالی نهٔ وی کهٔ پیوند دَ کالی بیا شی

چه باز دِ پرواز وُکا په طلب ورپسے کړے
کهٔ بخت مددګاری کا چه ئے وُنیسے بیا ستا شی

نادان دے کهٔ هوښیار دے له هرچانه عقل اخله
یا تور غشے خطا کا دَ هلک غشے رسا شی

چه دِ وُخوړ هغه ستا دے مال چه نهٔ خوړے بلا داشی
په مرګ یا په ژوندون به په نصیب کوړه دچا شی

مدد دَ طالع بویه چه هُنر سره همراه شی
هُنر به سود ونهٔ کا دَ طالع کهٔ درته شا شی

په زړهٔ کښے خپل غرض دے چه هیڅوک خُنے خلاص نهٔ دے
یا یافت دے یا نا یافت دے چه خنداشی یا ژړا شی

خپل ځان وته ئے وائی خوشحال داخوږے خبرے
حلوا ده دَ نبا تو کهٔ ترخولهٔ دِ داحلوا ده

دُنیا بده بلا ده چه وما وته بنکاریږی
په دے له خپله پلاره سکه خُویه ویزاریږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خوک وبله خپل دی ولے فهم فکر نهٔ کا
چه مرګ شته په دُنیا کښے سره ولے نهٔ ځاریږی
په هر لوری چه ګورم وعالم و ته حیران شم
دُنیا دَ هیچا نهٔ ده په دُنیا سره خواریږی
وبل ته تُوره واخلے په دا کارکښے ډیرحیران شے
چه خپل دِ په بدئ شی ستاوجنګ ته تیاریږی
چه بخت را سره مل وومار به ماته چرمُبنګئ شوه
چه بخت وماته شاکړه چرمبنګئ را ته ماریږی
دُنیا دَمست هاتی په خوئ خصلت ده کهٔ ئے ګورے
چه یومهاوت وُمړ بل ئے شاته تیاریږی
عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خورئے کهٔ پیدا شی خپل پردی ته به شماریږی

دَ ناکس دَ تربیت سره څهٔ کار دے — دَ سنګیړ دَ زراعت سره څهٔ کار دے
کهٔ ترملا ډکه درسته په آس سور شی — دَ نامرد دَ شجاعت سره څهٔ کار دے
ورځ وشپه دِ په آرام باندِ تیریږی — دَ بے ننګ دَحمیت سره څهٔ کار دے
په پالنګ کهٔ ورته کښینی کښلے ځوره — دَ نامرد دَ ښهٔ صورت سره څهٔ کار دے
دَکاوزو ورمیږ ونه مزری نموړی — دَکیدړو دے قوت سره څهٔ کار دے
چه هوسئ په میدان وهی تازیان دی — دَ کُوټه دَ دے حالت سره څهٔ کار دے
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه — دَ قارغهٔ دَ فصاحت سره څهٔ کار دے
چه له ځایه ئے په بخره سلامت شو — دَ زاهد دَ ملامت سره څهٔ کار دے
درومه هر لوری تهٔ ګشت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَخلوت سره څهٔ کار دے

دا دروغ دی چه په ستوریو سُود وزیان شی — سُود وزیان واړه په حُکم دَ سبحان شی
کهٔ دَ رنګ خوبی ئے شته بوئ ئے له کومه — دَ کاغذ ګلونه هم دَ ګل په شان شی
زمانه په طبیعت ده دَ هلکو — هلک تل چه وچاورکه زرپښیمان شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدُنیا اقبال چه مخ کا و نادان ته
دانشمند ئے دَخبرونه حیران شی

دَمنصب سره ځما خبرے دُر وے
اوس راضی یم کهٔ په چاباندِ مرجان شی

کوره کومه چاربه کاندهٔ مخ ښکاره کا
دَعالم خبرے ډیرے تردا میان شی

دَدُنیا لالچ خو ډیراندوه ئے ډیروی
چه ئے ډیره ټولوی ډیر پریشان شی

دانشمند څخه چه مال دَدُنیا نهٔ وی
وعالم وته په مثل دَ نادان شی

زهٔ خوشحال ختک هغه یم قدرنشته
دام واړه له افغانو نه افغان شی

دَ باطن په تجلّی ظاهر صفا شی
دَ بد ذات په آشنایئ کښے سل جفاوی

لکه نوم چه دَ کیمیا دَ عنقا آوُرے
تردا دواړو نه نایابه لا وفا وی

دَ ناکس سړی نه زرخبرے واوُرے
په یوه وینائے کله اکتفا وی

دَدے دور په یارانو غلط مهٔ شه
نخامخ ئے درته مخ قفا قفا وی

دَهغهٔ طبیب طلب کوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلّی کښے ئے شفاوی

ډیرمئین په تازه مینه سره تیرشی
په هجران ئے خوږ ژوندون زهرکنډیرشی

لا یوغم مِ تمام نهٔ وی څهٔ نصیب دے
چه ناڅاپه نورغمونه رابرڅیرشی

زهٔ په ویرَ معظم په غم کښے ډوب وُم
خبرنهٔ وُم چه طاهر به تیروبیرشی

لکه زیره دَ طاهرنهٔ وے په زنی
دَهرهر وینتهٔ ئے غم راباندِ ډیرشی

خدایه هسے غم بل ماته پیدامهٔ کړے
چه په دهٔ مِ طاهرخان له دِله هیرشی

"طاهر ومړ په شباب کښے" دا تاریخ دے
چه به کال دَدهٔ دَمرګ ترے رابرڅیرشی

راستی لاره ده بادشاهی
پکښے نشته ګمراهی

دَ رښتینو پروا نشته
دَجهان په بدخواهی

دَ رښتینو سره مل وی
تل نصرت دَ الهی

دَ رښتینو ځائے جنت دے
دَ قرآن په ګواهی

بیا به نهٔ موے خوشحاله
په راستئ کښے تباهی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

رفتارئے مستانه دے — په غمزه کښے یکا نه دے
دا په سر په لب شکرے — چه هر غابښ ئے دُر دانه دے
کهٔ په سترګوئے نظر کړے — کل له نازه هم خانه دے
کهٔ وخ وته ئے ګورے — لاله ګل ئے نشانه دے
په دا پیچ و تابو زلفو — چه دَ مشکو خزانه دے
لائے پئ ځاځی دَ شونډو — په هرکار کښے فرزانه دے
ځما ځان تر دهٔ فدا شه — چه هم ځان هم جانانه دے
نهٔ چه زهٔ په دهٔ مئین یم — دَ همه خلقو ستانه دے
خپل صورت ستائی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دے

رنګ دِ وُرک شه بدے روے — راپسے ئے سینه سوے
له یوے فتنے دِ خلاص شم — راپیدا کړے بله نوے
ستاغمونو هسے تُوغ کړم — وُکښے نهٔ شمه سیلوے
چه اُودهٔ وے هومره بنهٔ وے — کشکے تل وے اُودهٔ شوے
پرے به کله باران وُشی — چه به وتُوکیږی سوے
فصل نهٔ کوی خوشحاله
خو پټے نهٔ شی په یوے

رابنکاره دی دَ دے دورلنډ لستونړی — پردی مال وته اوږدهٔ لاسونه مونړی
کهٔ په باغ ئے دَ یتیم دَ کونډے ګډ کړے — دَ انګورو په خوابهٔ رنګوری چونړی
دَ خوړو مزه پوښتی بزه ئے هیره — بنے خرب لنډے وهی وربانده سونړی
کله سر په سینه وُمنډی شیژګے شی — کله سرموږی دَ مار لکه سر بونړی
چه په بنهر په اُولس کښے ساده هیښ وی — ورځ و شپه پرے حواله وی لکه کونړی
په خپل ځائے لکه شاخوږے خوخولهٔ خشکه — په بل کور کښے لکه آس په راتب پونړی
کهٔ ځهٔ کاردے دَ رندانو دے خوشحاله
چه ظاهر باطن ئے دواړه دی مخ رونړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه کوره نا مردان بلا وهلی!
دَ آسمان دپاسه گشت نندارهٔ نهٔ کا
کم دلیل دِ دَ سر دواړه ستر کے وُخوری
مړهٔ هغه چه نهٔ ئے نوم نهٔ نشان شته
څوک په خپل پټي کرل کا دَ اغزیو
پسینه کرنه هومره فائده نهٔ کا
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لږ دے
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومی
چه لذت شهوت ترک نهٔ کا ولی نهٔ دے
دَ هوی ترکول عروة الوثقیٰ دی
چه دَ نفس دَ ظلمانی کوهی را ووځی
دُرخانئ پکښے یو آدم خان خوښ کړ
خو مخلص تمام خالص نهٔ شے خوشحاله
خطر ونه دی چاپیر درجار و تلی

دَ بری میدان پریږدی لرے ته زغلی
کورد مزکے دَ تلی په مینځ کښے ملی
په تورتم دَ جنازے سره څملی
تل تر تله په ژوندون پائی بناغلی
چا په خپل پټي کلونه دی کرلی
چه په وخت کرل وکا برئے آخلی
خوار هغه چه ئے له کره لاس ختلی
رنج وګنج سره دا دواړه دی تړلی
اولیاء نهٔ دی دَ نفس په خوښئ تللی
درویشان په دا وئیل دی پوهیدلی
دَ هغو ستر کو ملکو نو دی لیدلی
یوسف زی خوانان ډیر وو سواره پلی

راشه کوره څهٔ کارونه درنګ په درنګ شی
واړه وُسوزی په اورکښے خبر نهٔ یم
لا به کله مخامخ راسره خاندی
چا وئیل دَ بنکلیو جنګ پسے آشتی وی
په هرچا باندِ ئے زړهٔ دے لکه ژاوله
حال دِ وُکوری حُما بیادِ آهنګ کا
په فراق دَ مهو شانو لاچینه دی

په ساعت دَ دُنیا چارے په بل رنګ شی
بیاله کومه راپیدا هومره پتنګ شی
چه کا تهٔ ئے که کهے را ته په څنګ شی
ولے ما سره آشتی نهٔ کا په جنګ شی
خو په ما باندِ چه راشی زړهٔ ئے سنګ شی
دَ هرچا چه عاشقئ وته آهنګ شی
کهٔ روان حُماله دواړو ستر کو کنګ شی

تا په خپله رضا و نیوو په غوره!
اوس دِ ولے دَ خوشحال دیارئ ننګ شی

راشه لیونے شه چه دِ نور خلق غمخور شی
څوچه هوښیاری کړے غم به لا درباندِ زور شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ پرے نۀ پوهیږم چه دَ چا وئیل رښتیا کړم
سل رنګه خبرے په دا مینځ کښے لور په لور شی

صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا
خدایه لا به کله دَ غماز سړی مخ تور شی

زر هُنره وُکړه نصیحت په کوم حساب دے
ځائی خوئ وی فکرمۀ کړه چه به نور شی

یو هندو بلادے چه په مکر تیکه کښیږ دی
څوک به ترے خلاصیږی هغه ځائے چه دَ ځلور شی

چین جمال دِ ګوره بنا ئسته په تور خالونه
په کشیده باندِ تکئ دَ انګور شی

درسته شپه م تیره په فریاد او په نارو کړه
شپه ئے دَ هجران وه سور پالنګ په ماسُو اور شی

غیر بیګانه چه اخلاصی شی رور هغه دے
رور چه بیګانه شی راته وایه کله رور شی

ډیر دی په دا چم کښے چه پټ پټ دَ مینے لاف کا
ولے اوس یوازے وخوشحال وته پیغور شی

رابنکاره چه دَ دلبرے دَ مخ خال شی
لکه ښکار دَ ښکاری وُلګی خوشحال شی

په خوږے شاعری په جهان کیږی
دَ هر چا ثنا صفت دَ ښۀ جمال شی

دُنیادار کړه چه نۀ وی ښے دلبرے
اور دِ پورے دَ دُنیا په ملک ومال شی

په وصال دَ سمنبرو زړۀ تونګر شی
چه ئے نۀ وینی په ستر ګو خوار کنګال شی

چه عاشق دَ معشوق په عشق کښے غرق شی
جدائی له مینځه لاړه تل وصال شی

ارمان دا دے چه به زۀ همیشه نۀ وُم
همیشه به سرۀ ګلونه کال په کال شی

دَ ګلونو وخت تیریږی ساقی کرم ئے
کۀ دَ جام په راکولو دِ اهمال شی

لکه باغ چه په ګلونو مالا مال دے
ځما جام دِ په شرابو مالا مال شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه ګوره د یا رانو بے غمی
هومره مهر هومره مینه محرومی

زهٔ داهسے په فراق په اشتیاق کښے
حقیقت ئے راته نهٔ کړ قلمی

آسمان لیرے مزکه کروړه عاشقان دی
چه په خو رنګه غمونه تل زغمی

ما په داجهان کښے غوښته مونږه نشوه
کهٔ په بل جهان پیدا شی خرمی

څوک چه دم دهمدمئ وهی ترسوړشوم
چه م وُلیده د خلقو همدمی

چه په هیڅ ساعت خالی نهٔ وُله غمه
مګر غم لره پیدا دے آدمی

هیڅ طبیب نشته چه حال وړ معلوم کړم
چه په کوم زحمت کښے پروت یم المی

تهٔ چه ماته عربی خبرے وائے
دعربو ژبه څهٔ زده عجمی

کهٔ خبر په دامثال ئے وئے وا یه
چه په کوته یوه کوته دوه غمی

بادشاهان به ئے هیڅ کم نهٔ کا خوشحاله
کهٔ یوخدائے د سړی نشی په کمی

کهٔ قدم دِ د وفا په لاره ټینګ کړ
د خوشحال په پوهه دا ده رستمی

راشه ګوره خلقه نصیب په څوخوری
تورے نور خوانان وهی منصب صدخوری

په غارونو کښے مزری ختهی منګلے
په تیاره کښے د ګرځے وازدے پیشوخوری

هغه ډک طباخ په سپی خوړلے بنهٔ دے
چه ترخنګ ئے د عورتو په سوپروخوری

لکه څوک چه ډک چلم څښنوی په غم کښے
فراق ژن هسے لوګے د اندیښنو خوری

د فلک د نا قابل سره غیرت دے
نا قابل به د نباتو حلوا څوخوری

لا به کله هغه ګنج ورکوے بخته!
چه خوشحال به ئے په پلیو په سوروخوری

رابنکاره شوے د جهان بے وفائی
نورم راڅکاوهٔ قلم په آشنائی

لکه اور په بوټی وُلګی بیا نهٔ وی
یوڅو ورځے دی ارمان د جدائی

روښنائی د معرفت تر نمر والا ده
څوک دِ ونهٔ ووځی له هسے روښنائی

له یوهٔ ځاځکی نه څهٔ صورت پیدا کا
هم په خدائے بنائی کارونه د خدائی

تا هالهٔ وکل خپل زړهٔ ورکړے بلبلے
کهٔ ئے تل وے دا بازار د زیبائی

په ګلزار کښے ناستے هم داهسے نهٔ وی
چه خبر شوم ستاله قدره تنهائی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په خپل کوشش بهبود د دنیا غواړی — راته هیڅ نهٔ دی د خلقو دانائی
چه ځما د درد علاج لره پیدا دی — زهٔ له چا غواړم داهسے مومیائی
چه بلا ورسره وصل د فراق ده — د دلبر و حُسن څهٔ لره ستائی
چه گوهر تر خرمهرو په قدر کم دی — مگر نشته جوهری د بینائی

چه په چرته ښهٔ صورت هوے زهٔ دے
خوشنا کړم د خوشحال د پارسائی

رحمت په اکوړی شه چه ئے وُنیوو ځائے سرائے
چه ښهٔ فهم ئے وُکړے باور وُکړه ځائے دے ځائے

تور غوړے د هوډی دے تر تیراه پورے سم تللے
نیلاب ولنډی دواړو عجب سرا ایښے په پائے

پرے سازه لویه لار د هندوستان د خراسان ده
گذرے د اتک دے چه ترے ترس کا شاه گدائے

هر فیض دِ د جهان څهٔ چه یا دیږی پرے رادرومی
کهٔ ملک ئے بارانی دے څهٔ بهار لری هائے هائے

کهٔ سوات کهٔ اشنغر کهٔ پیښور دے دا ملکونه
رجوع لری ودهٔ ته فیض وردرومی د هر ځائے

په هر لوری ئے ښکار شته د شاهین د باز د هر څهٔ
واه واه کالا پاتړی چه ئے ښکار دے دلربائے

ځوانان ئے چاق درست چُست وچالاک دی په هر کار کښے
خوښ سترگی سپین اوسرهٔ دی چه بالادی په نمائے

پکښے میشته رم ځویه خیلخانه لمسی اُولس دے
چه څوک پکښے میشتهٔ دی په امان وُسه د خدائے

آسمان څنے جدا کړ لاس د چارسی آسمان ته
خوشحال له سرا یه نهٔ دے جدا شوے په خپل رائے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلفے دِ دلدارے چه زنار فرمائی
څه لره وماته څوک بل کار فرمائی

سهل دے دا امرکۀ م سرومال قبول کا
څوک به دا وائل کاچه دشوار فرمائی

څۀ لره اے عقله دیرله صبره راته وائے
زۀ بنده دَ عشق یم دے تلوار فرمائی

څوراته ناصحه نصیحت کړے لیونے م
کله هسے کار کاچه هوښیار فرمائی

ما ترے توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښے
دین مذهب هغه دے چه دلدار فرمائی

قطع لیونے دے چه دَ یار دَ مخ په دور
څوک وماته سیر دَ گلزار فرمائی

خپله رضا پریږده چه رښتینے ئے په عشق کښے
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائی

زۀ چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښے
دَ بهار گلونه وُ سیزم په اور کښے

ما په دا تندی اخستے ستا دپاره
کۀ زۀ تا غوندِ یار مومم په پیغور کښے

دَ ټولی په مخ کښے ځی په شین شین
لکه مست هاتی چه یُون کاندی په دور کښے

اوس په هر چرته جهان په بلاړک شو
کۀ پخوا به لباسی وو په لاهور کښے

په قراره قراری کښے عالم خوښ دے
ما دِ خدائے لری دَ عشق په شور و شور کښے

کۀ رستم دَ زمانے شے گمان مۀ کړه
زمانه به دِ پرے نۀ ږدی په خپل زور کښے

دَ سلیمان په گتی کښلی دا وینا وه
چه دا تخت دَ سلیمان به نۀ وی گور کښے

دَ خوشحال دِ دَ هغونه لاس په سروی
چه به ځائے دَ گوتے غواړی په ځلور کښے

زلفے ئے سبب دی دَ عاشق دَ پریشانئ
نندارہ ئے بهانه ده دَ بیحده حیرانئ

دردم سرشته ده دَ هزار رنگه دارو وو
غم ئے لا تیرے کاندی تر ډیرے بنا دمانئ

زخم ئے ما به ده لایزاله حیا تکی ده
ورانے ئے دے موجب په جاودانه ودانئ

محتسب چه احتساب لره وړی مجال ئے نشته
دَ برند وستر گو مست ئے همیشه کاندی ورانئ

ما په عشق کښے رسوے دے خپل کار تر هسے حده
لکه څوک په مټ دَ تورے سزاوار شی دَ خانئ

زۀ خوشحال ختک دَ عشق په کار هومره خوشحال یم
څو سلطان غره په خپله بادشاهئ او سُلطانئ

زۀ او عشق بے قراری دم په دم ژړا زاری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیغ ٔوکښلے راښکاره شوه خوار عاشق دَځان سپاری
چه هر دم په ما ستم کړے ستا دا هسے ده یاری
ستاله مهره ستاله لطفه زهٔ لرم اُمید واری
دایم ستا دَغم ورے وهم شرط دَعشق دے برد باری
خاکپائے اوسه خوشحاله
لوئے به کاندی خاکساری

زهٔ اول درخبر نهٔ وُم چه دا هسے بے وفائے
په ورځ سل سوکنده وُکړے بیاله واړوے بے وائے
ماچه زړهٔ وتاته درکړهٔ خلقے راباندِ غاوُ کا
ولے هسے خبر نهٔ دی چه تهٔ څهٔ رنګه زیبائے
اے چه ما وته وئیل کړے چه په کښلیو نظر مهٔ کړه
څوک به ستا په وئیل غوږ کاچه دَمرګ خبرے وائے
په ما یو وینتهٔ دَخپلے معشوقے ترحورے ښهٔ دے
ملاځهٔ په هر زمان دَجنت حورے راته ستائے
دَګلونو قدر هر زاغ و زغن نهٔ زده طوطا زده
هسے مهٔ وایه نادانه چه په څهٔ صورت شیدائے
داخهٔ تورے سترګے نهٔ دی چه ځما زړګے ئے یووړ
داخهٔ لا نورے بلا دی خدایه تهٔ دا نابینائے
دا نهٔ خال نهٔ زنخدان دے نهٔ پریشانے تورے زلفے
دا یو رازِ الٰهی دے کهٔ تهٔ پوهه په دا وینائے
دا دَخلقو ملامت دے کهٔ پیغور دے دَ وُکړی
دا همه ځما قبول دے خوکهٔ تهٔ له ما پخولائے
نن به څراغ په کور کښے نهٔ بردم چه کمان هیڅوک ونهٔ کا
دا نزدے دَچم وُکړے چه نن ښهٔ میلمه ځمائے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړهٔ به ستاله جوره ظلمه په خوځان وړی
غم د درد به د ترکومه په داشان وړی

ما داهسے رنګ هندو لیدلے نهٔ وو
چه په حُسن دین وزړهٔ د مسلمان وړی

هغه لاس چه د کوتاه دے ترلمنے
هر زمان نے په ډیر غم کښے ترګریوان وړی

د هغه عمر غهٔ حال حلاوت نشته
چه نے بے له تا په غم کښے په پایان وړی

چه هوس د هغو شونډو غاښو کاندی
د ارمان ګوتے هردم په خپل دندان وړی

ستا د زلفو وچوکان وته حیران یم
چه د ځنے ګوتے د ځنګه په میدان وړی

پکښے بند زړونه وکاږی که نے ګورے
چه د سرزلفینے تل د زنخدان وړی

چه د زړهٔ په ما هغه حکم فرمان کړه
ځما زړهٔ به دستا هر حکم فرمان وړی

د خاطر خوښی م هرکله په دا ده
چه دا ستا غمونه هرکله پریمان وړی

د نور چا په ماخهٔ کار دے زهٔ پرے خوښ یم
که م دین وزړهٔ همه واړه بُتان وړی

د وفا خصلت چه خدائے نهٔ دے ورکړے
څوک به څهٔ لره په کښلیو د اګمان وړی

د زړهٔ مینه نے په کښلیو ماته نهٔ کړه
خوار خوشحال به له دُنیا نه دا ارمان وړی

زرځما ترلاسه نهٔ راځی ویریږی
که هر څوم د لاسه ورسره کیږی

ځما لاس ورته تراوره هم بتر شو
لا په اور کښے نے یو درنګ ساعت تیریږی

زهٔ او زر سره له ځایه غلیمان یُو
په جهان کښے غلیمان سره رغیږی

چه غلیم د مرنی په نظر کښیوزی
نورنے زړهٔ د دهٔ ومرګ وته پرکیږی

شاه ځلمی به خپل غلیم کا ترځان وړاندِ
و نامرد وته به سل حیلے دریږی

په قرآن کښے ستا اموال په غلیم یاددی
بل به کوم حجت تردا قوی یادیږی

کانړے زرکهٔ سره وګوړے یو رنګ دی
فرق نے دادے چه په زرو زړهٔ رغیږی

هغه زر ترکانے بوټے لا بتر دی
چه نے ومنډے په مزکه نهٔ خرخیږی

چه اوبهٔ په ځائے حصارے شی نوخساشی
صفائی نے هم په داده چه بمیږی

تل د لاس په غلیم براوسه خوشحاله
غلیمان د شرمنده ترتا ځاریږی

ساقی ګل شګفته کیږی
خس له باغه رفته کیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د باغ خوښی په زرشی — د راغ هسے مفته کیږی
د ګوهرځمابے مینو — په مژګانو سفته کیږی
که ئے پټ لرم له خلقه — رازم نه ښفته کیږی
بادِ زلفے آشفته کا — ځما زړه آشفته کیږی
هغه رازچه به ما تا کړ — په محفلو ګفته کیږی
د خوشحال بخته بیدار شه
تل څوک کله خفته کیږی

ستمګر به همیشه په دُنیا نه وی — پس له مرګه به لعنت لعنت په ده وی
هسے خوښ د ظالمئی په کار ولاړ دے — ته به وائے مرګ ئے نشته تل به ژوی
ظالمان په نورخه هیڅ راغلی نه دی — خو دُنیا وته ځو ئیږی لکه روی
چه د خپلے کامرانئی په کار راشی — که عالم ته وبالاشی پرے ئے زړه وی
په ګفتار کښے فرښتو سره سیالی کا — په کردار کښے شیطانان ترے پوره وی
که په سول ئے د دُنیا مقصود حاصلیږی — د مکے په ورځ به هم پورے کا سوی
په خپل رورځویه ئے زړه نه وی ترلے — د خپل پلار و مرګ ته هم مړی ورغوی
په هغه چاره قلم روغ کا قرآن کښے — په هغه چاره د رور مرئی سکوی
په رکوع کښے تسبیحات د مال و ملک کا — په سجود کښے خپل حشم غواړی که ښه وی
که نیکخواه ورته د پند خبرے وکا — چه د بد وخصلت پریږدی زړه ئے چوی
زه خوشحال چه د اورنګ بادشاه نوکر یم
که وځویه ورکول کړم زړه م نه وی

ستاله جوره ظلمه هیڅ نه کړلے ژړلے — چه له دره دِ په څو ګرځم شړلے
همیشه ځما دُعا په غوږو آورے — یوه ورځ دِ په ښکنځا نه یم ربړلے
رقیبان دِ لکه سپی په کوڅه غاپی — ترے هم څیرے جاے درومم هم خوړلے
چه به ته د هغه تال په پړیو زانګے — هغه پړی د ریښمودی غړلے
قافلے د همرهانو شوے روانے — ما هم بار دے د خپل کوچ پسے تړلے
حاسدان بے غمه خوب کا دریغه دریغه — چه په کورئے د بلا نقیل تړلے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَخوشحال ئے وکرم وته اُمید دے
کهٔ هرڅو په گناهونو دے لړلے

ستا دَ کښلی مخ په خال م زړهٔ په داغ دے
سخ چه ناست یم دَ گلونو په چمن کښے
یا دَ ښو زلمیو خیال دے په شمله کښے
دَ زلفینو په تورتم کښے به ئے غواړم
چه دَ کښلیو دَ جمال ننداره کا ندی
په سپین مخ ئے تازه خط نوے توکیږی
دَ گلونو په بوئ حئ په گلزار ورشی
نهٔ په اصل دومره ښهٔ نهٔ ښائسته ئے
دَ خوشحال سترگے هوړے چه ښائسته دی
خلقه زړهٔ ئے نهٔ په باغ دے نهٔ په راغ دے

په دا داغ م له عالمه زړهٔ فراغ دے
بیا ساقی راته نیولے ډک ایاغ دے
یا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دے
دا ورک زړهٔ کهٔ رابنکاره کاڅ خراغ دے
وهغو وته سپیره ډک سیل دَ باغ دے
زهٔ به زړهٔ ورځنے ژغورم روږدے زاغ دے
دَ گلونو بوئ بلبلو ته سراغ دے
تا په کوم توکی راوړے دا دماغ دے

ستا وصال لکه دریاب دے زهٔ ماهے
په ژړا م ځنے خواست دَ سپینے خولے کړ
وے ئے څوک ئے چه ځما په کوڅه کړځے
هم په څورنگه ناله هم په تن نال شوم
دَ خوانئ بهار څهٔ ښهٔ دے دریغه دریغه
گل، سنبل، نسرین، نرگس، لاله غوټئ
چه ئے ونیسم په غیږ کښے راته گوری
دا شیرین یاران به نهٔ ویم چه وُمرم
غم خو ستا دَ رسوائئ کړم نهٔ دَ سر کړم
هسے ستا دَ بیلتانهٔ په آتش سوزم
ډیر صفت دَ ښا پیریو آوریدهٔ شی
په ښائست کښے هیڅ لقب دریاندِ نشته
اورنگ زیب به دَ کابل دَ خلل غم کا

په هجران دِ هر زمان دے په ماهے
په خندائے وے چه څهٔ کا دا سرے
ښهٔ حاضر خواب م ورکړ ستا مرئے
بیلتانهٔ را باندِ وکړ کار دَ ئے
دا بهار کهٔ همیشه په دُنیا وے
دَ مقدم سره دِ راوړهٔ درست پسرلے
لکه مست دَ مور په پیو کم کیلے
خدایه ما په جهان تل لرے ژوندے
کهٔ م دا اندیښنه نهٔ وے تا کتے
لکه څوک په لمبه کښیږدی وچ لرگے
ولے ستا دَ مخ څوک نهٔ وینم مخے
کهٔ دِ څهٔ خو دَ عاشق نمنځنه کړے
ساقی وخت دَ نو بهار دے راوړه مئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه زړه سوے دِ دَ خوشحال په فریاد نشی
په سینه کښے دِ سندان دے کهٔ زړګے

ستا په غم کښے لکه زهٔ یم بل به نهٔ وی — دروغژن یم کهٔ بل هسے لکه زهٔ وی
ستا له غمه مِ ځیګر له وینو ډک شو — چا ته هیڅ وئیلے نهٔ شم زړه مِ چوی
تا وئیل ځما دیدن قیمت بها دے — زهٔ حیران یم ستا دَ مخ بها به څهٔ وی
سر به درکړم په بها کښے دیدن راکړه — په سودا کښے خلل مهٔ کړه کهٔ دِ زړه وی
هسے ګل دَ ګلستان په مخ کښے نشته — هرچه ستا رنګ و بوئ پورے په دهٔ وی
کهٔ تل تا لره درحُم ملامت مهٔ کړه — دَ بلبلو تل وګل وته ورتلهٔ وی
دَ بنهٔ ځیز پوښتنه مهٔ کوه له اصله — دَ یوهر دوکان چه وی کالے دِ بنهٔ وی
کهٔ صورت ژغورے له غمه کاتهٔ مکړه — زړهٔ هاله په غم اخته شی چه کاتهٔ وی

زهٔ خوشحال چه آشنا وو یم خوشحال شم
لکه ګل چه تازه شوے په اوبهٔ وی

سړے هومره څوئے نیت وی — جامه هو مره څو قامت وی
کرګدن کردن دَ فیل خوری — څهٔ میږے څهٔ قوت وی
نهٔ هرخرهٔ دَ عیسیٰؑ بار وړهٔ — نهٔ هر سر سره دولت وی
وصورت ته نظر مهٔ کړه — په کرده دَ مرد قیمت وی
زهٔ مرئے دَ هغه کس یم — چه صورت وی هم سیرت وی
کهٔ صورت سیرت دِ جوړ شول — سر تر پایه عنایت وی

دَ خوشحال په وینا غوږ کړه
په وئیل کښے ئے لذت وی

ساقی تل به دِ داست وی کهٔ به نهٔ وی — له جهانه به مهلت وی کهٔ به نهٔ وی
راشه ډک دَ میو جام په مئے ناب کړه — تل به هسے فراغت وی کهٔ به نهٔ وی
هر هوس چه دَ صورت کړے نن ساعت دے — ګوره کا نده به صورت وی کهٔ به نهٔ وی
په رښتیا وماته وُوایه طبیبه — چه دَ رنځ مِ به صحت وی کهٔ به نهٔ وی
دَ وصال وعده دِ وُکړه ستا سوګند دے — په دا کار کښے به غفلت وی کهٔ به نهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په تا پسے ملنګ دَ مصلے شم شاه په تام به قیمت وی که بهنه وی
سپینه خوله که بے ریباره ورپیشکش کړم
په خوشحال به م منت وی که بهنه وی

ستا په تورم مال تالا مانړئ نه پیږی راشد کوره که په دادِ زړه سرپیږی
ستا غمونو لره هرکله ژوندون وے په دا لږ عمرم زړه کله مړپیږی
وائے ما ویشتلے څه کا حال ئے څه دے په کوڅه کښے دِ لادم وهی غړپیږی
دَ فراق په شپه ئے خوب په ما حرام کړ وائے مالګے م په ستر کو کښے غړپیږی
لا به کوره څه شان شان غوټئ وا کا دَ ښائست بهارئے اوس نوے غوړپیږی
ما به هیڅ په رټ رټ نه ژړل عالمه ولے څه کړم چه م ننه زړه ژړپیږی
دَ رښتیا خبرے خیر وبرکت دے په قاضی دَ دروغژن ژبه اډیږی
دَ خوشحال ختک په کار پورے حیران یم
مینه لا ورباندِ زور شوه څو زړپیږی

سخ دَ آئینے دے چه دِ مخ وته تل ګوری
سخ دَ لونګین دے چه دِ پاس په تمر شوری
نه دی ستا دَ غوږو غټے غټے مرغلرے
وصل دی په میاشت پورے یو سربل سره ستوری
روغ م کړے له رنګه چه دَ خولے بنیرے دِ آوُرم
شهد وشکر راکړے چه م ستا شونډے وُزوری
ظلم دِ دَ ستر کو په ما خوار هرکوره ډیر شو
څه کړم توان مجال دَ زورَور لری کمزوری
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وُم چه عاشق یم
تا دِ خدائے معشوقه تل له هرے بلا ژغوری
ما و ته ارزان دی ډیر په مشکو په عنبرو
څوک به تورے خاورے ستا دَ پلهٔ نه بها پلوری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل ځی ستا ولورته په ارمان ارمان کاتهٔ کا
سپین ئے په کاتهٔ شی دَخوشحال دسترگو توری

ساقی راکړه وما مئے یوڅوجامه پیاپے
داهم ظلم دے کهٔ گورے چه بے میوځی سپرلے
هغه ځائے چه گل وملوی ورع څوکاندی سرے
گوره څهٔ وائی پرے غوږ کړه چه آواز کاچنگ وئے
بیابه تیرساعت رانشی آه ارمان ارمان هے هے
دَدُنیا ژوندون هم بنهٔ دے کهٔ ترتلو همیش وئے
چه ترتلو همیش نهٔ دے نورئے وُکنړه لاشے
ډیرمئین ئے وبل تیرکړل
فلک نهٔ لری زړهٔ سوے

ستا په زړهٔ دَدُنیا څلے دَدوزخ لمبے دی بلے
چه دَگور لړم ماران دی هم دا څلے دی پیئلے
کهٔ دِیوځله ځان خلاص کړ غم دِ نشته هورے دلے
دالړم شلوه له دله کهٔ دِ نهٔ وی لیچے شلے
چه بهوو تسپے په لاس کښے مخ ئے تور بریرے ئے کلے
تهٔ اصیل ځان دِمرئیے کړ
هے تو به خوشحاله ولے؟

ساقی چه مهربان شی په پیاله کښے مِ زیا تیږی
چه مئے ورځنے اخلی دَرقیب بنیبنه ماتیږی
قربان ئے شم ترسترگو په طالع کښے زورَور دے
چه هرکله ئے سترگے په زیبا جمال توانیږی
بوسه دَسپینے خولے راکړه بدمهٔ وړه مستحق یم
دَحسن له نصابه دِ خو توکه نه کاتیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

آفت دَ هلکوالی وو جمال دَ هغه تُرکے
چه کال باندِ تیریږی آفت لاسه تازه کیږی
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقے په مثال دے
چه بیل شی له معشوقه ژوندے نهٔ دے وفا تیږی

چه او سپنے ترے خیژی هغه کانړی رنګارنګ دی
ترخے خوږے ترے خیژی څوک فولاد ترے مِرآ تیږی
دَچا خونے چه وُمری پس له مرګه شی میراتے
دَچا خونے خوشحاله په ژوندونے میرا تیږی

ستر ګے دی کهٔ وروځے کهٔ نے زلفے کهٔ اوربل دے
څهٔ تورے بلا دی چه مِ زړهٔ پکښے قبل دے
چرته به خلاصیږے دا بلا تر زړهٔ چاپیرے
مخ ته کهٔ نے ګورے لا په سرولمبو اوربل دے
خیال نے دَ زلفینو عقل وصبر و دین و زړهٔ وړی
نهٔ پریږدی په کور کښے بنهٔ کالے دَ خونے غل دے
نور عالم لا پریږده چه عاشق وته څهٔ وائی
پلار کهٔ نصیحت کا و عاشق وته خجل دے
قیس وو کهٔ وامق وو کهٔ فرهاد ورپسے نور وو
ما را وړے نهٔ دے دا دَ مینے دود اول دے
مینه اَلستی شته لباسی شته نفسانی شته
مشک شته هم اوږه نفسانی لکه بصل دے
هر چرته یو مخ دے کهٔ په ستر ګو احول نهٔ یے
یو چه ورته دوه شی خود پوهیږے چه اَحول دے
جام بینا ته ورکړه چه نے ډک یوسی ترځایه
جام ورکړه پاندهٔ ته هسے ووایه چه تل دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق دے نورڅۀ نۀ دی چه غواص په دریاب ډوب کا
ځان سوزی په اور کښې ښځۀ عشق ورسره مل دے
ځائے په ځائے چه ګورم زۀ خوشحال ورته حیران یم
بله غوغا نشته همګی دَ عشق کل کل دے

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دے
بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصئ کنایت دے
په شپه ځما وئیل کله آمیز وو له هستئ
په ورځ ځنے دوریم هغه حرف چه شکایت دے
خبرے دَ مجنون او دَ لیلئ لاړے زړے شوے
ځما اوستا خبرے تازه نوے حکایت دے
ځما اوستا خبرے دی پټ رازڅۀ هسے نه
چه چاته ئے پیدا یا بدایت یا نهایت دے
په مخ چه بنائسته شوے که پسو پسلے نۀ وے
ساده دَ وروځیو خال دِ دَ درست حسن کفایت دے
هیڅکله دَ مرګه دَ خوشحال اندیښنه مکړه
چه وئے وژنے دلبر خون ئے روغ په روایت دے

سر په بیدی بیدیا وینوے ژړلے
په صحرا دَ ونو پاڼه پټ خوړلے
که آشنا که نا آشنا واړه لیدل شی
دَ همه واړو په ژبه ورخسړلے
چه دَ قام دَ خیلخانے واړه خبر شوم
څۀ روزګار به پکښے شی په غم لړلے
په ناحق م آزادئ وته تلاش کړو
په زندان دَ اورنګ زیب ښۀ وُم تړلے
خپل پردی چه دَ دُنیا شکرخواری دی
لکه مچ هسے له ځانه وُشړلے
ځما حال به وهغۀ وته معلوم وو
که دا هومره ډیر آهونه چا نغړلے
که خوشحال پنجهزاری کړه مۀ ئے وینه
دَ مغل له نوکرئ دے اغیړلے

شین مزرے چه کینډی داړی
باندِ نۀ خیژی خسی زاړی
څۀ عظمت څۀ مهموتے دے
چه په مرګ به ئے څوک ویاړی
دَ ښادئ سترګے دِ وُوزی
پریږده دے ور پسے ژاړی
په یوه غوټه یو نیسی
باز نۀ دوه تارو ونغاړی
عابد خاځما شنتار دے
په غوټه وهی دوه ځاړی
هم شنقارم هم شاهین شته
هم ښۀ باز لرم لک غاړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت د بنکار دے سهیل وخوت — خپل خپل بنکار به پسے غواړی
زه په بنکار یم د سرخابو — وړاندِ زاغ راځی مرداړی
خرقه خیرے د زاهد شوه — رنګ ئے نه وینم د نماړی
زر به ورک شی مدعی م — یوخو مچ دی د غوباړی
آزمیښت ګوره د دهر — راته لیندی شول اوس شاړی
تیغ پرے سورمه کړه خوشحاله
چه لائق دی د خوباړی

شفاعت د محمدؐ ثابت په نص دے — دا په داچه دے د درست جهان اخص دے
د موسیٰؑ د عیسیٰؑ کله داصفت وو — د لولاک نعت په دهٔ باندِ مختص دے
اولیاء ئے د امت واړه ممتاز دی — هر ولی ئے په ارشاد کښے مرخص دے
سرحلقه د اولیاؤ هغه شماره — چه شیطان ئے بندی کړے په قفس دے
د رستم د مړنتوب خبرے هیڅ شوے — ذوالفقار چه ئے یاد شوے په قصص دے
دوستداران د اهل بیت د اوره خلاص دی — بے دوستئے عالم کله مخلص دے
په ولاکه د علیؓ رافضی کیږی
سکه خوشحال ئے په ولاکښے مشخص دے

بنے بنے شپے شی خنے پیښے! — غیږ. په غیږ. شے شفت زبیښے
خښے خښے بنیښے تشیږی — نن به شی بخښے بنے بنے
چین چین خنړے خی په شین — بتے زشتے فتنے پیښے
شی په چین تشے پوښتنے — چین چین خنړے پښتنے بنے
هسے خی په شین شین
نخښے نخښے ختے پښے بنے

بنهٔ سرراست توپک دے چه نظر خنے لربرشی — ګوره چه ګذار د کم خطا په چرته سرشی
ولے هسے نهٔ وی چه وینتهٔ چوی په عقل — بیا چه درے خلور مصلحت وکاندی بنهٔ چرشی
خوک چه مخه ولی لیندئ ډیر وبله کښینی — کله په سپینکی د هلک غشے برابر شی
نورے لویئ هیڅ دی د نسب کهٔ د نورخهٔ دی — بنهٔ لوئی هغه ده چه لوئی ئے په هنرشی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیرد سرورئ دعوی کاندئ په جهان کښې — یوسړے په زړو کښې په بخت سره سرورشی
آس ترکتے لاندې شاپه ځوځایه زخمی وی — ځائے دے دحیرت په راتبو نوساتهٔ خرشی
یوترویتی نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم — کله به ځما دبخت دستورئ لا اثر شی

زورلرے کهٔ عقل په دادواړه مهٔ نازیږه
بخت راوړه خوشحاله چه دکارلکه سهٔ زرشی

بنهٔ هغه چه لاړ بیخوده په خیال ستادے — کهٔ اشغال دے په جهان کښې اشغال ستادے
بنهٔ م ولیدل په سترګو واړه کښلی — چه تروا ړولا تیرے کا جمال ستا دے
دُدُنیا په مخ به ډیروی بنهٔ مخونه — چه تر هرڅهٔ ډیرلذت کا وصال ستا دے
دواړه زلفے دِحلقه کړے لکه لوے — چه دانهٔ دے په دالومه کښې خال ستا دے
دواړه پښې ګلګونے سرے په دماغ دروے — ګوره بیاخو مره وګړے پائمال ستا دے
تهٔ کشتن دغمزے کړه مهٔ ودریږه — مقتولا نو قبول کړے وبال ستا دے
تاخو نوم دجنجالی را باندِ کښیښو — کهٔ په زړهٔ کښې م جنجال دے جنجال ستا دے
کهٔ همه دخلقو کښلی سره ټول شی — خسته زړهٔ م په ټولی کښې لیوال ستا دے
چه دِ څوک په کوڅه تیر شی نور مئین شی — چه تمام له عشقه روغ دے دیوال ستا دے
کهٔ مثال دصورت غواړے ګوره میاشته — چه پوره د دوو هفتو شی مثال ستا دے
چه صبا بیګاے لوندلرم په اوښکو — یادګاری راڅخه پاتے رومال ستا دے
څوریبار درسره نهٔ بیائے دوراندِ — چه په جم به نے تیریږے مجال ستا دے

کهٔ په قهرے شے په لطف نے بولے !
چه نے نهٔ پریږدے په هیڅ کښې خوشحال ستا دے

بنا پیرک کهٔ په هواځی په تورتم کښې — په راتلهٔ د رنړا ورځے دے په غم کښې
لکه چتے درسته ورځ درومی په پورته — هغه هومره باز شاهین درومی په دم کښې
دچندنړ اوښوانهٔ فرق سره هیڅ نهٔ وُو — کهٔ چندنړ تر ښوانهٔ ښهٔ نهٔ وے په شم کښې
چاله ډنډه دُرګوهر نهٔ دی وُکښلی — قیمتی لؤلؤ لالا غواړه په یم کښې
کهٔ کیدړ په خُم کښې رنګ شو په داخُشی — خو بیا هم هغه کیدړ دے په شیم کښې
زاهدان شیخان م ولیدل نامرد دی — مرد عالم ربّانی دے په عالم کښې

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چرخ م ځکه دا په سر لونی کلونه
چه ئے خاورے غوندِ پروت یم په حرم کښے
که ها تی د بادشاه ومری غم ئے نشته
چوهرے د سپی په مرګ دے په الم کښے
عشقه واړه ستا د غمونو خرخشے دی
چه په سوات راسره ګرځی هم په سم کښے
ګوتے ومنډه په غوږ کښے ترے تیر یږه
ذاکر زړ ذکرونه کا زړه په درم کښے
که خوښی ئے د وصال ورسره نه وی
عاشقان کله خوښیږی په ارم کښے
هغه چرد واړه ګوتو ته نظر کا
چه ئے وی ستر کے نیولے په صنم کښے
آفرین دِ په وئیلو شه خوشحاله
چه د تورو رژول کړے په قلم کښے

بنهٔ هغه چه بنهٔ ئے رنګ بنهٔ ئے جمال دے
بنهٔ هغه چه په قوت د هرچا سیال دے
بنهٔ هغه چه په میراث خانی میری کا
فراغت بے غمه ناست صاحب اقبال دے
بنهٔ هغه چه که احمق وی که جاهل وی
په طالع په تخت صاحب د ملک ومال دے
بنهٔ هغه چه په رشوت قاضی ګری کا
په مسند د قضا ناست په قیل وقال دے
بنهٔ هغه چه ډیر لښکر ورپسے درومی
ډیرے کبر ډیرے جاه ډیرے جلال دے
بنهٔ هغه چه په مجلس د ملوک ناست وی
تمامی عمرے زیست روز کا رتیتال دے
په عالم کښے بدی نشته واړه بنهٔ دے
چه و بدو وته روغ دے یو خوشحال دے

بنا رونئ دِ غواشینئ پسے غواړی
باز د غرهٔ بنائسته زرکے پسے نغاړی
که په رنګ کښے لکه غلوڅهٔ هسے روغ دے
د خوږ و هیله و مه کړه له غوباړی
یو آواز د بنهٔ آسونو د ششنا دے
بل آواز د ګنده خرونو دے چه ناړی
څوک ژړا د آخرت د پاره کاندی
څوک د دے جهان د سود د پاره ژاړی
د ګذار د پاره لیندی په څو ناست دی
د قطرے په حرص ګرځی پسے شاړی
مرتبے د دواړو نهٔ دی سره سمے
څوک د ځایه باز شهند څوک څوړی ځاړی
که د ځنګ پرونه ئے هر څوک کښلی روغ دی
د بازونو پرواز مهٔ غواړه له ځاړی
بنهٔ سړے ګنړه هغه چه په زړه صاف وی
همیشه ورځه شرم هم انصاف وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه داخو توکه ئے نهٔ وی سړے نهٔ شهٔ
هرچه کاندی نور دنهٔ کا هغه معاف وی

په دُنیا چه دا عالم سره خلاف کا
لکه سپی چه په مردار ه ئے خلاف وی

نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ
که ئے گورے ترقیامته ئے اوصاف وی

که دا ناسړے بدرنگ وی په داخهٔ شی
که دَ بنے تورے سازشوے بد غلاف وی

دَهیچا غرض په دا خبرو نشته
قلپ سرهٔ چه سره پیژنی صراف وی

جوهری به ئے خود کار سره بنکاره کا
تریاقو توکهٔ شبه په رنگ شفاف وی

دَ یارئ د پاره گرځم نهٔ ئے مومم
چه وفالری هغه په کوم اطراف وی

دَ بخملو په اودل به خبر نهٔ شی
په شماره که اتیا زره بوریا باف وی

عشق په حق په باطل هیڅ نهٔ دے راغلے
تر کعبه ئے دیر و بت وَته طواف وی

بنائسته هر گوره دیر شول پرے ویریږم
ما خوشحال چه دَ تقوی وهلے لاف وی

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مری
بارے شکر چه په عهد په وفا مری

بیدلان م دَ هجران په تیغ قتیل وی
دا یو حرف دے چه په توره دَ قضا مری

زهٔ مرده وُم ستا دَ جام په کوټ ژوندے شوم
چه ئے دا جرعه نوشلی غه په چا مری

زهٔ م ستا طرے طرارے ته هوس کا
ځان م ستا غمزے بیمارے ته رښتیا مری

اے تازه گله بلبلے ته نظر کړه
په نوا کښے ستاله شوقه بینوا مری

خوار خوشحال په مرگی حال دے ځنکدن کا
راشه گوره په ارمان دَ لیدو ستا مری

عاشقان له بیش وکمه آسوده دی
له وجوده له عدمه آسوده دی

دَ ساقی له لاسه دے پیالے آخلی
په مستئ کښے دم تر دمه آسوده دی

بُت پرست دی دَ مغان په خرابات کښے
خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دی

ورځ وشپه باندِ تیریږی په بنادئ کښے
هر زمان م له صنمه آسوده دی

تل ساقی دَ میو داد کا بے منته
کریمان م له کرمه آسوده دی

همیشه شونډے دَ جام په مورگه ایښی
په خاطر له جام جمه آسوده دی

بادشاهان که خزانے وبله آسپی
دا گدائے م له دِرَمه آسوده دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دریاب کښې ئے دعشق دے غسل کړے له حدثه له قدمه آسوده دی
اے خوشحاله که نظر دربانده وکا
ډیرئے تا غوندِ له دمه آسوده دی

عاشقان چه دمعشوقے دلداده دی له همه وارو غمونو آزاده دی
په یوه لحظه کښې هست په بله نیست شی که ئے کوړے عاشقان په زړه ساده دی
مګر زهٔ له ځایه غم لره پیدا یم په هر دم راته غمونه آماده دی
نهٔ یوزهٔ د نظام پور په ګټ کښې پروت یم سوختګان ئے په هر لوری افتاده دی
په درون دعاشقانو نظر وکړه دلاله غوندِ دداغ سره زاده دی
ترک تاجیک عرب عجم عاشقان وارهٔ مست بیخود د دیو دخمرو په باده دی
د هوی خدایان دلړے کا له دله یوهٔ خدائے وته چه ناست په سجاده دی
چه ترخپلے رضا تیرشی اولیاء شی اولیاء له هره غمه آزاده دی
غوبانهٔ شپانهٔ ظاهر سړی لیدل شی په معنیٰ کښې د پاده سره پاده دی
شیخه تهٔ چه ډیر طاعت کړے جنت غواړے وجنت وته ورتلهٔ په ارادهٔ دی
عاشقان که معشوقه په تیغ ووژنی ورمیړونه ئے وتیغ ته نهاده دی
چه د ننګ په چارو نرنهٔ دی خوشحاله
که ئے نروینے په سترګو هم ماده دی

ارتینے په عقل کمے خود بخود دصورت غمے
تهٔ د دیو سره سم ئے دوئی له تا سره نا سمے
زرنیکی ورسره وکړه په یوه ذره برهمے
درته زهر شی تا وژنے چه ئے تهٔ ګنړے مرهمے
د وفا په خوئ کښې نهٔ دی همیشه جفا شیمے
د آدم په صورت روغے په معنیٰ کښې نا آدمے
تا به ګرم په لږ ګناه کا دوئی په لوئے ګناه ناکرے
خوئے کج وړے هومره کجے خوئے درد وړے هومره غمے
په هر کار کښې دیکر ګونے په خولهٔ راے په زړهٔ رمے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاسه تن ئے بنائسته دے په درون لکه ارقمے
نورخهٔ مهٔ وایه خوشحاله
تر وجود بنے دی عدمے

غم آخرشو د بنادئ روزگار راغے چه موسم شو د گلونو گلزار راغے
په تلوارئ تیارے د سیل کانړئ و بلبلو وته وایه بهار راغے
په دا هسے وخت د بنسو گلونو د مطرب د ساز آواز م په کار راغے
دائے وارهٔ له خزانه نه فریاد شی چه گلونو ته طوطی په چغار راغے
د هجران مشقت ډیرو وخدائے آسان کړ بیام سخ دے چه عشرت د دیدار راغے
که په نورو باندِ هرکله اختر دے په ما دا زمان اختر دے چه یار راغے
لون لون کالی بیا پیری خواجه شو
چه خوشحال د یار د مخ په بازار راغے

غم بنادی چه په چا ویرشی لکه ویرشی هسے تیرشی
سر رشته ئے موندهٔ نهٔ شی گوناگون د دور پیرشی
چه په خوا په خاطر نهٔ وی هسے چارے په تا دیرشی
په هجران کښے غم د یار دے چه همیش ترنړهٔ چاپیرشی
هرچه وواتهٔ له سترگو عاقبت له دله هیرشی
چه به سخه په خوشحال کا
گوندِ زرد دهٔ په خیرشی

غنیمت گنړه گلونه میخوری کړه په چمن کښے
چه به پس له هفتے نهٔ وی دا گلونه په گلشن کښے
په غنچه چه تطاول کا صبا دا گله باطل کا
د بلبلو کام حاصل شی د گلزار په شگفتن کښے
وطن بنهٔ دے که غم خوری وی بنهٔ یاران دِ لور په لور وی
خو چه شته که هومره نور وی لاغریب یم په وطن کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ماڼې شته هم عتاب شته هم ترخۀ ترۀ خواب شته
نۀ ئې شمارنۀ ئې حساب شته څۀ خوښی ده په دیدن کښې

اور اوبۀ نۀ ده نور څۀ ده چه په تلۀ یا په راتلۀ ده
په راتلۀ په اور اوبۀ ده اور رابل کا په رفتن کښې

کۀ ئې تل په ظلم زړۀ وی کۀ م زړۀ له غمه چوی
خدائے دِ نۀ کا دا به نۀ وی چه ئې خوږ کړم په گفتن کښې

چه بلبلے وته گوری له آوازه ژبه ژغوری
دَ بلبل په آواز شوری هو مره ژبه په سوسن کښې

چه جدا شی و دِ مرینه له غمو نو چه خلاص شینه
څوک چه بے یاره پاتینه سود ئې کوم دے په زیستن کښې

کۀ دَ سپی غوندے وُلی په رو روبه پسے زغلی
خوار خوشحال به ئې اخلی څوچه خان لری په تن کښې

کۀ م یاد کۀ م نا یاد کا ندی مخدوم دے دچا کړم له څښتنه حجت کوم دے
دا گدائے و وصال ته څۀ هوس کا چه بادشاه ئې له دیدنه نه محروم دے
په عاشق چه ستاله لوریه ظلم وشو اوس په هر لوری چه دے دروی مظلوم دے
همیشه ئې سوړ سوړ آه وی گونه زیره دَ دیشتلو حال کۀ نۀ وائی معلوم دے
په جهان کښې چه څۀ رنځ و وخۀ محنت وو هغه واره سره تول شول عشق ئې نوم دے
هغه یار چه وفادار دے موندۀ نۀ شی په جهان کښې دَ وفا هُنر معدوم دے
دَ خاطر وینه م خوری په تنکی تنکی له گناهه ویره نۀ کا ندی معصوم دے
کۀ یار سر غواړی له دۀ نه نه به نۀ کا هر چه پوهه دَ عاشقئ په رسوم دے
چه په عشق کښې موافق نۀ وی اے دِله دَ هغۀ لیدل په څۀ گوری چه شوم دے
دَ دوزخ لمبے به نۀ رسی عاشق ته چه دَ عشق په تُوره مړ شو غه مرحوم دے

ما خوشحال ته ستا دَ خولے اسرار مکشوف شو
کۀ دا رار دَ چا له ستر گونه مکتوم دے

کۀ یو دم دَ یار په غم فراغت کښینے په دا دم به له عالم فراغت کښینے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دِ کار د محبت و نیو په لاس کښې — په دا کار به خوښ خرم فراغت کښینې
که گدائے شے د مغان په خرابات کښې — همیشه به لکه جم فراغت کښینې
دیر ولړ د زړه زحمت دے که عاشق شے — ته به تل له بیش وکم فراغت کښینې
که اختر دے که نوروز دے خو هم دا دے — مخ په مخ چه له صنم فراغت کښینې
که په کوئے کښې مقام وکړے زاهده — په خاطر به له ارم فراغت کښینې
لاس په لاسه بهشت دادے اے خوشحاله
چه خپل یار سره یو دم فراغت کښینې

که دا عقل د همه خلقو یکسان وے — سکه بائده ووچه همه سړی لقمان وے
د دے لال قدر به نه وو په عالم کښې — که دا کانړی واړه لعل د بدخشان وے
په بیخوت به د هر چا کره پراته وُو — که دا دُرم د ژلئی غوندِ ارزان وے
هیڅ حساب به نے په هیڅ ځنګل کښې نه وو — که دُرے واړه کنی د هندوستان وے
په خوراک به خرو غویو نه قبلولے — که د بړه د وُنے پاڼے واړه پان وے
دا تپوس به هم په لاس د بادشاه ناست وو — که د باز و د شهند غوندِ شان وے
د لیلیٰ او د مجنون مینه به هیڅ وه — که همه خلق لیلیٰ او مجنونان وے
ما خوشحال د حقیقت په ژبه ووے
دریغه دریغه که څوک پوهه په دا زبان وے

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښې یو حیوان ئے
که معنو وته دِ ګورم شهزاده د کُل جهان ئے
چه ظلوم جهول یا دیږے کُنتُ کَنزًا هم پوهیږے
ته و داته نظر مه کړه چه دا غوښے اُستخوان ئے
چه مسجود وو د ملکو ځائے ئے پاس وو په فلکو
ته خلف د هغه هسے خلیفه پدر نشان ئے
غوښے هډ څه پکار نه دی دا د کاؤ او د خره هم وی
د گدائے په کند کښې پته ته یو څورنګه سلطان ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے ستا په حال پیغور شو ترا بده ئے مخ تور شو
دَ چا نوش ئے دَ چا نیش ئے دَ چا درد دَ چا درمان ئے

دَ دُنیا عقبیٰ باغونه پکښے واړه نعمتونه
واړه ستا د پاره جوړ دی ته مقصود کن فکان ئے

که هر څو گلونه ډیر دی تر حساب تر شماره تیر دی
دَ فطرت په حدیقه کښے نو باده دَ گلستان ئے

نور به څه وائے خوشحاله له دے حاله له احواله
هم دا هومره وئیل بس دی که پوهیږے نکته دان ئے

که په باغ کښے رنگا رنگ گلونه ډیر وی
هسے نه چه دَ گلاب دَ گل په څیر وی

آشنائی دَ گبینه ده که شکرے
چه خواږه ئے په څو رنگه را برڅیر وی

ستا دَ در دَ سپیو څه ثنا صفت کړم
چه تر پیره میره زړه وته راتیر وی

آرزو به دَ حیوان دَ اوبو نه کا
عاشقان چه دِ دَ خولے په میو سیر وی

چه په عشق سره ژوندے دے مرگ ئے نشته
که په گور کښے تر دا تور و خاور و زیر وی

دَ غمزے تُوره ئے هر چرته وژل کا
لور په لورے شهیدان په دا شمشیر وی

تل ئے لوبے دی حُما دَ زړه په وینو
ستا دَ ستر گو آهو ماته لکه شیر وی

ستا دَ زلفو هر هر پیچ وته چه گورم
همگی په رنگ و بوئی لکه کستیر وی

چه خوشحال دِ یو زمان دیدن ونه کا
یو زمان و رته تر کاله هم لاډیر وی

مگر هیڅ ئے دَ زړه حال و رښکاره نه دے
چه لیدهٔ ئے دَ خوشحال سره ډیر ډیر وی

که راضی م په جفا او په وفا ئے
نور را درومه چه زه ستا یم ته حُما ئے

بے له ما که جهان ستا شی په اوربشه
چه زه ستا شم که اوربشے خورے دا رلے

که دِ طمع دَ مخلوق له دره پریکړه
بادشاهی دِ مُبارک شه که گدائے

غاړے غرونه خبردار دی چه مجنون یم
که جهان په دا خبر دے که لیلیٰ ئے

جگی جگی په لیمهٔ م قدم کښیږده
چه رندے ستر گے م روغے شی تو تیا ئے

کله ما و تا روزگار په یوه ځائے کړ
بر بر راشه دَ یار سپیه چه آشنائے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یاری له یاره کړے د سُودله مخه
په خاوند م د سوګند وی بے وفائے

چه د یار سره په خپل غرض یاری کړے
د یارئ بلا په تاشه یار د چائے

چه د بولم معطل مۀ کړه را درومه
که د باز غوند حاضر په ژغ د بیائے

په دربار م چوترے دی د سرو نو
راشه واوره چه په خپل کشتن شیدائے

چه د خوئ خصلت د رنګ سړ جوړ نۀ دے
رنګ د ورک شه که هر څو په رنګ زیبائے

په داهسے بنائسته جمال چه ستا دے
غم شدت آفت فتنو لره پیدائے

په اُمید د د دیدن په درکښے پروت یم
که تۀ هر څوله خوشحاله بے پروائے

کله خپل بشر د کل غوند نمائے
کله کله د بلبل په ژبه وائے

چه هر هر زمان په هر شکل جلوه کړے
عجائبه دلبر بایه خود نمائے

په یوۀ وینتۀ د نۀ ارزی دوه کونه
په غایت لکه کوهر قیمت بهائے

د خپل درد دوا به زۀ له چا نه غواړم
چه هم تۀ محبوبه د دردئے هم دوائے

کله ناز کله کنځل کړے کله مهر
له خوشحاله مروره که پخولائے

که ئے لرے له جماله نه جلباب شی
حبطه به ئے ترمخ پورے آفتاب شی

که ئے بوئ د پیچا پیچو زلفو ورشی
په خطا کښے به بے قدره مشکناب شی

څو بوسے که له دشنام سره آمیز کا
شماتت به ئے په قند و په کلاب شی

که هر څوله زیبا مخه خاطر نیسم
زړۀ م بیا په اضطراب لکه سیماب شی

یکباره ئے قرارے له ما نه واخست
درسته شپه په ما حرام شه که م خواب شی

د هغو طاعت قبول نۀ دے نور څۀ دے
چه سجده ئے تل د ورو څو په محراب شی

دا پیاله چه خُمانوش ډزۀ پرے مست یم
دا مستی م نۀ په بزم د شراب شی

د رندانو د شرابو هسے کار دے
چه زاهد ئے هم په بوئ سره خراب شی

نا محرم م د صحبت ته څۀ هوس کا
چه خماله محرومانو هم حجاب شی

که یو تول د بنائسته ؤ سړ کښینی
خو هم بویه د همه ؤ انتخاب شی

غه روپئ چه د تنګسال له لاسه نۀ وی
وصراف و ته ظاهره په هر باب شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروغژن غشے کۀ هرڅو ثابت روغ کړے — خو به بیا د هلکانو تیر پرتاب شی
دَخرماؤنه خو سازه کړے له مومه — دَخرماغونډ به کله ترے دوشاب شی
ماخوشحال چه پښتو شعر بیان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب وتاب شی

کۀ په عشق کښے زړۀ دَنورو په لیدۀ ځی — ځما زړۀ په آوریدۀ ترلیدۀ ښۀ ځی
نورے مینے ئے ځما له دِله یوړے — یکباره م په دیدن پسے لیمۀ ځی
هسے یاد بویه چه یوځله یار یاد کړے — نوردِ وینے لکه باز تزهر وینتۀ ځی
پکښے خیال دَسروِ قدو دے پالم ئے — چه م هرکله تر دوو ستر کو اوبۀ ځی
کۀ په زړۀ شوے زۀ به اوس دیار څخه وُم — چاوے داچه پښے هوړے درومی چه زړۀ ځی
کۀ دَمال ووکۀ دَملک ووکۀ دَزر وو — وارپه وارم دَزړۀ مینه له هرڅه ځی
دَدُنیا مینه په زړۀ باندِ لوئے بار ده — آزاده به بار په زړۀ وُکور ته نۀ ځی
روغ به خوب دَبیخمئ کاندی خوشحاله
چه څۀ خُوږ دَزړۀ لری خوب دَهغۀ ځی

کۀ میوه دَچند نړ نشته هسے شنډ دے — لائے ښۀ ترمیوه دارو و نوخنډ دے
وائے زۀ به په تاوُکړم ځنے چارے — زه دَدے چارے ارمان لرم دیرځند دے
کۀ م ځان ځی کۀ جهان پرے به ئے نړ دم — ما نیولے اوس دَعشق دَسوروِ منډ دے
په دالار دَشهسوارانو ختل گران دی — گوډه ځو به باندِ خیژے ملکند دے
زۀ اودا دَهرناکس سازے ناسازے — کۀ رښتیا وایم خپل ځان رابانِد پنډ دے
کۀ مثال ئے په دُنیا غواړے له مانه — چه اَلا بلا پکښے وی هغه ډنډ دے
دَچړے دَ لارۀ کار نشته نادانه — چه تبرونه پرے ما تیری هغه خنډ دے
یا صبا دے یا غرمه یا نماز پښین دے — نماز دیگر دَ بنکار تکل کړم ساعت لنډ دے
څوک دَحج څوک دَتلقین څوک دَمکتب شول
یوخوشحال په وار وخلقو کښے لونډ دے

کام دَ زړۀ کۀ هرڅو ښۀ دے — ترایمانه نه ښۀ نۀ دے
چه ئے دا اندیښنه نۀ وی — هغه کس سړے په څۀ دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعتبار په دا دُنیا کښے — دَ سړی لکه لیمهٔ دے
دَ هرچا چه لیمهٔ نهٔ وی — کهٔ بادشاه دے خوار په زړه دے
سپے به بنهٔ کرم دَمرئي نه — سپے دَ کور مزرے دَ غرهٔ دے
خوکهٔ بد دے بیا ورے وړی — بد سړے بدتر تر خرهٔ دے
تهٔ ئے ویښ وینے په سترګو — غافل ویښ نهٔ دے اُودهٔ دے
په رښتیا کښے زوال نشته — داخما کلام په ولهٔ دے
اولیاء بللے بو یه — چه حلال په خولهٔ په زړهٔ دے

تهٔ ئے سست وینے په سترګو
دَ خوشحال اختیار تیرهٔ دے

کهٔ په حسن دَ کشمیر خوبان اوخار دی — یا دَ چین او دَ ماچین او دَ تاتار دی
پښتنے جونه چه ما په سترګو ځیر کړے — هغه کُل واړه خجل دَ دوئی ترکار دی
په بنائست باندِ ئے ختم دا وینا ده — چه په اصل دَ یعقوب قوم وتبار دی
هیڅ حاجت نشته دَ مشکو دَ ګلا بو — په پنځه وخته مانځه عطر عطار دی
کهٔ تیکه کهٔ کتماله کهٔ نورسنګار دے — داهمه تر تورو زلفو پورے خوار دی
کهٔ او ډنئی مقیش دوزی کهٔ سالُو دے — داهمه واړه تر سپین پړونی ځار دی
ترصورت ئے دَ سیرت خوبی اَفضل ده — تر ظاهرئے دَ باطن خواږه بسیار دی
کُل روزګارئے سرتر پایه پرده پوښ دے — نهٔ ګریوان تر نامهٔ ځیرے په بازار دی
له حجابه پورته غټ کتلے نهٔ شی — نهٔ آموخته په کنځلو په پائزار دی

ما خوشحال له ډیرو لږ دی څهٔ وئیلی
له دے حاله ګوئے مګوئے وئیل بے شمار دی

کله رِند غوندِ ملا واقف دَ راز دے — دَ کتاب دَ مسئلو زبان دراز دے
زهٔ مرئیے دَ هغه چا یم ترے ځار یرم — چه دَ زړهٔ سره ئے جوړ دَ خولے آواز دے
چه ئے رودَ خولے دَ زړهٔ سره یونهٔ دے — کهٔ په هر نمانځهٔ اودس کا بے نماز دے
وار په وار خما په زړهٔ کاهسے چارے — کهٔ دَ سترګوئے غمزے دی کهٔ ئے ناز دے
لا به ډیر کلونه واشی په دا باغ کښے — دَ ګلزار دَ غوړیدلوئے آغاز دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک به نهٔ وی چه به غاړه وربانده نهٔ کا
دَ هرچا وملامت ته عاشق سازدے

ځان وتن سره مثال کړه دواړه توکه
محبت کهٔ حقیقت دے کهٔ مجاز دے

چه عزت ترے پیدا کیږی قناعت دے
چه خواری ورځنے زیږی هغه آزدے

زهٔ خوشحال له خپله بخته دلګیر نهٔ یم
چه ځما ستورے ځائی دشمن ګدازدے

کهٔ هرڅو په خپله پوهه کښے سقیم یے
دَ حکیم په حکم کارکړه نور حکیم یے

کهٔ په خولهٔ په غوږ په سترګو څه زده نکړے
نور وردرومه ازلی سیه ګلیم یے

دَ سیرت خوبی پیدا کړه چه جوهر ده
په صورت خوهډ وغوښه وینه ریم یے

پیر اُستاد مرشد به واړه درته شاکړه
کهٔ په جهل مرکب کښے مستقیم یے

عاقبت به دِ په بخره ندامت شی
چه داهسے دَ جاهل سره ندیم یے

دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دے
کهٔ ته دا دانش دانش ګنړے لئیم یے

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه
نهٔ چه درسته دُنیا وبازے کریم یے

همیشه په زړهٔ خوشحال وُسه غم مکړه
په اخلاص چه ودانا وته تسلیم یے

کهٔ هرڅو په هوا پرونه وهی چتے
بیائے زړهٔ وی په ډکی دَ ونے نښتے

شاه ځلمی تُورے نیزے خوری تردد کا
په بربښنا دَ تورے تښتی تیز آرتے

سترګه ور اور اورکے وینی چه برینبی
نوی میاشت په سترګو نهٔ وینی سترګ تتے

ناسوتی عالم په څو په دُنیا خوښ دے
هلک دَ مور په تی پورے وی نښتے

دے دَ خپلے ګوتے غم کا ندی کهٔ نهٔ وی
په شګون کښے عالم بنهٔ ګنړی شپږ کوتے

په هرکار به بے خطا چورب آلوزی
ماخپل بازدے په پهرو پهرو پرلتے

کهٔ ئے بل له بدبوئی سپیرے نیسی
دَ خپل بوئی په بدبوئی خوښ وی خساکوتے

څوک به څهٔ لره خوشحال ته نصیحت کا
عاشق نهٔ دے نصیحت دَ چا نغتے

کهٔ هرتارے دَ کوڅئی مشک تاتار دے
دَ کوڅئی تر تارے بنهٔ دَ زلفو تار دے

هغه ځائے چه م دَ زلفو بازار جوړشی
هغه ځائے م دَ ماتیو تش بازار دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه لذت د تورو زلفو راتر زړه شی — د ماتیو زیست روزګار کله پکار دے
داخبره څه عجب ده چا وئیلی — چه د تورو زلفو بد سوے ناتار دے
چه د تورو زلفو خیال ورڅخه نشته — تورے خاورے ئے پہ سر عمرے خوار دے
که دُنیا پرے وشندے هم هیڅ ده — هغه کس چه م د زلفو خریدار دے

خوار خوشحال چه ډیر صفت کاندی د زلفو
په قیمت د تورو زلفو خبردار دے

که هزار ځله هُنر کا هیلے بیلے — څوک به نه کا د ازل چارے تبدیلے
د ازل حکم په مثل د هاتی دے — د سړی فکر مثال پرے د ډیلے
د حیات اوبه سکندر په هیلو غوښتے — خضر بیا موندے عبث شوے د ده هیلے
یوه څه رنګه خونریزه لار د عشق ده — پکښے ډیرے قافلے شولے قتیلے
عشق یو هسے یو دیر شم توږے رازده کړ — چه په دیرش توری څکوم د قلم کیلے
عاشقانو ته اندک د دُنیا مال دے — ترهمت پورے کثیرے دی قلیلے
دا دلبرے چه په دا کشور کښے نن دی — په کشمیر کښے به ئے نه موے عدیلے
هغه ترکه چه ځان جوړ کا رابنکاره شی — ترجمال ئے حورے هم نه دی جمیلے
په ارمان ارمان م ځان راغے ترشونډو — تا د شونډو دارو نه راکړه بخیلے
بیا هالهٔ د محبت په کوڅه پُل ږده — که د وینے لکه ماء کړے سبیلے

خپل پردی به د هیڅوک سیله ونه کا
اے خوشحاله که د بخت نه شی په سیلے

که خاطر د د خوشحاله نه دلګیر دے — په خوشحال باندِ هم ستا د مانړی ویرے
د بیمار ساهه په شونډو باندِ راغله — دارو ګرئے لاعلاج ته په تدبیر دے
د موسیٰ په معجزه به څه ګروهیږی — د فرعون چه د هامان غوندِ وزیرے
یار ځما په پالنګ ناست زه لاړ په خوب یم — سراسر ځما له لوریه نه تقصیر دے
ماخپل سر ترفلک ولیده په پورته — ددے خوب م معبره کوم تعبیر دے
بیا م کینړه سترګه لاندِ باندِ رپی — مګر بیا م زړه یارئ کښے تزویر دے
په ژړا پورے م خاندی چه م وکوت — دا همه واړه ځما د بخت تاثیر دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ یوځ به نۍ مخې د ښائست نه کړم ماچه ستا جمال لیدلے په خیرخیرے
ځما زړه د یار زلفینے سره ګوره
لیونے په لیونتوب کښے په زنځیرے

که پکار د ده د خدائے پیژندګلی پیروی د محمد کړه د علیؓ
هر آیت چه به راته پاسه له عرشه لا په عرش به نۍ علیؓ وو متلی
محمدؐ چه هغه رازنے په معراج کړ یکایک وو د علیؓ وته جلی
په محشر به هغه تور مخونه پاسی چه نۍ نه دی تورے خاورے د تلی
محمدؐ علیؓ چه دوه وینی په ستر کړ په دا کار کښے احولی ده احولی
د زړه زنګ په بل صیقل نه لرے کیږی په دوستۍ نے د علیؓ ده مصقلی
که دا هومره وئیل کا ورته رخصت دے محمدؐ دے پیغمبر علیؓ ولی
چه په بغض د علیؓ یا د عمرؓ دی رافضی دی خارجی دی خللی
د علیؓ د آل دوستی د ایمان زړه دے څوک د شک په دا په زړه نه راولی
چه ترمینځ د چاریارانو بد وئیل کا په مذهب کښے د هغو ده درغلی
د علیؓ د آل په مدح کښے جنت دے
د خوشحال ختک په دا ده تسلی

که رویت نے ناممکن وے په دنیا کښے ارنی وئیل به نه وو په موسیٰؑ کښے
چه موسیٰؑ وته خواب لن ترانی وو څه عجب جلوه لیدله شی په دا کښے
چه په ملک په ملکوت کښے موندنه نشی هغه هسے څیزنے اینے دے په ما کښے
زه حیران په دا خلقو نه پوهیږم تری مری ولاړ تر حلقه په دریا کښے
چه په لا اُحصی وئیل نے خبردار کړم چا ځما ژبه کویا کړه په ثنا کښے
د عاشق د معشوقے سره یو راز دے چه هیڅوک ترے خبر نه دی په دنیا کښے
چه لیلیٰ کړه د مجنون کونډۍ ماته خوار مجنون نے سرفراز کړ په هر چا کښے
نور که هر څو پاکیزه زه ګنهګار یم غم م نشته بیام ځائے دے په ما واکښے
د خوشحال د هغو لار سره جدا ده
چه نے غواړی په مسواک په مصلی کښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ چرګان قرقره دار دی — بیا وبازوته ناچار دی
نۀ یوبازد ښکار دپاره — نۀ کۀ چرګ چرګے هزار دی
دَمعشوقے ښیوے واړه — دَ نورچا نۀ دی دَ یار دی
عاشق عشق لره پیدا دے — کفر دین ئے څۀ پکار دی
عاشقان دَ معشوقے دی — نۀ دَمور دی نۀ دَ پلار دی
دَخپل در عاشقان ګوره — چه په خو پرا تۀ خاکسار دی
په هغو دَ خدائے نظر دے — چه مئین په ښۀ دیدار دی
عشق نا پوهه وته آسان دے — ورته ګران دی چه هوښیار دی
په خوشحال به عیب نۀ کا
چه په حال ئے خبردار دی

کۀ آسمان دَچا په حکم جاروتلے — څنګه چارے به وشوے ناګټلے
په رندو باندِ لاهسے توره شپه ده — کۀ همه عالم ئے وینی نمر ختلے
هم ئے هیڅ راته پرے نبول هم بیا وائی — چه ډاډه اوسه لاهیڅ نۀ ئے نتلے
بیائے شکل په څۀ شان راته ښکاره کړ — لکه باز وی له ګریزه راوتلے
چه اَدب ورڅخه وی صحبت هغه کا — بے ادب له مجالسه وی ایستلے
هغه یارم لکه باز په پرواز لاړشو — طالع بیا ځما تر لاسه راوستلے
ځان چه نن ترمئین ځار نۀ کړے خوشحاله
ځان به تا وی ونور چا وته ساتلے

کۀ په کورکښے دِ سردے دَ بدخشان وی — یا ژنګوری دَ انګورو یا رُمّان وی
چه ئے زړۀ ورڅخه موړ وی نۀ ئے ګوری — دَ وړ ستر کیو ورته څو رنګه ارمان وی
موړ به څۀ پوښتے له نغنه چه نغنه څۀ وی — وړے سپے خوړلی نغن ته نګران وی
کله کښلے معشوقے ته نظر نۀ کړے — کله کوڅے درته هم راحت جان وی
په ساعت ساعت کښے حال باندِ نور یږی — چه م ولیدۀ سړے کله یو شان وی
دَ سړی فکر په مثل دَ سیماب دے — اضطراب ئے هر هر خوا ارمان ارمان وی
کله کله ښائسته شی په ګلو نو — کله کله لکه باغ باندِ خزان وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله دَخوبنئ په صحبت کښینی
کله کله په غمونو کښې حیران وی
چه دایم په یوه حال دے هغه خدائے دے
چه حالونه پرے وردرومی دا انسان وی
آخر تلئ دی له جهانه باور وکړه
که هرڅو خوشحال ژوندے په دا آوان وی

که هرڅوئے په داخپل حسن کښې لویه
دَ یارئ حق هم پیژندے بویه
ما به زړه له تانه وتاړه په بله
که موندے شوه هسے تاغوندِ دلجویه
دَ شرابو په خوړو کښې فهم وکړه
چه دِ نه شی دا پیاله له لاسه تویه
چه مکان ئے ناپیدا نشان ئے نشته
څوک به څه غواړی دَ سپینو بازو هویه
دَ تشنه خودَ اوبو سره مقصود دے
که اوبئے دَ دریاب وی یاله جویه
عاقبت به برخوردار په خپل مراد شی
که دَ پلار په نصیحت کښې درومی څویه
دَ خوشحال وئیل خواره ترنیشکر دی
که په خوند خبردار شے وئے ژوی

که تهٔ خولهٔ وماته نهٔ راکړے ملکئ
بے هم راته نومړے ده خولکئ
په غمونو کښې دِ هسے زنځیری شوم
لکه اوړکے چه زبون شی په بلکئ
په کړکیتو کښې دِ ډیر زړونه پراتهٔ دی
په دا دوه زلفو دَ زړونوئے غلکئ
چه څراغ ورځنے درومی پتنگ خوارشی
یو زمان له مانه مهٔ درومه دلکئ
ما دَ بنو مخونو بنه نندارهٔ وکړه
نشته تاغوندِ زیبا بله جلکئ
ما ساده پښتانهٔ څهٔ زده چه ئے وائے
په پارسئ پارسئ خبرو مغلکئ
جدائی ئے هسے سخته په خوشحال ده
لکه ځی دَ چاله ځانه نه سلکئ

که آشنا که ناآشنا دی
بولاق واړه بے وفا دی
که ئے خوبن کړے یائے خپل کړے
شاهی بیگ غوندِ بلا دی
چه آصف خرّم بنهٔ نهٔ شهٔ
نور خرّم په یاد دَ چا دی
خوشحالے که یارِ غار وو
هم دَ دهٔ نه دا غوغا دی
که ئے ځان کړم یائے زړه کړم
ځان و زړهٔ کله ځما دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهٔ ئے ننگ شته نهٔ ئے شرم — نهٔ په خپل قول وینا دی
چه کوتک وَته بنکاره کړے — لکه ښځے واړه ستا دی
په خپل سود په خپل مقصود وی — بند په خپله مُدعا دی
دَ سیالانو خوئ ئے نهٔ دے — په بیکار خصلت پیدا دی
مخامخ و تا ته خپل شی
پردی واړه پسِ شا دی

کهٔ په فضل شی څهٔ غم دے — کهٔ په عدل شی ماتم دے
له گناهه به خلاص نهٔ وی — چه په نوم بنی آدم دے
چه ظلوم جهول ئے یاد کړم — کهٔ پوهیږے ډیر کرم دے
په لاتقنطوا تکیه ده — گنړه اور ووری تورتم دے
زهٔ هغه ناتوان ضعیف یم — چه میږے ترما محکم دے
په داضعف هغه بار وړم — چه ترے تښتے درست عالم دے
کهٔ لویئ وَته مِ گورے — میاشت و نمر څما پرچم دے
آسمانونه مِ خیمے دی — پرے دَ ستوریو زینت تم دے
لامِ نور باغونه نور دی — کمکے باغ مِ دَ اِرم دے
غم مِ هیڅ نشته خوشحال یم
کهٔ خپل بخت راسره سم دے

کهٔ دَیار دپاره غم شدت څوک مومی — په خندا خندا دِ مخے ته وردرومی
دَهغه سړی یاری څهٔ یاری نهٔ ده — چه بے یاره ئے اوبهٔ درومی تر کومی
زهٔ له ورایه ورته گورم یار مِ گوره — دَ اغیار سره دَ میو پیالے شومی
ما به څهٔ پوښتے څما دَ یار له نومه — یو بے مهره بے وفا بے مهر نومی
نهٔ ئے زهٔ یوازے قتل په غمزو یم — څوئے ماغوندِ په درکښے دی لړومی
په فراق ئے څما اوښے هسے تلهٔ کا — لکه څوک چه اخته شوے وی په دومی
دا دواړه بدان نهٔ گوری له قصده — په ښهٔ مخ باندِ ومهٔ شه دانے سپومی
کهٔ تازه یاری ښے نهٔ دی خوشحاله — څوک به نهٔ خوښوی غوښے دَ ورغومی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که سړے په مصلحت کښے لربرنۀ شی
زۀ ضامن چه دَ دۀ کار به ابترنۀ شی

وهغۀ ته سړے مۀ وایه چه پوخ وی
آراسته خوسرتر پایه هُنر نۀ شی

که هرڅومشکل کارونه درته پیښ شی
فکرمۀ کړه چه آسان به په زرنۀ شی

ماچه ولیدۀ خوزردی په دُنیا کښے
خوسړے دِ ئے په مینه کافرنۀ شی

ځُویه یارکۀ لاف کوی باوری نۀ دی
ځُویه پیرے حادثے دِ باور نۀ شی

بخت چه بنۀ سره یاورشی هاله بنۀ شی
دَ سفله دِ په لحظه کښے یاورنۀ شی

دَ رستم دَ مړنتوب خبرے آورم
ولے څوک به بے لښکره صفدرنۀ شی

چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ورڅخه نۀ وی
بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکرنۀ شی

دَ خوشحال خبرے واړه نصیحت دی
مګر خروی چه په زړۀ ئے اثرنۀ وی

که تا وته حیران دی دَ لیلیٰ حکایت کړونی
وما وته په ځان دی دَ مجنون روایت کړونی

دَ هر ویښتۀ په سرلرم زۀ تاسره زر کاره
خبر نۀ دی له حاله دا بیکار نصیحت کړونی

څۀ بنۀ وشول طالع وے چه ئے ولیدے په سترګو
ترما پورے خجل شول دا ځما ملامت کړونی

دَ حُسن یغماچی چه دِ اُلجه راوړی دَ زړونو
پنجک دستاوسترګو وته بیل کا قسمت کړونی

چه درد لری په زړۀ کښے دَ هغو دارومونده شی
هیچا لیدلی نۀ دی دَ بے درد طبابت کړونی

چه زۀ دَ بُت سجود کړم مخامخ راته حاضر دے
څۀ خیز وینی حیران یم دَ مسجد عبادت کړونی

کوم ملک دے له ما پاتے چه مِ پل نۀ دے پرے ایښے
هر ځائے به ورته یاد کړم که څوک شته سیاحت کړونی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دوه اویا مذهبه راته یوشول صلح کل یم
دَکوم یوهٔ مذهب دی اوس ځما عداوت کړونی

په هسے ځائے مئین یم چه ئے نوم واوری وکړے
نور تبستی تار په تارشی دَخوشحال حمایت کړونی

کهٔ هرڅو په سر دَخیال دستار زرین بږدے
عاقبت به سر دَخاورو په بالین بږدے

دَسلیمان غوندِ هم پریوتل له تخته
په فرس باندِ به څوک زرو زین بږدے

دغه پښے به دِ خوراک شی دَ چینجیو
چه ئے اوس په شین شین په قالین بږدے

په ارمان به خالی لاس ورځے دروے
کهٔ په کور کښے په هر لوری سره او سپین بږدے

په الا بلا کهٔ ټول دَدُنیا ګنج کړے
په خپل زړهٔ به داغ په دم واپسین بږدے

چه کردار دِ له ګفتار سره سم نهٔ وی
تش ګفتار واړه په ځان باندِ نفرین بږدے

تا په زړهٔ کښے سل خدایان دَ کښینولی
راته وایه سر وچاته په زمین بږدے

دَغفلت تسپے په ورځ وشپه جارباسے
څومنت به په کرام کاتبین بږدے

هر آیت ئے دَمعنو په ستر کو کوره
دَصورت ستر ګے ترکومه په یاسین بږدے

یو قدم کهٔ په رښتیا له دُنیا واخلے
خدائ کو بل قدم به پاس په علیین بږدے

کهٔ اسلام دَخلقو دادے اوس خو بویه
چه هندو غوندِ تیکه په خپل جبین بږدے

زمانے ځهٔ نا انصافه رابنکاره شوے
پا نیا تونه په دا دورِ آخرین بږدے

شاه جهان غوندِ بادشاه په بند بندی کړے
په اورنګ باندِ خطاب دَمحی الدین بږدے

دَمچئ لاشهٔ هم جوړه ورسره وړے
په هر حلق کښے چه خوارهٔ دَ انګبین بږدے

دَخوشحال ختک کوم جرم کوم ګناه دے
چه په زړهٔ کښے ئے آهونه آتشین بږدے

کهٔ منصور غوندِ کافر دَ محبت شے
تهٔ به هالهٔ مستقیم په شریعت شے

دَهوښیارو مجالس به درته هیڅ شی
کهٔ دَ عشق دَلیو نیو په صحبت شے

دَجهان خوارهٔ به تاوته ترخهٔ شی
کهٔ خبر دَ یار دَ مینے په لذت شے

فراغت به دِ هالهٔ وزړهٔ ته ورشی
کهٔ له خلقو کناره کنج خلوت شے

دَجهان په خزانو به دِ خندا شی
کهٔ تونګر په خزانو دَ قناعت شے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نظر د کیمیا کړ د رباندِ وشی — که ته خاورے ئے تر زرو به قیمت شے
د بے آبے مرغلرے هیڅ قیمت وی — په زیبا سیرت به قدر د صورت شے
اے خوشحاله بتخانے دی زړے ډوندے
خلیلی ناره پرے وکړه په همت شے

که په مخ باندِ خالونه عنبرین ږدے — هومره داغ به په خاطر ځما مسکین ږدے
د پیالے اوبه خوږے شی تر نبا تو — په پیاله باندِ چه دواړه لب شیرین ږدے
خدایه زړه په ما د کښلیو مهربان کړے — ته په زړه کښے د بتانو مهر و کین ږدے
دواړه زلفے چه ولول سره حلقے کړے — په هر ول کښے ئے ګلونه د نسرین ږدے
خدائے نه کاچه ئے یوسر کړم یا بل سر — که تلی م په دا چشم جهان بین ږدے
ستا د پلۀ خاورے رنځور غوندِ اخلم — په هر ځائے چه قدمونه په زمین ږدے
ستا تمامه خندا بخت د څوک ئے موی — په دا نیمه خندا طعن په پروین ږدے
چه لیدلے د د عشق قمارخانه ده — په رومبی بازی به یار ته دل و دین ږدے
آفرین د په ونیلو شه خوشحاله
په بیاض باندِ عجب شعر رنګین ږدے

کله ته چه زیبائی دے چمن ئے — خار و خس وته په ځۀ په خندیدن ئے
د خپل ځان په قدر ولے نۀ پوهیږے — په دا باغ کښے خو یو ته نازک بدن ئے
د بلبلو ژغ به تل ورباندِ نۀ وی — کښلیه کله په وفا کښے مبرهن ئے
په خپل بوئ د بلبلانو خاطر خوښ کړه — یو څو ورځے چه تازه په دا ګلشن ئے
که جفا وچاته وایم شمار ئے نشته — په دا هومره ستمو بوجانِ من ئے
چه د یارله جوره چاوته ژړا کړے — د یارئ بلا په تاشه د روغژن ئے
په یارئ پورے د پیچمے کا خوشحاله
فکر بنۀ وکړه په چا باندِ مئین ئے

کل کرم اغزی ترے زیږی — نوشدارو م زهر کیږی
چه م څراغ په اوبو بل دو — اوس به تیلو نۀ بلیږی
که ئے مخ وی که ئے شا وی — په خپل بخت هر څوک پوهیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ کۀ سل غمونه — له جهانه سرار سیږی
ځما زړۀ په دا ډاډمن دے — غم بنادی واړه تیریږی
هم خزان هم به سپرلے وی — چه آسمان په سرخرخیږی
ځما اوښکے کړے نۀ دی — کۀ سیلاب غوندِ بهیږی
په حضور دیدن ئے وینی — طاهرخان ځنے بیلیږی
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بیا به څۀ رنګه سړیږی

لکه یار راسره یار ووهسے نۀ دے — چه دیر ډیر به مینه دار ووهسے نۀ دے
کۀ په خو رنګه به ما ورباندِ ناز کړ — چه دَ نازم خریدار ووهسے نۀ دے
دَ بهار بلبلے ژاړه خو په تا شی — لکه تل تازه بهار ووهسے نه دے
شکر شکر چه ئے څۀ خوخوئ بدل شو — چه یک لخته ستمکار ووهسے نۀ دے
ستا دَ مهرد باران باندِ کمے شو — چه م جورد زړۀ ګلزار ووهسے نۀ دے
یائے ویره شی له خونه یائے هیر کړم — چه م مرګ ته په تلوار ووهسے نۀ دے
ډیرے مینے دَ خوشحال عقل تغیر کړ
لکه نور کله هوښیار ووهسے نۀ دے

لاله ګلئے ترجمال پورے بد رنګ دے — دَ زلفینوئے دَ چین له مشکو ننګ دے
تورے زلفے ئے لیندے بانړۀ ئے غشی — دَ عاشق تر زړۀ ئے تللے هر خدنګ دے
دواړه سترګے ئے په تن تورے بلاشوے — هیشه ئے دَ عاشق له دله جنګ دے
تۀ به وائے حبشي شکرے پیری — هغه خال ئے چه دَ دوو شونډو ترڅنګ دے
تجلی ئے دَ جمال لکه مشال شوه — خوار عاشق په دا جمال باندِ پتنګ دے
چه له غوږ وئے مقصود مومی لښتئ ده — چه له پوزے ئے مراد مومی لونګ دے
په بنائست کښے ئے تقصیر دَ صورت نشته — څۀ خو دا عیب لری چه په زړۀ سنګ دے
دَ هرچا په خپل غرض پورے کوشش دے
دَ خوشحال ئے په جمال پسے آهنګ دے

لکه بخن چه حلوا خوری — عاشق سپینه خوله دَ شاخوری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دَ غاؤ وربانديِ نهٔ کا — واره خپله خون بها خوری
زهٔ ئے تل خورم خوږ شونډے — که دا نور من وسلوی خوری
دواره تی ئے ناشپاتی دی — چه ئے یویو اُمرا خوری
هغه هیڅ مړنے نهٔ دے — چه به تُوره په قفا خوری
هم عاشق مری ستاله لاسه — هم سوګند په سر دستا خوری
وږے څهٔ پوښتے له حاله — چه روا که نا روا خوری

خولهٔ ئے پټه خوره خوشحاله
باز دَ شکار غوښے په غلا خوری

له شیخه خبرنهٔ یم چه په کوم عمل مشغول دے
چه عشق ئے رافرمائی هغه کار ځما قبول دے

عشق لکه بادشاه دے زهٔ په مثل دَ چاکر یم
چاکر چه دَ صاحب په رأئے نهٔ وی نامعقول دے

دَ صبا نسیمه پاڅه په تلوار تلوار سرادرومه
په هغو م سلام وایه چه په درکښے ئے نزول دے

بل اُستاذے دَ عاشق دَ معشوقے په مینهٔ کښے نشته
په دا میدان کښے کوره محبت دَ دهٔ رسول دے

دَ یار غم م له خلقه پټ پنهم درله په زړهٔ کښے
ولے څهٔ علاج ئے وکړم چه م رنګ دَ مخ په دول دے

چه په تور دَ لیونتوب م هر سړے په زولنو شو
کرم ئے خلقه مهٔ کړئ هم هغه ځما په کول دے

هم هغهٔ دے همیشه ژوندون موندے که باور کړے
چه دَ مستے دَ غمزے او دَ جلوے په تیغ مقتول دے

دَ کلونو پاڼے بویه چه قمیص شی دَ ملوکے
دَ ریښمو دَ قمیصه ئے نازک بدن ملول دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوره بنهٔ جمال چه لا به کله دربنکاره کا
داچه همیشه دَ خوار خوشحال و رپسے نول دے

لکه زلفے دَ هغوچه سودا ستا وی
بویه داچه ئے سرونه تر پا ستاوی
کهٔ دَ سرو ونه لاف کا ستا ترقد ه
بویه داچه دا په قد و بالا ستا وی
هغه زړهٔ چه تا ویشتلے زړهٔ هغه دے
تا ویشتلے زړهٔ به تل په هوا ستا وی
په خاطر کښے به ئے ځائے دَ نورځهٔ نهٔ وی
په هغه زړهٔ چه هوا تمنا ستا وی
کله وی چه ستاله لاسه چاته ژاړم
کهٔ هرڅو بے حده جور په ما ستا وی
کهٔ په سل رنګه زیبا دَ چمن ګل دے
دے به څهٔ رنګه په رنګ دَ لقا ستا وی
دَ خوشحال غوندِ به مست ګرځی په میو
چه هوا دَ برند و ستر ګو دَ چا ستا وی

له اوله په سرجوړے کا دړئ
بیا تیکه په وروځو ایښے خونړئ
جړاوے حلقے په غوږ بیسر په پوزه
قیمتی دَ مرغلرو دوه لړئ
مرصّع باهو په لاس ګوتے په ګوتو
ژرنګهارے دَ پائیلو دَ څړئ
په بنیوه بنیوه عاشق ته ځان بنکاره کا
په غمزه غمزه ئے زړهٔ کا ودوړئ
چه له هسے محبوبانے آشنائی وی
پرے به کیږی پا دیشونه دَ نړئ
په وصال به ئے په څو رنګه هوس کا
په هجران به ئے ساه راشی ترغړئ
سرتر پایه آراسته شی په څو رنګه
په لیدلو بنا پیرئ ده نهٔ سړئ
دَ زلفینو بنا ماران ئے هسے نهٔ دی
چه خوړلی ئے رغیږی په جړئ
خلقو زهٔ دَ تورو زلفو لیونے یم
لاړم بنهٔ په رنګیرونو وتړئ
زړهٔ ئے هسے دَ هجران غمونو موړ کړو
دَ خوشحال ترستونی نهٔ درومی نړئ

لکه زهٔ په یار مئین یم بل به نهٔ وی مئین هسے
لکه زهٔ پسے غمژن یم بل به نهٔ وی غمژن هسے

هم م وُوژنی پخپله هم په ما باندِ ژړا کا
څهٔ بنهٔ یار دے بنهٔ ئے مینه وژل هسے شیون هسے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ ئے درست سرہ گلزار دے رنگارنگ لری گلونہ
تفرج د بهار گورہ پکښے نشتہ گلشن هسے

زړهٔ داغدار غرق په وینو لاله گل وته وګورہ
هیڅ شهید نهٔ دے راوړے له ازله کفن هسے

تورو زلفو تہ ئے گورہ بنا نشته دواړہ رخسارہ
د جهان په مخ به نهٔ وی سنبل هسے سمن هسے

لکه زهٔ ئے نندارہ کړم ورځ وشپه په خپله خونه
خوار مجنون لیدلے نهٔ وو په درست عمر دیدن هسے

کهٔ د گل پاڼړے ئے خط کړے لا به هم باندِ ځرخیږ
دا نازک بدن چه ستا دے د چانهٔ دے بدن هسے

کهٔ ئے رسم یا کهٔ دود دے یا وفا د هندوګئی
چه له یارہ سرہ کښینی څوک به وکا سوختن هسے

چه څوک تاپ درپسے وکا سرہ تک وهی لاسونہ
دا ژوندون دے مردن نهٔ دے کهٔ دِ وشی مردن هسے

د ارم آرام م بیا موند ستا په غولی کښے خوشحاله
خوښ له بخته له قسمته چه ئے راکړو وطن هسے

چه خوشحال ختک ئے وائی په پښتو ژبه خبرے
په پارسی ژبه به نهٔ وی کهٔ پوهیږے سخن هسے

له غمونو به خلاص نهٔ شے د غم خویش ئے
کهٔ بدګوئے وبدآموز وبد اندیش ئے

مهٔ بدوایه مهٔ بدآوره مهٔ بد گورہ
درویشی دِ مُبارک شه نور درویش ئے

ستا په زخم به دارو مرهم نور کښیږ دی
کهٔ په ځان مرهم دارو د چا په ریش ئے

کهٔ دِ ځان په خپله شمار تر هر چا کم کړ
نور ځما په پوهه تهٔ تر هر چا بیش ئے

یا به دد یا به منګور یا به لړم ئے
کهٔ دارل کړے یا چیچل یا په چا نیش ئے

په خپل دین نظر لره دینونه ډیر دی
څهٔ جاسوس د چا د دین د چا د کیش ئے

کهٔ هر څو درنه غړیږ م بده خو یه
څهٔ په هره کوڅه بیا وماته پیش ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پہ کڑہار تورہ مشکنہ ئے خوشحالہ
پہ گفتار سرہ د سپینو دُرو ویش ئے

مخ ئے راخرگند کړو وے ئے ھسے رنگ آفتاب وی
زلفے ئے نمود کړے وے ئے ھسے مشکناب وی

وے م خپلہ عمرہ پہ شتاب لہ مانہ مئہ خہ
وے ئے کہ دِ عمریم د عمر تلہ شتاب وی

ھسے ئے بے آبہ د گلابو گل تر مخ شو ! !
زرمنہ کہ وسیزے حرام کہ پکنے آب وی

ھجر م وژلوتہ تیار دے کہ خولہ راکړے
ھجر بہ ھلاک شی زہ بہ خلاص شم ستا ثواب وی

مرم د عشق لہ لاسہ نہ د مستے پہ غمزہ مرم
کار تیرہ چارہ کا لاس او زہ خود قصاب وی

ھرچہ تہ ئے ولیدے پہ تاے زہ بائے نہ کړ
زہ وایم سړے نہ دے ھغہ بہ ھم دواب وی

نن کا ندہ ھرگورہ پہ آزار د زړونو مت کړے
ھسے فکر نہ کړے چہ آزار د زړہ عذاب وی

نور بہ د خپل یار سرہ خرگند مھر آغاز کړم
خوم بہ لہ خپلو لہ پردیو نہ حجاب وی

ستا دا بے نظیر جمال چہ ووینی پہ دہ کنبے
تر زر سحر خیزئ بنہ خوشحال تہ ھغہ خواب وی

ماچہ ستا پہ جمال سترگے کړے رنڑے
کنبلے واړہ ستا د مخ دی رنبړے

چہ پہ دادا و پہ فریاد م نہ رسیږی
دا دلبرے بے پروا دی کہ کنړے

گوندِ وی چہ بیام راشی پہ منگل کنبے
لکہ باز د زرکے توئے کاندی بنړے

سپینہ زنئے منړہ سمرقندی دہ
گورہ خوک بہ خوږ کا زړہ پہ دامنړے

کہ دِ سپین بارخو کبود کړم پہ چیچلو
اوس م نہ گنړے ھالہ بہ م گنړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بختہ تہ کۂ دَخوشحال سرہ مدد کړے
دَ رقیب پہ سرئے وشلوہ پنړے
ماخو توبہ وکړہ کۂ زړۂ هم راسرہ مل شی
عشق دے چہ همیش ئے پہ توبہ باندِ یرغل شی

ډیرکاندی فکرونہ دا سړے پہ ډیر رنګونہ
کاشکی دَ چاچارے پہ داخپل فکر فیصل شی
خو وائے پندونہ درومہ اے نصیحت ګویہ
زۂ خۂ هغہ نۂ یم چہ وما وتہ اَتکل شی
هومرہ رسوائي دم وهل دَ پارسایئ
راشہ کۂ ئے ګورے چہ داخۂ دغا دَ غل شی
کار دَ عاشقئ خۂ آسان او سهل نۂ دے
اوس چہ پښیمانی کړے دله دا فکر اول شی
زهد پہ لاس واخلم چہ به نۂ ګورم دلبر تہ
خیال ئے دَ زلفینو راتہ بیا دَ زهد غل شی
زۂ وایم کۂ تل دَ ښائستہ وُ ښندارہ کړم
شرم دَ پیرئ تر دا مینځ راتہ خلل شی
تل به پہ اَرمان اَرمان مګس مړی لاسونہ
یادئ چہ پہ زړۂ دَ شاه دَ لام وبے عسل شی
اور دَ محبت دے چہ ځما پہ زړۂ کښے بل شو
ګورہ پہ دا اور به اور پہ خوځایہ نور بل شی
زۂ پہ بیلتانۂ کښے دَ وصال نعرے وهمہ
څوک چہ اوبۂ واخلی وپایاب وتہ ئے زغل شی
کښینمہ پہ طمع دَ مئین دَ مخ پہ اور کښے
نورځایونہ پریږدہ کۂ تنور راتہ بورجل شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نۀ رسی تر یارہ ھرچہ ډیرے اندیښنے کا
نورے قیصے پریږدہ دَ عشق کار په توکل شی

کړشم په گلشن کښے لمن ډکہ کړم دَ گلو
بیا بیخودہ لاړشم واړہ گل راغنچہ تل شی

ھرچہ بدغلیم دے گرفتار په عاشقئ شہ
اورئ پیدا نۀ ولے دَ دۀ سینہ منقل شی

ھومرہ دَ خوشحال ختک تقوی زھد پرھیزشتہ
ستاچہ تورے زلفے په سپین مخ باندِ ولول شی

ملاحت چہ صباحت سرہ آمیز شی
دَ دلبرو حسن ھالہ شورآنگیز شی

خدائے پہ خپلہ پہ بنۀ مخ باندِ مئین دے
خدائے واخلہ چہ لہ کښلیو پہ پرھیز شی

پہ زمان بہ دَ زاھد خونہ اُولجہ کا
گۀ دَ ستر گو دَ تُرکانوئے پرگنیز شی

دَ غمزے سمندئے جوړ کړو جولان تہ
گورہ بیا بہ ئے پہ چا باندِ مھمیز شی

دَ دوزخ لمبے بہ ھم ورځنے ډار کا
گۀ دا اورِم دَ خاطر پہ حشر تیز شی

دَ عشق بوئ بہ مِ لاړنۀ شی لہ ھدونو
گۀ ھرڅو پہ توروخاورو کښے ریزریز شی

چہ گہ ناز کا گہ عتاب کا گلہ مھر
دائے واړہ لہ خوشحال سرہ مکیز شی

مخ دِ آئینہ دے باندِ نۀ دے تر سیری
آہ دَ خوار عاشق دے ډارئے وکړہ دَ ډیری

سرتر پایہ زیرے زعفرانے جامے اغوستے
راشہ تورے زلفے فلیل پورے اجمیری

تاوے چہ دَ مخ قدر قیمت مِ پہ تا خو دے
خو بہ درتہ وایم پہ ما دوہ کونہ پیری

زار دَ خوار عاشق دے چہ پہ شپہ دَ جدائی
درستہ شپہ بے خوابہ دَ آسمان ستوری شمیری

تا وئیل خیر خیرم مخ تہ گورہ گوندِ مورشے
زہ یم ھغہ وبرے خۀ لہ ما غواړے سیری

تا سرہ پہ سیل دَ گلونو سھیلئ
ھسے نمائی کا لکہ بلبلے دَ سیری

واړہ راغرگندے دی دَ درست گلی دلبرے
تۀ گل دَ نرگس ئے نورے گل دَ گندیری

ستر گے دِ بلا دی چہ ئے واړہ وے ملاے
زخم پیدا نۀ دننہ زړونہ زنځیری

تۀ چہ پہ بنۀ حُسن جمال تیرہ ترلیلئ ئے
خکہ تر مجنون دَ خوشحال ژغ دے دَ تیری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزری کله پرهیزگار دی
خورا غلی په خپل ښکار دی

خوره خوروه له خپلو لیچو
مزری دا کاچه روئیدار دی

چه په تُوره ترک تازی کا
هغه هرکله کامگار دی

چه اخلاص لری په زړهٔ کښے
هغه واړه ایماندار دی

چه ئے زړهٔ نهٔ وی دَ تُورے
هغه زړونه څهٔ پکار دی

ننگیالی چه په ننگ راشی
نهٔ په ځویه نهٔ په پلار دی

سل دَ ښکار تر تازی ځارشه
کوتکان چه دَ بازار دی

مور دِ نهٔ شی باندِ بُوره
چه میړونه دَ کار زار دی

څوک چه شته ترشرقه غربه
دَ تور زنو خدمتگار دی

سردِ نهٔ غړوی خوشحاله
دَ بلا نه چه سردار دی

مخ دے په پلؤ کښے کهٔ چراغ دے چه بلیږی
خولهٔ ده چه وئیل کا کهٔ شکرے دی تلیږی

سترگے دی کهٔ وروځے کهٔ په څوکښے تیرانداز دی
شونډے دی کهٔ غاښ دی کهٔ دالعل ودُرځلیږی

زړهٔ دے په کوکل کښے کهٔ دا کانړے په سپین زرکښے
قد دے کهٔ شمشاد دے چه تازه نوے ځلیږی

مهر خندا پریږ ده دَ دلبرو درته وایم
تش خالی کا تهٔ ئے هم په هیچا نهٔ چلیږی

چائے چه په غولی باندِ ایښے چرے پل دے
بیا چه ځنے درومی په ځائے پاتے شی شلیږی

ستغ لری هم ځویږ لری دَ غرهٔ غوندِ سینه مِ
تل باندِ دَ اوښکو کاروانونه دی چلیږی

څهٔ حساب وشمار کړے چه په سرگرځی دا ژرنده
څو عالم ئے دل کړلا به څو عالم دلیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاف به میړهٔ نهٔ کاکهٔ ئے چیرے ترخولے وُوت
بیاکهٔ نوروئیل کا نور دَ دهٔ ږیره کلیږی
هیچائے صفت دَ مخ و مو تر سره نهٔ کړ
سل دَ سخندان په ورځ وشپه سره للیږی
زهٔ خوشحال پښتون چه په پښتو په فارسئ طاق یم
لام په پښتو ژبه کښے ژبه درغلیږی

ماخهٔ شونډے غاښ دَ هغه یار نهٔ دی ستائیلی
راشه کهٔ ئے کوره لعل و دُر م دی پیئلی
هرچه عاشقی کا خوب خندا باندِ حرام شی
نورعالم به خهٔ کړے ما په ځان دی آزمئیلی
ځنے عاشقان هوا هوس کا په وصال کښے
څوک جُدا له یاره په آه آه کښے زیړ زبیښلی
یومزے ویښتهٔ په طریقت کښے لوئے حجاب دے
ځکه قلندر ږیره بریتونه دی خرئیلی
ما په داجهان کښے بل اُستاذ نهٔ دے لیدلے
پیرمرشد م عشق دے واړه عشق دی راښئیلی
سل سَرښی دِ تردا یو غزل ځاریږه
نن چه دا پښتو ده کرلانړی خوشحال وئیلی

ماچه وُلید دَ دُنیا خلق مختورے
قابوچی دِ واړه کوری پتاؤ سیورے
چه ئے خهٔ دَ دُنیا سُود خهٔ ئے فائده وی
دَ خپل زړهٔ په یرغ نیسی هغه لورے
خپل ئے لا په بدئ پاسی تر پردیو
خو دِ خدائے دَ بدونهٔ کا دَ چاستورے
یا دَ لیچو زور پکاردے یا دَ زرو
خوار هغه شو چه په دواړو وی کمزورے
سرتر پایه منافق واړه بدبوئ دے
که په سرئے سپین مندیل دے لکه اورے
کال په کال چه ورته وکورم نور نهٔ شهٔ
دَ لاله دَ زړهٔ په داغ ختلے غورے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ناپوهه بخره ښادی دَ هوښیار غم ده — څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم تورے
دَ یوهٔ کوله په خولهٔ دَ بل په زړهٔ کښے — په حساب لکه کډ ورے شهٔ دوه مورے
غل بے غمه ننداره کاندی خوشحاله
په تهمت تړلے ساد درومی سرتورے

ما فراق دَ حبیبا نو ژړوی — زړهٔ په ما دَ رقیبا نو سړوی
چه سیلاب ځما دَ اوښکو راروان شی — عمارت ځما دَ صبر نړوی
عشق ځما په عقل وکړے هسے چارے — چه هلک م په خبره واړوی
مهٔ هجران وے مهٔ دَدهٔ تراخهٔ غمونه — چه م تل له خوږه عمره مړوی
دَ فراق په شپے خوب په ما حرام کړ — دایم مالګے م په سترګو دُوړوی
په پیغام ئے دَ وصال هسے تازه شی — لکه باد دَ ګل غوټئ غوړوی
یمه پوخ دَ عشق په کار لکه کودرے — نورم څهٔ دَ غم وَ اورته کړوی
په لیدو پسے ئے مرم سخ دَ هغودے — چه وخ وتړے سترګے غړوی
کهٔ دَ زړهٔ په محبت شی خوشحال ځوان دے
په دا سپین ویښتهٔ ئے خلق زړوی

ملک اَفشانه په کاکل ئے — عنبر بیزه په سنبل ئے
چه وخ وته دِ ګورم — په مخ درسته لکه ګل ئے
تنګه خولهٔ دِ غنچه ګل ده — په لبانو لکه مُل ئے
په رفتار کښے لکه زرکه — په ګفتار لکه بلبل ئے
پښتنه ئے په بد جهل — ستمګره تر مغل ئے
په دا تورو شهلا سترګو — هم شاهین هم ئے منګل ئے
څو خوبئ دَ جهان دی — آراسته په واړه کل ئے
لکه سروِ په چمن کښے — په قامت په تجمل ئے
دَ خوشحال و مرګ ته ناسته
په غمزه په تغافل ئے

مار کهٔ هر څو پیچ وخم ځی — خپلے سوړے لره سم ځی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ غفلت له خوبه وینې شه — شیرین عمر دم په دم ځی
مرګ به هیڅ سړے پرے نږدی — وار په وار به درستاګ عالم ځی
بے دلیله به ځان ورک کا — مسافر چه په تورتم ځی
دَ پښو وارے خطا کیږی — چه قاضی لره څوک ګرم ځی
که قضا وته تسلیم شی — هم په دا له دله غم ځی
دَ دوزخ دَ اور علاج کا — چه سحر تر سترګو نم ځی
هغه عمر لکه باد دے — چه په غم دَ بیش وکم ځی
چه تور مشک دِ حبطه کړل — په کافور وخۀ ستم ځی
چه نۀ تول لری نۀ پول — هغه هر چرته خرم ځی
منډے پرے مۀ ږده خوشحال
که دِ سر لکه قلم ځی

مګر رسم دین آئین هسے لرے — چه داخوار زړۀ م غمګین هسے لرے
دادَ زړونو مینے ورانے پرتے بنے دی — چه تل آس دَ جفا زین هسے لرے
عاشق به لکه مچ ورباندِ ګرځی — دواړه لب چه شکرین هسے لرے
څۀ نسرین دِ دَ سنبل سره دسته کړۀ — چه دَ توږو زلفو چین هسے لرے
دا یو ستورے دَ آسمان دے که تیکه ده — چه ئے ایښے په جبین هسے لرے
کله کله به مرهم ورباندِ کښیږدے — که همیش م په زړۀ خوږین هسے لرے
لکه مخ ځما دَ یار دے اے باغوانه — په درست باغ کښے یو نسرین هسے لرے
په کوڅه کښے ئے څۀ تۀ ګرځے زاهده — که داخپل عقل دوربین هسے لرے
میاشت به څۀ لره اوس لاڅے دَ خوبئ کا — تۀ دلبره چه مخ سپین هسے لرے
که هرڅو بنائسته ډیر لرے کشمیره — لکه یاریو نازنین هسے لرے
چه ئے پورته کړے کالونه ترے بنکاره شی — یو پلؤ دواړه آستین هسے لرے
دَ خوشحال په حال به چرے ترحم کړے
مستے تۀ چه زړۀ سنګین هسے لرے

نصیحت دَ دانا یا نو دَ کتاب دے — دَ احمق جواب هم نۀ جواب دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه عیسیٰ په غرو نوتبس له احمقانو — دا تعلیم ئے راته پاتے په داباب دے
لکه دد دصحرا ډیردی په هر لوری — په هر ځائے دا احمقانو څخهٔ حساب دے
سړی واړه سره سم نهٔ دی په عقل — یو آفتاب دے بل مهتاب دے بل شهاب دے
یو په قدر شهنشاه دے په دُنیا کښے — بل دَدین په مرتبه قطب اَقطاب دے
دَهوښیار چه له نادانه زیست روزگار شی — کهٔ ئے کوړے دا هم سخت کنده عذاب دے
دا سړے دے چه اغزے دے سرتر پا یه — دا سړے دے چه همه گل گلاب دے

ماخوشحال چه ځان له خلقو کناره کړ
دا په دا چه نادان ډیر دانا نایاب دے

نهٔ دعشق مدار یوازے په دیدن دے — په دا کار کښے لا په هورته شنیدن دے
بنه چه شپه دَجدایئ خدائے آخر کړه — صبا کیږی اوس دَصبح دمیدن دے
تل په ستغ په خوبړدا وښکو قاصدان دی — چه طلب ئے دَ دلبرو دَ دیدن دے
دَخطا آهو په بوئ دَ نافے ښکار شی — راته بس دَهغه زلفو شمیدن دے
دا ستم په عاشق هغه کا نهٔ نور څوک — چه دَ کښلیوئے ورکړے دا دیدن دے
کله کله به آرام ځما دَ زړهٔ شی — چه یک لخته ئے زده کړے رمیدن دے
خوند دَ شهدو دَ شکرو راته هیڅ دے — خوم یاد دَ هغو شونډو مکیدن دے

نور دارو ورلره مهٔ کوه طبیبه
چه خوشحال ورپسے مړی هغه دیدن دے

نفس شیطان دواړه بلادی — راپسے څرگند په غلا دی
ځنے چارے لرے پټے — ځنے چارے ئے ملا دی
دَهغو جزا سزا کا — چه په جهل مبتلا دی
خدائے ئے خلاص لره له عجبه — څوک چه ناست په مصلیٰ دی
دَ دُنیا دَهوا چارے — سرتر پایه ابتلا دی
جاه په چاه شی وهغو ته — چه دَجاه په تولا دی
دَ دُنیا بنادئ واړه — کهٔ باور کړے واویلا دی
اندیښنے کوره خوشحاله — چرته سړے په قلا دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناقرار زړونه قرار شوے — دَ زړهٔ غم ئے تار په تار شوے
دَ هجران غمونه لاړے — بیا دَ وصل دندوکار شوے
هغه لاس چه بے حنا دے — بیا جفا سره نګار شوے
شانه ورغلے تر زلفو — رانجهٔ سترګو سره یار شوے
دَ پائیلو دَ څړګئ ! — په هر لوری شرنګهار شوے
په ګنګوړ زیر پړونے — په چووه سره خالدار شوے
وار دَ غم دَ ژړا لاړے — وار دَ بوس او دَ کنار شوے
په عذار دَ مهوشانو — بیا کبود کبود پرهار شوے

چه خوشحال ورپسے مرینه
ورښکاره هغه دیدار شوے

نن ځماکره میلمه عزیز دَ خدائے دے — چه ئے پاس ځما په ستر کو باندِ ځائے دے
په خپل ځائے باندِ قایم دے لکه قطب — همیشه دَ کم کشته ؤ رهنمائے دے
چه پرے څهٔ خو توجه دَ فکر وکا — یوزهٔ څهٔ چه دَ هرچا مشکل کشائے دے
چه ګذرے په داغولی باندِ وشو — سعادت ئے ورسره راوړهمائے دے
ما پرے اوس دَ غلطئ کرښه وکښه — په خپل رائے م چه منلے دَ دهٔ رائے دے
دَ بادشاه څخه ئے مهٔ غواړه چه نشته — هغه ګنج لکه په کور کښے دَ ګدائے دے
تناوونه به ئے ورسی تر نمره — لکه زلفے چه ئے سرا ینبے په پائے دے
دَ بنهٔ حُسن به ئے څوک کاندے ستاینه — چه دَ خپل حسن پخپله خود ستائے دے

لکه عمر لارغهٔ رائشئ زړ درومی !
په هجران ئے دَ خوشحال ختک هائے هائے دے

نن دَ یار دَ لاسه بیا یو تیر راغلے دے — بد رسا دَ ځان په وړلو خیر راغلے دے
زهٔ چه دوا سپه له عشقه تښم پتیدلم — بیا راپسے ګوره ګیرا ګیر راغلے دے
بنهٔ چه پکښے بند شوے مهٔ شلوله زلفو — زړهٔ م لیونے دے په زنځیر راغلے دے
چرته ئے اے عشقه چه وربوزے راته مات کړے — بیا ګوره چه عقل په تدبیر راغلے دے
څومره بنائسته ئے چه دَ مخ په نندارو دِ — درست وګړے مات شه ماوے پیر راغلے دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول محبوبے راغلے سمن بویہ سیہ چشمے — ماوے چہ تہ راغلے درست کشمیر راغلے دے
څوک کہ جهان نیسی پہ لښکرو هغہ تُرک م — کوښے ځان د زړونو پہ تسخیر راغلے دے
زړونہ ئے زخمی کړہ چہ ئے کوتے پہ بم کیښوے — غوږ باسہ لہ بمہ اوس پہ زیر راغلے دے
وچولے چہ تریو کړے ورتہ نہ ګورے پہ مهر
وایہ لہ خوشحالہ کوم تقصیر راغلے دے

نادان پہ خپلے چارے بنہ پوهیږی — دانایان کہ ئے پہ چارو اندوهیږی
چہ نادان ئے پہ مخ وخوری هالہ پوهشی — کنړہ هومرہ پہ خبرہ نہ ګروهیږی
کانړی بوټی وچ لامدہ هرڅہ پہ مخ وړی — مشیت لکہ دریاب دے چہ بهیږی
چہ سړے اوبہ ئے کښیوزی پہ نظر کښے — کلہ تږے لہ سړو اوبو سمیږی
پہ هغو خوړو پیښ مہ شے چہ ئے نہ خوړے — سړے هسے پہ لیدو ورتہ سوهیږی
کہ وئیل ئے پہ هزار رنګہ سودمن دی
دَ خوشحال پہ وئیل کلہ څوک ګروهیږی

نن ځما پہ خیلخانہ کښے څومرہ غم دے — چہ حیران زمونږ پہ کار پورے عالم دے
ناخلف ځویہ اغزی کړی خپل پلار تہ — دَ خلف ځویہ ګلزار لہ عمرہ سم دے
ناقابل ځویہ دوزخ غونډ پیدا دی — بنہ قابل ځوئ پہ خونہ کښے ارم دے
بنہ فرزند دَ پلار پہ خونہ چراغ بل شی — بد فرزند دَ پلار پہ خونہ کښے تورتم دے
پہ لوئ والی کښے ئے خوئ دَ دام و دد دے — اوس دَ خوئ خوبی هومرہ وی چہ کم دے
نالائق ځویہ ننګ نام دَ بابا ورک کا — کہ ولاړے دَ نیکہ دَ پلار علم دے
دَ قابل سرہ بہ غم دَ نام ونګ وی — ناقابل پہ غم نیولے دَ شکم دے
چہ دا هسے رنګہ سپی ځنے پیدا شول
لا پہ شک یم چہ خوشحال کلہ آدم دے

نہ م زړہ پہ سرداری درست خوشحال دے — نہ ځما دَ خیلخانے څہ حال احوال دے
دَ ختک اولس پہ ننګہ نہ پوهیږی — کارے درست دَ نادیدہ ڈپہ خصال دے
پښتانہ لکہ مګس وربانده کړزی — ورتہ اینبے دَ مغل دَ حلوا تال دے
نورے واړہ تکیے تار پہ تار خوړے شوے — اوس پہ منځ کښے یو کرم دَ ذوالجلال دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمل خان دریا خان دواړه خورد بین لاړل
اوس خو پاتو ومغل تر یو خوشحال دے

وسړی وته داخپل عیب وینښتهٔ دے — دَ بل عیب ورته لاکته تر غړهٔ دے
په خپل ځان پسنده نیکه په بل بده — دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نهٔ دے
هُنر ورځ نیک سیرت بلند اَختر ئے — که بل تاوته ترخپله ځا نه بنهٔ دے
چه م یو ځله اِخلاص ورسره وشو — یا رکهٔ سل ځله جفا کا تور لیمهٔ دے
بیا دَخپل مئین ځماله سترګو نهٔ ځی — که په سترګو کښے م څرخ لکه بانړهٔ دے
چه غمونه درته راوړی سترګے غوږ دے — چه دِ ځان دَ بل مړئے کا هغه زړهٔ دے
که خوارهٔ خوری که اوبهٔ څښی په داخه شی — مرده دل که ژوندے وینے شمار په مړهٔ دے
ځما زړهٔ تو کا نړی سخت وو بنوئے تر پریوت — تر الماس ئے دَ غمزے غشے تیرهٔ دے
که یاران م ترحساب ترشماره تیر دی — په کوکل کښے م زړهٔ یوڅه دَ یوهٔ دے
دَ سړی دَ صورت کار دا هسے نهٔ وی
چه ئے زړهٔ دَ خوشحال یو ورلا نورخهٔ دے

وچراغ تهٔ دَ اورپښتی حال معلوم دے — په دا منځ کښے دَ خبرے حاجت کوم دے
یو دَ بل له حاله نهٔ کاندی پو بنتنه — دَ دے بنهر په عالم کښے بدرسوم دے
یا یک لخته هغه یار واړه جفا زده — یا له ما سره جفا کا بخت م شوم دے
نن چه زهٔ باندِ مئین یم په ډیر رنګه — درئے وبنیم چه کوم دے څهٔ ئے نوم دے
یو په حسن بل په داچه عاشق وژنی — په دا دوه توکه په درست جهان کښے سلوم دے
نندارچی ئے دَ جمال دی نورخهٔ نهٔ دی — چه په هر لوری هر ځائے خلق هجوم دے
چه کلونه دَ بهار باندِ لیدل شی — دَ بلبلو سیل تل په هغه بوم دے
خهٔ به هر یوهٔ ته حال وائے خوشحاله
دَ لیمو په حال خبر کله اُدوم دے

ورځ په ورځ دَ باغ غنچے دی چه غوړیږی — دَ بلبلو وُږی سترګے پرے مړیږی
چه بنهٔ مخ وته نظر کاندی لازم دی — که ئے سترګے وبل مخ وته غړیږی
جګی جګی مانړے مهٔ کوه پخولا شه — چه په ما دَ رقیبانو زړهٔ سړیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافے دے — کۀ کاونه پرے تیر یږی نۀ زړیږی
زۀ جدا له یاره خوب په شپه ونۀ کړم — وائے مالکه م په ستر ګو کښے دوړیږی
روغ عالم خندا خوښی هوا هوس کا — پرهار ژړے په غمونو کښے نړیږی
نور عالم ئے تار په تار تښتی له غشیو
یو خوشحال دے چه ئے غشیو ته بړیږی

وایم خلق نۀ درئ — زړۀ م یوور یو زمرئ
دا خبره چه زۀ وایم — تر ویښتۀ ده لا نرئ
چیرے نۀ وی لیوے شم — چه په خوب وینم پرئ
زۀ له یاره سره څۀ یم — دَ یوۀ مزی مرئ
چه ئے خوند دَ میوے خوږ وی — هم هغه بوټے کرئ
تۀ هم خر ورسره مۀ شه — کۀ څوک خرشی په خرئ
په کهترو دِ نظر کا — څوک چه غواړی مهترئ
بله نۀ ګوری بل مخ ته — تل دِ ستر ګو کړم ژغرئ
دَ رُستی پسرلی نرګس وی
دَ خوشحال قدر لرئ

وښۀ مخ وته نظر دے هر چا کړے — نۀ دا دود دے په جهان کښے ما راوړے
زۀ به هیڅکله له عشقه نه وانۀ وړم — کۀ هر څو را ته وئیل کا ندی وکړے
ما وئیل چه زړۀ به نۀ ورکوم چا ته — وے څۀ کړم چه بد زړۀ لرم بد وړے
دَ عاشق دَ رښتینئ نخښه داده — چه په عشق کښے سر حساب کا ندِ خسړے
په یو کوټ کښے به ئے دَ عشق دَ میو هیر کړے — کۀ دِ واړه دَ جهان لذت دے نغړے
چه په ښاخ باندِ ئے اوړے ژمے کل وی — خدائے خما په زړۀ نهال کړے هسے زړے
چه به بیا په څۀ علاج په لاس کښیوزی
دَ خوشحال خاطر ئے نۀ دے هسے وړے

و مجنون ته دَ لیلیٰ دَ شونډو وایه — لال و دُر یاقوت ونورو وته ستایه
دَ مجنون له ودانئ سره څۀ کار دے — هرچه ورانه ویرانی هورے ئے بیایه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه به بله اندیښنه کاندی اغیار دے
یار دِ څوک دے چه دِ نهٔ ووزی له رایه

درست جهان دِ تیرے ئوبے درته واخلی
یو ویښتهٔ به دِ کنډاؤ نهٔ کا بے خدایه

ما داهسے دماغ اوس نهٔ دے راوړے
زهٔ داهسے دماغی راغلم له ځایه

ولے کاندہ به خپل درته ښکاره کړم
زهٔ پهٔ کاندہ ماندہ نهٔ یم نن ئے نمایه

دَ دولت شهپر کارغانو څخه نشته
کهٔ ئے غواړے خوئے غواړه له همایه

تهٔ دَ زړهٔ اغزے پهٔ کوم طبیب وکاږے
چه وکښلے ئے اغزے نهٔ دے له پایه

دَ منصور پهٔ حال خبر نهٔ ئے خوشحاله
درته چاوے چه دَ راز خبرے وایه

ورته کوره ځما یار څهٔ نندارہ دے
لکه اوږ مکئی پهٔ ستورو کښے ښکاره دے

څو عاشق پهٔ معشوقے باندِ مئین شی
هومره دے و معشوقے ته بیچاره دے

ما وے عشق خو یو ښهٔ څیز دے خبر نهٔ وُم
چه دے لا ترمست هاتی نه خونخواره دے

چه نصیب ئے دَ ښهٔ مخ نندارہ نهٔ شوه
هغه څوک ځما پهٔ پوهه آواره دے

غم ځما له دله نهٔ درومی بل لور ته
تهٔ به ولے چه ځما پهٔ اجاره دے

عقل علم هُنرمهٔ یاد وه ما ته
چه م ولیدهٔ مدارے ستاره دے

هغه زهٔ یم چه دَ اوښ ورے پهٔ شا وړم
دَ غوایهٔ ورے ځما پهٔ پشتاره دے

چه علاج ئے پهٔ چانهٔ شی څوک ئے څهٔ کا
چه پهٔ ما باندِ ئے زړهٔ سنګ خاره دے

غم پهٔ نور ویوځل وریشی بیا تیرشی
خو پهٔ ما باندِ کهٔ کورے سل باره دے

چه ئے هیڅ دَ ښائسته وُمینه نهٔ وی
رنګ ئے مهٔ وینے چه نفس اماره دے

دَ ښهٔ مخ نندارہ نهٔ کا خلوتی شو
زاهد ځان ژاړی بے ځایه هیڅکاره دے

بادشاهان دِ هم سیالی ورسره نهٔ کا
خوشحال ستا دَ درمرئیو پهٔ شماره دے

لاسم قلندر شوم دامِ مال دامِ احوال دے
مات کچکول پهٔ لاس کښے بل م کند دَ دُنیا مال دے

وران وګړے کوره پهٔ څو قلپ کا رونه کاندی
واړه اقبال غواړی ولے لا بقا اقبال دے

زهٔ ترهغه ځارشم چه ئے داکړه ترځان ځاره
ځار ترما هغه شه چه ځارشوے ترمثقال دے

هیڅ پهٔ منځ کښے نشته پهٔ خالی دوکان غوغاده
ماچه فکر وکړو واړه وهم خوب وخیال دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پہ کور کښے ښځ کا بل پہ کور کښے نۂ کا فکر — درے ورځے ماتم دے خلو رمه ورځ بل حال دے
ما خو لاس پہ غوږ کړل ځنے تښتم کۂ خلاصیږم — خلق پرے خوار یږی شهو تخۂ عظیم جنجال دے
نور عالم بہ ځۂ کړے دَ خپل ځان پہ خلاصی مت کړہ
لاندِ ئے خوشحاله دا یو ځۂ دَ بلا جال دے

همیشه م تر پرهار وینے بهیږی — کۂ هر څو باندِ دارو ږدم نۂ لګیږی
کۂ فریاد له درده کړم ملامت نۂ یم — چه پرهار په پرهار وشی خو خوږ یږی
همیشه م دَ یار یاد دَ زړۂ سبق شو — چه ډیر ډیرے یاد وم زړۂ م خوږ یږی
زړۂ م ګل دَ نیلوفر مخ ئے آفتاب دے — نیلوفر م وآفتاب و ته کږ یږی
دَ خوشحال دَ خوشحالئ وخت هم دا دے
چه رباب سر بند ده جوړ سره غږ یږی

هیڅ صفت ئے نۂ ځائیږی په تحریر کښے — چه دِ زلفے مشک عنبر کړم په نظیر کښے
ستا دَ مخ دَ شونډو مثل رامعلوم شو — لکه نهر دَ جنت شهد په شیر کښے
نۂ چه خولۂ دننه زړۂ م هم پرے خوږ شی — چه دِ نوم دَ شونډو واخلم په تقریر کښے
ما چه ستا دَ چهرے بنه نندارہ وکړہ — څوک به ستا په حسن نۂ وی په کشمیر کښے
زړۂ م ستا په زلفو بند شو پرے خوشحال شوم — لیونی ترلی بنۂ دی په زنځیر کښے
کۂ هوا ده کۂ سودا ده پکښے ستا ده — بل خیال فکر م هیڅ نشته په ضمیر کښے
زړۂ چه ستا په تیر زخمی شوم فراغت شوم — چه عجب دارو دِ ایښی وو په تیر کښے
لکه بوئ دَ یار دَ زلفو دے عطا ده — هسے بوئ نشته په مشک و په عبیر کښے
محبت م هډو پلو سره مخلوط شو — ناصحا نو راته شا کړه په تدبیر کښے
چا به هومره دَ عشق ګنج راعنایت کړ — کۂ م نۂ وے خپله بخره په تقدیر کښے
دَ خوشحال وئیل په نور وکښے خرګند دی
لکه ژغ چه دَ ویر ژلی په ګنږ ویر کښے

همیشه م له بنۂ مخه ګفتګوئے شی — چه په لوښی کښے ځۂ وی هغه ترے توئے شی
دَ بلندے په قامت باندِ مئین شوم — هرچه لوئے چارے کاندی هغه لوئے شی
چا خپل یار په غیر کښے وینوۂ خوښی کا — لا دَ چا ورپسے هسے جستجوئے شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ منصور غوندِ بہ غل دَ خاص وعام شی — کۀ بنکارہ مِ وعالم تہ کوئے مکوئے شی
پہ زړۀ ھومړ پروتی نۀ دَ چہ ئے شمار شتہ — اوس ئے چا وتہ سپړنہ موئے پہ موئے شی
خار وخس سرہ ئے ځۀ مھر پیوند دے — دَ بلبلو مینہ تل پہ رنگ وبوئی شی
نۀ بہ زھدوی نۀ علم نۀ ځۀ نور ځۀ — کۀ ځرکندہ مِ عالم تہ پہ دا روئے شی
ځکہ ھرکلہ خوشبوئی اومعطر دے — دَ صبائے چہ پہ چم کښے تک وپوئے شی
دَ ناپوھ یاری پہ مثل دَ ډک جام دہ — کۀ ھرڅوئے بنۀ ساتم راتخہ توئے شی

دَ خوشحال ژړاځۀ نرناحقہ نۀ دہ !
چہ ئے تیرہ درستہ شپہ پہ ھاؤ ھوئے شی

ھرگناہ چہ پہ توبہ پہ استغفار ځی — دَ ھغۀ گناہ بہ ځۀ پہ زړۀ کښے دار ځی
ساقی راشہ سرۀ شراب راکړہ سرے شونډے — نرچشمانو دِ ځاریږم چہ بھار ځی
پہ ھرچین کښے ئے دَ ځنړو مشک چین ځی — لخلخے ځنے توئیږی چہ پہ لار ځی
دَ خپل زړۀ خبرے واړہ ویرانی کا — یا رھغہ چہ ھمیشہ پہ زړۀ دَ یار ځی
جھان ځلئے دَ خوبئی نۀ دے دَ ناورین دے — چہ طوطا لہ گلستانہ پہ چیغار ځی
پہ وار وار چہ پہ دُنیا باندِ راغلی — عاقبت بہ ځنے واړہ وار پہ وار ځی
کۀ لہ دردہ مِ خبرنۀ دے وګړے — چہ مِ سرے وینے تر سترګو پہ رخسار ځی
دَ ھغۀ طبیب نوم ځۀ اخلے پہ ژبہ — چہ بیمارو لرہ رائیشی بیمار ځی
کۀ مِ پیژنے ھغہ لیونے زۀ یم — چہ نادان را لرہ رایشی ھوښیار ځی
دروغژن بہ ھمیشہ وی پہ خزان کښے — دَ رښتینو پہ مخ ھرکلہ بھار ځی
دَ رقیب خلل بہ زر وُوځی لہ میانہ — وخت نزدے راغے دَ وصل دندوکار ځی

چہ محروم ئے دے لہ میو یو خوشحال دے
ګنړہ واړہ حریفان ځنے سرشار ځی

ھرہ مینہ چہ پہ خال پہ زخہ کیږی — ھغہ واړہ دَ بنۀ مخ لہ مخہ کیږی
زړۀ دلګیرمۀ شہ دَ خلقو پہ جفا کښے — پہ عاشق دَ رقیبانو رخہ کیږی
خاوند خدائے دِ سرزنش دَ ھغو وکا — چہ پہ حال ئے دَ دردمنو سخہ کیږی
غہ مرغۀ بہ لہ ھمایہ ځۀ پرواز کا — چہ لا اوس ئے تن وجود پہ نچہ کیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ هوس کوی خوشحال هوس نے نهیل شه
غه هوس چه به بے ستاله مخه کیږی

هر زمان چه دَ فلک مهر بنیاد شی
نامراد دَ زمانے په خپل مراد شی
په هرشام پسے سحر شته نظر وکړه
عاقبت چه څوک غمژن شی بیا به ښاد شی
ساقی نن دَ سرشارئ شراب را کړه
محتسب چه حاضر نۀ دے څه احداد شی
چه نۀ ئے نۀ معشوقه بهار رفتن کا
نن ځماله بخته نه فریاد شی
یو له بله زده کوی دَ جهان دود دے
له اوله چه شاگرد شی بیا اُستاد شی
یار به مخ راته بنکاره کا لکه شمعه
عاقبت به رقیب خوار او نامراد شی
یا ډیر زر بویه یا بخت بویه یا تُوره
چه په سپینه ږیره څوک دچادا مادشی
دَ ملحد په زړۀ به نۀ لگی خبرے
کۀ وئیل دِ ورته تل دَ نون وصاد شی
زمانه به ئے پرے نږدی و ثبات ته
په هواچه دَ حباب غوندِ پُرباد شی
صورتی عمر فانی دے باقی دادے
چه ئے پس له مرگه نوم دَ نیکو یادشی
عقله تۀ له عشقه لرے لرے گرځه
مخالف چه سره ورئیشی فساد شی
دَ هغه سړی په مرگ ژړا هیڅ مۀ کړه
چه دَ بد و نوم ئے خور په هر بِلاد شی
په هرچا باندِ ئے زړۀ دے لکه ژاولے
په خوشحال باندِ ئے زړۀ لکه فولاد شی

هر سړے کۀ رښتیا گوئے وی
نۀ دِ مرکۀ سرئے گوئے وی
دَ لویئ لاف به نۀ کا
چه په اصل هُنر جوئے وی
کۀ ئے نغاړے پټ به نۀ شی
په هر ځائے چه رنگ وبوئے وی
چه خپل یار له ما بیلتون کا
ځما ستر گے پسے جوئے وی
په بیلتون دَ مینا نو
زړۀ تر دؤو ستر گو راتوئے وی
چه قیمت دَ کالی څومره
پسے هومره جستجوئے وی
څو جفا کا زۀ خوشحال شم
یار دِ هرکله بدخوئے وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرنا پوهه ځلموتی څه زده چه څه ده د عشق بازی
تروخه مچ څه ئے مجال چه په هوا کا پروازی
هر قلاش چه خپل صورت په عشق بائے کړکه باورکړے
په مذهب د عاشقانو هم شهید وی هم غازی
که د یار په غم کښے و مری خاصکی ژوندون هغه دے
که په پښوئے تندے کښیږدی هم دغه ده ممتازی
حقیقی سجده هغه ده چه د یار په لورئے وکړے
وکعبے ته چه سجده شی دا سجود دے مجازی
تورو زلفوئے په بادکړه ډیر سرونه د مظلومو
تورے سترګے ئے په زړونو کا همیش ترکتازی
اے خوشحاله چه عاشق شوے اوس له خپله سره تیر شه
دا ځما خندا خندا ته بازی مه ګنړه بازی

هغه دم چه م له یار سره صحبت وی
د فرښتو آواز په ما باندِ زحمت وی
چه له یار سره باده خورم په خلوت کښے
باده ستادِ له غه ځایه نه رخصت وی
بنهٔ یاران چه سره ناست وی محبت کا
چه اغیارو باندِ راشی قیامت وی
تل ګدائے په بادشاهانو مئین شوے
نهٔ دا کار به له ماخوارونه بدعت وی
عاشقی م خدائے له ځایه خوئ خصلت کړه
هم هغه کاندی سړے چه ئے خصلت وی
ستاد شونډو تر لذت به نهٔ رسیږی
که هر څوم د شکرو زیات لذت وی
ما به زړه د معشوقے له لاسه خلاص کړ
ولے دریغه که له عشقه اجازت وی
د زنخ د چاه د بند فراغت غواړم
په تنور کښے پراته کله فراغت وی
بنهٔ صورت خو هم هغه چه زړه ئے یوور
نهٔ چه کړه او وړه ئے بنهٔ وی بنهٔ صورت وی
ما به ستړے لکه باز درلے آندرتے
که م زده وے چه د سترګو بد شدت وی
خو به مهٔ راځه په ملک ځما د سترګو
ګنړه ځان به د په وینو کښے لت پت وی
شیخ به ولے د رندانو عیب نهٔ کا
تل له مرد سره نامرد په غم غیرت وی
ستا په زلفو کښے م خوار خاطر ښاد نشو
د مومن په کفرستان کښے څه حرمت وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر واړه جوهری په مرګ تمام شول چه تردُر به د ژلئ زیات قیمت وی
بل جنت ئے شیخه تا و ته بخښلے
د خوشحال دِهم د یار کوڅه جنت وی

هغه مخ چه بنا نسته د نندارو وی چه ئے وینے وهرچا پسے هوهو وی
د بلبلو له بلغاک نه دلګیر مهٔ شه هغه ځائے چه رنګ و بوی کفتګو وی
که هر څو بنا نسته ډیر دی ګمان نکړم چه به بله لکه ته پاکیزه رو وی
تور ګیسو پرے همګی صورت خوارهٔ کړه چه دِ درست صورت همه دمشکو بو وی
زهٔ به سترګے ستاله مخه نه وا نخلم مخامخ که تیرانداز راته یوڅو وی
قاصدان ځما د اوښکو کښته پور ته همیشه د کښلی مخ په جستجو وی
نن چه ته له مانه ځے، زهٔ م خوشحال کړه یاره ستا وعده به کله د راتلو وی
کا تبان به ئے په کوموګوتو کښینه غر خبره چه سوزونکے تر لمبو وی
د سحر په بلا ته یا دشے اے چرګه ستا په ژغ د عاشق زړهٔ په پرهرو وی
د خوشحال خټک له حاله خبردار شوے
چه په زړهٔ به ئے د عشق داغونه څووی

هغه څهٔ دے روغ صورت دے چه بهتر تر سلطنت دے
د دُنیا دولت که بنهٔ دے تر دولت نه بنهٔ عزت دے
چه ډیر بنهٔ دے تر توقیره یوعفت بل صداقت دے
چه سړے له غمه خلاص کا هغه څهٔ دے قناعت دے
په طاعت که ته لوئی کړے حبطه هغه طاعت دے
چه فائده لری بے شماره هغه څهٔ دے مصلحت دے
په منت چه ورکول کا هغه کله سخاوت دے
چه دوزخ دے په دُنیا کښے د ناپوهه سره صحبت دے
خپل نیت بنهٔ لره خوشحاله
که څهٔ بنهٔ دے خوبنهٔ نیت دے

هغه یار که په ظاهر له ماجدا دے په باطن کښے هر زمان را هویدا دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ژوندیو سره کړځی په عالم کښې — خوار عاشق په معشوقه باندِ فدا دے
کښت کهٔ وسیزی باران وریاندِ مشه — کهٔ په خوارو به کوم کړے ساعت دادے
کهٔ ئے غواړم په کوکل کښې موندهٔ نشی — زړهٔ م لاړ دَ بنائسته ؤ په سودا دے
خدائے به امن دَ هرچا له ستر کو وکړه — یو عجب صحبت دَ مینے ابتدا دے
زهٔ به زار کوم له دله هم له یاره — چه په خهٔ په بے پروا باندِ شیدا دے
خپله مینه په عاشق باندِ سور اورشوه — چه پرے سیزی خبردار باندِ خدا دے
کوره خو قرنه کالونه باندِ تیر شو — چه فرهاد په بے ستون کښې لاصدا دے

زهٔ خوشحال به چاته خهٔ وایم له حاله
دَ زړهٔ حال دَ مخ په رنګ پورے پیدا دے

هرسړے چه دَ اخلاص په لارے درومی — کهٔ هرڅو په غرونو درومی نهٔ به نغومی
نومیدی دَ بنهٔ بادشاه په درګاه نشته — هرسړے چه خدمت کا نتیجه مومی
خُما زړهٔ دَ ټول دلبرو ترمیان ورک شو — نوم دَ کوم یوے اخلم چه خهٔ نومی
بنهٔ چه زهٔ په عاشقئ کښې شهید شوم — په دا لارے کښې خهٔ لږ نهٔ دی لرومی
ما دَ سویو بنکار کاوه هوسئ م بنکار کړه — خُما رزق به کله تلهٔ دَ بل ترکومی

نور دِ صافے پیالے خوری نصیب ئے غم دے
کهٔ خوشحال په درد و دُوک کښې پیالے شومی

هغه یار چه له ما لرے په هواد دے — همیشه راته حاضر دَ زړهٔ په یاد دے
دَ وصال خوبنی ئے هم لاهومره نهٔ ده — چه م زړهٔ دَ دهٔ له خیاله سړه نباد دے
بیهوده له یاره خار کوم و چاته — دَ خپل یار له جوره چاموندلے داد دے
په ما واړه چارے وکړے آشنایئ — په ناحق م له بیلتونه نه فریاد دے
چه م هیڅ اثر دَ آه وریاندِ نهٔ شی — دا ناترس خاطرئے کانړے کهٔ فولاد دے
دَ خطا هوسئ په بوئ دَ نافے بنکار شی — راته بس دَ هغو زلفو بوئ مراد دے
تهٔ چه ماوته ارشاد کوے په عشق کښې — کله غور دَ عاشقانو په ارشاد دے
چه په هیڅ توکی خُماله زړهٔ ننهٔ ځی — دَ خپل یار دَ مینے خهٔ محکم بُنیاد دے
یو زمان ورځنے خلاص نهٔ یم په عمر — په ما خوار باندِ دَ عشق جور معتاد دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څهٔ عجب بنهٔ بوئ راځی دیار له لوریه نن ځما د زړهٔ دمه د صبا باد دے
تل گریوان په اوښکو لوند ساړهٔ آهونه
چه خوشحال مئین کیدهٔ دائے احداد دے

هر خاطر چه ناقرار شی قرارے ئے په دیدار شی
چه خپل زړهٔ وچاته ورکا هغه څهٔ په خوارئ خوار شی
هسے سیند لرم په ستر گو چه جمنا ورته رودبار شی
یو څهٔ راز لرم په زړهٔ کښے هیڅوک نشته چه رازدار شی
هسے ژاړم له بیلتونه چه غلیم راسره یار شی
زهٔ هم عار لرم له خلقه که د خلقو له ما عار شی
واویلا علاج ئے څهٔ کړم پرهارونه په پرهار شی
هومره ډیر پیران شیخان دی نشته یو چه مددگار شی
په بیلتون د خنده روئیو
د خوشحال ژړا آزار شی

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا چه د عشق سیلاب پرے راشی واړه نوړ کا
ما ته مهٔ وایه عاقله چه عشق څهٔ دے که مئین شے تا به هم له عقله موړ کا
عشق به هیڅ له خپله هوډه نه وانه وړی عقل څو په قهر تل د گوتو مروړ کا
زهٔ که هر څو خپل پیوند شلوم له عشقه ولے ما او عشق خدائے لاوبله جوړ کا
ځما عمر په حساب له شلو زیات دے د عشق غم به م په لږ کاله کښے زوړ کا
که ئے چیرے د خپل یار په وصال لاس شی
بیچاره خوشحال به هم خاطر پرے سوړ کا

چه م کښته پورته اوښکے تک وپو کا د خپل یار په طلب کړئی جستجو کا
زهٔ په داطمع د شاه د سیئو مل شوم گوند ما د خپلو سپیو سره تو کا
هرچه ستا په کښلی مخ باندمئین دی هغه درسته شپه له ماهه گفتگو کا
که زهٔ روو ایم خبرے گوم م مکره ځائیکی ویشتلے تل خبرے سرو کا
ستاله غمه چه وچا وته وئیل کړم لام حرف وئیلے نهٔ وی چه هوهسو کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرځائے چه درے ځلور وبله ناست وی چه پرے غوږ باسم خبرے د مهرو کا
بادشاهان ئے آرزومند د ننداره دی گدایان برے د خولے طمع په ځو کا
د کلونو دورتل نهٔ وی خوشحاله
بنائسته به په خپل حسن کبرځو کا

هرچه ستا کوڅه مقام کا ترتلی د ننگ و نام کا
زهٔ چه ستا ترفهم خوارشوم نورځهٔ غم د احترام کا
غمزه ځهٔ استوے بل ته پریږده کار د ما تمام کا
نازنینے د دے بنهار فتنے ستا له سترگو وام کا
ستا مخمورے سترگے دوا ره مست م لا د مئے ترجام کا
چه سوانه په بنیوه شی غزال ځهٔ دے چه خرام کا
ورته وگوره په مهر
خوشحال تا وته سلام کا

ستا له چمه به وانهٔ وړی عاشقان ستا که هرڅو تیرهٔ غا بنو نه وی سگان ستا
چه قدم له تانه اخلم زړهٔ م نهٔ شی پابسته یم د زلفینو په ریسمان ستا
تهٔ لا اوس لکه غنچه په غوړیدوئے د بنائست خبرے لاړے په جهان ستا
په بنائست د بنائسته یوسف ثانی ئے په دوه کونه بنهٔ دیدن دے رائگان ستا
په جهان کښے که ترمرگه گران ځهٔ نشته زهٔ ترمرگه لا بهتر گنړم هجران ستا
زهٔ به نوم د سلطانئی باندِ کښیږ دم
که تش نوم د خوشحال تیرشی په زبان ستا

ور په ورجا روزم لور په لورے په طلب ستا
له خپلوله پردیو م بلا شوه په سبب ستا
مستی د نور وگړی د شرابو په پیالو ده
ځما مستی په ځهٔ ده درته وایم په دوه لب ستا
پخپله عاشق وژنے بیا پخپله پسے تاپ کړے
چه چارو ته د گورم واره چارے دی عجب ستا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

څۀ ما سره غضب کړے چه په غټ کاتۀ دِ زۀ مرم
هغو سره غضب کړه چه ئے توان دے دَ غضب ستا

کۀ ځان مِ په سوزانو لمبو کښې دے خدائے دِ نۀ کا
چه زۀ بنده به وغواړم یا تبه یا سروب ستا

په دا دور راغلے په طالع دَ مشتری ئے
خاوند دِ تل تر تله رخشنده لری کوکب ستا

چه مسته په خمار کښې دَ غمزے سمند جولان کړے
له قتله له کشته به هم څوک نیسی جلب ستا

کۀ بیا دِ له اغیار ره سره نۀ ده باده څښلے
سکه ووایه دلبرے چه په څۀ دے دا طرب ستا

کۀ تۀ به له خوشحال سره یاری خو په دُنیا کړے
را درومه یاره وی دِ دَ خوشحال واره منصب ستا

هئے هئے توبه له تانه ستا له خوبه بویه تښے
ځما خاطر دِ وریت کړلکه سیخ په لمبو ایښے

له سترګو وروځو زلفوله بنړو به دِ ځان څۀ وړم
دَ مخ سپاهیان دِ هسے را ته جوړ لښکر زۀ ګوښے

ځما په بخره نیاز دے چه عاشق یم زۀ به نیاز کړم
دَ ناز اسباب مِ واره معشوقے وته پرے ایښے

په مخ دَ مهوشانو چه څۀ خال وخط لیدۀ شی
بلا دَ ځان دَ زړۀ دی کۀ ئے ګورے ګوښے ګوښے

عاشق په اند یښنو کښې دَ تازی غوندِ نس نغښتے
غافل په بے غمئ کښې دَ سندا غوندِ بد غوښے

بدخواه دِ په قصد کړے ده خوشحاله ملا محکمه
څۀ ویره څۀ اندوه کړے تۀ هم ورونۀ چه بلښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرچرته چه کښینے هغه ځلۍ دګلو باغ شی
چه دروم په چمن کښے دلاله سینه داغ داغ شی
چه باد دِ تورے زلفے په سپین مخ کاندی پریشانے
دمشکو د عنبرو بوئ پریشان په هر دماغ شی
په زلفو کښے دِ ورک ځما زړګے شو مخ ځرګند کړه
د ورک کالی غوښتنه تل په توره شپه په ځراغ شی
چه ما مزه موندلی ستا د شونډو دروغژن یم
که دا مزه به هم موندہ د میو په ایاغ شی
پیغام ځما اے باده ترشیدا بلبلو ورو وړه
لا شک چه په دا باغ کښے دګل بوئ دګل سراغ شی
یو دم دخوار خوشحال سره ته هم فراغت کښینه
چه زړه ئے له دیو ډیرو اندیښنو څه خوفراغ شی

یاما زده یام ستر ګو چه نن شپه را باندِ تیر دی
یاما زده یا هغو زده چه وهلی په شمشیر دی
داروئے د دردمه ګړه نه ئے روخ د رغیدو دے
چه خود په زړه داړلی دخوبا د چشمو شیر دی
له درده نه خلاصیږم چه طبیب پسے طلب کړم
ګنړه هیڅ کمے ئے نشته طبیبان په جهان ډیر دی
عاشق دِ لاد وخته خپله زیرمه د کفن کا
چه تور با نړه ئے غشی وکشتن وته دلیر شی
عاشق وته بنکاریږی لکه مخ په آئینه کښے
د شاه د جمال نخښے که تر زرتتق تیر دی
څه ته وما وائے اے ناصحه چه عشق هیر کړه
چه بے د عشق د کاره م نور ټول کارونه هیر دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال ختک چه بیاموندو لذت دیار دشوندو
وده وته نور واره دجهان خواره کنه پردی

یا خومه کره لیونی سره یاری
یا د کند د پهوری کره تیاری
چه په نورخه ئے حساب کنړی هغه زده
زه بے یاره عمر کل کنم خواری
چه د یار د راغلو زیرے په ما وکا
تر هغه سړی به زه شم بلهاری
په خرام کښے د آهو علامت کوره
د گذار وارئے خطا کړ د بنکاری
خما حال به وهغه وته معلوم وی
چه تمامه شپه بیدار ستوری شماری
خدائے دِ تا په جهان تل لری اے باده
چه خما د یار ترمینځ کړے ریباری
معطر د شاه د زلفو نه را درومے
ستاله بویه نافے زارشه تاتاری
چه وعده د یار د وصل نزدے کیږی
د عاشق له زړه نه درومی قراری
کهٔ ستا د روخوخال په نظر کښیوت
د خوشحال شی نور له غمه ویزاری

یو قدم چه په خلاف د نفس روان شی
په هغه زمان ولی هغه انسان شی
چه د نفس په حکم درومی هغه خواروی
سړیتوب ورخه مه غواړه شیطان شی
داسړے چه فرښته دے هم شیطان دے
کهٔ سړے وخپل عمل ته نگران شی
یو په بد عمل کښے خی تحت الثری ته
بل په ښهٔ عمل کښے پاسه په آسمان شی
داسړی دی چه په عقل کښے سړی دی
داسړی چه په عقل کښے ددان شی
داخونونه په توپک په توره نهٔ شی
داخونونه چه د خلقو په زبان شی
تربیت کهٔ د باغوان د لاسه مومی
په هر ځائے باندِ گلونه د بوستان شی
هر اُستاد سره چه کښینی یو خو ورځے
د هغه هُنر به ده کښے نمایان شی
د نیکانو په صحبت کښے به ښهٔ کیږی
اولیاء له اولیاء نه راعیان شی
چه مغلو سره کښیناستے مغل شے
د افغان سره چه کښینی نور افغان شی
د خوشحال سره چه کښینی یو خو کاله
دا د غرهٔ ختک به واره شاعران شی

... ...

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

باپ تخت باندِ بادشاه وے
یا درویش دَ خانقاه وے

چه په لاردی هغه ډیر دی
یوخوما غوندِ گمراه وے

زهٔ هردم په بسم الله یم
که یاران به بسمِ الله وے

چه ئے کار دَ میړهٔ نهٔ وی
هغه نهٔ وے میړهٔ داه وے

په شماره مِ خُویه وُرک دی
که یوخو پکښے واه واه وے

غاړے غرونه خُنے ډک دی
سرانجام که دَ سپاه وے

ابلقی په کار کښے هیڅ وے
یا درست سپین وے یا سیاه وے

توره شپه ده دَ غمونو
دَ ښادئ صبحگاه وے

په خوشحال به ئے بد نهٔ وے
که ئے څوک په حال آگاه وے

POHA
پوهه

کتابت : غلام لطیف ۔ چرڑے ۔ دسمبر / ۱۹۹۸ء

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورم ټوک

قطعات

او

متفرقات

POHA
پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګی جګی نفسه ډیر درپسے لاسم — تهٔ هم څهٔ خواوس په ما پسے روان شه
چه دِ وے هغه خواږهٔ م وتا درکړهٔ — دَ تروو دَ ترخو هم مزه چشان شه
ډیرم ستا په رضا خوب ترخا بنته کړے — اوس راضی له ما په خوب کښے تراذان شه
زهٔ خلوینت کاله له تا سره کافر وُم — تهٔ له ما سره خو ورځے مُسلمان شه
حمیده م دَ بدل په ضمیمه کړل — څهٔ فساد دِ په ما وکړ کور دِ وران شه
په هر در دِ لکه سپے وُدرؤلم — له دے تکه پوبه منع یو زمان شه
په یوهٔ خاطر م زر اندیښنے تولے — داهمه شومیت دِ تادے ورک دِ خان شه
پیمانے دِ دَ هوا خما په لاس کړے — واره باد پرے پیمایم سور دِ دوکان شه
کله ما وته وئیل دَ مال وملک کړے — چه عزت په مال وملک کښے دَ پوهان شه
هرچه پلار نیکهٔ دِ کړے هغه کار کړه — دَ ناموس دَ ننگ په کار کښے نامی ځوان شه
کله ما وته وئیل دَ خان او میړه کړے — چه ورځه له خان او میړه هم زبان شه
کهٔ دروغ دی کهٔ رښتیا ورته ئے وایه — مسخره غوندِ دَ دهٔ سره خندان شه
کله ما وته وئیل کړے چه خدمت کړه — په خدمت کښے دلنشین دَ شاهجهان شه
حق ناحق خو نونه کړه دَ مُسلمانو — په هر شان ئے خوار وه باندِ خریزان شه
کله ما وته وئیل کړے هرڅهٔ پریږده — په جمال دَ ښو محبوبو نګران شه
په هر لوری درته کښینوه په څنګ کښے — بهره مند ئے له صحبته په هر شان شه
کله ما وته په یاد تازی ترکی کړے — چه دښکار په هوا سور په عراقیان شه
په صحرائے زغلوه هوا هوس کړه — دَ بازونو ښکار کوه غره په ځان شه
کله ما وته وئیل دَ ګل ولائے کړے — چه بانی دَ عمارت باغ وبوستان شه
کهٔ په مُزدکهٔ په بیګار ځایونه ساز کړه — پکښے ناست وُسه صاحب دَ ښهٔ مکان شه
په حشمت دَ زلوچو دپاسه کښینه — په دا کار کښے یا فرعون یا هامان شه
کله ما وته وئیل نری جامے کړے — چه زرینے جامے اغونده رخشان شه
کله ما وته وئیل کړے شعر ښهٔ دے — سخندانو سره کښینه سخندان شه
داشماره ډیره مجمل ده چه م اووے — مفصل ئے تهٔ پخپله ترجمان شه
هرچه تهٔ وما ته ولئے هغه کار کړم — ولے کوم پکښے حاصل دے خود کویان شه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ چه ستا په رضا درومم سوم کوم دے
چه به ستا په رضا درومی سوئے زیان شه

آواره دِ په خوښئ د اماره کړم
له دے هسے بده خوبه لږ پښیمان شه

چه دا هسے بے حسابه فرمائش کړے
په دا هسے فرمائش څه خونادان شه

مطربان دِ سرود ونه در تاکاندی
ته نے خوښ په صوت او غاړه په الحان شه

وازه کړے دِ د آز د حرص خولهٔ ده
ستام مات د قناعت په سنگ دندان شه

د غفلت په گهواره کښے فراغت کړے
غوخ دِ تا د گهوارے دغه ریسمان شه

ستا لښکرم په زړهٔ ده میشته کړے
دا لښکر دِ په تیره ثوره طوفان شه

که قدم په نفس کښیږدے اے خوشحاله
نورته هاله درے دوو کونو سلطان شه

په هیڅ رنگ به د عالم له خلے خلاص نهٔ شے
که په خوښئ کښے له فرشتو شے برابر

په خوانئ کښے که تقوی کړے دا به وائی
له هوسه وُوت خاورے ئے په سر

په پیرئ کښے که هوس کړے دا به وائی
چه په سپینه ږیره څه گاکیدی خر

له خبرو که خولهٔ ونیسے خاموش شے
نوم به زر کښیږدی په تا د غوبل شتور

که خولهٔ پرانزے هرچا دا به وائی
چه گړ بیږی ماغزهٔ نهٔ لری د سر

که له خلقه گوښه گیر شے دا به وائی
چه ځان روغ په خلقونهٔ وینی مگر

که هرچا لره وردروے دا به وائی
چه صبا په بیگاه گرځی در په در

که دُنیا ډیره گټے په ځان نے نهٔ خورے
د شوم نوم به په تا کښیږدے خپل پسر

که په هرچا لوسته کړے د خپلو زرو
دا به وائی چه د غلائے دی دا زر

که توانگر شے د قارون په نوم باله شے
بے شعور کم بخت باله شی نا تونگر

که بنے بنے خبرے وکړے په خواب کښے
وائی څه حرامزاده دے لمنډور

که جواب وچاته نهٔ ورکړے سرکوز کړے
وائی هیڅ نهٔ دے غوولے بے هنر

که په ثوره مړنے شے گډ وے نے
لیونے جاهل دِ بولی هم ابتر

که له جنگه په ستنه وُسے وارگورے
وائی ځان ساتی نامرد دے نهٔ زړهٔ ور

که زر بفت او میلک اغوندے تکلیف کړے
وائی دا د بنځو خوئ دے نهٔ د نر

که ساده جامے اغوندے در ته وائی
چه د شوم او د ممسک دے هسے چر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که سفر د هر دیار کړے درته وائی — چه حرص ئے کړ ځوی په هره لیر
که په کور کښینے هیڅ لوری وته نه ځے — وائی کښیناست په خپل کور لکه دختر
که لوند کړځے واده ته هوس نکړے — بیا د بولی حیز، نامرد، مرده ذکر
که واده وکړے بیا دا دربانده وائی — آزاده بنه نه وو؟ شو په بلا سر
داغه زرداهسے رنګ ملامت نور شته — که ئے کښنم درته به ساز کړم یو دفتر
خدائے لاهم ئے خلاص نه دے که ئے کوړے — چه ترسائے د عیسیٰ بولی پدر
زه اوته د چا په یاد په څه شمار یو — د عالم له خولے خلاص نه وو پیغمبر

نیت د هر چا سره بنه لره خوشحاله
په هر کار کښے د سړی دے نیت رهبر

چه صرفه کاندے په سر — یا صرفه کاندی په زر
نه به خان نه به سلطان شی — نه به خپل کاندی کشور
چه په ځان مرنے نه وی — مرنتوب نه کا لښکر
یا تخت دے یا تخته ده — د شاهانو ځائے مقر

که ئے کوړے بد ژوندون دے
په جهان تر مرګ بتر

قسمت خوچارے راوکړے — نندارہ د درست جهان شوم
نه ګناه نه م تقصیر وو — د بادشاه په بد زندان شوم
عالمګیر چه په تخت کښیناست — له قرانه په قران شوم
له بګرامه پښے ترلے — هندوستان لره روان شوم
په دهلی په رنتهبور کښے — درے څلور کاله حیران شوم
په اګره کښے م پښے وا شوے — بیا نوکر د بد سلطان شوم
د شجاع په شور وشر کښے — خپل وطن وته روان شوم
زړه م درست سره داغ داغ دے — په تلاش ئے د درمان شوم
لنګر کوټ مغلو ساز کړ — زه په ننګه د افغان شوم
که یوسف وو که مندړ وو — زه د دواړو نګهبان شوم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ایمل فتور آغاز شو — دَ مهمندو هم عنان شوم
دَ مغلو مِ بلا شوه — غر په غر په کوهستان شوم
خپل اُولس مِ مغلی شو — نا اُمید له خاندان شوم
شُوم بهرام مِ دَ ځان غم شو — زهٔ هم غم دَ دهٔ دَ ځان شوم
په ځوکاله دا شورش وو — په ملکونو سرګردان شوم
کهٔ اُولس مِ بیګانه وے — په هرکار به زهٔ کامران شوم
سمه سوات په یوسف زئ — دَ هرچا کره مهمان شوم
فضولی راکړله نهٔ شی — ځو همت په هسے شان شوم
په ټوله دَ یوسف زئ — مظفر په هر میدان شوم
بیا مِ سوات سمه ته شا کړه — په خپل غرهٔ په خپل مکان شوم
نا خلف مِ مخالف شو — زهٔ دَ دهٔ په کار حیران شوم
په شامت دَ دهٔ تر اوسه — درته زهٔ وایم څهٔ شان شوم
په ګنبت چه ختک وُمړل — یا چه زهٔ زخمی په ځان شوم
یا چه راغلم چوترے ته — شاهزاده لره روان شوم
یا چه ناست په نظامپور وُم — دَ هرکام به په ارمان شوم
ځو تری دی ځو بولاق دی — نندارچی ئے دَ زبان شوم
کهٔ مِ زور لکه دَ فیل دے — وهرچا وته ناتوان شوم
دا همته شامت دَ دهٔ دے — چه محتاج دَ آب و نان شوم
کهٔ مِ خپل دی کهٔ پردی دی — زهٔ له واړو په فغان شوم
وهرچا وته لښکر یم — ناخلف وته کاروان شوم
دے لښکر را پسے بیائی — زهٔ له دهٔ نه ګریزان شوم
ناخلف را پسے سر دے — زهٔ په کوه په بیابان شوم
چه کوکب مِ یاری نهٔ کا — په داخهٔ کهٔ کوکب دان شوم
چه مِ کار شو له نادانو — کهٔ هوښیار وُم هم نادان شوم
چه مِ بد زوؤل له ځانه — خود په خود بلا دَ ځان شوم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخۀ چرخ ځۀ ګردش دے ګول په چارو د آسمان شوم
زرځلور اویا هجرت وو هغه کال چه بند یوان شوم
اوس زر نوی کال د هجرت دے چه بانی د دے بیان شوم
هغه زۀ هغه م زړۀ دے په کالونو کۀ کلان شوم
کۀ م بخت کۀ م لښکر دے لا پخته په امتحان شوم
خود به دے هسے ګردش کا چه په کام د دشمنان شوم
کۀ م آرزوی له هوډه نۀ یم مرد کۀ ترے ترسان شوم
واړه وشول شپاړس کاله چه په دا طور پریشان شوم
په اتۀ شپیتۀ کښے زۀ یم پسرلے تیر شو په خزان شوم
داهم هیڅ کۀ په دا عمر د آسمان په سود و زیان شوم
زیان ئے هم راته آسان دے چه له سودئے پښیمان شوم
ځوانی لاړه پیری راغله برمنډ ګل د ګلستان شوم
کۀ م غاښ نشته په خولۀ کښے مست هاتی یم بے دندان شوم
لکه نمر په وخت د عصر په هر کار هسے ناتوان شوم
اوس نور غم راسره نشته خو په غم د عابدخان شوم
خو چه کام دده د زړۀ دے کۀ کامران شی زۀ کامران شوم

کۀ م دا مقصود حاصل شی
ګنړه سر د سره ځوان شوم

کۀ بادشاه د درست جهان شی په تخت کښینی
ترس به کا د بادشاهئ له زوال نه
کۀ لوئی د سکندروه خوبیا هیڅ شوه
کۀ قصه شی د یوسف له ښۀ جمال نه
خو سکندره خو یوسف به درته یاد کا
کۀ خبر واخلے له نمره له هلال نه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ جمشید وو کۀ کسرٰی وو کۀ خسرو وو
وارو وکړله وداع له ملک ومال نه
د شاهانو کپړۍ دی خاورے نۀ دی
چه پراتۀ دی وکړه سوال له هرسفال نه
دا قحبه کۀ په رنګ بنه ده خوئ ئے ګوره
جدائی ورځنے بنه ده د وصال نه
کۀ لقمان کۀ افلاطون وو واړه تیر شول
چه م داد ورکړ د عقل قیل وقال نه
هرکمال سره زوال عاقلان وینی
ځکه تښتی د دُنیا د هرکمال نه
د دُنیا عیشونه واړه درګذر دی
غواړه عیش د عقبیٰ د ذوالجلال نه
عاقلان کۀ د دُنیا په حال خبر شی
زر به غواړی خپل خلاصے د دے جنجال نه
کۀ طوعًا ده کۀ کرهًا په دا هفتاد کښے
ما رخصت وکړ د ملک مال ومنال نه
د ایمانه سره مرګ عظیم نعمت دے
خدایه دا نعمت اوس زر ورکړه خوشحال نه
کۀ خوشحال به په دُنیا لرے خو کاله
سکه بهرام به تۀ تیرنکړے ترسر کال نه
بد قرین لکه دوزخ دے په دُنیا کښے
مائے خلاص کړه له عذابه له وبال نه
هر سړے کۀ په دُنیا کښے ژوندے ګرځی
خلاص به نۀ وی د دُنیا له قیل و قال نه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حیات صورت هرګوره ډیر ضرور شی
لاس وکښنه د دُنیاله ملک و مال نه
هرساعت په ما یوحال دے چه تیریږی
چه جدا یم له اطفاله له عیال نه
خپل پردی م څوک ونهٔ لیدل رښتینی
چه خبر شوم د وګړی له احوال نه

یوهسے ستورے وخوت په دا بده زمانه
چه ګزئے د لمبه غوندِ ترخولهٔ ځی زبانه
عالم وائی چه نخښه د وبا ده یا د قحط
زهٔ دا وایم چه نه د قیامت ده نشانه
قیامت دا هسے رنګ نهٔ وی نور څهٔ وی
چه ځوئے بادشاهی کا پلارے ناست بندیخانه
دا کال م په حساب کښے پوره عین غین هے وو ۱۰۷۵
پخپله به پرے پوهشی چه سړے وی فرزانه

د عالم په جفا هیڅ خبردار نهٔ وُم
نیک وبد وماته دواړه وفادار وو
لکه کونړ سړے په ډیرو نارو آوُری
دا یُو اوس د نیک وبد وجفا آر وو
چه م کل کنړل همه واړه اغزی وو
چه دا روم کنړل کل واړه پرهار وو
چه همیش بهٔ ځما په سر دُعا کړه
چه م ولیدل همه واړه مکار وو
بے وفا یارانو واړو راته شا کړه
بنهٔ چه واړه له مالاړل په څهٔ کار وو
په زړګونو کښے م یو سړے بیا نهٔ موند
چه ئے ماسره یاری کړه بیا کنار وو
کهٔ دِ عمر بقا شته ساعت نزدے دے
څوک دِ هیڅ بنادی ونهٔ کا خوبه وار وو
سَلَم تورغوندِ فلک هسے پرے نبنول
ډیر نااهل د کردار له لاسه خوار وو
چه کفران ئے د نعمت کا وهٔ لیدل م
فضیحت رسوا په خلق خوار وزار وو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے روزګار دَ هغو واړو کار تمام کړ — څوک چه ماحواله کړی په روزګار وو
آوریدل مِ به غلط غلط حکمونه — روستائی قاضی دوه مل سره پیدار وو
هیڅ حکیم به ئے دَ رنځ علاج ونۀ کا — دَ هرچا چه خپل خویونه لرم مار وو
چه مِ مسلۀ کنړل په دواړو جهانونو — هم هغه له ماپه داجهان ویزار وو
ما ډیر ولیدل دَ بام په سرختلی — بیا دَ بام له سره کښته نګونسار وو

یا وه سړے هغه دے — چه ئے غیږ نه وی پرواک
صحبت په هفته بویه — کۀ هرڅوئے قوت ناک
وجود لکه مایه دے — دا اوبۀ ئے دی اوتاک
څوغوړو هومره بل وی — څراغ بے غوړ وی هلاک
له ځوانو صحبت بنۀ دے — له زړو دِ نۀ شی ژواک
چه تیرشی تر پنځوسو — ډیر دخول دِ ګنړی باک
صحبت دِ کا په منی — یا په حُوت یا په ویساک
په باغ کښے صحبت بنۀ دے — چه بلبلے کا بلغاک
چه دا هوسناکی کا — تل دِ کا ګرم خوراک
په عطر کښے دِ اوسی — بنۀ مهین دِ کا پوشاک
تودے اوبۀ دِ تل وی — چه په غسل کا ځان پاک
دخول دَ حیض بد دے — یا پرمی شی یا سوزاک
له پاکے دِ صحبت کا — دَ ناپاکے په سر خاک
کۀ خورے فلاسفه خوره
هم ئے باه شته هم امساک

ځما مشران خُو یه — چه ئے کار شو اِمتحان
اشرف خان هم کارفرمائے دے — هم کارکن دے هم کاردان
سدو په کار پوهیږی — کۀ کارکن نۀ دے په ځان
یحیٰی وکار ته زغلی — کار ویران کا په زمان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عابدخان په کار کامل دے — کارفرمادے په ښهٔ شان
خالدخان په کارو بار کښے — کله ښهٔ کله نادان
ښهٔ خوئ د بابا دل دے — تل دِ ژوی په جهان
په بازچه نظر وکړے — پکښے شته د مردئ شان
کهٔ خدائے راته پریږدی — ذوالفقار دے صدرخان
بهرام هم کار فرما دے — هم کارکن دے زړهٔ پریشان
دا نورخهٔ غټ واړهٔ دی — واړه ښهٔ کړه پاک سبحان
پوره په اویا سا اغلم — چه م وده دا بیان
زړ دوه نوی د هجرت — کوره خهٔ وکا آسمان

په سوئ سُور سالُو دے — هم د کور سره لمن
په سر سره سور اور ځی — لکه گل د لاله تن

سره ورغلل دوه غرو نه — یو مغل دویم پښتون
رنځ شدت ئے هسے نهٔ دے — چه خوک صاف کاخپل لړمون
خدایه تهٔ دانا بینا ئے — هم بیچون هم بیچگون
تهٔ حکیم ئے پرے پوهیږے — زهٔ پرے نهٔ پوهیږم چون
واړه ستا په حکم کیږی — کهٔ کنډون دے کهٔ شلوون
دا غمونه تهٔ توانیږے — کهٔ له ملکه شی بیرون
کهٔ بیرون نهٔ شی له ملکه — غم لرے پکښے زړغون
کهٔ رودونه پار پرار وو — سر د وینو دی جیحون

په هرحال شکر بائدهٔ دے
تبه ښه ده نهٔ طاعون

د خوشحال ختک د حال پوښتنه خهٔ کړے — په درون کښے ئے گرومونه دی ځیگر
له وجوده ئے یو هسے خیز پیدا شو — چه په خوئ ترخرس وخوگه دے بتر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دروغ په بے شرمئ په بدگوئ کښے — یا جهود دے یا ترسا دے یا کافر
په خسّت په بخل لا بده بلا دے — یو درم به پیرزونه کړه پیدر
خویک لخته دَ خپل ځان په بنیرازئ دے — بنیرازئ ئے پکارنه ده د پسر
په خسّت ئے خو زرگونه سره تول کړه — لاهم هسے ورپسے دے گیدی خر
که دَ پلار خونئ ئے مری په دوه روپئ — هغه دوه روپئ به زارنه کا تر سر
دے په مثل لکه تروړی زرئ پوست شول — گوره ځوک به ئے له تنه کا بدن
په وسواس په نامردئ په وهم ویره — لا په زړه به وی گیدړ تردئ زړه ور
پلار نیکه ته ئے نه خوئ دے نه ئے ښکاره — درست په خوئ په بوئ پیدا دے دمادر
دَ مور پلار نیکه ئے واړه پدرکش وو — دَ چارپایو دَ ددانو په سیر

دَ هرڅیز رجوع دَ اصل وته کیږی
په فرزند کښے زیات دمور کیږی اثر

پنجشنبه م وار پرے سازشه — څه جمعه څه پنجشنبه
یکشنبه ته ئے پرے مه ږده — که ته موے گنج شنبه

ارتینے په مثال گل دی — گل تازه بنه دے خوشحاله
ترشل کاله تازه گل ده — بده نه ده تر دیرش کاله
چه تر دیرش کاله زیاتیږی — پریواته ئے دی له خیاله
چه دَ سر ویښته ئے سپین شی — نورئ څه له خط و خاله
که درست ځان زر وزیور کا — سود ئے کوم دے له جماله

زوړ چه بنه جمال ته گوری
بیا ئے ځوان شی له وصاله

چه مرگ شته په دُنیا کښے — بنادی نشته په جهان
دَ خیال میرمنے جُونه — دَ دماغ ښتن ځوانان
هرچه راشی هسے درومی — لکه گل دَ گلستان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلهٔ دی له جهانه — په افسوس او په ارمان
مونږ لکه لاله یو — په دا لږ عمر خندان
بلے شمع ته نظر کړه — چه په څهٔ ژاړی خپل ځان
بار در وتړه خوشحاله
دَ جرس آورے فغان

سخاوت او شجاعت سره زیبا دی — بهادر به خالی نهٔ وی له سخا
بهادر څخه چه خوئ دَ سخا نهٔ وی — خرس او خوږ غونډے وکنړی دانا
خرس او خوږ که هره ورځ کاندی خونه — خرس او خوږ څهٔ مړنے نهٔ شو په دا
په سړیو سرآسان دے زړے گران دی — سرشندی دَ زرو نهٔ کاندی عطا
هغه هسے سرچه غوږ ورسره نهٔ وی — سر دَ خرهٔ دے چه هیڅ نهٔ لری بها
مړ نتوب دَ دانا یا نو په بنهٔ رنگ وی — نادانان دَ کشتن نهٔ لری پروا
ځوانمردی په سرشندل په زرشندل ده — که ځوان مردے راوړه خوئ دَ مرتضا
نهٔ به مال دَ چا نقصان په ورکول شی — نهٔ به ومری چه دَ چا نهٔ وی قضا
نامردانو ته دا دواړه توکه گران دی — ځوان مردان دی په دا دواړه بے همتا
مهٔ په حلق کښے دَ مزری دَ مار پریوزه — مهٔ ممسک شه مهٔ مسرف زده کړه له ما
ځوان مردان تر سر دَ ننگ دپاره تیرشی
نو سکه مال په کوم حساب دے دَ دُنیا

مصلحت لکه توپک دے — ستا مراد لکه نخچیر
که دِ بنهٔ گذار پکار وی — تر اول ئے کړه بنهٔ ځیر
په گذار کښے هول مهٔ کړه — په خپل ځان وسه خبیر
نور ماشه کړه باندِ کوزه — لرو بر مهٔ کړه نظیر
زهٔ خوشحال ختک ضامن یم — که خطا دِ شی یو تیر
چه دَ مرگ اسباب پوره شو
هم دغه گنړه تقدیر
شیطان په مثل باد دے — څوک خلاص نهٔ وی له دے باده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړے دے لکه بُوټے دا دُنیا مِ لار دَ باد ده
چه بیخ دَ وُنے ټینګ وی غمے هیڅ نهٔ وی له باده
چه بیخ ئے برڅیرن وی خلاص به نهٔ وی له فساده
علم څو دَ سړی ډیر وی عطائی وی له اُستاده
کهٔ دا وُنے دی کهٔ بوټے
واړه ټینګ دی له بنیاده

سبز کال چه دَغواصٔ دے په هرلوری دی تبژن ډیر
دَ مرګ تبے یو څیر دی دَ ژوندون تبے بل څیر
ترمیاشتے تبژن ورشی لا ترمیاشتے تیر و بیر
بخت ناک په دوه هفتے شی دَ فانی جهانه تیر
ژوندے وو درویشت کاله ځلمی توب شو باندِ زلیر
څو بنهٔ کښلی مخونه دی تر تورو خاورو زیر
په رنګ دَ چنبے ګل وو چه ترے تیل شی دَ اجمیر
په خوبئ لکه ملک وو په تقویٰ په طاعت ډیر
دَ پلار په زړهٔ ئے مرګ دے لکه زخم دَ شمشیر
یوڅهٔ دَ بلا غم دے چه آسمان کړ را برڅیر
کهٔ ډیر وو نور غمونه په داغم شول واړه هیر
ارمان چه په دیدن ئے مئین نهٔ شول واړه سیر
غلیم ئے کهٔ بادشاه وی پلارئے کړے باندِ پیر
چه وړ به ئے له ورونړو نهٔ وو کار دَ شرزه شیر
دَ خدائے سره جنګ نهٔ شی
کهٔ هرڅو وی څوک دلیر

نزدے راغے ساعت چه په خاورو شی صورت
بند په بند به سره بیل شی ترمرداره فضیحت
چینجی به ترے خوتکیږی یا به هسے شی لَت پَت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفت د صدف مه کړه د ګوهر کوه صفت !
ګوهر مغه ګوهر دے
چه یګانه دے په قیمت

لکه مست هاتی زنځیر کا ترے ترے چه په خوب کښے ورښکاره شی هندوستان
زهٔ هم هسے ترتقوی ترزهد تیر شم چه را یاد شی د شرابو حریفان
ساقی نن د میو جام راکړه وماته څهٔ شیخی ده په دا هسے ګلستان
په طاعت به ترجنته څوک ورنشی
څو پرے فضل کرم نهٔ وی د سبحان

داطالع ځما څهٔ اوس نهٔ دے ځائی دے چه په چاباندِ منین شم دماغی شی
چه ترے مینه پیتوم هومره ایلی کا چه پرے مینه ښکارهٔ وم هومره یاغی شی
هغه زړهٔ به فراغت آرام په څهٔ کا چه د کښلیو د جمال په خال داغی شی
په هجران نے په سنګیر میشتهٔ ځما وی
په وصال د مهوشانو زړهٔ باغی شی

غم په زړهٔ کښے بد غلیم دے څو توا نیږے خوا روه یے
یا تیره توره راواخله خوچه وی هموار وه یے
یا غم خوار چرته پیدا کړه ورته کښینه ښکار وه یے
یا فریاد فریاد فریاد کړه ژاړه تار په تار وه یے
یا خوشحال غوندِ زړهٔ راوړه
ځائے نے کړه انبار وه یے

یو بیان به درته وایم کهٔ ئے آورے ځما داخبرے نهٔ دی دروغژنے
د غلجیو جُونه سپی سره یوځائے خوری همګی واړه بد پوښے دی سپږنے
د شیرزا دو جُونه بازے د سپین غرهٔ دی په شینوارو کښے هم شته پکښے پښنے
فیروز خیلے اکا خیلے د صفت دی نورے زیږے خرپیشئ دی چینجنے
د مغل د پښتانهٔ دمه پرے کیږی د کوهاټ ښکښے مه شه سترګ بیښنے
په ښکښ کښے بډه خیلے بدے نهٔ دی نورے واړه خود نمائے دی نیازمنے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ توریو دَخاځیو جُونه ښے دی
بلا داچه دی له سیلے لوړنے

کهٔ جدرانړے کهٔ وزیرے کهٔ سارنگے
داخو واړه نهٔ سړئ دی نهٔ جنے

دَ هندکیو په حساب دی عیسیٰ خیلے
دَ سنبلو جونه څهٔ خو سرپیزنے

دولت خیلے لوهانړئ دی لوئے چارے
نورے واړه پوندہ دی غوشئیے

دَ شیتکو جُونه سالے پښتنے دی
خو په ژبه په پوشاک دی برخیرنے

دَ ابدالو جُونه واړه ګړبنے دی
کهٔ ترینے دی دَ پشین دی دَستانئے

دَ دَوُړو جونه واړه لکه باغ دی
کشیده پکښے ملئ دی دَ ستنے

دَ ختکو جُونه واړه غوښے دی
خو یوازے اکوړخیلے دی میرمنے

دَ مهمند و جونه سرے لکه ایماغ دی
کتهٔ سرے وړے سترګے پوزے پلنے

په خلیلو کښے سکنړئ پیدا کیږی
هغه هم بدے بخیلے سرکودنے

داوُد زئ جُونه چینګے خولے حیرانے
دَ وادهٔ په ورخ ودیږی سرخیرنے

خوصفت دَ ګګیانړیو جُونو زهٔ کرم
واه واه واه دا ګګیانړئ په یار مینے

مهن زئ جونه واړه لکه خرے دی
دَ سړیو په شان روغے ځنے ځنے

چه په خویشکیو روهانړیو باندِ راشے
داخو واړه دَ بغړئ دی دَ میچنے

ماندورئ پُرملئ بیچاره دی
نهٔ دَخوابنے دَجواب دی نهٔ دَ بنے

دَلازاکو جُونه پټ سپاهیان پریباسی
چه په قهر غصه راشی قهر ژنے

چه په ملک دَ هزاره ترین مرین دی
دَ سنګړی جونه داغ کښیږدی په ینے

په مندوړو کښے خال خال چیرے پیدا شی
نورے واړه کیږورے دی پرس بنے

دَ بنیر دَجونو نوم په خولهٔ وامهٔ خله
دود آلودے غوړیالئ زیر بخنے

اکوزئ جُونه واړه لکه باغ دی
مولی زئ پکښے شته دَچندنړ وُنے

په اړهنګ برهنګ کښے هم شته اتمانخیلے
دَ سړیو په جاے جاے ریمنے

دَصافیو جونه صافے په صورت دی
ولے ډیرے په روزګار کښے دی خیچنے

خوګیانړئ واړه خوګے دَ صحرا دی
په نغری ناستے ډوډئ وهی پلنے

په جهان ترلغمانیو نورے نشته
ګنده بوئ ګنده بغلے چه بیزنے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جهان کښې د زړه غوره دی درې توکه — هم بل هم ورسره شته دے څلورم
یو ښه حُسن بل ښه ځائے دریم ښه بوئ دے — بیا سړے اوبه چه زړه شی پرے خورم

یا دا درے توکه ځما له دله واخله — یائے زر وماته راکړه لاس په لاس
اول ښه ښکلی محبوبه چه ئے کورم — دویم باز د مهورے دریم ښه آس

بے صبری که ډیره ځله — زار ژړا مانړی ډیر ځله
دا د بله مخه نه شی — واړه مینه ده بے تله

تهٔ له خپله لوریه ښه اوسه خوشحاله — نور دِ سل رنګه خبرے ماته وائی
که ومشکو ته څوک ووائی چه هیڅ دی — لاس په لاس به مشک خپل بوئ ورته نمائی

چه مُرے خوهسے وُمره — چه څوک تاپ درپسے وُکا
مهٔ مار شه مهٔ لړم شه — چه په مرګ دِ څوک زړه ښه کا

یو چه ډیر خوری سوګندونه — بل چه ډیر کاندی پورو نه
آشنائی ورسره مهٔ کړه — دا بے پته دی خو یونه

چه مئین په وسله نهٔ وی — مرد دِ نهٔ وائی خپل ځان ته
لاس دِ سرهٔ کا سترګے تورے — ځان دِ وجوړ وی ځوان ته

مستظهر په عفوَ شوے — بیا پرخاش د انتقام
دا کار د مردئ نهٔ دے — پرے پوهیږی خاص وعام

مُسلمان وئیل رب رب کا — هند و وائی چه رام رام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر یوهٔ وته چه ګورے دواړه بولی دَخدائے نام
دَخوشحال ختک تسبیح دِ
زنّار نهٔ شی والسّلام

کهٔ بادشاه شی په تخت کښینی هم ګدائے ګنړه طامع
کهٔ حشمت دولت نے نهٔ وی هم بادشاه ګنړه قانع

مخزن دَ درویزه دَ میاں نور شیخی پیری
الثالث بالخیر دَ حمزه خانی میری

دا درے توکه ډیر قدر ډیر عزت لری په سوات کښے
وخدائے وته بنکاره دی وئیل نهٔ شی په ځیری

ځما له غیبره ترپ لے خوچه وګړ بیری ور
دَ مور تر کس دِ تیر شی یارچه نهٔ وینه زړهٔ ور

دَ زړهٔ غلا په زړه کښے غم ده لا په تیره دَ سردار
هر سردار چه په زړهٔ غل شی ځان رسوا کا خلق خوار

کهٔ نظر وکړم په کانړی سوے زړهٔ به ترے اخراج کړم
تهٔ تر کانړی لا بتر ئے کم دلیله ثهٔ علاج کړم

یو صحت بل عقل دواړه تهٔ په دا کښے خوبی غواړه
چه دا دواړه توکه نهٔ وی نوره هره خوبی لاړه

یا هر کزمهٔ کړه له هیچا سره بده کهٔ ئے وکړے نهٔ ترتل و تر ابده
چه دَچا سره دِ کار دَ نیکئ وکړو نور نیکی ورسره تل بویه سرمده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ هندو دَ مسلمان سره رفیق شی
په ربښتیا کښې ئے روزګار په ښۀ طریق شی
په دروغ کښې مومنان سره زیست نۀ کا
چه دروغ ئے مکرر سره تحقیق شی

کم دلیل په سترګو ړوند شه
لکه ړوند وی په دوو سترګو
باز په کور کښې کښینولے
ګرځی ښکار کاندی په چرګو

ځلبلاند در پسے زۀ یم
کۀ تۀ نۀ ئے ځلبلانده
څو به ما په ماڼۍ وژنے
پلولرے که وُخانده

چه مړۀ دی په وفا کښې
دَ هغو ترګور ځاریږه
ژوندی چه بے وفا دی
تۀ دُعا کړه چه خواریږه

چه مِ وُلیده په سترګو
لکه زۀ ترم په بند
نه بتر تر شانه بین یم
نۀ زبون تر ژاله بند

عقل زور صورت ته ښۀ دی
چه یاری مومی له بخته
چه له بخته یاری نۀ وی
اور ورو لکه دَ وخته

شپږ اوۀ میاشتے په هند په خراسان
چرته ونۀ شۀ په سم په غرۀ باران
دَ اوبو دَ وښو ډیر کمامت وشو
ځائے په ځائے شول دَ غلے نرخونه ګران
چه باران په جهان وشو پس له یأسه
فتح الباب وو په تحویل دَ سرطان
دَ اسد تر نویشتمه ورځ په ورځ شی
په باران سره نهال شو درست جهان
په دا کال چه شاه عالم راغے له هنده
صلح وشوه دَ مغلو دَ افغان
دا سږ کال چه ئے تاریخ رحمت تم دے
په وګړی مبارک دے په هر شان
یو دا کار هر کوره سخت پکښې پیدا شو
چه هلک پکښې نۀ وینو، شول طوفان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیرش مونږ د خیلخانے هلکان ومړل — داغ د زړه دے عبدالله د یحیی خان

په نیکنام پسے که زړه د رانړئ چوی
د بهاکو خاطر خوشحال شو په کامران

کوبنی کوبنی خما خان لره بلا شول — چه پیدا دی همکی خما له خانه
که پنځوس دی که شپیته دی داغ د زړه دی — یوخولا پکښے آفت شول تردا میانه
چه ئے ورځ وشپه په ما باندے یوه کړه — دریغه دریغه جټ وباز وصدرخانه
خو گردش د زمانے سره څرخیږی — زنده سر به پاتے نه شی بے خریزانه
چه دِ زه د بنو یارانو نه جدا کړم — راته وایه سود دِ کوم وشو آسمانه
په یرغ په مصلحت په پیرین نه ده — آسمانی بلا پریوزی ناگهانه
چه همیش په یوه حال دے هغه خدائے دے — په سړی باندِ ورځی گرانه آسانه
د سړیو حال که تل په یوه شان وے — د سلیمان گوته به نه تله له سلیمانه
د دهلئ تخت که تل په یوه کس وے — تل به نه وو باندِ بے شاهِ جهانه

هیڅ په داخبره ځائے د بلے نشته
له فانی جهانه تلل دی له ارمانه

وعالم ته خوشحال زوړ حوئیه ئے خوانان دی — د زاړه بلا په سر د دے خوانانو
پلارئے درسته ورځ په بنکار وژنی آسونه — په پالکئ کښے ځی په رنگ د سرخوانو
که په شمار په حساب دیرشوته نزدے دی — همه واړه دی په شمار د نامردانو
په یوه کښے هومره کار برکت نشته — لکه کار د نام وننگ دے د خانانو
دا د کاڼړی کاک خما د عابد خان دے — د مغل پلاؤ د نورو فرزندانو
که دا هومره ناخلف واړه خلف وے — نن به ما نوبت واهئ د خسروانو
کم گوترے د لویو سپیو هنر اخلی — پیروی کا کشران د مشرانو
د دمړیو د کنجکو حساب غواړی — په لیکه په جوکه ځیږدی ترهندوانو
په جهان کښے چه محنت دے یا راحت دے — په وار وار واړه ورځی په ملوکانو
که خزان دے که بهار د هرچا نه دے — دواړه توکه دی د باغ د صاحبانو
د آسمان وگرځیدو ته ننداره ده — گوندِ وی چه پیره بیا راوړی یارانو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلیل څوه رانجهٔ نکریزے ورته پیری — مشاطے غوندِ خدمت کا دَ زنا نو
خوئ دَ پلار دَ نیکهٔ هیڅ ورڅخه نشته — په خصلت دی همګی دَ پراچګا نو
دَ محنت دَ مشقت دَ تالاش نهٔ دی
دَ راحت دَ فراغت دی دَ ریحا نو

شپږ اُوهٔ پیرئ ځما وګورته لاړے — همګی په وینورنګ په تیغ ورژلی
اشرف خان به یو پرهار په ځاوانخلی — نهٔ دا نور دَ دهٔ دَ موره چه زوولی
ترڅلو پښتو کالو تیر شو لا تر اوسه — دوه تیرهٔ اغزی پرے نهٔ دی څرخیدلی
خودَ پلار په نام ئے خوری چه مشران دی — نور دَ تورے دَ کار نهٔ دی دا غوولی
خوحسد بخل نفاق ئے دے په بخره — کله لویو لویو چارو وته زغلی
اکوړے شهباز په دوئ پورے بدنام شول — دَ پدر په خوئ و بوئ نهٔ دی راغلی
مګر مور دَ دوئ باز رنګه پلارئ باز وو — په آشیان وو سره دواړه ورغلی
هیڅ تاودهٔ ساړهٔ په ذم په مدح نهٔ دی — دا بے شرم م څهٔ لږ نهٔ دی غندلی
دَ پلاؤ دَ دوپیازو دَ ناز نعمت دی — دَ چووے دَ ارګجے دی سپین سپیڅلی
دَ صندوق دَ بخګئ په غم اخته دی — دَ روپئ دَ اَدیلے خبر اَخلی
روزنامه ئے چه حاصل خاطر نشاط شی — بیا هالهٔ ئے سترګے پټے شی څملی
دَ بکری نه بخری پند پیدا کا — دَ بټي بخری نهٔ دی چا لیدلی
حقیقت ورڅخه نهٔ تقلید دَ پلار کا — چه تر پلار تر نیکهٔ مونږ یو خوریدلی
نهٔ ئے مټ وی په غلیم نهٔ فیروزی وی — کهٔ زرګونه ورسره وی سوارهٔ پلی
دَ دُنیا په حرص غرق وی سر تر پا یه — په پدر په برادر نهٔ دی تړلی
دَ کلاغ غوندِ غل خوری څانګونه هسک کا
چه څانګونه م دَ غلو دی ساتلی

زهٔ د غیږ دَ لاسه چا وته فریاد کړم — مونږ ځما له لاسه وُځی چه کس یاد کړم
په درست کال په مخ ناولی کس ته پرتوم — په حیرت شم چه په یا دهغه فساد کړم
دَ ځوانئ حال م نهٔ دے چه م ووے — دا خبره دَ پیرئ دَ هفتاد کړم
له پردیو م توبه واړه په خپلو — دَ ځوانئ حال به هم درته په یاد کړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لس کله زیات کم کله تر شلو — د دخول وئیل وچاوته تعداد کړم
چه ملا به بانګ نماز وے ماښه کس غو — د روژے په ښه ثواب به ئے نا ښاد کړم
نهٔ په حیض نهٔ په نفاس له ماخوک خلاص دے — څهٔ د غیبن ناسازے چارے په فریاد کړم
ورځ وشپه راته مخ څټ وے لس پنځلس — ګوئے مګوئے وئیل لږ نهٔ دی کښئے یاد کړم
په حوانئی کښے م کارلکه د دد وو — په پیرئی کښے خدائے څهٔ خوآدم زاد کړم
چه م غیبن دا هسے بد دے ګمان مکړه — څکه خدائے په پیر اولاد کښے بد اولاد کړم
له ناپاکونه ناپاک له پاکو پاک وی — زهٔ دا نقل دکتاب دخپل اُستاد کړم

کهٔ څوک شته چه ئے د زړهٔ په غوږ وآوری
مسخرے مذاق م نهٔ دی دا ارشاد کړم

د کشتن دی د زدن دی د تاختن دی — یو ورکزئ بل بنګښ دریم بولاق
د ورکزئ د بنګښ د بولاق نشته — یو انصاف دویم حکمت بل اتفاق
خدائے دِ ورک د پښتنو کا دا درے توکه — یو بدجهل بل بدنیت دریم نفاق
سرداری لره بویه دا درے توکه — یو همت دوئم تُوره دریم اخلاق
څو دا مزکه دا آسمان شته دا به هم وی — یو روزګار دویم وصال دریم فراق
د مغلو حال هیڅ نشته کهٔ ئے نهٔ وی — یو دولت دویم شوکت دریم وفاق
چه له قومه نا اُمید شوم څکه زهٔ یم — یو بے ملکه بل دلګیر دریم فراق
په بدقام دِ نن ځما له لوریه تل وی — یو نفرین دویم لعنت دریم طلاق
د تیراه په ملک چه راغلم دا م بویه — یو ډیر عزم بل ایلاق دریم قشلاق

په صورت په تیراه ناست زړهٔ م په یوټ دے
یو په ذکر بل په یاد دریم مشتاق

حقیقت د یو سفرئی راته معلوم شو — کاروبار به ئے بنکاره شی په دوه رنګه
یا به کور په کور اخته شی په میر خیو — یا به ملک و مغل ورکاندی بے جنګه
خدائے چه ورک کا بنهٔ مړونه په اُولس کښے — پیښوی هغه اُولس وته بیا ننګه
اوس په درست اُولس کښے بنهٔ ملک عبدل دے — کهٔ ئے زرکا خدائے څهره په مرګ بدرنګه
حمزه خان هغه چمند دے په جنګو کښے — وراندِ روستو پرے پرے کا له غور زنګه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ طالبی ملکی تته آئینه ده! چه څهره پکښې لیده شی رنګارنګه
طالب چرګه نرښځې دے په دیدن کښې لوئے چارخویل لکه دَ چرګ په هویو کړنګه
الهداد لکه لمخے په جیفه ګرځی دَ مردارے بوئے ئے حئی له دواړه چنګه
مصری خان مندړ دَ غاړے ماهی اَخلی سګ لاهو غوندِ ځان ژغوری له ننګه
مصری خان مندړ پټ شخوندکوی په ورځ کښې لکه پیغله جل په حیض کښې روژه رنګه
نوم ئے څهٔ دَ کشرانو په خولهٔ اَخلم چه ئے واړه ملکان وینم بے ننګه
مختصره وینا دا د بازار سپی دی په ډوډیو پسے درومی څو فرسنګه
بس دا هومره نورڅهٔ مهٔ وایه خوشحاله دَ ختکو لښکر نهٔ لرے ترڅنګه
نهٔ حمید شته نهٔ کجے شته نهٔ کاچوشته څهٔ له نورو سره سروے له سنګه
کهٔ دَ سوات په هوا خوښ ئے پکښې بنکار کړه او کهٔ نهٔ ورځنے تښته په فرسنګه
دَ بی بی په کورئے ووری کټ کټ کا نړی چه دَ سوات ځلمی بیلیږی له پالنګه

لس به ملهٔ سره ونهٔ وینے په ننګ کښې
کهٔ درست ملک سره پره کړے ترتورسنګه

دَ اُومو خاورو کَنډُ ودے تا زیبا کړ په څو رنګه
عجب زړهٔ دِ پکښې کیښو تا دانا کړ په څو رنګه
دَ ثناڅه دِ ورکړه تا ګویا کړ په څو رنګه

معرفت دِ پکښې کیښو!
تا آشنا کړ په څو رنګه

وخت دَ اورنګ شاه دے دَ هرچا قلبے په لاس دی
خدائے ځنے خبر دے په اخلاص کهٔ په لباس دی

په هرچا دَ سپینے ږیرے حرمت ډیر دے خو په جونو قدر نشته دَ سپین ږیری
همګی واړه خریدارے دی دَ مشکو یوه نشته چه کافور په بها پیری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تفاوت دَخپل پردی وربانده نشته — کهٔ ئے کوړے اورنګ زیب بادشاه ګمراه دے
مستجاب غریب ئے وُوژے په ظلم — دَخوشحال منصب ئے واخست کوم ګناه دے
دَمنصب په اخستهٔ څهٔ دلګیر نهٔ شو — دَخوشحال خاطر خوشحال دَ خدائے ګواه دے
په منصب پورے خوشحال خټک نوکر وو — چه منصب ورځنے لاړشهٔ اوس بادشاه دے
اُوهٔ میاشتے دی چه لاړ دَ کابل بندشوه — حال احوال دَخلائق واړه تباه دے
دالاخهٔ په هندوستان توره تیاره ده — په هرځائے دَدهٔ دَخویه بویه آه دے
دَاورنګ بادشاه په دور آرام نشته — چاویل چه جهان ځائے دَ آرام ګاه دے
لکه مخ دپاسه تور سیاه لیدهٔ شی — اندرون ئے هغه هسے تور سیاه دے
کهٔ ونیت وته ئے کوړے یو یزید دے — کهٔ طاعت وته ئے کوړے اهل الله دے

دَدهٔ خیر واړه دهٔ وته بخښلے
خوله شره به ئے دارکا چه آګاه دے

په بنادئ سره شریک دی اُولسونه — غم یوازے دَخوشحال خټک دَځان دے
چه په آن وآن په مزکه په آسمان دے — په غمونو په بنادیو کښے انسان دے
دا یوه څمڅئ دَځان وینے بلا شوے — چه سړی سره ئے غم په هرزمان دے
دَنامرد دَمرد په دا تفاوت وشهٔ — په نامرد شرم آسان شهٔ په مرد ګران دے
مست هاتیان خونی مزری تُورے وکښلی — کهٔ دَ سرتر ویرے تیرشوے کار آسان دے
کشکے تهٔ په ډیر احتیاط هیشه پائے — په احتیاط احتیاط کښے ډیر عالم طوفان دے
کهٔ دَځان کهٔ دَ ایمان بدخواه م ډیردی — ما په خدائے باندِ سپارلے ځان ایمان دے
ننګیالی چه دَ اخلاص تُوره ترملا کا — ډیر لښکرئے ترهمت پورے کاروان دے

ترآوله ترآخره چه روزګار شته
چه عالم باندِ غوغا کا داجهان دے

اَتهٔ ویشت لرم خُویه — نشته یو دَ بل په رنګ
اَشرف م لائق خُوئے دے — دریغه نهٔ وے په خوئ پرنګ
صدو دَ نورخهٔ نهٔ دے — خوئ غواړی په پالنګ
بهرام هغه خنزیر دے — چه لائق دے دَ تفنګ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانان هغه شاهین دے — چه ئے سرهٔ په وینو چنګ
باز په لاس دَعظیم کام دے — یا مزرے دے یا پلنګ
نظام ریښمین رومال دے — پورے غوټه موتے بنګ
یحیٰی خالد دا دواړه — بوالعجب لری فرهنګ
په واړو کښے آزاد دے — هم دَ روغے هم دَ جنګ
بخت ناک هغه ځلمے دے — نشته بل دَدهٔ په رنګ
ما لوجلو دا دواړه — ژک ژوندی په مزکه رنګ
نورغشے آغریز دے
سر اَغزے دے یا خدنګ

ځما پلار په ګورئے نُور شه — یو رښتینے وو هر ګوره
تل دَخپل عزت دپاره — تیر تر سروو تیر تر کوره
دَ بادشاه زیاتے نهٔ وړه — سرئے خلاص نهٔ وو له شوره
تل په خیال دَمرنتوب وو — خوچه ورغے تر ګوره
یا ګټل یائے بخښل وو — چارئے دا وه نهٔ وه نوره
خرخ ئے زر دخل ئے یو څو — تل به خلاص نهٔ وو له پوره
بل په غشی کم خطا وو — دَښکار مینه وه پرے زوره
چه دَدهٔ ځویه نمسی دی — دا خو یونه پکښے ګوره
که دَخپل بابا په رنګ دی — ښهٔ زوولی دی له موره
تراوبهٔ ئے حلم زیات وو — تیر په قهر وو تر اوره
بل دَدین په کار مئین وو — له دُنیا نه ئے خوا توره
ناروا کهٔ ښا پیرئ وے
پرے ئے نهٔ وه دَتن سیوره

اورنګ چه عدل نهٔ کا — ظالمی ئے کړه ښکاره
که خدائے په دا راضی وی — دَ خوشحال تروخهٔ چاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځوانئ چه پرهیزګار شی — دجنت د بنړ طوطا دے
په دا وخت کښے چه لربر شی — ندامت ورته زیبا دے
په پیرئ کښے چه بدکار وی — که ابلیس غواړے هم دا دے
په سړی کښے هرهرخوئ شته — چه په څورنګه پیدا دے
د فرښتو خصلت پکښے دے — د شیطان پکښے ما وا دے
په بنهٔ خوئ ترفرښتو بنهٔ شی — په بدتیر ترشیطان لا دے
د فرښتو سره شماره دے — هغه کس چه تل پارسا دے
چه ئے تل د بدوخوئ دے — هغه کس ترشیطان لا دے

که لر بدکاندی ډیر بنهٔ دے
سړیتوب باندے روا دے

نهٔ د سوال په هُنر پوه یم — نهٔ طالع لرم د پوس
نهٔ زاهد د شکرانو یم — نهٔ ملا یم زکوٰة خور
نهٔ دهقان نهٔ سوداګر یم — نهٔ حرفت لرم څهٔ نور
ځائے کهی لرم په سر کښے — په میراث د تورو شور
وهفتاد وته نزدے شوم — هر نعمت راځی په کور
که په کور راشی زرګونه — هسے درومی لور په لور
خپل روش به اوس نورنهٔ کړم — که م نور کړ مخ م تور
که ځما ترلاسه راشی — خزانے د درست لاهور
تار په تار به ئے خورے کړم — ځان به نهٔ کړم د پیغور

زر د نوم دپاره بنهٔ دی
هیڅ په کار نهٔ دی په کور

سرائے هرګوره بدولد دے — چه په حال ئے شوم خبر
دیرش ځمالس د قاضی دی — واړه یو تر بل بتر
مشران م لا بلا دی — کشران دی لا لچر
مصطفیٰ وته وګوره — په بهرام وګړه نظر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسے ځنے زوول تُو په پلار هم په مادر
زهٔ په ځان باندِ سړے یم کُوتِه سپی م شول پسر
قاضی خود لکه غوځکے وو له غوځکی پیدا شو خر
بنهٔ پتے غنم غنم کا
بد پتے ئے کا جودر

په دا هم لا راضی من یم له آسمانه نندارهٔ دَ اَباسین له میر کلانه
په تیراه په سوات په خوړ در په در شوم بیا م کوم لوری ته تهٔ بیائے آسمانه
لکه کوئے هسے په حکم دَ چوکان یم
درست وجود پرهار پرهار یم له چوکانه

بنهٔ عزت بنهٔ اعتبار بنهٔ ئے زیست بنهٔ ئے روزگار
دَ نادان بخره خواری ده عزت بخره دَ هوښیار
نادان هسے ځهٔ بنکاره کا
چه خپل ځان کا خوارو زار

کهٔ ځما ژبه پښتو ده په پښتو وایم خبرے
یو پښتون رانهٔ بنکاریږی چه پرے پوهه شی نزدے لرے
په خوږ والی کښے ئے فرق دے بنهٔ تر کوړو دی شکرے
کبینهٔ لری مچئ ډنبکے لری بنبرے
له یوهٔ دریا به خیژی مرغچیچے مرغلرے
تفاوت ئے ترمینځ ډیر دے
په قیمت دی سره لرے

جهانونه ځهٔ لږ نهٔ دی تهٔ ئے نهٔ وینے نادانه
کوره ځودی هسے مزکے کوره ځو هسے آسمانه
واړه ځائے دی ستا په زړهٔ کښے اے تر عرش لو یه انسانه
آئینه دَ زړهٔ صیقل کړه چه ئے وینے اے جانه
کهٔ دِ دا نندارهٔ وشی جدا نهٔ ئے له سُبحانه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه مونږ د رزق مشتاق یو — هسے رزق زمونږ مشتاق دے
که صله حرص دِ نهٔ وی — رزق به رسی خدائے رزاق دے

چه فاضل د زمانے دی پرے به پوهه شی — د خوشحال ختک دا شعر مزه ناک دے
سگ مگس خوسگ مگس دے نور به نهٔ شی — که هر څوئے اړوے کا واک کا واک دے
په دا شان مرد د دِرم د دِرم شی
که نے وگورے په دار نگے بیا کاک دے
که جمال دے که پیرمال دے — که پیر علم بنهٔ نسب
دا په هر لوری لږ نهٔ دی — هُنرو نه بو العجب
که صفت کړے د بنهٔ خوئ کړه — په بنهٔ خوئ کوه طرب
د بنهٔ خوئ منصب باقی دے
باقی نهٔ دے بل منصب
دوه سرکښ لرم په کور کښے — چه م تل لری په تبه
که هر څوئے جلب نیسم — نهٔ سهیږی بے راتبه
دواړه پټ نهٔ دی څرگند دی — یو ذکر دے دوئیم ژبه
دا راتب غواړی د شعر
هغه کوزه عجائبه
د بهرام له حاله څهٔ وایم — وچاته حال د خپل خوئیه بنکاره دے وبابا ته
هم فضول هم مزوّر هم مذبذب دے — هم یکرنگ وئیل به نهٔ کاندی وچاته
په یوه ذره کښے پاسه په آسمان شی — په یوه ذره کښے ځی تحت الثریٰ ته
د خپل خوئ په گردا بونو کښے غوته خوری
دا عادت به نے رد نهٔ شی ترمماته
په ځنگلو کښے چه گرځی — په الگه یو کښے چه پرزی
په اغزیو به خوږیږی — په ژور په لور به پرزی
ویره کا له غور کمانی — په آسمان چه مرغهٔ ورزی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وجاهل وته چه وائے نیمه بزیره دِ شی چاله
واحمق ته چه وئیل کړے درسته سپینه شی خوشحاله
چه جاهل درته څهٔ وائی جواب ورکړه خما لاله
چه احمق درته وئیل کا ورته تف کړه بے مقاله
وَجاهل وته اُمید کړه گوندِ واوړی له افعاله
له احمقه طمع پرے کړه نور به نهٔ شی په سل کاله
جاهل دروغی په تورتم کښے ځکه چارے ده محاله
په احمق باندِ ورځ شپه ده
وبه نهٔ ووزی له اشکاله

یوه ښه وینی عورته خوښ صورته خوښ سیرته
بل ښهٔ آس بله ښه ګوره بله زغره پُر قیمته
په داجهان کښے دا پکاردی نور همه وهه په لته
که تر دا پاتے څهٔ نورشته نشته بے له ښهٔ نکهته
چه بهتر تر دا همه دے
نشته بے له عبادته

چه زر لری په کور کښے هاله شی ښه سرداری
دوستی ئے بده چار ده بده نهٔ ده زر داری

دَ بنګش په تُوره مات نهٔ یم باور کړه دَ کنبت په جنګ مِ ماتی آسمانی وه
نهٔ بنګش وو نهٔ ئے تُوره نهٔ ئے زور وو دَ موشکو دَ سینیو شیطانی وه
چه وغره وتر ئے تینبت وکړه بے جنګه دَ ځینی تنبه له ځایه نقصانی وه
چه مِ ښهٔ سواره دَ ځان دَ وراندِ نکړل هم په دا سبب راپیښه پښیمانی وه
چه مِ تول دَ وراندِ نهٔ تلل په جلب کښے همګی دَ حسن خیلو نادانی وه
سل رحمت دَ مهمندیو په تنبه شه چه دَ دیو چار له ماسره جانی وه
برتویو تُورے لروند په وهل کړے په مردئ دَ هریوهٔ جانفشانی وه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په تُوره ئے شیرخان پریوست له آسه
چه سردار د بنگش پریوت ختک مات شُه
عابدخان چه په مردئ راغے له جنگه
پروکی پروکی ئے د سرشالونه لاړل
لاس په لاس ئے انتقام د بابا واخست
چه ئے جنگ په میدان کړو یوخوسواره وُو
د ختکو په سورو باندِ لعنت شه
چه اول ماتی ئے کړه په سورو کړه
بشه خُوانان چه د کنبت په میدان وُمړل
همگی خُوانان خُما د زړهٔ ارمان دی
د غلیم سره په آس غاړه غړئ شو
ما داهسے جنگ هرگز لیدلے نهٔ وُو
خُوانان جنگ تمامه ورځ کانه ماتیږی
نهٔ په طمع په اُمید نهٔ شرم ترس وو
یا لښکر د نام وننگ وی یا د زرو
همگی په یوهٔ سیر راسره تول وو
چه نهٔ دین وی نهٔ دُنیا جنگونه خوک کا
چه په خواست و په ضرور سره تولیږی
چه م داخله غلیم له ډکے خلاص شو
لکه خاړے چه وباز وته خان خیر کا
که زهٔ روغ په خُلئ ولاړ وے غلیم خُهٔ وو
که طالع م په طاهر مدد ونهٔ کړ
زهٔ د عمر د بنادئ دواړه اُمید کړم
داخُهٔ مړهٔ خُما خُوانان نهٔ دی په جنگ کښے
که م خپل که م دشمن مری په دا کار کښے

په میدان د عابدخان پهلوانی وه
په داهسے رنگے چارے حیرانی وه
وخپل پلار وته ئے ښه ارمغانی وه
په سرو وینوئے چهره ارغوانی وه
په دا کار باندِ سزا ثنا خوانی وه
نور د واړو بخره تیښت تن آسانی وه
په یوه جلوئے تیښته خان خُانی وه
په سورو کښے چار د جت د عثمانی وه
د هر خوان په زړهٔ کښے ننگه افغانی وه
پکښے بیله د عبدل تانده خُوانی وه
د عبدل د مرنتوت بخره کانی وه
خُوم عمر خوختک خُوم خانی وه
په یوه لحظه لمحه ماتی آنی وه
د لښکر م سر رشته آلمانی وه
خُما دا توله د ننگ نهٔ وه نانی وه
په یوهٔ ساعت ئے خُکه پریشانی وه
مگر سهله جانبازی جانستانی وه
د هغو لښکرو کله ودانی وه
پرے یکباره د فلک مهربانی وه
هغه هسے د فلک پرا افشانی وه
د پرهار په کار م درسته ویرانی وه
توجه ئے په ما ډیره نهانی وه
د غلیم که م خو ورځے بنادمانی وه
داخُما د ننگ په کار کښے مهمانی وه
په هر توکی م حاصله کامرانی وه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخالف م پہ داکار کښے پاتے نۂ شو — چہ فاسدہ اندیښنہ ئے وجدانی وہ
سل ځلویښت ځوانان م قتل پہ میدان شول — د اختر پہ عرفہ کښے قربانی وہ
دھجرت د کال غفو وو پہ حساب کښے — پہ غرۂ واورہ وریدلہ نسانی وہ
چہ بے زخمہ لہ میدانہ ځی نامردوی — زۂ زخمی لاسم د ځان نګهبانی وہ
یوہ تیښتہ نامردی بلہ مردی وی — ودانا وتہ دا دواړہ عیانی وہ
انتقام وتہ م تیښت وولہ میدانہ — نۂ م یادہ د دُنیا زندګانی وہ
تل خونی مزری هم جنګ کاهم ځان ژغوری — د مزری د تیښتہ ځۂ بدګمانی وہ
پیغمبرؐ چہ لہ کافرو نہ فرار کړ — وکافر تہ ئے پہ زړۂ کښے تیغ رانی وہ
کۂ ظفر کۂ هزیمت بیا م میدان دے — چہ د پلار نیکۂ م بخرہ میدانی وہ
کۂ ژوندے پہ دُنیا پایم خود بہ ګورے — چہ پہ تیغ م ځۂ ورانی ځۂ ودانی وہ

د خوشحال اختیار تر واړہ بنګش تیردے
کۂ بنہ ننګہ د ختک د کرلانی وہ

یا سردار لرہ خپل عقل — یا وزیر صاحب تدبیر
کۂ هرڅوئے عقل ډیر وی — بیا هم بویہ بنۂ وزیر
کۂ دا نۂ وی نۂ هغہ وی — پہ ژوندون ئے بویہ ویر
بنۂ سردار لرہ دوہ کاره — دایم بویہ پہ ضمیر
یو دِ هسے رنګ بخشش کا — چہ پکښے نۂ وی تبذیر
چہ بے ځایہ تربیت شی — د تبذیر لری نذیر
د تازی دِ تربیت کا — پہ کوتہ دِ نۂ شی خیر
باز د چرګ چرګ د دانودے — بنۂ دِ پوهه شی پہ دا ځیر
بل چہ ننګ تہ تیاری کا — پہ دشمن دِ شی خبیر
کۂ لښکرئے یکانہ وی — بیا دِ کا د جنګ تدبیر
کلہ جنګ وتہ هوس کا — چہ آشتی مومی بشیر
کۂ پہ صلح کښے روزګار شی — ځۂ حاجت د تیغ و تیر
پہ دُنیا دِ سرشندل شی — یا چہ حکم وی د پیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاچه کار دَ ناموس پیښ شی — هورته هم نهٔ شی تقصیر
کهٔ نهٔ څوک نیسی ځان تیغ ته — نهٔ شلغم دے نهٔ پنیر
چه نیولے په عقرب کښے — نوے باز وی بے نظیر
یاوه میر شکارئ مړ کا
وائی مړ شو په تقدیر

چه لاف وهی دَ شعر — نن په دا دور دی ډیر
خدائے دِ نهٔ کاچه به وایم — حال دَ دویو تیرو بیر
څوک پاوے څوک نیم پاوے دے — قلندر پکښے نیم سیر
زمونږ ه په حساب دے — هیڅ مِ نهٔ دے واصل هیر
بل دولت فقیر درے پاوه — زهٔ ترے څو سرشاهی تیر
چه په سرائے کښے به پیدا شی
پس له قرنه پوره سیر

په داهومره قباحت اشرف عاق نشو — چه بهرام داهسے عاق شوخهٔ حکمت دے
چه وعقل ته دَ دواړو نظر وکړے — پروت دَ دواړو په وجود کښے حماقت دے
دَ بهرام تیرے په دادے په بدئ کښے — چه لرلے دَ دُنیا په محبت دے
خدائے دِ داعلت نصیب دَ هیچا نهٔ کا — دَ دُنیا محبت سر دَ هر علت دے
لکه نیت دَ بهرام څهٔ وو هسے وشو — دَ سړی دَ چارے کل مدار په نیت دے
په داهسے وخت چه دور دَ فساد دے — پلار ناحقه دَ فرزند په تربیت دے
چه خپل پلار شړی په تُورو په لښکرو — په داهسے خُویو سل ځله لعنت دے
کهٔ څوک شته چه په دا چارو نظر وکا — ځائے دَ پند دَ نصیحت ځائے دَ عبرت دے
خُوئے له پلاره نه ویزارشی پلار له خُویه
قباحت دے قباحت دے قباحت دے

چه مِ ښهٔ په زړه کښے فهم فکر وکړ — احمقان را ته ښکاره شول په خویونو
یو هغه سړے احمق بللے بویه — چه باورکا دَ غلیم په سوګندونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه — چه پاڑ وشی دَ لړمو دَ ماړونو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل هغه سړے احمق بللے بویه چه په سپینه ږیره خیال کاندی دَجونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه دَ ښځو سره پاسی په جنګونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه دَ خسرکره به اوسی په کالونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه ویښتهٔ به تورَوی په خضابونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بزرګانو سره خیر شی په جنګونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه یک لخت به اعتبار کا په تربرونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه په هر طبیب دارو کا دَ رنځونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به بے تُورے دعوٰی کا د ملکونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به جنګ و ته پریکړے ځی ترملونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه لوئی کا په لباس په کسوتونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به دے غواړی لوئی په نسبونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه دَ تیښتو ګمان ورک کړه له مریونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به مال دَ دُنیا نهٔ خوری په کورونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بد خواه سړے به پریږدی په رویونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بے ځایه زغلول کا دَ اسونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه پیران به کښینوی په خپلو خونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بیحده تکلف کا په ځانونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه خبرے کا په سترګو په لاسونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به لوړی دَ سرپو په سردونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه دَ غوښتو کر به کاندی په ډاګونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به سُود او سودا کاندی دَ باندونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه برښډه کونه لامبی په سیندونو

بل هغه سړے احمق بللے بُویه!
چه غوږ نهٔ کا دَ خوشحال په داحرفونو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پریږ.ده کورا و ودانیه راته څه ستائے ته ښځه
سر دَ هغے ښے ښځے وو ږ وو ږ کړئ په تر ښځه

نیک وبد به هر څوک فکر کا دَ خپلے چارے
فهم کړه خوشحاله که څوک بد درومی ته ښه څه

که په مینه دَ صدیقؓ ولاړ صادق یم — هسے ما کنړه په مهر دَ عمرؓ
په عثمان باندِ به څه وایم چه څو یم — په هزار رنګه مئین یم په حیدرؓ
محبت دَ خاندان لرم په زړه کښے — دولس واړه امامان ږم دی بصر
پاکیزه سنی مذهب یم نور څه نه یم — چه ږم نور څه کنړی خاورے په سر
رافضی خارجی دواړه توکه ښه دی — دَ یوه سترګے په شیخ دَ بل ځیګر

زه خوشحال چار یاری یم خوښ له خدایه
چه سنی راغلم په دین دَ پیغمبرؐ

په ژړا ژړا سیلاب دے یا دریاب دے — قرارے مه کړه یودم ځائے دَ ژړا وو
سترګو تاسو په شماره څاڅکی راتوئے کړه — دَ نظام دَ آشنایئ درد خو دا وو
دَ اورنګ په تفرقه کښے چه غوغا وه — په ارمان ومړ له پلاره نه جدا وو
خدایه وبخښے نظام ځائے ئے جنت کړے — که دَ پلار په رضا شی ځنے رضا وو

په دریمه خور کښے ومړ کال غفو وو
شپږ ویشت کاله ئے دَ عمر وو برنا وو

په بناس ندئ چه راغلم — په نظر راغلهٔ سارس
په بل لوری ږم نظر کړ — راته ژغ وکړ طاوس
وے ئے غم بنادی خوشحاله — دواړه توکه دی تس پس
پرون ورځ دِ مخ په کړ وو — نن دِ بیا په خپل اُولس

حکایت شو ځنے پاتے
نه ماهی شته نه یونس

آفرین دے په انصاف دَ عالمګیر — چه په داهنر کښے نه لری نظیر
نه په غله نه په رهزن نه په پاسبان دے — څوک دِ وی چه ئے کښیوزی په زنځیر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورزادی کم عقل هیڅ نهٔ هوښیاریږی کهٔ په یا دلولی څلور واړه کتابه
کهٔ هزار زمئی صابون وربانده مړے دَ تورو والی رنګ به نهٔ ځی له غرابه
لکه رنګ چه دَچا بنهٔ شی دَچا بد شی
عقل هم هسے عطا ده له وهابه

یو تازه دولت موندلے بل ځوانی دَ ریم شراب
چه دا هسے کس حاکم شی عالمونه کا خرابه
بهتر سړے هغه دے چه ئے هیڅ نهٔ کا جواب
چه خلاص کړے خدائے له بنده اوس خوشحاله څهٔ شتاب
اَعدادِ شرمنده شوه لوئے کرم وکړو وهاب
اشرف دِ په ځائے کښیناست خدائے تل لره کامیاب
تهٔ ناستئے په آکره کښے دا هم بویه په حساب
کړته ګرځه یوځو ورځ سیرځهٔ وُکا شهاب
خودا درے دی بله نشته اوس آخر دے پیچ و تاب
یا خواه ناخواه منصب دے یا یو کُنج په لاس کتاب
یا ژغ دَ سپینے تُورے
کوهستان مرجع مآب
دوه پرهاره بنهٔ دی پرے لوئی دَ مردو زن
یو پرهار غیږ بل پرهار دَ غابښ په مخ
زهٔ خو وایم بند شوم اوس نهٔ داشته نهٔ هغه
چه دواړه ورته جوړ وی دَ هغو ځلمیو سخ
چه له خلقه لرے وُوزے وخالق ته نزدے کیږی
زړهٔ له واړو خلقو پریکړه
ایمان دا دے کهٔ پوهیږے
پس له بنده دِ دا عزم دَ خوشحال دَ خاطر جزم
یا نیولے مخ مکے ته یا مغلو سره رزم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا یو کُنج د غرهٔ نیولے
نموغ روژه د لوستو بزم
مولانا عبد الحکیم د دُنیا د دین حکیم
د جوګیانو وګروه ته په تعظیم وو په تسلیم
چا انکار وربانده وکړ وے ئے هیڅ نهٔ یم فهیم
د هرچا سره سلوک کړه
دا صراط دے مستقیم
چا په وخت د ځنکدن وے محنون ته وخت آخر دے په زړه یا دلره خپل خدائے
ده وے زړه م د لیلی په یاد وچک دے
پکښے نشته دے د نورو یاد و ځائے
تهٔ لا اوس د الف بے سبق آخلے تکی هم په دروغژنو غشیو وُلے
بے هوده لاڅے د کنز د قدوری کړے
په ناحقه د کاوزو په بنکار نرغلے
کهٔ دِ مکر مکارت شته خود به وو ینے خپل حال
را بنکاره دی ستا مکرونه راځرګند دے ستا تپیتال
تهٔ ګرم نهٔ ئے په سیرونو
زهٔ ګرم نهٔ یم په مثقال
کهٔ بنے دی خو فریبتے دی چه نس نهٔ لری خوشحاله
هرچه نس ئے وچا ورکړ خلاص به نهٔ وی له جنجاله
چه هرڅوک سره ویزار کا دا دُنیا ده بے مآله
کهٔ پخوا تر دا اخلاص وو اوس څهٔ نشته بے تپتاله
قیامت رانزدے کیږی بد ترینه کال تر کاله
باور هیڅ نشته په خوبه وایم څهٔ د بل له حاله
چه په خولهٔ کلمه لولی زړه ئے درست په قهر ځاله
چه احوال د خلقو دا دے ولے نهٔ پاسے دجّاله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا خو تلے له خلقو تشے یا څۀ نۀ کړے بے قتاله
کۀ شیخان کۀ عالمان دی
نور څۀ نۀ دی بے له قاله

نن م وکړۀ له اُستاده نه څو سوال
سرفرازئے پہ جواب کړم دَ هر سوال

وے م څوک دے چه همیش پہ یوۀ حال دے
وے ئے تل پہ یوۀ حال دے ذوالجلال

وے م څوک دے چه همیش پہ بل بل حال دے
وے ئے خوار بنی آدم لری دا حال

وے ئے سرد فراغت دی دادرے څیزه
تند رستی او ایمنی دَ دُنیا مال:

وے م کوم سړے لائق دے دَ یارئ
وے ئے هرچه دروغ نۀ لری تیتال

وے م خوان دِ پہ خوانئ کښے کومه چار کا
وے ئے هر زمان دَ علم اشتغال

وے م زوردِ پہ زوروالی کښے کوم کا سر کا
وے ئے جور دِ کاله علمه خپل اعمال

وے م کوم سړے به تل وی پہ حرمت کښے
وے ئے هرچه له چا نۀ کا ندی هیڅ سوال

وے م طمع قطع نۀ بویه له چا نه
وے ئے هرچه ښه ئے اصل ښۀ خصال

وے م څۀ دی دَ دُنیا دا ښے ښے چارے
وے ئے واړه افسانے دی خواب وخیال

وے م کوم بحث وجدل دے چه تل ښۀ وی
وے ئے دا دَ علم بحث دے جدال

وے م کوم رښتیا چه ووائی پرے سپک وی
وے ئے خپل هُنر چه وائی دم درحال

وے م کوم یوبے نوا بللے بویه
وے ئے هرچه نے په غاړه ډیر عیال

وے م کوم سړے نیک بخت بللے بویه
وے ئے هرچه سخاوت کا په اموال

وے م کوم سړے لائق دے دَ ستائنے
وے ئے هرچه په بخښلو شی خوشحال

وے م خلاص به شم په څۀ له بده یاره
وے ئے تل ځنے پوښتنه کا کړه دَ مال

وے م دار او ترس له کومه شخصه بویه
وے ئے هرچه ورته یو حرام حلال

وے م څۀ خیزونه گران په مردترخان دی
وے ئے دین او بل دانش دے درجال

وے م څۀ دی چه دانش پرے ضائع کیږی
وے ئے لاف دَ دروغو قیل و قال

وے م لاف هوډ په څۀ تر سره کیږی
وے ئے زر بویه ځوانان بویه قتال

وے م څۀ دے چه نشان دَ ځوان مردئ دے
وے ئے عفوه په هنگام دَ استقلال

وے م څۀ رنگه به والوزم آسمان ته
وے ئے دا شی دَ همت په پروبال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے م کومه چار بهتره تر هر څهٔ ده
وے نے هرچه نیک عمل کړے نیک افعال

وے م څهٔ کړم چه محتاج دَ طبیب نشم
وے نے لږ خوره لږ دخول کړه لږ مقال

وے م څهٔ کړم چه هر څوک په ما منین شی
وے نے مهٔ وایه دروغ مهٔ کړه جنجال

وے م چا سره تدبیر کوم په کار کښے
وے نے هرچه رسیدے تر کمال

وے م چا سره یاری دَ کړلو نهٔ ده
وے نے هرچه ابلهان دی غیر سال

وے م کوم سړے دشمن بللے بویه
وے نے هرچه په بنادئ دِ شی ملال

وے م چا سره خویښی دوستی دَ کړ ده
وے نے هرچه ترتا کوز لری احوال

وے م کوم سړے مؤمن بللے بویه
وے چه هرچه راضی نه وی په وبال

وے م کومه چار جنت ده په دُنیا کښے
وے نے ښځه چه هم نے خوئ وی هم جمال

وے م څهٔ دی دَ خوشحال ختک خبرے
وے نے واړه دُر گوهر دی عقیق لال

کهٔ بدگناه څوک وکا تهٔ گناه ورته معاف کړے
نشان دَ مردئ دا دے چه زړهٔ درست ورسره صاف کړے

کهٔ بیا دِ په زړهٔ بد وی
نور ناحق دَ مردئ لاف کړے

یا زړهٔ څهٔ لیونے شوم یا دَ خلقو روش نور شو
څوا نمرد په څوا نمردئ کښے
دَ هرچا دَ سترگو تور شو

زر په بده ورځ پکار وی هوښیار څکه ساتی زر
دَ زردار بلا په زړو دَ نادار بلا په سر

چه سپروی گذار په سپرشی
چه سپر نهٔ وی لاس شی سپر

په بهار کښے رنگارنگ تاروگی گوره چه په گلو را پیدا شی لور دَ لوره
خود بخود له یوهٔ لوریه را پیدا شی نهٔ اثر دَ دوئ له پلاره نهٔ له موره
چه دا هسے رنگه حال په سترگو وینے په دویم ژوندون څهٔ شک کړے څما ره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخوخیږه کۀ ونۀ خوری هم خر بیږی پرسړی
چه بنۀ جمال ته ګوری بل دانا سره ناستے
بنۀ بوئ جامے مهینے
چه دَ جنګ راوړی برے
سرود هورته دے سوا چه نۀ غاؤ وی نۀ غوغا
سامعان ئے صاحب دل وی نۀ ئے نفس وی نۀ هوا
اوکۀ نۀ داهسے نۀ وی
آوریدل ئے دی خطا
دَ شرعے حکم دوه دی یو جواز دے بل افضل
کۀ مردئے له جوازه و اَفضل ته وهه زغل
کۀ دواړه سره نۀ وی
سړے نه ئے تۀ بیتل
راشه وغړوه سترګے دَ جهان نندارہ ګوره
چه بنائست لری په ستوریو دَ آسمان نندارہ ګوره
دَ دے خپل وجود په باغ کښے په هر شان نندارہ ګوره
چه هر ګل وته نظر کړے
دَ باغوان نندارہ ګوره
ما دَ خپل بابا هډونه په مړو پټ کړۀ په هر هډ به ئے شل شل وی ما غوښتلی
کۀ دَ چاله لاسه ومرم ګمان مۀ کړه چه بهرام سدوبه روغ کا دَ چا خلی
چه نۀ ننګ نۀ ئے غیرت په داحیران شوم چه خدائے خۀ لره پیدا کړۀ دا غوولی
چه حیات په دُنیا ګرځی هم اموات دی
دَ ژوندیو نه مړۀ لږ نۀ دی زوولی
په خویونو کښے ډیر فرق دے کۀ سړے پرے خبردار شی
ځنے هسے خوئ آغاز کا چه خپل هم ځنے ویزار شی
ځنے هسے خوئ آغاز کا چه پردی ئے خدمتګار شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څوک خپل خصلت د ښو کا
ترسرو زړو به روئیدار شی
خپل شاګرد وته طبیب دا نصیحت کړ رنګ نے کوره چه رنځور د دارو خوری
د هغه رنځور دارو کړه چه رغیږی
د هغه رنځور دارو مه کړه چه مری
چا ته سهل نظر مه کړه په هر سرکښے سر د خدائے شته
د مزری څخه که زور دے د لومبړے څخه رائے شته
زیرکی د کارغۍ کوره کروفر که د همائے شته
هیڅ مکان ترے خالی نه دے
په هر لوری کتخدائے شته
د هر چا د زړه مرهم شه که نیکان دی که بدان
خپل عمل وته ئے پریږده
ته به څه کړے تردا میان
خوچه خوله کا سره وازه حال د دواړو شی څرګند
که جاهل د کوهستان دے که د ښهر دانش مند
په وئیل کښے یو پریشان ځی بل وئیل کا بند په بند
د جاهل وئیل خوند نه کا د دانا وئیل کا خوند
د جاهل وئیل سرکه دی د دانا وئیل دی قند
خاموشی ورلره سود ده
که جاهل م منی پند
په باران چه ودانی د درست عالم ده په باران سره که خونه د چا څاڅی
د باران په وریدلو راضی نه وی که دا نور عالم همه په باران پاڅی
په هر څه کښے د سړی داخپل غرض دے
چه په زړه کښے ئے جنبش د زړه راپاڅی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبردار شه په ابدالو کۀ په ویښ دی کۀ په ناست دی
په حواس ئے زیست روزګار دے
ترحواس وتلی ناست دی
بے تاوارہ ودانئ دی ویرانئ دریغه دریغه بیا به رانشے ځوانئ
په پیرئ کښے فکرونه اندیښنے دی
چرته لاړے دَ ځوانئ نادانئ
یوه بیره دویم قهر په سړی پریباسی قهر
کۀ څوک داخویونه ورک کا تل به خوښ اوسی په دهر
داهرچالره بلا دی
لا ملوک لره دی زهر
اندیښنه کۀ په غرۀ کښیږدے غربه هم لکه ویښتۀ کا
خوار سړے ملامت نۀ دے
کۀ په غم کښے ځان اوبۀ کا
دَ ملک اودَ دولت ښتن خطا کا چه په مخ نیسی په خمر په خمار
چه خدائے په چا دَ چاحکم روان کا څۀ آسان وسهل نۀ دے دغه کار
کۀ یوه پښه دَ ګوډ ماته شی په لارکښے
خدائے به دے پوښتی په ورځے دَ شمار
وهغۀ وته په قهر نصیحت کړه چه په نوم نوی پندو نۀ بندکیږی
چه پخپله سرو ملونی وَته اوږد کا
هغه آس م کله بند په کمند کیږی
هرڅوک دِ خپل یون کا کۀ کارغۀ دے کۀ کوتره
څوک چه خپل هُنر بدل کا خپله چار کاندی اوتره

ښۀ ده دا خبره کۀ ئے پند کړے دَ خوشحال
داد په خروارو کړه حساب وکړه په مثقال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرچارکښې عقل قاضی کړه ورځنې غواړه روایتونه
دَهرې چارې چه فتوی درکا
ترخولهٔ وُباسه هغه حرفونه
خلویښت کاله کښې چینی شی پرې شندلے شی سرې سپینې
کودی منګی په ورځې سل شی
خودئ قدر قیمت وینې
خوشحال ختک که زوړ شو عیب ئے کوم دے ګیدی خرو
د آسمان په دَور نوری بوئی د مشکو د عنبرو
چه ډیرکاله پرې تیر شی بوئی لاښهٔ شی د اګرو
چا پرې ګوته ایښی نهٔ ده د زړو والی په ګوهرو
په هر بازار چه وړشی
قدر نهٔ ځی د سرو زرو
د سیالانو په جرګه دِ ناستے نهٔ کا چه له سیاله نه ئے نهٔ دی خپل ګټلی
چه ونهٔ وهی په دواړو لاسو تُوره چا ملګرنه په میراث نهٔ دی موندلی
چه ترسرو ترمال تیرنهٔ شی په عشق کښې
څوک دَجُونو په پالنګ نهٔ دی ختلی
چه دَبل قاضی مفتی دَکتاب نهٔ دے دَخوشحال سبق له چا دے له منصوره
په سولئ ئے کښینوه په اورئ سیزه
انا الحق وینا به نهٔ شی ځنے دُوره
دَجهان په حال اول خبردار نهٔ وُم دایم اوس په سپینه ږیره خبردار شوم
چه هرچا به راته لاف دَیارئ کړے په اخلاص به ترهغه سړی ځارځار شوم
چه مِ ولیدل چه واړه دَخپل زړهٔ دی دَهمه واړه جهانه نه ویزار شوم
چه مِ یار دے یا قلم دے یا کتاب دے اوس له دے یارئ پاتے په ابصار شوم
دَبازونو ښکارِ مِ هم دمه دَزړهٔ وه دَنظر په کمی کم دَباز په ښکار شوم
په طاعت په عبادت کهٔ څهٔ حاصل وی شکر دا چه وطاعت وته وزګار شوم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ خوشحال ختک حیران یم نهٔ پوهیږم چه دَ چرخ دَ لاسه څه وُم په څه شمار شوم
یو ستم دَ اورنگ زیب بله پیری شوه په دا دوه توکه داهسے خوار و زار شوم
که دَ خُویوم لښکر دے هیچکاره دی
لا دَ دوئ له غمه هسے تار په تار شوم

ترهغهٔ نه به بل بد په جهان نهٔ وی چه تهٔ رازدَ زړهٔ ودهٔ تر کړے آغاز
دے دستا په کمی پاسی ستا بدخواه ته یکا یک واړه بیان کا هغه راز
په قیامت به چه جزا دَ خپل عمل وی
دواړه لوریه به مخ تور وی دَ غماز

په هر کار کښے مصلحت شته که دَ سترگو اَړول وی
نادان پرے نهٔ پوهیږی پرے پوهیږی چه عاقل وی
هرچه کار په مصلحت کا هغه هر کله خوش دل وی
کار چه کا بے مصلحته په غمونو کښے بنخ تل وی
فرض واجب سنت شته نفل مراتب ته ئے کتل وی
دَ دین کار په سرشته دے چه به وحی پرے نازل وی
هسے کار دَ دُنیا هم دے چه په عقل ئے موندل وی
چه ئے عقل پوهه نهٔ وی دَ هغو چارے باطل وی
یا دَ نفس په هوا درومی یا گمراه گرځی جاهل وی
راته څهٔ وائے خوشحاله
دا دِ چا وته وئیل دی

تر مشرقه تر مغربه درست جهان واړه خبر دے
زیست روزگار دَ واړو خلقو چه راوخیژی په نمر دے
بنا پیرک ورځنے تښتی دَ نمر کوم خلل خطر دے
ړوندے نهٔ وینی په سترگو
وینی نمر چه سترگه ور دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مغل وته م وتر له تُوره
درست پښتون م وعالم وته ښکاره کړ

ختک کله په شماره په حساب یاد وو
ختک ما د اُولسونو په شماره کړ

اتفاق په پښتانهٔ کښې پیدا نهٔ شو
کنړه ما به د مغل کریوان پاره کړ

څهٔ په عقل په تدبیر په تُوره نهٔ ده
حواله م مرشدکار په ستاره کړ

خپل تدبیر تُوره م کښیښوه په کندُو کښې
دادے ځان م له عالمه کناره کړ

اوس م نور غمونه نشته غم م دادے
چه اولاد م خدائے داهسے هیڅکاره کړ

سره یو تربل اخته دی په خپل کور کښې
په نفاق ئے غم وماته اجاره کړ

د مغل په منصبونو غوره کړئ
یکباره ئے مخ په نفس اماره کړ

ما دولت ورته کتلے وو په تُوره
داخما د تُورے نقش ئے اَواره کړ

خو د خدائے فضل وکرم وته اُمید دے
کنړه حال م د ځامنو نندارہ کړ

په منصب چه غلول نهٔ کانور په ځهٔ کا
مغل خدائے وپښتنو ته بیچاره کړ

بنائسته عالم خانه ده
پرے ټکه ئے واره ستا دی

ورته کوری حیرانیږی
چه د چا سترګے بینا دی

په هغهٔ م رحم کیږی
چه هیڅ نهٔ وینی اعما دی

چه وماته نصیحت کړی چه زر بنهٔ دی
تولول به کا د زرو چه خبر دے

چه په کور کښې خزانے لری د زرو
هغه کس چه یک تنها دے زور ور دے

هر بادشاه چه خزانه ورڅخه نهٔ وی
عاقبت ورڅخه تار په تار لښکر دے

هر سړے چه په نام لوئے په دولت کم وی
په معنیٰ بد رنګه بنځه سپین ځادر دے

په مثال ئے د هغ مرغئ مثال کړه
چه سینه ئے کشاده تن ئے لاغر دے

کوره ما د هغهٔ ځهٔ رنګ جواب ورکړ
چه به پوهشی هر سړے چه دانشور دے

ما وے مرد لره خو نام بویه نادانه
نهٔ د زرو تولول چه بد هنر دے

که هندو څخه انبار انبار مُهران وی
په مُهرانو به بنهٔ نهٔ شی مختصر دے

که په خرهٔ باندِ د زرو صندوق بار کړے
خر به هیڅ په دا بنهٔ نهٔ شی خرخر خر دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هنرئے د لویئ ونیو په لاس کښے
د هغهٔ وجود پارس شو واړه زر دے

یو د بله زده کوی د دنیا دود دے — چه شاگرد نشی اُستاد نهٔ شی سړے
زبونی به ئے په دین کښے پیدا نهٔ شی — که زبون په اعتقاد نهٔ شی سړے
خواست دُعا په آسانئ کله قبلیږی — د تقوی په کار خوراد نهٔ شی سړے
د زحمت علاج ئے کله طبیبان کا — څو په آه و په فریاد نهٔ شی سړے
که لږ خوری لږے خبرے لږ دخول کا — په زحمت به هرگز یاد نهٔ شی سړے
که ئے زړهٔ نهٔ دے په خپلے رسوایئ — راضی من دِ په فساد نهٔ شی سړے
زمانه به ئے د باد په ستنه نهٔ کا — که شناز غوندِ پُر باد نهٔ شی سړے
په خالی وئیل به نهٔ آدم زاد کیږی — په عمل چه آدم زاد نهٔ شی سړے
که په عمر صد ساله شی لا آدم دے — چه سیّاح د هر بلاد نهٔ شی سړے
په اولاد کښے ئے اثر د اصل وشی — د بد اصلو د داماد نهٔ شی سړے
لکه بنهٔ غنم چه وکړے جودر شی — په دُنیا دِ بد اولاد نهٔ شی سړے
د روری به ئے هیڅ حلاوت نهٔ وی — چه و رورته په سداد نهٔ شی سړے
چه مدد ئے آسمانی نهٔ وی له بخته — لوئے په اصل په اجداد نهٔ شی سړے
بیدادی به د هیچا باندِ ونهٔ شی — په خپل ځان کښے که بیداد نهٔ شی سړے
که کوشش کا په اخلاص زهٔ ئے ضامن یم — که کامران په خپل مراد نهٔ شی سړے
لا به چارے د ځوانئ ترے پیدا کیږی — چه په عمر کښے هفتاد نهٔ شی سړے

بهتری د خوئ خصلت بویه خوشحاله
خام طمع دِ په نژاد نهٔ شی سړے

که ژوندے شی افلاطون — سوات کښے و نسی سکون
اکوزیو ته بیان کا — کتابونه د فنون
هدایه کفایه دواړه — په پښتو کاندی موزون
دوئ به وائی چه داخهٔ دی — مخزن بنهٔ دے د اخون
نیشکر به غوایهٔ ځهٔ کا — په وابنهٔ ئے دے ژوندون

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دروه په ملک کښې ښهٔ پښتون یا دیږی
نن مهمند بنګش ورکزی آفریدی دی
دَ مهمندو سپی بهتر دی تر بنګشو
که هزار خاله مهمند بتر ترسپی دی
چوهړی دَ افریدیو نه ورکزی دی
آفریدی که همه واړه چوهړی دی
هرچه ښهٔ دَ پښتونخوا دی حال نے دا دے
هغو بدو ته څوک وائی چه سړی دی
له ژوندیو پښتنو ښیګړه نشته
هرچه ښهٔ وو هغه کل دَ ګور بندی دی
نن دَ واړو پښتنو بهتر مهمند دی
هغه هم و واړه خلقو ته څرګند دی
چه مغل ورته ووائی دولتخواه اوسه
نور حرام شه که په خپله کونه بند دی
پښتانهٔ دِ ننګه وباسی له دله
اوس ترلی د مغل دَ آش په خوند دی
که آزاد دی هغه مرغونه دی
چه هم بے رنګ دی هم بے الحانه
په بند بندی دی خو هم هغه دی
چه هُنرے پاسیده له خپله ځانه
چه تا نهٔ وینم په کور کښې
اور به پورے په درست کور کړم
که م لاس په ځان رسیږی
ځان به هم تر بلا هور کړم
خوئ دَ هاتی دا دے
چه خرورشی دَ وړاندِ
که نهٔ غړیږی له دهٔ نه
دے ترے ځان کناره کاندی
یو کانړے دَ بیدیا
ترتندی لاندِ کړ عیسیٰ
چه ښهٔ فهم ئے وکړ
هم ترے بوئ تهٔ دَ دُنیا
شریعت دَ ونے بیخ دے
طریقت لکه ښاخونه
حقیقت دَ ونے پانړے
معرفت میوه کلو نه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه کښل کا سپینه ثوره دُنیا لونی بازینه
تیمُر غونڈِ کهٔ نهٔ شی
دَ عنبر غونڈِ دِ شینه
کهٔ ثورے کهٔ توبری دی کهٔ مزری دی کهٔ مارونه
داهمه وارهٔ آفت دی
ژبه لاده ګُونا کُو نه
یو بنهٔ مخ دے بل بنهٔ آواز دے چه ځان له تنه صبرله زرهٔ وی
چه دا دوه توکه سره سره شی
ځان او زړهٔ مِ دواړه سره وړی
مجنون چه ومړ په ګورکښے پریوت فرښتو ترے سوال کړچه څوک دِ خدائے دے
دهٔ وے په نورڅهٔ خبردار نهٔ یم
دَ لیلیٰ خیال مِ په زړهٔ کښے ځائے دے
چه نادان چیرے غلط شی ورته ووائی نادان دے
خدائے به وارهٔ چارے بنے کا
دَ هرچا سره شیطان دے
چه اَشرف میریاز دِ هم غلوی خوشحاله ورسره لا دَ یحییٰ غونڈِ دهمن
کا رَدبلے هوښیارئ پاتے نهٔ شو
اوس یا مرګ دے یا مکّه ده یا دکن
چه مِ ولیدهٔ وګړی دَ دُنیا ترقضا پورے اَصم وی هم اَعما
دانائی عقل دَ هرچا حبطه شی
په هرچا باندِ چه رائیشی قضا
څهٔ کم عقل نادانان دی دا ساندهٔ بے بصارته
نعمتونه په خپل کور کښے
مری له لوږے له هیبته
بهرام غرد خیرآباد په حماقت دے آب سیند دَ خیرآباد دے په دروغ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نړا دَخرونو نهٔ ده پورے خاندی
چه په ځو سره پیوند کا سوغ ناروغ
دَخبروئے فروغ نشته دَ کار ئے
لکه پنی دَ اوښانو واړه دوغ
په خبرو کښے ئے کُج دَ رشتیا نشته
هم په دا سبب اصلا نشته فروغ
په دا هسے قباحت چه دے پیدا دے
دَ سړی نه به هم بل پیدا وی بوغ
دَدهٔ سر دَ سرداری دَ دستارنهٔ دے
دَدهٔ سر لره پیدا شوے لچوغ
بیکانه غلیم پروا. ورځخه نهٔ کا
خو په خپلو باندِ دانگی دَدهٔ توغ
خو ځماله ځانه نهٔ وے پیدا شوے
زهٔ خوشحال ئے په جهان کړمه تور وروغ

چه ځار به مرونه جغدی کیږدی مردان دی
تویوی په سپینو وریژو زیرغوړی
مرتبه اچار شربت په ځو ځو رنگه
و میلمه ته مهتیا کړی کړی
مرد به تل دَ میلمانهٔ خدمت په ځان کا
تفقد به باندِ کا کړی کړی
ځوک په زور میلمه وخونے وتربیائی
ځوک په زور میلمه له خونے نه شړی

بدخوئی راسره یار شوه خدائے دِ امن ځنے را کا
چه تش وکورم وچاته نور ځما جزا سزا کا
کهٔ لږ وُوے وبله وکړم په ما نړی شی راته شا کا
مگر بخت په میان کښے راشی چه ئے ماسره پخو لا کا
هیڅ ځما په رضا نهٔ وی خو چه شی خپله رضا کا
چه مئین شوے قبلوه ئے کهٔ هرڅو جور و جفا کا
دادِ یار نهٔ دے خوشحاله
داخپل زړهٔ چارے په تا کا

خپل مزاج دے کوښے کوښے هرڅوک کار په خپل انداز کا
چه قدرت لری دَ پرو نو پرنده هومره پروانه کا
مجال نهٔ رسی دَ چتی هغه ځائے چه دوے باز کا
سپے دُرمه چیچی دَ غشی پرانگ حمله په تیر انداز کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه غشے ترسپر پریوزی ترهوسئ که هسے پریوزی
لوئے مقصود به دِ حاصل شی
په عجب خوبئ به کښیوزے
که څوک دا وینا وتا ته کا معلومه چه دَ نوح دَ طوفان مآء راغے له کومه
ورته وایه نه دَ ارض نهٔ دَ سماوے
هغه مآء دَ نوح دَ اوښکو وے مخدومه
چه په کورکښے دِ گمان دَ مار لړم وی له هیبته به دِ خوب چیرے رضا شی
دَ دوزخ مار ولړم دِ به یاد نهٔ دی
په قراره قراری دِ نموغ قضا شی
دَ مجنون په نظر کښیوته اَرهنده سر تر پایه سره درسته کنده کنده
واَرهنده وته ډنگ په سجود پریوت په دا حال کښے دَ عالم په نظر کښیوت
ورته ئے ووے چه داغهٔ کړے لیونیه مجنون ورکړ دا جواب چه اے حُلمیه
دا اَرهنده په ما ونه دَ جنت ده که سجود کړم ورته ځائے دَ عبادت دے
یوه ورځ په لارے تلم له خپله کوره
لیلیٰ ناسته وه دَ دے وئے تر سیوره
سودا قرض له چا غوښتل تاخت و باخت رهزنی غلا
دا تا واړه ناروا کړل ما هم پریښول ناروا
وائے زهٔ دَ رزق ضامن یم
خود به وگورو چار ستا
یو یو ځوان دَ سپینے تورے حق په ځائے کا که نهٔ هرگیدی ئے وتړی په ډوډی
وایه ځویه برابر نهٔ دی زوولی زیات که وگورے اورنگ دے دَ مورچوډی
ځان دَ خلق سره خلق کړه خوشحاله
دا زیاتی خبرے ومنده په گوډی
ملائی په ډیر تحصیل شی شاعری ده له حکمته
ملکی خو بادشاهی ده خانی هم له سلطنته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیری لا لویه پایه ده — ده له ډیره ریاضته
مفت آسان ګنړی دا واړه — پښتانهٔ له جهالته
هر سړے ورته ملا وی — چه په یادکا څو آیته
چه پیرو هغه شاعر دے — قافیه غلطه کته
هغه سګ ورته ملک دے — چه کلمے وړی له محلته
خان هغه چه توکس پریوزی — په زانګو کښے وهی لته

پیر هغه چه پسے درومی
څو سر توری په دا لته

آفریدی په خوئ پردی دی — په یارئ ئے نفرین
څهٔ تیراه څهٔ ئے وکړے — څهٔ ئے ملک څهٔ ئے آئین
دوه درے ستے غله واخلی — څوک چه بنهٔ وکا سادین
نهٔ ئے مونځ نهٔ ئے روژه شته — دَ شیطان لری تلقین
څکه هسے اولجئ دی — چه نهٔ رزق لری نهٔ دین
یو لعنت په آفریدی شه — سل لعنت ئے په دے شین
آفریدی لاخهٔ په رنګ دے — دیشین لادی ترے بے دین

خدائے دِ دواړه قومه ورک کا
په دا زړه ورځے آمین

چه زړهٔ دَ چا ژوندے وی — هغه مینه کا په ښکار
له ښکاره ئے څهٔ کار دے — چه په زړهٔ نهٔ وی بیدار
کهٔ ښکار کا دَ مرغونو — دَ باز ونو دے پکار
دَ سپی ښکار هم درومه — کهٔ میدان دے کهٔ کوهسار
دَ غشی ښکار ډیر ښهٔ دے — کهٔ باتور دے په ګذار
کهٔ ښکار دے دَ توپک دے — کهٔ پرے تهٔ وکړے تلوار
نن خوشحال په دا دوه کاره — په جهان کښے دے اوخار
دَ باز دَ توپک دواړه — هم په دا دے مینه دار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه چارد پښتانه له لاسه نشی — مګر چارې آسمانی ده کمه کوزه
که هرڅوئ سموم رانه سمیږی — چه کاره دی د بدبختو ورېوزه
په فساد کښې هیڅ فائده نشته خوشحاله — د فساد په اور کښې سیزی واښه دروزه
هغه چارچه عاقبت لره ښه نه وی — دهو ښیار وو په مذهب ده لایجوزه
یوسفزئ ننګیالی پښتانه نه دی — دے ننګو پښتنو له مینځه وُوزه
یاد بنو په لور درومه تولو وکړه — ترخوشابه پورے ملک کړه شنه ډډوزه

یا په کُنج کښې د عزت کښینه طاعت کړه
یا مکے لره ځه پس دا درے رموزه

دایم راغلم په دا عمر — چه م سپین شو تور وینښته
یا خاورے دی یا کانړی — راته واړه سپین او سره
هیڅ کار نه شی بے له زړو — چه پرے وپوهیدم زه
ګرم نه دے دا وګړے — چه پرے وباسے لیمه
چه سپین وسره پرے ورکا — هغه کښل کا سپینه خوله
هم زړدی که ئے ګورے — چه په غره بیائی اوبه
که هرڅو له تا زړه بدوی — بیا په زړ ر غیږی زړه

خدائے رسول سره خپلیږی
په زړ نورے چارے څه

کنی کبر، مزرے یاره، وږے هم، دا دوه شهره
صحبت مکړه له ښځے که په رنګ ده ښځه حُوره

که لیندہ ده، که ورغوے، دا دوه شهره هم ځان غوره
چه پیدا د نرګس ګل شی، له سینے ئے مئ کړه دُوره
خولا ګل شته په ګلزار کښے نے وے معشوقه واړه
که دِ لاس باندِ رسیږی لحظه مئ شه بے سروره
ستا به څه یاد کړم تیراه — چه د زړه وکړم پریښه
هر بیګاه به دِ باران وو — په شیبو شیبو ډیر ګښه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورکزیو آفرید یو — په هیواد باندِ درونړ
لوئ نښتر لوئ خیړئ — بے میوے نا بُوده بنړ
د پوزیو کمے خونے — سپی سړی پکښے سجنړ
د رنجړو د بویه ډکے — پمن والے پکښے کنړ
خسی ورغومی پکښے کوپتے — خاورے سرے درست انګنړ
چه په شک پکښے سړی وُو — یو احمد وو بل چند نړ
چینے د تیراه بنے دی
لا اوبۀ ده د پټنړ

زلفے ستا نافۀ ناب دی — لب شراب دی د فرنګ
کُښلے مخ دِ نستزن دے — ستا باڼۀ تازه خدنګ
په مخ ډیره بنا شته ئے — لږ دی کُښلی ستا په رنګ
تل تل غم باندِ نایاب دے — خاوے د خواب دے ستا پالنګ
بنا پیرئ م کنړلے — دَ خړئ دِ بنۀ ژرنګ
په تا بنائی چه آخلے — د پریو نه قلنګ
بدن سیمه خوبا تۀ ئے
قلب دِ نۀ دے، دے دَ سنګ

ختک چه په آس سورشی — درسته وتړی په کونه
شمله د دستار پریږدی — په تندی کښے اوږده پلنه
سایه د شملے کوری — د خپل آس په ترپونه
جنجو ته کا بنسکنځلے — په کولک کاندی پوښتنه
دعوی د خانئ واخلی — په فساد کاندی جستنه
حسد بده بلا ده — د سړی په ورکونه
د هیچا څۀ ونۀ کا
حاسد شنه کاخپله ینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناگاه به دِ پهکور باندِ غوغا شی
چه فلانه ترجهان تیرشو فلانه وخت
دَغسل دَ کفن زیرمه ئے کانړئ
وکفن لره ئے راولئ بنهٔ رخت
پهکورکښے به دِکښیږدی خُویه رونړه
بیا به کوره وته رائشی یک لخت
حساب به دِ دَ مال کاندی په زړهٔ کښے
په دا کارکښے گرفتار وی واړه سخت
ملگیری به دِ پهکورکښے خوک ونهٔ کا
کهٔ دِ مل خوبه عمل وی هغه وخت
خپل عمل به دِ پهکورکښے پکار کیږی
په عمل کښے کهٔ نیک بخت وے کهٔ بدبخت

دَبادشاه دَسره لعل پهښکارکښے پریوت
چه شعلے ئے خُلیدے تر بله اوره
ناگهانه دَشپانهٔ په لاس کښے کښیوت
زرومورلره شپانهٔ راوړ تر کوره
یوگډوری ئے پهخونه کښے عادت وو
دَگډوری ئے په غاړه کړهٔ اے روره
هغه لعل دَجوهری په نظرکښیوت
په بهائے خُنے یوړ په یوه توره
لک روپئ دَهغه لعل قدر وقیمت وو
نادیده عالم په توره وسکړ گوره
دادَ سر په ستر گومهٔ گوره خوشحال ته
دَباطن ستر گے پیدا کړه تهٔ ئے گوره

سړے وباسی له کاره
پکارنهٔ دے ډیرخربښت
ناقابل خُویه لوئے مهٔ شه
لاتر ډیرخربښت دے زښت
تربیت دَقابل بنهٔ دے
په بنه مزکه بنهٔ شی کښت
ناقابل دَبنورے کښت دے
تربیت ئے دے کا هښت
چه ناکس م تربیت کړ
ماخپل ځان ته آفت غوښت
دواړه توکه ئے بلا شوه
هم ساتنه هم نوشت
بل علاج نشته بے صبره
اوس م صبر دے بالښت
خهٔ خوش رنگ زیبا گلونه
له دیو خاورو نه پیدا شی
بیا په خو ورځو معدوم شی
په داخاورو کښے فنا شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

حبش په مکه راغے چه مکه کاندی ویرانه
قریشو جنگ ونهٔ کړ تار په تار لاړل له میانه
چه وخت دَ محمدؐ شو عرب سلوم شول په مړانه
مدار په بنهٔ سردار دے نورخهٔ مهٔ وایه اے خوانه
چه میرد لښکر مرد وی گرانه چارشی پرے آسانه
کهٔ صبر کهٔ همت دے
فتح یوسی له میدانه

حمل ثور دا دواړه فروردین اُردی بهشت دی
پښتو به درته وایم اول ورے دویم غوځکے
جوزا سرطان خرداد و تیر دی په حساب کښے
پښتوئے څینور او کُنی کبر حساب دے
اسد سنبله دواړه امرداد شهریور دی
پښتو سنبله ویرے اسد وکنړه زمرے
میزان عقرب دا دواړه مهرآبان سره حساب کړه
پښتو تله لړم دی دا دِ یاد لری سړے
لیندهٔ ورغوے څهٔ دی لادا واوره درته وایم
یو قوس دویم جدی دواړه دادی آذر دے
چه دلو حوت ووائی یو بهمن بل اسفندیار کړه
پښتوله مانه واوره یو بوکه دویم ماهے

کدوم دَ چنار په ونه وخوت وچنار ته ئے آغاز کړهٔ دا مقال
چه تهٔ دَ څو کالونو ئے چنار ه راته ووایه خپل عمر خپل احوال
چنار ووے چه دَ دوه سو کالوزهٔ یم په حساب کښے گوندِ کم وی یونیم کال
کدو ووے هائے خوته پیمُدت لوئے شوے دایم زهٔ درسره سم شوم دم درحال
چنار ووے چه وخت سخت دَ خله راشی
زهٔ او ته به سره زده کړو هالهٔ حال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار به پرے پوهیږی هیڅ باور نشته په بخت
که په بخت کله باور وے تل به یوناست وو په تخت
بخت باران دے چه وریږی چرته نرم چرته سخت
کله وُوری په کانړی کله وُوری په درخت
بخت خوشحال سره غلیم دے
چه لری دَ هُنر رخت

درست عالم تیرسو شپیتهٔ بخرے حساب کړه
هغه تیرسو بخرے واړه ناکسان دی
په شپیتهٔ کښے پنځوس بخرے هوښیاران دی
په دا هومره کښے لس بخرے غازیان دی
درست جهان په ناپوهانو سره ډک دے
ولے نریات که پکښے وګورے افغان دی
هوښیاران یکان یکان په هرمکان شته
چه کثرت ئے دے په ملک دَ خراسان دی
چه داخل حه جمع خرڅ نهٔ دی په دا کښے
هغه واړه جټ هندکی دَ هندوستان دی

که فرزند غواړے له خدایه چه لری حیا وفا
چه حیضه پاکه نهٔ شی دخول مهٔ کړه دَ نسا
که له حیضه پاکه نهٔ وی بد فرزند شی ترے پیدا
که دلیل غواړے له مانه لاس په لاس دے دلیل دا
وبهرام وته نظر کړه
هم ئے وفا هم ئے حیا

په یوهٔ باران کښت ورک کا خلقے کا سره خوارے
رهزنان باندِ تعیین کا مسافر وژنی په لارے
یسیران کا تندی اوړکی چه له لوږے وهی نارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوی ژنړے سره بیل کا د مرګوتې په چیغارے
خدائے عادل دے ظالم نهٔ دے
نهٔ په ظلم کا دا چارے

په ډیرو ګله فضیلت شته په جهان کښے دا یوڅو به درته یاد کړم زه خوشحال
فضیلت د بنهٔ نسب د اصالت دے فضیلت دے د بنهٔ حسن د جمال
فضیلت د شجاعت د مړنتوب دے فضیلت د سخاوت دے د ډیر مال
فضیلت د ډیر هنر دے د ډیر علم فضیلت د ډیر اولاد دے د عیال
نهٔ دا کل فضیلتونه منونه منونه
نهٔ چه بخت د چا څخه وی یو مثقال

لږ خوراک تنګے کلمے بویه د بنګے مرد هغه چه ډیر خوراک کا ډیر خړی
چه څارېږ مړونه جغدی کښیږ د مردان دی تو یوی په سپینو وریژو زیږ غوړی
د هغو دُنیا نابوده نهٔ ده څهٔ ده چه پیسے په کور کښے ږدی او ګړے لړی
مرتبے د هر چا راغلے بیلے بیلے سره نهٔ دی برابر واړه سړی
څوک په زور میلمه وخونے لره بیائی
څوک په زور میلمه له خونے نه شړی

په اتم د سنبلے! منتهی شی دوه څیلے
اباسین په ته کښے کښینی په تن وچے شی خولے
وږی وخیژی د شولو کار بنکاره شی د غلے
هونړائی وغرهٔ ته جوړشی د خپل بنکار په مشغلے
زانړے ووهی غړنګے
لور په لور هوړے دے

کهٔ ئے کښینوے په باغ کښے مرد به ونهٔ کا آرام
څو پوره په غلیم نهٔ کا هره چار د انتقام
فراغت کا خبر نهٔ دی نامردان په ننګ و نام
بهرام و ته وګوره درست بنده دے د خپل کام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَصورت په زورقوت غرنۍ ماتیږی کۀ خبرۍ دَکوهکن په زور قوت
چه دَروح قوت پیدا شی قمرشق کا
په هرلوری ئے په مخ درومی نصرت
کۀ هرڅو باندِ باران دَبهار ووری گل سنبل به ترے پیدا نۀ شی له سنگه
امتحان لره خاورے کړه وگوره
چه گلزار له تا پیدا شی په څو رنگه
کۀ واړه جهان په لاسو راوړے دَقارون ترخزانو دِ گنج بسیار شی
دا کل واړه م تردا پورے هیڅ نۀ دی
چه دَلاسه دِ ناحق سړے آزار شی
پلار هرگز په بد دَځویو راضی نۀ وی ولے بد ځویه آخر دَپلار بدخواه شی
چه دَ پلار په بد راضی شی هغه ځوئے
په محشر به ئے بیشکه مخ سیاه شی
نن چه په جهان باندِ لاس ستادے دَنیکئ تخم کړه ځودِ په دست شی
ستا پخوا دَدے دُنیا صاحبان نور وو
پس له تا به هم دَنورو بندوبست شی
په کوم گرداب کښے گرځے گردابونه صد هزار دی
په هسے دریاب ډوب ئے چه موجونه ئے خونخوار دی
راشه ځنے وونره ! دا واتۀ ځنے پکار دی
نۀ ئے غم نۀ ئے اندوه شته
چه وتلی په کنار دی
دَمغلو سره گډ په زیست روزگار کښے غوریه خیل دی یاترین دَ قندهار
کۀ سودا ده کۀ خوینبی کۀ نوکری ده نور پښتون دے له مغلو نه ویزار
په دا دورچه کوتونه پکښے ساز شول یوسف زئ تردا دواړو دی مردار
کشمیری به هم دا هسے رنگه نۀ وی
چه نر بنځے دَ مغلو خدمتگار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ یوے بنسیبنے شراب دی سره ګرځی دست په دست
چه اصیل سړے ئے وخښی نهٔ بدګوئے شی نهٔ بدمست
سل ناسازے په لاس واخلی چه بد ذات شی مئے پرست
دَ شرابو ګناه کوم دے
ګناه ستا دے هرچه هست

څو نرهٔ پایم په دُنیا کښے دا دوه خواست کوم له تا
یوم روغے لرے سترګے بل م تهینګه لره ملا
بنائسته ؤ لره غوارم دواړه توکه هغه دا
کهٔ دا دواړه توکه نهٔ وی ما هم بیایه له دُنیا
هرڅوک پلار دَ لونړومهٔ شه په ډیر غم شی مبتلا
څوچه لُونړے وی په کور کښے په کور وی هومره بلا
ځما په کور کښے دیرش دی کهٔ تردیرش دی ډیرے لا
کهٔ غم وهم دَ دے وو راسره صبا بیکا
پخپله خدائے وادهٔ کړے چه له سرایه شوم جدا
چه تهٔ کړے واړه بنهٔ کړے یوه خدا یه ربّنا
ترکار دِ نهٔ رسیږی عقل فکر دَ هیچا
کهٔ چار ده هم هغه ده
هرچه پسندے وی په تا

دَ زړے بنځے په کوس کښے دا جلاب جمال کوته وی
بند په بندئے سره بیل کا غوئے رغښتهٔ ترکوته وی
په کمر دِ درد پیدا کا پکښے دا هومره تروته وی
رنګ ئے مهٔ ګوره په سترګو
کهٔ ډنګره کهٔ موته وی

مُسلمان سړے به څهٔ لره دروغ کا چه په کفر کښے دروغ دی هم ناروغ
کهٔ دِ سرځی کهٔ دِ مال ځی دروغ مکړه اعتبار دَ سړی لاړشی په دروغ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ په هره کوڅه ګرځے پکښے دروے پهر پهر
لا به هم پرے خبر نۀ شے بے رهبره تلۀ دی زهر
کۀ ځما په نغوته دروے لویه لار نیسه دَ بنهر
درویشان لکه ماران دی هم مهره لری هم زهر
په آزارۍ راضی مۀ شه
چه اخته نۀ شے په قهر

میاشت دَ ورځۍ خور وه چه داخل شوم په میدان
کال څۀ وو هغه وو بیا تحویل دَ سرطان
هسے شان ساړه وو لکه نرم زمستان
سرے اوربشے کو وے
غنم ډاډه تنکی شان

چه دَ پلار دَ مرګ م تیرشو پوره قرن دَ صفرے په میاشت ومړه ځما مور
پوره زر اتیا کلونه دَ هجرت وو چه دَ مور په خوام ومړ مشر کور
چه دَ مور تر مرګ م ومړه وراندِ روستو یوه لور دَ شاه بانو وه پسے خور
خدائے دِ باغ دَ جنت ځائے کاندی دَ وارو
چه به باغ دَ دُنیا نۀ وُوینی نور

په جهان کښے څو سړی دی څلور قسمه دی پیدا
زده ئے زده ئے چه مۀ زده وے دا فریق دی مقتدا
زده ئے نۀ زده چه ئے نۀ زده خبردار کړه دَ ایذا
زده نۀ زده م مونږه نۀ زده دَ تعلیمه دی پیدا
زده نۀ زده چه زده م
تر شیطان بتر دے دا

حمزه خان دَ رستم باد دے چه په څو رنګه پیرے کا
کله هسے خوب راپاسی چه مشکی کوڅے ډیرے کا
کله هسے راپیدا شی چه عالم وته بنیرے کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

آخر یاد دے په دا څۀ شی
کۀ په ګرد ږیرے سپیرے کا

ګلے د سړی خوږ شی هم ئے نۀ پریوزی خر
شودۀ د څښتی د میږے چه په نس کښے ئے شی اړ
دارو د ثنا بویه یاد د حنظل جړ
کۀ زر دارو ونۀ کا د مور رنګ به ئے شی زیړ
اړچه لرغونے شی
پریکوی د ګلے سر

لګړ د بنارونیو په سیل ګډ شو له هیبته ئے درست سیل شو تار په تار
تپوس له بله لوریه راپیدا شو په یوۀ باند دۀ هم وکړ ګذار
خوشحال ختک حیران شو ورته پاتو چه ئے ولیدۀ داهسے رنګه کار
په څنګ کښے یو هوښیار سړے ولاړ وو دا خبره ورته وکړه غه هوښیار
چه هیڅ ورته حیران مۀ شه خوشحاله
تل په مات لښکر سوپړے کاندی ګذار

د تیراه په ملک کښے نشته د اذان الله اکبر
د خپل غیږ منت راباند چه م وینښ کاندی سحر
چه بهرام ځنے پیدا شو ماوے غیږ م دے کافر
هم ډیر کافر هم نۀ دے
په تیراه کښے شۀ په چر

د دنیا د دولت ویش د چا په لاس دے چه ئے ورکا په اړاؤ کیدی خر ته
کۀ ځما په لاس ودست د دولت ویش وے
ما به ورکړے یو چونګ خاورے بے هنر ته

په هر فن کښے چه م غواړے هغه زۀ یم قرینه م به بیا رانشی په قرنه
په دا هومره ډیر هنره لکه زۀ یم
یو هنرئے فلک ورنۀ کړ هنر نه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا دیده ګواهی مله هم له حقه نه ویزار یم
حلال نهٔ دی زهٔ ئے خورمه دَ فتنوئے مینه دار یم
دا ځلور کارونه کړمه خدائے دِ نهٔ کاچه بدکار یم
که په ما باندِ څهٔ وائے
زهٔ هم تا وته تیار یم
چه وُزیږی له تانه بیائے تاته درځی عیب
له ځانه دِ پیدا شی په ګندګئی ګوښی حیات
دخل دَ ساعت په طبیعت دے دَ سړیو
چه بد زیږی له نیکه له نیک ذاته نه بد ذات
که نهٔ دی که ځلور دی کارئے چاته ښکاره نشو
سر در کُم دریاب دے دا آبا و امهات!
قدرت دَ هغه خدائے دے چه قادرِ بر کمال دے
خاموش وُسه خوشحاله تر دادم مهٔ وهه زیات
که دِ توان رسی خوشحاله تقوی مهٔ پریږ ده له لاسه
او که نهٔ په فتوی کار کړه مخ له شرعے مهٔ جار باسه
که دا دواړه توکه نهٔ وی
سکه بترئے ترکناسه
که بادشاه له تخته پریوزی ګدائی واخلی په لاس
که دَ خدائے سره آشنا وی زړهٔ به نهٔ کاکوز و پاس
ترغنا نه فقر بنهٔ دے نهٔ ئے غم نهٔ ئے هراس
دَ ژوندون اساس په باد دے څهٔ ژوندون څهٔ ئے اَساس
که ژوندون دے هم هغه دے
چه ئے نهٔ وی هیڅ وسواس
ما په عمر مدح نهٔ ده دَ چا کړے چه دَ مدح ښښتن یو نهٔ وو پیدا
په غندل م پوست دَ ډیرو دے وُکښلے چه دَ هجو لائق ډیر وو هویدا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په صفت م د هغو کړه ږیره سپینه
چه ئے زهٔ وم په سپین مخ باندِ شیدا
خدایه مهٔ وے هسے ذکر چه ئے خلق سر هوا کا
درویشان د «لا» په تُوره همیش لَودما سوا کا
دیو د «لا» تُوره وکښلی
پوو د غیلو یا د غوا کا
عمر ډیر وو عقل لږ وو عمر لږ شو عقل ډیر شو
یو ژوندون وو په جهان کښے په دا شان سره تیر بیر شو
د ځوانئ ساعت خوشحاله
خوب وو ولیدهٔ شو تیر شو
زهٔ چه زوړیم حال م دادے د ځوانانو به څهٔ حال وی
درسته شپه د غیږ له لاسه درازی په ما محال وی
ورځ وشپه م دا فکرونه که وادهٔ م کال په کال وی
تر اویا کالونو تیر شوم
واویلا م په جمال وی
راشه هومره جور ظلم ستم مهٔ کړه د دردمنو آه سرد د خدائے بلا دے
څوک چه درد رسوی چاته درد ورد روی چا ته مهٔ رسوه درد د خدائے بلا دے
چه انصاف عدل تمیز ورڅخه نهٔ وی
رنګ ئے ورک شه هغه مرد د خدائے بلا دے
عیسیٰ یو نادان هوښیار نهٔ کړ په عمر په اعجاز ئے که راندهٔ بینا کول
څوک چه خدائے په ازل نهٔ وی بینا کړے کار د چا دے د نادان دانا کول
چه نادان په سبق زده کا حال ئے څهٔ وی
په خضاب سره زاړهٔ برنا کول
مار په مثل دے د ښځے دے په سوړه کښے بهتر
چه له سوړے نه بیرون شی خلاص به نهٔ وی له خطر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له ستر کو بنځه ووځی
نور پرے وار شی د ذکر

د نوروز په دولسم ! میاشت صفر کال د غفط ۱۰۸۹ وو
غله گرانه کښت زبون وو په عالم نازل سخط وو
لوئے باران وشو په خلقو
د وګړی وار غلط وو

هیڅ ناکس به په تعلیم سره کس نه شی داخبره د دانا شوه راپه یاده
سراغزے به نورڅه نه شی سراغزے دے که په باغ کښے ئے پیوند کړے له فرصاده
اوم دیوال به په کهکل سره پوخ نکړے که هرڅو باندِ هُنر کوے اُستاده
د نادان د غلطئ عیب کوم دے غلطی خود هوښیار بده بلا ده
لا د حرف د عبارت غلطی پریږده رسوائی په زیر او زور کښے د ملا ده
چه حاذق طبیب په چارکښے تیرو بیرشی
پښیمانی د نرړه اندوه ئے په دا لا ده

ما تازه ګلونه ولیده په باغ کښے همګی په رنګ وبوئ سره زیبا
ما وے تاسے غوندِ هسے بنه ګلونه له دیو هسے تورو خاورونه پیدا
وے ئے هرچه خپسر خاورے کا خوشحاله
مرتبه به بهه بیا مومی تر دا

که همه عالم په عقل زیست روزګار کړی هیڅ بدی فتنے به نه وی په دامیان کښے
حماقت جهل کنده خویونه بد دی شور غوغا بلا پیدا کا په جهان کښے
واړه نفس دے چه په مونږ کا فساد ونه
کنړه کومه ګمراهی ده په شیطان کښے

چه سړی له وردرومی عیب عار په هیڅ رنګ دِ سړے نه کا هغه کار
چه سړے له عیبه ځان ساتی که بنه کا لا دِ وی د دین په کار کښے استوار
د دُنیا چارے فانی دی باقی نه دی
همیشه به تل باقی وی د دین کار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بے د خولے د کلمے تفاوت کوم دے په دا دور په هندو په مسلمان کښے
سل دانے تسبیح په لاس زر کناهونه د هغو به څهٔ بنادی وی په ایمان کښے
په توبه په استغفار په پینځه وخته
ورځ او شپه د معصیت فکر په ځان کښے

په بائین کښے زیست روزګار شی اوس خو پاتے یو طلاق دے
کجی بنه ده په لاس پوم شوم نور ځما له تا فراق دے
وهغهٔ ته ورکړه کونه
چه دے تل د تا مشتاق دے

نن دا پند په خاطر راغے زهٔ ئے وائیم څوک کهٔ پند ځما منی کهٔ نهٔ منی
د کم ذات په آشنا یئ کښے سود نشته په دُرمے کښے کله خوندوی د کنی
د توپک ګوله په خوله خوړے بنه ده نهٔ چه وخوری څوک نمړئ د دنی
بیوفا سړے بتر تر کوټه سپی دے
چه ژغرئ کا دروغ د لیونی

د آسمان په کجروئ چار په ما وه ونشینه
غر فرهاد په تیشه غوڅ کړ خسرو بیا مونده شیرینه
یو لاشهٔ خوری د مچئ
بل خوا بره له انګبینه

یو دولت ته رسیدل دی بل دولت تر سرؤل دی
د نادان سره ګډ ودشی دواړه توکه د عاقل دی
بخت خو آس وسړی ورکا
ګران د آس تیزل ساتل دی

په ذره کښے روغ رنځورے په لحظه کښے بناد غمژن
بځن ستا په کبر خیال شهٔ په دا هومره بادی من
درست غفلت خود ستائی
لاف وشاف د دروغژن

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرام بنخه دے بد رنگه رنگارنگ زیور پرے پورے
که زیور ورځنے واخلے نور به نهٔ پیرے په تورے
که احمق په دولت بنهٔ شی
که ترے لاړ شی خود به ګورے
څوک چه سپینه ږیره رنګ کا بیا ځوانی غواړی په زوره
په مثال کښے غلګے سپے دے په کمتوه وربوز توره
که قوت د مرد په ځائے وی
سپینه ږیره څهٔ پیغوره
د دے دور شیخان ډیر دی لور په لور اورنګ زیب بادشاه د واړو دے انځور
په هغه چارهٔ قلم ساز کا قرآن کښے په هغه چارهٔ شهرګ پریکا د رور
په رکوع کښے تسبیحات د پلار د مرګ کا
په سجود کښے زوری خپله مشره خور
خدایه واخلے هسے ذکر آلوده په ډیر غفلت
خدائے د ځان دپاره بولی په عالم کا ندی منت
په الله الله وئیلو
تاخت تاراج کا درست محلت
که له دمنه چه لولی دانایان کنړی خپل ځان
که په داکښے څهٔ فائده وے بند به نهٔ وو شاه جهان
چه آسمان فتنے برپا کا
هورته څهٔ کا دانایان
منجم که درته نحسه آدینه کا یا طبیب وتاته بدے کا شکرے
په جمعه به ومانځه ته ونهٔ ووزے له شکرو به هم ګرځے لرے لرے
په قرآن کښے چه شراب دی منع شوی
تهٔ ئے ولے لکه پټی د مور نغرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَمغل په طباخ ډیر یوسف مندړ دی
لکه وږی مچ ډیر یږی درنگ تر درنگ
کهٔ کعبه کهٔ نے قبله ده خو تنگه ده
په پیسه پیسے به درومی تر فرسنگ
کهٔ پیسه دَ ملنگئی په لباس مومی
مصلے به دَ گیدړ کا پسے لنگ
چه بنهٔ وخوری بیا بنهٔ کښینی بنهٔ خوب وکړی په پالنگ
کهٔ په اصل نامرد نهٔ وی تل به لوند لری خپل لنگ
کهٔ دِ دا صحت نصیب شی
دَ طبیب مهٔ گوره رنگ
کافری لکه بیزو دے دا متل دے دیرینه
چه جفتی شی له ناجنسه ضائع کیږی قرینه
چه اولاد له بیزو وشی
نیم آدم نیم بوزینه
چه نظر م دُ دنیا په روزگار وکړ بل خصلت م بنهٔ و نهٔ لیدهٔ ترجوده
ورپسے م بنهٔ وئیل دَ عقل خوبن شوهٔ دا هغه دواړه بے ځایه دی بے سُوده
جود هغه وی چه اسراف ورسره نهٔ وی
بنهٔ وئیل هغه چه نهٔ وی بے مقصودهٔ
چه اوبهٔ په ځائے حصار شی نور خساشی صفائی نے هم په داده چه بهیږی
کانړی زرکهٔ سره وگوری یکرنگ دی فرق نے دا دے چه په زرو زړه رغیږی
هغه زر تر کانړی لوټے لا بتر دی
چه نے وُمنډی په مزکه نهٔ خرڅیږی
آل اولاد چه دَ آدم دے بنهٔ نے خوئی دے بنهٔ نے روئی
هندکے آل اولاد دَ کوم دے چه نهٔ روئی لری نهٔ خوئی
خودَ طمع یا دَ ډار دی دوفائے نشته بوئی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دے دور روش دا دے چه په مړه پسے تاپ نشی
نهٔ خوبنی شته نهٔ خپلوی شته په خپل سود دَ هرچا زړه شی
نهٔ حیا شته نهٔ وفا شته
تاپ په چا پسے په څهٔ شی
کهٔ اوبهٔ سړے په تنده په خواړهٔ څښی دَ باړے اوبهٔ خونر ناحقه وڅښی
پسته ونے پلوسین باړه ماترے دَ تیراه دپاره غابنی ماښی وُمښی
یوجوزا دویم خرچنگ مزرے بل وږے
پکښے هومره مدت تیرکړی نورترے تښتی
خدائے کم ذات سړے دَ علم څښتن مکړه دَ کم ذات دَ علم چارهسے لیدهٔ شی
چه کم ذات ته څوک ښئینه کا دَ علم
په خمتا باندِ دَ زړو کشیده شی
مشکے چه لږ سُورے شی وار په وار کا اوبهٔ توئے
په کور کښے فتنه لږه
را پیدا کا فتنے لوئے
چه بَل څراغ سړے په ساهه سره وژنی دَ کدائے دَ کچکول توک خوری لږ بسیار
یو اودس په چارچوبئ کښے څوک چه کاندی
درے څلور کا روزه منع دی په شمار
نمرا وخیژی صبا بیگاه پریوزی چالوئی خوبی ترسره نهٔ ده وُړی
چه کمال لری زوال ورلره تل دی
اوبه مکه کله پوره کله نیمگړی
یا یاری له هیچا مهٔ کړه یا چه یار شے دَ چا تهٔ
بنهٔ خوبنهٔ دی کهٔ یار بد کا
هم ئے ونیسه په بنهٔ
کهٔ په مال دَ مالدار زړهٔ نهٔ دے تړلے په داخهٔ کهٔ کوته کوته سره پریوزی
تربیړئ لاندِ نهٔ دی اوبهٔ بدے بدی داکهٔ دَ بیړئ په مینځ کښے کښیوزی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ملحد سړے مالدار شی مال به خرڅ کا په فساد
مُسلمان څخه مال بنۀ دے
چه ئے مال شی دَ دین زاد
کۀ عزیز دے کۀ ذلیل دے په خپل خوئ کښے دے مدار
په خپل خوئ دَ باز قیمت دے په خپل خوئ دے تپوس خوار
یو په لاس دَ بادشاه ناست دے
دویم گرځی خوار بے کار
کۀ دَ سرم دستار نشته کۀ دَ آس م نشته زین
هومره مال هومره م ځویه
دا په چا باندِ نفرین
برائی په ما آواز وشو له غیبه چه ډیرمۀ شه په فکرونو ممتحن
چه دَ دوست سره دِ دوست دے هغه دوست دے
چه دَ دوست سره دشمن هغه دشمن
سړی پیری کۀ کل تورے نیزے شی کۀ همه واړه جهان شی دیو ودَد
چه تا نۀ وی دَ چا سره بد کړی
له تا به هم څوک نۀ وکاندی بد
رسم دَ دوستئ شرط دَ یارئ نۀ دے داچه تۀ م عیب راته هُنر کړے
شرط دَ یارئ دا دے کۀ څۀ عیب م ووینے
تۀ به راته ووائے په غه عیب م خبر کړے
ربنتیا کړه له هیچا نه مۀ ویریږه ربنتیا سړے له هرے بلا خلاص کا
شب گرد دے چه ئے ډارشی له عسسه
خونیان دی چه به ویره دَ قصاص کا
اے چه دَ سرو بخملو په ځالیو پروت ئے دَ بنو زر بفتو په بالښتو نه
پاسه له خو به وینبی شه سر په سجوڈ کړه
کۀ دا راحت غواړے په بهشتو نه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ښۀ دی خو هغه مرغونه ښۀ دی چه نۀ ئے رنګ شته نۀ آواز شته نۀ مړانه
په بلاکۀ ګرفتار دی خو هم هغه دی چه هُنرئے پاخیدۀ له خپله ځانه
چه زور لری دَ لیچو زور دِ نۀ کا په ناتوانو
او که نۀ ترهر چالوئے دے
سیال نۀ دے دَ ضعیفانو
میلمانۀ وته یا شا کړه یائے ښۀ وکړه خدمت
یا په تُورو ورتلۀ مۀ کړه
یا ښکاره کړه شجاعت
سر مِ خوږ شی له کمینه مۀ کمین وے مۀ ئے مینه
دَ دمړئ ورکول کا دَ مهرانو منت ږدینه
مګر سګ وی سړے نۀ وی چه به دا منت څوک وړینه
دَ مردانو روش نۀ دے
چه خپل ورکړه یادوینه
چه صبا صبا اوبۀ څښی دَ انارو زۀ حیران یم چه هغه سړے به څۀ مری
که له مرګه چاره نشته وبه مرینه
باور وکړه په زحمت خو به ونۀ مری
ژبه بند کړه له ګفتاره لاس خوندی کړه له آزاره
نور غم نشته نۀ اندوه شته
فراغت ګرځه بے ډاره
چه تور مُشک راپاتے نۀ شول سپین ګوهر نۀ شول راپاتے
نور به هیڅ نۀ شی راپاتے
قصئ نشته کهے نه پاتے
هسے خوئ مکړه خوشحاله چه خپل هم له تا ویزار شی
ولے هسے سلوک نۀ کړے
چه پردی دِ خدمتګار شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دا ژبه ده چه غم ده هم دا ژبه ده بنادی
که څوک خپله ژبه بنه کا
نورئ هیڅ نشته بدی
چه څۀ غم شدت رارسی همګی شامت ځما دے
چه څۀ عیش فرحت مومم واړه فضل وکرم ستا دے
په خپل زړۀ که سازیدے دَ هر چا کار
هیڅ حاجت نۀ وو په مینځ دَ کردګار
په زمان په سړی هسے چار شی پیښه
چه دَ چا په فکر نۀ وی هغه چار
که کیدلے په خپل زړۀ دَ هر چا کار سکه حاجت نۀ وو په مینځ دَ کردګار
چه رضا دَ کردګار وی هغه کیږی
دَ سړی فکر تدبیر ګنړه بے کار
هیڅ زار دِ ځنے نۀ کا چه له غیره څوک آزار شی
دا هم دَ مینے کار دے چه له یاره نه ډیر زار شی
واړه سپی خوړونی بد دی چه دِ وُخوری څۀ بدکار شی
چه خپل سپی دِ سپینه پړے کا
هغه لا یو کوټ کو پار شی
چه په هو په نۀ پوهیږی پوره مرد ګنړه هغه
هو دِ هو وی نه دِ نه وی
یاره نۀ وی هو دِ نه
خواست په هیڅ توکی بنۀ نۀ دے چه ئے ځوئ کاندی له پلاره
چه په خواست سره څۀ موے
تر دا بخره نشته خواره
تۀ په کوم توکی دماغ کړے خپسر وکوره چه څۀ ئے
چه ئے حیض و بول بولے هغه وینه زوه تۀ ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هاتیان ساتی پیدا کا لویه خونه چه هاتیان پرے نوزی هسے ور
گیدړ هرچرته خپل وخت ساعت بدل کا لوئے ځنګل بویه مزری لره یا غر
لوئے ځنګ لره عمان وقلزم بویه په بیله کښے ئے تمام شی او بهٔ خور
هر مهتر چه حاجت مندشی د کهتر که باور کړے دغه مرګ دے د مهتر
که حاجت ئے پوره نهٔ شی ورته شاکا
دغه کار کنړه تر مرګه لا بتر
د احمق سړی زړهٔ نهٔ دے په کوکل کښے زړهٔ ئے ځائے لری په ژبه کښے تر تلو
چه ئے څهٔ په زړهٔ کښے ورشی یا څهٔ واوری
خپل پردی وته نور سر شی په وئیلو
بادامے دی راالوزی په هر لوری د بد یو
چه په خپلو زړهٔ بنهٔ نهٔ شو بنهٔ به نهٔ شی په پردیو
خپل پردی واړه وهلی
که یاران دی د غدیو
اصیلتوب په نورڅهٔ نهٔ دے اصیلتوب دے په خویونه
په مریونو کښے اصیل شته
په اصیلو کښے مریو نه
د فرعون د جادو ماران باطل وو د موسیٰ د معجزے د مار د وړانده
عاقبت به فضیحت او شرمنده شی
دروغژن چه له رښتینو حجت کاندی
له هیچا نه طمع مهٔ کړه که هوښیار ئے چه طامع سړے تر هرچا پورے خوار دے
طمع درے حرفه لری واړه بے تکیه
هر یو حرف ئے غړوندی وته تیار دے
د بخیل سړی کار بد دے په دوه رنګه که په زړهٔ کښے فکر وکا نړئ یا رانو
په هغه جهان حساب د توانګرانو
او په دا جهان معاش د نادارانو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاقلان به په وئیل کښې زړهٔ رهبر لری د ژبې
اول فکر د زړهٔ وکا بیا قصې کا عجائبې

د هوښیارو ژبه پټه وی په زړهٔ کښې راز به نهٔ وائی اشنا ونا اشنا ته
لږ او ډیر وئیل به نهٔ کاندی بے ځایه
هیڅ باطل وئیل به نهٔ وائی وچاته
د هندکی په زړهٔ کښې مکر حرکت لکه پیاز پکښې د پیاز کنده نکهت
لکه خوند د هریړے په هریړه کښې هسے کاردے د افغان د جهالت
که هرڅو پکښې د نیکو بوئ پیدا شی
له مغلو نه به لاړ نشی ظلمت
چه لښکرئ یګانه نهٔ وی په جنګ کښې هغه کس به و دشمن ته وی مقهور
چه لښکرئ یګانه وی غم د نهٔ کا
په غلیم باندِ به دے وی تل منصور
ونا پوهه ته داد ډیر ورکړه په غم کښې عاقلان په خپله پوهه مردانه وی
وهلک چه د لاسه ورکړے قرار شی
بیائے بل زمان ژړا په بهانه وی
غم ئے هیڅ مهٔ کړه خوشحاله که هرڅو په ګناه ډک ئے
آدم ئے نفس درپورے
نه چه پاک پیدا ملک ئے
چه د چا سره فلک په کمی پاسی واړه چارے په لاس واخلی بے تدبیره
د تر ړئ چه د خوارئ ساعت راشی
د هلکو په پرکه کښینی په ځیره
کهریالی د شپے له حاله خبر نهٔ دی چه کهریال وهی بے وخته بے هنګامه
د خوشحال د ستر کو کړهٔ د شپے پوښتنه
چه بے خوبه پرے تیر یږی شپه تمامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که شیخان که زاهدان دی تورے خاورے ئے په سر
که قدم کښیږدی بے شرعے
په خلاف دَ پیغمبرؐ!
هر نعمت دَ خدائے له لوریه په سرِ یو عنایت دے
تندرستان دِ شکر کاندی
تندرستی یو لوئے نعمت دے
که شیخان که عالمان دی واړه ښهٔ راته ښکاره دی
په هرڅهٔ کښے عشق بازی کا عاشقان گریوان پاره دی

دوه ښادئ دَ جهان دی یا ښهٔ ځویه یا یاران
چه دا دوه ښادئ نهٔ وی څهٔ نر ښځه څهٔ آسمان

هغه یار چه بے وفا وی رنگ نے ورک شه تریاری نه ئے ښه ده نهٔ یاری
سپے چه ځان سره آشنا کړے له تا نهٔ ځی بے وفا په لږ ما نړه کا ویزاری

که هر څو چه مړنے وی چه وسله نهٔ لری مرد
دَ ښځو سره ناست وی نندارهٔ کا دَ نبرد

عاقلان چه دَ دُنیا خصلت وُوینی دَ دُنیا دولت و دوئ ته لکه بادشی
دا دُنیا لکه زندان ورته ښکاریږی په واتهٔ له دے زندانه په زړهٔ ښادشی

دَ بهرام په لښکر مهٔ ځه په ورتللو کښے درنگ نهٔ کا
خو چه څهٔ خو تور برینس وُشی نور دَ تیښتے نه ننگ نهٔ کا
مگر هو رته ئے برے وی!
چه څوک هیچرے جنگ نهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسے غلهٔ راکړ شول په دا دَور آخرین کښے !
چه فیل له اَنبالئ پټوی په خپل آستین کښے

زر دانے تسبیح لری شملے د روستو پریږدی
لوئے کتاب په لاس کښے بل سیال نهٔ کنړی په دین کښے

دَ پردے په پریکوٚنه دَ پردے شی پټید نه
یا ځما تبرپخ نهٔ وو یا خو سخته نهٔ وه وُنه
هسے رنګ په وُنه لاړشو چه ئے نهٔ وه کشرید نه
دا چیستان عجب چیستان دے
کهٔ ئے حل کړے عقل منه

په جهان کښے کرځید لم په طلب دَ یوهٔ یار
بنهٔ چه رنځ م ضائع نشو په لاس راغے بنهٔ نکار

دَمزری غوندِ ځان ژغوره مهٔ سرژه شه سرغنده
مزرے ځان په وقار ژغوری سرژه تیښت ته پرنده

ملک په مثل لکه غوا دے چه تندان وربانده جنګ کا
هریو تند چه زورَور شی تند غیمه هغه ترځنګ کا

تر دیوال دننه بنے وی چه په کور کښے لکه خم شی
چه بیرونه تر دیوال شی بنهٔ نور زن دَ مردم شی
اول بنے له پسه بدے
خو دِ رنګ دَ واړو کم شی
دا حدیث دَ پیغمبر دے لکه کو هسے دروه شی
څوک چه بد نهٔ دے پخپله
هیڅ بدی به پرے ونهٔ شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په ملک چیرے پیدا شي هنرور دَ هغهٔ په کمي سرشي بے هنر
که دَ تخت دپاسه کښیني بادشاهي کا
آخر بیا دَ بے هُنر خاورے په سر
دَ خوشحال دیوان دوکان دَ جوهري دے پکښے واړه لعل ودُر یاقوت الماس دی
دَ جوهرو قدر چا زده جوهري زده
نهٔ هغه چه مرغیچیے ئے په لاس دی
اورخو هومره چه دَ چا پرے زیست روزگار شي چه په هر لورئے لیږے شي خیر کوم دے
دَ خانانو خوئیه روزه واړه اور دی خوَ دَ اور لیږے ډیر بري کار معلوم دے
چه غریبي له بلا نه له بلا نه امن مومي
هغه سرے داسهٔ شي
چه په پرانک باندِ وردرومي
دَ سرې چه قضا نهٔ وي دَ غلیم په زهرو نهٔ مري
چه قضا دَ سرې راشي
دَ طبیب په دارو ومري
دَ خوا نمردئ روش درو بنیم که تهٔ خوا نمردئ پرے به عمل کړے
چه دِ په کف دی هغه په کف دی
چه یو سر بل سر شوخهٔ پسے زغل کړے
دَ غفا په بوکه پریوتے په غرو نو ترکابله ترا تکه سپینے واوړے
شکر زر به درست جهان سره گلزار شي
دَ بدکال په سرخو بیا شوے تورے خاورے
خوژوندے په جهان کرخي خوري خوړل کا دَ چیرو
دَ مزري دستور دا نهٔ دے
چه جوته خوري دَ کیدړو
که دُعا ده که توبه ده که دارو وخوشحال خټک ته خدائے ورکړه شفا
په دوه کاله دَ اسهال په رنځ اخته وو ترے خلاصے په ذوالحجه وو دَ غفا ۱۰۸۱

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جهان کښې دی دوه توکه ښۀ آواز دویم ښۀ مخ
چه لری دا دواړه توکه
دَ هغو کسانو سخ
کۀ تۀ هر څو کینه کښې ئے دَ غلیم وهے ورمیږ
وګرد ش وته ئے پریږده سره ګوره لیوۀ میږ
لکه زلفے دَ دلبرے پیچ در پیچ دی په صفت ئے زۀ هم هسے پیچ در پیچ یم
نۀ پخوا دَ پښتو شعر وونه اوس شته
په دا کار کښې خو یوازې لعنت په هیچ یم
کۀ یار غواړے خوشحاله چه درست سرتر پا یه ښۀ وی
ورځه بے یاره ګرځه سکه دا هسے یار به نۀ وی
په وریځ م کار نشته کۀ آسمان وریځ وریځ شی
له باران سره م کار دے
کۀ په شپه شی کۀ په ورځ شی
دَ صحرا ښۀ دی دوه توکه یو ژوره دویم لوړه
په لوړه نسدا ره کړه
په ژوره کښې ئے رغړه
په سپین مخ باندِ تور خال آرائش دے دَ جمال
په تور مخ باندِ چه خال وی هغه نۀ لری هیڅ حال
دَ ښۀ مخ ترسیری څۀ وی
لکه تندر دَ هلال
چه په حکم دَ حکیم کاندی انکار ترهغۀ نه به بل نۀ وی ناپکار
دَ نادان دَ هوښیار فرق وی په دوه رنګه چه نادان به محتاج نۀ وی دَ هوښیار
دَ هوښیار څخه کۀ ډیره هوښیاری وی
بیا به دے دَ نصیحت وی طلبګار

... ...

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خساجوته مردار هډو نه سپے کیدې شرمخ کفتار خوری
دَ مزرِ یو هُنر دا دے
چه یا صبر یا خپل ښکار خوری
چه ئے واخلے ورته کښینے درته کوری ورته کوری
دالذت په جنت نشته
چه هم شوری هم پرے شوری
اوس دوه څیزه له تاغواړی یو ساتنه دویم سور
چه دا دواړه توکه نهٔ وی
نهٔ په غرهٔ ښهٔ نهٔ په کور
خُوانه ښځه لکه باد دَ نوبهار ده دَ بهار په باد دننه زړهٔ خوښیږی
زړه ښځه په مثال دَ مُنی وخت ده
چه علت او رنځوری ترے حاصلیږی
رنځوران مری په درے رنګه ځنے ومری بے طبیبه
څوک ناقص طبیبان وژنی
دَ چا مرګ وی له نصیبه
نهٔ دَ پینډے برکت شته دَ هندکیو نهٔ دَ تُورے برکت دَ ایرانیو
دواړه توکه مسلم دی کهٔ ئے کورے
په دا ملک کښے په افغان په تورانیو
خدائے دِ سترګے دَ بدخواه سړی رنګے کا ستا ګلونه به اَغزی ورڅرګندیږی
کهٔ په باغ کښے دِ یو ګل وی زرخارونه
دَ نیکخواه به دِ په ګل سترګے لګیږی
چه لباس کا چه تقلید کا چه تیتال رابښکاره شو وار په وار دَ هرچا حال
کهٔ شیخان کهٔ عالمان کهٔ زاهدان دی
له هیچا نه زړهٔ روغ نهٔ دے دَ خوشحال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لافے د هنر کړه چه تر هرڅهٔ ښهٔ هنر
څو وائے له زړو
کانړے مهٔ وهه په سر
هغه یوڅهٔ مړنتوب کا دغه دوه دی دَدهٔ ملے
یو حیوان دے په تورتم کښے باندِ تل وهی حملے

چه ئے وُوینی په ستر ګو دَخوړونی حرص زیات شی
چه وُوته له خونے تودَ ښځے اودس مات شی

ښځه چه زړه شوه ور په لاس کړه نور څمڅه
وایه چه دا تهٔ ئے دا نغرے دے دا اوګره

صغیره کبیره هر ګناه چه وُشی هر ګناه لره راځی پکار توبه
هم توبه له بدو وکړم هم ګناه کړم
له دے هسے شان توبه هزار توبه
یو حریص بل دروغژن دے هم احمق هم ترسمنده
داخلور کسه سړی دی دَ یارئ په کار ګنده
کهٔ یاری ورسره وکړے
زر به تا کا شرمنده
دَ دے زمانے څو یه چه بے بدو نور څهٔ نهٔ کا
کهٔ ئے وګورے له پلاره دَ مور غو ګتې کهٔ څهٔ کا

یو باز چه ښهٔ اَلوزی نهٔ ګنده بازونه لس
یو باز چه ښهٔ اَلوزی
هم هغه درلره بس

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قلم م رضانهٔ ده چه خبریږی ذ رازمنو به رازونه روبرو شی
په زړهٔ هومره پرتے نهٔ دی چه ئے شمارشته
اوس ئے بیا ورته سپرنه موبه مو شی
چه اصیل سړے کم ذاته ښځه کاندی په مثال سره ګډیږی غوړی تیل
بل دلیل به ترداپه درلره راوړم
ذ سرو زرو سره ویلے کړه سرویل
هیڅ باور پرے نشته ترین واړه منافق دی
ذ پخو سپینو تورو
واړه تور او سپین لایق دی
چه پرے رائشی حیران شی داروګر داسو ذ چا کا
ذ دے کلی سسم دا دے
روغ ښځور واړه زګیروا کا
چه ئے تولہ کا په کور کښے پریشانی به ئے هغه وی
عاقلانو نهٔ کړهٔ جمع
پریشانی به ئے په څهٔ وی
بنګ شراب دربانذ ځکه ناروا شول چه په بدو چارو نهٔ شے مبتلا
نهٔ بنګ خورے نهٔ شراب څښے بے مستئ
آلوده ئے په هزار آلا بلا
دویم ذ محرم ورځ ذ شنبه کال ذ غفج ۱۰۸۳ نهٔ غشی وو نهٔ تورے چه مغلو وکړ بج
شنوارو آفریدیو ذ ډکے خوارو مهمندو
روپئ په خروار یوړے مهران واړه په بج
آفریدیو، شنواریو زړهٔ په اُلجه ښهٔ کړ ایمل خان مهمند په ننګ په اُلجه دواړه
ذ خوشحال ختک په بخره خویو ننګ دے
ترنظر پورے ئے هیڅ ده دُنیا واړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماله عقل له تمیزه بنهٔ بد بیاموندل دوه څیزه
بنهٔ ترورکړو نورڅهٔ نشته بد تر غوښتو اے عزیزه
واړه سرچټان دی کهٔ واړهٔ دی کهٔ غټان دی
شرم ننګ ئے نشته دَ لوړ دی دَ وندرے
کوم دے چه اقرار دے چه ځما شنوے ترڅے دی
څوک به هسے وائی چه وئیل م خاورے سرے
ځان په ځان ویزار دی یا لیوان دی یا کفتار دی
لویه چارئے نهٔ زده دَ اړخی دی دَ شرورے

لنډ ورمیږ اُوږدے پنډئ لویه ځوړنده لکئ
نوربه څهٔ کورم و تاته دَ بازونو لانکی تهٔ ئے

چه ئے سر ترپایه درست په غم کښے لیو کړم
راته وائی اوس خوشحال وُسه څهٔ غم کړے
دَ هجران ورځے چه کښے په شمار دَ عمر
دَ قضا کاتبه عدل کهٔ ستم کړے

ابدال په داخلورخویه ابدال دی کم وئیل کاکم دَ چا سره ګنډون
کم ناستے کا په خوراک کا کمه مینه
په داشان ئے په عالم کښے وی ژوندون
هرڅوک هسے وائی چه کهٔ بنهٔ وی ځما کار
کار دَ هغهٔ بنهٔ شی چه خپل بخت ورسره یار
نیت دَ هرچا سره بنهٔ لره خوشحاله دَ خپل نیت نتیجه رسی و هرچاته
شمشیرخان ترین چه تا سره بدی کړه
خپل نیت وجوړیدهٔ دهٔ ته ستا و ماته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

حلاوت دے دَجهان په ښو سړیو حلاوت دَ جهان واخلی بدسړی
ښهٔ کچړی لره غوړی پاکیزه بویه
دَ کچړی لذت ګنده کا بد غوړی
دَ بدانو سره کم کښینه کهٔ ښهٔ کړے دَ بدانو صحبت پاک سړے پلید کا
راشه نمر وته نظر وکړه چه نمرم
په څو یو ذره ئے ابر ناپدید کا
میږی لا په بلا یادے چه ورپورے شی وزر
هنج خو هنج دے مشک به نشی کهٔ څوک سل وائی کهٔ زر
خو به نهٔ رسی تر آسه
کهٔ هر څو دردمی زرزر
شیطانان لکه مچان دی چه ناستے په چرکین ځائے کا
په پاکانوئے کار نشته
حفظ ئے تل کرم دَ خدائے کا
کهٔ بدخوئی له مزکے لاړشی وآسمان ته په آسمان ئے دَ فرښتو سره روزګار کا
نهٔ به څنډ نهٔ به لاړغهٔ وی چه بدخوئی ئے
هورے هم په سل غمونو ګرفتار کا
کهٔ دَ نظم کهٔ دَ نثر کهٔ دَ خط دے په پښتو ژبه م حق دے بے حسابه
نه پخوا پکښے کتاب وو نهٔ ئے خط وو
دا دی ما پکښے تصنیف کړل څوکتابه
کهٔ هر څو دَ صفت دے کهٔ مخ ښهٔ لری ګلشن
دَ مورتر کس دِ تیرشی یا رچه نهٔ وی مهرژن
کهٔ تهٔ په ګور دَ مهر ویوراشے بلچئی ئے واخلے دَ لحدونو
نورخهٔ به نهٔ موے دَ دوئی په ګور کښے
بے توره خاورو سپینو هډونو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپے چه وبرے وی ډیر بدوی شوکوی وانه مردا ره
څو چه موړ وی هومره ښۀ وی
بله نۀ کا بده غاړه
دَ مجلس ښائست په څۀ دے په نغمه او په شراب
له شرابو مِ توبه ده
زۀ ماهی یم نغمه آب
چیرے نۀ وی چه دلګیرشے وارخطا کړے کۀ په تاباندِ محنت دَ سفر ډیرشی
کۀ سفر دَ ډیرو کالو وی غم مۀ کړه
دَ سفر عمر کوتاه دے زر به تیرشی
چه وبرینبی سپینکئ دَ لنډ پریو شورهار شی
پو یو مرد بویه خوشحاله
چه په ځائے باندِ قرار شی
چه ژغ شی فلانه ومړ خلق ژاړی زۀ خندا کړم
ډیر غم مِ دَ ځان وکړ
څۀ به اوس اندوه دَ چا کړم
هغه کارچه غره توب وی تۀ ئے دوست پریږده له لاسه
په خپل ځان غلطی مۀ کړه
نور به هم وی ستا دپاسه
خپل کار وسپاره وخدائے ته نور خوشحال کښینه خوشحال
دَ هغو چه وکیل خدائے شو
لاړل خلاص شول له جنجاله
دوه کاره دی په سوات کښے کۀ خفی دی کۀ جلی
مخزن دَ درویزه دے یا دفتر دَ شیخ ملی
دا دوه نشته په سوات کښے څوک چه وائی یا علی
اَلصَّالِحُوْنَ لِلّٰهِ وَالطَّالِحُوْنَ لِیْ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وهر سړی ته وګورے نظر کړے چه تر واړو پښتنوئ دی ډیر کلی
درے څلور تکبیره ووایه ترے تیرشه
دَمرده ئو هدیرے دی دَسوات کلی

کله مار وکه حمله په سمساره ترے پیدا شی مار بخړی په انګاره
ولے نهٔ ئے مار مهره وی نهٔ ئے زهر نهٔ ئے توان دَ نمردَ باد نهٔ دَ واوره
چه دَ پلار نشان ئے نهٔ وی څوئے دَ څهٔ وی لکه مار په سمساره جوهر سپاره
عشقه ته ئے کهٔ څهٔ نور عیب وعلت دے چه په مرد کړے رنړا ورځ توره تیاره
لکه مار په زور په هر څهٔ باندِ سورشی
دَ خوشحال غوندِ هم شته ځنے سواره

مُسَدَّس

مکړه روخ دِ نهٔ دے دَ غمزے په تیغ خونونه خون دَ عاشقانو خون بهالری لکونه
ته چه را بنکاره شے په وربل ایښی کلونه نرنا حقه لاڅے دَ بنائست کانورے جونه
ته چه په کلرنګو جامو درسته شے کلګونه
سرے لمبے کړے بلے دَ حیران عاشق په خونه

خولهٔ دِ غنچه کل ده تیاریږی شګفتن ته تور بانړهٔ نیزے لرے دَ زړونو وسفتن ته
مهٔ پریږده زلفینے په عذارو آشفتن ته ورځ دَ عاشقانو نزدے کیږی وخفتن ته
ته چه پلو واخلے دَ جمال ونهفتن ته
ولے هسے کار کړے چه بے اوره سیزے زړونه

ستړے دِ دَ بازدی وخپل بنکارو ته نیولی شونډے دِ مهرے دی وبیارو ته نیولی
زلفے دِ زندئ ګرفتار و ته نیولی زنه دِ منړه ده وخپل یارو ته نیولی
سپینے لیچے تورے وګذارو ته نیولی
سرهٔ دِ دَ عاشق په وینولاس ترمړوندو نه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ گناه م نشته ویره وکړه له آزاره
واچوه له مخه بیا پلو د خدائے دپاره
برنده راته کښینه چه دِ بنه کړمه ننداره
تهٔ چه هسے نهٔ ئے چه جفا کوے له یاره
واړه غمازان دی چه بلائے کړه دوچاره
مهٔ لیدے په ستر کو د غمازو تور مخو نه

وروځے دِ محراب دی د عاشق ورته سجود دے
مخ دِ سپین کاغذ دے د خط کښلے پرے درود دے
خال دِ چه د وروځو به پیوند باندِ نمود دے
واړه د آهونو په لوګیو تور کبود دے
درست دِ سر تر پایه ننداره سره وجود دے
ونه د جا ئفلو واړه ګنج وړی ویخونه

نازدِ عاشق کُش وواوس دِ خال باندِ ثانی شو
رنګ دِ ودانی کا خوئ دِ خیر به ویرانی شو
تا ګیسو پریشان کړ درست جهان به پریشانی شو
تا چه مخ بنکاره کړ درست جهان به حیرانی شو
خلق ځان ځانی شو د خپل ځان به آسانی شو
څوک دے چه به آخلی د خوشحال ختک غمونه

ترکیب بند

دل آرامه کهٔ ځما د درد دوا کا
سکه اول دِ هم د مهر دارو را کا
د دلدارو هوا دار له درد و دوکه
ځما دم د آهِ سرد سره وا وا کا
د وصال سودا سودا د سرومال ده
هر کدا کله دا سودا او دا سودا کا
د آدم د آل اولاد سره کُل مکو
کهٔ د دور رسم دا وواوس هم دا کا
درومه درومه کله مهٔ کوه له دوسره
کله کله دور هم مراد ادا کا
دا مهر و ملوکه وګوره له اصله
کله دے و مرد مراد ورکړهٔ له وصله

دل آزارے کهٔ دِ څهٔ له ربه دار دے
زړونه مهٔ آزاروه روئ د دا دار دے
تهٔ چه ژاړے په زار زار ژړا دِ آورم
دا دِ واړه درد او دُوک زړهٔ دِ آزار دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه اول دِ دَ زړهٔ داغ وَته آرزو وه — اوس وردرومه زړهٔ دِ بنهٔ شئ چه داغدار دے
دَ زړهٔ دردکهٔ په زارئ په زوراو زر وے — اے دَ زړهٔ له دردهٔ روغه په دا ډار دے
چه دَ زړهٔ له دردهٔ روغ دے په زړهٔ روغ
داچه ژاړی ژړا بنهٔ ده په دروغ

تاچه کړے له هرچا سره یاری ده — بنکاره کړی دِ له یاره طراری ده
تهٔ چه ځان کړے دلداره اے دلداره — کله چا له تا لیدلی دلداری ده
ستا دَ قهر طاقت هیڅ راغنه نشته — راشه قهر له زړهٔ لرے کړه زاری ده
داچه کله عاشق خاندی کله ژاړی — دائے تللی له خاطره قراری ده
کهٔ دَ سرشندنه کړانه تر هرڅهٔ ده — چه له یاره سرساتهٔ شی اغیاری ده
تهٔ چه سرساتے له یاره اغیارے کړے
شیرین ځان تر آشنا ځار کړه کهٔ یاری کړے

زهٔ زایریم ځانه ستا تر تله تله — تر تا ځارشم ځانه ډیر بنهٔ ئے تر بله
چه دَ غم په کزهٔ دِ زهٔ زهیر شمید یم — تل تل خانده تل تل خانده تهٔ قا تله
چه تل تل په قهقهه خاندے زهیر یږم — څونا نرخه تویوے دَ خوږو تله
یو په شله بنائسته دَ جونو خانه — تا به ستایم تا به ستایم یو په شله
تهٔ جانا تره تازه تر نسترنه — زهٔ زهیرخسته جلیا یم تر بلبله
تر بلبلے جلیا زهٔ زهیرخسته یم
چه بلبله په غوغا زهٔ بسته یم

نن ئے لوئے څنڑے کج کړے څوخوخمه — لوئے څنڑے ئے خم خم تر قامت سمه
عاشق کله یو ساعت بے جانا پائی — کج لوکه ماهی هم پائی بے یمه
مخ په مخ شه ماته خانده چه خاطر م — هوسی شی په خوبنئ شی بے غمه
څوخوبئ لرے کل برے قد عرعرے — په بنهٔ مخ لکه لاله ئے لا پر نمه
کل ومل چه مخ په مخ شی پرے خوبنی شی — طوطا کله کویائی کا بے موسمه
کل خوبنی شی په موسم کل نرکس
څولاله بالا لولوکا عالم کس

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجیع بند

ستاله لوریه کۀ هزار جور وجفا وی
له عاشقه به په سل رنګه وفا وی
پۀ عاشق باندِ معشوقه عنایت کا
ستا مدام په خپل عاشق باندِ عنا وی
بنه ما ومنل چه تۀ بے حد زیبائے
په جهان به کم څوک تا غوندِ زیبا وی
ولے خدائے چه بنۀ جمال وچا ته ورکا
نۀ په داچه دے بے مهره کبریا وی
کۀ قضا په ما زړۀ سوے کاهم به ومرم
کۀ یوڅو ورځے دِ جنګ وفتنے دا وی
کۀ تل ما سره غوغا جنګ وجدل کړے
خدائے دِ نۀ کا چه له تا به تلۀ ځما وی

ستا دَ در په خاورو پروت بیقدره بنۀ یم
په بل لوری کۀ په تخت کښینم بنۀ نۀ یم

هومره ډیره بدی مۀ کوه بدموره
هومره ډیره جفا بنه نۀ ده بدموره
کوم مُلا درته بنسیلے دا سبق دے
چه بدی کوه له یار سره بدموره
چه م زړۀ ساتی هغۀ ته به زړۀ ورکړم
تا دَ زړۀ ساتنه هیڅ نۀ زده بدموره
خو فتنے او خرخشے دِ دی په ملک کښے
کۀ بے دا دِ هم څۀ نور څۀ شته بدموره
دَ عاشق سره تل جور هم بنۀ نۀ دے
کله کله څۀ خو مهر کړه بدموره

ستا دَ در په خاورو پروت بے قدره بنۀ یم
په بل لوری کۀ په تخت کښینم بنۀ نۀ یم

په چشمانو دِ مئین یم راته ګوره
دَ زلفینو دِ هندویم مۀ م پلوره
په دا شکل شمایل چه لکه تۀ ئے
لا عجب کۀ څوک زوولے وی له موره
په بنائست کښے دِ مخے دَ بنائست نشته
حیف خودا دے چه بے مهره ئے هر ګوره
چه زۀ ستاله دوکه مرم راته دِ شاکړه
مګر مینه دِ دَ زړۀ شوه له ما توره
ستاله دره له دربارہ به لاړ نۀ شم
کۀ هر څوم په جفا سیزے بے اوره
کۀ هزار جور وجفا کړے ګمان مۀ کړه
چه له تا به م دَ زړۀ مینه شی نوره
ستا دَ در په خاورو پروت بیقدره بنۀ یم
په بل لوری کۀ په تخت کښینم بنۀ نۀ یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په ما باندِ څوک زړه سیزی ښائینه
نهٔ په حال م رحم کاندی ځائے لرینه

کله څوک له خپله یاره هسے کاس کا
چه هلک ئے له مرغئ سره کو ینه

تړئے ولے له آزاره نهٔ ویریږے
مبتلا خاطر م ستاله غمه مرینه

خبردار دِ په وفا په جور نهٔ یم
درست صورت م آغشته شوستا په مینه

په جفا په جور دِ هسے رنګ عادت دے
چه خاطر م ستا بے جوره نهٔ پائینه

چه دِ زړهٔ هسے جفا جور په ما کړه
اوس ځماده ستا دَ ورخښته بالینه

ستا دَ در په خاورو پروت بیقدره ښئ یم
په بل لوری که په تخت کښینم ښهٔ نهٔ یم

تهٔ هم څهٔ خو فهم کړه ځما له آهه
هسے جور په ما مهٔ کړه بے ګناهه

یکباره په خپل ښائست غلطی مهٔ کړه
که په حسن کښے تیرے لرے ترماهه

که په تا باندِ زهٔ نهٔ وے مئین شوے
خلقه به په تاهم نهٔ وه آګاهه

چه مجنون باندِ مئین شو نوم ئے وشو
ګنړه نهٔ وه لیلی توره خانه سیاهه

محبت م دم په دم په تا زیا تیږی
په داحال م دا ده زیړه ګونه ګواهه

په دربار دِ درویز کرد دیدن پروت یم
یو قدم به دِ وانخلم له درګاهه

ستا دَ در په خاورو پروت بیقدره ښئ یم
په بل لوری که په تخت کښینم ښهٔ نهٔ یم

دَ رقیب په وئیل مهٔ وژنه ما یاره
دَ یاری حق په تا کښ م بسیاره

که م وژنے بل ګناه په ما ثابت کړه
چه رابښهٔ دَ رقیب زړهٔ نهٔ شی یکباره

که زهٔ ستاله لاسه ومرم بختور یم
خو وینا ده دَ رقیب په ما د شواره

ستا دَ مخ محبت هسے به ما ډیر دے
لکه مینه دَ بلبل په ګل بسیاره

تل جفا دَ ښائسته ؤ سره مل وی
په جهان کښے به هیڅ ګل نهٔ وی بے خاره

که تهٔ هر څو جفا کار او دل آزار ئے
زهٔ خوشحال به دِ لاس نهٔ شم له دربارهٔ

ستا دَ در په خاورو پروت بیقدره ښئ یم
په بل لوری که په تخت کښینم ښهٔ نهٔ یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مُخَمَّس

گوره مونږ به څۀ شو هیڅ خبر نۀ یو له حاله
ورځ او شپه چه درومی خالی نۀ یو له جنجاله
مونږ به په مرګ ومروکۀ مو عمر شی زرکاله
گور لره به ورشو پک لړلی له وباله
بله تکیه نشته خو هم ستاده ذوالجلاله

شی دَ مرګ له لاسه په هر لوری طوفانونه
درومی په ساعت کښې دَ کالو نو سامانونه
پاتې شی په زړۀ کښې په زرګونه ارمانونه
کانړی یو کۀ څۀ یو بلا سخت لروځانونه
حال مو بدل نشی نۀ څۀ کم له خپله خیاله

کله خیال دَ پُولو دَ پټیو دَ باغونو
کله خیال دَ دشتو دَ الکړیو دَ راغونو
کله خیال دَ زرو دَ کوهرو دَ لالونو
کله خیال دَ عیش دَ عشرت دَ ایاغونو
کله خیال دَ کښلیو دَ جمال له خط وخاله

لږ خیالونه نۀ دی کړۀ وایم په زرګونه
هر زمان را زیږی واړه ستاله اندرونه
ورځ و شپه پرے درومی دَ خیالونو کاروانونه
هم په بیداری هم په شپه وینے خوبونه
ستاده دَ زړۀ مینه په خیالونو مالا ماله

کله کوز په مزکه کله پاس په آسمان شے
کله گدائی کړے کله خان لره سلطان شے
کله شیخی واخلے په حلقه دَ درویشان شے
کله دانشمند ملا دانا دَ درست جهان شے
سر شے په وئیلو په خورنګه قیل و قاله

خورنګه ستاینه دَ خپل علم کړے آغازه
هم له خپله علمه هم له زهده له نمازه
تۀ کۀ غلیوازۀ خپسر واړه کړے تربازه
نورے بازۍ څۀ دی بازی خدائے سره انبازه
شرم حیا نۀ کړے نۀ نادم شے له افعاله

ماروی هغه علم چه په تن دَ چا لګیږی
یار وی هغه علم چه وزړۀ و تر رسیږی
درست تحصیل حاصل کړه چه خصلت دِ نۀ بدلیږی
خرڅ کتابونه په تا کښلی سر وانیږی
هیڅ دے هغه علم چه خالی دے له اعماله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله درویشان دی چه دَ خدائے پہ نامہ غواړی — درپہ درجاروزی لکہ خرونہ هسے ناړی
هیڅ پوښتنہ نۀ کاچہ څۀ موی واړہ نغاړی — کوم تہ چہ څوسی پہ خندا خندا وویاړی
تش خالی چہ ورشی خوب ئے نۀ کیږی پہ ساله

ښۀ سړے هغه دے چہ ځان کم ګڼړی تر بله — مکر دروغ نۀ کا پہ رښتیا کښے وی هر کله
چارچہ باندِ ورشی بله لا ښۀ کا تر خپله — شکر پہ نعمت کا پہ بلا صبر تر بله
زړۀ ئے خالی نۀ وی همیشه له اشتغاله

عقل آسمانی دے تۀ ئے مۀ غواړہ پہ مزکه — ځائے دَ کومی راغے پہ حکیم پہ پنډت ځکه
خپله پوهه واړہ شریعت وتہ کړۀ ور که — سپک به شی بے شکه څوک چہ شرع کوړی سپکه
لارد شریعت دہ بے آفتابه بے زواله

څو رنګه عالم دے خوښ خورم پہ خپل روزګار کښے — هرچا تہ چہ کورم واړہ ښځ دے پہ خپل کار کښے
واړہ خپل مراد غواړی پہ صبر پہ تلوار کښے — سود کوری مقصود کوری پہ هڅه هره چار کښے
واړہ خپل قسمت خوری دَ دُنیا له ملک وماله

ولے کناس نۀ دے چہ مالک دَ زرو پوشی — کبر لوئی واخلی عجب خیال باندِ نزول شی
دے کۀ ناقبول دے پہ هرچا باندِ قبول شی — کله ئے نظر دَ چا پہ فرع پہ اصول شی
څۀ به درته وایم زۀ دَ زرو له احواله

خدائے کوکۀ خبروم چہ دا زر هسے بلا دی — اوس چہ پرے خبر شوم راته بد تر اولا دی
ځکه راته بد شول چہ دَ هر سفله تر ملا دی — مخ دَ هغو تورشه چہ پہ زرو مبتلا دی
نام لره پکار دی کۀ نه کم دی تر سفاله

پاک دی کۀ ناپاک دی دَ خپل ځان ثنا صفت کا — خوښ له خپله ځانه پہ خپل کار کښے فراغت کا
هیڅوک محتاج نۀ دی چہ به غور پہ نصیحت کا — خپل غرض تہ کوری کار دَ زړۀ پہ مصلحت کا
ولے فضولی کړے دم پہ خود اوسه خوشحاله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکیب بند ذوالقافیتین

خۀ د بد وخوب ووچه م ولید و سحر
ستر کے م رنړے کړے نا قرار شوم په بستر

پا سیدم له کټه لکه خوږ شی د چا سر
هسے شان اوتر شوم نۀ م لیرلیده نۀ ور

لاړم ترمبرزه هسے راغلمه اوتر
غسل م په ځائے کړ په سنت د پیغمبرؐ

درست خلق اودۀ وو واړو خوب کاوۀ خرخ
هیڅوک خبر نۀ وو اشرف خان م کړ خبر

هرچه نصیحت وو لکه بویه د پدر
ما په کتابت ورته ادا کړ مختصر

جوړ شوم پیښور ته چه راوام خست جمد
ونږل سرو نازه په دوه ځایه مکرر

ورځ وه د جمعے رجال الغیب وو برابر
تلۀ مغرب رویه وو په داما نۀ کړ نظر

څوک به وجار باسی مبرم حکم د داور
پیر د فراست لری هنر گنج و لبنکر

لاړم ترمسجده نمونځ م وکړ پګه تر
سور شوم په سیلئ نورم واچوۀ په لیر

هسے په هوا تلم لکه باد درومی صرصر
کوښے تنها تلمه په نوښار وخوت نهر

نۀ وو لا دوپهر چه م ځائے شو پیښور
واستوۀ مغل ته ما هغه ساعت نفر

وے م دایم راغلم ستا په خطستا په خاطر
کوم ساعت حاضر شم په ما کومه لړے چر

داخواب ئے راغے چه راتلۀ د وو بهتر
گانده په دیوان د رابنکاره کړه خپل پیکر

درے ورځے شوے تیرے دیوان نۀ کړ کیدی خر
دے په څو وماته زۀ له ځانه بے خبر

شیخ د گجرات د دۀ پیشدست وو یو بشر
سر تر پایه واړه په دیدن کریه نظر

دۀ وے ترما راشه چه کنګاش کړو مقور
بیا به د نواب ته ویل کړو زیر و زبر

ورغلم ترده پورے زۀ پاک په خپل باور
تړونه م نا اهل مغلی شوی په داشر

لور په لور مغل ترما چا پیر شو په هنر
مفت ئے په لاس کښیوتم په حکم د قدر

ژغ وشو په شهر داخبر شو منتشر
هیچا نۀ پسندل په خدائے پسنده وو مګر

کوزئے کړم له کوټه چه ئے کښیوتم په جال
زرئے را په پښو کړے پنج سیرئ بیړئ کوتوال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورشو په ملکونو داخبر په درست دیار — درست عالم دلګیر شو لا پښتون یار او اغیار
هرچه اُمراګان وو په صوبه کښې منصب دار — کل عالم حیران شو چه ئے ولیدُه دا کار
لاړل په صبا دَ وخته تول شول په دربار — وئے وے دا هسے رنګ نیک خواه دَ شهریار
دارنګه نیوهٔ شی نواب بنهٔ کنړی داچار — چپه خولهٔ شو پاتے هیڅ ئے ونهٔ کړ کفتار
پاسیدل له ځایه اُمراګان شول تار په تار — درے ورځے شوے تیرے ځما ترونه ناپکار
ورغلل مغل لره قبول ئے کړل مدار — آس او خلعتونه مغل ورکړل په اقرار
ملک ئے ځما ورکړ نالایق ئے کړل سردار — کور او خیلخانه اُولس همه شو خبردار
درست ختک دَ دیو وکشتن ته شو تیار — روح دَ دیو والوت په بلا شو کرفتار
ما وخیلخانے وقام ته وے په زنهار — مرګ کشتن نهٔ بویه نهٔ څهٔ نور شر واشوار
یو به دشمن بنا دشی چه ئے ورک کړ خپل تبار — بل به فساد کړ شی دَ بادشاه دروهی اعتبار
دوئ او درست اُولس په زیارت وشیخ رحمکار — تول شول له دے کاره په قریب شول توبه کار
ځو یم نادان وو په خطا لاړل بسیار — مرګ کشتن که نهٔ وی دَ دے مهٔ پریښوے وقار
بل فکرے نهٔ وو ورپیدا شو دَ ځان دار — مرګ وته م کښیناسته په لیل وپه نهار
دوئ په زړهٔ کښے داوے چه که سل کروکه هزار — هرکله چه خلاص شی فلانه مونږه یو به دار
تیرے شوے په بند کښے ځما دوه میاشتے په شمار — ملک واړه ویران شو خلقه شوه په کهسار
وغوښتے پنځوس زره روپئ صوبه دار — ما وے دربه نهٔ کړم یو پوچک نهٔ یو دینار
دواړه لوریه وکړهٔ سره دا قول اقرار — یو مغل بے پته بل م ترونه شرمسار
اوس خو باندهٔ دادی چه ئے ځلے وهندبار — زرے فکر بویه په تعجیل او په تلوار
زر په دا لاخوښ وُم چه کهٔ ورشم تر دربار — دَ عمر دولتخواه وُم دَ عزت وُم طمع دار

هند ته ئے روان کړم بدرقه م مستجاب
هم ملک هم خان هم دَ همه غوری ارباب

زهٔ ئے کړم له بنارهٔ په شتاب شتاب روان — راغلم نرم نرم په رباط دَ شابیک خان
درسته شپه خوکئ دَ محب خیلو په خپل ځان — بل وو مصری خان داؤدزے یو تول احدیان
راغلم تر نوبنارهٔ په صباهم په دا شان — خلق په ژړا په نندارهٔ راته حیران
ځهٔ به دَ نوبنارهٔ دَ شپے زهٔ کوم بیان — درسته شپه زلزل وو په هندو په مسلمان

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

صبح ئے کوچ وکړ پښتانهٔ مغل لرزان
لوریه لورفوځونه ووځاتوله ترمیان

ماووپیغام کړے په اولس په اشرف خان
نهٔ بویه دجنگ دخرخشے فکر سامان

موبزه دبادشاه یو قدیمی دولتخواهان
یوم نام بدیږی بل ستهیږی افغانان

راغلمه ترسرایه سرائے یک لخته ووویران
تابه وے هرگزنهٔ وومیشتهٔ دلته انسان

خهٔ به درته وایم خهٔ پیرے لری آسمان
څوک ورته توانیږی چه شدت کاندی عیان

ډیرے گرانے راشی په سرپیو په جهان
خدائے وسړی ورکابیا دهرے چارے توان

گران ساعت هغه ووچه م ولیدهٔ عثمان
بیاراغے زینو دخیلخانے یو څو څوانان

راغلهٔ په ارمان خبله جدا شو په ارمان
زهٔ او دوئ دسرائی جوشجر واړه کریان

راغلو په تړئ نندارچی مردان زنان
هسے رنگ ولاړ وو لکه بے روحه بتان

راغلو په گړئ دخیرآباد پیچان پیچان
پورے کهٔ راپورے خلق واړه نندارچیان

هرچه راسره ووهغه واړه وو ترسان
چاوے چه ختک به حاضرنشی په میدان

ماخو پیغام کړے ووهم دام ووگمان
اوس به راځرگند شی له یوهٔ لوریه نشان

هسے جنگ به وشی په دا آخرالزمان
گوره خوبه شمارشی دواړه لوریه کشتگان

جنگ جنگ جدل ونشو حکم داوو دیزدان
پورے شوم ترسیده په اتک شوم نگران

درست اولس م واړه په غوغا پریشان حیران
ویرم په کورونو په هلے هلے م فرزندان

راغے په ختکو باندِ هسے یو ساعت
تابه وے نازل شو په جهان کښے قیامت

زهٔ ئے له اتکه نه روان کړم په داحال
ورئے وړم په پړه په باباحسن ابدال

بیاله هغه ځایه په پنډئ په استعجال
بیاله هغه ځایه تر رباطه وشو چال

راغے په رباط کښے له نوابه یو مثال
بیائے بیرته یوړم تر پنډئ دم درحال

راغے په پنډئ کښے یو خط په دا منوال
وانړئے په وړاندِ ودربارته بے اهمال

لاړم له پنډئ شپه ترمینځ دکگر تال
لاړم تر لاهوره کوچ په کوچ په ارتحال

خوبه سعادت باقی میرباز پریشان احوال
راغلهٔ په لاهور کښے راپسے دوئ په دنبال

وړاندِ ترما لاړل و دربارته په ارغال
وئے کړه بخشی تر له دے حاله قیل وقال

خوئے دمیرجمله دے میربخشی په استقلال
ډیرمهرئے وکړ دلا سا جوال جوال

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے ئے راورسی دربار وته خوشحال — نور به سرفراز شی غم ئے نشته یو مثقال
زهٔ هم په وسط د رمضان کوچال کوچال — ورغلم دربار ته زرخلور اویا وو کال
ډیر ورد وبدل شو په دامینځ کښې خواب سوال — حکم د خلاصی په ضمان وشو په اجمال
خائے په حویلئ کښې ترخپل خنګ راکړ کوتوال — جوړ شو ضمانی ته سید شمس د جلال
مونږ په دا فکرت ووچه په میاشتے د شوال — راغے عرض داشت د سید میر په دامقال
مهٔ پریږده خوشحال د دهٔ پرینبودی اختلال — بیا په مینځ کښې پریوت د خلاصی ډیر جنجال
ملک منصب جاګیر خما تغیر شو مال محال — دولس منصبدارم تابینی شول پائمال
نرناحق په کښل د بدوئیل د بدسګال — وپسندهٔ ظالم بادشاه په ما باندې اشکال
زهٔ دلے په بند هورے خما اهل وعیال — تار په تار په غرونو په عذاب او په وبال
هسے چارے وشوے چه د چا نهٔ وے په خیال — نشته د اورنګ بادشاه په عدل اعتدال
لور په لور خورے شوے رالبنکرد ے د دجال — نشته یو مهدی چه رابنکاره کا خپل جمال

دورد آخر دے فساد کړ شو لور په لور
یو تر بل اخته شو جهان واره کور په کور

خدائے راباندې راوست داهمه واره محنت — خو چارے سبب شوے درته وایم حکایت
یو چه زهٔ مغرور وم په راستئ په خدمت — بل د مغل طمع خما نهٔ ورکړل عادت
بل م ناشکری بل د رونړو حماقت — بل چه فرزند انوم خطا کړ مصلحت
یو خله هم نه خطا خطا کرت کرت — واړو مشرانو اشرف خان بهرام سعادت
وم کړ اشرف وته د تورے اشارت — هیڅ عمل ئے نهٔ وکړ خما په نصیحت
خهٔ خدا یار خلیل خهٔ ئے حیا خهٔ ئے حرمت — خهٔ جګرام هندو خهٔ د هندوانو برکت
یو یو خوان پوهیږی د غلیم په حرکت — زهر ګډول شی د شکرو په شربت
خو یه هغه خو یه چه هنرلری حکمت — پوهه وی د دښمنو په فریب په خدیعت
ونیسی په لاس کښې سخاوت وشجاعت — نهٔ صرفه په خان نهٔ په جهان اعلیٰ همت
دریغه اشرف خانه دستیاری هومره قوت — درست اولس په لاس کښې هیڅ درونشو جرأت
وراغلل مغل ته د اشرف وو قباحت — هم خما آفت وو هم هرچا لره آفت
خو چه ملک ویران وو د مغل وو ډیر هیبت — وشوه ودانی د ملک پوره ئے شو حاجت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وئے کښل بادشاه ته دجګرام مجرا عزت
بوت ئے ووکابل ته اشرف خان په شرارت

پاسیده بهرام ته په دامینځ کښې یو غیرت
درست اولس ئے ټول کړ په نړۍ را اوخت

تشې سرهوا غوټې دبازنه وی خصلت
بازنه ووباز رنګ ووچه ښکاره ئے شو حالت

زه وم په دهلی کښې ګرفتار په دا زحمت
تیرے شوے په بند کښې پنځه میاشتې زیادت

بیا دمیرجمله ځویه بادشاه نه په خلاص
غرض ئے ځما وکړ دمیرخان په کفالت

داووے بادشاه فلانه به خلاص کړم سلامت
زن بچه که راولی و هند ته په سرعت

حکم ئے داوکړا میرخان ته وشول کښل
زه په بند بندی ځما کوروته راوستل

واوریده داحکم سعادت باقی میرباز
راغله یکایک ئے حقیقت کړ را آغاز

میاشت وه دصفر چه درے واړه لکه باز
وئے کړ وطن ته په رخصت ځما پرواز

لاړل تروطنه په شل ورځ یکه تاز
یو په ځائے رانغے چه زمونږ ووسړه راز

غرب وته قبله وه و مشرق وته نماز
تلهٔ ووکربلا ته دحج لورے وو حجاز

څه به درته وایم له دے حاله دور دراز
کوتے کوتے حال دے مختصر بویه ایجاز

واړه لوئے هلک چه م ساتلی وو په ناز
واړه په نعمت کښې پرورده ملوک شیراز

تار په تارخوارهٔ شول مبتلا په ډیر نیاز
دور دکردون کړل د بلا سره آ نباز

هره ورځ فلک لری تازه تازه طراز
هیڅ باورے نشته په نواخت او په نواز

وولی په مزکه یو ساعت کښې سرفراز
پروت په توس وخاورو په زمان ئے کامتاز

ډوب کا په دریاب کښې چه محکم لری جهاز
وباسی له مینځه چه ئے نه زده وی شناز

څه کړم چا ته آه کړم هیڅوک نه لرم دمساز
چاوته ناره کړم څوک م نه آوری آواز

دروم په بل لوری په فلک راشم باز باز
مه وے دا فلک مه ئے دا هسے امتیاز

اهل په خواری کښې نا اهل په اعزاز
خیرے خط میرمنے خدمتګارے په پیشواز

هرچه آبلهان دی روغنئ خوری دخباز
هرچه دانایان دی نان خورش نه لری پیاز

نشته دربستینو کره یو کهنه پلاز
سره تغر په کور کښې دروغژن لری غماز

نور مرغونه کرځی په باغونو په طناز
بندی دی هم هغه چه یلئ رنګ شته یا آواز

آس واړه شاخوری په نشیب او په فراز
خروهی خر تیزے په آخور کښې په رباز

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوبه درته وایم حقیقت دے که مجاز .. بس کړه داخبره مختصره هم ایجاز

څه کړم نه پوهیږم دا فلک سفله پرور

لاس رسیدے دریغه چه پرے سوپرکړلے تېر

دوه ځله سرائے مات شو یو ځا په بندیدل
بل د سعادت باقی میرباز په رسیدل

یو ځله په ماتے ترهنګاله ورغلل
بل دا کوزیو په سیکری ننه وتل

نه ئے توره سره وه نه د سرو ماتیدل
څو یه م له ملکه له اوله وو تل

زه په هند کښے بند وم اشرف خان وو په کابل
واړه زن بچه م په سیکری کښے داغیدل

راغلل و بادشاه ته د کابل د صوبے کښل
ملک د سرائے ویران شو پرے بیحد وشو زلزل

ځائے په ځائے فوځونه په څوکئی کیناستل
لارد سرائے نیولے مسافرئے چلول

جوړشول یوسفزئی ختک سرلئے ته په وهل
څو تنوان ئے بوتلل په سحر ترے وختل

بارے څه وهل وونه وهل وونه مهل
بارے څه وهل وونه وهل وونه مهل

نام ناموس م لاړ شو چه اعتبار وو د مغل
نوم م د بدخواه وو چه نیکخواه وم تل ترتل

ملک ئے وو راکړے په پنجاب کښے متصل
حکم د بادشاه وو صادر شوے په پرینبول

لیږدے که محنت دے که کشتن دے که شرل
واړه په قسمت کښے په سړی باندِ نازل

داچارے چه وشو بیا ترمینځ شو فکر بل
څوک ئے په چا نه کا د سړی دے نصیب خپل

زه د یوسفزی په ځان زهر وم قاتل
بل مقصود م نه وو په خدمت کښے د مغل

ډیر شاهان ځوانان م یو د بله وو ژل
تیر ساعت ارمان دے پښیمانی نشته حاصل

دا په خیال د چاوو یا په فکر جاروتل
خواست رضا د خدائے وه په هر شان چه شوے شول

شاباش په هغه شه چه د ننګ وکا پالل
راغله یوسفزئی لکه پیښ شو کار مشکل

یو وو ها ئیزے رانریزے ورسره مل
لوئے هلک م واړه تر دریاب پورے وتل

لاړل ترسیکرئی ورسره مل کوروونه سل
نور ختک م واړه په خپل ځائے وو دریدل

څه بلا د خدائے ده د وطن جدا کیدل
رونړه عزیزان خویشان وبله بیلیدل

یوه هے هائے وو په ژړا وولوئے هلک
درست عالم حیران شو چه څه کار شو په ختک

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدائے خوخبردار دے کۀ بنکاره نۀ دی په چا
بندیم خلاص دِ نشم کۀ دروغ وایم په ذا

خپل ووکۀ پردی ووکۀ آشنا کۀ نا آشنا
چاسره م نیت دبدو نۀ وو دَ جفا

هرچه مخامخ وُم هسے شان وُم پسے شا
بل فکرم نۀ وو نۀ دَ روئی نۀ دَ ریا

هیڅکله په ظلم سره وادار نه وُم اصلا
هرچه ظلم کار وو له هغۀ م وه بلا

هرچه رعیت ووخۀ غریب ووخۀ غربا
دام وو په نیت کښے چه آزار نشی له ما

زرکۀ زرینه کۀ مال وملک وو دَ دُنیا
واره م پیرزو په خیلخانه وو دَ آشنا

بدوُم له هغو چه مبتدع وو ناصفا
درست په زړۀ مئین وُم په فضلا په عُلما

قصد م له هغو وو چه مفسد وو بے وفا
غم م له هغو وو چه غلیم وو د بادشا

عمر م چه تیر شو په راستئ په رښتیا
نۀ م وه په کار کښے دَ مغلو هیڅ دغا

پلار نیکۀ م ځان کړ دَ نمک په کار فدا
بل پښتون م نه وو په راستئ کښے همتا

ځویه م په بندشۀ له وطنه شوم جلا
خوچارے راوشوے نۀ گناه نۀ م خطا

تار په تار م لاړے خیلخانے کجا کجا
واره په ډیر غم کښے مبتلا جدا جدا

ملک واره برهم ودان بنهرونه پو پنا
تار په تار له ملکه درست عالم په واویلا

ځو میاشتے په بند وُم په دهلی کښے په عنا
اوس په رنتنبور کښے بندی پروت یم یکتنها

هیڅ دَ اورنگ زیب بادشاه په دانشته پروا
خلق کۀ دَ دۀ له ظلمه کاندی تل ژړا

گونبی په مانۀ ده ډیره وشوه په هرچا
شل صوبے دَ هندی په هرلوری ډغوغا

هرچه کتکان دی په صوبه کښے کد خدا
خوک په بند بندی دی خوک لاکړی ناویسا

یو په رنتنبور کښے دوه سوناست دی مبتلا
خو کو ټونه نوردی پکښے بند دی بے احصا

رومبئ ئے تر واره په خپل پلار سره کړه خوا
بیا ورپسے نور وهی چه دی اعلی ادنا

رنگ دَ هغو ورک شه چه آوته وائی دروغ
نشته خوک په ملک کښے چه له ډوی په زړۀ روغ

ده چه له دکنه نه راهسک کړ خپل علم
ورک ئے کړ په ظلم هم په مکر ډیر عالم

وئے کړ اول له مراد بخش سره قسم
راغے په اُجیّن جسونت سنگه ئے کړ برهم

بیا په آگره راغے په دارائے کړ تور تم
بند ئے شاه جهان کړ ترے بیل کړ دَ ستے حشم

بیائے مراد بخش دَ شاهجهان سره کړ سم
یوړے ترملتانه په دارا پسے برچه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا راغے پہ بیرتہ پہ شجاع نے وروست غم
جنگ وو پہ کجوہ کښے چہ شجاع شئ منهزم

بیا دارا جنگ وکړ پہ اجمیر کښے بیش وکم
مخ پہ مغرب وتښ دارا شا برهم درهم

ونیوہ جیونړ پنړی پہ کور کښے پہ خپل چم
رائے وست دهلی تہ دَدہ سرے کړ قلم

بیا سلیمان شکوہ دَ دارا خوئے مکرم
راوست راجپوتانو گرفتار شو پہ اَلَم

لاړ شو شاہ شجاع تہ مشر خوئے شو دَدہ رم
بیائے خُنے بیل کړ پہ ډیر مکر پہ ډیر دم

بیا پہ شاہ شجاع پسے دلیر وو معظم
وئے یوست لہ بنگہ گورہ چرتہ ځکوی دم

رائے وست پہ خونہ دَخپل پلار هسے ماتم
کارتہ نے حیران شو همگی عرب عجم

دا تَردُد وارہ پہ دوہ کالہ بیش وکم
وشوہ دَ دهلی سلطنت پرے مسلّم

وشوہ اوہ کالہ زرا دیا کالہ دوہ کم
دہ چہ دَ دهلی پہ سریر کیښودہ قدم

یا آزار دَ پلار دے یا اثر دے دَ قسم
یائے لہ غرورہ مبدل شو خوئ شیم

یو هے هائے هائے دے پہ انواع انواع ستم
خو کالہ کہ نوروی درست عالم بہ کا عدم

هسے پہ ظاهر صورت پہ مکر دے محکم
وائے چہ پیدا شو ثانی براهیم اَدهمؒ

فعل نے چہ گورے هلاکو دے یا اظلم
چادی آوریدلی پہ اولاد کښے دَ آدمؑ

پلار پہ بند ترلے قتل کړی ذی رحم
وارہ نے دَخپلے خود کامنی لا پہ غم

هیڅ دَ خوار مظلوم پہ حال یو بنتہ نہ کوم
دوارہ ورتہ یو پہ تفحص کښے گرم ناگرم

داهسے بادشاہ دے دا انصاف دائے تمیز
خدائے بہ نا انصاف پہ جهان نہ لری عزیز

واورہ دا خبرہ درتہ وایم ممتحن
وارہ کار پہ بخت دے پہ طالع دے نور سخن

چیرے دارا شاہ چیرے دَدہ جاہ ومخزن
چیرے دَ دهلی زمزمہ زغرے جوشن

چیرے اورنگ زیب خُنے پایہ خُنے دکن
خُنے دَدہ سامان خُنے لښکر خچن مچن

راغے پہ آگرہ دَدہ پہ سرا ینبے کفن
تار پہ تار فوځونہ دَ دهلی برهم نر دن

بخت چہ چاتہ مخ کا دهغہ چمن چمن
گل شگفتہ کیږی پہ بنوړ کښے پہ گلخن

بخت چہ چاتہ مخ کا وردِ بند کا پہ آهن
گنج ورنوزی تر دیوالہ تر روزن

بخت چہ چاتہ شا کا کہ دانا وی دَ زمن
خپلہ دانائی نے سرے لمبے شی دَ خرمن

بخت چہ چاتہ شا کا مرغلرے دَ عدن
نہ پیری دَدہ دَ مرغچیچو پہ ثمن

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاردے اُود په هیچا نهٔ دے مبرهن
دولس ځایه کرځی په ځائے نهٔ لری مسکن

هرلوری ته کرځی هم پاسبان دی هم رهزن
څوک تر خوف تیرکا دچا ووهی کردن

څهٔ به درته وایم چه نے څو دے مکر و فن
خلاص نے له آسیبه نهٔ دے هیڅ نو اوکهن

اړه یو نفس دے نتیجه نے ما و من
واړه په تکئ دی چه نے وُخی له دهن

ورک شو دیزید په هغه څوکاله دیدن
پاتوشهٔ پرے لعن دحسینؓ او دحسنؓ

تل به دا ورنگ نهٔ وی داکر و فر و فن
پاتوبه په دهٔ شی تل نفرین دمرد و زن

څهٔ شوکهٔ دولت نے آویزاند شی په دامن
بیا کله سفله دے دا علی پائے څښتن

هرچه په فطرت کښے پیدا شوے دے خیرن
پاک اوصاف به نشی کهٔ نے تل وینځے بدن

څهٔ شوکهٔ دبازله ځاله والوزی زغن
بیا زغن زغن دے کهٔ هر څو دے پنجه زن

هرچه پاکیزه لری خپل اصل خپل گوهر
مهٔ کړه خدائے چه راضی شی په آزار د خپل پدر

خدائے وکړے دا چارے په ما واړه وکړے زړه
څو چارے غلط شوم چه م لوئے کړا احمق ترهٔ

بل چه دده لور م امرا ته کړه وادهٔ
بل چه م په کور کښے څهٔ کښے نبول سپین اوسرهٔ

بل م چه کوټ محکم بنا نهٔ کړهٔ په غرهٔ
بل چه م په تُوره په خدمت غرور کاوهٔ

بل چه م مغل په ورکړ مرکړ نهٔ غلاوهٔ
بل چه م په وخت دنیو و ملک نه ولاړهٔ

بل م چه قوت دیوسف زئ ورکاوهٔ
بل م چه په اصل غوریه خیل پښتون کاړهٔ

وائی چه له ځانه په اولادوی پیرزو بنهٔ
خدائے به کار وانے په اصلی ویلو او بهٔ

دا یو څو خبرے چه ما راوړے په خولهٔ
بویه چه همه واړه وکښلے شی په زړهٔ

نردے کهٔ شطرنج دے کهٔ چوپړ دے وایم زهٔ
دا واړه چه نے زده شی نوئے لوبه شی هالهٔ

هرچه په دا کار کښے څوک اومهٔ دے کهٔ پاخهٔ
وکاندی پاخهٔ په زمان چارے په ومهٔ

هیڅ په خپله پوهه هُنرمهٔ شه غرهٔ ته
هرچه تر تا بهه دے عقل زده کړه له هغهٔ

وائی چه په پوهه بوعلیؒ چا وویشتهٔ
بیا په ډیرے چارے خلقو احمق باله

هیڅ سړے هغه دے چه برخی په هره خولهٔ
کار په توکل بویه نهٔ خلقو ته کاتهٔ

یار چه هسے بنهٔ وی چه نے ځائے کړے په لیمهٔ
بیائے په یاری مهٔ کړه هیڅ غلطیدهٔ

څهٔ بلاد یر بنهٔ دی دد ؤ و ستر گو تور بانړهٔ
ستر گے د رندے کامشه ستر گو ته کاږهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مل هغه بالۀ شی چه تیر بیر نۀ ځی ترملۀ
مل دَ خپل مقصود دے چه نے وړاندِ روستو تلۀ
نۀ وی دَ چا ترستونی تیر چیرے ترخۀ
بوټی دَ سپلمئ دَ کنډیری کنړی خوابۀ
څوک چه په لوستو لوستو ملانه زده کا څۀ
څوک دَ مور په نس کښے زده کا وزیږی هالۀ
دوه سوشل بیتونه دی یوولس بنده بنۀ
ما په رنتنبور کښے دَ زړۀ تاؤ پرسړاوۀ

مربع

POHA

دَ شمئ تورو سنبلو
په سپین مخ ئے تسلسلو
پرے غوغا کا نړئ بلبلو
تل به وخت نۀ وی دَ ګلو

له ما ګرځئ دُوره دُوره
نظر نۀ کا له غروره
نور کۀ مری په تیره تُوره
زۀ ئے مرم په تغافلو

زۀ هغه اخلاص لرمه
ستا په سترګو سوګند خورمه
چه ما نړے کړے له ما مرمه
مخ دِ تورشی دَ چُغلو

راته نۀ خاندے غمګین شم
ستا له جوره په زړۀ خوږین شم
نۀ به باز نۀ به شاهین شم
نۀ به راشے په منګلو

خپل انداز ورلره بس دے
خوښ په خپل هُنر هرکس دے
ځان ته کل وائی کۀ خس دے
هر یو مست دَ خپلو ملو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که م زړه که م دماغ دے نه ئے باغ پکار نه زاغ دے
په دا بوئ م زړه فراغ دے چه ئے راشی له کاکلو

همیشه ورپسے ژاړم په موندنه به ئے ویاړم
که ئے مومم زه ئے غواړم په اوراد د څلور قلو

شکرداچه په پرواز یم وبنکارونو وته باز یم
زه خوشحال د غرونو باز یم چه په بند وم د مغلو

POHA

معشر

ته خپل خوب کوه بُتا که زه درسته شپه بے تا
سترګے سرے کړم په ژړا نارے وهم په واویلا
چه ترکا نړی سخت دے لا هغه هسے زړه دے ستا
څولا پا یم په دُنیا که زړه سوے دِ شی په ما
نورخه نه غواړم له تا
مکړه دا هومره جفا

که تیره تُوره وکښلی راشے ته قهر نیولی
رقیبانو سندؤلی دواړه لیچے دِ غښتلی
بیا یو څو کلے وهلی وکُشتن ته جوړیدلی
ماد دا جفا منلی خون بها م دربخښلی
هومره مهر وکړه کښلی
رابنکاره کړه خپل لِقا

هغه ورځ چه مئین کیږی عاشقان تر سر تیریږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ عالم ورته وئیږی نۀ ئے ننګ وی نۀ شرمیږی
نصیحت پرے نۀ لګیږی له کُشتنه نه ویریږی
لا یعقل شی نۀ پوهیږی خو مجنون شی ودریږی
پورے خلق حیرانیږی
له هرچا وی شا په شا

نورئے هیڅ نۀ وی په دِل کښے په سکوت او په ویل کښے
په خوړلو په نوشل کښے په خلوت او په محفل کښے
په میدان او په ځنګل کښے په لیدل او په کتل کښے
په فروخت په پیرؤل کښے په ولاړ په پریوتل کښے
په آسان او په مشکل کښے
دَ خپل یار لرې هوا

کۀ هجران وی کۀ وصال وی دواړه دۀ وته یو حال وی
کۀ هزار غرونه جبال وی ډیر سیندونه ډیر اطلال وی
تر دا مینځ پرده محال وی وریښکاره دَ یار جمال وی
جلوه ګرئے خط وخال وی خوښ خورم دَ یار په خیال وی
هم په دالیدۀ خوشحال وی
نۀ کا بلیوه تمنّا

مُسَدَّس

محبوبا پری رخسارے سر تر پا یه قلم کارے
دوه دِ سترګے دی کټارے تل په لاس تیرے کټارے
چه ئے واړوے بیمارے
خونریزی کاندِ خونخوارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه د وروځے دی مهینے دوه د زلفے عنبرینے
دوه د شونډے شکرینے نازنینے مه جبینے
سرو قدے تن سیمینے
جفا جوئے دل آزارے

تور گیسو د مشک افشان دی په سپین مخ د پریشان دی
تار په تار پیچان پیچان دی په هر تارے آویزان دی
کۀ شیخان کۀ زاهدان دی
په هر چا د وکړے چارے

ډیر په تا پسے افکار دی په فریاد او په کوکار دی
ستا د وصل طلبگار دی صبر نۀ کا ناقرار دی
عاشقان د صدهزار دی
ما به چا سره وشمارے

بیا د ولے مهر نور شو چه نظر د په بل لور شو
په کوکل کښے م بل اور شو فراق ډیر را باندے زور شو
رود د اوښکو د راخور شو
زۀ نے څو لرم حصارے

څۀ خو مهر تۀ دلبر کړه نۀ تل جور سراسر کا
په ما خوار باندے اختر کړه له برقع نه مخ بدر کا
ځما اوښکو ته نظر کا
چه په مخ ځی لاړے لارے

چه م یار گنړۀ یار نۀ وو بیهوده م زړۀ پرے بنۀ وو
په خپل رائے وو په خپل زړۀ وو ځما ډیر امید په دۀ وو
دے د هر غما زپه خولۀ وو
تل په ما پسندی دشوارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے بیا ترکش په میان کړ چه ئے عزم د میدان کړ
چه سمندئے په جولان کړ واړه خلق ئے حیران کړ
ژغ ئے کړ په درست جهان کړ
خلقے ئے کړے هموارے

آرائش د خط وخال کا ستائش د خپل جمال کا
تل تل کبر تل تل خیال کا تل تل پیچے تل ناخوال کا
څو نا سازے په خوشحال کا
سل فتنے لری تیارے

POHA

مخمس

وعاشق ته دوه قدمه بحر وبر دے نهٔ ئے کړد په لمن پروت نهٔ دامن تر دے
په فریاد نارے وهی په نارو سر دے چه د عشق په کرانه لار کښے ډیر خطر دے
هر قدم چه پکښے اخلے ډارد سر دے

عاشقان د شاه د خولے په جامے سپینے قلندردی نهٔ لباس جامے رنګینے
اندرون م واړه ډک شو درست په مینے که سینه م سره چاق کړے وبه وینے
چه م ستاله غمه وینے درست ځیګر دے

ښائسته چه په ښائست کښے دلنشین شی د عاشق سره ډیر مهر لرئے کین شی
نهٔ چه تا غوندِ آفت د دل ودین شی ستا د مهرباران نهٔ ووری چه شین شی
ما په زړه کړے ستا د مینے کر دے

عاشقان په عشق کښے نهٔ کا د سر ویره د سر ویره اندیښنه ده مختصره
که دراز پیاله هرڅوده تیز تره ستا په راز به ژبه هم نهٔ کړم خبره
تل تر ژبے رسیدلے راز سمر دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نتیجه ئے سوړسوړ آه سپینے اوبهٔ وی — آبله دننه زړهٔ لیمهٔ ئے سرهٔ وی
مشقت ئے هم په ځان هم ئے په زړهٔ وی — زهٔ خبرنهٔ یم له عشقه چه عشق څهٔ دی
هومره آوزم چه له حُسنه ئے اثر دے

عاشقان په غم خوشحال دلگیر بے غم دی — په هوا دَ یار دَ زلفو پیچ وخم دی
فارغ شوی له وجوده له عدم دی — چه ئے عشق ترسره کړے هغه کم دی
په دا کار کښے لاف وهلے یوهٔ هر دے

دَ بلبلے خوشحالی وی په گلزار کښے — دَ عاشق دَ زړهٔ خوښی وی په دیدار کښے
څو به عمر تیروم په انتظار کښے — صبر مهٔ غواړه له ما دَ عشق په کار کښے
جودا نه صبر په ما باندِ لوئے غر دے

اول مینه دَ یوسف ؑ په زلیخا وه — بیاله پسه دَ مجنون او دَ لیلیٰ وه
له غه پسه دَ وامق او دَ عذرا وه — عاشقی لا نهٔ ته نهٔ ووچه پیدا وه
نهٔ چه ما او تا کړے دا هُنر دے

کهٔ پلو له مخے لرے محبوبا کا — بیدلان به پروانه په خپل لقا کا
تل له ما سره فتنے جنگ وغوغا کا — خو ځما طالع بنهٔ نهٔ دے یار جفا کا
گنړه کوم یو په وفا ترما بهتر دے

یوزمان م خالی مهٔ وُسه له خیاله — په خپله گونگ اوسه دَ عشق له قیل وقاله
په ناله دِ کهٔ بترشی تن ترناله — دَ عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
څهٔ ئے پټ کړم چه عالم ځئے خبر دے

تل دِ ستائی په درست ملک کښے کښلی سل څوک — یو به نهٔ وی په دا شکل وشمایل څوک
حد دَ چادنے چه دِ پل بردی په بورجل څوک — کهٔ زهٔ نهٔ وے تا به ځان لره بلل څوک
په پالنگ به دِ دا هسے راختل څوک

خدائے ځما په زړهٔ کښے ځائے محبت ستا کړ — نهٔ چه ما پخپله زړهٔ په تا شیدا کړ
کور په کورم دَ زړهٔ راز مینے رسوا کړ — واړه عشق دے چه ئے سر راته کیا کړ
گنړه زهٔ په ځان مئین دَ سر سندل څوک

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشقان پہ عشق کښے خوار و بیچاره شی — لور پہ لوری پہ جهان گریوان پاره شی
آواره د یار د مخ پہ نندارہ شی — چہ پتنگ تہ رو بسنائی د چراغ ښکاره شی
نور لہ چراغہ د دۀ غواړی جار و تل څوک

که ئې پہ زړۀ کښے م د مینے ذره نۀ وے — هومره ستا پہ مهر مینہ غره نۀ وے
لکه زړه د اور پہ تاؤ کښے سره نۀ وے — بدرقه که محبت راسره نۀ وے
یک تنها به پہ خونخوار و لارہ تلل څوک

راته وائی د رندئ پہ کار کښے سست ئے — دروغژن پہ میخورئ کښے نادرست ئے
ما پہ سر د دروغژ نو خاورے لوستے — د دیو میو پیالے ډیرو دی اخیستے
ولے ماغوند به نۀ وی لا یعقل څوک

عاشقان د د چشمانو مے پرست دی — همیشہ د بیخودئ پیالے پہ دست دی
پہ مستئ کښے له بلا سره پیوست دی — د زلفو پہ چاه د بند د شونډو مست دی
روغ هوښیار به پہ کوهی کښے پریوتل څوک

چه نا ترسه بے پروا سړے له ځایه — نورے نشته لکه تۀ ئے خود آرایه
خود آرایه خود پسنده خود نما یه — تۀ پخپله راته وائے چه ئے وا یه
کنړه زۀ د مینے راز ښکاره وئیل څوک

د مجنون او د لیلیٰ وئیل یا دیږی — ځما ستا وئیل پہ هر لوری زبا دیږی
همیشہ م زړۀ پہ دا وینا ښا دیږی — ښه څو داچه د چا نوم پکښے یا دیږی
پہ فانی دُنیا به نۀ وی ژوندے تل څوک

واړه تازده درته نۀ وایم چه زده کړه — لون لون طور طور کرشمه کړه
د غمزے توره لاښه پہ څرخ تیره کړه — تۀ م وژنه د قصاص اندیښنه مکړه
د خپل خون پہ تور به ونیسم یو بل څوک

بے له تا به د نورچا هسے شمشیر وی — چه ئے بے قتل وکشتنه نورڅۀ هیر وی
پہ دا کار کښے ئے نظر ترهر چا تیر وی — د سرونو شمار حساب بویه چه ډیر وی
نور د مری پہ دا میدان کښے پردی خپل څوک

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلقه دِ همګی واړه تر پښې شوه ماوې اوس دِ د غمزې تُوره پکښې شوه
بیا دِ جنګ وَته خونریزه شمله پریښوه چه دِ تُوره دَ غمزې په غاړه کښې ښوه
حق ناحق به دِ په دا تُوره وژل شوک
ډیرې سمې کړې آؤرم ځنې مرمه چا ته دم وهلې نهٔ شم غصې خورمه
چه دَ واړو خواب وکړم توان لرمه دَ وګړی جفا ستا دپاره وړمه
که نهٔ زهٔ دا رنګ وګړې دا زغمل شوک
په دا شکر چه نې هومره خوبی درکړه تهٔ هم تل په خوار عاشق باندې نظر کړه
دَ رقیب او دَ غما زخاورې په سر کړه تا پخپله سپینه خولهٔ خوشحال ته وړکړه
ګنړه دې دا هسې شونډې کښې لول شوک

مربع

دریغه بیا مو دوه په دوه وبله رازوې لا یو راز وئیلې نه دَ بل آغاز وې
ستاله لوریه واړه ناز له ما نیاز وې
په مزه مزه خوا بهٔ وئیل باز باز وې
همیشه په هغه خوئ کښې چه دِ خپل وو هغه خیال چه دِ دَ زلفو دَ وربل وو
دا خسته خاطر م هسې لکه تل وو
فراغت بے غمه تا سره دمساز وې
چه به تا پیاله دَ میو سرا کوله ستا دَ شونډو دَ بوسې سره م خښله
زهٔ هم مست وې تهٔ هم مسته لا یعقله
میخوری دِ په سر تور په ګریوان واز وې
له همه واړه عالمه وَر تر لې ستاله لاسه دما دم باده خورلې
صراحئ خندا کړې شمع ژړلې
په جهان کښې خودا دوه توکه انباز وې

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دماغ کښې برنده ناسته وے مخ برنده التفات دِ له خودئ نه کړے وماته
دَ خواب په ځائے چه سوال وکړے وتامه
زهٔ خسته دِ په بنکنځلو سرفراز وے
بنهٔ آوازکهٔ دَ بربط دَ موسیقاردے یا دَ جنګ دَمغنی یا دَ مزمار دے
دَ رباب دَ چارتارے یا دَ بل تاردے
مهٔ وے دا ستا دَ چوراؤ بنهٔ آوازدے
دَ وصال په کامرانئ دست رَس وے لکه وه ترهغهٔ مینه یو په لس وے
په نیک خواه باندِ بنادی هوا هوس وے
په ډیرغم کښې څهره زرده دَ غماز وے
چه ئے ولیدے دَ یار په خط وخال کښې په هزار رنګه خوښئ په وصال کښې
هومره غم بیلتانهٔ کښیښو په خوشحال کښې
مهٔ بیلتون وے مهٔ ئے دا سوز وګدازوے

قطعات

راشه مهٔ کړه په دُنیا تهٔ اعتماد دا دُنیا ده سرله سره بے بنیاد
په یوهٔ ساعت کښې هسے رنګ تیرېږی لکه تیرشی په یوهٔ ساعت کښې باد
شیرین عمر په هوس راځه دروی لکه سرهٔ زرچه څوک
نفس شدید څرګند غلیم راته پیدا شو شیطان ګرځی دشمنئ پټ په غلا دَ
دَ غفلت له خوبه زر پاسه بیدار شه
دَ همت نمری دتول کړه
له لسو پورته تر شلو پورے بنځے دغه دی چه څوئے ګورے
له شلو پورته تر دیرشو پورے دغه هم بنے دی کهٔ نهٔ وی نورے
تر دیرشو پورته څلویښتو پورے زهرِ قاتل دی کهٔ څوځان ژغورے
تر شپیتو پورے ورله آنا ده دَ لحد ورکړه ورپسے پورے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په مذهب د خوشحال ختک دی
کښینه د تورو زلفو په سیورے
د مزریو نه خالی نه وی هیڅ ور خدائے به ډیر پکښے پیدا کا شیر نر
د بی بی اولاد همه کیدر میدر دی په افضل په معظم لکی نظر
که طالع ورسره مل شی ځان خرکند کا
بیا به هاله تهتریخ کا د پدر
څوم دوه اویا مذهب وته شا نه کړه هومره نه شوم خبردار د عشق لکیشه
ته به چیرے د خوشحال په خوږ خبرے
چه د بوئ تر سپیرے تیرنه دے له ریشه
په څو ډیر شوے د دنیا پریشانه غمه په هر زړه د سیاهی پرے یسته محکمه
د هجران د لمبو تاؤ ترخلقو وخوت
دریغه دریغه د بهار سره شبنمه
په سر د سور سالو دے هم د ګوره سره لمن
په څو سره سور اور ځے
لکه ګل د لاله نن
چرک چه بانک کا په خپل وخت څوک ئے نه بولی کم بخت
چه بے وخته بانک آغاز کا
سیخ ته ورولی خپل رخت
رسول د طالب څوک کا تر مطلوبه درئے وبنیم په کوته هغه شوق دے
عاشق ځکه د دلبر له چمه نه ځی چه په غاړه ئے د شاه د زلفو طوق دے
چه د زړه د یکرنګئ په ملک پرے میشت که څیره د شره که زیره واره ذوق دے
په هر چرته چه نظر کړم یو یار وینم
په یمین که په شمال که تخت وفوق دے
اور دے سره سکروته پرے سینه کباب ځما شوه
زه عذاب د خیلخانے شوم خیلخانه عذاب ځما شوه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه لیندئ ئے دی په غشی خورنده وی په خوارۀ
جامے اغوندی سپینے بدئے نۀ وُخئ تر خولۀ
دورنگئ پکښے نۀ وی لکه خولۀ هسے په زړۀ
په خپلوئے نظر وی په پردئ نۀ کا کاتۀ
په ستر سحر بیدار شی مشغولا کا په نما نځۀ
جهان ترما قربان شه
زۀ قربان شم ترهغۀ
واوُرئ یارانو چه خوشحال ختک خۀ وئ
دَ سپی آشنائی بنه ده نۀ یاری دَ یوسفزئ
چه چا سره آشنا شی یا له ویرے یا له طمع
چه ځائے دَ کوتے مومی غبرگ لاسونه پکښے بیائی
د بادشاه دَ ژمی شپه وه په سمو کښے لیونی کړه درسته شپه په دوهه تیره
چه محنت په سړی راشی هسے تیر شی دَ راحت ساعت هم نۀ کا میشته ډیره

دَ ستر کو په ځنبلو یا سپاهی یا ناسپاهی دَ خولے په پرزولو یا واهی یا ناواهی

جهان ډک دے له اغیارو نندارہ کړه کۀ یو یار په جهان شته رائے بنکارۀ کړه

یا یوزۀ دَ درست جهان په لار فقط یم یا دا درست جهان په لارے زۀ غلط یم

چه رنځور درته محتاج نۀ دے طبیبه ځۀ دَدۀ دَ رنځ علاج کړے بے تقریبه
درویشان لکه ماران دی هم مهره لری هم زهر
په آزارے راضی مۀ شه چه اخته نۀ شے په قهر
یو شان راته بنکاره شو کارد شعر دَ شهرت
کۀ دا دے کۀ هغه دے دواړه غواړی بنۀ صورت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بنهٔ حسن بنکاره شی شکفته شی طبیعت
بل چه بنهٔ صورت ووینی نور آنکیز وکا آلت
عزل بے غزاله نهٔ وی
جلق واهٔ شی ضرورت
په کاغذ به خط باقی په ډیرمدت شی تار په تار به دکاتب شیرین صورت شی
آه افسوس ارمان ارمان دے چه په مرګ به
دَ قالب دَ روح بیلتون به څهٔ زحمت شی
عادل بادشاه پیدا شو اورنګ شاه دَ دین غم خور
عمل ئے په کتاب دے له علماؤ ئے بیوور
خپل پلار تړی په عدل په فتوی وژنی خپل رور
بنهٔ حق په ځایوینه تار په تار ئے کړ خپل کور
دَ دین طلب ئے دا دے دَ دُنیا ئے په سرتور
دَ نګولی حاجت نشته امرکان کهٔ مومی سپور
چه پښه ئے په رکیب کړه له دکنه شو راسور
له مخه ئے بلا تله په جهان ئے بل کړ اور
کهٔ قحط کهٔ وبا وه کهٔ جهان شو شور ماشور
دَ دهٔ دَ نیت اثر دے
چه په درست جهان شو خور
مونږ محمدی یُو نحوست زمونږه نشته
تَوَکَّلْتُ عَلَی اللّٰه هم په داکښے موهرخهٔ شته

مونږ هغه کسان یُو چه ژوندون موے په سوره
نن په ګورستان دلستان وکښلے تُوره

زرکهٔ هرڅو بنهٔ دی ننه کار ورلره بویه لورکهٔ دَ بادشاه وی هم روزګار ورلره بویه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دوستانو په دوستئ نشته اُمید
دَ دښمن په تملق څهٔ اعتمید

په هر رنګ چه مِ لرے هسے به اوسم
ښه خو دا چه خپل خواهش له مینځه یوسم

کهٔ حساب شی کهٔ کتاب شی کهٔ پوښتنه
حال به څهٔ کړے دَ خوشحال خټک څښتنه

POHA

مثنوی

له هرچا سره چه یو نفس قرین شوم
دَ هغوله خُویه بُویه په زړهٔ شین شوم

زړهٔ مِ خوږ په هیچا نهٔ شو په عالم کښے
له عالمه سره زیست کړم په ډیر غم کښے

څودَ سُود له مخه څوک را سره یار شو
چه ئے خپل مقصود پوره شو نور ویزار شو

چه ئے مخ په مخ له تا سره وفا وی
په قفا د سره خیر په سل جفا وی

چه ئے ښهٔ کنړے هغه د سره بد شی
تل له تا سره په رخه په حسد شی

هرچه تا سره یاری کا نهٔ یاران دی
همګی واړه لرم دی یا ماران دی

خُویه واړه دَ زړهٔ رنځ دَ خپل بابا دی
لونړه کل دَ زړهٔ ژورے دَ ماما دی

کهٔ دِ یار دے کهٔ دِ خویښ دے کهٔ دِ رور دے
دَ خپل ځان دے دَ خپل سُود دے دَ خپل کور دے

تش دَ خولے لباس مباس دے سره کیږی
دَ هرچا خاطر خپل سُود وته پړکیږی

دَ راحت په وخت سل لاڼے دَ یارئ کا
دَ محنت ساعت چه راشی ویزارئ کا

شاه جهان بادشاه څهٔ لږ نهٔ وو ځمځلی
چه په بند شو همګی وو ځنے تللی

هے توبه! له دے جهانه تښے تښے
په صحرا کښے یک تنها کړځیدے کوښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځم توک

POHA

فارسی کلام

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیرازمے پرستی توبہ فرماید مرا — اللہ اللہ وقت گل این توبہ میشاید مرا
ہرکہ از نظارۂ روئے بتان منعم کند — پند او گیرم بدل در دل نمے آید مرا
شوقِ زلفِ یار دارم برجنونِ خویشتن — خود گواہی میدہم زنجیرمے باید مرا
غم چو آتش دل سمندر وار میر قصد درو — راستی جز غم کنون فاطر نیاساید مرا

از جفائے خار بلبل بر نمیگردد زگل
چون جفایش پیش بینم مہر افزاید مرا

نامِ لبت گرفتن شیرین کند دہان را — خوش وقت آنکہ بوسد پیوستہ آن لبان را
دردِ درون دِل را گر درکشم بپوشم — لیکن چہ چارہ سازم این چشمِ خونفشان را
از لولو دو گوشش کامے ہر آنکہ دارد — از ما رسان سلامے آن نیک اختران را
آن گفتگو کہ باشد جز ذکر روئے آن بت — نامردم از نہ بندم زین گفتگو زبان را
برخالِ آن نگارے شہرے دہم دیارے — آن عاشقم کہ بازم برخالِ او جہان را
مجنون و ذکر لیلےٰ فرہاد و یاد شیرین — در پیش شان چہ خوانی صد گونہ راستان را
درکارِ عشق بازی مجنون وقتِ خویشم — جز خونِ دل چہ آرم بیوقت مہمان را
در دل خیال رویت مہمان یم لیلےٰ — در دہ زعشقِ لیلےٰ برباد خاندان را

در ہر رہے کہ بیند کوہی سگانِ کویت
برچشم خود گذارد پائے آن سگان را

نوبہار و مئے و معشوقہ و جام ست اینجا — زہد و پرہیز و ورع راچہ مقام است اینجا
قصہ کوتاہ کہ درمذہب ما اے صوفی — غیرمئے ہرچہ بود جملہ حرام است اینجا
یارب آن مغبچہ را ہیچ گزندے مرسان — کہ برویش نگران خاص و عوام است اینجا
شاہ من تند بران رخش کہ بس مردم شہر — بہر نظارۂ تو بر در و بام است اینجا
پیشم از مشک خطا دم مزن اے مشک فروش — کہ پراز نکہتِ آن زلفِ شام است اینجا
می نوازم نئے خوش لحن بجادوئے نفس — آہوئے کوہ و بیابان ہمہ رام است اینجا
یا نوائے سخن ننگ مگوئید دگر — مست عشقست نہ ننگ است نہ نام است اینجا

... * ...

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ازو دل برگرفتن کار من نیست
که از جان سیر گشتن کار من نیست

چمن را گرچه گلها بس شگرف است
ولے همچون رخت گل در چمن نیست

مرا گوئی بگو وصفِ دهانم !
چگونه چون درو جائے سخن نیست

من و سودائے رویت تا که هستم
اگرچه خود ترا پروائے من نیست

غمت تا در دل و جانم وطن کرد
مرا در کوچهٔ شادی وطن نیست

چرا خوشحال را پرسی که چونی
مگر از چهرهٔ او مبرهن نیست

این زر و زلفِ سیه خم بخم است
دستهٔ سنبل و نسرین بهم است

لاله هرچند که زیباست بباغ
پیش رخسارِ تو بسیار کم است

غم از آن ست که میرم به اجل
گر ز تیغ تو بمیرم چه غم است

بجز از من بکسے جور مکن !
زانکه جور تو سراسر کرم است

از جفاهائے بتان گر میرم
تا نگوئی که نکوئے کرم است

پیر فرتوت و ضعیفم دیده بر خوبانِ وقت
یا منم سلطان وقت و یا منم شیطانِ وقت

میرسد صیتِ به گوش اهل دل شام و سحر
اینکه در مانم نشیند عاقبت چندانِ وقت

آه واویلا که دیدم بے ثبات و بے بقا
عمر چون باد و بهار و عیش چون پیمانِ وقت

نالهٔ مرغانِ این گلشن بمن معلوم شد
آه و فریاد و فغان دارند بر بستانِ وقت

دشمنِ وقت خودیم و خود روا داریم ما
صد ستم از دست خود در ساعت جانانِ وقت

چون ز دستت شد بدر مانند تیرے از کمان
باز در دستت نیامد هیچگه تاوانِ وقت

میزنم خوشحال خرم هر زمان بر یاد دوست
گرچه از ما برده نقد وصل را هجران دوست

بیرون زیادِ لعل تو گر لاله در دل است
داغ دلِ خراب از آن لاله حاصل است

باران دیده را به تردد همے دِهم
خلقے بگشتِ باغ و مرا پائے در گل است

از کشته پشته درین ره بهر طرف
یا رب نگاه دار چه خونخوار منزل است

ماندن ز یار دور و شب و روز زندگی !
یک لحظه دور بودن من زهر قاتل است

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیر آمدن زجان خود آسان بود بسے
سیر آمدن ز روئے بتان سخت مشکل است

انگشت عیب جوئے بجائے نمیرسد
درحسن و درجمال بغایت مکمل است

مستور گشت شاہد و معلوم شد شراب
افغانِ من زدستِ شہنشاہ عادل است

از دست دِل خجل شدہ ام آہ چون کنم
پیرانہ سر جنون جوانی کہ در دل است:

دلم ربودۂ آن زلف وخال وابرویست
چہ خوش ہلال چہ خوش دام و رانہ دلجویست

لبت مسیح صفت مردہ را روان بخشد
عجب طبیب طبیعت شناس ہرخویست

مراکہ دل بشد از دست اے نصیحت گوئے
گذر ز بیہودہ گفتن بیا دم آن کویست

گذر زقصۂ فردوس وجنت طوبے
کہ این متاع گرامی بہائے یک موییست

اگرچہ تیر عدو جانستان بود خوشحال
مراخدنگِ بلا آن دوچشم جادویست

شاہِ مرغان شکاری باز است
آنکہ محبوب شماری باز است

آنکہ بردست شہان دارد جائے
بوالعجب صنعت باری باز است

کوہید بحری وشنقارِ ترا
گربما باز گذاری باز است

ہمہ مرغانِ شکارند بکار
راستی از ہمہ کاری باز است

آنکہ از چنگل خود نگذارد
دلِ این خستہ بخواری باز است

مال واسباب جہان جملہ ترا
بومنِ تحفہ گرآری باز است

دِل بہ مرغانِ ہوا سپاری
اے پسر ورنہ سپاری باز است

شاد وخوشحال در آندیم باشم
بینم از ورکہ درآری باز است

وصل او با محنت ہجران خوش است
درغمت گراین بود گرآن خوش است

چون مراد ما نشد حاصل ز وصل
از وصالش حاصلم ہجران خوش است

درجہان چون راز دار کیمیا ست
رازاو درسینہ ام پنہان خوش است

اشک راغماز میدانیم ما
چند گوئی دیدۂ گریان خوش است

مشک سلطان ومنم درویشِ او
مہر شاہان ہان بدرویشان خوش است

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

گه عتاب وگاه صلح وگاه جنگ — این همه از جانب خوبان خوش است
ناصحا از ما نصیحت وا بگیر — درد سر دادن لعاشق لهن خوش است
زخم تیغ عشق را درمان مجو — زخم تیغ هجر بے درمان خوش است
درفراق روئے او خوشحال را
روز وشب با ناله وگریان خوش است

ایزو چو چشم شوخ بتان را بیافرید — جادوئے بردنِ دل وجان را بیافرید
تا صید عاشقان کند از بهر دلبران — زانروئے پلک تیر وکمان را بیافرید
نازم بقدرتش که چو آئینهٔ حلب — صافئ جان سنگدلان را بیافرید
بنگر که باغبان قضا در ریاضِ حسن — سرو روان غنچه دهان را بیافرید
گویا برائے خاطرِ عشاق در ازل — سیمین برآن وموے میان را بیافرید
میخواست تاکه قدرتِ خود را عیان کند — فصل بهار وفصل خزان را بیافرید
کوهی اگر زمانه فرستد هزار غم
از غم چه غم چو رطل گران را بیافرید

باش تا امروز را فردا کند — عیب پیری عیب ما پیدا کند
مرگ مے پوشد خدا خیرش دهاد — ورنه پیری شخص را رسوا کند
برسر ما هرچه راند گو بران — عقل کامل کارکے اینجا کند
من بهمان مرغم که از شاخے لشاخ — برخیزند بر پرو ماوا کند
درمیان خرقه پوشانیم ما — چون شه کز خود لباسے واکند
برفراز نه فلک پرواز ماست — باز تا شهباز ما پردا کند
آمدم خوشحال وخوشحالم هنوز
بخت با من مرحبا اهلا کند

چشم مخمور تو آخر کار کرد — زاهد صد ساله رامے خوار کرد
من مگر از حالِ عشق آگاه ونیم — شیخ صنعان را ز دین بیزار کرد
سخت مے پیچد برو عشقِ بتان — هرکه امروز از بتان انکار کرد
باز را در بند عشق آورده است — شیر را در بیشه عشق آشکار کرد

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

در درونِ عاشقان راز نهان — عشق اندر کوچها اظهار کرد
عاشقِ بیچاره اندر عاشقی — بر جنون خویشتر اقرار کرد
روئے زرد و آه سر و چشم تر
عشق کوهی را چنین بیمار کرد

حدیث روئے او با من بگوئید — به بلبل از گل و گلشن بگوئید
به آن چشم و نه آن مژگان نه ابروست — بلائے دین و جان و تن بگوئید
ز سیل اشک من پروا ندارد — دلست این سنگ یا آهن بگوئید
شب وصل است مو آنجا نمانده — تو کے گنجی به پیراهن بگوئید
ز لعل شکرین او نباتے
بکوهی میرسد من من بگوئید

خال مشک آسائی تو آسایش جانم ربود — ترک چشمان تو غارت کرد پیشم هرچه بود
صورت چین هر کجا بینم بسانِ برهمن — مے برم بر یاد رویت پیش آن هر دم سجود
عاقبت خود را ز شاخ افگند از شرم رخت — گرد از وے در چمن گل رنگ و بوئے خود نبود
ما بدشنامے ز تو خرسندم و خرم ز بخت — صد سعادت از زبانت هر که دشنامے شنود
با وجود وسعتِ کامِ دل و جمع بتان — زاهد افسرده دل در کنج تنهائی غنود
ما زیانِ عاشقے بگزید زاهد سود زهد — آن زیان را دوست میداریم زین بیهوده سود
قتل کوهی را به تیغ غمزه خواهد آن نگار
کاش باشد این کرم ایدوستان زانشوخ زود

لاله در موسمِ بهار بود — عیش با روئے گلعذار بود
با رخ و زلفِ او سرد کارم — در شب و روز روزگار بود
آهوئے چشم تو چه آهوئیست — که در اشیر نر شکار بود
رخِ تو همچو نوشگفته گلیست — عندلیبان او هزار بود
قدِ تو در میانِ دیده ما — همچنان سرو جوئبار بود
وقت آن خوش که بعد هجرانت — یار همچون تو در کنار بود
قصه درد ما چه مے پرسی — حالم از چهره آشکار بود

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

همچو خوشحال عاشق رخ تو
نیست ممکن که در دیار بود

مرا بدور لبت باده یاد مے ناید
بیاد روئی تو گل در فواد مے ناید

چرا بشهر دگر پا برهنه نگریزم
که در ولایت تو از تو داد مے ناید

مرا ز روئے بتان سوئے خلد میخوانی
برو برو که زمن این فساد مے ناید

چه جائے قاصد و پیغام و نامه و مکتوب
ز کاتب تو بسویم جو باد مے ناید

بحق زلف دل آویزت اے پری پیکر
که غیر خالِ تو ام در سواد مے ناید

اگر بکشتن خوشحال مائلی برخیز
کزو بغیر رضایت عناد مے ناید

هر که در کوچهٔ آن ماه مکانے دارد
کفر محض است اگر میلِ جنانے دارد

کام دل یافت که از چشمهٔ خضر افزون است
آنکه از لعل لبت روح روانے دارد

شانه را وصفِ دو زلفین سیاهت شاید
که بهر موئے ازین شیوه زبانے دارد

اے نسیم سحری غنچه دل را بکشائے
بلبل سوخته دل باز فغانے دارد

کنج وصلش که درو هر دو جهان زان گنجے
نیست این گنج که اکسیر بیانے دارد

گر نیم اهل ورع عیب من اے شیخ مکن
هر کسے در دلِ خود زعم و گمانے دارد

چند پرسی که ترا تیر ز شصتِ که رسید
آنکه او ز ابرو مژه تیر و کمانے دارد

تو مپندار که تنها دلِ خوشحال ربود
کیست که او عاشقِ او نیست که جانے دارد

با تو خلوت برگزینم در تو بینم سیر سیر
گرچه وقتِ نوبهارست با وجودت هیر هیر

پنجروزے بیش نبود صحبت گل با هزار
اے دریغا در گلستان گر بماندے دیر دیر

آهوئے چشم تو از شیران عالم دل ربود
گرچه با شیران ندیدی هیچ آهو چیر چیر

گفتم اے ایجان جهان از من گهے یاد آیدت
گفت وقت قتل مے آئی پیادم ڈیر ڈیر

مے نیاساید دمے خوشحال بیدردت بلے
لشکر درد تو اکنون کرد دل را زیر زیر

خه خه بخ بخ دلداره وفاجویه غمگساره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه کنم چه چاره سازم — چه دِ زړهٔ کړم راکناره
بکه گویم از فراقت — چه مِ زړهٔ شهٔ پاره پاره
نکند بدل سرایت — کهٔ زاری کوم بے شماره
گر از فرقتت بمیرم ؛ — لا به خوبن شے له دے کاره
تو چه سنگدل نگارے — چه مِ ستا وکړه نندارہ
بعشاقِ بے سرو پا ؛ — ستم مکړه ستمگارہ
به نگاه گا گاہے — مهر کړه دَ خدائے دپارہ
اے نگارِ من حذر کن — دَ دیشتلیو دَ آزارہ
نه رود ز در گهے تو
کهٔ خوشحال شے سل وارہ

بکامِ دل نرسیدم ببوئه زلبش — اگرچه جانِ من آمد بلب درین طلبش
نگارِ من غضب آلوده من زساده دلی — بقهرخندوے اگه نگشتم از غضبش
دو هفته شد که درون پر زکین من دارد — از ینکه ماه تمامے نهاده ام لقبش
زحور زاده پرے شکل کار آدم نیست — چه حاجت ست که پرسم زنسل و زنسبش
بکوئے آن صنمے رفت دل نیامد باز — زباز نامدنش شد دو زلفِ او سببش
گهے بروئے رباید گهے بزلف کشد — بدل ندارد کارے جزاین بروز شبش
زتیغ غمزهٔ او سرمتاب خوشحالا ؛
فزون زکشتنِ عشاق مے شود طربش ؛

یارِ من یار زاغیار نمیداند حیف — قدر یاران وفادار نمیداند حیف
جز جفا و ستم و جور که میداند خوب — مهر را اندک و بسیار نمیداند حیف
آنچنان بیخبر از بادهٔ دوشین دیدم — کین زمان هست زهشیار نمیداند حیف
رنج و بیماریم از نرگس بیمار ویست — سنگدل پرسش بیمار نمیداند حیف
روز و شب درغم او خون ثره میرانم — حالتِ دیدهٔ خونبار نمیداند حیف
یکدم از گوش کنے باتو دو حرفے دارم — دلبران حالِ دل زار نمیداند حیف
لطفهائے که زمعشوق به عشاق سزاست — روهیا جمله بیکبار نمیداند حیف

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه برچشم نشین اے شاهِ خوبانِ چگل
لمعهٔ خورشید را برچشم باشد جائے تل

تاویل قند و نبات و شهد یکجا دیده ام
آرے آرے آن دهان و آن لبان و آن دیل

سر دهم تا هرچه فرمائی ترا فرمان رواست
از تو حکم اے بادشاه مهوشان و ما مثل

زار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی
نے به تیغ دیگران خونم ترا باشد مهل

نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب
شوخ چشمی بر نمی گردی ازین کو بر شول

چون به تن گشتم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف
نیست اندر فرقتت خوبا مرا خواب و خول

تا جفا و جور از حد نهایت بیش کرد
من نیاز و عجز و زارے مینمایم یو په سل

تل صبا بیگاه آه و ناله و فریاد ماست
بر دلِ سختت نشد تاثیر زاری و شر دل

هیچ رے مثل تو دلبر مے نیاید در نظر
زان سبب خوشحال میل دل نمیدارد به بل

به پیش رویت اے نازکبدن گل را چه یاد آرم
به پیشِ لعلِ میگونت می و مل را چه یاد آرم

به پیش قامت دلجوی و پیش زلف شبگونت
نگار ما درختِ سرو سنبل را چه یاد آرم

چو شد یکبارگی در عشقِ مهرویان دل از وستم
دگر اے پند گو صبر و تحمل را چه یاد آرم

چو روهی در حدیث آید نبات و شکر افشاند
در آندم طوطی خوشگوئے بلبل را چه یاد آرم

چون نظر برحال خوبان داشتم
تخم غم را در دلِ خود کاشتم

تا شدم مفتون زلفِ آن نگار
خود بر سوائی علم افراشتم

حوبرویان را وفا کمتر بود
بر غلط بود آنچه من پنداشتم

گوش از آن کردم بقول پند گو
از تو میگوید سخن انگاشتم

روهی ام از پیشی خوبانِ چگل
میروم دل پیش شان بگذاشتم

شمع سان سوختن آموخته ام
چهرهٔ خویش برافروخته ام

تا سحر آه کشان ناله کنان
فرق تا پائے بدل سوخته ام

نیست یک لحظه زعیشم خبرے
همه اسباب غم اندوخته ام

نام خوشحال و خوشے نادیده
واژگون نعل مثل دوخته ام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلطافتِ رویت چو لالہ در بستان
زہے طراوت حسنت چو گل ترو تابان

زہے قدت کہ بسرو التفات او نبود
زہے چہ ذقنت چاہِ یوسفِ کنعان

زہے دو زلف کجت تیرہ روزگاران را
سلاسل ست ہمہ اُفتادہ اند در آن

بگاہ خندہ چو لبہائے خویش بکشائی
درو جواہر و یاقوت می شود آرزان

کرشمہ کن و بخرام و طرف بستان آئے
کہ در ہوائے تو گلہائے گلشن اندگران

زحسن دلبری و خوبی و کرشمہ و ناز
ہمہ تو داری اے دلبری و شاہِ بتان

بہ این لطافت و خوبی دریغ و افسوس ست
کہ نیست در دل سنگین تو زمہر نشان

بزلف و خال تو روہی مگر سرے دارد
کہ شد شکنج پریشان و تیرہ و ژولان

ہر کرا یار وفادار گزید این دلِ من
غیر نومیدی ازو ہیچ ندید این دلِ من

از غم و غصہ ہر ناکس و کس ہیچ نشد
ہست از آہن و فولاد پدید این دلِ من

ترک مقصود بمقصود رسیدن باشد
شکر للہ کہ بمقصود رسید این دلِ من

عاشقی چیست غم و درد و بلا ربودن
سالہا شد کہ ز روئے تو کشید این دلِ من

اہل نایاب چو عنقا شدہ در دورِ قمر
زین سبب از ہمہ آفاق برید این دلِ من

سینہ را کرد تہی از غم ہجران شب و روز
از رہِ دیدہ بدامان بچکید این دلِ من

شاہبازست کہ مر ساعتِ شہ را شاید
گرچہ بیہودہ بہر گوشہ پرید این دلِ من

سینہ را چاک کنم حالِ دلِ خود بینم
ہمچو خوشحال چہ در گوشہ خزید این دلِ من

دل طلبگار تو چندانست چو مطلوبی تو
جان خریدار تو چندانست چو محبوبی تو

کانِ حسنی و لطافت ہمہ سررشتہ ناز
چشم بد دور ز شائستگی خوبی تو

سرو در باغ سرافگندہ از آن ست کہ او
قامتِ راست ترا دید و خوش اسلوبی تو

روہیا یوسف عہدست نگارِ تو ولے
نیست آگاہ ز دردِ دلِ یعقوبی تو

مارا چو دل بعشق نگارینہ شد گرو
اے ناصح این چہ درد سرے میدہی برو

ما مست ساغرِ مئے عشقیم پیش ما
این وعظ و این نصیحتِ عالم بہ نیم جو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چشم و چراغ دیدهٔ غمدیدهٔ چون توئی
بهر خدا که لحظه ز چشمم نهان مشو

هان اے دلِ رمیده صیاد چشم او
چون صید زخم خورده اگر میدوی بدو

با هر دو دیده آفت دین و دل آمدے
با هر دو لعلِ آفتِ جان و تنم مشو

روهی قماش شعر تو نو کهنه زاصفے
فرق معین آمده از کهنه تا بنو

اے شیخ این چه حجت و برهان نمودهٔ
این دلقِ رقعه رقعه که برخود فزودهٔ

پیوند غصه هائے تو بس نیست ای عجب
پیوند هائے دلق بر آن برفزودهٔ

این دلق طیلسان تو چندان بکار نیست
چون واقف از رموز محبت نبودهٔ

ما زهد خشک از تو بیک جو نمے خرم
ور زهد خشک خویش ز اجناس بودهٔ

بیرون بر آ ببین که جهان بر تو تنگ نیست
تا کے درون گوشهٔ خلوت غنودهٔ

عفو خدا ز جرم من و تو زیادت است
لا تقنطوا از آیتِ قرآن شنودهٔ

مخمور عشق باش چو خوشحال تا بکے
مغرور زهد و شیوهٔ شیطان ربودهٔ

بخط نو رسید آن نو رسیده
بقتل عاشقان خط برکشیده

بدین غنج و دلال او را چه خوانم
درون تن روان و نور دیده

ز آب و گل نظیر او چه جویم
که رضوان اینچنین حورے ندیده

بکام هر دو عالم دست دارد
هر آن کو آن لب میگون کمیده

همه روح و همه لطف ست و خوبی
بنام ایزد چه نیکو آفریده

ز روهی میرود آن گلشن حسن
ز گلزارِ رخش وردے نچیده

لبت از آب حیوان آب برده
رخت نور از رخ مهتاب برده

ندانم در دو چشمِ او چه جادوست
که از چشمانِ عاشق خواب برده

بتاب زلف و پیچ جعد مشکین
صبوری از دلِ بے تاب برده

گر آن بت را چو محراب است ابرو
منم چون سجده در محراب برده

بعارض دل بچشمان دین بلب روح
سلامت را همه اسباب برده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه تنها دل زخوشحال خنک برد
که زهد از دستِ شیخ و شاب برده

اول به تیرِ غمزه دلم را بدوختی — آنگه کرشمه کردی و جانم بسوختی
ما بر سر آمدیم چو پروانه جانفشان — چون شمع چهرهٔ رخِ خود را فروختی
گفتی که بوسهٔ رخ خود را بجان دهم — وا یوسفِ جمال به ارزان فروختی
آثار غمزهٔ تو اثر بر همه نکرد
از تاب غمزهٔ دلِ روهی بسوختی

اے دلبر لاهوری — بالله که برخ اوری
خوبان جهان پیشت — چون پیش مه ستوری
پروائے شکر دارد — آنرا که تومے زوری
خواهی که کنی شادم — یکخنده بدین لوری
غمهائے تو برجانم — چون ابر اسد اوری
عالم به تومے بینم — در دیدهٔ من توری
مے جنگی و میخندی — اینها ست زخمسوری
سودائے رخِ خوبت — اندر دلِ من شوری
در کوئے تو چون کوهی
صد شیفته سر توری

بروعالم عیان بودے چه بودے — برایم یک زمان بودے چه بودے
وصال او که چون عمر عزیز است — دریغا جاودان بودے چه بودے
دریغا دائما پے کان تیرش — مرا در تن چو جان بودے چه بودے
لب لعلش چو کانِ انگبین است — نصیبم زان دوکان بودے چه بودے
برغم مدعی گه گه نگاهے — بسوئے عاشقان بودے چه بودے
خدا در دل بتان را مهر دادے — و یا صبر از بتان بودے چه بودے
بکوئے او که ره دارند روهی
زخیل آن سگان بودے چه بودے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بگرد کوئے تو کشتن مراد خما دے
بود کہ روئے تو بینم کہ کعبۂ ما دے

من این جمال ترا خود مثال کے یابم
کہ خود جمال تو از مہر و ماہ پیدا دے

منم کہ غیر ترا در جہان نمے بینم
خلاف نیست خبردار حقتعالے دے

نمے شوم متحمل بروز وعدۂ وصل
بیا بیا کہ دلم خوار و زار بے تا دے

بہ آرزوئے تو چونم بگویم اے مہ من
چنانچہ تشنہ و آبوتہ ناشکیبا دے

گمان مبر کہ زعشق تو بگردد خوشحال
چراکہ بر رخ خوب تو دیر شیدا دے

بہار گشت در افغان ہمان کہ میدانی
بنوش مے برخ آن ہمان کہ میدانی

برائے دفع گزندِ پری رخان خواہم
شوم بر آتش سوزان ہمان کہ میدانی

بغیر وصل تو ما را قرار حاصل نیست
رسد ز شصت تو بر جان ہمان کہ میدانی

مرا کشی و بدل ناورے زکشتن من
کہ عدل باشد و میزان ہمان کہ میدانی

نظر بروئے تو روہی زدور میدوزد
تو خوش نشین بحریفان ہمان کہ میدانی

خود را بروئے خوب چو مفتون کند کسے
وانگاہ یاد محنتِ مجنون کند کسے

کائی بچشم آدمیان آن پری نہ!
از بہر دیدنِ تو چہ افسون کند کسے

ساقی بیار بادہ کہ فرداست آن ظہور
دل را ز بہر نسیہ چہ محزون کند کسے

بیگانگیست مذہب خوبان بہ آشنا
با ور بعہد و قول بتان چون کند کسے

با داغ دل چو لالہ درین باغ زادہ ایم
از ماست ہر کہ زاویہ در خون کند کسے

دارم متاع دُرِّ گرانمایہ کے دہم
سوداگر بملک فریدون کند کسے

دیدم عطائے چرخ از آن تو بہ کردہ ام
باشد روا کہ منت گردون کند کسے

آدم صفت ز روضۂ رضوان بدر شوم
ما را اگر ز کوئے تو بیرون کند کسے

اول وفا نکرد بہ خوشحال بینوا
رسم وفا بجاست گر اکنون کند کسے

دلم بردی کنون در قصد جانی
بکن بسم اللہ اینک ہرچہ دانی

بہ تیغ غمزۂ تو گر بمیری
بیابم از تو عمرِ جاودانی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبانت را چه گویم در دو زلفت — میان ظلمت آن زندگانی
وصالِ آن پری رو رایگان نیست — بباید باختن جان رایگانی
اگر روهی ترا در دل الم نیست
چرا از دیدگان خون میچکانی

لطفِ بیحد و بیعدد کردی — اینکه قتلم به تیغ خود کردی
تیغ تو آب زندگانی داشت — کشتی و زندهٔ ابد کردی
هر جفائیکه از تو بر دل ماست — صد وفا را برو حسد کردی
فارغست از سریر و افسر و جاه — کز گدایانش نامزد کردی
دل ز من خواستی و جان دادم — جانمن باز گو که بد کردی
چه شرابیست اینکه روهی را
به یکی جرعه بیخرد کردی

من آن صیدم که بر فتراک بستی — به تیرِ غمزه جانم را به خستی
غبارِ بودم و دامان بدستم — تو چون بادی ز دستِ من بجستی
نخواهم یکزمانی زیست بی تو — که در چشمم بجائی جان تو هستی
چسان زین جور جان تسکین بیابد — مرا کشتی و بی پروا نشستی
نمکدانِ دلم از خون تهی ماند — نمک خوردی نمکدان را شکستی
بجان مشتاقِ دیدار تو هستم — یکی بنگر همی دانم که مستی
ترا خوشحال این دولت پسند است
که پیش پائے او چون خاک هستی

من مظلوم را بر هر نگاهی — تظلم میکند آن کج کلاهی
چه مے پرسی که چونی در غمِ دوست — دو چشمِ خونفشان دل پر ز آهی
دلم چون بلبل شوریده در وی — دلم چون جالهٔ خاشاک و کاهی
دلاور عاشقی بنگر بعالم — که دارم همچو من حالِ تباهی
نظر بر روئے خوبان گر گناهست — ندارد طاقتی پس جز گناهی
بر آن لب خال مشکین را چه خوانم — دوکان قند و هندوئے سیاهی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندارم طاقت روز جدائی فغان گر بگذرد این سال و ماهے
تو اے بر راه او افتان و نعیزان
ز دور بر متاب از داد خواهی

چشم ظاهر بین مردم مردم چشم سر است عاشقان را در درون چشم چشم دیگر است
سوسن آزاده دارد ده زبان در حمد او راستی در باغ و صحرا بر گلے پیغمبر است
دل که قانع گشت او را گنج قارون گو مباش گر نبارد ز آسمان باران غم نیلوفر است
من غلام همت آن کو طمع را سد به بست گرچه نان جو ندارد جان من اسکندر است
شیوهٔ جود و کرم هر کس که دارد حاتم است آنکه نستاند نخواهد او ز حاتم خوشتر است
شاه باش و میر باش و عاقبت هیچ است و هیچ از برائی عشرت ده روز این شور و شر است
برفراز چرخ بالا برشدن دشوار نیست ترک دنیا در زبالا برشدن را شهپر است
نفس نافرمان درونم دیو بیرونم غنیم از کجا یابم رهائی من که هر سو چنبر است
داژگون جامے ست چرخ نیلگون همچون حباب تا نه پنداری که در جام نگون شربت در ست
دل منه بر دنیاؤ برجاه و بر اقبال او بیوفائیهائے دنیا پیش دانا اظهر است
ملک سنجر از حدود کاشغر تا شام بود ملک از آن دیگران مانده و نام سنجر است
در درون گور او باشد مگر عظم رمیم گرچه گور بادشاه ملک از خشت زر است
عاقبت بر خاک خسپی زیر سر بالین خشت گر ترا بلغار بالین وز بریشم بستر است
بگذارند در دل این اندیشه خواهم شد ضعیف هر که در ناز و نعیم دهر رون تن پرور ست
زهر در کاست بریزد زینهار از وے حذر با تو از راه خدیعت خصم شیر و شکر ست
یار آن کز وے ترا یاری رسد در وقت کار ورنه منگر روئے او همچون درخت بے بر ست
باغبانا از خزان وے یکے اندیشه کن گرچه در وقت حمل باغ تو پازیب و فر ست
حرف خاص از بهر خاصان حرف عام از بهر عام گوش نامحرم سروش غیب را کے در خور ست
معصیت مقبول طاعت روچه استغنا ست این کس ندارد دم زدن اینجا که حکم داور ست
قاصد آمد از دیار یار من آورد خط گوئیا هر حرف او خوشبو ز مشک و از فر ست
یار در عالم نماند از هیچکس یاری مخواه در چنین عهدے کسے کو یار میخواهد خبر ست

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

عهد بے تدبیر و بیداد و دهش انصاف تو — حُبّذا ووا به میزد چه صاحب افسر است
تا چه بازی رخ نماید تا چه آید از فلک — ماه بختم در محاق و مهره ام در ششدر ست
شاه عالمگیر را باید ثبات عدل و داد — گر ندارد این دو چیز آخر زوالِ کشور ست
قیمت گوهر نمیداند مگر گوهر شناس — از زبان مرد صاحبدل سخن چون گوهر ست

راستی را پیشه کن وانگه دمے مردی بزن
مرد گرمے بود در عالم چو شاه خیبر است

منکه خوشحال ختکم زچه رُو — منت سفله و رزاله کشم
وقتِ مردن زدستِ هر دونے — شربتِ آب زندگی بچشم

یک نیمه بلهو عمر باطل بگذشت — برخے بغمِ شکل و شمائل بگذشت
اے دل پس ازین مباش چون بیخبران — از بهر خدا که عمرت از چل بگذشت

امروز به از قصر شهان خانهٔ ماست — چون آن بتِ بگذیده بکاشانهٔ ماست
گنجے که بکنجِ ویران طلبند — اینجا بطلب که کنجِ ویرانهٔ ماست

پیرے که در وقوت و اوراکے نیست — وز عشق بتان در دلِ او چاکے نیست
ریش پدرم سیاه در عمر دراز — ریش من اگر سفید شد باکے نیست

..... * .....

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم توک

فضل نامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ۝

کل ثنا په هغهٔ شائی — چه ثنائے هرڅوک وائی
که څوک کوز دی که څوک پاسدی — دَدهٔ واړه په سپاس دی
چه موجود ترماهی ماه دی — په وحدت دَدهٔ ګواه دی
که مومن دی که کافر دی — په خدایئ دَدهٔ مُصر دی
هسے لوئے عظیم بادشاه دے — چه آسمان دَدهٔ مزکاه دے
مزکه فرش وربانده غروله — ځائے په ځائے لکه میخونه
دا همه دَدهٔ صفت دے — چه دَملک زیب وزینت دے
په سجود ورته ځمکه دے — په قیام ورته شجر دے
دهٔ آفتاب هسے رخشان کړ — دهٔ مهتاب هسے تابان کړ
دے دَمزکے مخ زیبا کا — پرے زیبا کلونه وا کا
خولے ته خوند ورکړے دهٔ دے — توان دَشخوند ورکړے دهٔ دے
تکړه غوښه دے ګویا کا — قطره وازده دے بینا کا
دے شیخان مناجاتی کا — دے رندان خراباتی کا
دے بنانست ورکا وګل ته — دے پرے عشق ورکا بلبل ته
دے آواز کښیږدی په نے کښے — دے مستی کښیږدی په مے کښے
دے افسر ورکا خروس ته — بنهٔ منظر ورکا طاوس ته
دے آهوته نافه ورکا — له غوایهٔ پیدا عنبر کا
دے آواز ورکه رباب ته — دے ګداز ورکا ګلاب ته
دے پیدا که ناز نینے — آهوچشمه مه جبینے
دے عاشق باندِ شیدا کا — عاشقی باندِ پیدا کا
دے باران وکا یا واورے — مرغزار کهٔ سپیرے خاورے
اول شنهٔ بوټی پیدا که — بیا ګلونه باندِ واکه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دے بوئی کښیږدی پہ گل کښے
بنائسته کاندی باغونه
خو دَ باغ دَ بوستان وئے
واړه و ونو ته بار ورکه
وږی پوړ پہ انگور کے
چه باران ئے دَ احسان شی
لکه گل خوږم تازه شی
چه دَ دهٔ دَ احسان خوان خوږی
هم عاصی باندِ مهربانی
چه پہ تخت کښینوی دے دے
که کوم پہ عزازیل کے
که آدم اچوی اور ته
بادشاهی که پہ منی دے
نه دَ دهٔ دَ ملک زوال شته
سلطنت ئے لا یزال دے

بنکلے پاڼو پہ سنبل کے
پہ گلاونه هم مرغوبے
لونے کے نوی بسکے
لون لون اثمار ورکه
تورو سپین پہ لذت پوړ که
پہ حنظل پہ سیب یکسان شی
هسے بنساد پہ نم تازه شی
واړه خلق ئے یکسان خوږی
هم تقی باندِ رسیږی
چه له تخت لوړوی ئے دے
نشته خوک چه قال وقیل که
خوک پہ سرنه کا ورپوته
ذات دَ دهٔ دے چه غنی دے
نه ئے مل نه ئے خوک سیال شته
لایزال دے ذوالجلال دے

صفت دَ پاک رسول

مشک گلاب دواړه سره کړه
ورک دَ خپل خولے بوئی بد کړه
چه دَ دوه کونو بادشاه دے
دَ دهٔ حکم پہ هرجنس دے
دے پہ خان دَ علم کان دے
دے منذر دے، دے بشیر دے
که تورئت که انجیل بنکلی
پہ وار وار پرے قرآن راغے

خول صفا پہ غرغره کړه
بیا ثنا دَ محمدؐ کړه
محمدؐ دَ عبدالله دے
که ملک که جن که انس ئے
نازل شوے پرے قرآن دے
شریعت ئے بے نظیر دے
پہ وار وار پہ زاغله بنکلی
نجم نجم شان شان راغے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا په داچه دے کامل وو
درست قوت دَ دهٔ حاصل وو

هر آیت به چه نازل شهٔ
درست به ځائے دَ دهٔ په دل شهٔ

دَ نسیان ویره نے نهٔ وه
دَ نقصان ویره نے نهٔ وه

دَ موسیٰؑ کهٔ دا قوت وے
دَ عیسیٰؑ کهٔ دا فطرت وے

څله تورئیت و انجیل دواړه
کښلی ولے راتلهٔ دواړه

درست قرآن واړه اعجاز دے
چه ترے تر سینه ساز دے

چه هوښیار دَ درست جهان وی
په قرآن پورے حیران وی

تَتَبّع کهٔ دَ قرآن کا
په آیت به رسوا ځان که

محمّدؐ په علم ډیر وو
تر موسیٰؑ تر عیسیٰؑ تیر وو

دَ دهٔ علم ډک قلزم وو
درست وشیش علم ترے کم وو

ترلکه زیات پیغمبرانؑ دی
ریزه خوار دَ دهٔ دَ خوان دی

په هرشان محمّدؐ ستایه
خو یو خدائے ورته مهٔ وایه

بیان دَ چارِ یارؓ

چار یاران نے برگزین دی
څلور ستنے نے دَ دین دی

اول یار نے یارِ غار دے
دویم یار نے دُره دار دے

دریم یار دَ دهٔ عثمانؓ دے
څلورم شاهِ مردانؓ دے

دوه سخران دوه نے زومان دی
په بزرگئی کښے په یکشان دی

بزرگه لور نے فاطمهؓ ده
دَ بزرگئی پرے خاتمه ده

مرتضیٰؓ دَ دے شوهر دے
چه تر بور دَ پیغمبرؐ دے

امامان دی ترو زوولی
پاک نبیؐ واړه ستائیلی

شواهد دَ نبوّت دی
ښائسته دَ امامت دی

صلوات له ما په واړو
تحیّات له ما په واړو

زهٔ دوستدار دَ دهٔ دَ آل یم
په دوستئی کښے نے خوشحال یم

چه دښمنهٔ نے دَ اولاد دی
هغه کل په بلا یاد دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذِکر اَسامی دَ امامانو

دَ جهان دولس امام دی
یو علیؓ دویم حسنؓ دے
چارم زین العابدینؓ دے
بل جعفرؓ ورپسے هم دے
بل امام، علی رضاؓ دے
بل امام، علی نقیؓ دے
بل امام، امام مهدیؓ دے
دَ بی بی زهراؓ اولاد دی
پاک سُنی هغه آدم دے

په حدیث کښے نام په نام دی
بل حسینؓ پاکیزه تن دے
بل باقر ستنه دَ دین دے
بل امام موسیٰ کاظمؒ دے
محمد تقیؒ بل بیا دے
بل حسن عسکریؒ دے
چه دَ درست جهان هادی دے
پُشت په پُشت داهسے یاددی
چه دَ آل په عشق محکم دے

ذکر تالیف دَ کتاب

دا سر کال چه دَ غفط دے
چه ئے توے بنیاد کښیږدم
ساده نظم بے دِقته
په خفیف بحر وئیلی
چه آسان په یادوُل وی
چه هرڅوک ورته وکوری
چه لازمے مسئلے دی
له حدیثه له آیته
زهٔ یاری غواړم له خدایه
خاص اخلاص راکه ومانه
کار پرے ساز اول ځماشی
دَ حکمت له کتابونو
دَ دُنیا دَ زیست خبر

یو کتاب م په نمط دے
یو دا کار په جهان پریږدم
بے اشکال بے لُغته
تکلف ځنے وتلی
مختصر بنکلی په کښل وی
نیک عمل وته و شوری
دَ رسولؐ دَ پاکے خولے دی
له توحیده له طاعته
چه حرف ونهٔ کښم بے ځایه
بل غرض وُځی له میانه
دَ هرچا په غرض بیا شی
راوتلی له بابونو
پکښے هم شته دی نادر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دُنیا به پکښې مومی — کهٔ په حکم ئے څوک درومی
دا کتاب چه درست زیادے — سراسر فضل عطا دے
چه عطا نهٔ وی له غیبه — کار خالی نهٔ وی له عیبه

باب دَ معرفت دَ پیغمبرانوؑ

ترلکه زیات پیغمبران دی — څوک نبیؑ څوک مرسلانؑ دی
همه واړه نیک کردار دی — امینان دی وفادار دی
عالمان دی راست گویان دی — دَ وګړی نیک خواهان دی
نهٔ ئے نفس نهٔ ئے هوا وه — هره چارئے په رښتیا وه
یا به وحی یا الهام وو — چه ئے چا وته کلام وو
زیات وکم ویل ئے نهٔ کړهٔ — چه ئے کړهٔ واړه ئے ښهٔ کړهٔ
محمدؐ پکښې افضل دے — هم آخر دے هم اول دے
دَ دین کار په دهٔ تمام شهٔ — خاتمت دَ دهٔ په نام شهٔ

فصل ذکر دَ موت

ولاړ په دا قلم مطلق دے — مرګ په واړو باندِ حق دے
هرچه وُزیږی له موره — بیا به وری شی ترګوره
عزرائیلؑ په دا مامور دے — چه هرڅوک وژنی دستور دے
ترقیامته شر وشور دے — له اول منزل دَ ګور دے
سوال جواب دَ ګورا ئے یاره — نیک وبد ئے حق وشماره
په نیک بخت به ګورګلزار وی — په بد بخت به غرد ناروی

فصل-ایمان راوړنه په حشر

حشر حق دے وبه شینه — نیک وبد به مو تلینه
اویزانده به کا تله — عدالت به کا پخپله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جبرائیل به وزن کاندِ
حکم دادے په دۀ باندِ
چه کفی دَ ترازو دی
برابره په هر سودی
چه دا درسته دُنیا واړه
خوارلس ځله به وی دواړه
دَ هرچا چه څۀ کردار وی
دَ اخیارکۀ دَ اشرار وی
همګی به وزن کیږی
جبرائیلؑ به پرے خبریږی
کۀ نیکی زیاته وی څومره
چه دَ ژدنو دانه هومره
هغه کس به جنتی شی
په حساب به فرحتی شی
چه ئے تله سپکه شینه
و دوزخ لره به ځینه

باب - خلق درے ګروهه پیدا دے

په قرآن کښے حکم دادے
خلق درے ګروهه پیدا دے
مومنان منافقان دی
بیاله پسه کافران دی
لارښیونے دَ هرچا دے
ضلالت کۀ دَ هدیٰ دے
هدایت کۀ ضلالت دے
کل دَدۀ په مشیت دے
مَنْ هَدَی اللّٰهُ ته نظر کړه
مَنْ یُّضْلِلْ هسے باور کړه
دَ طاعت توفیق له دۀ دے
دَ عصمت توفیق له دۀ دے
معصیّت دَ کافرانو
ضلالت دَ کافرانو
په قضا په تقدیر وینه
دا هیڅ بے حکم نۀ شینه
امادا نۀ حجت کیږی
هر سړے دِ و پوهیږی
کۀ مومن طاعت ته شاکه
په تقدیر حواله دا که
دا په شرعه ناروا دی
چه دا کا لاړ په خطا دی
کافران کۀ دا حجّت که
واړه کار په ضلالت که
په دا باب قرآن ګویا دے
لارښیونے دَ هدیٰ دے
په قرآن دِ عمل کاندِ
پل دِ نۀ ږدی روستو وړاندِ
په قرآن چه عمل نۀ که
و دوزخ وته به تلۀ که

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په خپل عقل څوک درومی
په دا لار زوال به مومی

داخانے کار دَ هیچا نهٔ دے
که هرڅو دانا په زړهٔ دے

په قضا په قدر جانه
مرسلان دی بے سامانه

په بلال عنایت وشهٔ
په بوجهل باندِ نهٔ شهٔ

جَاهِدُوا فِيْنَا وار وکړه
نور غلط فکرونه مهٔ کړه

مدعی که مبتدع دے
فلسفه که مخترع دے

ډیر کروهونه گمراهان دی
چه دَ دین مخالفان دی

خُنے لرے لرے گرځه
دَ ښندو غوندِ مهٔ پرزه

په قرآن باندِ نظر کړه
چه غلط نهٔ شے باور کړه

دا قلزم خونی قلزم دے
تل په موج په تلاطم دے

دَ قضا دَ قدر جانه
الحذر الحذر جانه

چه په دا قلزم کښے غرق شی
هم بے پائے هم بے فرق شی

درست وشرع ته تسلیم شه
په دا بحر کښے بے بیم شه

فصل - ذکر دَ پُلِ صراط دَ گذر

مومنان دِ وگروهیږی
په صراط به گذر کیږی

صراط جسر په سقر دے
تر تیرے تُورے تیز تر دے

تر الماسه برنده دے
جهنده دے خیزنده دے

تر ویښتهٔ باریک ښکاریږی
تور تر تورے شپے یادیږی

په زرگونه کروهه لوړ دے
بے حسابه ئے تیغ جور دے

خلقے به پرے تسیریږی
له هیبته به لرزیږی

په ایمان به تیریدهٔ وی
په طاعت به خلاصیدهٔ وی

څوک به برق غوندِ تیریږی
څوک به باد غوندِ بهیږی

څوک به ځی لکه مرغونه
یا تیز پر یا سُست پرونه

څوک اَس غوندِ پرے زغلی
څوک به یون کاندِ دَ پلی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک به تیر په روزانه شی
ځوک به تیر په ماهیانه شی
ځوک به کال وربانده درومی
په رنګ رنګ به خلاصے مومی
په پینځه ویشت زره کاله
حال به داوی ځما لا له
روښنائی به د ایمان وی
په طاعت به کار آسان وی
مومنان چه په صراط ځی
همګی به په نشاط ځی
فرښتے به ورسره ځی
خوښ به دے په بدرګه ځی
بشارت به باندِ کاندِ
ورسره د روستو وراندِ
په صراط مشکلی ګرانه
په مومن به شی آسانه
هسے رنګ به د دهٔ تلهٔ وی
چه په هیڅ به خبرنهٔ وی
په جنت کښے به داخل شی
یو نشاط به ئے په سل شی
په صراط فرښتے یاره
له تاغواړی یو څو کاره
یو توحید ایمان صلوٰة هم
روزه حج پینځم زکوٰة هم
شپږم حق د مور وپلار دے
هم د خویش و د تبار دے
چار د غسل د وضو ده
چه پاکی ئے مو په مو ده
کهٔ په دا کښے دِ کارسازوی
په صراط به دواړه سازوی
کهٔ په دا کښے لرو برے
خود به خود د جان خطرے
مؤمنان چه ئے ګذران شی
بیا به وار په کافران شی
په صراط چه ګذر کاندِ
تاریکی به وی پرے باندِ
فریادونه به آغاز کا
پریوتو ته به ځان ساز کا
جابونه به پیدا شی
ځائے په ځائے پرے ژړا شی
و دوزخ ته به پریوزی
په آتش کښے به کښیوزی
د بد بختو به مخ تور وی
واړه تن به ئے تورسکور وی
و دوزخ ته به روان شی
غم به ساز د دوئ په ځان شی
په عذاب کښے به تل اوسی
کل بنادی به ځنے یوسی
مصاحب به ئے شیطان وی
په دوزخ کښے به حیران وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے کړے معصیت وی
هغه دم به فضیحت وی
خپل دفتر وته به ګوری
شرمنده به وی مخ توری
جاودان به ئے عذاب وی
په دوزخ کښے به کباب وی

فصل - دَ بعث یعنی پس دَ مرګه ژوندون

لکه ګوروته چه یون شته
پس له مرګه بیا ژوندون شته
خدائے په هرچاره قادر دے
بل ژوندون تروالا زر دے
چه په دا باندِ څوک شک کا
ځان به درست له کفر ډک کا
په آواز دَ صور له ګوره
پاسیدل دی ځما سره
صور شپیلئ دَ اسرافیل ده
لوئ دَ پونسو لکهه میل ده
فراخی ئے ځما لاله
چه سړے ځی په زر کاله
څلور ښکر دَ صور یا دیږی
هریو ښکرئے جهان کیږی
دَ عمل نامے به واشی
په هرلوری به غوغا شی
څوک نیک بخت څوک به بدبخت وی
دَ بدبخت حساب به سخت وی
چه نامه په ښی لاس ورکه
نور قیامت به پرے اختر که
چه نامه په کینړ لاس مومی
ودوزخ لره به درومی
دَ دهٔ مخ به واړه تور وی
درست وجود به ئے تورسکور وی
دَ نیک بخت مخ به تابان وی
ترمهتاب به لا رخشان وی
راضی من به ځنے خدائے شی
جنتونه به ئے ځائے شی
تل به اوسی په جنت کښے
په خوشئ په راحت کښے
ورسره به وی تل حورے
په هردم ورته حضورے

فصل - دَ دوزخ او دوزخیانو

داحدیث دَ مصطفیٰ دے
دوزخ شو رنګه پیدا دے
دی اُوهٔ درکه کل واړه
تهٔ امان له واړو غواړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهنم اول دوزخ دے
بیا لظیٰ دے بیا حطمیٰ دے
بیا پینځم سقر اے یاره
قعر هومره د هریک دے
عرض وطول ئے په حساب کښے
هرهر ګروه چه کافران دی
هریو ګروه به سره یک کا
دوزخیان به وی مخ توری
په ګردن کښے ئے طوقونه
د قطران جامے د واړو
چه خوراک ئے تل زقوم وی
د اوبو به تل مشتاق وی
چپ و راست د روستو وړاندِ
هم به پوست د دوئ رژیږی
په دارنګ به پرے تیریږی

په عذاب هرګوره شنخ دے
خلورم ئے هاویه دے
بیا سعیر جهنم وشمار ره
چه حساب ئے لکه درلکه دے
ډیر یاد یږی په کتاب کښے
مشرکان که فاسقان دی
هردوزخ به باندِ ډک کا
سترګے شنے بد بد به ګوری
په زنځیرئے پښے لاسونه
ترے به بوئ حئ د مردارو
بنهٔ خیزونه به معدوم وی
یا غسلین یا به غسّاق وی
سرے لمبے به وی پرے باندِ
هم به بیا ور باندِ کیږی
جاودان به عذابیږی

فصل - تعریف د جنتونو د جنت د نعمتونو

د جنت صفت به وایم
د جنت لائق نیکان دی
څو فراخ دی جنتونه
څو آسمان مزکه دا واړه
اتهٔ وړونه د جنت دی
دی لوئ لوئ ئے قصرونه
په هر لور ښکلی باغونه
سنګریزے به ئے ګوهر وی

نعمتونه به ئے ستایم
پرهیزګار دی مطیعان دی
په صحیح روایتونه
اوهٔ ځله تهٔ دا واړه
وبله پاس په درجت دی
د یاقوتو محلونه
مشک عنبر مزکه راغونه
د دیوال خښتے به زر وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ به شی تختونه — په هرلوری نعمتونه
تل ترتله به بهار وی — په هرلوری به گلزار وی
واړه ونے ئے باردارے — تل ترتله میوه دارے
که ئے خوند دَ میو کښنم — ترے به کله ورسم
په هرلور به ځی جویونه — په خلور رنگه تویونه
یو عسل بل به شراب وی — بل به پئ بل به آب وی
تل به وی دَ ونو سُوری — رنگا رنگ میوے بر پورے
خوصفت ئے کړم له خونده — ترمرئ به ځی بے شخونده
نهٔ به رنځ نهٔ به زحمت وی — نهٔ به غم نهٔ به محنت وی
نهٔ به تاؤ نهٔ به غارمهٔ وی — نهٔ به باد نهٔ به ساړهٔ وی
نهٔ به ترس وی نهٔ به بیم وی — نهٔ بد خواه نهٔ به غلیم وی
نهٔ به مرگ نهٔ به فنا وی — تل ترتله به بقا وی
جنتی به تل ځوانان وی — زور قوت به ئے چندان وی
شائسته به ترمهتاب وی — دَ تخرگ بوئ به ئے دَ گلاب وی
هرثمر ته ئے چه زړهٔ وی — بے تکلیفه به خوله وی
چوبنهٔ اَس ځی په سل کاله — دَ کمتر مومن اے لا له
ملک به هومره دَ جنت وی — مُلتب به په نعمت وی
که دَ حور وصفت غواړے — په قرآن کښے به وویاړے
نظر وکړه په قرآن کښے — په سورهٔ الرّحمٰن کښے
غټے غټے سترگے واړه — مکلّل مِنیٰ په غاړه
سترگے قاصرات الطّرفِ — په سپین والی لکه برفِ
رنگا رنگ حُلّی مهینے — زرغونے زیړے سرے سپینے
تر اویا حُلو دَ لاندِ — دَ دوئ تن به بریښنا کاندِ
هم به حُورهم به غلمان وی — بنائسته به په دا شان وی
په مروند وَ شی دَ زړو — مرصّع په خو گوهرو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ به وی تختونه
فرش فروش بنکلی رختونه
خوښ به ناست پرے مومنان وی
خادمان به ئے غلمان وی
تحیّت به سره وائی
په سلام به سره پائی
نندارہ به دَ دیدار کا
حمد به وارہ دَ دے کار کا

دریم باب

ذکر عبادت ومعرفت چه سره لازم وملزوم دی

عبادت بے معرفته
وارہ هیڅ دی پر غفلته
اول پوهه په معرفت شه
بیا خبر په عبادت شه
ځان ساته له معصیته
موافق شه له طاعته
کهٔ خبر په معرفت شی
لت په امر په طاعت شی
په ایمان کښے دِ خلل وی
شناخت طاعت سره الول وی
کافران په خدائے خبردی
چه طاعت نهٔ کا کافر دی
حقیقی مومن هاله ئے
کنړه زده کړه مومن نهٔ ئے
کهٔ دِ شناخت هم دَ طاعت شته
هم دِ ترس دَ معصیت شته
کبیره دَ ایمان زیان دے
هرطاعت لره نقصان دے
زد کړه شه له ماے درنګه
ګناهونه دی دوه رنګه
هرچه کم دی صغیره دی
هرچه لوئ دی کبیره دی
کهٔ سړے کبیره نهٔ کا
صغیره به ئے خدائے بښهٔ کا

فصل دَ اهل کبائرو او کبیره ګناهونه چه څودی

کبیره وارہ اتهٔ دی
شپږ ویشت هم په آوریدهٔ دی
چه په ژبه شی یا زده دی
بښهٔ ئے زده کړه کهٔ دِ زده دی
کبیره دَ نفس اُوهٔ دی
زیات وکم تر اُوهٔ نهٔ دی
په لاس درے دی نه څلور دی
یو په پښو په فرج دوه نور دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه په درست واره ازام دی — شپږ ویشت و شماره تمام دی
چه په ژبه یازده یاد دی — تعداد کړی م اُستاد دی
دروغ کل واړه ناروغ دی — کبیره هغه دروغ دی
چه پرے زیان دَمُسلمان شی — لس درمه دَچا زیان شی
کله شه دَ هغهٔ بزیره — چه دروغ وائی په بزیره
بل چه چا وته دشنام کا — په زنا سره ئے بدنام کا
بل غیبت دے بل بهتان دے — سخن چین هم په دا شان دے
چه لقب په مومن ساز کا — چه مومن په غم گداز کا
بل سوگند په دروغ شماره — بل گواهی په دروغ یاره
چه دَخدائے شریک پیدا کا — بل چه سحر په عمدا کا
چه په نفس وی هغه دا دی — تهٔ ئے ومنه ربنتیا دی
چه مالونه دَ یتیم خوری — سوائی خمرے بیم خوری
چه ستم په مُسلمان کا — مال ئے خوری ناحق ئے زیان کا
چه دَکوس غوښے ځوک خوری — یا مردارے پخوینه
چه کشتار دَ کافران دی — چه ئے غوښے خوری دا شان دی
چه په لاس کبیره کیږی — هغه دا رنگه یا دیږی
اول قتل په ناحق دے — بل دَغلا نقل مطلق دے
بیا چه ظلم بیدادی که — بنکاره خلق فریادی که
چه په پښو کبیره یاد دی — هغه یو داهسے زیاد دی
چه په جنگ کښے له کافره — پښه عقب که له مقره
چه په فرج دی یو زنا ده — لواطت بده بلا ده
چه په درست اندام ئے شمار دے — یو آزار دَ مور و پلار دے
بل چه فرض دَخدائے قضا که — کبیره گناه هم دا که

فصل خلود دَ اهل نار چه تل په دوزخ کښے وی

چه ظالم دے یا فاسق دے — دَ دوزخ دَ اور لائق دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کافر د حقیقت دے
جنازه دِ نے وشینه
د لحد کانے پرے کیږدی
شرمنده به ګور ته درومی
چه په خولهٔ کلمه ګوئ دے
په دا باب قرآن ناطق دے
جاودان به ئے عذاب وی
څوک چه امر د خدائے نهٔ کا
په دُنیا به ئے مخ تور وی
دا یوڅو فرقے نامردے
هر سړے چه ناحق خون کا
چه دوزخ لره رخت یوسی
څوک چه مال د یتیم خورینه
څوک چه مال د رباخورینه
دا خبر د پیغمبرؐ دے
چه عاصی د مور و پلار وی
ترجنته به ورنهٔ شی
سخن چین په دا حساب دے
بل چه ځان پخپله مړ کا
ترکمر که ځان پریبا سی
اغلامی غمازی دواړه
دے وعید ئره هغه دی
خلاص کړه ځان له کبائره
صغیره د آدم زاد دی

نمونځ پرے روغ په شریعت دے
چه ترګوره ورنے شینه
دے عمل دو بله پریږدی
خود به خپله جزا مومی
ظن پرے بنهٔ کړه که بدخوی دے
خلاص به نشی چه فاسق دے
په دوزخ کښے به کباب وی
په خلاف د رسولؐ تله کا
په قیامت به ئے ځائے اور وی
یا دے شوی دی لا بد نے
په دوزخ به ئے درون کا
همیشه به پکښے اوسی
په سفر کښے به تل وینه
دوزخی دے چه وُمرینه
تواتر دے معتبر دے
له هغهٔ به خدائے ویزاروی
که هرڅو په عمل بنهٔ شی
بل چه مخ ئے په شراب دے
په چاړهٔ یا په لوړ کا
یا په اور ئے ننه باسی
خُلد حرام دی په دا واړه
چه مصر په کبیره دی
مکړه غم له صغائره
کبیره د بد نهاد دی

فصل۔ ذکر د خیر او د شر

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیراو شرچه له چا کیږی — کفرظلم پیدا کیږی
په بنهٔ ویاړه په بد ژاړه — دَ سړی فعل دے واړه
کهٔ وخدائے ته ئے نسبت کړے — دا خطا په شریعت کړے
څوک چه ظلم معصیّت کا — خدائے ولے عقوبت کا
کهٔ دا فعل دَ دا دار دے — سکه دا دار دَ ظلم کار دے
چه پخپله فعل و کا — حواله په تا بد بنهٔ کا
کهٔ وخدائے ته ظالم وائی — صریح کفر به ونمائی
چه بدی کړے تهٔ ظالم ئے — کهٔ ظالم دَ مظالم ئے
مشیّت واړه دَ دهٔ دے — مشیّت چه کل دَ دهٔ دے
فعل کړونے ئے سړے دے — په بنهٔ بد نیولے دے دے
دا ځائے، ځائے دَ ښویدو دے — فکر ډوب په اندیښنو دے
ځان لازم بوله په بد و — مکړه نور فکر در دو

فصل-ذکر دَ ګناه او په ګناه باندِ توبه

کبیره ګناه چه و کا — خوارشه دے کهٔ توبه نهٔ کا
کهٔ توبه ئے په اخلاص وی — له دوزخه نه به خلاص وی
دَ عاصی توبه قبلیږی — مغفرت ورباندِ کیږی
ځان چه چرک دَ ګناه مومی — دَ توبے په صابون درومی
چه توبه ئے دَ نصوح وی — دَ توبے به ئے فتوح وی
دَ توبے شرطه څلور دی — پښیمانی په زړهٔ درنوردی
استغفار وئیل په ژبه — بیا ګناه مهٔ کړه تائبه
ټینګیدل په توبه جانه — چه بیانهٔ کړه توبه ورانه
په دا رنګ کهٔ توبه کا رشے — له توبے به برخوردار شے
کهٔ قضا دِ وی نمونځونه — یا عشرونه زکوٰة تونه
په قضا چه روژے ستا وی — یا دَ خون دعوی په تا وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ علاج د واړو وکړی
پہ توبہ بہ نور زړۀ ښۀ کړی
ستا توبہ دہ د خاصانو
ئے لہ خاصو مُسلمانو
کۀ توبہ دِ پہ غرض دہ
دا توبہ نہ د مرض دہ

تعریف د اخلاص د طاعت نہ د ریا د عبادت

راشہ واورہ ھسے دین
مُخْلِصِیْنَ لَهُ الدِّین
پہ عمل کښے پیچا پیچ دے
طاعت بے اخلاصہ ھیچ دے
ھر طاعت چہ پہ ریا وی
د سړی د ځان بلا وی
پہ پینځہ رنګہ ریا دہ
دا خبرہ پہ رښتیا دہ
اول دا چہ طاعت کاندِ
چہ عالم مِ صفت کاندِ
دا طاعت ئے ھم خراب دے
څوئے کاندِ لا ثواب دے
پہ قیامت بہ روسیاہ وی
دا طاعت بہ ئے ګناہ وی
بل چہ ھسے طاعت کاندِ
بلہ خلق مِ خدمت کاندِ
بل دُنیا پہ طاعت غواړی
چہ دُنیا مومی ویاړی
بل چہ مت پہ طاعت ډیر کا
خپل شهرت پہ زړۀ کښے تیر کا
ھغہ ھم څۀ طاعت نۀ دے
چہ ئے کاندی کلہ ښۀ دے
بل چہ خلق وی طاعت کہ
چہ تنها وی معصیّت کہ
دا ریا دہ ډیرہ بدہ
ترے مِ وساتے اَحدہ
د اخلاص طاعت ھغہ دے
چہ غرض ترے پہ ستنہ دے
بے غرضہ وی اے یارہ
خاص ئے کړہ د خدائے دیارہ
لہ ریا نہ زړۀ خلاص ښۀ دے
یو سجود پہ اخلاص ښۀ دے
د ریا طاعت اے جانہ
لږ و ډیر دے لہ نقصانہ
فریضہ طاعت سرګند کړہ
پټ دِ نفل کا پسند کړہ

فصل۔ صفت د علم او د علم د فضیلت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زده کول د علم فرض دے — په میړو په ښځو فرض دے
صد رحمت په هغهٔ باندِ — چه طلب د علم کاندِ
پیغمبرؐ دی فرمائیلی — دهٔ تر پاکے خولے ایستلی
که ترمنځ دریاب یا اور وی — په بل لور د عالِم کور وی
وَ عالِم ته به هورے ځی — که غرقیږی یا که سوزی
علم واړه عبادت دے — څوچه کیږی سعادت دے
یو ساعت له عالما نو — ناستے څو دے مُسلمانو
چه یو کال په کعبه تیرکه — څوک طاعت پکښے ډیر که
چه د علم په طلب ځی — که په ورځ ځی که په شب ځی
په هرکام به ثواب مومی — چه ترکور ترمکه درومی
چه یوه مسئله زده کا — خدائے به دے آمرزیدهٔ که
نه هزار رکعته نفل — نهٔ یوه مسئله نقل
چه عالم نهٔ وی په کلی — هغه کلے دِ وهلی
د عالِم مرتبه څو یه — ترشهیده لاده لویه
فضیلت د علم ډیر دے — ترحساب ترشماره تیر دے
چه د شرع بندوبست دے — داهمه د علم دست دے
که حلال که حرام دواړه — علم زباد کړه ورته واړه
که گفتن که شنیدن وی — که رفتن که نشستن وی
که خواړهٔ که اوښنل وی — که د ستوگو اَړول وی
که سجود دے که طاعت دے — که ادب دے که خدمت دے
که غزا ده که زکوٰة دے — که حاجی دے عرفات دے
که عابد د عبادت دے — که زاهد کُنج وَخلوت دے
که بادشاه د مملکت دے — که دهقان د زراعت دے
که نکاح که زیست روزگار دے — که صائم که نمازگذار دے
که زکوٰة که مزکی دے — یا که فعل د زکی دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داچه ډیر داهسے کاره
نهٔ شی بے علم اے یاره
چه بے علمه طاعت کیږی
کهٔ هزار کا نهٔ قبلیږی
چه بے علمه قیل وقال کا
هغه کل دَ جان وبال کا
چه کرم با ندِ دَخدائے شی
زړهٔ هاله دَعلم ځائے شی

فصل- اِثبات دَ نبوّت

محمّدؐ چه پیغمبر دے
ستا په کوم دلیل باور دے
دلیل دا چه معجزات
لری دے بے نهایات
معجزهٔ ئے قرآن دے
چه راغلے په بنهٔ شان دے
عرب ډیر فصیح زبان وو
دانشمند دَخپل اَوان وو
اتفاق ئے په دا کار وو
له قرآنه ئے انکار وو
مُدعی دَ مصطفیٰ وو
په بطلان ئے په غوغا وو
څهٔ کهٔ دین دَدهٔ باطل کړو
سحرگر یائے چه بل کړو
جدلونه ئے بر پائے کړهٔ
کوششونه ئے په رائے کړه
یو آیت لکه قرآن وو
چا ونه وی هسے گران وو
په دا کار کښے سرگردان شول
آخر خاورے دَ قرآن شول
همگی واړه عاجز شول
دَرسولؐ په دین فائز شول
قرآن درست واړه متین دے
معجزه تربے وسین دے
دَعیسیٰؑ معجزه دا وه
دَمړ دؤ په احیا وه
دَموسیٰؑ عسا یه مار شوه
یا به ونه په اثمار شوه
معجزه دَ محمّدؐ شته
یو قرآن دے کښے سرمد شته
کهٔ ترشرق ترغربه واړه
قصیحاف سازه کا غاړه
یو آیت لکه قرآن دے
را به نهٔ وسی هسے گران دے
په اعجاز ئے کړه دوه نیمه
هومره اُوزمکے جسیمه
بل گویا ورته کباب شهٔ
بل ئے لاس چشمه دَآب شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل سوسمار ورنه خبر — په بنکاره وکړهٔ نا در
په اعجازئ وبله پور — اوبهٔ بنے شوے تلخی شور
په فراق د دهٔ نالانه — د مسجد ستنه شوه جانه
په هوا وو اُوهٔ پاسه — غرد دهٔ د سر دپاسه
چه ئ و بلله ونه — ورته را غله لویه پلنه
دهٔ به وبنئیل خیزونه — چه به ورک شول په ملکونه
معجزے ئ وے بے شماره — زهٔ ئ خوکبنم درته یاره
کهٔ ئ کبنم کتاب اوږدیږی — دانایان به خود پوهیږی

فصل

فضایل د رسولؐ د اصحابو او خلاف په مراتبو د دوئ

د رسولؐ چه لوئ اصحاب دی — خدائے یاد کړی په کتاب دی
سَابِقُوْنَ الْاَوَّلُوْنَ — راشه واوره په غوږونه
فضیلت د واړو ډیر دے — ترشماره ترحساب تیر دے
کهٔ د دوئ فضیلتونه — غواړے کوره آیتونه
هر اصحاب ئ چه په نوم دے — لار بنیونے کالنجوم دے
چه اصحاب ته ئ دشنام که — په لعنت به ځان بدنام که
د شیخینو سَب چه کاندِ — صد لعنت په هغو باندِ
د اجماع په حکم یاره — کُشتنی هغه وشماره
لس یاران ئ صحبتی وی — شک ومهٔ کړه جنتی دی
یو بوبکرؓ بل عمرؓ دے — بل عثمانؓ دے بل حیدرؓ دے
پینځم سعدؓ دے اے یاره — بیا شپږم سعیدؓ وشماره
وریسے طلحهؓ زبیرؓ دے — خپل وجود ئ دے نهٔ غیر دے
بیا ابوعبیدهؓ نهم دے — بیا عبدالرحمانؓ لسم دے
دا یاران د دهٔ عشره دی — چه عشره مُبشّره دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلافت د چاریانو
بیا د پسه بادشاهی شوه
اول بغی راپیدا شول

په دیرش کاله وو یارانو
په سپیدئ کښے سیاهی شوه
څوک بادشاه څوک اُمرا شول

فصل- تعریف د امام اعظمؒ او دهغهٔ د مذهب

له کتابه له اخباره
چه مذهب د دهٔ مذهب دے
چه له خدایه ډیر ویریږی
ډیر په ویره په اخلاص وو
د رسولؐ انسؓ اصحاب وو
چه نعمانؒ بن ثابت دے
د رسولؐ د خولے خبر دے
چه نعمانؒ به راپیدا شی
دالفظ درے ځلے منهاج دے
د اجماع دلیل معلوم دے
په مذهب د لوئے امام دی
بادشاهان کهٔ امیران دی
د امامؒ د مذهب ډیر دی
د امامؒ مذهب ماهتاب دے
د امامؒ علم وافر وو
زر دلیل زرے حجته
دائے داب وو څلویښت کاله
په یوهٔ اودس ئے نماز وو
درست قرآن ئے په رکعت لوست
په طاعت کښے بے نظیر وو

په اجماع د اُمت یاره
د امام اعظمؒ مذهب دے
امامت باندِ ژغیږی
امام ځکه خاص الخاص وو
روایت ئے باصواب وو
د دین کار په دهٔ ثابت دے
شک ومکره معتبر دے
ځما دین به پرے رڼا شی
دے سراج سراج سراج دے
ترکستان کهٔ هند کهٔ روم دے
دلیلونه لا کلام دی
کهٔ قاضیان کهٔ عالمان دی
ترحساب ترشماره تیر دی
نور هر یو لکه شهاب دے
زیات ترکښلو تر دفتر وو
دهٔ راوړه له روایته
تر بامداد له عشا لاله
کوره هسے سرفراز وو
دهٔ به درست آیت آیت لوست
په جمله علم خبیر وو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ورع که پارسائی وه — همگی دَ دهٔ ځائی وه
که زرګونه سره ټول شی — عالمان واړه غول غول شی
په حجت تر واړو تیر وو — دَ دهٔ زبان تیرهٔ شمشیر وو
دَ امام جعفرؒ تلمیذ وو — واړه کار دَ دهٔ لذیذ وو
تابعین ئے وو لیدلی — په تقوٰی په دین ښاغلی
دَ هارونؒ په خلافت کښے — دَ دهٔ کار وو په رفعت کښے
پلار نیکهٔ ئے دَ کابل وو — بیا په بلخ کښے مقابل وو
په کوفه کښے ئے میلاد وو — په مکتب کښے دَ حمادؒ وو
بیا دَ دهٔ وطن بغدادشهٔ — هومره خلق ځنے ښاد شهٔ

څلورم باب

ذکر دَ طهارت او دَ فرض واجب او سنت

چه ایمان په خدائے راوړینه — فرض واجب دِ ګذارینه
دَ رسولؐ سنت دِ کاندِ — چه لازم دی دا پرے باندِ
څو چه شته معصیّت واړه — چه دَ دهٔ نه شی په غاړه
په توحید چه ایماندار شی — که هر څو طاعت بسیار شی
اول مونځ بیا نور طاعت دے — دَ نمانځه هومره قوت دے
اَلَّذِیْنَ یُؤْمِنُوْنَ: — هسے ډیر دی آیتونه
دَ نمانځه په باب ښاغلی — په قرآن کښے خدائے وئیلی
دَ اودس سره مونځ بنهٔ دے — بے اودسه مونځ هیڅ نهٔ دے
بے اودسه چه مونځ کاندِ — کفر ورشی په دهٔ باندِ
طهارت دے په دوه رنګه — له دا نشه له فرهنګه
له حدث طهارت دے — طهارت دَ جنابت دے
دَ حدث چه وضو وکړے — پاک شوے نور به نماز تهٔ کړے
چه درست تن په او بو تر شی — دَ جنب طهارت وشی

فصل - ذکر دَ نمانځه دَ فرضیت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمونځ په دا په سړی فرض شۀ
سړے نۀ وو خدائے پیدا کړۀ
په صورت کښے سر تر پائے
سر په تن سور کړے دۀ دے
ستر کے وزوئے بانړۀ کوره
کۀ دِ تور دَ ستر کونۀ وی
پوزے خولے وَته نظر کړه
دوه غوږونه دوه رُخساره
لاس و پښے درکړی چا دی
هر وینتۀ دَ صورت کوره
درست ظاهر باطن نعیم ئے
کۀ په زړۀ دِ دانائی ده
دائے واړه وَتا درکړۀ
په هرڅۀ ئے مکرم کړے
یو سجود له تا نه غواړی
دے دِ رب دے، دے معبود دے
دَ نعمت شکر بائیدۀ دے
مونځ چه فرض شۀ پینځه وخته
چه له فرضه نمانځه دورئے
هر بنده چه ناشکور شی
دَ صاحب اندوه ئے کوم
په طاعت دَ بنده سود دے
په طاعت بنده مانځه شی
په قیامت به دا مونځونه
وار په وار به پرے سوریږی

په معنی کښے لکه قرض شۀ
مکرم ئے په دُنیا کړۀ
نعمتونه دی له خدائے
مخ ته نور ورکړے دۀ دے
زیبائی لری هر کوره
ستا به زړۀ له غمه چوی
پکښے خیر لعل و کوهر کړه
دَ زنځ وکړه ننداره
بند په بند جوړ کړی چا دی
په وجود کښے نعمت کوره
تۀ یو احسن التقویم ئے
کۀ دَ ژبے کویائی ده
شۀ ئے واړه وتا درکړۀ
خلیفه ئے دَ عالم کړے
په یوه سجده دِ ویاړی
ځکه فرض په تا سجود دے
ناسپاس سړے بنۀ نۀ دے
په وخت وخت ئے کړه نیکبخته
بد بنده دے ناشکورئے
دَ صاحب له فهمه دور شی
چه بنده لری تر روم
خدائے غم نۀ لری معبود دے
په عناد سره شکانجه شی
دَ سړی شی برا قونه
و جنت ته به رسیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل- ذکر علامت د بلاغت

چه په عمر دواړه ده شی
دَ هلک دِ هومره زده شی

دے دِ مینه په نمانځه کا
وتنبیه ده که نمونځ نهٔ کا

نمونځ هاله وربانده فرض شی
چه بالغ په طول وعرض شی

دَ بلوغ نخښے څلور دی
احتلام دے درے دا نور دی

چه په سال هژده ساله شی
یا ترے ښځه حامله شی

چه لذت دَ دخول موی
جُهند منی ترے درومی

بلوغت دَ ښځے دا دے
حیض نخښه دَ نسا دے

یائے وی اُوتس کاله
یا چه حمل واخلی لا له

څلورم دا روایت دے
احتلام ئے بلاغت دے

هرسړے چه مکلف شی
په مانځه دِ مشرف شی

دَ اودس په کار دِ پوهه شی
چه دے بیرته له اندوه شی

فصل- دَ فرض دَ واجب دَ سنت دَ ادبونو

هرسړے چه ایماندار وی
په اخلاص به نمونځ کذاروی

پس له شناخته له توحیده
دَ نمانځه دے ډیر تاکیده

فرض واجب زده کړه دادواړه
وسنت ته کیږده غاړه

موافق په شرعه کار کړه
په ادب کښے زیست روزکار کړه

په ولاړ په ناست په تلهٔ کښے
ادب بویه په هرڅهٔ کښے

دَ سړی چه ادب نهٔ وی
ترسړی نه څاروے ښهٔ وی

فصل- ادب دَ خلا چه چارچوبئی یا صحرا له تلهٔ کا

چه حاجت دِ دَ خلا شی
لرے ځائے تردِ تلهٔ ستا شی

پټ له خلقه لرے کښینه
ورکړه زور وکینړے پښے نه

وقبلے و ته مخ مهٔ کړه
په قمر په نمر هم زده کړه

ځان جامه ساته له بو له
غائط وروکوه له هو له

په صحرا مهٔ کړه خبرے
کنه غول خوړے چه نغرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاچه ونے وی باردارے
یا سایه لری د لارے
یا دیوال چه سایه داروی
یا د رود غاړه یالاروی
داخوځایه غائط مهٔ کړه
که سړے ئے ادب زده کړه
په غایط په بولِ خوانه
حذر کړه له کورستانه
بول مهٔ کړه په سوراخ کښے
یا په ورخ کښے یاپه کاخ کښے
هورته خونے د پیریان وی
خپل مکان په هرچاکران وی
چه فارغ شے له صحرا نه
تهٔ دِ نهٔ وے بے دُعا نه
که پوهیږے خدائے پرستلے
تهٔ به دا دُعا وولے

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ اَخْرَجَ عَنِّیْ مَا یُؤْذِیْنِیْ

خان به پاک کړے په درلوطِ
یا درے کانړی شو که غوطِ
که درے کانړی نهٔ وی یوبس
خود پوهیږی په خپل خان کس
خو پاکی د وجود بویه
لوته کمه وی که لویه
وچے پانړے وچ وابنهٔ هم
استنجا لره دی بنهٔ هم
پشم جیره خاورے پاکے
استنجا ته وی بے باکے
بیاچه واخلے یو څو کامه
استبراء وکړه تمامه
چه وسواس لرے په زړه کښے
هیڅ تعطیل مهٔ کړه پرولهٔ کښے
په بنی لاس اوبهٔ اخله
په کینړو نیغه پټے خپله
په ولهٔ کار مکړه د سستو
خان بنهٔ پاک کړه وړاندِ روستو
که ککړ تر درم کم ئے
اوبهٔ مهٔ اخله بے غم ئے
چارچوبئی لره که دروے
دا ادب بویه چه موے
اول کینړه پښه درون کړه
په واتهٔ کښے بنئی بیرون کړه
دا دُعا دهغه دم ده
د دانا ده د اعلم ده

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الرِّجْسِ النَّجَسِ الْخَبِیْثِ الْمُخْبِثِ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ

اهل کار د دین پاکی ده
په پاکئی کښے بے باکی ده
له درے توکه پاک صورت کړه
هاله مخ په عبادت کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله معصیت دے — بل حدث بل نجاست دے
دَ ګناه پاکی توبه ده — تل پاکی دَ توبه بنه ده
دَ حدث پاکی آبدست دے — دَ هوښیار دے که دَ مست دے
نجاست په غسل درومی — ځان جامه پرے پاکی مومی
پاکی درے اوبهٔ هم درے دی — دَ باران که دَ چینے دی
بیا دَ سترګو اوبهٔ جا نه — چه پرے پاک شے له عصیانه
چه دا درے پاکی لرینه — غم دِ هیڅ نهٔ کاکهٔ مرینه
په صحیح چه دوست دَ خدائے دے — دَ پاکو جنت ځائے دے
په قرآن کښے دا آیت دے — راشه واوره چه آیت دے

قولهٔ تعالیٰ : اِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ التَّوَّابِیْنَ وَیُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِیْنَ.

پینځم باب

ذکر دَ وضو دَ هره کاره

هر سړے چه اودس کاندِ — تسمیه بویه دَ وړاندِ
بیا دِ نیت دَ اودس وکه — مونځ دِ یاد په زړه پرخولهٔ که
بیا دِ واخلی اوبهٔ پاکے — نهٔ بد بوئے بد خوراکے
پرے دِ وو ینځی لاسونه — بیا دِ وینځی اندامونه
په کینړ لاس دِ طهارت که — لاس دِ پاک په سمکوت که
بیا دِ خولهٔ په درے کرته — په اوبو کهٔ لته پته
بیا مسواک بویه په نغته — کهٔ لرګے نهٔ وی په ګوته
بیا دَ پوزے استنشاق دے — په درے ځله اتفاق دے
بیا دَ مخ ولنه درے ځله — بیا ښے لاس دے له اوله
بیا کینړ لاس دے ترڅنګلے — بیا به مسح لره نه غلے
بیا اوبهٔ وروره ترغوږه — مسح داده وئے نغوږه
دَ سرمسح ربع سر ده — دَ درست سر هم اولیٰ تر ده
بیا دَ پښو ولنه اے یاره — تر ښنګریه نه بسیاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

درست کامل اودس هم دا دے
چه م ووے په رښتیا دے
په اودس کښے یو ځل ولنه
فریضه ده په پوښتنه
دویم ځل چه اندام ولے شی
د واجب په نام بوے شی
دریم ځل ولنه سنت ده
داوینا په روایت ده

فصل - فرائض د وضو

د اودس دی څلور څیزه
فریضه د ما عزیزه
اول ولهٔ د مخ چه کنج دے
بیا لاسونه تر ارنج دے
ورپسے مسح د سر ده
د پښو ولنه پس داچرده
که په داکښے څهٔ نقصان شی
نهونځ په تا باندِ تاوان شی

فصل - ذکر د وضو د سنتونو

د اودس سنت چه زده دی
درته ووایم دوازده دی
تسمیه د اودس نیت دے
بیا د لاسو طهارت دے
استنجاهم په دا شمار ده
چه د حکم په مقدار ده
بیا مسواک اوبهٔ د خولے دی
بیا اوبهٔ د پوزے ملے دی
بیا د غوږ مسحه هوښیاره
بیا خلال د ښیرے یاره
بیا ساتنه د ترتیب ده
ولهٔ د وُچولی نصیب ده
ولهٔ د هر اندام درے واره
دولس وشو وے شماره

فصل - د اودس مکروهات

د اودس مکروه شش دی
ترے حذر کړه چه ناخوښ دی
یوچه مخ په قبله میژی
یا تطهیر غایت ترے خیژی
بل چه خپل عورت ښکاره کړه
نامحرم ئے ننداره کړه
بربنډ ځان چه د بل ګوری
بول که په ماء کښے شوری
استنجا چه په بنی لاس کا
اوبهٔ ډیرے توئے ناس کا

فصل - د وضو د دعوات

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اودس کښې دا دُعا ده　　په حدیث دَ مصطفیٰ ﷺ ده
تهٔ چه نیت دَ اودس وکړے　　په خپل لاس توئے اوبهٔ کړے
په اودس کښې له اوله　　دُعا دا ده وئے لوله

الحمد لله الّذی جعل الماء طهورًا وجعل الاسلام
نورًا دلیلًا قابلًا الی الجنة

هغه وخت چه استنجا کړے　　بویه داچه دا دُعا کړے

بسم الله العلی العظیم

والحمد لله علیٰ دین الاسلام الاسلام حق والکفر باطلٌ

چه فارغ له استنجا شے　　تهٔ به سر په دا دُعا شے

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِیْ مِنَ التَّوَّابِیْنَ وَاجْعَلْنِیْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِیْنَ
وَاجْعَلْنِیْ مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِیْنَ وَاجْعَلْنِیْ مِنَ الَّذِیْنَ
لَاخَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَاهُمْ یَحْزَنُوْنَ ۝

چه اوبهٔ دِ په دهان کړے　　دا دُعا دِ په زبان کړے

اَللّٰهُمَّ اَسْقِنِیْ مِنْ حَوْضِ نَبِیِّكَ کَاْسًا لَاظَمَأَ بَعْدَهٗ۔

چه اوبهٔ دِ کړه په پوزه　　دا دُعا تر ژبه بوزه

اَللّٰهُمَّ اَرِحْنِیْ رَائِحَةً مِّنْ رَائِحَةِ الجنة وَارْزُقْنِیْ نعماؤها

تهٔ چه مخ وینځے مومنه　　دا دُعا دِ ده سودمنه

اَللّٰهُمَّ بَیِّضْ وَجْهِیْ بِنُوْرِكَ یَوْمَ تَبْیَضُّ وُجُوْهٌ وَتَسْوَدُّ
وُجُوْهٌ۔

چه بنے لاس وینځے داوایه　　مزد به بیاموے له خدایه

اَللّٰهُمَّ اَعْطِنِیْ کِتَابِیْ بِیَمِیْنِیْ وَحَاسِبْنِیْ حِسَابًا یَسِیْرًا۔

چه کینږ لاس وینځے دا لوله　　نهٔ یوځل په څو څو لوله

اَللّٰهُمَّ لَاتُعْطِنِیْ کِتَابِیْ بِشِمَالِیْ وَلَامِنْ وَرَاءِ ظَهْرِیْ وَلَا
تُحَاسِبْنِیْ حِسَابًا عَسِیْرًا

بیا چه مسحه دَ خپل سر کړے　　دا دُعا به مکرر کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّیْ بِرَحْمَتِكَ عَلٰی رَأْسِیْ

بیاچه ما وروړی ترغوږه دا دُعا لوله ونغوږه

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِیْ مِنَ الَّذِیْنَ

یَسْتَمِعُوْنَ الْقَوْلَ فَیَتَّبِعُوْنَ اَحْسَنَهٗ

بیاچه مسحه دَ کردن کا دا دُعا دِ مرد وزن کا

اَللّٰهُمَّ اَعْتِقْ رَقَبَتِیْ وَ

رَقَبَهٗ آبائِیْ وَاُمَّهَاتِیْ مِنَ النَّارِ

بیا په وخت دَ پشو وللو دا دُعا ده دَ وئیلو

اَللّٰهُمَّ نَجِّنِیْ مِنْ غَضَبِكَ

یَوْمَ یُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِیْ وَالْاَقْدَامِ وَجَاوِزْنِیْ

عَلَی الصِّرَاطِ وَاَدْخِلْنِی الْجَنَّةَ یَا ذُوالْجَلَالِ وَالْاِکْرَامِ

بیاچه وینځې پشه دویمه دا دُعا لوله دا یمه

اَللّٰهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمِیْ عَلَی الصِّرَاطِ

یَوْمَ تَزِلُّ فِیْهِ اَقْدَامُ الْمُنَافِقِیْنَ فِی النَّارِ

چه فارغ شے له اودسه دا دُعا لوله له پسه

سُبْحَانَكَ اَللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ اَسْتَغْفِرُكَ وَاَتُوْبُ اِلَیْكَ

چه اودس اوکړے روان شے دا دُعا وایه مرخان شے

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

وَحْدَهٗ لَا شَرِیْكَ لَهٗ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ

په مسجد چه قدم کښېږدے دا دُعا وایه چه پسے ږدے

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِیْ ذُنُوْبِیْ وَفَتِّحْ

لِیْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاَبْوَابَ کَرَمِكَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ

فصل-ذِکرد هغو څیزونو چه اودس تباه کوی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه اودس تباه کوینه
کل اتهٔ ویشت توکه دینه
اول بول غایط زده کړه
بیامذی ودی شمیره کړه
بیا چینجی تر دوه سوراخه
بادهم دے تر دوه سوراخه
دَ پرهار وینے یا نروے
کهٔ جاری زیړے اوبهٔ وے
دَ حلق وینے لږے ډیرے
دَ ناف وینے تیر وبیرے
تے دَ خولے وینے دَ پوزے
دَاورئ وینے دی بدروزے
کهٔ اوبهٔ وځی له نافه
اودس مات که بے خلافه
چه له مغزه بلغم بیل شی
بیا ترحلق وځی درغل شی
دَ نامهٔ اوبه هم هسے
دَ سړی دی بے اودسے
دَ ذکر چینجے هم بد دے
دے په دے شمیره نامزد دے
وینے نروے کهٔ زرد آب دے
دَ بینی په دا حساب دے
نروے زیړے اوبهٔ وینے
کهٔ دَ خولے دَ پوزے وینے
کهٔ خندا په قهقهه وکړه
په مانځه کښے هم ښهٔ نهٔ کړه
بیهوشی که لیونتوب دے
بل تکیه وهلے خوب دے
ښځه نرچه سره ورشی
بسوده فرج او ذکر شی
یا بربند سره کنار شی
سره دواړه نا قرار شی
چه جاری پرهر لرینه
اودس مات شهٔ چه وقت ځینه
په دا شان استحاضه ده
مبرهنه مسئله ده
زک وهل هم اودس مات که
یا کهٔ کم یائے خوک زیات که

فصل - دَ اتو مسئلو دَ وضو دَ نمانځه په کار

دا اتهٔ مسئلے ښے دی
په نمانځه په اودس کښے دی
په درے نمونځ اودس ماتیږی
په درے نمونځ دَ کس ماتیږی
په دادرے توکه نمونځ مات شی
دَ اودس کله آفات شی
اول توک خندا قهقهه ده
دَ اودس چار په عمدا ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیهوشی د سویدا ده
د نمانځه د اودس دا ده
یو د پوزے وینه جا نه
د اودس دی دانقصانه
چه خواړه وخوړے نمونځ مات شی
بیا ویل چه کم وزیات شی
بل کثیر فعل اے ناسه
یعنی کار په دواړه لاسه

فصل- ذکر د تیمم

که اوبه نه پیدا کیږی
تیمم په تا فرضیږی
تیمم په خاورو روغ دے
دا خبر نه په دروغ دے
روغ په ګچ هم په آهک دے
هم په سنګ هم په نمک دے
په کالی که پروت غبار وی
باندِ درست د تیبون کار وی
چه اوبه په نظر کښیوزی
نور تیبون له تنه پریوزی
چه اودس په څه ماتیږی
په هغه تیبون ورکیږی
په اودس کښے نیت سنت دے
په تیبون کښے فرض نیت دے
د سړی چه اودس نه وی
یا جنب غسل په ده وی
که حائض نفساء وی
تیمم باندِ روا وی
که ئے توان د اودس نه وی
تیمم کا رنځور بنه وی
یا چه رنځ د چا زیاتیږی
په دا هم تیبون رغیږی
که سړے د اودس نه وی
تیمم کا مریض بنه وی
که اوبه تر نزدے تړ ئے
تیبون کړه که خبر نه ئے
حد یو میل د تیبا نه دے
که څه کم دے روا نه دے
که اوبه دی ترمیل کمے
یا په غړه وی یا په سمے
په ورتله که وخت تنګیږی
په ضرور تیبون رغیږی
وخت دِ نه پریږ دی له دسته
بیا دِ کا د قضا مرسته
چه تیبون وهے هوښیاره
پا که خاوره کړه اختیاره
دواړه لاس په خاورو کښیږ ده
بیا ئے پاس په مخ ورپریږ ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم ځل دواړه لاسونه — وُمږه دواړه ساعدونه
هر سړے چه نمونځ گذاروی — خبردارہ په داکار وی
نیت ئے پټ نهٔ دے آشکار دے — کار دَ نظم اختصار دے

فصل- په موزه مسح کول

په موزه مسحه روا ده — معتبره دا وینا ده
درست تمام اودس چه وکړه — بیا په پښو په موزه تهٔ کړه
بیا کهٔ تهٔ شے بے اودسه — په موزه کړه مسحه کَسه
دَمقیم شبانه روز ده — مسافر لره سِه روز ده
په حساب ئے هغه دم دے — چه حدث شی نهٔ بل دم دے
کهٔ موزه له پښو بدر کړے — بے حدثه پښے به تر کړے
مسح درے خط چکول دی — موزه باندِ لاس مښل دی
کهٔ موزه شی هومره ځیرے — چه درے گوتے ځی پرے ځیرے
نور پرے مسح ناروا ده — دَموزے خبره دا ده
کهٔ دَ لاسو پښو پرهاروی — زوړ لته تر پرهَرجاروی
کهٔ صورت ته زیان رسیږی — مسح هم باندِ رغیږی
کهٔ ئے زیان په وله کښے نشته — تهٔ ئے پرے وینځه اوبهٔ شته

فصل-لس څیزه سنت دَ ابراهیمؑ پیغمبر

په اوبهٔ په خولهٔ په پوزه — بل مسواک کول به روزه
بل دَ سر وینښتهٔ خرئیل دی — زیر ناف دی دَ بغل دی
بل ختنه کول اے جانه — استنجا په اوبهٔ ځوانه
بل اخستل دَ بریتونو — بل اخستل دَ نوکونو
دَنساء دَ سر وینښتهٔ دی — چه ئے نهٔ کلوی بنهٔ دی
دا سنت لس دَ خلیل دی — دَمومن دی دَ اصیل دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ځائے که دالس څیزه
اولیاء دی اے عزیزه

فصل- ذکر د نارینه د عورتنی د اوبو

که د مرد که د نساء دی
څلور رنګه اوبه دا دی
اول بول بیا مذی وی
بیا ددی وی بیا منی وی
کار د بولو خود څرګند دے
کار د نورو په بند بند دے
مذی پاڅی له شهوته
منی وځی له آلته
ترمذی ودی وی زیات
وځی پس له بوله پات
اودس مات په دا درماشی
لږ وړ یرخه چه پیدا شی
په منی غسل لازم شی
که دخول که محتلم شی
په لذت چه را پیدا شی
په هر رنګ غسل رواشی
که مخفی وی په ذکر کښے
غسل نشته په داچر کښے
د نساء حکم جدا دے
په پیدا په ناپیدا دے
دوه پردے د ښځے فرج وی
درونی بیرونی درج وی
اعتبار د درونی وی
چه مدار په بیرونی وی
احتلام دخول د دواړو
حیض نفاس د څلور واړو
چه درون ئے آلوده وی
نهونځ بے غسله بیهوده وی
اول ښځے لره بویه
پرے دِ بوزی ګوته لویه
پاکیزه دِ خپل اندام کا
بیا دِ درست غسل تمام کا

فصل- د غُسل په څونوع

څوارلس غسل فریضه دی
په کتاب کښے عریضه دی
یو دخول د مرد وزن دے
کارئے پټ نه دے روشن دے
په منی په نامنی هم
غسل بویه که منی هم
د شیطان غلطوُنه
د منی په تویونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنځه نر چه سره ورشی — بے منی ئے حشفه ورشی
دَ نفاس غسل لازم دے — بیا دَ حیض غسل هم دے
چه نظر وکړه په ښځه — په انزال غسل ته تهٔ ځه
کهٔ څوک یا د په زړهٔ کښے تهٔ کړے — په انزال به غسل وکړے
یو دخول پست ورسا دے — کهٔ څهٔ غسل دے هم دادے
بل صحبت دَ مرد له زَنه — داهم چار ده مبرهنه
کهٔ جُنب شے خوب ونهٔ کړے — نهٔ پیشاب غسل زر وکړے
بیا منی له تا جدا شی — دوباره غسل سوا شی
کهٔ دوه ښځے سره ورشی — فرج په فرج ئے برابر شی
په انزال په نا انزال هم — کهٔ دِ غسل دم درحال هم
چه انزال شی له چارپایه — مرد لانبه ورته وایه
غسل نشته بے انزاله — له چارپائے دِ ما لاله
چه حشفه په دبر لاړه — غسل ورغے په دواړه
چه له خوبه سړے ویښ شی — په منی کښے په تشویش شی
کهٔ ئے خوب په پاد هیڅ نهٔ وی — دا ځائے هم غسل بایدهٔ وی
په کندگی چه ناپاک تن شی — غسل فرض په مرد وزن شی
دَ جُمعے غُسل سنت دے — دَ عیدین په دا نیت دے
دَ مُرده غسل واجب دے — دا دِ نر ده کا چه طالب دے
چه کافر نر مونږ په دین شی — نفل غسل پرے تعیین شی

فصل - صفت دَ غُسل

غسل فرض دَ جنابت دے — په قرآن کښے سر وایت دے
چه جُنب شے دخول وکړے — بویه دا چه ځان اودهٔ کړے
یا پیشاب وکړه اے ځوانه — منی لرے کړه له ځانه
بیا وغُسل ته ځان ساز کړه — غسل دا رنگه آغاز کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ولنه د لاس بویه
له لاس وللوچه وزکارشے
نجاست له تنه دور کړه
که دیوال که خاورے پاکے
لاس پرے ومږه خووارہ
ماء په خولهٔ کړه له اوله
بیا و پوزه اوبهٔ ورکړه
که تمام اودس تهٔ وکړے
وچ که پاتے تار دموئ شی
چه کوخئ د سر وو دوی
چه ترتهٔ نے اوبهٔ یوسی
د کوخیو بیخ چه ترشی
جنابت دے که نفاس دے
د جُنب غسل چه شان دے
کار د درے واړو یکسان دے
چه په خولهٔ اوبهٔ اندرکړه
په وضو کښے داسنت دی
تهٔ چه غسل کړے اے خُویه
د تنها طهارت من دے
که نے زیات کړے تبذیرشی
که په کور کښے نے دادود دے
ترخلورو منو کمے
که جنب په سیند کښے ډوب شی
که باران باندِ وریږی
بویه دا چه اودس وُکا

بنهٔ کوزه کړه باندِ تویه
استنجا له به تیار شے
بیا لاس نورعلی نور کړه
وچے خشک یا نم ناکے
لاس بنهٔ پاک کړه یارد یاره
غرغره وکړه درے ځله
بس دا غسل دے باور کړه
غسل بیا وکړه هم بنهٔ کړے
جُنب پاتے زنو شوی شی
که بے شماره ډیرهرڅووی
نوردِ هسے وچے وُسی
وچ ویښتهٔ نے هم بهتر شی
که د حیض کوز وپاس دے
د نفاس غسل آن شان دے
پرے به پوهشی چه انسان دے
یا و پوزه اوبهٔ ورکړه
په تغسیل کښے فریضت دی
څلور منه اوبهٔ بویه
هغه نورد درست تن دے
که نے لرکړے تقصیر شی
هیڅ اسراف نشته که زود دے
بدے زیاتے شی وی سمے
کار د دهٔ د غسل خوب شی
تن نے لوند شی غسل کیږی
بیاد نمونځ سره هاله کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارچه ستا دَجنابت وی — تهٔ ئے زده کړه چه سنت وی
یوچه لاس په دیوال پاک کړے — بیاچه مشته ئے په خاک کړے
یوچه واړه اودس وکړے — بیا تمام غسل هاله کړے
بیاچه پاسی پریږدئ خپل ځائے — پښے بښے پریونځی بل ځائے
په هنګام دَ غسل یا ره — وِرد دا سود لری بے شماره

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِیْ لَا یَضُرُّ مَعَ اِسْمِهٖ شَیْءٌ فِی الْاَرْضِ وَ لَا فِی السَّمَاءِ وَ هُوَ سَمِیْعُ الْعَلِیْمُ ط رَبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّیٰطِیْنِ وَ اَعُوْذُ بِكَ رَبِّ اَنْ یَّحْضُرُوْنَ وَ اَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ ذِیْ شَرٍّ وَ ضِدِّ كُلِّ ذِیْ خَیْرٍ یَا مُجِیْبَ الدَّعْوَاتِ الْمُضْطَرِّیْنَ بِرَحْمَتِكَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

چه تمام غسل ادا که — بویه دا چه دا دُعا که

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْاَلُكَ تَمَامَ الْوُضُوْءِ وَ تَمَامَ النَّحْرِ وَ تَمَامَ الْغُسْلِ وَ تَمَامَ الصَّلٰوةِ بِمَغْفِرَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ یَا اِلٰهِیْ بِفَضْلِكَ وَ بِرَحْمَتِكَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

چه دَ بنځے وینے وینے — په درے رنګه به ئے وینے
حیض نفاس استحاضه دے — سرهٔ وَ زیر وَبیاضه دے
دَ زنانو له زه دانه — راځی نهٔ له پاسه جانه
دَاقل ئے دی درے ورځے — واکثرئے لس چه خوځے
کهٔ تردریو ورځونه کم وی — ترلس ورځو افزون دم وی
کم له دیر استحاضه دے — تیرو بیر استحاضه دے
چه ایام ئے خطا نهٔ وی — پرے اودس په هرنمانځه وی
چه ایام ځنے خطا شی — په هروخت غسل روا شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نفاس اقل پاکی ده
ترڅلویښت کۀ زیاده وی
یو دخول دَحیض عار وی
لکه حیض چه دَ نساء دے
نمونځ روزه نشته په دواړه
دَ روزے قضا دِ کاندی
چه نساء مستحاضه وی
دا دِ کار که لکه پاکه
دَحیض وینے دی سرے غوړے
دَپاکئ دی اوبۀ سپینے
چه عادت دَ ښځۀ وی
حیض کۀ کم شی له عادته
دا دِ ځان په غسل پاک کا
یو دخول دِ هله کاندِ

څلویښت ورځے بیباکی ده
هغه هم استحاضه وی
نور سوا واړه روزګار وی
هسے کار دَ نفساء دے
هم لوستن تلاوت واړه
دَ نمانځه نشته پرے باندِ
حکم دا وی کۀ دِ زده وی
په دخول کښے ده بیباکه
پاکبود تورے زیړے
پاکیزه په رنګ مهینے
هغه وخت سپینے اوبۀ وی
نشته غم له طهارته
نمونځ روزه دِ په تپاک کا
چه عادت ورشی دَ وړاندِ

فصل - ذکر دَ څلورو پاکیو

مونځ ګذار لره مسطوردی
اول پاکے اوبۀ بویه
تن جامے څلورم ځائے دے
کۀ اوبۀ شی مستعملے
چه پرے غسل اودس وکړه
بیا پرے غسل نارواده
چه خیرن نمری پریول شی
هغه هم دی مستعملے
مستعملے اوبه یاره

دا څلور پاکئ ضرور دی
دَ آسمان دی کۀ له جویه
واړه پاک حکم دَخدائے دے
په پاکئ کښے شی درغلے
مستعملے دا اوبۀ کړه
اودس هم باندِ خطا دے
رنګ و بوئ دَ اوبۀ بل شی
شی دِ زیات تر درے ځلے
پلیدی سره وشماره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کثیر فاحشے نهٔ وی
کاروبارے څهٔ خوښهٔ وی

په صابون په شخا رچه نور
که زعفران وی یا سرهٔ تور

د اوبو چه رنګ بل شان شی
اودس غسل ته نقصان شی

که ئے بوئ طعم بدل شی
هغه هم هسے خلل شی

همګی وینه سوانه
پلیدی لری اے جانه

د پرهار که د بسمل وی
د څاروی که د څهٔ بل وی

هغه واړه دی ناپاک
پس د غوښو دی بے باک

د امام اعظمؒ په قول
پلیدی لری هر بول

إلّا بول د څاروی
چه ئے غوښے خوری سړی

چه په داګنے اختلاف دے
په اندک سړے معاف دے

غشایهٔ واړه پلید دی
پرے پوهیږی چه سعید دی

هر مارغهٔ چه د خوراک دے
د همه و پنچال پاک دے

یو د چرګ پنچال ناپاک دے
بل د بطخے هم پرباک دے

هر مارغهٔ چه ښکار کوینه
چه خوراک ئے غوښے وینه

د هغهٔ پیخال مکروه دی
پرے خبر بویه چه پوه دی

یا چه قے په ډکه خولهٔ وی
د هغهٔ بلغم اوبهٔ وی

د همه واړه پلید دی
چه ئے ښهٔ ګنړی کور دید دی

پس خوردے په درے سلوک دی
پاک، پلید، مکروه مشکوک دی

د سړی پس خورده ښهٔ ده
د کافر هم پاکیزه ده

د جُنب د نفساء هم
لا د حیض د نساء هم

چه ئے غوښه سړے خورینه
که څاروی که مارغهٔ وینه

پس خورده ئے ګنړه پاکه
مګر چرګ بطخه بد ژواکه

چه ګندګی مندګی سړګند خوری
هاله ښهٔ له علف بند خوری

پس خورده د سپی سعیده
دهر دوه ګنړه پلیده

چه مکروه ئے پس خوردے دی
مار و موش ګربه دادرے دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د شلاندې که د نول
چه د مزکے ځښنده دے
چه پیشو وے مژک خوړلے
تهٔ ئے وګنړه پلیده
پس خور دے دی چه مشکوک
که په ماء ئے پوره خولهٔ ده
هم اودس باندِ رغیږی
که عرق که ئے لعاب دے
چه ئے نهٔ وی جاری وینه
که د دوئ غوندِ څهٔ نوروی
په اوبو کښے که دا ومری
که چیندخه که ماهے دے
په اوبو کښے که پراتهٔ وی
که اوبهٔ د خُم د چاه وی
مژک، مرغئ یا چرمښکئ
که په چاه کښے ومری پریوځی
ترے بیرون دِ بوتے شل که
که یو نهٔ وی پکښے دوه وی
که پکښے اما سیده شی
که سرکه ده که ګلاب دی
که خوړے شی شودهٔ پئ
په دا واړه جامه وله شی
نجاست که دِ په تن وی
هغه ځائے چه د سجود وی
که نجس دِ درم زیات وی

سره یو ګنړه دا قول
همګی د موش سره دے
اوبهٔ څښی اور بوز لړلے
لایجوز نا مفیده
نهٔ پلیدی نهٔ ملوک
د قچرے ده د خرهٔ ده
که تیبون وکړه مونځ کیږی
په مشکوکو ئے حساب دے
لکه مچ مچئ چه وینه
تاروګے که ګونګټ تور وی
څوک دِ بدګمان پرنهٔ وړی
چه په ماء سره ژوندے دے
مړه، سر واهغه اوبهٔ وی
یا د حوض پرے تباه وی
چه کم زیات وی تر مرغئ
د سړی په نظر کښیوزی
هم وضوء هم دِ څښل که
مړه، هاله چهل دلوه وی
واړه چاه دِ پاکیزه شی
که د ونو پئ آب دی
که ګنی وی که مولئ
که جامه دِ آلوده شی
په دا واړه دِ شُستن وی
یا تر پښو لاندِ موجود وی
مسئله ده، نهونځ ئے مات وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کشتا روی که مردا روی
چه ئے پوست د چا پکار وی
په بسمل سره پاکیږی
بے بسمله نه رغیږی
مګر پاک په د باغت شی
هاله زړه ترے فراغت شی
په سپی ووچه تکبیر وکړه
دے به پاک په بسمل تړ کړه
نمونځ پرے کړه بے د باغته
وایم زه له روایته
د سړی د ګوشت پوست دواړه
ناروا روا نور واړه
شرط په مینځ کښے د باغت دے
چه بسمل شی بے آفت دے

شپږم باب

ذکر د نمانځه د هر باب

د نمانځه نه م آغاز دے
په ځلور قسمه نماز دے
فرض، سنت، واجب دا درے دی
تطوّع هم ورپسے دی
لکه فرض په مراتب دی
ترسنت هسے واجب دی
درجه د فرض بالا ده
تر واجب، مسئله دا ده
تطوّع نفل نماز دے
چه ئے کړے هومره جواز دے
سود ثواب ئے دے په کړه کښے
عذاب نشته په نه کړه کښے
په قرآن کښے چه صادر دی
یا ثابت په تواتر دی
هغه کل نمونځونه فرض دی
ګذارل ئے لکه قرض دی
چه له فرضه څوک منکر شی
په تحقیق هغه کافر شی
چه ئے زده نه ګذارینه
له فاسقه شماره دینه
چه ادا کا قضا واړه
پرے خلاصیږی د ده غاړه
چه قضا که درے مونځونه
د امام په قول څو نه
د هغه قتل روا شی
که دا کارے په عمدا شی
نه واجبه که انکار کا
کافر نه شی نور بدکار کا
که واجب د چا قضا شی
اعاده د واجب بیا شی
سنت مونځ د زر ادا شی
قضا نشته که قضا شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فریضه نمونځونه پنج دی
پـه پینځه وخته پنج ګنج دی

دَصبا دی دوه رکعته
چار دَ ظهر بے سنته

بیا څلور دَ ماز دیګر دی
دَ ماښام درے مقرر دی

بیا څلور دَ ماسختن دی
بے سنت واجب پـه تن دی

نمونځ دَ وتر دَ عیدین
جنازه ګنړه بیا عین

دَ طواف بل نمونځ دَ نذر
واجب دا دی شپږ پـه جهر

سنت واړه ګنړه دولس
چاوئیلی دی اتلس

دَ بامداد دَ فرض پخوادی
دوه څلور دَ ظهر دا دی

دوه دَ ظهرتر فرض پس دی
بیا دَ عصر څلور بس دی

دوه پـه وخت دَ ماښام بیا دی
ورپسے دوه دَ عشا دی

تحیّت دَ مسجد دوه دی
دا حرام دوه پـه مکه دی

دا دَ عصر څلور جد دی
تحیّت چه دَ مسجد دی

که ګدازئ ثواب پیردے
ګنړه حکم ئے تیر بیردے

فصل - دَ مانځه دَ نیت

پـه مانځه کښے لازم نیت دے
فریضه دے که سنت دے

نیت دَ وخت نیت دَ امام دے
پـه څلور نیت تمام دے

تطوّع چه ګذارینه
بس چه نیت دَ مانځه وینه

پـه قیام پښه لرو بر کړه
سجده ګاه ته دِ نظر کړه

پـه رکوع کښے دِ پښے ګوری
له نورڅه دِ نظر ژغوری

پـه سجود نهٔ پـه بل لوری
هغه وخت دِ پوزه ګوری

شل سرونه دی دَ ګوتو
پـه قبله بویه دَ بختو

چه پا سینه چه کښینینه
پـه بنئ پښه دِ آغاز وینه

تحیّات چه ابتداء کا
پـه زانو دِ نظر وا کا

هغه وخت چه مونځ تمام کا
انتها دِ پـه سلام کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سلام کښې دا نیت بنائی — په فرښتو د سلام وائی
په هغوچه څوک شریک دے — په نمانځه کښې په تحریک دے
په نمانځه کښې تسبیحات — خود ښکاره دی تکبیرات
چه درست مونځ واړه ادا کا — بویه دا بیا دِ دُعا کا
اول بویه چه ځان ژاړی — مور و پلار دِ بیا وغواړی
مومنان دِ واړه یاد کا — په دُعا دِ هرڅوک شاد کا
دا حدیث دَ پاک رسول دے — پس له نماز ه خواست قبول دے

فصل - دَ نمانځه دَ فرضونو

په نمانځه کښې دولس څیزه — فریضه دی اے عزیزه
شپږ بیرون شپږ اندرون دی — درته وایم چه بیرون دی
دَ لاسونو دَ مخ ولل وی — په جامه ځان پټول دی
چه پرے مونځ کوی پاک ځائے دے — بل په وخت دَ نمانځه رائے دے
وقبلے ته مخ کول دی — نیت دَ مونځ په ځائے راوړل دی
دَ تکبیر وئیل اے یاره — درونی سره وشماره
بیا په پښو ودریدل دی — ورپسے قرآن لوستل دی
بیا رکوع دے بیا سجود دے — دَ قعدے روستئ نمود دے
چه په دا کښې یو نقصان شی — واړه نمونځ دَ سړی وران شی
چاچه نهٔ ښه دا واړه — خلاصه نهٔ وی دَ دهٔ غاړه

فصل - دَ نمانځه دَ واجبات

دَ نمانځه چه واجبات دی — اُوهٔ څیزه دی، نهٔ زیات دی
فاتحه ضم له سورته — په اول دوه رکعته
دویم سم چه ودریږی — په رکوع سجود کوزیږی
تشهد ناستے دریم دے — آخرین ئے څلورم دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځم لوستل د قنوت دی — چه په وترکښې ثبوت دی
د عیدینو تکبیرونه — واجب وشول شپږ څیزونه
اوم لوستل د امام دی — په سرګند چه صبح وشام دی
بیا سرګند د ماسختن دی — دوه نمونځونه یې خواندن دی
که په قصد که په نسیان وی — فرض چه پاتې شی درست زیاتی
که واجب پاتې عمدا شی — نمونځ نقصان سره ادا شی
که په هیر وی عمل نه وی — سجده سهوه وکړه بنه وی
که سنت پاتوله چا شی — قضا نشته نور بلا شی

فصل- د نمانځه د سنتونو

څلیریشت څیزه د نمانځه دی — چه سنت دی زیاتی نه دی
قولی دولس دی عزیزه — بیا فعلی دی دولس څیزه
چه قولی دی درته وایم — واړه بنه دی چه ئې وستایم
یو سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ — بیا اَعُوذُ ده دویمه
بیا وئیل د بسم الله دی — بیا وئیل سَمِعَ الله دی
لِمَنْ حَمِدَه پینځم شی — رَبَّنَا لَكَ شپږم شی
په رکوع کښې تکبیراته — د سجود وایم و تاته
په رکوع کښې تسبیحاته — د سجود غوږ کړه و ماته
فاتحه لوستل یوولس — تحیات لوستل پس دولس
چه فعلی دی سنتونه — په اکثر روایتونه
چه تکبیر تحریمه کړے — هسک لاسونه تراوږه کړے
چه برحال د انګشتان وی — بنے په کینړ پسے عیان وی
هم قومه ده هم جلسه ده — بیا په دا پسے سجده ده
بیا سلام داستا چپا دے — ګستردن پسے د پا دے
د امام متابعت دے — د قنوت تکبیر سنت دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قعده کښې ناستې بیا دے — په دویم هم احصا دے

فصل- د نمانځه د ادبونو

دا پینځلس دی آداب — په نمانځه کښې اے احباب
په تکبیر کښې لاس ترغوږه — وروستنه ده ونغوژه
پښې چه بیرته سره کښیږدے — یوځپک ئے ترمنځ پریږدے
په تکبیر کښې چه لاس کوز کړے — بیا سر پورته سم وربوز کړے
په رکوع کښې چه ئے کوز کړے — په ادب کښې دا یجوز کړے
بنې اول په زانو کښیږدے — په اخسته کښې کینږ پریږدے
چه رکوع وکړے بیا سم شے — لاس اوږدهٔ کړه سینه خم شے
وسجود ته چه کوزیږے — ادب دا دے که پوهیږے
اول کښیږ ده ژنګونه — وروسته کښیږده لاسونه
بنې زنګون بنې لاس اول ږده — خپل اندام ورسره مل ږده
په اخستل کښې کینږ آخله — که زنګون که لاس اے دِله
له سجدے ئے پورته بوزه — اول وُچولے بیا پوزه
بیا کینږ لاس وروسته بنې دے — په کیښو کښې که ړومبے دے
تمام قدچه ودریږی — قرأت ته وجوړیږی
لوستل ژیات تردرے آیته — تسبیح ژیات تردرے کرته
تشهد دراز ویل دی — دا څو توکه فضایل دی

فصل- د نمانځه د مکروهات

د نمانځه چه مکروهات دی — دولس څیزه دی نه زیات دی
په تکبیر چه لاس بالا کړے — ته ئے پورته ترسر لا کړے
قرأت لوستهٔ په بیړه — خولهٔ بے رنګه پټه ویره
بیا د سترګو پټول دی — یو سر بل سره غړول دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رکوع کښې سرکوز پاس کړے
بښئ پښه په تشهد کښې
منګل ټوله کړه په نماز کښې
ترسلام پخوا چه وکړه
دولس دادی چه انشاء دی
څوک چه نمونځ کاندِ سرتوروی
یاچه نمونځ وی سربرهنه کا
چه ملا وتړے نمونځ کاندِ
چه نمونځ کاندِ مخ صورت ته
نمونځ چه کا په شاهراه کښې
نمونځ چه کاندِ پرآسیا کښې
رودخانه چه ځائے نمناک وی

یکلخت کوز مړوند دَ لاس کړے
کښېنے تهٔ په تردد کښې
لاس کړه ټول دَ نماز په راز کښې
سجده سهوه هم بنه نه کړه
اَتهٔ نور موضوع هم دادی
چه نمونځ کا مخ ئے په اورئے
دا مکروه دی کهٔ سجده کا
جامه نغښتے روستو وړاندِ
چه نمونځ کاندِ مخ تربت ته
په حمام یا په پاڼیکاه کښې
یاچه کا په استبرا کښې
احتمال دے چه ناپاک وی

فصل- فرق دَ مردانو دَ زنانو

په څو توکه دَ مردانو
په تکبیر کښې لاس تردوش
ټولے پښې دِ وُدرینه
نشته بانګ نماز په ښځو
نهٔ پرے بانګ نهٔ پرے قامت شته
نهٔ پرے نمونځ دَ جمعے دین دے
کهٔ ئے که ثواب به مومی
لاس دِ کوز کښېږدی تر تیو
رو پرے لوسته دَ نماز نهٔ شته
په قیام کښې چه درینه
چه ئے ناست په تشهد وی

کارچه نوردے دَ زنانو
وړی دِ ښځه، نرتر ګوش
چه کښېنی یاچه پاسینه
دَ قامت جواز په ښځو
نهٔ پرے نمونځ په جماعت شته
نهٔ په دوئ نمونځ دَ عیدین دے
پوشیده دِ صف ته درومی
پټ لاسونه تر وشیو
پرے بلند قرأت نشته
پښې دِ وصلے سره ږدینه
ناست په کینږسرین لابد وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنئی پښه دِ نژدے ږدی
ځان دِ ټول وبله کښیږدی
سرتر پایه دِ ځان پټ کا
نامحرم و ته دِ چټ کا
که هلک ئے په دوش ناست وی
یا وَدهٔ په غیږ کښے نماست وی
که جامے ئے پاکیزه وی
دَ نمانځه کله بزه وی
که جامه ئے وی چرکینه
یو دَرم نمونځ ئے نهٔ شینه
پئی دَ تی که هلک روی
په نمانځه کښے نمونځ ئے نهٔ وی
مخ وَرغوے، تلے نهٔ دی
عورت - نور عورت هرڅهٔ دی
که سینه وی که پهلو وی
که ورمیږ که دَ سرمو وی
که ئے لیچے که ئے ساق وی
په داکار کښے اتفاق وی
چاروبک چه برهنه شی.
نمونځ دَ ښځے حبطه شی
که کمتر تر چاروبک وی
سکه روائے نمونځ په شک وی
که ئے کیږه یائے لنډه
کوز دَ پرتا که تر کنډه
که بربنډ تر درم زیات شی
اتفاق دے نمونځ ئے مات شی
مگر ډیر ضرور پرے پیښ شی
حادثه وی یائے ریش وی
چه میرو شی دی میرمنے
پرهیزگارے پاک لمنے
مخ تلی دَ پښو رخصت وی
ورته نور واړه عورت دی
نابالغ جینئی یا وینځه
داغوک توک ځنے وینځه
که برمنډ ئے سر یا مُو وی
یائے ساق کردن باهو وی
باک ئے نشته نمونځ ئے کیږی
په داکار دِ وپوهیږی

فصل دَ هغه فعل چه خلل دَ نمانځه لری

په لرم په مارکهٔ وکړے
په نمانځه کښے گذار بنهٔ کړے
دَ یوهٔ گذار غم نشته
که دوه درے وی باک هله شته
که دَ خدائے له ترسه ژاړی
په نمانځه کښے به دے ویاړی
که ته ژاړے له ماتمه
یا دوے جهان له غمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمونځ دِ مات په دا ژړاشی
که په روی که نړاشی
که ته یو سر بل سر کوړے
په جامه لوبے کړے شورے
یا ویښته نموړے په کوتو
یا ځان ته نموړے په کوتو
دا شان هر فعل چه شینه
دا نمانځه خلل لرینه
یائے نمونځ شی بے ثوابه
یائے درسته چار خرابه
که سرفه وی که عطسه وی
لکه حق دی هسے بنهٔ وی
که اَخ اُخ پکښے پیدا کړے
خپل نمانځه لره بلا کړے
که ته حرف پکښے پیدا کړے
نمونځ دِ مات په دا ادا کړے
که څوک با د دَ خولے پوکینه
په آواز سره نمونځ ځینه

فصل- دَ نمانځه دپاره شناخت دَ قبلے

چه ئے شناخت دَ قبلے نهٔ وی
مسافر وی که نورځهٔ وی
دَ قبلے تحقیق دِ وکا
بویه دا چه نمونځ هالهٔ کا
که څوک نهٔ وی دَ پوښتنے
وخت ئے درومی په مرستنے
خپل یقین ته دِ وګوری
نمونځ دِ کا په هغه لوری
په نمانځه کښے که خبر شی
چه ئے نمونځ په بل مقرشی
په نمانځه کښے دِ څرخ وکا
وقبلے ته دِ مخ بنهٔ کا
که ئے شک وی تحرّی کا
مخ په کینړ کله په بنی کا
که څلور لوریه څرخیږی
لازم نهٔ دی نمونځ ئے کیږی
په تحرّی چه نمونځ ادا کا
چه خبر شی نمونځ دِ بیا کا
په بیړئ کښے نمونځ روا دے
که ولاړ که ناست برجا دے
په هر لور چه بیړئ غورزی
وقبلے ته دِ دے ګرځی
که تړلی سره درومی
دو بیړی امام څوک مومی
اقتدا پسے روا ده
داخبره په رښتیا ده
نفل نمونځ که سور په آس کا
مسافر به څهٔ وسواس کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض واجب سنت دِ دواړه — په ضرورئ جواز غوا ړه
کهٔ دشمن یا باد باران وی — مونځ دِ که کهٔ ساعت گران وی

فصل - ذکر دَ سجده سهوه

فرض واجب چه پیش وپس کړے — یائے زیات وکم ته کس کړے
یا سورة ورڅخه هیر شی — یوالحمد ورته ډیر شی
لوست په رو یائے بلند کړے — یا بلند په ړو سرگند کړے
قرأت تحیّات دواړه — پیش و پس کړه په دا واړه
سجده سهوه شی واجبه — کهٔ تهٔ سهوه شے طالبه
کهٔ دا کار تهٔ په عمدا کړے — نمونځ دِ مات شهٔ نمونځ به بیا کړے
کهٔ په سهوه په عمدا وی — کهٔ سنت پاتے له تا وی
سجده سهوه نشته جانه — مونځ دِ کیږی له نقصانه

فصل - ذکر دَ مانځه دَ موافقت یعنی وختونه

شب و ړوز چه فریضه وی — په کتاب کښے عریضه دی
همگی نمونځونه پنج دی — په پینځه وخته پنج گنج دی
اول نمونځ، نمونځ دَ مداد دے — حکم هسے دَ اُستاد دے
چه رښتینے صبح کیږی — گذاره شی چه نمر خیژی
چه زوال دَ آفتاب وشی — نماز پښین گذارهٔ هالهٔ شی
چه دَ خیز سایه دوچند شی — ترهغهٔ گذاره سرگند شی
نماز دیگر دِ گذارینه — چه لا نمر په غرونو وینه
چه شفق دے تر غروبه — چار دَ شام ده هومره خوبه
چه سرخی دَ شفق ولاړه — ماسختن ړوا په واړه
کهٔ ترنیمے شپے گذاره شی — گذارل دَ عشا نښهٔ شی
گنړے وختے همدمه — دَ صبا تر صبحدمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وتر نمونځ هم دَ عشا دے
دَ کتاب روایت دا دے

فصل

چه م یاد کړهٔ پینځه وخته
فضیلت لری نیک بخته
که په ژمی په ترتاب کښے
بامداد نمونځ کړه شتاب کښے
ظهر نمونځ په غرمهٔ مات شی
په ګذارل ئے ثواب زیات شی
میانه وخت مازیګر بنهٔ دے
څو زیړ شوے نمر لا نهٔ دے
خوما بنام اول ادا کړه
فضیلت لری سود دا کړه
درنګ بانده په ماسختن دے
بنهٔ په پهر ګذشتن دے
وتر نمونځ هاله بهتر وی
چه چرګ بانګ وکا سحر وی
په آسمان کښے میغ باران وی
ګرد غبار چه په دا شان وی
مازیګر وی که عشا وی
په وریځ دِ نر ادا وی

فصل په دا درے وخته چه نمونځ پکښے روا نهٔ دے

په دا درے وخته هوښیاره
نشته نمونځ له نماز ګذاره
یوچه نمر علم سرګند که
سر دَ مزکے نه بلند که
بل چه تکنړه غرمه شی
لاندے لږ سایه کړه شی
بل چه نمر ترغرهٔ پنهان شی
بے له عذره بل نمونځ ګران شی
نمونځ دَ عصر یا دَ شام دے
تردا منځ سجود حرام دے

فصل- درے وخته چه نفل نمونځ نهٔ کیږی

په دا درے وخته کښے زده کړه
ګذارل دَ نفل مهٔ کړه
یوچه وخت دَ صبحدم شی
دَ بام داد دَ نمانځه غم شی
بل چه وخت دَ استواء شی
نفل هورته ناروا شی
هرچه نمونځ دَ عصر وکړه
چرے نفل نمونځ به نکړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دا درے وخته روا دی — کۀ قضا گذارل دَچا دی

فصل- ذکر دَ اذان دَ اقامت

بانگ اقامت ویل سنت دی — په بنۀ صوت په بنۀ نیت دی
مؤذن چه بانگ آغاز کا — غوږ دِ هرڅوک په آواز کا
دَدُنیا وئیل دِ بنۀ کا — دَحق ذکر دِ په زړۀ کا
کۀ تنها سړے نماز کا — بانگ نماز دِ په آواز کا
کۀ ئے نۀ کاهم گفتار دے — قامت بویه کۀ بیدار دے
بے اودسه اذان روغ دے — دا وائنه په دروغ دے
کۀ مجنون دے کۀ کودک دے — یا جنب له گندگئی ډک دے
لا بانگ وائی نساء وی — په مکروه ئے بانگ روا وی
کۀ په لاره ځی اذان کا — یا څوک ناست اذان عیان کا
یا چه مخ په قبله نۀ وی — دا مکروه اذان دَ دۀ وی
کۀ اذان دے کۀ قامت دے — په دا دوه ځایه سنت دے
یو لازم په فریضه دے — وړپسے هم په جمعه دے
کۀ سنت گذاری کۀ نفل — پرے آذان نشته په نفل
په قضا باندِ اذان شته — روایت بنکاره عیان شته
یو سړے په تمام بنهر — کۀ سړے واوری په جهر
بس کافی هغه اذان دے — په قامت ئے نمونۀ روان دے
مسافر دَ اَس دپاسه — کۀ اذان کۀ روا ناسه
نۀ په دۀ باندِ اَذان شته — نۀ قامت په دۀ روان شته
کۀ په مزد بانگ نماز کا — روا نۀ دی لاجواز کا
کۀ بے مزده عطا مومی — بنۀ کۀ دے ئے له چا مومی
کۀ هلک کۀ بالغ نۀ وی — بانگ نماز روا دَ دۀ وی

فصل- ذکر دَ امام چه حق لری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دریږی څوک د وړاندِ — امامت دِ هغه کا نـــد
چه لوستل د قرآن ښهٔ کا — مد وشد ئے خطا نهٔ کا
یا هغه چه فقیهه تر وی — یائے زهد معتبر وی
چه په داکښے واړه سم وی — په قامت دِ مقدم وی
چه عالم راضی په دهٔ وی — د هغهٔ امامت ښهٔ وی
کهٔ امام ګنده نعل وی — امامتے په خلل وی
چه سر وړاندِ ښه دی یا روستو — یا تلوار کا په اخستو
بزه کارشی نهٔ پوهیږی — کهٔ فتوی ده نمونځ به کیږی
نمونځ ښهٔ سبک ګذارل بویه — کهٔ امام شی چرے څو یه
قرأت صحیح ادا کړه — خلق سبک خلاص کړه هم داکړه
شام خفتن صبا درے واړه — جهر دادی په درو واړه
په فرښتو د سلام نیت که — هم سلام په جماعت که
کهٔ امام عورتینه وی — ماموم ښځے نرینه وی
نمونځ د ښځو پسے کیږی — د مردانو نهٔ رغیږی
کهٔ څښتن د جراحت وی — وړاندِ کیږی قباحت وی
کهٔ امام تړلے نیت وی — فرض ګذاری به قرأت وی
تهٔ په دهٔ پسے نیت وکړه — تطوع ګذاره ښهٔ کړه

فصل - د نمانځه د قرأت

د نمانځه قرأت فرض دے — په میړهٔ په ښځه قرض دے
په اول دوه رکعته — واجب شوی دی آیته
فرض خو یو آیت دے یا ره — ډیر سنت سره وشماره
کهٔ په وئیا وکښے خطا شی — لوست آیت په تشی بیا شی
یو آیت کهٔ دراز وی — چه ئے ولولی نمونځ ساز وی
کهٔ کوتاه وی درے آیته — د الحمد له سورته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په صبا کښې چه آګاه دی — یا چهل دی یا پنجاه دی
دیرش په وخت ماسپښین دے — شل دیګر عشا تعین دے
سورتونه چه کوتاه دی — دَ ماښام په وخت دلخواه دی
دا دِ زده کا چه طالب دی — قرأت لوستل واجب دی
په آخر تشیو روشن دی — چه الحمد لوستل سنن دی

فصل - دَ قضا نمونځونو

چه یو نمونځ په قصد قضا کا — کبیره ګناه عمدا کا
هغه کس ترخدائے عاصی شی — که ئے بیا وکا خلاصی شی
نور دِ هسے توبه کار شی — چه نمانځه ته تل تیار شی
څوک چه درے شبانه روزه — نمونځ قضا کا نورے بوزه
سرے ووهه بے درنګه — مکره غم دَ دهٔ له جنګه
حکم دا دَ لوئے امام دے — دَ بے نماز څرونده ون حرام دے
روایت په تحقیق دا دے — دَ بے نماز قتل روا دے
که یو نمونځ سړے قضا که — شافعیؒ روایت دا که
په هغهٔ قتل روا دے — که بنده دے که مولا دے
که په عذر نمونځ قضا شی — اعاده دَ نمانځه بیا شی
عذر څهٔ دے عذر خواب دے — یا که اور وباد وآب دے
یا په بند هسے بندی وی — چه او به ځنے خوندی وی
یا بیهوش یا دیوانه وی — یا ئے سهوه په خانه وی
یا په رنځ هسے بیمار وی — چه سجود باندِ دشوار وی
په دا هسے شان عذرونه — که قضا شی شپږ نمونځونه
دَ ترتیب فکر ئے نشته — که پینځه وی باندِ څهٔ شته
فوت نمونځونه دِ ادا کا — ورپسے دِ وقتی بیا کا
که قضا وی ډیر نمازه — واره شمار کړه له آغازه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرهر نمانځه دوه منه
غنم ورکړه ده روشنه
دَ نمانځه قضا په دا شی
دَ سړی غاړه ادا شی
عالمانو دی وئیلی
چه دوه منه دی پسندلی
چه قضا شبانه روز وی
په ادا کښې ئے فیروز وی
کهٔ وارث ئے کړدن خلاص که
په دا کار کښې بنهٔ اخلاص که

فصل - چه په نمانځه کښې اودس ماتشی

کهٔ حدث شی په نماز کښې
غلطمهٔ شه په دا راز کښې
کهٔ امام ئے حُما جانه
خلافت ورکړه له چا نه
نور اودس وکړه بیا راشه
مقیّد په اقتداء شه
خلیفه چه نمونځ تمام که
نمونځ تمام په بنهٔ سلام که
هله پاسه نمونځ تمام کړه
هم ماموم هم ځان امام کړه
کهٔ تنهائے نمونځ تنها کړه
کهٔ حدث شے هم تهٔ دا کړه
په راتلهٔ په تلهٔ کښې بویه
مهٔ څهٔ وایه مهٔ څهٔ ژویه
مهٔ څهٔ کار کړه مهٔ وئیل کړه
مهٔ عورت وته کتل کړه
کهٔ په دا کښې څهٔ پیدا کړے
نمونځ دِ مات شهٔ نیت به بیا کړے

فصل - دَ بیمار دَ نمانځه

کهٔ بیمار پاسیدے نهٔ شی
بل سړے دِ یار دَ دهٔ شی
کهٔ ولاړنهٔ وُدَرینه
بل سړے دِ ئے ساتینه
کهٔ څهٔ توان لری اقدام که
فریضه دِ په قیام که
کهٔ سنت نشسته کاندِ
ملامت نشته ور باندِ
کهٔ ئے توان نهٔ وی په ناستے
گذاری دِ نمونځ په ملاستے
دَ قبلے په لور دِ روکه
اشارت دِ په ابرو که
کهٔ ئے توان دَ ایما نهٔ وی
گذارل دِ ئے په زړهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَصبا دوه رکعته — دَماښام درے له سنته
داچه دی واړه گذارل شی — فرض سنت وترِ دِ تل شی
کهٔ پینځلس ورځے نیت که — چه په ښهر اقامت که
هورته قصر نارواده — چارگانی نماز روا دے

فصل دَ سجدهٔ تلاوت

تلاوت چه کړے اے خُویه — خوارلس ځا یه سجده بویه
کهٔ بل کس تلاوت کاندِ — ته ئے آورے ستا دَ وړاندِ
په سجده باندِ چه راشی — په تاهم سجده روا شی
کهٔ اودس دِ په ځائے نهٔ وی — په اودس دِ بیا هالهٔ وی
په سجده کښے تسبیح وایه — درے کرته صحیح وایه
په قهقهه کهٔ ته وخاندِ — په سجده کښے سجده غاندِ
سجده نهٔ وشوه کهٔ ښهٔ کړے — بیا به بله سجده وکړے
کهٔ ته سورپه اوښ په آس وے — یا په خرهٔ په غوایهٔ پاس وے
کهٔ سجده په اشارت کړے — ته دا کار په روایت کړے

فصل دَ جُمعے دَ نمانځه

په پینځه شرطونه فرض دے — دَ جمعے صلوٰة چه قرض دے
اول وخت سُلطان دویم دے — دَ خُطبے حکم دریم دے
څلورم جماعت یاره — پینځم ښهر جامع شماره
وخت دَ دے دَ ماسپښین دے — په بل وخت کله تعیین دے
یا سُلطان یائے نائب وی — یائے حکم کهٔ غالب وی
جماعت کهٔ یوامام وی — درے ماموم حکم تمام وی
کهٔ اقل وی حکم دا دے — دَ اکثرو لا احصیٰ دے
خطبه څوچه حمل ادا کا — په منزل دَ خدائے ثنا کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرط د شهرجامع دادے چه حاجت پکښے روا دے
په څلور کروه فرض نهٔ ده جمه نور په هرچا بنه ده
په زنانو بند چانو مسافر په روستایانو

فصل د عید د نمانځه

ادینه چه څوک کذارینه د عید نمونځ پرے واجب شینه
د کتاب له روایته د عید نمونځ دے دوه رکعته
په څلور شرطه کذارهٔ شی که تر کم دی کذارهٔ شی
اول بنهر جامع ځوانه بل سلطان بویه اے جانه
که سلطان پخپله نهٔ وی که نائب ئے وی هم بنهٔ وی
بل چه جمع جماعت وی بل په وخت قدوقامت وی
درے شرطونه هم هغه دی لکه یاد په ادینه دی
امّا وخت د عید داحال دے چه نمروخوت ترزوال دے
که څوک څملی نمونځ پرے نشته چه بیدار وی په هغهٔ شته
خطبه پس له نمانځه بویه مختصره وی که لویه
که خطبه په نساء وی مکروهات سره روا وی
له نمانځه پخوا روا ده خطبه پس له نماز زیبا ده
که بے عذره نمونځ قضا شی فطر نمونځ په صبا بیا شی
که د لوئے اختر قضا وی نمونځ په درے ورځے روا وی
تکبیرونه ئے بنکاره دی په حساب دی په شماره دی
په اول رکعت اوهٔ دی په دویم رکعت پینځه دی

فصل ذکر د کسوف وخسوف د نمانځه

خدائے په هرچارے قادر دے چه پرے شک راوری کافر دے
چه نمر تندر وُکمار ینه تندر او ژمکه هم وریینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا په داچه هرڅوک زده کا
وخپل خدائے وته سجده کا
وُدریږی په طاعت شی
دَخپل ځان په مغفرت شی
نمرچه تندر وُنیسینه
دوه رکعته سنت دینه
په مسجد دِ امام راشی
ورسره دِ انام راشی
نموځ دِ رکا له امامه
ترآغازه تر انجامه
ترهغه چه نمرخلاصیږی
بس دُعا زاری دِ کیږی
کهٔ امام دَ مسجد نهٔ وی
نموځ تنها ګذارهٔ بنهٔ وی
کهٔ سخت باد کهٔ زلزله وی
هورته هم زاری لابنهٔ وی

فصل دَ استسقاء دَ نمانځه

څوک چه نموځ دَاستسقاء کا
په زاری دِ ئے ادا کا
کهٔ تنها کهٔ جماعت وی
له امامه برکت وی
په صحرا دِ امام ولاړ شی
نوردِهم درپسے ولاړ شی
دوه رکعته نموځ فروغ دے
قرأت په زوره روغ دے
چه امام نماز ادا کا
مخ وقوم وته بیا کا
په خطبه دِشی په مزکه
بے منبره خطبه ځکه
له خطبے نه چه ساکت شی
په رداء روُپروت شی
ترخپل سر دِ ئے جارباسی
په رِداء دِ لاس کښیباسی
په بنی کینږ پهلو پس وړاندِ
استغفار دُعاء دِ کاندِ
په دا رنګ دِ باران غواړی
په توبه زاری دِ ژاړی
په خطبه کښے کهٔ تکیه لی
په لنده په توره بنه لی
په درے ورځے دِ دا کاندِ
ګوندِ رحم شی وربانِدِ
خدائے باران په خلق وُکا
دَ وګری زړونه بنهٔ کا
دَامام حکم هم بویه
په دا کار کښے ځما حُویه
دَ امام حکم کهٔ نهٔ وی
یک تنها ګذارل بنهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دُعا په زاری بویه جد وجهد ځما ځویه

فصل دَ تراویح دَ نمانځه

واړه شپږ لودی رکعته تراویح دی تیرسو نیته
که زنان دی که مردان دی تراویح باندِ تاوان دی
شل رکعته هره شپه دی دَ روژے سره همره دی
دوه رکعته چه تمام کا بیا دِ دوئ هله سلام کا
که ضرور باندِ قائم شی یو نیت لس رکعته هم شی
په رکعت لس لس آیته یو هم شته له روایته
چه په ورځ روژه لرینه تراویح په شپه پرِیدینه
په معنیٰ هغه طعام شی چه نمک سره تمام شی
دَ روژے طاعت مرغهٔ دے دواړه پرونو سره بنهٔ دے
یو ځانګ سپین دویم تور دے صدق اخلاص ئے قوت زور دے
چه سپین ځانګ هغه روزه ده چه تور ځانګ هغه ئے شپه ده
چه یو ځانګ دَ مرغهٔ نهٔ وی په یوه به ئے تلهٔ ځهٔ وی
چه ادا فرض دَ عشا شی تراویح هله روا شی
تر سحر پورے ئے وخت دے پرِ به پوهه وی چه نیک بخت دے

فصل دَ نفل دَ نمانځه

مکروهات لری لس وخته نفل نمونځ لره نیک بخته
قضا نمونځ پکښے ګذارهٔ شی نفل نمونځ ګذارهٔ نهٔ شی
یو چه وخت دَ صبحدم شی ترصبا دِ نفل تم شی
بل چه نمونځ دَ صبا وکړه زر به نفل پسے نهٔ کړه
بل چه نمونځ دَ عصر وشی ترمابنامه نفل نهٔ شی
بل چه بانګ دَ جُمعه وشی بے جُمعه دِ نور ځهٔ نهٔ شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل چه نمونځ په ادینه کا
چه قامت د جمعے او کا
چه خطبه د عید شروع شی
چه خطبه د عرفے کاندِ
چه خطبه د تراویح شی
چه خطبه د استسقاء شی

په منبر خطیب خطبه کا
تطوّع دِ هیڅوک نهٔ کا
نفل هورته نامشروع شی
نفل نهٔ شی هورے باندِ
نفل هورته ناصحیح شی
نفل هورته ناروا شی

فصل ذکر د نفل نمونځونو

تطوّع کهٔ فضائل دے
دا نهٔ فرض دی نهٔ واجب دی
کهٔ گذاری ډیرے ثواب دے
په الحمد په سورة ده
یوے نیت څلور رکعته
نفل نمونځ هسے هم کیږی
رکعتونه کهٔ اتهٔ وی
تراتهٔ چه زیاتی کیږی
چه ورځ زیات ترڅلور نشته
څوک چه نیت د نفل وُکا
پرے قضا لازمه کیږی
چه تازه اودس څوک وُکا
دوگانه دِ گذارینه
پیغمبرؐ گذارل اے یاره
نفل نمونځ سهوه لرینه
نمونځ د چاشت گذاری یا رانو
چاشت چه نهٔ گذاری غافل وی

نفل واړه یو وئل دے
نهٔ سنت دی نهٔ راغب دی
او کهٔ نه کله عذاب دے
دوگانه په یوهٔ نیت دے
هر رکعت نے له سورته
مُصلّی به پرے پوهیږی
یوے نیت کهٔ کړی هم ښهٔ وی
د مکروه سره یادیږی
په یوهٔ سلام نور نشته
کار پرے پیښ شی وے نهٔ کا
کهٔ نے نهٔ کا ماخوذ یږی
په مسجد وړ شی کهٔ ښهٔ کا
د مسجد تحیت دینه
ثواب ډیر لری بے شماره
کهٔ څوک سهوه پکښے شینه
چه لازم دی په بزرگانو
غافلان واړه باطل وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلور اتهٔ شته دولس
دا رکعت دی نیت یوُلس
په یوهٔ سلام کهٔ چار کا
هم مختار دے چه بنهٔ چار کا
چه کذاری دولس رکعته
خوش به ورشی ترجنته
کهٔ قضا وی فرض نمونځونه
ځانے نے ونیسی نفلونه
پرے به پوه وی چه عاقل وی
خدائے ته قرب په نوافل وی

فصل - دَ نفل نمانځه وختونه

درته وشمارم وختونه
کهٔ څوک کا نفل نمونځونه
یوئے وخت دَ ماسپښین دے
دَ نمانځهٔ په خواه تعیین دے
بل چه نمونځ دَ ماښام وکړے
اختیار لرے چه تهٔ کړے
بل چه نمونځ دَ عشا وشی
کهٔ څوک نفل کا هم بنهٔ شی
بل چه وخت دَ سحر راشی
تهجد به تاروا شی
تهجد اَتهٔ رکعته
دی په شمار له روایته
په څلور نیته رغیږی
چارکا نه هم اداکیږی
فضائل لره چه بنے وی
میاشتے ورځے پاکے شپے وی
درست رجب تمام شعبان هم
ورځے شپے دَ رمضان هم
دَ شبقدر شپه تمامه
دَ حاجیانو ده عامه
ورځ وشپه دَ جُمعے درسته
ورځ وشپه دَ عرفے درسته

فصل دَ شپے دَ نمونځونو فضیلت

چه کذاری دَ شپے نمونځونه
خدائے به ورکا نهٔ خیزونه
شک په دا کښے ناروا دے
چه حدیث دَ مصطفیٰ دے
پینځه خیزه په دُنیا کښے
څلور خیزه په عقبیٰ کښے
له بلا به ئے امان وی
تل به زړهٔ دَدهٔ روښان وی
مینه دار به پرے عالَم وی
په دوستئ به ئے محکم وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فیض به مومی له نیکانو
غم به نهٔ کا له بدانو

پارسائی به ئے نصیب وی
له نیکانو به قریب وی

پس له مرګه به له ګوره
رونړ مخ پاسی ځما روره

په صراط به غم نهٔ مومی
لکه برق هسے به درومی

واړه دا حدیث صحیح دے
پوشیده نهٔ دے صریح دے

ګناهونه به ئے پټ وی
تهجد به ورته ختم وی

په بنی لاس به نامه ورکا
په بنادئ به ئے سر کا

تردا درسته دُنیا واړه
کهٔ دُنیا ما فیها واړه

بنهٔ دَ نیمو شپو سجود دے
دوه رکعته ډیر لاسود دے

خوَ دَ شپو نمونځونه ځومره
درجے دَ جنت هومره

دَ جنت چه درجات دی
سکه دلیل په صلوات دی

رونړه وی دَ شپے نمونځونه
په صبا په ورځ مخونه

تحیّت دَ وضو بویه
چه تهجد ګذار دے ځو یه

وتر نمونځ چه تهجد وکړے
ورپسے به ئے بیا ته کړے

فصل - ثواب دَ نمانځه چه بنهٔ ئے ادا کا

نمونځ چه بنهٔ سړے ادا کا
خدائے به خلد ورته عطا کا

په دُنیا به ئے مخ رونړ وی
ونیکانو ته به چونړ وی

کام به مومی له نیکانو
په دُعا دَ بزرګانو

چه ئے بنهٔ له لاسه کیږی
په درګاه به ئے قبلیږی

برکت به ئے په مال وی
په دُنیا به کلان سال وی

په دُعا چه لاس بلند کا
اجابت به پرے خرګند کا

له دُنیا نه چه روان شی
ځنګدن به پرے آسان شی

هم به مور هم به سیراب وی
نهٔ به دے په غم دَ آب وی

سوبنسانئ به ئے په ګور وی
ګور به دهٔ ته لکه کور وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بنادئ به پکښې وینه — نوجنت لره ورځینه
په قیامت به ئې مخ روښانه وی — ترمهتابه به لاجونړ وی
پرے به بند د دوزخ وروی — پرے به واز د جنت وروی
دا به هیڅ د هغه نهٔ وی — چه ترک کړونے د نمانځه وی

فصل- عذاب عقوبت د تارک نماز

چه ترک کړونے د نمانځه وی — دهغهٔ به بنادی نهٔ وی
په دُنیا په دین به خوار وی — خدائے رسول به ترے ویزار وی
رزق روزی به باندِ تنګ وی — د مخ رنګ به ئے بدرنګ وی
بد ژوندون به ئے نصیب شی — له بدانو به قریب شی
کهٔ ئے بنهٔ له لاسه کیږی — د دهٔ بنهٔ به نهٔ قبلیږی
کهٔ ئے تل زاری دُعا وی — د دهٔ خواست به ناروا وی
چه سفر که له جهانه — د مرګ چار به وی پرے ګرانه
چه د مرګ په خوږو کښیوزی — د غم غر به باندِ پریوزی
هغه شپه چه ئے په ګور وی — د دهٔ ګور به لکه اور وی
همیشه به عذابیږی — تر قیامته به خوږیږی
په قیامت به کار پرے سخت وی — شمار به سخت په دهٔ بخت وی
چه له ګور نه به پاسینه — د چارپائے په خیر به وینه
په صراط به په شکم ځی — ترمیږی به په تلهٔ کم ځی
د خدائے خشم به پرے ووری — مؤمنان د خدائے ترے ژغوری

فصل- ثواب د جماعت او د تکبیر اولے

چه پخوا پیغمبرانؑ وو — چه د دیو اُمتیان وو
نمونځ د دوئ تنها تنها وو — جماعت پرے ناروا وو
یو نمونځ بنهٔ دے له امامه — نهٔ تنها پونسو اے عامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کرم په نبیؐ و شو — جماعت حکم په دهٔ شو
جماعت چه ترلس تیر شی — ترهرڅهٔ ئے ثواب ډیر شی
کهٔ سیا هی شی کل سیندۍ — کاغذ مزکے آسمانونه
قلمونه شی دا وُنے — همه ئے پانړے وړے پلنے
دا ثواب به تمام نهٔ شی — کهٔ سړی فرښتے پهکښهٔ شی
دَ امام له جماعته — کهٔ نمونځ وشی دوه رکعته
له امام سره چه نماز شی — له اول تکبیر دَ ساز شی
تردُنیا چه پکښے شته څهٔ — دے تکبیر اولیٰ لا بنهٔ
چه ثواب دَ جماعت دے — دَ تکبیر اولیٰ نیت دے
چه امام تکبیر کوینه — ستا تکبیر دِ پسے وینه
کهٔ ترنیم الحمد رسینه — هم تکبیر وُدِ شینه
کهٔ په دا کښے هم درغل شی — په اول رکعت کښے مل شی
دا لاهم اولیٰ تکبیر دے — روایت مِ په ضمیر دے

فصل- عذاب عقوبت دَ تنها کذار

دَ سرورؐ دَ خولے حدیث دے — چه نمونځ کوښی که خبیث دے
کهٔ ئے عذر وی بے باک وی — کهٔ بے عذره وی هلاک وی
جماعت چه ترک کوینه — کهٔ تل نمونځ کا نمونځ نهٔ شینه
چه تارک دَ جماعت دے — تل په دهٔ باندِ لعنت دے
ترهغهٔ خونی بهتر دے — چه خونی دَ خپل پدر دے
پیغمبرؐ څنے ویزار دے — دے بتو تر شراب خوار دے
نوحه گر بهتر تر دهٔ وی — جادوگر و څنے بنهٔ وی
عیادت دِ ئے نهٔ کیږی — جنازه ئے نهٔ رغیږی
دَ سړیو زړهٔ ترے شین وی — دَ فرښتو باندِ نفرین وی
کهٔ مسجد کهٔ جماعت دے — کهٔ اذان کهٔ اقامت دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

داهمه شعار دَدین دے
دَ اسلام زینت آئین دے

داچه هرچرته نهٔ کیږی
په هغو قتل رغیږی

کهٔ څوک جنګ ورسره کاندِ
هیڅ بدی نشته وربانده

کهٔ توبه کاله دے کاره
بیا خلاصیږی له آزاره

ګنړه هیڅ دَ پریښونهٔ دے
کهٔ نابود شی واړه بنهٔ دے

دَدوئ مرګ دے دَ دانو
دے په شمار دَ مشرکانو

اُوم باب

ذکر دَ زکوٰة دَ عشر دَ هر باب

په اُوهٔ نوعه زکوٰة دے
فرض زکوٰة لکه صلوٰة دے

زروسیم دا واړه څیزه
دَ سودا په مال عزیزه

آس واوښ غوئین بیا غیله
اَتهٔ توکه شول ولویله

فصل - شرطونه دَ زکوٰة

دَ زکوٰة چه څوک طالب شی
په اتهٔ توکه واجب شی

پینځه شرطه په مالدار دی
دا په مال باندِ په شمار دی

کهٔ دَ مال څښتن آزاد وی
بیا هاله زکوٰة پرے زباد وی

دویم شرط دَ بلاغت دے
نابالغ ترے فراغت دے

مُسلمان دِ وی اے یاره
څلورم شرط دا وشماره

پینځم شرط ئے دوامدار دے
کهٔ بے قرض دُنیادار دے

چه په مال دی درے شرطونه
دَ ما یاد دی له اخونه

اول داچه درست نصاب وی
کم نصاب په څهٔ حساب وی

بل چه تیر وربانده کال شی
هاله فرض زکوٰة په مال شی

بل چارپائے چه همګی وی
اخوری نه رمګی وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ئے نۀ وی دا شرطونه زکوٰة نشته په مالونه

فصل دَ زکوٰة

کۀ دَ مال څښتن بنده دے دَ بنده زکوٰة ګنده دے
کۀ دَ مال څښتن مجنون دے په هغۀ هم زکوٰة چون دے
کۀ کافر دے یا وام دار دے ترے ساقط دَ زکوٰة کار دے
زرکۀ هومره تروام زیات وی څونصاب فرض پرے زکوٰة وی
چارپایان چه تیر ترکال شی صحراچر وی هاله مال شی

فصل ذکر دَ زکوٰة

دَ زکوٰة مقدار اے جانه ثابت نۀ دے له قرآنه
چه مقدار پرے مقرر دے په حدیث دَ پیغمبر دے
دَ طلا نصاب اے یاره په فتویٰ دی شل دینارہ
دَ نقره دوه سو دینارہ په نصاب یادیږی یاره
کۀ سیم زر تردا اندک وی زکوٰة کله باندِ لک وی
زروسیم چه دَ نصاب شی کال پرے تیر په شمار حساب شی
هاله فکر دَ زکوٰة کړه په وکیل ئے مهابات کړه
کۀ زرکم وی تر نصابه سیم هم کم وی تر حسابه
دواړه توکه سره شمار که بیا هاله دَ زکوٰة چار کړه
کۀ نصاب شی دواړه توکه زکوٰة ورکړه وچار وکه
کۀ په دوه سوچل زیاتی شی هغه چل هم زکوٰتی شی
چه څلوینت پرے زیاتیږی ترهغۀ چه چونسو کیږی
شمار کوه زکوٰة وباسه کۀ پوهیږے پوهه شه ناسه
کۀ مضروب کۀ نامضروب دے زروسیم په زکوٰة خوب دے
کۀ دَ زروسیم سودا کړے یا حلی یائے عصا کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا زیور وی د زنانو — یا وینی د کودکانو
زر وسیم که دیک ابلق وی — که د زین د یرق وی
همه واړه سره شمار کړه — بیا هاله د زکوٰة کار کړه
که درم بیرون ترشمارشی — په درم په بزه کار شی
په مضروب باندِ زکوٰة شته — د شیعه ؤنه په مات شته
شافعی هم په دا ولاړ دے — شیعه ځکه پرے ولاړ دے
که نه زروی نه نقره وی — نورچه مال دِ تا کړه وی
په سودا په تجارت ځی — برے پلوری په قیمت ځی
په هرکال واړه حساب کړه — په زکوٰة ئے ځان مثاب کړه
چه قیمت د متاع څو وی — زکوٰة هومره د یستو وی
چه قماش د سودا نه وی — فرش فروش جامه یا څه وی
که ستاے زرو آلات شته — د روزګار لوبنی یا مات شته
د روزګار خیمے تنبوان وی — توشکونه فراوان وی
د سواری لری اسونه — غواد لویغ لرے پخسونه
که غوایه د زیست روزګار وی — که اوبنان د کاروبار وی
میږے بزے د دوشیدن دی — چه په کور د شیردادن وی
که وی و ینځے که مریونه — چه خدمت کا ستا په خونه
که غله که حبوبات وی — که خوراک لره کم زیات وی
که دِ ملک که دِ ضیاع وی — که څه نور د کار متاع وی
که د فروخت د پاره نه وی — تر نصاب کم تر داخه وی
په دا واړه زکوٰة نشته — د یو بستے حاجت نشته
که زکوٰة دِ پخوا ورکړ — که دِ عشر و چا ورکړ
دا بدکار نه دے بنه کار دے — چے وقت راشی بیا شمار دے

فصل - زکوٰة د اوبنانو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ اوښان دَچا پینځۀ وی
صحرا چر وی دَکور نۀ وی
یوګوسفندئ زکوٰة کیږی
چه نصاب باندِ رغیږی
کۀ ډیرکور لږ په صحرا وی
پرے زکوٰة کله روا وی
تراتۀ پورے یو مژ وی
کۀ همه ستا په دروژ وی
په هرکال چه اوښان لس شی
باندِ دوه مژونه پس شی
چه اوښان پوره پانزده شی
درے ګوسفنده دِ درزده شی
ترپینځلس کۀ یو کم وی
دوه ګوسفند باندِ رقم وی
کۀ اوښان دَ سړی شل وی
څلور مږونه ورکول وی
کۀ په دا باندِ زیاتیږی
زکوٰة بنت مخاض کیږی
چه په شپږ دیرش ورسیږی
هورته بنت لبون کیږی
چمل اوښ چه په شماره شی
زکوٰة اوښه سه ساله شی
شپږ او یا چه اوښان چون شی
هله دوه بنت لبون شی
دوه حقے په نودَ یاره
ترسل شلئ بیا وشماره

فصل - زکوٰة دَغوا وُ

دَ بقرے نصاب په سی دے
پس له کاله په سړی دے
یکساله خوسے دِ ورکا
په صحرا چه کار دَ چر کا
ترڅلویښت څاروی چه تیرشی
په دا باب قولونه ډیر شی
آسان تر قول هم دا دے
تر شپیتۀ یو یو روا دے
دوه څاروی ئے تر شپیتۀ شی
کۀ څاروی په زیاتیدۀ شی
دوساله دِ په چهل وی
داحساب دِ په زړۀ تل وی
کۀ دَمیښے کۀ دَ غوا وی
دواړه توکه لره دا وی
اوښ کتې کۀ ګوساله وی
معاف دا هم بزغاله وی
کۀ یوکم څلویښت بره وی
یوګوسفند زکوٰة سره وی

فصل - زکوٰة دَپسو نودَ بزو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړی که بز که پسونه
بنځې نر که بزه که مېږونه
په نصاب کښې برابر وی
که دکال شی صحراچر وی
په څلویښت پسونو یو پسهٔ وی
بیا هغه چه پکښې بنهٔ وی
که سل یو ویشت په شماره شی
بیا زکوٰة پرے دوباره شی
چه دوصد شی یو دپاسه
باندِ درے پسونه شی ناسه
که رمه شی چونسو پسونه
څلور پسونه باندِ شونه
چه پانصد باندِ پینځه وی
په هر صد یو ورکړه بنه وی
که څلویښت پسونه دیرش غواوی
یا پینځه اوښان دچا وی
په شرکت ئے خښتن دوه دے
سود وزیان دَدوئ سره دے
پرے زکوٰة نهٔ واجب کیږی
چه ئے اخلی نهٔ رغیږی
که دَدوو تنو اتیا وی
رمه غوائے شته سره وی
یو پسهٔ یوڅاروے پرے کیږی
په هر دو زکوٰة رغیږی
که همه آسان نران وی
له زکوٰة خلاص آسان وی
که همه واړه ماده وی
یا نر بنځے که سره وی
په هر سر باندِ دینار دے
دَ امامؒ دَ خولے گفتار دے
په اکثر روایتونه
زکوٰة نشته په آسونه

فصل - دَعُشر دَخراج

را شه واوره له خطکه
دوه حکمونه لری مزکه
یا عشری یا خراجی ده
دا فتوٰی دَ سراجی ده
عشری مزکه ده شپږ رنگه
چه نیولی وی بے جنگه
دَعربو ملک درست یاره
تهٔ عشری سره وشماره
نور په جنگ امام نیولی
په غازیانوئے ویشلی
چه په چاه په باران کیږی
هغه هم عشری یادیږی
خراجی مزکه چه یاد شی
په احیاءئے عشر زیات شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مُسلمان چه بستان ساز که — په هغه عشر جواز که
چه تردا مزکه هوا دی — خراجی سره احصا دی
چه غازیانو دی نیولی — مزکه دوئ نهٔ وی ویشلی
خراجی ده هغه واړه — کهٔ آبی کهٔ للمه دواړه
خراجی ده دَ هند مزکه — چه ویشلے نهٔ ده ځکه
ترنیمگی کهٔ زیات اخلی — دَ خراج دَ ملک بد زغلی
چه دَ مزکے نه څهٔ زیږی — وچ لامدهٔ چه پیدا کیږی
په همه عُشر واجب دے — په لږ ډیر بیا چه طیب دے
اول کار دَ عشر بنهٔ دے — کهٔ په لوکهٔ په ریشه دے
بیا سند باندِ نظر کړه — بَنه غله په عشر ورکړه
کهٔ غله ده کهٔ میوه ده — کهٔ تره کهٔ خربوزه ده
کهٔ پنبه کهٔ توت کهٔ نورڅهٔ — کهٔ ووزی سپین وتور څهٔ
واجب شوی پرے همه وی — لږ یا ډیر کهٔ تاڅهٔ زده وی
په وابنهٔ په لرگی نشته — په گیاه نور په هرڅهٔ شته
کهٔ گلونه دَ بوستان وی — کهٔ ترے نفع دَ انسان وی
په هغه هم عُشر کیږی — نور به څهٔ ځنے خلاصیږی
کهٔ ویلئ کهٔ سبزه ده — په هرلس دستی یوه ده
لس گیډئ گنی اے ځویه — یو گیډئ ترے عُشر بویه
کهٔ مولئ دی کهٔ گاځرے — په هرلس یوه ده غورے
په وام دارشته په کودک شته — دَ مجنون په بیش اندک شته
کهٔ ئے باغ په چاه ودان وی — عشر نیم درست په باران وی
کهٔ په خواست وغواړی مزکه — یا په اجر اے هلکه
کار دَ عشر په تا نهٔ دے — ملک دَ چا دے په هغهٔ دے
چه عسل په مزکه کیږی — په عسل عشر رغیږی
کهٔ دَ مزکے گنجینه وی — زر و لیم یا مسینه وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که تا نه د مسلمان ده — که ئے ورنکړه تاوان ده
د خښتن طلب ئے وکړه — حواله ئے په هغه کړه
ګنجینه که د کافر وه — لرغونئ پټه مضمر وه
پنج ویک ځنے بدر کړه — درویشانو ته ئے ورکړه
نور همه په تا حلاله — خلاص ئے ته له قیل وقاله
که یا قوت که جواهر دی — واړه ستا که لک که زر دی
په دریاب کښے که ته دروے — واړه ستا دی چه څه موے

فصل - ذکر د هغو چه مستحق د زکوٰة دی

د زکوٰة دی اوه ګروهه — چه پرے روغ دے بے اندوهه
اول روغ په فقیران دے — دویم روغ په درویشان دے
دویم روغ په عاملین دی — په تحصیل ئے تعیین دی
بیا مؤلف القلوب دی — که اوس نه اخلی هم خوب دی
بیا هغه چه فی الرقاب دی — ځان ئے وپیرود کریاب دی
شپږم ګروه ئے غازمین دی — چه تر فرض لاندے غمګین دی
اوم فی سبیل الله دی — چه غازیان د حق د راه دی
بیا د لارے مسافر دی — چه خوردن وته ناظر دی
که صدقه وی که زکوٰة وی — پرے روا په روایات وی
نه په پلار زکوٰة روغیږی — نه په ځوئ روا کیږی
که نمسے وی که نیکه وی — روغ زکوٰة په واړو نه وی
که درهم وی که دینار وی — په دا واړه ناروا دی
که عورته زکوٰة ورکه — وه میړه ته بده چرکه
که خښتن ورکه برده نه — زکوٰة نه دروملے ده نه
دا وئیل نه په دروغ دے — په سید زکوٰة ناروغ دے
هرچه کل بنی هاشم دی — په زکوٰة کژلی هم دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کفن د مرده وکړه — د زکوٰة په مال بښه نه کړه
که مسجد که خانقاه دے — د زکوٰة په مال تباه دے
که میلمه په زکوٰة تیر کړه — یا ته عشر تیر و بیر کړه
که زکوٰة که عشر یاره — مستحق ته ئے وسپاره
هاله ستا غاړه خلاصیږی — په بل رنګ نه ادا کیږی
په زکوٰة کښے نیت باندې دے — زکوٰة بے نیته روغ نه دے
په تونګر زکوٰة روغ نه دے — که ئے ورکړه کله بښه دے
په خطا که زکوٰة ورکړه — د تونګر نور به حذر کړه

فصل - ذِکر د هغو د ثواب چه زکوٰة بښه وُباسی

داوئیل د پاک رسول دی — کل وئیل د دهٔ قبول دی
چه زکوٰة بښه وړکوینه — درے ښادئ به پرے ورځینه
خاندان به ئے آباد شی — رزق روزی به ئے زیاد شی
برکت به ئے په مال شی — ډیرهٔ به ئے هر کال شی
په قیامت به پرے سایه وی — که زکوٰة که صدقه وی
دے به خلاص وی له زحمته — د غارمهٔ له حرارته
بل به پټ په اغوستن وی — پوشیده به د دهٔ تن وی
بل به هسے پرده وشی — چه دوزخ به لیدهٔ نه شی
دے به خلاص وی له هیبته — د دوزخ له قباحته
هول وترس به باندِ نه وی — هر احوال به د دهٔ بښه وی

فصل - ذِکر د هغو د عذاب چه زکوٰة نه ورکوی

هر سړے چه لا زکوٰة دے — که صلوٰة که لا صلوٰة دے
داوعید دے په قرآن کښے — هغه خوار دے په ایمان کښے
چه زکوٰة نه وړکوینه — په دوزخ کښے به سیزینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ روپئی کۀ مهران وی
پہ دوزخ کښے بہ تابان وی
دَ دوئ مخ بہ پرے داغینہ
پہ درست ځان بہ ئے کیژدینہ
پہ قیامت بہ ئے کټ کوټ کا
لاس وپښے بہ ئے سوټ بوټ کا
کۀ ئے غوادی کۀ ئے غیله
پرے بہ پاس خیژی ځو ځله
درست بہ دے پہ پښو پائمال کا
پہ وهل بہ ئے بد حال کا
وار پہ وار بہ باندِ خیژی
پرے بہ رغړی پرے بہ میژی
چارپایان بہ زبان پیدا کا
دوئ بہ وارہ وئیل دا کا
چہ قرآن درتہ کویا وو
پہ زکوٰة کښے غفلت ستاوو
اوس پیچہ دا عذابونہ
ورکوہ دا حسابونہ

اَتم باب

ذکر دَ روژے دَ هره بابہ

روژه فرض ده اے یارانو
پہ همہ مُسلمانانو!
کۀ مردان دی کۀ زنان دی
کۀ آزاد کۀ بندگان دی
چہ بالغ پہ طول وعرض شی
دیرش روژے ورباندِ فرض شی
میاشت ئے میاشت دَ رمضان
پہ بزرگئ ده پہ هر شان
واوره تۀ له روایته
روژه نۀ کیږی بے نیته
کۀ بے نیته روژه دارے
دَ قضا روژے فرضدار ے
کۀ څوک پوهہ پہ مسئله شی
روژه دوه لونه درله شی
یو روژه درله شی عین
دویم رنګ درله شی دین
عین روژه ماهِ رمضان ده
تطوع هم پہ داشان ده
بیا روژه دَ نذر یاره
دا درے عین دی وشماره
نذر ستا هغه روژه ده
چہ دِ ورځ یا میاشت وعده ده
چه به دا روژه لرم
بے روژے نۀ ودرژم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه سوا تر دا لرینه — هغه واره دین دینه
که ئے نیت په شپه ونکړه — روژه عین وی بنهٔ ئے نکړه
په صبائے تر زوال له — نیت راروغ کړه اے لا له
تر زوال که وخت تیر بیر شی — نور نیت نشته وخت ئے تیر شی
د نیولو وخت ئے کوم دے — صبحدم په تامعلوم دے
چه آفتاب له تا پناه شی — د کشایلو وخت هغه شی
د شعبان چه دیرش پوره شی — که میاشت میغ وی هم روژه شی
دیرش پوره د رمضان کړه — نوراختر شهٔ ورک کمان کړه
که سحر وخوری صبا شی — یا افطار وکړه نمر واشی
که دا کار په عمدانه وی — اندوه مهٔ کوه چه بنهٔ وی
کفارت نشته قضا ده — یوه ورځ روژه په تا ده

فصل - روژه د کفارت

مسئله به درته وایم — بنهٔ ئے واوره نیکخواه ستایم
که معتاد خواره په ورځ خوری — یا اوبهٔ کشته ترحلق وُری
په روژه کښے کفارت دے — منکرمهٔ شه روایت دے
که دارو که زعفران خوری — مشک دا نورچه په داشان خوری
که دا کار دِ په عمدا شی — کفارت په تا روا شی
که دا کار دِ په نسیان وی — خو قضا ده کار آسان وی
که لرگی خوری کانی مانی — کفارت نشته په کانړی
په دا جنس قضا روژه ده — باور وکړه مسئله ده
که جماع په دبر فرج وی — چه حشفه دِ پکښے درج وی
کفارت په مرد وزن دے — روایت ئے مبرهن دے
که په بنځه زور ستم وی — یاله عقله بیگانه وی
په دا هم کفارت نشته — په مرد شته په عورت نشته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَچار پلۍ دخول ډیر بد دے
چه دا کار که هغه رد دے
په انزال ئے قضا بو یه
کفارت نشته اے خُو یه
که انزال ونهٔ شهٔ نشته
هم قضا غسل چه څهٔ شته
که دخول کاندی له نره
راشه واوره دا خبره
که رضا وی په دا غاړه
کفارت راغے په دواړه
که په ظلم وجور وضرب وی
دَ مظلوم کفارت سلب وی
که په بنځه بنځه خیژی
کفارت باندِ رغیږی
کفارت چه واجب کیږی
قضا هم باندِ رغیږی

فصل- ذکر دَ هغو چه خوراک پرے رغیږی

که روژه خوری پنځه کروهه
کاردِ کاندی بے اندوهه
خبردارئے خدائے فتاح دے
په ضرور افطار مباح دے
مسافر که روژه خورینه
باندِ هیڅ بدی نهٔ وینه
دَ بیمار افطار روا دے
په کتاب کښے حکم دا دے
که باردار ه عورتینه وی
که روژه خوری چارئے بنهٔ وی
که هلک دَ دے شیرخوری
که روژه خوری بنهٔ ئے موروی
وزاړهٔ وته رخصت دے
که روژه خوری روایت دے
په څلور کروهه قضا ده
چه روژه وخوری فتوی ده
که طاقت دَ زاړهٔ نهٔ وی
نیمکی صاع غنم په دهٔ وی
دیرش روژے پنځلس صاع شی
خود کاشته که ابتیاع شی
مستحق ئے درویشان دی
که دَ کلی که خویشان دی
که بیمار ومری په رنځ کښے
مسافر وی که په ونج کښے
پرے قضا نهٔ واجبیږی
پرے دِ هر څوک وپوهیږی
که بیمار له رنځه روغ شی
مسافر په کور فروغ شی
نیم نیم صاع غنم پرے شینه
ودرویش دِ ورکوینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ئے نفل روژه وینه په افطار قضا پرے شینه

فصل- چه دَ روژو دَ کفارت غاړه خلاصیږی

کفارت چه په چا واوړی دے دِ خلاص کردن په داکړی
یا دِ یو بنده آزاد کا چه آزاد شی زړه دِ بناد کا
کۀ دانۀ وی دی دوه میاشتے پیاپے روژے پیوستے
یا شپیتۀ وږی ماړه کا چاشت وشام هسے خواړه کا
آزادی دَ بنده بَنه ده تر روژے مسئله ده
روژه بَنه ده تر طعامه مسئله زده کړه تۀ عامه

فصل- ذکر دَ نذر دَ روژے نیت

کۀ دَ نذر نیت څوک وکا پیوسته دِ خوراک نۀ کا
کۀ دَ میاشتے روژه وینه پیوسته دِ ئے لرینه
کۀ تر پاتو هغه ماه شی بله میاشت دِ ئے په راه شی
کۀ درست کال ئے وی یاد کړے پیوستون ئے وی نومړے
په درست کال باندِ وړینه پیوسته دِ ئے لرینه
پنجشنبه کۀ دوشنبه وی واجب کړی روژه به وی
کۀ ئے وخوری کفارت دے دَ سوګند کۀ ئے عادت دے
تطوّع په رمضان کښے دَ روژے نشته په آن کښے
رجب میاشت دَ شعبان دواړه فضائل لره شی واړه
بَنه دَ دَ ذوالحجه ده بیا دهه دَ عاشوره ده
بیا ایام بیض اے یاره ډیر ثواب لری بے شماره
دَ شوال ششه هم بَنه ده پس له عیده چه ششه ده

فصل

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه واوره دماجُونده — روژه نهٔ ده لوږه تنده
ورسره دی ډیرے چارے — له ماواوره یوڅو بارے
چه روژه ئے یاده کړی — د الصوم ئے نومړی
په "اَنَا اَجزِیٰ" ده یاده — دا وئیل دی له اُستا ده
دَ روژے اجر په ما دے — خدائے په دا وئیل کویا دے
روژه خاص طاعت دَ خدائے دے — دا کلام حُما په ځائے دے
پیغمبرؐ هسے وئیلی — په کتاب کښے ما لیدلی
کهٔ بنده وی کهٔ آزاد وی — چه په حقه روژه شاد وی
درسته میاشت روژه ادا کا — نیت سنت واړه پرجا کا
هراندام لکه یو باب دے — دَ وبال یا دئے ثواب دے
دَ وبال وربانِدِ بند کړه — دَ ثواب په لوری پند کړه
کنړه تهٔ دَ غوبل ستورے — خولهٔ ترلے په ځهٔ شورے
دا روژه نهٔ ده صرفه ده — درته پاتو سیر غله ده
دَ ثواب نصیب روژه — راڅکوه تنده یا لوږه
چه په خولهٔ نهٔ ده تمام — روژه ده په هفت اندام
لکه خولهٔ دَ خوړو نیسی — فرج له نورو څیزو نیسی
سترګے غوږ داهسے نیسه — مهٔ بدآوره مهٔ بد کسه
له کفتاره ژبه ژغوره — له غیبته له پیغوره
خولهٔ ساته لهٔ مُسکراته — دَ حرامو له آفاته
زړهٔ له بدو اندیښنو نه — له آشوبه له فتنو نه
لاس له بدو هسکیدلو — پسے له بدو ګرځیدلو
هر اعضاء له بدو ژغوره — په روژه کښے ځما روره

فصل - دَ روژے دَ ثواب

خدائے برلس څیزونه ورکا — شک په دا مګر کافر که

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه اوزیږی له موره — تازه وړوکے ځما سوره
له ګناه به هسے خلاص وی — چه روژه ئے په اخلاص وی
که شُبه وی که حرام وی — تل به خلاص دَدهٔ ترکام وی
بل به تل رحمت پرے وُوری — له بلابه ئے خدائے ژغوری
بل په هره روژه جانه — دے به ورشی تر جنا نه
دَ یاقوت محل به مومی — له جهانه به خوش درومی
بل که تنده وی که لوږه — دَ قیامت به وی پرے لږه
بل به خلاص وی له هیبته — غم به نهٔ کاله قیامته
بل چه وریشی تر ګوره — خوش خورم به وی اے روره
بل په ګور کښے ډیرے حورے — تل به دهٔ ته وی حضورے
بل به هسے مشال ورکه — په صراط چه ترے ګذر که
بل تیار به ورته خوان وی — چه فراخ تردا جهان وی
ترعرش لاندِ به ئے ویشی — دے به کښینی باندِ ګویشی شی
که ئے شمار کړم نعمتونه — مګر وکښم دفترونه

فصل- دَ روژے دَ اعتکاف

په روژه کښے اعتکاف شته — فکرد کر حق انصاف شته
اعتکاف دے په دوه شانه — ته ئے ونغوژه له مانه
یو واجب بل فضایل دی — پرے به پوهه وی چه عاقل دی
چه په ځان ئے نذر کاندی — شی واجب په هغهٔ باندِ
چه په ځان ئے نذر نهٔ کا — که ئے که نفل دِ بنهٔ کا
دَ روژے سره روا دے — نذر بے روژے خطا دے

فصل- دَعید فطر سرسایه وغیره

دَ اختر په ورځ عزیزه — له تا بویه اُوهٔ خیزه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول غسل بیا مسواک دے — بنهٔ پوشاک دے بنهٔ خوراک دے
خوشبوئی کا په ځان پورے — سرسایه ده کهٔ ئے کورے
بیا به نموئخ دَ اختر وکړے — دا سنت به په ځائے تهٔ کړے
سرسایه په تا واجب ده — لاد وخته مناسب ده
لوئے هلک سره وشماره — کهٔ آزاد کهٔ بنده یا ره
په هر سر نیم صاع غنم دی — پوره صاع اوربشے هم دی
کهٔ خرما دی کهٔ مویز دی — دَ اوربشو غونډِ نیز دی
سرسایه په تا هاله شته — کهٔ نصاب دے دَ کالهٔ شته
نهٔ دِ دے وام وی نهٔ دِ پور وی — سرانجام دِ دَ خپل کور وی
چه زکوٰة وربانده شینه — سرسایه دِ ورکوینه
شوی وزن په سرسایه کښے — سره بیل دی په مایه کښے
کهٔ مجنون مالک نصاب وی — یا هلک په دا حساب وی
په زکوٰة کښے کهٔ معاف وی — په صدقه کله معاف وی
دَ سودا په مال هم نشته — سرسایه نور په هرڅهٔ شته
کهٔ دَ عید په خوائے ور کا — سرسایه هم دا بنهٔ چر کا
په اختر ئے کهٔ ور نهٔ کا — په هر وخت چه ورکا بنهٔ کا
کهٔ غله نهٔ ورکوینه — په حساب ورکه هم شینه
صاع اتهٔ رتل حساب دے — رطل نیم من په کتاب دے
دَ مکے من دا جائے بویه — نهٔ شهنگ پیمانه لویه

فصل۔ ذکر دَ مال چه حج پرے فرض کیږی

په اُوهٔ شرطه فرض کیږی — حج په دا کهٔ څوک پوهیږی
په عاقل دے په بالغ دے — چه بنده نهٔ دے فارغ دے
بل کافر نهٔ وی دیندار وی — بل تندرست بل چه مالدار وی
چه خطر نهٔ وی دَ لارے — اُوهٔ وشول کهٔ ئے شمارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ئے نۀ وی دا شرطونه ورته بنه ده خپله خونه
کۀ وج لره سوان شی گرفتار به په تاوان شی
دوه شرطونه د زنانو زیات یادیږی ترمرد انو
خپل محرم دِ ورسره وی بے محرمه کله بنۀ وی
بل عدت دِ تیر پهځان کا بیا دِ حج ته ځان سوان کا

فصل- د عید د قربانئ!

اختلاف په دا کښے ډیر دے د مال حکم تیر و بیر دے
اما هومره مال بائدۀ وی چه د لاسے زاد د دۀ وی
چه خپل وام واړه ادا کا نفقه کور ته مهیا کا
څو چه درومی څو رادرومی لوئے هلک ئے هرچه مومی
لا په کورئے هومره مال وی چه دوئ راشی پرے خوشحال وی
فراغت پرے کشت و کار کا لا پرے دے د سودا کار کا
چه محتاج په هیڅ کښے نشی چه په کور دۀ سراتله شی
سوردِ ځی سور دِ رادرومی چه راحت د سفر مومی
کۀ دا هسے مال لرینه حج پرے فرض دے دِ ځینه
کۀ علت لری معذور دے حج ئے حکم په مزدور دے
بنۀ دین دار تدِ مزد ورکا د حج کار دِ ورته سر کا
یا کۀ څوک د دۀ دپاره حج په ځائے راوړی اے یاره
پرے خلاصیږی د دۀ غاړه کۀ دے نۀ وو کا دا دواړه
پس له مرګه تاوان دار دے د دۀ مال په څۀ مقدار دے
د دۀ مال دِ په قسمت وی کۀ ئے کړے وصیت دے
دوه حصے د وارثانو یوه شی د درویشانو
وصیت کۀ ناصادر وی په درست مال وارث قادر وی
کۀ معلول حج ګذارینه تطوع دِ حج نۀ شینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تندرست شی ج دِ بیا کا — خپله غاړه دِ ادا کا
که درویش وی چه ج وُکا — په غنا کښې دِ بیا نهٔ کا

فصل - ذکر دَ کشتا ریعنی دَ مذبوح

واجب شوے قربانی ده — په شهری بیابانی ده
چه بالغ وی چه مقیم وی — دُنیا دار په زروسیم وی
سرسایه چه وړ کوینه — هغه هومره مال لرینه
قربانی دِ هغه کاندی — چه واجبه ده پرے باندِ
مسافر که ډیر مالدار وی — په قربان ناتوان دار وی
هلک خوئے دَ بابا دے — په قربان کښې لوئے جدا دے
ورځ دَ عید دوه ورځے نورے — دَ قربانئ دی که ئے کورے
په درے ورځے روغ قربان دے — تردا تیرشوندون تاوان دے
دَ قربان په نیت که پسهٔ وی — و درویش ئے ورکړه بنه وی
که لنډئ کړوړ وی — یا ډنګرچه پوست وهړ وی
که یک چشم وی یا لنګ وی — قربانئ لره ئے ننګ وی
په اوهٔ تنه که غوا ده — قربانئ لره ړوا ده
یوهٔ تن لره کوسفند دے — یا وُز بزه دا کار پسند دے
غوا که اوښ په اُوهٔ تنه — مسئله ده مبرهنه
اُوهٔ واړه دِ نیت یو کا — په قربان دِ هله رو کا
که په نیت کښې یو ناساز شی — قربانی دِ واړه باز شی
که میړهٔ قربان دَ ژکے کا — کار بیرون تر مسئلے کا
که دَ شوئ په نیت قربان کا — داکار بد نهٔ دے پِه کار کا
دَ قربان که غوښے خورینه — په میلمه په ځان بنهٔ کړینه
له کشتاره درته وایم — ذبح کړونے درته ستایم
که هلک که مست که لال وی — چه بسمل کا چه حلال وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونے وی کۀ نساء وی
یاجُنب جهود ترسا وی
دَ دیو واړو بسمل روغ وی
دا وائی کله دروغ وی
کۀ کافر مشرک کۀ گبر
له کشتاره ئے کړه صبر
خواجه سرائے کۀ څوک لرینه
هیڅ کشتار دِئے نۀ خورینه
کۀ تیرۀ کانړے کۀ نے وی
کۀ هډوکے کۀ لرگے وی
په دا واړو کشتار شینه
چه رگونه ئے پریکوینه
دَ کشتار دی څلور سره
دَ حلقوم سره اے ډکه
څلور واړه رگه پریکړه
اوکۀ نۀ بریده درے کړه
کۀ تر دا بریده کم وی
دَ کشتار خوړنه غم وی

فصل - ذکر دَ ښکار دَ جواز

دَ گذار په وخت چه ښکار کړے
کۀ په تیر تکبیر آشکار کړے
کۀ په ځائے پریوزی ولاړ شی
یا په ځائے باندِ مردار شی
په تکبیر سره حلال دے
خوره ئے ستا کله وبال دے
له طلبه ئے کۀ پریوزے
کۀ ئے خورے په وبال کښیوزے
کۀ تکبیر دِله زړۀ هیر شی
خوری تر چه په ښۀ چیر شی
کۀ عمدا تکبیر ونۀ کړے
بد کۀ غوښه ئے په خولۀ کړے
کۀ دَ سپی دے کۀ دَباز دے
په تکبیر ئے کار جواز دے
کۀ مجروح که نا مجروح وی
صید دَ باز کشته فتوح وی
څودَ ښکار مرغونه دینه
حکم باز غوښِ لرینه
نا مجروح کۀ دَ سپی مړ وی
دَ خوړلو نۀ دے نغر وی
کۀ څۀ وینه ترے جدا وی
په تکبیر سره ړوا وی
په اوبو کښے چه چوریږی
په دخول کښے چه ښخیږی
هر لیوۀ گید ړکۀ تروړ دے
بد کۀ غوښه ئے جوړ دے
چه چنگال لری اے پوهه
لکه باز شاهین دا گروهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوښے بدے وی د واړو
ناروا دی تر مرداړو
د کورچرګه که چارپائے وی
چه ځائے وی
چه خوراک ئے نجاست وی
چه ئے کشت په کنده ځائے وی
مګر بندشی علف وخوری
که ئے خورے کراهیت وی
که اور په طشت ئے نسی
بنهٔ سړے د هله وخوری
که مرغهٔ دی که ماهی دی
په حیلت سره لوغسی
چه ماهی په رود کښے ومری
چه ئے خور وربانډهی دی
که ځاروی په چاه کښے پریوزی
بے سببه بدچه وخوری
که بسمل ئے ممکن نهٔ وی
په نظر د سړی کښیوزی
پرے تکبیر وئیلے بویه
په سلاح سره مړښهٔ وی
نور که ومری هم حلال دے
چه ئے وینے شی چه تویه
سرتر پایه لا وبال دے

نهم باب

ذکر د جهاد وغزا ثواب د غازیانو وشهیدانو

په قرآن کښے د غازیانو
صفت شوے دے یاړانو
په غازیانو خدائے مئین دے
په غازیانو دین روشن دے
چه پسندلی د واحد دی
زهٔ سوګند خورم مجاهد دی
چه د تیغ روشنائی نهٔ وی
د جهان صفائی نهٔ وی
د غزا ثواب که کښنم
په کښل کښل به نهٔ رسم
څو غازی په غزا درومی
په هر پله به ثواب مومی
چه له کوره نه روان شی
ګناهونه ئے پریشان شی
له عذابه غازی خلاص وی
آمرزش ئے په اخلاص وی
تر بهشته به ورشینه
ګمان مهٔ کړه چه ورشینه
څو چه حج وی د حاجیانو
څو کوشش د عالمانو
تر دا واړو چه بالا دے
د غازیانو کوروالا دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو طاعت واړه جهان کا — ښې ښې چارې مومنان کا
ورسره غازیان شریک وی — کهٔ ترکان وی کهٔ تاجیک وی
چه غازی له چا آزار شي — په دُنیا په دین به خوار شي

فصل
ذکر دَ شهیدانو چه دوه رنګه دی

شهیدان دی په دوه رنګه — سره بیل دی له فرسنګه
یو په غسل ښخاوهٔ شي — بل بے غسله وسپارهٔ شي
چه شهید شي په غزا کښې — نشته هیڅ شُبه په دا کښې
بے کفنه دے ښخیږی — غسل هم پرے نهٔ رغیږی
دَ شهید کفن پوشاک دے — څهٔ حاجت دَ غسل پاک دے
په خپل مال چه په تیغ ومری — حقیقت وی شهید ښهٔ مری
ښخاوهٔ دِ شي بے وللو — مغفرت ئے دے تر تلو
هرچه مړوی په خپل ځائے کښې — دار الحرب سره په سرائے کښې
دَ خپل رخت سره ښخ ښهٔ دے — هیڅ حاجت دَ غسل نهٔ دے
دَ اسلام په دار کښې مړے — چه په تیغ وی چامړ کړے
هغه هم دَ غسل نهٔ دے — دَ جامو سره ښخ ښهٔ دے
چه شهید وصیت وکه — بیا هاله دَ دم واتهٔ کا
مسئله ده دَ وُلو نهٔ دے — روایت دے ولے ښهٔ دے
کهٔ په خولهٔ ذکر دَ حق کا — دَ هغهٔ جهان نطق کا
دَ هغهٔ غسل نهٔ بویه — مرتبه ئے ده لا لویه
کهٔ لری هسے زخمونه — پټه خولهٔ وسے په خونه
مړشي دے په بیخودئ کښې — کار دَ وُلو دے په بدئ کښې
شهیدان چه دَ ثواب دی — هغه دا رنګه حساب دی
حقیقی شهیدان نهٔ دی — په ثواب شهیدان مړهٔ دی
څوک چه لاندِ تر دیوار شي — مړ دَ نفس په بد آزار شي

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا په اورکښې لولپه شی — یا په بحرکښې غرقه شی
یا په وخت د لنګون ومری — ښځه یا په حد چه ومری
چه مقتول د حرامی وی — په زندان صمصامی وی
که بے او سپینے څوک ومری — په ناحق شهید دے ښه مری
که مجروح داخلی له ځایه — په لار دمری ورته وایه
په دا واړو غسل روغ دے — شهادت ئے نه دروغ دے
حرامی چه مال د بل خوری — تیره توره غشے بل خوری
هغه هم د وللونه دی — عقوبت لره نه ښه دی
نه د موږ ورباندکیږی — بلکه دے د نه ښخیږی

فصل
ذکر د مرده د غسل

د مرده غسل ثواب دے — خبر هسے په دا باب دے
چه مرده ته غسل ورکا — په ښه رنګ ئے وجود تر کا
څو په تن د مړه ویښته وی — مزد به دا هومره د ده وی
چه بنده سړے آزاد کا — په ثواب ئے خاطر ښاد کا
هسے رنګ د مرده ولهٔ وی — چه ئے عیب ښکاره نهٔ وی
شرمګاه ئے پوشیده وی — نور غاسل آمرزیده وی
که ئے عیب آشکاره کا — غاسل ځان لره بلا کا
مزد ئے واړه حبطه دے — ډیر کنده کاندی کنده دے

فصل
ذکر د جنازے د نماځ د ثواب

د ښه خدائے په قول اے یاره — نموږ واجب په مړه وشماره
څوک چه نماز جنازه کا — باید دادی دادِ نرده کړه
د قبلے په لور دِ کښیږدی — مرده درے صف د پلیږی
برابر په سیلنه څو یه — د امام د سر دل بو یه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه صغیر وی کهٔ کبیر وی — جنازه په چار تکبیر وی
تکبیرونه چه ادا کا — په آخر دِ سلام بیا کا
په اول تکبیر لاسونه — دروړه بویه تر غوږونه
چه اول تکبیر دوائے — بیا سُبحَانَ هم دوائے
تَحِیَّات پسے ولوله — په دویم تکبیر دا لوله
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ — تا حَمِیْدٌ مَجِیْدٌ ط
په دویم تکبیر داوایه — په حاضر خاطر ترځا یه
اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَیِّنَا وَمَیِّتِنَا وَشَاهِدِنَا
وَغَائِبِنَا وَصَغِیْرِنَا وَکَبِیْرِنَا وَ ذَکَرِنَا وَاُنْثَانَا
اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْیَیْتَهٗ مِنَّا فَاَحْیِهٖ عَلَی الْاِسْلَامِ وَ
مَنْ تَوَفَّیْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَی الْاِیْمَانِ ط
چه څلور تکبیره وشی — ستا سلام دِ بیا هاله شی
په اول تکبیر لاس بویه — چه تهٔ هسک کړے ځما ځویه
یا امیر یا قاضی بویه — چه امام شی راضی بویه
یا امام جُمعے یاره — یا خطیب پنځم وشماره
کهٔ داهیڅوک حاضر نهٔ وی — هر سړے چه پرے لوست بنهٔ وی
یائے خویش یا اقربا وی — یا چه حکم پرے دَ چا وی
چه امام جنازه کاندی — یا چه لولی په دهٔ باندِ
مقتدی چه ورپسے وی — په لوستن دِ هم هسے وی
کهٔ سړی په شمار اندک وی — هم په درے صفه دِ لک وی
داحدیث دَ پاک رسولؐ دے — چه هغه مرده قبول دے
چه دَ دهٔ جنازه کیږی — پرے درے صفه ودریږی
کهٔ حاضر پرے ډیر عالم وی — په مرده دَ خدائے کرم وی
جنازه چه شی خبرے — څوک دِ نهٔ کا نزدے لرے
دَ نماڅه چه تکبیر چار وی — په څلور رکعته شمار وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه داخل په هر تکبیر شی — له امامه دِ خبیر شی
چه امام سلام وکاندی — تر روستی ماموم دَ وړاندِ
دے دِ پاتے تکبیر درست کا — د سلام دِ هاله لوست کا
کهٔ مرده خلق په ګور کا — بے نمانځهٔ نه ئے نسکور کا
پس له درے ورځو کهٔ کاندی — نمونځ پرے کیږی روستو وړاندِ
چه تر درے ورځو نه تیرشی — نمونځ پرے نهٔ کیږی نور ډیرشی
کهٔ پریوزی له موره — کهٔ مرده وی وئے ګوره
په جنین باندِ نمونځ نشی — بے نمانځه دِ ښخه وشی
کهٔ ډیر مړهٔ سره انباردی — نمونځ په واړو یوګذار وی
کهٔ ډیر نر ښځے ګډ وډ وی — هلک هم ورسره ګډ وی
دَ مردانو صف اول وی — ورپسے دَ ښځو بیل وی
بیاد وړوکے پسے کښیږدی — جنازه دِ ئے ویلیږی
نمونځ په واړو یوګذار وی — نهٔ په هر مُرده بار بار وی
کهٔ ولی ئے حاضر نهٔ وی — دوباره پرے نمونځ هاله وی
جنازه چه په لار درومی — چه ئے ښهٔ سړے بیا مومی
کهٔ نماز ورباندِ کاندی — صد رحمت په هغهٔ باندِ

فصل

له رسول روایت دے — په مشکوٰة کښے په صحت دے
جنازه چه دَ مړهٔ وکا — پس له دفنه سړے تلهٔ کا
درے قیراطه مزد به مومی — پس له دفنه کورته درومی
هر قیراط په حساب څومره — لکه غر دَ اُحد هومره
په مرده باندِ سل تنه — مسئله ده مبرهنه
چه حاضر شی نمونځ وکاندی — مغفرت ورشی ورباندِ
چه پرے زیات سړی حاضر وی — مغفرت دَ مرده زر وی
په تورات کښے روایت دے — چه ربستینے حکایت دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسیٰ خواست وکړله خدایه — څما خدایه راته وا یه
چه دَعرش تر سایه لاندِ — څوک به وی چه راحت کاندی
دَموسیٰ وینا بنهٔ آغله — دا ندا په موسیٰؑ راغله
دَ بیمار چه عیادت کا — تعزیت دَ مصیبت کا
په مرده باندِ حاضریږی — چه ئے ګور جنازه کیږی
چه دا درے چارے څوک کاندی — ځائے دے دَ عرش دَ لاندِ
ګور په ګچ په چونه بد دے — بدکهٔ پوخ دَ چا لحد دے
پخه خښته هم ګنده ده — کهٔ په ګور کښے دَ مرده ده
تابوت هم کراهیت دے — نهٔ روا په روایت دے
کهٔ دَ کاڼی ګور څوک کاندی — بدی نشته په دهٔ باندِ
کهٔ په مړهٔ سړی ژړا کا — بنهٔ کهٔ ډیره ئے لالا کا
چه ژړا نا روغه وینه — آشنائی دروغه وینه
په فراق دی سترګے ګرمے — کهٔ په عمر شی بے نمے
چه مئین سره بیلیږی — پسے نول پسُوته کیږی
په فراق چه ژړا نهٔ کا — دروغژن وی نور به څهٔ کا
چه لرګی سره ماتیږی — دَ لرګیو طراق خیږی
دَ لرګیو لا بتر دے — چه بیلیږی بے اثر دے
څوچه ژاړے ژاړه ژاړه — ولے نهٔ چه ویر یا غاړه
څوک چه مخ وهی دا بد کا — چه کوجئ شلوی دا بد کا
چه جامے پاره کوینه — یا خپل سر په ډاک وهینه
یا فریاد نعرے فزع کا — یا افغان نوحه جزع کا
دا په شرعه ناروا دی — چه دا چارے کا خطا دی

فصل - ثواب دَ صبر په مُصیبت کښے

داحدیث دَ پیغمبرؐ دے — تواتر دے معتبر دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصیبت چه په چا ورشی
دے په صبر بهره ورشی

اِنّا لِلّٰهِ دِ وُوائی
تر څلویښت کاله څو بائی

خدائے به هومره ثواب ورکا
چه مخ رونړے په محشر کا

په جنت کښے به ئے ځائے وی
راضی من به ځنے خدائے وی

وَ جنت لره احبا به
صابران ځی بے حسابه

نهٔ ئے سوال نهٔ ئے حساب وی
نهٔ په دهٔ باندِ جواب وی

مصیبت په مړهٔ په مال وی
یادَ ملک دَ تن زوال وی

په هرڅهٔ صبر بائدهٔ دے
په هر غم کښے صبر بنهٔ دے

فصل- عذاب چه په مرده پسے جزع فزع کوی

دا حدیث دَ محمدؐ دے
ناصبور په غم کښے بد دے

روز عزیز چه دَ چا مړ شی
بویه داچه غم دِ نغړ شی

کهٔ نارے فریاد غوغا کا
واړه ځان لره بلا کا

یا جامے کهٔ پسے تورے
یائے نهٔ اغوندی نورے

یا جامے ځیری کوینه
نهٔ دستار په سر تړینه

یا خپل کور پسے ویران کا
دغه واړه دَ دین زیان کا

په قیامت به شرمنده وی
په عذاب کښے به اخته وی

په دوزخ کښے به ئے ځائے وی
همیشه به پرے هائے هائے وی

په مردن به ئے تور رنګ وی
ګور لحد به باندِ تنګ وی

څوئے تورے جامے وینه
عبادت به ئے نهٔ شینه

په محشر چه حساب شمار وی
حساب شمار به پرے دشوار وی

کل فرښتے به پرے لعنت کا
همګی به ترے نفرت کا

چه له ګوره نهٔ پاسینه
برهنه به وُ دریینه

په صراط چه ګذر کاندی
درمانده به شی پرے باندِ

نوحه ګر چه مړهٔ ستائی
په رنګ رنګ ئے ثنا وائی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قیامت به دا پیشو وی — یا به سپے یا به بیزو وی
دَ قطران جامے اغوستے — پلیتی په سر اخستے
تن پاره پاره دَ دوئ — ترلړمون ښکاره دَ دوئ
دَلعنت چادر پرے باندِ — چه دَ اورلښے به کاندی
فرښتے به دا ونمائی — دوزخیان به په ویرستائی
چه بدبختو اوس راځئ — دوزخیان په ویرستایئ

فصل - عذاب دَ هغو ښځو چه په مُرده باندِ ویرکوی

پیغمبرؐ دی فرمائیلی — دهٔ تر پاکے خولے ویستلی
چه په ویرکښے مخ وهینه — په محشر به تور مخ وینه
زرلعنته به پرے وُوری — خلقے به ورته ګوری
دا به وی لکه زنا ګره — یو یو زنا دَ ویر سندره
دا دوه ښځے به اوچار وی — په قیامت چه ګیرودار وی
یو چه خپل میړهٔ پریږدینه — دا په نورو پسے ځینه
بله ښځه چه میړهٔ ستائی — په صوتونو دَ ویر وائی
خلاص به نهٔ وی له عذابه — دَ دوزخ دَ اور له تابه
په ژوندون کهٔ توبه وکا — خدائے به کار دَ واړو ښهٔ کا

فصل - دَ کفر دَ کلمات

کهٔ جنت دے ښهٔ خصلت دے — کهٔ دوزخ دے بدعادت دے
مُسلمان دِ ژبه ژغوری — چه غضب پرے نهٔ وُوری
چه وئیل کا څوک بے ځا به — پرے لعنت وُوری له خدایه
په زبان وی چه ایمان وی — کفرهم په دا زبان وی
کهٔ ځما نغوڑی څوک ښهٔ کا — مسخره دِ هیڅوک نهٔ کا
مسخره چه په زبان ځی — په خندا خندا ایمان ځی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زده کړه تهٔ له روایات — دا دَ کفر کلمات
په درے څیزه کافر کیږی — هر سړے دِ وپوهیږی
اول کار دَ اعتقاد دے — بل دَ ژبے اقرار یاد دے
بد عمل په درست اندام دے — درست اسلام په دا تمام دے
دا نیت کهٔ مُسلمان دے — چه په کفر داخل ځان کا
پس په دا نیت کافر شی — په دا نیت تر کفره ورشی
چه کافر وی نیت دا کا — چه ایمان قبول صبا کا
په دا نیت مُسلمان نهٔ وی — اعتقاد دَ کافر څهٔ وی
دَ اسلام شرطونه بویه — چه په یو ځائے راوړځویه
دَ مومن کفر کهٔ غواړے — چه کافر شوے په دا ویاړے
په دا کار نهٔ کافر کیږی — دا کار مکره کهٔ پوهیږی
چه ګوندی دَ کافر کاندی — کافری ده په دهٔ باندِ
چه له فرضو څوک منکر شی — په انکار سره کافر شی
چه ئے نهٔ زده وی فرضونه — یا چه نهٔ کا فرض نمونځونه
مسلمان نهٔ دے کافر دے — تر کافر نه لا بتر دے
چه حلال حرام ګڼړینه — یا حرام حلال شمیرینه
یا خوتونه په ناحق کا — کبیره ګناه مطلق کا
یا زنا یا لواطت کا — یا په ظلم مال غارت کا
کهٔ حرام ئے نهٔ ګڼړینه — په دا کفر پرے ورځینه
چه دَ خدائے په وعدهٔ شک کا — په دا کفر په ځان کاک کا
عزرائیل کهٔ بد ګڼړینه — په هغهٔ کفر ورځینه
مؤذن چه بانګ نماز کا — استحقاق په سړی ساز کا
څوک چه علم زده کوینه — بد هغهٔ ته څوک وائینه
یا قرآن وړاندِ آلت کا — باندِ چار دَ معصیت کا
دَ قرآن چه آیتونه — لولی څوک په سر و دونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا واړه چې ئې کاندی
کفر ورئې شی پرے باندِ

که ارمان وکه ووائی
چه حلال وے شراب ستائی

یا فلانه حرام حلال دے
یا حلال دَ ولجے مال دے

دا ویل دَ کفر دینه
ترے دِ ځان مومن ساتینه

که څوک وائی چه نمونځ کړم
ولے هیڅ ترے نهٔ مومم

یا نمونځ نهٔ کا ورته وائی
چه نمونځ کړه ورته ئے ستائی

دے جواب ورکړه نمونځ نهٔ کړم
که نمونځ نهٔ کړم هم دا بنهٔ کړم

کافر شی په دا خبرے
مُسلمان دِ وی ترے لرے

چه دَ شرع استخفاف کا
چه فرمان دَ خدائے گذاف کا

کفر ورغے پرے باندِ
مؤمنان دِ حذر کاندی

که ظالم دَ مظلوم مال خوری
خوش خرم ئے په وبال خوری

مظلوم ووائی و دهٔ ته
مال م مهٔ خوره وکړه نغته

که نهٔ حق به له تا غواړم
په قیامت به خدائے ته ژاړم

ظالم هیڅ پرواه و نهٔ کا
بلکه لاظلم په دهٔ کا

دا هم کفر دے چه کیږی
له قیامت چه نهٔ ګروهیږی

که څوک ووائی عیب دان یم
هسے شیخ دَ خپل زمان یم

دا ویل دَ کفر دینه
چه ئے وائی کافر شینه

چه غیبت دَ پیغمبرؐ کا
شک ومهٔ کړه ځان کافر کا

که څوک ووائی له خدایه
وویریږه دی بے ځایه

ویل وکا نهٔ ویریږم
دا هم کفر شی پوهیږم

چه عالم وته بدوائی
په شدت ورسره پائی

که بے ځایه دا کار کاندی
کفر ورغے پرے باندِ

که عالم فاجر فاسق وی
دَ بدئ خودے لایق وی

که څوک ووائی بالغ یم
نمونځ که نهٔ کړم خوش فارغ کړم

یا څوک ووائی وچا ته
په نماځه کړه مینه زیاته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے جواب وهغهٔ ور کا
نمونځ وتاوته څهٔ در کا
نمونځ به هله ګذارم
ګنړه څهٔ دی نهٔ ئے کړم
داویل دَ کفر دینه
منکری له فرضو شینه
کهٔ زینار کهٔ څوک پهغاړه
یا سجده دَ بُت دا دواړه
چه ئے کا هغه کافر دے
له کافره برابر دے
کهٔ غلول کا دا کاړونه
یا ضرور وی یا پجو نه
کافر نهٔ شی واړه بد کا
چه کاړونه دَ مرتد کا

فصل - کلمات دَ کفر دَ زور دَ مخه نور مکروه کاړونه

کهٔ په لاس دَ کافر کښیوزی
مومن غم وربانده پریوزی
ورته وائی چه کافر شه
یا وتیغ ته ترک دَ سر شه
یا نقصان قبول وجود کړه
یا بت وته سجود کړه
یا شراب راسره وخوره
یا ړوژه ړاکره وخوره
کهٔ څهٔ داغوندِ نور ګران وی
چه آفت دَ دین دَ ځان وی
کهٔ غم خورئے هیڅوک نهٔ وی
دا دِ کار ورلره بنهٔ وی
کهٔ دا کار کراهیت دے
هم ړوا په شریعت دے
له ضروره هر څهٔ کیږی
کهٔ په ژړئے نهٔ رغیږی
کهٔ دَ سر ضرورئے نهٔ وی
په څه نورچه زیان دَدهٔ وی
نهٔ دِ کفر قبلو ینه
نهٔ دِ خمرو روژه خورینه
کهٔ په بنځو رینبمین بنهٔ دی
په مردانو ړوا نهٔ دی
په هلک پهلوئے په دواړه
مکروهات دی رینبمین یاره
کهٔ بالښت وی یا بستر وی
لوئے هلک لره بهتر وی
دَجامے کهٔ تار رینبمین وی
پود نورچه کار مهین وی
چه بوسے سره لاسونه
یا بوسے سره مخونه
په مردانو ړوا نهٔ دی
مګر شیخ ملا داخهٔ دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تعظیم د پاره ناسه — تهٔ ئے کښل کړه دواړه لاسه
ابتدا کهٔ دَ سلام کړے — یا لاس ورکړه په اکرام کړے
کهٔ جهود وی یا ترسا وی — دواړه توکه ناروا وی
مے فروش چه دَ مے مال خوری — دے دا مال کله حلال خوری
په وارث ئے هم حرام دے — په درویش ښه کهٔ انعام دے
کهٔ دَ ځوئ زر خلخال کا — یا وښی مکروه په قال کا
حامله کهٔ رګ وهینه — په دا کار مکروه کوینه
چه بچه ئے وشوریږی — فصد هاله باندِ رغیږی
چه نزدے شی لنګیدو ته — فصد هم بد هم بدے عورتینوته
کهٔ تر سر لاندِ کتاب کا — دَ بالښت په ځائے عذاب کا
مګر ویره وی پرے باندِ — نګاهداشت دَ کتاب کاندی
چه پاٹزار سره بدل شی — یا ځادرسره درغل شی
په دا کار دِ نهٔ خوښیږی — کهٔ لری ئے مکروه کیږی
کهٔ ښښتن ئے نهٔ مومینه — ودرویش ته دِ ورکړینه
چه ویښتهٔ کلوی ښځه — یا ویښتهٔ لنډ وی ښځه
دواړه توکه ناروا دی — کهٔ بے عذره یا پیدا دی
دَ قرآن لوستل روا دی — ترلوړ نوم لوستل زیبا دی
چه نوسیلی په قرآن وی — یا پرے ثبت نوم دَ سبحان وی
کهٔ زیور کهٔ زر کهٔ نور څهٔ — پکښے مهٔ ساته سپین تور څهٔ
کهٔ دَ خونے نه وتښتی — زلزله شی ښهٔ ورغښتی
چه دَ علم بحث کیږی — سکوت بویه چه ئے نغویږی
چه تکیه ولی طعام خوری — یا مکروه خوری یا حرام خوری
څوک چه چاکره میلمه وی — چه وچا ورکه ګنده وی
سړی څهٔ چه سپی پیشو نه — ورکړه بد دی دَ خوړو نه
دَ یوے نمړئ رخصت دے — نه یات تر دا کراهیت دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که آوند د سیم و زر وی
پکښې خوری د دین ضرر وی

درس بهتر تر نوافل دے
پرے به پوهه وی چه فاضل دے

تلاوت مکروه تعلیم کړه
په داکار کار د رحیم کړه

په پینځه ځایه خبرے
مکروهات دِ شه ترے لرے

یو چه وخت د تلاوت وی
بل چه وخت دِ د صحبت وی

بل چه مړه په جنازه ځی
بل چه شوک په آوازه ځی

بل چه وخت د استنجا وی
په خطبه کښې ناروا وی

نظر مه کړه پینځه ځائے
چه داکار وی د بد رائے

د نمانځه په وخت که ښځه کړے
چپ و راست به نظر نه کړے

د هرچا کره چه ورشے
بدگوهر ته بدنظر شے

په عورت د چا دا پند کړه
چه برېنډ وی نظر بند کړه

بل چه ښځے تر دا حال وی
یائے کم تر تا نه مال وی

په دا دواړه نظر بد وی
چه ئے کړے، مکروه حسد وی

آوریدهٔ دا پینځه څیزه
مکروهات لری عزیزه

اول لهوه بازی یاره
بل سرود ورود وشماره

بل نوحه شیون مه واوړے
بل باطل فضول چه آورے

بل چه شوک د راز ویل کا
غوږ داری چه ورته بل کا

دا خبره له ما زده کړه
پینځه ځایه خندا مه کړه

څو په گور باندِ حاضر وی
په تابوت باندِ ناظر وی

چه حاضر په مصیبت شی
چه قادر په تلاوت شی

چه مجلس د علم وینه
یا چه ذکر د خدائے شینه

دا ویل دی د بزرگانو
نصیحت دے مومنانو

چه بے روخ سړے خاندی
خپل حرمت سره وغاندی

چه بے ځایه شوک خندا کا
لیونے بویه چه دا کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم باب

ذکر دَ کفارتونو په څو نوعه

په څو رنګه کفارت دے — چه ثابت په شریعت دے
یو دَ صوم بل دَ ظهار دے — دَ یمین ورسره شمار دے
بل دَ قتل دےاے جا نه — دَ ایلا دے له قرآ نه
چه م ویلشه دا طرحه — درته ووایم په شرحه
کفارت دَ یمین کوم شی — چه سوګند ترخولهٔ معلوم شی
په دے رنګه یاد سوګند دے — کفارت ئے ناخرګند دے
چه دیده دا نسته لوړی — کارګړی دے بیا لو خوری
کفارت دَ غموس نشته — په توبه ئے خلاصیدهٔ شته
بل سوګند لغو بالهٔ شی — چه لو وخوری یا دهاله شی
چه سوګند م په دروغ وو — پریشان شی چه نا روغ وو
چه سوګند په لغو وشی — سوګند خورئے وباخښهٔ شی
کفارت چه دَ یمین دے — هغه دارنګ تعیین دے
هر سړے چه سوګند وکا — بیا ئے مات کار نور دِخهٔ کا
یا دِ لس وړی ماړهٔ کا — یا دِ پټ لس په واړهٔ کا
یا غنم په دوه دوه منه — چه ئے خوار واخلی لس تنه
یا دِ یو بنده آزاد کا — نور به خلاص شی زړهٔ دِ ښاد کا
کهٔ دا نهٔ وی روژه بویه — پیوسته درے ورځے څویه
کهٔ په لس ورځے یوموړ کا — هم به کار دَ سوګند جوړ کا
کفارت دَ سوګند وشی — دروغژن خو به بالهٔ شی

فصل دَ ظهار دَ کفارت

دَ ظهار کفارت بل دے — پرے به پوهه وی چه عاقل دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظهار د روژے یا ره
د روژے کفارت څۀ دے
ظهار چه دے درته وایم
کۀ عورتے ته ووائے
یائے کیږه یا ورنو نه
په دا واړو مظاهر شی
کۀ ئے خورکړی یائے مورکړی
یائے خوابنے یائے نیاکړے
چه ړوا ورباندِ نۀ وی
تۀ په دا مظاهر کیږی
کفارت اول ادا کړه
په قرآن کښے دا آیت دے
آزادی د بنده بنه ده
کۀ دا نۀ وی بیاطعام دے

کار یکرنګ سره وشماره
کفارت هسے د دۀ دے
لږ وډیر په دا دانا یم
چه دمور لنډه په مائے
یا سرین هسے ځایو نه
کفارت وته جوړ زر شی
یا عمه کړے یائے ترور کړے
یائے لور یائے چه دا کړے
هغه رنګ ترخولۀ واتۀ وی
دخول مۀ کړه کۀ پوهیږے
نزدیکی له بنځے بیا کړه
ثابت شوے کفارت دے
ګنړه دوه میاشتے روژه ده
په فقراء په چاشت په شام دے

فصل- کفارت د ایلاء

کفارت بیا د ایلا دے
کۀ سوګند وخوری اے روره
یا سوګند داهسے وکړی
یا به زۀ او دا سرونه
کۀ صحبت ورسره وکا
کفارت پرے د سوګند دے
کۀ څلورمیاشتے شی تیرے

کۀ پوهیږے ایلا دا دے
چه به زۀ نۀ ملم له کوره
چه دخول ورسره نۀ کړی
په بالښت سره نۀ ږدونه
په څلورمیاشتے کۀ ښۀ کا
دغه کار د دۀ پسند دے
و نزدے نۀ شی یا چیرے

یوطلاق باندِ پریوزی
قباحت پکښے کښیوزی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوولسم باب

ذکر دَ نکاح دَ استبراء

کهٔ پیدا شی پرستاره — آهوچشمه گل رخساره
څوک ئے خپله په بها کا — یوه میاشت دِ ئے رها کا
چه پوره ئے استبراء شی — بیائے هره چار روا شی
کهٔ بنکلول وی کهٔ جماع وی — گنره هومره امتناع وی
چه یوځل دِ وینی وینه — بیاله حیضه پاکه شینه
هغه حیض کله شمار شینه — چه په وخت دَ بها ځینه
داهم عین استبراء ده — نور پرے هره چار روا ده
کهٔ دَ دووخو یندو سودا کا — دواړه خپلے په بها کا
په دخول یوه رغیږی — بله کله روا کیږی
کهٔ له وینځے فرزند وشی — کهٔ مرده کهٔ زنده څهٔ شی
کهٔ خواجه ئے نهٔ پسندینه — وینځه هم آزاده شینه
نهٔ روا په فروختن ده — نهٔ روا په بخشیدن ده
کهٔ دخول ورسره کاندی — روا کیږی په دهٔ باندِ
بیائے بل میړهٔ ته ورکا — په نکاح هم دا بنهٔ چر کا
کهٔ اولاد ورسره کیږی — کار خدمت باندِ رغیږی
چه خښتن ئے په مرگ یاد شی — نور آزاد وینځه اولاد شی
چه آزاده شوه مملوکه — ورنزدے مهٔ شه ملوکه
کهٔ دخول کاے نکاح — ددهٔ چار ده نامُباح
په ژوندون هم آزادیږی — کهٔ خواجه پرے رضا کیږی
چه ئے بل ته ورکوینه — چه له حیضه پاکه شینه
ورسره دِ دخول نهٔ کا — دَ بل زړهٔ دِ باندِ بنهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ئے بیا ورته زړۀ وشی
چه عدت دَ طلاق تیرشی
عدت درے میاشتے باندۀ دے
کۀ دخول کا بے عدته
مدبّره پرستاره
کۀ دخول ورسره کیږی
کۀ مال ورکا مکاتبه
کۀ عاجزه شوه له ماله
دَ بنده غوندِ پرے کارکړه

په طلاق به بیا دَ دۀ شی
بیا صحبت ئے په څۀ خیرشی
استبراء غوندِ دا نۀ دے
خلاص به نۀ وی له شدته
خلاصه مۀ کنړه له کاره
روایت دے چه رغیږی
نورئے مۀ نیسه په تبه
بیا پرے ستاحکم دے لا له
چه دِ زړۀ پرے هره چارکړه

فصل

ذکر دَ نکاح دَ ایجاب و قبول وغیره

بنځه نر چه سره یار شی
سره یو تن شی دوه تنه
لکه دوه ونے پیوند شی
چه حلال نکاح مهر شه
چه نعمت ترے پیدا کیږی
فرزندان دی چه شاهان دی
صد رحمت پرے شی میرمنے
نکاح فرض دے ځما یاره
کۀ څلور میرمنے کاندی
کۀ یوه که یوه بنه وی
په دولت به ورک پیغور کا
کنړه ولاړ ترکمر پریوت
کۀ څوک ما پوښتی له حاله
چه دوران دَ عالمګیر شۀ

په نکاح سره لوئے کارشی
دا وینا ده مبرهنه
ترے پیدا دَ میوے خوندشی
وی ترجان ترهرچه خوشه
چه فرزند ورځنے زیږی
اولیاء هم فرزندان دی
چه درے راوړی په لمنے
له قرآنه له اخباره
په نکاح رحمت وربانده
چه یوه ئے اندیښنه وی
چه دوه درے کا یا څلور کا
چه د ډیرو په غم کښیوت
یوه هم مۀ وے اے لا له
درست جهان اخته په ویرشۀ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل باور نهٔ شی په کوئیتې
ځوک به څهٔ کاندی نور پیتې
چه بادشاه په عقل پور وی
پریشانه تر خلق جوړ وی
کهٔ بالغه حره غواړی
پینځه شرطه دی د غاړے
یو حضور د خواهنده دے
بل حضور د دهنده دے
بیا رضا د مرد اے یاره
بیا رضا د زن و شماره
بیا حضور د گواهان بویه
یا یو نر دوه ښځے ځویه
کهٔ خندا وکا رضا ده
کهٔ ژړا وکا رضا ده
کهٔ خاموشه وی خوله پټه
هم رضا ده غټه پټه
کهٔ ولی ئے حاضر نهٔ وی
درست جواب د ښځے ښهٔ وی
یا چه هسے څهٔ ځرگند کا
چه رضا غوندِ پیوند کا
کهٔ د کونډے گنډه کیږی
په ښکاره دِ وو ئیږی
د کابین طلب دِ وکا
د رضا دلیل دِ ښهٔ کا
په زبان د مرد رضا ده
هسے نه چه په ایما ده
کهٔ د بیع په لفظ کیږی
هم ایجاب قبول رغیږی
په سرود کهٔ درته وائی
چه فلان کی تهٔ ځمائے
ښځه هسے چه ځرگند کا
چه رضا غوندِ پیوند کا
دا لاهم ایجاب قبول دے
چه ئے نهٔ منی فضول دے
د هلک حکم نور دے
د دوئی واک د پلار و مور دے
کهٔ دا نهٔ وی بیا نیکهٔ دے
کهٔ دا هم نهٔ وی بیا ترهٔ دے
یا ئے مور بویه حاضره
چه پرے غوټه شی خبره
کهٔ دا هم نهٔ وی اے یاره
نیا وراره ولی وشماره
چه د دے ذوالارحام دی
د مور پلار قائم مقام دی
کهٔ عمه وی کهٔ خاله وی
چه دا کار پرے حواله وی
د دے وار و رضا شینه
چه غم خور د جینئی وینه
کهٔ یو بل مصلح ولی کا
د نکاح کار دِ جلی کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه نکاح ئے منعقد شی
بنځه نر سره نا مزد شی

نور په نور چا نهٔ رغیږی
که ئے کاندی حرامیږی

بنهٔ دَ شرع نکاح دا دے
چه په هر توکی روا دے

چه دا لور دَ فلان فلانه
په نکاح درکړه ما تانه

مرد ووائی په ژبه
چه قبوله نور دَ دهٔ ده

هم په دا کښے کار دَ مهر
په ویل دِ کا په جهر

چه دا هسے نکاح وشی
غوریدهٔ ئے په بل رنګ نهٔ شی

یا په خلع یا طلاق دے
په دا دوه توکه فراق دے

که کابین ترلس درمه
کم وی بد شی مکرمه

یاچه نه یات وی له دینارهٔ
یا ترلس درمه یاره

چه نکاح شی بے کابینه
شک و مکړه کابین شینه

که دعوی وکا پرے باندِ
مهرالمثل به ورکاندِ

که نکاح ورسره وکا
بے دخوله بیائے نهٔ کا

پرے مُتعه واجبه شینه
متعه درے خرچوړی وینه

یوخادر بل پیراهن دے
بل مقنع چه مبرهن دے

مُسلمانه که کافره
روانهٔ ده برابره

که جهود که ترسا کا
عیب هیڅ نشته روا کا

کتابی که کا مومنه
بده چاره ده عیب ژنه

که جهود که ترسا وی
یا که کبر ځوک نساء وی

په نکاح ئے کړه عورته
بویه دا له روایته

چه اسلام ورته عرضه شی
هراحکام ورته عرضه شی

اول دین به دِ قبول کړه
بیا دِ دے سره دخول کړه

که په خپل ملت آشنا وی
که جهوده که ترسا وی

بیاچه بنهٔ مناکحت شی
نور دَ دهٔ سره صحبت شی

که په کار کښے وی ابتره
په خپل دین نهٔ وی خبره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دَ اهل کتاب نهٔ ده چه دَ سوال وجواب نهٔ ده
په نکاح نهٔ روا کیږی که اسلام را وړی رغیږی

فصل

دَ محارمو چه نکاح ئے نهٔ رغیږی

چه حرامے په نکاح دی محارمے نامباح دی
اول مور دویمه خور ده نیا و لور ورپسے ترور ده
بیا نمسئی ده بیا وریره ده بیاخورزهٔ هم ورسره ده
میره هم لکه مادر ده میرهنه بنکاره چر ده
خوابنے نزدرهم په داشان دی خبردار پرے مُسلمان دی
چه دَ هرچا وخوری پئی خوئے دَ رور دَ هغوتهٔ ئے
نهٔ ئے لُور په تارغیږی خورئے هم نارروا کیږی
چه دخول ورسره وکړے بدکهٔ لور بهٔ ئے بیاتهٔ کړے
کهٔ ئے وکړے بے دخوله دَ میرے لور ده قبول
کهٔ ودے ته طلاق ورکړے لورئے وکړه همه چر کړے
کهٔ دَچا سره عقد وکړے کهٔ صحبت ورسره نکړے
مورئے شوه په دا حرامه چه ژوندئی ده لا کلامه
په حلال کهٔ په حرام وی چه په چا دِ ولاړ تمام وی
یا بوسه په شهوت ورکړے یائے فرج و ته نظر کړے
هم ئے مورشوه لکه خوابنے لورئے لور پوهه شه کهٔ واشے
ستا دَ خوئی هغه مور شوه پرے حرامه نور ترګور شوه
کهٔ دِ خور وی دَ عورتے کهٔ دِ ترور وی دَ عورتے
کهٔ دَ دے خاله وریره وی په یوه نکاح کنده وی
کهٔ طلاقه کړی عورته یا په مرګ شی لته پته
روا وی پس له عدته
له دیو هرچه کړے عورته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل

دا یه چه په پیؤ محارمے دی

له نسبه چه حرام دی
له شیرهم هسے په نام دی

پټی که کال روی یا کوټ وی
په نکاح وبله تروټ وی

د رضاع حکم مسطور دے
په دود نیم کاله منظور دے

چه ئے وروده مادر شوه
لور د دے د دهٔ خواهر شوه

د هغے میړهٔ ئے پلار شهٔ
کار خدمت باندے بار شهٔ

چه د پیو د پسر دے
شه که شوئ د د خواهر دے

چه د پیو برابر دے
شه که شوئ د د مادر دے

په نسب کښے دی حرام
د شیر نهٔ دی بد فرجام

په قرآن کښے هسے دینه
واوره قل للمؤمنین

یَغُضُّوا یَحْفَظُوا یاره
ته ساته دواړه ابصاره

په څلور ړنګه نظر دے
پرے به پوهه وی چه خبر دے

چه نظر کړه بربنډ تن ته
مرد و مرد ته زن وزن ته

بل چه مرد ښځے ته ګوری
بل چه ښځه مرد ته ګوری

یو نظر ضروری شینه
بل نظر اختیاری وینه

ضروری نظر د چا دے
د جراح طبیب دا دے

په هرځائے چه نظر کا ندِ
اجازت دے په دهٔ با ندِ

که نظرئے په شهوت وی
په اختیار شی قباحت وی

په عورت دِ نظر نهٔ کا
په هرځائے چه نور کا ښهٔ کا

کوز تر ناف تر زانو پاسه
دا همه عورت دے ناسه

مرد چه مرد و ته نظر کا
په شهوت ناروا چر کا

ښځه ښځے ته ګوری
په شهوت غم به پرے ووری

ضروری نظر روا دے
د طبیب که په نساء دے

که نظرئے په شهوت دے
په هرځائے چه شی آفت دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ نظر کا څوک ومور ته — یا وخورته یا وترور ته
یا میرۀ یا څوک محرمه — په نکاح له موږه سمه
کۀ وینښتۀ کۀ ئے باهو وی — کۀ ګردن وی کۀ ئے رُووی
نور کاتۀ بده بلا وی — دا یو څوځایه ږوا دی
په شهوت کۀ نظر کا نـدِ — بدګمان وی په ځان با نـدِ
سکه ومور ته دِ نۀ ګوری — چه ئے زړۀ وته وشوری
نور دَ دۀ معشوقه کیږی — په پدرئے نۀ ږغیږی
کۀ نظر په میرۀ کا نـدِ — په شهوت لعنت پرے با نـدِ
میرۀ نۀ شوه نا روا شوه — دَ پدرَ دۀ بلا شوه
نۀ په دۀ با نـدِ رغیږی — نور په پلار نۀ روا کیږی
کۀ نظر په وینځه وینه — چه په بیع شرا شینه
چه محرم ته نظر وکړے — دا هم هسے کۀ باور کړے
مخ مړوند وینښتۀ ګوره — ساق سینه په شهوت روره
اول ښه وکړه نـدارہ — بیا سودا کا آ شکاره
کۀ مرئیے دے یا خادم دے — بیګانه دے نا محرم دے
په خاتون کۀ نظر کا نـدِ — دے دِ لاړ یر حذر کا نـدِ
کۀ میرۀ نظر په زن کا — سر تر پا یه بربنډ تن کا
واړه ښۀ چه روا کار کا — هسے نۀ چه سړے خوار کا
کۀ وفرج وته ئے کسی — کۀ په ګوتو کښے ئے ونیسی
دا همه واړه ږوا دے — کۀ دوه تنه خوش په دادے
کۀ دَ ښځے شرم شینه — بویه دا چه دانۀ وینه
په هر رنګ چه نۀ شرمیږی — هسے رنګے زیست دِ کیږی
بیګانه عورته څوا نه — نا محرمه ده اے جانه
لاس ئے مۀ نیسه په لاس کښے — څنګ اوسه په هراس کښے
کۀ زړۀ دَ مور په ځائے وی — لاس نیول ئے نور په ځائے وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ئے ړک وهی جام دے
پہ بل ځائے نظر حرام دے

مګر هومره قمیص بڑه کا
د ړک ځائے برهنه که

هم پہ لچ کۀ ړک نمائے وی
ضروری نظر پہ ځائے وی

ړک بنۀ نۀ دے د زنانو
بے ژورے دی یارانو

کۀ ژورے نۀ کوینه
عورتینے د سره وینه

یار کۀ یار کړه ورد روی
بیا هاله کۀ رخصت موی

بے رخصته کۀ قدم ږدی
یارئے یار کړه ماسم ږدی

نابینا کۀ ورتلۀ کاندِ
نشته عیب پہ دۀ باندِ

عورتینه دِ سترګے ژغوری
نابینا ته دِ نۀ ګوری

فصل- ذکر د طلاق

روایت پہ اتفاق دے
پہ ځلور رنګه طلاق دے

یو سنت دے بل بدعت دے
بل بائن پہ شریعت دے

بل رجعی دے وُئے نغوړه
پُینبه و کاږه له غوړه

پہ دا باب قرآن ګویا دے
ځلور رنګه طلاق دا دے

چه سنت دے ځما جانه
تۀ ئے و نغوړه له مانه

کۀ دِ بنځه شوه بد ژواکه
چه بنه شی له حیضه پاکه

نزدیکی ورسره مۀ کړه
یو طلاق ورکړه دازده کړه

چه عدت ورباندِ تیر کړه
بل طلاق به هله ویر کړه

چه دویم حیض پرے تیر شی
پہ دویم طلاق به ویر شی

چه دویم طلاق هم ویر کړ
بیا به بل حیض پرے تیر کړ

نور پہ درے طلاق ولاړه
نامحرمه شوه مردار ه

کۀ دِ زړۀ ورته بیا وشی
بویه داچه پہ میړۀ شی

کۀ هغه ئے کا طلاقه
نور دِ بیا شی ورته حاقه

بیا پرے نوے نکاح وکړه
چه پوهیږے هسے تۀ کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

حلاله دا کار بالهٔ شی
چه عدت تیر کا هاله شی
کهٔ عورته حامله وی
حکم دادے کهٔ دِ زده وی
چه فارغه شی له باره
داعدت سره وشماره
دَ بدعت طلاق دا شینه
چه په حیض ئے ورکوینه
یا چه درے طلاقه ورکا
یوځل داهم بده چر کا
دَ بائن طلاق پوهیږے
خبردار شه کهٔ خبریږے
چه طلاق سرګند ورنکړے
کارپه رمزکنایت تهٔ کړے
چه م لاس په تا پرانستے
نهٔ ئے نور راسره نشتے
یا ځما په ملک کښے نهٔ ئے
یا دَ مور ودَ پلار تهٔ ئے
مامور پلار وته بخښلے
یا نور ګرځه مخ پوشلے
یا م تهٔ آزاده کړے
بیګانه م ئے نومورے
یا نکاح موسره نشته
یا مُباح مو سره نشته
یا م تهٔ عورته نهٔ ئے
یا پردئ دَ خپل زړهٔ ئے
کهٔ داهسے څهٔ سرګند کا
چه په زړهٔ کښے طلاق بند کا
چه بائن طلاق وی دا وی
دوه کهٔ نیت که یوادا وی
کهٔ په نیت کښے درے لرینه
واړه درے طلاقه شینه
کهٔ تهٔ ووائے اے عامه
چه په مائے تهٔ حرامه
یا نور زړهٔ حرام په تا یم
په داخهٔ شی درته وایم
کهٔ دِ نیت دَ طلاق وینه
شک ومهٔ کړه طلاق شینه
کهٔ تهٔ وائے مادروغ وے
طلاق نشی دا تا روغ وے
کهٔ په زړهٔ دِ طلاق وینه
یو بائن طلاق دا شینه
داطلاق بائن طلاق دے
دخول بویه کهٔ مشتاق دے
یادِ لُمس ورسره وکا
په بوسه دِ ئے زړهٔ ښهٔ کا
کهٔ حلال دَ خدائے ووائی
چه په ماحرام ونمائی
داهم هسے رنګه کار دے
ستا په نیت سره مدار دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ نکاح میړۀ ته پریږدی
یا پُل زر وربانڈ کیږدی

کۀ په دانے کا طلاقه
بائن شی له اتفاقه

بائن یو طلاق کۀ دوه وی
په عدت عورتینه وی

کۀ عدت وربانڈ تیر شی
تر عدته ډیر لا تیر شی

دَ بائن نکاح مباح دے
کۀ ئے کا نوے نکاح دے

حلاله دَ بائن نشته!
مسئله ده بے کا هشته

چه بائن طلاق صادر شی
په دا کار دِ مرد حاضر شی

ژکه مور د ځما دله
بَیوه کانئے دَ خپله

چه په یو طلاق واقع شی
نور دِ دے ځنے دافع شی

کۀ ئے بیا شوه چرے یاده
حلاله ده له اُستاده

بل طلاق رجعی دے یا ره
تر بائن سپک ئے وشماره

کۀ تۀ ووائے ناچاقه
خپلے ژکے ته طلاقه

یادِ لفظ تر خولے بدر کړو
چه م تا ته طلاق درکړو

کۀ دا هسے څۀ ظاهر کړی
یو رجعی طلاق ظاهر کړی

کۀ دِ درے طلاقه دیښه
په زړۀ هم یو طلاق شینه

چه عدت باندِ تیر نۀ وی
رجعت وکړه رجعت بنۀ وی

یا دخول ورسره وکړه
په خبره ئے زړۀ بنۀ کړه

وایه تۀ م ئے عورته
یا ئے کښل کړه له بنۀ نیته

یا کنار ورسره وکړه
یا درست کار ورسره وکړه

یا ئے تن ته نظر بویه
رجعت دا دے ځما خُویه

کۀ عدت پرے ګذاران شی
بویه کار دِ په داشان شی

نوے عقد نوے کابین دے
کار دا هسے شان یقین دے

اونساء وی په عدت کښے
نشته شک په روایت کښے

نفقه دِ ورکوینه
په بنۀ ځائے دِ ئے ساتینه

رنګ وبوئ جامے رنګینے
کۀ ګنډ ګینے کۀ ریښمینے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

آرائش دَ ځان څوړنګ — زیب زینت په څو آهنګ
په عدت کښې کهٔ ئے کاندِ — نشته دا په ښځه باندِ
ځان دِ خوار حیران ساتینه — چه ونهٔ شی ورته مینه
په رجعی طلاق کښې بویه — چه جدا نهٔ ده له شویه
آرائش دِ ورته کاندِ — ګندِ باندِ شی پرے باندِ
په رجعت کښې رجعت وی — دَ ګواهانو څهٔ حاجت وی
دَ هلک طلاق هیڅ نهٔ دے — کهٔ ئے ورکاندِ هم څهٔ دے
لیونے هم په داشان دے — چه طلاق ئے بے نقصان دے
کهٔ دَ خمر مست مخمور دے — دَ هغهٔ طلاق منظور دے

فصل- ذکر دَ طلاق دَ نکاح

دَ رسول ﷺ دَ خولے حدیث دے — دهٔ یاد کړے دا تثلیث دے
کهٔ نکاح دے کهٔ طلاق دے — دوه شول دا دریم عتاق دے
په رښتیا کهٔ په دروغ وی — کهٔ په هزل وی هم روغ وی
کهٔ بنده وته ووائے — چه تهٔ یار خدائی ځمائے
کهٔ ئے څوئے یائے رور کړے — کهٔ بنده ئے ګنړی زور کړے
کهٔ دَچا مریونه سل وی — یا لږه یر دائے وئیل وی
چه آزاد م بنده واړه — نور دَ دواړو خلاصه غاړه
مکاتب پکښې خلاص نهٔ وی — نور کل خلاص شی څو دَدهٔ وی
کهٔ وو ینځے ته ووائی — چه میرمن م په رښتیائے
کهٔ دروغه دا وینا وی — آزادی ئے په رښتیا وی
کهٔ ئے خورکا یائے لور کا — بندګی دِ دور کا
کهٔ مور وینځه پلار آزاد وی — کهٔ ئے پلار په بندګی یاد وی
کهٔ هلک فرزند پیدا کا — څوک دِ وینځه ناروا کا
کهٔ ئے پلورے یو ځائے بویه — چه بهائے شی اے ځویه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل- دَ طلاق دَحلالے

چه پردئ په طلاق شی
سړے بیا دَدے مشتاق شی
چه په درے حیضه صفاشی
بیا نکاح باندِ روا شی
کهٔ زړه وی نا بالغه
حکم دا لری دا لغه
کهٔ درے میاشتے شی پرے تیرے
دَ نکاح شی بنے لا ډیرے
کهٔ په ذات وی پرستاره
دَدے دوه حیضه وشماره
کهٔ هلک وی یا پسره
وینځه اے روشن ضمیره
یو نیم حیض دَعدت دے
چه پرے تیرشی نور رخصت دے
کهٔ میړهٔ نه پا تو کُنډه
زړه ځوانه پیغله غونډه
په روزګار کښے زړه ځوانه
یا تنکئ جینئ نادانه
څلور میاشتے ئے عدت دے
لس ایام پرے زیادت دے
کهٔ عورته حامله وی
کونډه یا مطلقه وی
په عدت اُمُّ الولده
په دے حیضه ده نامزده
کهٔ آزاده په شیوه شی
له خواجه نه کهٔ بیوه شی
کهٔ درے حیضه په ځان تیرکه
نورئ زړهٔ کهٔ ځوان کهٔ زوړ کا
کهٔ په حیض کښے طلاق ورکا
تر عدت دِئ بدر کا
کهٔ چنغول لیدلی نهٔ وی
دَ چا هسے چنغله وی
کهٔ طلاقه ئے کا خو یه
دَ هغے عدت هم بو یه
نیم کا بین ئے هم رسیږی
پرے دِ هر څوک وپوهیږی

فصل- لقطه چه څوک بیا مومی

کهٔ سړے په لارے درومی
ناکهانه چه بیا مومی
دوه سړی دِ شاهدان کا
دَ زړهٔ حال دِ ورعیان کا
چه دا څیز ځکه ساتم
چه څښتن ته ئے ورکړم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیمت چه د هغه مال وی
هم دِ درست ځرګند احوال وی
مال دِ وساتی درے کاله
که ئے ځوک پیداشی لا له
مال دِ ورکا وهغهٔ ته
هرچه ورکاندِ ودهٔ ته
که هیڅوک ئے پیدا نهٔ شی
په درے کاله نور د دهٔ شی
که مال درست واړه پهٔ ځان خوری
که ئے درست په درویشان خوری
دے که وی له توانګرانو
به که ئے خوری په ناتوانو
مال که ډیر ترسل درم وی
ترهزار درمه کم وی
پوره کال دِ ئے ساتینه
هغه پس دِ ئے خورینه
که ترلس درم تا صد وی
ترهفته ساتل په ید وی
که ګواهان نیولی نهٔ وی
درست تاوان د مال په دهٔ وی
که لقطه هسے ناچیز وی
چه ساتل ئے سهل نیز وی
په فقراء دِ ئے قسمت کا
ځان دِ خلاص په روایت کا

فصل- ذکر د بیع و شراء

پوه د شرع په هرکار شه
چه سودا کړے خبردار شه
ورته وایه چه څهٔ پیری
په ځرګند وایه چه جیری
چه داخیز پیرم له تا نه
پهٔ سل رائے کړه و ما نه
چه د مال ځښتن ووائی
چه د رکړی دا نهٔ بنائی
مشتری دِ هم ووائی
چه ما و پیرود دا بنائی
مګر دواړه وُخوښیږی
نور د بیع نهٔ غوړیږی
که په لاره ځی دوه تنه
مسئله ده مبرهنه
بیعه نهٔ کیږی په لارے
په دا وپوهیږے بارے
مشتری که ووئینه
چه ما و پیرود په سپینه
بیا ځښتن د مال ووائی
چه خرڅ کړی بها بنائی
که ځوک هسے ووائینه
چه لنده لرم مهینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په تا ده خرڅه کړی
بها هم وی د نومړی
مشتری که نور وئیل کا
پس له دے رنګ جامانل کا
پیرودنے وو ائینه
زده کړه دا بهانه شینه
ولے درنګ په مینځ کښے تیرشه
لفظ د بیع تیروبیر شه

فصل. د حلال د حرام د بیع

یوه بیعه ده حلاله
پاکیزه د خپله ماله
که ډیر سود پکښے پیدا شی
په فرمان د خدائے روا شی
څوچه سود د ربا وینه
هغه واړه حرام شینه
چه په ټله څه تلل شی
یا په اوږدی پیمانل شی
په دا دوه توکه کښے شینه
ربا نور چرته نه وینه
پس علت د ربا دله
یا په کیل وی یا په ټله
په یوجنس وی دوه څیزونه
که کیلی کا که وزنونه
راس په راس چه برابروی
خرڅول د دوئ بهتر وی
که تفسیرے له ما غواړے
وایم واوره که پرے ویاړے
د کوړوی غنم اوربشے
دوه کړوی که پوهه شے
دستا دستے که څوک پلوری
کاڑے روغ دے چه ئے ګوری
په نسیا نه روا کیږی
مومنان دِ وپوهیږی
په دا شان یومن شکرے
په سودا دوه منه ګرے
دست په دست سودا ورا ده
په نسیا نا روا بیا ده
چه په کیل په تول څه وینه
واړه کار دا هسے شینه
که یومن غنم څوک ورکا
بیا یومن واخلی بهتر کا
که یو سیر پرے زیات اخلی
دا ربا کیږی بد زغلی
که غنم په اوړه پلوری
دا ربا کیږی بد شوری
که په پور نغن ورکوینه
هم ربا غوندِ دا شینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهٔ دُنیا رورکاوه چا نه ... څهٔ چه زیات راکړه ومانه
سوائی کیږی بد کار دے ... چه ئے خورینه حرام خوار دے
کهٔ څوک سیم په زر بدل کا ... لاس په لاس ورکا اول کا
کهٔ نسیه ئے سودا کیږی ... په بها سره غوریږی

فصل- دَ ګواهی دَ شاهدی

قضیه چه چرته کیږی ... څوک ګواهان پرے ودریږی
کهٔ قاضی په عدل کار کا ... نهٔ دِ عیب نهٔ دِ دوئ عار کا
په رښتیا دِ ګواهی وُلی ... وثواب وته دِ نر غلی
کهٔ قاضی کار په رشوت کا ... په څرګنده قباحت کا
شاهدان دِ ګواهی نهٔ لی ... قباحت دے کهٔ ئے وُلی
چه عادل قاضی پیدا شی ... بیا دِ هاله پکار دا شی
چه ګواهی په دروغ لینه ... پاک رسولؐ وئیلی دینه
په قیامت چه ژوندے شینه ... دَ دهٔ ښه به نهٔ وینه

فصل- ذکر دَ ایمان دَ شپږ وحصارونو

چه بزرګانو دی وئیلی ... هغه واړه ما منلی
دا وئیل دی دَ بزرګانو ... تاسے واورئ اے یارانو
ایمان چه دے لکه شهر ... شپږ حصاره لری جهر
دوه دَ سرو دَ سپینو زرو ... بل حدید بل دَ مرمرو
بل دَ خښتو بل دَ ګل دے ... پرے به پوهه وی چه عاقل دے
چه ئے کوټ دَ ګل محکم وی ... کوټ دَ خښتو مسلم وی
کهٔ دَ خښتو کوټ ویران شی ... وبل کوټ وته نقصان شی
په هر کوټ چه رخنه شینه ... خلل بل لره ورځینه
په شپږم باندِ چه ورشی ... خلل درست شهر اوتر شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمان هم په هسے شان دے
اول کوټ دَ تا یقین دے
بیا اخلاص دے بیا فرضونه
بیا په دا پسے آداب دی
په آداب چه څوک محکم وی
کهٔ شیطان په سنت ځیرشی
په واجب کهٔ خلل کړ کا
فریضه چه خلل مومی
دَ اخلاص په رخنه کړشی
په یقین پسے ایمان دے

پرے به پوهوی چه پردان دے
سراسر واړه دَ دین دے
بیا واجب بیا سنتونه
شپږ پوره په داحساب دی
دَ سنت به ئے څهٔ غم وی
ستا واجب خلل پذیر شی
فریضه به بیا ګډوډ کا
غم اخلاص لره وردرومی
په یقین باندِ به ورشی
خدائے دَ هرچا نګهبان دے

فصل- ادب دَ طعام دَ خوراک

په طعام کښے څلور څیزه
بیا څلور پکښے سنت دی
دوه څیزونه دارو دینه
فریضه څلور څیزونه
چه روزی له خدایه شماره
چه توانیږے قناعت کړه
په طعام کښے سنت دا دی
تسمیه اول ووایه
چه فارغ شی له طعامه
کهٔ بسم الله نه ووائی
چه څهٔ خوری واړه کنده خوری
بیا اول آخر اے عامه
بیا په کیږ نشستن دے

فریضه دی اے عزیزه
آداب هم څلور شهرت دی
دوه مکروه پکښے شمارینه
په طعام کښے داچه شونه
تل حلال خوره بزرګواره
چه قوت لرے طاعت کړه
چه څلور درته پیدا دی
بیاله پسه لقمه بنایه
بیا الحمد ووایه عامه
نهٔ الحمد لله نمائی
یا حرام یا افکنده خوری
دَ لاس وُله پس له طعامه
ښئ پښه برا فراختن دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب دادے ځما جا نه
نمړئ کمه خوره له خوا نه

په خپل لوری خواره اخله
مهٔ وبل لوری نه اخله

نمړئ بنه سره وژویه
بیائے ونغړه اے ځویه

بل نمړئ دَ چا مهٔ ګوره
داخلور آدا به ژغوره

چه دَ خوان ځوزی خورینه
یا کاسه طباخ ځتینه

چه دارو دی هغه دا دی
په هرچا باندِ روا دی

چه طعام ځوک بویوینه
یا نمړئ پو کوینه

یا چه ګرم طعام خورینه
دا ځو توکه مکروه دینه

ابتداء په نمک یاره
انتها په نمک یاره

دا دارو سره وشماره
فوائد لری دلداره

دَ صبا طعام اے ځویه
په تلوار خوړلے بویه

درے فائدے دی پکښے یادے
لا تر درے نه هم زیادے

یو صفراء له دله وړینه
بد بوئ دَ خولے نهٔ وینه

مروّت دَ سړی ډیر کا
نغن دَ نورو خوراک هیر کا

چه دَ بل په خوراک شوری
هغه خپل مروّت پلوری

چه دَ چا په دعوت ورشی
چرے نه چه لکه خرشی

ترهرچا دَ وړاندِ مټ کا
درست بل برسره چټ پټ کا

چه اسراف کا هغه ردے
اسراف لا تر بخله بد دے

و بزرګانو وته ګوره
چه دوئ څهٔ کا هسے شوره

چه ځوک لاس پیطعام کیږدی
یا نور نهٔ خوری طعام پریږدی

په هرڅهٔ موافقت کړه
زرمهٔ پس شه مهٔ سبقت کړه

یک خوره کهٔ سړے خورینه
رنځ علت به ئے نور ځینه

فصل - ادب دَ اوبو دَ څښلو

ادب دادے چه اوبهٔ څښے
په درے دمه به ئے تهٔ څښے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے نوش په یوه دم دے
بسم الله اول ووایه
که دِ پوهه په لار ولاړے
څوک چه کښینی اوبهٔ څښینه
بیا الحمد لله زده کړه
بنے سړے اوبهٔ په اُوړی
دا نعمت که سړے مومی
په هرگوټ چه سپاس نهٔ کا
که دَ ماتے کوزے ماء خوری
چه په مات لوښی کښے څښینه

هغه اوبش دے نهٔ آدم دے
دَ اوبو په څښه خوش رایه
اوبهٔ مهٔ څښه په ولاړے
رنځ زحمت به نهٔ ورځینه
په اوبو سینه سړه کړه
پسے زهٔ یم بوړی بوړی
چه یخ آب په اُوړی شومی
ناسپاس دے کله بنهٔ کا
سراسر واړه بلا خوری
بد که څښینه یا که خورینه

فصل دَ خلال

چه خواړهٔ وخورے پسره
چه خلال سړے کوینه
یا دَ ولے خلال خوب دے
چه خلال دَ هرد رخت کا
چه په ژبه ئے راوُزی
په خلال چه جدا کیږی
توکول هم هسے بو یه
چه خلال وکا دَ وړاندِ
آفتا به چه راکښیباسی
اول حق دے دَ پیرانو
په لاس وله هرڅهٔ چه کاندِ

بیا خلال ترغاښو وروړه
فائده ډیره سره شینه
یا دَ توت خلال مرغوب دے
خود بخود رخنه دِ بخت کا
بنهٔ که نفس وته پریوزی
په خوراک نهٔ روا کیږی
چه ئے نهٔ وینی څوک څویه
بیا زولنه دَ لاس کاندِ
پښے لاس دِ ئے جارباسی
بیا دے حق دَ عالمانو
کارد دوئی بویه دَ وړاندِ

فصل۔ دَ مهمان دَ ادبونو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهمانی کول سنت دی — دَ مرد کار ښهٔ ضیافت دے
ضیافت چه دَ کریم دے — دا سنت دَ ابراهیمؑ دے
چه اول ئے میلمه سیرکړ — دهٔ په نغنوئے میلمه تیر کړ
چه اولاد دَ ابراهیمؑ وی — ترقیامته به کریم وی
په اولاد کښے ئے هاشم وو — دَ میلمه په کار قائم وو
میلمنو و ته ډوډئ — ماتوله ده په پیځ
هشم چه دے په لغت کښے — ماتول دَ نغن په ست کښے
پیغمبرؐ بنی هاشم دے — په انام ئے فخر هم دے
څوک چه کا ضیافتونه — باندِ وی درے ادبونه
اول دا ادب پرے شینه — چه حلال دِ پخوینه
بل څو توان دَدهٔ رسیږی — پخول دِ هومره کیږی
بل چه نهونځ ئے ناوخت نشی — مقیّد دِ په نمانځه شی
په میلمه دی څلورخیزه — ادب اے ځما عزیزه
هغه ځائے دِ دے کښینینه — چه میزبان ئے کښینوینه
نورچه څهٔ ورلره راشی — په هغهٔ دِ اکتفا شی
بل چه اذن باندِ وشی — بیا دِ چا کره ورتلهٔ شی
بیا چه ځی دَ چا له کوره — بنهٔ دُعا دِ وکا ورورہ
په میزبان دی درے شرطونه — څوک چه ورئے شی په خونه
تکلّف دِ هومره نهٔ کا — چه یا پور یا ډیرخواړهٔ کا
چه په کور کښے څهٔ لرینه — په مقدار دِ ئے پخوینه
ضیافت هم ناروا دے — کهٔ میلمه وته په غلا دے
پټ ئے مهٔ کړه له مهمانه — چه په کور کښے لرے جانه
چه میلمه ته خواړهٔ کیږدی — وعیال ته دِ هم پریږدی
چه عیال دَ چا محروم شی — هم بیداد دے هم په شوم شی
ومیلمه ته چه ولاړ وی — په خدمت دِ ئے جوړ جاړ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهٔ میلمه ئے یو یا دوه وی
نهٔ دِ قهر کا پسر ته
کهٔ بنده کهٔ خدمتکار وی
په هیچا دِ غصه نهٔ کا
دَ خوړو پخلے آسان دے
چه په څهٔ ئے زړهٔ رغیږی
چه په کور کښے څهٔ حاضر وی
بیا پخلے دَ خوړو بو یه
ومیلمه وته کم بخت وی
یوځل دوه ځله ووایه
په میلمه چه الحاح کیږی
میلمانهٔ لره هم بو یه
چه وهر چرته نهٔ کوری
په خپل لور طعام دِ خورینه
کهٔ اوبهٔ کهٔ مالګه غواړی
کهٔ غوښتل کا میلمه نهٔ دے
کهٔ څهٔ بل منګ یا چه شوخوری
په خوشی ئے خوره مهمانه

په خوراک دِ ورسره وی
نهٔ دِ قهر که دختر ته
چه داخل په کاروبار وی
چه ملول دَ میلمه زړهٔ کا
راضی توب دَ میلمه کران دے
هم هغسے کار دِ کیږی
ماخضر راوړل دِ زر وی
چه په وخت ئے وکړ ځو یه
چه خواړهٔ دَ چا ناوخت وی
ډیر خوره خوره ورته مهٔ وایه
دَ خسّت نخشه بنکاریږی
ادب دا دے ځما ځو یه
چه خوړل کاندِ وشوری
لاس دِ کوژ نهٔ اچو ینه
په نور غوښته به نهٔ ویاړی
تاراجی یا نور نوخهٔ دی
یا اوګره دَ چا دَ کورخوری
آزارمهٔ شه له میزبانه

فصل دَ مهمانی دَ ثواب

حکم دا دَ شریعت دے
که چه ډیر پاتو میلمه شی
میلمانهٔ دوه رنګه وینه
یو خوانده بل ناخوانده وی
ناخوانده میلمه دَ خدائے وی

چه درے ورځے ضیافت دے
چه خوری واړه صدقه شی
پرے دِ پوهه و پوهیږ ینه
چه په خوان ئے نشانده وی
چه خوانده وی ستا براے وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَخپل میلمه عزت کړے — دَخدائے به لاحرمت کړے
په هرکورچه ورئے شینه — سړے خپل قسمت کهٔ خورینه
دَ کالهٔ ښتن نیکنام کا — په لقمه چه ئے خوږ کام کا
تردا بله بِه به کوم وی — نیکنامی ئے ورمعلوم وی
راشه واوره له ثوابه — روایت له بو ترابه
هرسړے چه میلمه دوست وی — چه دَ دهٔ په هډوپوست وی
په امان بویه له ناره — کهٔ گناه لری بے شماره
گورستان به ئے جنت وی — چه ژوندون ئے په قیامت وی
چه له گوره نه پاسینه — دَدهٔ مخ به روشن وینه
روښنائی به ئے تر ماه — دَ مخ پیر به وی آگاه
جنتی براق به راشی — چه دَدهٔ صفت په چاشی
دَ جنتی سرو پایو نه — دَجنت کښلی تاجو نه
تاج په سر حلّی اخستے — دَ براق واگے اخستے
وجنت ته به روان شی — په خورنگ به دا شان شی
اویا زره روستو وړاندِ — فرشتے به جلب کاندِ
په داشان به دَدهٔ تللشی — په جنت کښے به داخل شی
په محشر کښے به غوغا شی — داویل به دَ هرچا شی
چه ئے هسے کروفر دے — مگر دا یو پیغمبرؐ دے
فرښتے به جواب ورکا — په دا رنگ به ئے خبر کا
چه دا مرد پیغمبرؐ نهٔ دے — میلمه دوست ووځکه ښهٔ دے
په دُنیائے چه بخښلی — اوس دانه دانه اخلی
نن ئے کار په کرامت دے — پرے ښائی ځائے جنت دے
چه دَچا کره ورځینه — میلمه واوره هسے وینه
چه آوازئے دَ پښوآوری — یا نظرئے په دیدار وی
دَ کالهٔ ښتن پرے خوش شی — نور حرام په دهٔ آتش شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په میلمه چه څوک خوښیږی
هومره نور باندِ وریږی

چه میلمه ته ښهٔ نظر کا
هومره بخره به خدائے ور کا

څوئے شاد وی په وزتلنه
هومره غم به ځی له دهٔ نه

څو دَدهٔ په خدمت شوری
برکت به باندِ وُوری

څو دَدهٔ کره چه خورینه
ګناهونه به ترے ځینه

څو دَدهٔ په دیدار شاد وی
په نیکئ به دَخدائے یاد وی

چه میلمه سره لاس نیسی
په خنداشی ورته کسی

چه کنار ورسره کا ندِ
خورمی شی په دهٔ باندِ

که ګناه ئے ترشمار تیر دے
پاک شی دے که هرڅو ډیر دے

چه میلمه له تا نه ځینه
ورسره وکړه تهٔ مینه

ورسره څه اُوهٔ کامه
مسئله ده له کلامه

په هر کام چه مقرر شی
باندِ بندَ دوزخ ورشی

څو چه ډیر کیږی کامونه
ډیر به ډیر موی کامونه

دَخلد ورونه به پرے واشی
په اُوهٔ کامه سود داشی

پیغمبرؐ دی فرمائیلی
په میلمه چه وی ښاغلی

په جنت کښے به تحقیق وی
بیا به ماسره رفیق وی

چه خالی وی له مهمانه
اُوهٔ ورځے کوراے جانه

له فرشتونه به خالی وی
پکښے ځائے دیوا وپری وی

فصل - آداب له کوره واتهٔ په چرته تلهٔ

چه له کوره نه واتهٔ کړے
ښئ پښه به بیرون تهٔ کړے

لکه ښئ پښه وُباسی
هم به ښئ ننه باسی

په واتهٔ کښے سترګے ژغوره
یو سر بل سرته مهٔ ګوره

چه څوک ووینی اے عامه
پرے ئے مهٔ ږده بے سلامه

په خوشئ ښهٔ وُموسیږه
لاس ئے ونیسه تیر یږه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ په مخه درشی ښځه
کناره ورځنې تۀ څه

مۀ وَ دے وَته څۀ وایه
مۀ نظر ورته کشا یه

کۀ دَ ښځې څۀ شعور وی
دا به خودله مزده دور وی

په کوشه به کښینی بیا رته
دا به نۀ کوری خپل پلار ته

چه مردان په لارے نۀ وی
دَ دے تلۀ به بیا هالۀ وی

لعنت څوځایه وریږی
پرے دِ هر څوک وپوهیږی

یوچه مرد ښځې ته کوری
په شهوت ورته وشوری

بل چه مرد وته کاتۀ کا
ښځه بے حجا به تلۀ کا

عاقلان سړی کۀ ښۀ کا
ناست دَ ښځو سره نۀ کا

نۀ دِ ناست که له کود کو
چه بازی کا له باغکو

نۀ ناستے له لونډانو
نۀ ناستے له فاسقانو

نۀ ناستے له حرص ناکو
نۀ یارئ له بے باکو

چه له دیو فرقو کښینینه
ډیرے شندے به پرے شینه

دامثل دَ فرزانه دے
چه مشهور په زمانه دے

چه دَ بدو سره وُسی
کۀ بد نۀ کا بد به یوسی

ناستے ښۀ دے له هوښیارو
له پاکانو پرهیزکارو

چه څۀ پند وتاته وائی
تاوښے لارے ته بیائی

دَ هغۀ صحبت درمان دے
کۀ قضائے کړے ارمان دے

دَ نمانځه قضا به وُشی
ښۀ صحبت به بیا رانشی

پُشک کۀ کډ کاڅوک په مښکو
دَ مښک بوئ درومی له پُشکو

دَ دانا صحبت اکسیر دے
مِس دِ زرکا بے نظیر دے

دَ دانا صحبت کیمیا دے
مِس دِ زرکا بے همتا دے

فصل - آداب دَ نماستی

په نماستی کښے دا ادب دے
ترک ئے مۀ کړه مستحب دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بے اودسه نماستے مکړه
په اودس سمله اِزده کړه

که نماستے دِ په آبدست وی
که شیطان دِ په قسمت وی

فرشتے به په هر لوری
درته کښینی تا به ژغوری

درسته شپه به تر بامداده
آمرزش غواړی ساړاده

همیشه په اودس وُسه
ډیر ثواب ورسره یو سه

په اودس چه مومن مړشی
په حدیث شهید نومړشی

په اودس چه مومن خواب کا
دَ دهٔ ځان پورته شتاب کا

دَ آسمان دپاسه کرځی
په سجود پریوُزی غورزی

خواب مکروه دے په درے وخته
تهٔ ئے یاد لره نیک بخته

یو صبا بل پس له ظهره
قیلوله ده تر منځ ظهره

بل چه نهونځ دَ ماښام وکړی
تر خفتنه به خوب نهٔ کړی

قیلوله دَ ورځے خوب دے
نیمه ورځ فراغت توب دے

قیلوله ده مستحبه
په جواز ده لا عجبه

خوب په دے رنګه یا دیږی
چه درے ورځے نماستی کیږی

خوب دَ خلق چه قیلوله دے
وهرچاته ستوده دے

خوب دَ خلق چه دَ صبا وی
دیوانه لره سزا وی

خوب دَ حمق دَ آخر ورځ دے
واحمق دے دَ بد سوز دے

فصل - جواب دَ ونژی دَ عطسی

دَ عطسی جواب واجب دے
په هغهٔ چه مصاحب دے

چه سپاس باندِ ووائی
چه ئے وار وی جواب بنائی

که عطسه دَ زکامی وی
که جواب ئے کړه خامی وی

دَ یوهٔ جواب کافی دے
نور مجلس په معافی دے

پیش دستی په عطسه یا ره
دواړو سره وُشماره

درد دَ کوش که دَ دندان وی
درد دل لره درمان وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل

ادب د سلام

په آیت په حدیث یاره
سلام فرض په ځان وشماره

چه سلام وکا د تا ته
راشه غوږ باسه د ما ته

د سلام جواب ښهٔ ورکړه
لا تردهٔ ئے ته ښهٔ ورکړه

تر رحمت کهٔ د اثبات کړی
پوهے اوژد تر برکات کړی

سورکهٔ پلی ته سلام کا
حبّذا کار د اسلام کا

کهٔ سلام کا اِستاده ته
روِنده ښهٔ نشسته ته

ډیر و لږ و ته سلام کا
ځان دِ شاد په دا اکرام کا

چه خپل کورلره وردروے
په سلام به ثواب موے

ښئی پښه کښیږ ده د وړاندِ
کهٔ څوک نهٔ وی په تا باندِ

هم سلام دے چه ووایه
برکت غواړه له خدایه

کهٔ مسجد خالی له چا وی
هم لازم سلام په تا وی

کهٔ ډیر ناست وی یو پړے وژنی
هم سلام ورباندِ زبرشی

په سلام ئے معافی وی
یو جواب ورکا کافی وی

د دانا د ژبے پند دے
تر شکروئے ښهٔ خوند دے

څوک چه ناست وی سلام وله
ورسره کښینه اے دله

کهٔ د ښو خبرے کاندِ
برکت ووری پرے باندِ

په صحبت ئے بهره مند شه
په خبروئے خورسند شه

کهٔ د شر کاندِ خبرے
ځنے پاسه زر شه لرے

په اُوهٔ ځایه اے یاره
تهٔ سلام مکروهه شماره

یو چه لوستل د قرآن کا
چه قامت کا یا آذان کا

په نماځه چه څوک ولاړ وی
د خطبے په فکر ولاړ وی

یا په کار د استنجا وی
یا طعام خوری په غوغا وی

لیونی ته سلام مکړه
مست د میوهلک زده کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له دے نه بیگانه وی
که په عقل فرزانه ری
وهغو ته سلام بد دے
لا په تیره چه مرتد دے
دَ سلام جواب ئے نیک دے
هم دا هومره یوعلیک دے

فصل
وجوب دَ کسب

هم واجب دے هم مباح دے
کسب کله ناصلاح دے
چه حلال کسب څوک کا ندِ
صد رحمت په هغو باندِ
چه له خپله کسبه نهٔ خوری
که ولی دے کله بنهٔ خوری
دَ ضرور په وخت واجب دے
کسب بویه چه دستوب دے
چه عیال ئے بے نوا شی
په وبال به مبتلا شی
څهٔ په کسب چه حاصل کا
خپل عیال واړه خوشدل کا
دا تالاش ئے کا خبر دے
له جهاده برابر دے
په حلال کسب چه گرځی
ښکته پورته سره غورزی
چه هرپل په مزکه ږدینه
دے به بے مزده نهٔ وینه
هره شپه چه سملی ستړے
په صبا پاسی خوب وُړے
چه له خوابه را بیدار شی
دَ بخشلیو سره شمار شی
چه حلال کسب نهٔ کا ندِ
پریشانی بویه پرے باندِ
چه لهٔ کسبه بے حاصل وی
دا درے چارے بهٔ ئے تل وی
له هرچا به طمع خواست کا
کس ناکس سره به نادت کا
مسرّت به ځنے ولاړ شی
برکت به ځنے ولاړ شی
خوشامد به دَ هرچا کا
یا به خوار شی یا به غلا کا
دَهغهٔ کسب مُباح دے
که صباح دے که رواح دے
چه ئے قوت دَ ورځے وینه
عبادت دِ دَ خدائے کړینه

جن وانس چه په دُنیا دی
عبادت لره پیدا دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل

مذکور دَ صحبت دَ ادبونو

دَ صحبت ادب هم بویه
چه دا چار ده ډیره لویه

دا وئیل دَ شهسوار دی
دَ زاړهٔ دَ ځوان پکار دی

څوک چه نوے وادهٔ وُکړه
ناوے راوړی دے دِ څهٔ کا

وُدِ کَه له سرا یسته
تطوّع دوه رکعته

چه فارغ شی له نمازه
بیا دِ بر وُخوری له رازه

په ادب دِ دخول وکا
سره دواړه دِ زړهٔ بنهٔ کا

کهٔ روزی ئے خدائے فرزند کا
خدائے به دے سعادتمند کا

مرتبے به لوئے مومی
دَ مور پلار په لار به درومی

اول شپه صحبت نهٔ بویه
نوے میاشت چه وی اے ځویه

کهٔ فرزند ئے کښے پیدا شی
دے به تا لره بلا شی

دَ زندیقو خوئ به کاندِ
درست به غم وی لاندِ باندِ

په میانه دَ میاشتے جانه
هم آخر واوره له مانه

په دا هم صحبت نهٔ بویه
چه بدی ده پکښے لویه

چه له حیضه پاکیزه شی
بنهٔ غسل وکا بنه شی

بیا هاله دخول بائدهٔ دے
دَ اولاد دپاره بنهٔ دے

په خصلت په خوئ بیکار شی
مور و پلار لره آزار شی

اِستاده صحبت هم بد دے
دَ دوابو دے یا دد دے

چه صحبت سره وُشینه
زوړ دیو سره نهٔ وینه

چه پرے ځان پاکیزه وینه
ګنړه ډیر آفت لرینه

جنګ نفاق به ترمیان شی
یا طلاق به ترمیان شی

دَ اختر په شپه اے جانه
دَ صحبت چار ده ویرانه

کهٔ دَ عید قربانه شپه ده
په صحبت باندِ نابنه ده

کهٔ فرزند پیدا دَ چا شی
دے به شوم بخیل پیدا شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه باردارہ ونه وینه
چه فرزند ئے پیدا شینه
برېنډ ځان صحبت بنهٔ نهٔ دے
درویشی وی په داچار کښے
چه اذان دَچا ترغوږ شی
هغه وخت هم صحبت بدوی
بے وضو صحبت بنهٔ نهٔ دے
کهٔ وضو نهٔ وی قبول کا
کهٔ په ځائے دِ دا ترتیب وی
کهٔ صحبت په تابستان وی
تیره ماه کهٔ په خزان وی
ځان په ډیر غارمهٔ کښے نیسه
صحبت بنهٔ دے په بهار کښے
په پسرلی وینه زیا تیږی
دَ سحر په وخت صحبت کړه
چه ترحلقه سرے موړوی
چه ئے کاندِ کا ژخر دے
ناسته کیږه صحبت روغ دے
چه په ورځ په شپه دخول کړے
هرسړے چه صحبت وکا
په بنی لوری دِ زور وکا
چه صحبت دَ وجود تل وی
په تودو اوبو لامبل کړه
دَسړو اوبو لامبنه
په جماع پیغمبرا نوٴ

ترسایه ئے صحبت شینه
یو جلاد خونی به وینه
په څهٔ پټ شه هالهٔ بنهٔ دے
هم په ځان هم په تبار کښے
دَ صلوٰة دَ قامت زوږ شی
زیان دَ ځان زیان دَ ولدوی
له وضو سره ډیر بنهٔ دے
تیبون وکړه بیا دخول کا
سعادت به دِ قریب وی
سراسر دَ صورت زیان وی
دواړه وخته صحبت زیان وی
بل دَ بنځے رنګ مهٔ کسه
چه ئے کاندِ په ګلزار کښے
په جماع سره کمیږی
په مړه کیږه نفرت کړه
هغه وخت صحبت ناجوړ وی
کا ژخر په څهٔ خبر دے
ډکه کیږه نا فروغ دے
په دا شان به کار قبول کړے
پا سیدل دِ هم زړ نهٔ کا
یو زمان دِ ځان اوده کا
په تودو اوبو لامبل وی
اوړے ژے صحبت خپل کړه
دَ وجود نهٔ ده ساتنه
ځکه مینه کړه یارانو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخت دلی د زړو مې له دله — زړهٔ پرے نرم وی هرکله
چه د زړهٔ په آرزو د زړو مې — سخت شی زړهٔ چه آرزو مومی
د صحبت په آرزو جانه — زړهٔ نرمی مومی خوشانه
په صحبت فاسده وینه — له صورته کمه شینه
د شیطان وسواس له دِله — په صحبت د زړو مې عاقله
چه حلال صحبت دِ نهٔ وی — په زنا ته دِ زړهٔ چوی
څهٔ چه دی حلال صحبت دے — چه په قدر په قیمت دے
صحبت واړه کل شکر دے — په افراط کښے ئے ضرر دے
چه حلوا وخوری بے رنګه — رنځ ترے بیائی تر درنګه
ځوان چه ستړے په یلغار شی — نور دخول وکا بیمار شی
چه په حیض کښے ئے صحبت شی — ترے پیدا کنده زحمت شی
زرد ژیره مشک کافور کا — څوک چه ډیر دخول منظور کا
ډیر دخول سړے رنځور کا — د بصر پیدا فتور کا
ځوان که ځان وساتے نیسی — په پیرئ کښے به زور کسی
ترپنځوس کاله چه تیر شی — نور بنهٔ نهٔ کا دخول ډیر شی
زوړ سړے که ډیر دخول کا — د بصر زیان دِ قبول کا

فصل - آداب د عورتِ د میړهٔ د زیست روزګار کښے

وصیت د مرتضیٰ دے — چه راوی ئے مرتضیٰ دے
چه دِ ناوے په کور راشی — نصیحت دِ ورته داشی
په اول هفته عزیزه — دا دِ نهٔ خوری پینځه څیزه
یو تریو سیو بله سرکه ده — یو کشنیز بله ګنده ده
پینځم څیز ډوډئ سپوره — چه رحم سوړ کا اے روره
له فرزنده شی مایوسه — حمل نهٔ اخلی عروسه
که په کور کښے زوړ بوریا وی — بنهٔ ترشنډے بنځے لاوی
پکار نهٔ ده بنځه شنډه — که د وازدو لری لنډه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَجماع په کار ده جانه
لکه نوش ده ښځه ځوانه

دَ زړه صحبت زحمت دے
دماروش دَ دے صحبت دے

چه دَ څوارلسو تیریږی
ښځه ښلو ته رسیږی

په دا منځ لکه نبات ده
نبات څهٔ آب حیات ده

چه بی بی پنجاه ساله شی
نوردَ کور په حواله شی

چه تر دیرشو کالو ورشی
نبات نهٔ ده نور شکر شی

ترڅلو یښتو چه تیریږی
نور دَ کړو په نرخ کیږی

خصمانه دِ دَ اولاد کا
نندارهٔ دِ دَ داماد کا

هسے رنګ دِ سپین سرلوب کا
چه نور که ګنده آشوب کا

چه سپین سر پریوزی وتاته
تهٔ مولئ کړه پکښے ماته

په جماع سره تن سپک شی
بدوسواس له دِله ورک شی

په جماع عقل زیا تیږی
حرارت دَ تن کمیږی

دَ سیری تر ګرم سیره
ښځه بهه کُنده ډیره

فصل

تعریف دَ عورتینے

وصیت دَ پاک رسولؐ دے
چه ئے حکم په تبول دے

دَ امت نیک زنه واړه
په دا کار دِ کیږدی غاړه

چه میړهٔ لره عورته
دا دِ نهٔ وی بے طبیعته

تل دِ وُسی خنده رویه
دَ میړهٔ سره خوش خویه

خدائے دِ ډیر ډیر یا دوینه
پاکیزه دِ ځان ساتینه

همیشه دِ غُسل کاندِ
چه هیڅ چرک نهٔ وی پرے باندِ

په نمانځه دِ وی حاضره
په ربښتیا دِ کا خبره

چه ئے واړه دَ زړهٔ رازدی
خپل میړهٔ ته دِ آغاز دی

تن دِ تل خوشبوئ لرینه
چه ښهٔ بوئ ورځنے ځینه

په رنجو دِ کاندِ شینه
چه ئے زیب دَ سترګو وینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے هرو بینتهٔ برینښنا کا
سر دِ هسے جوړ صفا کا

چه دَ ښځے سر صفا وی
دَ شیطان وَ دے تهشاوی

چه نظر ورته شوهر کا
دا دِ مزکے ته نظر کا

چه نظر کا په بل لوری
دا دِ مخ دَ میړهٔ ګوری

چه نظرئے په خپل یار وی
عبادت سره په شمار وی

چه میړهٔ ئے پرے خوښیږی
هسے رنګه دِ کار کیږی

مسخرے خندا بازئ
څوڅو رنګه طنازئ

دَ میړهٔ سره دا بویه
څوڅو کیږی چارده لویه

چه شهوت ئے پرے زیاتیږی
هم هغه چارے دِ کیږی

چه طلب دَ صحبت وکا
نور دِ هیڅ عذر ونهٔ کا

چه رضائے دَ شوهر وی
هسے رنګ دِ دے چر وی

کهٔ میړهٔ ئے عیب ناک وی
تر نظر دِ دَ دے پاک وی

چه څوک کا ځنے پوښتنه
بد دِ نهٔ وائی دَ دهٔ نه

کهٔ میړهٔ ئے جفا کار وی
هم دِ دے ته وفادار وی

لکه فرض دَ خدائے طاعت دے
هسے فرض دَ شوئ خدمت دے

مرد چه ښځے ته هوس کا
دَ وادهٔ هوا هوس کا

یکبار ره دَ شهوت جله
پسنده نهٔ ده اوله

دَ اولاد اندیشنه بویه
حفظ دَ مال چه چارده لویه

صالحه ښځه صاحبه
دَ مال ملک ده هم نائبه

دَ میړهٔ دَ کور غم خواره
کور په دے خوندی دے یاره

په حاضر غائب یکرنګه
زړهٔ ئے خلاص له هره زنګه

ښځه کومه ده بهتره
چه عفت لری پسره

دیانت حیا لریښنه
عقل وهوش ورڅخه وینه

زړهٔ ئے ډک وی له اخلاصه
له قلبئ له ټکئ خلاصه

فهمیده کوته زبانه
قاصرات الطرف جانه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ میرهٔ په مینه مسته
خپل میرهٔ ته نیسته هسته

کهٔ بل کس وی لکه کسی
نهٔ ئے کوری نهٔ ئے کسی

په رموز په هُنر پوهه
زړهٔ ئے خلاص له مکره روهه

په ادب په سترے سترے
کوز کاتهٔ په رو خبرے

بنه آزاده حره شماره
نهٔ کم ذاته پرستاره

هسے جن وجان ته کوره
له بنهٔ ځایه له بنهٔ کوره

چه ئے پلار نیکهٔ نامداروی
هم دیندار وی هم کامکاروی

لکه نیانه دَ فرزند وی
یا نیکانه دَ فرزند وی

فرزند هم په هسے شان شی
په هغه فطرت عیان شی

بنځه کړه له خپله ذاته
نهٔ ناجنس ته بدصفاته

ترځان کوزه کړه یا سمه
نهٔ ترځان لویه اعظمه

په کالونو ترځان کشره
نهٔ په عمر ترتا مشره

هر بهار نوے نګار
کم نهٔ دے تر ګلزار

کهٔ په دا هومره صفته
بنایسته وی خوش صورته

مُبارک دِ دا دولت شه
مبارک دِ دا جنت شه

کهٔ په رنګ کِهٔ وی کهٔ مِهٔ
تربیوه وی بکره بِهه

چورچه غابن دَ بل په سیب شی
هغه سیب لکه آسیب شی

له بنهٔ ځایه له بنهٔ کوره
کوره دا بله مهٔ کوره

په دُنیا کښے بنه عورته
کمه نهٔ ده تر جنته

حکیمانو دی وئیلی!
دُر و لعل ئے دی پیئلی

بنځه مهٔ کړه پینځه کروهه
چه تل خلاص وے له اندوهه

حنّانه منّانه یاره
انانه ورسره شماره

بیا کَیْتُ الْقَفَا پُر دانه
بیا خِضْرُ الدَّامَن جانه

چه اولاد لری له بله
حنّانه ده هغه دِله

مال دَ نوی میرهٔ خورینه
ځوئ لونړه پرے لرینه

POHA پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

منّانه ده هغه کُنډه
چه لری خزانه غُنډه

غره توب په زر په مال کا
میړهٔ وکا باندِ خیال کا

اَنّانه عورته دا وی
چه ئے بنهٔ میړهٔ په خواوی

بل میړهٔ ورته هیڅ نه وی
خو په ذکر دَ هغهٔ وی

په مخ ستا دَ بل په شا ده
زده کړه دا کَیْتُ الْقَفَا ده

چه حاضر وی درته باغ وی
چه غائب شی نور دِ داغ وی

مخامخ درته خندا کا
چه تهٔ نهٔ وے بل آشنا کا

اوس خَضْرَاءُ الدَّامن واوره
دَ دا ناکیسه په وار وه

بنائسته صاحب جماله
آهنگره - ډم - کلاله

یا نیل کره یا چمیاره
یا قصابه یا مالباره

لنډکی ماره نیکور که
بد تباره په خوئ سپکه

مے فروشه بوزه کره
زکوتی درویزه کره

بے حجابه کرخیدلے
لره بره غوړیدلے

چه په ذات وی نا اصیله
په جمال کښے وی جمیله

کهٔ په مخ کښے لکه گل ده
بیا په ذات په اصل غُل ده

په بنائست کښے چراغ بل ده
بیا سبزه دَ مزا بل ده

کهٔ په مخ بنه وی ترماهه
چه په ذات نهٔ وی دلخواهه

خُما پند تر دِله یوسه
دا وُمکره غرب وُسه

نهٔ یوه په خوئ بناغلے
نهٔ دوه درے بدخویه کښلے

ښځے تولے خرخشے دی
دوئ ترو کله تولے ښے دی

ملوکان کهٔ ښځے کاندِ
ډیرے بنائی په دوئ باندِ

ښځے دوئ وته بنده وی
په خدمت سرفکنده وی

لا ملوک لره هم بویه
چه یوه بنه وی دلجویه

فصل
تعریف دَ حمام

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ حمام دہ ډیرہ نفعہ
تن دِ سپک کا نرم طبعہ
ما زغۂ صاف کہ مشام وا کا
تن لہ چوکہ نہ صفا کہ
ستوما نی لہ تنہ دور کا
زړۂ دننہ پہ سُرور کا
پاکیزہ کړہ زړۂ وینہ
صاف کا درست کوکل دننہ
خلط جدا کاندِ لہ تنہ
دَ سود چارئے دہ روشنہ
پہ ساړۂ دَ برد دافع دے
پہ غارمۂ کښے لا نافع دے
چہ حمام لرہ ورځینہ
مړہ کیدہ بنہ نۂ وینہ
دے دِ لوکوتی وخورینہ
چہ حمام لرہ ورځینہ
پہ حمام کښے چہ تودځان کا
کۂ زر وُخی دَ ځان زیان کا
مۂ سړے اوبۂ بیا کوړہ
خان لہ بادہ نہ وژغورہ
طعام وخورہ بیا اوبۂ څښہ
مۂ ماء هیچا مۂ طعام څښہ
چہ بیرون شے لہ حمامہ
هغہ ورځ هم شپہ تمامہ
دخول مۂ کوہ اے ځوانہ
ګنړہ نۂ بہ وی بے زیانہ
کۂ جُنب وی آهنګ مۂ کړہ
مسئلہ دہ دا هم زدہ کړہ
کۂ جُنب آهنګ یا کل کا
ویښتۂ دین لرہ خلل کا
نۂ دِ نوک جدا کو ینہ
جنابت چہ پکښے وینہ

فصل

ذکر دَ ادویات

پہ دارو کښے چہ بنۂ نیت وی
دارو نۂ وی عبادت وی
عبادت پہ روغ صورت شی
ګنړہ کلہ عبادت شی
ما دَ طب پہ کتابونہ
نظر وُکړہ پہ بابونہ
چہ هر رنځ لرہ فائدہ دہ
هلیلہ دہ هلیلہ دہ
کۂ درست عمرے څوک خوری
هیڅ علّت بہ نۂ ورځینہ
هم دَ مرد دہ هم دَ زن دہ
هلیلہ شفا دَ تن دہ
پہ ترتیب ئے خورہ هوښیارہ
مصالح ورسرہ یارہ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ماهی په حمل ځویه — له عسل ئے خوراک بویه
په غوایهٔ په جوزا یاره — مله ئے کړه ګړه اختیاره
کهٔ سرطان وی کهٔ اسد وی — له نمکه سود بے حد وی
سنبله وی کهٔ میزان وی — دَ شکرو سره جان وی
په لړم په لیندهٔ بنهٔ وی — کهٔ بنهٔ سوند ورسره مله وی
جدی دلوه چه ئے مره کړی — بویه بنه غنیه خشته کړی
نیمائی مصالح بویه — نیمائی هلیله رسویه
دواړه توکه سره تهٔ کړه — هر صبائی خوړل تهٔ کړه
هلیله ده اوهٔ قسمه — خبرئے تهٔ له اسمه
کهٔ ئے کشم ویل اوږ دیږی — هوښیاران به خود پوهیږی
هلیله چه ځو ځربه وی — پاس په ونه بنهٔ پخه وی
بنه درنه په وزن ګوره — هم هغه بنهٔ وی اے سوره
چه دوه درے کاله زړه شی — تازه نوے دِ خوړه شی
هلیله کهٔ پروردهٔ شی — په عسل کښے هم لا بنهٔ شی

فصل
دَ سترګو دَ دارو

کُرکمن فلفلین وروره — بیا دَ کانړی مالګه ګوره
یا بیرنګ سوندوکو ته هم — پاړهئی بج و چتره هم
دَ نِم پانړے موته ویاړه — دا دارو دَ سترګو غواړه
داهمه برابر جانه — واخله نوله شه دوکانه
ورسره دَ بزے مستیازے — نورخهٔ هیڅ نهٔ خویوازے
دَ مستیازوئے تهٔ آس کړه — ترګولئی سازے په قیاس کړه
په سایه کړه ګولئی اوچے — چه کمترے وی تر پچے
سائیده کهٔ له اوبو شی — ستا په سترګو پورے تروشی
دَ نزول مرض به وُرک کا — په فرصت به بیمار سپک کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که شهد له روغنه
پورے کیږی ده روشنه
د تپل مرض به دوز کا
خوش په زړه به دارنخور کا
له هندی سرکے اے یاره
که نے پورے کا خو واره
چه د باد یا یرقان وی
د بیمار به ورک آسان وی
که نے پورے که له بوله
خلاص به شی د سریش له هوله
د بنګرے له اوبو یاره
شبکوری وهی له بیماره
که د بنځے پئ پرے کړ کا
د لیمو کل به کړ وړ کا
که یوه پوړئ وخوری
د منکور په وش به نه مری
که پوړئ وخوری خوک خوارلس
سم خوړلی لره دی بس

ایضاً

که رانجهٔ سړے تاوده کا
اطریفل سره اوبهٔ کا
پکښے ډوب تاوده رانجهٔ کا
اوهٔ خله دا رنګ وکا
په دا رنګ د بنځے پئ
اوهٔ خله ډوب په دے
بیا دواړه بنه میده کا
په لیمه د سائیدو کا
چه د سترګو هر زحمت وی
په رانجهٔ به ئے صحت وی

ایضاً

غوړ د غواچه زاړهٔ ډیروی
ده ساله یا تر ده تیروی
هغه هم بنهٔ دی هر ګوره
د لیمو زحمت ته سروره
مامیره هم په داشان ده
چه د دوو سترګو درمان ده

دارو د سترګو د کدورت

که سړے په سترګو تت وی
د نظرئ تفاوت وی
اول سنګ بصری یاره
مهلطی دویم وشماره
بیا دریم غنیهٔ خشته وی
خلورم دارچینی بنهٔ وی
بیا پینځم آمله ده
فلفل کرد بیا بلیله ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلیله چه بنهٔ پخته وی
چه ماغزهٔ ئے دَخسته وی
دا اُوهٔ واړهٔ سره کړه
بیائے بنهٔ سره میده کړه
چه په وزن په تول سم وی
نهٔ دِ زیات وی نهٔ دِ کم وی
له سرو اوبوئے ګډ کړه
بنهٔ ئے تهٔ سره ګډ وډ کړه
څو حبه ګولئی کړه سازے
واړه ګردے نهٔ دراز ے
څهٔ حاجت دَ هغه کس وی
خو یوه ګولئی ئے بس وی
له اوبو دِ حل شی
چه په سترګو کښے ئے تل شی
داعمل دِ په عشا کا
دَ بصر وُلهٔ دِ صبا کا
ورته بنے سړے اوبهٔ وی
چه دَ سترګو ولهٔ پرے بنهٔ وی
کدورت به ئے اوبهٔ کیږی
بنهٔ دی دا دارو څو کیږی

د دارو دَ سترګو دَ نزول چه آب مروارید ئے بولی

دَ نزول علت بلا وی
دَ چامهٔ شه لا دوا وی
چه جراح ئے پرده وا کا
مګر هاله څوک بینا کا
مایو نقل دے لیدلے
په "شفاء علیل" کښے کښلے
هغه نقل درته کښم
زهٔ له خپلو نهٔ وایم
دَ دوهو وازده حاصل کړه
فراشتک مرغئ بسمل کړه
دوه سر وازده ګذار کړه
چه بنکاره شی بیائے ساز کړه

دارو دَ نزول یعنی آب مروارید

دَ نزول دا بنه روا ده
کهٔ دَ رنځ په ابتدا ده
بنه توتیا نیلا توتا وی
چه بنهٔ شنه وی بے همتا وی
چه تول سم سره میده کړه
په بصر کښے ئے سیده کړه
تل دوه درے میله آخله
بیا پرے خوب وکړه سمله
چه دَ درست زحمت وُرکیږی
په بصر دِ پوره کیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر دا پورته دارو نشته
په دُنیا کښے کهٔ هرڅهٔ شته

دارو دَ یرقان

دارو دَ یرقان دا دی
کهٔ ئے وګورے آسان دی
پښتانهٔ ئے زیره بولی
سره زیر پریوزی له غولی
او سپین خړے چه ډیر زوړوی
دے علاج ته هغه جوړوی
تهٔ ئے واچوه په اور کښے
بنهٔ سوړ کړه په تنور کښے
واخله بیا دَ غوا متیازے
نورڅهٔ هیڅ نهٔ خو یوازے
په متیازو کښے ئے جوړ کړه
اُوهٔ ځله ئے تود سوړ کړه
چه بنهٔ سوړ شی بیائے آس کړه
یو درم ځنے په لاس کړه
چه ناشته ئے په هفته خوره
اُوهٔ وسځے ئے پوره خوره
بیائے بله هفته جانه
خوره له شهده له روغانه
شنوبے هم ورسره بویه
غوړ شنوبے دَ غوا اے ځویه
دَ صحت طمع اُمید کړه
بنهٔ دارو دی اعتمید کړه

علاج دَ پشک

دَ پشک دارو دی جانه
تهٔ ئے وُنغوژه له مانه
کنبیله تور وانجو دواړه
سره آس کړه وُئے نغاړه
هره ورځ ترے لږ واخله
دَ کنځلو تیل هم دله
دا دارو ورسره ګډ کړه
بیائے بنهٔ سره ګډ وړ کړه
په پشک ئے کړه تهٔ پورے
نفع سُود به ئے وګورے
هغه د رنګ ناستے په نهر کړه
یوڅو ورځے دا اکثر کړه
خدائے دِ روغ کړه له علته
پا تو بنهٔ شے بے صحته

دارو دَ ګنده دانے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د چاکنده دانه وی — چه زرداب ئے نشانه وی
چه ئے زیړے اوبه دروی — زیاتیدهٔ کاخاربنت موی
واژکونه اغزی لرینه — شته بوټے هرځائے شینه
په هند کو اَپټ کنده دے — فارسی خار واژکونه دے
چه ولی ئے دی ترے لاندِ — ملوکان ترے مسواک کاندِ
د دهٔ پاڼے بنے میده کړه — بیائے پورے په دانه کړه
مجرب دارو دی جانه — تهٔ دا وُمنه له مانه
چه خوځله ئے کړے پورے — رنځ به ورک شی خودبه کورے
که د چا کنده دانه وی — د نبنتر ژاوله هم بنه وی
د مولو تخم هم بنهٔ دے — دے زحمت لره بدنهٔ دے
د اوبو سره ئے آس کړه — په دانه ئے پورے پاس کړه

دارو د توخی

بنه پخه کرکنړه کوره — چُنے زړی ئے واخله روره
هغه زړی ئے بیا وراتهٔ کړه — آس ئے کړله کبینه کړه
د هر توخی دارو دا دی — چه آسان دارو دی دا دی

ایضاً

پان ئے بیخ واخله دیخی — چه ورته ئے کرځو ورځی
دا داروخوره په نهاره — شهد هم ورسره یاره

نور هم

د سیارِ دوا دوا ده — تجربه ئے په هرچا ده
د خرے پئی خښه په نهاره — خودِ رنځ دروی بیماره

دارو د استسقاء

استسقاء د چا ومهٔ شه — که ئے وشی دائے زده شه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل دِ ځښتی د اوښو پئی
ورځو شپه تته تښتی
نۀ خواړۀ نۀ دِ اوبۀ ځښتی
خو دا پئی د ناژه ځښتی
استسقاء هغه زحمت دے
چه کنده تر هر علت دے
د سړی کیږه مشکے شی
ډک په زیړو اوبو دے شی
لاس وپښے ئے وپړسیږی
په رنګ زیړ بلا ښکاریږی
دا روهم د استسقاء شته
خو د اوښو پئی رسا شته

دارو د نۀ چرولو

واخله سخاوزه بیماره
پلپل دراز ورسره یاره
دواړه سم شپږ شپږ درمه
هنجه هم درواخله همدمه
زنجبیل دولس درمه
جوائن پا نزده اکرمه
هلیله اتلس زر ده
حبّه یو درم باور ده
کته شل ځلور درمه
واړه یوځائے کړه پرغمه
واړه ښۀ سره میده کړه
په تودو اوبو دازده کړه
دوه درمه هر صباخوره
پرے لطیفه غذا بیاخوره
کُندِ وی چه رنځ دِ ورک شی
په صحت دِ وجود سپک شی

بل رنګ

لونګ ویَشوه جانه
دوه درمه اے پردانه
د لونګو اوبۀ نوش کړه
ښۀ دارو دی له ماکوش کړه
نۀ ځړدل په دا ورکیږی
قے لاهم په دا کمیږی
شوه په دوه درے رنګه
آس پرے کړے له فرهنګه
کۀ ناشته ئے هر صباخوری
ښۀ اعلیٰ کۀ تل داخوری
په زوړوالی په برنا وی
خورنده به تر هر چا وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دارو دَ قوت باه

واړه سوندې غنیه خشته وی
چه دَ تی دپاره بنهٔ وی
دواړه سم دوه دوه درمه
کنډ کپرئے کړه همدمه
په اوبو کښے ئے په جوش کړه
پرے شیر کړے اوبهٔ نوش کړه

دارو دَ قوتِ باه مباشرت

نک چمکنی ادرک دلداره
دَ غوا پئی سره کړه یاره
تاودهٔ نه پئی دِ اومهٔ وی
چه ئے ځښے قوت ته بنهٔ وی
سوندې جائفل کبابه جانه
دارچینی واخله پردانه
داخلور دوه دوه درمه
چارک واړو په تول سمه
بیا لونګ عاقر قره هم
یو یو دا کړه ورسره هم
کُندروچو پنځه درمه
بیل بیل آس کړه دا همدمه
دا داروشی اُوهٔ ځیزه
چه ئے وشمارے عزیزه
په عسل کښے ئے معجون کړه
وایم تهٔ ئے خوراک چون کړه
دوه درمه په صبا خوره
دوه درمه په مسا خوره
ذوق به ډیر موے خوشوری
ځهٔ به وایم خود به کوری
کهٔ ډیر سوړے داهالهٔ کړه
غم خوری دَ خپل کالهٔ کړه

داهم دَ قوتِ باه دارودی

دارچینی لونګ اے یاره
بیا عاقر قره دلداره
زعفران داخلور ځیزه
برابر سره عزیزه
ځهٔ خو مشک هم ورسره کړه
واړه بنهٔ سره میده کړه
کبینهٔ سره ئے کډ کړه
تهٔ ئے بنهٔ سره کډ وډ کړه
کوله سازه کړه خو بیرے
په حساب یا تیرو بیرے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ساعت د صحبت روره
یوه وخوره کوله کوره
دا دارو دی بے آفته
خالی نهٔ دی له لذته
بنځه نر سره راضی شی
بنځه لا متقاضی شی
چه تر دانه ډیره بنه ده
که نے خوری فلاسفده

معجونِ نبیؐ

فلفلین واخله اے جانه
فلفل مول د خولنجانه
زنجبیل وقرنفل هم
پکهرمول دیبا کهل هم
برابر په وزن واره
کشے کشے نے ونغاره
چه بیل بیل سره آس کړے
بیا یوځائے به نے تهٔ ناس کړے
کهٔ په تول دا اتهٔ توکه
شرشاهی شی دماره که
قندخلور شیرشاهی بویه
سره کړے کړه اے خوبیه
اوهٔ ورځے نے نکاه کړه
پرے عمل صبا بیگاه کړه
دوه درمه په خفتن خوره
دوه درمه په خواستن خوره
دا دارو لکه سرهٔ زر دے
هر زحمت لره بهتر دے
هم صحت د تن پیدا کړه
هم قوت د تن پیدا کړه

علاج مرد بسته

کهٔ دِ سسته شی خنډه
واخله بیخ د مرونډه
په بنی لاس کښے ونیسه
ورنزدے شه بیا کسه
په ځلمی چه شرم زور شی
له حجابه ډکه خور شی
دارچینی په خولهٔ کښے ژوبه
په ذکر کړه وژکه توبه
ستا ذکر دِ ستا نکاره
په خپل لاس ونیسی یاره
دارچینی دِ باندِ مړی
کندِ گرم شی ستا شزی
دا دِ کا بوس و کناره
په هوس کا له تا یاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ذکر ورکړه په خولهٔ کښې
چه ځشی عشق په زړهٔ کښې
چه حجاب شرم ورکیږی
هسې رنګه دِ څهٔ کیږی
چه ځلمې حجاب زده وی
په دامرد شی کهٔ چازده وی
معشوقه بویه طنّازه
چه دَمرد سره شی سازه

دارو دَ بواسیر

یو څمڅوټے دَ شجر دے
په خنسړ یو کښې مضمر دے
په خنسړ یو کښې روان ځی
جنس چا پیره دوه ترجان ځی
کهٔ هغه واخلی بیماره
لږ ژور وکړه اے یاره
پکښې واچوه سکروټه
کهٔ وړی وی که چه غټه
په سکروټو څمڅئ کیږده
ومقصد ته ئے ورپریږده
باندِ کښینه تر ساعته
مویشی کالته پسته
په څو ورځ داعلاج کړه
له زحمته ابتهاج کړه

دارو دَ نفس دَ خلط دَ هرخلط واشتهاو دپیرول

دَ رنګ دَ ښهٔ کیدل

هلیله څلور درمه
پټرج لس درمه ځویه
دوه درمه زیره توره
فلفل دراز انباله بیدهم
شل درم دَ کلوی وی
داهمه شی اتهٔ څیزه
داهمه سره میده کړه
دوه سوځل درمه کړه
ځنے سازه کړه کوله
په حساب نهٔ بیش وکمه
ناک کسیرهم هومره بویه
شل درمه دَ هنیه کوره
شل شل داسیه سفید هم
شل شل دَ نورسماق پرتوی وی
چه ئے وشماری عزیزه
بیا همه سره پخته کړه
نهٔ چه بیش ویا کم کړه
په مقدار دَ بهلو له

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ په ناشته خوره
پهٔ آغاز ئے دشتا خوره
طبیعت به دِ صفا کا
خلط به لرے واړه ستا کا
که دِ رنګ په زحمت زردوی
یا دَ نور دَ ګیډے درد وی
دابه واړه ځنے دور شی
په صحت به دِ مخ سور شی
اشتها به دِ شی ډیره
خورنده به شی تر سیره

دَ نفس خوږی دارو

بنهٔ دارودی دا دَ ګیډے
که دِ درد شی دا دَ ګیډے
انګزه سپرکه چوکهار هم
نمک سنګ واخله اشخار هم
بنهٔ ځربه هلیله ګوره
پوست ئے واخله دما روره
دا پینځه توکه همدمه
سره واړه دوه درمه
اوبهٔ واخله ځلور سیره
پرے دَ اورلنبه کړه تیره
سره واړه جوشیده کړه
نرم اور پسے سیده کړه
چه نیم سیر اوبهٔ شی پاتے
اوبهٔ نهٔ وی کم و زیاتے
بیا پرے ګډے کړه شکرے
په ناشته به ئے ونغرے

ایضاً

اطریفل زنجبیل یاره
ځلور توکه شی وشماره
سره واړه دوه درمه
برابر واخله همدمه
بیا اوبهٔ ځلور آثاره
پکښے جوش کړه ځما یاره
چه نیم سیر شی اوبهٔ پاتے
په حساب نه کم و زیاتے
تهٔ ئے وُنوشه شیر ګرم
پر کوله شی ترم ترم
ځودَ نفس ګوله ورکیږی
دا دارو دِ هومره کیږی

دارو دیګر

دَ کهیل ولے اے ځویه
چه بنهٔ نفع لری بویه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهٔ ئے کیږے لره بیائے — خس ئے مهٔ نغره خوش رائے
چه دَ کیږے درد علت وی — په دا کار به ئے صحت وی
دَ نفس کاهلی په دا درومی — بیمار زر صحت بیامومی

فائده

کهٔ سپیر کئے شکرے سمے — سره آس کړه پیش و کمے
یو یو کف په هر صبا خورے — په درست کال همیشه دا خورے
هر زحمت په دا ورکیږی — پرے قوت دَ مرد زیاتیږی
دا ویل با ور له ما کړه — بیائے تهٔ تجربه بیا کړه

جلاب

هلیله نسوت دا دواړه — دَ نیلتی تخم وغواړه
سره واړه دوه درمه — سم میده کړه اے همدمه
له تودو اوبوئے نوش کړه — نور خوراک پرے فراموش کړه
چه فارغ شے یوڅو لاسه — بهت شوروا وُخوره پرے پاسه
چه خوږه شوروا دَ مزهٔ وی — نهٔ دَ غوا نهٔ دَ نورڅهٔ وی

دارو دَ جاونی دَ تبے

چوب ناز چرپته دواړه — پانسه سونډ کشنیز دا دواړه
سره سم دوه دوه درمه — چار سیر ماء واخله همدمه
سره واړه جوشیده کړه — چه نیم سیر اوبهٔ بنے زده کړه
اوبهٔ کړے کړه په شهد — په خوراک ئے وکړه جهد
خو رغیږی دا دارو کړه — دَ شفا په لوری رو کړه
دَ جاونی تبه به دور کا — بیماران به پرے سُرور کا

دا دارو هم مسهل دی یعنی جلاب

هلیله کابلی مرده ! — واخله بیا هلیله زرده
ورپسے هلیله توره — بیا دهنیا واخله اے روره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

تج کاږهٔ ویلنی دواړه
دَ نیلی تخم وُغواړه
کلِ لعل اے اکرمه
هرکدام پینځه درمه
مصبّر نسوت دا دواړه
هر یو هفت درم وغواړه
دا دارو واړه وشماره
لس خیزونه شی اے یاره
واړه کُشی کُشی آس کړه
دَ غلبیل ئے کوزو پاس کړه
بیا ئے کډ په کبینه کړه
سره بنهٔ ئے خمیر تهٔ کړه
لکه زړے دَ کرکنړے
کولئی وکړه کردے پلنے
چه دَ شپے په وخت ځملے
په دهن به یوه ولے
پرے اوبهٔ کوته شیر کړے
چه کولئی کا ترے ترے
یو خو شپے داهسے کار کړه
دَ کولئی خوراک وار وار کړه
دا کولئی به یو خو دسته
دا خلاط بلا کا پسته
کهٔ زحمت دِ دَ سودا وی
پرے به ځی کهٔ دَ صفرا وی
دا جلاب مفید جلاب دی
صفت شوی دَ هرباب دی
پرے خوراک وریژے ماسته خوړه
نمک سنگ ورسره تهٔ خوره
ورته کړی زیره سپینه
دَ مستو سره دِ وینه
کهٔ اثر دَ اسهال کم وی
پرے نسوت دَ زیات درم وی

دَ وجود دَ باد دارو

کوره لویه مرونډئ
نهٔ تازه نوے لنډئ
دَ دے پا نړے کړه نچوړے
اوبهٔ بیلے کړه ترے جوړے
په مقدار پینځه درمه
اوبهٔ بس دی اے همدمه
پرے اُوهٔ درمه پئ
دَ غوا کډ کړے په دوئ
درے درمه غوړ دَ غوا هم
کډ دا خوره په هرصبا هم
خودِ باد دَ تن ورکیږی
دا دارو دِ دایم کیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دارو دَ باد لقوه

کهٔ دَ چا پیدا لقوه شی
مخ ئے کوږ خوله ئے کږه شی
دَ بیمار ساتنه بویه
گرم ځائے تاریک اے ځویه
آغوستن دِ پوستین وی
خورد دِ نان وانکبین وی
درست جائفل دِ په غاښ نیسی
دَ خدائے فضل ته دِ کسی

دارو دَ خفته باد

دَ بنگرِ ولے هم ښه ده
خفته باد لره فائده ده
کهٔ په سیوری ئے کړے وچه
په مقدار کښے لکه پچه
له تودو او بوئے نغرے
هر صبا زحمت کا لرے

فائده دَ سپیلنو

سپیلنی دارو دی جانه
نشته ښهٔ تر دا درمانه
کهٔ دَ سُوده ئے خبر شے
په خوراک به ئے تل سر شے
برص پسے دَ چا ومهٔ شه
کهٔ ئے وشی دائے زده شی
یو مثقال دِ ئے تل خورینه
چه زحمت ئے لرے شینه
کهٔ ئے تل سیزی په اوركښے
تل به نهٔ وی په شرشور کښے
چه دیوان وی یا پیران وی
همیشه به دے امان وی
په خوړلو هم په سولو
سودائے ډیر دے ترویلو

دارو دَ بول بسته

دَ ځنی کل درے درمه
دَ بادرنگ زړهٔ ئے اکرمه
دا ځلور درمه تول کړه
همه واړه سره ګول کړه
واړه ښهٔ سره میده کړه
اوبهٔ کړے ور سره کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے بشکته کړے تر کومی
پرے به بول بسته درومی

دارو دَ سنگ مثانے

سهاکه څوکړ کور زړی
له تودو اوبو چه نغړی
کهٔ څلوینت ورځے څوک خوری
رنځ دَ سنگ مثانه وړی
دے زحمت لره یو سنگ دے
لکه پچه تور په رنگ دے
چه ئے حجر الیهود بولی
دَ طلا په نرخ ئے تولی
چه بیمارئے سو لوینه
په صبا صبا ئے خورینه
چه ئے سنگِ مثانه وی
توئی په دے دانه دانه وی

دارو دَ پرمیو دَ زحمت

اطریفل کور کمن یاره
چوب ناز مشک دلدار ره
بیا کلوی، کته، پاپړه هم
دَ منړے ولے ترخه هم
داهمه برابر بو یه
واړه بنهٔ سره ورسویه
کبینهٔ سره ئے تهٔ خوره
پرے لطیف لطیف خواړهٔ خوره
تردا به دارونهٔ وی
دَ پرمیو کهٔ هرڅو بنهٔ وی
په څو قسم پرے دینه
رنځ دَ واړو په دا ځینه

ایضاً

واړه توره بنگره لوی
آمله زرچوب هم به وی
داهمه سره میده کړه
له نباتو سره ئے سرهٔ کړه
په دا هم دَ پرمیو درد ځی
هم دَ بنځو هم دَ مرد ځی
دَ دارو یو کف نهار خوره
پرے خوراک روستو به وار خوره

دارو

دا درے څیزه ډیر مفید دی
دَ دانا دی دَ سعید دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو جد وار خطائی دی — چه داروئے عطائی دی
نربسیئے هندوان بولی — دَ طلا په نرخ ئے تولی
بل تل تل کهٔ دارچینی خوری — نفع سُود به ترهنی خوری
مصطکی هم تنها شرویه — نفع ډیره لری خُو یه

علاج دَ دردِ سر

کهٔ تازه ماهی ثوک واخلی — کهٔ روهی وی لا بهتر
اندرون ئے درست خالی کا — آلایش ئے کا بدر
دَمروه په پانړوئے ډک کا — دَ دهٔ کیډه درست جگر
بیائے کیډه سره کوک کا — چه محکم شی لرو بر
دَ کُنجد په تیل ئے پوخ کا — چه بنهٔ پوخ شی سراسر
بیادِ پوخ ماهی راواخلی — له روغنه گرم تر
په طباخ کښے دِئے کیږدی — چه غوړی شی ترے بدر
بیادِ صاف هغه غوړی کا — په شیشه دِئے کا در
په صماخ کښے یوڅو څاڅکی — یا په پوزه کښے اندر
چه دَ درد څښتن دا وکا — پرے ورکیږی درد سر
کهٔ هغه ماهی ثوک وخوری — سود دَ باد لری بیشتر

فصل

فائده دَ وینے دَ وُښکو

فصد سړی لره نافع دے — دَ هزار علت نافع دے
کهٔ سرسام کهٔ برصام دے — کهٔ دَ شنجیودا نوم نام دے
کهٔ سکته ده کهٔ سنپات دے — کهٔ دَ تپ څهٔ آفات دے
پمن والی کهٔ جُثه وی — کهٔ دَ خولے بده مزه وی
بد بوئ دَ خولے یا وینے — چه ئے پاس یا کوزے وینے
کهٔ خُناق کهٔ مفاجا وی — له فاسدو وینو دا وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وکاږی له قیفاله
وینے لاښے وی اے لاله
هفت اندام وی کهٔ قیفال وی
فصد دِ هرکله هرکال وی
تر پنځوس چه عمر تیر شی
دَ فصد کارد نه لږ ډیر شی
په پسرلی په منی بنهٔ دے
فصد په بل آوان بنهٔ نهٔ دے
درد و کام آماس دَ کومی
په هرځائے علت دَ سپومی
فصد جلاب دا دواړه څیزه
لازمی کنړه عزیزه
بل غشیان ورسره هم دے
هره میاشت غشیان لازم دے
څوک چه کا دا دوه درکاره
تل به خلاص وی له آزاره
چه دَ هر زحمت دوا دے
فصد جلاب غشیان هم دا دے
په ډیر رنګه جلاب کیږی
هوښیاران به پرے پوهیږی
بنهٔ جلاب دَ هلیلے دی
دَ تروی هم ورپسے دی
عام وخاص لره چه بنه ده
بنه تازه جمال کوټه ده

فصل

ذکر دَ عورت دَ حمل

بارچه ولخلی عورتینه
دَ فرزند شی خزینه
نهٔ دِ مار په سترګو ګوری
نهٔ دِ لوړ په ژور شوری
نهٔ دِ دروند پیټی آخلی
نهٔ دِ زور کا نهٔ دِ زغلی
نهٔ دِ پاس په بام وخیژی
نهٔ دِ قهر غصه کیږی
نهٔ دِ درومی وحمام ته
نهٔ دِ زړهٔ کا تر یو طعام ته
چه ترخه یا باد انګیز وی
له هغو دِ ئے پرهیز وی
دارچینی دِ هم ډیر نهٔ خوری
هرطعام دِ هم سیر نهٔ خوری
په جماع کښے دِ ځان ژغوری
چه پرے زور نهٔ شی نهٔ شوری
ږک وهل کهٔ حجامت وی
دا هم دے لره زحمت وی
کهٔ لطیفه غذا خورینه
خوږ څیز هم فائده لرینه
کهٔ فرزند ځنے جدا شی
هم دَ دے دِ دا دوا شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

معجونات دِ گرم خورینه — له هوا دِ ځان ساتینه
زعفران دِ له عسل خوری — هم دِ ماء دَ سپین بصل خوری
په خپل وخت چه لنگه شینه — په اوبو کښے دِ کښینینه
اوبهٔ ښے دَ بنفشه دی — مزز نجوش دَ پودینه دی
کهٔ ملخوزے کهٔ بادیان دی — دا همه راحت دَ ځان دی
چه اوبهٔ کا دَ دوئ گرمے — کښینی رنځ کا ترمے ترمے
موم روغن دِ په ځان مړی — چرک حلوان دِ ځان تهٔ کوژی
واکهٔ وهیرنهٔ کا له فکره — ځان به بیا کا لکه بکره
دَ مور پلار په کار دِ ویاړی — مصلحت دِ ځنے غواړی
خوئ دِ واړه هغه کار کا — چه پرے حکم مور وپلار کا
کهٔ ئے ملک وی کهٔ ئے مال وی — مور و پلار دِ پائمال وی
چه فرض شوی په هرچا دی — حق دَ خویش دَ اقربا دی
حق دَ زن په شوهر باندِ — دے لازم په خبر باندِ
ورپسے حق دَ مهمان دے — دَ مملوک دَ زیرستان دے

فصل

حق دَ خدائے په بنده باندِ

حق دَ خدائے په بنده دا دے — چه دا وائی خدائے یکتا دے
یکتائی په دهٔ بنائینه — یگانه دے تل به وینه
نهٔ شریک نهٔ ئے انباز شته — نهٔ ئے عجز نهٔ نیاز شته
دَ خدائے امر دِ منی نه — پر طاعت دِ کاندِ مینه
نواهی کهٔ معاصی وی — له همه ؤ دِ حلاصی وی
کهٔ دا حق دَ خدائے په ځائے کا — خلد به ځائے دَ دهٔ خدائے کا
وربه نهٔ شی تر دوزخه — دَ دیوخوا به نشی یخه
حق دَ مور و پلار چه یاد دے — په قرآن کښے اسناد دے
په اولاد باندِ داشان دے — چه ویلی په عیان دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر فرمان دِ ئے منینه
نامشروع امر دِ نهٔ کا
چه ئے مور و پلار زاړه شی
مظلمه ئے په اولاد ده
په خپل ځان دِ ئے خدمت کا
کهٔ خوراک وی کهٔ پوشاک وی
مګر امر نامشروع وی
نور دِ هرڅهٔ قبلوینه
دَ مور پلار په کار دِ ویاړی
ځوئ دِ واړه هغه کار کا
کهٔ ئے ملک وی کهٔ ئے مال وی
حق دَ مشر ښور بسیار دے
کهٔ حرمت کوی دَ مشر

چه ترخولے ئے څهٔ وُخینه
نور دِ جز و کل هرڅهٔ کا
کهٔ غارمهٔ ئے کهٔ ساړه شی
داخبره دَ استاد ده
ځان دَ دوئ دِ په رحمت کا
دَ دوئ کار دِ پر تپاک وی
په هغهٔ دِ ځان ممنوع وی
اطاعت دِ ئے منینه
مصلحت دِ ځنے غواړی
چه پرے حکم مور و پلار کا
مور و پلار ته دِ پاتمال وی
مشر ورور هم لکه پلار دے
ستا به هم حرمت کا کشر

فصل

حق دَ خویش واقربا

چه فرض شوی په هر چا دی
چه صله رحم څوک بناد کا
چه الفت له اقرباء کا
چه شلوون کا له خویشانو
چه مئین په اقرباء وی
دَ رسول ﷺ دَ خولے وینا ده
چه دَ عرش ترسایه لاندِ
یو چه خوش ترے اقربا وی
دے خوروی په درویشانو
بله کُنډه فرزند داره

حق دَ خویش واقربا دی
خدائے به دے په بناد بناد کا
دَ دهٔ ځائے به خدائے ماوا کا
هغه دے له دوزخیانو
ډیر به دے په دا دُنیا وی
شک پرے مکړه په ربښتیا ده
به هغه وی چه دا کاندِ
بل چه مال ئے دَ دُنیا وی
خیر خیرات کاندِ یاسرانو
دَ شوهرهٔ نه ویزاره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

لونړه ځوئ خپل ساتینه بل میړهٔ نهٔ یادوینه
په قیامت به دا درے ګروهه خلاص فارغ وی له اندوهه

فصل
حق دَ یتیمانو

دَ یتیم په حق خبر شه له ثوابه بهره ور شه
کهٔ یتیم څښتن دَ مال وی مال په دهٔ باندِ حلال وی
کهٔ ئے نور په ظلم زور خوری څوئے خوری دَ دوزخ اورخوری
دَ یتیم نمنځنه فرض ده په درست کلی لکه قرض ده
چه ئے لاس په سر څکوینه تفقّد باندِ کوینه
یا ثمر یا شکر ورکا زړهٔ ئے خوش په ماحضر کا
دَ یتیم په خوش نودئ خدائے به ورکا بهبودئ
له دُنیا به په ایمان ځی وجنت ته به خندان ځی

فصل
حق دَ درویشانو

فرض دے حق دَ درویشانو په همه توانګرانو
خدائے چه مال وچاته ورکا په نادارو دِ نظر کا
دَ درویش چه څهٔ حاجت وی پرے دِ هومره سخاوت وی
کهٔ زکوٰة کهٔ صدقه وی کهٔ خیرات کهٔ نفقه وی
دَ درویش چه څهٔ حاجت وی پرے دِ هومره سخاوت وی
کهٔ زکوٰة کهٔ صدقه وی کهٔ خیرات کهٔ نفقه وی
چه درویش وڅهٔ رسیږی دولتمند دِ هو سیږی
چه محتاج دَ درویش نهٔ شهٔ بل درویش محتاج دَدهٔ شهٔ
بل چه ورکړه په درویش کا ځان داخل دَ خدائے پرویش کا
ورکړه کله حبطه وی لس دلے هورے اوبهٔ وی
درویشان هدیه دَ خدائے دی په سایه لکه همائے دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَهمائے سایه نادره
ورکوه زاغ وزغن ته
ګوندِ وی چه ستاپه لومه
دَ درویش دَ زړهٔ ساتنه
دَ درویش خاطر که شاد کا
چه درویش له چا آزار شی
څوک چه یو درویش آزار کا

ګوره چرته شی حاضره
هرمارغهٔ سایه ګکن ته
همائے رائے شی له کومه
غنیمت ګنړه لا لنه
درست حاصل دَ زړهٔ مراد کا
په دُنیا په دین به خوارشی
قبل غام ملک هزار کا

فصل

حق دَ همسایه کانو

حق دَ چار دَ همسایه دی
په بنادئ دَ دهٔ بنادمن شه
چه هرکارلره دِ بولی
په رنځورئ کړه پوښتنه
حجاب وباسه له میانه
ورکوه زړهٔ ئے خوشحال کړه
دَ شادی ئے تهنیت کړه
که خالی ئے درخانه کړه
که سفرلره روان شی
خصمانه دَ دویو تل کړه
عزم کش دَ همسایه شه
قبلوه دَ دهٔ رنځونه
چه دَ تا دَ دهٔ ترمیان وی
لوړول دِ ئے هاله وی

پرمایه که بے مایه دی
په غمونوئے غمژن شه
قدم ږده دَ دهٔ په غولی
مهرمهٔ نیسه دَ دهٔ نه
که وام پورغواړی له تانه
دستګیری ئے په خپل مال کړه
دَ ماتم ئے تعزیت کړه
دَ کالهٔ ئے خصمانه کړه
دَ دهٔ پا تو فرزندان شی
لوئے هلک واړه خوشدل کړه
په ثواب بلند پایه شه
په دهٔ مړده خپل غمونه
که دیوال وی که دالان وی
هغه رخت چه دَ دهٔ زړهٔ وی

فصل

حق دَ مرد په عورت

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق دَ مرد په زن بسیار دے — لزم تاو نه په شمار دے
په خدمت دِ وی تیاره — لکه وینځه پرستاره
چه میړهٔ ورباندِ راشی — دا دِ خوښه په خندا شی
کهٔ ئے زړهٔ غمونه غاندی — هم ښهٔ ورته وُخاندی
دا دِ زر پاسی له ځایه — په خندا دِ شی له ورایه
ځان دِ شوئ وته تیار کا — په بستر دِ ئے قرار کا
کهٔ موزے وی کهٔ پائزار وی — په خپل لاس دِ ئے داچار وی
په هر رنګ چه خوشی موی — دَ میړهٔ په رائے دِ درومی
په رومال دِ ئے مخ پاک کا — په ډیر رنګ دِ پرے تپاک کا
څوچه زیرمه دَ طعام کا — په میوه دِ ئے خوږ کام کا
ناست ولاړ دِ هسے کاندِ — لکه حکم وی پرے باندِ
کهٔ پرے حکم هسے وینه — ورسره دِ طعام خورینه
ګنړه کاروبار دِ کاندِ — یا دَ روستو یا دَ وړاندِ
کهٔ میړهٔ ئے خندا غواړی — دا دِ خاندی هم دِ ویاړی
کهٔ غزل وی کهٔ بیتونه — کهٔ سندرے کهٔ صوتونه
مسخرے دِ کا آغازے — موافقے دل نوازے
کهٔ میړهٔ ئے خشمناک وی — دا دِ هم ځنے په باک وی
کار دِ نهٔ کا دَ بے باکو — سیب حنظل وی په غمناکو
داویل دَ پیغمبرؐ دی — په مشکوٰة کښے معتبر دی
چه په ژبه میړهٔ خوږ کا — خدائے به کل شادی په زوږ کا
لویه ورځ چه دَ محشر وی — دَ دے ژبه به لوئے غر وی
ترقفا به وی وُکښلی — غوټه سخته پرے وهلی
ځان دِ جوړ ساتی شوهرته — بچ دِ نهٔ پریږدی خپل سرته
کهٔ تنهائے خپل پدروی — هم دَ دے دِ ترے حذر وی
مجالس دِ له هغو کا — چه دَ نیکو ګفتګو کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه ځوانه هرزه کاره — لا په تیر بوډۍ مکاره
دا دِ نهٔ پریږدی خپل ځان ته — چه آفت وی ځان ایمان ته
چه میړهٔ چرته ولاړ وی — آرائش دِ تر ولاړ وی
دَ غمژن غونډِ دِ وُسی — هر هوس دِ له زړه یوسی
دَ میړهٔ خونه دِ ژغوری — نامحرم ته دِ نهٔ ګوری
لوړ آواز نهٔ چه چیغار کا — په ادب دِ هره چار کا
پل دِ نهٔ آخلی له کوره — نهٔ په ورځ نهٔ په شپه توره
دَ میړهٔ بے اجازته — نهٔ دَ پلار کره رخصته
دَ میړهٔ له ډکه کوره — کهٔ ضائع کا یوه توره
هغه توره به ماران شی — حواله به نے په ځان شی
هره چار دِ په رخصت کا — ګنړه واړه خیانت کا
دَ میړهٔ حکم دِ ژغوری — وفرمان و ته دِ ګوری
کهٔ خپل مال هومره لرینه — چه په کار دَ میړهٔ شینه
په خندا دِ واړه ورکا — مال خهٔ ځان دِ هم ترے زار کا
کهٔ میړهٔ نے عیب ناک وی — هم دِ دے ته لکه پاک وی
مړدان هیڅ نهٔ دی کړلی — تور سپین واړه دی بناغلی
چه پرے نوم دَ مرد وی پورے — واړه بنهٔ دی کهٔ نے ګورے
کهٔ دروغ کا کهٔ رښتیا کا — دا دِ واړه آمنا کا
دا حدیث دَ محمدؐ دے — چه نهٔ منی مرتد دے
سجود خدائے وته کاوهٔ شی — بے له خدایه سجود ی
کهٔ نور چا وته سوا وے — خپل میړهٔ تهٔ دَ نساوے
چه عاصی وی له شوهره — په اسلام کښے ده کافره
کهٔ روژے کا کهٔ نمونځونه — خیر خیرات دُعا نفلونه
دا به واړه نهٔ قبلیږی — کهٔ هر څوئے ډیر ډیر کیږی
کهٔ جنت غواړی نیک زن — پری روئ سیمین تن

POHA پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا کښې د شوهر دی — درته ایښی برابر دی
له ښځه ځایه ښځه عورته — خالی نهٔ وی له حکمته
د دے چار هنر ورزی وی — هم دوبی وی هم درزی وی
هم لا وینځه وی همدمه — هم د خونے وی حاکمه
چه خوراک پخوی دا وی — باورچی وی هم سقا وی
که ربښتیا وایم اے ناسه — لامیړهٔ ته وی کناسه
مصاحبه وی حبیبه — دارو ګره وی طبیبه
باور وکړه ښځه عورت — په دُنیا کښې وی جنت

فصل

حق د عورتے په خپل میړهٔ

د عورتے حق هم فرض دے — په مردانو لکه قرض دے
امانت دی د عورتے — د ښځهٔ خدائے دی امانتے
په مردانو دی سپارلی — په خدمت دی ګمارلی
ښځے مرد لره پیدا دی — د جنت پخے حلوا دی
په عزت ساتلے بویه — د دوئ چار ده ډیره لویه
انبیاءً که اولیاءً دی — له عورتو نه پیدا دی
بادشاهان ترے پیدا کیږی — ښځهٔ خوانان ترے پیدا کیږی
ښځے محبوبے لکه ګل وی — ښځهٔ خوانان باندِ بلبل وی
که ئے زهٔ صفت ثناء کړم — مګر بل دفتر انشاء کړم
دوئ به څهٔ وتا ته ستایم — له حقونو به ئے وایم
نفقه که اغوستن وی — دواړه توکه دِ د زن وی
لکه ښځهٔ د خپل ځان غواړے — په ښیګړه به ئے ویاړے
په خوراک په پوشاک واړه — کل اختیار ورکړه ویاړه
که مشئ که دے که چاروی — زیست روزګار دِ ئے پهٔ واروی
که مئین په یوهٔ نهٔ وی — نهٔ چه غم پرے باندِ تهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یائے بنهٔ ساته تر بنے نه
یا طلاق ورکړه دَ دے نه

چه کابین ئے څهٔ رسیږی
خیانت ئے نهٔ رغیږی

څو دَ تا په نکاح وینه
باندِ تل کړه دَ زړهٔ مینه

تحمل ئے په جفا کړه
خشم کین له زړهٔ رها کړه

چه دَ بنځو سره کین کا
مردی نهٔ ده بد آئین کا

لکه زور دَ بنځے کم وی
دَ دے عقل هم درهم وی

چه نهٔ عقل نهٔ ئے زور وی
دَ هغو سره چه شور وی

کهٔ عصمت عفّت لرینه
توره هم کنړه تهٔ سپینه

په دشنام ئے صبوری کړه
مهٔ زړهٔ بدمهٔ ترے دوری کړه

کهٔ ئے وینے ډیر عیبونه
ورته مهٔ کړه پیغورونه

په وهل کهٔ ورته خیر شی
په پرهر به ئے دلگیر شی

په اندام ئے پرهار مهٔ کړه
دا په پوست کښے مالیدهٔ کړه

تل پرے کار اندرونی کړه
نهٔ پرے چار بیرونی کړه

چه دَ خونی کاروبار کړه
کاروبار دِ په مقدار کړه

چه ئے توان ونهٔ رسیږی
هسے کار دِ پرے نهٔ کیږی

مسئلے دِ زده کوینه
په نمانځه دِ کاندِ مینه

ورته دین بنائیلے بویه
چه دین زده کړه چار ده لویه

نفقه چه ورکوینه
پرے دِ تل حلاله خورینه

کهٔ لقمه ورکړی حرامه
پرے نیولے تهٔ ئے عامه

کهٔ ئے ملک وی یائے مال وی
تصرّف باندِ وبال وی

مگر حکم وتا درکا
یادَ تا په لاس چه زر کا

څو به بنځے پسے درومی
مرد به هومره ثواب مومی

فصل

حق دَ بنده کا نو په خپل څښتن

دَ بنده په څښتن باندِ
حق هم ډیر دے کړئے کاندِ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خوراک وی که پوشاک وی
دا دواړه په بنهٔ ژواک وی
چه نهٔ ډلای نهٔ بربند وی
کار خدمت وته به غوند وی
هسے کار دِ باندِ کیږی
چه ئے توان ورته رسیږی
بیهوده که بد وئیل کا
نهٔ دِ دهٔ وته کنځل کا
که بد خوئ که بد نهاد وی
بیا دِ دی په مهر شاد وی
هر خواجه چه عبد لرینه
دے دِ تل شکر کوینه
چه خواجه دے بنده نهٔ دے
نور عالم بنده دَ دهٔ دے
په مریونو چه ستم کا
هغه کس به خدائے په غم کا

فصل
حق دَ شاګرد په اُستاد باندِ

په اُستاد د شاګرد حق دے
چه اخستے ئے سبق دے
په معنیٰ لکه فرزند دے
چه دَ دهٔ په حکم بند دے
شفقت چه په پسر کا
په شاګرد دِ لا بهتر کا
تل دِ بنه چه ورکوینه
چه آغوندی یا ئے خورینه
شریعت دِ ور بنئینه
عبادت دِ ور بنئینه

فصل
حق دَ پیر اُستاد په مرید په شاګرد باندِ

حق دَ پیر دَ اُستاد دواړه
دَ خپل پلار ترحق زیات غواړه
شیخ په قوم کښے کالنّبی دے
به ترآ به نسبی دے
چه حرمت دَ پیر نهٔ کاندِ
خود به خوار شی روستو وړاندِ
چه ویښتهٔ په دین کښے سپین کا
هغه پیر دے که یقین کا
لکه حق دَ پیر اُستاد دے
دَ اُستاد هسے لا زیات دے
که په رائے دَ هغے درومی
دین دُنیا به واړه مومی
چه دِ خلاص کاندِ له جهله
تهٔ دا کار مهٔ کنړه سهله
جهل لرے کا له تا نه
دانائی درکا اے جانه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ حدیث په حکم یاره
اول پلار چه دَ میلاد دے
دریم پلار دِ لا عزیز دے
چه ئے پوه په شریعت کړے
که په حق دَ اُستاد کور ئے

هر سړی لره درے پلاره
دویم سخر دریم اُستاد دے
چه درکړے ئے تمیز دے
دَ دے پلار به ډیر منت کړے
په دُنیا په دین مختور ئے

فصل

حق دَ فرزند په پلار

دولس حقه دَ فرزند دی
اول ښه پاکیزه مزکه
بل چه ډکه شی عورته
چه فرزند ئے پاک پیدا شی
بل چه نوم باندِ کیږ دینه
بل حلاله لقمه بویه
بل ختنه دِ ئے زر کاندِ
بل قرآن چه وُلولینه
بل حلال کسب دِ زده کا
بل دِ غشے نه زده کوینه
بل دَ آس سواری لازم ده
نور دِ زده کا ادبونه
خط دِ هم زده کا اے جانه
نور حصه له ماله ورکړه
بل له ښه پاکیزه کوره
داحقونه ئے په ځائے کړه
پرے خو بنیږ ه که صالح دی
له فرزنده حیا غواړه

په خپل پلار باندِ ځرګند دی
چه مایه ئے نه شی ورکه
ځان دِ نیسی له صحبته
نه ککړے باک پیدا شی
نوم دِ ښه وربانده بزدینه
ترهرڅه ده داچار لویه
لازمی ده دا پرے باندِ
مسائل دِ زده کوینه
چه خپل قوت لره هغه کا
چه پرے ښه وپوهیږ ینه
آب بازی ورسره هم ده
ناست ولاړ په مجلسونه
چه ژوندون کا بے آرامه
په دولت ئے بهره ورکړه
ورته ښه ناوے وګوره
ورته نور پناهی خدائے کړه
خدائے ئے ښه کړه که طالح دی
که حیا لری پرے ویاړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په ستر کوکښې نو وی — تل به دے سخن شنو وی

فصل

ثواب د قرآن چه فرزندئ لولی

هر فرزند چه قرآن خوان وی — د مور پلار دِ هم د ځان وی
په هر حرف به ګونا ګونے — نیکئ بیاموے نه رګونے
په هر حرف ئے له دفتره — ځی بدئ ئے لس لس زره
چه لس زره وُبری سیر کا — بربند پټ تر دانه ډیر کا
په فرزند چه څۀ خرڅیږی — چه قرآن دَ دۀ زده کیږی
په دُنیا به مومی څومره — لکه غر دَ اُحد هومره
مزد ثواب به هومره مومی — لکه ج لره څوک درومی
یا جهاد کا یا غزا کا — لس لس زره ئے بیا بیا کا
مزد ثواب د قرآن ډیر دے — ترحساب ترشماره تیر دے
په قیامت به ځی د وړا ندِ — چه په خلدئ داخل کا ندِ
چه کودک په دبستان شی — دے اول تسمیّه خوان شی
مور و پلار دی دا درے تنه — مسئله ده مبرهنه
هغه درنګ آمرزیده شی — له اُستاده که دِ زده شی
چه افضل د عبادت دے — شک ومۀ کړه تلاوت دے
اِستاده چه قران لولی — په نمانځه کښې قرآن لولی
سل نیکی به ئے وکښینه — په هر حرف چه ئے لولینه
شل نیکی به دَ هغۀ وی — په قرآن چه غوږ دَ دۀ وی
که ئے لوستل په ناستے وینه — په نمانځه کښې ئے لولینه
دَ هغۀ به پنجاه بس وی — دَ نغتونی به ئے لس وی
بے نمانځه چه تلاوت کا — په هر حرف چه روایت کا
لس نیکی به دَ دۀ وینه — دَ سامع به یوه شینه
چه درست ختم سړے وُکا — دَ هغۀ بخره به څۀ کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنت کښې یوه ونه
سایه دار لویه پلنه
څوچه دا واړه دُنیا ده
ترئ څانګه لویه لا ده
دَهغې ونې تر سرېره
دے به کښینی خُما ورره
رنګارنګ میوے خوندونه
څوڅو رنګه نعمتونه
هرطعام چه ئے رضا وی
زر به دهٔ ته مهیّا وی
رنګارنګ به وی فرشونه
لون لون پوششونه
نور فراخ ارت قصرونه
بنګلی بنګلی محلونه
رنګارنګ بنګلی اَسونه
مرصّع واړه زینونه
خادمان بنائسته حورے
په خدمت به وی حضورے
دَ قرآن له رویه خدایه
مکړه ماب هسے ځایه
مور و پلار خیلخانه واړه
دَ جنت په خوشئ ویاړه

څوارلسم باب

ذکر خوارج دَ باغی ذمی دَ خراج وغیره

دانایان به په دا پوهه وی
خوارج هغه ګروه وی
چه خروج په امام وُ کا
دَ امام اطاعت نهٔ کا
اهل بغی هم هغه دی
کهٔ باغی دی هم هغه دی
چه سر واخلی له امامه
دهٔ بنادی په دوئ حرامه
مُسلمان بللی بویه
کلمه لولی حق ګویه
کهٔ بادشاه عادل داناوی
جنګ له دوئ سره روا وی
چه په جنګ کښې ورته شا کا
کهٔ پسے درومی خطا کا
کهٔ ئے مومی پرهار ژلی
په تپاک بویه ساتلی
آس وسله دِ ئے ساتینه
کاروبار دِ پرے کوینه
چه آشتی وکا جنګ پریږدی
مال دِ واړه ورته کیږدی
چه باغی سره جنګ کاندِ
کهٔ مری صد رحمت ورباندِ
کهٔ بے شماره مقتولان وی
هغه واړه شهیدان وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل

ذکر دَ جزیه دَ غنیمت

په جهود جزیه روا ده — په هندو ده په ترسا ده
چه په ملک دَ اسلام اوسی — له هغو دِ جزیه یوسی
په درویش دولس درمه — چه ئے واخلی نور بے غمه
په میانه بست و چهار وی — ځلوینت په دنیادار وی
په زنانو کود کانو — په پیرانو بندګانو
جزیه هیڅ نهٔ ده واجبه — ځنے مهٔ غواړه نائبه
غنیمت له دار الحربه — مواشی دِ نهٔ کړی چربه
رخت لباس کهٔ بندګان دی — زر وسیم کهٔ اَس اوښان دی
چه په دار اسلام راشی — ویش دِ ګډ په دا اشیاء شی
پنجک بخره دَ امام ده — نور دَ درست لښکر تمام ده
کهٔ په دا کښے څهٔ نقصان کا — زیان دَ دین و دَ ایمان کا
دَ سوارهٔ دوه بخره بویه — د پیکه یوه ده ځویه

فصل دَ خراج

کهٔ آفت په مزکه کښیوزی — له هرچا نه خراج پریوزی
ملک چه فتح شی په توره — پرے خراج دے ځما پوره
په هرګز دَ کښت دَ مزکے — یو درم قفیز بے کرکے
ګزے لوئے ارش نه پس دے — هرارش ئے شصت درشصت دے
په سبعه وزن درم دے — نهٔ څهٔ زیات وی نهٔ څهٔ کم دے
هر درم هفتاد دینارہ — داحساب لره وُ شمارہ
قفیز څهٔ دے قفیز صاع دے — صاع اتهٔ رطل اوضاع دے
چه انګور په مزکه کیږی — لس درمه پرے رغیږی
په سبزه پینځه درمه — نور پرے مهٔ کړه زیات وکمه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه زعفران په ملک کرینه
خراج هومره څو زغمینه
میوه داره مزکه یاره
په حساب ئے هسے شماره

فصل
حکم دَ مرتد

خدائے دِ هیڅوک مرتدنهٔ کا
که مرتد شی ترو دِ څهٔ کا
ورته زر عرضه ایمان کړه
په ایمان ئے په امان کړه
که بدبخت ایمان رانهٔ وړی
تیغ ورواچوه چه وُمری
دَ دهٔ مال ساتلے بویه
دَ وارث ورکړے بویه
مرگ دَ ښځے روا نهٔ دے
بند زندان ورلوه ښهٔ دے
چه داخله په اسلام شی
نور دِ خلاص په اکرام شی

فصل
ذکر دَ مورث دَ فلاکت دے

چه مورث دَ فلاکت دے
هغه دا په روایت دے
چه ئے کا هغه به خوار شی
په دُنیا کښے به نیستکار شی
څوک چه مخ په لمن پاک کا
بیا لاسونه کنده ژواک کا
په ولاړے چه ښهٔ نهٔ وی
پوشیدن دَ پرتاکهٔ وی
چه دَ غنړے پریږدی ځاله
څوک په کور کښے ځما لاله
چه پاره جامه اندر وی
څوک اخستی شړئ زر وی
چه په ناستے څوک ترینه
دستار دا هم بدوا ئینه
چه په شپه بربنډ سملی
نوک په هر سکین اَخلی
چه دَ ورهٔ په درشایهٔ
کښینی بدکا وُوا یه
چه په کور کښے کا مُتیازے
یا تل خوری خوارهٔ یوازے
چه بربنډ لامبی بدکار کا
دَ پیغور دی ځان به خوار کا
چه مور پلار په نامهٔ بولی
برکت ئے ځی له غولی
چه ادب دَ اُستاد نهٔ کا
بے دولت دے کله ښهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په نام بولی عورته — خپل میړهٔ وی بے دولته
موردِ هم په نام نهٔ بولی — ځکه غم وریٔ په غولی
چه په مات لوښی کښے خورینه — فلاکت نیسی ورځینه
په طعام باندِ چه پښے ږدی — چه لږ ډیر ښادی به پریږدی
په انګړ کښے چه پریږدینه — خس رخا شاک غم به ورځینه
څوک چه پرے کا په غاښونو — نوک دا کار کا دَ غمو نو
چه په مات ږمنځ سر ږیره — ږمنځوی بد کا په ږیره
په شرکت چه ږمنځ کوینه — فلاکت به پرے ورشینه
په ولاړ چه ږمنځ کوینه — دا هم بده ویلرینه
چه په شپه جارو جار باسی — په کور خیر ترے و باسی
چه دَ نغن پر تګی خورینه — منځ پریږدی نیستی ورځینه
په څرګند چه څوک دخول کا — غم اندوه به پرے نزول کا
دخول هسے رنګه بو یه — چه پرے شک نهٔ شی څوک ځویه
چه دخول کښے څوک ویل کا — واړه بد کا شرمول کا
چه زنا کا آخر خوار شی — ځوانی مرګ نا برخوردار شی
چه خوراک کوی په ملا ستے — دَ دولت په کم و کا ستے
چه خواړهٔ خوری په ولاړے — پرَ دولت له ملکه ولاړے
کهٔ په کټ باندِ خواړهٔ خوری — زده کړه دا خواړهٔ ښهٔ نهٔ خوری
چه په پښو کښے دِ پا ئزار وی — خواړهٔ دا هم بد کار وی
دَ ځنب سره چه خورینه — فلاکت به پرے ورځینه
پوست دَ هورے پیازمهٔ خیزه — دَ نیستئ په لارمهٔ خویځه
په جامه جارو کؤ نه — دَ ځائے ښه نهٔ ده لالنه
چه خلال په هرهر چوب کا — ګنده کار دے ګنده توب کا

دَ چا رپایو په ګوارے
ګډیدهٔ مهٔ کړه په لارے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل

ذکرد ایام منحوسه

هره میاشت وی دوه ایامه
نحس اے نیکو فرجامه
پکښے کارکۀ زیات وکم وی
کړۀ ئے نۀ بویه چه غم وی
څلورم د محرّم دی
ورپسے ئے بیا پینځم دی
د صفر غرّه ده یاره
ورپسے شلم وُشماره
د رومبئ خور څوارلسم دے
ورپسے پوره شلم دے
د دویمے خور غرّه ده
اتلسم هم نۀ بنۀ ده
د دریمے خور لسم دے
ورپسے ئے یولسم دے
څلورمه خور وایمه
څلورمه بیا لسمه
په رجب کښے ده دویمه
ورپسے بیا دیارلسمه
د شعبان ده څلورمه
ورپسے ده بیا شلمه
په روژے کښے ورځ دریمه
ورپسے ده بیا شلمه
د شوال شپږم اتم دے
ذی قعده دویم انم دے
ذوالحجه شپږم اے یاره
ورپسے شلم وُشماره
بیا په هره میاشت نابه ده
چه روستئ چهارشنبه ده
داحساب دِ بیا دستا شی
چرے نۀ وی چه خطا شی

فصل

ذکرد رجال الغیب

داهم زده که کۀ تورزن ئے
په پرکاش په ښکارمیئن ئے
دجهان کۀ څوک آګاه دی
یا سبانان رجال الله دی
په اتۀ کُنجو نه ګرځی
یا سبانی کا ځکه غورزی
مخامخ کۀ څوک پرے درومی
فیروزی به بیا نۀ مومی
چه د دیو په کین څنګ وی
یا ترشا نور دِ آهنګ وی
استمداد دِ ځنے غواړی
د نصرت په کار دِ ویاړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنجغ باشم کوره — کنجغ بشم اے روره
کنجغ باشم زده کړه — کنجغ اشم شماره کړه
دوئ به وی په دامکان کښے — فکرښۀ بویه په ځان کښے

فصل

فالنامۀ مصحف

لون لون دی فالو نه — طورطور دی قالونه
درمال د منجم دی — دَجفری دَ نور هم دی
هرسړے چه مُسلمان دے — دَهر کار پیشوا قرآن دے
چه هر کار په مومن راشی — په قرآن دِ النجاء شی
په قرآن دِ ئے نظر شی — کا دِ هسے چه فال ورشی
اول هسے رنګه بویه — که فال اچوے اے خُو یه
اول شرط ئے طهارت دے — په وضو کښے برکت دے
فاتحه یو ځل وُلو له — اخلاص ولوله درے ځله
دا آیت بیا له پسه — ته ئے ولوله اے کَسه

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهٗ اِنَّ اللّٰهَ
بَالِغُ اَمْرِهٖ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ط

دا آیت ورپسے بیا دے — وئے لوله چه زیبا دے

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ط
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ط

ورپسے بیا دا دُعا ده — درے ځلے په لوست روا ده

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ تَوَكَّلْتُ عَلَيْكَ وَتَفَاوَلْتُ بِكِتَابِكَ
فَاَرِنِيْ هُوَ الْمَكْتُوْبُ فِيْ سِرِّكَ الْمَكْنُوْنِ فِيْ غَيْبِكَ

مصحف بیرته کړه وګوره — حرف دَ سطر روره !
بیا اُوهۀ ورق شمار کړه — په اُومه سطره کار کړه
چه ئے حرف په سر کښے ورشی — په نیک بد دِ بیا نظر شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ الف ورشی په فال کښې
ستا خوبی ده په هرحال کښې

په غلیم به دِلاس بر شی
کامرانی شادی به درشی

ب په فال هر کوره ښه ده
دَغلیم چه اندیښنه ده

هرمراد به دِ حاصل شی
بخت دولت به دِحاصل شی

ت په فال کښې ده کړلے
توبه کار شه کۀ عاقل ئے

په هر کارچه عزم ستا دے
ترے په شاشه چه خطا دے

ث په فال کښې برکت ده
مبارک په هر نیت ده

ښۀ دولت ده ښۀ نعمت ده
سعادت ده عنایت ده

ج په فال کښې جهد بویه
چه مراد بیامومی ځو یه

په کوشش به مقصود موے
کنړه تش خالی به دروے

ح په فال کښې ښه ده ډیره
نرحساب ترشماره تیره

هم به ستا غلیم نابود شی
میسّر په هر مقصود شی

خ په فال کښې کامرانی ده
ولے لږ پکښې گرانی ده

تصدّق خیرات ئے روره
بلا آړوی له کوره

دال په فال کښې ځما لاله
بهتری ده کال تر کاله

تل به تۀ موے بے دیبه
خورمی شی له غیبه

ذال په فال خواری ستا لږه
په حاسد خواری شوه ویاړه

کۀ دِ کار وبار پریشان وی
سرانجام به په هرشان وی

ر په فال حاجت روا ده
ویاړه هره شادی ستا ده

تۀ به زر صاحب دَجاه شے
یا به خان یا به بادشاه شے

ز په فال نۀ ده زیان منه
سودئے هم نشته لالنه

کۀ په زړۀ دِخۀ مقصود شته
نۀ ئے زیان شته نۀ ئے سود شته

س په فال کښې سعادت دے
دَخوشئ هم بشارت دے

بدخصلت له ځانه دور کا
همیشه خوشی سرور کا

ش په فال کښې شقاوت دے
مکره کارچه دِ په نیت دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په زړه دِ شور وشر دے — دَ غلیم سره خطر دے
ص په فال کښے صبوری کړه — له تلوارے نه دوری کړه
که تړ کار په صبر غواړے — صبر بنهٔ دے و به ویاړے
ض په فال ضامنی مړ کړه — نور چه ستا رضا هغه کړه
په هر کار چه عزم وکړے — کړه اندوه مکړه چه بنهٔ کړے
ط په فال طهارت وکړه — دَ هر زړهٔ زیارت وکړه
په توبه کښے چه ستا مرګ وی — تردا به به نورخهٔ برګ وی
ظ په فال مراد حاصل ده — دَ غلیم دعوی باطل ده
وَ هر کار وَ تر چه مخ کړے — سخ دے ستا چه بل به سخ کړے
ع په فال بنهٔ علامت دے — له غلیمه سلامت دے
نهٔ اندوه نهٔ به ئے غم وی — په غلیم به ئے ماتم وی
غ په فال کښے غمګین مشه — په خوشئ کښے زړهٔ روشن شه
صدقه خیرات چه ورکړے — په غلیم به بیا ظفر کړے
ف په فال کښے حکم دا دے — چه هر کار پکښے روا دے
یو سفر پکښے نهٔ بویه — اندیښنه ده پکښے لویه
ق په فال کښے دَ چا کار دے — کړه ئے نورخهٔ انتظار دے
تړ به مردِ معتبر شے — سخاوت کړه چه لا سر شے
ک په فال کښے سود من نهٔ دے — کاف فیروز په دښمن نهٔ دے
که خهٔ پیرے که خهٔ پلورے — سود دِ نشته زیان به ګورے
ل په فال دے ډیر بنا غلے — په خوبئ دِ دے راغلے
چه خصلت دِ فرخنده وی — خانده ستا دښمن بنده وی
م په فال نهٔ دے بنا غلے — پورا نهٔ دے راغلے
که غلیم لرے دَ وړا ندِ — مکړه قصد په غلیم با ندِ
ن په فال خوبی لرینه — غم اندوه له دِله وړینه
په مانځه که دِل مائل کړے — لا به کام دولت حاصل کړے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

واؤ په فال دولت وصال دے — درست کمال اندر کمال دے
حاجتمند به دَ چا نهٔ شے — که هرڅو معمّر تهٔ شے
ه په فال چه دَ چا راشی — نور به غم دَ دهٔ له چاشی
په دُنیا به وی بے غمه — خوش به ورشی ترا رمه
لا په فال کښے کهٔ پوهیږے — نفے حرف دے که پوهیږے
واکشت بویه له غرضه — چه پاتیږی بے مرضه
ی په فال غم دَ اعدا شه — تل خندا کړه عشرت ستا شه
که خپل یار له تا جدا وی — نشته غم چه وصال بیا وی

پینځلسم باب

ذکر دَ تسابیح دَ حاجت دَ نماز

که ئے واورے تسابیح دی — په خبر سره صحیح دی
بل تسبیح تردا به نشته — تسبیحات چه هرڅهٔ شته
هم تسبیح شی هم تحمید شی — هم تهلیل تکبیر تمجید شی
څوک چه دا تسبیح ادا کا — آمرزش په دم پیدا کا
که ئے ډیروی ګناهونه — واړه ځی په غاړه غرونه
دا تسبیح که څوک په ځله — هره ورځ لولی سل ځله
دَ دهٔ تن به چه هنګام شی — دَ دوزخ پرے اور حرام شی

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ
اَکْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ

بل تسبیح دے تل ئے وایه — آمرزش غواړه له خدایه
سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهٖ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ
وَبِحَمْدِهٖ

بل تسبیح هرکوره بنهٔ دے — چه لائق دِ دَ هغهٔ دے
سُبْحَانَ اللّٰهِ الْمَلِكِ الْقُدُّوْسِ رَبِّ الْمَلٰئِكَةِ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَالرُّوحِ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلٰئِكَةِ وَالرُّوحِ ط

بل تسبیح دے حُما جانہ نازل شوے لہ رحمانہ

سُبْحَانَ الدَّائِمِ الْقَائِمِ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْقَائِمِ
الدَّائِمِ سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ سُبْحَانَ الْحَيِّ
الَّذِي لَا يَمُوتُ وَلَا يَنَامُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط

بل تسبیح ھرکورہ بنۂ دے چہ ئے لولے دھغہ دے

سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ط سُبْحَانَ اللّٰهِ الشَّدِيدِ
الْأَرْكَانِ ط سُبْحَانَ مَنْ يَذْهَبُ بِاللَّيْلِ وَ يَأْتِي
بِالنَّهَارِ ط سُبْحَانَ الْمَنَّانِ ط سُبْحَانَ فِي كُلِّ مَكَانٍ ط
لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ط لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ
الْكَبِيرُ الْمُتَعَالُ ط

بل تسبیح دے مُسلمانہ تہ ئے لولہ تسبیح جانہ

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ الْحَقُّ الْمُبِينُ ط لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ
الصَّادِقُ الْعَدْلُ الْيَقِينُ ط لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ
سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ـ اَلتَّحْمِيدُ الْحَمْدُ
لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِينَ حَمْدَ الشَّاكِرِينَ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا
مُبَارَكًا أَبَدًا ط دَائِمًا بِجَمِيعِ الْمَحَامِدِ كُلِّهَا عَلٰى جَمِيعِ
نَعْمَائِهِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ قَبْلَ كُلِّ حَالٍ ط وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى كُلِّ
حَالٍ وَ بَعْدَ كُلِّ حَالٍ أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ
وَأَتُوبُ إِلَيْهِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط

داصلوٰۃ د تسابیح دے پہ کتاب کښلے صحیح دے

پہ خلور رکعتہ کیږی فاتحہ سورت رغیږی

ھر سورت چہ وی ادا کړہ اِستادہ بیا ادا دا کړہ

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ
وَاللّٰهُ أَكْبَرُ ط

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تسبیح پینځلس ځله
بیا رکوع لره روان شه
پس لس ځله ئے وُلوله
بیا به لس ځله وُلولے

په قیام کښے تهٔ ولوله
په رکوع کښے تسبیح خوان شه
په قیام وکړه بیا ځله
و سجود تهٔ چه به چلے

فصل

دَ حاجت دَ نمانځه

کهٔ مهم دَ سړی پریوزی
دا نماز دَ حاجت بنهٔ دے
لکه نمونځ دَ تسبیحات دے
قل هو الله کهٔ وُوائی
په سلام چه نمونځ ادا کا
مخ دِ کښیږ دی په ښی لوری
قل هو الله پا نزده ځله
بیا دِ مخ کا په کیږ لوری
دا هم څو پینځلس یاره
هر حاجت کهٔ مسئلت کا

یا په غم په اندوه کښیوزی
هر حاجت لره لیمه دے
دا هم هسے رنګ صلوٰة دے
دَ تسبیح په ځائے هم ښائی
دا دِ زده کا چه بیا دا کا
په سجود لکه نسکوری
دِ وُلولی له او له
دَ اخلاص په لوست دِ شوری
نور دِ غواړی حاجت یاره
خدائے به درست هغه حاجت کا

فصل

دَ نمونځ دَ شب برات

دَ برات په شپه لازم دے
په هر هر رکعت اے یاره
همګی پنځوس سلامه
قل هو الله چه ئے شمارشی
چه دا نمونځ سړے ګذارینه

سل رکعته نمونځ دا هم دے
فاتحه اخلاص لس واره
دَ نمانځه شی چار تمامه
همګی واره هزار شی
دیرے حد ثواب لرینه

نمونځ دَ شبقدر

دَ شبقدر په شب زده کړه

دوه رکعته نمونځ په شپه کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

وِتر وُکذاره بیا دا کړه — که توانیږے هرشب دا کړه
هر رکعت فاتحه خوان شه — اُوهُ ځله اخلاص دان شه
بیا سلام دَ نمانځه وکړه — استغفار دِ شروع تهٔ کړه

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِیْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَیُّ الْقَیُّوْمُ
غَفَّارَ الذُّنُوْبِ وَاَتُوْبُ اِلَیْهِ

استغفار اُوهُ کرته — چه آخر کړے پرے همته
تهٔ به وُ باخشهٔ شے یاره — تنها نهٔ له مور و پلاره
ډیر ثواب دَ دے نمانځه دے — څوئے کښم چه هومره نهٔ دے

فصل
دَ نمونځ دَ اختر په شپه

دَ اختر په شپه اے جانه — پس له ماه رمضانه
نفل نمونځ څلور رکعته — دی په تا له روایته
قل هو الله پنځوس ځله — په رکعت رکعت ولوله

فصل
دَ لوئے اختر په شپه

چه دَ لوئے اختر شپه راشی — بویه دا چه نمونځ دِ داشی
نمونځ ئے دے څلور رکعته — دَ الحمد له سورته
بیا آیته الکرسی جانه — اخلاص درے ځله اے ځوانه

... ...

چه مهم لری دَ ورا ندِ — په هفته دِ دا ورد کاندِ
دَ اتمام هفت نماز دے — دَ حاجت دپاره ساز دے
هم ثواب لری بے حده — که ئے تل کذاری لابنهٔ ده

نمونځ دَ جُمعے په ورځ

په جُمعے څلور رکعته — نمونځ دے اے صاحب حاجته

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه لانمونځ دِ کړے نۀ وی
دَ نمانځه پخوا لابنۀ وی
هر رکعت فاتحه لوله
قل هو الله پنځوس خله

نمونځ دَ شنبے په ورځ

دَ شنبے په ورځ چه سازشی
څاښت څلور رکعته نمازشی
هر رکعت فاتحه لوله
قل هو الله پنځوس خله

نمونځ دَ یکشنبے په ورځ

یکشنبه دولس رکعته
نمونځ دے اے صاحب حاجته
هر رکعت فاتحه لوله
قل هو الله پنځوس خله

نمونځ دَ دوشنبے په ورځ

دوشنبے په ورځ بیا بویه
شل رکعته نمونځ اے ځویه
فاتحه په رکعت جا نه
بیا آیة الکرسی ځوا نه
بیا اخلاص بویه لس ځله
په دا رنګ دا نمونځ ولوله

نمونځ د سه شنبے په ورځ

سه شنبه لس رکعته
نمونځ دے اے صاحب حاجته
هر رکعت فاتحه بویه
بیا آیة الکرسی ځویه
بیا چه ورځ دَ سه شنبے وی
دَ زوال په وخت دا به وی
نمونځ کړه اتۀ رکعته
هر رکعت له ردا بیته
په اول کښے فاتحه ده
بیا اُوۀ ځله سوره ده
په روستی چار کښے درے ځله
اِذَا زُلْزِلَتْ وُلوله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمونځ د چارشنبے په ورځ

چارشنبه دیرش رکعته — په شپه نمونځ کړه په څونیته
یوځل سبع مثانی ده — یوځل آیة الکرسی ده
یوځل آمن الرّسول دے — قل هو الله بیا قبول دے
بیا په ورځ څلور رکعته — نمونځ دے اے صاحب حاجته
نماز پیشین چه وګذاری — بیا به دا همت وګماری
فاتحه ده له اوله — قل هو الله بیا شل ځله

نمونځ د پنجشنبے په ورځ

پنجشنبه څلور رکعته — نمونځ دے اے صاحب حاجته
فاتحه ده له اوله — قل هو الله پینځه ځله
بیا نود ۹۹ ونه نام یاد کړه — بیا حاجت غواړه زړه بناد کړه

نود ۹۹ ونه نومونه د باری تعالیٰ

نود ونه نام د باری دینه — مندرج په کتابونه
غور چون پکښے نه نوی دی — چه په قول د نبیؐ دی
هر مومن چه ئے لولینه — ترجنته به ورشینه

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الْمَلِكُ الْحَقُّ الَّذِیْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ
یَا اَللّٰهُ یَا رَحْمٰنُ یَا رَحِیْمُ یَا مَالِكُ یَا قُدُّوْسُ
یَا سَلَامُ یَا مُؤْمِنُ یَا مُهَیْمِنُ یَا عَزِیْزُ یَا جَبَّارُ
یَا مُتَكَبِّرُ یَا خَالِقُ یَا بَارِئُ یَا مُصَوِّرُ یَا غَفَّارُ
یَا قَهَّارُ یَا وَهَّابُ یَا رَزَّاقُ یَا فَتَّاحُ یَا عَلِیْمُ
یَا قَابِضُ یَا بَاسِطُ یَا حَافِظُ یَا رَافِعُ یَا مُعِزُّ
یَا مُذِلُّ یَا سَمِیْعُ یَا بَصِیْرُ یَا حَكِیْمُ یَا عَدْلُ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَا لَطِيفُ يَا خَبِيرُ يَا حَلِيمُ يَا عَظِيمُ يَا غَفُورُ
يَا شَكُورُ يَا عَلِيُّ يَا كَبِيرُ يَا حَفِيظُ يَا مُقِيتُ
يَا حَسِيبُ يَا جَلِيلُ يَا كَرِيمُ يَا رَقِيبُ يَا مُجِيبُ
يَا وَاسِعُ يَا حَكِيمُ يَا وَدُودُ يَا مَجِيدُ يَا بَاعِثُ
يَا شَهِيدُ يَا حَقُّ يَا وَكِيلُ يَا قَوِيُّ يَا مَتِينُ
يَا وَلِيُّ يَا حَمِيدُ يَا مُحْصِي يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ
يَا مُحْيِي يَا مُمِيتُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا وَاجِدُ
يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا قَادِرُ
يَا مُقْتَدِرُ يَا مُقَدِّمُ يَا مُؤَخِّرُ يَا أَوَّلُ يَا آخِرُ
يَا ظَاهِرُ يَا بَاطِنُ يَا وَالِيُ يَا مُتَعَالِيُ يَا بَرُّ
يَا تَوَّابُ يَا مُنْعِمُ يَا مُنْتَقِمُ يَا عَفُوُّ يَا رَؤُفُ
يَا مَالِكَ الْمُلْكِ يَا ذُوالْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
يَا رَبُّ يَا مُقْسِطُ يَا جَامِعُ يَا غَنِيُّ يَا مُغْنِيُ
يَا مُعْطِيُ يَا مَانِعُ يَا نُورُ يَا هَادِيُ يَا بَدِيعُ يَا
بَاقِيُ يَا وَارِثُ يَا رَشِيدُ يَا صَبُورُ يَا صَادِقُ
يَا سَتَّارُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط

خاتمه

شکرانه د کتاب څوبیته

شکر دا چه په آخر شهٔ
دا کتاب م تمام زر شهٔ
په روژه کښې التیام شهٔ
د اختر په ورځ تمام شهٔ
چه تمام م په خامه کړه
ملائ نوم فضل نامه کړه
ترجمه ئے هم یو نوم دے
کهٔ ئے بولے څوک موسوم دے
څوم توان څوم مجال وو
دام حال دام مقال وو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارمدار په استعداد دے — یوشاگرد دویم استاد دے
دست بالائے دست یادیږی — په خپل کارهر څوک ښادیږی
ماته خپلے شروبے ښے دی — که خوږے دی که تروے دی
وردِ نیشی دوه لاسه — نهٔ ترخط نهٔ تر قرطاسه
یوچه خام بیهوده خط کښی — بل که ښهٔ کښی چه غلط کښی
دَ کاغذ مخ توره وینه — خط چه خام بیهوده کښینه
خدائے واخله که ښهٔ خط کښی — که ئے ځائے په ځائے غلط کښی
دَ خبرو پیوند کړونے — دَ جگړو وینے خوږے وینے
چه هر حرف سره پیوند کا — دَ جگړ په وینو شخوند کا
په مثال لکه جولا دے — چه په خپل قماش آگاه دے
په شماره ئے دی تارونه — زیات وکم ئے دی عارونه
که یو تار ئے زیات وکم شی — په وودنے ئے ساز غم شی
څوک دیبا او کم خواب ووبی — څوک شړئ او خمتا ووبی
په وودل کړه سر په څړیکی — پکښے کا دَ زرو لیکی
تنستے ږدی دَ ململو — کشیدے کا په بخملو
چه مِ حکم باندِ رائے کړ — ما دا هومره کارنمائے کړ
که تردا څوک ښهٔ ووائی — مرگ ئے مهٔ وه تل دِ پائی

والسّلام خبره تم شوه
که په بیش وه که په کم شوه

په ورځ دَ دوشنبے ۲۵/ ماهِ رمضان المبارک غفط سنه ۱۰۸۹ھ
- ختمه شوه -

کاتب : غلام لطیف - چپرهارے - ۲۹/۱/۱۹۹۹ء

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اُوم توک

POHA

بازنامه

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

خدایه تهٔ په زړهٔ کښې اچوے دا مینه
چه بنې کینږم پیژندلی دی دا مینه
په طفلئ م د چمنو د چتو ښکار کړ
په غرغړهٔ پسے به تلم په سم په غرونه
ورپسے م له مرغونو سریکار شو
هم م کړهٔ د دُنیا خورنګه کاروونه
په دا سن چه تر شپیتهٔ م زیاتی دوه دی
اورنګ زیب له هند وباره دی راغلی
داخلور پینځهٔ کالونه د فتور دی
مغل واړه په ارمان د انتقام دی
د مغل تکیه په زر په ملک په مال ده
بے وطنه بے اولسه تنها کښې
په دا تور کښې که دوه نوردی دریم زهٔ یم
نوره هم په مخکښې شته که کم و زیاته
کتابونه د هر فن راسره نور شته
په هر زړهٔ کښې چه میشتهٔ وی هغه مینه
زهٔ څهٔ لوے هلک م سل ځوئ اونمسی دی
څوک ښکارونه کا په غشی تیر اندازدی
څوک په غړهٔ په صحرا کرځی ښکار د سوکا
څوک په ښکار د تازی سپی هوس لرینه
خدائے د واړه لری تل په ډیر دولت کښې
پلار نیکهٔ م هم د ښکار هوس ووکړے
که د تورے که د ښکار دا دوه هنره
نهٔ م کار په زرداری نهٔ په ساتل دے

چه په ښکار د مبتلا کړم تهٔ م وینے
تا ځما په زړهٔ کښې ځائے کړله قرینه
ځلمیتوب م له هوسیو سریکار کړ
په توپکوم ویشتلی دی زرګونه
ځان او هوش م همګی د باز د ښکار شو
هم م هیڅکله ناغه نهٔ وو ښکارونه
پښتانهٔ مغل په څو سره اخته دی
د اتک حسن ابدال ئے دی نیولی
چه مغل د پښتانهٔ په تیغ چور چوردی
د خوشحال د سر په فکر صبح وشام دی
د خوشحال خټک تکیه په ذوالجلال ده
غړهٔ په غړهٔ لکه غرغړهٔ په غرونو تښتی
خلاص په هسے وخت د ښکار له کاره نهٔ یم
د باز ونو مینے راوستم تر سوا ته
خو ځما له بازنامے سره سرورشته
ګفتګوئے همګی له هغه شینه
همګی د ښکار د مینے هوسی دی
څوک ځما غوندِ عاشق په ښکار د باز دی
په توپک سره د غړهٔ د غرغړنو کا
هر یو خوښ په هغه ښکار وی چه ئے مینه
تل دِ ژوی په عشرت په فراغت کښې
دا هنر دے په میراث مونږه راوړے
راته پاتے له آبا دی له پدره
کاروبار م په بخښل او په خوړل دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که سخا ده اوکړ تُوره که خامه ده
پـه دادرے توکه ځما تللی نامه ده

وَاولاد وَتـه مِ پاتے شوه دا واړه
که مردان وی ترے بـه نـه غړوی غاړه

پـه فارسی مِ بازنامه دَ هُنر کښلی
پـه پښتو مِ ورته وکښه نظم کښلی

پـه نهـه سوه اونولس بیته تم شوه
خا تمه دَدے بنـه نظم پرستم شوه

که بنسیـنه کـه علاج کـه غزلونه
همکی لری اوه ځلوینت فصلونه

زر پینځه اتیا کالونه دَ هجرت دی
دَ رجب ورځے آخر شوے نهایت دی

پـه لړم کښے مِ شروعه بازنامه کړه
پـه شپږ ورځے مِ تمامه پـه خامه کړه

چه ځما ژبه گویا پـه شاعرئ شوه
تـه بـه ولـے چه گویا پـه ساحرئ شوه

طبیعت مِ پـه مثال دَ باتور بازدے
که ئے گورے دَ هرشی وبنکار ته سازدے

ړومبے فصل پـه بیان دَ پیژندگلئ دَ بازکښے

بازکـه لوئے وی هم تیز پروی بے بهادی
دَ نورچا غرض پرے نشته دَ بادشاه دی

پـه بازونو کښے کتـه باز نیسه غوره !
رنگ ترکیب وَتـه ئے مه گوره پسره

کتـه ئے سرا وبـه ئے پلنے سترگے کراغے !
کتـه ورمیږ لنډه لکئ پرے نیسه کاغے

اوږدمار سرغاړه اوږده اوږده لکئ
بازهم دا دے سینه ور غونډے پنډئ

سترگے سرے دَ بازنشان دَ شجاعت دے
کهربا سترگے دلیل دَ بنـه خصلت دے

که دَ بازدَ پوزے سرکبود نمائے وی
پـه لکئ کبود دلیل ئے دَ بنـه رائے وی

ځودَ باز پنډئ لنډئ وی پر قوت وی
ځودَ باز مبنوکه لویه بے همت وی

دَ اوږدو ترمینځ دَ باز پرونه بنکاریږی
لکه سیب بهی هغه بهتر شماریږی

چه دَ باز سترگه وتلی وی ځه ړده
دانشان ئے دَ شوخئ دے کړه ترے ډډه

بازچه ډیرخریطه دم وی دَ خندا وی
لږ لم ځوری دَ لوئے بنکار دَ نیوو دا دی

زورند لم لنډه ئے غاړه سپینے سترگے
لینگور نری بتر گنډه تر چرگے

که تیز پروی دلاور وی چار دانگی
بد دی نه ترے صدقه نامرد لانگی

زیړے پښے دَ یارهم نه دی خوش نمایه
ډیرا وږده شاه پرکه بنائی که نه بنایه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم فصل په بیان د رنګ د باز کښې

د بازونو رنګ ته مهٔ غړوه ستر ګے
که تیغون دی مګر نشته سپینے چر ګے

تیغون بازځکه په قدر په قیمت دی
چه کمیاب شو نه چه بنهٔ په شجاعت دی

تر تیغون نه قیر خیشن بهادران دی
په میر شکار باندِ دا دواړه لکه ځان دی

بال د قیر د تقدری غوندِ نمود وی
خوشین سُور په سینه پاس په رنګ کبوډ دی

بیا په دا پسے سُور باز چه سیاه فام وی
تور منقاد توره ئے ژبه تورے کام وی

زیړ سُور فام لوئے کنجکی دیبا پر
په هُنر په خوئی بهتر وی تر چهر

سیه پشت کهٔ ځهٔ سختی لری په ځانه
که ئے ساز کړی نورے وګوره مرانه

تر دا څو رنګه بنهٔ نهٔ دی نور رنګونه
که پوهیږے خو منه مکړه جنګونه

تور زری کهٔ په سارهٔ کښے مستحکم وی
په هُنر په خوئی خصلت تر نور وکم وی

زیړ باز ونه کهٔ شوده کهٔ ګل بادام دی
په سارهٔ کښے تر تور باز پورے بدنام دی

دریم فصل په بیان د اشیان د باز

چا اشیان چرے د باز نهٔ دی لیدلے
دا اشیان ئے خو یو نوم دے اوریدلے

دا سپین غر چه له قافقاسه راروان دے
لګیدلے په خطا په هندوستان دے

په میزان کښے راخوارهٔ شی له شماله
د ظلمات په نواحی کښے لری جاله

دا سپین غر تر حساب ډیر لری بناخونه
په بناخو نو کښے رائیشی بازونه

د هر غرهٔ چه وُنے ډیرے هوا بنهٔ وی
هغه غرونه ئے مکان په ورځ په شپه وی

ابتدا په سپینو غرونو باندِ راشی
خوښ له واوُرو وریدلو په هوا شی

چه په غرونو کښے سارهٔ د ژمی ډیر شی
تار په تار سره خوارهٔ په کرم سیر شی

په میزان کښے په عقرب کښے ډیر نیول شی
په لیندهٔ کښے خال خال تیز پرنیول شی

باز هغه چه بنهٔ هوښیار دام دار نیولے
بل هغه چه نا پکار دام دار نیولے

د هوښیار دام دار باز نهٔ وی پرکیدلے
دا نادان وی پرکیدلے ترهیدلے

چه هوښیار دام دار ئے ونیسی په تله
په سپینو کښے ئے پرانزه اے دله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دام دار څخه په تور کښې و تور یږی
خو ژوندی وی هغه خوئی نه هیریږی

د نا دان دام دار نیولی باز په صبر
په رو رو پرانزه مکړه بیره جبر

په بنۀ ځائے کښے ساته تماغه ورکړه
پرکیدل خوارئ واړه ترے بدر کړه

په خوراک د ښو طمعو چه بنۀ دوناب شی
بیا د هله د کشادو د طناب شی

د عقرب نیولی لا ساتلی بو یه
د لیندے نیولی تنده دی وئے سو یه

ډیر باز ونه په خطا دی یا په دوم دی
په شیروان په ترکستان کښے هم هجوم دی

څکه سپین تیغون راځی له ترکستانه
ډیرے نیسی تول پرے راشی له آشیانه

نۀ چه کښی په باز ونو کښے باز سپین شته
سپین چرغونه سپین شنقار او هم شاهین شته

مالیدلی دی په ستر کو شکرے سپینے
خو بانے سپینے تیغون په رنګ مهینے

ابلق باز ابلق جره م دی لیدلی
چه دما په غرۀ دما دام دار نیولی

په کارغانو په تمګرو کښے تیغون شته
په چمنو او په سپیر کنډو کښے داګون شته

څلورم فصل په بیان د ترناک باز کښے

چوز باز ونه په عزت قیمت لاشک دی
هنرمند د ښکار په کار کښے داشتولک دی

داشتولک بوزم تولک نۀ وی بے خال
لالیدلی ئے مرغئ نۀ وی په خال

داشتولک لره هوښیار سړی بائدۀ دے
چه ئے واکه کار د هر هوسناک نۀ دے

داشتولک شنقار کۀ چوز واړه سرۀ زردی
دلاوردی هنرور دی هم نیک پردی

داشتولک چه په توپئ کښے ووی یږی
نور ئے لرے کړه په پچه نۀ پیریږی

چرغ خو چوز وی په کار نۀ دی ترناک
مګر جاړے ماړے ونیسی بد ژواک

داشتولک شاهین د چا په حساب شماردی
چوز دامی ئے په هزار حیله پکاردی

کۀ شاهین دی خو پسندلی اشیانی دی
کۀ ئے موے لا بهتر شاه جهانی دی

ترناکه با بنه بنه په غم لوره
چه بهیری درته نیسی نور په شو ده

کۀ لګرکۀ ترمیته کۀ بیسره ده
د دے واړو په چوزئ کښے چاره بنه ده

اشیانی شکره بهتره تر دامی ده
ترناکه چه ساتلے شی خامی ده

اشیانی لګر خومۀ پیره په توره
ترمیته اشیانی کۀ ګوری ده کسوره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په هند کښې اشیانی خیژی کوکجال وی
په تیرا د ترمیته جالے هرکال وی
که شکره ده که بیسره ده که دونئے
ډیر وئیل ئے په مانۀ شی خبر نۀ ئے
په خپل ځائے واړه پکار دهرسناک دی
په دیدن په تماشائے ترپناک دی

پینځم فصل په بیان د بندونو د باز کښې

بند د باز د بابښے نۀ بویه چه سرۀ وی
سرۀ بندونه باز بابښے لره بښۀ نۀ وی
غوښخوارۀ مرغونه نور وریاندِ راشی
سرۀ بندونه باز بابښے لره بلاشی
سپین او تور په رنګ بندونه د باز بښۀ دی
موافق د باز ۰ پښو سره سازبښۀ دی
چغاول دِ هرګز نۀ وی په ځنګل کښې
تیار مرګ دے د تمګری په نیول کښې
ځاړیو چوزو لره بښه ده جغاولئ
یا بټیری یا چه نیسی پرے هیلئ
جرس هله چه یا غروی یا ځنګل وی
اوکۀ نۀ خو بیهوده زیاتی خلل وی
بے توپئ دِ بابښه نۀ وی میر شکاره
مګر هله چه کریز وخوری خو واره
د شاهین د چرغ خو خود توپئ په ځان وی
د شنقار او د باری هم په داشان وی
له اوله توپئ باز لره ضرور ده
چه ئے لرے شوه له سره نوره دوردده
په همه واړه مرغانو صاحب دے
باز په داچه بے توپئ هم مصاحب دے

شپږم فصل په بیان د پیژندلو د پیغال د باز کښې

چه د باز پیغال کتهٔ وی لرے درومی
په اوبو کښې لامبی رغړی فرحت مومی
ځان چه وُخنډی آوازئے ځی د پرونو
یکپائی کا پرردغن کا تر نو کونو
هم بښۀ خوری بښۀ هُنر مومی په سینه پرو ځی
آسائش کا فراغت په لو بو کښې وزی
په پیغال کښې آلوده نۀ که خپل پرونه
نۀ ئے ناست وی پکښې نۀ وی د بادغونډونه
په ججوره کښې آواز د قرقر نۀ کا
سرونغاړی په پرونو ځان اودۀ کا
دائے واړه علامت د خیریت دے
که ئے دا نۀ وی نشان ئے د زحمت دے

اُوم فصل په بیان د نوی باز کښې

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوے باز چه په جال کیباسے دام دا سره
باندِ هیڅ مکره ناره دخدائے دپاره
خپل وربوز په ځادر ونغاره رو ورشه
بنهٔ ئے ونغاره په جال کښے پرے خبرشه
بندئے واچوه په پښو کښے سترګے دواره
بنهٔ ئے وګنده په مزی وئے نغاره
یوخو ځاځکی اوبهٔ واچوه وباز ته
هیڅوک مهٔ پریږده سړی ولوړ آواز ته
بیائے کښینوه په لاس آواز پرے مکره
اوبهٔ غوښے په بنهٔ طور ورښکاره کړه
کوزئے کښینوه په مزکه چه ځان ساز کا
زړهٔ په ځائے له ډیرے ویرهغه باز کا
کهٔ ئے وخوری کهٔ ئے نهٔ خوری په خپل طور
په رضا سره ئے پریږده مکره جور
نوی بازلره یا زرکه یا کوتره
یا دچرګ یا د تراج غوښه ده غوره
هم دا هسے رنګ دِ خوری غوښه ډیرو خته
ترهغه چه په خربښت کا سینه سخته
پرمهره دِ خوری تلخه دِ خوری له دله
کچ نا نبات سره ګډ وده هم کله کله
وازده بیله ځنے توګه تورے غوښے
ورکوه باز ته نهٔ ولل ئے کینه کښے

اتم فصل په بیان دَ موخته کولو دَ باز کښے

په څورنګه نوی باز بازدار پرانزی
باز پرانتی دَ توپئی بنهٔ دے ترمزی
دَ توپئی په سوراخو نو باز واکیږی
په سوراخو به ئے وا کا چه پوهیږی
اول فعل خوئی خصلت دَ باز معلوم کړه
بیا په هسے دستکشئی هُنر مخدوم کړه
ځنے درسته شپه پهره غواړی ډیر سخت وی
ځنے دوه پهره بس په خوئی نیک بخت وی
خوتلوار وربانده مهٔ کړه خوئی ئے ګوره
په خپل ځائے کښے قرار ناست وُسه مهٔ شوره
په شپه شپه ئے طماغه اخله له سره
کهٔ دِ ولیدهٔ چه لاړه دَ دهٔ ویره
هرسحر ئے مړوه په چرګ ئے بوله
چه بنهٔ رام شی نور ئے خلاص کړه له آشوله
نور تکلیف دَ تماغی وربانده مهٔ کړه
چه ورچنے عالم کوړے ځان کوبنه کړه
بلکه ننه ئے آرام کړه په خپل کور کښے
کاه بیکاه ئے ګډوه په شرا و شور کښے
غوښه ځان ځخه ساته کهٔ بے آرام شی
خهٔ بنو ورکړه چه ئے لرے فکر خام شی
په دا شان ئے بنهٔ له خلقو سره ګډ کړه
سړی خهٔ چه سپی او اوس سوګ ډوډ کړه
طعمه هومره ورکوه چه درنه نهٔ وی
نوی بازلره دا هومره خوراک بنهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئے تړ دننه ډک پاسه خالی وی
درسته شپه د باز آرام او خوشحالی وی

بازکړ نه وی که ښکاری خوسپک سیر ښه وی
لاخو نوی بازچه سپک موړشی ډیر ښه وی

په تناب ئے د ویښتو په حلقه ساز کړه
په شپه شپه ئے ښه آشنا د تبل باز کړه

هنکامو لره ئے تل صبا بیکا وړه
نورئے ښکار ورته بیکاه نه چه پګاه وړه

نوے بازچه په غرمه په چاشت الوزی
په بازدار به ئے آخر کا نړی پریوزی

اول لاس په هسے ښکار موړ کړے بویه
چه د بل مرغۍ یونه وی یا په سویه

چه یکه یکه ځلویښت لاسونه خیر شی
بیا د ډهله ښکار په نوی مرغۍ ډیر شی

نوے بازچه ډیر لاسونه مړ وینه
د باز وچه شی دننه د زړه وینه

چه حواس کښے ئے خلل ضرر پیدا شی
د کریز تر وخته نه رسی فنا شی

نوے باز د په بیکا بیکا الوزی
په هیلیو د په وخت پګاه الوزی

د پرواز ویره ئے نه وی دا دوه وخته
عصر فجر دواړه یاد لره نیک بخته

د صافی مالکه وچوز لره خواری ده
بس د چوز خو پرمهره طعمه داری ده

په خالی نبات که صافی شی باک ئے کوم دے
د صافی سودئے بے مالکے خو معلوم دے

یوئے لری له درونه خلط اخلاط شی
بل ئے رنګ تر و تازه وی په نشاط شی

د صافی سره هاله مالکه لازم شی
چه لوئے ښکار و ته د زړه وی یا سالم شی

که په ښکار کښے لره بره که اظهاره
مست د وناب وی هاله مالکه بویه یاره

د صافی د اوه چنی نبات وی
نه چه وزن د نمک د چنی زیات وی

که د وزن د نمک چرے زیات کم کړ
په خپل لاس د باز د مرګ یاد الم کړ

په صافی کښے ئے ډیر کار دے تلوار مکړه
لکه حکم د اُستاد دے هم هغه کړه

نهم فصل په بیان د اموخته کولو د باز په ښکار د مرغابئ

که تړ غواړے چه د باز مرغابئ گیر شی
بیړه مه کړه چه دا کار به په تدبیر شی

په دنګ دنګ چه ښے ښے وُوهی باولئ
اول ورکړه پیش پرانه مرغابئ

بیا پلی ورته نژدے شه پله کوره
چه ئے نسی هسے رنګ ئے هیله ژغوره

په پله ئے پیاده موړ کړه یوخو لاسه
بیا ئے هله مړوه د اس د پاسه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

قواعد د میرشکارۍ هنرئے دا دے
هر هُنر د قواعد سره زیبا دے

کنی ما په باز جوړه ډیرے هیلئ
څو نیولی په خپل لاس دی بے باولئ

چه یو ځلے په ښکار کښیوزی ښئه باز ونه
په خپل زړه کښے خود د ښکار لری راز ونه

مرغابئ او باز کهٔ پریوزی په اوبو کښے
په اوبو کښے ئے هم دے لری په پښو کښے

هسے شان په قرارئ راشه ورباندِ
چه ورتک ځنے دِ باز ویره نهٔ کاندِ

کهٔ ئے پریښوه مرغابئ دا به ښئه خوئ که
د اوبولہ مرغابئ نه به کوږ روئ که

کهٔ ئے پرے نښوه لاسونه کړه ترے لاندِ
مرغابئ او باز غوټه کړه لاندِ باندِ

چه په ویره ځنے وکاږی نو کارے
چه منکر شی له دے فعله کړه پرچارے

چه په وچه مرغابئ نیول عادت کا
نور د باز په دود د نوی ښکار جرأت کا

لرے لرے ئے پریږده چه سینه کښې شی
په ډیر تبل مرغابئ نیسی ستا خوښ شی

خودپه خود به د مرغئ په رس عادت شی
څهٔ حاجت چه په دا کار به مشقت شی

لسم فصل په بیان د ښکار کولو د نور و مرغانو په باز باندِ

د باز ښکار خو مرغابئ ده کهٔ ئے کورے
بیا سونا ښا ئسته غاړه ستر کے تورے

زرکے هم په الوتلو تقصیر نهٔ کا
باز چه ځان ورپسے جوړ که چغار ښئه کا

تورتار وچه شه قندیل شی هم بدنهٔ دے
چه ئے واخلی باز نشاط وکا ډیر ښئه دے

نداره کهٔ د تمځری هر څو ښه ده
یا جره دی یا تمځری یا بابنه ده

د تمځری کور دِ وران شی باز په ځان کا
په هر بوټی ئے وهی پرونه ئے وران کا

چه بتیری نیسی ښے نیسی سیسئ
تیز پری د باز په دا ده نور کیسئ

ښئه میرشکار به په تمځری تلوار نهٔ که
ځان چه ساز که بیا به ساز پسے مرغه که

کهٔ د باز معراج دے ځاړے میرشکاره
امّا بند د پښے ئے وباسی له کاره

چوزه باز وته آسمان کښه ترځاړی
ښئه باز ونه چوز هیلئ غوندِ رانغاړی

د سرخاب نیولے جره لره هُنر دے
ترهیلئ لا د باز وته بهتر دے

قاز قلنګ چه څوک په باز نیسی ستم کا
ښئه شیرین باز ونه په الم کا

یکساله طاؤس هم ښئه دے ځنګ ئے نهٔ وی
چه آزار د باز د پرونو د جنګ نهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په بازدے خوږ سرے نیول بویه
تریناک لره بدی نهٔ لری سویه
تریناک څخه چل ول وی د نیولو
چوز دلاوره پرے حمله که د وهلو
تریناک بوزم تولک ترچوز بهتر دی
بدخوداچه بنهٔ کریز نهٔ خوری شوخ پردی

یوولسم فصل په تشویق د بازونو د ښکار کښے د غزل په طرز

د بازونو ښکار کچادے د زر دار
هم زردارهم بے پروا قلندر وار
که ئے مری په قوش خانه کښے څو دینار
که ئے غم د هوس کا د زیان ئے نهٔ کا
د هغهٔ سړی څهٔ کار وی په بازونو
چه بنده وی د درم او د دینار
د ښکار کار په مصلحت په سیالئی نهٔ دے
دا یو عشق دے چه ئے ورکه کردگار
چه بادر با ذل با سل عالی فطرت دی
د هغهٔ په زړهٔ کښے حب پریوزی د ښکار
قمار باز به له قماره صبر وُکا
مست به هم شی له شرابو توبه کار

زهٔ خوشحال به د بازونو ښکار پرے نږدم
څو ژوندے یم دام کار دام روزگار

دولسم فصل په بیان د تعریف د جُره کښے

جُره څهٔ دے باز نزدے که پوهیږے
په تعلیم کښے تر باز زردے که پوهیږے
تر پینځه کریزه باز الوا تهٔ ښهٔ کا
چه جره سه کریزه شی پرش نهٔ کا
په کریز کښے قابوچی شی کوته پر دے
تر کریز لاهورته تلهٔ د دهٔ هُنر دے
لوئے کتهٔ جره د باز پر دود کریز که
په پرش دوردوی لکه باز تیز که
سینه ورلنډه لکئی جره پکار دی
کتهٔ سرے کړاغے سترگے د لوئے ښکار دی
غاړه ور کتهٔ کتهٔ مښوکه وړے سترگے
هم هغه جره وهی د غرونو چرگے
یا دیر کتهٔ وباز ته څوړ جره هغه دے
یا ښهٔ جوړ هرگوره وړ جره هغه دے
لکه رنگ ترکیب د باز هغه جره دے
لکه باز پهن دراز جره هغه دے
که د باز مینه په ښهٔ جره ماتیږی
عراقی چرے ترکی سره سمیږی
لکه باز پرونه ساز کا خوش روی که
جره کله هغه هسے دور دوی که

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د باز علاج دارو هسے د دهٔ کړه
طبیعت نے ډیر نازک دے لانے بنهٔ کړه

چرے نهٔ وی چه نے ډیر په ښکار کښے خوب کړے
حلاوت نے دے په داچه ښکار پرے لږ کړے

مرغابئ درے خلور زرکے دا هومره
په تارو تمګرے خهٔ وایم چه خومره

د یارلسم فصل په بیان د ښکار د بابنے کښے

بابنه هم د باز د کوره یو مرغے دے
پرورش نے کهٔ څوک وکا عجب شے دے

بابنه خهٔ ده په لیدل سره محبوبه
کهٔ نے وګورے مطبوعه ده مرغوبه

لکه ګل په نزاکت هسے نازکه
په هنر په لطافت هسے نازکه

په رنګونو لکه باز هومره رنګونه
په نیولو په وهلو شوخ و شنګه

ترهیلئ و ترسرخابه د دے ښکار دے
په دا هومره جوسه دومره د دے کار دے

باز جُره بابنه یوشان اموخته کیږی
و بابنے ته باولئ شے اندوخته کیږی

اشیانی بابنه تحفه ده کهٔ موندہ شی
دامی لا تراشیانئ پرش نے بنهٔ شی

کهٔ د زړهٔ وی چه بابنه شی کلان ګیره
چرے نهٔ شی خام کشاده بے تدبیره

باز جُره بابنه کهٔ ښکار که خام کشاد
په حساب د هوښیار خهٔ دے لکه باد

کهٔ نے خهٔ خو وینه زیاته د وجود شی
یا نے کمه دست کشی کړے نورنا بود شی

له اوله زیره مهٔ ښیه بابنے ته
زاغ دراج زرکے نے اچوه و پښے ته

چه یو څولا سونه سیره په لوئے ښکار شی
هوسناک د بیا هیلیو ته تیار شی

چه یو دوه چرګے پرے ونیسے په مینه
نور پرے نیسه مرغابئ لوئے کمینه

بیاله پسه چه ګیره شی په لوئے صید
دریزه نهٔ نے هم مهٔ لره په قید

کلان ګیره ریزه ګیره بابنه بنه ده
چه ناموس که په هر ښکار بابنه هغه ده

د محصول چرچنړے لا ورله ښے دی
د بابنے په سیل چرچنړو تماشے دی

چه په کړچنده څوک بنهٔ کا بابنه سازه
تیز پرے باندِ ښکاره کا څوڅو نازه

چه بابنه د خوب ګیری وکه نور سیره
کشاله ورباندِ مهٔ پسنده تر ډیره

بازبابنه چه خوب ګیری وکه سیر یږی
هم هغه نے خوئ خصلت شی نه هیریږی

چه په غږ درلره راشی بابنه ستا ده
چه په غږ د شیدا نهٔ وی د هوا ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په طلب ئے هسے خپله په هُنر کړه
چه دَ ځان سره ئے تهٔ شیر وشکر کړه

رنځ علاج علت دارو لکه دَ باز دی
دَ بانسے هم هغه هسے ورته ساز دی

څو مسهل دَ نبات ورکړه بے نمکه
مالګه زیان لری بانسے لره بے شکه

دَ بانسے چه سینه سره وی په شاتوره
سرفرازه منګلوره بانسه ګوره

سره زیره بانسه بنه ده ګل بادامه
بده کومه لکی وره بد اندامه

کهٔ بانسه تر ډیره کریزه وُرسیږی
دَجره په طور به نهٔ قابوچی کیږی

څو کریز باندِ تیریږی لا بنهٔ کیږی
کال په کال په خوبګیر یو کښے زیاتیږی

دَ بانسے په بتوله کښے لا ډیر کار دے
چه بانسه ډنګره نهٔ کا نهٔ خیر نه

چه بانسه ئے دست روکړه میرشکار دے
هم هغه سړے به کاندی پرے نیونه

څوارلسم فصل په بیان دَ نیولو اودَ ساتلو د نوی باز کښے

کهٔ په نوی باز بیګا بیګا څوک ښکار که
دَ پرواز ویره ئے لږه ده بنهٔ کار که

څابنت غرمه چه څوک په نوی مرغهٔ ښکار که
دَ پرواز ویره ئے ډیره ده بد کار که

هر غرمه په څابنت غرمه تر نماز پښینه
وآسمان ته په پرواز په دور ځینه

دَ صبا په وخت ئے فکر دَ طعمے دی
دَ بیګاه په وخت ئے غم آرام دَ شپے وی

باز کهٔ هر څو په پهره په هنر ساز کړے
څولا اوم دی لا به تهٔ ترے احتراز کړے

چه پخته شی په هر کار به اموخته شی
په باز دار دَ ښکاری باز نظر دوخته شی

چه ډیر څو رب بے پروشی کهٔ ښکاری دے
هم ورک شوے په کوهسار په هماری دے

ډیر ښکاری خانه ګریزدی مالیدلی
له مستئ نه وآسمان وته ختلی

باز چه پاس په پرواز وخیژی آسمان ته
په سل کروهه ځی په دم وهرمکان ته

دَ بد خوئ دَ لم کهٔ وُتړی څو پرونه
باز به پریږدی دَ پرواز دور خو یونه

کهٔ بد فعله باز دَ چا وُځی له دسته
بیلے بیا مومی سړی په ډیره مرسته

چه له ورایه ځنے تښتی نیول نهٔ کا
ورته وایم په دا کار دِ علاج څهٔ کا

ورته واچوه تارو زرکه تمځرے
ورته ګوره بیا له ورایه لکه ځرے

باز چه ورشی په خوړل په شوکول شی
ورنژدے دِ نور به فکر دَ نیول شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادِ وبولی بل باز په چرګه مرګه
دَهغهٔ په قصد به هم ورشی په چرګه

یادِ صبر ورته وُکاچه تیارهٔ شی
په رڼا به دَچراغ باندِ نیوهٔ شی

کهٔ دِ ورک شی چرے باز په لویه درګه
بوله باز په لوړ آواز دَ چرګ وچرګه

یا په هر لوری دَ درګے کړه اور پورے
را به والوزی دَ درګے خود به ګورے

ورک باز موهے په پوښتنه په پوښتنه
لس پینځلس ورځے کړه دَ باز پوښتنه

په شلمه ورځ کهٔ باز په نظر کښیوزی
ښکاری باز په چرګ دَ چرګ پهٔ آواز پریوزی

یادِ بیا ورته کزک جوړکه په تور کښے
یادِ وتړی چرګ مرګ ورته په ډور کښے

زنګوله دَ باز غماز دے په ځنګل کښے
جا ئزنهٔ دی دَ هیلیو په نیول کښے

ډیر هُنر دے دَ باز ونو په ساتل کښے
مګر دا هنر پیدا شی په کابل کښے

کهٔ په هره طعمداری دَ باز په ځائے وی
هم بنهٔ ښکار کا هم ئے ورک دَ بدئی رائے وی

یا ورځه دَ باز و ښکار ته حلق تریخ کړه
یا خپل ځان په ورځ په شپه ورته په سیخ کړه

ورته وایم دَ باز ونو ساتل چون دی؟
جګر خون دی جګر خون دی جګر خون دی

هوسناک ئے کهٔ زر زوړ شی هم بنائینه
کهٔ په عقل هنر جوړ شی هم بنائینه

پینځلسم فصل په غزل سره په بیان دَ صافولو دَ باز کښے

چه مرغونه دَ آسمان ساتی دا کار
دَ هوښیار دی دَ بیدار دی خبردار

زهٔ دانهٔ وایم چه زهٔ هوښیار بیدار یم
ځما هم له لاسه لاړ دی خو دینار

په صافی کښے بنهٔ باز ونه رانه مړه دی
خام کشاد م کړه باز ونه په تلوار

دَ نادان خطا لاهسے ګرانه نهٔ وی
کهٔ خطا ده خو خطا ده دَ هوښیار

خو دا هومره تفاوت ترمنځ لیدهٔ شی
چه هوښیار سړی پوهیږی په خپل کار

مرشته دَ میر شکارئ ورسره نهٔ وی
بیهوده مرغی ضائع کړه نا میر شکار

نه مرغهٔ دَ نا میر شکار ترلاس ورمشه
او کهٔ ورشی یا به خاورے شی یا خوار

دَ خوشحال خبره نغوږه پرے عمل کړه
تجربے ئے دی لیدلی دَ روزګار

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپاړسم فصل په بیان دَ مهره ورکولو باز لره

بازجره لره کۀ مست شی صافی ورکړه
په صافئ ئے دَ کولمو علت بدر کړه

چه لوئے ښکار ته هوس نۀ کا باز باز دا ره
مالګه هله دَ نبات سره کړه یا ره

او کۀ نۀ خوتش نبات ورلره ډیر دی
ورکول دَ مالګے عین لکه زلیر دی

دَ صافئ دپاره دوه چنړے نبات وی
مالګه نۀ چه تر یوے چنړے نه زیات وی

نورے چوز لره ګولئ ترلی بویه
تر بادام دَ جره کم دَ بازده لویه

نوی چوز لره مسهل خوتش نبات دی
ډنګر چوز لره کۀ تش دی هم آفات دی

دَ بنبرو دَ شکرو ښۀ مسهل دی
تر نبات څخه لا دا مسهل اول دی

کۀ صافی ده کۀ مسهل دی کۀ جلاب دی
درے لفظونه دی دا واړه یو حساب دی

لکه نس دَ سړی و بهیږی روغ شی
په جلاب جمال کوټه ئے زړه فروغ شی

هسے باز لره جلاب مسهل بائدۀ دی
تر سړی نه لا مرغۀ لره ډیر ښۀ دی

یوئے لوږه حرص ډیر شی بل تندرست شی
بل بد پریږ دی دَ نیولو په کار چست شی

باز شاهین وهر مرغۀ لره پکار دی
چرغ منقار با ښه شکره چه څۀ دَ ښکار دی

ګلاب چشم ته اوبۀ ورکړه په جام کښے
سیه چشم ته نازه ورکړه په کام کښے

دَ شاهین مالګه یو حب نبات دوه حبه
چه شاهین به په دا جوړ شی کړه دا لبه

باز شاهین چه مسهل وخوری دام کوش کړه
په لوئے ښکارئے برابر په هغه جوش کړه

هر مرغۀ چه مسهل وخوری ښکار پرے نکړی
دَ دۀ لوږه به ضائع شی کله ښۀ کړی

دَ نبات و سره هله مالګه بویه
کۀ په زړه دَ باز دَ ښکار لری چار لویه

یادِ باز خانه ګریز وی یا دو ناب وی
چه دَ ښکار په کار کښے دے په پیچ و تاب وی

خپله لوږه او خپل جوش باز له کافی دی
دَ نمک له غمه چوز په معافی دی

دَ کولئ سره سُودۀ خو دَ نمک دے
ډیر نمک خوله آفته سره ډک دے

مګر هله کۀ بیمار دَ خلط دَ رنج دے
دَ هغۀ شیر و شکر مالګه لوئے ګنج دے

پرمهره دَ هر مرغۀ اکثره بویه
دَ ورمیږ ماغزۀ پرمهره پرمهره بویه

دارچینی هم کاه کاه ورسره وینه
پرمهره سره دا چار ګنړه مهینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَچینجی علاج هم نهٔ پریږدی وبازته
بادا غیږ زحمت هم نهٔ پریږدی وبازته

نوائلد دارچینی دَخوړو ډیر دی
درته ځوکښم ځوک م یاددی ځوک م هیردی

دَهرښکار تریخے دِخوړی دَبازصحت دے
لادچرک تریخے دافع دَهرعلت دے

که دَیرے تریخے خوری په زمستان کښے
ځوخشخاش دَبازعلت نهٔ وی په ځان کښے

برمهره که تیګه کلکه راوړی سخته
بنهٔ نے مهٔ ګنړه داروکوه دَوخته

باذبادو ګولئی ورکړه چه تندرست شی
یا تقلیل دَطعمے بویه چه بازچست شی

برمهره که بازوانهٔ چوی بدکار دے
په داروبه نے راواچوی بیمار دے

یابوه دانه اوربشه مشک باندهٔ دی
چه نے وخوری ګنړه هومره هنج م بنهٔ دی

نهٔ خوصبرسقوطوی که بازته ورکړے
برمهره به نے په دا هُنر بهر کړے

داعلت چه بازپیدا کا ورته نهٔ شی
دَچارپائے دَقازقلنګ دَلوئے غوښے

برمهره که ګل ولائی راوړی پریشانه
بیماری که دَپیخال سره عیانه

که مس نرم په سوهان سره مصعدشی
یو نخود برابر ورکړے سودبےحدشی

که درانهٔ دواړه هډوکی نیسی بیارته
پائے خلط دے پائے ضرب دے وهوښیارته

اولسم فصل په بیان دَرایستلودَبازله کریزه

په داملک کښے چه ځما وطن مسکن دے
درته وایم دَښکار وخت چه معین دے

بازاخست شی له کریزه په میزان کښے
بنهٔ شی ښکارَدبازشاهین په دا آوان کښے

په تحویل دَسنبلے راشی بهیرے
مرغابئی اوزانړے هم شی رابرخیرے

ځاړے هم په میزان راشی که نے وینے
په اول دَلړم راشی قازے سپینے

که راتلل دَمرغابیو په خوشه دی
ښے دَښکار لائقے عین په لینده دی

پسرلی کښے ابتدا په دلو راشی
ښے نے نیسی په دا وخت چرے سوناشی

دهیلیو ښکار موندهٔ شی ترنوروزه
ترحمل نے هورته نهٔ وی نوره روزه

ترغوایهٔ پورے دَزانړو ښکارموندهٔ شی
دَبهیرو ښکار په داموسم کښے بنهٔ شی

تورتارو زرکے سیسئی په حوت دَښوشی
په داوخت دَدهٔ نیول په کرشنو شی

دَتخری ښکار ترتلے ترحمله
کیږی بنه دَمیني چارے ده اوله

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کریز کښې باز تازه شی په جوړا کښې
نهٔ شی نور د مرغو ښکار په داهوا کښې

اتلسم فصل په بیان د کښېنولو د بازونو په کریز

بازچه وخت د کریز راشی ښځ صاف کړه
ورته وګوره ښځ کور نوے پسند لے
نهٔ د ونو باندِ سورے وی نهٔ سرے
پکښې پاس روښنائی نهٔ وی د بخړی
د شمال په لورکهٔ کمه دریچه وی
نشینه دِ ورته وتړی ښځ پلنه
څوک دِ بے بازداره نهٔ ورځی وبازته
څوک دِ پاس د دغه کورد پاسه نهٔ ځی
لمبیدل د باز ښځ نهٔ دی په کریز کښې
کهٔ ګلے کهٔ لمبیدل کا هم دِ کاندِ
سپیلنی دِ همیشه وبازته سول شی
ښے طعمے دِ ورکوی پاکیزه پاکے
کله چرګ کله مرغئ کله کوتره
همیشه یوه طعمه ورته علت ده
په کریز کښې باز دیر څورب مست ډیر بد دی
چه مستی په باز کښې نهٔ وی ښځ آرام وی
په کریز کښې کهٔ د خلط زحمت پیدا کا
غوړ د تورے غوا خرفه سره پاخهٔ کړه
کهٔ د زیت غوړی داشان ورکوی ښځ وی
مشتکی کهٔ په کریز کښې خوری باز ونه
هم به رنګ د باز د پښو په اصلی رنګ وی

فاسد خلط ورځنے لرے په انصاف کړه
چه بد بوئ نهٔ وی لوګی نهٔ وی وهلے
بد بوئ ورځنے ورچنے هم لرے
خو یو ور لری ترے لرے چرے پرے
چه رنړائے ډیره نهٔ وی هم به ښځ وی
باز دِ وتړی باز دار په کور دننه
یو باز دار دِ تنها ښځ ورځی وباز ته
یو قدم کهٔ باندِ کیږدی کله ښځ ځی
تل دِ صافے اوبهٔ څښې په یوهٔ څیز کښې
ډک تغار اوبهٔ دِ ږدی د باز د وړاندِ
کهٔ ګلے دِ عود کشته نجور کول شی
نهٔ بد بویه ګنده شوے بد خوراکے
د حلوان دورے د زرکے غوره غوره
هره هره طعمه باز لره صحت ده
په داکار به خبردار چه باخرد دی
هغه هومره پرے نهٔ اچوی آرام وی
شودهٔ هم شکرے مالګه دِ دوا کا
کله کله ئے طعمه سره ترخولهٔ کړه
په کریز کښې نور دارو ورته ښځ نهٔ وی
نهٔ لمدیږی په اوبهٔ د باز پرونه
هم به جوړ د دهٔ نوکونه د دهٔ جنګ وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسم فصل په بیان د دارو کولو د باز په سبب د خلط په کریز کښې

که ضرورشی چه دارو ورلره بویه
دا یوخو دارو دی نفع لری لویه

که د خلط په سبب روغ نه وی بیماروی
بیمار باز پرونه ونیسی آزار وی

اول ورکړه په اوبو نمجنے غوښے
یوخو ورځے بنے بنے غوښے خوښے

داخو وختنے آرام په دستکشئ کړه
د علت دارو ئے هله په خوشئ کړه

قند بوره دا دواړه توکه بنه میده کړه
دا د غواد شودو پیو بیا سره کړه

په پخه کښې د باز ترستونے تیر کړه
چه یوخو پیخاله وکه اوبه ویر کړه

د باز خلط به هم په دا علاج بیرون شی
پاک اوصاف به ئے له خلطه اندرون شی

په کریز کښې که بیمار شی هم دازده کړه
هم داهوبره تر دانه یات دارو نور مکړه

که بدخوئ یا تریناک یا خام کشادوی
د هغه دِ دادارو که که اُستاد وی

د غوایه غدود نژدے وذبح گاه ته
یا د مرغه غدود نژدے وذبح گاه ته

غدود بنه په خپلو گوتو کښې ومروړه
چه زرد آب ورځنے لاړشی چاردهجوړه

چه بنه وُچ شی دوه عدده ثلور ورځے
ورکړه باز ته په طعمه کښې بخے بخے

وچے غوښے د ارنب واخله میده کړه
بیائے واخله د مبرک غوښو سره کړه

د بنبرو بچکان په تنکی کښې
جوشیده کړه بنے د غواؤ په غوړی کښې

د طعمے سره که باز هغه غوړی خوری
د غوړی د باز پرونه لوئے نری خوری

سپین چینجی د وُنے هم بنه دی تور غاړی
سازونه د بنبرو غونډ غواړی

خوږ وله هم که وچه د سایه شی
له طعمے ئے میده کړی خوری فائده شی

شلانده هم که په غوړیو کښې ورتیه کړی
چه طعمه هغه غوړی گډ په طعمه کړی

په کریز کښې بنه مرغے د بنا پیرک دے
کم مرغے د توتکئ هم بهترک دے

پروورده په خوابه تیل د شکانړه غوښے
په کریز کښې ډیرے باز لره دی خوښے

بنه خوداچه خبردار په هر علاج شے
علاجونه کړه هله که ته محتاج شے

کنړه کار په طبیعت بنه دے هوښیاره
د دارو چار همیشه ده ناپکاره

پاکیزه طعمے چه باز وهر زنده خوری
زه ضامن که جانور کریز کنده خوری

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم فصل په بیان د رایستلو د بازله کریزه

چه خپل باز په وخت اخلے له کریزه
له ما یاد لره پر ورکړه داخو ثیزه

لس پینځلس ورځے ورکړه غوښے وللے
چه ئے سست که د درون د وازدووللے

دستکشی د بازکوه چه ښهٔ آرام شی
بیائے صاف کړه چه ئے لرے خلط تمام شی

له کریزه ئے را واخله ښهٔ ئے ساز کړه
چه عمل ئے آراسته شی ښکار په باز کړه

که دِ باز بے وخته واخست له کریزه
چه ئے وازده لری ښهٔ نهٔ شی عزیزه

د کریز محنت دِ واړه ابته دے
د کریز په اخستو تلوار کنده دے

که هرڅو د وخته بازکه بنړه تویه
آخستهٔ ئے د میزان په آخر بویه

چه هوا د غارمونهٔ وی ساړهٔ راشی
د کریز په باز هاله مسهل روا شی

په مقدار کرکنړے زړی مالکه بویه
په حساب نبات د مالکے سره ځویه

اوهٔ بخرے دِ نبات وی یوه مالکه
تردا زیات وکم دِ نهٔ وی ذره مالکه

د انار په اوبو سازے کړه کولئ!
ورکوه ئے صبحدم که خبر ته ئے

د کریز د باز مسهل په احتیاط کړه
چرے نهٔ چه باز ضائع شی ځان بقراط کړه

که بیمار وی نور مسهل ورته نهٔ وی
ترهرڅهٔ د شود و پیو مسهل ښهٔ وی

که ئے وازده وی په ته کښے پرش نهٔ کا
پلیته ورلره بویه چه ښکار ښهٔ کا

ځورب باز چه له کریزه نه اخست شی
که آرام نهٔ وی پرکیږی پرئے سست شی

چه د باز وازده پاره په پرکیدل شی
په اصلاح بنے رانهٔ وړے نورکهٔ سل شی

د کریز دی که د کوردی که د توردی
کا رد هرے چار مرغئ دادی نورنهٔ دی

ځورب باز په پرکیدلو ځاور ځایه
رنځ زحمت مومی که غوږ باسی خوش رایه

یا په ته یا په لړمون یا په مغزو کښے
رک وپئ ئے سست شی وشلیږی په پښو کښے

په شلیدلی باز که فصل تلینه تیرشی
بیائے هله کوندِ رنگ د باز په خیر شی

په کریز واړه مرغونه سره سم دی
باز شین شنقار که لوئے دے او که کم دے

سنگریزه دِ نژدے اچوی شاهین ته
چه ئے وخوری خیری نهٔ پریږدی لاچین ته

د شنقار کریز د یخ د پاسه شینه
په کریز کښے پاس په یخ باندِ کښینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاله هم دَیخ دپاسه دَشنقار وی
تل دَدهٔ له یخ له برفه سریکار وی

په کریز کښې منع شوې آبداره ده
که دَخلط زحمت لری چارې بنکاره

تر پینځه تر شپږ کریزه پورې جوړوی
چه تردا دپاسه کیږی نور باز زوړوی

په هیلیو که باز زوړشی هم الوزی
قابوچی شی دَ تراج د بنکاره وُزی

دَجره خوبی تردرې یا تر څلور وی
چه تردې نه زیات کریز خوری کارنے نور وی

بابنه څو کریزه کیږی لابنه کیږی
کال په کال بابنه څوانیږی نهٔ زړیږی

شاهین لا تر باز چه زیات خوری کریز ونه
خو بکیری خوبی دَدهٔ شی لا افزونه

باز هغه شاهین هغه چه کریزی شی
په چوزی کښې دَدهٔ بنکار بے تمیزی شی

یوویشتم فصل په بیان دَ بتوله کولو دَ باز او دَ بابنې

لکه کار دَ تیراندازدَ برتولے دے
هسې رنګه کار دَ باز دَ بتولے دے

باز دِ هسې بتوله وخوری له دسته
لکه غشے سم ثابت وُزی له شسته

لس پینځه ګزه چه ولاړشی پرونه واکه
په قوت دَ بتولے پرونه پیدا که

څوک چه مشک دَ بتولے صفا هوار که
دَ بابنې پرې تړلی وی پرې بنکار که

نهایت دَ میرشکارئ هُنرئ دا دے
که میرشکار په بتوله کښې په خطا دے

بتوله دِ دَ مرغهٔ نهٔ وی په بیره
په قابو په بتوله ئے کړه تهٔ ویره

دَ بابنې په بتوله کښې لاډیر کار دے
چه بابنهٔ بنه دست روکړه میرشکار دے

مشتکی دِ یا شکره یا دِ بیسره وی
چه بابنهٔ مشتکی کړه مخسره وی

دَ میرشکار ساز کړے باز هم دَ میرشکار وی
دَ بنهٔ باز دَ بدسړی سره څهٔ کار وی

چه بنهٔ باز دَ بدسړی تر لاسه ورشی
که یولاس ئے بتوله که هم ابتر شی

دویشتم فصل په بیان دَ څورب کولو دَ ډنګر باز کښې

که تهٔ غواړے چه دِ څورب باز ډنګر شی
په داشان به زر تازه څورب بهتر شی

که کمان دِ پرے دَ خلط دَ خیرن وی
خلط ئے لرے په مسهل کړه مبرهن وی

که دَ باز نشته طاقت په خط ذلیل دے
دَ پیوری غوا شودهٔ عجب سبیل دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بوره یا مالکه د ده حبه میده کړه
درے مثقاله د غوا پئی هم ورسره کړه

په نچه ئے چه د باز ترحلق فرو کړے
د خلط ولی به په ته کښے په ویستو کړے

چه ئے خلط له ځانه ووزی برطرف شی
په بنو بنو طعمو به بیا د بنکار د صف شی

مسهل ځکه وروغ باز ته ورکول شی
چه له خلط سلامت شی په نیول شی

د مسهل په خوراک باز وی بے علت
چه مسهل نه خوری پرے ورشی ډیر زحمت

د چینجی په سبب هم مرغۀ ډنګر یږی
د مرغۀ خوراک غذا د چینجی کیږی

یاد باز وته څۀ ضرب وی رسیدلے
په هغه سبب ډنګر اوسی ځپلے

یائے ډیروی په ګرمی کښے پرے بنکار کړے
یا باز دار په پرکیدل کښے وی خوار کړے

کۀ آزارئے وی د خلط حرص ئے ومری
خور درهم پیخال به کۀ طعمه به نۀ وری

چه پیخال سره چینجی په مزکه پریوزی
د چینجی زحمت په دا په نظر کښیوزی

کۀ آزارئے له ګرمئی نه وی موندلے
هم اوبۀ څښی هم وی رنګ د باز وهلے

کۀ آزار لری د ضرب ملول دلګیر وی
کۀ طعمه خوری هم د ځان په کاهش خیروی

کۀ په ډیرو پرکیدلو وی شلیدلے
کۀ ئے کوره تل ملال اوسی زپلے

په هر رنګ چه باز ډنګر شی دا خوبه یه
د ده ځائے د ننه کونج دے لکه سویه

چه په ډیرے ورځے باز شی ډنګر پاتے
هم له بنکاره ئے موقوف کړه ورځے زیاتے

د مبرۀ زړۀ د غوا د پیو سره تل خوری
پا نړے پا نړے ئے کړه زړۀ چه باز ئے بنۀ خوری

کله کله په مسکه غوړه طعمه کړه
چه ئے خورینه بنه فائده لری دا زده کړه

کله کچ نبات کډ دواړه برابر کړه
په مقدار د یوۀ جوز ئے باز ته ورکړه

کله یو بادام ماغزه ورکړه د وری
چه ئے وته ته تازه غوښے سره وری

د بټیری تازه غوښے هم زیبا دی
د مبر کوری غوښے سود منے لا دی

کۀ د سوئے غوښے غوړی په غوړی خوری
یا چرچنړے ماموله تر ړے مړے خوری

چه ئے غوښے د بسمل په دم لمدیږی
تجربه ده ډنګر باز په دا خر بیږی

ډنګر باز چه وږے پاتے شی ډنګر یږی
بویه دا چه په وخت وخت د ده مړیږی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویشتم فصل په بیان دَ طعمه کښې چه دَ کوم ځناور ښه ده

درته ووایم چه ښې دی غوښې کومې
کومې سردې کومې گرمې خشکې کومې

چه به باز پکښې تندرست فراغت اوسی
په خوښۍ له مجبوری ته نه یوسی

په ځاروپوکښې اول دَ مږه غوښې
دَ تندست ویکساله دَ خوسی غوښې

دَ حلوان غوښې هم ښې دی سردې ترې
که دَ بزې دی که دَ غوا دی چرې چرې

هر غرخهٔ ځاروې چه زوړ غوښې ئې بدې
که ضرور وی که ناکام وی نه دی ردې

سردې خشکې دی غلیظې دَ غوا غوښې
هاضمې لره ترغوا دی دَ خوسی خوښې

دَ اُشتر دَ پسهٔ دَ غوښې یو مثال دے
گرمې خشکې دَ فالج دَ رنج قتال دے

دَ فرس دَ نیله گاؤ غوښې یو شان دی
گرمې خشکې په عمل سره یکسان دی

غوښې بدې دی دَ خرې دَ گوره خرې
هم غلیظې هم بد هضمې گرمې ترې

خوا نه چرگه هم کوتره ده بهتره
لا ترچرگې نه بهتره ده کوتره

که تمځرې که سیسئ ده او که زرکه
که فاخته ده که چرچنه ده که کرکه

دَدې واړو غوښې ښې دی گرمې خشکې
لا په تیره غوښې ښې دی دَ کنجشکې

دَ ماهی غوښې دَ بطې دَ هیلئ
گرمې ترې دی خبرکه په دا ته ئې

هغه غوښې چه دَ بازدی درته وایم
دَ تارودی دَ دراج دی څوئې ستایم

یا دَ زرکې دَ سیسئ یا دَ زاغچه دی
یا خو غوښې دَ خوان چرک دَ بودنه دی

دَ کوسپند یا دَ آهو یا دَ خرگوش دی
یا دَ زانړې یا دَ بطې بیا دَ وش دی

زړهٔ دَ مږهٔ کوتره غوښې دَ چرچنې
دَ شاهین که، که دَ دهٔ فلاکت سکنې

دَ اوړی مرغئ دَ چادی دَ بابنې دی
له هر څو دارو مرغونو لره ښې دی

که فاخته که چرگه ده که موسیچه ده
دَ دوئ غوښه دَ باریئ دپاره ښه ده

څلیریشتم فصل په بیان دَ آبدارے دَ غوښې ورکړلو

آبداره ښکاری مرغئ لره لازم ده
سیه چشم لره ډیره دَ باز هم ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنکاری بازچه مستی وکړه کله کله
بنهٔ بازدار به لته کشه ورکوله

لته کشه غوښه باز لره کهٔ بنه ده
لمده کړے نه چه سپینه آبداره ده

آبداره خو چرغ شاهین لره واجب ده
کلاب چشم لره څهٔ خو مناسب ده

دَ شاهین کهٔ لږ څرب دوم غوزے وی
لر او برئے بیا په بنکار باندِ غوټے وی

چه دَ سپینے آبدارے په غوښو بنکار که
په لوئے صید باندِ هله شاهین کار که

له سرو غوښو سپینه وازده پیدا کیږی
په کوشتاب سره ئے توره غوښه ریږی

آبداره دَ بارئ مهٔ کړه ډیره سپینه
نیمائی نیمکوره پریږ ده پکښے وینه

بارئ ډیره په علت دَ قبل قورت مری
قبل قورت ئے شی چه سپینه آبداره خوری

خپل شاهین په آب وتاب څورب دوناب کړه
نهٔ په سرو غوښو فربه ئے په کوشتاب کړه

دَ شاهین چه دا دوه لوړه قوت نهٔ وی
په لوئے صید باندِ دَ دهٔ برے په څهٔ وی

چرغ شاهین لره خو لوړه دَ بنکار بس ده
آبدارے سره سره غوښه نور عبث ده

بازچه ونیسی خپل بنکار غوښه ئے خورینه
څومره ریږی باز دِ وخوری غوښے وینه

شوکوی دِ په زور غوښے کمے لوئے
چه اوبهٔ دَ بازله پوزے شی راتوئے

یو دَ غټے لقمے بویه چه خوراک که
رهکذر به دَ دماغ له خراشکی پاک که

چه سړے دَ باز په بنکار کښے بنهٔ میرشکار شی
هنرونه ورته ډیر رنګه اظهار شی

باریکئ دَ میر بنکارئ دِ هنرونو
هومره نهٔ دی چه ئے کښم په دفترونو

په دا کار کښے هنرونه بالا پست شته
که ئے کورے رورهٔ دست بالائے دست شته

زهٔ خوشحال دَ دغه فوج تهتو سوار یم
پس مانده ورپسے څم دَ دوئ دَ شمار یم

پینځویشتم فصل په صحیح تعریف او تشویق دَ میرشکارئ په طرز دَ غزل

په جهان کښے لویه چار دَ میرشکار ده
چه دا چار کورے هر کار لره پکار ده

څو قابو تالاش دا دواړه دی په بنکار کښے
چار دَ جنګ دَ مړ نتوب هم په دا کار ده

په هر کار کښے ئے حکمت هنر حاصل شی
چا چه بنهٔ په لاس نیولے چار دَ بنکار ده

هره چار دَ نیکو بدو چه دَ باز ده
دَ میرشکار تر ئے په ستر کو کښے آشکار ده

آلوده په ډیر غم ورځ دَ عمر راز ده
چه په شمار دَ عمر نهٔ ده ورځ دَ بنکار ده

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته هیڅ د ښکار د ذ خبرے مکړه د هغه سړی چه طبع د بے کار ده
چه خوشحال باندِ د ښکار هر اژوندون شو
مرده دِله که په تا باندِ بیکار ده

شپږ ویشتم فصل په بیان د ښکار د شاهین کښے

څوک چه ښکار د شاهین ووینی په سترګو
نور مرغونه شی وده ته لکه چرګے
په خوانئ کښے م هوس د شاهین وکړ
چه فارغ شوم ورته باز فرصت را نکړ
اوس په سپینه ږیره ښکار د شاهین څه کړم
بیا دا هومره کشالے تالاش نے نه کړم
که م خو یه شاهین چین شی نو پرخوش یم
شاګردی که له ما کاندِ ښه دستکش یم
د شاهین ګیرا کوونه درته وایم
یکایک نے له ما واوره چه نے ستایم
که دِ زړه وی چه شاهین دِ زمین دوز شی
داهنر له ابتدا په نوا موز شی
د باښے غوندِ نے واچوه په مزکه
په دلبه نے نژدے وبوله په مزکه
په وروری هسے بوله ناست په مزکه
په دلبه چه درتله زده که زغابنت په مزکه
په دلبه ستا په ناره چه ښه آشنا شی
پریږه واکه چه حرص پکښے پیدا شی
په دارنګ یا په رنګ شاهین یار کړه
غرض داچه په دلبه نے استوار کړه
چه و مزکے ته نژدے په دلبه راست شی
برابر په دلبه ځی نه چپ و راست شی
دلبه نے بوله تل زنده دِ خورینه
آبداره د زنده زړه د زنده وینه
یوه میاشت یا څلویښت ورځے هنر دا کړه
بیا باولئ د کوترو ورته دا کړه
چه یو دوه باولئ وخوری د کوترے
نور دِ کاندِ په ریزه مرغیو چرے
په ریزه پسے نے پریږده بیانے بوله
چه کوهی په بیرته راشی سم نے توله
په زنده نے سیر وه آبداره سپینه
چه په ښه حرص نے خودی ورسره وینه
بیاله پسه مرغابئ یو څو لاسه
چه ښے ونیسی شاهین د اس دپاسه
چه شاهین دِ په ریزه نیول اُستاد شی
په نیول به نے د ځان نے چه اُستاد شی
آبداره د هر زنده ورته ضرور ده
که د ښکار ده که د کور ده چه مذکور ده
اکه شاهین کلوخ نشین شی عیب نے کوم دے
چه په دابه نے عیب کاندِ هغه اوم دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنهٔ خوداچه لکه ځی هسے را درومی
زړهٔ فرحت دَ دهٔ په تلهٔ په راتلهٔ مومی

په شاهین کهٔ همیشه هیلئ را نیسے
لا به بنهٔ پرش پیدا که خود به کسے

په هرڅهٔ ئے سیروه شاهین بے درنگ
زاغ، کامرغ، ځاړی، لک لک، قازو کلنگ

کهٔ دِ زړهٔ په بنکار کښے نهٔ یو بنهٔ ئے صاف کړه
په داکار په میرمیرشکار کښے ئے خلاف کړه

چرے نهٔ وی چه شاهین درڅه سوړشی
نور به هیڅ درته اونهٔ نیسی کهٔ زوړشی

همیشه ورکوه سپینه پنبه پاکه
چه هم دائے پرمهره ده له خوراکه

په څو ورځ دِ خوری هډوکی دَ پرونه
چه ئے لرے کثافت کا له درونه

آبدارے لره با سی غوښه با ئدهٔ ده
آبداره دَ تازه غوښے هیڅ بنه نهٔ ده

اول غوښه په بنهٔ شان سره برک برک کړه
یا وُرک په اوبهٔ ولل دَ وینو ورک کړه

بیائے وُنغاړه دَ شویو په رویمال کښے
درست به رنگ دَ وینو ورک شی په داحال کښے

آبداره به سپینه پاتے شی یک لخته
عیب ئے څهٔ کهٔ درڅه وی یو څو وخته

دَ زنده سره ئے ورکړه چرغ شاهین ته
منکرمهٔ شه دَ میرشکار و دے آئین ته

اُوهٔ ویشتم فصل په بیان دَ دستکشئ دَ چرغ کښے

دستکشی دَ چرغ شاهین سره نژدے ده
دَ باری دستکشی هم په دا پسے ده

لکه چرغ چه دستکشی غواړی له تا نه
لکړهم په هسے شان واوره له مانه

لکړهم دَ چرغ په اصل کښے یو ذات دے
مساوات لری له چرغه له کجات دے

دَ میرشکار په دستکشئ کښے کار بنکاره شی
هر مرغهٔ په دستکشئ کښے آواره شی

چرغ شاهین دِ میرشکار نهٔ پریږدی له لاسه
ورځے شپے دِ یو دم نهٔ کیږدی له لاسه

چه ئے هر فعل معلوم شی بنهٔ بنکاری شی
بیا مختار وی چه مرغهٔ ئے اتباری شی

دَ شاهین په باب هر څو مبالغه ده
څوئے ډیره دستکشی شی هومره بنهٔ ده

دم غوزه بغل سینه دواړه ورنونه
دَ شاهین مړه لکئ دنبال پرونه

دَ شاهین دِ په توپئ کښے دستکشی شی
بے توپئ دستکشی ئے بدمستی شی

دستکشی دَ سیه چشم په داشان ده
دستکشی دَ گلاب چشم تر دا میان ده

نوے باز لکه دَ دهٔ فعل خصلت دے
دستکشی دِ ئے په اصل په فطرت وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنے دوه دوینم پهره پهره غواړی
ځنے غواړی پهره درسته شپه تمامه
که هرڅو په ښکار کښے ساز وی بے هراس
نوے باز چه درته وکا څلویښت ښکاره
یوه ورځ دِ نوے باز و ښکارته وړ شی
چه دَ چرګ په آواز راشی خوغږ آوری
نوے باز دِ واوبو وته پرے ایښ شی
دَ اوبو په چشمه سار وی دَ باز جاله
همیشه دِ اوبهٔ څښی هم دِ تغسیل که
دم غوزه لره ئے مهٔ وروړه لاسونه
چه شهپر لګئی دَ باز سره یوځائے وی
دواړه پښے دِ پریشانے خطا نهٔ وی
په سینه باندِ مهٔ وهه لاسونه
هر باز دار چه باز خیرن که دَ سزا دے
نوے باز چه طعمه وُخوری آرام ورکړه
باز چه ښهٔ په ښکار کښے ساز شی باوری شی
دا هاله که باز خوشحوئ وی ښهٔ پرانتی
په چکس ئے کښینوه تغار دَ وړاندِ
نوے باز که یوه ورځ کښینی د ننه
هغه ځائے ئے کښینوه چه عالم ګوری
په ساړهٔ کښے باز ساته په ګرم ځائے کښے
دستکشی دَ باښے هم لکه دَ باز ده
چه باز دار سړے دَ باز دستکشی کاندِ

دَ هغهٔ چه سر په پرونو کښے پیر نغاړی
درسته ورځ نے هم په لاس لره ترشامه
ترے هراس کړه څو مو رنشی څلویښت لاس
بیا هاله باندِ باور وکړه اے یاره
بله ورځ دِ دَ بلبلو کار پرے کړ شی
هغه باز که څوک پرے ښکار کاندِ دَ ښکار وی
تل دِ ذهٔ ته ډک تغار دَ اوبو کیښ شی
په اوبو دَ باز ژوندون دے دما لاله
په دا کار به ځان تندرست فعل جمیل که
هم ئے تل لره دَ ځانګ دَ لګئی پرونه
چه تیره ناستے عادت کا خوشنمائے وی
په بهله باندِ دِ جوړ ناستے دَ دهٔ وی
لویولو ته ئے مهٔ پریږده نو کونه
چه هر پرئے درته برینبی هنر دا دے
بیا هاله دَ دستکشئ باندِ هنر کړه
بیا هاله دِ دَ دهٔ دستکشی شی
دَ بدخوئ په دستکشئ دِ اوسے تښتی
چه آرام که فراغت که غسل کاندِ
بیل له خلق نور خوبی لاړه له دهٔ نه
نور په لاس اخستے بویه چه وُښوری
په غارمهٔ کښے ئے ساته په سرد نمائے کښے
دَ شکری دَ بیسری لازیاته جواز ده
روستونه عالم دِ ځی دَ باز دَ وړاندِ

که دَ باز دَ روستو تیر څوک په هلے هرے شی
چه په ترس پرکیدل کاندِ نو بدخوئ شی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتهٔ ویشتم فصل په بیان دَ رنګونو دَ مارغانو کښې

رنګارنګ پاسی له جالے نه مرغونه
لکه بازهسے شاهین لری رنګونه

دَ مرغانو ها په جاله کښې ځلور وی
په یوه جاله کښې زیړوی سپین وی توروی

چه رنګونه ورکوی پروردګار دے
یو دَ بل په څیره نهٔ وی عجب کار دے

ابقازی شاهین په ملک دَ ګرجستان وی
یا په غرونو دَ سنبل دَ هندوستان وی

تردا نورو په قیمت په وزن ګران وی
سینه سره په شا دَ تورکارغهٔ په شان وی

دَ سپین باز لاهومره ډیره بهانه وی
ترسپین باز نه لا افزون قدر دَ دهٔ وی

دَ کوترے باولئ وُخوری وهی زانړے
تراشیان خیژی چه تورے شی مهانړے

دَ کابل دَ قندهار چه اشیانی دی
داهمه واړه په نام خراسانی دی

دَ شاهین مرغے پیدا که په حمل شی
راوکښنه ئے دَ ثور په اول شی

چه شاهین خراسانی وی ځنے ځنے
دَ باریٔ غوندِ لوئے روغ وی اوږے پلنے

تردامی نه آشیانی شاهین بهتر دے
کهٔ دامی شاهین بنکاری بلند پردے

کهٔ شاهین دِ له نیولونه منکرشی
بویه داچه په زنده دِ څورب زرشی

دوباره ئے لکه نوے هسے ساز که
بنکار پرے هرکله بامداد وخت دَ نماز کړه

په ریزه ئے سیروه ډنګر دِ اوسی
ترهغهٔ چه قاز کلنګ په ډکه یوسی

کهٔ شاهین دِ بلند پرد رومی میرشکاره
تهٔ ئے مهٔ نیسه هرګز له ریزه بنکاره

په شاهین سره هیلئ ډیرے نیسه
هسے رنګه به تیز پرشی بیائے کسه

شاهین ګرد لنډه لکئ سینه ورښهٔ دے
اوږد ورمیږ مبنوکه ورتنه ورښهٔ دے

دَ مبنوکے سورے ارت کتهٔ ساری
کهٔ ئے موے بل به نهٔ وی دَ دهٔ ساری

دَ مبنوکے سورے لوئے مبنوکه لویه
باز شاهین څهٔ دا دَ هرجانور بویه

نهٔ ویشتم فصل په بیان دَ رنګونو دَ چرغ کښې

چرغ هم ډیرلری دَ باز غوندِ رنګونه
پکښې ډیر دَ مرنتوب دی آهنګونه

چه له جالو الوتلی دی مرغونه
خو چرغونه دی چرغونه دی چرغونه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَمرغونو مزرے چرغ دے کڅ نے کورے
هم ئے چاردہ دَ تعلیم ډیرہ آسانہ
په دلبه ورلرہ زر راشی تیارشی
زورور دے مړنے دے دماغی دے
ښکارد بازکڅ دَ شاهین کڅ دَبانبے که
نقرہ دم وی هم چهرہ وی بورسوم فام وی
پکښے غورہ چرغ سورفام وی تورہ ژبه
شنقار هم اصل دَچرغ دے ځما یارہ
ځنے چرغ اشیان په غرہ کښے څوک په سم
یوشنقارچه تل په واوړو کښے اشیان که
یونرے پشم لری ترویخ دَ پرونو
چرغ شنقارچه سرہ پیژنی هوښیارہ
اشیانی شنقارهیچا لیدلے نڅ وی
دَشنقار پیژندګلی دَهرچا نڅ دہ
اشیانی چرغونہ ډیردی په هرلوری
اشیانی چرغونہ ښے نیسی هوسئ
تماشه دَدامی چرغ خو دَ قتال دہ

په تعلیم کښے دَمیرښکار وینے کا تورے
هم دَچرغ دَتعلیم چاردہ ډیرہ ګرانه
مټ په دابویه چه ښڅ ورسرہ یارشی
تڅ به وائے چه اوس ایل شولایاغی دے
چه ښڅ سازشی عجائبے چارے ښے که
سپین شودڅ وی سیه پشت وی ګلبادام وی
تورهم ښڅ وی بادابښت نے وی په شبه
دَسیری دے جاله نڅ که بے کهسارہ
دلاور پکښے دَ سنے دی له فهم
قیمتی دے ښکارے څوک که بادشاهان که
ځنے ځنے موزہ پائے دی تر نوکونو
ښڅ میرښکارته نے ښکارہ دی یوڅوکارہ
لکه باز هسے نایاب اشیان دَدڅ وی
چه شنقارے لیدلی دَ هغڅ دہ
دامی هم عالم په هرہ کوڅه کوری
دامی زانرے قازی ځاړی هم هیلئ
دلوئے فوج دَخښتن دہ دَډیرمال دہ

دیرشم فصل په بیان دَتیا رولو دَچرغ کښے

چرغ په اصل دلاور سرکش مرغڅ دے
اول بویه چه ډیرچرک په دلبه وخوری
آبدارہ دِ ورکوی زړہ دَچرګونو
چه عاشق دِ دَادلبه شی باولئ بویه
بیادِ مورشی په عقار په ځاړی ماړی
هسے رنګ دِ باولئ خوری چه تاوئے زورشی

چه اُستاد دَدہ ښکاری وی دَهغڅ دے
په طلب دِدَدڅ درسته هوا ومری
لرے لرے دِ ئے بولی په ملکونو
زاغ کلموغ ریزہ میزہ باوائی نه لویه
بیادِ دڅ لرہ دَ زانرے ، اولئ غواړی
نڅ دِ هسے باولئ خوری چه باولئ خورشی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په باولئی دِ په دوه زانړے تیار که
نوردِ ځی چه دَ صحرا زانړے پرے ښکار که

درد سر دَ چرغ دَ ځاړی ترحد تیر دے
ما دا هومره درته ووے داهم ډیر دے

ما په چرغ سره نیولی دی ډیر ځاړی
چرغ خوځاړی دَ بټیری غوندِ نغاړی

پرے مِ نوردَ زانړو قازو فکر نه ؤو
که مِ فکر پسے وکړے کارے څه وو

چه هوا دَ یوے چارے څوک پیدا کا
هم پخپله هغه چار سرے دانا کا

شنقار هم دَ چرغ په څیر اموخته کیږی
ترسپین باز په بهاګران فروخته کیږی

که نیول شی په خطا په ترکستان کښے
خال خال کښیوزی په ملک دَ هندوستان کښے

دَ اورنګ په وخت هم ښه تیغون شنقار ؤ
په یورپ کښے رانیولی چا دام دار وو

یو ځما دام دار نیولے ښه شنقار وو
شاه جهان بادشاه لیدلے دَ ده ښکار وو

یو په سوات کښے پریوتلے وو پشه کال وو
عجائب په رنګ کبود شنقار آل آل وو

په دا ملک په پیښور کښے چرے چرے
یا په سوات کښے ښه شنقار کښیوزی دَ غورے

یو دیرشم فصل په بیان دَ اصل په باری کښے

باری اصل کښے کوهی ده نورځه نه ده
دا اشیان په بحر که کوهی دَ غره ده

دَ دریاب په جزیره دَ عود په ونه
جګر خون که دَ مرغیو په ساتنه

مګر کرځی دیو پری په هغه مزکه
اشیانی بحری موندله نشی ځکه

په چوزئ کښے باری ډیر داد و بیداد که
چه په کور کښے کریزی شی نرخ کساد که

باری توره ده که سپینه ځما روره
خو په ډیرو کښے یکرنګه باری ګوره

چه دوه رنګه چه درے رنګه چه قشقه وی
ترے حذر کړه خو یکرنګه باری ښه وی

باری هم لکه شاهین په دلبه بوله
چه په تاؤ په دلبه راشی سمه ټوله

آبداره ئے څه خوسره بویه نه سپینه
چرغ شاهین ته غوښه سپینه ورکوینه

چه بحری په دلبه راسته شوه تیاره
زرئ یوسه نورئ مه نیسه له ښکاره

چه باری له ښکاره ونیسے سره شی
نور به ښکار درته ونه که که زره شی

دَ یاری دارو خواصل پرمهره ده
پرمهره دَ پوست، مغز دَ هډ سره ده

په باری چه مرغابئ ډیرے شکار کړی
بیا هاله په زانړو قازونو تلوار کړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باری د بنکار هم لویه نندارهٔ ده
که ریزه ته میل ونهٔ کاندِ بنکاره ده
د باری د چرغ ترمیان ځنګ ځنګ پیدا شی
ترشنقاره هغه لا نوره بلا شی

دوه دیرشم فصل په بیان د جفت کیدلو د غیرجنس کښې

باز خوشخور مرغهٔ مزرے دا درے اقوامه
غیرجنس سره جفتی که دا ده عامه
د مزری د پړانګ ترمینځ ببر پیدا شی
که انکار ورځنے نکړی هسے دا شی
ذات په ذات چه اصل بازدے هغه قیرے
چه بازونه رنګا رنګ شو دا تاثیردے
چرغ شاهین شنقار چه باز سره جفتی که
دا په لعلو په یاقوتو درسفتی که
زاغ تپوس لمچے باز رنګ چه ورسره شی
دهغهٔ نتاج نابوده مسخره شی
نهٔ فعل نهٔ خوئ نهٔ هنروی
که په رنګ کښے باز لیدهٔ شی هم بتروی
له شنقاره چه پیدا شی ترس ئے کم وی
زرکه زانړه دواړه توکه ورته سم وی
یوه پښه خپله لری د بنکار دپاسه
بله پښه ورځنے بیله نیسی ناسه
چه له چرغ نه چه پیدا شی دلاور وی
له شاهینه چه پیدا شی ډیر تیز پروی
له لګړه چه پیدا شی ریزهٔ کیر وی
په چستئ په چالاکئ کښے بے نظیر وی
د تپوس زوولی اصل هیچکاره وی
هم په رنګ هم په عمل هرڅهٔ بنکاره وی
پرونه ډیر لری د ځان تنه ئے لرهٔ
نهٔ هنر نهٔ هومره پرنهٔ هومره لوړه
د کارغهٔ زوولی وائی چه زړهٔ ور وی
اما ډیر په خوئ کښے خوار کنده ئے پروی

درے دیرشم فصل په بیان د راویستلو د بچوله هانه

خلق ها د چرګے کیږ دی په غله کښے
ترے چرګوړی راپیدا شی په چله کښے
هغه تاو د غلے ورسی تر هوئ
هغه واړه ها مرغے که کے لوئ
چه مرغونه تر سینے تر سینے که هوئ لاندِ
تو دوی ئے اړوی ئے لاندِ باندِ
دا هنر دے چا مرغونو ته بنسئیلے
په بند بندئ هسے بند ورته ویلے
دا همه واړه بنسئینے کردګار که
راشه واوره باز مرغی سره چه کار که
چه ئے وباسی له هانه لا هلک وی
هسے شان چه ورکوی خوراک ئے سپک وی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول غوښے په ججوره کښے ورستے کا
بیاهغه لکه خشخاش دلے دانے کا
چه مرغے دَ باز قوت پیدا کوینه
له بینے نه چه پیدا تورهٔ ښزهٔ که
بال وپرَ الوتلوچه پیدا که
چه په جاله کښے ریزه مرغے وُوینے
زرکے مرکے په چنگال سره زده که
بیائے وُباسی له جالے وکهسار ته
ترمرغیو اول باز په ښکار غوټه که
بیائے پریږدی ومرغی ته دے ئے کسی
چه مرغی دَ باز ښکاری شی باز ته شاکه
چه ئے زړهٔ وی هسے ښکار دَ کوهستان که
چه مرغی دَ باز په باز پروا دار نهٔ وی
په داکار کښے حیرانی ده غرض کوم دے
بازته چا ورکړه داهومره پوهه مینه

بیائے وکاږی جدا ځنے پستے کا
په حکمت ئے دَ مرغے په تِه خانے کا
په غذائے هغه هسے شان ساتینه
دَ غذا نواله مئی اویا چنړه که
اول حال ئے په ریزه مرغے شیدا که
ولوئے ښکار وته مرغے شی پیزړهٔ وینے
چه نیول دَ باز مرغئ په هغو زده که
چه مرغی پرونه ساز کاندِ وښکار ته
هغه ښکار ورته زبون اونیم مرده که
له مرغئ نه هم خلاصیږی هم ئے نیسی
په دروکښے درومی ښکار نیسی هوا که
نه مور پلار بیا یادوی نهٔ یاد اشیان که
هغه هومره مشقت دَ باز په څهٔ وی
مگر پوخ په دا پوهیږی نهٔ چه اوم دے
خپل مرغی هسے ساتی نور مرغے خورینه

څلوردیرشم فصل په بیان دَ ابتدا دَ میر ښکارئ کښے

ابتدا دَ میر شکارئ مشق په جگړه دے
داخو توکیه چه ښهٔ روسره ښکاری که
لگړ دیر په دا ملکونو پیدا کیږی
په دلبه چه ښهٔ تیار په ستونو شی
کهٔ علت دے کهٔ دارودی کهٔ تعلیم دے
ښکار دَ زاغ عجب په شوق ذوق کاندِ
بوتیمار سویه عنقار نیسی خو رنگه
شکرے هم په رنگ ترکیب لکه دَ باز دے

بیا شکره با ښه بیسره ده بیا لگړ دے
بیا هاله دِ باز شاهین ته تیاوی که
ښکاری نهٔ دے چه له دے چیرے ترهیږی
تلهٔ راتلهٔ ئے عجیبه په کرشنو شی
په هرڅهٔ کښے اتیالک سره سهیم دے
په سلگونو ستونے خوری لاندِ باندِ
بلکه وریشی ترقازو تر کلنگه
عینه دَ باز په شان په خپل بیاض دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا ملک کښې اشیانې شته هم دا ګشته
خو نریزه نهٔ بنګالی غوندِ نامے شته

یا شکره دَ بنګالے یا دَ پنجاب ده
یا شکره دَ کلابست یا دَ مرغاب ده

دَ بلښې غوندِ شکره اموخته کیږی
دَ شکری غوندِ بانبه اموخته کیږی

په تعلیم کښې له اوله بدفعلی که
چه عادت شی شکره ځان لکه اهلی که

خو پرونه ئے دَ لکئی ساتلی بویه
چه پرونه ئے سلامت وی چاردهٔ لویه

ښه شکره درته کارغهٔ نیسی شین کوسی
تورتارو تمځرے هم په ډکه یوسی

بیسره څهٔ ده نهٔ شکره ده نه بانبه ده
تر بانبے نه کمینه تر شکری ښه ده

په بل ملک کښې جاله نهٔ لری بے هنده
نام نشان ئے رسیدلے دے تر سنده

تر شکری نه په لیدلو ده خوشر ښکه
ستر ګے سرے لری تور سر او کبود چنګه

دَ نیولو ئے عجیبه ننداره ده
نهٔ دِ ولی بیسره بنځه وی بنکاره ده

په خورنګه دے جفتی چرچنړے نیسی
په خپل کور ئے ملوکان ننداره کسی

پینځه دیرشم فصل په بیان دَ خلط دَ باز په سبب دَ غوښے

یا دَ خلط په سبب باز غوښے خطا که
یائے زده کهٔ له تر طعمه خا که

یا چه تل تل همیشه خوری هغه غوښے
له ججورے نه سرے قی که هغه خوشے

یائے رګ وپے چه وشلوی په کام کښې
په قح قح ئے راجارباسی په ناکام کښې

یا چه وخوری طعمه ډیر وی پرکیدلی
په ګرمئ کښې پرکیدلی وی شلیدلی

یائے تهٔ په بلغم پوروی یاله باده
چه زر زر پر مهره نهٔ خوری له استاده

یا جوشش دَ عقلو دے لری په خولهٔ کښې
یائے درد وی یا نور څهٔ ننه په زړهٔ کښې

په هرشان طعمه رده کهٔ باز داره
هغه ورځ ورته طعمه مکره آشکاره

په اوبو کښې مستکی کړه مضمله
چه ئے باز پخپله وخښی یوځو ځله

اوبهٔ ترے مستکی چه نوش جان که
کثافت له تنه لرے په هرشان که

بله ورځ دَ امتحان دپاره غوښے
دَ چرچنړو څهٔ خوورکړه کهٔ شوے خوښے

تربیکاه پورے ورکړه دوه مرغئ
په وار وار نهٔ یکباره کهٔ خبر تهٔ ئے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله ورځ په وار وار ورکړه څو چرچنې
او که نه ځر وی طعمه خوا اچول کا
باز که هرکله طلب د اوبو کاندې !
هلیله مالکه نبات برابر واړه
چه یو څو پیخاله وکه طلب کارشی
چرګه مرګه دِ وبا زته چغوینه
که طعمه ئے تِه ته یوړه خیریت دے
د مرګوری یو طعمه ورلره بنه ده
نور په هره ورځ چه بنے طعمے پیداشی
که په داهم اسانی د باز ونشی
د مرګه زړه دِ بنه ریزه تنک تنک که
تلخ لونګ دِ د نساله پیوګه که
چه ئے وخوری که تازه په دا علاج شو
په مقدار د مهے مئی کتنے لونګ ورکړه
که په دا دارو بنه نه شو یوه مهه
اُمید کړه چه بازبه روغ په دا داروشی
که پاره کړے د تمځری ترحلق کارته
د سنګدان پردِ د زرکو کړه شی وُچے
د سینے د ګونګی غوښے هم لاښے دی
د غنمو د نغن مورګه نوی سوی
په هغه اوبو د مرګه غوښه لمده کړه
دے زحمت لره هم بنه د میرے پئی دی
بیا ترکیب د سونډ وهلم د عسل دے
په هدف چه غشے تیر د تیرانداز شی
یو خو وی چه د هدف په سینه ساز شی

په دا شان به رنځ علت د باز وسکنړے
بویه داچه مقید شی علاج بل که
دا علاج دے لازمی په بازدار باندِ
دا جلاب وبازته ورکړه بنه وُغواړه
د تر ړیه دریزه طعمه پکار شی
چه ئے فهم پرے غلط شی طعمه وړینه
بیا دِ کاندہ بنه څه ورکه چه صحت دے
چه دوه درے طعمے قبولے که ولجه ده
ورکوی دِ چه قوت بهئے په دا شی
درته وایم اسانی به ئے په څه شی
رګ ریشه خر ببنت مربښت ورځنے ورک که
سائیده دِ د لقمے سره ګډ وه که
بنه ګنړه چرے د بل علاج محتاج شو
په صبائے د ریزه په لقمه سر که
که ئے صبر سقوطوی ورشی تر تهه
او که نه د مرګ دے پریږده چه میکسوشی
په صبائے غوښے ورکړے شی وباز ته
له طعمے دِ خوری مقدار د بزو پچے
ترهرڅه وبازته بدے وچے پښے دی
د اوبو سره چه داشی اوبه شوی
چه ئے وخوری که ئے هضم کړه غم مکړه
چه ئے خوری ورسره غوښے د مرغئی دی
مجرب دے آزموده دے ډیر اول دے

POHA پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ دیرشم فصل په بیان د رحمت د قبل قورت او دمه کښې

دوه زحمته په کتاب کښې اندراج دی
قبل قورت نړی چینجی لکه وینتهٔ وی
واړه غټ د باز شیند چینجی نور هم وی
په لیدلو سره ډیر چینجی لیدل شی
د هغو علاج به وایمه د وړاندې
د اوبو نه نزله دومی هم هرڅهٔ دی
دومی څهٔ دومی سیاره ده که پوهیږے
که دمه د ټوخی دومی یا د زور که
داهمه واړه علاج لری هوښیاره

قبل قورت دمه دا دواړه لاعلاج دی
یوه لویشت وی یا څهٔ کم وی او لوئے نهٔ وی
نهٔ واړه قبل قورت غونډ لړم وی
په درون کښې حواله د باز په دل شی
ناقلان په خپل محل خبرے کا نډ
چه دا واړه سره بیل که پوخ هغه دی
هیڅ دارو د دوے نشته که کروهیږے
یائے رنځ دے یا عقله دے چه دے شور که
رنځ علت ئے په داروئی له میر شکاره

اوهٔ دیرشم فصل په بیان د چینجی د باز کښې

پوچینجے د قبل قورت غونډ دراز وی
هیڅ آزار د دے چینجی وبازته نهٔ وی
چه خیرنے طعمے باز وخوری بدشری
قنبیله د خولے اوبهٔ سره ممزوج کړه
چه بیخال سره ئے واړه چینجی پریوزی
دا چینی چه پرمهرے سره باز خورینه
دے زحمت لره چه باز د غوا غوړ خوری

لاڅهٔ غټ په داچه غم الم د باز وی
په دا روئے برطرف کړه بدکهٔ بنهٔ وی
دا چینجی شی ترے پیدا لکه ژوری
د طعمے سره ئے ورکړه داخروج کړه
یا په دا اویا په نور دارو ووزی
د چینجی علت په ځان کښې نهٔ پریږدینه
د غوا غوړ هم په ډکه سره چینجی وری

اتهٔ دیرشم فصل په بیان د ټوخی د دومی

که په ټوخی دومی باز دمه کوینه
یا دمه د ډنګر توب یا د جوشش که
داهمه واړه علاج لری باز داره

یائے کرد خاورے سپیږ مولره ورشینه
یا دمه د حرب د ضرب د ډیر کوشش که
فارغ مهٔ شه د علاج له کاروباره

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

معطسات نسوار ضرور ورلره بویه
چه په لارد سپیر موکړه شی داروځویه

تر سپیر موئے چه اوبهٔ خراشکی بیرون شی
نور به بنهٔ د بازماغزهٔ د بازلړمون شی

اول مرچ بیا انگوزه دریم حنظل وی
وار په وار نسوار د درے وارو اول وی

تل د لنگے غوا پئی وُثکوه میرشکاره
چرے نهٔ وی چه فارغ شے له دے کاره

د بازځائے بویه همیش پهٔ کرم ځائے کښے
ځور غیری غلط مهٔ شه په دارائے کښے

کهٔ دے یو نفس له ځایه نه بیرون کړے
بیا به سر دوباره غوځ د بازلړمون کړے

څوچه باد ورباندنهٔ لگی سود دادے
چه په ځائے کښے کرم ناست وی بهبود دادے

ځائے کهٔ سوړ وی پکښے اچوه سکروته
چه د ژمی سوړ ساړهٔ شی ځنے وته

توخے درومی ترے له ډیر د نوی باز شی
ناگهانه نے میشتی په هوا ساز شی

په میشتی کښے گرد غبار لوگے موگے وی
په صحرا کښے کله اور کله لوگے وی

په صحرا کښے بنهٔ بنړونه چشمه ساروی
د باز و نو د ذوق هوا په مرغزار وی

ځکه چوز په اول کال کښے تما میری
په رنگ رنگ به نے ساتی کهٔ څوک پوهیږی

چه د کورخانه کریز وی بازهاله وی
چوز مرغی نهٔ د ساړهٔ نهٔ د غارمهٔ وی

نسوارونه په ډیر رنگه ورکول شی
په یوهٔ نسوار کهٔ نهٔ شی بیا د بل شی

ونسوار لره بنهٔ صبر سقوطوی دی
یا بهتره بنے اوبهٔ د آهوری دی

د باد امو غوړ نسوار و له هم بنهٔ دی
کهٔ نے ناس کړے ورته بنے تودے اوبهٔ دی

کهٔ په داهومره داروئے فائده نهٔ شی
سکه علاج به نے په داغ په پلیته شی

یائے واخله د سرپاسه کیپرئ
کهٔ په علم جراحئ کښے اُستاد تهٔ نے

د حلوان د پیه د موموساز مرهم کړه
پریږ ده ځهٔ خو پرهارئے فراهم کړه

چه زرد آب زوے ترے ځی هومره فائده ده
کهٔ د دِ زده وی داهم بنهٔ معالجه ده

کهٔ د یرے ترخے باز په هر صباخوری
خود موتو دانے داهم بنه دواخوری

په دارنج کښے د چار پائے غوښے کنده دی
د چرچنړو د ریزه غوښے فائده دی

پرمهره د باز هم کله کله خورینه
یو نیم برگ د دارچینی ورسره وینه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه دیرشم فصل په بیان د علاج د سپږو د باز کښې

په اغیر مغیر چه شی باز په لوږے
د خوارئ د مخه وُشی د باز سپږے
فلفل مول یا فلفل دانه بنهٔ میده کړه
د باز پرونه پرے ترویخ پورے گنده کړه
د باز سپږے به په دا داروشی لږے
کهٔ ئے گورے بنهے خوندی شی د باز سپږے
یا یوه لته خامتا د باز په غاړه
اندرون ئے په پرونو کښې وُنغاړه
د باز سپږے به راتولے په خامتا شی
باز به خلاص له هغو سپږو ونه پیدا شی

څلویښتم فصل په بیان د عقلی د باز کښې

چه علت له عقله باز لره پیدا شی
په داشان بهٔ ئے علاج دارو دوا شی
په کریاس سره دِ مات د باز جوشش کهٔ
پرے دِ مالگه مالیده په ډیر کوشش کهٔ
چه سپین والے برطرف شی له آزاره
پتکړے سماق دوه دا او یو جوکاره
دا درے توکیه کهٔ یو ځائے سره میده کهٔ
هغه ځائے دِ د جوشش پرے آلوده کهٔ
هم دِ ژبه د مرغهٔ کهٔ پرے ککړه
باز دِ بنهٔ ساتی له باده له جکړه
د چرچنړے د ریزه غوښے دِ خورینه
د چارپائے غوښے وباز ته زیان لرینه
کهٔ د تورے غوا په پیو اول پاک کا
باز لا بنهٔ چه دا داروئے فرح ناک کهٔ
یا روغن د بلا وی یا زنگار بنهٔ دی
کهٔ د پښو د کف پادی دا روا ده
چه ئے فاسده غوښه واړه برطرف شی
پرے ئے کیږ ده نور دارو مناسب نهٔ دی
د انځرو پئی دِ رنځ لره دارو دی
زرد چوبه موم پرے تړه چه بنهٔ ئے کف شی
کهٔ د پښے په کف پاکه ئے په پرو دی

یو څلویښتم فصل په بیان د علاج د پردے د سترگو د باز کښې

چه د باز پرده د سترگو شی ظاهره
د رته وایم کهٔ غوږ باسے دا خبره!
دا علت ئے د عقلئ له بد اثر دے
یا په ښکار کښې سیخ د دهٔ په سترگو پرے
یا خیرنے غوښے خوری له زړهٔ ئے ردے
دا آزار ئے شی چه نهٔ کا غوښے ردے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټکرے مشک ونبات کافور دا واړه
برابرئے سره واخله وئے نغاړه

په اوبو کښے ئے تمامه شپه لامدۀ کړه
په صبائے تف په ستر کو دبازتۀ کړه

یوڅو ورځے داعمل چه په باز وکړے
بویه داچه ترخانه ئے بیرون نۀ کړے

دَچارپایو غوښے بازلره ضرر دی
دَچرچنړو دَ ریزے ورته شکر دی

رس چه واچوی په اورکښے چه بنه سره شی
هغه دس دِ ساړۀ شوے په اوبۀ شی

بیائے واخله له اوبو بنۀ ئے میده کړه
دَبازستر کو ته ئے تف تۀ نیچه کړه

دا دارو هر کوره ډیر بنۀ دی عجب دی
څو بازونه په دۀ روغ دی مجرب دی

دوه څلویښتم فصل په بیان دَعلاج دَخشکئ دَبازکښے

کۀ دَبازدِ دَخشکی علت ظاهر شی
بائدۀ دادی چه دارو دَدۀ هم زر شی

کنړه یوځله چه دا علت ځائی شی
نورئے مرک دے دازحمت لادوائی شی

مګر بنۀ میرشکار پیدا شی چه ئے چاک کا
چه دَبازدَدے علته نه باز پاک کا

بازچه بدے کنده غوښے خوری چرکینے
په اوبو سره ئے نۀ وینځی مهینے

یائے اچوی وښکارته ډیرے رُخه
باز بیخال دانے دانے که تیرے رخه

دَ پیخال ئے هسے رنګ هسے ګونه وی
تۀ به وائے عینه لکه چونه وی

څۀ خوما لکه ډیر نبات کړه دَغوا پئ
صاف کړه بازکۀ په داکار فهمیده تۀ ئے

یا نبات له کوچوکه کړه کله کله
څو بادام ورکوه بازله دما دِ له

یا برک برک کړه زړۀ دَمبره په پیوتر کړه
یوڅو ورځے دا په وخت وبازته ورکړه

دے زحمت لره ماغزۀ دَ وزے بنۀ دی
دَ پاچوماغزۀ دَغواغوړی بدنۀ دی

په اوبو سره لمدے غوښے کۀ خورینه
همیشه په دا زحمت کښے سود لرینه

درے څلویښتم فصل په علاج دَبازکښے چه وچے غوښے ئے خوړلی وی

بازچه غوښے بے اوبو خوری کلکے وُچے
هغه غوښے ئے شی غوټه پکښے غوچے

یاچه ډیره طعمه وُخوری بے حسابه
وړے نۀ شی نۀ قے کیږی شی کریابه

تۀ ئے کښته تِه تِه وړی نۀ ئے جاریاسی
بنۀ بازدار دِ ئے په داهُنر وُپاسی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ کوترے دَ تارو یا دَ تمحرۍ
هغه پښه چه مرغۍ روغه وی نغرلی
په رو رو دِ هغه مزے راځکوینه
دا عمل چه یو ځله بنهٔ تکرار شی
نور دِ نهٔ ورکوی هیڅ تر صبحدمه
باد اوبهٔ علاج دَ باز دَ دے زحمت دے
بیا دَ باز جوره و نموره په کوتو
انکوزه کهٔ په اوبو کښے که څوک تره
کهٔ دَ مهے برابر کند رڅوک ورکه

په مرغۍ دِ درسته روغه پښه ونغری
هغه پښے دِ بنهٔ په مزی وی ترلی
بند طعمه به هم له پښے سره راځینه
همکی به برطرف دَ باز آزار شی
بله ورځ دِ طعمه ورکه بیش وکمه
په نیچه ئے ورکړه باز ته چه صحت دے
په اوبو نوره طعمه نهٔ وی دَ نښتو
په سپیره موئے ورته ناس کړه دغوره
له جوړے به دَ باز طعمه بهر که

څلورڅلویښتم فصل په علاج دَ سستئ دَ باز کښے

دَ چا باز چه سست کاهل شی نهٔ که ښکار
شپږ اوهٔ ورځے ئے وتړه دننه
مهٔ پرے ښکار مهٔ دستکشی کړه یو څو ورځے
بیائے وباسه وښکار وته روان شه
کهٔ حرص وکه دَ ښکار تهٔ وئے ورپریږدهٔ
چه یکه یکه یو څو ورځے باز سیر شی
کهٔ کهے دِ دَ چرچنے لقمے خورینه
کهٔ لږ صبر سقوطوی ورکه څو مهه
کهٔ ضرور وی دَ تندرست هلک متیازے

درته وایم علاج څهٔ کړه دَ دے کار
ورکوه ښے ښے طعمے ورته ښادمنه
وائے مهٔ خله کهٔ غارمهٔ وی اوکهٔ وریځے
نور باز ونه دِ ښکار که پرے نګران شه
چه ښکار وُکه هغه ځائے ئے ورته کیږده
دَ سستئ دَ کاهلئ خوئ به ئے هیرشی
په لقمه دِ څهٔ خوشک پورے کوینه
کاهلی به ئے بهر کا نِدِ له تِهه
په لقمه سره فائده لری وکازے

پینځه څلویښتم فصل په علاج دَ پرګردان دَ باز کښے

کهٔ علت دَ پرګردان چرے عیان شی
کله اچوی باز پرونه بے محله
څوک چه څورب باز به لاس واخلی له کریزه

دَ هغهٔ علت علاج دِ په داشان شی
کله پرونه په کال واچوی دوه ځله
باز په ښکار نهٔ که پیدا کا نِدِ داچیزه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یائے ځاړی دَ وزرپه بیخ پیدا شی
یا پرکیږی په کریزکښے ډیر په دا شی

یا په ښکارکښے خبردار پرے بازدار نشی
شلانډه ملانډه مړک کربوړے تے ترخوله شی

یا ناغه شی په کریزکښے یوڅو ورځے
له خوارئ شی دَ باز پرونه تګے تګے

کهٔ علت ئے دَ څرښت وی چه ډنګرشی
بے دارو به ئے په داکښے محکم پرشی

کهٔ دَچارے په علت وی غذا بویه
نورغلیظه غذامهٔ ورکوه لویه

کهٔ درون په کامبیله دَمرغهٔ پاک کړے
کوچ نبات ئے یودوه درے ورځے خوراک کړے

دازحمت به ئے له ځانه تاریه تارشی
پرګردان دَ شلانډے سهل وی نوردارشی

شپږ څلویښتم فصل په بیان دَعلاج دَ بادو دَ باز کښے

قرقرباد دَ باز نشان دے دَخشکئ
یاچه ونیسی لوئے ښکارکه خبرتهٔ ئے

تیزلونګ دَ ښځے پئ سره امیز کړه
په نهاره ئے مرغهٔ په خوراک تیز کړه

یا لږ صبر سقوطوی ورکړه مرغهٔ له
په لقمه کښے چه زحمت لری هغهٔ له

یا ریشه دَ دارچینی نفع لرینه
چه ئے باز دَ پرمهرے سره وُخورینه

دَ رونج هلم سوندهم فائده لرینه
کهٔ میده ئے باز له غوښے سره خورینه

دَچارمغزغوړی هم ډیره لری نفع
کهٔ له غوښے ئے بازخوری زنځ ئے شی دفع

په دارنځ کښے دَچارپائے غوښے کنده دی
غوښے ښے دَ عصافیر ریزه میره دی

اُوه څلویښتم فصل په بیان دَمتفرقاتو کښے

نوے باز په چرګ په غوښه په کشته
په طلب ئے آراسته کړه سرکشته

ښکارچه ونیسے زړه وینه سینه ورکړه
مړول ئے نور په لاس باندِ اکتر کړه

په آس سورشه کرځوه ئے مړوه ئے
بدخوئ ئے څو هیرپږی هیروه ئے

بازلږخوری دوه خواړهٔ عادت ښهٔ نهٔ دی
چه عادت په یک خوره شی ښهٔ هغه دی

دوه خوره خودَ بابنے دَباز ښهٔ نهٔ دے
بازعادت په یک خوره همیشه ښهٔ دے

کهٔ دَباز یادَ بابنے بازدار شفیق دے
بازبابنے لره لازم ښهٔ خوملهق دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

متفرقه

چه دَ غوښې په ځائے بازله ورکوینه
ها، ماهے، کُج دا درے توکیه دِ خورینه
خمیره ډوډۍ بے مالګے منځ ئے ښۀ دے
ورسره کۀ ښۀ صاف کړے کبینه دے
دَ سړی دَ مخه بازکۀ څۀ ترهیږی
چه په خولۀ نیولے غوښه خوری ښۀ کیږی

متفرقه

بازکۀ ښکارله ورایه وویني برے ځیرکه
په دا حال کښے دے بازدار نودے دلګیر که
کۀ تودے اوبۀ دَ باز په خولۀ اندرکه
پرمهره به دَ باز هم په دا بهر که

متفرقه

پاکیزه اوبۀ کۀ واخلے دوه درے کوته
پکښے واچوے توده دَ نغری لوټه
څۀ خو ښه غوښه په دا اوبۀ لمده کړه
دَ اغیر دارو داغوښه ده تۀ زده کړه

متفرقه

په طعمه کۀ باز رغبت نۀ که بازداره
قنبیله ښه ده دَ دے زحمت دپاره
په لقمه کښے خو دانے قنبیله ورکړه
په ساړۀ ښۀ ده په اوړی ترے حذرکړه
ګایوه حبه نمک نبات دوه حبه
دم درحال ورکړه په بازدَ مسهل لبه
بیادِ خوری طعمه دَ غوا په غوړ ککړه
باز ساته ګوښه له باده له جکړه

متفرقه

دَ کوکړے غوښے کۀ باز په ژمی خورینه
هر زحمت لره ډیرسود فائده لرینه
څۀ شو بازکۀ که ګهے فریاد بنیاد که
بد هغه چه وږے موړ درته فریاد که

... ... * ... ...

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

متفرقه

دَ سهپرَ دلم کهٔ پر په ویخ کښې ماشی په دارو دَ هغه مات ځنې برات شی

دغه رنګه

باز بابنه کهٔ دَ بازدار چرې کوږ پرشی سفید نفط کهٔ پکښې واچوی سربر شی
یائے وُکنه غازه ځنې بیرون کړه موم روغن ورباندِ تکے کړه لدون کړه
په توده ډوډئ کښې نوک دَ باز نغاړه کهٔ کوږ شوے وی په دائے سمون غواړه

متفرقه

دَچا باز کهٔ بدخوئ که حکم نهٔ وری بنهٔ آشنا به شی کهٔ داګولیه وُخوری
مښک لونګ مصری نبات دارچینی عود برابر ورسره هم دَ مـــرهٔ غدود
برابر دِ همګی سره بنهٔ آس که په صاف کړی ګبینه دِئے ګډ ناس که
دَ انارو اوبهٔ هم ورسره بویه په مقدار حبه ګولئ یا ځنې لویه
ګرزوی دِ تل په بنکار کښې داګولئ ورکوی دِ تل په بنکار کښې داګولئ
باز کهٔ غوښې دَ بنکار خوړئ خهٔ وینه مینه ورسره دِ داګولئ هم ورکوینه
هم به باز په الوتو کښې بے خطا شی هم به کار دَ خوشخوئ پکښې پیدا شی
کهٔ دَ باز شهپر په زور چرې ګنډه شی کهٔ ئے زر علاج ونهٔ کړے نور ګنډه شی
میده کړی مالګه غوړ دَ غوا دا دواړه په سوری کښې ئے دَ پرکیږ ده پرے غواړه
باز کهٔ ډیره بدفعلی کاندِ آغاز ه تداوی ورته دَ صاف شهد کړه سازه

دَ باز دَ تاؤ دارو

قند بوره کافور دا درے توکیه سره کړه مسکه هم دَ غوا په قدر ورسره کړه
کهٔ هر څووی باز ځره ګرمئ و هلے
دا علت به ئے په دا داروی تللے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

متفرقه

موخوری لره داخو توکیه پیدا کړه — تورو انجو خنظل نظرون را پیدا کړه
دَ بازونو رنځ آفت دے په گمان کښے — زیات هاله چه گرد غبار وی په آسمان کښے

متفرقه

په تورتم کښے چه باز ناست وی وروړه لاس — زړهٔ ورتوب دے کهٔ ئے نهٔ وکه هراس

ایضاً

دَ ساړهٔ وهلے باز تریخے دَ یړے — یادِ داخوری یادِ خوری دَ مخے لړے
زیړ دَ هوئی ماهی تلخه ساړهٔ ته بنه ده — کهٔ په قدر دَ خشخاش دَ غوښت دانه ده
بنهٔ دَ بازد پاره مشک او مومیائی دی — دَ هرڅهٔ دپاره دا دارو ځائی دی

ایضاً

دَ چارپائے دَ غوښو رگ وپلے کړه لرے — مرگ دَ بازدے رگ وپلے کهٔ په باز نغړے
باز چه وُنیسی بنکار وخوری وینه مینه — سورشی هله دے بیا بنکار ترے خلاصوینه

ایضاً

کهٔ دَ بازد قولنج درد چرے پیدا شی — په طلب په بنکار په هرڅهٔ سست نما شی
کهٔ په قدر دَ بادام ورکړے گاخړه — دَ قولنج دَ باد هیڅ نشته نوره ویره
کهٔ دِ زړهٔ وی چه دِ باز خوږ الوزی — په اول چه خوږ ساز خوږ الوزی
باز دَ لویو غرونو لوئی وی دَ کم کم وی — دَ تیراه بازونه خراری سره سم وی
کهٔ په دا خبره کاندِ څوک دعوه — نهٔ ده نیکه دَ دهٔ غرهٔ سره جگړه
په جُسه په تنه فرق تفاوت ډیر که — څوک اشیان په سیوری څوک په گرم سیر که
باز چه لوږه خواری راځکوی بدحال شی — عیب علت مرض پیدا که خوږ پیوال شی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

درته وایمه اگر نه ے دانی
بازته بده ده طعمه دَ زندانی
بانگی بازکهٔ ډیرفریاد نارے غوغاکه
لوئے لاچی چه میده ګډ په غوږ دَ غواکه
په لس ورځے کښے درے ځله کهٔ داوُخوری
ډیرفریاد به باز پرے کم کهٔ داروبنهٔ خوری

متفرقه

سوندلونګ مستکی عود سړمیده کړه
دَ لقوی داروهم دادی له مازده کړه
پرے وُخوروه ککړه پرے لقمه کړه
چه ئے هضم کا ندِ ورلږه طعمه کړه
سازوه دَ باز نوکونه چه خوشرنګ وی
دَ باداموغوږ پرے مږه چه خوشرنګ وی
کهٔ ناخن دَ باز بهرشی له غلافه
دَ باداموغوږئے جوړکه بے خلافه
کهٔ دَ بازچنګونه سست شی پرش نهٔ کا
دا زحمت لکه فالج دے ترودے ځئ کا
دهتوره کړم اوبهٔ واخله دا دواړه
دَ سړی متیازے ګډے کړه په دواړه
کهٔ سونا وی کهٔ بورچی وی تبل وروکړه
المان باش سرخ سرخوشرنګ لره څوڅوکړه
هغه تبل چه سیخ پره مرغابئ خوری
هغه هسے کله هره مرغابئ خوری
کهٔ چرګی دی کهٔ ابلق واړه دا نابود دی
په آواز دَ تبل هیڅ دی بے مقصود دی
په ارکه په لای خوره چه ستا رضا وی
لکه بنکار هسے دَ تبل پرے ادا وی
بادهم بویه مخامخ نهٔ چه ترشا وی
مخامخ دَ باد دَ باز غوټه زیبا وی
باد بنے کینږ ترڅنګ دَ باز غوټه خطاکه
کهٔ ضرور وی ضرور هره چار روا که

ایضاً

هرصبا دَ باز پیخال پرمهره ګوره
هسے رنګ ئے مړوه هسے ئے ژغوره
دَ پیخال ئے کهٔ په ځائے واړه تورسپین دی
دغدغه وریا ندِ مهٔ کړه کهٔ مهین دی
کهٔ ئے تورلړلے نه نرسوے رنګ وی
داهمه دَ خلط اغیږ دَ زحمت زنګ وی
پرمهره نرمه هم نخښه دَ زحمت ده
سخته توله پرمهره دَ باز صحت ده
کهٔ په خولهٔ کښے عقلی دَ باز پیدا شی
کهٔ په بله دوانهٔ شی بیاد دا شی
دَ غواغوږ دَ غواشودهٔ سره تاوده کړه
په هنرسره داغ ځائے دَ جوشش تر کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

متفرقه

که د باز جوره خیری شی بازداره
اندرتل ئے ضروری دی له تلواره

په پرهار کښے ئے رانجهٔ سکارهٔ اندر کړه
هغه ځائے ئے د سمن په غوړوغوړ کړه

که جوشش د باز پیدا شی په چنګال کښے
روغن داغ ورلره بنهٔ دے په داحال کښے

یا جوشش په مالګوبے سره بنهٔ پاک کړه
بیامیده نکارپړے پورے په تپاک کړه

په جُسه کښے که جره د باز په رنګ دے
امتحان ئے په مبنوکه یا په چنګ دے

باز چه کوز په مزکه کښینی له چکسه
په چکس دِ بیا په خپله کښینی کسه

په چکس که ئے تهٔ کښینوے بدکار دے
په داهسے کار څوک نهٔ که چه میرشکار دے

په ساړهٔ دِ چکس نغښتے په نمد وی
سوړچکس په ژمی باز لره ډیرید وی

د باز پرد بانس په ستن سیب کړے بنهٔ دے
که د پره په تبل سیب شی هم بد نهٔ دے

که د باز منګل اماس وکه له ضربه
یا د ځاړی د سرخاب د قاز له جربه

پریکړه نوک د دهٔ د کمے کوتے ځچے
چه ترے توئے توړے وینے شی بیا وچے

نور هاله دارو مارو ورلره سویه
بیا هاله تربند مربند ورلره بویه

چه د باز فاسدے وینے ورکے نشی
که هزار دارو پړے کیږدے په داخهٔ شی

باز په ژمی بنهٔ ساته په ګرم ځائے کښے
اوړے هم چه معتدل وی په رستلے کښے

په کلک ژمی په نوروز مسهل بنهٔ نهٔ دی
نور په هر موسم مسهل ورکوه بنهٔ دی

چه ئے اخلے له کریزه هوا ګوره
په غارمهٔ کښے جلاب به وی ترے ئے ژغوره

په لړم کښے باز اخلی له کریزه
مسهل هم په دا آوان ورکړه عزیزه

مستکی که په کریز کښے خوری بازونه
د بازونو په نم نهٔ لګی پرونه

بل پرونه د بازونو خوشنمائے وی
بل به رنګ د باز د پښو واړه به ځلے وی

بل به هیڅ اشتها نقصان ونهٔ کا
بل به لړے ځنے عیب د غارمهٔ کا

باز څو رام څو آرام وی کریز بنهٔ کا
چه نهٔ رام وی نهٔ آرام کریز نهٔ کا

چه د خلط علت د باز وی زنده نهٔ خوری
په نابوده طعمه کله کریز بنهٔ خوری

اول باز له خلط پاک کړه مسهل ورکړه
د کریز په کور کښے بیا هاله اندر کړه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کۀ ئے وتړی په کورکښې چه انسان وی
بیل له خلقه په باز لا کریز آسان وی

دست گردان کریز هم بنۀ دے چه خوښکار که
په سیرئ کښې باز درست اوړے خپل کار که

باز کۀ رنځ لری له باده له جګړه
په سنګ تاؤ سره دِ خوری غوښه ککړه

کۀ دَ غواله شود وګړے کړے شکرے
یوچونګ ورکړه خلط دَ بازشی په دالرے

کۀ بوره یا مالګه خو خو ورسره وی
دَ شودو پیروے ورکړه چارلابنۀ وی

چه دَ باز ته خالی شی غوښه ورکړه
ګنړه رنځ زحمت به بیامومی حذرکړه

چه په لاک باندِ باز نۀ شی په نوکونه
په خپل ښکار کښې ئے واز نۀ کړ پرونه

باز به چرے خوبګیری یا تیزپری که
الوتل نیول به واړه سرسری که

دَ بنبرو دَ شکرو بنۀ مسهل دے
اختراع دَ مصنف ده ډیر اول دے

کۀ یوچونګ وباز ته ورکړے زیانۀ نشته
پکښې لوږه خوش فعلی صحت هرڅۀ شته

بازچه ګرم باد ته وباسی بازدار
توخی دومی ورته اینبی وی تیار

باز دَ توخی دَ نزلے دمه پیدا که
مګر بنۀ میرشکار دَ دے زحمت دوا که

درته وایمه چه درسته میرشکاری ده
میرشکاری طعمه داری شب بیداری ده

کۀ دارو وائے داروخو پرمهره ده
دَ اوبو سره لمده څۀ خو قطره ده

چه ضرور نۀ وی دارو لره ترے لرے
نور به ختم کړم په دے خپلے خبرے

POHA
پوهه

ختم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم توک

POHA

سوات نامه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوران د شاه جهان بادشاه خوانی وه
سرائے له سواته فاصله لری دیرش کروه
درے خیزونه م د سوات د زړه په یاد وو
یو خسران چه په حضور د واده کار وو
زه نوکروم، یوسف زی روګردان وو
ملوخان د واده کار دما په زړه کړه
تماشا د نرګس زار وه که د شکار وه
سوات م واړه لکد مال کړه سرتر پا په
ملک د سوات د ملکانو د نشاط دے
وشمال وته ئے غر بلورستان دے
هندوستان وته تور غر لری بدغا شی
ترکابل نه ئے هوا د اوری بنه ده
په هوا کښے د کشمیر په آب و رنګ دے
طولانی دره تر دیرشو کروهه ډیره
له مشرقه ئے دریاب د رومی مغرب ته
په هر کلی په هر کور کښے ئے وَلے ځی
نه پرے لارشته نه بل کار نه ئے بل سود دے
کله کله پکښے هسے ارزانی شی
هم سړے اوبه چینے لری هم واورے
هر هر ځائے د سوات د ملک ملوکانه دے
ملوکانو عیش عشرت دے پکښے کړے
پکښے لوئے منارے شته، بتخانے شته
د میوو دے د ګلونو د بستان دے
دوه خیزونه دی د سوات تحفه تر واړه
د سوات ملک چه پکښے روغ حویلئ دی

میّسره د زړه هره کامرانی وه
چه ورکوز شی تر دریا د سوات تر کوه
نورے هرڅه په حیات وماته باد وو
بل ئے بوئ د نرګس زار دریم شکار وو
ځکه ورغله تر سواته ځماګران وو
زه په کور د صدر مورے، را واده کړه
په پیرئ کښے را پیرزو د کردګار وه
خبردارے شوم له هره هره ځایه
په دوران د یوسفزیو وران رباط دے
شرق کشمیر، غرب ئے کابل او بدخشان دے
پرے خاته به د لشکرو په غوغا شی
د کابل هوا ترخه د ده خوږه ده
حیف دے د اچه کشمیرارت، دے تنګ دے
عرض ئے دوه کروهه یا یو یا تیرو بیره
په کج راست ئے ویل مه کوه کاتب ته
هم ئے خوری هم ئے هرلوری ته غلے ځی
خو یو کنج کوشه له خلقو غله بود دے
چه په دوه توره د شلو مهمانی شی
نه په سوات باد سموم شته، نه ګرد خاورے
بے سردارہ بے حاکمه کوه خانه دے
په هغه هنر کښے نه دے دا وګړے
لوئے کوتونه حویلئ د زملنے شته
د ملوک لائق په وخت د تابستان دے
ګل رخسارے کافر، باز، دا دواړه
په هر کور کښے ګلزارونه سهیلئ دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سوات ملک چه درست لائق دے د باغونو
یوسف زیو برابر کړله راغو نو
په هر لور کښے فوارے دی آبشارونه
بنۀ شهرونه بنۀ سرایونه بازارونه
هسے ملک هسے هوا هسے جو یونه
نۀ ځایونه ـ نۀ باغونه ـ نۀ بویونه
کال په کال د ملک په هسک کاندِ باختونه
بے شکرو په خپل ځان کاندِ تاختونه
یوسف زئی ډیر چرکین لری ځایونه
آلوده ګنده بد بوئی لکه سرایونه
کۀ په سوات کښے په نظیر دی ورژے ماشی
د منګوړو د بروړو ویل په چا شی
پکښے دوه ځله تبژن په بروړو شوم
هر هر ځائے دانے دانے په ځومو روشوم
څوسړی هومره ئے سپی په هره ځونه
په انګنړ کښے ئے چرکان کرزی سلګونه
درسته خونه ئے نیولے په کندوانو
په ګنده روزګار بتردی ترهندوانو
بائے زی ئے روزګار کا چه سیالان دی
خواجوزی ئے نورخۀ نۀ دی بقالان دی
په هر کال ئے دوصو تیر صو باز نیول شی
کافر کۀ ئے په شکل شمائیل شی
کۀ بل شکار د سوات په ملک کښے په مقدار دے
په هر لوری تل دل د زرکو شکار دے
مرغاوئی ئے د سیند ترسروپا شته
دنا اهل د توپکو پرے غوغا شته
هم کاوز بزونه سرژے هم کوتهه پائے
امّا ورکے کړے توپچیانو خۀ به ولائے
چه د سوات سره تړلے دے ملک ډیر دے
د یوۀ سردار ترسروپایه تیر دے
د چترال سرحد د سوات سره قریب دے
غر اوسم ئے آبادان جریب جریب دے
وچترال و تړ ئے لار د کوهستان ځی
ترچترال په پینځه ورځے کاروان ځی
درے ځلور میاشتے دالاروی بنه روانه
ډیر آفت لری له برفه له بارانه
تلۀ راتلۀ د خلائق په دالار کم شی
مګر کار په بد رقه د ملک سم شی
یوه لار د هندوکوه وه ترکستان ته
بله لار دا د چترال ده بدخشان ته
بله لار کۀ په مورنګ ځی لره برره
نوره لارے په سرحد د خراسان دی
بله لار کا ځی د چترال د بتن ځی تر کاشغره
اما واړه کاوڅرونه دی کۀ ډیر دی
داخو لارے په سرحد د هندوستان دی
ما د زرو پکښے روغے کړے پیسے
یوسفزی په شماره ترحساب تیر دی
په حرمت او په عزت کښے م خۀ شک وو
د مغل نمک م وخوړ شپیڅ پیسے
رعیت م یوسفزی درست ختک وو

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَمغل دپاره ما تُورے وهلے
پښتونو به راته کړے ډیرے شکنځلے

که ورکزی که بنګش او که یوسف دی
دِیو همه دِما دَ تیغ په تأسف دی

پښتانهٔ مِ په زرګونو دی وژلی
په سرونو بهٔ خرهٔ غوایهٔ وو لشلی

لاتراوسه دَ سرونوئے انبار دے
په اتک په پیشور کښے ئے مینار دے

په دوران دَ اورنګ زیب بادشاه په بند شوم
بے تقصیره بے ګناهه دردمند شوم

درے ځلور کاله په بند دَ اورنګ زیب شوم
خدائے چه خلاص کړم انتقامه شکیب شوم

دَمغلو زیست سر وزګار راباندِ اوروو
په صحبت ئے دِما رنګ لکه تور سکور وو

راپه غاړه دَمغل منصب په زور وو
توبه وائے چه منصب نهٔ وو سوراوروو

ناګهانه په داملک فساد بنیاد شهٔ
دِما هم دَ تلافی کار په یاد شهٔ

دَ فساد که یو بخرے وو ما اور کړهٔ
اورِم پورے دَ اورنګ بادشاه په کور که

دریاخان مِ دَ خچئ ګوتے ځلے دے
ایمل خان مِ دَ پګړئ شملے دے

چه تنبے مِ دَختک دَ وړاندِ تللے
دَمغل راسره ملے وے شوَرے پلے

دَخپل وُچولی په کار دِما باور دے
چه وما ته څهٔ خایش څهٔ ئے خبر دے

دا آسمان چرخ فلک وو دا به شوله
اورنګ زیب بادشاه ویرانه کړه پخپله

یکباره ئے په لاس ونیوے ناپسندے
خود په خودئے په ځان وکړے داشندے

داهمه واړه دِما ظاهر باطن دی
پښتانهٔ چه واړه خوش له ځانه نن دی

که مغل سره دِما دَ زړهٔ اخلاص دے
خدائے خبر دے که پښتون له ما خلاص دے

نن دَ واړو پښتنو په ننګ ولاړ یم
داچه هسے په هر در هر درنګ ولاړ یم

چه پښتون شوم په داهسے سپینه ږیره
نور مِ خدائے مهٔ کړه مغل وایم په خیره

که مغل وما ته سل وائی خبرے
همګی واړه په ما دی خاورے خرے

دا پوهیږم که مغل لره که ور شم
تراول به لا په چاره کښے بهتر شم

مخامخ به یوخو ورځے شه نمانځه شم
پسے شا به حرام خور ګیدی شکانځه شم

په تعظیم چه ورته وُدرم مخ وړاندِ
اُمرا کان به دَمغلو خوشی کاندِ

په ورتلهٔ به بیا خدمت راتخهٔ غواړی
پښتانهٔ چه سره وژنی دیو پرے ویاړی

پښتانه به راته هم کاندِ شکنځلے
چه ئے لاڅے په ناحق دَ ننګ وهلے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په زړهٔ کړم دا یو خوخبرے یا دے
نورے واړه اندیښنے شی را نه بادے

ومغل ته به خبرے په ورځوز کړم
سرم پر یوزه که به سر ورته بیا کوز کړم

نهٔ به خپل نهٔ به پردی یم خو په ننګ یم
په دا ننګ کښے ځوئی پلار سره په جنګ یم

که د ننګ پښتانهٔ شته ساعت هم دا دے
په دا ننګ کښے سرومال وملک فدا دی

داهم شکر چه م وتړله تُوره
دِما تُوره په جهان شوه مشهور ه

ورځ په ورځ فتح ونصرت تازه تازه شی
کال په کال د ښو مغلو جناز شی

ترکابله تر اټک په سم په غرو نو
انبارے دی د مغلو د سرونو

اورنګ زیب بادشاه پخپله رایت راوړے
که ئے زد ووکه ئے زور دوے پرے چاوړے

په غرزی له هندوستانه راولاړ شهٔ
حبطه خاورے په سر په بیارته لاړ شهٔ

پینځه شپږ کالونه تیر د دے فتور دی
پښتانهٔ په زړهٔ خوشحال مغل رنځور دی

عاقبت وهیچا ته سرګند نهٔ دے
ګوره څهٔ شی کار د خدائے دے د سندنهٔ دے

که حیات په دا دُنیا یم بخت مدد کا
یوسف زئی د نفاق خویونه رد کا

اُوهٔ میاشتے یم په سوات کښے ګرځیدلے
همه واړه دی عظیم سوګند خوړلی

ملکان به ئے وخپل سوګند ته ګوری
په لشکر به جملګی سره وُشوری

ومغل وته س نن کړم اټک پُوله
ملک به خلاص کړم د مغل له غاله غوله

د اټک د پیښور د کابل کوټ ځی
لوئے هلک کوټو نه واړه یه داچوټ ځی

په دا کار که یوسفزئ بے وفا شی
الوداع ده چه دما به وته شا شی

نورم ځائے په خوتره په لوحانی دے
که څوک وی که نهٔ نا کام د کړلانی دے

څوژوندے یم وابه نهٔ وړم له دے هوډه
مړدکی به په وار وار ورشی تر کوړه

که پیوند د ایمل خان د دریاخان شته
د خوشحال ختک سیلوے تر دا میان شته

ورځ په ورځ به کار بهتر د پښتانهٔ وی
د نن کار به د مغلو صبا نهٔ وی

که نور واړه پښتانهٔ د مغل آش خوری
چه د موژه ورته شاده واړ شا شر خوری

خدائے دِ نهٔ کا که له موژه یو کنډ وشی
بیا به هله په چاجوړ د مغل بَو وُشی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادَخان کلان قصیدهٔ ده په احوال دَجنګ جدل چه دَمغل له مخالفته وو

په دا کارکښې چه چا وو هلے تُورے
په مهمندو باندِ مړشه مینده بورے

په شنواری آفریدی باندِ رحمت شه
په صافیو په غلجیو برکت شه

چه مغل دَجګدلی تانړه نیوله
غلجئی په پوند تُوره وُو هله

دَختکو نه یولک ختک داخل دی
نورختک واړه تراوسه لاباطل دی

په ورکزئی په بنګش باندِ نفرین دے
له دیو واړو اولسونوم زړهٔ شین دے

یوسفزئی کهٔ وهلے نهٔ ده تُوره
په هاهُو شرکت لری بلائے دُوره

کهٔ فرصت وی تراوله تر آخره
دَدے کار به درته نظم کړم خبره

بیل په بیل کتاب خوجزه سره ساز کړم
حال به شرح ترانجامه ترآغاز کړم

چه په دافتو رکښے شوی دی جنګونه
ترکابله خرابی په فرسنګونه

اوس به حال دَسوات دَملک درته بیان کړم
دَدے خلق کاروبار به درعیان کړم

چه دَجنګ په کارکښے شی پیدا داچارے
دَناکس دَکس هموارے ناهموارے

پښتانهٔ واړه نادان دَجهل کان دی
کهٔ ئے واوړے یوسفزئی په بل شان دی

مادَ سوات دَعالم بنه نندارهٔ وکړه
وهرهر فریق م پټه بنکاره اوکړه

خو په خولهٔ کلمه لولی مُسلمان دی
په وعده په عهد قول بے ایمان دی

دَلږ سُود دَلږ بهبود دَلږ مقصُود دی
په اندک له تاخوشنود هم ناخشنود دی

دَخپل سُود دپاره کرم یاری کاندِ
چه ئے سُود نهٔ وی بے شرم یاری کاندِ

خبردار کله په شرم په کرم دی
همګی عبد الزوجه عبد الدرهم دی

هم ئے کبر، هم ئے حکم، هم ئے نازوړی
په هرڅهٔ کښے دَعورتو ساز ناساز وړی

یائے شیخ ملا په مکر په افسون خوری
یائے مال په خپل پردی مګر خاتون خوری

سیوائی بډی دَلور په لونړه پلوری
په داخو توکو کښے غرق دی مختوری

په کم اصل په بد اصل نظر نهٔ کا
دَتنکو په لالچ خور او لور وادهٔ کا

آشنائی درسره کا دَخرهٔ دپاسه
خپل ساتی طمع به کاندی ستاله لاسه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

زر روپئی به دِ نقصان کا په روپئی
آواره کا درسته غوا د غوا په پیئ

په تمیز کښے سراسر واړه مبهوت دی
چه بدلئی ورته کوهر شئ یا یا قوت دی

که ئ په کور کښے خزانے لری د زرو
بیا خواړه خوری په شر شمو په د نبرو

د ادب په کار کښے هسے ناهموار دی
کشر مشر تور وسپین به یوه شمار دی

درست عالم ئے د کوار په شماره دی
ترتاجکو لا په زیست کښے آواره دی

کور په کور گوندی گوندی او بد نیتی
بیهوده له خانه خوش بے برکتی

نصیحت به درته وایم له ما زده کړه
چه په نه ئے باور کړه په هوئے مه کړه

مخامخ ئے نورخهٔ نشته بے اقراره
بسے شائے نورخهٔ نشته بے انکاره

که باورئے یا په هو یا په کرم کړے
د سقه سړی په خان باندِ ستم کړے

په درست کال ئے گوتے نه خیژی له کاره
بوتیمار دی د اوبو په شالی زاره

یا د سوات خاورے گنده په کار د کِشت دی
یاله خایه یوسفزئ بدسرشت دی

ویش قسمت چه د وفا د مروت وو
یوسف زئ په دا کښے بدقسمت وو

پول پیسه پکښے د واړو دین مذهب ده
اندیشه ئے خو د سیم او د ذهب ده

چه یوه پیسه په خهٔ انواع دوه کیږی
هم هغه کاهیخ په بله نه پوهیږی

د دُنیا په کاروبار کښے هسے غرق دی
نه د یوبنځے لوئے هلک ئے تابه فرق دی

یو عالم دے پرے صبا شی یا بیگاه شی
که په خوب ئے له بند گئی لاس کوتاه شی

پکښے نه چه یوسفزے په دا طریق دے
چه په سوات کښے موندهٔ نشی کوم فریق دے

ومیلمه وته ست بربر راشه نشته
نه د ژبے چارنهٔ شناخت مهرد زړهٔ شته

اصیلان پکښے بنده غوندِ خرخیږی
هیڅ خوک نه وی چه په دادئ ورسیږی

که مظلوم چرے ملک وته دادخواه شی
چه یوه روپئی بل ورکا روئ سیاه شی

که په خولهٔ کلمه لولی مُسلمان دی
په عمل کښے یوسفزی لکه ددان دی

تولا که تبرا که د دین ننگ وی
په دا واړه کښے د هر یوهٔ زړهٔ سنگ وی

که هندو کلمه ولولی مُرتد شی
خوک به نه وائی چه دا په دین کښے بدشی

هسے خلاص دی له ادبه له تمیزه
لکه داهِ عربی هندی کنیزه

په هر کار کښے ناهموار نا فهمیده دی
نادیده دی نادیده دی نادیده دی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې نشته میوه دارې باغې وُنې
همګی دَ غرهٔ پلوسې دی یا غنې

په وعده په عهد قوله بے وفا دی
بے اَدبه بے تمیزه ناصفا دی

دُرسیپه کانړی یاقوت ورته یوشان دی
سیب شلغم انار بهی ورته یوشان دی

نهٔ مردانو غونډِ مُخی شهنګی کا
سپینې ږیرې سره ټول مسرو کی کا

نهٔ قول نهٔ عهد نهٔ بول شته
خودَ دیو ریش فش دَ بنګو پول شته

نهٔ پرے حکم وو نهٔ چاخهٔ ورکوینه
واړه ځان لره کتې په ځان ئے خورینه

آشنائی خواب وخیال غونډِ لیدهٔ شی
یا په مثل لکه باد چه وریدهٔ شی

مبتلا په ځورنګونه پلیدی دی
مزیدی دی، غسیدی دی، ندیدی دی

چه نیکان پاکان ئے داوی دائے حال وی
له بدانو نه ئے وایه کوم مقال وی

دَ بابا دَ مال یوازے میراث خوردی
نهٔ په تروردی، نهٔ په موردی نهٔ په خوردی

چه دَ رورئے جنازه په کور کښې کښیوزی
کهٔ رضا کهٔ بے رضا په ورندار پریوزی

له قاتله ځان غلط کا په قصاص کښې
دَ مقتول په ځائے بل ووژنی په خاص کښې

هرمُلا په داصحبت ورسره مل وی
په ثنا دَ یوسف زئی وی کهٔ غل وی

دالاخهٔ دی ځنے نور قباحتونه
کور په کور سره اخته په شدّ تونه

هومره ملک هومره اولس برکت هیڅ
کهٔ نے مال کهٔ نے دولت سخاوت هیڅ

کهٔ پالیژ دَ ختکو څوک ودان کا
پخیدو ته ئے پرے نږدی اُوم ئے وران کا

کومه ملک ئے هومره زړهٔ هومره خواړهٔ کا
چه څلور ورځے څلور سړی ماړهٔ کا

کهٔ سړی ئے په صورت لکه آدم دی
په روزګار په خوئ خصلت له دیوسم دی

په غلط غلط خویونو مبتلا دی
په بدخوئ په بدخصلت دَ ځان بلا دی

نهٔ سزا دَ بدکارانو پکښې کیږی
نهٔ په خپل عقل پښهٔ سړی پوهیږی

چه څوک ووائی دا بنهٔ دی هغه بنهٔ دی
چه څوک ووائی دا بد دی کله بنهٔ دی

کهٔ په مکر څوک خپل ځان پکښې طبیب کا
څوک به نهٔ وی چه ښکاره دَ دهٔ تکذیب کا

کهٔ په مکر څوک مُلا شی یا درویش شی
څوک به نهٔ وی چه خبر دَ دهٔ پرکیش شی

هرسړے ئے ومنصب ته اماده شی
هرمغل چه په سوات راشی شهزاده شی

کهٔ دَ کلی دَ اولس دَ تومن بزرګ دے
ومیلمه وته ئے کتر مکرر چرګ دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبردار کله په ننگِ افغانی دی
کشمیری او پکلی وال دی لغمانی دی

دَ هغوچه زړه دَ چرک په مرک ریژدی
مصلحت دَ تورو سپینو ورته بلیژدی

خکه هسے په هرجنگ باندِ برے کا
بیاله ترسه جنگ ته نه ځی خان مزرے کا

دائے واړه نامردی ده هیچکاره دی
خیراتی دَ جنگ په کار په څه شماره دی

آسوده په مال په ملک په زردینار دی
دَ دُنیا روزگارے نه زده بدروزگار دی

نه ئے خوان نه دستارخوان نه چراغران شته
درسته شپه ئے دَ شونتیو بد دُخان شته

چه په تیل په دستارخوان ئے څه خرخیږی
که زردار وی هم ئے غوښے اوبه کیږی

فصل

ملکان خانان ئے کل واړه خران دی
عالمان شیخان ئے واړه جاهلان دی

چه عبدل عبدل بالله شی پکښے کټ دے
اوس بساند کوطه دَ کلی کټوی چټ دے

دَ جهان عیبونه واړه سره ټول کړه
هغه واړه دَ هُنره دَ غار پسول کړه

دَ تالی که درته وایم یو کالے دے
ډک شحنک دے دَ اوکړے که یا تالے دے

دَ کاچو نمسے نه خان دے نه ملک دے
کالکرچن دروغژن غشے دَ هلک دے

ملکی ئے په کرم نه ده په تُوره
په دا واړه توکه مور وه باندِ بُوره

کارے خکه مسخره حبطه سپک دے
څوک چه زیات دے په تپه هغه ملک دے

سود حاصل ئے یادَ بدیو یادَ خواست وی
په هرکلی په هرچم باندِ ئے زغابست وی

دَ ملک ئے دَ دفتر پولے پتی وی
نورے تورے خاورے توئے په کتی وی

دَ ملک ئے که درے نور سرونه سکه وی
پدری پتے ئے درست ریشه ریشه وی

یوه بخره دَ ملک وی درے دَ نورو
په کم زیات ئے سره جنگ وی په لشکورو

چه نیکان پاکان ئے دادی حال ئے دادے
شیخ میاں نُور پکښے تر واړو لا والا دے

اول حال دَ عالمانو درته وایم
بیاله پسه میاں نُور درته وستایم

عالمان ئے همکی واړه سفیهه دی
نه عالم دی نه فاضل دی نه فقیهه دی

چه دَ کنز دَ قدوری شی خان مُلا کا
هرحلال حرام په خان باندِ روا کا

نه دَ کنز دَ دقیقو څه خبر شوی
نه په مخ دَ قدوری مبصر شوی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتابونه په سرکیږ دی ځان مُلا کا
پہ هر کلی محلت کرځی ټکی غلا کا

کښینی شرع پریکوی په رشوتونو
ځان قاضی کا په غلط روا ایتونو

وهر چاته مسئلے د سخاوت کا
خپله خونه ډکوه بله غارت کا

په مسجد راځه پینځه وخته آذان کا
چه زکوٰة سرسایه نه وی مسجد وران کا

د میراث مالونه خوره له ظالمانو
نوم په ځان باندِ کیږ ده د عالمانو

په داهسے علم برند کښینی مُلا شی
وعالم ته میراث خور د انبیا شی

نه ئے کښل زده وی نه لوستل تل ټکل کا
تعویذ ونه ورکوی په دروغ کښل کا

په ناروغ ئے خوشی لا زیاته تر روغ
طشت تعویذ دُعا هیکل کښنی په دروغ

لا رنځور غریب صحت نه وی موندے
چه اخون وی اخستو ته ورنیولے

که په ورکړه کښے څه درنګ څخ تعطیل وی
په غوغا په شور وشر ئے قال وقیل وی

چه دما په خلقو قدر قیمت نشته
د رنځورم بے تعویذه صحت نشته

چه رنځور له رنځه خلاص شی راته شا کا
نور بیا دِ ما تعویذ د چا بلا کا

داچه زر هسے ناساز کا آغازے
خپل مقصود مطلب حاصل کا په ناسازے

وائی موژ ته چه نظر د ستر کو سپک کا
خپل ایمان به په دا هومره چاړ ورک کا

په داعام وګړی هسے هیبت کیږ دی
چه د دیو په رضائی هرڅه به پریږ دی

که ترس له خدایه نه کاندی غلول کا
اس به پریږ دی زین به باندِ په جاهل کا

چه مُلا د میا نور په حکم درومی
هم هغه د سوات په ملک کښے سیرئ موی

میاں نور که د خنزیر غوښے روا کا
مُلایان به باندِ زر جوړه فتوٰی کا

د میاں نور مفتیان د سوات په ملک کښے دوه دی
الله داد او دوست محمد دواړه یاوه دی

لږ ئے علم لږ ئے لوسته ډیر تقریر کا
چه میاں نور ئے لمسوی هغه تزویر کا

اوس به وایم د میاں نور له حقیقته
چه تر نور ونه دے لادے بد خصلته

راشه واروه په دا هومره قباحت
چه په ما باندِ ئے جوړ کړه تهمت

زه چه چون په اعتقاد کښے پاک سُنی یم
په کندن د رافضی د بیخ کنی یم

رافضی ئے په دا هسے اعتقاد کړم
په درست سوات ئے په تکفیر په رفض یاد کړم

د صدیقؓ او د فاروقؓ په عشق کښے طاق یم
د عثمان او د حیدر بنده قلماق یم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

آل اولاد د پاک رسول واړه منمه
امامان نبیان هم ټول واړه منمه
د یزید پلید په کاربانده لعنت دے
چه د آل سره ئے کړے شرارت دے
د بد ذات مکر په علم کښے لا بد شی
حبشی چه په مخ خال کیږدی لا بد شی

فصل

یو کتاب دے درویزه سره جوړ کړے
د سوات خلق ئے کل عالم موړ کړے
نامعقول مجهول بیان پکښے بے ځایه
بکښے بد د سید وایه یزید ستایه
دا احوال به په بل فصل کښے آشکارشی
په مطلب نظر لرم چه درآشکارشی
ناکهانه چه دِ ما په نظر کښیوت
په داحرف په داوئیل مِ نظر پریوت
چه لعنت به په یزید باندِ وائینه
چه په رفض کښے غرّه بے حده وینه
د حسین پہ مرگ یزید کله راضی وو
بلکه دے د دهٔ د خون متقاضی وو
امرکان ئے د حسین پہ مرگ قصاص کړل
زهٔ حیران شوم د یزید پہ هسے خاص کړل
بیائے دا وو پکښے کښلی ده له دینه
چه په آل به رافضی درود وائینه
بنهٔ جاهل مُلا چه دا کتاب وو کښلے
ما په دا خبرو دے وو ډیر شکنځلے
مخامخ ئے دا خبرے کړے نمائے
چه تهٔ هم سکه رافضی ئے چه دادد ئے
رد بدل د دے خبرے ډیر مذکور شهٔ
دا مذکور په واړه سوات کښے مشهور شهٔ
هغه نیم مُلا روان شهٔ ومیانور ته
خس خاشاک ئے مره ولوستل تنور ته
سرے لمبے د میاں نور پہ کور شوے بیلے
نهٔ وو خوک چه ئے اوبهٔ کړے باندِ تلے
ملایان شیخان ئے واړه سره ټول کړهٔ
کلمے واړه په دا ویر په دا کج کول کړهٔ
میاں نور وے چه اخون د موژ امام دے
درست مخزن پرے نازل شوے پہ الهام دے
په مخزن باندِ چه بد وائی کافر دے
د کافر قتل په شرع معتبر دے
چا به دا وے چه لعنت پہ یزید وائی
رافضی دے دوازده امام هم ستائی
چا به دا وے نهٔ پہ تُوره د کشتن دے
رافضی پہ سرو لمبر کښے د سوختنی دے
چا به دا وے چه د ملکه د ویستو دے
چا به دا وے چه توبه ه د ویشتو دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه لویه هنګامه شوله برپا یه — چه ئے زړه هسے خبرے په ما وا یه
ملکان دَ یوسفزیو لکه خرونه — په ګندګی سره لړلی خولے سرونه
نه ئے علم نه دانش نه فهم پوهه — خو دوستی دِ درویزه باندِ انبوهه

په وئیل دَ درویزه عقیده ځومره
لکه عینِ په آیت په حدیث هومره

درویزه چه بیان کړے خپل کتاب دے — نوم ئے مخزن الاسرار کړے جناب دے
هر بیان ئے ناموزون مجهول بے رنګه — خالی پا توله دانشه له فرهنګه
که یوه مصرعه په شل بله په سل ده — نامربوطه ناموزونه په وئیل ده
قافیه ئے لام و دال سره وهلی — په ردیف کښے ئے نون واو سره پیئلی
قصیده دَ بوصری ترجمه کړی — عربی ئے تر پښتو مضحک راوړی
هر هر بیت دَ قصیدے چه دُرمرجان دی — په پښتو کښے تر اوربشو لا ارزان دی
معما دَ آزری ترجمه کړئے — تصوف ئے وعالم و ته نومورئے
ترجمه دَ شاه ناصر یوڅو اشکاله — وعالم ته جوړه کړی له مقاله
مسئلے ئے نظم کړی په پښتو دی — درته څه وایم چه څه دی دَ بستر دی
په داسے شان کتاب ئے مهابات دے — دَ جامی ترهفت اورنګ ورته نادیات دے
کنده پر دَ کنده خور سره جوړیږی — خاص په خاص او عام په عام ویل خوښیږی
په حیرت به واړه کوتے وچیچلے — دَ اخون په مخزن چا کوتے کښیښولے
هر سړے چه په مخزن باندِ څه وائی — په دُنیا کښے ترساعته به څوک پائی
ملکان شیخان ئے واړه سره تول کړه — په خپل سحر په افسون ئے کچ او کول کړ
یو میاں خان وو بل مانکئی وو بل سنګر وو — یو سنګر څه خو په پوهه کښے بهتر وو
دَ لنګر خټک په کلی کښے زه ناست وُم — فراغت دَ توت ترسیوره لاندِ ناست وُم
داسکان رالره راغله زه ئے ویش کړم — په لیده او په راتله ئے په تشویش کړم
په خندائے راته ووے دا خبره — اوس تروپاسه خوشحال خانه زوروره
په درست سوات دِ غوغا کړه کړه ته خوب کړے — نه دِ غم نه دِ پروا نه طلاطوب کړے
میاں نور درلره راغے ناست په رود دے — خبرو لولره راغلو دِ موڑ دود دے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دعوی دَ چا په مینځ کښې شي بنیاده
ملکان ئې سره ژغوری له فساده

یا ورځه ومیاں نور وته جواب کړه
یا قبول دَ درویزه مخزن کتاب کړه

دَ درست سوات دَ ملایانو دا رضاده
چه قبول دِ کا دا کار فائده هم داده

ما وے دین دَ محمدؐ دے ما منلے
بے قرآنه بل کتاب دے چا منلے

درویزه نهٔ مجتهد دے نهٔ امام دے
دے هم خام تاسے هم خام مخزن هم خام دے

مُلایان دَ سوات همه زکوٰة خوارهٔ دی
په دانش په دین په علم خبر څهٔ دی

وے ئے داخواب دَ غشی دَ ناوک دے
سکه تروپاسه میاں نور هم درته ډک دے

ملامِ وتړله زهٔ هم ورسروان شوم
یک تنها مواجهه په ډیر خصمان شوم

چه غریبی ورته وغریبه له سکه
کهٔ خلاصے ورځنے نهٔ وی باندِ لکه

مخامخ وبله کښیناستو په قهر
په خبرو مه شکاره کړو سره زهر

ملکان شیخان علمان واړه سره شول
دَ خپل لوری ننګ ئے واخست مسخره شول

چه به ما ورته ویل کول دَ مشکو
ابلهانو به وئیل کول له پشکو

نهٔ ئے علم نهٔ ئے عقل نهٔ ئے پوهه
فضیلت ورځنے لرے په ډیر کروهه

څوک حَکَم منصف حاضر نهٔ وو په میان کښے
چه په حق په باطل پوهه شوے په بیان کښے

ملکان په ننګ دَ خپل لوری ولاړ وو
عالمان شیخان په نور عضو ولاړ وو

خدائے دَ خپلو صادقانو سره مل وی
ترهر چا دَ صادقانو کار افضل وی

شیخ میاں نور پخپله کښیوت په تقریر کښے
ما وده وو چوټ ورکړے په تحریر کښے

کتابت ئے لا پخوا وو راته کُشلے
مشتمل په جهالت وو ناپسندلے

نهٔ ئے خط نهٔ ئے املا نهٔ ئے انشا وه
فضولی ئے خپله کُښلی په ملا وه

دَ سلوک دَ تصوف واړه لافونه
په املا دَ کاف په ځائے واړه قافونه

همګی ثنا صفت له خپله ځانه
طرهات ئے په خورنګه په خوشانه

ما خواب دَ کتابت وو ورته کښلے
په هغه خواب دے درست وو پوهیدلے

ما وے تهٔ لکه ګیدړ په خم کښے شین ئے
خو هم بیا هغه ګیدړ ئے کهٔ رنګین ئے

شاپرک غوندِ په شپه په هوا دروے
چه صبا په تا راځی هزیمت موے

په خطو نو کښے چه ځان وماته ستائے
ماهم پیژنے چه څوک یم داخهٔ وائے

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل صفت دِ یوسفزیو وته وایه
چه دا هسے احول چشم بدخصال ئے
که څه شرم څه حیا ذکیدی خر وے
دَعروض دَعلم فن م وو هم کُبنلی
دَ دانش وئیل م دهٔ ته لکه باد وو
دائے واړه ترعالم پورے شهرت کړه
چه دا هومره دعوی نهٔ کړمه پرمایه
چه خبره دَ مخزن بے ځایه کیږی
درست دِ نفس په هوا غرق وو سرتر پایه
چه انصاف ئے له ازله په نصیب وی
کار دَ خصم دَ خپل خپسر دَ حق گوئی ته
ناحقژن په خپل غرض باندِ ولاړوی
مگر خدائے ئے په سر سازه کړه ځپیره
الغرض چه ئے خبره کړه آغازه
بیائے وُستایهٔ نیکهٔ په خوخو رنگه
خدائے ئے وتړله ژبه له افسونه
مُوژه کله وایو دا چه یزید شهٔ دے
بل دِ موژ مخزن نهٔ شعر نهٔ بیان دے
که ئے گورے درست په شان دَ صحیفو دے
یو بنتو کلام موزون دے بیان شوے
هغه ځائے چه دَ رښتیا مهتاب بنکاره شی
دَ رښتیاؤ کرامت لکه باران دے
چه دَ دهٔ دَ خولے نه دا خبرے وشوے
پوهیدم دِ ما ستاره وه پرے غالبه
که ئے بیا کړه دَ افسون شیوه آغازه

زهٔ دِ پیژنم چه څهٔ ئے ځان مهٔ ستایه
دَ یزید دَ دردریان یا دَ دجال ئے
بس وو دا هومره ویل که ئے جوهروے
په مخزن دَ مغلظ قسم وو کښلی
له هوائے واړه خپل وئیل په یاد وو
دانسته ئے هومره مکر خدیعت کړهٔ
دَ مخزن به دا خبره شی بے ځایه
نور دما قدر قیمت په ملک کمیږی
کنه ولے به دعوی کړه ده بے ځایه
په دعوے کښے راضی کله په تکذیب وی
دواړه یودی جوړوی دَ حق سوئی ته
حق انصاف حساب ئے واړه له زړه ولاړوی
دَ کاذب له خولے نه وُځی وینا غوړه
دیرے ووئیل دَ خپلے نیاله نماز ه
مستمع شه درست عالم ورته تر درنگه
دا وینا دَ دهٔ دَ ژبے شوه بیرونه
په مخزن کښے درویزه ستایلے نهٔ دے
بیان شوے نظم نهٔ دے په بل شان دے
چه راتلے به له آسمانه له هغو دے
په معنیٰ کښے دَ گرگون دے بیان شوے
دَ کتانو تارو پود پاره پاره شی
دَ دروغو سحر دوړے دَ بیابان دے
تهٔ به ولے چه په هرچا توئے اوبهٔ شوے
له هیبته ئے دا وُوته له ژبه
سودے نهٔ وو دِ ما ژبه شوه پرے سازه

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماوے بس دما مقصود مراد هم دادے
مدعی په دا خبرو خود آگاه دے

دَ یزید ستائینه کوری په مخزن کښے
هم مخزن نهٔ دے دَ شعر په هر فن کښے

زهٔ هم دا خبره وایم خلقه خامه
خودے وویل خبره شوه تمامه

چه هر څوک په دا خبره خبردار شو
چه کینه وُځی دَ روغے طلبگار شوو

چه ترمیان دَ مومنانو شدت بد دے
بل ستانو رغرض تردا دعوی ارشد دے

تهٔ په ننگ دَ پښتانهٔ راغلے ترسوا ته
غوږ کانړهٔ کړه دَ عالم په کم و زیاته

په دعوی به درست عالم سره کړو وشی
دَ لښکر په تولول به فساد کړ شی

دِ ماهم په دا مطلب باندِ نظر وو
بل مقصود م ونظر ته مختصر وو

کنه دا پردے به ما کړے واړه خیرے
یو ویشتهٔ م به ئے پرے نشهٔ په ژیرے

چه خبرے شوم له نقشه له ترازه
مائے هم په ژیره ووژل څو پیازه

ومغلو وته کښل چه شیخ میان نور کړهٔ
ماوے نور دا هسے مئے کړه دهٔ منظور کړهٔ

وے ئے نور م له مغلو نه توبه ده
هرچه ننگ دَ پښتانهٔ چارم هغه ده

دَ دُنیا خبره نهٔ وه کار دَ دین وو
دما زړهٔ دَ مؤمنانو سره سپین وو

دِ ما روغه په رښتیا، دَ دهٔ دروغه
دَ میان نُور سره م وشوه هسے روغه

فضیحت رسوا تر کوره پورے ولاړ شهٔ
دَ وګړی اعتقاد ځنے ولاړ شهٔ

چه م ولیدهٔ یو هسے کژ زبان وو
چه په مکر په تزویر لکه شیطان وو

په اَعُوذُ م دَ خدائے په حکم خوار کړهٔ
دَ شیطان تولے م واړه تار په تار کړهٔ

ماوے دے به دَ مخزن غلطی دور کا
دے لاناست دے دَ مخزن سره سرور کا

بیا په څورنگے تعظیم دَ مخزن کا ندِ
غلطی ئے ترے ونهٔ کشه لاندِ باندِ

مدعی سره دَ خدائے دپاره بد یم
آلوده نهٔ په غرض اونهٔ په حد یم

کهٔ په دا طور اور پورے په درست سوات شی
مگر هاله دِ ما سیله مکافات شی

بیخ بنیادئے په جهان کښے دَ وکشو دے
په جهان کښے پاتو کله دَ پریشو دے

چه دا هسے عالمان هسے شیخان شته
په جهان کښے بدان ډیردی لرنیکان شته

دَ دُنیا حلال حرام و بله وُنغاړی
هغه واړه مدعی دی چه خدائے غواړی

په دروغ په بے شرمئ عمر تیر کړی
په روش دَ گدائی مال ډیر کړی

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ هغو به څهٔ طاعت څهٔ عبادت وی
هغه کرم به ئے دَ علم برکت وی!

مونځ روژه چه دَ ریا دپاره کیږی
له آسمانه به لعنت باندِ وریږی

چه دَ خلق قبولیت ئے په غرض وی
دَ هغهٔ طاعت طاعت نهٔ وی مرض وی

چه په صدق په اخلاص سره اداشی
په یوهٔ سجود جنت باندِ روا شی

کهٔ هزار ساله سجود کړے بے اخلاصه
په داهسے نما ځهٔ نهٔ وی غاړه خلاصه

شیخ میاں نور چه خجل ورغے ترکوره
په داخپل ویل پښیمان شهٔ راشه کوره

هرملک سره خواب دَ دے مکار دے
په کمی په قصد دما دَ کاروبار دے

دَ لښکرو په وتلو اولس ساز شی
بیا دَ دهٔ له فعله بل فعل آغاز شی

دا ناقص چه بیش همیش وهی په کار کښے
کوره څهٔ شی دَ لښکر په کاروبار کښے

یوسف زئی خودَ ننگ وناموس نهٔ دی
څوک چه نهٔ کا دَ هغه سړی په خولهٔ دی

کهٔ په خولهٔ دَ میانور نهٔ کا لښکرے
سکه په سرے دَ لښکر وخاورے سرے

فصل

هغه وخت چه پیر روښان فساد بنیاد کړ
پښتنو ورسره ټینگ کارد فساد کړ

پښتانهٔ په هغه دور پیر پرست وو
څوک مرید دَ شاه عیسیٰ څوک سرمست وُ

دَ روښان بخره ورک زی افریدی شول
هغه خوښ په رهزنی په عنیدی شول

دَ قاسم په بخره واړه غوریه خیل وو
دنگر پیروته دَ بنو شیتک ایل وو

ختک واړه بوبکری پیر منصوری وو
له بدعته له فساده په دوری وو

په مذهب کښے درست ختک سنی مذهب دی
امّا پیر ورته له جهله لکه رب دے

کهٔ په دا سبب کافر وی کوندِ وینه
کنه واړه په مذهب کښے سُنی دینه

یوسف زئی همه واړه عیسائی وو
ملکانو سره کړه په سوائی وو

قاسمے شاه عیسیٰ ئے سر په جنگ وو
روشانے پیر منصورے سره دارنگ وو

درویزه له یوهٔ لوریه راپیدا شهٔ
په لږ علم په دا ملک کښے لوئے ملا شهٔ

چه ئے حال دَ دے عالم مشاهده کړ
خپل کتاب ئے په کاغذ مسوده کړ

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روښان خیرالبیان ئے وو لیدلے
دهٔ چه خوشے میدان بیاموند سخنگوئے شهٔ
هغه وخت په پښتنو کښے علم نهٔ وو
په مذهب سُنی مذهب ووخارجی شهٔ
ملنگانو به یزید ته کړے شکنځلے
خودَ نفس و دَ هوا په کارئے مخ شهٔ
ملنگان ئے واړه ویستل له سواته
په دافن ئے دَ درست سوات عالم مطیع کړ
هیڅ ئے نهٔ کاته دِ بدو وفساد ته
درویزه دَ درویزے اوکره خوړلی
چه توره وینځه هم نهٔ وه دَ وړاندِ
یوسف زی په دا کارکښے بدکیشی کا
په هغهٔ آوان اکبر بادشاه بادشاه وو
شاه عیسیٰ ته به ئے وړے دَ زروبدرے
مریدی په کلاه په شجره ده
درویشان مریدبه وران شه په تعین کښے
درویزه دَ ناکشیسینو دین برپائے کړو
عام عالم قرآن حدیث په سترګو وینی
عام وګړے په معنیٰ لکه دواب دے
چه یوه ګډه سوانه شی دَ وړاندِ
حقیقت دَ هر ابله دَ نادان نهٔ دے
څوک په پیراوپه مرشدخهٔ لره ویاړی
شکر داچه په دا وقت عالمان ډیردی
خدائے دِ ما له مدعی شیخانو ژغوری
هر عالم چه ربّانی دے ترے ځاریږم

هغه هم مجهول بیان وو ناپسند لے
په وئیل کښے ئے چه زړه ووهے تونے شهٔ
درویزه تر مجتهد ورته لابنهٔ وو
دَ یزید په ستائش کښے مارجی شهٔ
درویزه به دَ یزید ډوزے بللے
ملنگان چه ورکیدل په دهٔ به سخ شهٔ
دم ئے اوواهٔ له کشف وکراماته
وعالم وته ئے خپل کتاب بدیع کړ
نقش ئے کشیناوهٔ په مکرخپل اولاد ته
په دا مکرئے حلوا سره لړلی
قچے قچے یوسف زی شو تر لاندِ
چه دَ هریو کم ذات سره خویشی کا
واړه خلق دَ بادشاه سره ګمراه وو
وبلوټ لره ورتلے دَ خلق صدرے
کهٔ پیری مریدی دا ده مسخره ده
سل فتنے به ئے پیدا کړے په دین کښے
خارجی ئے یوسف زئ ځائے په ځائے کړو
لا په نورو کوخو ګرځی خاورے پینی
په دوّابو کښے دَ ګډو په حساب دے
هغه نورے ګډے تلهٔ ورپسے کاندِ
چه دَ خدائے باندِ پیرزوئے دَ هغهٔ دے
خپل مراد دِ همګی له علمه غواړی
مدعی شیخان کهٔ هم ترشماره تیر دی
تل دما دی عالمان دَ سترګو توری
نفسانی وته غلیم غوندِ بنسکاریږم

Poha Foundation
A.S.KB

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په علم عمل جوړ دے ربانی دے
بے عمله علم واړه شیطانی دے
نیم ملا بلاد دین او د ایمان دے
نیم طبیب خطر د تن دے هم د ځان دے
مدعی ملاکهٔ ډیر علم حاصل کا
دے چه علم په دُنیا پلوری باطل کا
چه په زړهٔ کښے ئے ذره د دُنیا عشق دے
د درویش درویشی نشته واړه فسق دے

یوسف زئی ساړهٔ کړهٔ له سیّده
ملنگان ئے اوشړل واړه له ضده

تَمّتْ بِالْخَیْرِ

مونږ دا نشو وئیلے چه دا مجموعه په هر لحاظ مکمله ده او په دے کښے د خوشحال خان بابا ټول منظوم کلام راټول شوے دے. ولے موجوده وخت کښے د دے ضخامت د ومره زیات شوے دے چه د نورسوا کولو کنجائش پکښے نشته. په دے وجه مونږ دا جلد بند وو او خپل کوشش د لټون جاری ساتو. هر کله چه څهٔ مستند مواد مو په لاس راغلو نو هغه به د دویم جلد په شکل کښے مونږ د ناظرینو په خدمت کښے پیش کړو

(ناشرین)

یونیورسټی بک ایجنسی خیبر بازار پیښور

کتابت :- غلام لطیف "چپرهارټ" / کال ۱۹۹۹ / ۳ فروری

Poha Foundation
A.S.KB

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library